בְּעֶזְרַת הַמְקַבֵּץ כָּל נִדְחִים.

אַתְחִיל לְכְתֹּוב שִׁיטַת פְּסָחִים: דַּף ב ד"ה אוֹר לי"ד וכו' פֵּ"ה שֶׁלֹּא לַעֲבֹור וכו' וְקָשֶׁה לר"י כו'. כְּבָר הֶאֱרִיךְ הָרָ"ן זַ"ל לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל ע"ש.

ע"ב ד"ה מֵאֵימָתַי י"ד אָסוּר בַּעֲשִׂיַּית מְלָאכָה פֵּ"ה בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ וְאֵין נִרְאֶה לר"י וכו' נ"ל דְּרַשְׁ"י בָּא לְיַשֵּׁב דְּלָא נִצְרָךְ לוֹמַר דְּבָרַיְתָא זוֹ ס"ל אִיסּוּרָא דַּוְקָא וא"כ גַּם ראב"י ס"ל אִיסּוּרָא וא"ה נִצְטָרֵךְ לוֹמַר כראב"י וְהָוֵי דְּלָא כְּהִלְכְתָא דְּהָא רֵישׁ מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ סְתָם לָן תַּנָּא דְּבְמִנְהָגָא תלי' מִילְּתָא כְּמוֹ שֶׁפָּסְקוּ כָּל הַפּוֹסְקִים וק"ל מִשְׁנַת ראב"י קַב וְנָקִי אפי' נָגֵד רַבִּים כִּדְאִיתָא בִּיבָמוֹת דַּף ס' וְדַף ל"ז וּמַשְׁמַע שָׁם דַּאֲפִילּוּ נָגֵד סְתָם הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ דְּקָאָמַר הָתָם כִּי הֵיכִי דְּלָא תִּקְשֶׁה הִלְכְתָא אַהִלְכְתָא וְהָתָם סְתָם מִשְׁנָה הוּא כְּדִבְרֵי הַיְלֵל וְאַפְּ"ה פָּרִיךְ דְּלָא תִּקְשֵׁי אַכְּלָלָא דק"ל מִשְׁנַת ראב"י קַב וְנָקִי וא"כ ה"נ תִּקְשֵׁי הָכָא דְּאֵין לוֹמַר דִּסְתָם דְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ סְתָם וְאַחַ"כ מַחְלוֹקֶת הוּא דְּהוּא סְתָם מִשְׁנָה וכה"ג אע"ג דִּסְתָם וְאַחַ"כ מַחְלוֹקֶת הוּא מ"מ הָוֵי כְּיָחִיד נָגֵד רַבִּים כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת רֵישׁ פ"ק דְּבֵיצָה וּפָשׁוּט דְּאֵין חִילּוּק אִי יָחִיד פְּלִיג אוֹ חֲכָמִים דִּפְשִׁיטָא אִי חֲכָמִים פְּלִיגִי אַסְתָּמָא דְּהַסְתָם עָדִיף וְהָוֵי כְּמוֹ רַבִּים נָגְדָּם וְכֵן כָּתַבְתִּי בְּקוּנְדָּרְסִי לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי הָרֹא"שׁ זַ"ל שֶׁכָּתַב דק"ל כְּסְתָם דְּרֵישׁ פִּרְקִין דְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ וְזוֹ קשי' לענ"ד לְדִבְרֵי ר"י.

וְעוֹד תֵּימַהּ גְּדוֹלָה לע"ד אִי ס"ד מִדְּתַנָּא תַּנָּא אִיסּוּרָא לָא ס"ל מִנְהָגָא א"כ לְקַמָּן דְּמַיְתֵי בָּרַיְתָא לְהוֹכִיחַ דר"י אִיסּוּרָ' ס"ל וְדָיֵיק מִדִּיּוּקָא דְּאָמַר ר"מ מִנְהָגָא מִכְּלָל דר"י ס"ל אִיסּוּרָא וְלָמָּה לֹא דָּיֵיק מֵהַאי בָּרַיְתָא דְּהָכָא בִּפְשִׁיטוּת דְּקָתָנֵי אָסוּר וְעוֹד הָא אַשְׁכְּחַן דְּקָתָנֵי אָסוּר וְאַפְּ"ה ס"ל מִנְהָגָא דְּהָא ר"מ מִנְהָגָא אִית לֵיהּ כִּדְמַסִּיק לְקַמָּן וְאַפְּ"ה קָתָנֵי לְקַמָּן דַּף נ"ה ר"מ אֵימַר כָּל מְלָאכָה שֶׁהִיא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד גּוֹמְרָהּ בי"ד וְשֶׁאֵינָהּ לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד אָסוּר א"כ קָתָנֵי אִיסּוּרָא אע"ג דס"ל מִנְהָגָא ע"כ נִרְאֶה דְּמִלְּשׁוֹן אָסוּר לֵיכָּא לְדַיֵּיק מִידֵי דְּכֵיוָן שֶׁנָּהֲגוּ אִיסּוּר אָסוּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כְּמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי.

וְהָא דְּפָרִיךְ לְקַמָּן דַּף נ"ה מַעִיקָּרָא תָּנֵי מִנְהָגָא וּלְבַסּוֹף תָּנֵי אִיסּוּרָא הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּבַתְּחִילָּה קָתָנֵי מִנְהָגָא וְלָא תָּנֵי מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ בְּסֵיפָא א"כ הַאי תַּנָּא לָא תָּנָא אִיסּוּרָא בְּמָקוֹם מִנְהָגָא א"כ סֵיפָא דְּקָתָנֵי אָסוּר מַשְׁמַע דְּמִדִּינָא אָסוּר לֹא מִטַּעַם מִנְהָגָא וא"כ ב"ש אוֹסְרִין מַשְׁמַע בְּכָל מָקוֹם כֵּיוָן דְּאִיסּוּרָא הוּא אֵין לְחַלֵּק בְּמָקוֹמוֹת וּמְשַׁנֵּי דר"י הֵיא דְּסֵבִירָא לֵיהּ אִיסּוּרָא וא"כ אַנְשֵׁי גָּלִיל ס"ל כב"ש דְּאָסוּר וְאַנְשֵׁי יְהוּדָה ס"ל דְּלֹא נָחֲלִקוּ ב"ש וב"ה מֵעוֹלָם שֶׁיִּהֵא אָסוּר: וְאַגַּב אוֹרְחָא כָּתַבְתִּי זֹאת לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל שֶׁכָּתַב דב"ש אוֹסְרִין מַשְׁמַע בְּכָל מָקוֹם ור"י לָא ס"ל דְּאָסוּר כִּי אִם בַּגָּלִיל וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת בְּכָאן וּכְבָר הִרְגִּישׁ בָּזֶה הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א זַ"ל לְקַמָּן וּבָזֶה א"ש יהי' אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶ' מ"מ נִתְיַישֵׁב דְּלָא פָּרִיךְ כ"א לְתַנָּא דְּמַתְנִיתִין דְּהָתָם תְּנָא בְּרֵישָׁא מִנְהָגָא וכה"ג אִיתָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי' דְּלָא פָּרִיךְ כ"א לְחַד תַּנָּא דְּלָא הָוֵי הַאי לִישָׁנָא וּלְעוֹלָם שַׁיָּיךְ לְמִיתְנֵי אִיסּוּר אפי' אִי לָא הָוֵי אֶלָּא מִנְהָגָא אָסוּר מִטַּעַם הַמִּנְהָג כְּמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי וּמִדְּבְרֵי תו' זַ"ל עַצְמָן לְקַמָּן מַשְׁמַע קְצָת דְּמִלְּישָׁנָא דְּאוֹסְרִין לֵיכָּא לְדַיֵּיק מִידֵי מִדְּכָתַב ד"ה אָמַר ר"א דְּבְמִנְהָג לֹא שַׁיָּיךְ פְּלוּגְתָּא דְּלִחְזֵי הֵיכִי נָהוּג וְלָא דָּיְקָא דְּהָא ב"ש קָתָנֵי אוֹסְרִין וא"כ ע"כ לֹא ס"ל מִנְהָגָא וְגַם זֶה כָּתַב הֶחָכָם הַנַּ"ל.

וְיֵשׁ לִדְחוֹת דִּלְמָא ס"ל לר"א דב"ש וב"ה לָא קָאָמְרִי לְיִשָּׁנָא דְּאִיסּוּר וְהֶיתֵּר אֶלָּא לְיִשָּׁנָא
דְּמִנְהָגָא כִּדְקָתָנֵי ת"ק דְּאֵין עוֹשִׂין בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת לְכָךְ פִּי' דִּלְחָזֵי הֵיכִי נָהוּג.
עוֹד י"ל לְרַשִׁ"י דס"ל דִּלְיִשָּׁנָא דב"ש אוֹסְרִין מַשְׁמַע שֶׁהֵם אוֹסְרִין מִדִּינָא מִדְּלָא קָתָנֵי
ב"ש אוֹמְרִים אֲסוּרָה דְּהָוֵי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּהַלַּיְלָה אֲסוּרָה מִטַּעַם מִנְהָג אֲבָל ב"ש אוֹסְרִין
מַשְׁמַע שֶׁהֵם אוֹסְרִין וְאִי מִטַּעַם מִנְהָג לָאו הֵם ס"ל הָכִי אֶלָּא מֵחֲמַת מִנְהַג הַמָּקוֹם הוּא
אָסוּר: כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר לע"ד דע"כ אִי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ לְקַמָּן דְּפָרִיךְ מִלְּיִשָּׁנָא דְּאִיסּוּרָא כמ"ש
וְלֹא מִטַּעַם דְּנָחֲזֵי וא"כ מְפָרֵשׁ רַשִׁ"י בָּרַיְיתָא זוֹ דְּלָא תֵּידוּק מִינָּהּ דס"ל לראב"י אִיסּוּרָא
וּלְמַאי דְּמַסִּיק לְקַמָּן אִיסּוּרָא ס"ל בַּגְּלִיל מ"מ ראב"י אֶפְשָׁר דס"ל מִנְהָגָא וְלָא נָחִית
לְפִלּוּגֵי עִם ר"י אֶלָּא פְּלִיגִי כָּל חַד לְמַאי דְּאִית לֵיהּ לראב"י מִשּׁוּם מִנְהָג ולר"י מִשּׁוּם
אִיסּוּר וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה דִּלְחָזֵי הֵיכִי נָהוּג ס"ל לְרַשִׁ"י דְּלָאו קוּשְׁיָא הִיא דַּאֲפִי' אִי נָהוּג הָכִי
מִנְהָג שֶׁל הֶבֶל הוּא כמ"ש ר"ת ז"ל רֵישׁ פ"ק דב"ב דְּאִיכָּא כַּמָּה מִנְהָגוֹת דְּלָא סָמְכִינַן
עֲלַיְיהוּ דִּלְהָכִי תָּנֵי ג"כ מַתְנִיתִין דְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת אֵין עוֹשִׂין דקמ"ל הַאי מִילְּתָא
דְּלָא תֵּימָא דְּלָאו מִנְהָגָא הוּא וְאֵין לָהֶם עַל מַה שֶׁיְּסָמְכוּ ולענ"ד תֵּדַע דְּהָא ר"מ ס"ל מִנְהָגָא
וְקָאָמַר כָּל מְלָאכָה שֶׁהִתְחִיל קוֹדֶם י"ד גּוֹמְרָהּ בי"ד וּמְבַעְיָא לְהוּ לר"מ לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד תְּנַן
כו' וּמַאי מְבַעְיָא לְהוּ לִיחָזֵי הֵיכִי נָהוּג וַאֲפִי' תֵּימָא דְּהַתַּלְמוּד לֹא קִים לֵיהּ הֵיכִי נָהוּג ור"י
פָּרִיךְ עַל הַתַּנָּאִים דְּאִינְהוּ יָדְעִי מִנְהָג שַׁפִּיר מ"מ ר"מ גּוּפֵיהּ מַאי קמ"ל לֶיחָזֵי הֵיכִי נָהוּג
וְכֵן חֲכָמִים דִּפְלִיגִי שָׁם עִם ר"י בר' יְהוּדָה דג' אֻוְמָנִיּוֹת עוֹשִׂין מְלָאכוֹת וכו' ור"י בר'
יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הָרַצָּעָנִי' מַשְׁמַע דְּקָיְימִי ג"כ עַל הַמִּנְהָג כְּמוֹ שֶׁפּוֹסְקִין כָּל הַפּוֹסְקִים וְגַם
מַשְׁמַע דס"ל כר"א מִדְּקָתָנֵי לְהָא מִילְּתָא כר"מ וְלִיחָזֵי הֵיכִי נָהוּג אֶלָּא ע"כ כמ"ש וְהָכִי
אָמְרִינַן בַּיְרוּשַׁלְמִי בְּכַמָּה דְּבָרִים נָשֵׁי דִּנְהִיגִי הָכִי מִנְהָגָא מַשְׁמַע דְּאִיכָּא מִילֵּי דְּלָאו מִנְהָגָא
הוּא אע"ג דִּנְהִיגִי הָכִי: דַּף ד ד"ה אִם מִשָּׁמָסַר הַמַּפְתֵּחַ פירש"י דְּמִסְתַּבְרַת הַמַּפְתֵּחַ קוֹנָה
וכו' וְאֵין נִרְאֶה לר"י כו' צ"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּלָא דָּמֵי שְׁכִירוּת לִמְכִירָה דאע"ג דְּבִמְכִירָה
לָא קָנֵי מַפְתֵּחַ כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת מ"מ בִּשְׁכִירוּת קָנֵי דְּבִמְרֻבָּה לֹא אָמַר דְּאֵין שְׁכִירוּת קוֹנָה
כ"א מַה שֶּׁמִּכִירָה יְקָנֶה אֶלָּא כָּךְ אָמַר דְּמַה שֶׁנִּקְנָה בִּמְכִירָה נִקְנָה בִּשְׁכִירוּת וּלְעוֹלָם אֵיכָא
בִּשְׁכִירוּת מַה שֶּׁאֵין בִּמְכִירָה וְטַעְמָא דְּמִילְּתָא נ"ל דְּבִמְכִירָה אֵין הַמַּפְתֵּחַ שַׁיָּיךְ לְבֵית דְּהָא
אָמְרִינַן בְּהַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת לֹא מָכַר אֶת הַמַּפְתֵּחַ א"כ אפי' אֵירַע שֶׁמָּכַר לוֹ גַּם הַמַּפְתֵּחַ כְּמוֹ
שא"ל הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ הָוֵי כִּמְכִירָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְלָא שָׁיְיכָא לַבַּיִת אֲבָל בִּשְׁכִירוּת
י"ל דְּמַשְׁכִּיר בַּיִת חַיָּיב לָתֵת לוֹ הַמַּפְתֵּחַ דְּהָא תְּנַן בְּהַשּׂוֹאֵל דְּכָל דָּבָר שֶׁמַּעֲשֶׂה אֻוְמָּן
הַמַּשְׁכִּיר עוֹשֶׂהוּ וְאִם הַמַּנְעוּל הוּא מַעֲשֶׂה אֻוְמָּן לָמָּה לֹא יהי' גַּם הַמַּפְתֵּחַ מַעֲשֶׂה אֻוְמָּן וא"כ
הָוֵי הַמַּפְתֵּחַ כְּמוֹ אַפְסָרָא דְּבֵיתָא שע"י הוּא אוֹחֵז הַבַּיִת כִּדְמַבְעְיָא לֵיהּ פ' חֲזָקַת אִי מֵיצַר
הָוֵי אַפְסָרָא דְּאַרְעָא כֵּינָן שֶׁהוּא מְשֻׁעְבָּד לַשָּׂדֶה לְשָׁמְרוֹ הָוֵי כְּמוֹ אַפְסָר כִּדְפִי' רַשְׁבַּ"ם
ז"ל שָׁם וְכֵן בְּקִידּוּשִׁין דַּף כ"ז אָמְרִינַן דִּשְׁטָר שֶׁל שָׂדֶה הָוֵי אַפְסָרָא דְּאַרְעָא כֵּינָן שֶׁהַשָּׂדֶה
צָרִיךְ לוֹ הָוֵי בֵּית אֲחִיזָתָהּ א"כ ה"ה הַמַּפְתֵּחַ הֲרֵי דְּאִיכָּא אַפְסָרָא גַּם בְּקַרְקַע ואע"ג דְּמַפְתֵּחַ
מְטַלְטֵל וְאֵין אוֹגְדוֹ בְּיָדוֹ כִּדְקָתָנֵי בְּקִידּוּשִׁין דַּף הַנָּ"ל הָא לְעִנְיַן מָצָר אִיבַּעְיָא לֵיהּ אִי
אַפְסָרָא דְּאַרְעָא הִיא אע"ג דְּאֵין אוֹגְדוֹ בְּיָדוֹ כִּדְפִי' הָרַשְׁבָּ"ם ז"ל וְרַשִׁ"י לָא סְבִירָא לֵיהּ
כפי' רַשְׁבַּ"ם דְּמַאי דְּקָא מְבַעְיָא לֵיהּ גַּבֵּי מֵיצַר הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּאֵין אוֹגְדוֹ אֶלָּא הָכִי קָמְבַעְיָ'
לֵיהּ אִי הָוֵי מָצָר אַפְסָרָא דְּאַרְעָ' אוֹ לֹא וְלָאו מִשּׁוּם אוֹגְדוֹ בְּיָדוֹ דְּלָא בָּעֵינַן אוֹגְדוֹ בְּיָדוֹ
וא"כ מַפְתֵּחַ וַדַּאי הוּא אַפְסָרָא דבי' דע"י הוּא מַנְהִיג כָּל הבי' וַאֲפִי' אִם הוּא ג"כ מְפָרֵשׁ

כְּרִשְׁבָּ"ם מ"מ י"ל דְּמַפְתֵּחַ מִקְרֵי אוֹגְדוֹ בְּיָדוֹ כֵּיוָן שא"א לִכְנוֹס לְבֵית בְּלֹא מַפְתֵּחַ א"כ הוּא אוֹחֵז כָּל הַבַּיִת בְּיָדוֹ משא"כ מָצָר אֵינוֹ אוֹחֵז עַל יָדוֹ הַשָּׂדֶה: וּגְדוֹלָה מִזֹּאת כָּתְבוּ התו' ז"ל בְּקִידּוּשִׁין גַּבֵּי עֲשָׂרָה בְּהֵמוֹת בְּאַפְסָר א' אע"ג דְּאֵינוֹ אוֹחֵז כ"א בַּטְלָפִים שֶׁל אַחַת מֵהֶן קָנָה כֻּלָּן הוֹאִיל וְרָאוּי לֶאֱחֹז כֻּלָּן ע"י הָאַפְסָר אִם יִרְצֶה הָווּ כֻּלָּם כִּמְחֻבָּרִים ה"נ כֵּיוָן שֶׁאִם יִרְצֶה אוֹחֵז ע"י הַמַּפְתֵּחַ כָּל הַבַּיִת הָוֵי כִּמְחֻבָּר בּוֹ משא"כ מֵיצַר לֹא שַׁיָּיךְ שֶׁאוֹחֵז עַל יָדוֹ שֶׁהַשָּׂדֶה מִשְׁתַּמֵּר קְצָת עַל יָדוֹ וְרַשְׁבָּ"ם ס"ל דַּאֲפִי' בִּמְכִירָה קָנֵי מַפְתֵּחַ כמ"ש התו' בְּשֵׁמוֹ בְּמְרֻבָּה ופ' חֲזָקַת גַּבֵּי נָעַל גָּדֵר וְגַם מִדְּבָרָיו מַשְׁמַע מִשּׁוּם אַפְסָר דְּהָוֵי כִּמְסִירָה שֶׁהוּא ז"ל מְחַלֵּק בֵּין מְכִירָה וּשְׁכִירוּת לְנִכְסֵי הַגֵּר דְּבִמְכִירָה וּשְׁכִירוּת מָסַר לֵיהּ חַבְרֵיהּ וּבְנִכְסֵי הַגֵּר מַאן קָא מָסַר לֵיהּ דְּמִקְּנֵי וְדָבָר זֶה נֶאֱמַר בְּקִנְיָן מְסִירָה כִּדְאִיתָ' פ"ק דב"מ דַּף ח': ע"ב ד"ה מִדְּאוֹרַיְיתָא בְּבִיטּוּל בְּעָלְמָא סַגִּי פ"ה מִדִּכְתִיב תַּשְׁבִּיתוּ וְלָא כְּתִיב תְּבַעֲרוּ אַלְמָא הַשְׁבָּתָה בְּלֵב הִיא וְקָשֶׁה לר"י וכו' וַאֲנִי תָּמַהּ עַל קוּשְׁיָא זוֹ שֶׁהֲרֵי אֵין לְשׁוֹן רַשְׁ"י ז"ל אַלְמָא הַשְׁבָּתָה בַּלֵּב הִיא דְּהָוֵי מַשְׁמַע דְּאֵין הַשְׁבָּתָה אֶלָּא בְּלֵב אֶלָּא הָכִי כָּתַב וְהַשְׁבָּתָה דְּלֵב הָוְיָא הַשְׁבָּתָה ור"ל שֶׁגַּם בְּלֵב הָוְיָא הַשְׁבָּתָה וא"כ לָא קַשְׁיָא כְּלוּם דְּתְבַעֲרוּ אֵין פֵּירוּשׁוֹ כ"א בְּיעוּר מַמָּשׁ אֲבָל הַשְׁבָּתָה מִקְרֵי אפי' בְּלֵב וּלְעוֹלָם בְּיעוּר מַמָּשׁ כ"ש דְּהָוְיָא הַשְׁבָּתָה גְּמוּרָה וא"כ קָאָמַר רַחֲמָנָא דְּתַשְׁבִּיתוּ בכ"ד שֶׁיָּכוֹל לְהַשְׁבִּיתוֹ אוֹ בְּלֵב וְאִם לֹא הִשְׁבִּית בְּלֵב תַּשְׁבִּיתוּ מַמָּשׁ וְעוֹד דְּוַדַּאי אֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִידֵּי פְּשׁוּטוֹ דְּתַשְׁבִּיתוּ מִבָּתֵּיכֶם הָוֵי פְּשִׁיטָא בְּיעוּר מִן הַבַּיִת אֶלָּא מִדְּמַפִּיק לֵיהּ בִּלְשׁוֹן הַשְׁבָּתָה הָוֵי גַּם בְּלֵב וא"כ דָּיֵיק לְקַמָּן שַׁפִּיר כֵּיוָן דְּקָאָמַר גַּם לְהַשְׁבִּית מַמָּשׁ אִם לֹא בִּיטֵּל וע"כ זֶהוּ הַבָּעָרָה דְּיָלְפִינַן מִנּוֹתָר כְּדְתָנֵי ר"י לְקַמָּן וא"כ ע"כ הוּא מעי"ט.

וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה וְעוֹד תַּשְׁבִּיתוּ גָּמְרִינַן לְקַמָּן מֵאִי חִלּוּק שֶׁהוּא מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה וּבְטוּל לָא מְהַנֵּי לְאַחַר אִיסּוּרוֹ עכ"ל גַּם זֶה צל"ע דְּהָא לְקַמָּן דָּרִישׁ חַד תַּנָּא מְלֹא תִשְׁחַט עַל חָמֵץ דַּם זִבְחִי לֹא תִשְׁחַט הַפֶּסַח וַעֲדַיִן חָמֵץ קַיָּים וּשְׁחִיטַת פֶּסַח מִתְּחִילַת שֶׁבַע כִּדְפֵ' רַשְׁ"י לְקַמָּן וא"כ ע"כ צָרִיךְ לְבַעֵר קוֹדֶם שֶׁבַע דְּבִתְחִילַת שֶׁבַע לֹא הָיָה רַשַּׁאי לִשְׁחוֹט הַפֶּסַח דַּעֲדַיִן חָמֵץ קַיָּים שֶׁהֲרֵי מְבַעֲרִין אוֹתוֹ אָז וְהוּא קַיָּים בִּתְחִילַת שֶׁבַע וְאֵין לוֹמַר דְּהַאי תַּנָּא פְּלִיג אַשְּׁאָר תַּנָּאֵי וס"ל דִּמְבַעֵר קוֹדֶם שֶׁבַע דְּלָא מַשְׁמַע כֵּן דְּהָא קָאָמַר ר"ע אֵינוֹ צָרִיךְ וְאִי פְּלִיג אר"י הֵיכִי קָאָמַר אֵינוֹ צָרִיךְ הָא צָרִיךְ וְצָרִיךְ דְּמִילָּפוּתָא דִּידֵיהּ לָא שָׁמְעִינַן כ"א מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה וְגַם דְּלִישָּׁנָא דְּאֵינוֹ צָרִיךְ מַשְׁמַע דִּבְדִינָא שָׁוִין הֵן אֶלָּא דְּכָל חַד מַיְיתֵי לָהּ מִקְרָא אַחֲרִינָא וְאֶפְשָׁר דר"י סָבַר כֵּיוָן דְּמַתְחִילִין לְבַעֵרוֹ מִיָּד וְאֵינוֹ קַיָּים כ"א כְּדֵי לְבַעֲרוֹ לָא מִקְרֵי חָמֵץ קַיָּים וְהָכִי מַשְׁמַע לְקַמָּן דְּפֵירֵשׁ ר"י ז"ל דְּאַבַּיֵי דָּיֵיק מִיתּוּרָא דִקְרָא וְלֹא דָּיֵיק דְּאִי בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הָוֵי יוֹם רִאשׁוֹן מַמָּשׁ א"כ ע"כ שָׁהָה בּוֹ קְצָת כִּדְפֵ' רַשְׁ"י דר"י הִקְשָׁה עַל פירש"י דְּאֵין כַּוָּנַת אַבַּיֵי כְּפֵירוּשׁוֹ מ"מ מֵאַבַּיֵי גּוּפֵיהּ תִּקְשֵׁי לָמָּה לֹא דָּיֵיק אֶלָּא עכ"פ כִּדְפֵ' דְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְבַעֲרוֹ מִקְרֵי ג"כ לֹא יִמְצָא כֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּבִיעוּרוֹ אֲבָל רַשְׁ"י נ"ל דס"ל דְּמִיעוּט דְּאַךְ ה"פ דִּקְרָא קָאָמַר דְּבְיוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ עכ"פ דְּאִם אֶפְשָׁר לְךָ בְּבִיטּוּל כְּגוֹן קוֹדֶם חֲצוֹת וְלֹא יִהְיֶה אֶפְשָׁר לְךָ בְּהַבְעָרָה אוֹ שְׁאָר בִּיעוּרִים תִּבְטְלֵנּוּ וְאִם א"א לְךָ בְּבִיטּוּל כְּגוֹן אַחַר חֲצוֹת תְּבַעֲרֵנּוּ בְּאוֹפָן שֶׁאַתָּה מְחֻוָּיב לִרְאוֹת שֶׁיִּהְיֶ' מֻשְׁבָּתָת בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן עכ"פ בְּכָל דָּבָר שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְהַשְׁבִּיתוֹ אֶלָּא שֶׁלֹּא תִּטְעֶה דְּבְיוֹם הָרִאשׁוֹן פֵּירוּשׁוֹ תְּחִילַת יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁאַתָּה מְחֻוָּיב לְהַשְׁבִּיתוֹ בְּתְחִילַת הַיּוֹם וְאָסוּר בִּשְׁהִיָּה לְגַמְרֵי כָּל הַיּוֹם לְהָכִי קָאָמַר אַךְ שֶׁאֵינְךָ אָסוּר בִּשְׁהִיָּה כָּל הַיּוֹם שֶׁאִם רְצוֹנְךָ לְהַשְׁהוֹתוֹ עַד

חֲצוֹת וּלְבַעֲרוֹ אַחַ"כ בִּשְׁאָר בִּיעוּרִים רַשַּׁאי אַתָּה אֶלָּא שֶׁאִם אִי אֶפְשָׁר לְבַעֲרוֹ אַחַ"כ שֶׁלֹּא יִהְיוּ לְךָ עֲצִים אוֹ שְׁאָר בִּיעוּרִים אוֹ יִהְיוּ לוֹ שְׁאָר צְרָכֶי' גדו' שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ פְּנַאי לְבַעֲרוֹ אַתָּה מִצְוָה לְהַשְׁבִּיתוֹ כָּל הַיּוֹם משא"כ אִם אֶפְשָׁר לְבַעֲרוֹ אַחַ"כ הָרְשׁוּת בְּיָדְךָ וא"כ לָא קָאֵי אַדְּ אֶלָּא לְשֶׁאֵינְךָ מְחֻוָּיָב דַּוְקָא לְהַשְׁבִּיתוֹ בִּתְחִילַת הַיּוֹם אוֹ לְכָל הַיּוֹתֵר קוֹדֶם חֲצוֹת וְיִהְיֶה אָסוּר בְּשֶׁהָיָה לְהָכִי קָאָמַר אַדְּ שֶׁאֵינוֹ אָסוּר בְּשֶׁהָיָה וְאֵינְךָ מִצְוָה עַל זֶה כ"א חֲצִי הַיּוֹם אַחַר חֲצוֹת אֲבָל קוֹדֶם אֵינְךָ מִצְוָה שֶׁרַשַּׁאי אַתָּה לְהַשְׁהוֹתוֹ וּלְשָׁרְפוֹ אַחַ"כ אִם אֶפְשָׁר לְךָ וְלָא קָאֵי אַדְּ אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ אָסוּר בִּשְׁהִיָּה וְכֵן פי' רַשְׁ"י אַדְּ חֵלֶק דְּחֲצָיו מֻוּתָּר וְחֶצְיוֹ אָסוּר וְלֹא כָּתַב דְּחֲצָיו חַיָּיב וְחֶצְיוֹ פָּטוּר דְּבֶאֱמֶת גַּם חֲצָיוֹ הָרִאשׁוֹן הוּא בְּאַזְהָרָה שֶׁאִם רוֹאֶה וְלֹא יוּכַל לְבַעֲרוֹ אַחַ"כ מְחֻוָּיָב לְהַשְׁבִּיתוֹ קוֹדֶם אֶלָּא שֶׁאֵינְךָ מִצְוָה דַּוְקָא וְאֵינְךָ בְּאִסּוּר שֶׁהָיָה כמ"ש.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מִנַּלַן דְּקָאֵי אַאִסּוּר שֶׁהָיָה דִּלְמָא קָאֵי כְּפִשְׁטֵיהּ אַתִּשְׁבִּיתוּ דְּחֶצְיוֹ חַיָּיב בַּהֲשָׁבָתָהּ וְחֶצְיוֹ פָּטוּר לְגַמְרֵי וא"כ גַּם מו' וּלְמַעְלָה יִהְיֶה רַשַּׁאי לְבַטְלוֹ ומנ"ל דמו' שָׁעוֹת אֵינוֹ בִּרְשׁוּתוֹ דִּלְמָא עֲדַיִין בִּרְשׁוּתֵיהּ הוּא עַד שֶׁיְּבַטְּלֶנּוּ י"ל דְּהַהּ סֻוגְיָ' לר' יְהוּדָה הִיא דַּעֲלֵיהּ קָיְימִינַן בִּשְׁמַעְתִּין וְאִיהוּ ס"ל דְּחָמֵץ לִפְנֵי זְמַנּוֹ עוֹבֵר בְּלָאו כִּדְאִיתָא פ' כָּל שָׁעָה וע"כ א"א לוֹמַר שֶׁכָּל הַיּוֹם אָסוּר דא"כ אֵיךְ אֶפְשָׁר בְּבִיטּוּל וְתַשְׁבִּיתוּ מַשְׁמַע בִּיטּוּל נָמֵי כמ"ש אֶלָּא ע"כ מְקֻצָּתוֹ מֻוּתָּר וּמֵעַתָּה יֵשׁ לְחַלֵּק כמ"ש רַשְׁ"י גַּבֵּי אַדְּ חֵלֶק וא"כ חֶצְיוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָה וא"כ א"א לְבַטֵּל וע"כ אַדְּ צָרִיךְ לְמִדְרַשׁ כמ"ש אַאִסּוּר שֶׁהָיָה אֲבָל לר"ש לָא דָּרִישׁ הָכִי וס"ל דְּמֻוּתָּר מִן הַתּוֹרָה בַּאֲכִילָה עַד הַלַּיְלָה דִּבְזֶה הוּא מִשְּׁבִיתוֹ וכמ"ש הָרָנָ"ה זַ"ל וַאֲפִילּוּ אִי ס"ל דְּתַשְׁבִּיתוּ מַשְׁמַע שֶׁלֹּא כַּדֶּרֶךְ הֲנָאָה וכמ"ש התו' שָׁם מ"מ מֻוּתָּר לר"ש בַּהֲנָאָה עַד הַלַּיְלָה וכמ"ש התו' שָׁם וּפְשִׁיטָא דְּמֻוּתָּר לְבַטֵּל לר"ש אַחַר ו"ש ואה"נ דְּדָרִישׁ הָכִי דְּאַהַשְׁבָּתָה קָאֵי וכמ"ש וְכֵן לָהּ שְׁמַעְתִּין לר"י קָאֵי וְאַאִסּוּר שֶׁהָיָה ועי"ל מִנַּיִן לְתָרוּץ הַנַּ"ל דְּעִיקַּר קְרָא דְּתַשְׁבִּיתוּ אָתֵי לֶאֱסוֹר הַשְׁהָיָה כְּאִלּוּ אָמַר דְּבְיוֹם הָרִאשׁוֹן לֹא יִמָּצֵא בְּבֵיתְךָ שֶׁלֹּא תְּשַׁהֲנוּ וְשָׁמָּא תֹּאמַר דְּכָל הַיּוֹם אָסוּר וְהָכִי קָאָמַר אַדְּ דְּעַד חֲצוֹת מֻוּתָּר וְעִיקַּר אַדְּ לְמִשְׁרֵי שֶׁהָיָה קוֹדֶם חֲצוֹת אָתֵי וא"כ ע"כ הוּא מִשְּׁבִיתוֹ קוֹדֶם חֲצוֹת אֲפִילּוּ אִם מְבַעֲרוֹ וְאֵינוֹ מְבַטְּלוֹ כֵּיוָן דְּאַחַ"כ אָסוּר בִּשְׁהִיָּה וְאִם מְבַעֲרוֹ אַחַ"כ א"א בְּלֹא שֶׁהָיָה כמ"ש לְקַמָּן בע"ה וְלָא אָתָא אַדְּ לוֹמַר שֶׁמִּשְּׁבִיתוֹ אַחַר חֲצוֹת וְלֹא קוֹדֶם אֶלָּא אָתֵי לוֹמַר דְּקוֹדֶם זֶה מֻוּתָּר בִּשְׁהִיָּה דְּעִיקַּר תַּשְׁבִּיתוּ אָתֵי שֶׁתַּשְׁבִּיתוּ וְלָאו הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמָּצֵא וע"ז אַדְּ שֶׁקּוֹדֶם זֶה יִמָּצֵא דע"כ הָכִי מִדְּרִישׁ לר' יְהוּדָה כמ"ש דְּבְטּוּל א"א אַחַר חֲצוֹת וע"כ מְבַטְּלוֹ קוֹדֶם חֲצוֹת וא"כ ה"ה שְׁאָר בִּיעוּרִים כֵּיוָן דְּכוּלְּהוּ מִתַּשְׁבִּיתוֹ אָתוּ דִּינָם שָׁוֶה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּיוָן דע"כ מְבַעֲרוֹ קוֹדֶם א"כ אָסוּר בִּשְׁהִיָּה אֲפִילּוּ קוֹדֶם דְּהָא חַיָּיב לְבַעֲרוֹ קוֹדֶם זֶה אֵינוֹ דְּמֵה שֶׁמְּבַעֲרוֹ קוֹדֶם הַיְינוּ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבוֹר בַּעֲשֵׂה אַחַ"כ וְאִם לֹא בִּעֲרוֹ לֹא עָבַר כ"א אַחַ"כ וְלֹא קוֹדֶם דְּהַבִּיעוּר קוֹדֶם אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם אַחַ"כ כמ"ש וְעוֹד דאה"נ שֶׁאֵינוֹ מְבַעֲרוֹ לְגַמְרֵי קוֹדֶם אֶלָּא שֶׁהוּא מֵכִין הַכֹּל וְזוֹרְקוֹ בָּאֵשׁ קוֹדֶם שָׁבַע יִשְׂרוֹף בָּאֵשׁ מַיָּד וְלֹא יִשְׁהֶה כְּלָל וכמ"ש לְקַמָּן בע"ה וא"כ עַד הַתְּחָלַת ז הוּא שׁוֹהֶה בְּיָדוֹ.

וּבְזֶה מְיֻשָּׁב ג"כ מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתְּנָאִים לְקַמָּן דְּתַשְׁבִּיתוּ הַבְעָרָה וְלֹא צִוָּה הַכָּתוּב לְשָׁרְפוֹ אֶלָּא לְאַחַר אִיסּוּרוֹ עכ"ל פִּי' כֵּיוָן דְּמִנּוֹתָר יָלְפִינַן שְׂרֵיפָה וְנוֹתָר בִּשְׂרֵפָה לְאַחַר אִיסּוּרוֹ וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ לְקַמָּן דַּף י"ב וְהַשְׁתָּא א"ש דְּעִיקַּר שְׂרֵיפָתוֹ בָּאֵשׁ הוּא לְאַחַר אִיסּוּרוֹ אֶלָּא שֶׁמִּכִּין הַכֹּל וְזוֹרֵק קוֹדֶם אע"ג דְּגַם זֶה שַׁיָּיךְ לְהַשְׁבָּתָה וכמ"ש לְקַמָּן מ"מ גַּם בְּנוֹתָר לֹא

הַקְּפִיד הַכָּתוּב רַק שֶׁיִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ אַחַר אִיסּוּרוֹ כְּדִכְתִיב בְּאֵשׁ יִשָּׂרֵפוּ: שָׁם ד"ה אַךְ בַּיּוֹם
הָרִאשׁוֹן וכו' וְאֵין נִרְאֶה לְר"י דְּהָא תַּשְׁבִּיתוּ הַבָּעָרָה הִיא וְלֹא צְוָיָה הַכָּתוּב לְשָׂרְפוֹ כ"א
לְאַחַר אִיסּוּרוֹ הָיִיתִי רוֹצֶה לְתָרֵץ כֵּינָן דְּכַוָּנַת רַשְׁ"י ז"ל הִיא דְּקָשׁוּ קָרָאֵי אַהֲדָדֵי דִּכְתִיב
לֹא יִמָּצֵא וכו' שְׁבַעַת יָמִים שְׁלָמִים אָסוּר בִּשְׁהִיָּה וּכְתִיב בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ וְכֵינָן
שֶׁהוּא מְבַעֲרוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן ע"כ שָׁהָה בּוֹ קְצָת שֶׁהֲרֵי נוֹטְלוֹ וּמְבַעֲרוֹ וְקוֹדֶם הַנָּחָתוֹ בָּאֵשׁ
הוּא נִמְצָא בְּבֵית וא"א בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא יִמָּצֵא אֲפִילּוּ רֶגַע א' כָּל שִׁבְעָה אא"כ מְבַעֲרוֹ קוֹדֶם
י"ט אֲבָל אִי קָאֵי אַיּוֹם רִאשׁוֹן שֶׁלִּפְנֵי הַפֶּסַח א"ש דְּהוּא מֻוָּתָּר בִּשְׁהִיָּה וְאִם כֵּן עִיקַּר
הַקֻּוּשְׁיָא דְּלָא מָצֵי קָאֵי אַיּוֹם רִאשׁוֹן מִכֹּחַ אִיסּוּר שֶׁהָיָה דְּהוּא אָסוּר בִּשְׁהִיָּה כָּל הַיּוֹם וּמַאי
דְּאָמְרִינַן דְּאֵין מִצְוָתוֹ בִּשְׁרִיפָה כ"א לְאַחַר אִיסּוּרוֹ הַיְינוּ לְאַחַר אִיסּוּר אֲכִילָתוֹ שמו' שָׁעוֹת
וּלְמַעְלָה נֶאֱסַר בַּאֲכִילָה וְאָז מִצְוָתוֹ בִּשְׂרִיפָה כְּמוֹ נוֹתָר דְּמִינֵּיהּ יָלִיף כמ"ש הַתּוֹס' לְקַמָּן
דַּף י"ב וּלְעוֹלָם בִּשְׁהִיָּה מֻוָּתָּר קְצָת מַה שֶּׁמִּתְעַסֵּק כְּדֵי לְשָׂרְפוֹ אֶלָּא דְּקָשֶׁה לִי לְפִי פֵּירוּשׁוֹ
דְּלִעֵיל דְּאַךְ אַאִיסּוּר שֶׁהָיָה קָאֵי דְּחֻצָיו אַחַר הַשְּׁהִיָּה וַהֲרֵי מֻוָּתָּר בִּשְׁהִיָּה יוֹתֵר מֵחֻצָיו כֵּינָן
שֶׁשּׂוֹרְפוֹ לְאַחַר ו' הֲרֵי שׁוֹהֶא בּוֹ קְצָת בִּשְׁעַת הַבִּיעוּר וְזֶהוּ קֻוּשְׁיַת ר"י דע"כ לְאַחַר ו' הוּא
בְּאִיסּוּרשֶׁהָיָה כמ"ש וְאָז צְוָה הַכָּתוּב לְשָׂרְפוֹ וא"כ אִם זֶה דְּמִתְעַסֵּק לְשָׂרְפוֹ הָוֵי שְׁעַת
הֶיתֵּר שֶׁהָיָה א"כ לָא מַשְׁכַּחַת לָהּ שֶׁשּׂוֹרְפוֹ לְאַחַר אִיסּוּרוֹ וְגַם אֵין לְחַלֵּק בֵּין אִיסּוּר אֲכִילָה
לְאִיסּוּר שֶׁהָיָה דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא וְלֹא נִזְכַּר בַּכָּתוּב אִיסּוּר אֲכִילָה מו' וּלְמַעְלָה כ"א אִיסּוּר
שֶׁהָיָה לְכָךְ נִרְאֶה דְּאִי אעי"ט קָאֵי מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּבִיטְּלוֹ קְצָת קוֹדֶם ו' שֶׁהוּא שְׁעַת הֶיתֵּר
עֲדַיִין וּמַכִּין הַכֹּל וְזוֹרְקוֹ בָּאֵשׁ מִיָּד שֶׁמַּגִּיעַ תְּחִילַת ו' שׁוֹרֵף בָּאֵשׁ וא"כ לֹא שָׁהָה בּוֹ כְּלָל
אֲבָל אִי אֵימָא אַרִאשׁוֹן מַמָּשׁ קָאֵי לֵיכָּא לְמֵימַר דְּנוֹטְלוֹ לִפְנֵי יוֹם רִאשׁוֹן וּמִיָּד שֶׁמַּגִּיעַ שׁוֹרְפוֹ
דְּבְיוֹם הָרִאשׁוֹן מַשְׁמַע שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה לִפְנֵי זֶה כְּלוּם אֶלָּא מִשֶּׁבִּיתוֹ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן לְבַד וְאִי
נוֹטְלוֹ וְזוֹרְקוֹ לִפְנֵי זֶה גַּם זֶה שָׁיְכָ' לְהַשְׁבָּתָה וְעוֹד אִי זָרְקוֹ לִפְנֵי זֶה קְצָת א"כ בִּתְחִלַּת יוֹם
רִאשׁוֹן הוּא נִשְׂרָף מֵאֵלָיו וְאֵין זֶה תַּשְׁבִּיתוּ דְּמַשְׁמַע שֶׁאַתֶּם תַּשְׁבִּיתוּ וְהוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם
בְּיוֹם רִאשׁוֹן דְּמֵאֵלָיו נִשְׂרָף וְקָמְחָא טְחִינָה הוּא וּקְרָא מַשְׁמַע שֶׁאַתֶּם תַּשְׁבִּיתוּ בְּיוֹם רִאשׁוֹן
משא"כ אִי קָאֵי אעי"ט א"ש ואע"ג דִּכְתִיב אַךְ דְּמַשְׁמַע שֶׁחֻצָיו דַּוְקָא אִיתָא בַּהַשְׁבָּתָה כְּבָר
כָּתַבְתִּי דְּאַךְ אַאִיסּוּר שֶׁהָיָה קָאֵי וְלֹא אֶפְטוֹר דְּהַשְׁבָּתָה וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה אית' בַּיְרוּשַׁלְמִי לְדִבְרֵי
ר"מ דס"ל דְּחָמֵץ מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה מִדִּבְרֵיהֶם וְדָרֵשׁ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן זֶה ט"ו יָכוֹל
מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ ת"ל אַךְ הָא כֵּיצַד תֵּן לוֹ לִפְנֵי שְׁקִיעַת החמ' שָׁעָה א' ונ"ל ג"כ דְּזֶהוּ פֵּירוּשׁוֹ
כמ"ש דְּאֵין לְפָרֵשׁ דְּלִפְנֵי שְׁקִיעַת הַחַמָּה שׁוֹרְפוֹ לְגַמְרֵי דא"כ אֲתָא מִיעוּטָ' דְּאַךְ וְעַקְרִיהּ
לִקְרָא מִמַּשְׁמְעוּתֵיהּ לְגַמְרֵי דִּכְתִיב בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא ט"ו לר"מ וְלִפְנֵי שְׁקִיעַת הַחַמָּה
אַכַּתִּי לָאו ט"ו הוּא אֶלָּא שֶׁהַכָּנוָּנָה שֶׁמַּתְחִיל לְהִתְעַסֵּק לִפְנֵי זֶה וּמַכִּין הַכֹּל כְּדֵי שֶׁבִּתְחִלַּת
יוֹם ט"ו יִשָּׂרְפֵנּוּ מִיָּד וְלֹא יִשְׁהֶה בּוֹ כְּלָל וְאֶפְשָׁר דר"מ לָא ס"ל לְקֻוּשְׁיָא מִדִּכְתִיב שִׁבְעַת
יָמִים לֹא יִמָּצֵא דְּאַף אִם שׁוֹרְפוֹ בְּתִחִלַּת יוֹם ט"ו מַקְרֵי נָמֵי שִׁבְעַת יָמִים כֵּיוָן שֶׁשּׂוֹרְפוֹ
מִיָּד בְּתִחִלָּתוֹ כְּמוֹ דְּגַם בִּשְׁמַעְתִּין אִיכָּא כַּמָּה תַּנָּאֵי דְּלָא דָּרְשִׁי מֵהַאי קְרָא כ"א מִקְרָאֵי
אַחֲרִינָא וְלָכֵן דָּרֵשׁ ר"מ מַאךְ וּמַה שֶׁהִקְשָׁה ז"ל דְּאִי בְּיוֹם רִאשׁוֹן מַשְׁמַע דְּמִקְצָתוֹ מֻוָּתָּר
מַה צָּרִיךְ לָאךְ חֵלֶק וַאֲנִי אוֹמֵר דע"כ צ"ל לפי' רָשְׁ"י שפי' דְּהַקֻּוּשְׁיָא מִיתּוּרָא דִּקְרָא אוֹ
מַאךְ וא"כ יֵשׁ לְדַקְדֵּק לָמָּה לֹא מַקְשֶׁה אַבַּיֵּי מֵהָא דע"כ מִקְצָתוֹ מֻוָּתָּר מִדְּשָׁנָה בּוֹ קְצָת
בְּעֵת עוֹסֵק בְּהַשְׁבָּתָתוֹ הוּא כְּדֵי לְהַשְׁבִּיתוֹ וְלָא סַגִּי בְּלָאו הָכִי אֲבָל לְהַשְׁהוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ
הַשְׁבָּתָה וְאֵצֶ"ל כְּדֵי לְאָכְלוֹ לְעוֹלָם אָסוּר וְאֵין לְפָרֵשׁ דְּשִׁבְעַת יָמִים לָאו דַּוְקָא שְׁלָמִים אֶלָּא

זֶה מִקְּרֵי נָמֵי ז' יָמִים כמ"ש לר"מ וּלְעוֹלָם מִקְצָתוֹ שֶׁהוּא עֵסֶק הַשְׁבָּתָה מֻוָתָּר דא"כ הָדְרָא קוּשְׁיָא רֹאשׁוֹנָה לְדֻכְתָּה דְּאֵין מִצְוָתָהּ בְּשְׁרִיפָה כ"א לְאַחַר אִיסּוּרוֹ אֶלָּא ע"כ כמ"ש כֵּיוָן דְּמִכִּי הוּא א"כ גַּם לְרַשְׁ"י נאמ' כֵּן דְּלְעוֹלָם מִמַּה שֶׁהַתּוֹרָה לְהַשְׁבִּיתוֹ וע"י זֶה שׁוֹהֶה בּוֹ אֵין לִלְמֹד מִזֶּה הֵיתֵר שֶׁהָיָה אֶלָּא לְצוֹרֶךְ דְּשָׁאנֵי הָכָא דְּהַתּוֹרָה הִתִּירָהּ דְּלָא סַגִּי בְּלָאו הָכִי וְאַבַּיֵי דְּמַקְשֶׁה הַיְינוּ אֶלָּא יִמְצָא דְּאִי אַיּוֹם רִאשׁוֹן קָאֵי אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁיִּמָּצֵא בּוֹ חֲרֵי כְּבָר הִשְׁבִּיתוּ דַּאֲמַר רַחֲמָנָא ז' יָמִים אֶלָּא יִמָּצֵא אֲפִילּוּ רֶגַע א"כ ע"כ מִשֶּׁבִּיתוֹ קוֹדֶם ז' יָמִים וּכְתִיב אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן וְנִמְצָא שֶׁנִּמְצָא בַּבַּיִת קֻצַּת בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן וּלְשׁוֹן רַשְׁ"י בְּסָפָרֵינוּ לֹא כָּתַב כְּלָל מִכְּלָל דְּמִקְצָתוֹ מֻוָתָּר כמ"ש הַתּוֹסָ' בְּשֵׁמוֹ אֶלָּא חֲרֵי שָׁהָה בּוֹ שָׁעָה א' וְזֶהוּ כמ"ש דְּכְשֶׁמַּשְׁבִּיתוֹ בְּיוֹם רִאשׁוֹן ע"כ הוּא בַּבַּיִת עֲדַיִן וְלֹא יִמָּצֵא מַשְׁמַע שֶׁבָּרַגַע הָרִאשׁוֹן שֶׁל תְּחִילָּ' ז לֹא יִמָּצֵא בַּבַּיִת כְּלָל וּבְזֶה נוֹכַל לְיַישֵׁב גַּם קוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה דִּלְעוֹלָם שׁוֹרְפִין אַחַר ו' שֶׁהוּא אַחַר זְמַן אִיסּוּרוֹ וְשֶׁהָיָה זוֹ כְּדֵי לְהַשְׁבִּיתָהּ הֶתֵּירָ' הַתּוֹרָה אַף עַל פִּי דְּאָסוּר לְהַשְׁהוֹתָהּ אֶלָּא לְצוֹרֶךְ אֲבָל שֶׁהָיָה זוֹ הַתּוֹרָה הִתִּירָהּ בְּהֶדְיָא מִדְּצִוָּה הַכָּתוּב לְשָׁוְרְפוֹ אַחַר ו' שָׁעוֹת אֲבָל בְּיוֹם רִאשׁוֹן מַמָּשׁ א"א לְפָרֵשׁ כֵּן מִדִּכְתִיב לֹא יִמָּצֵא מַשְׁמַע שֶׁאֵינוֹ בַּבַּיִת כְּלָל בְּתְחִלַּת ז' וּכְתִיב תַּשְׁבִּיתוּ מִבָּתֵּיכֶם חֲרֵי נִמְצָא בַּבַּיִת וא"כ אָתָא אַךְ לְהַתִּירוֹ לְהַשְׁהוֹתוֹ לְגַמְרֵי אֲפִילּוּ לַאֲכִילָה: דַּף ה' ד"ה דְּהָא אִיתַּקַּשׁ וכו' עַד וְקָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א אַמַּאי לָא יָלִיף כָּרֵת לְהַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר מִדְּאִיתַּקַּשׁ לַאֲכִילַת חָמֵץ ולעד"נ לְיַשֵּׁב עִם דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' עַצְמָן שֶׁכָּתְבוּ לִפְנֵי זֶה דְּלָא הֲוָקְשָׁה אֲכִילַת חָמֵץ לְהַשְׁבָּתַ' שְׁאוֹר דמו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה וא"כ תִּקְשֶׁה לְמַאי הִלְכְתָא כְּתַב רַחֲמָנָא אֲכִילַת חָמֵץ גַּבֵּי הַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר דו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה שֶׁהֲרֵי כְּתִיב אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׁאוֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל אוֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה וּבְיוֹם הָרִאשׁוֹן הָא אוֹקְמִינָא לְעֶרֶב י"ט וְהוּא לֹא אִיתַּקַּשׁ כמ"ש אֶלָּא ש"מ לְמִעוּטֵי כַּתְבִיהּ דְּאוֹכֵל חַיָּיב וְאֵינוֹ מְשֻׁבָּח פָּטוּר מִדְּשַׁבְקִיהּ לַהַשְׁבָּתָהּ דְּרִישָׁא וְחַיָּיב בְּאוֹכֵל וְהָכִי אִיתָּא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי דְּאִיפְּכָא לֵיכָּא לְמֵימַר דְּפָתַח בַּהַשְׁבָּתָהּ וְסַיֵּים בַּאֲכִילָה דְּשָׁוִין הֵן כִּדְאָמְרִינַן בְּכָל דֻּכְתָּא כְּגוֹן פֶּרֶק קַמָּא דְּבֵיצָה פָּתַח בְּשְׁאוֹר וְסַיֵּים בְּחָמֵץ לוֹמַר לְךָ זֶהוּ שְׁאוֹר זֶהוּ חָמֵץ ופ"ק דב"ק פָּתַח בִּנְגִיחָה וְסַיֵּים בִּנְגִיפָה וכו' דְּהָכִי לֵיכָּא לְמֵימַר הָכָא דְּהָא הַשְׁבָּתָה דעי"ט לָא אִיתַּקַּשָׁא כמ"ש אֶלָּא ע"כ צ"ל אִיפְּכָא דְּכָתְבִי' לְמִעוּטָא דְּדַוְקָא אוֹכֵל חַיָּיב וְאִי כַּתְבִיהּ בְּפִנֵי עַצְמוֹ לָא הֲוָה יָדַעְנָא מִיעוּטָא וְהָשְׁתָּא יָדַעְנָא מִדְּשַׁבְקִיהּ לַהַשְׁבָּתָהּ וכ"ת מִנָּלַן לְתַלְמוּדָא דְּלָא אִיתַּקַּשׁ דִּלְמָא אִיתַּקַּשׁ וּמִנָּלַן לְתַלְמוּדָא דְּהַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר דז' יָמִים אָתֵי לְהֶיקֵּשׁ ודעי"ט לְמִיעוּטָ' אֵימָא דְּתַרְוַיְיהוּ לְהֶיקֵּשׁ אָתֵי וּלְפוּם רֵיהֲטָא קָוְשְׁיָא הִיא עַל פִּי התו' י"ל דְּתַלְמוּדָא דָּיֵיק דַּאֲכִילַת חָמֵץ קָאֵי אַאֲכִילָה דז' יָמִים כְּדִכְתִיב בְּהֶדְיָא מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד יוֹם הַשְׁבִיעִי וא"כ אֵין עִנְיָנוֹ לְהַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר דו"ש וּטְפֵי ה"ל לִקְרָא לַאֲקוּשֵׁי אֲכִילַת חָמֵץ דו"ש לר"י ולר"מ פְּשִׁיטָא דא"א לְמִדְרְשֵׁיהּ לְהַקִּישׁ כְּלָל דְּהָא לְדִידֵיהּ אֵינוֹ עוֹבֵר בְּלֹא כְּלוּם בַּאֲכִילָה מו"ש וּלְמַעְלָה וְעוֹד דְּפְשִׁיטָא דְּאַהֲשָׁבַת' דעי"ט לֵיכָּא לְחִיּוּבָא כָּרֵת דְּאֵינוֹ אֶלָּא עֲשֵׂה דְּתַשְׁבִּיתוּ וְלֹא מָצִינוּ בְּכָל הַתּוֹרָה כָּרֵת בַּעֲשֵׂה כ"א בְּפֶסַח וּמִילָה דִּכְתִיבִי בְּהֶדְיָא כִּדְאִיתָ' רֵישׁ פ"ק דִּכְרִיתוּת אֲבָל הֵיכָא דְּלָא מָצִינוּ בְּהֶדְיָא לָא מוֹקְמִינַן בֵּיהּ כָּרֵת כֵּיוָן דְּפֶסַח וּמִילָה חִידּוּשׁ הֵן לָא יָלְפִינַן מִנַּיְיהוּ וא"כ מוּטָב לְאוֹקְמָא לְדָרָשָׁא אַחֲרִיתָא כמ"ש וכ"ת עֲדַיִן לֹא יָדַעְנָא מִיעוּטָא כ"א לְהַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר דעי"ט ומנ"ל מִיעוּטָא דְּשְׁאוֹר דז' יָמִים.

לָאו קוּשְׁיָא הִיא דא"כ הָדְרָא קוּשְׁיָ' לְדַוְכְתָּ' לָמָּה שַׁבְקֵיהּ לַהַשָּׁבָתָה וְסַיֵּים בְּאוֹכֶל ה"ל לְסַיּוֹמֵי בְּהַשְׁבָּתָה דז' יָמִים אִי ס"ד דְּחַיָּיב כָּרֵת אַהַשְׁבָּתָה דז' יָמִים וּמַה עִנְיַן אֲכִילָה דז' יָמִים לְהַשְׁבָּתָה דעי"ט אֶלָּא ש"מ דַּוְקָא אוֹכֶל בז' יָמִים חַיָּיב וְלֹא מַשְׁהֶה: ועי"ל דְּכָרֵת דְּחָמֵץ הוּא מְיֻוָּתָר לְגַמְרֵי דְּהָא כְתִיב כָּרֵת גַּבֵּי מַחְמֶצֶת וּלְקַמָּן פֶּרֶק כָּל שָׁעָה דַּף כ"ח דָּרְשִׁינַן אֵין לִי אֶלָּא שֶׁנִּתְחַמֵּץ מֵאֵלָיו מֵחֲמַת דָּבָר אַחֵר מִנַּיִן מַשְׁמַע דְּמֵאֵלָיו הָוֵי מִסְתַּבֵּר טְפֵי וְכֵן מַשְׁמַע הָתָם מִדִּבְרֵי רֵיבָ"א ז"ל וא"כ קָשֶׁה לְמַאי הִלְכְתָא כַּתְבֵיהּ לכר' דְּהָא נָפְקָא מק"ו דְּמַחְמֶצֶת דְּהָא בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים דָּרְשִׁ מַחְמֶצֶת לִשְׁאוֹר שְׂקִיל וְטָרֵי דִּנְכְתַּב חָמֵץ וְלֹא בָּעֵי שְׁאוֹר דְּאָתֵי מק"ו כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא רַשְׁ"י ז"ל בפי' הַחוֹמֶשׁ וְתֵירוּץ דְּהָתָם לֹא שַׁיְּיךְ הָכָא וא"כ ר"י דְּדָרִישׁ לְנִתְחַמֵּץ מֵחֲמַת ד"א תִּקְשֵׁי לֵיהּ אֶלָּא לְהָכִי אֲתָא לְמַעוּטֵי הַשְׁבָּתָה דִּלְקַמָּן רֵישׁ פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין דָּרַשׁ ר"א לְהַאי קְרָא נָמֵי לְמָעוּטֵי תַּעֲרוֹבוֹת חָמֵץ מַחְמֵץ ה"נ נִדְרוֹשׁ מֵאוֹכֶל לְמָעוּטֵי הַשְׁבָּתָה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לְנִתְחַמֵּץ מֵאֵלָיו דז"א כֵּינָן דִּבְלָאו הָכִי כְּתַב לְחַמֵּץ וּמַחְמֶצֶת וְדָרְשִׁינַן מַחְמֶצֶת לְמֵחַמַּת ד"א א"כ פְּשִׁיטָא דְּגַם בְּכָרֵת הָוֵי פִּירוּשׁוֹ הָכִי וְאֵצֶ"ל לר"י דְּדָרִישׁ מִדַּאֲפָקֵיהּ בִּלְשׁוֹן מַחְמֶצֶת: שָׁם ד"ה דִּבְרֵי ר"י תֵּימָא דְּתַנָּא דְּבֵי ר"י נ"ל מִקְרָא אַחֲרִינָא וכו' ולע"ד אוֹמֵר דְּמַאן לֵימָא לָן דְּתַנָּא דְּבֵי ר"י נָפְקָא לֵיהּ מֵהַאי קְרָא דְּהָא בְּהַאי קְרָא לָא מוּכָח דְּמַיְירֵי בעי"ט דְּהָא י"ט פְּשִׁיטָא דְּנִקְרָא רִאשׁוֹן כְּדִכְתִיב מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן כו' תֵּדַע דְּהָא לָא קָאָמַר תַּנָּא דְּבֵי ר"י אֶלָּא מָצִינוּ שֶׁנִּקְרָא רִאשׁוֹן שֶׁמָּצִינוּ פַּעַם א' שֶׁנִּקְרָא רִאשׁוֹן וכ"ש שֶׁנִּקְרָא י"ט רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וא"כ מִנָּלַן דאי"ד קָאֵי וְאֶפְשָׁר דְּהַתּוֹסָפוֹת לְטַעְמַיְ' ס"ל דְּאַבֵּיי דָּיֵיק מִיתּוּרָא דִקְרָא וא"כ גַּם תַּנָּא דְּבֵי ר"י יָלִיף בג"ש מִדְּאַיְתַּר קְרָא ש"מ לעי"ט דלי"ט לֹא צָרִיךְ קְרָא וא"כ גַּם תַּנָּא דְּבֵי ר"י נָפְקָא לֵיהּ מֵרוּמְיָא דִקְרָאֵי דְּאַבֵּיי אֶלָּא דְּאַבֵּיי נָפְקָא לֵיהּ מֵאִם אֵינוֹ עִנְיָן.

א"כ ע"כ רִאשׁוֹן קוֹדֶם מַשְׁמַע וְתַנָּא דְּבֵי ר"י ס"ל דְּכַתְּבֵיהּ לג"ש וְלִישָׁנָא לָא מַשְׁמַע הָכִי דהל"ל נֶאֱמַר כָּאן רִאשׁוֹן ול"נ דְּלֹא הֵבִיא הַתַּלְמוּד תַּנָּא דְּבֵי ר"י דְּהוּא יָלִיף מֵהָא אֶלָּא גַּם תַּנָּא דְּבֵי ר"י אִית לֵיהּ יַלְפוּתָא אַחֲרִיתִי אֶלָּא דְּמֵבִיא אַמִּלְתֵּיהּ'דְּאַבֵּיי דְּקָאָמַר לְרַבּוֹת לֵיל י"ד מַשְׁמַע דְּפְשָׁטֵ' דְּרִאשׁוֹן מַשְׁמַע י"ט אֶלָּא כֵּינָן דְּלֵיכָּא לְמִידְרַשֵׁיהּ אי"ט ע"כ לְרַבּוֹת אֲתָא קוֹדֶם לְכָל ז' כְּדְפֵירֵשׁ רַשְׁ"י ז"ל אע"ג דְּלָא מָצִינוּ בְּשׁוּם מָקוֹם כֵּן הָוֵי ע"כ הָכִי וּדְבֵי ר"י תַּנָּא דְּמָצִינוּ לי"ד שֶׁנִּקְרָא רִאשׁוֹן א"כ נוּכַל לְפָרֵשׁ פְּשִׁיטָא דִקְרָא אי"ד כְּמוֹ אי"ט אֶלָּא דִּבְלֹא יַלְפוּתָא אָמְרִינַן מִנָּלַן דאי"ד קָאֵי דִּלְמָא אי"ט קָאֵי וְהַשְׁתָּא דְּאִית לָן יַלְפוּתָא הָוֵי פְּשָׁטָא דִקְרָא אי"ד וְלֹא צָרִיךְ לְמֵימַר מִכֹּחַ עַל כָּרְחָךְ וְלָא מַיְיתֵי תַּלְמוּדָא אֶלָּא לַחֲלוֹק עַל אַבֵּיי דְּיָלִיף מִכֹּחַ ע"כ הָא דְּתַנָּא דְּבֵי ר"י הֲרֵי אַבֵּיי מָצֵי לְמֵימַר כִּפְשׁוּטוֹ כְּמוֹ תַּנָּא דְּבֵי ר"י לְשִׁיטָתוֹ ונ"ל דְּגַם מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י מַשְׁמַע הָכִי מִדְּכָתַב גַּבֵּי יַלְפוּתָא דר"נ ב"י זֶה רִאשׁוֹן דְּמֵעִיקָּרָא מַשְׁמַע דִּבְלָאו רוּמְיָ' דִּקְרָאֵי אַהֲדָדֵי מַשְׁמַע רִאשׁוֹן וכו' וְלֹא פי' כֵּן בְּתַנָּא דְּבֵי ר"י דִּבְלָא רוּמְיָא דִּקְרָאֵי מַשְׁמַע דְּתַנָּא דְּבֵי ר"י בָּעֵי יַלְפוּתָא אַחֲרִיתָא וְלָא יָלִיף מֵהָא וְאֶפְשָׁר דְּגַם הַתּוֹסָ' ס"ל הָכִי אֶלָּא די"ל מִדְּמַיְירֵי לָהּ אַמִּלְתָא דְּאַבֵּיי דְּנָפְקָא לֵיהּ מִכֹּחַ ע"כ וּדְבֵי ר"י אָמְרִי בְּלֹא ע"כ מַשְׁמַע דְּאָמְרִי הָכִי מֵהָא יַלְפוּתָ' דְּאַבֵּיי ולע"ד אֵין כָּאן הוֹכָחָה דְּאִיכָּ' לְמֵימַר כמ"ש דְּמִדְּתַנָּא דְּבֵי ר"י לְשִׁיטָתוֹ נוּכַל לוֹמַר כֵּן גַּם אַבֵּיי לְשִׁיטָתוֹ: שָׁם ע"ב מְשׁוּם דִּכְתִיב לֵהּ לְהָּ תְּרֵי זִמְנֵי וכו' אֲבָל עֲדַיִין קָשֶׁה כֵּינָן שֶׁדִּינָא כו' תְּחִילָּה אוֹמַר כִּי רָאִיתִי בְּדִבְרֵי הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל שֶׁהִקְשָׁה לְתָרֵץ קוּשְׁיָא זוֹ שֶׁל הָרַשְׁבָּ"א ז"ל דִּילְמָא אִי לָאו ג"ש הָיִיתִי מוּקִי תְּרֵי לְהָּ לְהַטְמִין וּלְקַבֵּל פְּקִדּוֹנוֹת מִן הַכּוּתִים בְּגִבּוּלִין וְלָא הֲוָה שָׁדֵינַן

לֵיהּ אֶלָּא יְמָצֵא וּלְעֵיל דְּאָמְרִינַן יָכוֹל לְהַטְמִין כו' הַיְינוּ נָמֵי מִתְּרֵי לְךָ אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאִיכָּא ג"ש דְּאָסוּר לְהַטְמִין וּלְקַבֵּל פְּקָדוֹנוֹת ע"כ שָׁדֵינַן אֶלָּא יְמָצֵא לְמֵילַף כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ מִמִּשְׁמְעוֹתֵי' ע"כ כַּוָּנָתוֹ וְטָרֵם עִיּוּנִי בְּסִפְרוֹ לְמִדְחֵי ג"כ תֵּירוּץ זֶה.

וּלְפִי דַּעְתִּי אֶפְשָׁר לְהַעֲמִידָהּ דְּהַשְׁתָּא נָמֵי דִּכְתִיב שְׁאוֹר שְׁאוֹר אֵימָא דְּגַם בְּבָתִּים שָׂרֵי לְקַבֵּל פְּקָדוֹנוֹת מִשְּׁאוֹר שְׁאוֹר דְּהָא דְּתוֹפֵס שֶׁפָּשׁוּט דְּבְבָתֵּי' אָסוּר לְקַבֵּל פְּקָדוֹנוֹת הַיְינוּ מִדְּלָא כְּתִיב בֵּיהּ לְךָ כִּדְפֵירֵשׁ רַשְׁ"י ד"ה ת"ל לֹא יִמָּצֵא וְהָא גַּבֵּי גְּבוּלִין נֶאֱמְרוּ תְּרֵי לְךָ וא"כ נֵילַף בָּתִּים מג"ש מֵהָתָם וּלְשָׁרֵי גַּם בְּבָתִּים הַכֹּל וכ"ת הָא ע"כ מִדְּלָא כְּתִיב לְךָ בְּגוּפֵיהּ לְרַבּוֹת פְּקָדוֹן אָתֵי דע"כ צ"ל הָכִי בְּלָאו הָכִי דְּהָא קאמ' יָכוֹל יְקַבֵּל פְּקָדוֹנוֹת וכו' מַשְׁמַע דס"ד דְּשָׁרֵי לְקַבֵּל יהי' מִכֹּחַ מַה שֶּׁיִּהְיֶה וא"כ תִּקְשֶׁה הֵיכִי מְמַעֵט מְלֹא יִמָּצֵא נֵימָא דְּלָא יִמָּצֵא גּוּפֵיהּ אָתֵי בג"ש כמ"ש אֶלָּא ע"כ מִדְּלָא כְּתִיב בְּגוּפֵיהּ ש"מ דִּלְרַבּוּיֵי אָתָא הָא לָאו מִלְּתָא הִיא דְּהָא א"א לְמִכְתַּב בְּגוּפֵיהּ דא"כ הַיְינוּ מְמַעֵט גַּם כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ דְּשָׁרֵי וַאֲפִילּוּ בְּלֹא מִשְּׁמַעְוָתָ' הָיִיתִי מְמַעֵט כְּיָן דִּלְגוּפֵיהּ לָא אִיצְטְרִיךְ דְּמַפְקָא לֵיהּ מִשְּׁאוֹר שְׁאוֹר וא"כ תְּרֵי לְךָ לָמָּה לִי ע"כ לְכוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ הִלְכָךְ לָא כַּתְבֵיהּ בְּגוּפֵיהּ לֶאֱסוֹר כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ וּתְרֵי לְךָ לְמִשְׁרֵי לְקַבֵּל פְּקָדוֹנוֹת אָתֵי וּמֵהַאי טַעְמָא נָמֵי אֵין לוֹמַר נִכְתַּב לְחַד לְךָ מְהַנֵּי תְּרֵי גַּבֵּי לֹא יִמָּצֵא דְּגַם זֶה אֵינוֹ כְּלוּם דְּגַם בָּזֶה הָיִיתִי מוּכִי לְכוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ מִמִּשְׁמְעוֹתֶיהָ וְלֹא לְהַתִּיר לְקַבֵּל פְּקָדוֹנוֹת לְהָכִי כַּתְבֵיהּ הָתָם לְאוֹקְמֵי לְהַתִּיר לְקַבֵּל פְּקָדוֹנוֹת וּמִנַּלַן לְמִשְׁרֵי אֶלָּא יִמָּצֵא אֶלָּא ע"כ צ"ל דס"ל לְתַנָּא דִּלְיִשָּׁנָא דְּלָא יִמָּצֵא מַשְׁמַע דְּאָסוּר בְּאַחֲרָיוּת שֶׁהוּא מָצוּי בְּיָדְךָ כמ"ש רַשְׁ"י עַצְמוֹ לְקַמָּן דַּף ו' ד"ה לְעוֹלָם אַסֵּיפָא וְכֵן מַשְׁמַע בְּשִׁמְעְתִּין דְּקָאָמַר שָׁאנֵי הָכָא דְּאָמַר לֹא יִמָּצֵא וְכֵן לְקַמָּן הַיְינוּ דְּאִיצְטְרִיךְ לֹא יִמָּצֵא מַשְׁמַע דְּמִלִּישָׁנָא דְּלָא יִמָּצֵא גּוּפֵיהּ נָפְקָא וְכֵן כַּמָּה דע"כ דאל"כ בְּכָל ג"ש בְּעוֹלָם נִדְרַשׁ מִדְּלָא כְּתִיב בְּגוּפֵיהּ מִיעֵט אָז רִיבָּה מִשּׁוּם הָכִי אֶלָּא כָּל ג"ש כְּמַאן דִּכְתִיב בְּגוּפֵיהּ דְּמֵי וְרַשְׁ"י לֹא פי' כֵּן אֶלָּא בִּתְחִילַּת הַבָּרַיְיתָא מִקַּמֵּי דְּתַיְיתֵי שְׁאוֹר שְׁאוֹר דְּאָז ע"כ לָא אַתָּא מִמַּשְׁמָעוּת דא"כ הֵיכִי קָאָמַר בָּתַר הָכִי אֵין לִי אֶלָּא בְּנָכְרִי שֶׁלֹּא כִּבַּשְׁתּוֹ כו' וְאִי ס"ד דְּגַם בְּרֵישָׁא מִמַּשְׁמָעוּת אָתֵי הֵיכִי ס"ד לְחַלֵּק בֵּין כִּבַּשְׁתּוֹ לְלֹא כִּבַּשְׁתּוֹ כֵּיוָן דִּכְבָר נָקֵט הַתַּנָּא הַמַּשְׁמָעוּת וְהַמַּשְׁמָעוּת לְגַמְרֵי מַשְׁמַע אֶלָּא ש"מ דְּמִדְּלָא כְּתִיב לְךָ נָפְקָא אֲבָל לְמַאי דְּמַסֵּיק ג"ש מִמַּשְׁמָעוּת אָתֵי כִּדְפֵי' הוּא עַצְמוֹ ז"ל וא"כ א"ש ואע"ג דְּלָא יִמָּצֵא מַשְׁמַע נָמֵי לְרַבּוּיֵי כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ דְּהוּא מָצוּי כִּדְפֵי' רַשְׁ"י וְאֵימָא לֶאֱסוֹר כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ אָתֵי וּלְעוֹלָם בְּאַחֲרָיוּת שָׂרֵי י"ל דְּלָהָא לָא אִצְטְרִיךְ דְּמַהֵי תֵּיתֵי לְמִשְׁרֵא כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ דְּתְרֵי לְךָ לְאַחֲרָיוּת אָתוּ דְּמִסְתַּבֵּר טְפֵי לְמִשְׁרֵא מִכּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ דְּאִקְּרִי לְךָ כִּדְפֵי' הַתּוֹסָפוֹת דְּהָא כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ לֹא, יָלְפִינַן מֶלֶךְ אא"כ שָׁדֵינַן אֶלָּא יִמָּצֵא וְאֵלּוּ אַחֲרָיוּת יָלְפִינַן מִגּוּפֵיהּ דִּלְךָ לְשִׁיטָה זוֹ וַאֲנִי הַצָּעִיר אוֹסִיף לְהַקְשׁוֹת עַל דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' שֶׁכָּתְבוּ עַל תֵּרוּץ ר"י זַ"ל וְדוֹחֵק א"כ הֵם תּוֹפְסִים לְפָשׁוּט דְּכִי שָׁדֵינַן לְךָ אֶלָּא יִמָּצֵא ע"כ אִימַּעֵט נָכְרִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ הִלְכָךְ תֵּירוּץ ר"י דּוֹחֵק הוּא דִּלְמִדְרַשׁ לְךָ לְבָתִּים בְּלֹא שָׁדֵיהּ פְּשִׁיטָא דְּדוֹחֵק הוּא דָּמָה עָנְיָן לְבָתִּים לְכָאן אֶלָּא ע"כ אֶלָּא יִמָּצֵא קַאי וא"כ מְמֵילָא אִימַּעֵט כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ כָּךְ צ"ל ע"כ לְפִירוּשׁ הַתּוֹסָ' כְּמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב אַיְ"ה וא"כ תֵּימַהּ עַל תֵּימַהּ דִּלְפִי זֶה תְּרֵי לְךָ לָמָּה לִי לְכְתּוֹב רַחֲמָנָא רַק חַד לְךָ גַּבֵּי לֹא יִמָּצֵא וא"כ ע"כ נְמַעֵט כּוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ וּבַל יְקַבֵּל נְרַבֶּה מִלֹּא יִמָּצֵא וּגְבוּלִין נֵילִיף שְׁאוֹר שְׁאוֹר מִבָּתִּים וְאָתֵי הַכֹּל עַל נָכוֹן כִּדְפָרִיךְ נָמֵי בְּרֵישׁ מְרַבֶּה נִכְתּוֹב לְהָנֵי פְּרָטֵי גַּבֵּי הֵיאַךְ כְּלָל וּפְרָט עַל כָּל דָּבָר פָּשַׁע לָמָּה לִי וְכֵן בְּרֵישׁ בְּכֹל מְעָרְבִין

גַּבֵּי בְּבָקָר וּבְכַמָּה דְּוּכְתֵי פָּרִיךְ נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא הָכִי וְאֶפְשָׁר דְּהַתּוֹסָ' תּוֹפְסִים בִּפְי' רַשִּׁ"י דְּבַל יְקַבֵּל אָתֵי מִדְּלָא כְּתִיב לְךָ בְּבָתִּים וא"כ אִי כָּתַב לְךָ בְּבָתִּים הָוֵי ס"ד כ"ש דְּשָׁרֵי לְקַבֵּל אֲבָל לע"ד א"א בְּשׁוּם פָּנִים לוֹמַר דס"ל לְרַשִּׁ"י וּלְתוֹסָ' הָכִי כמ"ש לְעֵיל דמ"ש מִכָּל ג"ש דְּעָלְמָא ואע"ג דְּיֵשׁ לְחַלֵּק טוּבָא דְּהָכָא שָׁאנֵי מִכֹּחַ קַוְשְׁיָא זוֹ בְּעַצְמָהּ מִדִּכְתִיב תְּרֵי לְךָ דְּאִי לְקַבֵּל שָׁרֵי לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא חַד לְךָ בְּלֹא יִמְצָא לְחוּד וְיִהְיֶה הַכֹּל שָׁרֵי לְקַבֵּל וְכוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ אֶלָּא מִדְּלָא כְּתִיב הָכִי ש"מ דִּלְקַבֵּל אָסוּר וְכוּתִי שֶׁכִּבַּשְׁתּוֹ שָׁרֵי דְּמִסְתַּבֵּר טָפֵי מ"מ סַוְגְיָא דִּשְׁמַעְתִּין לָא מַשְׁמַע הָכִי דְּהָא אַבַּיֵי דְּלָא דְּרִישׁ תְּרֵי לְךָ ע"כ נָפְקָא לֵיהּ לְאַחֲרִיוּת מִלֹּא יִמְצָא לְחוּדֵיהּ דִּלְדִידֵיהּ לֵיכָּא לְתָרֵץ הָכִי ומ"מ יֵשׁ לְיַשֵּׁב קַוְשְׁיַת הֶחָכָם הַנָּ"ל דְּתוֹסָפוֹת מַקְשִׁים דע"כ מוּכָח מִלְּשׁוֹן הַתַּנָּא דַּאֲפִילּוּ בְּלֹא ג"ש שָׁדַּיְנַן לְךָ אֶלָּא יִמְצָא וְלָא מוֹקְמִינַן לְעִנְיָן לְקַבֵּל פִּקָּדוֹנוֹת דְּהָא מִקַּמֵּי דְּתַיְתֵי ג"ש דְּרִישׁ הַתַּנָּא מִלֹּא יִמְצָא ר"ל לְמִדְרַשׁ לְךָ אֶלָּא יִמְצָא דְּאֵין חִלּוּק בֵּין כִּבַּשְׁתּוֹ לל"כ אַלְמָא בְּלֹא ג"ש מִסְתַּבֵּר טָפֵי לְמִשְׁדָּא אֶלָּא יִמְצָא מִלְּמִדְרַשׁ לְקַבֵּל פִּקָּדוֹנוֹת וא"כ ג"ש לָמָּה לִי גַּם מַה שכת' דס"ד דְּיִתּוּרָא דִּלְךָ אָתֵי לְגִבּוּלִין לְהַתִּיר הַטָּמָנָה אַגַּב חֲזוּרְפֵּיהּ לָא עַיֵּין דְּמַאי עִנְיַן הַטָּמָנָה לְלֶךָ דְּהַטָּמָנָה שָׁרְיָא מִגּוּפָהּ דִּקְרָא דִּכְתִיב לֹא יֵרָאֶה כִּדְפֵירֵשׁ רַשִּׁ"י בְּהֶדְיָא וּלְפוּם רֵיהֲטָא כְּתֻבָּה הָכָא דע"כ תְּרֵי לְךָ לְדִידֵיהּ לְדָרָשָׁא אַחֲרִיתָא אָתָא דאל"כ תְּרֵי לְךָ לָמָּה לִי וכ"ת חַד לְמִשְׁרָא כִּבַּשְׁתּוֹ וְחַד לְלֹא כִּבַּשְׁתּוֹ וּבְלֹא שָׁדַּיָּה, אֶלָּא יִמְצָא א"כ אִי כַּתְּבִיהּ בְּלֹא יִמְצָא נָמֵי הָוֵי צָרִיךְ לְמִיכְתַּב תַּרְוַיְיהוּ לְכִבְשָׁתּוֹ וללל"כ דְּסָא אַבַּיֵי לָא דְּרִישׁ מִמַּשְׁמָעוּת דְּלָא יִמְצָא לְכִבְשָׁתּוֹ דאל"כ לָמָּה לֹא תֵּירֵץ כִּדְרָבָא דְּהָא שִׁינּוּיָא דִּידֵיהּ דְּחִיקָא הוּא לוֹמַר אִיפּוּךְ וְשִׁינּוּיָא דְּרָבָא לְמִשְׁדֵּיהּ לְלֶךָ אֶלָּא יִמְצָא אִתְּמַר בְּכָל הַתּוֹרָה אִם אֵינוֹ עִנְיָן לְגוּפֵיהּ תְּנֵהוּ עִנְיָן לְדָבָר אַחֵר אֶלָּא ע"כ לְאַבַּיֵי מִלִּישָׁנָא דְּלָא יִמְצָא נָפְקָא אַחֲרִיוּת וּבְהָא לָא פְּלִיג רָבָא עָלֵיהּ הִלְכָךְ נִרְאֶה דַּאֲפִילּוּ אִי כְּתִיב לְךָ בְּלֹא יִמְצָא אֵין הַמַּשְׁמָעוּת מֻכְרָח דִּכְבָשְׁתּוֹ שָׁרֵי דְּאִיכָּא לְמֵימַר דִּלְגוּפֵיהּ אָתֵי לְמִשְׁרֵיהּ נָכְרִי בְּבָתִּים בְּלֹא כִּבַּשְׁתּוֹ דְּאַדְרַבָּה לֹא יִמְצָא כְּתִיב דְּמַשְׁמַע לֹא יְהֵא מָצוּי וְזֶהוּ ע"כ בִּדְכוּתִי דִּבְשָׁלוֹ לֹא שַׁיְּיךְ הָא מִלְּתָא כִּי הֵיכִי דִּמְלֹא יִמְצָא דָּרְשִׁינַן אַחֲרִיוּת אַף דְּשָׁדַּיְנַן לְךָ אֶלָּא יִמְצָא מ"מ אַחֲרִיוּת אָסוּר וְלָא קָאֵי לְךָ כ"א אַמָּצוּי דִּכְבָשְׁתּוֹ ה"נ נִימָא דְּלָא קָאֵי כ"א אִפְּשָׁטָא דִּקְרָא דִּבְלֹא יִמְצָא כְּתִיב לְךָ וְשֶׁל נָכְרִי מֻוָתָּר וּמִנָּלַן לְמִדְרַשׁ הֶתֵּירָא מִינֵּיהּ דקר' אַדְרַבָּא לְאִיסּוּרָא כְּתִיב לְהָכִי יָלֵיף מִשְּׁאוֹר שְׁאוֹר דִּלְגוּפֵיהּ לָא אִיצְטְרִיךְ לְמִשְׁרֵא בְּכוּתִי רָאִיתָ חָמֵץ דִּלְמָא הַטָּמָנָה דַּוְקָא שָׁרֵי דְּלָא יְמָצֵא דְּהַיְינוּ הַטָּמָנָה אֵינוֹ אָסוּר כ"א לְךָ אֲבָל דְּכוּתִי שָׁרֵי לְהַטְמִין לְהָכִי יָלֵיף הַתַּנָּא שְׁאוֹר שְׁאוֹר דְּשֶׁל אֲחֵרִים אַתָּה רוֹאֶה ולע"ד תֵּירוּץ פָּשׁוּט הוּא: דַּף ו' ד"ה בֶּהֱמַת אַרְנוֹנָא כו' פ"ה וְהָא דְּתַנְיָא חַיֶּיבֶת בְּעִיסָּה תַּנְיָא וְקָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א וכו' וְאִית סְפָרִים דְּגָרְסִי' וכו' וְהָרַב הַגָּדוֹל הָרִי"ף ז"ל גּוֹרֵס כְּרַשִּׁ"י ז"ל ונ"ל דְּהֵם לֹא חָשׁוּ אַתּוֹסָפְתָּ' שֶׁלָּנוּ דס"ל דְּאֵין לִבְנוֹת עָלֶיהָ יְסוֹדְמַאן לֵימָא לָן דְּמַתַּנְיָא בֵּי ר"ח ור"א כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי כַּמָּה פְּעָמִים בְּשֵׁם הַתּוֹסָ' וַאֲנִי רָאִיתִי בְּתוֹסָפְתָּא פ"ק דְּחַלָּה דְּתַנְיָא עִיסַּת אַרְנוֹנָא חַיֶּיבֶת בְּחַלָּה מִפְּנֵי שֶׁהוּא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָהּ עַד שָׁעָה שֶׁיִּמְסֹר וְזֶה סוֹתֵר תַּלְמוּדָא דִּידַן דְּפָרִישׁ טַעְמָא מִשּׁוּם דְּלֵית לֵיהּ קָלָא מַשְׁמַע דְּמִדִּינָא פָּטוּר אֶלָּא מִשּׁוּם מַרְאִית עַיִן חַיָּיב וְגַם מִן תּוֹסָפְתָּ' זוֹ מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי דְּלָא מָצֵי מְסַלֵּק לֵיהּ דאל"כ לָמָּה לִי טַעְמָא דְּחִיּוּב אַחֲרָיוּתָהּ הָא לְגַמְרֵי שָׁלוֹ הִיא כִּדְמַשְׁמַע בְּשִׁמְעָתִין גַּם חִיּוּב אַחֲרָיוּת לֹא שַׁיְּיךְ אִם אֵינוֹ מְחַוֵּיב לְמִסּוֹר הָעִיסָּה עַצְמָהּ וְאֶפְשָׁר דְּהִיא הִיא הַתּוֹסָפְתָּא שֶׁהִזְכִּיר הָרַשְׁבָּ"א ז"ל דְּרָחוֹק הוּא דְּהַתּוֹסָפְתָּא תָּנֵי אע"ג דְּלָא מָצֵי מְסַלֵּק

לֵיהּ דְּזֶהוּ לִשּׁוֹן הַתַּלְמוּד הוּא וְלֹא לִשּׁוֹן בָּרַיְיתָא יְהֵיהּ אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מ"מ יֵשׁ לְדַקְדֵּק לָמָּה שְׁתֵּיק תַּלְמוּדָא לַאֲתוּיֵי סַיְיעְתָּ' לְרָבָא עַל עִיסָּה לְפָחוֹת תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרָבָא בְּעִיסָּה וּמֵחֲמַת זֶה לֹא חָשׁוּ לְתוֹסְ' שֶׁלָּנוּ נ"ל: שָׁם ד"ה יְחֵד לוֹ בַּיִת פֵּ"ה דְּלָא קַיְבֵל עָלָיו אַחֲרָיוּת וְקָשֶׁה לְרַ"י מַאי אֶתָא יַחַד וכו' וְהֵיכִי נָמֵי מַסִּיק לְמֵימְרָא דְּשְׁכִירוּת קָנְיָא.

ולעד"נ דְּרַשְׁ"י זַ"ל ס"ל דְּקַבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת דְּכוּלֵי שְׁמַעְתִּי' אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁקִּבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת בפי' דִּבְכָל סְתָם פִּיקָדוֹן חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּת וְכֵן בְּכוּלֵי לָא קָתָנֵי כ"א הִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ אוֹ יְקַבֵּל פִּקָּדוֹנוֹת וְכֵן חֲמֵירָא דְּבְנֵי חֵילָא אַטוּ הַחַיָּילוֹת הָווּ צְרִיכִין לְהַתְנוֹת עִמָּהֶן אֶלָּא סֵוּגְיָא דְּכוּלֵי שְׁמַעְתִּי' פֵּירוּשָׁהּ דְּאִם קִבְּלָהּ בְּפִקָּדוֹן מִמֵּילָא הוּא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּת מַה שא"כ אִם לֹא קִבְּלוֹ בְּפִקָּדוֹן אֶלָּא הִנִּיחוֹ אֶצְלוֹ כָּךְ שָׂרֵי דְּלָאו שֶׁלְּךָ הוּא וא"כ א"ש דִּבְרֵישָׁא קָאָמַר דְּאִם הִפְקִידוֹ אֶצְלוֹ דְּכָל שֶׁקִּבְּלוּ בְּפִקָּדוֹן חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּת יְחֵד לוֹ בַּיִת ר"ל שֶׁלֹּא קִבְּלוּ בְּפִקָּדוֹן אֶלָּא א"ל הֵא בֵּיתָא קַמָּךְ דְּאֵינוֹ לֹא ש"ש וְלֹא שַׁ"ח כִּדְאָמְרִינַן בְּהַזָּהָב דַּף מ"ט ע"ב אֵינוֹ חַיָּיב לְבַעֵר וא"כ טוּבָא קמ"ל דְּלָא מְבָעֲיָ' לֹא קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת דִּשְׁמַעְתִּי' שפי' שֶׁלֹּא קִיבֵּל שְׁמִירָה כְּלָל אֶלָּא דְּכוּתֵי הִנִּיחוֹ מֵאֵלָיו כְּמוֹ רִישָׁא דְּבָרַיְיתָ' נָכְרִי שֶׁנִּכְנַס וּבְצִקּוֹ בְּיָדוֹ וכמ"ש רַשְׁ"י דְּהַיְינוּ בָּרַיְיתָא דְּאַתָּה רוֹאֶה שֶׁל אֲחֵרִים אוֹ שֶׁאָמַר בפי' שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל אַחֲרָיוּת דְּפְשִׁיטָא דְּאֵינוֹ זָקוּק אֶלָּא אֲפִילּוּ א"ל הֲרֵי הַבַּיִת לְפָנֶיךָ דס"ד דְּזֶהוּ קִבּוּל שְׁמִירָה קמ"ל דְּאֵינוֹ שׁוֹמֵר כְּלָל כִּדְמַשְׁמַע לָן רָבָא הַאי דְּיָנָא בְּהַזָּהָב.

וְהַמַּקְשֶׁן ס"ד דְּהָוֵי שׁוֹמֵר אֶלָּא דְּאֵין זָקוּק מִשּׁוּם דְּשְׁכִירוּת קָנְיָא. וְהֵשִׁיב הַתָּרְצָן דְּטַעֲמָא לָאו מִשּׁוּם הָכִי הוּא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאֵין חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ כִּדְפֵירֵשׁ רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא הַמָּצוּי בְּיָדְךָ דְּקַבֵּיל עֲלֵיהּ אַחֲרָיוּת: שָׁם ע"ב ד"ה מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה פֵּ"ה מִתְּחִלַּת ו' וְלָא נְהִירָא וכו'.

נ"ל דְּרַשְׁ"י זַ"ל ס"ל דמו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה יֵשׁ לְפָרְשׁוֹ בִּתְרֵי אַנְפֵּי כ"א לְפִי עִנְיָנוֹ וְתֵדַע דְּהָא אָמְרִינַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה כְּגוֹן בע"פ דְּתַנְיָא לֹא יֹאכַל אָדָם בע"ש ובעי"ט מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה וְכִי פֵּירוּשׁוֹ מִסּוֹף הַמִּנְחָה וַהֲלֹא זְמַן הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב הוּא ולר"י עַד פְּלַג הַמִּנְחָה וַאֲפִי' אִם פֵּירוּשׁוֹ מִן הַגָּעַת הַמִּנְחָה דְּשָׁם אֵין לְפָרֵשׁ כְּלָל מִסּוֹף הַגָּעַת הַמִּנְחָה שֶׁהֲרֵי בִּתְחִילַּת הַחֲצִי שָׁעָה הָאַחֲרוֹנָה עֲשִׂירִי אָסוּר לֶאֱכֹל כִּדְמַשְׁמַע הָתָם בְּכָל דִּבְרֵי הַמְפָרְשִׁים גַּם בְּרֶגַע זוֹ דְּהַגָּעַת מִנְחָה אֵין לְחַלֵּק בֵּין תְּחִלָּה וְסוֹף עו' מָצִינוּ אֲפִילּוּ בְּקָרְאֵי שְׁקִיל וְטָרֵי בַּעֲרָכִין דַּף י"ח אַהָא דַּאֲמַר קָרָא מִבֶּן שְׁלֹשִׁים וּמִבֶּן חָמֵשׁ וְכֵן גַּבֵּי חָמֵץ מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן אִי הָוֵי בֶּן ל' וּבֶן ה' בִּכְלָל וְכֵן יוֹם הָרִאשׁוֹן אוֹ לָאו וא"ג דְּפָשׁוּט הָתָם דְּבֶן שִׁשִּׁים הוּא כְּלִמְטָה מִדִּכְתִיב בֶּן ס' וּלְמַעְלָה וְכֵן בִּבְכוֹרוֹת דַּף מ"ב לְעִנְיַן פִּדְיוֹן נָפְקָא לֵיהּ מִבְּכוֹרֵי מְדַבֵּר דִּכְתִיב מִבֶּן חֹדֶשׁ וּלְמַעְלָה דְּהָוֵי לְאַחַר ל' לְחַלֵּק בֵּין וּמַעְלָה לוּלְמַעְלָה דּוּמַעְלָה קָאֵי אַשִּׁשִּׁים שֶׁהוּא בֶּן שִׁשִּׁים וּמַעְלָה ר"ל כְּמוֹ שִׁשִּׁים וְיוֹתֵר וְכֻלָּהּ חֲדָא מִנְיָנָא אֲבָל וּלְמַעְלָה הֲוָה פֵּירוּשׁוֹ כְּמוֹ וְכֵן לְמַעְלָה וְהָוֵי תְּרֵי מִנְיָנָא כְּאִלּוּ אָמַר דְּהַאי דִּינָא הוּא בְּמִסְפָּר זֶה וּבִלְמַעְלָה הֵימֶנּוּ שֶׁהֲרֵי גַּם לְפִי' ר"ת זַ"ל לֹא פִי' מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה הָוֵי עכ"פ גַּם ו' בִּכְלַל לְרַשְׁ"י כֻּלּוֹ ולר"ת סוֹפוֹ מִיהוּ א"א לְפָרֵשׁ כֵּן לר"ת דְּהָא סוֹף ו' נָמֵי דְּרַבָּנָן הוּא דְּמִדְאוֹרַיְיתָא אֵינוֹ אָסוּר כ"א מִתְּחִלָּ' ו' כַּמְבוֹאָר בְּכוּלֵי מְכִילְתִין וא"כ הָדָרָא קוּשְׁיָא לְדֻכְתָּא דְּהָא לְעִיל אָמְרִינַן מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה אָסוּר מִן הַתּוֹרָה וּבֵין סוֹף ו' לְתִחִלַּת ז' אִיכָּא חִלּוּק מַשֶּׁהוּ כְּדְאִיתָא לְקַמָּן דַּף י"א ע"כ צ"ל דְּמִסּוֹף שֵׁשׁ דְּקָאָמַר ר"ת הַיְינוּ מְשֶׁעָבְרוּ שֵׁשׁ וְרָאִיתִי לְקַמָּן דַּף י"ב ע"ב בתו' שֶׁכָּתְבוּ ד"ה נֵיכוּל כֻּלֵּי שֵׁשׁ דְּהָא

דְּאַצְרִיךְ תּוֹךְ שֵׁשׁ מַשְׁמַע דס"ל דְּצָרִיךְ לִשְׁרוֹף מִן הַתּוֹרָה תּוֹךְ ו' דְּהָא לְקַמָּן אַדְאוֹרָיְיתָא קָאֵי שֶׁהֲרֵי קוֹשְׁיַית הַמַּקְשָׁן הִיא לָמָּה גָּזְרוּ חֲכָמִים וַעֲבוּד הַרְחָקָה כְּלָל כֵּיוָן דמ"ה מֻוּתָּר כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל וְזֶהוּ תֵּימַהּ דְּהָא מ"ה מֻוּתָּר כָּל ו' עַד תְּחִילַת ז' כמ"ש לְעֵיל כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁלֹּא צָוָּה הַכָּתוּב לְשָׁרְפוֹ כ"א אַחַר זְמַן אִיסּוּרוֹ שֶׁהוּא אַחַר ו' וְכֵן כָּתְבוּ לְקַמָּן בְּאוֹתוֹ דַּף עַצְמוֹ יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מ"מ רַשְׁ"י ס"ל כמ"ש וְכֵיוָן דְּאִיכָּא לְפָרֵשׁ הָכִי וְהָכִי ע"כ רַב גִּידֵּל מִתְּחִילַת ו' קָאָמַר דאל"כ מַאי קמ"ל פְּשִׁיטָא כֵּיוָן דְּתָנַן לְקַמָּן עָבַר זְמַנּוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָתוֹ וַדַּאי אֵין קִדּוּשָׁיו קִדּוּשִׁין דְּאֵין כָּאן שָׁוֶה פְּרוּטָה כמ"ש רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא לְקַמָּן רֵישׁ פֶּרֶק כָּל שָׁעָה וְאֵין לְפָרֵשׁ דְּחִטֵּי קוּרְדְּנָיָתָא קמ"ל דְּמִדְּקָאָמַר וַאֲפִילּוּ בְּחִטֵּי כו' מַשְׁמַע דְּלָאו הָא לְחֻדָּא קמ"ל דא"כ הל"ל הַמַּקְדֵּשׁ בְּחִטֵּי קוּרְדְּנִית' מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה כו' אֶלָּא מִדְּקָאָמַר הַמְקַדֵּשׁ מו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה וְאַפ"ה בְּחִטֵּי מַשְׁמַע דְּגַם מו"ש וּלְמַעְלָה הָוֵי רְבוּתָא וְכֵן צ"ל לְדַעַת בַּעַל הָעִטּוּר ז"ל שֶׁהֵבִיא הָרֹא"שׁ ז"ל שפי' דְּרַב גִּידֵּל אַלִּיבָּא דר"ש דס"ל דמו' שָׁעוֹת וּלְמַעְלָה שָׁרֵי בַּהֲנָאָה מִן הַתּוֹרָה וכו' וא"כ קָשֶׁה מנ"ל לְתַלְמוּדָא דְּרַב גִּידֵּל אַלִּיבָּא דר"ש אֶלָּא ע"כ כמ"ש: דַּף ז' ד"ה לִפְנֵי סוֹחֲרֵי בְּהֵמָה פֵּ"ה אַף עַל פִּי דְּאִיכָּא לְמִתְלֵי בַּמּוֹכְרִים כו' וְאֵין נִרְאֶה וכו' אֶפְשָׁר לוֹמַר שדע' רַשְׁ"י ז"ל דאע"ג דְּסָבָרַת ר"י ז"ל אִיתָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵּי בְּחֻלִּין דַּף ז' וְרֵישׁ פֶּרֶק הָאִשָּׁה בָּתְרָא מ"מ הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּאִיכָּא מִיעוּטָא אֲבָל הָכָא מִיעוּטֵי דְּחֻלִּין הָוֵי מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָ' דְּאִיכָּא לְמִתְלֵי בִּשְׁאָר מָעוֹת קָדָשִׁים כְּגוֹן מַפְרִישׁ מְעוֹתָיו לְחַטָּאתוֹ וְלַאֲשָׁמוֹ וּלְעוֹלָתוֹ דק"ל דְּמוֹעֲלִין בָּהֶן מִשֶּׁהֻוְפְרְשׁוּ מִיָּד כִּדְמַשְׁמַע בְּמְעִילָה דַּף י"א וּכְתָבָהּ הָרַמְבַּ"ם ז"ל פ"ד וְעוֹד דְּמַפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּא' וְאָבְדוּ אִם נִמְצְאוּ לְאַחַר כַּפָּרָה יוֹלִיכוּ לְיָם הַמֶּלַח כִּדְאִיתָ' בְּמְעִילָה וּתְמוּרָה דַּף כ"ב וא"כ אִיכָּא לְמִתְלֵי ג"כ בִּשְׁאָר קָדָשִׁים לְאִיסּוּר וְהָוֵי חֻלִּין דְּשָׁאָר מָעוֹת מְעוּטָא דְּמְעוּטָא וַהֲוָה כְּמַאן דְּלֵיתָא כְּלָל וְלָא מְצָרְפִינַן לֵיהּ כְּלָל וְזֶכֶר לַדָּבָר אָמְרִינַן כה"ג בע"ז פ' אֵין מַעֲמִידִין גַּבֵּי גְּבִינַת בֵּית אוּנְיָיקֵי דר"מ דְּחָיֵישׁ לְמִיעוּטָא הֵיכָא דְּהָוֵי מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא לָא חָיֵישׁ כְּלָל ה"נ לְרַבָּנָן נֵימָא הַאי סְבָרָא דְּלָא מְצָרְפִינַן לֵיהּ כְּלָל לְהוֹסִיף עַל פַּלְגָּא אֶלָּא הָוֵי מ"מ פַּלְגָּא וּפַלְגָּא וּמִידֵּי סְפֵיקָא לָא נָפִיק ועי"ל ע"פ מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' עַצְמָן בְּאֵלּוּ מְצִיאוֹת דַּף כ"ה דְּלְמִתְלֵי בַּלּוֹקְחִין עֲדִיפָא דְּאִיכָּא חֲזָקָה בַּהֲדַיְיהוּ דְּמוֹקְמִינַן לְמָעוֹת אַחֲזָקָה דְּלָא נָפְקוּ עֲדַיִין מֵעֲשֵׂר וא"כ יֵשׁ לוֹמַר דְּהָוֵי פַּלְגָּא וּפַלְגָּא דְּגַבֵּי לוֹקְחִין אִיכָּא חֲזָקָה דְּמִסְיַיעַ לְהוּ וְגַבֵּי מוֹכְרִין אִיכָּא מִיעוּטָא דְּמִסְיַיעַ דְּעוֹשֶׂה רֻבָּא לְהַתִּיר וְלָכֵן מִכֹּחַ חֲזָקָה לְחוּדָהּ לָא סַגִּי דְּהָוֵי כְּפַלְגָּא וּפַלְגָּא אֶלָּא מִכֹּחַ סָפֵקָא וא"ג דְּרָחוֹק הוּא קָצַת לְפָרֵשׁ דַּעַת רַשְׁ"י ע"ז הַדֶּרֶךְ יַעַן כִּי לֹא הִזְכִּיר מִזֶּה כְּלוּם מ"מ שִׁינּוּיָא מִיהוּ אִיכָּא: דַּף ט ד"ה הַיְינוּ ט' חֲנוּיוֹת לְפִי מַה שֶּׁפֵּירֵשׁ הַקּוּנְטְרֵס לְעִנְיַן בְּדִיקָה ל"נ לר"י כו'.

ולעד"נ לְתָרֵץ דאע"ג דְּסָפֵקָא דְּרַבָּנָן לְקֻלָּא מ"מ הָכָא שָׁאנֵי דְּכָל עִיקַּר תַּקָּנָתָא דִּבְדִיקָה הוּא מֵחֲמַת סָפֵק שֶׁהֲרֵי הִצְרִיכוּ חֲז"ל לִבְדּוֹק בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁאֵין יָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם חָמֵץ רַק שֶׁמִּסְתַּפְּקִים שֵׁם חָמֵץ אע"ג דְּאִיכָּא לְמֵימַר אוֹקְמָא אַחֲזָקָתֵיהּ שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם חָמֵץ בַּתְּחִילָּה גַּם עַתָּה לֹא נִשְׁאַר שָׁם שׁוּם חָמֵץ שאע"פ שֶׁנִּסְתַּפְּקוּ אֵינוֹ מוּכָח שֶׁנִּשְׁאַר שָׁם וְעוֹד אפי' לָא יָדְעִינַן אִם נִסְתַּפְּקוּ שָׁם הִצְרִיכוּ בְּדִיקָה בְּמָקוֹם שֶׁדֶּרֶךְ לְהַכְנִיס חָמֵץ אע"ג דְּאִיכָּא לְאוֹקְמוּהָ אַחֲזָקָה ומ"ה כֵּיוָן שֶׁהֶחְמִירוּ חֲכָמִים בִּסְפֵיקוֹ אָסְרוּ כָּל סְפֵיקוֹת וְלָא מְהַנֵּי חֲזָקָה וְהַשְׁתָּא א"ש דְּאִצְטְרִיךְ מַתְנִי' דְּאֵין חוֹשְׁשִׁין דִּלְפוּם רֵיהֲטָא מִשְׁנָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה הִיא.

דְּמֵהֵי תֵּיתֵי לְמִיחַשׁ לִסְפֵיקָא בִּבְדִיקָה דְּרַבָּנָן וְהָאֲלָקִים כִּי אַחֲרֵי עִיּוּנִי מָצָאתִי שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד זַ"ל פ"ב מהל' חָמֵץ סָבָרָא זוֹ בְּשֵׁם הרמ"הזַ"ל אֶלָּא שֶׁצָּרִיךְ טַעַם לָמָּה הֵקִילוּ בִּשְׁמַעְתִּין בְּמִקָּצָת סְפֵיקוֹת וְנִרְאֶה דְּגַבֵּי קָבוּעַ כֵּיוָן שֶׁהָעַכְבָּר נִכְנַס וְדַאי בַּבַּיִת זֶה וְלֵיכָּא לְמֵיתְלֵי בַּבַּיִת אַחֵר אֶלָּא דְּלָא יָדְעִינַן אִי מִצָּה עָיֵיל אִי חָמֵץ וְכֵיוָן דְּקָבוּעַ כְּמֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה וְאֶפְשָׁר דְּחָמֵץ שֶׁקֶל א"כ הָוֵי כְּבַיִת דִּמְסֹפְקָא לָן אִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ דְּבָעֵי בְּדִיקָה ה"נ בְּבַיִת זֶה אע"ג דְּבְדָקוּהוּ הַשְׁתָּא דִּנְכְנַס עַכְבָּר הֲדַר מְסַפְּקָא לָן אִם נִסְתַּפֵּק חָמֵץ בַּבַּיִת זֶה וּבָעֵי בְּדִיקָה אֲבָל אִם לְפָנֵינוּ שְׁנֵי בָּתִּים דְּאִיכָּא לְמֵיתְלֵי בַּבַּיִת הָאַחֵר הָוֵי כְּסָפֵק בֵּיאָה דְּלֹא הֶחְמִירוּ בּוֹ כמ"ש לְקַמָּן בע"ה וְעוֹד כֵּיוָן דא' מֵהֶם וַדַּאי אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה לֹא הֶחְמִירוּ וְכֵן בִּשְׁנֵי צִבּוּרִין כֵּיוָן דא' מֵהֶן וַדַּאי מַצָּה לֹא הֶחְמִירוּ אֲבָל בְּסָפֵק בֵּיאָה כָּזוֹ דְּקָרוֹב לְוַדַּאי הוּא הֶחְמִירוּ כְּמוֹ שֶׁהֶחְמִירוּ בְּתַחְיֹלָ' בְּדִיקָה אפי' בְּסָפֵק אִם הִכְנִיסוּ שָׁם חָמֵץ כֵּיוָן דְּרִגִּילִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם ה"ה דָּבָר זֶה הָוֵי כְּרָגִיל וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דא"כ מַאי פָּרִיךְ לְעֵיל וְאֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי וְהָתַנְיָא כו' דִּלְמָא חָמֵץ שָׁאנֵי דְּעִיקַּר תַּקָּנְתָּא הוּא מְסַפְּקָא כמ"ש וְאֵין לוֹמַר א"כ אפי' בְּלֹא סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי לֵיתְסַר וַאֲפִי' בְּהַכֹּל סָפֵק הָא לֵיתָא דִּבְכֻלָּ' סָפֵק לָא הֶחְמִירוּ דְּהָוֵי ס"ס וס"ס שָׁרֵי כִּדְאִיתָא לְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּי' וכמ"ש לְקַמָּן בע"ה וְכִדְאָמַר רָבָא דְּחָצֵר אֵין צָרִיךְ בְּדִיקָה מִפְּנֵי שֶׁהָעוֹרְבִים מְצוּיִים שָׁם וה"ה לוּלְנָן וְרֶפֶת בָּקָר וּלְפִי זֶה נִרְאֶה דה"ה בְּכָל מָקוֹם שֶׁחֻלְדָּה וּבַרְדְּלָס מְצוּיִן לְרָבָא דְּאָמַר דְּגַם לָהֶם לָא מַשְׁיְירָא דע"כ צ"ל כֵּן לְמַאי דְּמַדְמֵי בְּדִיקַת חָמֵץ לִבְדִיקַת נְפָלִים י"ל דְּהַמַּקְשָׁן דַּיֵּיק מִלְּישָׁנָא דְּרָבָא דְּאָמַר וְאֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי מַשְׁמַע בְּכָל מָקוֹם דהל"ל גַּבֵּי חָמֵץ אֵין סָפֵק כו' וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ הַמַּקְשָׁן הָרִאשׁוֹן דְּפָרִיךְ מִנְּפָלִי' מַאי מַקְשֶׁה דִּלְמָא חָמֵץ שָׁאנֵי כמ"ש י"ל דְּגַם גַּבֵּי נְפָלִים הִצְרִיכוּ בְּדִיקָה מִסָּפֵק אפי' אֵין לוֹ אִשָּׁה וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י דְּנוֹקְמָה אַחֲזָקָה מִלְּבַד שֶׁהוּא מְיֻשָּׁב בִּדְבָרֵינוּ דְּגַבֵּי חָמֵץ לֹא הֶעֱמִידוּ עַל הַחֲזָקָה כמ"ש נ"ל לְיַשֵּׁב עוֹד לְשִׁיטָה זוֹ ע"פ מַה שֶּׁכָּתַב הוּא עַצְמוֹ זַ"ל בִּיבָמוֹת דַּף פ"ב ד"ה שְׁתֵּי קְוָפוֹת דְּגַבֵּי שְׁתֵּי קְוָפוֹת דִּלְקַמָּן לֹא שַׁיָּךְ לְמֵימַר אוֹקְמָא אַחֲזָקָה דְּמַה שֶּׁנָּפַל לְתוֹךְ קְוָפָה שֶׁל חֻלִּין סָפֵק הוּא וְאֵין לוֹ חֲזָקַת הֶיתֵּר עכ"ל ונ"ל לְבָאֵר תְּחִלָּה דַּעְתּוֹ זַ"ל דְּלָמָּה לֹא יִהְיֶה חֲזָקַת הֶיתֵּר לְקְוָפָה שֶׁל חֻלִּין וּמָה רָאִיתָ לֵילֵךְ אַחַר הַדָּבָר שֶׁנָּפַל דְּלֵית לֵיהּ חֲזָקָה וְלֹא אַחַר הַקְּוָפָה ע"כ נִרְאֶה דְּהַטַּעַם כֵּיוָן דְּשָׁרֵינַן לְזָרִי' הַקְּוָפָה עִם מַה שֶּׁנָּפַל וְנִתּוֹסָף עַל הַקְּוָפָה לָזֶה לָא מְהַנֵּי חֲזָקַת הַקְּוָפָה לְהַתִּיר מַה שֶּׁנָּפַל כֵּיוָן דְּלְמָה שֶׁנָּפַל לֵיכָּא חֲזָקַת הֶיתֵּר וא"כ סָפֵק אִיסּוּר הוּא וּמְמֵילָא גַּם הַקְּוָפָה אֲסוּרָה דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּמַה שֶּׁנָּפַל אָסוּר וְהַקְּוָפָה מֻתֶּרֶת ה"נ בְּנִדּוֹן דִּידַן כֵּיוָן דְּצִבּוּרָא שֶׁל חָמֵץ בְּפָנֵינוּ וְנִתְחַיֵּיב בְּבִיעוּר וְנֶאֱבַד לְעֵינֵינוּ וְלָא מְבָּעֲיָ' בְּזוֹ שֶׁנִּכְנַס עַכְבָּר וַדַּאי עִם כְּבָר לַבַּיִת אֶלָּא אֲפִילּוּ בְּסָפֵק בֵּיאָה מ"מ כֵּיוָן שֶׁהַכְּבָר נִתְחַיֵּיב בְּבִיעוּר וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם הוּא מְבַעֲרוֹ אִם לָאו וְהוּא בְּסָפֵק אִיסּוּר.

בַּל יֵרָאֶה וְלֵיכָּא לְאוֹקְמֵיהּ לְכְבָר זֶה בְּסָפֵק הֶיתֵּר א"כ צָרִיךְ בְּדִיקָה לָצֵאת מִסָּפֵק אִיסּוּר וּבָאֱמֶת יֵשׁ לְתָמֵהַּ לְמַאי דְּמַשְׁמַע בְּדִבּוּר זֶה דַּאֲפִי' בְּלֹא בִּיטּוּל דְּסָפֵק דְּאוֹרַיְיתָא הוּא מוֹקְמִינַן אַחֲזָקַת בָּדוֹק לְעִנְיַן בְּדִיקָה וְכֵן מַשְׁמַע לְקַמָּן מִקֻּוּשְׁיַ' ר"י גַּבֵּי סָפֵק עַל וא"כ גַּבֵּי שְׁנֵי צִבּוּרִין א' שֶׁקֶל מַצָּה וא' חָמֵץ מַאי פָּרִיךְ אֵימַר דְּאָמְרִינַן שָׁאנֵי אוֹמֵר וכו' וּמַאי קוּשְׁיָא וַהֲלֹא אִיכָּא חֲזָקַת בָּדוֹק אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּלֵיכָּא חֲזָקַת בָּדוֹק מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי וא"כ מָה הִקְשׁוּ לְעֵיל.

וְהַשְׁתָּא יוֹדַעַ כִּי אַחֲרֵי כָּתְבִי מָצָאתִי סְבָרָא זוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם ר"י מִיבָמוֹת בְּסֵפֶר מָהַרְשָׁ"א
ז"ל וְכָתַב לְקַמָּן גַּבֵּי סָפֵק עַל דס"ל לר"י דְּלָא אָמְרִינַן דְּכֻלָּהּ שְׁמַעְתִּי' מַיְירִי אֲפִילּוּ בְּלֹא
בִּיטֵּל מִטַּעַם חֲזָקַת בָּדוּק לְבַד מִשְּׁנֵי צְבוּרִין אוֹקְמָא אַחֲזָקָתָהּ וְהוּא לֹא כָּתַב טַעַם לָמָּה לֹא
נאמ' גַּם גַּבֵּי שְׁנֵי צְבוּרִין אוֹקְמָא אַחֲזָקָה וְלֹא כָּתַב טַעַם כ"א גַּבֵּי שְׁתֵּי קֻפּוֹת וְדִין דִּשְׁמַעְתִּין
בְּשְׁנֵי צְבוּרִין לֹא הִזְכִּיר וְנִרְאֶה דְּגַם הוּא ס"ל כמ"ש דְּגַם גַּבֵּי חָמֵץ לֵיכָּא חֲזָקָה מִטַּעַם זֶה
כמ"ש מִיהוּ מָצָאתִי בְּדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בפי' מִשְׁנָיוֹת פ"י דִּתְרוּמוֹת דְּגַבֵּי בתי' דִּשְׁנֵי
צְבוּרִין אֵיכָּא חֲזָקַת בָּדוּק וְזֶה סוֹתֵר דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' דְּכָאן דא"כ לָמָּה לִי דְּרַבָּנָן דְּהָא ס"ל
לְתוֹסָ' דְּגַם בִּדְאוֹרָיְיתָא מְהַנֵּי חֲזָקָה וצ"ל דְּאִי הָוֵי דְּאוֹרָיְיתָא לֵיכָּא חֲזָקָה מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי
דְּהַאי כְּכָר הוּא בְּאִיסּוּר לֹא יֵרָאֶה וְלֵית לֵיהּ חֲזָקָה וְחֲזָקַת בַּיִת לֹא מְהַנֵּי לְהוֹצִיאוֹ מִסָּפֵק
בַּל יֵרָאֶה שֶׁהוּא עָלָיו מֻחֲמַת כְּכָר זֶה וּמַה לִּי לְשִׁיטַת ר"י דְּקָאֵי אַאֲכִילַת כְּכָר דְּלֵיכָּא חֲזָקָה
אוֹ אַאִיסּוּר בַּל יֵרָאֶה דְּאָסוּר לְהַשְׁהוֹתוֹ משא"כ אִי אִיסּוּר דְּרַבָּנָן הוּא דְּלֵיכָּא בְּכְכָר אִיסּוּר
אֶלָּא שֶׁחֲכָמִים הִצְרִיכוּ לִבְדּוֹק כָּל הַבָּתִּים וְהַבַּיִת הוּא בָּדוּק כְּבָר וא"כ הר"ש ז"ל בְּמַסֶּכֶת
תְּרוּמָה קָאֵי אַסְּוּגְיָא דִּידַן דְּמַיְירֵי בְּבִטּוּל וְאֵית לֵיהּ לַבַּיִת חֲזָקָה כמ"ש אֲבָל מַה שֶּׁהִקְשָׁה
ר"י לְעֵיל אפי' רַשְׁ"י צלע"ג כֵּיוָן דס"ל דַּחֲזָקָה מְהַנֵּי אֲפִילּוּ בְּלֹא בִּיטּוּל א"כ בִּשְׁנֵי צְבוּרִין
גַּם כֵּן לְהָנֵי חֲזָקָה וְאֵי לֵיכָּא חֲזָקָה שָׁם כמ"ש גַּם לְעֵיל לֵיכָּא חֲזָקָה וְאֶפְשָׁר דר"י ס"ל
דְּבִדְאוֹרָיְיתָא לָא מְהַנֵּי חֲזָקָה וְקַשְׁיַ' ר"י הוּא עַל רַשְׁ"י דמ"מ הֵיכִי מַיְירֵי תַּלְמוּדָ' ראי'
מט' חֲגֵיוֹת וְהָא לָא דָּמְיָא לְהָתָם וְלֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר הַיְינוּ ט' חֲגֵיוֹת דְּהָתָם לֵיכָּא חֲזָקָה וּנְהִי
דס"ל לְתַלְמוּדָא לִסְבָרָא דְּלָא מְהַנֵּי מִיהוּ מֵהָתָם אֵין רְאָיָה דִּדִילְמָא גַּבֵּי בַּיִת אִיכָּא חֲזָקָה
דְּכֵיוָן שֶׁאֵין הַכְכָּר בְּפָנֵינוּ וְצָרִיךְ לִבְדּוֹק כָּל הַבַּיִת וְהַבַּיִת נִבְדַּק כְּבָר מְהַנֵּי לֵיהּ חֲזָקָה שֶׁאֵין
צָרִיךְ לְבָדְקוֹ וּלְקַמָּן גַּבֵּי שְׁתֵּי קֻפּוֹת מַיְירֵי בק"ו דְּאִם גַּבֵּי שְׁתֵּי קֻפּוֹת דְּלֵיכָּא חֲזָקָה
אָמְרִינַן שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כ"ש בְּבָתִּים כמ"ש הָרַשְׁבָּ"א ז"ל שָׁם וּלְקַמָּן גַּבֵּי סָפֵק עַל ס"ל לר"י
ג"כ דְּמַיְירֵי בְּבִיטּוּל וְקַשְׁיָא לֵיהּ דַּאֲפִילּוּ בַּחֲדָא סָפְקָא שָׁרֵי מִטַּעַם חֲזָקָה דְּמִטַּעַם סְפֵיקָא
דְּרַבָּנָן לְחוּד לָא קַשְׁיָא דִּלְמָא גַּבֵּי חָמֵץ הֶחְמִירוּ אֶלָּא מִטַּעַם חֲזָקָה קַשְׁיָא וְזֶהוּ דְּלֹא כמ"ש
הָחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל: מִיהוּ קַשְׁיָא מִנָּלַן לר"י דִּלְמָא מַיְירֵי לְקַמָּן בְּלֹא בִּיטֵּל כִּדְמוּקִי ר"י
לְקַמָּן גַּבֵּי עָל וּבְדַק וְלָא אַשְׁכַּח וְהָתָם לָא מְהַנֵּי לכ"ע ומ"מ יְהֵיָה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה אֵין כָּאן
קַשְׁיָא עַל רַשְׁ"י דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּמְהַנֵּי חֲזָקָה אפי' בְּדִאוֹרָיְיתָא כִּדְמַשְׁמַע בְּכָל הַתַּלְמוּד וא"כ
אִם עַכְבָּר נִכְנַס בְּוַדַּאי לַבַּיִת פְּשִׁיטָא דְּלֵיכָּא חֲזָקָה בְּדִאוֹרָיְיתָא כְּמוֹ גַּבֵּי שְׁתֵּי קֻפּוֹת וּמַתְנִי'
דִּתְרוּמוֹת פ"ו שֶׁהֶבִיאוּ הַתּוֹסָפוֹת בִּיבָמוֹת דְּנָפְלָה סְאָה א' וְאֵין יוֹדְעִים בְּאֵיזֶה קֻפָּה בְּהָא
מְהַנֵּי חֲזָקָה אפי' בְּתְרוּמָה דְּאוֹרָיְיתָא דְּלָא מוֹקְמִינַן בְּתְרוּמָה דְּרַבָּנָן כ"א בְּשֵׁנִי סְאִין דְּנָפַל
גַּם לְקֻפָּה שֶׁל חֻלִּין בְּוַדַּאי לָא מְהַנֵּי חֲזָקָה מִטַּעַם שֶׁל ר"י ז"ל אֲבָל בִּסְאָה אֶחָד אֵיכָּא
חֲזָקָה כמ"ש הַתּוֹסָ' בִּיבָמוֹת: וְעוֹד י"ל שִׁיטָה אַחֶרֶת עַל קַוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' ז"ל עַל פי' רַשְׁ"י
דס"ל לְרַשְׁ"י דְּלָא מְהַנֵּי בִּיטּוּל לֶחָמֵץ הַיָּדוּעַ מִן הַתּוֹרָה כִּי אִם בָּעוֹר וְלָא מְהַנֵּי בִּיטּוּל כִּי
אִם לְחָמֵץ שֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ וַחֲכָמִים הִצְרִיכוּ בְּדִיקָה וכמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל פ"ב מהל' חָמֵץ כְּפִי
מַה שֶּׁכָּתוּב בְּגֶנְוָסְחָא שֶׁלָּנוּ וּכְבָר הֶאֱרַכְתִּי ת"ל בִּתְשׁוּבָה אַחַת לְחַזֵּק דַּעַת זוֹ בִּרְאָיוֹת הַרְבֵּה
וּדְלֹא כפי' הב"י ז"ל שֶׁמָּחַק גֶּנְוָסְחָא זוֹ וְיִישַׁבְתִּי שָׁם כָּל הָרְאָיוֹת שֶׁנִּרְאִים סוֹתְרִים לְדַעַת
זוֹ וּבְזֶה מְיֻשָּׁב מַה שֶּׁכָּתַב רַשְׁ"י בְּרֵישׁ פִּרְקִין שֶׁכָּתַב בּוֹדְקִין שֶׁלֹּא יַעֲבֹור בְּבַל יֵרָאֶה
וְהִקְשׁוּ התו' דִּבְדִיקַת חָמֵץ דְּרַבָּנָן.

וּלְפִי זֶה א"ש דְּאִיכָּא בְּדִיקָה מ"ה ג"כ כְּשֶׁיּוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁיֵּשׁ חָמֵץ בְּמָקוֹם א' צָרִיךְ לִבְדּוֹק וְהִכְרִיחוּ לְרַשִׁ"י לְפָרֵשׁ מַתְנִי' עַל בְּדִיקָה דְּאוֹרָיְיתָ' מִדְּמַיְיתֵי בַּגְּמָרָא רְאָיָ' לִבְדִיקַת הֶחָמֵץ אוֹר הַנֵּר מִקָּרֵאי וכמ"ש הָר"ן ז"ל לְשִׁיטָתוֹ וְהַשְׁתָּא א"ש דִּבְעַכְבָּר נִכְנַס וַדַּאי וְלֹא יָדְעִינַן אִי חָמֵץ עָיֵיל אוֹ מַצָּה הָוֵי סָפֵק דְּאוֹרָיְיתָא דְּקָבוּעַ כְּמֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה נָפְקָא לָן מִקָּרָא כְּדַאִיתָא ספ"ק דְּכְתֻבּוֹת וּפֶרֶק הַמַּנִּיחַ וְכִי הֵיכִי דְּאִי וַדַּאי חָמֵץ הוּא צָרִיךְ בְּדִיקָה ה"נ סָפֵק זֶה שֶׁהוּא סָפֵק דְּאוֹרָיְיתָא כמ"ש.

וְעוֹד אֲנִי אוֹמֵר דְּלִשִׁיטָה זוֹ א"צ לְאוֹקְמָה בְּבַיִת בָּדוּק אֶלָּא מַיְירֵי בְּאֵינוֹ בָּדוּק מִיהוּ נ"מ דְּחַיָּיב לְבָדְקוֹ מִדְּאוֹרַיְיתָא וְאִם לָאו עוֹבֵר בְּבַל יֵרָאֶה אעפ"י שֶׁמְּבַטְּלוֹ וְיֵשׁ חִילּוּק בֵּין עֲבַרְיָין דְּאוֹרָיְיתָא לְדַרַבָּנָן כַּנּוֹדָע וְהַשְׁתָּא יֵשׁ לְחָרֵץ כול' סְוּגְיָא דִּבְאֵינָךְ כֵּיוָן דִּסְפֵק בְּיָאָה הִיא הָוֵי חָמֵץ שֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ אֲבָל קָבוּעַ דְּאוֹרָיְיתָא הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי וְנִתְיַשֵּׁב גַּם קֻשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל ד"ה כְּדֵי דְּהִקְשׁוּ דִּבְדְרַבָּנָן אָתֵי סֵפֶר וּמוֹצִיא מִידֵי וַדַּאי דְּהָכָא דְּאוֹרָיְיתָא הִיא וַאֲפִילּוּ בְּיִטְּלוֹ כְּדְמַשְׁמַע פְּשָׁטָא דְּמַתְנִיתִין דְּמַיְירֵי בְּבוֹדֵק וְהַבּוֹדֵק צָרִיךְ שֶׁיְּבַטֵּל וְאָתֵי נָמֵי שַׁפִּיר מַתְנִיתִין דְּאֵין חוֹשְׁשִׁין אֲבָל בִּסְפֵק בְּיָאָה אֵינוֹ אֶלָּא דְּרַבָּנָן:דַּף י' ד"ה סָפֵק עַל תֵּימַהּ לר"י מַה שַּׁיָּיךְ לְדָמוּיֵי לְבַקָּעָה כו' נלע"ד בְּמַאי דְּכָתַבְתִּי נִתְיַישֵּׁב הַכֹּל דְּגַבֵּי בְּדִיקָה עִיקַּר תַּקָּנְתָּא מְסִפְּקָא הָוֵי וְהֶחְמִירוּ בִּסְפֵקָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל וְלָא אוֹקְמוּהוּ אַחֲזָקָה וא"כ כֵּיוָן דִּסְפֵקוֹ אָסוּר הָוֵי כִּסְפֵק טֻמְאָה ברה"י דִּסְפֵקוֹ טָמֵא וּבִסְפֵק בְּיָאָה פְּלִיגִי אִי הָוֵי כִּסְפֵק מַגָּע אוֹ לֹא דלר"א אֵין סְפֵק טֻמְאָה ברה"י כ"א בַּחֲדָא סְפֵיקָא אֲבָל לֹא בס"ס וּלְרַבָּנָן כֵּיוָן דְּמִן הַדִּין הָיָה לָנוּ לְטַהֵר אפי' בַּחֲדָא סְפֵיקָא דְּאוֹקְמוּהָ אַחֲזָקַת טָהֳרָה וְאַפֵּ"ה טָמֵא ה"ה נָמֵי בס"ס כמ"ש התו' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה ובח"ה דַּף נ"ה ה"נ פְּלִיגִי בְּחָמֵץ שֶׁהֶחְמִירוּ בְּסָפֵק דְּמִן הַדִּין הָיָה לְהַתִּיר אֲפִילּוּ אִם לֹא בִּיטֵּל מִטַּעַם חֲזָקָה וְאֵצ"ל בְּבִיטֵּל דַּהֲוָה סָפֵקָא דְּרַבָּנָן וְאַפֵּ"ה א"כ בְּסָפֵק בְּיָאָה תַּלְיָא פְּלוּגְתַּיְיהוּ דְּלִרַבָּנָן אָסוּר אפי' בס"ס וּגְדוֹלָה מִזֹּאת נִרְאֶה בְּחָמֵץ דְּהֶחְמִירוּ אפי' בְּסָפֵק בְּיָאָה לכ"ע כָּאן אִם אֵינוֹ יָדוּעַ אִם נִשְׁתַּמְּשׁוּ בַּבַּיִת זֶה חָמֵץ מ"מ כֵּיוָן דְּרִגִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ צָרִיךְ בְּדִיקָה א"כ פְּשִׁיטָא דְּלְרַבָּנָן דְּמַטַּמְאֵי הָתָם בְּסָפֵק בְּיָאָה כ"ש דְּהָכָא אָסוּר ואע"ג דְּלְעֵיל הִתִּירוּ בְּקָצָת סְפֵיקוֹת אע"ג דְּלֵיכָא אֶלָּא חֲדָא סְפֵיקָא שָׁאנֵי הָתָם כֵּיוָן דִּשְׁנֵי בָּתִּים הֵן וּבְוַדַּאי לֵיכָא חָמֵץ בִּשְׁנֵיהֶם כ"א בא' מֵהֶן א"כ בְּהָא הֶקֵּילוּ חֲכָמִים וְלֹא מִטַּעַם חֲזָקָה כְּמוֹ שְׁנֵי קֻפּוֹת דְּלֵיכָא חֲזָקָה כמ"ש לְעֵיל דאע"ג דְּמַיְיתֵי מִכֹּחַ כ"ש כמ"ש לְעֵיל בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א ז"ל מ"מ נִלְמַד מִקֻּפּוֹת דְּאֵין הַטַּעַם תּוֹלֶה בַּחֲזָקָה דַּאֲפִי' הֵיכָא דְּלֵיכָא חֲזָקָה נָמֵי פָּטוּר וְכֵן שְׁנֵי צְבוּרִין כֵּיוָן דְּחַד מִנַּיְיהוּ וַדַּאי מַצָּה הִיא וּבְהָא מְיֻישָּׁב נָמֵי מַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּלְעֵיל דִּימָּה אוֹתוֹ לִסְפֵק טֻמְאָה בר"ה וְהָכָא לִסְפֵק טֻמְאָה ברה"י וְהַשְׁתָּא א"ש דְּהַתַּלְמוּד מַיְיתֵי לכ"א בִּדְדָמֵי לֵיהּ דְּכִי הֵיכִי דְּהֶחְמִירוּ בְּחָמֵץ מְסִפְּקָא כמ"ש וְלֹא סָמְכוּ אַחֲזָקָה וא"כ הָוֵי דֵּומְיָא דִּסְפֵק טֻמְאָה ברה"י דְּלָא סָמְכִינַן אַחֲזָקָה כמ"ש התו' בְּכַמָּה דֵּוכְתֵי רֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא דְנִדָּה ופ"ק דְּחֻלִּין וְאַפֵּ"ה בִּסְפֵק בְּיָאָה פְּלִיגִי ה"ה הָכָא אע"ג דְּהֶחְמִירוּ בִּבְדִיקָה מ"מ הֵיכָא דְּאִיכָּא ס"ס פְּלִיגִי וּלְעֵיל דְּלָא הֶחֱמִירוּ בְּסָפְקָא כְּגוֹן בִּשְׁנֵי בָּתִּים מְדַמֵּהוּ לִסְפֵק טֻמְאָה בר"ה דְּהֶקֵּילוּ בִּסְפֵקוֹ וְהֵיכָא דְּאַתָּרְמִי כה"ג בבב' בְּנֵי אָדָם פְּלִיגִי ר"י ורי"ו ה"ה בְּחָמֵץ כֵּיוָן דְּלָא הֶחֱמִירוּ בְּסָפֵק כְּזֶה הֵיכָא דְּנִשְׁאַל עָלָיו וְעַל חֲבֵירוֹ פְּלִיגִי בָּהּ וּלְפִי זֶה צ"ל דְּמַאי דְּקָאָמַר תַּלְמוּדָא לְעֵיל הַיְינוּ שְׁנֵי קֻפּוֹת אֵין פֵּירוּשׁוֹ דְּמַיְיתֵי רְאָיָה מִינַּיְיהוּ דְּוַדַּאי לָא דָּמֵי לְהָתָם דְּדִלְמָא חָמֵץ שָׁאנֵי כֵּיוָן דְּהֶחְמִירוּ בִּסְפֵקוֹ אֶלָּא פֵּירוּשׁוֹ דְּהַתַּלְמוּד קָאָמַר דְּדִין חָמֵץ דָּיְינִינַן כִּי הָתָם וְלָא מַחְמְרִינַן בכה"ג

אפי' בְּחָמֵץ לֹא דְּמַיְיתֵי רְאָיָה מִשָּׁם אֶלָּא פְּסַק הֲלָכָה הוּא כְּמוֹ הָתָם דְּהַתַּלְמוּד סוֹבֵר דְּלָא
הֶחְמִירוּ בִּסְפֵק חָמֵץ כֻּלֵּי הַאי אֲבָל בב' שְׁבִילִין מַיְיתֵי שַׁפִּיר רְאָיָה מִשָּׁם לֹא לָעִנְיָן גּוּף
הַדִּין אִם הוּא צָרִיךְ בְּדִיקָה אִם לָאו דְּזֶה סוֹבֵר הַתַּלְמוּד מִסְּבָרָא דְּאֵין צָרִיךְ מִן הַטַּעַם
שֶׁכָּתַבְתִּי אֶלָּא מַיְיתֵי רְאָיָן' אַהֵיכָא דְּבָאוּ בְּבַת אַחַת אֵין מַצְרִיכִין לְהוּ וְקָאָמַר כֵּינָן דְּסָפֵק
כָּזֶה לֹא הֶחְמִירוּ א"כ הָוֵי כְּסָפֵק ר"ה וא"כ אִם אֵירַע שֶׁנִּשְׁאַל עָלָיו וְעַל חֲבֵירוֹ הָוֵי מַמָּשׁ
פְּלוּגְתָּא דר"י ורי"ו אֲבָל בִּסְפֵק בִּיאָה דְּהַטַּעַם דְּמֵיקַל ר"א הָוֵי מְשׁוּם ס"ס וְרַבָּנָן ס"ל
דְּאֵין חִלּוּק כמ"ש ה"ה הָכָא דְּהָא לְפִי הָאֱמֶת ס"ס שָׁרֵי בְּכָל הַתּוֹרָה וְאַפִּ"ה מְטַמְּאֵי רַבָּנָן
בס"ס ברה"י מִן הַטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי אע"ג דִּבְסוֹטָה לֵיכָּא ס"ס ה"נ ל"ש: ומ"מ ק"ק כֵּינָן
דְּחָמֵץ ע"כ שָׁאנֵי דְּהָא בִּשְׁנֵי שְׁבִילִין אֵלּוּ הָווּ כה"ג ברה"י דְּהָא שְׁנֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד א' טָמֵא
וא' טָהוֹר וְהָלַךְ בא' מֵהֶן פְּשִׁיטָא דְּטָמֵא אע"ג דִּבְחָמֵץ כה"ג פָּטוּר א"כ ה"ה בס"ס נָמֵי
נֵימָא הָכִי אע"ג דִּבְסָפֵק סְפֵיקָא דִּמְטַמְּאֵי רַבָּנָן בִּסְפֵק טֻמְאָה ברה"י דִּלְמָא הָכָא מְקִילִי
וצ"ל ג"כ דְּהַתַּלְמוּד סָבַר מִסְּבָרָא דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בָּזֶה יוֹתֵר מֵהָנָךְ דְּלְעֵיל א"כ כֵּינָן דְּהֶחְמִירוּ
חֲכָמִים בִּבְדִיקָה אפי' בִּסְפֵק בִּיאָה היכ' דְּרִגִילִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁם כמ"ש א"כ מִסְּבָרָא דְּבִסְפֵק
בִּיאָה כָּזוֹ נָמֵי תלי' בִּפְלֻגְתַּיְיהוּ אֲבָל נלע"ד יוֹתֵר נָכוֹן לְפָרֵשׁ דר"א וְרַבָּנָן לָא פְּלִיגִי בס"ס
דְּגַם רַבָּנָן מוֹדוּ דס"ס ברה"י טָהוֹר ואע"ג דְּתְנַן הָתָם כָּל שֶׁאַתָּה וכו' לְרַבּוֹת סְפֵיקוֹת וס"ס
ברה"י הַכֹּל טָמֵא הַהִיא דְּלָא כְּרַבָּנָן דִּפְלִיגִי אר"א וְכֵן מַשְׁמַע קָצַת דִּבְרֵישָׁא תְּנַן דס"ס
ברה"י טָמֵא ור"א פְּלִיג וס"ל דִּסְפֵק בִּיאָה טָהוֹר וא"כ כְּגוֹן הַנִּכְנָס לַבִּקְעָה וכו' ר"א מְטַהֵר
וַחֲכָמִים מְטַמְּאִים וא"כ חֲכָמִים הַיְינוּ ת"ק כִּדְפָרִיךְ בְּכָל דֻּכְתְּ' וְעוֹד מִשְׁנָה יְתֵירָה לָמָּה לִי
דְּאֵין זֶה סְתָם וְאַח"כ מַחֲלוֹקֶת דְּהָא כְּבָר תְּנַן מַחֲלוֹקְתָן בְּרֵישָׁא אֶלָּא ש"מ דְּמַחֲלוֹק' א' הוּא
דְּבִין ר"א וְרַבָּנָן כֻּלְּהוּ ס"ל דס"ס בִּסְפֵק בִּיאָה טָהוֹר אַף מַחֲלוֹקְתָן אִם בִּקְעָה מִקְרֵי סְפֵק
בִּיאָה דר"א סָבַר בִּקְעָה כֵּינָן שֵׁישׁ בָּהּ שָׁדוֹת הַרְבֵּה וְטֻמְאָה אֵינָהּ כ"א בא' מֵהֶן ה"ל ס"ס
וְרַבָּנָן סָבְרִי דְּכֻלָּהּ בִּקְעָה כַּחֲדָא שָׁדֶה דָּמְיָא וה"ל כְּמִי שֶׁנִּכְנַס בְּאוֹתוֹ שָׂדֶה וְאֵין כָּאן סְפֵק
בִּיאָה כ"א סָפֵק מַגָּע וְכֵינָן דְּהָכִי הוּא א"ש דְּגַבֵּי בְּדִיקָה לְעוֹלָם לָא אַשְׁכְּחַן בְּמַתְנִי'
וּבָרַיְיתוֹת וְכֵן בְּמֵימְרוֹת אָמוֹרָאִי' דְּגָזְרוּ בִּסְפֵק בִּיאָה כ"א בְּדָבָר שֶׁהוּא כְּמוֹ סָפֵק מַגָּע כָּאן
שֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ בְּוַדַּאי אֶלָּא שֶׁאֵין יָדוּעַ שֶׁנִּשְׁאַר שָׁם אוֹ בְּמָקוֹם שֶׁרְגִילִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ דְּהָוֵי
כְּוַדַּאי נִשְׁתַּמֵּשׁ אֲבָל בִּסְפֵק בִּיאָה שֶׁאֵין רַגְלִים לַדָּבָר לֹא וא"כ הֵיכָא דְּאֵין כָּאן וַדַּאי שִׁימּוּשׁ
כְּגוֹן הָנָךְ סְפֵיקוֹת דִּלְעֵיל דְּאֵיכָּא לְמֵימַר לְהַאי עַיֵּיל אוֹ לְהַאי וּבְדָבָר זֶה לֹא גָּזְרוּ מִדְּמַיְנָן
לָהּ לְסָפֵק טֻמְאָה בר"ה אוֹ לִשְׁתֵּי קֻפּוֹת כֵּינָן דְּלָא אַשְׁכְּחַן דְּגָזְרוּ בְּסָפֵק כְּזֶה דְּהָוֵי כִּסְפֵק
בִּיאָה דְּאֵין יוֹדְעִים אִם נִכְנַס שָׁם חָמֵץ מֵעוֹלָם א"כ הָוֵי דִּינֵיהּ כִּשְׁאָר אִיסּוּרִים שֶׁבִּתּוֹרָה
אֲבָל סָפֵק עַל כֵּינָן דְּטַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן דְּלָאו סְפֵק בִּיאָה אֶלָּא סָפֵק מַגָּע הִיא דְּבָחַד שָׁדֶה הִיא
א"כ ה"ה חָצֵר וּבַיִת כְּחַד חֶשְׁבִינַן לְהוּ כֵּינָן דְּמַיְירֵי שֶׁלָּקַח הָעַכְבָּר בְּחָצֵר שֶׁלִּפְנֵי הַבַּיִת
דְּהָוֵי לֵיהּ כְּמוֹ שֶׁנִּכְנַס לַבַּיִת וא"כ לָאו סְפֵק בִּיאָה הִיא אֶלָּא כְּוַדַּאי בִּיאָה כְּמוֹ שֶׁנִּכְנַס שָׁם
בְּוַדַּאי וה"ל כִּסְפֵק מַגָּע וּבָזֶה גָּזְרוּ בַּבְּדִיקָה כמ"ש וְהַשְׁתָּא א"ש וְכֵן מַשְׁמַע בח"ה דְּמַיְיתֵי
לָהּ לְעִנְיַן הֶפְסֵק אִי מָצֵר וְחָצֵר מַפְסִיק לְעִנְיַן טֻמְאָה וְהַבִּקְעָה מַשְׁמַע דְּהַיְינוּ טעמ' דר"א
דְּכָל חָדָא שָׂדֶה בְּאַנְפֵי נַפְשַׁיְיהוּ הִיא ובמ"ש נִתְיַישֵׁב מַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"ת זַ"ל שָׁם בְּתוֹסְפוֹ' אפי'
רַשְׁ"י וְרַשְׁבָּ"א זַ"ל דְּמוּכָח בְּסֵדֶר טְהָרוֹת דְּרַבָּנָן מְטַמְּאֵי אפי' בס"ס ע"ש וְהַשְׁתָּא א"ש
דג' מַחֲלוֹקוֹת בַּדָּבָר וע"ז נִתְיַישֵׁב מַאי דְּקַשְׁיָ' לֵיהּ הֵיכִי מִדְּמֵי בְּדִיקַת חָמֵץ לְסָפֵק טֻמְאָ'
בר"ה אוֹ ברה"י וְהָא פ"ק דְּחֻלִּין מַסְקִינַן דְּלָא גָּמְרִינַן מֵהָתָם דְּסָפֵק טֻמְאָה בֵּין בר"ה בֵּין

ברה"י הִלְכָתָ' גְּמִירָא לָהּ מִסּוֹטָה אֲבָל לְפִי שִׁיטָתֵינוּ א"ש דְּוַדַּאי עִיקַּר הַדִּין לְהַחְמִיר בִּסְפֵק בְּדִיקָה אוֹ לְהָקֵל לָא יָלְפִינַן מֵהָתָם דה"ל גְּמִירִי לָהּ וְלָא יָלְפִינַן מֵהָתָם אֶלָּא הֵיכָא דְּהֶקֵּילוּ אוֹ הֶחֱמִירוּ בְּסָפְקָא כִּי הָתָם יָלְפִינַן מֵהָתָם שְׁאָר דְּבָרִים דְּהָוֵי כְּיוֹצֵא בָּהֶן כְּגוֹן סְפֵק בִּיאָה דְּלָא הֶחְמִירוּ יָלְפִינַן מֵהָתָם כְּמוֹ דְּהָתָם הֵקֵילוּ בִּסְפֵק טֻמְאָה בר"ה וְאִם אִתְרַמְאֵי בב' שְׁבִילִין אע"ג דְּחַד מִנַּיְיהוּ וַדַּאי טָמֵא הוּא מ"מ מַקְרֵי סְפֵקָא וְאִם נִשְׁאֲלוּ בִּפְנֵי עַצְמָן אע"ג דְּהִזְכִּיר גַּם אֶת חֲבֵירוֹ מ"מ מִדְּלָא שָׁאַל עָלָיו טְהוֹרִין ובב"א פְּלִיגִי ה"נ בִּסְפֵק בְּדִיקָה אי אִיתְרְמֵי כֵּן מַקְרֵי סָפֵק אע"ג דְּהִזְכִּיר גַּם אֶת חֲבֵירוֹ וּבְנִשְׁאַל עָלָיו וְעַל חֲבֵירוֹ פְּלִיגִי וּבָזֶה לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר הִלְכָתָ' גְּמִירָא לָהּ דְּלָא גְּמִירָא אֶלָּא עִיקָּרָא דְּסָפֵק אי מַחְמְרִינַן אוֹ מְקִילִינַן אֲבָל הַתּוֹלָדוֹת הַיּוֹצֵא מֵהֶן אֵיזֶה מַקְרֵי סָפֵק וְאֵיזֶה וַדַּאי זֶה לֹא יָלְפִינַן מִסּוֹטָה וְאֵין עֲנָיָן לָהּ כְּלָל א"כ כֵּיוָן דְּהֶקֵּילוּ בִּסְפֵק בִּיאָה הָכָא וְכֵן מִשְּׁנֵי קֻפּוֹת יָלְפִינַן כֵּיוָן דְּהֶקֵּילוּ בִּסְפֵק בִּיאָה הָכָא הָוֵי סְפֵק בִּיאָה הָכָא כְּמוֹ סָפֵק דְּהָתָם דְּאָזְלִינַן לְקֻלָּא הָכָא מִדְּמִינָּן לְהָתָם אֲבָל בְּסָפֵק עַל דְּהַיְינוּ שֶׁלָּקַח בְּחָצֵר כֵּיוָן דְּגָזְרוּ הָכָא בְּוַדַּאי שְׁמוּשׁ וּבִסְפֵק נִשְׁתַּיֵּיר דְּהָוֵי כִּסְפֵק מַגָּע גָּזְרוּ גַּם בָּזֶה כֵּיוָן דְּאַשְׁכְּחַן דְּהָתָם בְּטֻמְאָה הֵיכָא דְּהֶחְמִירוּ בִּסְפֵק מַגָּע עָשׂוּ זֶה כִּסְפֵק מַגָּע ה"ה הָכָא כֵּיוָן דְּגָזְרוּ בְּמִידֵּי דְּהָוֵי כִּסְפֵק מַגָּע גָּזְרוּ גַּם בָּזֶה דַּהֲוָה נָמֵי כִּסְפֵק מַגָּע כמ"ש וְכָל זֶה לְשִׁיטַת התו' דְּהָכָא מְדַמֵּי לְהָתָם אֲבָל לְרַשְׁ"י ז"ל הֶקֵּילוּ לְעוֹלָם הָכָא אפי' בִּסְפֵק עַל כֵּיוָן דִּבְדִיקָה דְּרַבָּנָן לֹא עָשׂוּ סְפֵק בִּיאָה כִּסְפֵק מַגָּע ואע"ג דְּקָאָמַר פְּלוּגְתָּא דר"א וְרַבָּנָן נלע"ד דה"פ דְּהַתַּלְמוּד מְפָרֵשׁ כָּל הַדִּינִים דְּאוֹרָיְיתָא וְרַבָּנָן וְקָאָמַר דְּבִדְאוֹרָיְיתָ' בִּדְלָא בִּיטֵּל פְּלִיגִי ר"א וְרַבָּנָן וּכְמוֹ דִּלְרַבָּנָן הָתָם בִּדְאוֹרָיְיתָ' הָוֵה סְפֵק בִּיאָה כִּסְפֵק מַגָּע ה"ה הָכָא א"ל בִּיטּוּל דְּבָעֵי בְּדִיקָה דְּאוֹרָיְיתָ' הָוֵי סְפֵיקָא דְּאוֹרָיְיתָא וּבָעֵי בְּדִיקָה וְהֵיכָא דְּבִיטֵּל דְּלָא הָוֵי כ"א מִדְּרַבָּנָן בְּהָא מוֹדוּ תַּרְוַיְיהוּ וְכֵן בְּכוּלֵּי שְׁמַעְתָּתָ' נ"ל דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ הָכָא דְּקָאָמַר הַתַּלְמוּד דְּאִין חָמֵץ דְּאוֹרָיְיתָא וּמִזֶּה יִמָּשֵׁךְ דְּבַדְּרַבָּנָן לָא מַחְמְרִינַן וּבְזֶה מְיֻיָּשָׁב מַה שֶּׁהִקְשׁוּ עַל רַשְׁ"י בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה: שָׁם ד"ה חוֹלִין וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי מְעוֹרָבִים זֶה בָּזֶה פֵּ"ה שֶׁיָּבִיא סְלָעִים כו' וּבְחִנָּם פי' כֵּן וְרִיבָ"א הִקְשָׁה לפירש"י כו' לע"ד לֹא הֻצְרְכוּ לְזֶה אִי ס"ד כפי' התו' דְּמִנַּיְיהוּ גּוּפַיְיהוּ הוּא מ"ה א"א דְּהָא רַשְׁ"י מְפָרֵשׁ פ' הַזָּהָב דַּף נ"ו דְּכֶסֶף אַכֶּסֶף לָא מְחַלְּלִינַן אֶפִילּוּ מִדְּוַחַק דְּאִין דֶּרֶךְ חִלּוּל בְּכָךְ וְכֵן מַשְׁמַע שֶׁהִסְכִּימוּ עִמּוֹ התו' דַּף מ"ה וא"כ ה"ה נְחוֹשֶׁת כֵּיוָן דְּהַטַּעַם דְּאִין דֶּרֶךְ חִלּוּל בְּמַטְבְּעוֹת שָׁוִין א"כ א"ש וּלְכָךְ פי' רַשְׁ"י דְּמַיְירֵי הָכָא שֶׁהַמָּנֶה שֶׁל מַעֲשֵׂר הָיוּ מָעוֹת וּמְחַלְּלִין אוֹתוֹ עַל כֶּסֶף דְּזֶהוּ הַחִלּוּל בכ"מ שֶׁמְּחַלְּלִין מָעוֹת עַל כֶּסֶף כִּדְתָנֵן שָׁם הַפּוֹרֵט סֶלַע מִמָּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְכֵן בְּכַמָּה דְּיוּכְתֵי וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּרַשְׁ"י שֶׁכָּתַב וְאוֹמֵר כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשְׁנָן מָעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מְחֻלָּלִין עַל הַסְּלָעִים הַלָּלוּ הֲרֵי שְׁדִקְדֵּק וְכָתַב גַּבֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מָעוֹת וְעַל הַכֶּסֶף הַמְחֻלָּל כָּתַב עַל הַסְּלָעִים א"כ מִינַּיְיהוּ גּוּפַיְיהוּ א"א כֵּיוָן דְּשָׁוִין הֵן ע"כ דאל"כ אֵיךְ נִתְעָרְבוּ וא"כ נִתַּיְישֵׁב גַּם קֻשְׁיַ' הָרִיבָ"א דְּוַדַּאי מָעוֹת אַסְלָעִים מְחַלְּלִינַן וְהַתּוֹ' הֶעְתִּיקוּ לְשׁוֹן רַשְׁ"י מ"ש מְחֻלָּלִין עַל הַמָּעוֹת הַלָּלוּ וְאֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם זֶה הִקְשׁוּ אֲבָל לענ"ד גֵּירְסָתֵינוּ בְּרַשְׁ"י אֵין בָּהּ סָפֵק: שָׁם ע"ב ד"ה וְאִם לֹא בָּדַק וכו' וק' דלר"י קָרֵי לֵיהּ בְּשָׁעַת הַבִּיעוּר וְלָמָּה שִׁינָּה לְשׁוֹנוֹ וכו' ולעד"נ דר"י קָרֵי לי' שְׁעַת הַבִּיעוּר לְאַשְׁמוֹעִינַן רְבוּתָא דַּאֲפִי' לְדִידֵיהּ שָׁרֵי לְבָדוֹק כָּל שָׁעָה שֵׁשׁ אפי' בְּסוֹף הַשָּׁעָה וְאִי קָרֵי לֵיהּ בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד ה"א דְּלָא שָׁרֵי אֶלָּא בִּתְחִילַּת שֵׁשׁ שֶׁהוּא מוֹעֵד הַבִּיעוּר כְּדִתְנַן שׁוֹרְפִין בִּתְחִילַּת שֵׁשׁ אֲבָל כָּל

שָׁעָה שִׁשִּׁית לָא שָׁרֵי ר"י כֵּינָן דְּגָזַר דִּלְמָא אָתֵי לְמֵיכַל מִינֵּיהּ אע"ג דְּבִתְחִילַּת שֵׁשׁ נָמֵי
אָסוּר לְמֵיכַל וְאַפֵּ"ה שָׁרֵי לִבְדוֹק שָׁאנֵי הָתָם דְּאִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן בְּעָלְמָא וְהָוֵי גְּזֵירָה לְגְזֵירָה
אֲבָל כָּל שָׁעָה שֵׁשׁ אִימָא לֹא הִתִּיר שֶׁמָּא יִבְדּוֹק בְּסוֹף שֵׁשׁ בְּרֶגַע הָאַחֲרוֹנָה וְתִמְשׁוֹךְ
הַבְּדִיקָה לְתוֹךְ שָׁעָה ז שֶׁהוּא אִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא וְאָתֵי לְמֵיכַל מִינֵּיהּ וְלָכֵן לֹא הִתִּיר ר"י כ"א
בִּתְחִילַּת שֵׁשׁ שֶׁהוּא רָחוֹק עֲדַיִין מֵאִיסּוּרָא דְּאוֹרַיְיתָא לְהָכִי קָרֵי לֵיהּ שָׁעַת הַבִּיעוּר שֶׁכָּל
הַשָּׁעָה מֻותָּר וְלָא גָּזְרִינַן כֻּלֵּי הַאי אַף דְּיֵשׁ לָחוּשׁ שֶׁמָּא יִמְשׁוֹךְ לָא חָיְישִׁינַן כֵּינָן דְּאֵינָהּ
אֶלָּא גְּזֵירָה דִּלְמָא אָתֵי לְמֵיכַל לָא הָוֵי רְבוּתָ' כְּלָל וּלְהָכִי קָרֵי לֵיהּ כִּפְשָׁטָא תּוֹךְ הַמּוֹעֵד
כְּאִלּוּ אָמַר בְּזִמַּנּוֹ וְאַדְרַבָּה לְרַבָּנָן הָוֵי אִיפְּכָ' רְבוּתָא דאע"ג דְּלָא גָּזְרִי מ"מ לְכַתְּחִילָּה יְהַדֵּר
לִבְדוֹק כְּשֶׁיַּגִּיעַ מוֹעֲדוֹ מִיָּד אִם אֶפְשָׁר לוֹ לִבְדוֹק בִּתְחִילַּת שֵׁשׁ יְהַדֵּר לִבְדוֹק מִיָּד דְּזָרִיזִין
מַקְדִּימִין: פְּרֶק כָּל שָׁעָה דַּף כ"ב ד"ה חֲוּלִין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה ל"ד עַד תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א
דבת"כ כו' ולעד"ן דְּלָא קַשְׁיָא ר"ל דְּאַסְמַכְתָּ' בְּעָלְמָא הִיא כְּמוֹ שֶׁתֵּירְצוּ הַתּוֹסָ' ז"ל בְּכַמָּה
דֻּכְתֵי וּאע"ג דְּאִינָהּ דָּרְשֵׁי הָוֵי דָּרְשׁוֹת גְּמוּרוֹת מ"מ זוֹ אַסְמַכְתָּ' הִיא דכה"ג מָצִינוּ פֶּרֶק
כָּל הַבָּשָׂר דַּף קי"ב ד"ה וְרָטְבָן דְּכָתְבוּ הַתּוֹסָ' דְּעִיקַּר קְרָא לְצִירָן וּשְׁאָר הָוֵי אַסְמַכְתָּ'
וְהֵבִיאוּ רְאָיָה עַל זֶה דַּף כ"ד וּבְלָאו הָכִי לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דְּמַאן לֵימָא לַן דְּמָתָרְצָתָּ'
הִיא דְּהָא לְקַמָּן מַשְׁמַע דְּמִכִּי קוֹדֶשׁ הֵן יָלִיף ר"א דְּכָל שֶׁבְּקוֹדֶשׁ פָּסוּל כְּדָפֵי' רַשׁ"י ז"ל
וַאֲפִי' נֹאמַר דְּתַרְתֵּי ש"מ דְּהָא דר"א נָפְקָא מִכִּי קוֹדֶשׁ וּדְרָשָׁא דת"כ מֵהָן מ"מ הָא לְקַמָּן
דְּאָמַר יָכוֹל יְהֵיוּ כָּל אֲסוּרִים בְּשְׁרִיפָה וּמְמַעֵט מֵהַנּוֹתָר ובת"כ מְמַעֵט מִקּוֹדֶשׁ הֵן ואע"ג
דִּלְעִנְיַן חַטַּאת הָעוֹף סָפֵק וְאָשָׁם תָּלוּי לָא קשי' מִידֵּי ד"ל כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן דַּף כ"ז
וכ"כ גַּבֵּי חָמֵץ דס"ד דְּלָא אִימַּעַט מֵהַנּוֹתָר כֵּינָן דְּדָמֵי לְהַנּוֹתָר בָּבֶל תּוֹתִירוּ מ"מ חֲוּלִין
בַּעֲזָרָה לֹא יָדַעְתִּי שׁוּם דְּמִיוֹן לְנוֹתָר לֹא בְּכָרֵת וְלֹא בָּבֶל תּוֹתִי' א"כ אִימַּעַט מֵהַנּוֹתָר ע"כ
נִרְאֶה דְּאֵין לִסְמוֹךְ עַל שׁוּם בָּרַיְיתָ' שֶׁלֹּא נִזְכְּרָה בגמ' דִּידַן: שָׁם ע"ב ד"ה לָכֶם למ"ל
הִקְשָׁה הר"י מִקּוּרְבֵּל כו' כְּבָר קִדְּמַנִי הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל וְיִישֵׁב יָפֶה קֻושְׁיָתוֹ וְדִבְרֵי
הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל אֵינָם מוּבָנִים כְּלָל וְרָאִיתִי לְכְתּוֹב תֵּירוּץ מָהַרְשָׁ"ל בְּבֵיאוּר קָצָת כִּי
גַּם אֲנִי הִשַּׂגְתִּי הַחִסָּרוֹן טָרֶם שֶׁעִיְּינְתִּי בְּסִפְרוֹ כִּי קֻושְׁיַ' הר"י ז"ל לָאו קוּשְׁיָ' בְּוַדַּאי אֶלָּא
אִי לָא כְּתִיב אֶלָּא תְּרֵי עֲרֵלִים וְלָכֶם ע"כ לָכֶם לִנְטֹועַ אַתָּא כמ"ש אֲבָל הַדְּלֵקָה לָא הָוֵי
אתי' דְּלֵיכָּא קְרָא לְהַדְּלָקָה דִּתְרֵי עֲרֵלִים אָתֵי לַהֲנָאָה וּצְבִיעָה וכ"ח לֹא לִכְתּוֹב כ"א לֹא
יֹאכַל וְחַד עֲרֵלִים דְּנָפֵק' הֲנָאָה מִלֹּא יֹאכַל וּצְבִיעָה מֵעֲרֵלִים הָא לֵיתָא דְּאִי לָא כְּתִיב אֶלָּא
חַד עֲרֵלִים הָוֵי מוֹקְמִינַן לֵיהּ לְאִיסּוּר הֲנָאָה לְחוּד וְלֹא לִצְבִיעָה וכ"ת לִכְתּוֹב לֹא יֹאכַל לְחוּד
ה"א דְּגַם הֲנָאָה שָׁרֵי מִלָּכֶם וְלֹא הָוֵי מוֹקְמִינַן לִנְטֹועַ דע"כ לָא מוֹקְמִינַן לָכֶם לִנְטֹועַ אֶלָּא
הי"כ דְּמוּכָח כְּגוֹן אִי הָוֵי כְּתִיבִי תְּרֵי עֲרֵלִים אוֹ חַד עֲרֵל אֲבָל אִי לָא הָוֵי כְּתִיב לְגַמְרֵי הָוָה
מוֹקְמִינַן לְמִישְׁרֵי הֲנָאָה וא"כ מַאי כָּתַב הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א דמ"מ השת' דִּכְתִיבִי הֲרֵי תְּרֵי
קְרָאֵי אִיכָּא דְּלָכֶם לִנְטֹועַ אָתֵי כו' ע"כ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו דס"ל כֵּינָן דְּלָכֶם אִיכָּא תְּרֵי
קְרָאֵי מִלֵּבַד לֹא יֹאכַל וא"כ איכ' ג' קְרָאֵי לִצְבִיעָה וְלַהֲנָאָה וּלְהַדְלָקָה וְזֶה אֵינוֹ כֵּינָן דְּמֻוכָרַח
הַכָּתוּב לִכְתּוֹב לָכֶם לִנְטֹועַ א"כ אִי לָא כְּתִיב אֶלָּא לָא יֹאכַל וְלָכֶם הָוֵי שָׁרֵי גַּם הֲנָאָה א"כ
מֻוכָרַח הַכָּתוּב לְמִיכְתַּב עֲרֵלִים לַהֲנָאָה א"כ זֶה לָא הָוֵי אֶלָּא חַד קְרָא כֵּינָן דְּמַאֲכִילָה לָא
נָפְקָא לֵיכָּא יִתּוּר לִצְבִיעָה כְּלָל וְכֵן אִי הָוֵי כְּתִיב תְּרֵי עֲרֵלִים לָא הָווּ כְּוָלְהוּ כ"א תְּרֵי קְרָאֵי
מַהַאי טעמ' וּפָשׁוּט הוּא וְסָוְגְיָ' זוֹ נְהוּגָה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בַּתַּלְמוּד: וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה מָהַרְשָׁ"ל
עַצְמוֹ דְּלִחְזְקְיָ' קָשָׁה דְּלִדִידֵיהּ א"א לוֹמַר דְּלָכֶם לְהֶיתֵּר הֲנָאָה אָתֵי דא"כ לָמָּה שִׁנָּה וְכָתַב

לֹא יֹאכַל וּלְדִידִי גַּם זֶה לָא קשׁי' דְּגַם בְּעָרְלָה שַׁיָּיךְ לְחַלֵּק בֵּין לְכַתְּחִלָּה לִבְדִיעֲבַד כְּדִמְחַלֵּק לְקַמָּן גַּבֵּי שתי' דְּהָא גַּבֵּי עָרְלָה ק"ל דַּאֲפִילּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר וְכֵן הַתִּנּוּר וא"כ אִי לָא כְּתִיב אֶלָּא לֹא יֹאכַל וְלָכֶם ה"א דְּלָא יֹאכַל הָוֵי לְכַתְּחִלָּה וְלָכֶם לְדִיעֲבַד אָתֵי: ועי"ל דְּהָא חִזְקִיָּה לר' יוּדָא קָאֵי כמ"ש התו' לְעֵיל וְכֵן לְקַמָּן מַסְקִינַן דְּחִזְקִיָּה ור"א אַלִּיבָּא דר"י פְּלִיגִי וא"כ אִיכָּא לְשַׁנּוּיֵי לְחִזְקִיָּה כְּדִמְשַׁנֵּי גַּבֵּי שְׁרָצִים לְקַמָּן דְּחִזְקִ' טַעֲמִיהּ דִּידֵיהּ נָמֵי מֵהָכָא דְּהָא ר"י ס"ל דְּשָׁנֵי כְּתוּבִים הַבָּאִים כא' מְלַמְּדִין כִּדְאָמְרִינַן ס"פ ד' מִיתוֹת וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן דַּף כ"ו וא"כ אִיכְּתִיבִי תְּרֵי קְרָאֵי לְהָא דְּרָשָׁא כִּדְאָמְרִינַן ס"פ כָּל הַבָּשָׂר אָמַר קְרָא גְּדִי עִזִּים כָּאן גְּדִי עִזִּים אֲבָל כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר גְּדִי סְתָם אֲפִילּוּ פָּרָה וְרָחֵל בַּמַּשְׁמָע וּפָרִיךְ וְלִילַף מִינֵּיהּ וּמְשַׁנֵּי כְּתִיב קְרָא אַחֲרִינָ' וְאֵת עֹרוֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים וּפָרִיךְ וְלִילַף מִינֵּיהּ וּמְשַׁנֵּי ה"ל ב"כ הַבָּאִים כא' הָנִיחָ' לָמֶ"ד אֵין מְלַמְּדִים כו' הַרֵי דְּלָמֶ"ד מְלַמְּדִים יָלְפִינַן מִתַּרְוַיְיהוּ א"כ ה"נ לְחִזְקִיָּה אִי לָאו ג' עֲרֵלִים הֵ"א דְּהַדְלָקָה שרי' כמ"ש לְעֵיל וְאִי הָוֵי כְּתִיב לֹא יֹאכַל וְלָכֶם הֵ"א דְּשָׁרֵ' בַּהֲנָאָה מַאי אָמַרְתְּ לִכְתּוֹב לֹא יֵאָכֵל וְלָא בָּעֵי לָכֶם י"ל דִּכְתִיבִיהּ לְמֵילַף בְּעָלְמָא דאע"ג דְּנָפְקָ' לָן מִשְּׁרָצִים מ"מ גַּם הָא קְרָא כָּתְבִי' לְהָכִי דִּתְרֵי כְּתוּבִים מְלַמְּדִים ואע"ג דְּהָתָם מְלַמְּדִים אִיפְּכָא מֵהָכָא מ"מ ע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּיניֵיהֶם דאלת"ה תִּקְשֶׁה לְחִזְקִיָּה אַיִּךְ יָלִיף מִשְּׁרָצִים לְחוּדַיְיהוּ אֵימָא אַדְּרַבָּא דְּנִילַף מִינַּיְיהוּ כִּי הֵיכִי דְּהָתָם הָוֵי אֲכִילָה וְלֹא הֲנָאָה בְּכָל דְּוּכְתֵי אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּלָא יֹאכַל לְחוּדָהּ מַשְׁמַע אֲכִילָה וא"כ לָא אִיצְטָרִךְ לְמֵילַף הָא מִשְּׁרָצִים אֲבָל גְּדִי אֶפְשָׁר דְּהָוֵינַן מְפָרְשִׁינַן אֲפִילּוּ פָּרָה בְּלֹא עִזִּים: ועי"ל לְיַישֵׁב סְוּגְיָ' דְּהָכָא כְּסֵוּגְיָ' דְּהָתָם וּבָזֶה יִתְיַישֵׁב גַּם קוּשְׁיַ' התו' שֶׁהִקְשׁוּ לר"י הַגְּלִילִי גַּבֵּי חָמֵץ דִּנְכְתּוֹב לֹא יֵאָכֵל וְלָא בָּעֵי לְךָ די"ל דְּאַדְּרַבָּה אִיפְּכָא דְּאִי לָא כְּתִיב אֶלָּא בִּשְׁרָצִים ה"א אַדְּרַבָּה נִילּוֹף מִינַּיְיהוּ כְּמוֹ גַּבֵּי גְּדִי עִזִּים וְכֵן אִי כְּתִיב גַּבֵּי עָרְלָה נָמֵי הָוֵי יָלְפִינַן מִנַּיְיהוּ דלר"י יָלְפִינַן מִתְּרֵי כְּתוּבִים דְּלָכֵן כְּתִיב לְךָ דר"ל תְּלָתָא כְּתוּבִים דלכ"ע אֵין מְלַמְּדִין כִּדְאִיתָא פ"ק דְּקִידּוּשִׁין.

מִיהוּ לֹא יִתָּכֵן תֵּירוּץ זֶה לר' יוּדָא דס"ל דְּחָמֵץ אָסוּר בַּהֲנָאָה וא"כ ע"כ לָא דְּרִישׁ לְךָ שֶׁלְּךָ יֵהֵא כִּדְאִיתָ' לְקַמָּן ע"כ נר' כמ"ש לְעֵיל אֶלָּא שֶׁאֶפְשָׁר לוֹמַרדר"י ור"י הַגְּלִילִי פְּלִיגִי בְּהָא סְבָרָא דר"י סָבַר דְּלָא יֹאכַל הָוֵי מַשְׁמַע אֲכִילָה לְחֻדָּא בְּלֹא קְרָא דִּשְׁרָצִים וא"כ לֵיכָּא לְמֵימַר דְּנֵילַף מִשְּׁרָצִים דְּלֹא צָרִיךְ קְרָא לְהָכִי אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּאָתֵי קְרָא דִּשְׁרָצִים לְמַעוּטֵי שְׁאָר אִיסּוּרִים דַּאֲסוּרִים גַּם בַּהֲנָאָה וְכֵן קְרָא דְּעָרְלָה כמ"ש אֲבָל ר"י הַגְּלִילִי סָבַר אִיפְּכָא דְּלָא יֹאכַל אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ אִיסּוּר הֲנָאָה וא"כ מִקְּרָא דִּשְׁרָצִים וְעָרְלָה הָוֵי יָלְפִינַן דְּפֵירוּשׁוֹ אֲכִילָה לְהָכִי בָּא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְהִכְרִיעַ בֵּיניֵיהֶם שֶׁלֹּא .

לְמֵילַף מִנַּיְיהוּ וְהָוֵי אִיסּוּר הֲנָאָה: שַׁיָּיךְ לְעֵיל דַּף כ"ב ד"ה חֻלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בַּעֲזָרָה פִּ"ה אִיסּוּר הֲנָאָה לָא מַשְׁמַע וכו' לענד"ן דִּרְשִׁ"י ז"ל דְּחָקוֹ דאע"ג דִּבְעָלְמָא פֵּירוּשׁוֹ לְגַמְרֵי מִיהוּ הָכָא אֵין לְפָרֵשׁ כֵּן דְּקוּשְׁיַית הַמַּקְשָׁן שֶׁהִקְשָׁה וְאִידָךְ ע"כ אֵין קוּשְׁיָיתוֹ כ"א וְאִידָךְ פי' ר"י מִנָּלַן הֲנָאָה בְּחֻלִּין שנשב"ע כֵּיוָן דְּלָא מְפוֹרָשׁ בֵּיהּ בְּהֶדְיָא לָאו בַּאֲכִילָה כִּדְפֵ' רַשְׁ"י א"כ אֵימָא לִשְׁאָר אִיסּוּרִים אֲתָא וְלֹא לְחֻלִּין שנ"ב דִּבְעִנְיָן אַחֵר א"א לְפָרֵשׁ קוּשְׁיָיתוֹ דְּמַאי מַקְשֶׁה וְאִידָךְ הָא בָּעֵינַן לְחֻלִּין מַאי קַשְׁיָא דִּלְמָא אה"נ דר"י נָפְקָא לֵיהּ מֵאוֹתוֹ חֻלִּין גַּם שְׁאָר אִסּוּרִים אֶלָּא ע"כ קוּשְׁיָיתוֹ כמ"ש דמנ"ל חֻלִּין כֵּיוָן דְּבָעֵינַן לִשְׁאָר אִיסּוּרִים וְהֵם מִסְתַּבְּרֵי טְפֵי כמ"ש וְכֵיוָן דְּהָכִי הוּא א"כ אִי ס"ד דְּמִשַּׁנֵּי דְּלָאו דְּאוֹרָיְי' לְגַמְרֵי קָשֶׁה לָמָּה הִפְלִיג מֵחֲלוּקָתָן כ"כ וּמִנָּלַן לְתָרְצָן דִּלְמָא לְעוֹלָם דְּאוֹרָיְיתָא לַאֲכִילָה

אֶלָּא דְּבַהֲנָאָה שָׁרוּ ע"כ וְכֵן פֵּירֵשׁ דאה"נ דְּמִשְּׁנֵי הָכִי וְכֵן לְקַמָּן קָאֵי הַכֹּל אַהֲנָאָה: וְדִבְרֵי
מָהַרְשָׁ"ל זַ"ל לֹא הֵבַנְתִּי דְּמַאי מוּכָח דְּקָאֵי אַאֲכִילָה ומ"ש דמנ"לן דְּאוֹתוֹ לֹא בָּא לְחֻלִּין
כְּמוֹ לְשׁוֹר הַנִּסְקָל וְחָמֵץ הִנֵּה כְּבָר כָּתַב רַשְׁ"י דְּחֻלִּין לָא כְּתִיב לָאו דִּידֵיהּ מִפּוֹרָשׁ א"כ
אַדְּרַבָּא מִנָּלַן לֶאֱסוֹר בַּהֲנָאָה חֻלִּין דְּאִיכָּא לְאוֹקְמָא לְאוֹתוֹ לְהָנָךְ דִּכְתִיבִי בְּהָדְיָא דְּמִסְתַּבְרִי
טְפֵי וְכֵן הַדִּיּוּק הַשֵּׁנִי דְּדָיֵיק מָהַרְשָׁ"ל מִשְּׁמַעְתָּ' דִּלְקַמָּן דְּקָאָמַר קָסָבַר חֻלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ
בָּעֲזָרָה דְּאוֹרָיְיתָא וכו' נִרְאֶה מִדְּבָרֵי חָכָם זֶה דס"ל דְּהָכִי פֵּירוּשׁוֹ כֵּינָן דְּהֵם דְּאוֹרָיְיתָא
בָּעֵינַן קְרָא דְּאוֹתוֹ לְחֻלִּין דְּמִסְתַּבֵּר טְפֵי וּבָעֵי קְרָא אַחֲרִינָא לִשְׁאָר אִיסּוּרִים כָּךְ נִרְאֶה
מִפֵּירוּשׁוֹ וְשָׁרֵי לֵיהּ מֵאַרְיֵה דְּגַם לְקַמָּן פֵּירוּשׁוֹ הָכִי כֵּינָן דס"ל דְּאוֹרָיְיתָא בַּהֲנָאָה הִלְכָךְ
בָּעֵי קְרָא אַחֲרִינָא לִשְׁאָר אִיסּוּרִים דְּאִי לָאו קְרָא אַחֲרִינָא הָוֵי מוֹקְמִינַן אוֹתוֹ לִשְׁאָר
אִיסּוּרִים א"כ לֵיכָּא שׁוּם קְרָא לְחֻלִּין אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאִיכָּא קְרָא לִשְׁאָר אִיסּוּרִים אָתָא אוֹתוֹ
לְחֻלִּין וְאֵין סָפֵק בְּעֵינַי דְּהָכִי פֵּירוּשׁוֹ דְּכָל שִׁיטַת הַהֲלָכָה לְרַשְׁ"י: דַּף כ"ה ד"ה נָטוּעַ
לְרַבִּים וכו' וְלֹא כמ"ש בְּקוֹנַּטְרוֹס כו' ולעד"נ דְּמַאן לֵימָא לָן דְּנוֹטֵעַ ברה"י דְּהָתָם פֵּירוּשׁוֹ
לְשׁוֹן יָחִיד אֶלָּא שֶׁנְּטָעוֹ ברה"ר וְלֹא מְסָרוֹ] לְרַבִּים ואע"ג דִּלְפִי זֶה הָוֵי נוֹטֵעַ לָרַבִּים כו':
שָׁם ד"ה שָׁאנֵי הָתָם כְּבָר כָּתַבְתִּי לְעֵיל אֶלָּא בְּלָאו הָכִי קוּשְׁיָא זוֹ תָּמִיהַּ הִיא וְכֵן מָצָאתִי
בְּמָהַרְשָׁ"א זַ"ל וְלָכֵן קְצָרְתִּי: ע"ב ד"ה מַאי בֵּינַיְיהוּ תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א לֵימָא דְּאִיכָּא בֵּינַיְיהוּ
חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה כו' לע"ד תֵּימָא עַל קוּשְׁיָא זוֹ כֵּינָן דע"כ הָא דְּמִשַּׁנֵּי אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ הַיְינוּ לר"י
דְּלָא גָּמַר מִנְּבֵילָה כִּדְפִ' רַשְׁ"י זַ"ל א"כ לֵיכָּא לְמֵימַר דִּלְחִזְקְיָה שָׁרֵי חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה דְּהָא
מֵאוֹתוֹ אִימַּעַט חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה דְּמַאי אָמְרַתְּ אוֹתוֹ אָתֵי לְחֻלִּין זֶה אֵינוֹ דְּמִסְתַּבֵּר טְפֵי לְמָעוּטֵי
חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה דְּמָפוֹרָשׁ לָאו דִּידֵיהּ כמ"ש וְעוֹד אִי לְחֻלִּין אָתֵי וְלָא לְחָמֵץ גַּוְקְשֶׁה א"כ גַּם
לר"א תִּקְשֵׁי לְחֻלִּין אָתֵי וע"כ צָרִיךְ לוֹמַר דלר"א לָאו דְּאוֹרָיְיתָא א"כ מְשַׁנֵּי בְּקִיצּוּר מַה
לִי עוֹד לְחָמֵץ גַּוְקְשֶׁה וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּלִישַׁנֵּי דְּבָהָא פְּלִיגִי דִּלְחִזְקְיָה אִימַּעַט חֻלִּין לְחוּד וְלֹא
חָמֵץ וּלְרָבָא תַּרְוַיְיהוּ דְּבָהָא לָא פְּלִיגִי וְעוֹד דְּאֵין זֶה נִזְכָּר בִּכְלַל מַחֲלוֹקְתָּם דְּהָא לָא פְּלִיגִי
אֶלָּא אִם יֵשׁ חִילּוּק בֵּין יֹאכַל לֵיאָכֵל אֲבָל לְחַלֵּק בֵּין חָמֵץ לְחֻלִּין אֵין זֶה תָּלוּי בְּיֹאכַל וְהָא
בְּהָא לָא תַּלְיָא וְגַם לְחִזְקְיָה אֵיכָּא לְמָעוּטֵי חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה: וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּקוֹשְׁטַ' הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל
הִיא דע"כ לְחִזְקְיָה חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה מֵוָתָּר בַּהֲנָאָה דאל"כ לֹא יֹאכַל דְּגַבֵּי חָמֵץ לָמָּה לִי כֵּינָן
דַּאֲפִילּוּ חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה אָסוּר בַּהֲנָאָה כ"ש חָמֵץ גָּמוּר וכ"ת אִי לָאו יֵאָכֵל הָוֵי מוֹקְמִינַן אוֹתוֹ
לְחָמֵץ וּלְחוֹלִין לָא הָוֵי קְרָא כמ"ש לְהָכִי כְּתִיב אוֹתוֹ לְחָמֵץ וְאִיתֵּיתַר אוֹתוֹ לְחֻלִּין א"כ
לְחָמֵץ גַּוְקְשֶׁה לֵיכָּא קְרָא לֶאֱסוֹר כֵּינָן דע"כ אוֹתוֹ לְחֻלִּין אָתָא: ומ"מ לֹא נִתְיַשְּׁבְתִּי בָּזֶה
הֵטִיב דְּאֵיהּ ס"ד דִּלְמַעֵט חֻלִּין וְלֹא חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה דְּכֵינָן דְּחָמֵץ גַּוְקְשֶׁה מִסְתַּבֵּר טְפֵי א"כ אִם
חֻלִּין דְּלָא מְפָרֵשׁ לָאו דִּידֵיהּ אִימַּעַט כ"ש ח"נ דְּהָא אִי לָאו יֹאכַל הָוֵי מוֹקְמִינַן אוֹתוֹ לְחָמֵץ
גָּמוּר ולח"נ וְלֹא לְחֻלִּין וְהַשְׁתָּא דְּאִימַּעַט חֻלִּין כ"ש ח"נ וא"כ הָכִי דָּרִישׁ חִזְקִיָּה אִי לֹא
יֹאכַל הָוֵי מוֹקְמִינַן אוֹתוֹ לְחָמֵץ גָּמוּר ולח"נ וְלֹא לְחֻלִּין לְהָכִי כְּתִיב יֹאכַל וְאִיתֵּיתַר אוֹתוֹ
אֲפִילּוּ לְחֻלִּין וכ"ש לח"נ כֵּינָן דְּמֵאוֹתוֹ אִימַּעַט כָּל מִילֵּי אֶלָּא דְּהָוֵי מוֹקְמִינַן לְדָדְמֵי טְפֵי
וְהַשְׁתָּא דְּאֵיכָּא יִתּוּרָא אִימַּעַט גַּם מַה דְּלָא דָּמֵי כ"כ: וְעוֹד נִרְאֶה לְיַשֵּׁב ע"פ יִשּׁוּב ר"י זַ"ל
שֶׁהֵשִׁיב לְקַמָּן דַּף כ"ח ע"ב ד"ה וְחַד לְפָנֵי זְמַנּוֹ וְהִקְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת מִנָּלַן אִיסּוּר הֲנָאָה
לְחִזְקִיָּה לִפְנֵי זְמַנּוֹ וְהֵשִׁיב ר"י כֵּינָן דְּחַד מְהַנְּהוּ קְרָאֵי מַשְׁמַע אִיסּוּר הֲנָאָה לָא נְחַלֵּק בֵּיניֵיהֶם
א"כ גַּם נִתְיַישֵּׁב הַטִּיב כָּאן כֵּינָן דְּלָא יֹאכַל מַיְירֵי בְּאִיסּוּר הֲנָאָה א"כ גַּם שְׁאָר לָאוִי דְּחָמֵץ
מַיְירֵי בְּאִיסּוּר הֲנָאָה וְכֵינָן דִּבְהַאי קְרָא דְּאִיסּוּר הֲנָאָה אִתְרַבִּי חָמֵץ גַּוְקְשֶׁה א"כ רַבִּיהּ קְרָא

בְּהֶדְיָא לְאִיסּוּר הֲנָאָה אֲבָל בְּכָרֵת לָא אִיתְרְבִי חָמֵץ נָזוֹקְשָׁה כְּלָל כִּדְאִיתָא רֵישׁ פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין: וְאַל אֱלֹקִים יוֹדֵעַ כִּי אַחַ"כ מָצָאתִי דָּבָר זֶה בְּמָהַרְשָׁ"א לְקַמָּן וְהוּא הִקְשָׁה לְקַמָּן דא"כ כָּרֵת נָמֵי לֵחַיֵּיב בְּלִפְנֵי זְמַנּוֹ מִשּׁוּם דְּלָא נָחֵלַק בֵּינֵיהוּ וְתֵירֵץ תֵּירוּץ דָּחוּק דְּאִיכָּא שׁוּם מִיעוּטָא בְּלִפְנֵי זְמַנּוֹ וְאֵין אָנוּ מְחֻיָּבִים לְעַיּוֹלֵי פִּילֵי בְּקוּפֵי דְּמַחְטָא לְיַישֵׁב קֻוּשְׁיַ' התו' כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֵר הַתַּלְמוּד בְּקֻוּשְׁיָא כמ"ש בְּהַקְדָּמָתִי וּבלְתִּי סָפֵק כִּי בְּתֵירוּץ הר"י נִתְיַישְׁבָה גַּם קֻוּשְׁיַ' הָרַשְׁבָּ"א וְאֶפְשָׁר דתו' אֲחֵרִים הֵם כִּדְמָצִינוּ בְּכַמָּה דֻּכְתֵי וּפְשִׁיטָא דְּאֵין לְהַקְשׁוֹת לְתֵירוּץ ר"י כָּרֵת נָמֵי לְחַיֵּיב כֵּיוָן דִּכְבָר לֵיכָּא רִיבּוּיָא אֲבָל בְּאִיסּוּר הֲנָאָה אִיכָּא רִיבּוּיָא בְּהֶדְיָא כֵּיוָן דְּלָא תֹּאכְלוּ דְּמִחְמָצ' פֵּירוּשׁוֹ אִיסּוּר הֲנָאָה כְּמוֹ לֹא יֹאכַל חָמֵץ אֲפִילּוּ לְחַזְקִיָּה פֵּירוּשָׁן שָׁוֶה וּפָשׁוּט הוּא: דַּף כ"ד ד"ה הָא אֵין לוֹקִין עַל לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת עַד אַף קָשֶׁה דפ' בָּתְרָא דְּמַכּוֹת כו' כְּבָר יָשְׁבוּ התו' קֻוּשְׁיָא הָתָם דַּעֲדִיפָא מִינַּיהּ מְשַׁנֵּי הָתָם.

וְאִלְמָלֵא שֶׁאֲנִי כְּדֵי הָיִיתִי אוֹמֵר דה"פ וְאִימָא לְיַחוֹדֵי לֵיהּ לָאו כו' דְּאִי מדר"א אֵין לוֹקִין כו' וְלָכֵן כַּתְּבֵיהּ לְלָאו לְיִחוּדֵיהּ לִלְקוֹת עָלָיו וְכֵיוָן דְּלוֹקֶה אַהַאי לוֹקֶה גַּם עַל כֻּלָּן מ"ט הָוֵי דָּבָר שֶׁבִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא כְּמוֹ לֹא תְּבַעֲרוּ דְּהָוֵי בַּכְּלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְחַלֵּק כִּדְאִיתָא פֶּרֶק כְּלָל גָּדוֹל וְגַבֵּי אֲחוֹתוֹ פֶּרֶק הַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ וְכֵן לר' יִצְחָק דְּאָמַר פֶּרֶק אֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִים חַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת בְּכְלָל הָיוּ וְלָמָּה יָצְאָה כָּרֵת בַּאֲחוֹתוֹ לְדוּנוֹ בְּכָרֵת וְלֹא בְּמַלְקוֹת וס"ל דְּכָל חַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת אֵין בָּהֶן מַלְקוּת ע"כ נַמִּי מֵהַאי טַעְמָא דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁבִּכְלָל וכו' ולע"ד תֵּימַהּ לָמָּה לֹא יִהְיֶה גַּם בִּשְׁמַעְתִּי' הָכִי וּבָזֶה נִתְיַישְׁבָה גַּם קֻוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה וצל"ע.

וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל פֶּרֶק י"ט מהל' סַנְהֶדְרִין שֶׁחִשֵּׁב בִּכְלַל הַלָּאוִין שֶׁלּוֹקִי' עֲלֵיהֶן שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן כָּרֵת הָאוֹכֵל נוֹתָר הָאוֹכֵל פִּגּוּל וּבְהִל' פְּסוּלֵי הַמֻּקְדָּשִׁים פ"ח כָּתַב שֶׁהָאוֹכֵל נוֹתָר וּפִגּוּל חַיָּיב כָּרֵת וְכָתַב אַחַ"כ וְהֵיכָן הִזְהִיר הַכָּתוּב עַל הַפִּיגּוּל וְעַל הַנּוֹתָר בַּמִּילּוּאִים שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר שָׁם לֹא יֵאָכֵל כִּי קֹדֶשׁ הֵם לְהַזְהִיר עַל כָּל שֶׁפְּסוּלוֹ בַּקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא בִּלֹא תַּעֲשֶׂה עַל אֲכִילָתוֹ מכ"ל.

הֲרֵי מְבֹאָר בִּדְבָרָיו דְּעַל לֹא תַּעֲשֶׂה דר"א לוֹקִין עָלָיו וְזֶהוּ כמ"ש וְכֵן נִרְאֶה מִדְּבָרָיו ע"ש שֶׁחָשַׁב ג"כ לְמַלְקוּת הָאוֹכֵל בְּשַׂר פֶּסַח שֶׁיָּצָא מֵחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה. וְהִנֵּה רַשְׁ"י ז"ל לְקַמָּן פֶּרֶק כֵּיצַד צוֹלִין דַּף פ"ה ע"א כָּתַב ד"ה הֲרֵי הוּא בל"ת מִשּׁוּם לֹא יֹאכַל כִּי קֹדֶשׁ הֵם כָּל שֶׁבְּקֻדָּשׁ פָּסוּל כו' א"כ מְבֹאָר ג"כ שֶׁלּוֹקֶה עַל לָאו זֶה וּמִיהוּ מִדְּבָרָיו מַשְׁמַע פ"ט דהל' פֶּסַח דְּלֶ"ת הוּא מִשּׁוּם וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה כו' וכ"כ רַשְׁ"י בְּמִי שֶׁהָיָה טָמֵא אֲבָל מ"מ מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י עַצְמוֹ נִרְאֶה כמ"ש דְּדוֹחֵק בְּעֵינֵי לוֹמַר דַּהֲרֵי הוּא בל"ת דְּקָתָנֵי פֵּירוּשׁוֹ לְעִנְיַן אִסּוּרוֹ לֹא לְעִנְיַן מַלְקוּת:ע"ב ד"ה צְרִיעָה פֵּ"ה דְּהָא דִּכְתִיב בִּקְדוֹשִׁים כו' וְקָשֶׁה דפ' ד"מ כו' לעד"נ דְּדַוְקָא דְּרוֹמֶשֶׁת עַל הָאָרֶץ הָוֵי נָמֵי פֵּירוּשׁוֹ דָּבָר הָרוֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ כמ"ש רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא בפי' הַחוֹמֶשׁ בְּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית רֶמֶשׂ שֶׁהֵם שְׁרָצִים (שֶׁהֵם) נְמוּכִים וְרוֹחֲשִׁים עַל הָאָרֶץ אֲבָל בִּקְדוֹשִׁים לָא כְּתִיב תִּרְמֹשׂ עַל הָאֲדָמָה אֶלָּא תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה מַשְׁמַע שֶׁהָאֲדָמָה רוֹמֶשֶׁת אוֹתָם ע"כ פֵּירְשׁוּ שֶׁהָאֲדָמָה מוֹלֶדֶת וּמַרְבָּה אוֹתָם לְשׁוֹן פְּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ דְּמִתַּרְגְּמִינַן נְפִישׁוֹ וְאִיתְיְלִידוּ וְכֵן וְשָׁרַץ הַיְאוֹר צְפַרְדְּ' מְתַרְגְּמִי' וַיַּרְבִּי נַהֲרָא וְאֵינוֹ לְשׁוֹן רְחִישָׁה וּרְמִישָׁה חַד לִישָׁנָא א"כ הָוֵי תִּרְמֹשׂ כְּמוֹ תִּשְׁרֹץ ואע"ג דְּגַם בִּקְדוֹשִׁים מְתַרְגֵּם תַּרְחִישׁ

מַאן לִימָא לָן דְּתַלְמוּדָא ס"ל הָכִי כִּדְאַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: שָׁם ד"ה אֶלָּא הָכָא כו' עַד מִי תֵּימָא אַמַּאי אָמַר דְּזֵיעָה בְּעָלְמָא הוּא וְהָא טַעַם כְּעִיקָּר דְּאוֹרָיְיתָא וְלֹא הֲבָנְתִּי קֻוּשְׁיָא זוֹ דְּמַאן לִימָא לָן דְּטַעֲמָא דְּפִירֵי הוּא קִיּוּהָא בְּעָלְמָא כִּדְאָמְרִינַן בְּהַמּוֹכֵר פֵּירוֹת שְׁמָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם טַעַם יַיִן מַהוּ וּמְשַׁנֵּי מִי סָבְרַתְּ חַמְרָא הֲלֹא קִיּוּהָא בְּעָלְמָא הוּא מַשְׁמַע שֶׁאִם הָיָה בּוֹ טַעַם יַיִן הָיָה מְבֻרָךְ בפה"ג אֲבָל כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא קִיּוּהָא מְבָרֵךְ שֶׁהַכֹּל ה"נ לְעִנְיַן אִיסּוּרָ' וְלֹא אָסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא טַעַם הַפְּרִי מַמָּשׁ וְלֹא זֵיעָה הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ שֶׁזֶּה אֵין בּוֹ טַעַם פְּרִי אֶלָּא קִיּוּהָא שֶׁלּוֹ הָוֵי כְּמוֹ הַפְּרִי לֹא שֶׁהַפְּרִי עַצְמוֹ נוֹתֵן בּוֹ טַעַם: דַּף כ"ו ד"ה מְעִילָה הוּא דְּלֵיכָּא הָא אִיסּוּרָא אִיכָּא תימ' דפ' הֶחָלִיל וכו' הִנֵּה רֵישׁ בְּמַה מַדְלִיקִין דַּף נ"א ד"ה שִׁמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה תֵּירָצוּ דְּבוֹרֶרֶת פי' הָיְתָה יְכוֹלָה לְבָרוֹר וְגַם אֲנִי תֵּרַצְתִּי כֵּן קוֹדֶם שֶׁרָאִיתִי דִּבְרֵיהֶם וְכָתְבוּ שָׁם מִיהוּ בַּיְרוּשַׁלְמִי דַּיְיקִ מִינָּהּ דְּקוֹל וּמַרְאֶה וכו' מַשְׁמַע דְּקֻוּשְׁיָא הִיא וְלֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא אִם הַיְרוּשַׁלְמִי דְּלָא כְּתַלְמוּד דִּידַן: וְעוֹד נִרְאֶה לְיַשֵּׁב כְּדְכָתְבוּ התו' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה שֶׁלֹּא אָסְרוּ אֶלָּא שֶׁלֹּא לְהִתְקָרֵב עַצְמוֹ לַעֲזָרָה כְּדֵי לְהָרִיחַ יוֹתֵר ה"נ בַּמַּרְאֶה לֵיכָּא אִיסּוּרָא אֶלָּא לֵיהָנוֹת יוֹתֵר וּלְהַשְׁבִּיעַ מִמַּרְאֶה יוֹתֵר אֲבָל אוֹר הַבָּא מֵעַצְמוֹ מֻרְחָק לֵיכָּא אִיסּוּרָא וְהַיְרוּשַׁלְמִי אֵינוֹ מְחַלֵּק: דַּף כ"ז ד"ה וְכֵן הָיָה ר"א אוֹסֵר הַשְׁתָּא מַשְׁמַע וכו' וְתֵימָא לְרַשְׁבָּ"א כו' הִנֵּה פֶּרֶק כָּל הָאֲסוּרִים תֵּירְצוּ שָׁם דְּלָא קָאֵי ר"א אֶלָּא אַאִיסּוּרִים שֶׁאֲסוּרִים לְגָבוֹהַּ וּלְהֶדְיוֹט אֲבָל לֹא בְּאִיסּוּר גָּבוֹהַּ לְבַד וְיַעַן כִּי הַתּוֹסָפוֹת שֶׁלָּנוּ דְּתִמְוָרָה אֵינָם תּוֹסָפוֹת וַדַּאי שֶׁיֵּשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם אָמַרְתִּי בְּלִבִּי שֶׁיֵּשׁ לְיַשֵּׁב עוֹד בְּאוֹפָן אַחֵר דר"ה בַּר חֲנִינָא לְהַאי לִישָׁנָא ס"ל דְּמַתְנִיר ר"א וָלָד הָאֲסוּרִים לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ אפי' בְּחַד גּוֹרֶם דס"ל דְּלָא אָסְרָה תּוֹרָה לְגָבוֹהַּ כ"א נִרְבָּע אוֹ נֶעֱבָד עַצְמוֹ וְלֹא הַבָּא מִגְּרָמָתוֹ כֵּיוָן שֶׁאֵין הָאִיסּוּר עַצְמוֹ בְּעַיִן.

וע"כ צ"ל הָכִי דאלת"ה גַּם לר"ה תִּקְשֶׁה לְלִישָׁנָא אַחֲרִינָא דְּהָתָם וּמַיְיתִי לָהּ בע"ז פֶּרֶק אֵין מַעֲמִידִין דַּף כ"ד דְּאָמַר רָבָא אָמַר ר"נ מַחְלוֹקֶת כְּשֶׁנִּרְבְּעוּ כְּשֶׁהֵן מֻקְדָּשִׁים דר"א סָבַר בִּיזּוּי מִלְתָא וּמוֹכֵחַ פֶּרֶק אֵין מַעֲמִידִין דְּמַיְירֵי שֶׁנִּרְבְּעוּ וְלִבְסוֹף עִיְּבְרוּ דְּקָאָמַר הָתָם וְלִיחוּשׁ דִּילְמָא רָבְעוּהָ לְאִימָּא מַעִיקָּרָא הַנִּיחָא לְרָבָא כו' וא"כ לֹא אָסַר ר"א אֶלָּא מִשּׁוּם בִּזָּיוֹן וְלֹא מִשּׁוּם זֶה וְזֶה גּוֹרֵם אֶלָּא ש"מ כֵּיוָן דְּאֵינוֹ בְּעַיִן שָׁרֵי וְלֹא אָסַר ר"א אֶלָּא מִשּׁוּם בִּיזּוּי לְהַאי לִישָׁנָא וּלְלִישָׁנָא קַמָּא לר"ה ב"ח מַתִּיר לְגַמְרֵי וְלָא ס"ל בִּיזּוּי וְכֵן מַשְׁמַע שָׁם בתו' וּגְדוֹלָה מִזֹּאת אָמְרִי' פֶּרֶק כָּל הַצְּלָמִים דַּף מ"ז אפי' בְּעִיבְּרָה וּלְבַסּוֹף נִרְבְּעָה אִי הָוֵי שִׁינּוּי מִבַּעְיָא לֵיהּ אִי שָׁרֵי אֶלָּא שֶׁאֵין כָּאן שִׁינּוּי.

מֵעִיקָּרָא בְּהֵמָה וְהַשְׁתָּא בְּהֵמָה דַּשְׁא הוּא דַּאֲחִיךְ בְּאַנְפָּהּ אֲבָל אִי לָאו הַאי שִׁינּוּי אֶפְשָׁר דְּהָוֵי שָׁרֵי אע"ג דְּבָכָל אִיסּוּרֵי תּוֹרָה אִיסּוּר שֶׁנִּשְׁתַּנָּה פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה אֶלָּא ש"מ דְּבְאִיסּוּרֵי גָּבוֹהַּ לֹא אָסְרָה תּוֹרָה כ"א בְּעַיִן וא"כ בְּנִרְבְּעוּ וְלִבְסוֹף עִיְּבְרוּ בְּזֶה וָזֶה גּוֹרֵם אֶפְשָׁר דְּרָבָא מוֹקֵי פְּלוּגְתַּיְיהוּ וּלְפִי הָאֱמֶת הָכִי הָוֵי דר"א סָבַר דְּזֶה וָזֶה גּוֹרֵם אָסוּר וְרַבָּנַן ס"ל מֻוָתָּר וְאֶפְשָׁר דְּרָבָא מַבַּעְיָא לֵיהּ ג"כ אִי מְהַנֵּי שִׁינּוּי בְּנִרְבַּע וְלָכֵן פי' מִטַּעַם זֶה וְזֶה גּוֹרֵם אֲבָל ר"ה ב"ח דְּלָא מָצֵי לְפָרֵשׁ לְשִׁיטָתֵיהּ הָכִי ס"ל דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם שִׁינּוּי וּגְדוֹלָה מִזֹּאת בְּמַתְנִי' אָמְרִינַן פֶּרֶק מְרֻבֶּה דַּף ס"ו וְהַגּוֹזֵל דַּף צ"ד דַּאֲפִי' לב"ש דְּלָא דָּרְשִׁי הֵם וְלֹא שִׁינּוּיֵיהֶם דָּרְשִׁי וְלֹא נַלְדּוֹתֵיהֶם אַלְמָא וָלָד שָׁרֵי טְפֵי מִשִּׁינּוּיָא א"כ גַּם בִּשְׁאָרֵי אִיסּוּרֵי מִזְבֵּחַ אִיכָּא לְמֵימַר דְּשָׁרֵי בְּנוֹלָד וְאֶפְשָׁר דְּמַהָתָם יָלְפִינַן לְכָל פְּסוּלֵי מִזְבֵּחַ וְהַוְלָדוֹת מֻוָתָּרוֹת: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת אִי הָכִי מַאי קָמְבַעְיָא לֵיהּ לְרָמִי בַּר חָמָא אִי יֵשׁ שִׁנּוּי בְּנֶעֱבָד כֵּיוָן

דְּאָמַר רָבָא דלר"א אפי' זֶה וָזֶה גּוֹרֵם אָסוּר כ"ש שִׁינּוּי כמ"ש י"ל דְּוַדַּאי לר"א לָא מִבָּעְיָא לֵיהּ כִּי קָמִבַּעְיָא לֵיהּ לְרַבָּנָן דאע"ג דְּוָלָד מֻוָּתָּר אֵימַר שִׁינּוּי אָסוּר: שָׁם ע"ב ד"ה מִכְּלָל דְּרַבָּנָן שָׁרֵי עַד אֲבָל תֵּימָא לָמָּ"ד לוֹחֲשׁוֹת אָסוּר לר' וכו' ולעד"נ דַּהֲנָאָתָן וּבִיעוּרָן פִּירְשׁוּ שֶׁהוּא נֶהֱנֶה וּמְבַעֵר בְּיַחַד שֶׁבַּהֲנָאָה זוֹ הוּא מְבַעֵר גַּם כֵּן וַהֲנָאָתָן הוּא בְּעוֹרָן כְּגוֹן אֲכִילָה שֶׁעִם הָאֲכִילָה שֶׁהוּא נֶהֱנֶה בְּזֶה הוּא מְבַעֵר וְכֵן עֲצִים דְּמִשְׁחָן בַּהַדְלָקָה שֶׁהוּא נֶהֱנֶה מִמֶּנּוּ לְהָאִיר לוֹ בְּזֶה הוּא מְבַעֵר וְנִמְצָא הַהֲנָאָה מִבְּעֵרָתָן וא"כ בִּכְלָל זֶה אִימַּעֵט מִי שֶׁאֵין בִּיעוּרוֹ ע"י הֲנָאָתוֹ כְּגוֹן גֶּחָלִים לוֹחֲשׁוֹת שֶׁאֵין בִּיעוּרָן ע"י הֲנָאָתוֹ ע"י הַחֲמוּם שֶׁהוּא הַהֲנָאָה אֶלָּא שֶׁכָּבָה וְהוֹלֵךְ מֵעַצְמוֹ וְאֵין הַחֲמִימוּ' מְבַעֲרָן וַגַּבֵּי עֲצִים לָא הָוֵי מָצֵי לְמֵימַר שֶׁאֵין בְּעוֹרָן ע"י הֲנָאָתָן דְּהָוֵי מַשְׁמַע שֶׁהוּא מִתְבַּעֵר וְהוֹלֵךְ מֵעַצְמוֹ כְּאֵשׁ.

וְזֶה אֵינוֹ דממ"נ אִם הֲנָאַת הַחֲמוּם כְּנֶגְדּוֹ אִי הַבְּשׁוּל בִּשְׁעַת הַדְלָקָה טָרֵם שֶׁנַּעֲשָׂה גַּחֶלֶת וכמ"ש הַתּוֹסָ' ז"ל שָׁם בְּהָא בְּעוֹרָן ע"י הֲנָאָה שֶׁהוּא הַהַדְלָקָה הַמְחַמֵּם וּמְבַשֵּׁל וְאִם הֲנָאַת הַגַּחֶלֶת לֶאֱפוֹת בָּזֶה לֹא שַׁיָּיךְ לוֹמַר שֶׁמִּתְבַּעֵר מֵעַצְמוֹ שֶׁהֲרֵי כְּבָר מִבּוֹעֵר הוּא וְלָכֵן אָמַר הֲנָאָתָן אַחַר בְּעוֹרָן וּלְעוֹלָם בִּכְלַל זֶה אִימַּעֵט ג"כ מִי שֶׁאֵין הַהֲנָאָה מְבַעֲרוֹ: שָׁם ד"ה הֶקְדֵּשׁ אפי' בְּאֶלֶף לֹא בָּטֵל תֵּימָא מַה חֹמֶר הוּא זֶה כו' ולע"ד לֹא הֻבְנְתִּי דִּלְמָא אה"נ דְּפָרִיךְ אַהַאי טַעְמָא דְּפַת שֶׁנֶּאֶפָה בַּעֲצֵי אִיסּוּר ג"כ מִטַּעַם תַּעֲרוֹבוֹת נָגְעוּ בָּהּ דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁנִּתְעָרֵב בּוֹ הָאִיסּוּר אֶלָּא דִּלְרַבָּנָן כֵּיוָן דְּאֵין הָאִיסּוּר בְּעַיִן הִתִּירוּ וא"כ פָּרִיךְ רָבָא אִם הֶקִּילוּ רַבָּנָן בְּעָרְלָה שֶׁגַּם בְּתַעֲרוֹבוֹת מַמָּשׁ לֹא הֶחֱמִירוּ וא"כ הָכָא דְּקִלֵּי אִיסּוּרוֹ הִתִּירוּ לְגַמְרֵי כמ"ש רַשִׁ"י ז"ל אֲבָל בְּהֶקְדֵּשׁ שֶׁהֶחְמִירוּ בְּתַעֲרוּבָתָם מִטַּעַם דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֵימָא גַּם הֵיכָא דְּקִלֵּי הֶחְמִירוּ מַהַאי טַעְמָא גּוּפָא כֵּיוָן דְּאָפְשָׁר ע"י חִלּוּל מַשֶּׁהוּ דְּהֶקְדֵּשׁ שָׁוֶה מָנֶה שֶׁחִלְּלוֹ עַל ש"פ מְחֻלָּל דְּהַיְינוּ טַעְמָא דַּהֲוָה דָּבָר שיל"מ דְּהָא דָּבָר שיל"מ לָא מִקְּרֵי אִי צָרִיךְ לְהוֹצִיא עָלָיו מָמוֹן כִּדְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִי' וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ מ"מ אֵין צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רָבָא דְּפָרִיךְ מִטַּעַם קֻלָּא וְחוּמְרָא כ"א מַהַאי טַעְמָא גּוּפָא ומ"ש רַשִׁ"י ד"ה בְּטֵילָה כו' הִלְכָךְ לָא חָמְרָא אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁאֵין הָאִיסּוּר חָמוּר דְּאָפְשָׁר דְּעָרְלָה חָמוּר אִיסּוּרָהּ יוֹתֵר מֵהֶקְדֵּשׁ אֶלָּא ר"ל שֶׁלֹּא הֶחֱמִירוּ לֶאֱסוֹר תַּעֲרוֹבְתוֹ מִשְּׁכָלָה הָאִיסּוּר: שָׁם חוץ מֵעֲצֵי אֲשֵׁירָה תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א תֶּיקְוֵי כע"ג שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֵילֶיהָ וכו' וַאֲנִי בע"ד אוֹסִיף לְהַפְלִיא עַל קֻוְשְׁיָא זוֹ דְּהָתָם מַיְירִי שֶׁשְּׂרָפָהּ יִשְׂרָאֵל דְּהָא קָתָנֵי כָּל הַנִּשְׂרָפִים פי' שֶׁדִּינָן בִּשְׂרֵיפָה אֶפְרָן מֻוָּתָּר חוּץ מֵאֲשֵׁירָה דְּאַחַר שְׂרֵיפָתָהּ אֶפְרָהּ אָסוּר וא"כ אֵין כָּאן קֻוְשְׁיָא כְּלָל דְּהָא הָתָם פֶּרֶק כָּל הַצְּלָמִים הִקְשָׁה כַּמָּה קֻוְשְׁיוֹת כְּאִלּוּ וְתֵירֵץ רָבָא דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּאִם שָׁבַר יִשְׂרָאֵל ע"ג לֹא הָוֵי כע"ג שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֵילֶיהָ וכו' וַאֲנִי בע"ד אוֹסִיף לְהַפְלִיא עַל קֻוְשְׁיָא זוֹ דְּהָתָם מַיְירִי שֶׁשְּׂרָפָהּ יִשְׂרָאֵל דְּהָא קָתָנֵי כָּל הַנִּשְׂרָפִים פי' שֶׁדִּינָן בִּשְׂרֵיפָה אֶפְרָן מֻוָּתָּר חוּץ מֵאֲשֵׁירָה דְּאַחַר שְׂרֵיפָתָהּ אֶפְרָהּ אָסוּר וא"כ אֵין כָּאן קֻוְשְׁיָא כְּלָל דְּהָא הָתָם פֶּרֶק כָּל הַצְּלָמִים הִקְשָׁה כַּמָּה קֻוְשְׁיוֹת כְּאִלּוּ וְתֵירֵץ רָבָא דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּאִם שָׁבַר יִשְׂרָאֵל ע"ג לֹא הָוֵי כע"ג שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֵילֶיהָ גְּזֵירָה דִּלְמָא מַגְבֵּי לַהּ וַהֲדַר מְבַטֵּל לַהּ וה"ל ע"ג שֶׁל יִשְׂרָאֵל וכו' וּמַקְשֵׁי הָתָם מִשּׁוּם חֵק וְזוֹרֶה לָרוּחַ דְּאָמְרִינַן דְּאַף הוּא נַעֲשֶׂה זֶבֶל וְהַתּוֹרָה אָמְרָה לֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ וגו' וְאַמַּאי וְלֶהֱוֵי כע"ג שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֵילֶיהָ וּמְשַׁנֵּי הָתָם נָמֵי כְּרָבָא וְהַיְינוּ נִדּוֹן דִּידַן מַמָּשׁ דְּיִשְׂרָאֵל שׁוֹחֵק עֲבוֹדָה זָרָה לְבַטְּלָהּ וְאָסְרִי רַבָּנָן הַזֶּבֶל מִשּׁוּם גְּזֵירָה דְּרָבָא ה"נ יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹרֵף ע"ג אֶפְרָהּ אָסוּר מַהַאי טַעְמָא וא"כ תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא וְאֵין כָּאן קֻוְשְׁיָא וְאֵין לְתָרֵץ דְּהַתּוֹסָ' מַקְשִׁין לְפִי הָאֱמֶת דְּמְשַׁנֵּי רָמֵי ב"ח כְּגוֹן שֶׁנָּפְלָה דְּלֵיקָה בַּעֲצֵי הֶקְדֵּשׁ וא"כ גַּם בַּאֲשֵׁרָה מַיְירִי בְּהָכִי וא"כ קֻוְשְׁיָא שַׁפִּיר דְּטַעְמָא דְּרָבָא לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בְּשֶׁכַּר יִשְׂרָאֵל וכמ"ש זֶה אֵינוֹ דא"כ קֻוְשְׁיָא מַאי דְּמָפָרֵשׁ בְּתְמוּרָה דִּלְהָכִי לָא עָרֵיב וְתָנֵי לָהּ דְּאִם שְׂרָפָהּ עַכּוּ"ם דְּבָטְלָה וְאִי ס"ד דַּאֲשֵׁרָה מַיְירֵי דְּוַדַּאי הֶקְדֵּשׁ דְּנִשְׂרְפָה מֵאֵילֶיהָ א"כ מַאי אָמְרַתְּ דְּיֵשׁ לָהּ הֶיתֵּר אִם שְׂרָפָהּ כְּנַעֲנִי הָא גַּם הֶקְדֵּשׁ יֵשׁ לוֹ הֶיתֵּר אִם שְׂרָפוֹ יִשְׂרָאֵל

דְּמֻעַל הַמַּסִּיק אֶלָּא מַאי אִית לִי לְמֵימַר דמ"מ מֵאֵילֶיהָ אֵין לוֹ הֶיתֵּר א"כ גַּם ע"ג אֵין לִי הֶיתֵּר מֵאֵילֶיהָ אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּהָא כִּדְאִיתָא וְהָא כִּדְאִיתָא דַּאֲשֵׁירָה אַדְרַבָּא מֻוָּתֶרֶת מֵאֵילֶיהָ דְּהָוֵי ע"ג שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֵילֶיהָ וְאֵין אֲסוּרָה כ"א בִּשְׁרִיפָה בִּידֵי אָדָם וְלָכֵן לֹא קָתָנֵי בָּהּ לְעוֹלָם דְּבִידֵי אָדָם יֵשׁ לָהּ הֶיתֵּר ע"י כּוּתִים אֲבָל הֶקְדֵּשׁ דְּאֵין אֲסוּרָה אֶלָּא מֵאֵילֶיהָ דְּבִידֵי אָדָם מֵעַל הַמַּסִּיק וּבְמֵאֵילֶיהָ אֵין לָהּ הֶיתֵּר עוֹלָמִית א"כ בָּטְלָה הַקֻּוּשְׁיָא וְכֵן נִרְאֶה מִלְּשׁוֹן הַתּוֹסָ' עַצְמָם דְּכָתְבוּ תֻּהֲוֵי כע"ג שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֵילֶיהָ וְאִי קֻוּשְׁיָיתָם אַפְּרוּקָא דְּרָמֵי ב"ח מַאי לְשׁוֹן תֻּהֲוֵי כע"ג הַיְינוּ ע"ג שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֵילֶיהָ מַמָּשׁ: וְעוֹד אִי קֻוּשְׁיָיתָם ארב"ח מַאי קַשְׁיָא מַאן לֵימָא לַן דר' ב"ח כר"ל ס"ל דְּאַדְרַבָּה לִית הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ אֶלָּא כר"י דַּאֲסוּרָה אֶלָּא ש"מ קֻוּשְׁיָ' הַתּוֹסָ' מִסְתָּמָא דְּבָרַיְיתָא מַקְשֵׁי דר"ל הֵיכִי מָתָרֵץ לְבָרַיְיתָא ור"ל ס"ל כְּפִירוּקָא דְּרַב שְׁמְעִי' וַאֲשֵׁירָה מַיְירֵי בִּידֵי יִשְׂרָאֵל וכמ"ש ור"י ס"ל כְּתַרְוַיְיהוּ דִּלְדִידֵיהּ ל"ק מִידֵי וְלוּלֵי שֶׁהַתּוֹסָ' הִזְכִּירוּ דְּרַבֵּינוּ הַגָּדוֹל הָרַשְׁבָּ"א ז"ל הִקְשָׁה קֻוּשְׁיָא זוֹ הָיִיתִי אוֹמֵר דְּלֹא יָצְאָה קֻוּשְׁיָא זוֹ מִפִּיהֶם כְּלָל וצ"ע: דַּף כֹּח ד"ה א"כ מַה ת"ל וְקָשֶׁה אַמַּאי אִצְטְרִיךְ קְרָא לְהָכִי וכו' ולעד"נ דאה"נ דר"ש לָא מַצְרִיךְ קְרָא לְמִעוּטֵי י"ד אֶלָּא אַדְרַבָּא מִבָּעֵי קְרָא לְרַבּוֹת לֵיל ט"ו דסד"א דְּאֵין אִיסּוּר אֲכִילַת חָמֵץ בְּלֹא תַּעֲשֶׂה כ"א בַּיּוֹם מִדְּאִיתַּקֵּשׁ הַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר לַאֲכִילַת חָמֵץ וּבְהַשְׁבָּתָה כְּתִיב שִׁבְעַת יָמִים וס"ד יָמִים וְלֹא לֵילוֹת כְּדְאִיתָ' כָּל זֶה פ"ק דַּף ד' דְּפָרִיךְ וְאֵימָא אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְרַבּוֹת לֵיל ט"ו לְבִיעוּר דס"ד יָמִים כְּתִיב וּמְשַׁנֵּי הַהִיא לָא מצי' אָמְרַת מִדְּאִיתַּקֵּשׁ הַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר לַאֲכִילַת חָמֵץ וַאֲכִילַת חָמֵץ לַאֲכִילַת מַצָּה כו' הֲרֵי דְּאִם לֹא אִיתַּקֵּשׁ אֲכִילַת חָמֵץ לַאֲכִילַת מַצָּה לָא הָוֵי יָדְעִינַן דַּאֲכִיל' חָמֵץ מִלֵּיל ט"ו וְה"א דְּהַשְׁבָּתַת שְׁאוֹר גּוּפָא הָוֵי בְּיָמִים ואע"ג דְּאָז הָוֵי מוֹקְמִינַן אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְלֵיל ט"ו מ"מ לָא הָוֵי מִרְבִּינַן הַשְׁבָּתָה בי"ד כִּדְאִיתָא הָתָם.

וְעוֹד דְּאֵימָא ר"ש בר' יוֹסֵי דְּדָרִישׁ אַךְ לי"ד מִדְּאִיתַּקֵּשׁ וכו' וְאוֹ לָאו הֶיקֵּישָׁא ה"א דְּאַךְ חִלֵּק בי"ט עַצְמוֹ לְהַשְׁבָּתָה וה"ה לַאֲכִילָה דְּאִיתַּקֵּשׁ לָהּ כִּדְאִיתָא הָתָם וְלָכֵן אִיצְטְרִיךְ קְרָא לַאֲקוּשֵׁי אֲכִילַת חָמֵץ לַאֲכִילַת מַצָּה לֶאֱסוֹר מִבְּעֶרֶב וא"כ גַּם הַשָּׁבָה אִתְרַבִּי מִבְּעֶרֶב וְאִיתַּר אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לי"ד אוֹ מַאךְ חֵלֶק כר"י ואע"ג דִּכְבָר אִיתַּקֵּשׁ בְּפָסוּק דְּכָל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מַצּוֹת כִּדְאִיתָא שָׁם מ"מ מִבָּעֵי תְּרֵי הֶיקֵּשָׁא חַד לְחַמֵּץ מַאֲלָיו וְחַד לְנִתְחַמֵּץ מֵחֲמַת ד"א דְּחַד הֶקֵּישָׁא הָוֵי מוֹקְמִינַן לְמַאֲלָיו.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת אפי' זֶה דא"כ עָלָיו דְּחָמֵץ לָמָּה לִי וְהָא מִמֵּילָא אִיתַּקֵּשׁ מִדִּכְתִיב לֹא תֹאכַל חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת כְּמוֹ גַּבֵּי מַחְמֶצֶת. זֶה לָא קַשְׁיָא דְּגַם אִי אִיצְטָרִיךְ לְמִעוּטֵי י"ד תִּקְשֵׁי הָא אִיתַּקֵּשׁ בְּלֹא עָלָיו כְּמוֹ בְּמַחְמֶצֶת אֶלָּא ש"מ דִּקְרָא מְפָרֵשׁ הַהֶיקֵּשׁ לְאַשְׁמוּעִינַן לְמַאי הִלְכְתָא אִיתַּקֵּשׁ חָמֵץ לְמַצָּה לְעִנְיַן עָלָיו דִּשְׁנֵיהֶם בִּזְמַן אֲכִילַת פֶּסַח.

דְּאֵין לְתָרֵץ דְּבְלֹא עָלָיו הָוֵי מוֹקְמִינַן הַהֶיקֵּשׁ לְלֵיל ט"ו קמ"ל עָלָיו לי"ד. דְּאִיפּוּךְ אֲנָא דְּהָא אִיכָּא לְאוֹקֵמָא לְלֵיל ט"ו כְּמוֹ לי"ד ועי"ל דְּאֵין הֶיקֵּשׁ לְמֻחֲצָה וְאִי אִיתַּקֵּשׁ לְלֵיל ט"ו אִיתַּקֵּשׁ גַּם לי"ד א"כ לָא אִיצְטְרִיךְ עָלָיו וְאִם בָּאתָ לְחַלֵּק הִנֵּה גַּם לְפִירוּשֵׁינוּ לָא קַשְׁיָא דְּאִיצְטְרִיךְ עָלָיו דְּבְלֹא עָלָיו הָוֵי מוֹקְמִינַן הֶקֵּישָׁא לְנָשִׁים כְּדְאִיתָא רֵישׁ פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין כֹּל שֶׁיֵּשְׁנוֹ בְּקוּם אֱכוֹל מַצָּה קמ"ל עָלָיו דְּגַם לִזְמַן אִיתַּקֵּשׁ: ומ"מ אֵין פִּי' זֶה נ"ל דְּהַתַּיְנַח בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשְׁנוֹ בְּקוּם אֱכוֹל מַצָּה כו' אִיצְטְרִיךְ אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁאֵינוֹ בְּקוּם אֱכוֹל מַצָּה מַאי אִיכָּא לְמֵימַר לְמַאי אִיצְטָרֵךְ כְּקֻוּשְׁיַת הַתּוֹסָ': ע"כ נִרְאֶה דְּאִיצְטָרֵךְ לי"ד דס"ד כֵּינָן

דְּאִיתַּקֵּשׁ אֲכִילָה לְהַשְׁבָּתַ' בִּקְרָא זֶה דְּהָא כְּתִיב אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ כִּי כָּל אׇכֵל חָמֵץ וא"כ כֵּיוָן דְּמַאַךְ חֵלֶק יָלְפִינַן הַשְׁבָּתָה בי"ד הֵ"א דה"ה לַאֲכִילָה ואע"ג דאה"נ דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה בי"ד בַּעֲשֵׂה כמ"ש בְּתוֹסְ' לְעֵיל מ"מ מִדְּחַיְּיב כָּרֵת ע"כ הוּא בִּלֹּא תַעֲשֶׂה כִּדְאִיתָא בְּהֶדְיָא רֵישׁ כְּרִיתוֹת וְכִדְכָתַב הָרַמְבַּ"ם ז"ל וְהַסְּמַ"ג ז"ל בְּמִצְוֹת ל"ת וְתַדַּע דְּהָא גַּבֵּי מַחֲמֵץ מִדְּמִינָּן ג"כ אֲכִילַת חָמֵץ לְמַצָּה כה"ג כמ"ש לְעֵיל וְהָוֵי בל"ת ואע"ג דִּכְבָר אִיתַּקֵּשׁ אֲכִילַת חָמֵץ לְמַצָּה וּכְתִיב בְּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצּוֹת כִּדְאִיתָא פ"ק הַיְינוּ מַחְמֶצֶת אֲבָל חָמֵץ אִימָא אָסוּר מי"ד וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דִּלְפִי זֶה הַשְׁבָּתָה גּוּפָא מנ"ל דְּהָא דְּהַשְׁבָּתָה בי"ד הַיְינוּ מִדְּאִיתַּקֵּשׁ הַשְׁבָּתָה לַאֲכִילַת חָמֵץ וַאֲכִילַת חָמֵץ לְמַצָּה אֲבָל בְּלֹא הֶיקֵּשׁ הָוֵי מוֹקְמִינַן אַךְ לְלֵיל ט"ו כִּדְאִיתָא הָתָם י"ל דְּהַיְינוּ מִקַּמֵּי דְּמִשַּׁנֵּי הָתָם בְּיוֹם כְּתִיב כמ"ש הַתּוֹסְ' שָׁם ד"ה וְאִימָא לְרַבּוֹת לֵיל ט"ו וא"כ ע"כ לי"ד אָתֵי דבט"ו כְּתִיב שִׁבְעַת יָמִים דְּמַשְׁמַע שְׁלָמִים וְלֵיכָּא לְמֵימַר בָּהֶם אַךְ חֵלֶק.

וּלְלֵיל' לָא מָצֵי לְאוֹקְמֵי דְּבְיוֹם כְּתִיב וא"כ כֵּיוָן דְּהַשְׁבָּתָה הִיא בי"ד וסד"א דְּגַם הָאֲכִילָה הִיא בי"ד קמ"ל וְכָתַב ר"י אַמַּאי יָלִיף מֵעָלָיו לֵילַף מֵהֶיקֵּשָׁא דְּהַשְׁבָּתְ' כֵּיוָן דִּלְדִידֵיהּ לָא מַפִּיק עָלָיו דְּחָמֵץ לַאֲקוּשֵׁי לְמַצָּה א"כ מַקְשִׁינַן לַהַשְׁבָּתָה כמ"ש.

י"ל דְּגַם ר"י מַפִּיק לְהֶקֵּישָׁא אִי לָאו דְּעָלָיו, דְּחָמֵץ מַשְׁמַע לֵיהּ מִשְּׁעַת שְׁחִיטָה דְּעַל שְׁחִיטָה קָאֵי כְּדִכְתִיב לִפְנֵי זֶה וְזָבַחְתָּ פֶּסַח וכו' וַהֲדַר כְּתִיב לֹא תֹאכַל עָלָיו אֲבָל בְּלֹא עָלָיו הָוֵי מַקְשִׁינַן חָמֵץ לְמַצָּה ואע"ג דְּאִצְטְרִיךְ קְרָא לְדִידֵיהּ לַאֲקוּשֵׁי מַצָּה לְחָמֵץ וּלְקָבְעוֹ חוֹבָה בַּזְּמַן הַזֶּה מ"מ אֵין הֶיקֵּשׁ לְמֶחֱצָה וּשְׁנֵיהֶם הֶוְקֵּשׁוּ זֶה לָזֶה לְהָכִי אִיצְטְרִיךְ עָלָיו: שָׁם ד"ה וְאִידָךְ נָפְקָא לֵיהּ תֵּימָא לר"י כו' כְּבָר תֵּירְצוּ קוּשְׁיָ' שָׁם בְּקִדּוּשִׁי' ע"ש וְגַם קוּשְׁיָ' הב' הֶעֱלוּ לְקַמָּן דְּהַאי סוּגְיָא דְּלָא כְּרַב אֶחָא ונלע"ד לְפָרֵשׁ דִּבְרֵיהֶם דְּקַשְׁיָא לִי לר"א אֵיךְ יְתוּרַץ קוּשְׁיַת הַתַּלְמוּד דְּשַׁפִּיר קָאָמַר ר"ש די"ל דר"א יְתָרֵץ דר"י אָמַר לָךְ דִּקְרָא לְקָבְעוֹ חוֹבָה בח"ל בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים כמ"ש הַתּוֹסְ' וא"ת דְּמִמּוֹשָׁבוֹת נָפְקָא י"ל דר"י ס"ל כר' יִשְׁמָעֵאל דְּמוֹשָׁבוֹת לְאַחַר יְרֻשָּׁה וִישִׁיבָה מַשְׁמַע וא"כ גַּם גַּבֵּי מַצָּה וּמָרוֹר כְּתַב רַחֲמָנָ' מוֹשָׁבוֹת דְּלֹא נִתְחַיְּבוּ בַּאֲכִילַת מַצָּה וּמָרוֹר כ"א לְאַחַר יְרֻשָּׁה וִישִׁיבָה אע"ג דִּבְפֶסַח נִתְחַיְּבוּ קוֹדֶם זֶה כמ"ש הַתּוֹסְ' שָׁם בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל הוֹאִיל וְנֶאֱמְרוּ כו' לְחַד שְׁנוּיָ' מ"מ מַצָּה וּמָרוֹר פְּטָרָה תּוֹרָה כִּי הֵיכִי דְּפְטָרָה גַּם בַּזְּמַן הַזֶּה לר"א פְּטָרָה גַּם בא"י עַד לְאַחַר יְרֻשָּׁה וִישִׁיבָה וְסָוְגְיָא דְּהָכָא כְּרַבָּא: דַּף כט ד"ה בְּדִין הוּא פי' רָשׁ"י מֵחֲמַת בַּאֲכִילָה וק' דא"א כו' הָיָה נלע"ד לְיַשֵּׁב ע"פ שִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל וְהֵבִיא דְּבָרָיו הָרֹאׁ"ש ז"ל פ"ק דְּאִם הַכּוּתִי אֵלָם וְכוֹפִיהוּ לְיִשְׂרָאֵל אע"פ שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת הָוֵי כְּדִידֵיהּ וְאָסוּר וא"כ נלע"ד דה"ה אִיפְּכָא דְּאִם הַכּוּתִי חָלָשׁ וְלֹא יוּכַל לְכוֹפוֹ לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁלֵּם אע"פ.

שֶׁחַיָּיב בְּאַחֲרָיוּת שָׂרֵי כֵּיוָן דְּלֹא יְשַׁלֵּם לוֹ כְּלוּמַר א"כ נוּכַל לוֹמַר דְּמַיְּירֵי דְּגָזַל מִמְּצָרִי וְכֵיוָן שֶׁלֹּא יְשַׁלֵּם לוֹ אע"פ שֶׁחַיָּיב בְּאַחֲרָיוּת לָא הָוֵי כְּדִידֵיהּ אֲבָל יוֹתֵר נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דר"י סָבַר דָּבָר הַגּוֹרֵם לְמָמוֹן לָאו כְּמָמוֹן דָּמֵי דר"ש הוּא דְּאָמַר הָכִי וּפְלִיגִי רַבָּנָן עֲלֵיהּ ור' יוּדָא נָמֵי בַּר פְּלוּגְתֵּיהּ הוּא ובפ"ק אָמְרִינַן דַּאֲפִי' לָמֶ"ד לָאו כְּמָמוֹן דָּמֵי בְּכָל הַתּוֹרָה מ"מ בְּחָמֵץ מִדְּכְתִיב לֹא יִמָּצֵא הָוֵי כְּמָמוֹן וא"כ כֵּיוָן דְּבָאֱמֶת לָאו כְּמָמוֹן אֶלָּא דִּלְעִנְיַן בַּל יֵרָאֶה כְּתִיב קְרָא א"כ לְעִנְיַן אֲכִילָה כֵּיוָן דא"א לְמִשְׁכַּח בְּעִנְיָן אַחֵר א"כ מַה דְּמִיעֵט רַחֲמָנָא שֶׁל אֲחֵרִים ע"כ כה"ג הוּא וא"כ גַּלִּי קְרָא דִּלְעִנְיַן אֲכִילָה לָאו כְּמָמוֹן דָּמֵי כְּמוֹ בְּכָל הַתּוֹרָה וְלָא יָלְפִינַן

בג"ש אֶלָּא דְּשֶׁל אֲחֵרִים שָׂרֵי אֲבָל לֶאֱסוֹר בְּאַחֲרָיוּת לָא יָלְפִינַן מֵהָתָם כֵּינָן דְּגַלִּי קְרָא בְּהֶדְיָא וְהַרְבֵּה מָצִינוּ דְּיָלְפִינַן שׁוּם דָּבָר בג"ש וּפָרִיךְ אִי מָה הָתָם כָּךְ ה"נ וּמְשַׁנֵּי בְּשֶׁלָּמָא הָתָם אִיכָּא לְמֵימַר הָכִי אֲבָל הָכָא אִי אָמְרִינַן הָכִי לְמַאי מִבַּעְיָא אוֹ מְשַׁנֵּי שָׁאנֵי הָכָא דְּרַבִּי קְרָא.

וְהַקְּוֹשְׁיָא הב' י"ל דִּלְרִבּוּתָא דְּרָבָא נָקֵט אַחַר הַפֶּסַח: דַּף ל"ב ע"ב ד"ה וְאֵין נְתִינָה פָּחוֹת מְשֻׁוֶּה פְּרוּטָה עַד מִיהוּ ק' לְר"י וכו' ולעד"נ דְּיָלִיף חוֹטֵא מֵחוֹטֵא דְּאוֹכֶל תְּרוּמָה חוֹטֵא הוּא וְכֵן נוֹתֵן שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה חוֹטֵא הוּא וּשְׁנֵיהֶם מַיְירֵי בְּזָר הַחוֹטֵא וְדַוְקָא לַדָּבָר אָמְרִינַן רֵישׁ פֶּרֶק נִגְמַר הַדִּין דְּיָלִיף מִחוּץ דְּמִקַּלֵּל מִפָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּפָרִיךְ דִּילְיֵלַף מִשְּׁחוּטֵי חוּץ וּמְשַׁנֵּי מִסְתַּבְּרָא מִפְּרָיָ' הל"ל שֶׁכֵּן הוֹצִיא כו' וּפָרִיךְ אַדְּרַבָּה מִשֵּׁ"ח הל"ל שֶׁכֵּן חוֹטֵא בְּנִשְׂמַת פִּגּוּל ופרש"י חוֹטֵא מְקַלֵּל וְשֵׁ"ח שְׁנֵיהֶם חוֹטְאִים משא"כ פָּר לָאו חַטָּא הוּא וּשְׁנֵיהֶם יֵשׁ בָּהֶם נְטִילַת נְשָׁמָה בְּכָרֵת משא"כ פָּר וְכֵן שְׁנֵיהֶם אֵין בָּהֶם פִּגּוּל משא"כ פַּר א"כ ה"נ ג' סִימָנִים שַׁיָּיכִים כָּאן שֶׁשְּׁנֵיהֶם חוֹטְאִים וּשְׁנֵיהֶם יֵשׁ בָּהֶם נְטִילַת נְשָׁמָה בְּמֵזִיד וּשְׁנֵיהֶם אֵין בָּהֶם פִּגּוּל משא"כ נְתִינַת דָּמִים לַבְּהוֹנוֹת אֵין בָּהֶן חַטָּא וְלֹא נְטִילַת נְשָׁמָה וְיֵשׁ בָּהֶן פִּגּוּל וְעוֹד דִּנְתִינוֹת אֵלּוּ שְׁנֵיהֶם בְּזָרִים הַנּוֹתְנִים משא"כ הָתָם כֹּהֵן נוֹתֵן ואע"ג דְּלָא דָּמֵי לְסֵוְכָּה מ"מ כֵּינָן דר"י גָּמַר ג"ש דִּנְתִינָה נְתִינָה וְדָמְיָא לִתְרוּמָה כמ"ש ג"ש עֲדַיְפָא לֵיהּ וַאֲפִ' אִם שְׁאָר הַסְּמָנִים לֹא הָיוּ שַׁיָּיכִים כָּאן הָיָה דַּי בַּהֶדָא מִלְּתָא דְּלָא יָלִיף אֶלָּא נְתִינוֹת הַבָּאִים בְּחֵטְא ואע"ג דִּנְתִינָה דִּתְרוּמָה אֵינָהּ הַחֵטְא בְּעַצְמוֹ מ"מ אָתְיָא מֵחֲמַת חֵטְא וְדָמְיָא לַהֲדָדֵי דִּשְׁנֵיהֶם חֵטְא אֶחָד הוּא שֶׁחָטָא הַזָּר בַּקֹּדֶשׁ: שָׁם ד"ה מְעִילָה שֶׁלֹּא חַיָּיב בָּהּ כו' עַד מִיהוּ קָשֶׁה לְר"י אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ כו' ולע"ד תֵּימָא מַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י אַנָּזִיר מִשְּׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן אַחֲרֵי כִּי נוֹדַע כִּי אֵין כָּל דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּנּוּ ז"ל.

וְעוֹד שֶׁהַתּוֹסָ' ז"ל עַצְמָן אֲשֶׁר סְתָמָן הוּא דִּבְרֵי הַגָּדוֹל ר"י ז"ל הֵבִיאוּ בִּשְׁבוּעוֹת פ' שְׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן דַּף ל"ז בְּסִפְרֵי גַּבֵּי נָזִיר פִּתְאוֹם לְהָבִיא אֶת הַשּׁוֹגֵג וַהֲלֹא דִּין הוּא וכו' וּמְנַיִן שֶׁחַיָּיב אֶת הַמֵּזִיד אָמַרְתָּ ק"ו וּמָה שְׁבוּעוֹת הָעֵדוּת שֶׁלֹּא חַיָּיב אֶת הַשּׁוֹגֵג כו' לֹא אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁבוּעוֹת הָעֵדוּת שֶׁכֵּן אֵינוֹ לוֹקֶה תֹּאמַר בְּנָזִיר שֶׁלּוֹקֶה וְהוֹאִיל וְלוֹקֶה אֵינוֹ חַיָּיב קָרְבָּן ת"ל כו' כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' שָׁם דְּאִיכָּא לְמִיגְרַס שְׁבוּעוֹת הַפִּקָּדוֹן א"כ מְבוֹאָר דְּאֵין לִלְמוֹד נָזִיר מִשְּׁבוּעַת הַפִּקָּדוֹן לְמֵזִיד וּמִשְּׁבוּעוֹת עֵדוּת נלע"ד דִּפְשִׁיטָא דִּלְיכָּא לְמֵילַף אע"ג דִּלְיכָּא פִּירְכָא זוֹ דִּשְׁבוּעוֹת עֵדוּת לָא לָקֵי דְּהַתְרָאַת סָפֵק הִיא כִּדְאִיתָא הָתָם ומ"מ פְּשִׁיטָא דְּלָא יָלְפִינַן מִינַּיהּ דְּזֶה חַטָּאת וְזֶה אָשָׁם וּפְשִׁיטָא דִּמְעִילָה יָלְפִינַן מִינַּיהּ דְּהָוֵי אָשָׁם מֵאָשָׁם: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מִשִּׁפְחָה חֲרוּפָה נלע"ד לְתָרֵץ ג"כ דִּמְמְעִילָה הָוֵי יָלְפִינַן בג"ש דְּאַיִל הָאָשָׁם כִּדְיָלִיף בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים בְּשִׁפְחָה חֲרוּפָה אַיִל הָאָשָׁם נֶאֱמַר כָּאן אַיִל הָאָשָׁם וְנֶאֱמַר לְהַלָּן אַיִל הָאָשָׁם מַה לְּהַלָּן בְּכֶסֶף שְׁקָלִים אַף אַיִל הָאָשָׁם הָאָמוּר כָּאן בְּכֶסֶף שְׁקָלִים משא"כ בַּשְּׁבוּעוֹת לֹא נֶאֱמַר אַיִל הָאָשָׁם עוֹד יָלִיף הָתָם אָשָׁמוֹ אָשָׁמוֹ וְגַם זֶה נ"ל דְּמֵאָשָׁמוֹ דִּמְעִילָה יָלִיף דאע"ג דִּבְפִקָּדוֹן נָמֵי כְּתִיב אָשָׁמוֹ מ"מ בִּשְׁנַיִם אֵלּוּ כְּתִיב וְהֵבִיא אֶת אָשָׁמוֹ לה' משא"כ בְּפִקָּדוֹן כְּתִיב וְאֶת אָשָׁמוֹ יָבִיא לה' וּבְכָל דְּוֹכְתֵי אָמְרִינַן מִדְּדָמֵי לֵיהּ יָלְפִינַן הֵיכָא דְּאִיכָּא דְּדָמֵי לֵיהּ וא"כ הָוֵי יָלְפִינַן בג"ש ולעד"נ שֶׁאֵין כָּאן סָפֵק: וְעוֹד קַשְׁיָא לִי הָא דְּכָתַב ר"י ז"ל דִּלְחוּמְרָא מַקְשִׁינַן דְּאַדְרַבָּ' לענד"נ דְּמִסְפֵּיקָא לָא אָמְרִינַן לֵיהּ קוּם אַיְיתִי חֻלִּין לַעֲזָרָה.

וְעַיֵּין עַל זֶה: דַּף ל"ג ד"ה אַף מְעִילָה בְּכַוָּנַת תֵּימָא לר"י דְּהָכָא מַשְׁמַע וכו' לעד"נ נ"מ דְּרַשׁ"י ז"ל נִשְׁמַר בִּלְשׁוֹנוֹ שֶׁכָּתַב ד"ה וּמִינָּהּ מַה תְּרוּמָה מִיתָּה הַכְּתוּבָה כו' אַף מְעִילָה אֵין מִיתָּה כו' הֲרֵי שצ"ל דְּהַאי מִינָּהּ דַּוְקָא אַמִּיתָּה קָאֵי וְלֹא אַשּׁוֹגֵג לְעִנְיַן קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וּלְעֵיל אַקֶּרֶן וְחוֹמֶשׁ כמ"ש רַשׁ"י לְעֵיל וְהַטַּעַם בָּזֶה דְּהַטַּעַם דִּבְשׁוֹגֵג כֵּיוָן דְּמִתְּמְעוֹל מָעַל יָלְפִינַן אפי' מִידֵּי דְּלָאו אֲכִילָה כְּדְאִיתָא הָתָם וּבְמִידֵּי דְּלָאו אֲכִילָה הָוֵי הַשְׁעָוֹר בש"פ כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת בְּדִבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה א"כ ה"ה בְּמִידֵּי דַּאֲכִילָה דְּהָא אַקְשִׁינְהוּ רַחֲמָנָא בְּהֶדְיָא בְּקָרָא בֵּין בַּאֲכִילָה בֵּין בְּמָמוֹן מַקְשִׁינַן לְהוּ וְעוֹד דְּהָא עִיקַּר הַדִּין דַּאֲכִילָה לָא יָלְפִינַן מִתְּרוּמָה בְּשׁוֹגֵג דְּאַדְרַבָּה אִי לֹא ג"ש דְּחָטָא ה"א דְּקָרָא מְיֻרֶּבֶּה בֵּין בַּאֲכִילָה בֵּין בַּהֲנָאָה וּבֵין פָּגַם וְלֹא נֶהֱנָה אוֹ נֶהֱנָה וְלֹא פָּגַם אֶלָּא דג"ש אָתֵי לְמֵעוּטֵי פְּגָם לְחוּד אוֹ הֲנָאָה לְחוּד הַכֹּל כְּדַאִיתָּ' וס"ד כֵּינָן דְּאִיכָּא ג"ש לָא הָוֵי מְעִילָה כ"א בַּאֲכִילָה לְהָכִי אִיצְטָרִךְ תִּמְעוֹל מֵעַל א"כ לָא יָלְפִינַן כ"א לְמֵעוּטֵי פְּגָם וַהֲנָאָה לְחוּד וְלֹא עִיקַּר הַדִּין דְּעִיקַּר הַדִּין כְּתִיב בְּקָרָא וְלָכֵן לָא יָלְפִינַן לִגְמַר מִתְּרוּמָה וּמַקְשִׁינַן אַדַּרְבָּה אֲכִילָה לְמָמוֹן אֲבָל מִזִּיד לְרַבִּי דְּלָא כְּתִיב כְּלָל בַּקָּרָא לֹא אֲכִילָה וְלֹא מָמוֹן וְעִיקַּר הַדִּין מִתְּרוּמָה אָתֵי לָא יָלְפִינַן לְגַמְרֵי מִתְּרוּמָה כֵּינָן דְּעִיקָּרָא דְּדִינָא מֵהָתָם אָתֵי וְעוֹד דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דְּקָרָא לְמָמוֹן דְּהָא מָמוֹן לָא כְּתִיב בְּמֵזִיד כְּלָל וְלֵיכָּא הֶיקֵּישָׁא כְּלָל: וְעוֹד דִּלְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' הָוֵי כִּפְשָׁטֵיהּ כֵּינָן דְּכָתְבוּ לְעֵיל דִּבְמֵזִיד לֹא חַיֵּיב בִּמְעִילָה כ"א בַּאֲכִילָה וְלֹא בִּשְׁאָר הֲנָאָה א"כ לָא קַשְׁיָא מִידֵּי דִּבְשׁוֹגֵג אָמְרִינַן דּוּן מִינָּהּ וְאוֹקֵי בְּאַתְרָא דְּהָא בִּשְׁאָר הֲנָאוֹת נָמֵי מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ אָמְרִינַן אוֹקֵי בְּאַתְרָא אֲבָל מֵזִיד לר' דְּלָא יָלְפִינַן מִתְּרוּמָה כ"א אֲכִילָה דִּמְעִילָה מֵאֲכִילָה דִּתְרוּמָה וּבִשְׁאָר נֶהֱנֶה לֵיכָּא מִידֵּי א"כ לֵימַר אוֹקֵי בְּאַתְרָא ולע"ד אֵין בָּזֶה סָפֵק.

וְהֶחָכָם מהררש"א זַ"ל הִקְשָׁה קֻשְׁיָא אַחֶרֶת אַמֵּזִיד וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: דַּף ל"ד ד"ה פְּסוּל הַגּוּף תֵּימָא דִּלְעֵיל אָמְרִינַן אִם הָיְתָה וכו' ולעד"נ דִּלְעֵיל לְפִי הַמַּסְקָנָא דְּהָכָא קָאֵי וּלְפִי הַמַּסְקָנָא לָא פָּסְלָה הֶיסֵּח הַדַּעַת בִּתְרוּמָה כ"א בְּקָדָשִׁים דְּמִמִּשְׁמַר' תְּרוּמָתִי לָא יָלְפִינַן שֶׁתִּפָּסוֹל בְּהֶיסֵּח הַדַּעַת אֶלָּא שֶׁצָּרִיךְ שְׁמִירָה וְאִי לֹא שְׁמָרָהּ מַאן לֵימָא לָן שֶׁתִּפָּסוֹל א"נ ס"ל לְמַסְקָנָא דְּטַוְמְאָה לָא הָוֵי הֶיסֵּח הַדַּעַת דאע"ג דְּאֵינוֹ מֻוְזָהָר בִּשְׁמִירָתָהּ מ"מ מַאן לֵימָא לָן דְּלָא שְׁמָרָהּ מ"מ.

וְתֵדַע דְּהָא לְמַאי דְּמוּקֵי ר' יִרְמְיָה דַּאֲסוּרָה לֶאֱכֹל מִשּׁוּם מַעֲלָה דְּאֵין זְרִיעָה לִתְרוּמָה וְקַשְׁיָא הָא בְּלֹא מַעֲלָה נָמֵי אֲסִירָא מִשּׁוּם הֶיסֵּח הַדַּעַת דְּהָא ר"י מדר"ל מַיְיתֵי לָהּ ולר"ל פְּסוּל הַגּוּף הָוֵי וַאֲסִירָא מִדְּאוֹרַיְיתָ' בְּלֹא מַעֲלָה וַאֲפִי' תֵּימָא דְּמַיְיתֵי מדר"ל לר"י אֲבָל לר"ל לֹא, צָרִיךְ הַאי טַעְמָא דִּבְלָאו הָכִי אֲסִירָא מ"מ מֵי הֲוָה גּוּפָא תִּקְשֵׁי לָמָּה טְמֵאִים מִשּׁוּם מַעֲלָה וְהָא בְּלָאו הָכִי פְּסִילִי בְּהֶיסֵּח הַדַּעַת דְּהָוֵי פְּסוּל הַגּוּף וּפוֹסֵל בַּמַּיִם דְּלָא גְּרִיעַ מִתְּרוּמָה דְּהָא קַדִּישֵׁי בִּכְלִי כְּמוֹ לֵינָה שֶׁפּוֹסֶל בָּהּ כְּדְאִיתָא בַּסֶּוֹכָה ס"פ לוּלָב וַעֲרָבָה וּגְדוֹלָה מִזֹּאת מַשְׁמַע שָׁם בתו' דְּקִדּוּשׁ יָדַיִם לָא מִפַּסְלִי בַּיּוֹצֵא וּבְהֶיסֵּח הַדַּעַת מִפַּסְלִי ע"ש וְיֵשׁ לְחַלֵּק דְּיָדַיִם כֵּיוָן דְּאַשַּׁח דַּעְתֵּיהּ אֵימַר נָגַע בְּטִינּוֹפֶת ומ"מ פְּשִׁיטָא דְּלָא גָּרַע מִתְּרוּמָה אֶלָּא ש"מ דִּלְמַסְקָנָא לָא פָּסְלָה טַוְמְאָה מִשּׁוּם הֶיסֵּח הַדַּעַת וכ"ש לְעֵיל דְּאֵינוֹ אֶלָּא סָפֵק טַוְמְאָה שֶׁנּוֹלַד לָהּ וְלָא הָוֵי הֶיסֵּח הַדַּעַת וּלְשִׁינּוּיָא קַמָּא אֶפְשָׁר דַּאֲפִי' בְּקִדֵּוּשׁ' כְּלִי לֹא פָּסוּל הס"ה כ"א בְּקִדֵּוּשׁ' עַצְמוֹ וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' ס"פ לוּלָב וַעֲרָבָה גַּבֵּי פְּסוּל יוֹצֵא: דַּף ל"ה ד"ה שֶׁחִיְּלָל וּמִיהוּ תֵּימָא כו' הִנֵּה בכ"מ יִשְׁבּוּהָ: דַּף ל"ז ד"ה הַדָּבוּק מְבִפְנִים יֵשׁ לַפֵּ"ה תֵּימָא כו' ולעד"נ דְּמִתְּחִילָּה הָיָה סוֹבֵר רַבָּה דִּפְלִיגִי בַּאֲבוּקָה כְּנָגְדּוֹ וּמִבַּעְיָ' לי' בְּהִרְתִּיחַ

מַבְחוּץ מִי מְחַיֵּיב ר"י גַּם בְּזֶה אוֹ לֹא וּכְדִפְשַׁט לֵיהּ דר"י ור"ל בְּהָא פְּלִיגִי מַבַּעְיָא לֵיהּ מַאי כַּוָּונָתוֹ אִי ר"ל דְּפְלִיגִי גַּם בְּזֶה אוֹ דַּוְקָא בְּזֶה אֲבָל בַּאֲבוּקָה כְּנֶגְדּוֹ מוֹדֵי ר"ל א"נ מַה עִנְיָן רַבָּה לר"י דְּרַבָּה הָוֵי סְבִירָא לֵיהּ דְּפְלִיגִי בַּאֲבוּקָה כְּנֶגְדּוֹ ור"י הֲוָה פָּשׁוּט לֵיהּ דְּפְלִיגִי בְּהִרְתִּיחַ מִבַּחוּץ: דַּף ל"ט וְאֵימָא הִירְדּוּף כו' אֲבָל קָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א דְּלְעֵיל אָמַר כו' הִנֵּה מְדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל נִרְאֶה בְּהֶדְיָא דְּהִירְדּוּף וְהַיַּרְדּוּפָנִין דְּלְעֵיל תְּרֵי מִילֵּי נִינְהוּ אָמַר שי"א אִלּוּיְשְׁנָא וּבְהִירְדּוּף פי' שֶׁהוּא עֵץ שֶׁהַמְתִּיק מֹשֶׁה אֶת מֵי מָרָה וְזֶה הָעֵץ הוּא סַם הַמָּוֶת לַבְּהֵמָה כִּדְכָתַב הֶעָרוּךְ וְכֵן נִרְאֶה מִדְּבָרָיו דְּתְרֵי מִילֵּי נִינְהוּ שֶׁהֵבִיא לִפְנֵי זֶה דָּרְגִינִי' וְהַרְדּוּפַנְיָא וְלֹא פי' כְּלוּם וּבֶעָרוּךְ שְׁאַחַר זֶה הֵבִיא קוֹשְׁיָא דְּתַלְמוּדָא וְאֵימָא הִירְדּוּף וְלֹא הֵבִיא הַרְדּוּפְנֵי דְּלְעֵיל וְאֶפְשָׁר דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּהַרְדּוּפ': לָא הָוֵי כִּינּוּי לְרַבִּים רַק שֵׁם הָעֵץ הוּא כֵּן וא"כ הַרְדּוּפְנֵי וַהַרְדּוֹפְנִין דְּלְעֵיל תְּרֵי מִילֵּי נִינְהוּ אוֹ אֶפְשָׁר דְּרַשְׁ"י גִּרִיס בְּחֻלִּין הַרְדּוּפְנֵי דב"ב ד"ה הַרְדִּיפוּ דְּהוּא ס"ה לִבְהֵמָה דַּף מ ד"ה רָבָא מָחוּ לֵיהּ קְדָרָה פֵּ"ה קְמָחָא דַּאֲבִישׁוּנָא וק' וכו' אֶפְשָׁר לע"ד דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל אַמִּלְתָּא דְּבַרְיְתָא קָאֵי דְּמַיְירֵי בְּנוֹתֵן חוֹמֶץ בְּקְדֵירָה דְּבַחֲסִיסֵי אֲפִילּוּ עֲוָלָא מוֹדֶה דְּשָׁרֵי בְּחוֹמֶץ בַּסּוֹף דְּלָא בָּא לִידֵי חִימּוּעְכ"כ אִי לָא בְּשִׁיל שַׁפִּיר גַּם אֵינוֹ אֶלָּא חֲשָׁשָׁא בְּעָלְמָא דְּלָמָא לָא בְּשִׁיל שַׁפִּיר וא"כ כֵּיוָן דְּלֹא אָסוּר אֶלָּא מִשּׁוּם לְהַ לְהּ אוֹמְרִים לְנָזִירָא לְסַפִּיקָא לֹא חָשְׁשׁוּ דַּאֲפִי' סְפֵיקָא דְּרַבָּנָן שָׁרֵי בְּעָלְמָא כ"ש זֶה שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מִגְּדֵר מִלְּתָא בְּעָלְמָא: דַּף מא אֵין מְבַשְּׁלִים תֵּימָא לָמָּה שָׁנָאוֹ כָּאן כו' ולעד"נ דְּשָׁנָאוֹ כָּאן אַיְידֵי דְּאַיְירֵי בַּחֲרוֹסֶת שֶׁעֲשׂוּי לְטַבֵּל בּוֹ בָּשָׂר וא"כ מֻוָּתָּר בי"ט שֶׁל פֶּסַח לַעֲשׂוֹת טִבּוּל שֶׁל חֲרוֹסֶת לְטַבֵּל בּוֹ בָּשָׂר וְכֵן חַרְדָּל הִלְכָךְ שְׁנָאוֹ דְּפֶסַח מֻוָּתָּר לְטַבֵּל נָמֵי בַּחֲרוֹסֶת אוֹ בְּחַרְדָּל א"נ אַיְידֵי דְּתָנֵי דְּאֵין נוֹתְנִים קֶמַח לְתוֹךְ חוֹמֶץ וְחַרְדָּל שֶׁהֵם מֵי פֵּירוֹת וּמַחְמִיצִים מִיָּד תָּנֵי דְּאֵין מְבַשְּׁלִים בְּמֵי וְהָרִאשׁוֹן נִרְאֶה עִיקָּר: שָׁם ע"ב ד"ה א"ד חֲדָא מִיהוּ לָקֵי וכו' וְקָשֶׁה לר"ת א"כ וְעוֹד דבב"מ כו'.

תְּחִלָּה נלע"ד לְיַישֵׁב הַקּוּשְׁיָא הב' דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל ס"ל לְרָבָא דְּכִי אִם צָלִי אֵשׁ אִי הָוֵי לָאו ר"ל דְּקָאֵי אֶלָּא תֹּאכְלוּ כ"א צָלִי אֵשׁ מַשְׁמַע כָּל מִינֵי בִּישׁוּלִי שֶׁאֵינָן צָלִי לֶאֱסוֹר כִּדְכָתַב רַשְׁ"י וְלָא דָּמֵי לְכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל דְּהָתָם הָוֵי הַטַּעַם עַל רַחַיִם וָרֶכֶב דְּלָא תַּחְבּוֹל אוֹתָם מִשּׁוּם דְּכִי נָפֵשׁ הוּא חוֹבֵל אֶלָּא דְּיָלְפִינַן שְׁאָר דְּבָרִים מִדְּתָלֵי קְרָא הַטַּעַם בְּחַיֵּי נָפֵשׁ אִתְרַבַּאי כָּל שֶׁהוּא חַיֵּי נָפֵשׁ דְּמַאי שְׁנָא אֲבָל כ"א צ"א לָאו טַעְמָא הוּא א"כ כּוֹלֵל כָּל מִילֵּי וְכֵיוָן דע"כ לְלָאו אָתֵי דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דְּאָתֵי לַעֲשֹׂה דְּכָבָר כְּתִיב צָלִי אֵשׁ וּמַצּוֹת וגו' כִּדְכָתַב רַשְׁ"י הָתָם א"כ ע"כ אֶלָּא תֹּאכְלוּ כ"א ס"ל לְרָבָא כֵּיוָן דְּאָתֵי למ"ש לָקֵי כְּלִישָׁנָא קַמָּא א"כ גַּם אַנָּא וּמְבֻשָּׁל לָקֵי כֵּיוָן דְּכַיְילִינְהוּ קְרָא בַּחֲדָא וְעוֹד אֶפְשָׁר דס"ל לְרָבָא דאע"ג דְּאֵין לוֹקִי' עַל לָאו שֶׁבִּכְלָלוֹת כְּלָל אפי' אַחֲדָא בִּלְבַד הָכָא ע"כ לָקֵי דְּהָוֵי כְּמוֹ דָּבָר שֶׁבִּכְלָל וְיָצָא מִן הַכְּלָל לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ כמ"ש לְעֵיל דַּף כ"ד וְכֵיוָן דְּגַם לָא הָוֵי בִּכְלָל וְיָצָא דְּלוֹקִין עָלָיו לוֹקִין עַל כָּל הַכְּלָל.

וְכֵיוָן דְּהָוֵי לָאו דְּלוֹקִים עָלָיו לוֹקִים גַּם אֲנָא מְשׁוּם לָאו זֶה כֵּיוָן דְּכַיְילִינְהוּ וא"כ בב"מ ה"ק רָבָא בְּשְׁלָמָא כִּי נָפֵשׁ אָתָא לְטַעְמָא כְּדֵי לְרַבּוֹת לִשְׁאָר דְּבָרִים אֲבָל כ"א צ"א אִי לָאו אֶלָּא תֹּאכַל קָאֵי א"כ לָא הָוֵי אֶלָּא עֲשֵׂה וַעֲשֵׂה כְּתִיב כְּבָר אֶלָּא ש"מ לְלָאו אָתָא וְכֵיוָן דְּהָוֵי לָאו אִיכַּלְלוּ כָּל מִילֵּי וְלָקֵי עֲלַיְיהוּ כמ"ש וְלֹא מוֹכַח רָבָא הָתָם אֶלָּא דַּהֲוָה לָאו כְּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָ' דְּתַלְמוּדָ' הָתָם דְּקָאָמַר אֶלָּא ש"מ לְלָאו אָתָא אַלְמָא לָא בָּעֵי לְמוֹכְחָא כ"א דְּהָוֵי לָאו וּמַה שֶׁהִקְשׁוּ מִבָּרַיְיתָא י"ל לְשִׁיטַת רַשְׁ"י דס"ל לְרָבָא ול"ק דְּאַבַּיֵי דְּאֵינָה עִיקָּר דְּהָא גַּם

צ"ל הָכִי דס"ל דְּהַמְבַשֵּׁל במ"פ חַיָּיב וְזֶהוּ נָגֶד הַבָּרַיְיתָא דס"ל דְּנָא וּמְבֻשָּׁל דְּכְבָר רָאִיתִי בְּדִבְרֵי מָהַרְשָׁ"א ז"ל שֶׁכָּתַב דְּחַיָּיב אַלָּאו דַּאֲנָא דְּלִישָׁנָא דְּחַיָּיב לָא מַשְׁמַע הָכִי וְגַם מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י לֹא מַשְׁמַע כֵּן שֶׁכָּתַב ד"ה מְשׁוּם צ"א לָאו דְּלָא תֹּאכַל כ"א צ"א אִיכָּא וְלֹא לָאו דְּבִישׁוּל מַשְׁמַע דְּמְשׁוּם הַאי לָאו חַיָּיב וְלֹא מְשׁוּם לָאו אַחֵר דאל"כ הל"ל דְּהָכָא לֵיכָּא לָאו כְּלָל משא"כ בִּישׁוּל הָוֵי לָאו עכ"נ דר"מ וְרָבָא וְאַבַּיֵי לק' ס"ל דְּהַאי בָּרַיְיתָא לָאו דְּסָמְכָ' הִיא דְּלָא אִיתַּנְיָא בֵּי ר"ח ור' אוֹשַׁעְיָ' כַּיּוֹצֵא בָּזֶה תֵּירְצוּ התו' בְּכַמָּה דֻּכְתֵי וס"ל לְתָרֵץ מַאי דְּקָאָמַר רָבָא דב"מ אֲבָל כ"א צ"א לְמַאי אֲתָא וּמַאי קוּשְׁיָא וְהָא תַּנְיָא לְקַמָּן דְּאִיצְטְרִיךְ כ"א צ"א לְכֹל שֶׁיְּשָׁנוֹ בְּקוּם אֱכֹל צָלִי כו' אֶלָּא ש"מ כִּדְכָתְבִתִי וְתַלְמוּדָ' לָא מַקְשֵׁי בְּכָל דֻּכְתֵי כ"א מִבָּרַיְיתָא דְּבָרוּר לְהוּ דְּמִיתְנֵי' בֵּי ר"ח: פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין דַּף מג ד"ה כְּמַאן כר"א וְרַשְׁ"י פי' דְּזְעֵירִי מַשְׁמַע לֵיהּ וְקָשֶׁה טוּבָא כו' וְרָאִיתִי לְיַישֵׁב ג' קוֹשְׁיוֹ' הָאַחֲרוֹנוֹת דְּקוֹשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה לָא קַשְׁיָא כ"כ דְּמַה בְּכָךְ שֶׁזְּעֵירִי דְּלָא כְּתַרְוַיְיהוּ כִּי אַבַּיֵי וְרָבָא ס"ל כר"י דְּהָכָא.

אַךְ קוֹשְׁיוֹת הָאַחֲרוֹת צְרִיכוֹת עִיּוּן. ונ"ל לְיַישֵׁב א' א' כִּי מַה שֶּׁהִקְשׁוּ וְהָא כְּרַבָּנָן נָמֵי אתי' י"ל דִּלְרַבָּנָן אָמְרִינַן לְקַמָּן דְּכְזַיִת בִּכְדֵי א"פ הָוֵי דְּאוֹרָיְתָא אע"ג דְּאֵין הֶיתֵּר מִצְטָרֵף לְאִיסּוּר וא"כ מַאן לֵימָא לָן דִּלְרַבָּנָן מוֹקְמִינַן לְמַקָּצָתוֹ שֶׁהוּא הֶיתֵּר אֶלָּא לְפִירוּשׁ רַשְׁ"י ז"ל דִּלְמָא לָעֵרוּב כַּזַּיִת וְהַקְטִיר כָּל הַכַּזַּיִת בְּעֵירוּב וק"ל דאע"ג דְּהַכָּזַיִת מְעוֹרָב וְאֵינוֹ בְּעַיִן חַיָּיב אוֹ מבע"י דאע"ג דְּהַכָּזַיִת בִּכְדֵי אֲכִילַת פְּרָס אֵין כְּזַיִת שָׁלֵם בְּיַחַד חַיָּיב ואע"ג דְּכָזַיִת בִּכְדֵי א"פ בְּכָל אִיסּוּרִי' דְּאוֹרָיְתָא בְּלֹא קְרָא הַיְינוּ בַּאֲכִילָה דמ"מ אֲכִילַת כַּזַּיִת אִיסּוּר אע"ג דָּשׁוּהָא כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס הָוֵי כְּמוֹ בב"א אֲבָל גַּבֵּי שְׁאוֹר ס"ד דְּבָעֵינַן שֶׁיְּהֵא בְּעַיִן כֵּיוָן דְּהֶהֵיתֵּר רַבָּה כ"כ לָא מִקְרֵי בְּעַיִן קמ"ל וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כת' התו' ז"ל פֶּרֶק בָּתְרָא דע"ז בְּשֵׁם הר"ת ז"ל דְּטַעְמוֹ וּמַמָּשׁוֹ נִקְרָא כְּזַיִת בִּכְדֵי א"פ דַּהֲוֵי כְּמוֹ בְּעַיִן אֲבָל ר"א חָזַינַן לֵיהּ בְּבָרַיְיתָא דְּדָרִישׁ מִכָּל המל"א אַלְמָא לְדִידֵיהּ מְרַבֶּה הַכֹּל מִכָּל וְהָא דְּקָאָמַר כְּמַאן כר"א דְּדָרִישׁ כָּל לָאו דִּבְכָל תַּלְיָא מִילְתָא אֶלָּא פֵּירוּשׁוֹ כְּמַאן כר"א דְּאִיהוּ שָׁמְעִינַן לֵיהּ דס"ל הָכִי וְכֵיָון דכר"א ס"ל א"כ ע"כ ס"ל כר"א דְּדָרִישׁ כָּל דְּהָא ר"א מִכָּל מַיְיתֵי לָהּ וא"כ ע"כ גַּם זְעֵירִי דְּרִישׁ כָּל וא"כ חָמֵץ נָמֵי ואע"ג דְּאִיכָּא לְמֵידְחֵי דאע"ג דְּלָא שָׁמְעִינַן לְרַבָּנָן דְּדָרְשִׁי כִּי כָּל לְהמל"א מ"מ בְּהָא לָא פְּלִיגִי אר"א וּמַאי דְּדָרַשׁ ר"א מִכָּל דָּרְשִׁי אִינְהוּ מִכִּי כָּל י"ל דְּתַלְמוּדָא דְּיֵיק דע"כ לָאו הָכִי דא"כ קַשְׁיָא עַל ר"י לָמָּה פְּלִיג אַזְּעֵירִי כֵּיָון דלכ"ע המל"א בַּשְּׁאוֹר וְאֵין לִדְחוֹת דר"י בַּקָּדָשִׁים לָא קָא מַיְירִי חָדָא דא"כ מַאי פְּלִיג זְעֵירִי בַּהֲדֵיהּ וְעוֹד דְּהָא לְקַמָּן דלר"י הָוֵי נָזִיר וְחַטָּאת ב"כ הַבָּאִים כְּאֶחָד וְלָא קָאָמַר שְׁאוֹר וְנָזִיר וְזֶה יֵשׁ לִדְחוֹת דְּהַקְטָרָה מַאֲכִילָה לָא יָלְפִינַן וְלָא הָוֵי ב"כ הַבָּאִים כא' ומ"מ לָא נְהִירָא דְּזְעֵירִי פְּלִיג אר"י אֶלָּא ש"מ הַיְינוּ טַעְמָא דר"י לָא ס"ל כר"א וְלָא אַשְׁכְּחַן תַּנָּא דס"ל בְּשְׁאוֹר כ"א ר"א: וְהַקּוֹשְׁיָא הב' והג' מְיֻשָּׁבִי' כמ"ש לְעֵיל דְּלֹא שַׁיָּיךְ לְחַלֵּק בֵּין בְּעַיִן לַמְעוֹרָב אֶלָּא בְּהַקְטָרָה דְּכְשֶׁהוּא כְּלִיל אֵין מַקְטִירִים הַשְּׁאוֹר אֶלָּא הַהֶיתֵּר וְלָכֵן צָרִיךְ רִיבּוּי בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֲבָל בַּאֲכִילָה מַה לִּי בִּמְעוֹרָב מ"מ טוֹעֵם טַעַם אִיסּוּר וא"כ לְקַמָּן גַּבֵּי חַטָּאת נָמֵי אַאֲכִילָה קָאֵי וְשָׁם אֵין חִלּוּק ומ"ש התו' דְּלְקַמָּן מַשְׁמַע דְּאֵין הֶיתֵּר מִצְטָרֵף לְאִיסּוּר אִם לֹא שֶׁיִּתְעָרֵב לֹא יָדַעְתִּי הֵיכָן מַשְׁמַע דְּמַאי דְּקָאָמַר יָכוֹל אפי' לֹא בָּלְעָה אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהָאִיסּוּר הוּא בְּעַיִן אֶלָּא ר"ל יָכוֹל יִפָּסֵל בִּנְגִיעָה בְּעָלְמָא אֶלָּא אפי' אֵין נִשְׁאַר מִן הָאִיסּוּר כְּלוּם הָוֵי גְּזֵרַת הַכָּתוּב שֶׁיִּקָּדֵשׁ בִּנְגִיעָה בְּעָלְמָא כִּדְאַשְׁכְּחַן בַּמִּזְבֵּחַ וּכְלֵי

שָׁרֵת ת"ל בִּבְשָׁרָהּ עַד שֶׁיִּבְלְעוּ וְיִהְיֶה מִן הָאָסוּר כְּהֶתֵּר וכ"ש אִם הוּא בְּעַיִן וְלֹא בָּא אֶלָּא לְמַעֵט נְגִיעָה בְּעָלְמָא אֲבָל בְּעַיִן וע"י עֵירוּב שָׁוִין כֵּיוָן דְּקָאֵי אַאֲכִילָה כמ"ש: פֵּרֵק אֵלּוּ דְּבָרִים דַּף סו ד"ה מַה מּוֹעֲדוֹ כו' תֵּימָא דְּבִשְׁמַעְתִּי' כו'.

הִנֵּה קֻוֹשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה תֵּירְצוּהוּ בִּלְשׁוֹנָם דְּתַנָּאֵי הִיא וְאֵין כָּאן מָקוֹם תֵּימָא דלענ"ד דְּגַם ר"א בְּמַתְנִי' דְּרִישׁ מִמַּשְׁמָעוּת דְּכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנֵיהּ דְּקָאָמַר עָקַרְתָּ מ"ש בַּתּוֹרָה בְּמוֹעֲדוֹ בֵּין בְּשַׁבָּת מַשְׁמַע דְּמִמַּשְׁמָעוּת דָּיֵיק וּלְקָמָן אֶכְתּוֹב עוֹד בָּזֶה אַיְ"ה כמ"ש התו' וְדַקְדְּקוּ מִלְּישָׁנָא דְּכֵיצַד צוֹלִין וְכֵן מַשְׁמַע קָצַת בגמ' דְּאִיכָּא דְּמִדְּרָשׁ אַמַּשְׁמָעוּת דְּקָאָמַר מ"ש תָּמִיד דְּכְתִיב בֵּיהּ מוֹעֲדוֹ פֶּסַח נָמֵי כו' אֶלָּא בְּמוֹעֲדוֹ לֹא מַשְׁמַע לֵיהּ וּמִדְּלָא פָּרִיךְ בִּפְשִׁיטוּת מַאי מַשְׁמַע מִמּוֹעֲדוֹ דְּדָחֵי שַׁבָּת ש"מ דְּאֶפְשָׁר לְמִדְרַשׁ מִמַּשְׁמָעוּת דְּמוֹעֲדוֹ אֶלָּא דְּלַהַלֵּל לָא מַשְׁמַע לֵיהּ וא"כ כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְמִדְרַשׁ אֵין כָּאן קֻוֹשְׁיָא אִי אִיכָּא תַּנָּא דְּמַשְׁמַע לֵיהּ: וְהַקֻּוֹשְׁיָא הב' מִפ' ר"י דַּף ע"ב הִנֵּה כְּבָר תֵּירְצוּ התו' שָׁם דְּלָאו דַּוְקָא ע"ש דר"ל דְּהַתַּנָּ' לָא יָלִיף מִתַּקְרִיב אֶלָּא דִּינָא קמל"ן דְּהַאי תַּקְרִיב פֵּירוּשׁוֹ אפי' בְּשַׁבָּת וּלְעוֹלָם מְמוֹעֲדוֹ יָלִיף לָהּ וְדִכְוָותַהּ מָצִינוּ רֵישׁ פֶּרֶק לוּלָב וַעֲרָבָה רִאשׁוֹן אפי' בַּגְּבוּלִין ופירש"י דְּלָא מֵרִיבּוּיָא יָלִיף לָהּ אֶלָּא פֵּירוּשׁוֹ הוּא דְּהַאי רִאשׁוֹן הָוֵי אפי' בְּגִבּוּלִין.

ומ"מ לע"ד לָא מַשְׁמַע הָכִי לִישָׁנָא דְּבָרַיְיתָא דְּהָא שְׁקִיל וְטָרֵי ד"א כו' מִנַּיִן שֶׁאִם נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר וְדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת ת"ל וכו' מַשְׁמַע דְּבָעֵי לְמֵילַף דְּחִיַּית שַׁבָּת מִתַּקְרִיב:עַל כֵּן נִרְאֶה לע"ד לְתָרֵץ דְּאִיצְטְרִיךְ תַּקְרִיב וּמוֹעֲדוֹ חָדָא לְקִצְירָה וַחֲדָא לְהַקְרָבָה וְהַאי תַּנָּא לָא סָבַר לֵיהּ כר"ע דְּאָמַר כָּל שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מע"ש אֵינוֹ דּוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת דא"כ לָא הָוֵי קְצִירָה דּוֹחָה שַׁבָּת כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מע"ש כִּדְאִיתָ' הָתָם וכמ"ש התו' עַל בָּרַיְיתָא זוֹ דְּאִי אָתְיָא כר"ע צ"ל דְּדוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת פֵּירוּשׁוֹ לְהַקְרָבָה עכ"ל.

ולע"ד אֵיכִי מַיְיכְרָח דְּאָתְיָא כר"ע אֲנָא כר"א וס"ל קְצִירָה דּוֹחָה שַׁבָּת מִתַּקְרֵי' ואע"ג דְּקָתָנֵי נִקְצַר בְּיוֹם כָּשֵׁר וּמַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר כָּשֵׁר רַבִּי ור' ס"ל דְּאֵין קְצִירָה דּוֹחָה שַׁבָּת כִּדְאִיתָ' הָתָם. י"ל דְּהַאי תַּנָּא ס"ל כר' בַּחֲדָא בַּיּוֹם וּפְלִיג עָלֵיהּ בְּשַׁבָּת וְהָא דְּפָרִיךְ הָתָם אַמַּתְנִיתִי' דְּתָנֵן נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר וְדוֹחֶה הַשַּׁבָּת מַאן שָׁמְעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר בְּיוֹם כָּשֵׁר ר"י וְקָתָנֵי דְּדוֹחֶה שַׁבָּת מַאי לָאו לִקְצִירָה לָא לְהַקְרָבָה וְלָא מְשַׁנֵּי דְּמַתְנִי' ס"ל כְּנָוֵתֵיהּ דר' בַּחֲדָא.

זֶה אֵינוֹ כְּלוּם כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְאוֹקְמָ' כר' וּלְהַקְרָבָה מוֹקְמִינַן. משא"כ בָּרַיְיתָ' א"א לְאוֹקְמָא כְּנָוֵתֵיהּ.

עי"ל דְּהַאי תַּנָּא דְּבָרַיְיתָא ר"א קָתָנֵי לָהּ וְלָא דְּרִישׁ בְּחָרִישׁ וּבְקָצִיר לַמַּכְשִׁירִים כ"א כר"ע לְתוֹסֶפֶת שְׁבִיעִית וּמַכְשִׁירִים יָלִיף מִתַּקְרִיב וס"ל דְּנִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר ואעפ"כ דּוֹחֶה שַׁבָּת דְּהִיא סָבַר אפי' מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מע"ש דּוֹחָה שַׁבָּת אֲבָל מַתְנִי' לָא בָּעֵי לְאוֹקְמָ' כר"א לקמ' פֶּרֶק שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דַּף צ"ו קָתָנֵי בְּמַתְנִי' לְתָא דר"ע לְחוּדָהּ ש"מ דְּסַתְמֵיהּ לְמַתְנִי' כר"ע אֲבָל אִי כר' אָתְיָא א"ש דִּלְמָא ס"ל לר' דאע"ג דְּנִקְצַר בְּיוֹם כָּשֵׁר בְּדִיעֲבַד.

מ"מ כֵּיוָן דִּלְכַתְּחִלָּה מָצוּ לְקָצוֹר בַּלַּיְלָה דָּחֵי שַׁבָּת דְּלָא כר' יוֹחָנָן וְכָל עִיקָּר דְּכָל קֻוֹשְׁיוֹת דְּהָתָם עַל ר' יוֹחָנָן קָאֵי דְּאָמַר כֵּיוָן דְּדִיעֲבַד כר' יָנָא דָּחֵי שַׁבָּת וא"כ אפי' מַתְנִי' שַׁפִּיר כר"ע: וְהַתִּימָא עַל קֻוֹשְׁיָא זוֹ שֶׁהִקְשׁוּ דְּגִילַּף בג"ש אוֹ מִמַּשְׁמָעוּת דְּמוֹעֲדוֹ נִרְאֶה מִדִּבְרֵיהֶם

דְּדָרְשָׁתְּ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי ה' מַוְסְכָּמֶת הִיא לד"ה וְתֵימָא וְהָא ר"א דְּאָמַר פֶּרֶק ר"א דְּמִילָה דש"ה אָתֵי בג"ש מֵעוֹלָם וּמַכְשִׁירִין דָּחֵי שַׁבָּת וְאִי דְּרִישׁ מוֹעֲדֵי ה' א"כ לָמָּה מַיְיתֵי ב"ר מֵעוֹלָם וְהָא מוֹעֲדֵי ה' כְּתִיב בש"ה כְּמוֹ בָּעוֹלָם וְגַבֵּי ש"ה לֵיכָּא מִידֵי אַחֲרִינָא שֶׁיִּדְחֶה הַשַּׁבָּת כ"א מַכְשִׁירִין כְּגוֹן טְחִינָה וְהַרְקָדָה וַאֲפִיָּיה דְּהָא הַקָּרָבָה לֵיכָּא בש"ה כִּדְאִיתָּ' הָתָם וְאֵין לְתָרֵץ דִּלְעוֹלָם דְּרִישׁ מוֹעֲדֵי ה' ומ"מ אִיצְטְרִיךְ ג"ש דְּאִי מִמּוֹעֲדֵי הָוֵי אוֹקְמִינַן לַאֲפָיָיה דַּוְקָא דְּהֵ"א לַעֲשׂוֹתָהּ מע"ש דס"ל לר"א תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ וְאֵיפַּסְלָה לֵיהּ בְּלִינָה וְכִדְאָמַר הָתָם לְרַבִּי אֲבָל טְחִינָה וְהַרְקָדָה לָא דָּחוּ.

לְהָכִי אִיצְטְרִיךְ ג"ש מֵעוֹלָם דְּבָעוֹלָם אפי' קְצִירָה דָּחֵי דס"ל כר' יִשְׁמָעֵאל דְּדָרִישׁ בְּחָרִישׁ וּבְקָצִיר מַה חָרִישָׁה רְשׁוּת וכו' וכמ"ש רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא פֶּרֶק ר"א דְּמִילָה דְּגַם לר"א שֵׁנִי לֵיהּ בֵּין אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת וכמ"ש הַתּוֹסָ' לְקַמָּן בְּדַף ס"ח בד"ה ומַה שְׁחִיטָ' וּלְקַמָּן אַיָּ"ה נְדַקְדֵּק בָּזֶה.

מ"מ קָשֶׁה כֵּינָן דְּאִית לִי ג"ש מוֹעֲדֵי ה' לָמָּה לִי כֵּינָן דְּנָפְקָא לֵיהּ מֵעוֹלָם דַּאֲפִי' קְצִירָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מע"ש דחי' אֶלָּא ע"כ ר"א לָא דָּרִישׁ מוֹעֲדֵי ה': וְעוֹד תֵּימָא שֶׁהֲרֵי הַרְבֵּה תְּנָאִים ס"ל דִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לָא דָּחֵי שַׁבָּת כְּלָל כמ"ש לְקַמָּן וא"כ ע"כ לָא דָּרְשִׁי מוֹעֲדֵי ה' וְגַם לֹא ג"ש דר"א.

וְזֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב דִּלְעוֹלָם דר"י ס"ל דע"כ אָתֵי לָעוֹלָם וּלְהַקָּרָבָה וְלֹא לִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מע"ש כר"ע לָא מָצֵי לַאֲתוּיֵי לש"ה דְּלָא הָיְתָה הַתּוֹרָה מַתִּירָה כְּדְאָמְרִינַן הָתָם דְּמִי לראב"ש לְעִנְיַן קְצִירַת עֹמֶר בַּיּוֹם.

דְּאָמַר דע"כ קְצִירַת עֹמֶר בְּיוֹם כָּשֵׁר דְּאִי פָּסוּל אֵיךְ הִתִּירָה הַתּוֹרָה לִדְחוֹת שַׁבָּת כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר מע"ש כר"ע וא"כ כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר לְאוֹקְמָא כר"א וּלְעִיקַּר מִצְוָה דְּהַיְינוּ לְהַקָּרָבָה הֵיכָא דְּאֵיכָּא דָּחִית שַׁבָּת בְּעִיקַּר הַמִּצְוָה כְּגוֹן עֹמֶר וּשְׁאָר קָרְבְּנוֹת צִבּוּר וְכֵן הַבָּאִים עִם י"ה וְעִם עֹמֶר לָא מוֹקְמִינַן לְמַכְשִׁיר' כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר מע"ש מ"מ מְהַנֵּי הַדָּרָשָׁא גַּם לש"ה לְעִנְיַן טֻמְאָה וְתַדַּע דְּהָא תְּנַן הָתָם מַתְנִי לְקַמָּן פֶּרֶק כֵּיצַד צוֹלִין דש"ה בָּאִין בְּטֻמְאָה וּמַיְיתִי לָהּ שָׁם אַמַּתְנִי' מְמוֹעֲדֵי ה' ואע"ג דְּסָתַם מִשְׁנָה פ' ש"ה כר"ע וְקָתָנֵי הָתָם דש"ה לֹא דָּחוּ שַׁבָּת וא"כ קַשְׁיָא סְתָמָא אַסְתָּמָא אֶלָּא ש"מ כִּדְכָתֵיבְנָ' דְּמוֹקְמִינַן לִקְרָא לְעִיקַּר מִצְוָה שֶׁהַתּוֹרָה הַתִּירָה הֵיכָא דְּאֵיכָּא בְּמִצְוָתוֹ דְּחִיַּית שַׁבָּת וְהֵיכָא דְּלֵיכָּא מוֹקְמִינַן אַטֻּמְאָה אֲבָל לר"א לֹא נִרְאֶה לע"ד לְתָרֵץ כֵּן כֵּינָן דר"א ס"ל בָּעוֹלָם וּמִינָּהּ דְּמַכְשִׁירִין דָּחוּ שַׁבָּת לָמָּה נִדְחַק דְּמוֹעֲדֵי ה' לָא אָתֵי גַּם לש"ה.

וְתַדַּע דְּהָא בָּרַיְיתָא דְּדָרְשִׁי מוֹעֲדֵי ה' מְבֹאָר בָּהּ דְּדָרָשָׁא מוֹעֲדֵי ה': אֲפִילּוּ לְדָחַיַּית שַׁבָּת שֶׁהֲרֵי תַּנְיָא לְפִי שֶׁלֹּא לָמַדְנוּ אֶלָּא לְפֶסַח: וְתָמִיד בְּמוֹעֲדוֹ אפי' בְּשַׁבָּת שְׁאָר קָרְבָּנוֹת כו' מַשְׁמַע דְּגַם לְעִנְיַן שַׁבָּת אָתְיָא מוֹעֲדֵי ה' וא"כ קָשֶׁה לפ"ז מנל"ן בש"ה לִדְחוֹת מַכְשִׁירִים דִּילְמָא לָעוֹמֶר וְלִשְׁאָר דְּבָרִים אָתָא שֶׁיֵּשׁ בְּעִיקָּרוֹ דְּחִיַּית שַׁבָּת ולש"ה אָתָא לְטֻמְאָה אֶלָּא ש"מ דְּהַאי תַּנָּא ס"ל כר"א דבכ"מ מַכְשִׁירִים דָּחוּ שַׁבָּת דע"כ צ"ל דס"ל כר"א כֵּינָן דס"ל דש"ה דָּחוּ שַׁבָּת דלר"ע לֹא דָּחוּ כְּלָל וא"כ כֵּינָן דס"ל כר"א סָבַר דְּקָרָא דְּמוֹעֲדֵי ה' אָתָא גַּם לש"ה אֲבָל ר"א גּוּפֵיהּ דְּיָלִיף ש"ה בג"ש צ"ל דְּלָא דְּרִישׁ מוֹעֲדֵי ה' כְּלָל.

וּבָזֶה זָכִינוּ לָדִין דְּהַרְבֵּה תְּנָאִים נָחְלְקוּ בְּדָרָשׁוֹת אֵלּוּ דַּהֲרֵי גַּם בָּרַיְיתָא דְּמוֹעֲדֵי ה' הוֹכַחְנוּ דְּלָא אָתְיָא לֹא כר"א וְלֹא כר"ע א"כ גַּם עַל בָּרַיְיתָא דְּתַקְרִיב לֹא קָשֶׁה מִידֵי כֵּיוָן דְּהַרְבֵּה תַּנָּאֵי הִיא נִסְתַּלְקָה הַקּוּשְׁיָא כִּפְשָׁטָהּ וכ"ש שֶׁנִּתְחַזֵּק בע"ה תֵּירוּצִים דְּאָתְיָא כר"א כֵּיוָן דְּלָא דָּרִישׁ מוֹעֲדֵי ה' נוּכַל לוֹמַר שַׁפִּיר דְּהַאי בָּרַיְיתָא אַתְיָא כר"א.

וכ"ת מנ"ל לר"א מַכְשִׁירֵי עוֹמֶר מִתַּקְרִיב דִּלְמָא קָרָא לְהַקָּרָבָה אָתָא. י"ל דְּתַקְרִיב לָאו קָאֵי אַהַקָּרָבָה כ"א אַהֲבָאָה תֵּדַע דְּהָא כָּל הַדָּרָשׁוֹת דְּדָרִישׁ סְתָם מִתַּקְרִיב כֵּוָן אַקְצִירָה דָּרִישׁ: ועי"ל דְּבָרַיְיתָ' דְּתַקְרִיב אָתְיָא כָּהֲנֵי תַּנָּאֵי דפ' יֵשׁ נוֹחֲלִין דַּף קכ"א דְּמַפְקִי לְהַאי קְרָא וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת מוֹעֲדֵי ה' לְדָרָשָׁא אַחֲרִינָא וא"כ נָפְקָא לְהוּ שַׁבָּת וְטֻמְאָה מִתַּקְרִיב וכ"ת אִי לָא דָּרְשׁוּ מוֹעֲדֵי ה' לְהָא דרש' אֶלָּא מִתַּקְרִיב א"כ הָא תִּינַח עוֹמֶר אֲבָל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מנ"ל.

י"ל דאה"נ דְּלָא דָּחוּ כִּסְתָם מַתְנִי' דפ' שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּתָנַן וְאֵינָן דּוֹחוֹת אֶת הַשַּׁבָּת אֲפִילּוּ אֲפָיָיתָן וְכֵן תָּנַן שָׁם סוֹף פִּרְקִין וְהַבִּיאוּר לְעֵיל פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין: שָׁם ד"ה מַה לְתָמִיד וְתֵימָא וְנֵילַף כו' הַנֵּה מִתָּמִיד וּמִילָּה כְּבָר כָּתְבוּ התו' פ"ק דְּיֵבָמוֹת דַּף ה' ע"ב ד"ה וּמִכֻּלְּהוּ דַּאֲפִילּוּ קָרְבְּנוֹת צִבּוּר מִקְּרֵי תָּדִיר כֵּיוָן דְּהָווּ בְּכָל שָׁנָה ע"ש.

א"כ כ"ש מִילָּה דְּמִקְּרֵי תָּדִיר כְּנֶגֶד פֶּסַח כֵּיוָן דְּהַמִּילָה הָוֵי בְּכָל יוֹם וא"כ פְּשִׁיטָא דְּאֵיכָּא לְמִיפְרַךְ וּמַה שֶׁהִקְשׁוּ מִשְּׁתֵי הַלֶּחֶם אֲפִילּוּ אִם כַּוָּנָתָם ש"ה וְגַם תָּמִיד אוֹ מִילָּה כמ"ש מוֹרֵי מָהָרָ"ם זַ"ל מ"מ יֵשׁ לְתָמְהַ מַאי קָשֶׁה דִּלְמָא ס"ל דִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לֹא דָּחוּ שַׁבָּת כִּסְתָם מַתְנִי' דש"ה כמ"ש לְעֵיל וְהָכִי סָבְרִי הַרְבֵּה תְּנַאי וְאֶפְשָׁר דט"ס הוּא בתו' ש"ה וצ"ל עוֹמֶר.

דְּבָעוֹמֶר כ"ע לָא פְּלִיגִי דְּהַקָּרָבָה דּוֹחָה שַׁבָּת ומ"מ לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא דְּמַאן לֵימָא לָן דְּלָא אִסְתַּפְקָא לְהוּ גַּם בָּעוֹמֶר כֵּיוָן דְּמוֹעֲדֵי לָא מַשְׁמַע לְהוּ וג"ש לָא גְּמִירִי אוֹ דְּלָא דָּרְשִׁי מוֹעֲדֵי ה' כְּלָל גַּם תַּקְרִיב לָא דָּרְשִׁי לְהָכִי כ"א לִשְׁאָר דְּרָשׁוֹת דְּהָתָם פֶּרֶק ר' יִשְׁמָעֵאל וכמ"ש לְעֵיל דְּתַנָּאֵי הִיא וּבְקָצִיר דָּרְשִׁי כר"ע לְתוֹסְפוֹ' שְׁבִיעִי: וְעוֹד נִרְאֶה לע"ד בְּמִילְתָא דְּשַׁוְיָה לְכוּלְּהוּ בָּמָה שֶׁכָּתְבוּ התו' עַצְמָן לְקַמָּן דַּף ס"ח ד"ה מַה לְמִילָּה דְּאֵיכָּא לְמִיפְרַךְ מַה לְכֻלְּהוּ שֶׁכֵּן בִּשְׁעַת דְּחִיָּתָן מִיָּד יָכוֹל לְקַיְּמָם הַמִּצְוָה משא"כ פֶּסַח אֵינוֹ נָאֱכָל אֶלָּא בַּלַּיְלָה וא"כ נִתְיַישְׁבָה הַקּוּשְׁיָא.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דא"כ לָמָּה לֵיהּ לַתַּלְמִיד לְמִפְרַךְ אַתָּמִיד מַחֲמַת תָּדִיר תִּיפּוֹק לֵיהּ מֵהַאי פִּרְכָא. י"ל דאה"נ אֶלָּא דְּפָרִיךְ מִפִּרְכָא פְּשׁוּטָה בְּכָל הַתַּלְמוּד וְעוֹד דְּפִירְכָא זוֹ אֵינָהּ אֶלָּא פִּרְכָא כָּל דְּהוּ דְּאֵין כָּאן קֻלָּא וְחֻמְרָא אֶלָּא סְבָרָא.

וְלָא פָּרְכִינַן כ"א אָמָה הַצַּד כִּדְאָמְרִינַן בְּחֻלִּין פֶּרֶק כָּל הַבָּשָׂר אֲבָל חֲדָא מֵחֲדָא בק"ו לָא פָּרְכִינַן כָּל דְּהוּ: שָׁם ע"ב ד"ה אֶלָּא אָמַר ר"ל תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א וכו' הַנֵּה רַשְׁ"י נִשְׁמַר בִּלְשׁוֹנוֹ מִקּוּשְׁיָ' זוֹ שֶׁכָּתַב דְּדָחוּ טֻמְאָה מנ"לן הוֹאִיל וּבְמוֹעֲדוֹ לָא מַשְׁמַע לְהוּ א"כ אָזְלָא לָהּ הַקּוּשְׁיָא דְּכָל שַׁקְלָא וְטַרְיָ' דְּתַלְמוּד הוּא לר"ל דס"ל דְּמוֹעֲדֵי לָא מַשְׁמַע מִינַּיהּ אֲבָל אִינָךְ תַּנָּאֵי נָפְקָא לְהוּמַמַּשְׁמָעוּת בְּמוֹעֲדוֹ וע"ז מָשַׁנִּי ס"ל לְהַלֵּל כר"י וְלֵילִיף מֵהַאי קְרָא אֲבָל ר"ש לָא ס"ל כְּהַלֵּל יָלִיף מִמַּשְׁמָעוּת וְאֵין כָּאן קֻלָּא וְגַם מִלְּשׁוֹן רַשְׁ"י מוּכָח שַׁפִּיר דְּפְלִיגִי תַּנָּאֵי בְּהָא דְּלֹא לְחַנָּם כַּתְבֵיהּ: דַּף סז ד"ה הַכָּתוּב נִתְקוֹ לַעֲשֵׂה פ"ה דִּכְתִיב

כָּל יְמֵי כו' וְקָשֶׁה לר"י לעד"נ דְּמָצִינוּ כַּיּוֹצֵא בְּזֶה הַרְבֵּה בַּתַּלְמוּד דְּתוֹפֵס עִיקַּר הַפָּסוּק אע"ג דְּדָיֵיק מִדְּלְעֵיל מִינַּיהּ ה"נ תּוֹפֵס הָעֲשֵׂה עַצְמָהּ וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה רִיבָ"א ז"ל נלע"ד שֶׁקֻּשְׁיָא זוֹ הֵיא תְּלוּיָה בפי' הַסְּוּגְיָא דפ' אֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִין הָא דְּיָלְפִינַן דְּאוֹנֶס הוּא לָאו כֵּינָן דְּכָל יָמָיו יִתּוֹרָא הוּא ע"כ פי' הָכָא שֶׁלֹּא תְּהֵא בִּשְׁלוּחֵיהּ כָּל יָמָיו שֶׁלֹּא יִשְׁלָחֶנָּה שִׁילּוּחַ שִׁיּוֹהֵא כָּל יָמָיו אֶלָּא יַחֲזִירֶנָּה.

וְזֶהוּ שִׁיטַת רִיבָ"א דְּהָכָא ע"ז פֵּירְשׁוּ התו' בְּשֵׁם רַשְׁ"י דְּקָאֵי אֵלּוּ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה דה"ק לוֹ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה כָּל יָמָיו דְּכָל יָמָיו הוּא בְּלוֹ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה בְּעַמּוּד וְהַחֵזֶר ונ"ל דפי' זֶה תּוֹפֵס רַשְׁ"י בְּכָאן וא"כ גַּם הָכָא קָאֵי כָּל יְמֵי אַבָּדָד יֵשֵׁב דְּכָל יָמָיו הוּא בְּבָדָד יֵשֵׁב.

ונ"ל דְּבָחַר רַשְׁ"י בפי' זֶה דִּלְפִי' הָרִאשׁוֹן קָשֶׁה לע"ד דִּנְהִי דְּלָא עָבַר אֶלָּא בְּשִׁלּוּחַ כָּל יָמָיו אֲבָל אִם מַחֲזִירָהּ לֵיכָּא לָאו מ"מ עֲשֵׂה אֵין כָּאן דְּכָל לָאוְיָן הֵם כֵּן שֶׁאָסְרָה תּוֹרָה לָאו זֶה בְּאוֹפֶן זֶה דַּוְקָא אֲבָל אִם הוּא בְּאוֹפֶן אַחֵר אֵין כָּאן לָאו אֲבָל גַּם עֲשֵׂה אֵינוֹ לַעֲשׂוֹת בְּאוֹפֶן אַחֵר ה"נ לֵיכָּא לָאו אֶלָּא אִם מְשַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו אֲבָל אִם אֵין הַשִּׁלּוּחַ כָּל יָמָיו לֵיכָּא לָאו.

ומ"מ אֵין כָּאן עֲשֵׂה דְּמַשְׁמַע שֶׁהוּא מִצְוָה אִם עָשָׂה כֵּן מנ"ל. ונ"ל שֶׁזֶּה דָּחְקִי לְרַשְׁ"י בְּמַכּוֹת בפי' הָרִאשׁוֹן ז"ל דע"כ לָאו שֶׁנִּיתַּק לַעֲשֵׂה הוּא דְּאָמַר קְרָא כָּל יָמָיו לָא ה"ל לְמִכְתַּב אֶלָּא לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָהּ מַאי כָּל יָמָיו אֶלָּא ה"ק לֹא תְּהֵא בְּשִׁילּוּחֶיהָ כָּל יָמָיו אֶלָּא יַחֲזִירֶנָּה ע"כ עַמּוּד וְהַחֵזֶר קָאָמַר וה"ק וְלוֹ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה אִם שִׁלְּחָהּ שֶׁלֹּא תְּהֵא שִׁלּוּחֶיהָ לְכָל יָמָיו הֲרֵי הָעֲשֵׂה אַחַר הַעֲבָרַת הַלָּאו ע"כ שֶׁלְּכְאוֹרָה דְּבָרָיו כְּפוּלִים וּמְיֻוָּתָרִים.

ונ"ל דְּהָא קַשְׁיָא לֵיהּ וּלְהָכִי דְּחֵיק נַפְשֵׁיהּ דְּאֵין כָּאן עֲשֵׂה ולכ"פ דְּלוֹ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה הָוֵי הָעֲשֵׂה ומ"מ יֵשׁ חִילּוּק בֵּין הַפֵּירוּשִׁים דִּלְפִי' זֶה קָאֵי כָּל יָמָיו אֶלָּא יוּכַל שִׁלְּחָהּ ר"ל שֶׁלֹּא תְּהֵא הַשִּׁלּוּחַ עַל כָּל יָמָיו וּלְפִי' הב' קָאֵי אֵלּוּ תִּהְיֶה כָּל יָמָיו וא"כ הפי' הָרִאשׁוֹן הוּא מֻוְרָכָב אַתְּרֵי רֵיכְשֵׁי וְלָכֵן בָּחַר פי' הַשֵּׁנִי: ע"ב ד"ה שֶׁכֵּן טָעוּן פְּרִיעָה וּפְרִימָה וְתֵימָא לר"י אַמַּאי לָא קָאָמַר וכו' אִלְמָלֵא שֶׁאֵינִי כְּדֵי הָיִיתִי אוֹמֵר דְּכֻלָּהּ סוּגְיָא מַיְירֵי בִּימֵי סְפוּרוֹ שֶׁאָז אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּבִיאָה כִּדְאִיתָא בְּשִׁילְהֵי מַסֶּכֶת נְגָעִים וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה לְמַטָּה דְּבִימֵי סְפוּרוֹ אֵינוֹ מְשַׁתֵּלֵחַ כ"א חוּץ לְמַחֲנֵה שְׁכִינָה מִדְּתָנֵן הָתָם דְּהָוֵי כְּטָמֵא שֶׁרֶץ.

אֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין דְּלָא תְּנַן אֶלָּא וַהֲרֵי הוּא מְטַמֵּא כַּשֶּׁרֶץ וְהַיְינוּ לְעִנְיַן טֻמְאָה וכ"פ הָרַמְבַּ"ם ז"ל בְּהֶדְיָא דְּקָאֵי שֶׁהוּא מְטַמֵּא בְּמַגָּע וְלֹא, בְּמַשָּׂא כְּשֶׁרֶץ כִּדְאִיתָא בַּמִּשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה דְּכֵלִים דִּמְצוֹרָע בִּימֵי סְפוּרוֹ לֹא מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא אֲבָל מֻחְלָט מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא ר"ל אִם נָשָׂא אֶת הַמְצוֹרָע שֶׁזֶּהוּ סְתָם מַשָּׂא בַּתַּלְמוּד כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל פֶּרֶק ר' עֲקִיבָא דַּף פ"ג וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי נְטָמֵא הַנּוֹשֵׂא כמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל פ"ק דְּכֵלִים מִדְּקָתָנֵי לְמַעְלָה מֵהֶן מְצוֹרָע דְּיֵשׁ בְּמְצוֹרָע כָּל חוּמְרֵי דְּרֵישָׂא וְעוֹד מַעֲלָה יְתֵירָה וכ"כ בהל' טֻמְאַת צָרַעַת וְכֵן מוּכָח בְּתוֹסָפוֹת דְּהָכָא ד"ה שֶׁכֵּן עוֹשֶׂה שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם ר"ת דְּהָא דְּקָתָנֵי נוֹשֵׂא לָא קָתָנֵי אַמְצוֹרָע מַשְׁמַע הָא אִינָךְ קָאֵי גַּם אַמְצוֹרָע וְקָתָנֵי הָתָם נוֹשֵׂא א"כ מְצוֹרָע מְטַמֵּא בְּהֶיסֵּ' וא"כ קָאֵי אַנִּגְעִים לְעִנְיַן טֻמְאַת מַשָּׂא אֲבָל לְעִנְיַן שִׁלּוּחַ לָא דְּמֵי לְטָמֵא שֶׁרֶץ דְּלָא נִכְנַס אֶלָּא לִפְנִים מִן הַחוֹמָה כְּדִתְנַן הָתָם וְנִשְׁאָר חוּץ לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם פי"א מהל' טֻמְאַת צָרַעַת שֶׁלֹּא כָּתַב אֶלָּא וְיִכָּנֵס לִפְנִים מִן הַחוֹמָה וּפְשִׁיטָא שֶׁלֹּא הָוֵי שִׁתִּיק שֶׁמֻּתָּר אֲפִילּוּ בְּמַחֲנֵה לְוָיָה דְּפוֹסֵק צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּמִי הוּא הַנָּבִיא שֶׁיֵּדַע.

וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה לְקַמָּן מִדְּקָתָנֵי פְּרִיעָה וּפְרִימָה הַיְינוּ בְּמֻוְחָלָט. לֹא יָדַעְתִּי מִנַּיִן לָהֶם דִּלְכְאוֹרָ' נִרְאֶה מִדְּלָא קָתָנֵי לָהּ בְּמַתְנִי' בְּשִׁילְהֵי מַסֶּכֶת נְגָעִים דְּקָתָנֵי כָּל מִילֵּי דְּמְצוֹרָע לְאַחַר תִּגְלַחַת הָרִאשׁוֹנָה טָהוֹר מִלְּטַמֵּא בְּבִיאָה נִכְנַס לִפְנִים מִן הַחוֹמָה כו' וְלָא קָתָנֵי שֶׁהוּא אֵינוֹ פּוֹרֵעַ וּפוֹרֵם.

וַאֲפִי' נִדְחוֹק וְנֹאמַר דלר"א דְּאָמַר פ' וְאֵלּוּ מְגַלְּחִין דִּפְרִיעָה פֵּירוּשׁוֹ גְּדוֹל שַׁעַר לֹא צָרִיךְ לְמֵיתְנֵי דְּהָא כְּבָר הֻזְקַר בְּתִגְלַחַת מ"מ לר"ע דִּפְלִיג עָלֶיהָ וס"ל דְּפוֹרֵעַ הוּא דָּבָר שֶׁחוּץ לַגּוּף וּשְׁקִיל וְטָרֵי תַּלְמוּדָא אִי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁאָסוּר לְהַנִּיחַ תְּפִילִּין ור"נ פִּי' שֶׁאָסוּר בְּכִסּוּי הָרֹאשׁ בְּכֻוְמְתָא וְסוּדָרָ' א"כ ה"ל לְמֵתְנֵי דְּבִימֵי סְפוּרוֹ שָׂרִי וְאֶפְשָׁר דס"ל לתו' דר"ע מוֹסִיף אר"א דס"ל דְּפוֹרֵעַ הָוֵי גְּדוֹל שֵׁעָר וְגַם חוּץ לַגּוּף כמ"ש וכמ"ש התו' פֶּרֶק אֵלּוּ מְגַלְּחִין.

וא"כ כֵּינָן שֶׁהֻזְקַר בְּתִגְלַחַת פְּשִׁיטָא דְּהֻזְקַר בְּאֵינָךְ מִילֵּי דְּכֻלָּם בִּכְלָל פּוֹרֵעַ הוּא וְכֵן פּוֹרֵם ס"ל כֵּינָן דְּהֻזְקַר בִּפְרִיעָה הֻזְקַר גַּם בִּפְרִימָה דִּבְכָל דְּוכְתֵי מַשְׁמַע דְּחַד דִּינָא הָוֵי לְתַרְוַיְיהוּ וְכֵן מָצָאתִי בְּהַשָּׂגַת הָרָאָבָ"ד פִּי"א מה' טֻמְאַת צָרַעַת דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּבִימֵי סְפוּרוֹ הֻזְקַר בִּפְרִיעָה וּפְרִימָה וְלֹא יָדַעְתִּי מנ"ל וּבֶאֱמֶת אִם נָפָרֵשׁ שְׁמַעְתִּין בִּימֵי סְפוּרוֹ יִתְיַשְּׁבוּ כַּמָּה קֻוּשְׁיוֹת דִּנְקַט פְּרָכוֹת אֵלּוּ וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּלָמָּה נְקַט תַּלְמוּדָא יְמֵי סְפוּרוֹ וְלָא יְמֵי חֲלוּטוֹ.

י"ל מְשׁוּם דְּקָשָׁה מַאי רַאי' מַיְיתֵי ר"ש דִּמְצוֹרָע מִשְׁתַּלֵּחַ חוּץ לג' מַחֲנוֹת מִדְּלָא אָתֵי מְזָב דִּלְמָא אִצְטָרִיךְ קְרָא דִּמְצוֹרָע לִימֵי סְפוּרוֹ דְּמַאי חוּמְרָא בְּסִפּוּרוֹ יוֹתֵר מִזָּב וְלָכֵן נָקַט חֲזָקֵי דְּסִפּוּרוֹ דְּמִזָּב יָלְפִינַן דְּמִשְׁתַּלֵּחַ חוּץ לב' מַחֲנוֹת וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק בְּעִנְיַן פּוֹרֵעַ וּפוֹרֵם בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם אֶכְתּוֹב בְּקֻונְטְרֵסִי אַיָּ"ה: אֲבָל אַחֲרֵי רוֹאֵי שֶׁהַתּוֹ' ז"ל לֹא רָצוּ לְפָרֵשׁ בִּימֵי סְפוּרוֹ אֵינִי כְּדֵי לַחֲלוֹק ומ"מ נלע"ד לְיַשֵּׁב דִּנְקַט תַּלְמוּדָ' חוּמְרָא דְּתַרְוַיְיהוּ דְּמֻוְחָלָט וְדִימֵי סְפוּרוֹ דְּבֵין דְּמַיְירֵי קְרָא בִּימֵי חֲלוּטוֹ וּבֵין בִּימֵי סְפוּרוֹ לְכָל חֲדָא אִית לֵיהּ חוּמְרָא וְכֵן הָא דְּפָרֵיךְ אַדְּרַבָּה וּבַחֲמוֹר כו' פָּרִיךְ נָמֵי הָכִי בֵּין דְּמַיְירֵי בְּאֵיזֶה מְצוֹרָע שֶׁיִּהְיֶה אִית לֵיהּ פִּירְכָא.

ואע"ג דְּפִרְכָא דְּהֶיְסֵט נוּכַל לְמִפְרַךְ מִתַּרְוַיְיהוּ מ"מ נִיחָא לֵיהּ לְמִפְרַךְ אָכַל חֲדָא פִּרְכָא דִּידֵיהּ וְכֵינָן דְּהָכִי הוּא יֵשׁ לְיַשֵּׁב קֻושְׁיַית ר"י ז"ל דְּהַתַּלְמוּד לָא נָחִית לְמִנְיָנָא וּבְוַדַּאי טוּבָא חוּמְרָא אִיכָּא בִּמְצוֹרָע אֶלָּא צָרִיכְנָא לְכוּלְּהוּ גַּם פְּרִיעָה וּפְרִימָה לְחוּד הָוֵי סַגִּי וְלֹא נָקַט תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה אֶלָּא לְתָרֵץ דְּלָא תִּקְשֶׁה דִּילְמָא לִימֵי סְפִירָה אָתָא וְלָכֵן תֵּירֵץ דְּגַם לָזֶה אִיכָּא חוּמְרָא וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דא"כ בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה לְחוּד סַגִּי דְּשַׁיְיכִי בְּתַרְוַיְיהוּ י"ל דְּבָעֵי לְפָרֵשׁ אֲפִילּוּ אִי סָבַר ר"ש כמ"ד מֻוְחָלָט מְיָתֵר בת"ה: דַּף סח ד"ה ומה שְׁחִיטָה וְתֵימָא לר"י מַכְשִׁירֵי פֶּסַח מנ"לן לר"א דְּדָחוּ שַׁבָּת וכר"י דְּגָמַר מִסֻּוְכָּה כו' אִיכָּא לְמִפְרַךְ וכו'.

הִנֵּה ע"פ מַאי דְּמַשְׁמַע מִדִּבְרֵי התו' ז"ל רֵישׁ פִּרְקִין דר"א יָלִיף מג"ש דְּמוֹעֲדוֹ הִנֵּה יֵשׁ לְתָרֵץ קֻושְׁיָ' זוֹ וְלֹא יָדַעְתִּי מַאי תֵּימָא יֵשׁ כָּאן דְּתָמִיד יָלְפִינַן מִסֻּוְכָּה וְלוּלָב וְאִינָךְ וְהָתָם לֵיכָּא לְמִפְרַךְ פִּרְכָא זוֹ וַהֲדַר יָלְפִינַן מוֹעֲדוֹ מוֹעֲדוֹ פֶּסַח מִתָּמִיד.

ואע"ג דק"ל דְּבָכָל הַתּוֹרָה לְמֵד מִלָּמֵד חוּץ מִקֳּדָשִׁים כִּדְאִיתָ' בִּזְבָחִים פֶּרֶק אֵיזֶהוּ מָקוֹמָן דַּף נ"א ופ"ק דְּשָׁבוּעוֹת מ"מ הָנֵי מִסְקִינַן הָתָם דַּף כ"א דְּדָבָר הַלָּמֵד בק"ו חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בג"ש וא"כ יָלְפִינַן תָּמִיד בק"ו מֵעֹמֶר וּמָה עֹמֶר שֶׁאֵינוֹ תָּדִיר וְכָלִיל דּוֹחֶה שַׁבָּת

ק"ו לְתָמִיד מַה לָעוֹמֶר שֶׁכֵּן בָּא לְהַתִּיר וְכִדְפָרְכִינַן לְקַמָּן פ' כֵּיצַד צוֹלִין סֵוָכָּה אוֹ לוּלָב תּוֹכִיחַ וְכֵן נוֹכַל לְמֵילַף מִסֵּוָכָּה וְלוּלָב בק"ו מַה סֵוָכָּה שֶׁאֵינוֹ צוֹרֵךְ גָּבוֹהַּ כו' מַה לְסֵוָכָּה שֶׁכֵּן נוֹהֶגֶת בַּלֵּילוֹת כְּבַיָּמִים כו' עוֹמֶר יוֹכִיחַ אוֹ לוּלָב עַיֵּין פ' ר"א דְּמֵילָה שָׁם הֲוַזְכְּרוּ כָּל הַחֲוָמְרוֹת וא"כ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בג"ש וכ"ת א"כ עַל עוֹלַת הַתָּמִיד לָמָּה לִי.

וי"ל דְּעַל עוֹלַת הַתָּמִיד לָאו יַתִּירָא הִיא כְּלָל דְּאִיצְטְרִיךְ לְגוּפֵיהּ שֶׁאִלּוּ מוּסָפִין יְהִיוּ לְבַד מֵעוֹלַת הַתָּמִיד. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ רֵישׁ פִּרְקִין לָמָּה לִי' לְתַלְמוּדָ' לְמֵילַף דְּתָמִיד דּוֹחֶה שַׁבָּת מֵעַל עוֹלַת הַתָּמִיד תִּיפּוֹק לֵיהּ מְהַנֵּי דַּאֲמָרָן.

הָא לָאו קוּשְׁיָא הִיא דְּסֵוָגְיָ' כְּרַבָּנָן. דס"ל דְּלָא דָּחֵי שַׁבָּת כָּל הָנֵי דַּאֲמָרָן דְּכֻלָּן מַכְשִׁירִין הֵן וְאֵין קָרָא דְּלִדְחֵי שַׁבָּת כ"א מוֹעֲדֵי ה' וְהָא לָא מַשְׁמַע לְהוּ וא"כ עוֹמֶר גּוּפֵיהּ מג"ש דְּמוֹעֲדוֹ אָתֵי מִתָּמִיד א"כ לָא קַשְׁיָא מִידִי ומ"מ לֹא יָצָאתִי יְדֵי חוֹבָתִי בָּזֶה ע"פ הַשִּׁיטָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי פ' ר"א דְּמֵילָה דִּלְדִבְרֵי ר"א מוּכָח דְּלָא יָלְפִינַן מִבֵּינַיְיהוּ דְּהָנֵי דאל"כ ג"ש דמ"ה לָמָּה לִי נֵילַף מִבֵּינַיְיהוּ אֶלָּא ש"מ דְּהַתּוֹרָה כְּתָבָה לג"ש כִּי הֵיכִי דְּלָא נֵילַף מְהַנֵּי ע"שע"כ נלע"ד דְּוַדַּאי לר"א בְּמֵילָה בָּעֵי תְּרֵי קְרָאֵי כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְחַלֵּק בֵּין מַכְשִׁירִין לְמֵילָה גּוּפֵיהּ וְאַחֲרֵי שְׁגִילָּה הַכָּתוּב בְּמֵילָה שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּינֵיהֶם א"כ בְּכָל מָקוֹם יָלְפִינַן מִמֵּילָה דְּאֵין חִלּוּק בֵּינֵיהֶם דאע"ג דְּמִמֵּילָה לֵיכָּא לְמֵילַף שֶׁכֵּן נִכְרְתוּ עָלֶיהָ י"ג כְּרִיתוֹת כְּדְאִיתָא הָתָם.

הַיְינוּ לְמֵילַף כֻּלָּהּ מִלְּתָא מִמֵּילָה. אֲבָל פֶּסַח שֶׁגִּילָּה הַכָּתוּב דְּדָחֵי עִיקַּר מִצְוָת' שַׁבָּת יָלְפִינַן אַח"כ מִמֵּילָה דְּאֵין חִלּוּק בֵּין עִיקַּר מִצְוָה לְמַכְשִׁירִין דְּזֶה אֵינוֹ אֶלָּא גִּילּוּי מִלְּתָא: תֵּדַע דְּהָא סוֹף פ' ר' יִשְׁמָעֵאל קָאָמַר דר"א בַּר שִׁמְעוֹן דס"ל דְּנִקְצַר בְּיוֹם כָּשֵׁר בְּשִׁיטַת ר"ע רַבּוֹ דְּאָבִיו קָאָמַר דְּאָמַר מַכְשִׁירִים שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מע"ש לֹא דָּחוּ שַׁבָּת וס"ל לר"א ב"ש כר"י דְּדָרִישׁ בְּחָרִישׁ וּבְקָצִיר דְּדָחֲיָא קְצִירָה שַׁבָּת וְאִי ס"ד נִקְצַר בְּיוֹם כָּשֵׁר הֵיכִי קְצִירָה דָּחֲיָא שַׁבָּת נָעֲבַד מע"ש וא"כ קַשְׁיָא לִי לָמָּה אָמַר דְּבְשִׁיטַת ר"ע אָמְרָה הָא אפי' ר"א ע"כ הָכִי ס"ל כֵּיוָן דר"א נָמֵי אִית לֵיהּ זֶה הַחִלּוּק א"כ ע"כ נִקְצַר שֶׁלֹּא כְּמִצְוָתוֹ פָּסוּל דְּאִי כָּשֵׁר הֵיכִי שָׁרֵי רַחֲמָנָא וכ"ת דְּאַפֵּ"ה שָׁרֵי רַחֲמָנָא א"כ לר"ע נַמֵּי דְּהָא דְּלָא דָּחוּ מַכְשִׁירִים לר"ע מִשּׁוּם דְּלֵית לֵיהּ קְרָא לַמַּכְשִׁירִים דְּקְרָא דר"א מַפִּיק לִדְרָשָׁא אַחֲרִינָא כְּדְאִיתָא פ' ר"א דְּמֵילָה דְּפָרֵיךְ גַּבֵּי לוּלָב וְשׁוֹפָר וְרַבָּנָן הַהוּא מִבָּעֵי לֵיהּ כו' וא"כ קְרָא דְּבְחָרִישׁ וְקָצִיר דְּמְבוֹאָר בֵּיהּ דְּמַכְשִׁירִים דָּחוּ שַׁבָּת אֵימָא דַּאֲפִי' לְשִׁיטַת ר"ע דָּחֵי שַׁבָּת (אֶלָּא ע"כ דִּלְהָכִי דָּחוּ שַׁבָּת אֵימָא אפי' לְשִׁיטַת ר"ע דָּחֵי שַׁבָּת) אֶלָּא ע"כ דְּהָכִי פָּרֵיךְ כֵּיוָן דְּבִקְרָא אֵינוֹ מְבוֹאָר דְּנִקְצַר בְּיוֹם כָּשֵׁר א"כ לָמָּה נֵימָא דְּהוּא כָּשֵׁר וְאַפֵּ"ה דָּחֵי שַׁבָּת מִגְּזֵרַת הַכָּתוּב אע"ג דְּאֶפְשָׁר מע"ש כֵּיוָן דְּבְכָל הַתּוֹרָה לָא דָּחוּ מַכְשִׁירִים שֶׁאֶפְשָׁר מע"ש מוֹקְמִינַן הַאי קְרָא נָמֵי הָכִי דְּאָמְרִינַן דְּנִקְצַר בְּיוֹם פָּסוּל וה"ל א"א ומ"ה דָּחֵי א"כ לר"א נַמֵּי נֵימָא הָכִי דאע"ג דס"ל דְּמַכְשִׁירִין דָּחוּ אע"ג דְּאֶפְשָׁר ה"מ הֵיכָא דְּאִית לֵיהּ קְרָא כמ"ש התו' אֲבָל הֵיכָא דְּלֵיכָּא קְרָא מוֹדֶה דְּלָא דָּחוּ וא"כ הָכָא כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְאוֹקְמָא קְרָא בא"א לָמָּה נֹאמַר דְּהָוֵי אֶפְשָׁר וְאַפֵּ"ה דָּחֵי אֶלָּא ש"מ לר"א כֵּיוָן דְּגַלֵּי רַחֲמָנָא בְּמֵילָה דְּאֵין חִלּוּק מֵעַתָּה בְּכָל מָקוֹם דְּעִיקַּר מִצְוָה דָּחֲיָא שַׁבָּת גַּם מַכְשִׁירִים דָּחוּ כֵּיוָן דְּגַלֵּי רַחֲמָנָא דְּמַכְשִׁירִין הָוֵי כְּעִיקַּר מִצְוָה וְהָכִי אִיתָא בְּכַמָּה דְּוּכְתֵי: וְאִלְמָרָא שֶׁאֵינִי כְּדֵי הָיִיתִי אוֹמֵר דְּלְעוֹלָם לר"א לָא בָּעֵינַן תְּרֵי קְרָאֵי לְמֵילָה וּלְמַכְשִׁירִים וְהָא דְּפָרֵיךְ הָתָם ע"כ לָא פְּלִיגִי רַבָּנַן אֶלָּא

בְּמַכְשִׁירִין אֲבָל מִילָה גּוּפָהּ ד"ה דָּחֲיָא מנ"ל לְרַבָּנָן פָּרִיךְ וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מַאי פָּרִיךְ דִּלְמָא מִקְרָא דר"א מַפְקֵי י"ל מִשּׁוּם דר"א דָּרִישׁ הָתָם מִבְּיוֹם אפי' בְּשַׁבָּת וְהִלְכָךְ פָּרִיךְ לְרַבָּנָן מִנָּלַן אִי דָּרְשִׁי רַבָּנָן נַמִּי מֵהַאי קְרָא א"ש הַאי קְרָא מַפְקֵי לֵיהּ לְבִיּוּם וְלֹא בַּלַּיְלָה כִּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן וְאִית לְהוּ קְרָאֵי אַחֲרִינֵי לְמִילָה ולע"ד גַּם לפי' התו' ע"כ צ"ל הָכִי דְּהָא מְשַׁנֵּי ר"י הָתָם הַאי שְׁנוּיָא אָמַר קְרָא בַּיּוֹם וַאֲפִי' בַּשַּׁבָּת וא"כ אֵין לְפָרֵשׁ קוּשְׁיָ' הַמַּקְשֶׁה הָיְתָה לר"א דַּוְקָא דְּבָעֵי תְּרֵי קְרָאֵי קְרָא לְמִילָה מנ"ל א"כ מַאי מְשַׁנֵּי ר"י הָא הַאי קְרָא אָמְרִינַן דְּמַפִּיק ר"א לְמַכְשִׁירִים וּמִילָה גּוּפָא מנ"ל וְכָתַב דר"י סְמִיךְ אַשְׁנוּיָא קָמָא דר"א אִית לֵיהּ מִילָה הֲלָכָה וּבְיוֹם לְמַכְשִׁירִים וְכִדְפִ' רַשִׁ"י שָׁם א"כ מַאי הוֹסִיף ר"י דְּגַם לְשַׁנּוּיָא קָמָא דְּאָמַר הֲלָכָה ע"כ מִילָה גּוּפָהּ אָתְיָא מֵהֲלָכָה וּמַכְשִׁירִים מִבְּיוֹם וּלְרַבָּנָן נָפְקִי מִבְּיוֹם דְּהָא לְדִידְהוּ לָא קשי' וְלָא מִידֵּי וְעוֹד מַאי פָּרִיךְ הָתָם מִי דָּיְינִינַן ק"ו מֵהֲלָכָה כו' דִּלְמָא ר"א לָא מַפִּיק פְּקוּחַ נֶפֶשׁ מק"ו כ"א מִקְּרָאֵי וְכִדְפִ' רַשִׁ"י בְּשַׁנּוּיָא דר"י דא"א לוֹמַר דר"י גִּילָּה הַאי שְׁנוּיָא דְּזֶה לֹא נִזְכַּר בְּדִבְרֵי ר"י אֶלָּא ע"כ שַׁנּוּיָא דר"י וְכֵן דְּעַוְלָא לְרַבָּנָן קַאֵי וא"כ קַשְׁיָא לָמָּה לְהוּ לְמִטְרַח לְשַׁנּוּיֵי לְהוּ דְּרַבָּנָן וְהָא לֹא הִקְשׁוּ לְרַבָּנָן כְּלוּם אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר דְּהַמַּקְשָׁן בָּעֵי גַּם לְרַבָּנָן נָפְקִי מֵהַאי קְרָא אוֹ מִקְרָא אַחֲרִיתִי וְלֹא קַשְׁיָא הֵיא אֶלָּא אִיבַּעְיָא א"כ קַשְׁיַת התו' נָמֵי אֵיפַּרְקָא בְּהָא אפי' אִי קָאֵי אַרַבָּנָן לְחוּדַיְיהוּ וְאָפְשָׁר לְחַלֵּק לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת הָיְתָה הַקּוּשְׁיָא לר"א דְּכֵיוָן דלר"א ע"כ מִילָה גּוּפָהּ צְרִיכָה קְרָא אַחֲרִינָא א"כ בָּעֵי הַמַּקְשָׁן שַׁפִּיר אִי גַּם רַבָּנָן דָּרְשִׁי מִילָה גּוּפָהּ מִקְּרָא דר"א אוֹ מִקְּרָא קַמָּא דְּמַפִּיק ר"א לְמַכְשִׁירִים כֵּיוָן דע"כ לְרַבָּנָן חֲדָא מִינַּיְיהוּ לְדָרָשָׁא אָתוּ א"כ בָּעֵי הֵי מִנַּיְיהוּ אַתָּא לִדְרָשָׁא אֲבָל לְשִׁיטָה דלר"א נָפְקִי מִילָה וּמַכְשִׁירִים מֵהַאי קְרָא א"כ מֵהֵי תֵּיתֵי נֵימָא דְּאִית לְהוּ לְרַבָּנָן קְרָא אַחֲרִינָא.

ואעפ"י שֶׁהָיָה פִּתְחוֹן פֶּה לוֹמַר דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם אוֹ הָיָה אֶפְשָׁר דמנ"לן לָאו קוּשְׁיָא. אֶלָּא עַוְלָא עַצְמוֹ קָאָמַר כמ"ש התו' רֵישׁ פֶּרֶק י"כ כה"ג וְהֵבִיאוּ כַּמָּה רְאָיוֹת ע"ז מ"מ רַשִׁ"י נָמֵי פֵּירֵשׁ כְּפֵירוּשׁוֹ וְכֵן מַשְׁמַע הָתָם גַּבֵּי לוּלָב דְּקָאָמַר א"ה בַּיּוֹם אפי' בְּשַׁבָּת לְמַאי אִי לְטַלְטוּל אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמִשְׁרֵ' טַלְטוּל.

אֶלָּא לְמַכְשִׁירִין. מַשְׁמַע אִי אֶצְטְרִךְ קְרָא לְטַלְטוּל לָא הָוֵי מוֹקְמִינַן לְמַכְשִׁירִים אַלְמָא גַּם לר"א יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם הִלְכָךְ נִרְאֶה כמ"ש בְּרֵישָׁא:.

דַּף סט ד"ה אִם דָּחוּ כו' וְתֵימָ' לר"י דְּמָה רְאִיָּ' מַיְיתֵי כו' ר"י ז"ל אָזֵיל לְשִׁיטָתֵי' שפי' לְעֵיל דר"א לְטַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן פָּרִיךְ וְהִלְכָךְ מַקְשֶׁה שַׁפִּיר וְהָא לְרַבָּנָן יֵשׁ לְחַלֵּק. אֲבָל רַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּנַדַּאי אֵין לְחַלֵּק בֵּין אֶפְשָׁר לל"א.

כֵּיוָן דְּגַלֵּי קְרָא בְּמִילָה כמ"ש. וְהָא דְּאִיצְטְרִיךְ ר"א לק"ו.

מִשּׁוּם דְּלָא תֵּימָא דִּלְמָא אע"ג דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא שָׁרֵי מ"מ רַבָּנָן גָּזְרוּ עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יִדְחוּ שַׁבָּת וְהֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁגָּזְרוּ בְּכַמָּה דְּבָרִים וְכַאֲשֶׁר הוּא לְפִי הָאֱמֶת גַּם לר"א וְכִדְאָמְרִינַן לְקַמָּן בְּפֶרֶק הָאִשָּׁה לְכָךְ מַיְיתֵי דְּאִם כְּדְבָרָיו שֶׁהֵם אִיסּוּרֵי תּוֹרָה לֹא גָּזְרוּ ק"ו בְּאִיסּוּרֵי שְׁבוּת וּבַבָּרַיְיתָא מַיְיתֵי שְׁבוּת מִשְּׁבוּת דְּמִיחוּי קָרָבָיו שְׁבוּת הוּא לכ"ע וְלֹא יָדַעְתִּי שָׁם שׁוּם אִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא דְּלָמָ"ד מְנַקְּבָן בְּסַכִּין אֵינוֹ אֶלָּא מְחַתֵּךְ בְּבָשָׂר וכ"ש לָמָ"ד שֵׁירְקָא דְּמָעַיָּא דְּאֵינוֹ אֶלָּא מוֹצִיא הָרְעִי וְנִרְאֶה דְּגָזְרוּ מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כִּמְתַקֵּן כְּלִי שֶׁבְּלֹא זֶה יַסְרִיחוּ

וא"כ אִם לֹא גָּזְרוּ בְּדָבָר דְּאִתְעֲבִיד צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ ק"ו לִפְנֵי שְׁחִיטָה וא"כ ר"א טַעְמֵיהּ, דְּנַפְשֵׁיהּ קָאָמַר.

דִּלְדִידֵיהּ לָא שָׁנֵי לֵיהּ בֵּין אֶפְשָׁר לל"א כמ"ש. ור"א מַשִּׁיב לְדִבְרֵי ר"א.

וְעוֹד דא"כ דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּינַיְיהוּ מ"מ מַיְיתֵי ר"א רְאַיְּ' דְּיוֹתֵר יֵשׁ לִגְזוֹר בְּאִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא וּבְבָרַיְיתָ' מַיְיתֵי ראי' דְּיוֹתֵר יֵשׁ לִגְזוֹר בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ. אע"ג דא"א מ"מ אִיתְעֲבִיד לֵיהּ צ"ג וְהָנֵי מִילֵּי צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ נינְהוּ אע"ג דְּאֶפְשָׁר: שָׁם ע"ב ד"ה אֲכִילַת פְּסָחִים לָא מָעֲכְבָא וְלֹא כַּפֵּ"ה כו' ולעד"נ דְּרַשְׁ"י ז"ל לֹא רָצָה לְפָרֵשׁ כמ"ש התו' לְחַלֵּק בֵּין יֵשׁ בְּיָדוֹ לְתַקֵּן עַצְמוֹ כְּטָמֵא גָּמוּר דְּמַה בְּכָךְ שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ לְתַקֵּן מ"מ כֵּיוָן דְּלֹא תִּיקֵּן הֲרֵי גַּבְרָא לָא חָזֵי ע"כ ר"ל פי' דר"א ס"ל לְגַמְרֵי דְּלָא מְעַכְּבָא וס"ל כְּזַקְנֵי דָרוֹם דפ"ב דְּזָבָחִים דַּף ב כ' דְּלָא מַקְשֵׁי אוֹכְלִים לִמְנוּיִין וס"ל דְּאִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לְמִצְוָה וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ אוֹתָם התו' עַצְמָן לְקַמָּן וְהָא דְּלָא מוּקֵי תַּלְמוּד לְקַמָּן נָמֵי כְּזַקְנֵי דָרוֹם.

י"ל לְשִׁיטַת רַשְׁ"י ג"כ כפי' התו' דִּלְקַמָּן דְּרוֹב תַּנָּאֵי לָא ס"ל כז"ד וּמַקְשֵׁי אוֹכְלִין לִמְנוּיִין א"כ לָמָּה נוֹקֵי לר"נ דְּלָא כְּהִלְכְתָא אֲבָל ר"א ע"כ דְּלָא כְּהִלְכְתָא כֵּיוָן דַּאֲפִילּוּ גַּבְרָא דְּחָזֵי לַאֲכִילָה לָא בָּעֵי דְּהָא בְּלֹא הַזָּאָה גַּבְרָא לָא חָזֵי וכמ"ש.

ועי"ל דִּלְקַמָּן לָא מוּקֵי כז"ד מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן הָתָם דְּרַב ס"ל כר"נ וְאִי ר"נ כז"ד א"כ גַּם רַב כז"ד וְזֶה לֵיתָא דְּהָא ז"ד ס"ל פ"ב דְּזָבָחִים דְּשׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין עַל טְמֵא שֶׁרֶץ וְאֵלּוּ רַב ס"ל לְקַמָּן דַּף פ' דְּאֵין שׁוֹחֲטִין עַל טְמֵא שֶׁרֶץ דְּקָאָמַר מְטַמְּאִין א' מֵהֶן בְּשֶׁרֶץ וַאֲסַ"כ פָּרִיךְ לְעֵילָּא וִיטַמְּאוּ א' בְּשֶׁרֶץ וּמְשַׁנֵּי קָסָבַר שׁוֹחֲטִין עַל ט"ש אַלְמָא רַב דְּאָמַר מְטַמְּאִים בְּשֶׁרֶץ ס"ל דְּאֵין שׁוֹחֲטִין וא"כ דְּלָא כז"ד ואע"כ דְּהָא בְּהָא לָא תַּלְיָא דאע"ג דִּפְלִיגִי לְעִנְיַן שׁוֹחֲטִים עַל ט"ש.

לְעִנְיַן הֶיקֵּשׁ אוֹכְלִין לִמְנוּיִין אֵימָא דְּלָא פְּלִיגִי. מ"מ לָא נִיחָא לְתַלְמוּדָא לְמֵימַר, דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּוָותַיְיהוּ בַּחֲדָא וּפְלִיג בַּחֲדָא אֲבָל ר"א דס"ל כְּוָותַיְיהוּ לְעִנְיַן שׁוֹחֲטִים עַל ט"ש נוֹכַל לוֹמַר בְּלֹא סָפֵק דס"ל כז"ד.

וּקְצָת רְאַיְּ' לְזֶה מֵהָא דז"ד לֹא מַקְשֵׁי. וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת א"כ, ז"ד דְּלָא כְּמַאן דְּהָא לֵיכָּא שׁוּם תַּנָּא דְּלָא מַקֵּישׁ כמ"ש התו' הָכָא ופי' כ"ש.

ומ"ש ע"ב דְּזָבָחִים דז"ד תַּנָּאֵי הָווּ. לְכְאוֹרָה לע"ד לָא מַשְׁמַע הָתָם הָכִי דְּהָא קָאָמַר הָתָם דְּתִקַּע לְהוּ ר"ל אַלְמָא בִּימֵי ר"ל הָווּ.

ואע"ג דְּאֵיכָּא לְמֵידְחֵי דְּבִתְחִילַּת יְמֵי ר"ל הָווּ ור"ל בִּתְחִילַּת יָמָיו הָיָה בִּימֵי הַתַּנָּאִים כִּדְאִיתָאבְּעֵירוּבִין פֶּרֶק הַדָּר ר"ל וְתַלְמִידֵי דְּרַב חֲנִינָא אִיקְּלַעוּ לְהָהוּא פּוּנְדָּק וכו' בָּאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת ר' אֶפֶס אַלְמָא הָיָה בִּימֵי ר' אֶפֶס שֶׁהָיָה בִּימֵי רַבִּי וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת שָׁם וַאֲפִי' ר"ל צ"ל שֶׁהָיָה בִּימֵי רַבִּי שֶׁהָרֵי ר"א לֹא חָיָה אַחַר ר' כ"א ג' שָׁנִים וּמֶחֱצָה וּבִיבָמוֹת פֶּרֶק הֶעָרֵל נָמֵי אָמְרִינַן דְּבָעֵי ר"ל מר' אוֹשַׁעְיָ' וּמַשְׁמַע שָׁם שֶׁזֶּה ר' אוֹשַׁעְיָ' רַבָּה וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת שָׁם מ"מ מִדְּמַקְשֵׁי הָתָם אַזְקְנֵי דָרוֹם מִבָּרַיְיתוֹת לֹא מַשְׁמַע שֶׁהָיוּ תְּנָאִים כֵּיוָן דִּפְלִיגִי אַמַּתְנִי' דְּתָמִיד נִשְׁחָט הֵיכִי ס"ד לְמִפְרַךְ עֲלַיְיהוּ מִשּׁוּם בָּרַיְיתָא גַּם מַה שֶּׁתֵּירְצוּ שָׁם עוֹד דְּאִינְהוּ פְּלִיגִי אַסְּוּגְיָא דְּכֵיצַד צוֹלִין דְּמַסִּיק דר"ז בָּעֵי גַּבְרָא דַּחֲזֵי אַלְמָא ס"ל דר"נ אפי' דְּחָזֵי לָא בָּעֵי וּלְפִי אָכְלוֹ לְמִצְוָה אֵין נִרְאִין כֵּן כֵּיוָן דְּתַלְמוּדָא מַסִּיק הָכָא סְתָמָא לֹא

מַשְׁמַע שֶׁנֶּחֱלַק אָדָם בְּדָבָר אֲבָל לְפִי שִׁיטַת רַשְׁ"י א"ש דז"ד אָתוּ כר"א הָכָא דְּגַם בְּשׁוֹחֲטִין עַל ט"ש ס"ל כְּוָותֵיהּ וכ"ש: דַּף ע ד"ה מ"ט דְּבָן דּוֹרְתַאי רַשְׁ"י פי' דְּבַחֲגִיגַת י"ד מַיְירֵי כו' וְקָשֶׁה וכו' הָיִיתִי יָכוֹל לע"ד לוֹמַר דִּלְדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל י"ל דְּבָן דּוֹרְתַאי קָאֵי אָכַל חֲגִיגוֹת וְלָכֵן אָמַר חֲגִיגָה סְתָם דְּאָשֶׁם חֲגִיגָה קָאֵי וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י דפי' אַהָא דְּפָרִיךְ בַּגְּמָרָא וְרַבָּנַן מ"ט לָא דָּחֵי דְּהַקְּוֻשְׁיָא הִיא עַל חֲגִיגַת ט"ו וְיֵשׁ לְדַקְדֵּק הָא לְשִׁיטָתוֹ לֹא נִזְכְּרָה חֲגִיגַת ט"ו בִּשְׁמַעְתִּי' וְהֵיכִי פָּרִיךְ בִּסְתָמָא אֶלָּא ש"מ דב"ד שֵׁם חֲגִיגָה קָאָמַר דְּאֵין לְךָ חֲגִיגָה דְּלָא דָּחֲיָא שַׁבָּת לְדִידֵיהּ וְרַבָּנַן פְּלִיגִי בְּכוּלְּהוּ וְלָכֵן פָּרִיךְ מ"ט לָא דָּחֲיָא שׁוּם חֲגִיגָה וַאֲפִי' ט"ו וּמַה שפי' רַשְׁ"י דפי' מִשּׁוּם חֲגִיגַת י"ד מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ דְּמִשּׁוּם ט"ו לֹא הָיָה צָרִיךְ לְפָרֵשׁ וּלְהִתְרַחֵק דְּהָא יֵשׁ לָהּ תַּשְׁלוּמִין וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ אַחַ"כ גַּם קָרָא דְּמַיְירֵי ר"נ קָאֵי אַחֲגִיגַת י"ד אֶלָּא דס"ל לב"ד מִסְבָרָא דְּהַוְקְשׁוּ זֶה לָזֶה כמ"ש התו' זַ"ל וְלָכֵן פירש"י דְּעִיקַּר פְּרִישָׁתוֹ הָיְתָה מִשּׁוּם חֲגִיגַת י"ד וּלְעוֹלָם מִדְּקָאָמַר סְתָם חֲגִיגָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת מַשְׁמַע כָּל שֶׁהוּא חֲגִיגָה וְהוֹאִיל וְכֵן נוֹכַל לוֹמַר דִּלְעוֹלָם לְבֶן תֵּימָא חֲגִיגַת י"ד דָּחֲיָא שַׁבָּת וְהָא דְּקָאָמַר טַעְמָא דִּפְרוּשֵׁי מִשּׁוּם דב"ד ע"כ לָא דְּרִישׁ קְרָא דב"ת דְּהָא מִקְּרָא דב"ת מוּכָח ע"כ דְּלָא מַקְשִׁינַן חֲגִיגַת ט"ו לי"ד דְּהָא די"ד אֵינָהּ נֶאֱכֶלֶת אֶלָּא לְיוֹם וָלַיְלָה וְשֶׁל ט"ו ע"כ נֶאֱכֶלֶת לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה א' מִקְּרָא דְּאִם נָדֹר וְאִם נְדָבָה כִּדְאָמְרִינַן וּבְהָא לָא פְּלִיג שׁוּם תַּנָּא וְכִדְקָאָמַר בֶּן תֵּימָא בְּהָדְיָא לְעֵיל וא"כ הֵיכִי ס"ד לְמֵימַר דְּבָן דּוֹרְתַאי דְּרִישׁ כְּבֶן תֵּימָא מִקְּרָא דְּלֹא יָלִין הָוֵי חַג הַפֶּסַח וּמִינָּהּ יָלִיף דַּחֲגִיגַת י"ד הַוְקְשָׁה לְפֶסַח וַהֲדַר יָלִיף מִינָּהּ שֶׁל ט"ו כֵּינָן דְּעִיקַּר קְרָא אַלִּינָה קָאֵי וּלְעִנְיַן לִינָה לֹא הַוְקְשׁוּ הַחֲגִיגוֹת זֶה לָזֶה כמ"ש וְאֵיךְ נַקִּישׁ אוֹתָם לְמִילֵּי אַחֲרִינֵי וְעִיקַּר קְרָא סוֹתֵר הַהֶיקֵּשׁ וְעוֹד הָא.

אָמְרִינַן בִּזְבָחִים דַּף נ' דְּדָבָר הַלָּמֵד בְּהֶיקֵּשׁ אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהֶיקֵּשׁ כְּקָדָשִׁים וּפֶסַח קָדָשִׁים הוּא וא"כ אִי דְּרִישׁ כב"ת א"כ חֲגִיגַת י"ד בָּאָה מֵהֶיקֵּשׁ דְּפֶסַח וְאֵיךְ חוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּהֶקֵּשׁ אט"ו וְגַם בְּבִנְיַן אָב אִיבַּעְיָא הָתָם וְלָא אִיפַּשְׁטָא וְזוֹ קוּשְׁיָא גְּדוֹלָה בְּעֵינַי.

וְגַם אֵין לוֹמַר דְּלָא יָלִיף לָהּ מִקְּרָא דְּלֹא יָלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב. כִּי הֵיכִי דְּיָלִיף תַּנָּא דִּלְקַמָּן דא"כ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן לְבַקֵּר ל"ל וְכֵינָן דב"ד מַקִּישׁ הַחֲגִיגוֹת זוֹ לָזוֹ א"כ כֵּינָן דט"ו נָפְקָא מֵאִם נָדֹר דְּנֶאֱכָל' לב' יָמִים וְלַיְלָה ה"ה די"ד כֵּינָן דְּשָׁוִין הֵן.

וְעוֹד הֵי מִנַּיְיהוּ מַפְקִי דְּאִם כְּתִיב וְלָכֵן פֵּירֵשׁ רַב דְּמִקְּרָא אַחֲרִינָא יָלִיף דִּכְתִיב בְּהָדְיָא דְּקָרֵי לַחֲגִיגָה פֶּסַח וא"כ נוֹכַל לִלְמוֹד שֶׁל ט"ו מִינֵּיהּ בְּבִנְיַן אָב אוֹ בְּהֶיקֵּשׁ מִסְּבָרָא וא"כ קָאָמַר רַב אַשִׁי טַעְמָא דְּפְרוּשֵׁי' כו' דְּהוּא לֹא ס"ל כְּבֶן תימ' וְכִי לְזוֹ הֲוָצְרְכְנוּ לְחַפֵּשׂ בַּמִּקְרָאוֹת אַחַר טַעֲמֵי הַמַּבְדִּילִים מִן הַחֲכָמִים וְכֵן מוּכָח קְצָת מִלְּשׁוֹן ב"ד דְּקָאָמַר תְּמֵיהֵנִי מַה יָּשִׁיבוּ לְאַלְיָה אִם יֹאמַר לָמָּה לֹא חֲגַגְתֶּם בְּשַׁבָּת וְאִי מִדְּרָשַׁת ב"ת לֵיכָּא לְמִתְּמַה כֻּלֵּי הַאי דְּהָא לְעֵיל מְבַעְיָ' אִי מַקְשִׁינַן מֵהֶיקֵּישָׁא דב"ת לְכָל מִילֵּי אוֹ לָאו א"כ ש"מ דְּדָרִישׁ הוּא קְרָא אַחֲרִינָא וע"ז הִקְפִּיד ר"א לְדָרוֹשׁ אַחֲרָיו קְרָא אַחֲרִינָא שֶׁאֵין שׁוּם תַּנָּא אַחֵר דּוֹרֵשׁ כְּמוֹתוֹ ועכ"פ מַה דְּמַקִּישׁ ע"פ דְּרָשָׁא שֶׁלּוֹ ט"ו לי"ד בְּהָא פְּשִׁיטָא דְּאִיכָּא לָמֵ"ד וא"כ רַב לָא דְּרִישׁ כִּי אִם אַלִּיבֵּיהּ וְלָכֵן הִקְפִּיד ר"א: עי"ל דלב"ת לֹא דָּחֵי שַׁבָּת וְאַפֵּ"ה נלע"ד לְיַשֵּׁב דָּמָהּ הִקְשׁוּ דְּלְעֵיל קָאָמַר ר"א תַּיְתֵי בְּשַׁבָּת כו' הַיְינוּ לְמַתְנִי' דִּידַן דְּתַנַן דַּחֲגִיגַת י"ד נֶאֱכֶלֶת לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה א' וא"כ לֵית לְהוּ דְּרָשָׁא דְּבֶן תֵּימָא וא"כ אִם נָדֹר מָצֵי אָתֵי לי"ד כְּמוֹ

לט"ו כֵּינָן דְּשָׁוִין זֶה לָזֶה וכ"ת כֵּינָן דְּבָאָה עִם הַפֶּסַח מ"ד דְּתֶהֱוֵי כְּפֶסַח לְהָכִי אִיצְטְרִיךְ קְרָא דא"ה אפי' כִּי כְּתִיב נֵימָא דְּלִשְׁאָר מִילֵּי תֶּהֱוֵי כְּפֶסַח לְעִנְיָן לְמִנּוּיוֹ וְצָלֵי וּשְׁאָר מִילֵּי.

וְאֵין נִרְאֶה לוֹמַר דְּזֶה הָוֵי דָּבָר שֶׁבַּכְּלָל וְיָצָא לְלַמֵּד וכו' כֵּינָן דְּהַכְּלָל לָא כְּתִיב בְּהֶדְיָא. וְעוֹד דְּמִדְּבְרֵי הַתַּנָּא עַצְמוֹ לְקַמָּן מוּכָח דְּאֵינוֹ כֵּן דא"כ מַאי פָּרִיךְ לְקַמָּן אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לְיוֹם וָלַיְלָה וּמַיְיתֵי מֵאם נָדַר ול"ל אִם נָדַר תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּאִי לְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יָלִין לָמָּה לִי פְּשִׁיטָא כֵּינָן דְּבָאָה עִם הַפֶּסַח הָוֵי כְּפֶסַח.

אֶלָּא ע"כ אִיצְטְרִיךְ כִּי הֵיכִי דְּלָא נֵילַף מֵאם נָדַר כמ"ש א"כ אֵין סְבָרָא זוֹ מֻוכְרַחַת דְּתֶהֱוֵי כְּפֶסַח דַּוְקָא. וא"כ לב"ד דְּמַקִּישׁ לֵהּ אַהֲדָדֵי אפי' לְעִנְיַן דחי' שַׁבָּת שֶׁהוּא אִיסּוּר סְקִילָה.

א"כ ס"ל שֶׁהֵן שָׁוִין לְגַמְרֵי פְּשִׁיטָא דְּלָא אִיצְטְרִיךְ קְרָא דְּנַדַּאי הָוֵי מַשְׁוינַן הַחֲגִיגָה לְעִנְיַן אֲכִילָה ע"כ דְּרִישׁ כְּתַנָּא דְּלִקְמָן מְלֹא יָלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב וגו' וּלְתַנָּא דְּלִקְמָן פְּשִׁיטָא דְּדָחֵי שַׁבָּת כֵּינָן דִּכְתִיב אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב שֶׁפִּירוּשׁוֹ שֶׁתִּזְבַּח עִם הַפֶּסַח כמ"ש רַשִׁ"י וְכֵינָן שֶׁכָּתַב קְרָא שֶׁהוּא נִזְבָּח עִם הַפֶּסַח א"כ כָּל אֵימַת שֶׁנִּשְׁחַט הַפֶּסַח נִשְׁחָט גַּם הוּא בְּשַׁבָּת וּבְטֻמְאָה אֲבָל קְרָא דב"ת לָא מַיְירֵי מִדִּין שְׁחִיטָה כְּלָל כ"א כָּל דָּבָר הַפָּסוּל בְּפֶסַח פָּסוּל גַּם בַּחֲגִיגָה וְלָא מַיְירֵי שֶׁיִּהֵא נִשְׁחָט כְּמוֹ פֶּסַח וא"כ דְּיֵיק ר"א דְּאִי דְּאוֹרָיְיתָא תַּיְתֵי בְּשַׁבָּת וּבְטֻמְאָה וּבִמְרֻחָקָה כְּמוֹ פֶּסַח.

וְעוֹד דְּבִשְׁלָמָא לב"ת דְּלִיף מֵהֵיקֵּישָׁא אִיכָּא לְמֵימַר דְּמִקְרָא דּוֹחֲגוֹתָם יָלִפִינַן מִסְּבָרָא דְּלָא אַקְשֶׁה רַחֲמָנָא לְכָל מִילֵּי כֵּינָן דְּאֵינוֹ אֶלָּא בְּהֵיקֵּישָׁא בְּעָלְמָא מָרְבִינְהוּ קְרָא אֲבָל קְרָא דְּתִזְבַּח בְּעֶרֶב כֵּינָן דְּמְצַוָּוה הַקְּרָא שֶׁיִּהֵא נִשְׁחָט עִם הַפֶּסַח בִּזְמַן הַפֶּסַח לֹא מָצִינוּ מִסְּבָרָא לְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לְחוֹל כֵּינָן דְּקְרָא סְתָמָא כְּתִיב נִשְׁחָט לְעוֹלָם עִם הַפֶּסַח וּכְתַנָּא דְּלִקְמָן לָא אתי' ב"ד וְכֵן נלע"ד הִלְכָתָ' דְּלָא דָּחֵי שַׁבָּת דְּפְשִׁיטָא לָא הָוֵי שְׁתִיק ב"ת דְּנָקֵט כָּל הַדִּינִים דְּשָׁוֶה חֲגִיגָה לְפֶסַח וְלֹא הִזְכִּיר דחי' וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּכָל הַדְּבָרִים הֵם לְחוּמְרָא וּמִנָּלַן לְהָקֵל לְדָחוֹת שַׁבָּת: וְהַקּוֹשְׁיָא הב' נִתַּיְישְׁבָה בְּתֵירוּץ הָרִאשׁוֹן מִמֵּילָא וַאֲפִ' בְּתֵרוּץ הב' מַאן לֵימָא לָן דְּהוֹצִיאוּ לוֹ אָתְיָא כב"ת דְּלְמָא כְּתַנָּא דְּלִקְמָן וב"ת לָא מָצֵי ס"ל כְּתַנָּא דְּלִקְמָן כמ"ש: דֶּה ע"א ד"ה לֵילֵי י"ט הָאַחֲרוֹן פֵּ"ה דַּוְקָא לַיְלָה וכו' וְקָשֶׁה לְרִיבָ"א כו' אע"ג דְּרַשִׁ"י עַצְמוֹ בַּסּוֹכָה פי' כפי' ריב"א מ"מ רָאִיתִי לִסְמוֹךְ לוֹ קַצָּת תֵּירוּץ לפי' קַמָּא דְּלָא נְשׁוּיֵ' כְּטוֹעֶה לְגַמְרֵי די"ל דְּרַשִׁ"י דִּשְׁמָנָה דְּקָתָנֵי לָאו אִימֵ' קָאֵי אֶלָּא אַשְׁמֻעֶתָה גּוּפָהּ דה"ק דִּשְׁמָנָה הִילּוּלִין וּשְׁמָנָה שְׁמָחוֹת יֵשׁ בְּחַג אע"ג דְּזִמְנָם אֵינָן שָׁוִין דְּמִקְצָתָן בַּיּוֹם וּמִקְצָתָן בַּלַּיְלָה.

מ"מ יֵשׁ שְׁמֹנָה שְׁמָחוֹת דְּהַיְינוּ אֲכִילַת שְׁלָמִים. ואע"ג דְּלָא הָוֵי דְּוּמְיָא דְּאִינָךְ דְּקָתָנֵי לוּלָב וַעֲרָבָה שִׁשָּׁה וְשִׁבְעָה דְּהַיְינוּ ע"כ אַיָּמִים קָאֵי דְּאַעֲרָבָה לָא מָצֵי קָאֵי דַּעֲרָבָה לְשׁוֹן נְקֵבָה הִיא כִּדְאָמְרִינַן בְּסוֹכָה עֲרָבָה צְרִיכָה שִׁיעוּר וְאֵינָהּ נִיטֶּלֶת כו' וא"כ הֵיכִי קָתָנֵי שִׁשָּׁה לְשׁוֹן זָכָר.

מ"מ י"ל דְּלִגַבֵּי שִׂמְחָה לֹא רָצָה לְמַתְנִי' אִימֵ' דְּאִיכָּא גַּם הַלֵּילוֹת. וּבֶאֱמֶת דְּזֶה קָשֶׁה קַצָּת לפי' ריב"א ז"ל לָמָּה שַׁבְּקֵיהּ תַּנָּא לְלֵילוֹת דאע"ג דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּעִיקַּר כַּוָּנַת הַתַּנָּא לְמִיתְנֵי דְּשִׂמְחָה אִיכָּא.

לֵילוֹת לֵיכָּא שְׁמִנָּה מ"מ עִיקַּר הַדִּין דְּבָעֵינַן שִׁמְחָה גַּם בְּלֵילוֹת לָמָּה שִׁיֵּיר תַּנָּא וְלָא אַשְׁמוֹעִינַן וְאַדְּרַבָּה מַשְׁמַע הָתָם דְּעִיקַּר כַּוָּנַת הַתַּנָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן מָתַי חַיָּיבִים בְּשִׁמְחָה דְּהָא מְפָרֵשׁ הָתָם בְּמַתְנִי' שִׁמְחָה שְׁמִנָּה כֵּיצַד מְלַמֵּד שֶׁחַיָּיב אָדָם בִּכְבוֹד י"ט אַחֲרוֹן שֶׁל חַג כו'.

מַשְׁמַע מִדְּקָתָנֵי מְלַמֵּד שֶׁכַּוָּנַת הַתַּנָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן דִּינֵי שִׂמְחָה אָתֵי וְכַמָּה וְלָא לְמִנְיָנָא קָאֵי הַכֹּל בִּכְלָל דְּיוֹם וָלַיְלָה חָשׁוּב שִׂמְחָה א' דְּאֵין צוֹרֶךְ לִשְׂחוֹט לְצוֹרֶךְ לַיְלָה לְחוּד וּלְצוֹרֶךְ יוֹם לְחוּד אֶלָּא מַאי דְּמַרְבֵּינַן לֵילוֹת הַיְינוּ שֶׁצָּרִיךְ לִשְׂחוֹט קוֹדֶם הַלַּיְלָה כְּדֵי שֶׁיִּשְׂמַח גַּם בַּלַּיְלָה וְהַמּוֹתָר יֹאכַל בַּיּוֹם.

וּבָזֶה נִתְיַישְׁבָה גַּם קוּשְׁיָאהַשְׁנִיָּה'. וְהַקּוּשְׁיָ' הג' יֵשׁ לְיַישֵׁב נָמֵי דלכ"ע יֵשׁ לְיַישֵׁב דאע"ג דְּעִיקַּר מִצְוַת שִׂמְחָה שֶׁל י"ט אַחֲרוֹן הִיא בַּלַּיְלָה.

מ"מ אִם א"א לִשְׂמוֹחַ בְּלַיְלָה הָוֵי הַיּוֹם תַּשְׁלוּמִין לַלַּיְלָה דִּבְקָרָא דִּוְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ לֹא נִזְכַּר לֹא לַיְלָה וְלֹא יוֹם אֶלָּא שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב שִׂמְחָה יְתֵירָה דִּלְעֵיל כְּתִיב וְשָׂמַחְתָּ וַאֲתָא קָרָא וְרִיבָּה שמח' שְׁמִינִי וּמוֹקְמִינַן לָהּ לַלַּיְלָה שֶׁהִיא מְסֻתָּבָרָא שֶׁהִיא סְמוּכָה לִשְׂמָחוֹת שֶׁלְּפָנֶיהָ וְאִם א"א בַּלַּיְלָה עָבְדִינַן בְּיוֹם כְּיָן דְּבָעֵינַן ח' שְׂמָחוֹת וְהַתַּנָּא אַשְׂמָחוֹת קָאֵי כמ"ש אֲבָל מי"ט רִאשׁוֹן פָּרִיךְ שַׁפִּיר: שָׁם ע"ב ד"ה לִימֵּד עַל חֲגִיגַת י"ד תֵּימָא לר"י דְּתַנְיָא כו'.

הִנֵּה בר"ה פ"ק דַּף ה' הקְשׁוּ נָמֵי קוּשְׁיָא זוֹ וְרָאִיתִי לְהַעְתִּיק דִּבְרֵיהֶם בְּקִיצוּר אֲשֶׁר מִזֶּה יֵשׁ לְתָרֵץ קוּשְׁיָתוֹ. הִנֵּה שָׁם בִּתְחִילַּת הֵבִיאוּ דִּבְרֵי רַשְׁ"י ד"י דִּזְבָחִים וְהִקְשׁוּ כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ כָּאן וְאַחַ"כ כָּתְבוּ וּמִיהוּ שָׁם פ"ק דִּזְבָחִים נָמֵי דָּרְשִׁינַן אִם כֵּן שׁ לְרַבּוֹת פֶּסַח שֶׁעִבְּרָה שְׁנָתָהּ וּשְׁלָמִים הַבָּאִים עִם הַפֶּסַח לְכָל מִצְוַת שְׁלָמִים וְהָתָם א"א לְפָרֵשׁ לְמוֹתַר הַפֶּסַח כ"א בַּחֲגִיגַת י"ד דְּכָל עִנְיְנֵי מוֹתַר פֶּסַח נָפְקִי מג' קְרָאֵי לֹא מֵחַד קְרָא לְחוּד וְאַחַ"כ כָּתְבוּ גַּם זֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב דְּאוֹרְחָא דְּתַנָּא ע"ג דְּנָפְקָא מִכַּמָּה קְרָאֵי לְמִסְמְכִינְהוּ כּוּלְּהוּ אֶחָד קְרָא וְהֵבִיאוּ כַּמָּה רְאָיוֹת לַדָּבָר ע"כ וא"כ לפ"ז לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא לְרַשְׁ"י דִּלְעוֹלָם בֶּן תֵּימָא הִיא וּמַה שֶׁהִקְשׁוּ דב"ת יָלִיף לָהּ מִדְּהֻזְקַשׁ לְפֶסַח אה"נ אֶלָּא דְּאוֹרְחָא דְּתַנָּא לְמִסְמְכִינְהוּ אֶחָד קְרָא אע"ג דְּנָפֵק מִקְּרָא אַחֲרִינָא וְעִיקַּר קְרָא דְּתוֹדַת שְׁלָמָיו לְשַׁלְמֵי נָזִיר אַתָּא אֶלָּא שֶׁהַתַּנָּא כָּלַל גַּם שַׁלְמֵי פֶּסַח אַהֲאי קְרָא דְּאוֹרְחֵיהּ הָכִי.

וְאֵין לְפָרֵשׁ דִּשְׁלָמָיו מַשְׁמַע הַרְבֵּה דִּלְכָל שְׁלָמִים שֶׁבַּתּוֹרָה לְכָתְבוֹ בִּלְשׁוֹן רַבִּים. וּמַה שֶׁהִקְשׁוּ מִפֶּרֶק הָאִשָּׁה דְּקָאָמַר דְּמוֹתַר פֶּסַח נֶאֱכָל לְיוֹם וָלַיְלָה מנ"ל.

י"ל דִּלְרַשְׁ"י נָפְקָא לָן מִדְּרָבָּה בַּר אַבּוּהּ לְעֵיל דְּאָמַר פֶּסַח נָפְקָא לָן מִנִּזְבַּחַת פֶּסַח צֹאן וּבָקָר מוֹתַר פֶּסַח יְהֵא לְדָבָר הַבָּא מִן הַצֹּאן וּבָקָר וְקִרְיָה רַחֲמָנָא פֶּסַח ש"מ דְּדִינוֹ כְּפֶסַח לְעִנְיַן יוֹם וָלַיְלָה דִּלְשָׁאָר מִצְוַת שְׁלָמִים נָפְקָא לָן מִתּוֹתָא קְרָאֵי בִּזְבָחִים דַּף נ"ו דְּהָוֵי כְּשִׁלְמִים וְכִי קְרָיָה רַחֲמָנָא פֶּסַח לְעִנְיַן אֲכִילָה דְּהָא בֶּן דּוֹרְתַאי דְּמוּקִי לָהּ אַחֲגִיגַת י"ד דַּיְיקִ מִדְּקָרֵי לָהּ פֶּסַח דְּדָחֵי שַׁבָּת.

א"כ פְּשִׁיטָא דְּנוּכַל לוֹמַר לְרַבָּנָן דְּנָפְקִי מִפֶּסַח דְּהָוֵי כְּפֶסַח לְעִנְיַן אֲכִילָה. וכ"ת אִיפּוּךְ אֲנָא דִּלְעִנְיַן אֲכִילָה לְהֱוֵי כַּשְּׁלָמִים וּלְעִנְיַן שְׁאָר מִצְוֹת שְׁלָמִים כִּפְסָחִים.

י"ל כֵּינָן דְּאַשְׁכְּחַן דְּמוֹתַר פֶּסַח שָׁוִין לִשְׁלָמִים לְעִנְיַן הַקָּרָבָה דְּהָא אִינָךְ קָרְאֵי דְּזָבְחִים וְאִם כֶּבֶשׂ וְאִם מִן הַצֹּאן דְּמוֹקֵי לְהוּ בְּמוֹתַר פֶּסַח מַיְירֵי הַכֹּל לְעִנְיַן הַקָּרָבָה וְלֹא נִזְכַּר שֵׁם אֲכִילָה. ע"כ כָּל עִנְיָנֵי מוֹתַר פֶּסַח שָׁוִין לְעִנְיַן הַקָּרָבָה.

דְּלֹא יִתָּכֵן לְחַלֵּק בֵּין מוֹתָר לְמוֹתָר מִמּוֹתַר יָלְפִינַן לָהּ: וְעוֹד דְּגַם לה' אֱלֹקֶיךָ צֹאן וּבָקָר מַשְׁמַע טְפֵי לְעִנְיַן הַקָּרָבָה וְעוֹד דִּבְהַאי פָּרָשָׁה כְּתִיב דִּינֵי פֶּסַח לְעִנְיַן אֲכִילָה כְּדִכְתִיב שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ כו' וְדָרְשִׁינַן בַּבְּרָכוֹת בְּעֶרֶב אַתָּה זוֹבֵחַ כו'.

א"כ מַאי דְּקָרֵי רַחֲמָנָא פֶּסַח דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ הוּא דִּלְעִנְיַן אֲכִילָה קָאֵי: וְעוֹד דְּגַם לְרַשְׁ"י נוֹכַל לִלְמוֹד מִקְּרָא דְּתוֹדַת שְׁלָמָיו כֵּינָן דַּאֲפִי' חֲגִיגָה הָוֵי כְּפֶסַח לְעִנְיַן אֲכִילָה כֵּינָן דְּאָתְיָא לְצוֹרֶךְ פֶּסַח כ"ש מוֹתַר פֶּסַח דְּהוּא פֶּסַח עַצְמוֹ אֶלָּא דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּשַׁלְמֵי פֶּסַח בְּכָל מָקוֹם פֵּירוּשׁוֹ חֲגִיגָה דְּכֵן מַשְׁמַע הַלָּשׁוֹן אִם לֹא הֱיֵיכָא דְּמוּכָח דְּלָא מַיְירֵי בַּחֲגִיגָה דְּהָא פ"ק דר"ה גַּם רַשְׁ"י פי' דְּשַׁלְמֵי פֶּסַח הָוֵי מֻתָּר מְשׁוּם דְּהָתָם מוּכָח דְּלָא מַיְירֵי בַּחֲגִיגָה כֵּינָן דְּהַתָּנָא קָרֵיהּ פֶּסַח כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת בִּזְבָחִים דַּף צ"ו וְכֵן צ"ל לִשִׁיטַת התו' דְּלָאו בְּכָל דְּוּכְתֵי שָׁוִין הֵן כִּדְכְתֵבי התו' לְקַמָּן פָּרָק מִי שֶׁהָיָה טָמֵא דַּף צ"ו: שָׁם ד"ה וְהֵיאַךְ כֵּוְלֵי קָרָא וכו' תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א כֵּינָן דְּכֵוְלֵי קָרָא כו'.

ולענ"ד דא"א לוֹמַר כֵּן דא"כ בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן ל"ל. דְּמַאי אָמַרְתְּ אִי לָא כְּתִיב בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הָיִיתִי אוֹמֵר בֹּוקֶר.

בֹּוקֶר רִאשׁוֹן הוּא וא"כ אֲתָא בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן לוֹמַר דְּנֶאֱכָל בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן וְאִי נֶאֱכָל אפי' אוֹר לִשְׁלִישִׁי הֵיכִי כְּתַב רַחֲמָנָא דְּנֶאֱכָל בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן. הָא אַתְּ"כ נָמֵי נֶאֱכָל וה"ל לְמִכְתַּב וְלֹא יָלִין מִן הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב עַד יוֹם הַשְּׁלִישִׁי כְּדִכְתִיב בַּשְּׁלָמִים וְהַנּוֹתָר עַד יוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף אוֹ הל"ל וְלֹא יָלִין עַד בֹּוקֶר שְׁנֵי דִּבְלְשׁוֹנוֹת אֵלּוּ הֱיֵינוּ יוֹדְעִים דְּנֶאֱכָל אוֹר לִשְׁלִישִׁי כִּדְדָרְשִׁינַן גַּבֵּי שְׁלָמִים וּמַיְיתִי לָהּ רֵישׁ פ"ק יָכוֹל יְהֵא נֶאֱכָל אוֹר לַשְּׁלִישִׁי ת"ל עַד דְּאִם בְּעוֹד יוֹם הוּא נֶאֱכָל וכו' הָרֵי מוּכָח דְּאִי לָאו עַד יוֹם ה"א דְּנֶאֱכָל אוֹר לִשְׁלִישִׁי מִדִּכְתִיב וְהַנּוֹתָר בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי אוֹ עַד בֹּקֶר שֵׁנִי וְהֵיכִי כְּתַב רַחֲמָנָא שֶׁלֹּא לְהוֹתִיר מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבֹּוקֶר הֲלֹא מִן הַלַּיְלָה שאח"כ לְבָקָר נָמֵי אָסוּר אֶלָּא ש"מ בְּיוֹם הוּא נֶאֱכָל וְאֵינוֹ נֶאֱכָל בְּלַיְלָה כִּדְדָרְשִׁינַן נָמֵי גַּבֵּי שְׁלָמִים כמ"ש לְעֵיל.

ולע"ד פָּשׁוּט הוּא כמ"ש. גַּם הָיָה אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּלָא ס"ד לְמֵימַר הָכִי כֵּינָן דְּלֹא מָצִינוּ שׁוּם קָדָשִׁים בַּתּוֹרָה דְּנֶאֱכָלִים כ"כ.

וְאֵין סְבָרָא לְאוֹקְמָא לְפֶסַח בְּדִין חָדָשׁ. וְאֵין לִדְחוֹת דה"נ אַשְׁכְּחַן לְקַמָּן ס"פ ע"פ ופ"ק דְּבָרְכוֹת דְּקָאָמַר דְּהַ"א גַּבֵּי פֶּסַח לְאוֹקְמָא שְׁנֵי לֵילוֹת בִּמְקוֹם שְׁנֵי יָמִים וְיהֵא נֶאֱכָל לב' לֵילוֹת וְיוֹם א' אע"ג דְּלָא מָצִינוּ דֻּגְמָתָן בְּכָל הַתּוֹרָה דְּשָׁאנֵי הָתָם כֵּיוָן דְּפֶסַח מִצְוָתוֹ בַּלַּיְלָה הָוֵי לֵילוֹת דִּידֵיהּ בִּמְקוֹם יָמִים דִּשְׁלָמִים וְהָוֵי דֻּמְיָא דִּשְׁלָמִים לֵילוֹת בִּמְקוֹם יָמִים כְּדְאָמְרִינַן בְּהֶדְיָא הוֹאִיל וּפֶסַח קָדָשִׁים קַיָּמִים וּשְׁלָמִים ק"ק אוֹקֵי לֵילוֹת דִּידֵיהּ בִּמְקוֹם יָמִים אֲבָל ג' יָמִים וב' לֵילוֹת לֹא מָצִינוּ דֻּגְמָתָן וּקְרָא לָא אָתֵי אֶלָּא לוֹמַר שֶׁלֹּא לִשְׁרוֹף עַד בֹּקֶר שְׁנֵי כְּמוֹ גַּבֵּי שְׁלָמִים לֹא שְׁיֵהֵא נֶאֱכָל אוֹר לַשְּׁלִישִׁי: שָׁם ד"ה כָּל הֵיכָא דְּכָתַב סְתָמָא תֵּימָא לר"י וכו' ולעד"נ דא"ש דְּבֹקֶר רִאשׁוֹן פֵּירוּשׁוֹ בָּזְקִרוֹ שֶׁל הַזְּמַן דְּמִשְׁתַּעֵי בֵּיהּ קְרָא כְּגוֹן אִי לָא הֲוָה כְּתִיב בְּיוֹם רִאשׁוֹן לְבָקָר אֶלָּא אֲשֶׁר תִּזְבַּח בָּעֶרֶב לַבֹּקֶר הָיָה פֵּירוּשׁוֹ לַבֹּוקֶר

שֶׁל הָעֶרֶב דְּמִשְׁתַּעֵי בֵּיהּ דְּאָמַר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרֶב שֶׁהוּא בֵּין הָעַרְבַּיִם דִּי"ד וְקָאֵי לְבָקָר עֲלֵיהּ דִּי"ד דְּכָל בָּקָר פֵּירוּשׁוֹ בָּוקְרוֹ שֶׁל הַלַּיְלָה דְּמִשְׁתַּעֵי בֵּיהּ לֹא בַּבּוֹקֶר אַחַר שֶׁאַחֲרֵיהָ וְכֵן לֹא יָלִין חֵלֶב חַגִּי עַד הַבּוֹקֶר פֵּירוּשׁוֹ בּוֹקֶר שֶׁל חַג דְּמִשְׁתַּעֵי בֵּיהּ שֶׁהוּא ט"ו זְמַן הַחֲגִיגָה וּבוֹקֶר שֶׁאַחֲרָיו נִפְסָל מִיָּד לֹא בֹּקֶר שֵׁנִי שֶׁאַחֲרָיו דְּכָל בּוֹקֶר בּוֹקֶר רִאשׁוֹן שֶׁל זֶה הַיּוֹם אוֹ זֶה הַלַּיְלָה דְּמִשְׁתַּעֵי בֵּיהּ.

וא"כ לְקָמָן בע"כ לר"ע דְּאָמַר דְּבָעֵינַן הַזֶּה דְּחֵי לָא כְּתִיב הַזֶּה אֶלָּא וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הֵ"א הוֹאִיל וּפֶסַח קָדָשִׁים קַלִּים וּשְׁלָמִים ק"ק מַה שְׁלָמִים נֶאֱכָלִים לב' יָמִים וְלַיְלָה אַחַת אַף פֶּסַח נֶאֱכָל לב' לֵילוֹת וְיוֹם א' א"כ לְפִי זֶה הַלַּיְלָה דְּקָרָא לָא הָוֵי מִשְׁתַּעֵי בְּלֵיל ט"ו שֶׁהוּא הַלַּיְל שֶׁאַחַר הַזְּבִיחָה אֶלָּא לְמַעוּטֵי יוֹם אָתֵי שֶׁלֹּא יֹאכְלֶנּוּ כָּל זְמַן אֲכִילָתָהּ כ"א בַּלַּיְלָה וְלֹא בְּיוֹם וְהָוֵי יָלְפִינַן מִשְּׁלָמִים שֶׁזְּמַן אֲכִילָתָהּ ב' לֵילוֹת וא"כ הָוָה אָמִינָא דְּבוֹקֶר קָאֵי נָמֵי אַבּוֹקָרָהּ שֶׁל לֵיל הָאֲכִילָה כֵּיוָן דִּקְרָא לָא מִשְׁתַּעֵי בְּלַיְלָה רִאשׁוֹנָה אֶלָּא שֶׁיְּהֵא הָאֲכִילָה בַּלַּיְלָה וְלֹא בַּיּוֹם וְאַדְרַבָּה אפי' בַּלַּיְלָה הַשֵּׁנִי שָׁרֵי א"כ גַּם בָּקֶר זֶה בֹּקֶר רִאשׁוֹן שֶׁל זְמַן הָאֲכִילָה הוּא.

וּמַה שֶּׁאָמַר בֹּקֶר שֵׁנִי לִישָׁנָא דְּתַלְמוּדָ' הוּא שֶׁהוּא בֹּקֶר שֵׁנִי לְפִי הָאֱמֶת. אֲבָל קָרָא אַבָּקָר שֶׁאַחַר הָאֲכִילָה מִיָּד קָאָמַר דִּלְעוֹלָם בֹּקֶר בֹּקֶר רִאשׁוֹן שֶׁל הַזְּמַן דְּמִשְׁתַּעֵי בֵּיהּ מַיְירֵי ולע"ד אֵין סָפֵק דא"ש דְּהַסְּוּגְיָ' שָׁוֹוֹת מַמָּשׁ: ועי"ל דְּטַעְמֵיהּ דְּתַנָּא נָמֵי מֵהָכָא מִדְּגַלֵּי רַחֲמָנָא בְּפֶסַח דְּבֹקֶר בֹּקֶר רִאשׁוֹן מִדִּכְתִיב הַזֶּה יָלְפִינַן בְּכָל דְּוּכְתֵי מִינֵּיהּ כִּדְאָמְרִינַן בְּכַמָּה דְּוּכְתֵי דְּפָרִיךְ טַעְמָא דְּכָתַב רַחֲמָנָא הָכִי הָא לָאו הָכִי לָא וּמְשַׁנֵּי טַעְמָא דִּידִי נָמֵי מֵהָכָא וא"כ פָּרִיךְ הָכָא נָמֵי רִאשׁוֹן ל"ל כֵּיוָן דְּתַנָּא אפי' לְבָשָׂר יָלִיף מֵהָתָם דְּבֹקֶר רִאשׁוֹן הוּא ק"ו לַאֲמוּרִים: ועי"ל דְּבָרַיְיתָא דְּהָכָא ס"ל כראב"ע לְקָמָן דְּפָלִיג עִם ר"ע וס"ל דְּכָל בּוֹקֶר בֹּקֶר רִאשׁוֹן הוּא כִּדְאִיתָא הָתָם.

וכ"ת א"כ מַאי פָּרִיךְ רָבָא דִּלְמָא ר"כ כר"ע ס"ל דא"כ הָדָרָא קוּשְׁיָא לְדִוְכְתָא הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל רַב יוֹסֵף מִי אִיכָּא מִידֵּי דְּבָשָׂר אִיפְּסֵל לֵיהּ מֵאֲוִרְתָּ' כו' דלר"ע לֵיכָּא לְשַׁנוּיֵי כְּדִמְשַׁנֵּי אַבַּיֵי וַהֲרֵי פֶּסַח דְּבָשָׂר אִיפְּסֵל מֵחֲצוֹת דלר"ע לָא אַפְּסֵל עַד צַפְרָא כמ"ש לְהֶדְיָא דלראב"ע דַּוְקָא קַשְׁיָא וא"כ פָּרִיךְ רַב יוֹסֵף ממ"נ אַלִּיבָּא דְּמַאן קָאָמַרְתְּ אִי אַלִּיבָּא דר"א ב"ע הָא כָּל בֹּקֶר בֹּקֶר רִאשׁוֹן הוּא וְאִי אַלִּיבָּא דר"ע קַשְׁיָא מִי אִיכָּא מִידֵּי.

ואע"ג דְּאִיכָּא לְמֵימַר דר"ע בְּהָא לָא פְּלִיג עִם ראב"ע אִם בָּשָׂר יוּכַל לְפַסּוֹל קוֹדֶם הָאֵימוּרִי'. מ"מ י"ל דְּהָא בְּהָא תלי' כֵּיוָן דלר"ע לֵיכָּא רְאָיָ' מִפֶּסַח א"כ מִסְּבָרָא א"א לוֹמַר דְּבָשָׂר שֶׁנִּפְסַל קוֹדֶם אֵימוּרִי' כֵּיוָן דְּלֵיכָּא הָכִי בְּשׁוּם דְּוּכְתָ' וְהַשְׁתָּא א"ש הָא דְּרָבָא מְפָרֵשׁ מִילְּתָא דר"י מַה שֶׁלֹּא נִזְכַּר בְּדִבְרֵי ר"י כְּלָל דר"י פָּרִיךְ מִי אִיכָּא בָּשָׂר שֶׁנִּפְסַל קוֹדֶם לְאֵימוּרִים וְרָבָא מְפָרֵשׁ קַוּשְׁיָא אַחֶרֶת שֶׁלֹּא הִזְכִּיר כְּלָל אֲבָל לפי' זֶה קַוּשְׁיַ' ר"י נִשְׁאֲרָה בְּמִקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת כמ"ש: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּלָמָּה לֵיהּ לְרָבָא לְפָרֵשׁ מִבָּרַיְיתָא זוֹ תִּיפּוֹק לֵיהּ דלראב"ע בּוֹקֶר רִאשׁוֹן הוּא מִסֶּוּגְיָא דע"פ.

י"ל דְּלָא נִיחָא לֵיהּ לְמִיפְרַךְ מִסֶּוּגְיָא דִּשְׁמַעְתִּי' וְאַשְׁכְּחִינְהוּ' דְּתַלְמוּדָא נַיְקוּ וְנִסְמוֹךְ וְנִיחָא לֵיהּ לְמִיפְרַךְ מִבָּרַיְיתָא. וְעוֹד דְּכַנְוָנַת רָבָא נָמֵי לְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא דְּלִפּוּם רֵיהַטָא אֵין לָהּ הֲבָנָה: דַּף ע"ג ד"ה לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר עַד מֵיהוּ אַכַּתִּי קָשֶׁה לר"י כֵּיוָן דס"ד דְּלֵיכָּא תִּקּוּן א"כ תִּיקְשֵׁי

לכ"ע כו' הִנֵּה לִשִׁיטַת ר"י זַ"ל עַצְמוֹ כְּבָר יָשְׁבוּ התו' עַצְמָן רֵישׁ פֶּרֶק הַנִּזְקָקִין שֶׁהִקְשׁוּ דְּכָל מְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה לר"א דס"ל דְּלָא בָּעֵי ר"ש תִּיקּוּן כְּלָל הָוֵי אֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ.

וְתֵירְצוּ דְּמַשְׁמַע לָהּ בְּחוֹבֵל בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה וְסָבַר דְּשָׁרֵי לְהַשְׁלִיךְ לְכַלְבּוֹ וְכֵן בְּמַבְעִיר בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה עכ"ל וא"כ לְפִי זֶה גַּם בְּמַתְנִי' יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּגוֹן שֶׁהַזָּקֵן עַצְמוֹ שֶׁהָיָה סָבוּר שֶׁהוּא חַיָּיב בְּפֶסַח אע"ג דְּלָא חֲזַי לֶאֱכוֹל וא"כ הָיָה צָרִיךְ לִשְׁחוֹט אֶלָּא דִּלְפִי הָאֱמֶת מְקַלְקֵל הָוֵי כְּמוֹ הָתָם וַאֲפִי' אִם אֶחָד בִּשְׁלִיחוּתוֹ שָׁחַט סוֹבֵר שֶׁהָיָה חַיָּיב מִקְּרֵי ג"כ צ"ל כֵּיוָן דְּצָרִיךְ לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוּתוֹ לְטוֹבַת הַזָּקֵן אוֹ הַחוֹלֶה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה אוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֲנָאָה מִזֶּה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוּתָם אִם הֵם חַיָּיבִים וּלְפִי הָאֱמֶת שֶׁאֵינָם חַיָּיבִים אֵין כָּאן תִּקּוּן כ"א קִלְקוּל.

וְכָל זֶה לְשִׁיטַת ר"י אֲבָל כְּבָר הֶאֱרַכְתִּי בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת: פֶּרֶק מִי שֶׁהָיָה דַּף צ"ג ד"ה ה"ג מָה עַמָּא שֶׁאֵין סָפֵק בְּיָדוֹ כו' עַד וק"ק לר"י אִי לָאו הֵיקֵישָׁא הוּא וכו' לע"ד לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא פי' ר"י זַ"ל דְּהָוֵי הֵיקֵישָׁא אִי מִשּׁוּם דְּאֵין מְשִׁיבִים עַל הַהֵיקֵשׁ מ"מ מוּכָח דְּלָמֵ"ד שׁוֹחֲטִין וְזוֹרְקִין ע"כ לֹא דָּרִישׁ הֵיקֵישָׁא כֵּיוָן דְּטַעְמֵיהּ דְּסָבַר שׁוֹחֲטִים וְזוֹרְקִים הוּא מִדְּכְתַב רַחֲמָנָא טְמֵא נָפֶשׁ וְלֹא טְמֵא שֶׁרֶץ כמ"ש רַשְׁ"י זַ"ל לְקַמָּן ד"ה לָא לְדִידִי קַשְׁיָא וכ"כ התו' זַ"ל ד"ה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה לְטָהוֹר וכ"כ רַשְׁ"י לְעֵיל דַּף צ' ד"ה וּמַאי דְּהָכִי הוּא וְאִי ס"ד אִית לֵיהּ הֵיקֵישָׁא הֵיכִי מוֹכַח דְּשׁוֹחֲטִים דִּלְמָא לְעוֹלָם אֵין שׁוֹחֲטִים וּדְקָאָמַרְתְּ נִכְתּוֹב טְמֵא שֶׁרֶץ אֵימָא אֵיפְכָא אִי כְּתַב רַחֲמָנָא טְמֵא שֶׁרֶץ ה"א דְּאִי בָּעֵי לְמֶיעֱבַד מָצֵי עָבֵיד וה"ה לְדָרֶךְ רְחוֹקָה וכ"ת א"כ ט"ש ל"ל דְּכַתְבֵיהּ רַחֲמָנָא.

ל"ק דִּלְרַבּוֹתָא כַּתְבֵיהּ דאע"ג דְּטָהוֹר מְעַלְיָא הוּא כֵּיוָן דְּשׁוֹחֲטִין עָלָיו וכמ"ש רַשְׁ"י פֶּרֶק אֵלּוּ דְּבָרִים דַּף ס"ט ד"ה מִדְּקָא מְהַדַּר אט"ש וכו' וא"כ אִי לֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן מֵזִיד גָּמוּר הוּא אַפֵּ"ה יַעֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי דע"כ לָא פָּרְכִינַן בְּכוּלֵי שְׁמַעְתִּין טָמֵא דִּכְתַב רַחֲמָנָא ל"ל אֶלָּא בְּטָמֵא מֵת בְּשִׁשִּׁי וכמ"ש התו' דְּמַתְנִי' וּבָרִיְיתָא דִּלְקַמָּן הַכֹּל כמ"ד שׁוֹחֲטִים וְטָמֵא דִּקְרָא מַיְירֵי בט"מ בְּשִׁשִּׁי דְּזֶה אוֹנֶס גָּמוּר הוּא וא"כ קַשְׁיָא ל"ל דִּכְתַב רַחֲמָנָא אוֹנֶס כֵּיוָן דַּאֲפִי' מֵזִיד עוֹשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי אֲבָל ט"ש לָמֵ"ד שׁוֹחֲטִים הַיְינוּ מֵזִיד מְעַלְיָא: וַאֲפִילּוּ את"ל דמ"מ ה"ל לִקְרָא לְמִכְתַּב מֵזִיד דְּטָהוֹר גָּמוּר.

מ"מ לָא קַשְׁיָא וְלָא מִידֵי דְּהָא לְקַמָּן ד"ה דְּאִי בָּעֵי לְמֶיעֱבַד מַסְקִי התו' דְּטָמֵא לָא אִיצְטְרִיךְ אֶלָּא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּיָחִיד נִדְחֶה וְאֵין צִבּוּר נִדְחִין וא"כ גַּם ט"ש לְהָכִי אָתֵי דְּצִבּוּר עָבְדִי אִינְהוּ גּוּפַיְיהוּ בְּטֻמְאָה.

תֵּדַע דְּאִי ס"ד דמט"ש לָא יָלְפִינַן הָא א"כ מנ"לן דְּשׁוֹחֲטִים דְּאִי מִדְּלָא כְּתִיב ט"ש הָא אִי אֶפְשָׁר לְמִכְתַּב ט"ש דְּלָא הָוֵי יָדְעִינַן הָא דְּאֵין צִבּוּר נִדְחִין. מִיהוּ זֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב דְּדַיְיק דה"ל לְמִכְתַּב ט"מ גַּם ט"ש ומ"מ נ"ל דְּגַם מט"ש יֵשׁ לְדַיֵּיק דְּאֵין צִבּוּר נִדְחֶה דְּדַוְקָא ט"ש עוֹשֶׂה ע"י שָׁלִיחַ אוֹ נִדְחֶה לְשֵׁנִי אֲבָל צִבּוּר עָבְדִי גּוּפַיְיהוּ.

גַּם נ"ל דּוֹחֵק קַוְשְׁיָא דְּנִכְתּוֹב לְמֵזִיד דְּטָהוֹר דִּפְשִׁיטָא דְּאֵין לְךָ מֵזִיד גָּדוֹל מִזֶּה כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְשַׁלַּח וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּחַ וּמַה לִּי שֶׁהֵזִיד וְלֹא עָשָׂה בְּעַצְמוֹ אוֹ ע"י שָׁלִיחַ וְכַמָּה טְהוֹרִים יוֹשְׁבִים בְּבֵיתָם וְעוֹשִׂים ע"י שָׁלִיחַ וְכִדְאִיתָא בְּכוּלֵי פִּרְקִין דִּלְעֵיל הָאוֹמֵר צֵא וּשְׁחוֹט עָלַי וְכֵן לְקַמָּן.

וא"כ אִי כְּתַב רַחֲמָנָא לט"מ לְהֵקִישָׁא דְּגַם דֶּרֶךְ רְחוֹקָה אֵין שׁוֹחֲטִין וְכֵיוָן דְּאָתֵי לָהּ דֶּרֶךְ רְחוֹקָה יָלְפִינַן גַּם ט"ש אֵין שׁוֹחֲטִין כֵּיוָן דְּגַם זֶה חֲזַי לְאָרְתָא וְאַפֵּ"ה לָא עֲבִיד ה"ה ט"ש

וְהָכִי פָּרִיךְ לְקַמָּן לְעִוְלָא וְהָא ט"ש דְּאֵין יָכוֹל לִכְנוֹס בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה וְקָאָמְרִתְּ שׁוֹחֲטִין וּמ"ש מִדֶּרֶךְ רְחוֹקָה הָרֵי דְּמַשְׁוִינַן לְהוּ וּמַה שֶּׁמְּשַׁנִּי לְקַמָּן דְּאֵין דֶּרֶךְ רְחוֹקָה לְטַמֵּא הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּכְתִיב ט"מ וְלֹא ט"ש כמ"ש רַשִׁ"י וְהַתּוֹ' וּכְבָר כָּתַבְתִּי דְּאִימָא אִיפְּכָא אֶלָּא ע"כ מ"ד שׁוֹחֲטִים לֵית לֵיהּ הֶקֵּישָׁא וא"כ אִי ס"ד דְּאֵין שׁוֹחֲטִין לְכְתּוֹב ט"ש דְּמַאי אָמְרַתְּ דס"ד דְּשׁוֹחֲטִין א"כ הַשְׁתָּא דְּלָא כַּתְבֵיהּ נָמֵי נֵימָא שׁוֹחֲטִין כֵּינָן דְּלֵית לֵיהּ הֶקֵּישָׁא וְדֶרֶךְ רְחוֹקָה שׁוֹחֲטִין אִימָא דְּגַם ט"ש שׁוֹחֲטִין אֶלָּא ש"מ מִדְּלָא כַּתְבֵיהּ דַּוְוקָא ט"מ אֵין שׁוֹחֲטִין אֲבָל ט"ש שׁוֹחֲטִין.

אוֹ י"ל דס"ל הֶקֵּישָׁא אִיפְּכָא דְּמַקִּישׁ ד"ר לְטַמֵּא מַה טָּמֵא מַיְירֵי בט"מ בְּשִׁשִּׁי לְהַאי מ"ד דְּלָא חָזֵי לְאֵורְתָּ' אַף ד"ר דְּלָא חָזֵי לְאֵורְתָּ' לָא עֲבִיד אֲבָל אִי חָזֵי לְאֵורְתָּ' עֲבִיד כמ"ש: שָׁם ד"ה ר' עֲקִיבָא סָבַר שׁוֹחֲטִין וְתֵימָא מנ"לן וכו'.

לענ"ד דִּלְשִׁיטַת רַשִׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַב פ' אֵלּוּ דְּבָרִים דַּף ס"ט ד"ה אֲכִילַת פְּסָחִים לָא מְעַכְּבָא וְאִישׁ לְפִי אָכְלוֹ לִמְצָוָה א"ש. וּכְבָר יְיַשַּׁבְתִּי בע"ה שָׁם מַה שֶּׁהִשִּׁיגוּ עָלָיו הַתי' ז"ל דְּבָעֵינַן גַּבְרָא דַּחֲזֵי לַאֲכִילָה מ"מ פֶּה בִּשְׁמַעְתִּי' י"ל לְיַישֵׁב בע"א דס"ל לְרַשִׁ"י דְּטָמֵא לָא הָוֵי בִּכְלַל גַּבְרָא דְּלָא חָזֵי לַאֲכִילָה כֵּינָן דְּגַבְרָא מִחְזָא חָזֵי וְאַרְיֵה דְּרַבִּיעָ' עָלֶיהָ כִּדְאָמְרִינַן פֶּרֶק אֵלּוּ דְּבָרִים דַּף הַנָּ"ל אֶלָּא שֶׁהַתּוֹ' פֵּירְשׁוּ דְּקָאֵי דַּוְקָא הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ לְתַקֵּן עַצְמוֹ אֲבָל לֹא בְּטָמֵא גְּמוּר וְרַשִׁ"י ס"ל דְּאֵין חִילּוּק וְכֵן מוּכָח מִלְּשׁוֹנוֹ פֶּרֶק כֵּיצַד צוֹלִין דַּף ע"ט וכמ"ש לְקַמָּן בע"ה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ לְקַמָּן מִפֶּרֶק ב' דְּזָבָחִים דְּגַם טָמֵא הָוֵי בִּכְלַל אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ הִנֵּה רַשִׁ"י מְפָרֵשׁ הָכִי דְּנַדַּאי גַּבְרָא מִקְּרֵי חָזֵי לַאֲכִילָה כמ"ש.

מ"מ בִּקְרָא מַשְׁמַע נָמֵי דְּבָעֵינַן אֲכִילָה מַמָּשׁ דְּהָכִי פָּרִיךְ פֶּרֶק כֵּיצַד צוֹלִין וְהָא בָּעֵינַן אֲכִילָה אֲכִילָה לָא מְעַכְּבָא וְהָא בָּעֵינַן אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ וְהָתָם הַכֹּל אַאֲכִילָה קָאֵי דְּהָתָם גַּבְרָא חָזֵי אֶלָּא שֶׁהַבָּשָׂר נִטְמָא אַלְמָא בְּהַאי קְרָא מוּכָח גַּם כֵּן דְּבָעֵינַן אֲכִילָה.

וע"ז מְשַׁנֵּי לְמִצְוָה וְזֶה נִשְׁאַר גַּם בְּמַסְקָנָא לְרַשִׁ"י לְרַב ולר"נ דַּאֲכִילָה אֵינָהּ אֶלָּא לְמִצְוָה וּמִיהוּ גַּבְרָא דְּחָזֵי מְעַכֵּב וְטָמֵא מַקְרֵי גַּבְרָא דַּחֲזֵי כמ"ש וְאִם כֵּן בִּזְבָחִים נָמֵי לָא פָּרִיךְ מֵחֲמַת גַּבְרָא דְּנַדַּאי טָמֵא מִחְזָא חָזֵי אֶלָּא מֵאֲכִילָה פָּרִיךְ כֵּינָן דְּמַשְׁמַע בַּקְרָא דְּגַם אֲכִילָה מַמָּשׁ בָּעֵינַן וְאֶפְשָׁר דְּמִלִּישָׁנָא דְּאָכְלוּ דָּיֵיק דה"ל לְמִכְתַּב אִישׁ הָאוֹכֵל דְּלְפִי אָכְלוּ מַשְׁמַע לְפִי אֲכִילָתוֹ א"כ מַשְׁמַע דְּגַם אֲכִילָה בָּעֵינַן וְגַבְרָא דְּחָזֵי נָמֵי נָפְקָא לֵיהּ מֵהַאי קְרָא וא"כ ס"ל לר"נ דַּאֲכִילָה לָא מְעַכְּבָא כֵּינָן דְּעִיקַּר קְרָא אַגַּבְרָא לָא חָזֵי א"כ הָא דְּאִתַּקַּשׁ אוֹכְלִים לִמְנוּיִם אַגַּבְרָא קָאֵי אֲבָל אֲכִילָה מִצְוָה הוּא דְּאִיפְּא עִכּוּבָא לֵיפָּא.

וְהָא דְּמְשַׁנֵּי בִּזְבָחִים דְּזִקְנֵי דָרוֹם לָא מַקְשֵׁי פֵּירוּשׁוֹ נָמֵי דַּאֲכִילָה לָא מַקְשֵׁי אֶלָּא גַּבְרָא וְטָמֵא גַּבְרָא דַּחֲזֵי הוּא וס"ל כר"נ וכמ"ש וְהַשְׁתָּא לֹא צ"ל מ"ש הָתָם התו' דס"ל לז"ד דְּגַם גַּבְרָא לָא בָּעֵינַן וְהַשְׁתָּא א"ש הָא דְּפְלִיגִי הַתָּנַאי בְּתָמִיד נִשְׁחָט דַּף ס"א דְּתָנַן שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו לִטְמֵאִים וְלַעֲרֵלִים דְּטְמֵאִים וַעֲרֵלִים לָא הָוֵי בִּכְלַל שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וא"ש נָמֵי מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת פֶּרֶק כֵּיצַד צוֹלִין דַּף ע"ח ד"ה ולר"נ אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ ל"ל וה"נ לָא תִּיקְשֵׁי אַמַּאי לָא מְשַׁנֵּי כו'.

וְהַשְׁתָּא א"ש דְּנַדַּאי כ"ע מַקְשֵׁי אפי' ז"ד כמ"ש וּלְמִצְוָה דְּמְשַׁנֵּי לְעִיל הַיְינוּ אַאֲכִילָה וְהָא דְּטָמֵא פָּסוּל לָאו מִלְּפִי אָכְלוּ אָתֵי. אֶלָּא מִדְּדָחֵי לֵיהּ רַחֲמָנָא לְפֶסַח שֵׁנִי אָתֵי כמ"ש רַשִׁ"י

דַּף ע"ט ד"ה וְאִם זָרַק לוֹ חוּצָה דאע"ג דַּאֲכִילָתוֹ וכו' וְרַחֲמָנָא דָּחֲיָא כו' הֲרֵי מִזֶּה מוֹכִיחַ רַשִׁ"י דְּטָמֵא מַקְרֵי נָמֵי לְאַחְזֵי הָא לָאו הָכִי ה"א דְּטָמֵא חָזֵי כמ"ש קמ"ל אֲבָל טָמֵא שֶׁרֶץ כֵּיוָן דע"י טְבִילָה חָזֵי לְאֲוִרְתָּא מַקְרֵי גַּבְרָא דְּחָזֵי: וּמַעֲתָּה נָבֹא לְתָרֵץ קֻושְׁיַ' התו' דְּנַדַּאי לר' עֲקִיבָא וְלִשְׁאָר תַּנָּאֵי וְאָמוֹרָאֵי לָא אִצְטְרִיךְ ראי' דְּאֵין שׁוֹחֲטִין.

דְּאָפְשָׁר דס"ל דַּאֲכִילַת פְּסָחִים מְעַכְּבָא. וא"כ ע"כ לָא אַיְירִי קְרָא בט"מ בְּשִׁשִּׁי דא"כ קָרָא דְּטָמֵא ל"ל דְּמֵאִישׁ לְפִי אָכְלוֹ נָפְקָא כֵּיוָן דס"ל דַּאֲכִילָה מְעַכְּבָא וכמ"ש התו' בְּדִיבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וְלֹא נִרְאֶה לִיהּ לר"ע וְלִשְׁאָר תְּנַאי דְּאָתֵי קְרָא לְאִישׁ נִדָּחֶה כו'.

דִּלְדִיּוּקָא לָא הָוֵי כָּתַב כֵּן לוֹ קְרָא אֲבָל פֶּרֶק הָאִשָּׁה דַּף צ' דְּאָמַר דְּסָבַר לַהּ כר' יִצְחָק הַיְינוּ לְרַב דס"ל דַּאֲכִילָה לָא מְעַכְּבָא כמ"ש לְעֵיל וּלְדִידֵיהּ אִיצְטְרִיךְ טָמֵא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּאִי בָּעֵי לְמֶעְבַּד לָא עֲבַד דְּמִלְּפִי אָכְלוֹ לָא נָפְקָא לִיהּ דְּהֵ"א דְּטָמֵא מִקְרֵי חָזֵי כמ"ש לְעֵיל: וְהַשְׁתָּא א"ש מַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּהֵיכִי קָאָמַר תַּלְמוּדָא דְּבָעֵינַן טָמֵא דְּאִי בָּעֵי לְמֶעְבַּד הָא מִלְּפִי אָכְלוּ נָפְקָא ופי' דְּלָאו אַקְרָא פָּרִיךְ.

וְהִנֵּה פי' זֶה בָּא בְּמַחְתֶּרֶת עַל פֵּירוּשׁ רָשִׁ"י זַ"ל כִּי רַשִׁ"י פי' בְּהֶדְיָא בְּמַתְנִי' דְּפָרִיךְ בַּגְּמָרָא דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא לְהָכִי וּלְפִירוּשֵׁינוּ א"ש דְּהַמַּקְשָׁן פָּרִיךְ דע"כ בָּרַיְיתָא ס"ל דְּטָמֵא לָא נָפְקָא מִלְּפִי אָכְלוּ דא"כ לְפָרוֹטְרוֹ מִכָּרֵת לָמָּה לִי פְּשִׁיטָא כֵּיוָן דְּאֵינוֹ רַשַּׁאי אֶלָּא ע"כ לָא נָפְקָא מִלְּפִי אָכְלוּ אִם כֵּן אִיצְטָרֵךְ דְּאִי בָּעֵי לְמֶעְבַּד לָא עָבִיד: מַסֶּכֶת בֵּיצָה פֶּרֶק א דַּף ה ד"ה מִכְּדֵי כְּתִיב פֵּ"ה שֶׁלֹּא נִסְתַּלֵּק' שְׁכִינָה וכו' וא"כ לֵיכָּא לְמֵימַר שַׁרְיוּתָא דְּבַמָּשׁוּךְ הַיּוֹבֵל כו'.

וְדוֹחֵק הוּא דְּבָמָשׁוּךְ הַיּוֹבֵל מַשְׁמַע שֶׁגַּם בּוֹ בַּיּוֹם בִּשְׁעַת מַתַּן תּוֹרָה הֻזְהְרוּ לַעֲלוֹת וכו'. ונלע"ד דְּגַם רַשִׁ"י זַ"ל ס"ל הָכִי דְּבַמָּשׁוּךְ הַיּוֹבֵל גַּם אָבוּ בַּיּוֹם קָאֵי וּלְהָכִי קַשְׁיָא אַדְּרַבָּה אִי ס"ד דְּקָרָא לָאו לְדָבָר שֶׁבְּמִנְיָן אָתֵי הֵיכִי כְּתַב קְרָא בְּמָשׁוֹךְ הַיּוֹבֵל דְּהַיְינוּ כְּשֶׁתִּשְׁמְעוּ סי' סִלּוּק יַעֲלוּ בָּהָר אפי' בּוֹ בַּיּוֹם וַהֲלֹא סִלּוּק שְׁכִינָה לֹא הָיְתָה מֵעוֹלָם בּוֹ בַּיּוֹם.

וא"כ אֵיךְ כָּתַב קְרָא מַה שֶּׁלֹּא הָיְתָה וְלֹא עָתִיד לִהְיוֹת בּוֹ בַּיּוֹם. וְהָא דְּקָאָמַר מִכְּדֵי כְּתִיב כו' וְלָא פָּרִיךְ כִּפְשָׁטָא דְּאֵיךְ כָּתַב קְרָא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כמ"ש שָׁם.

דְּקַשְׁיָ' לֵיהּ דִּלְמָא אע"ג דְּלָא הָיָה בּוֹ בַּיּוֹם כְּלָל מ"מ כְּתַב קְרָא מְשׁוּם דְּנָפְקָא מִינֵיהּ לְסִילּוּק שְׁכִינָה דְּעָתִיד. וּכְמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב לְפִי הָאֱמֶת לְקַמָּן.

וּלְהָכִי קָאָמַר דִּלְעָתִיד לֹא צָרִיךְ דְּמַהַהוּא נָפְקָא וּלְהַיּוֹם לָא מָצֵי אָתֵי דְּלָא הָיָה מֵעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי אֶלָּא ש"מ לְדָבָר שֶׁבְּמִנְיָן דְּכָל הַתּוֹרָה אָתֵי וא"כ אע"ג דְּבוֹ בַּיּוֹם לֹא הָוָה מ"מ כְּתַב קְרָא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּלָא שָׁרֵי לַעֲלוֹת אֶלָּא אִם יִהְיֶה מְשִׁיכַת הַיּוֹבֵל שֶׁהוּא סי' לְסִלּוּק שְׁכִינָה לֹא שֶׁהָיְתָה בֶּאֱמֶת אֶלָּא לְאַשְׁמוּעִינַן שֶׁאֵין הֶיְתֵּר בַּדָּבָר אֶלָּא אִם יִהְיֶה לָהֶם הֶיְתֵּר בסי' דְּהַיְינוּ ע"י הַיּוֹבֵל ונ"מ דְּתֵילַף מִינֵיהּ בְּכָל הַתּוֹרָה דְּדָבָר שֶׁבְּמִנְיָן צָרִיךְ הֶיְתֵּר בפי': ונלע"ד דְּלָא הָיְתָה כַּוָּנַת רַשִׁ"י מֵעוֹלָם דְּבָמָשׁוּךְ הַיּוֹבֵל הָיְתָה בְּשָׁנָה שְׁנִיָּה דְּנַדַּאי לֹא הָיוּ קָרְבּוֹת כ"א בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן.

וְלֹא כָּתַב רַשִׁ"י בְּכָל הַדִּבּוּר כ"א שַׁרְיוּתָא דְּבָמָשׁוּךְ הַיּוֹבֵל שֶׁהוּא הֶיְתֵּר עָלֶיהָ בְּסִלּוּק שְׁכִינָה אֲבָל מְשִׁיכַת הַיּוֹבֵל מַמָּשׁ לֹא הָיְתָה כְּלָל: ונלע"ד דְּגַם לְדִבְרֵי התו' צָרִיךְ לְפָרֵשׁ

קָרָא הָכִי דְּהָא בֶּאֱמֶת לֹא הָוָה סִלּוּק שְׁכִינָה עַד שָׁנָה שְׁנִיָּה לָמֶ"ד פ"ק דְּיוֹמָא דְּוַיִּשְׁכּוֹן כְּבוֹד ה' עַל הַר סִינַי וְה הָיָה מַעֲשֶׂה קוֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה.

וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי בִּשְׁעַת מַתַּן תּוֹרָה א"כ עָלָה מֹשֶׁה מִיָּד כִּדְאִיתָא הָתָם וְהָיָה שָׁם מ' יוֹם א"כ לֹא נִסְתַּלְּקָה שְׁכִינָה כְּלָל. ואע"ג דְּלָמֶ"ד זֶה הָיָה אַחַר מַתַּן תּוֹרָה מַשְׁמַע דְּנִסְתַּלְּקָה שְׁכִינָה בּוֹ בַּיּוֹם וְחָזְרָה לְמָחָר מִדְּקָאָמַר הָתָם הָא קַבִּילוּ תּוֹרָה וכו' וְהָא אִסְתַּלַּק עָנָן וכו'.

מ"מ קַשְׁיָא בְּעֵינַי לוֹמַר דְּרַב יוֹסֵף דָּיֵיק לְחַד מ"ד וְלָא לְאִידָךְ וְעוֹד דְּאִידָךְ מ"ד הוּא ר"ע דַּהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ מֵחֲבֵירוֹ. וְעוֹד דמ"מ זָכִינוּ לְדִין דלכ"ע הָוָה פֵּירוּשׁוֹ דְּקָרָא כמ"ש וא"כ אֵין כָּאן קוֹשְׁיָא עַל רַשְׁ"י ז"ל: דַּף ו ע"ב ד"ה קמ"ל כו' פֵּ"ה וְגִילָּה לָן רַבִּי וכו' וְתֵימָא א"כ מַאי פָּרִיךְ וכו' לענ"ד דְּלֹא הִזְכִּיר בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל דְּהַבָּרַיְיתָא מְשַׁוֶּבֶשֶׁת וְלֹא כָּתַב רַשְׁ"י כ"א דְּסְתָמָא דר"ח לָאו סְתָמָא הִיא וְלָא סָמְכִינַן עֲלָהּ כֵּיוָן דְּלָא אַשְׁכְּחַן בְּשׁוּם דּוּכְתָּא לְרַבִּי דְּסְתָמָא הָכִי.

וא"כ ר' לֹא שְׁנָאָהּ כו' דְּאַהָא מִילְּתָא מָיְיתִינַן לָהּ בִּיבָמוֹת פ' הַחוֹלֵץ מַחֲלוֹקֶת בְּמַתְנִי' וּסְתָם בָּרַיְיתָא מַאי א"ל ר' לֹא שְׁנָאָהּ ר"ח מְנָא לֵיהּ וא"כ אֵין הַבָּרַיְיתָא מְשַׁוֶּבֶשֶׁת דְּמִתַּנְיָא בֵּי ר"ח ור' אוֹשַׁעְיָ' אֶלָּא דְּלָא סָמְכִינַן אַסְתָּמֵיהּ וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר כֵּיוָן דמ"מ אֵין הַבָּרַיְיתָא מְשַׁוֶּבֶשֶׁת ור' חַיָּיא שְׁנָאָהּ וּסְתָם כְּחַד תַּנָּא נְהִי דְּלָא סָמְכִינַן עֲלֵיהּ מ"מ כְּמַאן סְתָמָהּ כֵּיוָן דְּלָא אָתְיָא כְּשׁוּם תַּנָּא.

ונ"ל כִּי דְּבָרִים פְּשׁוּטִים הֵם וא"כ אֲפִילּוּ נֹאמַר כִּי בִּפְנֵי הַחו' הָיָה כתו' כְּרַשְׁ"י דְּהַבָּרַיְיתָא מְשַׁוֶּבֶשֶׁת מ"מ פֵּירוּשׁוֹ בִּשְׁמַעְתִּי' אֱמֶת כמ"ש אֶלָּא דְּלִשׁוֹנוֹ לֹא א"ש וְאִלְמָלֵא לֹא נִכְתַּב רָאוּי הוּא לְהִכָּתֵב.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּאִיכָּא מַחֲלוֹקֶת בְּמַתְנִי' ומש"ה אֵין הַבָּרַיְיתָא מְשַׁוֶּבֶשֶׁת לְגַמְרֵי. משא"כ הָכָא דְּלְמַאי דס"ד הַשְׁתָּא אֵין רֶמֶז כְּלָל בְּמַתְנִי' א"כ הַבָּרַיְיתָא מְשַׁוֶּבֶשֶׁת לְגַמְרֵי לְדָרְךְ זֶה.

לָא הִיא דְּלָאו דַּוְקָא מַחֲלוֹקֶת בְּמַתְנִי' דה"ה מַחֲלוֹקֶת בַּבָּרַיְיתָא ור' חַיָּיא סָתָם כְּחַד מְנַיְיהוּ וְלֹא כר' לָא אָמְרִינַן דְּמְשַׁוֶּבֶשֶׁת הִיא דְּכִי ס"ד דר"ח שָׁקוּרֵי קָמְשַׁקַּר אֶלָּא דְּאֵין הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ כמ"ש וא"כ ג"ז מִתַּנְיָא בַּבָּרַיְיתָא דְּהִכְנִ' לְעֵיל וַאֲפִילּוּ את"ל דְּכֵיוָן דְּלֹא הִזְכִּיר ר' הַמַּחֲלוֹקֶת א"כ הֵן הַמַּחֲלוֹקֶת הֵן סְתָמָא לָא מַתְנֵי בֵּי ר"ח ור"א כִּדְאָמְרִינַן בִּכְתֻבּוֹת וְתַעֲנִית אִיכָּא דַּאֲמַר לֵיהּ בָּרַיְיתָא דר"ח ור"א לָא פָּשְׁטִינָא לֵיהּ מִמַּתְנִי' כו' מ"מ הָכָא א"ש דְּנָהֵי דְּלְמַאי דס"ד הַשְׁתָּא הִיא מְשַׁוֶּבֶשֶׁת לְגַמְרֵי מ"מ אַחַ"כ דְּקָאָמַר וְכִי תֵימָא ב"ה אֲפִילּוּ בְּמָעֵי אִמָּן אִסּוּרֵי כו' א"כ אִיתָא הַמַּחֲלוֹקֶת בְּמַתְנִי' וא"כ לְפִי זֶה בָּרַיְיתָא לָאו מְשַׁוֶּבֶשֶׁת הִיא אֶלָּא דְּלִית הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ כמ"ש דַּף ז ע"ב ד"ה לוֹמַר לְךָ וא"ת מנ"ל דְּשִׁיעוּר חָמֵץ כו' וּפֵ"ה דְּהִלְכְתָא גְּמִירִי לָהּ דַּהֲוָה בִּכְכוֹתֶבֶת וְלָא נְהִירָא דא"כ קָרָא לָמָּה לִי עכ"ל התו' מַשְׁמַע דְּשִׁעוּרָא לְחוּד גְּמִירָא לָהּ.

תְּחִילָּה רָאִיתִי לְפָרֵשׁ דִּבְרֵיהֶם לְפִי לָשׁוֹן זֶה שֶׁכָּתְבוּ דְּהִלְכְתָא גְּמִירָא דְּחָמֵץ בִּכְכוֹתֶבֶת וא"כ מַאי מַקְשֵׁי דְּקָרָא לָמָּה לִי הָא מִבָּעֵי לָן לַעֲבוֹר בְּבַל יֵרָאֶה דִּבְהָא פְּלִיגִי כִּדְאִיתָא לְקַמָּן. וכ"ת כֵּיוָן דְּהִלְכְתָא גְּמִירָא דְּשִׁיעוּרָא דְּבַל יֵרָאֶה בִּכַכּוֹתֶבֶת מִמֵּילָא יָדְעִינַן דְּעָבַר בְּבַל יֵרָאֶה

דז"א דא"כ כָּל שְׁעוֹרִים שֶׁל עוֹנְשִׁים דְּהִלְכְתָא גְּמִירָא לָהּ כִּדְאִיתָא פ"ק דְּסֻוכָּה דַּף ו' ופ"ק דְּעֵירוּבִין כְּגוֹן כּוֹתֶבֶת הַגַּפָּה די"ה וּרְבִיעִית יַיִן דְּנָזִיר וְאִם שִׁיעוּרֵי דְּאִיסּוּרִים שֶׁהוּא בְּכַזַּיִת א"כ עִנּוּי דַּאֲכִילִי די"ה ל"ל כֵּינָן דִּגְמִירִי הִלְכְתָא וְכֵן שְׁתִיַּת יַיִן בְּנָזִיר אוֹ אִיסּוּר חֵלֶב ל"ל כֵּינָן דִּגְמִירִי הִלְכְתָא אֶלָּא ע"כ קְרָאֵי כְּתִיב לְלָאו לְאִיסּוּרָא וְהִלְכְתָא אַתָּא לְשִׁיעוּרָא וְקֻוּשְׁיָא זוֹ עַל כָּל כָּל הַתּוֹרָה יָצְתָה וּבְכֻלָּם צ"ל מַאי דְּאָפְשָׁר לְמִכְתַּב כַּתְבִיהּ קְרָא וּמַאי דְּלָא אָיְכְתַּב סָמַךְ אַהִלְכְתָא א"כ ה"נ נֵימָא הָכִי עכ"נ דְּקֻוּשְׁיָתָם הִיא עַל הַתַּלְמוּד כֵּינָן דע"כ מֻוכְרָח הַתַּלְמוּדלוֹמַר דהל' ג"ל לָמָּה מַיְיתֵי קְרָא לְגַמְרֵי נֵימָא דב"ש הַכֹּל גְּמִיר לָהּ הִלְכְתָ' אפי' בְּשְׁאוֹר וְעוֹד כֵּינָן דהל' גְּמִירָא לָהּ בְּחָמֵץ א"כ מִמֵּילָא נִשְׁמָע בִּשְׁאָר שִׁיעוּרִין דְּאִיסּוּרִין שֶׁהוּא בְּכַזַּיִת כֵּינָן דִּשְׁאוֹר לָאו מֵחָמֵץ אָתֵי דְּהָא כַּתְבִיהּ קְרָא בְּהֶדְיָא.

וְעוֹד לְמַסְקָנָא דְּקָאָמַר דְּלִעְנִין אֲכִילָה דלכ"ע בְּכַזַּיִת וּפְלִיגִי בְּבִיעוּר א"כ לָמָּה לֵיהּ לְתַלְמוּדָ' קְרָא כְּלָל נֵימָא דְּגַם ב"ש יָלְפִינַן בִּיעוּר מֵאֲכִילָה לְעִנְיַן שְׁאוֹר אֲבָל לְעִנְיַן חָמֵץ הִלְכְתָ' גְּמִירָ' לֵיהּ דִּבְכוֹתֶבֶת.

ומ"מ נלע"ד דְּלָא קַשְׁיָא מִידִּי דְּאַדְרַבָּ' הִיא הַנּוֹתֶנֶ' דְּאִי לָאו קְרָא הָוֵי אָמֵינָא גַּם ב"ש יָלְפִי בִּיעוּר מֵאֲכִילָה וְכֵינָן דִּלְעִנְיַן אֲכִילָה גִּלִּי קְרָא דְּזֶהוּ חָמֵץ זֶהוּ שְׁאוֹר ה"ה לְעִנְיַן בִּיעוּר שְׁנֵיהֶם שָׁוִין וְכֵינָן דְּגָמְרִי דְּחָמֵץ בְּכוֹתֶבֶת ה"ה שְׁאוֹר אפי' לְעִנְיַן אֲכִילָה לְהָכִי יָלֵיף מִשְּׁאוֹר וְחָמֵץ דָּא דְּאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב לְתַרְוַיְיהוּ ש"מ דְּאֵין שִׁיעוּרָן שָׁוֶה וְלָא יָלְפִינַן מֵאֲכִילָה הוּא דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא כמ"ש.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּהָא הַכָּתוּב הִקִּישׁ חָמֵץ דַּאֲכִילָה לִשְׁאוֹר דְּבִיעוּר וא"כ אִי ס"ד דִּבְבִיעוּר שְׁאוֹר אִיתַּקַּשׁ לְחָמֵץ א"כ אֵיךְ הִקִּישׁ הַכָּתוּב חָמֵץ בַּאֲכִילָה לְבִיעוּר דִּשְׁאוֹר הָא בִּיעוּר דִּשְׁאוֹר גּוּפֵיהּ לָא יָדְעִינַן אֶלָּא מִבִּיעוּר דְּחָמֵץ דְּהִלְכְתָא גְּמִירָא לָהּ וְהֶיקֵּשׁ דִּשְׁאוֹר וְחָמֵץ לְעִנְיַן בִּיעוּר גּוּפֵיהּ לָא יָדְעִינַן אֶלָּא מֵהֶיקֵּשׁ דַּאֲכִילָ' וְאִי לָאו קְרָא לָא הָוֵי מַקְּשִׁינַן וא"כ אֵיךְ הִקִּישׁ חָמֵץ לִשְׁאוֹר וְתָלֵי תנ' בִּדְלָא תַּנְיָא כֵּינָן דְּמִקְרָא זֶה בְּעַצְמוֹ אָתֵי שִׁיעוּרָא דִּשְׁאוֹר וּבִלְעָדָיו לָא הָוֵי יָדְעִינַן שִׁיעוּרָא דִּשְׁאוֹר כְּלָל ע"כ לָאו קוּשְׁיָא הִיא כְּלָל דע"כ הֶקִּישָׁא דִּשְׁאוֹר וַאֲכִילָה לָאו לְשִׁיעוּרָא לְחוּד אֶלָּא לְכַמָּה דְּבָרִים כמ"ש התו' לְכָרֵת וְכַיּוֹצֵא דאלת"ה תִּקְשֵׁי לב"ה דס"ל זֶה וְזֶה בְּכַזַּיִת א"כ אֵיךְ אִתַּקַּשׁ חָמֵץ לִשְׁאוֹר וּמְנָא יָדְעִינַן בִּשְׁאוֹר דְּהוּא בְּכַזַּיִת יוֹתֵר מֵחָמֵץ בַּאֲכִילָה דְּהָא שְׁאוֹר בְּכַזַּיִת בְּבִיעוּר מִסְתָּבְרָא אָתֵי לב"ה כֵּינָן דְּלָא אִיתַּר שְׁאוֹר מִמֵּילָא כִּשְׁאָר שִׁיעוּרֵי אָסְרָה תּוֹרָה דְּרֻבָּן בְּכַזַּיִת וא"כ ה"ה חָמֵץ דַּאֲכִילָה.

וְעוֹד אַדְרַבָּה בְּחָמֵץ אֲכִילָה כְּתִיב וַאֲכִילָה בְּכַזַּיִת: וְאֵין לְפָרֵשׁ דְּזֶהוּ טַעְמָן דב"ה דס"ל דְּבִיעוּר דִּשְׁאוֹר אִתַּקַּשׁ לְחָמֵץ וְחָמֵץ בְּכַזַּיִת דַּאֲכִילָה בְּכַזַּיִת וַהֲדַר יָלְפִי חָמֵץ דְּבִיעוּר מֵאֲכִילָה דג"כ שְׁנֵיהֶם שָׁוִין דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא ע"כ צ"ל דְּחָמֵץ יָלְפִינַן מִשְּׁאוֹר דְּבִיעוּר דְּהָא שְׁאוֹר דְּבִיעוּר נָפְקָא לֵיהּ מִדְּאִיצְטְרִיךְ לְמִכְתַּב שְׁאוֹר א"כ ה"ה לב"ה הָוֵי הָכִי דְּלָא מַשְׁמַע כְּלָל דב"ה וב"ש מְחַלְּקִים בִּדְרָשָׁא דר"ז אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּהַהֶיקֵּשׁ אַתָּא לְכַמָּה דְּבָרִים אֶלָּא דְּגַם זֶה נִשְׁמַע מִינֵּיהּ דִּשְׁנֵיהֶן שָׁוִין דְּאֵין הֶיקֵּשׁ לְמֶחֱצָה וּבְלָאו הָכִי לָאו קוּשְׁיָא הִיא דִּבְכַמָּה דְּבָרִים אָתֵי מֵחָמֵץ כמ"ש.

ומ"ש לְעֵיל דְּקַשְׁיָתָם הוּא לָמָּה לֵיהּ לְתַלְמוּד קָרָא כְּלָל תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּכֻלֹּי הִלְכְתָא גְּמִירִי לָהּ. גַּם זֶה אֵינוֹ כְּלוּם דִּפְשִׁיטָא מַאי דְּאִיכָּא לְמִדְרַשׁ מִקְרָא דָּרְשִׁינַן וְלָא אָמְרִינַן דְּהָכִי גְּמִיר לָהּ וּפָשׁוּט הוּא: דַּף ח ד"ה וְאִם אִיתָא כו' מַשְׁמַע דְּקָאֵי אַסֵּיפָא וְכֵן פירש"י כִּי אִיכָּא לְמֵידַק קְצָת יֵשׁ לִדְחוֹת כמ"ש לְקַמָּן אַיְ"ה וְאֵין כַּוָּנָתֵינוּ אַחֲרֵי שֶׁהֵם ז"ל הֵעִידוּ שכ"כ רַשְׁ"י בְּהֶדְיָ'.

וְנִרְאֶה לע"ד לְיַשֵּׁב דְּוַדַּאי קוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָ' פָּרִיךְ מִסֵּיפָא דְּמֵרִישָׁא לָא קַשְׁיָא לַמַּקְשָׁן מִידִי דְּדִילְמָא כֵּיוָן דְּסֵפֵיקָא הִיא לָא שָׂרוּ רַבָּנָן לְכַתְּחִילָּה מִשּׁוּם סָפֵק טַרְחָא שְׁלֹא לְצוֹרֶךְ דע"כ צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בִּשְׁמַעְתִּי' דְּהָא לְקַמָּן תַּנְיָא דְּלֹא כּוֹי בִּלְבַד אָמְרוּ אֶלָּא אֲפִילּוּ שָׁחַט בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף וְנִתְעָרֵב דָּמָן אָסוּר לְכַסּוֹת אפי' בְּאֵפֶר כִּירָה ואע"ג דְּהָתָם לֵיכָּא טַעְמָא גְּזֵרָה מִשּׁוּם הַתָּרַת חֶלְבּוֹ אַפְּ"ה אָסוּר לְכַסּוֹת אֲפִילּוּ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מֻוקְצֶה מִשּׁוּם טִרְחָא שְׁלֹא לְצוֹרֶךְ וא"כ גַּם בְּכוֹר לָא שָׂרִי לְכַתְּחִלָּה דִּלְמָא סָפֵק טִרְחָא שְׁלֹא לְצוֹרֶךְ הִיא אֲבָל בְּדִיעֲבַד פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּמִשּׁוּם סָפֵק טַרְחָא ש"ל לָא הָוֵי עָקְרֵי רַבָּנָן מִצְוַת כִּיסּוּי דְּאוֹרָיְיתָא כֵּיוָן דְּלָאו אִיסּוּר גָּמוּר הוּא דע"כ צ"ל דאל"כ פְּשִׁיטָא דְּקַשְׁיָא מַאי דְּפָרִיךְ וּמַאי שָׁקְלִי וְטָרֵי כּוּלְּהוּ אָמוֹרָאֵי בְּקוּשְׁיָא זוֹ כֵּיוָן דְּאָסְקִינָא לְקַמָּן דְּטִרְחָא שְׁלֹא לְצוֹרֶךְ אָסוּר אֲפִילּוּ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מֻוקְצֶה א"כ לָמָּה לִי טַעְמָא דְּהַתָּרַת חֶלְבּוֹ וּשְׁאָר טַעְמֵי תִּיפּוֹק לֵיהּ מֵהַאי טַעְמָא אֶלָּא ש"מ כמ"ש דְּמִסְפֵּיקָא לָא מַחְמְרִינַן מֵחֲמַת הַאי טַעְמָא אֲבָל לְכַתְּחִלָּה פְּשִׁיטָא דְּלָא שָׂרֵי לְכַנֵּס בְּסָפֵק הִלְכָךְ פָּרִיךְ מִסֵּיפָא וְכִי מְשַׁנֵּי דְּמֵיְירֵי דְּלֵית לֵיהּ כְּלָל לֹא אֵפֶר כִּירָה וְלָא שְׁאָר מִילֵּי פָּרִיךְ מֵרִישָׁא אַמַּאי קָתָנֵי דְּאֵין שׁוֹחֲטִין סָפֵק אפי' וַדַּאי לֹא לִשְׁחוֹט כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ בְּמַאי דְּמְכַסֵּי וּמְשַׁנֵּי דְּלָא מִבָּעְיָא קָאָמַר וכו' וְכֵינָן דְּהַשְׁתָּא פָּרִיךְ מֵרִישָׁא אָתֵי שַׁפִּיר דְּמַאי דְּפָרִיךְ וְהָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא כְּלוֹמַר תִּינַח רִישָׁא אֶלָּא סֵיפָא קַשְׁיָא וְזֶהוּ מַאי דְּדָיֵיק רַשְׁ"י ז"ל וְכָתַב כְּלוֹמַר בְּשֶׁלָּמָא אֵין שׁוֹחֲטִין דְּרִישָׁא וְכַוָּנָתוֹ כמ"ש: ואע"ג דפי' רַשְׁ"י ד"ה אפי' וַדַּאי נָמֵי דְּבָהָכִי ק"ל וַאֲפִי' דְּיֵעָבֵד אֵין כַּוָּנָתוֹ לע"ד דְּקוּשְׁיָא זוֹ קָאֵי אַסֵּיפָא כמ"ש שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים מוֹרִי מוהר"ם ז"ל ומָהַרְשָׁ"א ז"ל דִּפְשִׁיטָא לע"ד דְּהָוֵי קוּשְׁיָ' גְּדוֹלָה עַל רַשְׁ"י לָמָּה לֹא פָּרִיךְ הַמַּקְשָׁן זֶה מֵרִישָׁא.

עכ"נ דְּרַשְׁ"י פי' לְרַוְוחָא דְּמִילְּתָא דַּאֲפִי' דְּיֵעָבֵד ק"ל כב"ה כ"ש לְכַתְּחִלָּה וְנַקְטָא רַשְׁ"י לְהַצָּעָה עַל קוּשְׁיָא שֶׁאַחַר זוֹ וּלְעוֹלָם פָּרִיךְ מֵרִישָׁא דאל"כ לֹא תֵּירֵץ הַתָּרָצָן כְּלוּם וכמ"ש מוֹרִי עַצְמוֹ וַאֲפִי' את"ל דְּפָרִיךְ מִסֵּיפָא יַעַן שֶׁהִתְחִיל לְהַקְשׁוֹת מִסֵּיפָא.

מ"מ הַתָּרָצָן הֵבִין דְּפָרִיךְ מֵרִישָׁא וְלָכֵן מַקְשֵׁי לֵיהּ וְהָא מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא כו'. וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר דְּדָחֲקוֹ לְרַשְׁ"י מִדְּלֹא הִזְכִּיר בְּקוּשְׁיָא הַשְׁנִיָּה הָרִישָׁא מַשְׁמַע דְּאַסֵּיפָא קָאֵי דּוּגְמָא דְּקוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה דְּוַדַּאי ה"ל לְהַזְכִּיר הָרִישָׁא כֵּיוָן דְּפָרִיךְ בְּעִנְיָן אַחֵר מִקּוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה אֶלָּא שֶׁהַתָּרָצָן לֹא הֵבִין וְכַיּוֹצֵא פי' התו' בב"מ פֶּרֶק אֵיזֶהוּ נָשָׁךְ: דַּף ט ע"ב ד"ה אר"י מֻוחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה פירש"י הַהִיא דְּתַרְיסִין כו' וק' טוּבָא כו' תְּחִלָּה רָאִיתִי לְיַשֵּׁב מָה רָאָה רַשְׁ"י ז"ל לְהַחֲלִיף הַהִיא דְּתַרְיסִין וְלֹא הַהִיא דְּהַשּׁוֹחֵט מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא א"כ דְּהַהִיא דְּהַשּׁוֹחֵט מֻוחְלֶפֶת אֵין מָקוֹם לְמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה דְּרֵישׁ פְּרָקִין דְּתָנַן ב"ש אוֹמְרִים שְׁאוֹר בְּכַזַּיִת וכו' הַשּׁוֹחֵט וכו' וּמַה מָקוֹם לְמִשְׁנָה זוֹ כֵּיוָן דְּלָאו מִקּוּלֵי ב"ש וְחֻמְרֵי ב"ה הוּא וא"כ אֵיךְ סִיְּדַר אֵלּוּ ג' בָּבוֹת כֵּיוָן דְּקַשְׁיָא חוּמְרֵי ב"ש הֵם וכ"כ רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא בַּמִּשְׁנָה דְּמִשּׁוּם הָכִי תָּנֵי לְהוּ בַּהֲדֵי הֲדָדֵי: וְעוֹד קַשְׁיָא לֵיהּ מַה שְׁמַקְשִׁים התו' לְקַמָּן דִּבְעִדְּיוֹת תָּנֵי לֵיהּ מִקּוּלֵי ב"ש וְאֵיךְ יִתָּכֵן

לוֹמַר דְּשָׁם נִשְׁנֵית לְפִי הַטָּעוּת וּבְכָל דְּוּכְתֵי קָרֵי לְעִדְּיוֹת בְּחִירָתָא פְּרָק תְּפִלַּת הַשַּׁחַר וּפָרָק הָאִישׁ.

א"כ כֵּינָן דע"כ הַהִיא דְּהַשּׁוֹחֵט א"א לְהַחֲלִיף ע"כ כֻּלְּהוּ שְׁנוּיֵי קָיְימִי לְפִי הַמַּסְקָנָא דְּאִינְהוּ דָּחֲקִי וּמוֹקְמִי נַפְשַׁיְיהוּ דא"א לְהַחֲלִיף כֻּלָּם: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּגַבֵּי עוֹר קָאָמַר טַעְמָא מִשּׁוּם דְּחַזְיָא לְמִזְגָּא וּלְקַמָּן אָמְרִינַן הִתִּירוּ סוֹפָן מִשּׁוּם תְּחִילָתָן לענ"ד דְּלָא קַשְׁיָא דְּהָא לְקַמָּן גַּבֵּי חֲלָבִים נָמֵי אָמְרִינַן דס"ד דְּשָׁרֵי לְמִשְׁחָטִינְהוּ דִּלְמָא מִמְּנַע וְלָא שָׁחֵיט קמ"לן.

וּפָרִיךְ מ"ש מֵעוֹר דְּהִתִּירוּ סוֹפָן מ"ת ה"נ ל"ש. וּמְשַׁנֵּי הָתָם לָא מוֹכְחָא מִלְּתָא מִשּׁוּם דְּחָזְיָא לְמִזְגָּא עָלֶיהָ כו' אַלְמָא דְּגַבֵּי עוֹר אע"ג דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם תְּחִילָתוֹ לָא סָגֵי בְּהַאי טַעְמָא לְחוּד אֶלָּא בָּעֵינַן מִשּׁוּם דַּחֲזֵי לְמִזְגָּא נָמֵי כִּי הֵיכִי דְּלָא יְהֵא מוֹכְחָ' מִלְּתָא וא"כ ה"נ ע"כ אִיכָּא אִיסּוּרָא לב"ה אפי' בְּדָבָר נָעוּץ אוֹ מִשּׁוּם גּוּמָּא אוֹ מִשּׁוּם כְּתִישָׁה.

וא"כ ה"פ דְּהַמַּקְשָׁן פָּרִיךְ מַתְנִי' דְּהַשּׁוֹחֵט דְּמַחְמִירִי ב"ה בְּשִׁמְחַת י"ט וְגַבֵּי עוֹר הִתִּירוּ מִשּׁוּם תְּחִילָתוֹ אַלְמָא מִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט מְקִילִינַן כְּדְפֵי' רַשִׁ"י בְּהֶדְיָ' הָכָא וְכֵן גַּבֵּי תְּרִיסִין וּמַשְׁמַע דע"כ לֹא הִתִּירוּ ב"ה מִשּׁוּם תְּחִילָתוֹ שֶׁהוּא שִׁמְחַת י"ט אֶלָּא מִשּׁוּם דְּחָזֵי לְמִזְגָּא וְלָא אָתֵי לְקַלְקוּלָא דְּלָא מוֹכְחָא מִלְּתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי אֲבָל הָכָא דְּלֵיכָּא הָא מִלְּתָא וְאָתֵי לְקַלְקוּלָא דְּאָמְרִינַן מ"ט שָׁרוּ לִי רַבָּנָן מִשּׁוּם כִּיסּוּי דָּם מַה לִי בְּלֹא כְּתִישָׁה אוֹ בְּכְתִישָׁה אוֹ מ"ל עֵפֶר תִּיחוּחַ אוֹ אֵינוֹ תִּיחוּחַ דע"כ צ"ל דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּאָסוּר מִדְּרַבָּנָן גּוּמָּא בַּעֲפַר תִּיחוּחַ מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ תִּיחוּחַ וְלָכֵן אָסוּר וא"כ חָזֵי לְמִזְגָּא אֵינוֹ הַטַּעַם שֶׁל הַהֶיתֵר אֶלָּא הוּא סָנִיף לְטַעַם דְּשִׁמְחַת י"ט דְּאִי לָאו חָזֵי לְמִזְגָּא דְּהָוֵי שׁוּם חֲשַׁשׁ קִלְקוּל דְּאָתֵי לְמִסְרַךְ לָא הָוֵי שָׁרוּ רַבָּנָן.

כְּיוֹצֵא בָּזֶה כָּתַב הָרַמְבַּ"ן לַחֲדָא שִׁיטָה דִּידֵיהּ גַּבֵּי תְּרִיסִי' ע"ש: וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה דא"כ דְּאוֹתָהּ דְּהַשּׁוֹחֵט נִשְׁאֶרֶת בִּמְקוֹמָהּ א"כ רַבָּה ור"י שָׁקְלִי וְטָרֵי אַלִּיבָּא דב"ש. נִרְאֶה לע"ד לְיַשֵּׁבמוּכָן מבע"י כִּדְרַב יְהוּדָה דִּבְזֶה מוֹדֶה דְּשָׁרֵי לִשְׁחוֹט לְכַתְּחִילָּה וּפְלִיגִי רַבָּה ור"י אִי בָּעֵינַן שֶׁיְּהֵא לוֹ עָפָר צָבוּר לְמַטָּה אוֹ שָׁרֵי לִיטּוֹל אֲפָר כִּירָה וּלְהַנִּיחַ הַיּוֹם לְמַטָּה דְּהָא ע"כ צ"ל לְעֵיל הָא דְּקָסָבַר רַבָּה אִי אִיכָּא עָפָר לְמַטָּה אֵין אִי לָא לֹא.

ואעפ"י שֶׁיֵּשׁ לוֹ דָּקָר נָעוּץ מבע"י כִּדְכָתְבוּ התו' לְקַמָּן דְּהָא דְּאָמַר רַב יוֹדָא וְהוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ דָּקָר נָעוּץ קָאֵי אַכֻּלָּהּ מַתְנִי' וא"כ מַאי אִיסּוּרָא אִיכָּא אִי מִמְּנַע וְלָא שָׁחֵיט כֵּינָן שֶׁהָעָפָר מוּכָן כְּבָר מֵאֶתְמוֹל וְהָעָפָר תִּיחוּחַ וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם כּוֹתֵשׁ וְלֹא מִשּׁוּם גּוּמָּא אֶלָּא ע"כ צ"ל דמ"מ אִיכָּא אִיסּוּרָא דְּחוֹפֵר גּוּמָּא פָּטוּר אֲבָל אָסוּר הִיא אֶלָּא דְּרַבָּנָן שָׁרֵי מִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט כמ"ש התו' לְעֵיל דַּף ח' ד"ה וְאֵין צָרִיךְ וְזֶהוּ ג"כ טַעְמַיְיהוּ דב"ה דְּאָסְרִי לְכַתְּחִילָּה כמ"ש גַּם הָרֹא"שׁ ז"ל אִי טַעְמַיְיהוּ דְּגָזְרִי מִשּׁוּם כְּתִישָׁה כמ"ש רַשִׁ"י לְקַמָּן וא"כ גַּם בְּאֵפֶר כִּירָה אוֹ בֶּעָפָר צָבוּר מבע"י שַׁיָּךְ הַאי.

דְּהָא אָמְרִינַן לְעֵיל אֵפֶר כִּירָה מוּכָן לְנַדַּאי וְאֵין מוּכָן לְסָפֵק וְאָמְרִינַן לְסָפֵק מ"ט לָא דְּקָעֲבִיד גּוּמָּא כו' אֶלָּא דְּגָזְרִינַן מִשּׁוּם כְּתִישָׁה כו' אַלְמָא דְּהָנֵי תַּרְתֵּי טַעְמֵי שָׁיְיכִי גַּם בְּאֵפֶר כִּירָה אוֹ בַּעֲפַר צָבוּר: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ אַמַּאי שָׁרֵי ב"ה לְכַתְּחִלָּה בְּאֵפֶר כִּירָה וְעָפָר צָבוּר כֵּינָן דְּשָׁיְיכִי בְּהוּ הָנֵי טַעְמֵי.

י"ל דְּוַדַּאי לְפִי הַמַּסְקָנָא לָא שָׁיְיכִי בְּהוּ כֻּלֵּי הַאי כְּמוֹ בַּעֲפַר תִּיחוּחַ דְּקַרְקַע עוֹלָם וְתַלְמוּדָא לָא שְׁקִיל וְטָרֵי כ"א לְמַאי דס"ד דְּאֵינוֹ מוּכָן לְסָפֵק מִשּׁוּם גַּוְמָא אוֹ כְּתִישָׁה כְּמוֹ בְּקַרְקַע עוֹלָם. וכמ"ש רַשְׁ"י שָׁם גַּבֵּי כְּתִישָׁה כֵּינָן דְּרוֹב פְּעָמִים אֵין צָרִיךְ לִכְתּוֹשׁ שָׁרוּ ב"ה מִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט אֲבָל לְעִנְיַן עָפָר לְמַטָּה צ"ל לְרַבָּה דְּלָא שָׁרוּ ב"ה אֶלָּא א"כ יֵשׁ לוֹ כְּבָר עֲפַר תִּיחוּחַ לְמַטָּה דְּלָמָא מְמַלֵּךְ וְלָא שָׁחֵיט כֵּינָן דְּגַם בְּאֵפֶר וְעָפָר צְבוּר שַׁיְיכָא בְּהוּ קָצַת הַאי טַעְמָא כמ"ש ואע"ג דְּלֹא מָצְאתִי לא' מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁכָּתַב זֶה וּלְפִי' זֶה הָיוּ צְרִיכִים לִכְתּוֹב דִּין זֶה כֵּינָן דְּהִלְכָתָא כְּרַבָּה נָגֵד ר"י.

מ"מ הנלע"ד כָּתַבְתִּי לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי רַשְׁ"י אִי אֶפְשָׁר שֶׁפָּסְקוּ בָּזֶה כר"י. אַחַ"כ מְצָאתִי' שֶׁפָּסַק בַּעַל הַמָּאוֹר ז"ל כֵּן כֵּינָן דְּמָצִינוּ בְּכַמָּה דֻּכְתִּין בִּמְכִילְתִּין שֶׁחָשׁוּ חֲכָמִים לִמְנִיעַת שִׁמְחַת י"ט.

אוֹ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא חָשׁוּ לְקֻוּשְׁיָא זוֹ שֶׁל הַתּוֹסָ' דס"ל דְּסֻוגְיָא דִּלְעֵיל לב"ש אָזְלָא כִּדְאַשְׁכְּחַ' בְּכַמָּה דֻּכְתִּי' דְּשָׁקִיל וְטָרֵי תַּלְמוּדָ' לְפָרֵשׁ דַּעְתָּן דב"ש אע"ג דְּלֵית הִלְכְתָא כְּוָתַיְיהוּ. וכ"כ רַשְׁ"י לְעֵיל בפי' ד"ה הַשּׁוֹחֵט שֶׁבָּא לִימָּלֵךְ וכו' וּלְקַמָּן מְפָרֵשׁ פְּלֻגְתַּיְיהוּ דְּרַבָּה ור"י אַלִּיבָּא דב"ש ומ"מ אֵין זֶה סְתִירָה לְפֵירוּשֵׁינוּ דְּהָ"א דאע"ג דְּעִיקַּר פְּלֻגְתַּיְיהוּ לב"ש מ"מ נ"מ גַּם לב"ה: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ כֵּינָן דְּמֻוְחְלֶפֶת הַהִיא דְּתְרִיסִין א"כ סָבְרִי ב"ה דְּיֵשׁ בְּנְיָן בְּכֵלִים כו'.

הִנֵּה לענ"ד קֻוּשְׁיָא זוֹ לֹא הֵבַנְתִּי כֵּינָן דְּהַאי סַתִּים לָן תַּנָּא דְּכָתְבוּ התו' ז"ל אֵין כַּוָּנָתָם דְּתַנָּא דְּמַתְנִי' דְּכָל הַכֵּלִי' סַתִּים לָן דְּאֵין בְּנְיָן וכו' דז"א דְּאֵין שָׁם בְּמַתְנִי' שׁוּם רֶמֶז מִזֶּה וְלָא אִמְרֵי הָתָם בְּבִנְיָן כְּלָל כ"א בְּהֶיתֵּר טִלְטוּל דְּלָתוֹת כֵּלִים ע"ש.

אֶלָּא ע"כ אַבְּרַיְיתָא דְּמַיְיתֵי הָתָם דֶּלֶת שֶׁל שִׁיְדָּה וְתֵיבָה וכו' דְּאוֹקְמָא רָבָא דְּקָסָבַר אֵין בְּנְיָן כו' וא"כ כֵּיוָן דְּבָרַיְיתָא הִיא לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא דִּלְמָא אָתָא כְּרַשְׁבָּ"א דְּמַיְיתֵי לְקַמָּן דַּף י"א מַתְנִי' דְּלָא כִּי הַאי תַּנָּא דְּתַנְיָא אָמַר רַשְׁבָּ"א לֹא נֶחְלְקוּ ב"ש וב"ה שֶׁמְּסַלְּקִי' אֶת הַתְּרִיסִי' בי"ט לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא לְהַחֲזִיר א"כ כ"ע מוֹדוּ דְּאֵין בְּנְיָן בְּכֵלִים וְלָא פְּלִיגִי אֶלָּא אִם הִתִּירוּ סוֹפָן מִשּׁוּם תְּחִילָּתָן: אֲבָל לִי הַצָּעִיר קָשֶׁה עַל פי' רַשְׁ"י אִי מֻוְתָּפֵת הַהִיא דְּתְרִיסִין א"כ סָבְרִי ב"ה דְּיֵשׁ בְּנְיָן וּלְקַמָּן פ"ב דַּף כ"ב אָמְרִינַן גַּבֵּי וְאֵין זוֹקְפִי' אֶת הַמְּנוֹרָה דְּפְלִיגִי ב"ש וב"ה וְסָבְרִי ב"ה דְּאֵין בְּנְיָן בְּכֵלִים וְהָתָם אִי אֶפְשָׁר לְהַחֲלִיף דְּהָא קָאָמַר בְּמַתְנִי' ג' ר"ג מַחְמִיר כְּדִבְרֵי ב"ש וְהַיְינוּ צְרִיכִים לְהַפֵּךְ הַכֹּל וְכָל הַבָּרַיְיתוֹת שֶׁהֵבִיא שָׁם.

וְעוֹד מַאי קָאָמַר דְּמַחְמִיר ר"ג בג' דְּבָרִים כְּדִבְרֵי ב"ה פְּשִׁיטָא. דִּבְכָל מָקוֹם בָּעֵי לְמֶעְבַּד כְּוָתַיְיהוּ ומ"מ אִיךְ נֶחְלְקוּ רַבָּנָן עָלָיו כֵּינָן דַּעֲבִיד כב"ה.

ע"כ נלע"ד דְּוַדַּאי גַּם לְשִׁיטַת רַשְׁ"י סָבְרִי ב"ה דְּאֵין בְּנְיָן בְּכֵלִים ומ"מ בְּתְרִיסֵי חֲנוּיוֹת גָּזְרוּ כֵּינָן דְּעוֹמְדוֹת תָּמִיד בַּשּׁוּק כמ"ש רַשְׁ"י הָוֵי כִּקְבוּעִים נֶחְתַּךְ בְּצִילּוּם ד"ה וְאַמַּאי הוּא בְּמָקוֹם אֶחָד דִּבְמִגְדָּל שֶׁל עֵץ גָּדוֹל שַׁיָּךְ בֵּיהּ בְּנְיָן וּסְתִירָה.

וא"כ אֶפְשָׁר דה"ה לִתְרִיסֵי חֲנוּיוֹת אוֹ טַעְמַיְיהוּ כֵּינָן דְּאֵין אָדָם מַעֲמִיד עַצְמוֹ עַל מָמוֹנוֹ אִי שָׁרִית לֵיהּ לְסַלֵּק יַחֲזִיר וַדַּאי כִּי אֵין מַנִּיחָם פְּתוּחוֹת כֵּינָן שֶׁהֵם עוֹמְדוֹת בַּשּׁוּק וכמ"ש הָרִי"ף ז"ל דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּהִתִּירוּ סוֹפָן מִשּׁוּם תְּחִילָּתָן: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ לב"ש קַשְׁיָא דס"ל לְקַמָּן דְּיֵשׁ בְּנְיָן וְהָכָא שָׁרֵי י"ל דְּמִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט הֲקִילוּ דְּגַם לְדִבְרֵיהֶם אֵין בְּנְיָן

כ"א מִדִּבְרֵיהֶם וּמִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט הֻקְּילוּ כִּי הֵיכִי דְּלִדְבְרֵי הַתּוֹ' צ"ל נָמֵי כֵּן דְּהָא לְהַחֲזִיר אָסְרִינַן רֵישׁ פֶּרֶק כָּל הַכֵּלִים גְּזֵירָה שֶׁמָּא יִתְקַע וְאַפֵּ"ה שָׁרוּ ב"ה מִשּׁוּם תְּחִילָתָן מִפְּנֵי שִׁמְחַת י"ט ה"ה לב"ש אֵין בְּנָיָן בַּכֵּלִים כ"א מִדְּרַבָּנָן אפי' הֵיכָא דְּלֵיכָּא גְּזֵירָה שֶׁמָּא יִתְקַע וְהֵיכָא דְּאֵיכָּא גְּזֵירָה גַּם ב"ה מוֹדוֹ וְגַבֵּי חֲנוּיוֹת גָּזְרִי אפי' לְסַלֵּק כמ"ש.

וְאִי גָּרֵס רַשְׁ"י כַּנָּוסְחָא שֶׁלָּנוּ דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן א"נ ע"כ לָא קָשָׁרוּ ב"ה אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאֵין בְּנָיָן בְּכֵלִים כו' א"ש הַכֹּל וכ"כ הָרַ"ן ז"ל דס"ל לָרִי"ף הָכִי. וּלְכַמָּה פּוֹסְקִים: דַּף י"ב ד"ה דְּלְמָא בְּעֵרוּב וְהוֹצָאָה כו' ה"ג רַשְׁ"י אֶלָּא מֵעַתָּה לְפַלְגוּ בַּאֲבָנִים וְלֹא רָצָה לְגָרוֹס כו' וק' חֲדָא כו'.

ולענ"ד דְּרַשְׁ"י ז"ל דָּחֲקוּ הַרְבֵּה קֻוּשְׁיוֹת שֶׁהֻקְשׁוּ התו' עַצְמָן דְּמוּכָח מִינַּיְיהוּ דב"ה שָׁרֵי אפי' שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל כְּגוֹן עוֹלַת נְדָבָה דְּלֵיכָּא צוֹרֶךְ י"ט כְּלָל דְּשֶׁלֹּא יְהֵא שֶׁלְּחָנְךָ מָלֵא אֵין כָּאן שְׁמְחַת י"ט אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ בַּדִּין לִכְבוֹד גָּבוֹהַּ שֶׁאֲנִי שָׁמֵחַ וְשֶׁלְחָן רַבִּי רִיקָם.

וְעוֹד דְּבִישׁוּל גִּיד הַנָּשֶׁה לְקַמָּן אֵין כָּאן צוֹרֶךְ י"ט כְּלָל דְּהָא לָא חֲזֵי לֵיהּ כְּלָל. וּבְפָרָק אֵלּוּ עוֹבְרִין הֻקְשׁוּ התו' ז"ל קֻוּשְׁיָא זוֹ וְתֵרְצוּ דְּהָא נָמֵי חֲשִׁיב צוֹרֶךְ הַיּוֹם אעפ"י שֶׁאֵין רָאוּי לְאָוְכְלוֹ כ"א בְּאִיסּוּר.

וְזֶה לֹא נִרְאֶה לִי' לְרַשְׁ"י דְּנַדַּאי אֵין לְךָ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ גָּדוֹל מִזֶּה. וּפְשִׁיטָא שֶׁלֹּא הִתִּירָה הַתּוֹרָה בִּישׁוּל זֶה: וְעוֹד נִרְאֶה לענ"ד דְּהָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ ע"כ צָרִיךְ טַעַם לָמָּה נֵימָא הָכִי דְּלְמָא מַאי דְּהִתִּירָה הַתּוֹרָה דְּאֵין זֶה דָּבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל וְיָצָא וכו' דְּזֶה לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא בִּכְלָל בְּאִיסּוּרָא וּפָרַט בְּאִיסּוּר אֲבָל הָכָא כְּלָל בְּאִיסּוּר וּפָרַט בְּהֶיתֵּר הָוֵי דָּבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל וְיָצָא לְיַדּוֹן בְּדָבָר הֶחָדָשׁ כו'.

כִּדְאִיתָא בְּהֶדְיָא פ"ק דְּיבָמוֹת דַּף ז'. אֶלָּא ע"כ דה"פ דְּאַשׁ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ כְּגוֹן הַבְעָרָה וּבִישׁוּל וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם הוּא מֻוּתָּר לְאַפּוֹקֵי מְלָאכָה שֶׁאֵין עוֹשִׂין בָּהֶם כְּגוֹן אֲרִיגָה וּבוֹנֶה א"כ סָבְרִי כֵּינָן דִּנְקֵט קְרָא הַמְּלָאכָה וְלָא כָּתַב אַךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ יֵעָשֶׂה לָכֶם ש"מ שֶׁכַּוָּנַת הַתּוֹרָה לְהַתִּיר הַמְּלָאכָה לְגַמְרֵי אפי' בְּלֹא אֲכִילָה וְכֵינָן דְּהָכִי הוּא מַה לִּי לְצוֹרֶךְ קָצָת אוֹ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל כֵּינָן דְּאֵין כַּוָּנַת הַכָּתוּב כ"א הַמְּלָאכָה שֶׁעוֹשִׂין בָּהּ אוֹכֶל נֶפֶשׁ.

וְאֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב דמ"מ כֵּינָן דְּתָלְתָה הַתּוֹרָה בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ בְּעִינַן שֶׁיְּהֵא צוֹרֶךְ קָצָת דְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁהוּא צוֹרֶךְ הַיּוֹם וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה אֶכְתּוֹב גַּם לִסְבָרַת רַשְׁ"י זַ"ל אֲבָל לְשִׁיטַת רַשְׁ"י אתי' הַכֹּל כְּפִשְׁטָהּ דְּהִתִּירָה הַתּוֹרָה כָּל מְלָאכוֹת שֶׁעוֹשִׂין בָּהֶן אוֹכֶל נֶפֶשׁ אפי' שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ: וּמַה שֶּׁהֻקְשׁוּ מֵהָאוֹפֶה בי"ט לָחוּל אָתֵי ג"כ שַׁפִּיר דס"ל לכ"ע: דאע"ג דְּהִתִּירָה תּוֹרָה כָּל מְלָאכוֹת אֵלּוּ לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁרָאוּיִם לַעֲשׂוֹת בָּהֶם אוֹכֶל נֶפֶשׁ כְּגוֹן קוֹדֶם אֲכִילָה דְּאָז אָמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁמֻּוּתָּר לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה מֻוּתָּר נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וְלָכֵן תָּלָה הַכָּתוּב בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ אֲבָל מי"ט לְחוֹל שֶׁהוּא לְאַחַר אֲכִילָה וְאֵין הַמְּלָאכָה רְאוּיָה בּוֹ בַּיּוֹם לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ כְּלָל כ"א לְמָחָר בְּהָא, כ"ע מוֹדוֹ דְּלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ.

וּבְהָא נֶחְלְקוּ רַבָּה ור"ח אִי אָמְרִינַן הוֹאִיל וּמְקַלְעִי לֵיהּ אוֹרְחִים דַּהֲדַר חָזְיָא לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ: וְאַל אֱלֹקִים יוֹדֵעַ וְעַד כִּי זְמַן רַב אַחֲרֵי כָּתְבִי זֹאת מָצָאתִי סְבָרָא זוֹ בָּרָ"ן זַ"ל מִיהוּ הַבְעָרָה וְהוֹצָאָה נִרְאֶה דְּשָׁרֵי כָּל הַיּוֹם דְּיֵשׁ בָּהֶן צוֹרֶךְ כָּל הַיּוֹם אע"ג דְּאֵינוֹ אֲכִילָה ומ"מ קַשְׁיָא לִי

דִּלְקַמָּן דָּרְשִׁינַן לָכֶם וְלֹא לִכְלָבִים לָכֶם וְלֹא לַכּוּתִים, וְכִי גָּרְעִי כּוּתִיִּים וּכְלָבִים מִשֶּׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וְהָתָם לֵיכָּא לְשַׁנּוֹיֵי דְּמַיְירֵי שֶׁלֹּא בִּזְמַן אֲכִילָה.

דְּהָא אָמְרִינַן הָתָם גַּבֵּי קִמְחָא דִּבְנֵי חֵילָא אִי יָהֲבִי לְיָנוֹקָא וְלָא קָפְדִי שְׁרֵי וְאִי לָא אָסוּר הָרֵי מוּכְחָנָחְתַּהּ בְּצִילּוּם וְאָסוּר אֶלָּא אֲפִילּוּ בִּזְמַן אֲכִילָה אָסוּר וְאָמְרִינַן נָמֵי אֵין מְזַמְּנִים הַגּוֹי בי"ט גְּזֵירָה שֶׁמָּא יַרְבֶּה בִּשְׁבִילוֹ וְהָיָה אִפְשָׁר לְתָרֵץ דְּהָנֵי תַּנָּאֵי דְּדָרְשִׁי לָכֶם וְלֹא לַכּוּתִיִּים אוֹ לִכְלָבִי' לֵית לְהוּ מִתּוֹךְ דְּהָא ר"ע הוּא חַד מִינַּיְיהוּ וְהוּא לֹא ס"ל מִתּוֹךְ כְּדַאָמְרִינַן רֵישׁ פ"ק דִּפְסָחִים וֶהֱבִיאוֹ התו' לְעֵיל וא"כ אֶפְשָׁר דְּגַם ר"י הַגְּלִילִי לָא דָּרִישׁ דִּבְהָא לָא פְּלִיגִי אֶלָּא שא"א לוֹמַר כֵּן דא"כ מַאי פָּרִיךְ לְקַמָּן לר"י הַגְּלִילִי אֲנַן סָוְפְלֵי לְחֵיוָתָא הֵיכִי שָׁדֵינַן וּמַאי פָּרִיךְ וְהָא אֲנַן ק"ל דְּאָמְרִינַן מִתּוֹךְ עכ"כ דִּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא דְּשָׁלֹּא לְצוֹרֶךְ י"ט שָׁרֵי טְפֵי דע"כ גַּם לפי' הַתּוֹסָפוֹת צ"ל כֵּן.

דאל"כ תִּקְשֵׁי דְּהָא ע"כ לַכּוּתִיִּים וְלֹא לַכְּלָבִים הָוֵי צוֹרֶךְ י"ט קָצַת דְּאִי אֵינוֹ צוֹרֶךְ י"ט כְּלָל לָמָּה לֵיהּ לְמֵעוּטֵי מַלְכָּם תִּיפּוֹק לֵיהּ מִלֹּא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה כֵּינָן דְּאֵינוֹ לְצוֹרֶךְ כְּלָל מִי עָדִיף מִשְּׁאָר ש"ל אֶלָּא ש"מ דְּהָוֵי לְצוֹרֶךְ י"ט קָצַת וְאַפִּ"ה מִיעֵט רַחֲמָנָא ה"ה לְרַשִּׁ"י אע"ג דש"ל שָׁרֵי מ"מ ש"ל זֶה אָסְרָה: וְרָאִיתִי בְּהָרֹא"ש ז"ל שֶׁהִקְשָׁה עַל רַשִּׁ"י מִשְּׁרִיפַת קָדָשִׁים דְּאֵין שׂוֹרְפִים בי"ט אע"ג דְּגַם זֶה מְתוֹרָץ בִּדְבָרֵינוּ דְּגַם שְׂרֵיפַת קָדָשִׁים צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ הִיא מ"מ.

וְזֶה כְּבָר תֵּירְצָהּ רַשִּׁ"י לְקַמָּן פֶּרֶק אֵין צָדִין דַּף כ"ז ע"ב. דְּשָׁאנֵי שְׂרֵיפַת קָדָשִׁים דְּרַחֲמָנָא אַחְשְׁבָהּ דִּכְתִיב בְּאֵשׁ יִשָּׂרֹפוּ הִלְכָךְ מְלָאכָה הוּא וְכֵן צ"ל ע"כ דְּהָא אפי' לְצוֹרֶךְ אָסוּר כְּגוֹן תְּרוּמָה טְמֵאָה שֶׁאָסוּר לְשָׂרְפָהּ אע"ג דְּשָׁרֵי לְהַנּוֹת בִּשְׁעַת שְׂרֵיפָה שֶׁהִיא כְּדֵי לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה דְּנַדַּאי שָׁרֵי מ"ה אֶלָּא שְׂרֵיפָה זוֹ חֲשִׁיבָא וְהָוְיָא מְלָאכָה: וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה עוֹד מִמֻּגְמָר דְּאָסְרִינַן לָהּ בפ"ק דִּכְתֻבּוֹת לע"ד אֵינָהּ קַוּשְׁיָא דְּהַבְעָרָה זוֹ לֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה כְּלָל כִּדְדָרְשִׁינַן שָׁם לְכָל נֶפֶשׁ דָּבָר הַשָּׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ בָּעֵינַן וְלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ אֶלָּא בְּהַבְעָרָה שֶׁהַתּוֹרָה כְּגוֹן הַבְעֶרֶת עֵצִים וְהַדְלָקַת נֵר שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן צוֹרֶךְ לְכָל נֶפֶשׁ וְהַתּוֹרָה נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ.

אֲבָל לְגַמֵּר בְּשָׂמִים עַל הָאֵשׁ הַבְעָרָה זוֹ אָסְרָה הַתּוֹרָה בפי' וּכְבָר כָּתַבְתִּי שב"ה מְפָרֵשׁ שֶׁכַּוָּנַת הַכָּתוּב שֶׁכָּל מְלָאכָה שֶׁעוֹשִׂין בָּהּ אוֹכֶל נֶפֶשׁ מֻתֶּרֶת וא"כ לֵיכָּא לְאַקְשׁוּיֵי דְּנִלְמַד לֶאֱסוֹר שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ מק"ו מֻמְגָּמָר דלב"ה הִתִּירָה הַתּוֹרָה בפי' דְּאֵין כַּוָּנַת הַכָּתוּב לְהַתִּיר אוֹכֶל נֶפֶשׁ אֶלָּא מְלֶאכֶת אוֹכֶל נֶפֶשׁ דְּדָיְיקִי ב"ה מִדִּכְתִיב אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל וכו' דהל"ל אַךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ אֶלָּא מְלֶאכֶת אוֹכֶל נֶפֶשׁ דְּאָמְרִינַן ש"מ אַמְלָאכָה קָאֵי: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּינָן דִּקְרָא אַמְלָאכָה קָאֵי לְהַתִּיר לְגַמְרֵי כמ"ש מַאי מִתּוֹךְ דְּקָאָמַר הל"ל בְּקוֹצֵר הוֹצָאָה הַוּתְרָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ דִּלְשׁוֹן מִתּוֹךְ מַשְׁמַע דִּקְרָא וַדַּאי אִלְצוּרֵךְ קָאֵי אֶלָּא מִתּוֹךְ לְצוֹרֶךְ הַוּתְרָה נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ.

יֵשׁ לוֹמַר דְּהֶתֵּירָא גּוּפָא קָאֵי מִתּוֹךְ שֶׁהַתּוֹרָה הִתִּירָה לְצוֹרֶךְ הִתִּירָה נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וְכַוָּנָתוֹ לִיתֵּן טַעַם מ"ש מְלָאכָה שֶׁאֵין עוֹשִׂין בָּהּ א"נ כְּלָל דַּאֲסוּרָה וא"כ מְלָאכָה ש"ל נָמֵי לִיתְּסַר ומ"ה קָאָמַר דְּלָא פְּלִיג רַחֲמָנָא וּמִתּוֹךְ שֶׁהִתִּיר א"נ הִתִּיר לְגַמְרֵי מְלָאכָה זוֹ.

וּלְמַאי דְּפָרִישִׁי' דְּלָא הַוּתְרָה ש"ל אֶלָּא בִּזְמַן לְצוֹרֶךְ אָתֵי נָמֵי שַׁפִּיר: וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל נִרְאֶה שֶׁהוּא ג"כ תּוֹפֵס שִׁיטַת רַשִּׁ"י וְחִילֵק בֵּין הַבְעָרָה וְהוֹצָאָה לִשְׁאָר מְלָאכוֹת דִּבְהַבְעָרָה

וְהוֹצָאָה דַּוְקָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וְלָא בִּשְׁאָר מְלָאכוֹת וַאֲפִילּוּ בִּשְׁחִיטָה לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ כמ"ש הָרַב הַמַּגִּיד זַ"ל וְהוֹכִיחַ כֵּן מִדְּבָרָיו אֶלָּא דַּוְקָא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה.

וא"כ גַּם בְּזֶה הָיָה אָפְשָׁר לְיַשֵּׁב קֻוּשְׁיַּית התו'. אֲבָל צ"ע בִּשְׁמַעְתִּי' דְּמוּכָח דְּגַם בִּשְׁחִיטָה וּבְשׁוּל אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וְכֵן פ"ק דִּכְתֻבּוֹת אָמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁהַוְתְּרָה חֲבוּרָה לְצוֹרֶךְ הַוְתְּרָה נָמֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ: דַּף יג ד"ה הֵיא ה"א פי' רָשָׁ"י וּמַה מָּצִינוּ עַד מַשְׁמַע לפי' דלר"י אפי' אֲכִילַת קֶבַע וכו'.

וְתֵימָא דְּהַלָּשׁוֹן לֹא מַשְׁמַע כֵּן. ולעד"נ דְּגַם לְפֵירוּשָׁם יֵשׁ לְדַקְדֵּק קֻוּשְׁיָא זוֹ דְּמַאי מַשְׁמַע לְשִׁיטָתוֹ דְּמַתְנִי' ר"י ב"י הֵיא מ"מ תִּקְשֵׁי דְּגַם לר"י מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ כְּגוֹן שֶׁהֶכְנִיס שְׁבָלִים לַעֲשׂוֹת מֵהֶן עִיסָּה דְּהַכְנָסָתָן לָאו גָּרְעָן הֵיא וְאַחַ"כ בי"ט רָצָה לֶאֱכוֹל מֵהֶן קֶבַע א"כ חַיָּיב בִּתְרוּמָה בי"ט כדקי"ל בְּכָל דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמַר מְלַאכְתּוֹ דְּלָא שָׁרֵי אֶלָּא לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ עֲרַאי אֲבָל קֶבַע אָסוּר עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר כַּמְבוֹאָר בִּמְקוֹמוֹת אֵין מִסְפָּר וּלְקַמָּן ס"פ הַמֵּבִיא גַּם בִּשְׁמַעְתִּין מוּכָח דְּלָא שָׁרֵי בְּרֵישָׁא אֶלָּא לֶאֱכוֹל עֲרַאי וְכֵן פירש"י רֵישׁ פֶּרֶק כָּל הַצְּלָמִים.

ולע"ד יֵשׁ לְדַקְדֵּק עַל התו' אֵיךְ חָשְׁבוּ כְּזֹאת עַל רַשָׁ"י שר"י פּוֹטֵר אפי' בְּקֶבַע וּמִי גָּרַע מַה שֶׁהֶכְנִיס לְמָלֵן מֵאֵלּוּ נִשְׁאֲרוּ בְּשִׁבֳּלִים אַפִילּוּ בַּשָּׁדֶה דְּאָסוּר לֶאֱכוֹל מֵהֶן קֶבַע כמ"ש רַשָׁ"י בְּהֶדְיָ' פֶּרֶק כָּל הַצְּלָמִים אִם לֹא שֶׁנֹּאמַר דס"ל דְּמַלַּיְלָה מִקְרֵי הַכֹּל עֲרַאי אֲפִילּוּ קֶבַע שֶׁלָּהֶם דְּוָגְמַת אֲכִילַת בְּהֵמָה שֶׁכָּתַב רַשָׁ"י שָׁם דְּמִקְרֵי הַכֹּל עֲרַאי א"כ לֹא הִקְשׁוּ כְּלוּם עַל רַשָׁ"י.

וצ"ל דִּלְדַעַת רַשָׁ"י לְפִי סְבָרָא זוֹ ס"ל דַּאֲפִילּוּ בְּשָׁדֶה גָּזְרוּ טְפֵי עַל קֶבַע שָׁמָא יָבֹא לַגּוֹרֶן אַחַ"כ אֲבָל מַלַּיְלָה ס"ל לריב"י דְּלָא הָוֵי גּוֹרֶן וְאֵין לֶאֱסוֹר בּוֹ אֲפִילּוּ קֶבַע. וא"כ לָמָּה הִקְשָׁה הַמַּקְשָׁן דְּנִמְלַךְ עֲלֵיהֶן לְמָלְלָן דְּמַשְׁמַע דְּנִתְחָרֵט מִלַּעֲשׂוֹת עִיסָּה מִשִּׁבֳּלִים הָהֵם רַק נִמְלַךְ לְמָלְלָן תִּיפּוֹק לֵיהּ אֲפִילּוּ לֹא נִמְלַךְ מִלַּעֲשׂוֹת עִיסָּה רַק נִשְׁאַר בְּדַעְתּוֹ הָרִאשׁוֹן אֶלָּא שֶׁאוֹכֵל מֵהֶן קֶבַע חַיָּיב בִּתְרוּמָה וְאִם כֵּן זַכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ דבי"ט כִּי אוֹכֵל מֵהֶן קֶבַע בָּא לָהֶן הַחִיּוּב: וְדוֹחֵק בְּעֵינֵי לוֹמַר דְּהַאי וְנִמְלַךְ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁנִּמְלַךְ קָצַת וְלֶאֱכוֹל מֵהֶן קֶבַע וְהַשְׁאָר נִשְׁאַר בְּדַעְתּוֹ הָרִאשׁוֹן דְּאֵין זֶכֶר לַאֲכִילַת קֶבַע בִּשְׁמַעְתִּין גַּם לְשׁוֹן וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶם עַל כָּל הַשִּׁבֳּלִים שֶׁהֶכְנִיס מַשְׁמַע.

ולענ"ד נִרְאֶה עוֹד דִּלְעִנְיַן קֶבַע אֲפִילּוּ לֹא נִמְלַךְ אֶלָּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ אֶתְמוֹל לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ קֶבַע בי"ט מ"מ אֵין מְחַוְּיָב לִתְרוֹם מֵאֶתְמוֹל עַד שֶׁיֹּאכַל כֵּינָן שֶׁהַשִּׁבֳּלִים אֵין לָהֶם חִיּוּב הַשְׁתָּא עַד שְׁעַת אֲכִילָה וְכָל זְמַן שֶׁאֵינָן אוֹכֶל אֵין עֲלֵיהֶם תּוֹרַת תְּרוּמָה כְּלָל וּמַה לָּנוּ בְּדַעְתּוֹ וְאוּלַי יִמְלֹךְ וְלֹא יֹאכַל.

וּגְדוֹלָה מִזֹּאת כָּתְבוּ התו' לְעֵיל דַּף ט' גַּבֵּי חַלָּה אע"ג דְּגִלְגְּלָהּ מעי"ט אֶלָּא שֶׁלֹּא גָּמַר הָעִיסָּה אעפ"י שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַפְרִישׁ מֵאֶתְמוֹל מ"מ כֵּינָן שֶׁאֵין רְגִילוּת לְהַפְרִישׁ עַד אַחַר הַגְּמָר שָׁרֵי לְהַפְרִישׁ בי"ט אע"ג דְּהַפְרָשַׁת חַלָּה הֲוָה בִּכְלַל הַגְבָּהַת תְּרוּמָה עכ"ל.

א"כ אִם מְשׁוּם רְגִילוּת אעפ"י שֶׁיֵּשׁ חִיּוּב עַל הָעִיסָּה אֵינוֹ מְחַוְּיָב לְהַפְרִישׁ מֵאֶתְמוֹל. עאכ"ו בְּשִׁבֳּלִים שֶׁאֵין עֲלֵיהֶן חִיּוּב כְּלָל וּפְשִׁיטָא שֶׁאֵין מַפְרִישִׁין עַד הָאֲכִילָה שֶׁהוּא כְּשֶׁמּוֹלֵל לְאָוְכְלָן וְכֵן מוּכָח בפי' בְּכָאן בתו' שֶׁכָּתְבוּ דלר"י ב"י בָּא לָהֶן הַחִיּוּב בי"ט כְּשֶׁמְּלָלָן א"כ ס"ל דִּכְשֶׁאֲכָלָן בְּמִלַּיְלָה חַיָּיב בִּתְרוּמָה אֶלָּא שֶׁאֵין הַכְנָסָתָן גְּרָעָן לְחַיְּבָן מִיָּד וא"כ לָמָּה

זַכַּאי בַּהֲרָמָתָן וַהֲלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ מעי"ט לְאָכְלָן בְּמִלֵּילָה שֶׁהֲרֵי הִכְנִיסָן לְכָךְ וא"כ לְחַיֵּיב אֶלָּא ש"מ דְּכָל כה"ג פָּטוּר עַד זְמַן עֲשִׂיָּתָן א"כ כ"ש הֵיכָא דְּהִכְנִיסָן בַּתְּחִילָּה לְעִיסָּה וא"כ תִּקְשֵׁי לָמָּה פָּרִיךְ מִנִּמְלָךְ לְמָלְלָן ה"ל לְמִפְרַךְ מִקַּבַּע כמ"ש אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר דאה"נ אֶלָּא דַּעֲדִיפְ' מִינָּהּ פָּרִיךְ דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ לר"י דְּטָבְלִי לְגַמְרֵי אפי' לַאֲכִילַת עֲרַאי א"כ לְשִׁיטַת רַשִׁ"י נַמִּי נֵימָא הָכִי דְּוַדַּאי לר"י בְּקֶבַע חַיָּיב וּמַשְׁכַּחַת לָהּ דְּזַכַּאי בְּקֶבַע אֶלָּא דְּהַמַּקְשָׁן פָּרִיךְ דַּאֲפִילּוּ בַּעֲרַאי מַשְׁכַּחַת לָהּ וְהַתָּרְצָן לָא סָלִיק אַדַּעְתַּיְהוּ: ואע"ג דְּיֵשׁ לְחַלֵּק דְּלִשִׁיטַת התו' הָיָה הַמַּקְשָׁן צָרִיךְ לְהַקְשׁוֹת מ"מ מֵהַכְנִיס לַעֲשׂוֹת עִיסָּה א"כ נִיחָא לֵיהּ לְמִפְרַךְ מֵהַאי מִלְּתָא אֲפִילּוּ בַּעֲרַאי אֲבָל לְשִׁיטַת רַשִׁ"י הָיָה יָכוֹל לְהַקְשׁוֹת מֵהַכְנִיס לְמָלְלָן וְלֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ לְמִפְרַךְ מֵהַכְנִיס לְעִיסָּה מ"מ נ"ל דְּגַם לְשִׁיטַת התו' הוּא מַאֲרִיךְ בְּקֻוּשְׁיָא זוֹ יוֹתֵר.

דְּהָא ע"כ צ"ל הָא דְּקָאָמַר נִמְלַךְ לְמָלְלָן פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהוֹצִיאָן מִן הַבַּיִת וְחָזַר וְהִכְנִיסָן לְמָלְלָן דאלת"ה קַשְׁיָא לִי הָא ק"ל פ' הַפּוֹעֲלִים דְּאֵין הַטָּבָל מִתְחַיֵּיב בְּמַעֲשֵׂר עַד שֶׁיִּרְאֶה פְּנֵי הַבַּיִת אוֹ פְּנֵי הֶחָצֵר וְאָמְרִינַן בִּבְרָכוֹת רֵישׁ פֶּרֶק אֵין עוֹמְדִין ובע"ז פֶּרֶק כָּל הַצְּלָמִים מַעֲרִים אָדָם עַל תְּבוּאָתוֹ וּמַכְנִיסָהּ בַּמּוֹץ שֶׁתִּהֵא בְּהֶמְתּוֹ אוֹכֶלֶת וּפְטוּרָה מִן הַמַּעֲשֵׂר ופי' רַשִׁ"י וְכֵן התו' דְּצָרִיךְ לְרָאוֹת פְּנֵי הַבַּיִת בְּדָגָן לֹא בְּשִׁבֳּלִים וְהוֹכִיחוּ מֵהָכָא דְּקָתָנֵי רֵישָׁא הִכְנִיס שִׁבֳּלִים אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי.

ואע"ג דְּהָתָם אַמַּעֲשֵׂר קָאֵי וְהָכָא אֶתְרוֹמֵם מ"מ אֵיךְ אוֹכֵל עֲרַאי שֶׁהֲרֵי הַתְּרוּמָה לְעוֹלָם קוֹדֶמֶת לַמַּעֲשֵׂר וְאִי ס"ד דְּנִתְחַיֵּיב בְּמַעֲשֵׂר הֲרֵי הָכָא ע"כ לֹא עִישֵּׂר שֶׁהֲרֵי לֹא תָּרַם עֲדַיִן. וא"כ פְּשִׁיטָא שֶׁלֹּא עִישֵּׂר.

וְדוֹחֵק לְאוֹקְמָא שֶׁעָבַר בְּלָאו דְּמִלֹּאתְךָ וְדִמְעֲךָ לֹא תְאַחֵר וְעִישֵּׂר כְּבָר הִלְכָךְ מַיְיתֵי התו' שִׁפִּיר רָאנָן' מֵהַאי בָּרַיְיתָא, וְהַקָּרוֹב בְּעֵינַי שֶׁגַּם תְּרוּמָה לֹאִתְחַיֵּיב אֶלָּא בִּרְאָיַת פְּנֵי הַבַּיִת אוֹ אֶפְשָׁר שֶׁהַתּוֹסָפוֹת מְפָרְשִׁים בָּרַיְיתָא זוֹ אַמַּעֲשֵׂר.

ואע"ג דְּבִשְׁמַעְתִּין אַתְּרוּמָה קָאֵי מ"מ לְעִנְיַן דִּישָׁה וּמְרוּחַ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר. אַח"כ מָצָאתִי לְקַמָּן עַמּוּד ב' ד"ה מָה רָאִיתָ דְּמַשְׁמַע בפי' דְּגַם בִּתְרוּמָה בָּעֵינַן רֹאִי' פְּנֵי הַבַּיִת: וְכָתַב עוֹד רַשִׁ"י דַּאֲפִילּוּ מֻרְחוֹ אַח"כ בְּתוֹךְ הַבַּיִת פָּטוּר דִּפְנֵי הַבַּיִת חַיָּיב וְלֹא תּוֹךְ הַבַּיִת וא"כ לָמָּה לוֹ לְהַאֲרִיךְ לִפְרוֹךְ בִּפְשִׁיטוּת דַּאֲפִילּוּ אִם נִשְׁאַר שָׁם וְאָכַל מֵהֶן קֶבַע חַיָּיב: וְאֵין לְתָרֵץ קֻוּשְׁיָא הַנַּ"ל די"ט קוֹבֵעַ לְמַעֲשֵׂר כְּמוֹ שַׁבָּת דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן פֶּרֶק הַמֵּבִיא דְּקוֹבַעַת אֲפִילּוּ בְּדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וַאֲפִילּוּ בְּלֹא רָאִי' פְּנֵי הַבַּיִת כִּדְאִיתָא הָתָם.

זֶה אֵינוֹ דא"כ אפי' בְּלֹא נִמְלַךְ נָמֵי: גַּם אֵין לְתָרֵץ אִיפְּכָא דְּסֻוגְיָא דְּכָאן כר"י דִּלְקַמָּן דְּאָמַר אֵין שַׁבָּת קוֹבַעַת אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וא"כ כִּי נִמְלַךְ לְמָלְלָן זֶהוּ גְּמַר מְלַאכְתּוֹ וְאָז י"ט קוֹבְעוֹ.

דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא נִמְלַךְ לְמָלְלָן לר"י לָא הָוֵי גְּמַר דָּמֵי עָדִיף שַׁבָּת מַרְאִית פְּנֵי הַבַּיִת גּוּפָהּ דלר"י אִם הִכְנִיסָן לְמָלְלָן לָא הָוֵי גּוּרָן וְלָא מִקְרֵי נִגְמַר מְלַאכְתּוֹ וּפְשִׁיטָא דְּשַׁבָּת לֹא עָדִיפָא כֵּיוָן דְּגַם שַׁבָּת לֹא קָבְעָה אֶלָּא בִּנְגְמַר מְלַאכְתּוֹ וּכְדְמַדַּמֵּי לְהוּ ר"י לְקַמָּן בפי' דְּקָאָמַר אֶחָד שַׁבָּת וְאֶחָד חָצֵר אֵין קוֹבְעִים וכו' וְעוֹד מַאי פָּרִיךְ דִּלְמָא רָבָא כר"נ ס"ל וְכִדְמַשְׁמַע קָצַת לְקַמָּן דְּבָעֵי מִינֵּיהּ רָבָא מר"נ וּפָשַׁט לֵיהּ ר"נ דְּקוֹבַעַת אֲפִילּוּ בְּדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמַר מְלַאכְתּוֹ.

וְלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע דְּקַבָּלָה מִינַּיהּ. אֶלָּא ש"מ דְּאֵין לְדַמּוֹת י"ט לְשַׁבָּת.

דְּשָׁאנֵי שַׁבָּת דְּכְתִיב בְּסִעוֹדְתַהּ וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֶג כִּדְאִי' הָתָם: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ עוֹד דלר' נָמִי הֵיכָן מָצִינוּ שֶׁזַּכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ דְּהָא נִתְחַיְּבוּ מֵאֶתְמוֹל מעי"ט. לֹא יָדַעְתִּי דְּמַאן לֵימָא לָן דְּלָא מַיְירֵי דְּהִכְנִיסָן בי"ט כֵּיוָן דְּשָׁרֵי לְמָזְלָן בי"ט א"כ נוּכַל שַׁפִּיר לְמֵימַר שֶׁנִּמְלַךְ בי"ט לְהַכְנִיס שַׁבָּלִים לִמְלוֹל לְצוֹרֶךְ י"ט וּמָה אִיסּוּר יֵשׁ בְּהַכְנָסָה כֵּיוָן דְּאֶתְמוֹל לֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכוֹל מֵהֶן בי"ט וּמִשּׁוּם מֻקְצֶה לָא הָוֵי דב"ה הָיָה חָזֵי לַבְּהֵמָה דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא רָאָה פֵּ"ה שָׁרֵי לִבְהֶמְתּוֹ וְגַם לָאָדָם חָזֵי לֶאֱכוֹל עֲרַאי וַאֲפִי' הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכוֹל מֵהֶן בי"ט מ"מ פָּטוּר לִתְרוֹם מֵאֶתְמוֹל עַד שֶׁעַת עשי' כמ"ש לְעֵיל: וְאַדְּרַבָּה לענ"ד יֵשׁ לְדַקְדֵּק וְהָא לד"ה מַשְׁכַּחַת לָהּ שֶׁזַּכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ כְּגוֹן שֶׁדָּשׁ תְּבוּאָה מעי"ט וּמֵרָחָן מעי"ט וְהַכֹּל בַּשָּׂדֶה ובי"ט נִמְלַךְ עֲלֵיהֶן לְהַכְנִיסָן לֶאֱכוֹל מֵהֶן דְּחָל הַחִיּוּב עֲלֵיהֶם בי"ט דְּהָא אֶתְמוֹל לֹא רָאוּ פְּנֵי הַבַּיִת.

וצ"ל דכה"ג לֹא הִתִּירוּ כֵּיוָן שֶׁיָּרַד עֲלֵיהֶם תּוֹרַת חִיּוּב תְּרוּמָה אֶלָּא שֶׁהָיוּ חֲסֵרִים רְאָיַת פְּנֵי הַבַּיִת ה"ל לְהַכְנִיסָן מֵאֶתְמוֹל. משא"כ אִם לֹא יָרַד לָהֶם תּוֹרַת תְּרוּמָה כְּלָל כ"א בי"ט שָׁרֵי: דַּף יג ע"ב ד"ה וְאִם קָלָף פירש"י וְאִם קָלָף מִתּוֹךְ הַשַּׁבָּלִים וְתֵימָא הֵיכִי מְקַלְּפָא לֵיהּ וכו'.

ולענ"ד דְּכָבָר נִשְׁמָר רַשׁ"י זַ"ל מִזֶּה שֶׁכָּתַב לְעֵיל דַּף י"ב מִלִּילוֹת שֶׁל חִטִּין שֶׁמּוֹלְלָן בְּיָדָיו כְּשֶׁהֵן רַכִּים וא"כ לָא קשי' מִידֵי דְּמִלִּילוֹת רַכִּים הֵן קוֹדֶם שֶׁיִּתְיַבְּשׁוּ כמ"ש רַשׁ"י בפי' הַחוֹמֶשׁ אַמִּלַּת קָלִי שֶׁהוּא קֶמַח עָשׂוּי מִכַּרְמֶל רַךְ שֶׁמְּיַבְּשִׁין אוֹתוֹ בַּתַּנּוּר וְאָז אֵין דַּרְכָּן לְדַוֵּשָׁן וְלֹא לְמָרְחָן כ"א לְמָלְלָן בְּיָדַיִם וְזֶהוּ גָּרְנָן לְמַעֲשֵׂר לר' כִּדְאִיתָא לְעֵיל אֲבָל אַחַ"כ כְּשֶׁנִּתְיַבֵּשׁ הַטִּיב כָּרָאוּי אָז אֵין דַּרְכָּן בְּמַלִּיל' כ"א בְּדִישָׁה וּמֵרוּחַ וא"כ כְּשֶׁמְּלָלָן לָא הָוֵי מְפָרֵק שֶׁהוּא תּוֹלָדָה דְּדָשׁ כֵּיוָן שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ בְּכָךְ.

ואעפ"י שֶׁאֵינִי כְּדַאי. מ"מ נלע"ד לְהַקְשׁוֹת עַל פי' התו' שֶׁפֵּירְשׁוּ דְּמַיְירֵי שֶׁכְּבָר נִתְלַשׁוּ מע"ש מִן הַשַּׁבָּלִים וא"כ לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נִתְלַשׁוּ נִתְחַיְּבוּ בְּמַעֲשֵׂר שֶׁהֲרֵי אַחַר דִּישָׁה חָל חִיּוּב מַעֲשֵׂר וְאֵיךְ מֵוֹתָר לֶאֱכוֹל א' א' שֶׁהֲרֵי אַף אֲכִילַת עֲרַאי אָסוּר לְאַחַר חִיּוּב.

וא"ת דְּמַיְירֵי שֶׁלֹּא נִתְמָרְחוּ עֲדַיִן דְּגַם מֵירוּחַ צָרִיךְ אַחַר דִּישָׁה כִּדְקָתָנֵי סֵיפָא מְנַפֵּחַ כו' דְּזֶהוּ הַמֵּרוּחַ א"כ אִם קָלָף לְתוֹךְ יָדוֹ לָמָּה חַיָּיב. ממ"נ אִם מַה שֶּׁנָּתַן לְתוֹךְ יָדוֹ זֶהוּ מֵרוּחַ כְּגוֹן שֶׁלִּקְטָן א' א' דְּבְמַה שֶׁנָּתַן בְּיָדוֹ אֵין בּוֹ מוֹץ שֶׁהֲרֵי לִקְטָן מִתּוֹךְ הַמּוֹץ לָמָּה לֵיהּ הַקְלִיפָּה כְּלָל וה"ל לַתַּנָּא לְמִתְנֵי הַכֹּל בְּלֹא קְלִיפָּה דְּשִׁעוּרִים שֶׁדָּשׁן מְלַקֵּט א' א' וְאוֹכֵל וְאִם נָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ חַיָּיב וְאִם הַנִּתִּינָה לָא הָוֵי כְּמֵרוּחַ שֶׁנָּתָנָן בְּיָדוֹ עִם הַמּוֹץ וְכִדְמַשְׁמַע בְּסֵיפָא דְּקָתָנֵי וְאִם נָפַח וְנָתַן כו' מִשְׁמַע דְּבָעֵי נָפוּחַ עִם הַנִּתִּינָה ואע"ג דְּסֵיפָא מַיְירֵי שֶׁמּוֹלֵל עַתָּה מִן הַשִּׁבּוֹלֶת אֶפְשָׁר דְּגַם בְּנִתְלַשׁוּ כְּבָר מ"מ בְּלֹא מוֹץ כְּשֶׁנּוֹתַן בְּיָדוֹ א"כ מַה מְּהַנֵּי הַקְלִיפָּה: ולע"ד לֹא יָדַעְתִּי שׁוּם טַעַם דְּלָמָּה תְּהֵא הַקְלִיפָּה כְּמֵרוּחַ כֵּיוָן שֶׁמְּעוֹרָב הַמּוֹץ בְּיָדוֹ.

וְאִם הָיוּ התו' מְפָרְשִׁי' כפי' רַשׁ"י מִטַּעַם קֶבַע אֶפְשָׁר שֶׁהַטַּעַם דְּהַקְלִיפָּה עוֹשֶׂה שֶׁהֵם רְאוּיִין לַאֲכִילָה יוֹתֵר וה"ל קֶבַע אֶלָּא שֶׁהִתִּי' אֵין מְפָרְשִׁי' כֵּן כמ"ש אַחַ"כ. וְאֶפְשָׁר דְּתַנָּא אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט דְּאֵין דֶּרֶךְ לְאָוְכְלָם בְּלֹא קְלִיפָּה וּלְעוֹלָם הַנִּתִּינָה הָוֵי כְּמֵרוּחַ כְּגוֹן דְּלִקְטָן מִתּוֹךְ הַמּוֹץ וְנָתַן בְּיָדוֹ וּבָזֶה אֵין מוֹץ כְּלָל.

ונלע"ד דְּזֶה דְּחָקוֹ לְרַשִׁ"י שֶׁהָרֵי גַּם רַשִׁ"י הִזְכִּיר דְּמַיְירֵי דְּלָא נִתְמָרְחוּ עֲדַיִין וא"כ לָמָּה לֵיהּ לְרַשִׁ"י שֶׁקָּלְפוּ מִתּוֹךְ שִׁבֹּלֶת וְלֹא פֵּירֵשׁ כְּפִשׁוּטוֹ דְּקָלָפוֹ מִקְּלִיפָתָן הַחִיצוֹנָה וְלֹא נִתְמָרַח אֶלָּא ש"מ דְּאֵין הַקְּלִיפָּה מַעֲלָה וְלֹא מוֹרֶדֶת מִמ"נ אִם נִתְמָרַח א"צ קְלִיפָּה וְאִם לֹא מְהַנֵּי הַקְּלִיפָּה גַּם ס"ל דְּאֵין הַקְּלִיפָּה עוֹשָׂה קֶבַע דְּלֹא כמ"ש אֲבָל לפירש"י א"ש דְּהַמְּקַלֵּף פֵּירוּשׁ מִתּוֹךְ הַשִּׁבֹּלֶת דְּלִיכָּא לֹא דִּישָּׁה וְלֹא מֵרוּחַ וא"כ כֵּיוָן דְּבָהָכִי מַיְירֵי ע"כ א"א לְפָרֵשׁ דְּהָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם גְּמַר מְלָאכָה דִּפְשִׁיטָא דְּכֵיוָן דְּמַקְּלִפוֹ מִתּוֹךְ הַשִּׁבֹּלֶת בָּעֵי נָפוּחַ תְּחִילָּה דְּהָוֵי כְּמֵרוּחַ אֲבָל בְּלֹא נָפוּחַ א"א בְּלֹא מוֹץ כִּדְקָתָנֵי סֵיפָא וְאִם נָפַח כו' וְלָכֵן פֵּירֵשׁ מִשּׁוּם קֶבַע: ומַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּלְקַמָּן קָאָמַר הַטַּעַם מִשּׁוּם ג"מ נלע"ד דִּלְשִׁיטַ' רַשִׁ"י אֵין הַכַּוָּנָה דְּהָא דִּתְנַן בְּרֵישָׁא הָוֵי מִשּׁוּם ג"מ דְּוַדַּאי בְּרֵישָׁא הָוֵי מִשּׁוּם קֶבַע כמ"ש אֶלָּא ה"פ דְּוַדַּאי גַּם בְּרֵישָׁ' הָוֵי ג"מ לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר דְּהָא דְּאָמְרִינַן הַטַּעַם מִשּׁוּם קֶבַע הַיְינוּ מִשּׁוּם מֵרוּחַ אֲבָל אִי אִיכָּא מֵרוּחַ ע"כ הָוֵי ג"מ הַנִּתִּינָה לְתוֹךְ יָדוֹ דְּהָא בְּסֵיפָא הָוֵי הַנִּתִּינָה לְתוֹךְ חֵיקוֹ ג"מ דְּאִי לָאו ג"מ פְּשִׁיטָא דְּאֵין הַמֵּירוּחַ מְיַחַיֵּב בְּמַעֲשֵׂר בְּלֹא גֹּרֶן וא"כ ה"ה הַנִּתִּינָה לְתוֹךְ יָדוֹ דִּנְתִינָה לְתוֹךְ יָדוֹ הָוֵי כִּנְתִינָה לְתוֹךְ חֵיקוֹ דס"ל לר' אַבָּא בַּר מָמֶל דְּהָא דְּקָתָנֵי בְּרֵישָׁא יָדוֹ וּבְסֵיפָא חֵיקוֹ הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּדֶרֶךְ הוּא דְּבִקְלִיפָּה נוֹתֵן לְתוֹךְ יָדוֹ וּבִנְפִיחָה בְּחֵיקוֹ כֵּיוָן דְּמְנַפֵּחַ בִּשְׁתֵּי יָדָיו כִּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן דְּמְשַׁנֵּי וּמְנַפֵּחַ בְּיָדוֹ אַחַת וכו' מִכָּלָל דְּדֶרֶךְ נִיפּוּחַ הוּא בִּשְׁתֵּי יָדַיִם.

וא"כ פָּרִיךְ כֵּיוָן דַּהֲוָה ג"מ לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר אִם הָיָה מֵרוּחַ. א"כ לְעִנְיַן שַׁבָּת דְּמְחַיֵּיב אַמְּלָאכָה וְלֹא בָּעֵינַן הָתָם מֵרוּחַ וְהָוֵי כְּמֵרוּחַ לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר לְיַחַיֵּב.

ועי"ל אֲפִילּוּ את"ל דִּנְתִינָה בְּיָדוֹ לָא הָוֵי ג"מ מ"מ הָא דִּבְיתְהוּ דְּרַב מְקַלְּפָא כָּסֵי כָּסֵי דְּזֶה הָוֵי פְּשִׁיטָא יוֹתֵר מִנְּתִינָה בְּחֵיק וְהָוֵי ג"מ לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר אִם הָיָה מֵרוּחַ: דַּף טו אֶלָּא בְּקָשִׁין וכו' פי' רַשִׁ"י אֲבָל רכי' אֲסוּרִי' ול"נ כו'.

וּבְעֵינַי לע"ד אֵין כָּאן קֻשְׁיָא דְּאָפְשָׁר דְּנַמְטָא גַּמְדָּא לָא חָזְיָא לִלְבִישָׁ' כְּלָל וא"כ שרי' דְּקָאָמַר הַיְינוּ לְתַשְׁמִישָׁהּ וה"ל כְּאִלּוּ אָמַר דְּכָרִים וּכְסָתוֹת שָׁרוּ דא"י לְפָרֵשׁ דְּשָׁרֵי בִּשְׁכִיבָה דִּפְשִׁיטָא דְּהַיְינוּ תַּשְׁמִישַׁיְיהוּ דה"ה נָמָט פֵּירוּשָׁן כְּמוֹ כָּרִים דְּלָא חָזוּ כ"א לְהָא: שָׁם ד"ה הָיָה בָּא בַּדֶּרֶךְ פירש"י דְּתַרְנוֹיְיהוּ בְּשַׁבָּת וּלְפִי זֶה קָשֶׁה אַמַּאי שָׁנֵי בְּלִישָׁנַיְהּ.

לעד"נ דִּבְדֶרֶךְ מְחַוֵּיב לְהַנִּיחַ יָדוֹ עֲלֵיהֶם מִשֶּׁתִּשְׁקַע הַחַמָּה מִיָּד שֶׁלֹּא יִרְאוּהוּ כמ"ש רַשִׁ"י ז"ל אֲבָל בב"ה דְּלִיכָּא לְמֵיחַשׁ שָׁם שֶׁיִּרְאוּהוּ כ"א אַחַר קִדּוּשׁ הַיּוֹם שֶׁאָז הוֹלֵךְ לְבֵיתוֹ נָקֵט ק"ה ואע"ג דְּבַבָּרַיְיתָא תָּנֵי בִּשְׁנֵיהֶם ק"ה זֶה ק' לענ"ד אַף לפי' הַתּוֹסָפוֹת דְּלָמָּה נָקֵט בְּסֵיפָא ק"ה וַהֲלֹא מְחַוֵּיב לְהַנִּיחַ יָדוֹ עֲלֵיהֶם מִשֶּׁתִּשְׁקַע הַחַמָּה מֵחֲמַת לֵילָה דְּאֵין לְפָרֵשׁ דקמ"ל דְּשַׁבָּת לָאו ז"ת הִיא דְּהָא מַרִישָׁא שָׁמְעִינַן לָהּ וא"כ אֵיךְ תְּנָא הַתַּנָּא זְמַן בְּמַאֲוַחַר וְלָא קמ"ל דְּקוֹדֶם זֶה מְחַוֵּיב לְכַסּוֹת.

וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּהַאי תַּנָּא ס"ל שַׁבָּת לָאו זְמַן ת' כדס"ל לְחַד תַּנָּא פ' הַמּוֹצֵא תְּפִילִין עכ"ל דְּתַנָּא לָא נְחִית לְדַקְדֵּק בָּזֶה וְעִיקַּר כַּוָּנָתוֹ לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּאֵינְצָרִיךְ לְסַלְקָם וְאַשְׁמוֹעִינַן רַבּוּתָא דַּאֲפִי' אַחַר ק"ה שָׁרֵי אֲבָל אַבַּיֵּי קמ"ל עוֹד חִדּוּשׁ כמ"ש: פָּרֵק יוֹם טוֹב דַּף טז ד"ה אֵיזֶה חָג פירש"י הַלָּבָנָה וק' לפי' זֶה דהל"ל שֶׁהַלְּבָנָה כו'.

וְלִי נִרְאֶה דְּאַתַּלְמוּד לֹא קָשֶׁה מִידִי דְּהוּא נָקֵט לִישָׁנָא דְּקָרָא דִּכְתִיב תָּקְעוּ בְּחֹדֶשׁ בְּכָסֶא וכו' וְלָא קָאָמַר מַהוּ מִתְכַּסֵּי' אֶלָּא ע"כ מְחַדֵּשׁ דְּאַרִישָׁא דְּקָרָא קָאֵי. וְאֶקְרָא לָא ק' מִידִי דְּקָרָא קָאָמַר דְּהַלְבָנָה הַחֲדָשָׁה נִתְכַּסָּה בָּהּ וְנוֹתֵן סי' עַל הֶחָג שֶׁהוּא חָל בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל חֹדֶשׁ שֶׁאָז הַלְּבָנָה הַחֲדָשָׁה נִרְאִי' בא"י וְלֹא בִּשְׁאָר מְקוֹמוֹת וְאִלּוּ אָמַר הַלְּבָנָה יֵשׁ בַּמַּשְׁמָע כ"ט לְחֹדֶשׁ שֶׁאָז הַלְּבָנָה הַיְשָׁנָה מִתְכַּסֵּי' לִבְנֵי א"י וְנִרְאִי' לִבְנֵי מִזְרָח כִּדְאִיתָא בר"ה דַּף כ"ד כ"ד שָׁעוֹת מִיכְסֵי.

לְדִידַן ו' מַעֲתִיקָא וי"ח מֻחְזֶקֶת' כו' ואע"ג דע"כ הָיִיתִי מְפָרֵשׁ עַל הַלְּבָנָה הַחֲדָשָׁה דְּבִישַׁנָה אֵין בּוֹ חַג מ"מ נָקֵט הַכָּתוּב בפי' הַזְּמַן שֶׁהוּא חָל בּוֹ בֶּאֱמֶת גַּם לֹא הֵבַנְתִּי כְּלָל הַקּוּשְׁיָא דִּבְהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת נָקְטִי רַבָּנָן הַאי לִישָׁנָא עֵדִים שֶׁרָאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ אֵין מְעִידִים אֶלָּא עַל הַחֹדֶשׁ שְׁנִּרְאָה בִּזְמַנּוֹ וּבְכָל מָקוֹם פֵּירוּשׁוֹ לְבֵנָה: דַּף יז ד"ה אִי אָמְרַתְּ הוּא נָאֶסָר כו' תֵּימָא הוֹאִיל וְקִמְחוֹ נֶאֱסַר כו'.

לע"ד לֹא הֵבַנְתִּי מַאי קַשְׁיָא שֶׁאֵין כַּוָּנַת הַתַּלְמוּד שֶׁהוּא מַקָּנָה קִמְחוֹ כְּדֵי לָתֵת לוֹ אֶלָּא הוּא מַקָּנֵהוּ לְגַמְרֵי לַאֲחֵרִים וַאֲחֵרִים נוֹתְנִים לוֹ בְּמַתָּנָה וְכִי אָסוּר לַאֲחֵרִים לִיתֵּן מִשֶּׁלָּהֶם לוֹ לֶאֱכֹל א"כ הוּא מַקָּנֶה לָהֶם סְתָם וְהֵם אוֹפִין לוֹ מִשֶּׁלָּהֶם וְאֵין הָכִי נָמֵי אִם הָאֲחֵרִים רוֹצִים לְהַחֲזִיק הַקֶּמַח לְעַצְמָם אֵין לוֹ עֲלֵיהֶם כְּלוּם אֶלָּא הַתַּלְמוּד קָאָמַר דְּאֵין לוֹ תַּקָּנָה אַחֶרֶת כ"א לְהַקָּנוֹת לַאֲחֵרִים וְאָז רַשָּׁאִים הָאֲחֵרִים אִם יִרְצוּ לֶאֱפוֹת וְלִיתֵּן לוֹ בְּמַתָּנָה וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לִישָׁנָא דְּרַשִׁ"י שֶׁכָּתַב שֶׁיְּהוּ אֲחֵרִים מֻוָתָּרִים לֶאֱפוֹתוֹ וְלָתֵת לוֹ מִדְּלָא כָּתַב בְּקוֹצֶר לֶאֱפוֹת לוֹ מַשְׁמַע שֶׁהָאֲחֵרִים נוֹתְנִים לוֹ בְּמַתָּנָה: גַּם הַקּוּשְׁיָא אַחֶרֶת לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא כֵּינָן דְּעֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִי' לֹא תִּקְּנוּ אֶלָּא מִשּׁוּם זְכִרָהוּ אָז מִשּׁוּם טַעֲמֵיהּ דְּרַב אַשִׁי א"כ דַּי לֶאֱסוֹר שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה הוּא לְבַדּוֹ מָלָאכָה כִּי בִּלְתִּי סָפֵק יְהֵא נִזְהָר בְּעֵירוּב תַּבְשִׁילִין כְּדֵי שֶׁלֹּא יְצַפֶּה עַל שֻׁלְחָן אֲחֵרִים אִם יִרְצוּ יֹאכַל וְאִם לֹא יִרְצוּ יֵשֵׁב בְּפַחֵי נָפֶשׁ גַּם לר"א א"ש כֵּינָן שֶׁהַטַּעַם כְּדֵי שֶׁיֹּאמְרוּ אֵין אוֹפִין מי"ט לְשַׁבָּת וכו' א"כ אִם בְּלֹא עֵרוּב תַּבְשִׁילִין לֹא יַתִּירוּ לוֹ לֶאֱפוֹת לְעַצְמוֹ אֶלָּא ע"י אֲחֵרִים ק"ו מי"ט לְחֹל אֵין אוֹפִין כְּלָל.

דְּאֵין לְהַקְשׁוֹת שֶׁמָּא יֹאמְרוּ גַּם מי"ט לְחֹל שָׁרֵי ע"י אֲחֵרִים. דז"א דא"כ גַּם ע"י ע"ת נָיחוּשׁ שֶׁמָּא יֹאמְרוּ דְּגַם מי"ט לְחֹל יֹאמְרוּ דְּשָׁרֵי לְמִגְמַר וְלָא לְאַתְחוֹלֵי אֶלָּא ע"כ כמ"ש וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא לְעֵיל ק"ו מי"ט לְחֹל דְּאָסוּר לְגַמְרֵי פי' אפי' לְמִיגְמַר ה"ה הָכָא וְהַטַּעַם נ"ל כֵּינָן דְּיָדְעוּ ע"י זֶכֶר זֶה שְׁמָהּ שֶׁהַתֵּירָה הַתּוֹרָה אוֹכֶל נֶפֶשׁ לֹא הִתִּירָה כ"א לְצוֹרֶךְ י"ט א"כ מֵהֵי תֵּיתֵי לָהֶם לְחַלֵּק בֵּין עַצְמָם לַאֲחֵרִים כֵּינָן דְּלָא חִלְּקָה הַתּוֹרָה לָמָּה יֵשׁ לָהֶם לִטְעוֹת בְּשִׁלְמָא בְּלֹא ע"ת יֹאמְרוּ דְּהַתּוֹרָה הִתִּירָה א"נ אפי' לְחֹל אֲבָל כְּשֶׁנַּעֲשָׂה זָכָר רָאִינוּ כֵּן לָמָּה יְחַלְּקוּ בְּחִנָּם: שָׁם ע"ב ד"ה ע"מ נָחְלְקוּ כו' וְקָשֶׁה וכו' הִנֵּה רַשִׁ"י פי' בְּהֶדְיָא ב"ת עכ"נ דְּגַם רַשְׁבָּ"א מוֹדֶה דְּנָחְלְקוּ ב"ש וב"ה בְּמַחֲלוֹקֶת דְּמַתְנִי' שבש"א צָרִיךְ שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין וּבַהֵ"א תַּבְשִׁיל אֶחָד דַּי אֶלָּא שֶׁרַשְׁבָּ"א בָּא לוֹמַר שֶׁאָמְרוּ ב"ה דְּדַי בְּתַבְשִׁיל א' דְּהַיְינוּ ת"א כְּעֵין שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין אֲבָל ת"א מַמָּשׁ גַּם ב"ה אָסְרִי וא"כ לְשׁוֹן הַבָּרַיְיתָא וּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה א' הוּא אֶלָּא שֶׁרַשְׁבָּ"א מְפָרֵשׁ אֵיזֶה ת"א שֶׁרוּ ב"ה: דַּף יט ע"ב ד"ה ר"ש אוֹמֵר הָרֵי הוּא אוֹמֵר כו' כָּךְ מַשְׁמַע מִתּוֹךְ פֵּ"ה כו' עַד וְזֶהוּ דּוֹחֵק וכו' ולעד"נ דְּנַדַּאי גַּם הַמַּקְשָׁן פי' דְּכָל שֶׁבָּא בְּחַג הַמַּצּוֹת אַתּוֹדָה קָאֵי אֶלָּא שֶׁהַמַּקְשָׁן הָיָה סוֹבֵר דְּאִם

אָסְרָה הַתּוֹרָה תּוֹדָה בְּחַג הַסֻּכּוֹת אע"ג דְּלֹא שַׁיְּיךְ בּוֹ אִיסּוּר חָמֵץ א"כ ע"כ גַּם שְׁאָר נְדָרִים וּנְדָבוֹת אֲסוּרִים דְּמַה לִּי תּוֹדָה אוֹ שְׁאָר נְדָרִים.

דְּאֵין לוֹמַר דִּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא דַּוְקָא תּוֹדָה הוֹאִיל וְאֵינָהּ בָּאָה בחה"מ. א"כ גַּם לְשִׁיטַת התו' דס"ד דְּקָאֵי אַנְּדָרִים מַאי פָּרִיךְ הַשְׁתָּא סְלָוָתִי כי'.

וְדִלְמָא גְּזֵרַת הַכָּתוּב דַּוְוקָא נְדָרִים הוֹאִיל וְאֵינָם בָּאִים בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת. אֶלָּא ע"כ ס"ל דְּזֶה אֵין לוֹ טַעַם כֵּיוָן דְּסְלָוָתִי שָׁרֵי אֵיךְ תֵּאָסֵר הַתּוֹרָה נְדָרִים אוֹ נִילּוֹף מֵהָכָא דַּאֲפִי' סְלָוָתִי אָסוּר א"כ גַּם לְשִׁיטַת רַשְׁ"י דְּגַם נְדָרִים וּנְדָבוֹת שָׁרֵי גַּם תּוֹדָה שרי' בח"ה אוֹ נֵילַף מֵהָכָא דְּגַם נְדָרִים אֲסִירֵי דְּזֶה אֵין לוֹ טַעַם לְמֵיסַר תּוֹדָה בח"ה שֶׁל סֻכּוֹת: אוֹ י"ל דס"ד דְּוַדַּאי ר"ש אַתּוֹדָה קָאֵי.

מ"מ כֵּיוָן דר"ש יָלִיף הֶקֵּישָׁא כֵּיוָן דִּקְרָא קָאָמַר דְּכָל שְׁלֹשָׁה רְגָלִים שָׁוִין בְּקָרְבְּנוֹתֵיהֶן וּמַה שֶּׁבָּא בְּזֶה בָּא בַּחֲבֵירוֹ דַּוְקָא א"כ נְדָרִים דְּלָא אָתוּ בִּשְׁבוּעוֹת לָא אָתוּ בְּאֵינָךְ בח"ה בֵּין בחה"פ בֵּין בחה"ס דְּאֵין הֶיקֵּשׁ לְמֶחֱצָה וְכִי הֵיכִי דְּאַתַּקִּישׁ ח"ה לחה"ש ה"ה אִיתַּקַּשׁ חה"ש לחה"מ וְלָכֵן פָּרִיךְ שַׁפִּיר.

וְלַלָּשׁוֹן זֶה א"ש הָא דְּפָרִיךְ מִנְּדָרִים וְלָא פָּרִיךְ מִתּוֹדָה עַצְמָהּ דִּלְלִישָׁנָא קַמָּא קַשְׁיָא לִפְרוֹךְ מִתּוֹדָה גּוּפָהּ דַּאֲשֶׁרָה תּוֹרָה בחה"ס הַשְׁתָּא סְלָוָתִי כו' אֲבָל הַשְׁתָּא א"ש דְּמִתּוֹדָה לָא פָּרִיךְ דִּלְמָא גְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא דְּלָא נַיְיתֵי קָרְבַּן חָמֵץ בָּרְגָלִים כִּדְאַשְׁכְּחַן נָמֵי גְּזֵרַת הַכָּתוּב דְּכָל הַמְּנָחוֹת בָּאוֹת מַצָּה וְלָא תָּלֵי מִידִי בַּמְּלָאכָה וְלָכֵן פָּרִיךְ מִנְּדָרִים דְּזֶה אֵין לוֹ טַעַם דְּאִם אָסְרָה נְדָרִים הַיְינוּ ע"כ מִשּׁוּם מְלָאכָה א"כ אפי' סְלָוָתִי נָמֵי: ולענ"ד נִרְאֶה דְּגַם מִדִּבְרֵי התו' מַשְׁמַע קְצָת דס"ל לִסְבָרָא זוֹ דְּהָא מַשְׁמַע דְּמִקֶּשׁוּ קֻוּשְׁיָא הַשְׁנִיָּה ג"כ לְמַאי דס"ד מֵעִיקָּרָא דר"ש אַנְּדָרִים קָאֵי וא"כ קַשְׁיָא דַּאֲפִי' אִי אַתּוֹדָה קָאֵי לָמָּה כָּתַב חה"ש כו' אֶלָּא ש"מ דְּאִי אַתּוֹדָה קָאֵי אִצְטְרִיךְ חה"ש דס"ד דַּוְוקָא חה"פ אָסוּר קָרְבָּן חָמֵץ וְלֹא בִּשְׁבוּעוֹת אֲבָל אִי אַנְּדָרִים קָאֵי ע"כ הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם מְלָאכָה.

וְלָכֵן הִקֻּשׁוּ דְּאִם אפי' בח"ה אָסוּר מְלָאכָה ק"ו בי"ט: ועי"ל דְּדַיְּיק דע"כ ר"ש גַּם אַנְּדָרִים קָאֵי דְּאִי אַתּוֹדָה לְחוּדָהּ הֵיכָא אָמַר דְּלָא בָּא בחה"ש. דממ"נ אִם הַטַּעַם מִשּׁוּם חָמֵץ.

זֶה אֵינוֹ דְּהָא בִּשְׁבוּעוֹת שָׁרֵי קָרְבָּן חָמֵץ דְּהָא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם בָּאוֹת דַּוְוקָא חָמֵץ וְאִם הַטַּעַם מִשּׁוּם מְלָאכָה כֵּיוָן דְּנְדָרִים הֵם א"כ כָּל נְדָרִים אֲסִירִי: וְהָשְׁתָּא נִתַּיְּשְׁבָה גַּם הַקֻּוּשְׁיָא הַשְׁנִיָּה מַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּבְחַג הַשָּׁבוּעוֹת לָמָּה לִי דְּאִצְטְרִיךְ לְתָרוּץ הב' אִצְטְרִיךְ לְמֵילַף נְדָרִים וּנְדָבוֹת מחה"ש דמח"ה לָא יָלְפִינַן כ"א תּוֹדָה וְלָכֵן כָּתַב חה"ש לְמֵילַף מִינָּהּ גַּם נְדָרִים וְאַף אִם נָפְרֵשׁ דְּקֻוּשְׁיַת התו' הוּא עַל ר"ש לָמָּה נִקַּט חה"ש וְלֹא עַל הַמִּקְרָא וכמ"ש לְקַמָּן אַיְ"ה מ"מ א"ש דר"ש נָקְטָה לְהָכִי לְמֵימַר דְּגַם חה"ש אִתַּקַּשׁ לחה"מ וא"כ גַּם חה"מ אִיתַּקַּשׁ לחה"ש דְּאֵין הֶיקֵּשׁ לְמֶחֱצָה כֵּיוָן דְּכוּלְּהוּ אִיתַּקַּשׁ לַהֲדָדֵי כמ"ש.

וּלְתָרוּץ הג' פְּשִׁיטָא דא"ש דְּאִי לָא כְּתַב הֵ"א דִּקְרָא לְתוֹדָה אָתֵי מִטַּעַם חָמֵץ וְלָכֵן כָּתַב חה"ש דְּהַשְׁתָּא לֵיכָּא לְמֵימַר מִשּׁוּם חָמֵץ דְּחָמֵץ שָׁרֵי בחה"ש כמ"ש: וְאַגַּב נְדַקְדֵּק מ"ש התו' דְּלָמָּה כָּתַב חה"ש מַשְׁמַע דְּקֻוּשְׁיָתָם עַל הַקְּרָא קָאֵי.

ולענ"ד דְּהָא לָא קַשְׁיָא אפי' בְּלֹא תֵּירוּצִים דִּלְעֵיל דְּאַטּוּ חה"ש לְהָכִי אָתֵי פְּשִׁיטָא דִּלְבַל תְּאַחֵר אָתֵי וְגַם הַמַּקְשֶׁן יָדַע מִזֶּה דר"ש בָּבָל תְּאַחֵר קָאֵי אֲבָל קְרָא פְּשִׁיטָא דִּלְבַל תְּאַחֵר

אָתֵי אֶלָּא שֶׁהַהֶיקֵּשׁ מְמַעֵט אָתֵי כֵּינָן דִּבְהֶדְיָא כְּתִיבִי עכ"נ דְּקוּשְׁיָתָ' עַל ר"ש קָאֵי: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּגַם לְפִי הַמַּסְקָנָא לָא א"ש כו'.

לענ"ד דְּלָא קַשְׁיָא דְּכָל הַבָּא בחה"מ מֵחֲמַת חִיּוּב הַגֶּדֶר קָאָמַר. וְהָכִי קָאָמַר כָּל שֶׁבָּא בחה"מ וְהָיָה עָלָיו חִיּוּב הַגֶּדֶר בחה"מ שֶׁנָּדַר לִפְנֵי הַפֶּסַח בָּא בחה"ש שֶׁחַיָּיב לַהֲבִיאָה מִצַּד הַגֶּדֶר וְיֵשׁ עָלָיו חִיּוּב גֶּדֶר בחה"ש.

ואע"ג דְּלָא מָצֵי מַקְרִיב לָהּ בי"ט מ"מ מִצַּד הַגֶּדֶר יֵשׁ עָלָיו חִיּוּב דְּאִם עָבַר גַּם חה"ש עָבַר בָּבֶל תְּאַחֵר וּמְצָרְפִינַן גַּם חה"ש לג' רְגָלִים קמ"ל דְּגַם בח"ש יֵשׁ עָלָיו גֶּדֶר וּכְשֶׁעָבַר ח"ש עָבַר שְׁנֵי רְגָלִים דְּהַתּוֹרָה כְּתָבָהּ בְּהֶדְיָא דְּמִנְיָנָא כָּל הג' רְגָלִים גַּם ח"ש.

וכ"ת אוֹנֶס רַחֲמָנָא פַּטְרֵיהּ וְאַמַּאי חַיְיבֵיהּ רַחֲמָנָא עַל ח"ש כֵּינָן שֶׁאֵין יָכוֹל לַהֲבִיאוֹ. י"ל דה' לַהֲבִיאוֹ בעי"ט וּמִדְּלֹא הֵבִיא יֵשׁ עָלָיו חִיּוּב הַגֶּדֶר ולענ"ד דְּגַם לְדִבְרֵי התו' צ"ל הָכִי דִּלְמַאי דְּגָרְסִי כָּל שֶׁבָּא בחה"מ ובאה"ש קַשְׁיָא הֵיכִי קָאָמַר שֶׁרָאוּי לָבֹא בִּזְמַן שְׁנֵיהֶם וְהָא אֵינוֹ רָאוּי לָבֹא בחה"ש אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר דר"ל שֶׁהָיָה הַגֶּדֶר עָלָיו בִּזְמַן שְׁנֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּהֶדְיָא כְּלוֹמַר שֶׁעָבְרוּ ג' רְגָלִים כְּסִדְרָן א"כ מַה לִּי כָּל שֶׁבָּא וּמַה לִּי בָּא בחה"ש: וְרָאִיתִי לְהָרַב מָהַרְשָׁ"א ז"ל שֶׁהִרְגִּישׁ בְּקוּשְׁיָא זוֹ וְתֵירֵץ דְּלָא הָוֵי דְּוּמְיָא דחה"ס.

ולע"ד לָא קַשְׁיָא מִידֵּי דְּהַתָּם לָא נִחֵית לְדִין דְּהַקָּרֵבת נְדָרִים כְּלָל אֶלָּא מַיְירֵי הַכֹּל לְעִנְיָן בת"א שֶׁעוֹבֵר בִּשְׁנֵיהֶם בבת"א וּמְצָרְפִינַן לִשְׁנֵיהֶם לְשֶׁלֹּשׁ רְגָלִים ואע"ג דְּאִיכָּא חֲזָקָה בח"ס לָא מַיְירֵי בְּהָכִי אֶלָּא לְעִנְיַן אִם עָבְרוּ כָּל הג' רְגָלִים וְהָוֵי בָּא דְּוּמְיָא דְּכָל שֶׁבָּא שֶׁפֵּירוּשׁוֹ לְעַבֵּר שֶׁהָיָה רָאוּי לָבֹא שֶׁהָיָה עָלָיו חִיּוּב נֶדֶר ה"נ בָּא פֵּירוּשׁוֹ הָיָה רָאוּי לָבֹא וְהָיָה עָלָיו חִיּוּב נֶדֶר בִּשְׁנֵיהֶם וְנִמְצָא שֶׁעָבַר עַל ג' רְגָלִים ואע"ג דְּהָוֵי מָצֵי לְמֵיתְנֵי דְּקוֹדֶם סֻכּוֹת חוֹבָה עָלָיו לְהָבִיא אֶלָּא הַתַּנָּא נָקֵט מִלְּתָא דְּשַׁוְיָ' לְתַרְוַיְיהוּ וְתַנָּא מִילְּתָא לְאַחַר סֻכּוֹת וכמ"ש וכ"ת דמ"מ לָא דָּמֵי דבח"ש הָיָה עָלָיו חִיּוּב מִצַּד הַגֶּדֶר ובח"ס הָיָה עָלָיו חִיּוּב לַהֲבִיאוֹ מַמָּשׁ א"כ גַּם לפי' הַתּוֹסָפוֹת מַשְׁמַע כֵּינָן דר"ש קָאֵי אַנְּדָרִים א"כ לָא הָוֵי כָּל שֶׁבָּא בְּחַג הַמַּצּוֹת דְּוּמְיָא דחה"ש דִּבְחַג הַמַּצּוֹת הָיָה רָאוּי לַהֲבִיאוֹ מַמָּשׁ משא"כ בחה"ש.

וְדוֹחֵק לוֹמַר דִּלְמַסְקָנָא קָאֵי ר"ש אַתּוֹדָה לְחוּד דְּמַשְׁמַע דְּאַבַּיֵי מַשִּׁיב לר"ז דס"ד דְּקָאֵי אַנְּדָרִים וְקָאָמַר בְּהַקָּרָבָה דְּנְדָרִים כ"ע לָא פְּלִיגִי וְלֹא הִזְכִּיר דְּדַוְקָא אַתּוֹדָה קָאֵי אֶלָּא ש"מ דְּאִם קָאֵי אַרָאוּי לָבֹא מִקְּרֵי דְּוּמְיָא דח"ש דִּבְשְׁנֵיהֶם הָיָה חִיּוּב הַגֶּדֶר ואע"ג דְּלָא הָיָה חִיּוּבָן שָׁוֶה: דַּף כב ד"ה קִנְבָּא שָׁרֵי פֵּ"ה כו'.

לענ"ד נִרְאֶה לְיַשֵּׁב קֻצָּת פירש"י דְּרַב מוֹסִיף אַדְּלַקְמ' דְּהָתָם לֹא הִתִּיר כ"א לְהָסִיר הַפֶּחָם שֶׁבְּרֹאשׁ הַפְּתִילָה שֶׁנִּשְׂרְפָה הַפְּתִילָה הֵטִיב וְנַעֲשָׂה פֶּחָם בְּרֹאשָׁהּ וְאֵין צוֹרֶךְ כ"א לְהָסִירָהּ אֲבָל אִם לֹא נִשְׂרַף כ"כ שֶׁהַפְּתִילָה מְדֻבֶּקֶת קְצָת שֶׁצָּרִיךְ חִתּוּךְ וְנָתוּק קְצָת הָוֵי כְּחוֹתֵךְ הַפְּתִילָה דְּאָסַר לְקַמָּן מִשּׁוּם מְתַקֵּן מָנָא קמ"ל רַב דְּשָׁרֵי וְזֶהוּ לְיַשָּׁנָא דְּקִנְבָּא לְשׁוֹן קְנִיבַת יָרָק כמ"ש הָרֹאֹ"ש ז"ל לְשִׁיטָתֵינוּ שֶׁפֵּירוּשׁוֹ חִתּוּךְ וְנָתוּק.

אַךְ קַשְׁיָא לִי דממ"נ אִם מוֹחֲטִין דְּבָרַיְיתָא פֵּירוּשׁוֹ דְּדַוְקָא הֲסָרָה וְלֹא נָתוּק אֵיךְ פְּלִיג רַב עַל הַבָּרַיְיתָא וְאִי יֵשׁ בִּכְלַל מוֹחֲטִין גַּם נָתוּק מנ"ל לְרַב לְפָרֵשׁ לְקַמָּן עֲדוּיֵי וְלָמָּה לֹא פי'

קַנְבָּא. עכ"נ דִּלְקַמָּן מַיְירֵי שֶׁהַפֶּתַח מַחְשִׁיךְ הָאוֹר וְזֶהוּ כְּשֶׁנִּשְׁרָף הַפְּתִילָה הַטִּיב עַד שֶׁנַּעֲשָׂה כְּמִין קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ וּכְשֶׁמְּסִירוֹ אוֹרוֹ זַךְ וס"ד הָוֵי כְּמַתְקֵן הַפְּתִילָה קמ"ל דְּשָׁרֵי וא"כ הָוֵי דִּין זֶה דֶּוְמְיָא דְּאִינָךְ דְּקָתָנֵי הָתָם בְּבָרַיְיתָ' בְּתִקּוּן הַפְּתִילָה וְזֶהוּ לִישָׁנָא דַּעֲדוּיֵי חוּשְׁכָא אֲבָל הָכָא מַיְירֵי שֶׁאֵין הַפֶּתַח מַחְשִׁיךְ עֲדַיִן כְּלוּם שֶׁלֹּא נִשְׂרַף כ"כ וְלָא הָוֵי תִּקּוּן הַפְּתִילָה אֶלָּא דס"ד לֶאֱסוֹר דִּכְשֶׁנּוֹטֵל מִקְצָת הַפְּתִילָה הָוֵי כְּמַכֶּבֶּה וְדוֹמֶה לְנוֹטֵל שֶׁמֶן מִן הַנֵּר ה"נ כְּשֶׁחוֹתֵךְ מִקְצָת הַפְּתִילָה מְמַעֵט הַנֵּר וכמ"ש הָרֹא"ש בְּהֶדְיָא דְּשָׁמֶן וּפְתִילָה שְׁנֵיהֶם גּוֹרְמִין הָאוֹר וְהַמְמַעֵט מאח' מֵהֶם הָוֵי מְכַבֶּה קמ"לן רַב דְּאַפֵּ"ה כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשָׂה פֶּתַח אעפ"י שֶׁאֵינוֹ מַחְשִׁיךְ עֲדַיִן מ"מ לָא מַקְרֵי מְמַעֵט הָאוֹר דְּנַדַּאי יָאִיר יוֹתֵר אַחַ"כ וְהַשְׁתָּא הָוֵי דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ וְשַׁיְיךְ מִילְּתֵיהּ דְּרַב אַמַּאי דְּתָנֵי לִפְנֵי זֶה כמ"ש וּלְקַמָּן הָוֵי ג"כ לָמֵד מֵעִנְיָנוֹ לְעִנְיַן תִּקּוּן פְּתִילָה וּמְכַבֶּה לָא הָוֵי דְּאַדְרַבָּה הוּא מַבְעִיר וּמֵסִיר הַחֹשֶׁךְ: שָׁם ע"ב ד"ה דִּנְפִישָׁא בְּלִישָׁה פי' הַקּוּנְטְרֵס וב"ה מַתִּירִין מִשּׁוּם דְּאָמַר ר"א כו' וְלֹא נְהִירָ' כו'.

לעד"נ דר"א וַדַּאי מוֹסִיף עַל ב"ה כִּי ר"א קָאֵי אַמִּילְּתֵיהּ דת"ק דְּאָמַר אֵין אוֹפִין מי"ט לַחֲבֵירוֹ בֶּאֱמֶת אָמְרוּ כו' דְּלָשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע שֶׁאֲפִילּוּ אִם מְבַשֵּׁל לְכַתְּחִלָּה לְצוֹרֶךְ י"ט שֵׁנִי שָׁרֵי כֵּיוָן דְּכֻלָּהּ חֲדָא טִרְחָא וא"כ ר"א נָמֵי מַתִּיר לֶאֱפוֹת אֲפִילּוּ מי"ט לַחֲבֵירוֹ אֲבָל ב"ה לָא קָאֵי אַאוֹפָה מי"ט לַחֲבֵירוֹ רַק פְּלִיג אב"ש דְּאָמַר שֶׁלֹּא לֶאֱפוֹת כ"א מַה שֶּׁהוּא לְצוֹרֶךְ וּמְחֻוָּיב לְצַמְצֵם שֶׁלֹּא לֶאֱפוֹת יוֹתֵר מִצָּרְכּוֹ וב"ה מַתִּירִין לֶאֱפוֹת כְּדַרְכּוֹ וְאֵין צָרִיךְ לְצַמְצֵם דְּאַף אִם יְהֶיֶה יוֹתֵר מִצָּרְכּוֹ אֵין בְּכָךְ כְּלוּם שֶׁהוּא מוֹעִיל לְפַת שֶׁהוּא לְצָרְכּוֹ אֲבָל אִם מְכַוְּין לֶאֱפוֹת לְאַחֵר בְּהָא לָא מִיְירוֹ וְזֶה הוֹסִיף ר"א דַּאֲפִי' הוּא שָׁרֵי וּלְפִיכָךְ לָא מַיְיתֵי לדר"א דב"ה לָא מִיְירוֹ בְּדִינֵיהּ דר"א אֶלָּא טַעְמֵיהּ דר"א אית לְהוּ.

וצ"ל עוֹד דב"ש אָסְרִי לֶאֱפוֹת פַּת מְרֻבָּה אֲפִילּוּ לְצוֹרֶךְ שָׁמָּא יֶאֱפֶה יוֹתֵר מִצָּרְכּוֹ דא"א לְצַמְצֵם אִם אוֹפֶה הַרְבֵּה כַּמָּה יְהֵא צָרִיךְ. אֲבָל אִם אוֹפֶה מְעַט מְעַט יוּכַל לְצַמְצֵם וְהַאי דְּקָאָמַר מִשּׁוּם דְּקָטָרַח כו' פי' כֵּיוָן שא"א לְצַמְצֵם וַדַּאי יוֹסִיף עַל הַצּוֹרֶךְ וב"ה סָבְרִי כֵּיוָן שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ מֻוָּתָּר דְּאַף אִם לֹא יְצַמְצֵם אֵין בְּכָךְ כְּלוּם שֶׁהוּא מוֹעִיל לַפַּת.

וְהַשְׁתָּא א"ש לִישָׁנָא דִּירוּשַׁלְמִי ג"כ מִתּוֹךְ שֶׁאַתָּה מְיַגְּעוֹ שֶׁלֹּא יֶאֱפֶה הַרְבֵּה בְּבַת אַחַת וּמֻכְרָח הוּא לֶאֱפוֹת כַּמָּה פְּעָמִים הוּא רוֹאֶה שֶׁלֹּא לְטָרְחַ הַרְבֵּה וּמְצַמְצֵם וְנִמְנַע שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶלָּא כְּדֵי צָרְכּוֹ אֲבָל אִם יֶאֱפֶה בב"א לֹא יְצַמְצֵם וְיֹאפֶה יוֹתֵר וא"כ ב"ה לָא שָׁרֵי כ"א לְצוֹרֶךְ וְלָא חָיְישׁ לְהַעֲדָפָה אֲבָל ר"א שָׁרֵי אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ אֶלָּא שֶׁטַּעַם שְׁנֵיהֶם שָׁוֶה כמ"ש: ומַה שֶּׁהִקְשׁוּ מִפְּתִין גְּרִיצִין.

לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא נָפְרַשׁ מַתְנִי' כַּבָּרַיְיתָא דִּפְתִי' גְּרִיצִין נָמֵי פִּירוּשָׁן מְרֻבּוּבִין וְקָרֵי לְהוּ עָבִים מִשּׁוּם דִּנְפִישִׁי בְּלִישָׁה וּמַה לִּי פַּת עָבָה שֶׁפֵּירוּשׁוֹ בְּלִישָׁה וּמַה לִּי פִּתִּים עָבִים אע"ג דְּנָקֵט בִּלְשׁוֹן רַבִּים הַיְינוּ פִּתִּים דְּעָלְמָא וְכֵן רְקִיקִין פֵּירוּשָׁן דַּקִּין בְּלִישָׁה וְזֶה לְפִי פְּשׁוּטוֹ שֶׁל פי' רָשִׁ"י שֶׁמַּשְׁמַע שפי' גְּרִיצִין עָבִים.

אֲבָל לענ"ד אֵין כַּוָּנַת רַשִׁ"י שֶׁגְּרִיצִין פי' עָבִים שֶׁהַתַּרְגּוּם עַל חַלּוֹת לֶחֶם הוּא גְּרִיצִין א"כ מַשְׁמַע דְּגְּרִיצִין פֵּירוּשׁוֹ חַלּוֹת א"כ לֵיכָּא לְפָרוּשֵׁי אַלִּישָׁה אֶלָּא אַלֶּחֶם עַצְמוֹ שֶׁאֵין לֶאֱפוֹת חַלּוֹת שֶׁהֵם עָבִים כ"א רְקִיקִים שֶׁהֵם חֲרֵרִים דַּקִּים: ומ"מ לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא כֵּיוָן דְּלִשִׁיטַת רַשִׁ"י פַּחִים גְּרִיצִין הָוֵי טִרְחָא טְפֵי א"כ מַיְיתֵי הָכָא הַאי בָּרַיְיתָא דְּפְלִיגִי נָמֵי כה"ג דב"ש אָסְרִי טִרְחֵי יַתִּירָא דְּלֹא צָרִיךְ דְּמַתְנִי' נָמֵי כה"ג הִיא כֵּיוָן דְּטָרַח טְפֵי הָוֵי

טַרְחָא שָׁלֹא לְצוֹרֶךְ י"ט בְּהָא אָפְשָׁר בַּחֲרָרִים דַּקִּים דְּלֵיכָּא טַרְחָא כֵּוְלֵי הַאי וְאִם אוֹפָה עָבִים הָוֵי טַרְחָא שָׁלֹא לְצוֹרֶךְ י"ט וּפַת מְרֻבֶּה דְּבָרַיְיתָא הָוֵי נָמֵי טַעֲמָא מִשּׁוּם טַרְחָא שָׁלֹא לְצוֹרֶךְ וא"כ מַיְיתֵי כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבֵּין ב"ש וב"ה בַּאֲפַיַּית פַּת בי"ט לְעִנְיַן טַרְחָא ואע"ג דִּלְפֵי' רָשֵׁ"י.

אָפְשָׁר דְּגַם ב"ה מוֹדוֹ דְּאָתֵי לְטָרוֹחַ שָׁלֹא לְצוֹרֶךְ דע"כ לֹא הִתִּירוּ פַּת מְרֻבֶּה אֶלָּא מִשּׁוּם טַעֲמֵיהּ דר"א כמ"ש אֶבָל בְּפִתִּים גְּרִיצִין לֹא שַׁיָּיךְ הַאי טַעְמָא וא"כ בָּרַיְיתָא פְּלִיגָא אַמַּתְנִי' י"ל דְּבָרַיְיתָא סָבָרָא דִּפְתִּי' גְּרִיצִין לֵיכָּא טַרְחָא טְפֵי ומ"מ מַיְיתֵי הַתַּלְמוּד הָא בָּרַיְיתָ' דמ"מ מַחֲלוֹקֶת שָׁוִין הֵן.

דִּפְשִׁיטָא לב"ש הָוֵי חַד טַעְמָא מִשּׁוּם טַרְחָא שָׁלֹא לְצוֹרֶךְ וְגַם לב"ה מַיְיתֵי דְּפְלִיג בְּטַרְחָא דְּבְמַתְנִי' שָׁרוּ דְּאָמְרִי דְּלֵיכָּא טַרְחָא וּבְבָרַיְיתָא אע"ג דְּאִיכָּא טַרְחָא שָׁרֵי מִטַּעְמֵיהּ דר"א וַאֲפִילּוּ אִם נֹאמַר דְּלָא הָוֵי חַד טַעְמָא לְתַרְוַיְיהוּ מ"מ לענ"ד לָא קַשְׁיָא לָמָּה מַיְיתֵינַהוּ הָכָא.

דְּדֶרֶךְ הַתַּלְמוּד בְּכָל מָקוֹם לְהָבִיא כָּל מַחֲלוֹקֶת שֶׁנֶּחְלְקוּ ב"ש וב"ה בְּדָבָר א' כְּגוֹן אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין ב"ש וב"ה בַּסְּעֻדָּה וְכֵן בְּרֵישׁ מְכִילְתִּין תָּנֵי גַּבֵּי הֲדָדֵי קַוְלֵי ב"ש וחב"ה בי"ט וְתָנֵי אַחַ"כ כָּל מַה שֶּׁמְּקִילִין ב"ש אוֹ ב"ה בְּשִׁמְחַת י"ט ה"נ מַיְיתֵי כָּל מַה דְּפְלִיגִי ב"ש וב"ה בַּאֲפַיַּית פַּת: וְעוֹד נִרְאֶה דְּגַם דְּמַתְנִי' אֵיכָּא הַאי טַעְמָא דְּסָבְרִי ב"ה דְּפִתִּין גְּרִיצִין כֵּיוָן שֶׁהֵם עָבִים מְמַעֲטִים חֻלָּלוֹ שֶׁל תַּנּוּר טְפֵי וְאֵין מָקוֹם לָחוֹם לְהִתְפַּשֵּׁט וְהַפַּת נֶאֱפֶה יָפֶה כֵּיוָן שֶׁדַּרְכָּן הָיָה לְהַדְבִּיק סָבִיב הַתַּנּוּר פְּשִׁיטָא דְּפַת עָבָה מְמַעֵט הֶחָלָל טְפֵי וְהַיְינוּ טַעְמֵיהּ דר"א: ד"ה עֻגָלָה יְיֻשַּׁבְתִּי בע"ה ס"פ בָּמָה אִשָּׁה ע"ש: פֻּרָק אֵין צָדִין ד"ה אֵין צָדִין פירש"י דאע"ג דְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ מֻוּתָּר וְלֹא נִהֲירָא כו' ולע"ד אֵיני רוֹאֶה כָּאן קוּשְׁיָא כְּלָל דְּאֵין כַּוָּנַת רַשֵׁ"י זַ"ל דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא אָסוּר דְּנַדַּאי מִדְּאוֹרַיְיתָא שָׁרֵי בְּכָל מִילֵי אֶלָּא דְּרַבָּנָן אָסְרוּ בְּדָבָר דְּאֶפְשָׁר מעי"ט אֲבָל מַכְשִׁירִים אָסוּר מִדְּאוֹרַיְיתָא כְּשֶׁאֶפְשָׁר מֵאֶתְמוֹל וכ"כ הָרַמְבַּ"ם זַ"ל בְּהֶדְיָא פֶּ"אמהל' י"ט וְלֹא רָאִיתִי בְּדִבְרֵי רַשֵׁ"י זַ"ל שׁוּם רֶמֶז שֶׁהִזְכִּיר דְּכַוָּנָתוֹ אַדְּאוֹרַיְיתָא וְרָאִיתִי בְּהָרֹא"ש שֶׁכָּתַב דְּמַשְׁמַע מִתּוֹךְ פי' רָשֵׁ"י דְּצִידָּה אֲסוּרָה מִדְּאוֹרַיְיתָא שֶׁכָּתַב הָא דְּצִידָּה אֲסוּרָה מִדְּאוֹרַיְיתָא כו' עכ"ל נִרְאֶה מִלְּשׁוֹנוֹ דְּרַשֵׁ"י כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּהָוֵי דְּאוֹרַיְיתָא: אֲבָל נ"ל בָּרוּר דט"ס הוּא דא"כ אַמַּאי כָּתַב דְּמַשְׁמַע מִתּוֹךְ פי' הֲרֵי בְּהֶדְיָא כ"כ וְכֵן מַשְׁמַע בְּהֶדְיָא מִלְּשׁוֹן הָרָ"ן זַ"ל דְּשָׁקִיל וְטָרֵי אִי כַּוָּנַת רַשֵׁ"י זַ"ל מִדְּאוֹרַיְיתָא אוֹ דְּרַבָּנָן וכמ"ש בְּשִׁמּוֹ לְקַמָּן א"כ מְבוֹאָר דְּלָא נִזְכַּר בְּדִבְרֵי רַשֵׁ"י דְּאוֹרַיְיתָא.

ואע"ג דבפ"ק גַּבֵּי בֵּיצָה דְּקָאָמַר ר"י גְּזֵרָה מִשּׁוּם פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִים וּפָרִיךְ פֶּ"ה מ"ט גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ ופירש"י דְּהָוֵי אִיסּוּרָא דְּאוֹרַיְיתָא דְּהָוֵי קוֹצֵר שֶׁהוּא אַב מְלָאכָה וּבֵיצָה קָאֵי אי"ט א"כ מַשְׁמַע דְּהָוֵי אִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא בי"ט נ"ל דְּרַשֵׁ"י לָא קָאֵי אי"ט כ"א בְּשַׁבָּת כמ"ש רַשֵׁ"י בְּהֶדְיָא לִפְנֵי זֶה ד"ה ר"י אָמַר כו' גְּזֵרָה מִשּׁוּם פֶּ"ה בְּשַׁבָּת כו' נִרְאֶה דְּרַשֵׁ"י נִשְׁמַר מִזֶּה וְלֹא פי' בי"ט דְּהָא עַל מִשְׁנָתֵינוּ די"ט קָאֵי אֶלָּא ש"מ דס"ל דְּעִיקַּר גְּזֵרָה מִשּׁוּם שַׁבָּת הָיְתָה וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנֵיהּ שֶׁכָּתַב דְּהָוֵי אַב מְלָאכָה שֶׁזּוֹ שְׁנוּיָה גַּבֵּי שַׁבָּת פ' כ"ג דבי"ט אֵין חִילּוּק בֵּין אָב לְתוֹלָדָה דְּהָא לֵיכָּא חַטָּאת שֶׁזֶּהוּ הנ"מ בֵּין אָב לְתוֹלָדָה כַּנּוֹדָע וכ"ת הַתִּינַח שַׁבָּת י"ט מַאי אִיכָּא לְמֵימַר כֵּיוָן דְּתוֹלֵשׁ בי"ט אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן הָוֵי גְּזֵרָה לִגְזֵרָה.

י"ל דְּכֵינָן שֶׁגָּזְרוּ בְּקוֹצֵר בי"ט הִשָּׁוּוּ מִדּוֹתֵיהֶן לְגַמְרֵי לְשַׁבָּת די"ט וְשַׁבָּת כִּי הֲדָדֵי נִינְהוּ דְּאֵין בֵּין י"ט לַשַּׁבָּת כו' וא"כ כָּל מַה שֶּׁאָסוּר בְּשַׁבָּת אָסוּר בי"ט וְכִדְאָמְרִינַן כה"ג פ' בָּמָה אִשָּׁה דַּף ס' וכה"ג אָמְרִינַן פ' כָּל הַכֵּלִים.

ואע"ג דְּמַסְקִינַן הָתָם גַּם לְקַמָּן פ' מַשִּׁילִין דלב"ה אֵיכָא מִילֵּי טוּבָא בֵּין י"ט לַשַּׁבָּת מ"מ מַאי דְּאָסְרוּ בי"ט גָּזְרוּ עָלָיו כְּמוֹ בְּשַׁבָּת לְכָל מִילֵּי וּבְהָא מוֹדוּ ב"ה דְּכִי הֲדָדֵי נִינְהוּ: וְרָאִיתִי בָּרָ"ן שֶׁהִקְשָׁה עוֹד קֻשְׁיוֹת עַל ר"ש דְּאִי דְּרַבָּנָן א"כ אִם פּוֹרֵס מְצוּדָּה בעי"ט וְלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ כְּלוּם לִשְׁתְּרֵי.

וְעוֹד פֵּירוֹת הַנִּפְסָדִים מִיּוֹם לַחֲבֵירוֹ כְּגוֹן תּוּתֵי' וּתְאֵנִים לְשֶׁתָּרוּ. ולענ"ד נִרְאֶה דְּלִשִׁיטַת רַשֵּׁ"י לָא פְּלוּג רַבָּנַן בֵּין צִידָּה לְצִידָּה דְּמַאן מַפִּיס וְיֹאמְרוּ כָּל הַסְּרִיקִי' אֲסוּרִים דְּלָזֶה וְהָיָה אָסוּר לָצוּד וּלְזֶה יִהְיֶה מֻתָּר יַעַן כִּי לֹא צַד מֵאֶתְמוֹל וּמִי יָדַע בְּכָל אֵלֶּה וְכֵן לְקִיטַת פֵּירוֹת לֹא חִלְקוּ בֵּין פְּרִי לִפְרִי דַּהֲרֵי גְּדוֹלָה מִזֹּאת אָמְרוּ פ"ק דְּגָזְרוּ עַל בֵּיצָה מִשּׁוּם פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִים אע"ג דְּלֹא שַׁיְּיךְ בָּהּ יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ גָּזְרוּ עָלֶיהָ וְלֹא הָוֵי גְּזֵירָה לִגְזֵירָה דְּבִכְלַל פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִים הִיא וכ"ש פֵּירוֹת מַמָּשׁ דְּהָוֵי כֻּלָּן בִּכְלָל וְגָזְרוּ עַל לְקִיטָתָן ומ"ש דְּלָמָּה הִתִּירוּ לָדוּד תַּבְלִין מִשּׁוּם שֶׁמִּפִּיגִין טַעְמָן וְלֹא הָסִירוּ צִידָּה שֶׁהֲרֵי הַדָּגִים נִפְסָדִים בִּמְצוּדָּה יוֹתֵר.

כְּבָר יְיֻשַּׁב הָרַב הַמַּגִּיד קֻוּשְׁיָא כַּיּוֹצֵא בָּזוֹ ולעד"נ דְּאָפְשָׁר דְּשָׁאנֵי תַּבְלִין דְּעִיקָּרָן לְטַעְמָא עֲבִידִי וּכְשֶׁמַּפִּיג טַעְמוֹ הָוֵי כְּאִלּוּ נִפְסָד לְגַמְרֵי אֲבָל דָּגִים כֵּיוָן שֶׁאֵין נִפְסָדִים לְגַמְרֵי אֲסִירִי גַּם אֵין בְּנֵי אָדָם מַקְפִּידִים עַל הֶפְסֵד זֶה מִשּׁוּם דְּהָא רֹוב הַצִּידָה הִיא מִיּוֹם לַחֲבֵירוֹ כמ"ש הוּא עַצְמוֹ ז"ל לְקַמָּן וא"כ לָא מִקְרֵי הֶפְסֵד אֲבָל תַּבְלִין אֵין רָגִיל לַדּוּכָן כ"א בְּיוֹמָן שֶׁלֹּא יָפִיגוּ טַעְמָן א"כ מִקְרֵי זֶה מְנִיעַת שִׂמְחַת י"ט: שָׁם ד"ה וְאֵין נוֹתְנִים וכו' פ"ה דְּאֵין מִזּוֹנָתָן עָלֶיךָ וכו' וְתֵימָא דְּבַגְּמָרָא וכו'.

לע"ד תֵּירָצָה רַשֵּׁ"י ז"ל לְקֻוּשְׁיָא זֹאת בִּדְבָרָיו שֶׁהֲרֵי כָּתַב וַאֲפִילּוּ לָמַ"ד נָפֶשׁ בְּהֵמָה בַּמַּשְׁמָע אַפַּ"ה דָּגִים אֲסוּרִים הֲרֵי דְּלָמַ"ד לָא אָמְרִינַן נָפֶשׁ בְּהֵמָה בַּמַּשְׁמָע פְּשִׁיטָא דא"ש דְּלָא טָרְחִינַן לַבְּהֵמָה כְּלָל וא"כ מְזוֹנוֹת אַמְּזוֹנוֹת לֹא הִקְשָׁה הַמַּקְשָׁן וּמַתְנִי' כר"ע ומ"ה אוֹקְמָא רַשֵּׁ"י לְמַתְנִי' אֲפִילּוּ אַלִּיבָּא דְּהַאי מ"ד כֵּינָן דְּסֵיפָא כְּוָותֵיהּ אָתְיָא: ועי"ל דְּרַשֵּׁ"י נִשְׁמַר עוֹד בָּזֶה דְּמַה שֶּׁכָּתוּב בִּגְמָרָא גַּבֵּי הַלָּלוּ בָּאִים לִכְלוּבָן לָעֶרֶב וּמְזוֹנָתָן עָלֶיךָ כָּתַב ז"ל וּמְזוֹנָתָן עָלֶיךָ הִלְכָךְ כִּבְהֵמָה הֵן וַחֲשִׁיבִי מְזוֹנָן אַלְמָא דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא אוֹתָן שֶׁאֵינָם מְחֻוָּסָרִים צִידָה הֵן כִּבְהֵמָה וּמְזוֹנָתָן עָלֶיךָ אֲבָל אוֹתָן הַמְּחֻוָּסָרִים צִידָה אֵין מְזוֹנָתָן עָלֶיךָ דְּהֵן כְּחַיּוֹת הַמִּתְפַּרְנְסוֹ' מִן הַשָּׂדֶה.

א"כ כְּשֶׁמְּתָרֵץ בַּגְּמָרָא צִידָה מְתָרֵץ גַּם מְזוֹנוֹת דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא דְּאִם הָיוּ מְזוֹנָתָן עָלֶיךָ לָא מַקְרֵי מְחֻוָּסָר צִידָה דְּהֵן כִּבְהֵמָה וַחֲשִׁיבִי מְזוֹנָן וּבְיִחוּד לפי' רַשֵּׁ"י דְּאִיתְּדִי וְאִיתְּדִי חַד שִׁיעוּרָא הוּא כמ"ש בע"ה.

אַח"כ מָצָאתִי שֶׁהָרָ"ן ז"ל כָּתַב כַּיּוֹצֵא בָּזֶה וְהֵבִיא רְאָיָ' מֵרַשֵּׁ"י ז"ל פֶּרֶק הָאוֹרֵג וְשָׁם כָּתַבְתִּי ג"כ וְיִשַּׁבְתִּי בע"ה מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת עָלָיו דַּף כֹּד ד"ה כָּל שֶׁאוֹמֵר כו' וא"ת וְהָא אָמְרִינַן לְעֵיל וכו' פ"ה דְּאִידִי וְאִידִי כו' וְדוֹחֵק הוּא דא"כ כו'.

לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דְּרַב יוֹסֵף שָׁקֵדַם לְרַב אַשִׁי פִּי' מַתְנִי' כָּל שֶׁאוֹמְרִים הָבֵא מְצוּדָּה וְר"א פֵּירֵשׁ דְּבָרָיו אֵימָתַי אוֹמְרִים הָבֵא מְצוּדָּה כִּי שִׁיעוּרֵיהּ דְּר"א מְפָרֵשׁ יוֹתֵר. דְּשִׁיעוּרָא דְּר"י צָרִיךְ פִּי' לְפֵירוּשׁוֹ וְאֵין הַכֹּל בְּקִיאִים וכו' מָתַי צָרִיךְ תַּחְבּוּלָה וכ"ת מ"מ תַּלְמוּדָא לָמָּה הֵבִיא דִּבְרֵי ר"י כֵּינָן דְּכָבָר הֵבִיא מִדִּבְרֵי ר"א.

הָא לָא קַשְׁיָא דְּתַלְמוּדָא הֵבִיא דִּבְרֵי ר"י מְשׁוּם דְּשָׁקִיל וְטָרֵי לְתָרֵץ וַהֲרֵי אוֹזִי' וְתַרְנְגוֹלִים וְכוּלֵי סֵוְגְיָא. וּאע"ג דְּאַבַּיֵי דְּאֶפְשָׁר דְּקַוְשְׁיָא זוֹ קַשְׁיָא גַּם עַל דִּבְרֵי ר"א מ"מ אַבַּיֵי לֹא הִקְשָׁה אוֹתָהּ עַל ר"א וְכֵן רַבָּה בַּר רַב הוּנָא שֶׁתֵּירֵץ עַל זֶה כֻּלָּם הָיוּ קוֹדֶם ר"א וְלָכֵן הֵבִיא הַתַּלְמוּד שַׁקְלָא וְטַרְיָא דִּידְהוּ עַל שִׁיעוּרָא דר"י דְּהָכִי אִתְּשִׁיל בְּבֵי מִדְרָשָׁא וּמְמֵילָא אַפְרוּק גַּם שִׁיעוּרֵיהּ דר"א: ועי"ל דר"א פִּי' שִׁיעוּר הַבִּיבָרִים וְר"י פִּי' גַּם עַל הַחַיָּה עַצְמָהּ דַּאֲפִילּוּ אִם הַבִּיבָר הוּא גָּדוֹל אִם הַחַיָּה הִיא בַּת תַּרְבּוּת וְאֵין צָרִיךְ תַּחְבּוּלָה לְתָפְסָהּ אוֹ בְּוָלָד דְּיָדָהּ שֶׁקֵּל לְצוּדוֹ כִּדְאִיתָא לְקַמָּן וְסָבַר ר"י דִּכְלָלָא דר' שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל קָאֵי עַל הַכֹּל הֵן עַל הַבִּיבָר אוֹ עַל הַחַיָּה וְלָכֵן הֵבִיא הַתַּלְמוּד לְפָרֵשׁ גַּם עַל הַחַיָּה.

וְהֵיכִי דָּמֵי לָאו קוּשְׁיָא הִיא. אֶלָּא ר"י עַצְמוֹ קָאָמַר לָהּ כְּמוֹ שפי' התו' כה"ג רֵישׁ פֶּרֶק אֵלּוּ מְצִיאוֹת וְרֵישׁ פֶּרֶק יוֹם הַכִּיפּוּרִים ור"א לֹא פִּי' רַק מַה שֶּׁהִקְשׁוּ ה"ד בִּיבָר גָּדוֹל וכו' דְּאַבִּיבָר דְּרָמֵי הַמַּקְשָׁן אַהֲדָדֵי מְשַׁנֵּי לְחַלֵּק בֵּין הַבִּיבָרִים.

וע"ז מְשַׁנֵּי ר"א אֲבָל ר"י פִּי' כְּלָלָא דְּרַשְׁבָּ"ג. וְכֵן נִרְאֶה דִּבְרֵי רַב אַלְפָס שֶׁלֹּא הֵבִיא כ"א דִּבְרֵי ר"י וּלְפֵירוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת הָיָה צָרִיךְ לְהָבִיא גַּם דִּבְרֵי ר"א אֲבָל הַשְׁתָּא א"ש דר"י כּוֹלֵל שְׁנֵיהֶם כֵּן פִּי' הָרָ"ן ז"ל: וְעַתָּה אֶכְתּוֹב מַאי דְּקַשְׁיָא לע"ד עַל פִּי' הַתּוֹסָ' ז"ל שֶׁהֵבִיא הִקְשָׁה הַתַּלְמוּד לְעֵיל עוֹפוֹת אַעוֹפוֹת וּמְשַׁנֵּי הָא בְּבִיבָר מְקוֹרָה כו' וְכֵן נִשְׁאַר בְּמַסְקָנָא דְּהָא מְשַׁנֵּי דְּמַתְנִי' דְּהָאוֹרֵב דְּלָא סַגִּי בְּבִיבָר מְקוֹרָה מַיְירֵי בְּצִפּוֹר דְּרוֹר א"כ ע"כ מַתְנִי' וּבָרַיְיתָא דְּהִקְשׁוּ אַהֲדָדֵי צ"ל חַד בְּמְקוֹרָה וְחַד בְּאֵינוֹ מְקוֹרָה.

וא"כ קָשָׁה הָא מְקוֹרָה לְחוּד לָא סַגִּי דְּבָעֵינַן שֶׁיְּהֵא קָטָן ג"כ שֶׁאֵין צָרִיךְ מְצוּדָּה דְּהָא לר"י מַיְירֵי ע"כ בְּמְקוֹרָה דְּאִי בשא"מ אֲפִילּוּ בְּלֹא מְצוּדָּה פְּשִׁיטָא שֶׁיִּפְרַח וא"כ גַּם בְּמְקוֹרָה יֵשׁ חִלּוּק בֵּין גָּדוֹל לְקָטָן.

וּלְעֵיל מַשְׁמַע דְּמְקוֹרָה לְחוּד סַגִּי אפי' גָּדוֹל דְּגַבֵּי חַיָּה מְחַלֵּק בֵּין גָּדוֹל לְקָטָן מַשְׁמַע דְּבָעוֹף אֵין חִלּוּק. וַאֲפִילּוּ נֹאמַר דְּמְשַׁנֵּי לְעֵיל דְּאִידִי וְאִידִי בְּקָטָן וְהָא בְּמָקוֹר' כו' מ"מ אַמַּאי לָא מְשַׁנֵּי חָדָא שִׁינּוּיָא לְתַרְוַיְיהוּ לְחַיָּה וּלְעוֹפוֹת וְאִידִי וְאִידִי בְּמְקוֹרָה וְהָא בְּקָטָן כו' וַאֲפִילּוּ את"ל דְּהַמַּקְשָׁן לֹא ס"ד לְחַלֵּק בֵּין קָטָן לְגָדוֹל דְּהָא הִקְשָׁה חַיָּה אָחִיהָ וְלָא אַסִּיק אַדַּעְתִּיהּ הַאי שִׁינּוּיָא וְהִתְרַצַּן הֵשִׁיב לְטַעְמֵיהּ.

מ"מ כֵּיוָן דְּהַמַּקְשָׁן לָא הָוֵי מְחַלֵּק וּשְׁנֵיהֶם שָׁוִים וְהַתָּרָצָן הֵשִׁיב לְמַסְקָנָא כֵּן א"כ גַּם הוּא ס"ל דְּאֵין חִלּוּק. דְּהָא לֹא הִזְכִּיר בְּתֵירוּצוֹ דְּהוּא חוֹלֵק עַל הַמַּקְשָׁן וּמְשַׁנֵּי בע"א מַשְׁמַע דְּשִׁנּוּיָא דְּמַקְשָׁן נִשְׁאַר כְּמַשְׁמָעוֹ.

אִם לֹא שֶׁנֶּאֱמַר אַף דְּהַתָּרָצָן הֵשִׁיב כְּשִׁנּוּיָא דְּמַקְשָׁן דְּאֵין לְחַלֵּק זֶה הָיָה לְטַעְמֵיהּ דְּמַקְשָׁן ומ"מ הַתַּלְמוּד סָמַךְ עַל דִּבְרֵי ר"י שֶׁהֵבִיא אַחַ"כ וּלְמַסְקָנָא לֹא נִשְׁאַר שִׁנּוּיָא דְּלְעֵיל אֶלָּא יֵשׁ חִלּוּק: שָׁם ע"ב אֶלָּא בַּכְּוָורֵי.

וְלָא נְהִירָא כ'. ולע"ד לָא קַשְׁיָא דְּוַדַּאי לְדַעַת הַמַּקְשָׁן ע"כ לָא אָתְיָא אֶלָּא כר"ג אֲבָל הַתַּלְמוּד מְשַׁנֵּי דד"ה הֵיא כֵּינָן דב"י לָאו דַּוְקָא א"כ אָתֵי ככ"ע: שָׁם ד"ה וְלָעֶרֶב אֲסוּרִים כו' פי' רַשְׁ"י כְּדֵי שְׁיעוּר כו' וְהַקְשָׁה הר"י וכו' הִנֵּה כְּבָר תֵּירְצוּ התו' קֻוּשְׁיָא זוֹ בְּחֻלִּין דַּף ט"ו ונלע"ד עוֹד כִּי קֻוּשְׁיָא זוֹמַעִיקָּרָא לָא קַשְׁיָא כ"כ דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל כְּשִׁיטַת רַב אַלְפָּסִי ז"ל דְּפָסַק כר"י דְּאָמַר בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵל למ"ש ופירש"י בְּחֻלִּין בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ דְּלָא לִיתְהֲנֵי מֵעֲבִירָה וּכְבָר תֵּירֵץ הָרַמְבַּ"ן ז"ל בְּסֵפֶר הַמִּלְחָמוֹת לָמָּה פָּסַק הָרִי"ף כֵּן וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הָרֹא"ש ז"ל בְּחֻלִּין דַּאֲפִי' ר"י לֹא אָסַר אֶלָּא מִשּׁוּם דְּקָנָיְס שׁוֹגֵג מִשּׁוּם מֵזִיד וְלֹא מִשּׁוּם דְּלָא לִיתְהֲנֵי מֵעֲבִירָה אֲנִי אוֹמֵר דִּכְבָר הוֹכִיחַ רַשְׁ"י שָׁם דע"כ טַעְמֵיהּ דר"י לָאו מִשּׁוּם קָנָס הוּא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּלָא לִיתְהֲנֵי כו' וּמַאי דְּאָמְרִינַן בְּהַנִּזָּקִין דְּטַעְמֵיהּ מִשּׁוּם קָנָס נלע"ד לְשִׁיטָתוֹ לְתָרֵץ דְּהַתַּלְמוּד מְשַׁנֵּי שָׁם לְשִׁיטַת הַמַּקְשָׁן דס"ד דְּטַעְמֵיהּ דר"י מִשּׁוּם קָנָס הוּא וְקָאָמַר הַתָּרָצָן דַּאֲפִי' לְטַעְמָךְ לָא קַשְׁיָא מִידֵי אֲבָל בְּחֻלִּין מַסִּיק רַב אַשִׁי הָאֱמֶת וְהָכִי אִיתָא בְּכַמָּה דְּוּכְתֵי.

וע"ל דְּהַתַּלְמוּד הֲוָצְרַךְ לְתָרֵץ כָּךְ דאע"ג דְּבִמְבֻשָּׁל הָוֵי מָצֵי לְשַׁנּוֹיֵי דְּטַעְמֵיהּ דר"י לָאו מִשּׁוּם קָנָס הוּא דִּלְעוֹלָם ר"י לָא קָנִיס אֶלָּא מִשּׁוּם הֲנָאַת עֲבֵירָה מ"מ ע"כ צְרִיכִים אָנוּ לְהַאי שְׁנּוּיָא כִּי הֵיכִי דְּלָא תִּקְשֵׁי מֵהַנּוֹטֵעַ דְּמַיְיתֵי בָּתַר הָכִי דְּקָנִיס ר"י שׁוֹגֵג אַטוּ מֵזִיד וְצָרִיךְ לְתָרֵץ ע"כ דְּבִדְאוֹרַיְיתָא קָנִיס: ומ"מ קַשְׁיָא לִי דמ"ש מְבֻשָּׁל מִנּוֹטֵעַ דְּקָנִיס ר"י דְּיַעֲקֹר לְגַמְרֵי וּבְמְבֻשָּׁל לֹא אָסַר ר"י כ"א בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וְלָא אָמְרִינַן בְּנוֹטֵעַ ג"כ דְּיַמְתִּין כְּשֶׁיְּגַמֵּר הַפְּרִי וְלֹא יֹאכַל עַד בִּכְדֵי שֶׁיִּטַּע וְלָמָּה יַעֲקֹר לְגַמְרֵי.

וְאָפְשָׁר דְּשָׁם אֵינוֹ נִיכָּר דְּבִשְׁלָמָא במ"ש כְּשֶׁמַּמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ נִרְאֶה שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל כ"א לִזְמַן מְרֻבֶּה אֵינוֹ נִיכָּר כְּלָל. אֲבָל קָשֶׁה אֵיפְכָא דְּגַם בְּמְבֻשָּׁל לִיתְסַר לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁדַּיֵּיק רַשְׁ"י בְּחֻלִּין דְּאִי טַעְמֵיהּ דר"י מִשּׁוּם קָנָס לִיתְסַר לְעוֹלָם וא"כ כֵּינָן דע"כ ר"י קָנִיס בְּנוֹטֵעַ א"כ גַּם בְּמְבֻשָּׁל לִיקָּנֵס.

וְעוֹד קַשְׁיָא כֵּינָן דס"ל לְרַשְׁ"י דְּאִי טַעְמֵיהּ מִשּׁוּם קָנָס לְדִידֵיהּ קָנְסוּ לְאַחֲרִינִי לֹא קָנְסוּ א"כ לָמָּה יַעֲקֹר בְּנוֹטֵעַ כֵּינָן דְּשָׁרֵי בְּאַחֲרִינִי: וּלְשִׁנּוּיָא קַמָּא א"ש דְּגַבֵּי נוֹטֵעַ לָא הָוֵי טַעְמָא מִשּׁוּם קָנָס אֶלָּא כְּדְמָפְרֵשׁ ר"מ טַעְמֵיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ לְפִי שֶׁיִּשְׂרָאֵל מוֹנִין לַשְּׁבִיעִית כו' פי' וְהָרוֹאֶה שֶׁאוֹכְלִים מִמֶּנָּה סוֹבְרִים שֶׁמֻּוָּתָּר לְיַטַּע בִּשְׁבִיעִית וְאֵין מוֹנִין לְשַׁבָּתוֹת ד"א כו' ופי' בַּגְּמָרָא דְּלַחֲכָמִים מוֹנִין גַּם לְשַׁבָּתוֹת כִּדְאִיתָא הָתָם ומש"ה קָאָמַר ד"א.

וא"כ ר"י ס"ל דְּכֵינָן דְּמוֹנִין גַּם לְשַׁבָּתוֹת חָיְישִׁינַן שֶׁיִּסְבְּרוּ שֶׁמֻּוָּתָּר לְיַטַּע בְּשַׁבָּת אֲבָל בִּשְׁבִיעִית לָא חָיְישׁ ר"י דְּאַף דְּיִרְאוּ דְּנָטְעוּ בִּשְׁבִיעִית לָא אָתֵי לְהַתִּיר נְטִיעָה בַּשְּׁבִיעִית דִּבְאַתְרֵיהּ ז"ל חֲמִירִי לְהוּ שְׁבִיעִית כִּדְאִיתָא הָתָם אֲבָל לְשִׁנּוּיָא בָּתְרָא דְּנָקֵט קָנָס מִשּׁוּם נוֹטֵעַ.

לֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי דְּהַאי טַעְמָא לֹא שַׁיָּיךְ לְקָנָס אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵירָה שֶׁמָּא יַתִּירוּ לְיַטַּע בְּשַׁבָּת. וְאָפְשָׁר דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא כֵּינָן דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ דְּנָפֵיק מִינֵּיהּ חֻרְבָּא מִשּׁוּם הָכִי קָנָסוּהוּ דְּמִשּׁוּם חֻרְבָּה לְחוּד אֶפְשָׁר דְּלָא הָוֵי אָסְרִי דְּלֹא נָחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַשַּׁבָּתוֹת כִּדְקָאָמַר ר"מ שָׁם אֶלָּא כֵּינָן דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְמֵיעוּטָא שָׁיְיטִעוּ בְּדָבָר זֶה לְהָכִי קָנָסוּהוּ: דַּף כה ד"ה הַמְקֻשָּׁרִים פֵּ"ה דְּהָרַאשׁוֹן קָנָאן בְּהַגְבָּהָה וְלֹא נְהִירָא דְּלֹא שַׁיָּיךְ כָּאן הַגְבָּהָה אֶלָּא כִּדְאָמְרִינַן דְּהַבָּטָה בְּהֶפְקֵר קָנֵי וכו' וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין דְּהָא רַב נַחְמָן מְשַׁנֵּי אַהָא

בָּרַיְיתָא ור"נ ס"ל דְּהַבָּטָה בְּהֶפְקֵר לָא קָנֵי סוֹף פֶּרֶק בָּתְרָא דב"מ וַאֲפִילּוּ בְּמַעֲשֶׂה כָּל דְּהוּ דִּבְהָא אַיְירִי שָׁם כמ"ש התו' ריש פ"ק דב"מ ד"ה דְּרָאֲ' לָא קָנֵי וְהָכִי סָלְקָא מַסְקָנָא דִּשְׁמַעְתִּי' הָתָם בִּלְישָׁנָא בָּתְרָא דְּרָבָא דכ"ע הַבָּטָה בְּהֶפְקֵר ל"ק וְאִתְּמַר מִשְׁמֵיהּ דר"י וכ"ת דר"נ ס"ל דְּתַנָּאֵי הִיא וכדס"ד דְּרַבָּה הָתָם וּבָרַיְיתָא דְּהָכָא אתי' כמ"ד קָנֵי דא"כ לָמָּה לֵיהּ לר"נ לְאוֹקְמָא הָתָם מַתְנִי' בְּשֶׁלּוֹ וּבָרַיְיתָא בְּשֶׁל הֶפְקֵר לֵימָא אִידִי וְאִידִי בְּשֶׁל הֶפְקֵר וּפְלִיגִי בְּהַבָּטָה גַּם לָא מַשְׁמַע הָתָם דר"נ ס"ל דְּתַנָּאֵי הִיא אֶלָּא רַבָּה קָאָמַר לָהּ אֲבָל ר"נ מְשַׁנֵּי בִּפְשִׁיטוּת דל"ק מַשְׁמַע דְּלָא נָחֲלַק בָּהּ שׁוּם אָדָם.

ע"כ פירש"י מִטַּעַם הַגְבָּהָה ונ"ל דר"ל סָפֵק הַגְבָּהָה שֶׁמָּא זֶה שֶׁקִּשֵּׁר הִגְבִּיהוּ. דְּכֵן נִרְאִי' הַדְּבָרִים דִּקְנָאן ודאל"כ לָמָּה קִשְׁרָן אִם אֵינָן שֶׁלּוֹ.

וה"ל סָפֵק גָּזָל וְאָפְשָׁר דְּהָוֵי וַדַּאי גָּזָל דְּמִסְתָּמָא הִגְבִּיהָן כמ"ש וְכֵן הוּא מַסְקָנַת הָרֹא"שׁ זַ"ל סוֹף ב"מ דְּהַבָּטָה בְּהֶפְקֵר ל"ק: שָׁם ד"ה בְּחֶזְקַת אָסוּר פֵּ"ה בְּחֶזְקַת אֵבֶר מִן הַחַי וכו' וְלָא נְהִירָא דא"כ לָמָּה לִי כו' לֹא יָכוֹלְתִּי לְיַרֵד לְסוֹף קַוּשְׁיָא זוֹ דְּעִיקַּר רְבוּתֵיהּ דר"ה הִיא דְּאִם נוֹלַד סָפֵק בִּשְׁחִיטָ' אָסוּרָה כֵּיוָן דְּלֵיכָּא לְאוֹקְמָא בְּחֶזְקַת הֶיתֵּר שֶׁהֲרֵי לִפְנֵי זֶה הָיְתָה אָסוּרָה מִשּׁוּם אֵבֶר מִן הַחַי וכמ"ש רַשְׁ"י זַ"ל בְּהֶדְיָא הָכָא וּמְבֹאָר בִּדְבָרָיו יוֹתֵר בְּחַוְלִין פ"ק וא"כ אֵין כַּוָּנַת ר"ה לְהוֹצִיאָהּ מִידֵי אמ"ה אֶלָּא לוֹמַר שֶׁאֵין לַבְּהֵמָה חֶזְקַת אִיסּוּר בְּחַיֶּיהָ וְלָכֵן עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁנִּשְׁחֲטָה כָּרָאוּי אֵין לְהַתִּיר סָפֵק הַנּוֹלָד בָּהּ: דַּף כו ד"ה בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לַבּוֹר וכו' ע"כ פי' רַשְׁ"י וְקָשֶׁה דְּאֵין זֶה מִן הַמּוּכָן מַשְׁמַע דַּאֲפִי' בְּקָרוֹ כו'.

לֹא יָכוֹלְתִּי לְהָבִין קַוּשְׁיָא זוֹ בִּכְלָל דְּאַדְרַבָּה גַּם בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י מְבֹאָר בִּשְׁמַעְתִּי' דַּאֲפִי' אִם בְּקָרוֹ בְּדִיעֲבַד אֵינוֹ מְבֻקָּר וְאָסוּר לִשְׁחָטוֹ כמ"ש רַשְׁ"י זַ"ל ע"ב ד"ה אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן מַשְׁמַע אפי' בְּדִיעֲבַד אֵינָהּ הֲכָנָה וכו' וְאֵינוֹ מוּכָן לְהַכְשִׁיר שֶׁכָּתַב רַשְׁ"י פֵּירוּשׁוֹ שֶׁאֲפִי' הִתִּירוֹ אֵין הַתָּרָתוֹ כְּלוּם וְאֵינוֹ מוּכָן לְהַכְשִׁיר לִשְׁחִיטָה.

אַח"כ מָצָאתִי שֶׁגַּם הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א תָּמַהּ עַל קַוּשְׁיָא זוֹ וצ"ע: אַךְ קַוּשְׁיָא הַשְּׁנִיָּ' רָאִיתִי לְיַשְׁבָהּ. כִּי נלע"ד דְּסֵוּגְיָא דְּשַׁבָּת קָאֵי אַלִּיבָּא דְּמַאי דס"ד דְּאַבַּיֵּי בִּשְׁמַעְתִּי' דְּהָא אַבַּיֵּי גּוּפֵיהּ הוּא הוּא דְּמַקְשֶׁה לְרַבָּה וְאַבַּיֵּי אָזִיל לְטַעְמֵיהּ דס"ל, דְּאִם נוֹלַד בּוֹ מוּם מעי"ט אֵין מְבֻקָּרִין אוֹתוֹ לְכַתְּחִלָּה אֲבָל.

דְּיעֲבַד ש"ד וא"כ מַתְנִי' דְּתָנַן כֹּל שֶׁאֵין מוּמוֹ נִיכָּר דְּאָמַר ר"ש אֵין זֶה מ"ה דפי' אפי' דְּיעֲבַד לֹא ע"כ מַיְירֵי שֶׁאֵין נִיכָּר כְּלָל. וא"כ ס"ל לְאַבַּיֵּי דע"כ טַעְמֵיהּ דר"ש מִשּׁוּם מֻקְצֶה דְּמִשּׁוּם אֵין רוֹאִין מוּמִין לְחוּד הָוֵי שָׁרֵי בְּדִיעֲבַד דֶּוְמָיָא דְּנָפַל מעי"ט דג"כ אֵין רוֹאִין וְאַפִּ"ה שָׁרֵי בְּדִיעֲבַד וְלָא ס"ל לְחַלֵּק בֵּין תִּקּוּן גָּדוֹל לְקָטָן מ"מ הֲרֵי עָבַר עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים אֶלָּא ע"כ טַעְמֵיהּ מִשּׁוּם מֻקְצֶה.

ואע"ג דְּבָרַיְיתָא נִקַּט אֵין רוֹאִין. ס"ל לְאַבַּיֵּי דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא וכמ"ש לְקַמָּן אַיָּ"ה ומ"ה פָּרִיךְ וְכֵן מוּכָח הָתָם בְּהֶדְיָא דְּמִשַּׁנֵּי רַבָּה הָכָא אָדָם יוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה וכו' מֵימָר אָמַר מִי יֵימַר דְּנָפַל בֵּיהּ מוּמָא את"ל דְּנָפַל בֵּיהּ מוּמָא שָׁמָא אֵינוֹ קָבוּעַ אַלְמָא דְּהוּא מְפָרֵשׁ דְּאֵין נִיכָּר מבע"י כְּלָל: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ קַשְׁיָא דר"י אדר"י דְּהָא ר"י מַחְמִיר בְּמֻקְצֶה טְפֵי וּמִדְּפָלִיג ר"ש וְאָמַר כֹּל שֶׁאֵין מוּמוֹ נִיכָּר מִכְּלָל דר"י מַתִּיר אפי' אֵין מוּמוֹ נִיכָּר וְאַמַּאי וְהָא מֻקְצֶה הוּא.

י"ל דִּכְבָר כָּתַבְתִּי פֶּרֶק כִּירָה וְעַתָּה אוֹסִיף שֵׁנִית יָדִי דנלע"ד דְּלָאו קוּשְׁיָא הִיא דר"י לֵית לֵיהּ כ"א מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר אוֹ מֵחֲמַת מֵיאוּס וּלְדִידֵיהּ לָא תָּלֵי כְּלוּם בְּאִם דַּעְתֵּיהּ עִילָּוֵיהּ אוֹ לֹא דְּאִם הוּא מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר אוֹ מ"מ אע"ג דְּדַעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ כְּגוֹן מוֹתַר הַשֶּׁמֶן שֶׁבַּנֵּר וְסֻוכָּה רְעוּעָה דִּלְקַמָּן פֶּרֶק הַמֵּבִיא אע"ג דְּאֵינוֹ יוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה מָתַי תִּכְבֶּה נֵרוֹ אוֹ תִּפּוֹל סֻוכָּתוֹ מ"מ כֵּיוָן דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת הוּא מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר אָסוּר וְכֵן אִיפְּכָא אִי אֵין כָּאן אִיסּוּר אע"ג דְּאֵין דַּעְתֵּיהּ עָלָיו אֵין מֻוקְצֶה לְדִידֵיהּ.

ולר"ש הָוֵי אִיפְּכָא דְּהַכֹּל תָּלוּי אִם דַּעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ אוֹ לֹא וּרְאָיָה לַדָּבָר הָא דְּאָמְרִינַן פֶּרֶק כִּירָה פָּמוֹט שֶׁהִדְלִיקוּ עָלָיו בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת לְדִבְרֵי הַמַּתִּיר אָסוּר. לְדִבְרֵי הָאוֹסֵר מֻוָתָּר.

ופר"ת ור"ח ז"ל דִּלְדִבְרֵי הַמַּתִּיר הַיְינוּ ר"ש שֶׁמַּתִּיר מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר וְאוֹסֵר בְּפָמוֹט מִפְּנֵי שֶׁהוּא גָּדוֹל וְאֵין מְצַפֶּה עָלָיו כִּדְקָתָנֵי הָתָם אֲבָל כּוֹס וּקְעָרָה לֹא יְזִיזֵן מִמְּקוֹמָן וּלְדִבְרֵי הָאוֹסֵר הוּא ר"י מֻוָתָּר דקס"ד דר"י מֻוקְצֶה מ"א לֵית לֵיהּ אֶלָּא ממ"מ וא"כ אע"ג דְּפָמוֹט גָּדוֹל וְאֵין דַּעְתּוֹ עָלָיו מֻוָתָּר.

ואע"ג דְּמַסְקִינַן הָתָם דְּאִית לֵיהּ ממ"א מ"מ לֹא נִרְאֶה סְבָרָא זוֹ דְּלֵית לֵיהּ מֻוקְצֶה אִם אֵין כָּאן אִיסּוּר אע"ג דְּאֵין דַּעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ דְּמַה לִי לְמַאי דס"ד דר"י ממ"א לֵית לֵיהּ אע"ג דממ"א אִית לֵיהּ דְּמַחְמִיר טְפֵי מר"ט אַפֵּ"ה אָמְרִינַן דר"ש מַחְמִיר טְפֵי בְּמַאי דְּאֵין דַּעְתֵּיהּ עֲלֵיהּ כֵּיוָן דר"ש קָתָנֵי לָהּ גַּבֵּי כּוֹס וּקְעָרָה ור"י לָא אַשְׁכְּחַן לֵיהּ דס"ל הָכִי ה"ה לְמַסְקָנָא אע"ג דְּמַחְמִיר בממ"א בְּהָא מַחְמִיר ר"ש טְפֵי.

וְכֵיָון דְּהָכִיהוּא לֹא קַשְׁיָא מִידֵּי דְּמַיְירֵי מַתְנִי' שֶׁנָּפַל בּוֹ מעי"ט אֶלָּא דבע"ה לֹא יָדַע מֵעֶרֶב י"ט אִם נָפַל בֵּיהּ מוּם וְלָא הֲוָה דַּעְתֵּיהּ עָלֶיהָ. וְזֶהוּ לִישָׁנָא דְּכֹל שֶׁאֵין מוּמוֹ נִיכָּר דְּמַשְׁמַע שֶׁהָיָה בּוֹ מוּם אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיָה נִיכָּר מעי"ט וּמְפָרֵשׁ אַבַּיֵי שֶׁלֹּא הָיָה נִיכָּר לִבְעָלָיו וא"כ ר"י כֵּיוָן דְּאֵינוֹ מֻוקְצֶה מ"א שֶׁהֲרֵי אֶתְמוֹל עָבַר אִיסּוּרוֹ שֶׁלֹּא הָיָה חסר' כ"א ראי' חָכָם וס"ל דְּרוֹאִין מוּמִין בי"ט שָׁרֵי וַאֲפִי' אֵין רוֹאִין לָא הָוֵי מֻוקְצֶה וכמ"ש לְקַמָּן.

ור"ש סָבַר כֵּיוָן דְּלֹא הָיָה נִיכָּר מעי"ט לֹא הָיָה דַּעְתֵּיהּ עָלֶיהָ דְּמֵימַר אָמַר מִי יֵימַר כו'. וְזֶהוּ לִישָׁנָא מ"י דְּנָפַל בֵּיהּ מוּמָא וְלָא קָאָמַר מ"י דְּיִפּוֹל בֵּיהּ מוּמָא כו' לְשׁוֹן עָתִיד אֶלָּא ש"מ אֲפִילּוּ נָפַל הָוֵי מֻוקְצֶה כְּלֹא נָפַל בֵּיהּ מוּמָא: וְלָא דָּמֵי לְהָא דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן מֻוקְצֶה שֶׁיָּבֵשׁ וְאֵין הַבְּעָלִים מַכִּירִים בּוֹ דְּמֻוָתָּר.

דְּהָתָם אַקְצֵיהּ מִתְּחִילָּה לְהָכִי כְּדֵי לְיַבֵּשׁ כמ"ש רַשְׁ"י לְקַמָּן בְּהֶדְיָא וְהוּא יוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה ע"ז אֲבָל הָכָא לָא אַסִּיק אַדַּעְתֵּיהּ: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' בְּכִירָה דְּאִי אַבַּיֵי סָבַר כְּאַדָּא בַּר אוּכְמֵי מַה חִילּוּק יֵשׁ בֵּין נָפַל בּוֹ בי"ט אוֹ בְּעֶרֶב י"ט.

ע"כ צ"ל דְּהַחִלּוּק הוּא בְּדָנָפַל בי"ט אִיכָּא תְּלָתָא מִי יֵימַר וּבְנָפַל בעי"ט לֵיכָּא אֶלָּא חַד מ"י וא"כ מָה הַקֹּשְׁיָה אַבַּיֵי מִנֵּר שֶׁכָּבָה ומ"ה תֵּירְצוּ דְּאַבַּיֵי חָזַר בּוֹ מֵהָא ע"ש. י"ל לְשִׁיטַת רַשְׁ"י דְּדַאי אַבַּיֵי לֹא יָדַע שׁוּם חִלּוּק דְּהָכָא יוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה כו' וְהָוֵי מָצֵי לְאַקְשׁוּיֵי אַבָּרַיְיתָא מ"ש רֵישָׁא ומ"ש סֵיפָא אֶלָּא דַּעֲדִיפָא לֵיהּ לְאַקְשׁוּיֵי מַתְנִי' אַמַּתְנִי' דְּבָרַיְיתָא מַאן לֵימָא לַן דְּמָתָרֵצְתָּא הִיא דִּלְמָא מְשַׁבַּשְׁתָּא הִיא כְּדְמַסִּיק לְפִי הָאֱמֶת וְכַד מְשַׁנֵּי רַבָּה דְּהָכָא תְּלָתָא מִי יֵימַר הִנֵּה גַּם הַבָּרַיְיתָא לָא קַשְׁיָא וכ"ת הָא מוּכָח הָתָם בגמ' דִּתְלָתָא מִי יֵימַר לָאו דַּוְוקָא

דְּהָא פָּרִיךְ הָתָם מַר זוּטְרָא מֵהָכָא וּשְׁאָלָה דְּלָא הָוֵי אֶלָּא חַד מ"י וּכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ הָתָם התו'.

י"ל דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י א"ש דס"ל דִּלְשִׁיטַת אַבַּיֵי דְּטַעַם מְשׁוּם מֻוקְצֶה הָא דְּתַנְיָא בְּבָרַיְיתָא אֵין רוֹאִין הָוֵי נָמֵי מְשׁוּם מֻוקְצֶה דְּכֵיוָן דְּאַקְצֵה מִדַּעְתֵּיהּ קָצַת מעי"ט מֵחֲמַת רְאִיַּת חָכָם וּמִי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק לֵיהּ לְמָחָר א"כ ה"ל חֲזָקַת אִסּוּר וּלְפִיכָךְ אֵין רוֹאִין דְּהָוֵי כִּמְתַקֵּן.

וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר מֵהָכָא וּשְׁאָלָה דאע"ג דְּלָא הָוֵי אֶלָּא חַד מ"י מ"מ לְכַתְּחִלָּה לָא הָוֵי שָׁרֵי כֵּיוָן דְּאָמְרִינַן מ"י א"כ מַקְצֶה דַּעְתָּהּ מִן הַמַּאֲכָל וְכִי מֵפֵר לָהּ בַּעַל הָוֵי כִּמְתַקֵּן וְלִיתְּסַר כְּמוֹ רָאִיתָ מוּמִין: וְהַשְׁתָּא א"ש מַאי דְּקַשְׁיָא לִי טוּבָא לִשְׁיטַת הַתּוֹסָ' ז"ל דְּכָתְבוּ דר"י ור"ש מְחַלְּפִי שִׁיטָתַיְיהוּ לְעִנְיַן מֻוקְצֶה וְטַעֲמָא רַבָּה אִיכָּא לְמִלְתָא דר"י סָבַר כְּמוֹ בי"ט וְכֵיוָן דְּהָוֵי מוּם קָבוּעַ מֵאֶתְמוֹל וְהָוֵי דַּעְתֵּיהּ עָלֶיהָ כו'.

וְתֵימָא לִי א"כ מַאי פָּרִיךְ לְקַמָּן דְּאִי אָמְרִינַן יֵשׁ מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת אִי נוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ עִמּוֹ אַמַּאי שָׁרֵי וְהָא מֵעִיקָּרָא הָוֵי חֲזִי וכו' וּמַאי קשי' דִּלְמָא לְעוֹלָם יֵשׁ מֻוקְצֶה לח"ש וְהָכָא אֵין כָּאן מֻוקְצֶה כְּלָל כֵּיוָן דְּשָׁרֵי ר"ש לִרְאוֹת הַמּוּם בי"ט כְּשֶׁנּוֹלַד בי"ט א"כ דַּעְתֵּיהּ עֲלֵיהּ וְלָא הָוֵי מֻוקְצֶה כְּמוֹ לר"י כֵּיוָן דְּשָׁרֵי לִרְאוֹת לֵיכָּא מֻוקְצֶה וּבְנוֹלַד מוּמוֹ עִמּוֹ שָׁוֶה ר"ש לר"י.

אֲבָל לְשִׁיטַת רַשְׁ"י א"ש דִּרְאָ' מוּמִין תְּלֵי בְּאִיסּוּר מֻוקְצֶה דְּאִי אַקְצֵיהּ מִדַּעְתֵּיהּ אפי' קָצַת אָסוּר לִרְאוֹת אַמַּ"כ דְּהָוֵי כִּמְתַקֵּן וְכֵיוָן דְּגַם בְּנוֹלַד מוּמוֹ עִמּוֹ אַקְצֵיהּ קָצַת דְּסָבַר דִּלְמָא לָא מְזַדַּקֵּק לֵיהּ חָכָם א"כ הָוֵי אָסוּר לִרְאוֹת לְכַתְּחִלָּה כמ"ש וא"כ פָּרִיךְ לָמָּה מֻוּתָּר לִרְאוֹת כֵּיוָן דִּלְרַשְׁ"י לָא תְּלֵי הַמֻּוקְצֶה בְּאִיסּוּר רָאִיתָ מוּמִין דַּאֲפִי' אִי שָׁרֵי לִרְאוֹת מ"מ הוּא מַקְצֶה דְּסָבַר שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא חָכָם כמ"ש רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא פֶּרֶק כִּירָה וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּמֵי יֵימַר דִּלְפֵי' התו' מַאי מ"י אפי' אִם יָבֹא אלי' וְיֹאמַר שֶׁיִּמָּצֵא חָכָם הָא אָסוּר לְהִזְדַּקֵּק וא"כ פָּרִיךְ דְּמֻוקְצֶה הוּא וְאָסוּר לִרְאוֹת.

וּשְׁמַעְתִּין דְּמֻוקְצֶה לח"ש רַבָּה קָאָמַר לָהּ וְאַבַּיֵי הוּא דְּמְשַׁנֵּי עֲלָהּ וא"כ אָזְלִי לְטַעְמַיְיהוּ: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּגַם לְמַאי דְּמַסְיק דְּלָא כְּאַבַּיֵי וּבֵין נוֹלַד בעי"ט אוֹ בי"ט אֵינוֹ מְבֻקָּר בְּדִיעֲבַד. לָמָּה לי' לְתַלְמוּדָא לְפָרֵשׁ דִּפְלִיגִי בְּרוֹאִין מוּמִין לֵימָא דכ"ע רוֹאִי' מוּמִין וְאַפֵּ"ה אוֹסֵר א' מְשׁוּם מֻוקְצֶה.

י"ל דְּהַתַּלְמוּד ס"ל דבעי"ט כֵּיוָן דְּלֵיכָּא אֶלָּא חַד מ"י לֵיכָּא דְּשַׁמַּעְתִּין דִּפְלִיגִי בְּרוֹאִין מוּמִין אתי' אַלֵּיבָּא דְּמַסְקָנָא דְּלָא כס"ד דְּאַבַּיֵי. אֲבָל אַבַּיֵי אָזִיל לְטַעְמֵיהּ כמ"ש.

וְרַב נַחְמָן ב"י לֹא נ"ל לְפָרֵשׁ אֵין מוּמוֹ נִיכָּר לִבְעָלָיו דְּאֵין נִיכָּר לְכָל מַשְׁמַע שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ מוּם כְּלָל אוֹ שֶׁלֹּא רָאוּהוּ מעי"ט וְהִתִּירוּהוּ וְשֶׁאֵין נִיכָּר לְשׁוֹן נִפְעַל שֶׁלֹּא נִיכָּר מִפִּי שׁוּם אָדָם שֶׁהוּא כָּשֵׁר: דַּף ה ע"ב ד"ה עַל הַחַלָּה שֶׁנִּטְמֵאת פירש"י דִּלְמַאי חָזֵי כו' וק' דְּהָא דְּאֵין שׁוֹרְפִין כו' ה"נ מְשׁוּם טוֹרַח כו', לע"ד אֵין לְהַאֲמִין שֶׁיָּצְתָה קֻוּשְׁיָא מִפִּי התו' זַ"ל דא"כ אִם אֵין צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֵשׁ כְּגוֹן שֶׁאֵשׁ מוּכָן לְפָנָיו א"כ לְפִי זֶה הָיָה מֻוּתָּר לְשָׂרֹף קָדָשִׁים בי"ט וּרְאָ' בְּרוּרָה לְזֶה הָא דִּפְלִיגִי תַּנָּאֵי פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין כֵּיצַד מַפְרִישִׁין חַלָּה בְּטֻמְאָה בי"ט וּמַה לָּהֶם כָּל הַטּוֹרַח וַהֲלֹא אֵשׁ מוּכָן לְפָנָיו שֶׁהֲרֵי אוֹפֶה מַצּוֹת וא"כ יִטּוֹל הַחַלָּה וַיַּשְׁלִיכֶנָּה בָּאֵשׁ דְּלֵיכָּא טוֹרַח וּבִשְׁעַת הַבְעָרָה מֻוּתָּר לְהַנּוֹת מִמֶּנָּה כִּדְאִיתָא בְּבַמָּה

מַדְלִיקִין ולמ"ש התו' לְקַמָּן וְכֵן בִּשְׁמַעְתִּי' יְטִילֶנָּה לְתוֹךְ אֵשׁ וּמַה לִּי לִפְנֵי כַּלְבּוֹ אוֹ בְּאֵשׁ אֶלָּא מ"מ אֵין שׁוּם הֶיתֵּר לִשְׂרוֹף קָדָשִׁים.

וְאֶפְשָׁר דְּלָאו דַּוְקָא נָקְטִי התו' טוֹרַח מְלָאכָה וְלַעֲשׂוֹת אֵשׁ אֶלָּא אע"ג דְּלִיכָּא טוֹרַח אִם מַשְׁלִיכָהּ בָּאֵשׁ מ"מ אִיכָּא מְלָאכָה שֶׁמַּרְבֶּה בַּשַּׁלְהֶבֶת וְעוֹשֶׂה ע"י הַחַלָּה אֵשׁ גְּדוֹל. ומ"מ לָא קַשְׁיָא לְרַשְׁ"י ז"ל כְּלוּם דְּרַשְׁ"י לְטַעְמַיְהוּ דס"ל דְּהַבְעָרָה הַוְתָּרָ' אפי' שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל כִּדְאִיתָא פ"ק וא"כ אֵין מְלָאכָה כְּלָל בַּעֲשַׂיִית אֵשׁ בי"ט אֶלָּא דְּשָׁרְיָפַת קָדָשִׁים חֲשִׁיבָא מְלָאכָה דְּרַחֲמָנָא אַחְשְׁבָהּ לְהַבְעָרָתָן וּמַה שֶּׁמְּבַעֲרָן מִן הָעוֹלָם זוֹ הִיא הַמְּלָאכָה וא"כ ה"ה לְבִיעוּר דְּכָלֵב: דַּף כט ע"ב ד"ה שֶׁלֹּא יַזְכִּיר לוֹ, סְכוּם מִדָּה פי' רַשְׁ"י קַב אוֹ קַבִּים וכו' וְקָשֶׁה דִּפְשִׁיטָא.

נלע"ד דְּלָא קַשְׁיָא דממ"נ אִם עַל ת"ק הֲרֵי רַשְׁבָּ"א פְּלִיג וּמַתְּיר סְכוּם מִדָּה וא"כ תַּנָּא לְאַפּוֹקֵי מִדְּרַשְׁבָּ"א וְאִם עַל רַשְׁבָּ"א נָמֵי א"ש דְּלָא אָתָא אֶלָּא לְהַתִּיר סְכוּם מִדָּה דְּאֵינוֹ אָסוּר כ"א סְכוּם דָּמִים. ונ"ל דְּגַם לְדִבְרֵי התו' צ"ל לְדִבְרֵי רַשְׁבָּ"א כֵּן דאל"כ פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר אפי' לֹא הִזְכִּיר לוֹ הַחֶשְׁבּוֹן כֵּיוָן שֶׁאוֹמֵר תֵּן לִי אֱגוֹזִים בו' פְּשׁוּטִים הֲרֵי מַזְכִּיר סְכוּם דָּמִים וְאָסוּר אֶלָּא ש"מ לָא אָתָא רַשְׁבָּ"א לֶאֱסוֹר זֹאת אֶלָּא לְהַתִּיר מְנָיָן וּמְשׁוּם דְּיוּקָא נַקְטֵיהּ דְּסְכוּם מִקָּח אָסוּר הָא סְכוּם מְנָיָן שָׂרֵי וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִלְּשׁוֹן הָרֹא"ש ז"ל שֶׁמְּפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשְׁבָּ"א כמ"ש.

וְרָאִיתִי בָּרָ"ן ז"ל שֶׁהִקְשָׁה קוּשְׁיָא זוֹ עַל רַב אַלְפָּס ז"ל וְתֵירְצָהּ בע"א וכ"ת לפי' רַשְׁ"י לָמָּה מַתִּיר רַשְׁבָּ"א מִדָּה וּמַה לִּי מִדָּה אוֹ דָמִים הָא אָמְרִינַן דְּלֹא יַזְכִּיר לוֹ מִדָּה. י"ל דְּהַיְינוּ דַּוְקָא בְּמַשְׁקֵל' דְּאֵין דֶּרֶךְ לִקְנוֹתָן כ"א בְּמִדָּה אֲבָל אֱגוֹזִים שֶׁדֶּרֶךְ לִקְנוֹתָן בְּמִנְיָן שָׂרֵי לִקְנוֹת בְּמִדָּה וּלְפִי מַה שֶּׁאַיְישֵׁב קוּשְׁיָא הַשְּׁנִיָּ' יְתַיְישֵׁב עוֹד בע"א: וְהַקּוּשְׁיָא הַשְּׁנִיָּה נ"ל דַּאֲפִי' רַשְׁ"י לָאו דַּוְקָא מִדָּה אֶלָּא אפי' מִנְיָן שֶׁהוּא מְצֻוְמָצָם לְפִי שִׁיעוּר הַמִּדָּה אָסוּר כְּגוֹן שֶׁבְּקַב נִכְנָסִים מֵאָה אֱגוֹזִים לֹא יֹאמַר לוֹ הַמִּנְיָן לְפִי הַמִּדָּה שֶׁיֹּאמַר לוֹ מֵאָה אֱגוֹזִים כְּדֵי שֶׁיֵּדַע הַחֶנְוָנִי שֶׁכַּוָּנָתוֹ לִקְנוֹת קַב וְזֶהוּ סְכוּם מִדָּה ר"ל סְכוּם אֱגוֹזִים שֶׁהוּא סְכוּם מִדָּה וְכֵן סְכוּם דָּמִים כְּשִׁיעוּר דִּינָר וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה פי' הַתּוֹסָפוֹת ס"פ אֵיזֶהוּ נָשָׁךְ עַל פי' ר"ח שֶׁאָסַר סְכוּם מִנְיָן וְאָמְרוּ כִּי חוּמְרָא גְּדוֹלָה הִיא וּפֵירְשׁוּ דְּמַיְירֵי כה"ג דְּנוֹתְנִים ק' אֱגוֹזִים בְּפָרוּטָה דְּשַׁיָּיךְ הַמִּנְיָן לְצִמְצוּם הַדָּמִים כו' וא"כ רַשְׁ"י ז"ל ס"ל דכה"ג אפי' בְּלֹא חֶשְׁבּוֹן אָסוּר: פֶּרֶק הַמֵּבִיא ד"ה דְּדָרוּ בְּרִגְלָא פֵּ"ה בְּעֶתֶר כו' עַד וְקָשֶׁה דִּבְסוֹף הָאֲוָמָנִין וכו' הִנֵּה עַל פִּי פי' רַשְׁ"י שֶׁבְּכָאן דְּבָאגְרָא הָוֵי בב' בְּנֵי אָדָם לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא דְּהָתָם קָאֵי אֶחָד פּוֹעֵל שֶׁנָּשָׂא מָשָׂא כָּבֵד בְּאַגְרָא כִּדְקָאָמַר בְּהֶדְיָא נְפִישׁ לְחַד וְזוּטַר לְתֶרֵי וכו'וא"כ וַדַּאי נוֹחַ יוֹתֵר לְדָרוֹת מַשָּׂא כָּבֵד בְּרִגְלָא בְּאָדָם א' מִבְּאַגְרָא אֲבָל הָכָא קָאֵי אב' בְּנֵי אָדָם שֶׁזֶּה לֹא אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּרִגְלָא כ"א בְּמוֹט בִּשְׁנַיִם: אַדְּ קָשֶׁה לִי דְּעִיקַּר חָסֵר וְהֵיכָא נָרְמַז בְּדִבְרֵי רָבָא דְּקָאֵי הָכָא אַתְּרֵי.

וְאֶפְשָׁר דְּסְתָם אַגְרָא הוּא בְּתְרֵי כְּדֶרֶךְ הַמּוֹט וּכְדִכְתִיב בַּמּוֹט בִּשְׁנַיִם וּפָרִיךְ בְּסוֹטָה מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר בַּמּוֹט אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בִּשְׁנַיִם אַלְמָא סְתָם מוֹט הָוֵי בִּתְרֵי אֲבָל הָתָם אַמַּתְנִי' קָאֵי הַמַּעֲבִיר חָבִית מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וע"ז תִּקֵּן רַב חִיָּיא ב"י: ועי"ל דְּהָתָם אַשִּׁינּוּיָא קָאֵי שֶׁשִּׁינָּה יוֹתֵר מִן הָרָגִיל בְּאַגְרָא שֶׁדֶּרֶךְ לִישָּׂא דֶּרֶךְ מַשָּׂא כָּבֵד בְּאַגְרָא בְּרֹאשׁוֹ הא' כְּגוֹן חָבִית א' וְהוּא שִׁנָּה וְנָשָׂא שְׁנֵי מַשָּׂאוֹת בב' רָאשָׁיו כפי' רַשְׁ"י ז"ל וּבְרִגְלָא נָשָׂא ב' חָבִיּוֹת גְּדוֹלוֹת

מַשָּׂא ב' בְּאֶחָד כִּמְבֹוָאר הַכֹּל בְּרַשׁ"י וא"כ קָאֵי הַכֹּל אַשִׁינּוּי שֶׁנָּשָׂא מַה שֶּׁאֵין דֶּרֶךְ אָדָם א' לָשֵׂאת אֲבָל הָכָא לָא מַיְירֵי בְּשִׁינּוּי אֶלָּא בְּמַשָּׂא הָרָגִיל לִהְיוֹת לָאָדָם א' בְּזֶה אֶפְשָׁר כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ נוֹשֵׂא בב' רָאשָׁיו אֶלָּא בְּרֹאשׁ א' קַל יוֹתֵר לְדָרוֹת בְּאַגְרָא מִבְּרִגְלָא: הַנָּכוֹן יוֹתֵר לוֹמַר דְּרַשׁ"י גָּרִיס הָתָם כְּגִירְסָ' שֶׁלָּנוּ בִּדְגַלָּא בד' וְהָכָא בְּרִגְלָא בר' וְהָוֵי עִנְיָן א' תֵּדַע דְּהָכָא פי' שֶׁהוּא עֶתֶר וְהָתָם פי' שֶׁהוּא עֵץ מְפֻוָּצָל שֶׁקּוֹרִין גב"לא אַלְמָא ע"א הוּא: דַּף לא ד"ה וְנִפְחַת פירש"י נִפְחַת מֵאֵלָיו וא"ת אַמַּאי נוֹטֵל עַד וְלָא נְהִירָא כו' וְאוֹמֵר הר"ם וכו' ומ"מ קָשֶׁה וכו' לעד"נ לְיַשֵּׁב ע"פ תֵּירוּצוֹ שֶׁל הר"ם זַ"ל דְּהָכָא אֵין הָאִיסּוּר כ"א מֵחֲמַת אִיסּוּר סְתִירָה לְגַמְרֵי וְאֵינוֹ בָּעוֹלָם וְהָוֵי דֵּומְיָ' דְּטָבָל משא"כ מָעוֹת אע"ג דְּסָלְקָן מֵעַל הַמּוּכְנִי עֲדַיִין אִיסּוּרָן נִשְׁאָר בְּעוֹלָם.

וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּכָאן הַפְחַת הוּא בָּעוֹלָם. לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דְּהָא אִיסּוּר הַמֻּוקְצֶה לֹא הָיָה כָּאן מֵעוֹלָם דְּטָלְטוּל מֻוקְצֶה הִתִּירוּ בי"ט מִשּׁוּם אוֹכֶל נֶפֶשׁ וכמ"ש התו' לְקַמָּן וּלְעֵיל ס"פ אֵין צָדִין ופ"ק וכ"כ רַשׁ"י זַ"ל בַּגְּמָרָא וְאֵין כָּאן כ"א אִיסּוּר סְתִירָה וְעַתָּה נִסְתַּלֵּק וכ"ת בַּגְּמָרָא דְּמַקְשֵׁי עַל ר"מ וְהָאָמַר ר"נ וכו' וְאַמַּאי לָא פָּרִיךְ עַל הת"ק נָמֵי כֵּיוָן דְּלָא יָדַע דְּמַיְירֵי בי"ט.

זֶה אֵינוֹ כְּלוּם דְּהַמַּקְשֶׁן לֹא יָכוֹל לְהַקְשׁוֹת עַל הת"ק דְּדִלְמָא מַתְנִי' ר"ש. אֲבָל ר"נ מַקְשֶׁה שַׁפִּיר דר"א אִית לֵיהּ מֻוקְצֶה כִּדְאִיתָא פֶּרֶק כִּירָה בְּבָרַיְיתָא מְטַלְטְלִים נֵר חָדָשׁ וכו' דְּפְלִיג עִם ר"ש וְאִית לֵיהּ מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר וה"ה מֻוקְצֶה זֶה דְּלָא פְּלִיג עִם ר"י כ"א בְּמֻוקְצֶה מֵחֲמַת מְיאוּס וְכָל זֶה כָּתַבְתִּי לְסַיֵּעַ לְהַחֲכָם מהרר"שא זַ"ל שֶׁהִקְשָׁה מַאי פָּרִיךְ הָא כָּתְבוּ התו' דְּמַתְנִי' ר"ש הִיא וְתֵירֵץ דְּפָרִיךְ אר"מ דְּלָא מָצִינוּ דְּלִית לֵיהּ מֻוקְצֶה וְלָזֶה הֵבֵאתִי לְדָבָרָיו קָצַת רְאָיָה דר"מ אִית לֵיהּ מֻוקְצֶה: אֲבָל לענ"ד נִרְאֶה דְּלָא צָדְקוּ דְּבָרָיו דְּמֻוקְצֶה דְּלִבְנִים בְּשַׁרְגִּינָהוּ אפי' ר"ש מוֹדֶה דְּמֻוקְצֶה דְּדַחְיֵהּ בְּיָדַיִם מוֹדֶה ר"ש כְּמוֹ גְּרוֹגָרוֹת וְצִימּוּקִים תֵּדַע דְּהָא ר"נ אָמְרִינַן ס"פ מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ דס"ל כר"ש מִדְּאָמַר אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא ב"ה כר"ש וְאֵיהוּ דְּאָמַר שַׁרְגִּינָהוּ וַדַּאי אַקְצִינְהוּ וְאַצ"ל לְמַאי דְּמַסִּיק דר"נ מַיְירֵי בְּשַׁבָּת וּבְשַׁבָּת מוֹקֵי ר"נ לב"ה כר"ש כְּדְאִיתָא רֵישׁ פ"ק.

וְדוֹחֵק גָּדוֹל לוֹמַר דר"נ מַיְירֵי בי"ט אֶלָּא דר"נ ס"ל דְּבְאוֹכֶל נֶפֶשׁ בי"ט שָׁרֵי וּבְשַׁבָּת אָסוּר דא"כ דר"נ דְּלָא כר"מ אֵין כָּאן קוּשְׁיָא כְּלָל אֲפִילּוּ אִי ר"נ מַיְירֵי בי"ט גַּם לָמָּה מְשַׁנֵּי בְּתַרְוַיְיהוּ ור"נ מַיְירֵי בְּלֹא אוֹכֶל נֶפֶשׁ אֶלָּא ש"מ דְּשַׁרְגִּינְהוּ הָוֵי דְּחִיָּה בְּיָדַיִם וְזֶהוּ לִישָׁנָא דְּדַאֲי אַקְצִינְהוּ שֶׁדְּחִינְהוּ מַמָּשׁ וְכֵן כָּל הַפּוֹסְקִים הֵבִיאוּ לִפְסַק הֲלָכָה אע"ג דְּפָסְקוּ כר"ש וא"כ קַשְׁיָא זוֹ לֹא עַל ר"מ יָצְתָה כ"א עַל כְּלַל הַמִּשְׁנָה.

וא"כ כִּי מְשַׁנֵּי בי"ט אָמְרוּ. מִשֶּׁנִּי גַּם לת"ק גַּם לפי' התו'.

וא"כ לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא כֵּיוָן דְּאִיסּוּר מֻוקְצֶה לָא הָוֵי כָּאן דְּנִדְחֵה מִפְּנֵי אוֹכֶל נֶפֶשׁ וְלֹא נִשְׁאַר כ"א פְּתִיחָה וְזֶה נִסְתַּלֵּק וא"א לְהַאֲמִין שֶׁקּוּשְׁיִי' התו' הִיא עַל הַפְּתִיחָה דאע"ג דְּנִסְתַּלְּקָה מ"מ הַלְּבָנִים הֵם בְּעוֹלָם דְּזוֹ פְּשִׁיטָא דְּקוּשְׁיָא שֶׁל הֶבֶל הִיא כֵּיוָן שֶׁנִּסְתַּלֵּק הַפְּתִיחָה דא"כ גַּבֵּי טֶבֶל נָמֵי נֵימָא עֲדַיִין הִיא הַתְּרוּמָה שֶׁהִפְרִישׁ בְּעוֹלָם וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בְּשִׁבּוּשׁ זֶה וְחָלִילָה לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי התו' כֵּן: דַּף לב ד"ה אֵין פּוֹחֲתִין פירש"י לִיטּוֹל א' מִן הַגַּוְלְמֵי' כו' וַאֲנִי אוֹמֵר כִּי לע"ד רַשׁ"י זַ"ל לְטַעְמִיהּ דס"ל דְּבְכֻלִּים אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם בִּנְיָן כְּלָל אפי' אִם עוֹשֶׂה כְּלִי מִתְּחִלָּה אִם אֵינוֹ מְמַחֵק אוֹ מְחַתֵּךְ אוֹ גּוֹמֵר הַכְּלִי דְּהָוֵי מַכָּה

בְּפַטִּישׁ וְכַיּוֹצֵא מִשְּׁאָר אֲבוֹת מְלָאכוֹת בְּאוֹפֶן שֶׁלֹּא נִשְׁאֲרָה מְלָאכָה כ"א בִּנְיָן הַבָּה אֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים כְּלָל וְלָא מְחַיֵּיב וכמ"ש רַשִׁ"י לְעֵיל גַּבֵּי חֲזָרַת תְּרִיסִין וּדְלָא כר"י זַ"ל דְּכָתַב רֵישׁ פֶּרֶק הַבּוֹנֶה וּפֶרֶק כְּלָל גָּדוֹל דַּף ע"ד דִּבִנְיָן גָּמוּר חַיָּיב בְּכֵלִים כְּמוֹ בְּקַרְקַע.

וְהַקּוֹשְׁיָא שֶׁהִקְשׁוּ שָׁם עָלָיו יָשַׁבְתִּי פֶּרֶק כְּלָל גָּדוֹל בע"ה וְכֵיוָן דְּהָכִי הוּא א"ש דקמ"ל הַרְבֵּה דס"ד: דִּפְחִיתַת נֵר לָא מַשְׁוֵי לֵיהּ מְנָא וא"כ אֵין כָּאן גְּמַר דְּלִחַיֵּיב מְשׁוּם מַכָּה בְּפַטִּישׁ כֵּיוָן דִּבִנְיָן אֵין כָּאן וְשָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה קמ"ל דְּזֶהוּ גְּמָרוֹ וְחַיָּיב מְשׁוּם מ"ב גַּם נוּכַל לוֹמַר דק"ל דְּלָא כר' יוֹדָא דְּמַתִּיר מַכְשִׁירֵי א"נ וא"כ לר"י שָׁרֵי אפי' לַעֲשׂוֹת נֵר דְּכֵיוָן שֶׁהִתִּירָה תּוֹרָה דָּבָר הַצָּרִיךְ לְכָל נֶפֶשׁ וְאֵין לְךָ צוֹרֶךְ לכ"נ גָּדוֹל מִזֶּה דַּאֲפִי' מֵוְגְמָר הָוֵי שָׁרֵי אִי לָאו דְּלָא צָרִיךְ לכ"נ הוּא וא"כ כ"ש הַבְעָרָה דִּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ דְּשָׁרֵי דְּצָרִיךְ לוֹ לַאֲכִילָה דְּנַדַּאי לֹא יֹאכַל בְּלֹא נֵר וְכֵיוָן דלר"י שָׁרֵי מַכְשִׁירֵי א"נ ה"ה דְּמַכְשִׁירֵי כָּל דָּבָר הַצָּרִיךְ לכ"נ וְכֵן הַתִּיר לְעֵיל כִּיבּוּי לְצוֹרֶךְ תַּשְׁמִישׁ וּשְׁאָר דְּבָרִים וא"כ לר"י שָׁרֵי קמ"לן דְּלָא כר"י ואע"ג דְּלֹא הִתִּיר ר"י כ"א מַכְשִׁירִי' שא"א לַעֲשׂוֹת מעי"ט.

כְּבָר כָּתַב רַשִׁ"י לְעֵיל דְּאִם הוּא טָרוּד מעי"ט מַקְרֵי נָמֵי א"א וא"כ מַיְירֵי אפי' אִם הָיָה טָרוּד ואע"ג דְּכְבָר אַשְׁמוֹעִינַן דְּלָא כר"י אֶפְשָׁר דְּנֵר הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי דְּצָרִיךְ לוֹ יוֹתֵר מִן חֲדוּד סַכִּין. ומ"מ גַּם לְתֵירוּץ זֶה צָרִיךְ לוֹמַר דִּבְלֹא גְּמַר לָא הָוֵי אִיסּוּר כְּלָל דאל"כ מַאי אִירְיָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֶּלִי אפי' הַתְחָלַת כְּלִי הָוֵי אָסוּר לת"ק דר"י אֶלָּא ש"מ כמ"ש ולע"ד גַּם לפי' התו' צ"ל כֵּן דאל"כ מַה תֵּירְצוּ בְּאִלְפָּסֵי' חֲרָנִיּוֹת דְּתַנְיָא דְּאֵין עוֹשִׂין בי"ט וּמַאי קמ"לן וכ"ש לָרַשְׁבָּ"ג דְּמַתִּיר לְגַמְרֵי.

וַאֲפִי' לפי' ר"ת זַ"ל. מ"מ הַתְחָלַת כְּלִי הָוֵי אַף שֶׁלֹּא נִפְתַּח.

וְהָתָם א"א לְפָרֵשׁ כפי' התו' שֶׁמַּכְנִיס לְתוֹכָן קוֹדֶם אֲפִיָּתָן קַשׁ שֶׁהֲרֵי לֹא נִפְתַּח עַדַיִן וע"כ אֵין לוֹ פֶּתַח כְּלָל דאל"כ לָא הָוֵי מֵוקֶף צ"פ שֶׁהֲרֵי טֵוְמָאָה נִכְנֶסֶת דֶּרֶךְ פִּתְחוֹ כַּנּוֹדָע אֶלָּא ש"מ לר"י אִיצְטְרִיךְ דְּשָׁרֵי מַכְשִׁירֵי א"נ קמ"ל דְּלָא כר"י וּבָרַיְיתָא לָא צְרִיכִינַן לוֹמַר דִּבְלֹא גְּמַר לָא הָוֵי אִיסּוּר דַּאֲפִי' הָוֵי אִיסּוּר מ"מ קמ"ל דְּלָא כר"י דְּהָא לָא קָתָנֵי בְּבָרַיְיתָ' מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֶּלִי א"כ נוּכַל לוֹמַר דְּגַם הַתְחָלַת כְּלִי אָסוּר וע"כ צ"ל כֵּן דלר"ת לֵיכָּא לְמֵימַר שִׁינּוּיָא קָמָא דְּהָא לִשִׁיטַת התו' יֵשׁ בִּנְיָן גָּמוּר בְּכֵלִים כמ"ש לְעֵיל וְלֹא הִזְכִּירוּ התו' שר"ת חוֹלֵק בָּזֶה: וְהַקּוֹשְׁיָא הב' אֶפְשָׁר דס"ל לר"מ דְּזֶה לָא הָוֵי בִּכְלַל כְּלִי אֲדָמָה כֵּיוָן שֶׁסּוֹפוֹ לְהֵעָשׂוֹת כְּלִי חֶרֶס וְכֵיוָן שֶׁנִּקְרָא שֵׁם כְּלִי עָלָיו דְּחָזַר לְקַבּוֹלֵי בֵּיהּ מְטַמֵּא מִיָּד שֶׁאֵין הָאוּר עוֹשֶׂה אֶלָּא שֶׁמְּחַזְּקוֹ וּמַקְשֶׁהוּ וְעִיקַּר גְּמָרוֹ הוּא לְפָנֵי זֶה משא"כ אֲדָמָה אפי' אִם מְצָרְפוֹ בְּכִבְשָׁן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה חֶרֶס דע"כ כְּלֵי אֲדָמָה מַיְירֵי בְּהָכִי דִּכְשֶׁהֵן לַחִין פְּשִׁיטָא דְּלָא חָזוּ לְמַשְׁקִין מִפְּנֵי שֶׁמְּמַהֲן כמ"ש רַשִׁ"י וּבְמַסֶּכֶת פָּרָה פֵּ"ה מוּכָח דְּהָיוּ מְשַׁמְּשִׁין בּוֹ בְּלַח דְּתָנַן בְּכָל מְקַדְּשִׁים בִּכְלֵי אֲדָמָה כו'.

וּבְרֵישׁ מס' יוֹמָא פירש"י כְּלֵי אֲדָמָה שֶׁאֵין עוֹשִׂין בִּכְלֵי חֶרֶס בְּכִבְשָׁן אֶלָּא מִן הָאֲדָמָה הִיא שֶׁהִיא כְּאֶבֶן רַכָּה וְחוֹקְקִין מִמֶּנָּה כֵּלִים ע"כ הַנֵּה שֶׁכְּלֵי אֲדָמָה אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁעֲשׂוּיִ' מִטִּיט וְלֹא נִצְרַף אֶלָּא שֶׁנֶּחֱקַק מִן הָאֲדָמָה שֶׁהִיא כְּאֶבֶן וְאֵין מְצָרְפִים אוֹתוֹ כְּלָל וא"כ נוּכַל לוֹמַר דר"מ ס"ל כמ"ש דְּאֵין זֶה בִּכְלָל כ"א כֵּיוָן שֶׁסּוֹפוֹ לְהֵעָשׂוֹת חֶרֶס וּלְהָכִי עָשׂוּי בַּתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת מֶמֶנּוּ כ"ח: שָׁם ד"ה אִלְפָּסִין עֲרָנִיּוֹת ת"ה קְעָרוֹת שֶׁל עֲיָירוֹת כו' וְתֵימָא דְּהוֹאִיל כו' וַאֲנִי בע"ד אוֹמַר דִּבְלִתִּי סָפֵק בְּעֵינֵי דְּכַוָּנַת התו' הוּא עַל הָא דְּאָמְרִינַן פ' הָעוֹר וְהָרוֹטֵב

דַּף קכ"ד דְּדָרִישׁ ר"ע הַנּוֹגֵעַ וְהַנּוֹשֵׂא אֶת שֶׁבָּא לִכְלַל מַגָּע בָּא לִכְלַל מַשָּׂא הוּא הֶיסֵּט כִּדְאִיתָא הָתָם אֵינוֹ נוֹשֵׂא לָאו מֵסִיט הוּא גַּם בְּנִידָּה כמ"ש לְקַמָּן וּפָשׁוּט הוּא בְּכָל דִּוְכוֹתָ' דְּמַשָּׂא הוּא הֶיסֵּט וְזוֹלֶת זֶה לֹא יָדַעְתִּי הֵיכָא אִיתְמַר וְאִם ע"זכַּנָּוֹנָתָם הִנֵּה יְכִילְנָא לְמַדְחֵה שֶׁזֶּהוּ דַּוְקָא בְּטֻמְאַת נְבֵילָה דִּכְתִיב הַנּוֹגֵעַ וְהַנּוֹשֵׂא אֲבָל בְּזָב וּשְׁאָר טֻמְאוֹת מנ"ל וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵירוּר לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם ז"ל שֶׁכָּתַב פ"א מהל' שְׁאָר אָבוֹת הַטֻּמְאוֹ' וְז"ל שֶׁכָּל שְׁאֵינוֹ מְטַמֵּא מִן הַנְּבֵילָה בְּמַגָּע אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא ע"כ.

הֲרֵי שֶׁדִּקְדֵּק מִן הַנְּבֵילָה. וּרְאָיָ' לַדָּבָר הָא דְּאָמְרִינַן פ' הָרוֹטֶב דַּף קכ"ו רש"א ג' טֻמְאוֹת פּוֹרְשׁוֹת מִן הַמֵּת כו' מְלֹא תַּרְוָוד רָקֵב מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע הֲרֵי דס"ל דאעפ"י שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וַאֲפִי' ר' יוֹסֵי דִּפְלִיג עֲלֵיהּ נִרְאֶה דס"ל הָכִי דְּלָא פְּלִיג עִם ר"ש אֶלָּא בְּאֹהֶל נְגִיעָה לְאַבָּיֵי כִּדְאִיתָא וּלְרָבָא אֲבָל מַגָּע מַמָּשׁ מוֹדֶה דְּטָהוֹר דְּהָא פָּרִיךְ הָתָם בגמ' עַל ר"י דְּאָמַר דִּמְלֹא ת"ר מְטַמֵּא בְּמַגָּע אַמַּאי וְהָא לָא נָגַע בְּכֻלֹּהּ אֶלָּא מַאי מַגָּע אֹהֶל וַאֲפִי' את"ל דִּלְעוֹלָם ר"י בָּעֵי אֶת שֶׁבָּא לכ"מ כו' וְהָתָם הֵיְינוּ טַעֲמָא דִּמְטַמֵּא בְּמַשָּׂא כֵּיוָן דְּבָא לִכְלַל מַגָּע דְּאֹהֶל דְּהָוֵי לר"י נְגִיעָה כִּדְאִיתָא הָתָם וא"כ כֵּיוָן דְּאִיכָּא בֵּיָה שׁוּם מַגָּע מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא כִּדְאָמְרִינַן נַמִּי הָתָם דְּבָעֵי רַב אַוְיָא סָבָא אִי דְּרִישׁ ר' יִשְׁמָעֵאל אֶת שֶׁבָּא לכ"מ וְהָא דִּמְטַמֵּא בְּמַשָּׂא בְּעוֹד שֶׁיֵּשׁ עָלָיו ב' חֲצָאֵי זֵתִים מְשׁוּם דְּבָא לכ"מ מִלְּפָנָיו אַלְמָא כֵּיוָן דְּאִיכָּא צַד מַגָּע מַקֵּרֵי בָּא לכ"מ אֲבָל הָכָא דְּלֵיכָּא צַד מַגָּע מוֹדֶה ר"י דְּטָהוֹר מ"מ מָצִינוּ בְּמָקוֹם אַחֵר דס"ל לר"י הָכָא כְּרַב דְּאָהֳלוֹת מִשְׁנָה ז הֲבִיא הר"ש ז"ל תו' די"א כְּזַיִת מִן הַמֵּת שֶׁנֶּחֱלַק אפי' לַעֲשָׂרָ' מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וּבְאֹהֶל וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַגָּע ע"כ וְהָתָם ע"כ לָא מְטַמֵּא אֲפִילּוּ בְּאֹהֶל נְגִיעָה דְּאִי בְּמַגָּע מַמָּשׁ קָאָמַר אֲבָל אֹהֶל נְגִיעָה בִּכְלַל אֹהֶל הוּא א"כ מַאי מַיְיתֵי רָאָיָ' הָתָם דר"ש פְּלִיג בְּהֶדָיָ' דְּלָמָּה הֲלֹא הוּא עַצְמוֹ קָרֵי לְאֹהֶל נְגִיעָה אֹהֶל כְּמוֹ ר"ש וַאֲפִי' נִדְחַק דאה"נ דר"י קָרֵי לְאֹהֶל נְגִיעָה לִפְעָמִים אֹהֶל וְלִפְעָמִים מַגָּע אֲבָל ר"ש דְּלֹא מָצִינוּ לוֹ בְּשֵׁם דְּאֹהֶל נְגִיעָה מַגָּע וּמָצִינוּ לוֹ דְּקָרֵי לֵיהּ אֹהֶל ש"מ פְּלִיג וְאֶפְשָׁר דְּמֻכְרָח הוּא לְפָרֵשׁ כֵּן דְּאֵין טַעַם לָמָּה לֹא יְטַמֵּא בְּאֹהֶל נְגִיעָה וְכִי גָּרַע מִתַּרְוָוד רָקֵב מ"מ לָא קַשְׁיָא מִידִי כֵּיוָן דר"ש ע"כ לָא בָּעֵי כ"א לר"מ דִּלְדִידֵיהּ אֹהֶל לָאו נְגִיעָה הִיא א"כ ש"מ דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין נְבֵילָה לְמֵת וא"כ ה"ה לִשְׁאָר טֻמְאוֹת וַאֲפִילּוּ את"ל לָא דְּרִישׁ כְּלָל אֲפִילּוּ בִּנְבֵילָה.

מ"מ מַאן לֵימָא לָן דת"ק דְּהָכָא לָא ס"ל כר"ש דִּלְמָא ר"ש הִיא וְעוֹד דְּהָא לר' יוֹחָנָן דְּהָרוֹטֶב דְּאָמַר דלר' יִשְׁמָעֵאל אֵין נוֹגֵעַ וְחוֹזֵר וְנוֹגֵעַ אפי' מִלְּפָנָיו לְדִידֵיהּ גַּם ר"ש לָא דְּרִישׁ כְּלָל הַנּוֹגֵעַ וְהַנּוֹשֵׂא כמ"ש התו' הָתָם וא"כ אָתְיָא מַתְנִי' כר"ש וְעוֹד דְּדוֹחֵק בְּעֵינַי לַעֲשׂוֹ' מַחֲלוֹקֶת חָדָשׁ מַה שֶּׁלֹּא גִּילָה ר"ש דַּעְתּוֹ וּבְכָל דַּוְכְתָא אָמְרִינַן וְהָנֵי תַּנָּאֵי כְּהָנֵי תַּנָּאֵי וְכֵיוָן דְּשָׁתֵק תַּלְמוּדָא לוֹמַר דר"ש פְּלִיג אר"ע ש"מ דְּמָצֵי אָתֵי כר"ע גַּם ר"ש תַּלְמִידוֹ דר"ע הָוֵי וּסְתָמֵיהּ כְּפֵירוּשׁוֹ כִּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן פ' מַשִּׁילִין מִכְּדֵי רַב הוּנָא תַּלְמִיד דְּרַב הָוֵי וּבְכַמָּה דְּכוֹתֵי וְזֶהוּ טַעְמוֹ שֶׁל הָרַמְבַּ"ם ז"ל לע"ד: ומ"מ נלע"ד לְיַשֵּׁב עוֹד בע"א דְּקַשְׁיָא לִי הָא דְּאָמְרִינַן בְּנִידָּה פ' יוֹצֵא דּוֹפָן דַּף מ"ב שֶׁרֵץ בְּקֻמְּטוֹ טָהוֹר דה"ל מַגַּע בֵּית הַסְּתָרִים וּנְבֵלָה בְּקֻמְּטוֹ טָמֵא.

נְהִי דְּבַמַּגָּע לָא מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא מִיהוּ מְטַמֵּא. אַלְמָא אפי' לְגַבֵּי נְבֵילָה בֵּית הַסְּתָרִי' שֶׁאֵינָן מְקַבְּלִים טֻמְאָה מְקַבְּלִי בְּמַשָּׂא אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר שֶׁלֹּא נֶאֶמְרוּ הַדְּבָרִים הַלָּלוּ אֶלָּא

בִּמְטַמְּאִים כְּגוֹן ב' חֲצָאֵי זָתִים נְבֵילָה וְקוּלִית נְבֵילָה כֵּינָן דְּלָא מְטַמְּאִים אֲחֵרִים בְּמַגָּע דא"א לִיגַּע בָּהֶם לֹא מְטַמְּאִים בְּמַשָּׂא אֲבָל בְּנִטְמָאִים אעפ"י שֶׁמִּצַּדָּם לֹא בָּאוּ לכ"מ כְּגוֹן ב"ה שֶׁהַחִסָּרוֹן הוּא מִצַּד הַנִּטְמָא לֹא מִצַּד הַמְטַמֵּא לָא אָמְרִינַן הָכִי וְזֶהוּ לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם שֶׁכָּל שֶׁאֵינוֹ מְטַמֵּא מִן הַנְּבֵילָה בְּמַגָּע אַלְמָא דַּיְיק מְטַמֵּא וא"כ ה"נ הָוֵי הַחִסָּרוֹן מִצַּד הַנִּטְמָא שֶׁאֵין לוֹ תּוֹרַ נִטְמָא בְּמַשָּׂא ולע"ד אֵין סָפֵק בָּזֶה וְלֹא יָדַעְתִּי אִם יֵשׁ לָהֶם ז"ל רְאָיָ' אַחֶרֶת שָׁם וּקְמַטָּא שָׂרֵי עַיֵּין בְּמַיְימוֹנִי הל' שַׁבָּת פ"ח שָׁם יִשְׁבּוּהָ הַפּוֹסְקִים: דַּף לג וְהִלְכָתָא יַבֶּשְׁתָּ' שָׂרֵי פירש"י דה"ל אַלִּיבָּא דמ"ד לֵיהּ מֻוקְצָה וכו' וְדוֹחַק הוּא וכו' לע"ד כַּוָּנָתוֹ דְּהַאי הִלְכָתָא לָאו לְמַעֲשֶׂה אֶלָּא לְמַאי דְּפְלִיגִי אָמוֹרָאֵי אַלִּיבָּא דר"י אִי מַתִּיר ר"י חִזְרָא אוֹ לָאו וְקָאָמַר דס"ל הוּא דר"י מַתִּיר בַּחֲדָא וְאוֹסֵר בַּחֲדָא וְסָוְגְיָא כָּזוֹ מָצִינוּ גַּם בְּמָקוֹם אַחֵר פֶּרֶק ד' מִיתוֹת דַּף נ"א פְּלִיגִי אָמוֹרָאֵי טוּבָא בְּהָא דְּאָמַר ר' אֱלִיעֶזֶר אַתְּ אָבִיהָ בְּשַׁרְיָפָה וּפָסַק רַב הִלְכָתָא כְּחַד מִינַּיְיהוּ שֶׁהוּא פי' הָאֻמָּת אע"ג דְּלָא נ"מ מִידֵי לֹא אִיסּוּר וְלֹא הֶיְתֵּר כְּדְפִ' רַשְׁ"י וְהַתּוֹ' ז"ל הָתָם.

מ"מ פְּסִיק הִלְכָתָא לוֹמַר שֶׁזֶּה כִּיּוּן הָאֻמָּת בְּדִבְרֵי ר"א ה"ה הַאי הִלְכָתָא פֵּירוּשׁוֹ שֶׁזֶּה כִּיּוּן לְדִבְרֵי ר"י ואע"ג דְּתַלְמוּדָ' מְתָמַהּ הָתָם סֵוְגְיָא דְּשַׁמַעְתָּתָ' הִלְכָתָא קָאָמַר בְּתִמְיהָ. הַיְינוּ מְשׁוּם דְּהָוֵי גַּם הִלְכָתָא לְמִשְׁיחָא וכמ"ש התו' הָתָם אֲבָל סוּגְיָא דְּשַׁמַעְתָּא לָא קשי' לְתַלְמוּדָא ואע"ג דְּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י שָׁם נִרְאֶה דְּלָא קַשְׁיָא לֵיהּ מְשׁוּם הִלְכָתָא לְמִשְׁיחָא וְהַאי דְּקָאָמַר הִלְכָתָא לְמִשְׁיחָא פֵּירוּשׁוֹ דְּכְשֶׁיָּבֹא מָשִׁיחַ וְיחַיּוּ הַמֵּתִים נִשְׁאַל לר"א מֶה הָיְתָה כַּוָּנָתוֹ, מ"מ י"ל דַּוְקָא דְּאֵין נ"מ לְאִיסּוּר וְהֶיְתֵּר כְּלָל דְּגַם ת"ק ס"ל כר"א אֲבָל הָכָא דְּאִיכָּא קָצַת אָמוֹרָאֵי דס"ל כר"י לֵיכָּא קֻושְׁיָא אִי פָּסְקִינַן מִי כִּיּוּן הָאֻמָּת בְּדִבְרֵי ר"י: וּבְדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה הִקְשׁוּ נָמֵי קֻושְׁיָא כה"ג וְלֹא הֵבַנְתִּי קֻושְׁיָיתָם דְּשָׁם לָא קָאָמַר הַתַּלְמוּד מִידִי כ"א רָבָא דס"ל כר"י גַּם הָרֹא"ש הִשְׁמִיט קֻושְׁיָא זוֹ: שָׁם ד"ה ר"א אוֹמֵר נוֹטֵל אָדָם קֵיסָם פֵּ"ה לָאו דַּוְקָא מִשֶּׁלְפָנָיו כו' וְתֵימָא דְּהָא מַשְׁמַע פ' הַמּוֹצִיא כו' נִרְאֶה מִדִּבְרֵיהֶם דְּהֵם ז"ל לָא גָּרְסִי הָתָם אֶלָּא מֵיתִיבִי רַמָ"א וכו' וְלָא גָּרְסִי הַסֵּיפָא וַחֲכָמִים אוֹמְרִים וכו' אֲבָל בִּסְפָרִים שֶׁלָּנוּ אִיתָא וח"א כו' וּפָרִיךְ מִדִּבְרֵי חֲכָמִים וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל הָתָם וא"כ אֵין מָקוֹם לְתֵימָא זוֹ: שָׁם ד"ה וחכ"א פי' הַקּוּנְטְ' דִּבְתַרְתֵּי פְּלִיגִי וכו' וְקָשֶׁה לפי' דַּחֲכָמִים ס"ל דְּלָא כהל' כו' לֹא יָכוֹלְתִּי לְהָבִין קֻושְׁיָא זוֹ בְּשׁוּם פָּנִים כִּי יֵשׁ לְתִמּוֹהַּ הַרְבֵּה מַה שֶּׁכָּתְבוּ ז"ל דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל פְּלִיגִי ר"א וְרַבָּנָן בִּפְלוּגְתָּא דר"ש ור"י דִּלְפִי זֶה יְסַבֵּור ר"א כר"ש וְהָא לֵיתָא דְּלְעֵיל פ"ק דַּף ד' פי' רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא דר"א אִית לֵיהּ מֻוקְצֶה וְדָיֵיק לָהּ מִמַּתְנִי' דְּלִקְמָן.

וְעוֹד דִּלְפִי זֶה לָמָּה פי' רַשְׁ"י בְּמִילְתָא דְּרַבָּנָן דְּלֹא נִתְנוּ עֵצִים אֶלָּא לְהַסָּקָה הָא גַּם ר"א ס"ל הָכִי אֶלָּא דס"ל כר"ש דְּלֵית לֵיהּ מֻוקְצֶה אֶלָּא ש"מ דְּתַרְוַיְיהוּ כר"י ס"ל אֶלָּא דְּפְלִיגִי אִי סְתָם עֵצִים לְהַסָּקָה קַיְימִי אוֹ לְכָל מִילֵי דר"א ס"ל דְּקַיְימִי לְכָל מִילֵי כְּדְקָתָנֵי שֶׁכָּל מַה שֶּׁבְּחָצֵר מוּכָן הוּא וְדַעְתֵּיהּ עֲלַיְיהוּ לכ"מ וְהִלְכָךְ אֵין כָּאן מֻוקְצֶה וְרַבָּנָן ס"ל נָמֵי כר"א וס"ל דְּלָא נָתְנוּ עֵצִים כ"א לְהַסָּקָה וכ"כ ר"י ז"ל ס"פ הַמּוֹצִיא אע"ג דְּפְלִיג עִם רַשְׁ"י בַּחֲדָא דס"ל דְּמִשֶּׁלְפָנָיו דַּוְקָא הוּא: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דַּחֲכָמִים דְּלָא כְּהִלְכָתָא קֻשְׁיָא לִי דְּהָא גַּם לְדִבְרֵי התו' צ"ל דַּחֲכָמִים כר"י דְּלֹא הִתִּירוּ חֲכָמִים כ"א בְּבֵית וְלֹא בְּחָצֵר וע"כ הַטַּעַם דְּלָאו לְהָכִי קַיְימִי וא"כ אִית לְהוּ מֻוקְצֶה וְאָפְשָׁר דְּטַעְמָם לָאו מְשׁוּם מֻוקְצֶה אֶלָּא מְשׁוּם טִרְחָא שֶׁהָיָה לוֹ לְהָכִין מֵאֶתְמוֹל דַּוְגְמָא שפי' התו' ס"פ גַּבֵּי מַהוּ לְהַעֲלוֹתָן אֲחֵרָיו לַגַּג.

מ"מ לע"ד לָא קַשְׁיָא מִידֵי דְּמַה בְּכָךְ דְּרַבָּנָן כר"י הֲרֵי רַבִּי סָתָם כַּמָּה מִשְׁנָיוֹת כר"י וּבְיִחוּד בי"ט וּפְשִׁיטָא דְּרַבִּים לְגַבֵּי יָחִיד לָא הָוֵי הל' כְּמוֹ סְתָמָא דְּמַתְנִי' כמ"ש התו' רַפָּ"ק וּלְעוֹלָם ר"א וּמַחֲלֹקֶת כר"י: ומ"ש דְּגָזְרוּ רַבָּנָן שָׁמָּא יִקְטֹם וְהָכִי מַסִיק בַּגְּמָרָא לֹא מָצָאתִי מַסְקָנָא זוֹ כ"א בְּקִטְיָמָה לְהָרִיחַ אַטּוּ קִטְיָמָה לִכְלֵי אֶבֶל בְּלֹא קִטְיָמָה אַטּוּ קִטְיָמָה לָא יָדַעְנָא וְאַדְּרַבָּה תֵּימַהּ, וְהָא אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא דִּלְרַבָּנָן לֵיכָּא גְּזֵירָה אפי' קִטְיָמָה לַכְּלֵי אֵינוֹ אֶלָּא שְׁבוּת וְהָוֵי גְּזֵירָה לִגְזֵירָה כְּלָלוֹ שֶׁל דְּבָרֵי התו' שֶׁלָּנוּ שֶׁעַל מַסֶּכֶת בֵּיצָה קַבַּלְתִּי שֶׁהֵן בָּאִין בְּעַרְבוּב מְפֻרְוּשִׁים אֲחֵרִים וְהַרְבֵּה דְּבָרִים לֹא יָצָא מִפִּיהֶם ז"ל וְהָעֵד הַנֶּאֱמָן שר"י ז"ל שֶׁהוּא, בַּעַל התו' פי' בְּסוֹף פ' הַמּוֹצִיא כפירש"י וְלֹא הִקְשׁוּ ע"ז כְּלוּם: ע"ב ד"ה פָּטוּר א"א קָא קַשְׁיָא לִי פירש"י כו' וְקָשֶׁה מַאי מַאֲרִיךְ בִּלְשׁוֹנוֹ כו' לענד"ן דר"י בָּא לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו דְּאִיכָּא לְמֵיטְעֵי דְּמַאי דְּאָמַר אֵין בָּהֶם מְשׁוּם תִּקּוּן כְּלִי פִּירוּשׁוֹ שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב חַטָּאת מִדְּלָא קָאָמַר מֻוָתָּר לְקִטְּמוֹ אָוכְלֵי בְּהֵמָה אֶלָּא קָאָמַר תִּקּוּן כְּלִי מַשְׁמַע שֶׁלֹּא עָשָׂה כְּלִי דְּלִיחַיָּיב עֲלָהּוְאֶפְשָׁר דְּרַב כ' הֵבִין בֶּאֱמֶת דְּבְרֵי ר"י וְלָכֵן פָּרִיךְ מֵחִיּוּב חַטָּאת וְלָכֵן קָאָמַר לֵיהּ דְּאֵין הפי' כֵּן וּבְחִנָּם טָרַחְתָּ לַחֲזוֹר אַחַר בָּרַיְיתָא לְמִפְרְךְ מח"ח דַּאֲפִילּוּ אִם מָצָאתָ בָּרַיְיתָא דְּפָטוּר א"א הָוֵי נַמֵּי קַשְׁיָא לִי דִּלְדִידִי מֻוָתָּר אפי' לְכַתְּחִלָּה.

וְהַקֻּשְׁיָ' הב' לעד"נ פָּשׁוּט דְּסֻגְיָא דִּלְקַמָּן גַּם עַל דְּבְרֵי ר"י קָאֵי דְּבַתְּחִלָּה אִתְּמַר שִׁינּוּיָא דר"י סְתָם וְרַב אַחָא ב"י מַתְקִיף עֲלָהּ הֵיכִי שְׁנֵי ר"י הָכָא מ"ש מֵחֲבִיּוֹת גַּם קַשְׁיָא דר"י אדר"י וּמְשַׁנֵּי תַּלְמוּדָא דְּכַנְוָנַת ר"י הָיָה דְּבָרַיְיתָא מַיְירֵי בְּקֻשִׁין ור"א הִיא וְזֶה דֶּרֶךְ הַתַּלְמוּד בְּרוֹב מְקוֹמוֹת שֶׁאָמוֹרָא א' אָמַר דְּבָרָיו סְתָם וְהַתַּלְמוּד מְפָרֵשׁ דְּכַנְוָנָתוֹ כֵּן אוֹ מְפָרֵשׁ שֶׁאָמַר בפי' כֵּן ואע"ג דְּהַתַּלְמוּד מֵבִיא בֵּינְתַיִם תָּנֵי חֲדָא וכו' הַיְינוּ מְשׁוּם דְּגַם הָתָם הָוֵי שִׁנּוּיָא כְּשִׁינּוּיָא דְּרַב יוֹדָא וּלְעוֹלָם ר"א ב"י אַתַּרְוַיְיהוּ פָּרִיךְ ולע"ד פָּשׁוּט הוּא וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַאי קַשְׁיָא כְּלָל: דַּף לד וְעוֹד אר"א עַד וק' דְּגַם סֵדֶר הגמ' כו' הִנֵּה בְּרֵישׁ"י שֶׁלָּנוּ כָּתוּב וְאוֹמֵר אֲנִי שֶׁגִּרְסַת הַמִּשְׁנָה שֶׁלֹּא כַּסֵּדֶר וְלֹא כָּתַב שֶׁגִּירְסַ' הַמִּשְׁנָה מְשֻׁבָּשֶׁת וא"כ יֵשׁ לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל שֶׁכַּוָּנָתוֹ דר' שֶׁסִּידֵּר הַמִּשְׁנָה לֹא סֵדֶר מִשְׁנָיוֹת אֵלּוּ כַּסֵּדֶר וּלְעוֹלָם דִּבְרֵי ר"א נִשְׁנוּ זֶה אַחַר זֶה אֶלָּא שר' לֹא סִדְּרָם כְּסֵדֶר וְהִפְסִיק בַּמִּשְׁנָה אַחֶרֶת בֵּינְתַיִם שֶׁהָרֵי רַבִּי סֵדֶר כָּל הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁנִּשְׁנוּ לְפָנָיו א"כ י"ל שֶׁתְּחִלַּת מִשְׁנָתָן הָיוּ בזא"ז אֶלָּא שר' לֹא סִדְּרָם כְּסֵדֶר.

וְאָפְשָׁר כֵּינָן דִּשְׁנֵיהֶם אַיְירֵי בְּעִנְיַן הַדְּלָקַת אֵשׁ הִפְסִיק ר' בַּמִּשְׁנָה אַחֶרֶת: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ גַּבֵּי וְעוֹד דר"י בֶּן בָּבָא דְּפָרִיךְ וְהָא ר"א דְּסֻכָּה דְּאַפְסְקוּהוּ רַבָּנָן כו' וּמַאי קוּשְׁיָא אֵימָא נָמֵי שֶׁהוּא שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הָא שִׁבּוּשׁ הוּא דְּרַבָּנָן דְּפָלִיגִי אר"א בְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה לֵיכָּא לְמֵימַר דְּנִשְׁנוּ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר דר"א וּמַחֲלֹקֶת מִשְׁנָה א' וא"א לְגָרְסָם בְּמָקוֹם אַחֵר אֲבָל אִם מוֹצְאִין מִשְׁנָה אַחֲרִיתִי וְלָא שָׁיְיכָא לְפָלֻגְתַּיְיהוּ כְּלָל אֵיכָּא לְמֵימַר שַׁפִּיר דר' סִדְּרָם כָּךְ וא"כ הַתַּלְמוּד מְפָרֵשׁ לְפִי סִדּוּרוֹ שֶׁל ר': פֶּרֶק מַשִּׁילִין ד"ה פֵּ"ה שָׁחוֹר תַּעַר כו' וְקָשֶׁה דְּבֵית יָד וכו' אֵינִי מֵבִין קֻוּשְׁיָ' זוֹ דָּמָה עִנְיַן בֵּית יָד לְכָאן דְּהָא מַתְנִי' לָא מַיְירֵי אֶלָּא בְּתַעַר ואע"פ שֶׁנֶּחְלְקוּ דְּמַתְנִי' קָאֵי אַשָּׁחוֹר וְאַזּוּג שֶׁהַשָּׁחוֹר נֶחְלָק מִן הַבֵּית יָד וְהַזּוּג נֶחְלְקוּ מֵהַדְּדֵי וע"ז כָּתַב רַשְׁ"י ז"ל שֶׁרָאוּיָן לִמְלָאכָה כ"א לְעַצְמוֹ ר"ל אעפ"י שכ"א הוּא בִּכְנֵי עַצְמוֹ דְּהַיְינוּ הַתַּעַר בְּלֹא ב"י וְהַזּוּג כ"א לְעַצְמוֹ אֲבָל הַבֵּית יָד לֹא הִזְכִּיר הַתַּנָּא שֶׁיְּהֵא טָמֵא אִם נֶחְלַק מִן הַשָּׁחוֹר וְכֵן ר' יוֹסֵי דְּפָלִיג שָׁם וְאָמַר הַסָּמוּךְ לַיָּד טָמֵא סָמוּךְ לָרֹאשׁ טָהוֹר הַכֹּל קָאֵי אַתַּעַר וכ"כ הר"ש מִקּוּצֵי ז"ל שָׁם: דַּף לו ד"ה אֶלָּא אֵימָא כְּבָר הֶאֱרִיךְ הָרַב מָהַרְשָׁ"א

ז"ל וּלְכָל הַדְּרָכִים אֵין כָּאן תֵּימַה שֶׁהוּא גָּרִיס כְּגִירְסָא שֶׁלָּנוּ גַּם אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו כְּדִבְרֵי הר"ב מאייבר"א וּבְעִיּוּן קַל יוּבַן שָׁם ד"ה שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה וכו' וְקָשֶׁה דְּהָא תְּנַן וכו' וַאֲנִי אוֹמֵר מַאן לֵימָא לַן דְּלָא הָיוּ עוֹשִׂים גַּם מַקָּנִים אֲרוּגִים כִּפְי' רָשְׁ"י ז"ל וּמַה שֶּׁדָּחַקּוּ לְרַשְׁ"י וְלֹא פִּי' כְּלִי חֶרֶס מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ א"כ לָא שָׁיְיכָא גְּזֵרָה זוֹ כ"א בְּיוֹצֵר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲבִיּוֹת שֶׁל חֶרֶס אֲבָל כָּל אָדָם בִּלְתִּי סָפֵק לָא שַׁיְיכָא בֵּהּ לְמֵימַר שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה אֶלָּא שֶׁמָּא יִקָּנֶה חֲבִיּוֹת ש"ש וְגַם צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁמָּא יִקָּנֶה מִגּוֹי דְּמִיְּשְׂרָאֵל לֵיכָּא לְמִגְזַר דְּאִם הוּא עָבַד אִיסּוּרָא כָּל יִשְׂרָאֵל מִי עָבְדִי אִיסּוּרָא לְמִכּוֹר לוֹ וְעוֹד דְּגְזֵרָה רְחוֹקָה הִיא שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּלִי גָּדוֹל כ"כ בי"ט וְיִגְבֹּל טִיט וְיַעֲשֶׂה כְּלִי וְיַבְעִיר כִּבְשׁוֹנוֹת כֵּן לִי הַאי וַדַּאי לָא חָיְישִׁינַן אֲבָל מִקָּנֶה מְלָאכָה זוֹ לְכָל מְסוּרָה וְאֵינוֹ נִרְאֶה מְלָאכָה כ"כ לֶאֱרוֹג הַקָּנֶה שֶׁאֵין זֶה אֲרִיגָה בְּעֵינֵי הֶהָמוֹן גַּם מְצוּיִין קָנִים בַּמַּיִם וְאֵיכָא לְמֵיחַשׁ לְהָכִי: דַּף לז ע"ב ד"ה לֶאֱסוֹר מֵוקֶצָּה ל"ח וק' מַאי יְנִיקַת מֵוקֶצָּה אֵיכָא כו' ולע"ד אָמֵינָא מַאן לֵימָא לָן דְּלְעֵיל לָא מַיְירֵי בְּדָלֵיכָּא מֵוקֶצָּה כָּאן שֶׁרְגִילִין לִשְׁלוֹחַ אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְכֵן יֵשׁ לְפָרֵשׁ קָצָת לִישָׁנָא דְּרַשְׁ"י ז"ל מְשַׁלְּחִין דּוֹרוֹן אִישׁ לְרֵעֵהוּ מַשְׁמַע קָצָת שֶׁהוּא רֵעֵהוּ וְשׁוֹשְׁבִינוֹ וְלָא נְחִית תַּנָּא לְדִין מֵוקֶצָּה הָתָם אֶלָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן פְּלֻגְתָּא דר"ש דַּאֲפִי' בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מֵוקֶצָּה ס"ל דְּאֵין מְשַׁלְּחִין אֶלָּא מָנוֹת וְכֵן פִּי' רַשְׁ"י סוֹף פִּרְקִי' גַּבֵּי רַב חָנָא בַּר חֲנִילַאי לְחַד לִישָׁנָא דְּאִי אִינְהוּ תָּלִי לֵיהּ לָא תִּשְׁקוֹל מִשּׁוּם מֵוקֶצָּה כֵּיוָן דְּלָא הָוֵי דַּעְתַּיְיהוּ עָלֶיהָ וכ"ת הָתָם הַיְינוּ טַעְמָא מִשּׁוּם דְּגַבְרָא רַבָּא הָוֵי וּמְסָח דַּעְתַּיְיהוּ מִינַּיְיהוּ כִּדְקָאָמַר תַּלְמוּדָא א"כ ה"נ לָא קַשְׁיָא מִידֵּי דְּרַב כָּהֲנָא ור"א נָמֵי הָכִי פָּרְכִי דְּלֶאֱסוֹר מֵוקֶצָּה אֲפִילּוּ הֵיכָא דְּאִיכָּא מֵוקֶצָּה לֹא חָשְׁשׁוּ שֶׁהֲרֵי כְּלוּם חִלַּקְנוּ בֵּין חָבֵר לע"ה: וכ"כ מהרא"י ז"ל בש"ע בַּהַגָּהָה סוֹף סי' תקמ"ז שֶׁיִּשְׂרָאֵל שֶׁשּׁוֹגֵר דּוֹרוֹן לַחֲבֵירוֹ וְלֹא הָיָה דַּעְתּוֹ עָלָיו מֵאֶתְמוֹל אָסוּר מִשּׁוּם מֵוקֶצָּה אע"ג דְּלֵית בֵּיהּ אָסוּר תְּחוּמִין וכו' ע"כ וְהוּא מִתְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א ז"ל הֶבִיאָה הב"י ז"ל ואע"ג.

שֶׁהָתָם מַיְירֵי שֶׁחֲבֵירוֹ דָּר חוּץ לַתְּחוּם כִּדְאִיתָא בִּתְשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א וְהָא דְּכָתַב אע"ג דְּלֵית בֵּיהּ אִיסּוּר תְּחוּמִין פִּי' שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָיָה הַדּוֹרוֹן בְּתוֹךְ הַתְּחוּם מ"מ אִיכָּא רְאָיָ' דְּכֵיוָן דְּלֹא הָיָה דַּעְתּוֹ עָלָיהָ הָוֵי מֵוקֶצָּה ה"נ כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלוֹ אָתְמוֹל אַדַּעְתָּא לַחֲלוֹק כמ"ש רַשְׁ"י א"כ פְּשִׁיטָא דכ"א אַסַּח דַּעְתַּיְיהוּ מֵחֵלֶק חֲבֵירוֹ וְאָפְשָׁר דְּבָזֶה לְבַד אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים יְדֵי חוֹבָתֵינוּ אפי' אִם נֹאמַר דְּכָל אָדָם רַשָּׁאִין לִשְׁלוֹחַ א' לַחֲבֵירוֹ הַיְינוּ מְשׁוּם דְּלָא אַסַּח דַּעְתַּיְיהוּ מִינַּיְיהוּ וְדַעַת כ"א שֶׁיִּשְׁלְחוּ לוֹ אֲבָל הָכָא כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלוֹ אַדַּעְתָּא לַחֲלוֹק וְחִלְּקוּ הָוֵי הַסָּח הַדַּעַת מַמָּשׁ: דַּף לח ד"ה רָבָא אָמַר וכו' נלע"ד לְסִיּוּעַ לְרַשְׁ"י מִלִּישָׁנָ' דְּתַלְמוּדָא אַבַּיֵי אָמַר.

רָבָא אָמַר. מִדְּלָא קָאָמַר אָמַר אַבַּיֵי וכו' וְרָבָא אָמַר דְּהָוֵי מַשְׁמַע דִּפְלִיגִי אֲבָל לָשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דְּאַמַּאי דְּפָרִיךְ טַעְמָא מַאי אַבַּיֵי שֵׁנִי חֲדָא וְרָבָא שֵׁנִי חֲדָא וְלָכֵן כָּתַב רַשְׁ"י ז"ל דה"ג כו'.

אֶלָּא דק"ק דמ"מ דְּוחַק הוּא לְמְחוֹק גִּרְסַת הַסְּפָרִים. וְאָפְשָׁר דְּמִקָּצָת סְפָרִים גָּרְסִי אָמַר אַבַּיֵי וּמִקָּצָת גָּרְסִי אַבַּיֵי אָמַר וְסָבַר רַשְׁ"י מִדְּנָקֵט אַבַּיֵי עִסְקָה וְרָבָא תַּבְלִין דְּהַאי גִּירְסָא דַּיְקָא טְפֵי וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי התו' שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּ דְּרַשְׁ"י מָחַק גִּירְסַת הַסְּפָרִים וְשֶׁגִּרְסַת הַסְּפָרִים עִיקָּר ש"מ לֹא נָחְלְקוּ עַל רַשְׁ"י בְּגִרְסָא וא"כ אֵין כָּאן דְּוחַק לע"ד: דַּף לט ד"ה הָכָא בְּמַגְבִּיהַּ וכו' וְדוֹחַק וכו' וְעוֹד אֵין סְבָרָא לר"ש וכו' נלע"ד לְיַיְשֵׁב קוּשְׁיָא הַשְּׁנִיָּ' דר"נ

ור"ש בְּהָא פְּלִיגִי דר"נ דְּהַמַּגְבִּיהַּ לֹא הִגְבִּיהַּ כְּלָל אַדַּעְתָּא לְמִקְנֵי הוּא כ"א לְחַבְרִיהּ וא"כ קָנָה חֲבֵירוֹ מִשֶּׁבָּאָה לְיָדוֹ וְהָרִאשׁוֹן לֹא קָנָה כְּלוּם לר"ש.

דְּזֶה אֵינוֹ דְּאִם הָרִאשׁוֹן לֹא קָנָה כְּלָל גַּם הַשֵּׁנִי לֹא הָיָה קוֹנֶה דְּהָא הַשֵּׁנִי לֹא מְשָׁכָם ע"מ לְקָנוֹת עַתָּה כְּלוּם אֶלָּא שֶׁרוֹצֶה לִקְנוֹת בְּהַגְבָּהָתוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן דְּהַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ לק"ח. א"כ בְּמַאי קָנָה הַשֵּׁנִי אֶלָּא ש"מ דְּהָרִאשׁוֹן מַגְבִּיהַּ בַּתְּחִלָּה ע"מ שֶׁיִּקָּנֶה הוּא דְּכֵינָן דְּחָזְינַן דִּרְצוֹנוֹ לְהַקְנוֹת לַחֲבֵירוֹ שֶׁהֲרֵי נְתָנָם לַחֲבֵירוֹ וַחֲבֵירוֹ א"א לוֹ לִקְנוֹת אִם לֹא שֶׁיִּקָּנֶה הוּא תְּחִלָּה אָמְרִינַן דְּוַדַּאי הָיְתָה כַּוָּנָתוֹ כֵּן: והנלע"ד עוֹד בָּזֶה מְשׁוּם דְּצָרִיךְ לְפָרֵשׁ מ"ט דר"נ דְּהָא הַשֵּׁנִי לֹא מִשְּׁכֵן אֶלָּא עַל דַּעַת הַגְבָּהַת הָרִאשׁוֹן וְאָמְרִינַן בִּיבָמוֹת פ' ר"ג הָעוֹדֵר בְּנִכְסֵי הַגֵּר וּכְסָבוּר שֶׁלּוֹ הֵן לָא קָנֵי כֵּינָן דְּלָא נִתְכַּוְּונִין לְהַחֲזִיק ה"נ הוּא סָבוּר דְּקָנֵי בְּהַגְבָּהַת הָרִאשׁוֹן וְלֹא נִתְכַּוְּון לִקְנוֹתוֹ מֵחָדָשׁ וְאֶפְשָׁר דְּרַב נַחְמָן דְּאָדָם יוֹדֵעַ דְּהַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ לק"ח וְקָא מְכַוְּין הוּא לִקְנוֹת בִּמְשִׁיכָה שֶׁלּוֹ אֲבָל לענד"ן דְּרָ"ן לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר בִּנְדָרִים ס"פ הַשּׁוֹתֵפִים דְּקָנֵי ע"מ לְהַקְנוֹת קָנֵי וא"כ ס"ל דְּזֶה שֶׁהִגְבִּיהַּ נִתְכַּוְּין לִקְנוֹת הוּא ע"מ לְהַקְנוֹת לַחֲבֵירוֹ וא"כ כִּי מַקְנֶה לֵיהּ קָנֵי כֵּינָן דְּהָרִאשׁוֹן קָנָה לְהַקְנוֹת לַחֲבֵירוֹ ואע"ג דְּלְעַצְמוֹ לָא קָנֵי כְּלָל מ"מ לְהַקְנוֹת לַחֲבֵירוֹ קָנָה כִּי עֻבְדָּא דְּהָתָם וּמִיהוּ בְּעוֹדוֹ בְּיָדוֹ לָא קָנֵי חֲבֵירוֹ דְּהָוֵי תּוֹפֵס לב"ח בְּמָקוֹם שֶׁחָב לַאֲחֵרִים וְאֵין זוֹכֶה בִּשְׁבִילוֹ וְיָכוֹל לְהַחֲזִיק לְעַצְמוֹ רַק כִּי מַקְנֵי לְחַבְרֵיהּ קָנָה חֲבֵירוֹ דְּהוּא קוֹנֶה לוֹ בְּעִנְיָן לְהַקְנוֹת לוֹ אֲבָל ר"שסָבַר דְּקָנֵי ע"מ לְהַקְנוֹת לָא קָנָה הָאַחֵר כְּלָל וא"כ מַתְנִי' דְּקָתָנֵי הָתָם דְּמִשְּׁנְתָנָה לוֹ קָנָה ע"כ הַטַּעַם דְּהָרִאשׁוֹן הִגְבִּיהוֹ ע"מ שֶׁיִּקָּנֶה הוּא לְעַצְמוֹ תְּחִלָּה וְאַח"כ מִקָּנֵיהוּ לַחֲבֵירוֹ כֵּינָן דִּרְצוֹנוֹ לְהַקְנוֹת לַחֲבֵירוֹ אָמְרִינַן דְּעָשָׂה בְּעִנְיָן שֶׁיִּקָּנֶה חֲבֵירוֹ: דַּף מ ד"ה פַּצְעִילִי תְּמָרָה פֵּ"ה תְּמָרִים וכו' וְלָא נְהִירָא כו' וַאֲנִי אוֹמֵר מַאן לֵימָא דְּגַם לפי' רָשֵׁ"י זַ"ל הָיוּ פּוֹצְעִין אוֹתָן וּבְלֹא זֹאת לֹא הָיוּ מִתְבַּשְּׁלִים הֵיטֵב.

וְהַמֶּלֶךְ הַטּוֹב. הוּא יָטִיב מִטּוּבִיָּה לְעַמֵּיהּ: מַסֶּכֶת שַׁבָּת בְּמַה מַדְלִיקִין פֶּרֶק שֵׁנִי וְעַד כָּאן הָיָה חָסֵר כִּי זָרִים שָׁלְטוּ בּוֹ וְחָתְכוּ כַּמָּה דַּפִּין: דַּף כֹּח ד"ה אִי מַה לְהַלָּן קָדָשִׁים פֵּ"ה דְּאַף עֵץ יְהֵא קָרוּי אֹהֶל וק' לְרִיבָ"א דְּהָא דְּפָנוֹת אֵין קְרוּיִן אֹהֶל אֶלָּא הַמִּכְסֶה שֶׁלְּמַעְלָה הוּא קָרוּי אֹהֶל.

נ"ל דְּהָכִי פָּרִיךְ כֵּינָן דְּהָוֵי ס"ל דְּגַם קְרָשִׁים קְרוּיִן מִשְׁכָּן דְּנַעֲשׂוּ לִי מִשְׁכָּן קַאֵי גַּם אַקְרָשִׁים וּמִשְׁכָּן קָרוּי אֹהֶל כְּדִכְתִיב אֶת מִשְׁכַּן אֹהֶל מוֹעֵד כמ"ש רַשֵׁ"י וְהַתּוֹ' זַ"ל א"כ נְהִי דְּדַאי אֵין הַדְּפָנוֹת קְרוּיִן אֹהֶל מ"מ מִדְּחָזְינַן דְּקְרֵיהּ קְרָא לִקְרָשִׁים אֹהֶל כמ"ש נַיִלֶף הֵיכָא דְּעָשָׂה מִקְרָשִׁים מְכַסֶּה לְהוּ אֹהֶל דאל"כ לְמַאי הֵילְכְתָא קְרִינְהוּ קְרָא מִשְׁכָּן שֶׁהוּא אֹהֶל כֵּינָן שֶׁהַדְּפָנוֹת לָאו אֹהֶל הֵם אֶלָּא הַמִּכְסֶה הוּא אֹהֶל לָמָּה קְרִינְהוּ לִדְפָנוֹת מִשְׁכָּן שֶׁהוּא אֹהֶל וּמְשַׁנֵּי אה"נ דְּקְרָשִׁים לָאו מִשְׁכָּן הֵם: שָׁם ע"ב ד"ה לָא צְרִיכָא לְכָורְכָן בִּשְׁעָרָן ק' לְרַשְׁבָּ"א אִי הָא אַתָּא לְאַשְׁמוּעִינַן אַמַּאי נָקַט עוֹר בְּמֵילְתֵיהּ בֶּאֱמֶת צ"ע מ"ש קֶרֶשׁ זוֹ שֶׁהִנִּיחוּהָ בְּקֶרֶשׁ וּבְכַמָּה דְּוֹכְתֵי כָּתְבוּ דְּהָוֵי מָצֵי לְמֵיפְרַךְ כָּךְ וְכָךְ אֶלָּא דַּעֲדִיפָא פָּרִיךְ וּבְכַמָּה דְּוֹכְתֵי לָא כָּתְבִי דַּעֲדִיפָא פָּרִיךְ אֶלָּא הָוֵי מָצֵי לְמֵיפְרַךְ.

אֲבָל לעד"נ דְּיֵשׁ לְיַשֵּׁב שֶׁגַּם קֶרֶשׁ הָיָה קָרוּי מִשְׁכָּן ר"י זַ"ל בְּדִיבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה יִתְיַשֵּׁב בָּזֶה דְּכָל קֶרֶשׁ הַמַּקְשָׁן בִּשְׁמַעְתִּין מִדְּקָאָמַר רַב יוֹסֵף לֹא הֲוָכְשְׁרוּ לִמְלֶאכֶת שָׁמַיִם כו' מַשְׁמַע דְּהַטַּעַם דְּבָעֵינַן עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה כֵּינָן שֶׁמִּלֶּאכֶת שָׁמַיִם הָיָה לֹא הֲוָכְשַׁר בָּהּ דְּאֵין רָאוּי לְטַמֵּא

לְמִלָּאכְתָּהּ וּמַאי אִירְיָא מִשּׁוּם מְלֶאכֶת שָׁמַיִם הָא בְּהֶדְיָא כְּתִיב בָּהּ וַאֲפִי' לָא הָוֵי מְלֶאכֶת שָׁמַיִם וּקְרָא מַה צָּרִיךְ טַעַם מְלֶאכֶת שָׁמַיִם וְכֵן כֻּלָּם אֶלָּא לְכָךְ בִּשְׁעָרָן דְּלֵיכָּא קְרָא וא"כ י"ל דְּרַב יוֹסֵף עכ"פ קָאֵי אַעוֹרָן וּדְקָאָמְרִתְּ טַעַם לִקְרָא לָמָּה לִי אוֹ כפי' ר"י ז"ל דַּהֲוָה לִי' לר"י לְמֵימַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן אִיצְטְרִיךְ לְמֵילַף מִינֵּיהּ לְכָךְ וְכֵן בִּשְׁעָרָן דְּאִי מִקְּרָא לְחוּדָהּ לָא שָׁמְעִינַן לְכָךְ וְכֵן בִּשְׁעָרָן.

לָכֵן קָאָמַר דְּטַעַם הָעוֹר מִשּׁוּם מְלֶאכֶת שָׁמַיִם וא"כ מִטַּעַם זֶה צָרִיךְ ג"כ שַׁעַר מֵעוֹר זֶה וְכֵן גִּיד בְּהֵמָה טְהוֹרָה וּלְפִי' ר"י קָאָמַר הַאי לִישָׁנָא נַמִּי מַהַאי טַעְמָא לְמֵילַף מִינָּהּ. וְאִלְמָלֵא אֵין דַּעַת הַמַּקְשָׁן כֵּן הָיִיתִי מַקְשֶׁה לָמָּה לֹא פָּרִיךְ הָכִי לפי' ר"י דְּפָרִיךְ לָמָּה לֹא קָאָמַר ר"י בְּזֶה הַלָּשׁוֹן א"כ נֵימָא לְעוֹלָם לְעוֹרָן וְאִי קָאָמַר הַאי לָשׁוֹן לָא הָוֵי יָדְעִינַן שְׁעָרָן וְלָכֵן קָאָמַר דְּלָא הֲוֵכְשַׁר לִמְלֶאכֶת שָׁמַיִם וא"כ ה"ה שַׁעַר בָּעֵי בְּהֵמָה טְהוֹרָה וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתוּב בתו' שֶׁלְּפָנֵינוּ דְּגָרְסִי לָא צְרִיכָא לְכָךְ בִּשְׁעָרָן פְּשִׁיטָא וּפְשִׁיטָא דְּהַאי פֵּירוּשָׁא מְעַלְיָא דְּלָא קָאָמַר דְּרַב יוֹסֵף קָאֵי אַשְּׁעָרָן אֶלָּא דְּנָקֵט הַאי לִישָׁנָא לְאַשְׁמְעִינַן הַאי דִּינָא וְקָאֵי אַעוֹרָן.

וַאֲפִי' לְגִרְסָתֵינוּ יֵשׁ לְפָרֵשׁ כֵּן אפי' נֹאמַר דְּקָאֵי אַשְּׁעָרָן לְחוּד מ"מ תָּלֵי לִשְׁעָרָן בָּעוֹר כְּמוֹ שֶׁפֵּירֵשׁ רַשְׁ"י ז"ל שַׁעַר מִן הַקֻּלָּף לְהוֹרוֹת דְּטַעְמֵיהּ דְּיָלְפִינַן שַׁעַר מִקֻּלָּף פִּי הֵיכִי דְּקֻלָּף אָסְרָה תּוֹרָה מִטַּעַם מְלֶאכֶת שָׁמַיִם ה"ה שַׁעַר בְּמָה מָצִינוּ דְּאֵין לוֹמַר דְּגִזֶּרֶת הַכָּתוּב א"כ בְּטִלּוּ כָּל מָה מָצִינוּ בַּתַּלְמוּד אֶלָּא ע"כ הֵיכָא דְּאִיכָּא לְדַמּוֹתָן מִטַּעַם א' מִדְּמִינָּן: ועי"ל דְּמַתְנִיתָא דְּרַב יוֹסֵף לְכֻלֵּי עָלְמָא לֹא נִשְׁנֵית כ"א .

בְּמְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן אֶלָּא דְּלָא יָדְעִינַן אִי רַב יוֹסֵף אָכַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן קָאֵי אוֹ אַעִיקַּר מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן קָאֵי דְּהַתַּחַשׁ לֹא הָיָה כ"א מִכְסֶה לְאֹהֶל לָהֲגֵן מִן הַגְּשָׁמִים תֵּדַע שֶׁהֲרֵי מַשְׁמַע שֶׁלֹּא נִמְשַׁח כ"א הָאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁהוּא יְרִיעוֹת עִזִּים כְּדִכְתִיב אֶת יְרִיעוֹת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא הַתַּחְתּוֹנוֹת וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד שֶׁהוּא יְרִיעוֹת עִזִּים כמ"ש רַשְׁ"י בַּחוֹמֶשׁ וְכֵן כָּתְבוּ התו' לְעֵיל וא"כ כָּל כַּמָּה דְּלָא יָדְעִינַן תְּפִילִּין ע"כ ר"י גַּם אַתַּחַשׁ קָאֵי דאל"כ מַאי אַתָּא לְאַשְׁמְעִינַן דְּמַאי דַּהֲוָה הֲוָה וְעוֹד שֶׁהֲרֵי מְבוֹאָר בִּקְרָא עוֹרוֹת עִזִּים אֶלָּא ע"כ גַּם אַתַּחַשׁ קָאֵי וקמ"ל דְּעוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה לֹא מְטַמֵּא לְבַסּוֹף דְּמַסִּיק רָבָא דְּעוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה לָא מְטַמֵּא פָּרִיךְ לְמַאי הִלְכָתָא דְּמַאי דַּהֲוָה הֲוָה וּמְשַׁנֵּי לִתְפִילִּין לְמֵילַף מִינָּהּ כִּי הֵיכִי דְּהָתָם הֲוָה מְלֶאכֶת שָׁמַיִם לֹא הֲוֵכְשַׁר כ"א דַּוְוקָא טְהוֹרָה ה"ה בְּכָל מְלֶאכֶת שָׁמַיִם וְהַשְׁתָּא פָּרִיךְ שַׁפִּיר לָמָּה לִי לְמֵילַף מִמִּשְׁכָּן הָא בְּהֶדְיָא כְּתִיב בֵּיהּ וְכֵן כּוּלְּהוּ אֶלָּא לְכָךְ בִּשְׁעָרָן תָּנֵי לָהּ בַּמִּשְׁכָּן לְמֵילַף מִינָּהּ כִּי הֵיכִי דְּהָתָם לֹא הֲוֵכְשַׁר כ"א עוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה ה"ה בְּכָל מְלֶאכֶת שָׁמַיִם בָּעֵינַן טְהוֹרָה כו' וּלְבַסּוֹף פָּרִיךְ מַאי הֲוָה עֲלָהּ דְּתַחַשׁ כֵּיוָן דְּאִיכָּא נַקְּוּתָא בִּדְרַב יוֹסֵף לְרְצוּעוֹת א"כ נוּכַל לוֹמַר דְּתַחַשׁ לָאו מְלֶאכֶת שָׁמַיִם הִיא כמ"ש א"כ מַאי הֲוָה עֲלָהּ אֶלָּא שְׁרַשְׁ"י וְגַם הַתּוֹסָפוֹת ז"ל לֹא פֵּירְשׁוּ כֵּן וְאִינִי כְּדֵי לְפָרֵשׁ דְּלָא כְּפֵירוּשָׁן: דַּף כט ד"ה בֵּין מִן הַמּוּכָן כו' פִּי' בַּקּוּנְטְרֵס כו' וְנִרְאֶה לר"י כו' נלע"ד דְּרַשְׁ"י ז"ל נָאֶה מִפִּי' ר"י ז"ל דא"כ הָא דְּקָאָמַר וְאַמַּאי קָרֵי לֵיהּ שֶׁלֹּא מִן הַמּוּכָן אַתְּלָאוֹ בְּמַגּוֹד וּבְמִלְתָא דר"י קָאֵי אַמַּאי קָרֵי לֵיהּ אַהֲנֵיחוֹ לַאֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת וּמַאן מֵפִיס וְעוֹד דְּהָא לֹא פִּי' הַתַּלְמוּד הַחִלּוּק בֵּין מַגּוֹד לַאֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת כ"א בְּמִלְתָא דר"ע וּפְשִׁיטָא דְּלָא הֲוָה שְׁתִיק תַּלְמוּדָא לְפָרֵשׁ גַּם בְּדִבְרֵיהֶם כְּמוֹ בְּדִבְרֵי ר"ע אוֹ ה"ל לְמֵימַר גַּם בְּדִבְרֵי ר"ע סְתָמָא בְּמוּכָן סָבַר כר"א וּבְאֵינוֹ מוּכָן סָבַר כר"י.

וְעוֹד דְּדִבְרֵי ר"ע אֵין צְרִיכִין לְפִי זֶה בֵּיאוּר כְּלָל דְּהוּא מְבֹאָר מֵעַצְמוֹ וְכֵן הָרַמְבַּ"ם ז"ל והר"ש מִקּוּצֵי ז"ל כֻּלָּם פֵּירְשׁוּ כפי' רָשְׁ"י ז"ל ואע"ג דְּמָצִינוּ כָּךְ בְּכַמָּה דּוּכְתֵי דְּתֵרֵי תַּנָּאֵי קָאָמְרִי חַד לִישָׁנָא וְאֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁל זֶה כְּפֵירוּשׁוֹ שֶׁל זֶה מ"מ כָּאן נִרְאֶה לְיַשֵּׁב וְלוֹמַר מִלְּתָא דְּשָׁוֶה לְתָרְתֵי קַוְשְׁיוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת דר' יוֹחָנָן מְפָרֵשׁ לְמִלְּתֵיהּ דר"א ור"י דְּמַאי דְּקָאָמַר ר"א בֵּין שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן וְכֵן ר"י דְּקָאָמַר בֵּין מִן הַמּוּכָן אֵין כַּוָּנָתָן שֶׁאֵינוֹ מ"ה מִצַּד עַצְמוֹ אוֹ מ"ה מִצַּד עַצְמוֹ אֶלָּא פֵּירוּשָׁן שֶׁאֵינוֹ מ"ה נֶגֶד חֲבֵירוֹ דְּקָתָנֵי בְּרִישָׁא וּלְהָכִי נָקֵט ר"א מ"ה שֶׁהוּא קוּפְסָא כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁאֵינוֹ מ"ה שֶׁאִלְמָלֵא הוּא הָיָה גַּם חֲבֵירוֹ שֶׁהוּא מְגוֹד וַאֲחוֹרֵי דֶּלֶת נָמֵי מוּכָן לְהָכִי תָּנֵי קוּפְסָא דְּלַגַּבָּהּ הָוֵי מְגוֹד וְדֶלֶת אֵינוֹ מִן הַמּוּכָן וּנְקֵט ר"א הָכִי דְּאִי קָתָנֵי אפי' אֵינוֹ מ"ה טָמֵא סד"א דַּאֲפִילּוּ אַשְׁפָּה טָמֵא לְהָכִי תָּנֵי מ"ה לְאַשְׁמְעִינַן דְּמַאי דְּאָמַר אֵינוֹ מ"ה טָמֵא לָאו אֵינוֹ מ"ה מַמָּשׁ אֶלָּא מַחֲמַת חֲבֵירוֹ דְּרִישָׁא הוּא מ"ה וְכֵן לר"י אִיפְּכָא ואע"ג דְּנָקֵט ר"י שֶׁאֵינוֹ מ"ה לְבָסוֹף ע"כ צ"ל דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁשָּׁנָאָה בַּתְּחִילָּה דאל"כ הָוֵי זוֹ וְאֵצ"ל זוֹ אֶלָּא דֶּרֶךְ הַתְּנָאִים לְשַׁנּוֹת אֶת שֶׁאֵינוֹ פָּשׁוּט בְּרִישָׁא כְּמוֹ שֶׁהֶאֱרִיכוּ התו' ז"ל סֹפ"ק דְּסֻכָּה דְּכַוָּנַת שְׁנֵיהֶם בֵּין הַפָּשׁוּט בֵּין מַה שֶׁאֵינוֹ כָּמוֹהוּ וא"כ בְּדִבְרֵי ר"א בֵּין מ"ה שֶׁהוּא פָּשׁוּט בֵּין מ"ה שֶׁהוּא מֵחֲמָתוֹ אֵינוֹ מ"ה ולר"י אִיפְּכָא בֵּין הַפָּשׁוּט שֶׁהוּא אֵינוֹ מ"ה בֵּין מַה שֶׁהוּא מֵחֲמָתוֹ מוּכָן וְכֵינָן דע"כ ה"פ מִדְּנָקֵט קוּפְסָא וְאַשְׁפָּה לְאוֹרוֹיֵי לָן הָא מִילְּתָא הָוֵי כְּאִילּוּ קָתָנֵי בְּהֶדְיָא בֵּין מ"ה בֵּין שֶׁאֵינוֹ כָּמוֹהוּ אוֹ בֵּין שֶׁאֵינוֹ מ"ה לְגַבֵּיהּ ולר"י אִיפְּכָא בֵּין שֶׁאֵינוֹ מִן הַמּוּכָן בֵּין שֶׁאֵינוֹ כָּמוֹהוּ אוֹ מ"ה לְגַבֵּיהּ דְּפְשִׁיטָא דְּלָא הָוֵי קָשֶׁה מִידֵּי ה"נ קָתָנֵי קוּפְסָא וְאַשְׁפָּה לַעֲשׂוֹת מְגוֹד וְדֶלֶת נָגְדָּם מ"ה אוֹ אֵינוֹ מ"ה כמ"ש וְהָוֵי כְּאִילּוּ תָּנֵי בְּהֶדְיָא כֵּן וַאֲפִילּוּ בְּלֹא הוֹכָחָה אִם הָיָה הַתַּלְמוּד מְפָרֵשׁ דְּמַאי דְּקָאָמַר ר"א אֵינוֹ מ"ה כַּוָּנָתוֹ אֵינוֹ מ"ה כְּנֶגֶד חֲבֵירוֹ וְכֵן לר"י אִיפְּכָא לָא הָוֵי קָשֶׁה מִידֵּי דְּדֶרֶךְ הַתְּנָאִים לְסָתּוֹם לְשׁוֹנָם וְהַתַּלְמוּד מְפָרְשָׁם וְהָשְׁתָּא לְשׁוֹנוֹת שֶׁל ר"א ור"י שָׁוִין דְּלִתַרְוַיְיהוּ מוּכָן הָוֵי קוּפְסָא וְשֶׁאֵינוֹ מוּכָן אַשְׁפָּה וְשֶׁאֵינוֹ מ"ה דר"א הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ לֹא מִצַּד עַצְמוֹ אֶלָּא נֶגֶד חֲבֵירוֹ דְּרִישָׁא ולר"י הָוֵי מ"ה פֵּירוּשׁוֹ כֵּן וְלָא קַשְׁיָא מִידֵּי ונ"ל דְּהַיְינוּ דְּמְפָרֵשׁ תַּלְמוּדָא וְאַמַּאי קָרֵי לֵהּ שֶׁאֵינוֹ מ"ה כו' הוֹרָה לָנוּ ספי' דְּמַאי דְּקָאָמַר ר"א אֵינוֹ מ"ה אֵינוֹ ר"ל מִצַּד עַצְמוֹ אֶלָּא כְּאִלּוּ אָמַר אֵינוֹ מ"ה נֶגֶד חֲבֵירוֹ וְכֵן לר"י אִיפְּכָא ועי"ל דְּנָקֵט קוּפְסָא וְאַשְׁפָּה דהא' לְחַבְרֵיהּ כְּשֵׁם קָאָמַר לֵיהּ דר"א קָאָמַר לר"י כִּי הֵיכִי דְּמוֹדֵית לִי בְּקַוְקוּפְסָא אוֹדֵי לִי נָמֵי בְּמַגּוֹד וְדֶלֶת ור"י קָאָמַר אִיפְּכָא כִּי הֵיכִי דְּמוֹדֵית לִי בְּאַשְׁפָּה כו' וְהָכִי אִיתָא נַמֵּי לְקַמָּן רֵישׁ פ' בָּמָה אִשָּׁה דְּפָרִיךְ וְדִלְמָא כְּשֵׁם קָאָמַר לְהוּ כִּי הֵיכִי דְּאוֹדֵית לִי כו' וּבָזֶה גַּם קַוְשְׁיָא קַמָּיְיתָא לָא קַשְׁיָא כ"כ דר"א קָאָמַר כִּי הֵיכִי דְּאוֹדֵית לִי בְּמוּכָן דִּילָךְ קוּפְסָא שֶׁהוּא מוּכָן לכ"ע אוֹדֵי לִי בְּשֶׁאֵינוֹ מוּכָן דִּילָךְ ור"י קָאָמַר כִּי הֵיכִי דְּאוֹדֵית לִי בְּשֶׁאֵינוֹ מ"ה דִּילָךְ שֶׁהוּא אַשְׁפָּה דְּמוֹדֵית בָּהּ אוֹדֵי לִי בְּמוּכָן דִּילָךְ: וְעוֹד דְּאֶפְשָׁר דְּכָל הֵיכָא דְּקָתָנֵי קוּפְסָא לָא קָרֵי לְאַשְׁפָּה שֶׁאֵינוֹ מ"ה אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ כְּלוּם וְשֶׁאֵינוֹ מ"ה מַשְׁמַע דְּהָוֵי קָצַת אֶלָּא שֶׁלֹּא הֵכִינוּ וַאֲשָׁפָּה נֶגֶד קוּפְסָא הָוֵי כְּפָחוֹת מג' עַל ג' דְּלָא מְהַנֵּי הָכָנָה כְּלָל וְכֵן קוּפְסָא נֶגֶד אַשְׁפָּה לָא קָרֵי מוּכָן אֶלָּא בֶּגֶד מַמָּשׁ בִּשְׁלֹשָׁה ע"ש דְּלָא בָּעֵי הָכָנָה וּדְכַוָּנְתָּה אִיתָא בְּחֻלִּין דַּף ק"ה דְּפָרִיךְ אַמַּאי דְּקָרֵי לְמַיִם רִאשׁוֹנִים מְצָוָה וְהַתַּנְיָא מַיִם רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים חוֹבָה אֶמְצָעִיִּים רְשׁוּת וּמְשַׁנֵּי מִצְוָה לְגַבֵּי רְשׁוּת חוֹבָה קָרֵי לֵיהּ ופי' רַשְׁ"י ז"ל כֵּיוָן דְּתָנֵי אֶמְצָעִיִּים בַּהֲדַיְיהוּ קָרֵי לְהָנָךְ חוֹבָה כְּנֶגְדָּן הֵן חֲשׁוּבוֹת חוֹבָה וְכֵינָן דר"א קָאָמַר כְּשֵׁם לר"י א"כ ע"כ מוּכָן הָוֵי קוּפְסָא וא"כ אֵינוֹ מוּכָן הָוֵי מְגוֹד וְדֶלֶת

דְּאַשְׁפָּה לָא הָוֵי קְרֵי שֶׁאֵינוֹ מ"ה כְּנָגְדּוֹ כמ"ש וְהָא דְקָאָמַר תַּלְמוּדָא קְרֵי לֵהּ שֶׁלֹּא מ"ה כו' אע"ג דר"א לר"י קָאָמַר לֵיהּ מ"מ פָּרִיךְ כֵּיוָן דלר"א טָמֵא לָמָּה קְרֵי לֵיהּ שֶׁאֵינוֹ מ"ה דִּילָךְ הל"ל אוֹדֵי לִי בְּמוּכָן דִּילִי וּמְשַׁנֵּי כֵּינָן דְּתָנֵי קוּפְסָא לֹא יוּכַל לְקָרוֹתוֹ מוּכָן דְּנָגְדּוֹ הָוֵי אמ"ה וא"כ לָאֵלּוּ תְּנָאִים לְשׁוֹנוּתָם שָׁוִין אֶלָּא דכ"א קָאָמַר לְחַבְרֵיהּ אוֹדֵי לִי בְּשֶׁאֵינוֹ מ"ה דִּילָךְ וְכֵן אִיפְּכָא אוֹ כְּלִישָׁנָא אַחֲרִינָא דְּהֵיכָא דְּתָנֵי קוּפְסָא הָוֵי מְמֵילָא אֵינוֹ מ"ה מִגּוֹד וְדֶלֶת וְכֵן אִיפְּכָא: דַּף לד ד"ה שְׁנֵיהֶם קָנוּ עֵירוּב פֵּ"ה דְּרָבָא אַיְירֵי בְּעֵירוּבֵי תְּחוּמִין כו' וְקָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א דר"י לֵית לֵיהּ סְפֵק עֵירוּב כָּשֵׁר אֶלָּא מְשׁוּם חֲזָקָה כו' הִנֵּה גַּם הָרַמְבַּ"ם ז"ל כָּתַב פ"ו מהל' עֵרוּבִין כְּרַשְׁ"י ז"ל וְיִישֵׁב הָרַב הַמַּגִּיד לְקֻשְׁיַת התו' דְּהָא דְּאָמְרִינַן הָתָם דְּעֵירֵב בִּתְרוּמָה סָפֵק טְמֵאָה סָפֵק טְהוֹרָה אֵינוֹ עֵירוּב לָאו מְשׁוּם חֲזָקָה אֶלָּא מְשׁוּם דְּבָעֵינַן סְעוּדָה הָרְאוּיָ' מבע"י כמ"ש הָרַמְבַּ"ם בְּהֲדָיָא ע"ש.

ומ"מ דְּבְרֵי רַשְׁ"י לֹא נִתְיַשְּׁבוּ דְּרַשְׁ"י פי' בְּהֲדָיָא בְּעֵירוּבִין דְּהַטַּעַם מְשׁוּם דְּלֵיכָּא חֲזָקָה ע"ש: לְכָךְ נִרְאֶה דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּהָא דְּבָעֵינַן הָתָם חֲזָקָה הַיְינוּ דַּוְוקָא בב' כִּיתֵי עֵדִים אַחַת אוֹמֶרֶת טְהוֹרָה וא' טְמֵאָה דְּהָכִי מוֹקְמִינַן לְמַתְנִיתִי' דְּסָפֵק עֵירוּב אפי' לְרָבָא דְּמוּקֵי לָהּ בְּאוֹקִימְתָּא אַחֲרִיתָא מ"מ מַיְירֵי בב' כִּיתֵי עֵדִים כְּדְפֵרֵישׁ רַשְׁ"י הָתָם בְּהֲדָיָא וְאַהָא פְּלִיג ר"י וס"ל דְּבָעֵינַן חֲזָקָה כֵּינָן דְּאִיכָּא כַּת אַחַת דְּמְעִידָה דְּאֵינוֹ עֵירוּב אֲבָל בְּלֹא עֵדִים סָפֵק עֵירוּב לְעוֹלָם כָּשֵׁר אע"ג דְּאִיכָּא חֲזָקָה לְחוּמְרָא בְּעֵירוּב דְּנַעֲמִיד הָאָדָם עַל חֲזָקַת תְּחוּם בֵּיתוֹ כְּדְפֵ' רַשְׁ"י הָתָם וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דר"י ס"ל אפי' בְּלֹא עֵדִים אִי אִיכָּא חֲזָקָה לְחוּמְרָא אָסוּר דְּהָא גַּבֵּי מְקֻוֶה סָפֵק טָבַל ס"ל אפי' בְּטֻמְאָה דְּרַבָּנָן הָוֵי טָמֵא כֵּינָן דְּאָמְרִינַן הַעֲמֵד טָמֵא עַל חֶזְקָתוֹ כְּדְאִיתָא הָתָם דְּלְאוּקְמֵת' רַשְׁ"י ס"ל דְּאַיְירֵי גַּם סָפֵק בִּשְׁנֵי כִּיתֵי עִידִים כִּי הֵיכִי דְּאָמַר רָבָא בְּנָגַע בַּלַּיְלָה בִּשְׁנֵי כִּיתֵי עֵדִים כְּדְפֵ' וא"כ ה"ה סָפֵק טָבַל וְעוֹד אפי' לָא מַיְירֵי בִּשְׁתֵּי כִּיתֵי עֵדִים מ"מ בְּהָא אֵין הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ דְּהָא סְתָם לָן תַּנָּא במס' מִקְוָאוֹת כר"מ ואע"ג דְּאֵין סֵדֶר לְמִשְׁנָה בִּתְרֵי מַסֶּכְתּוֹת כְּדְאִיתָא בְּהַגּוֹזֵל קַמָּא ופ"ק דע"ז וְאִיכָּא לְמֵימַר סְתָם וְאַחַ"כ מַחֲלוֹקֶת הִיא מ"מ הֵיכָא דְּנוֹכַל לְהַשְׁווֹתָן דְּלָא פְּלִיגִי אַהֲדָדֵי טוֹב יוֹתֵר וא"כ כֵּינָן דְּמַתְנִי' דְּעֵירוּבִין קָאֵי אב' כִּיתֵי עֵדִים בְּהָא הֲלָכָה כר"י כְּמוֹ בְּכָל דְּוָכְתָּא דר"מ ור"י הֲלָכָה כר"י וְלָכֵן הוּא מַחֲלוֹקֶת דְּסָמַךְ ר' אַכְּלָלָא.

אֲבָל מַתְנִי' דְּמִקְוָאוֹת דְּמַיְירֵי בִּסְתָם סָפֵק סְתָם לָן תַּנָּא כר"מ דְּבִדְרַבָּנָן אָזְלִינַן לְקוּלָּא אפי' בְּלֹא חֲזָקָה וַאֲפִי' אִיכָּא חֲזָקָה לְאִיסּוּרָא וְכִדְמוּכָח הָכָא. וא"ש הַכֹּל.

וְכֵן פָּסַק הָרַמְבַּ"ם בְּהֲדָיָא פ"י מהל' מִקְוָאוֹת כר"מ דְּבְטֻמְאָה קַלָּה אפי' סָפֵק טָבַל טָהוֹר והב"י ז"ל אַגַּב חוּרְפֵּיהּ לֹא דַּק שֶׁכָּתַב בי"ד סוֹף ס' ר"א דְּהָרַמְבַּ"ם פָּסַק כר"י וְהֵבִיא תְּחִלַּת דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וְלֹא נִסְתַּכֵּל מַה שֶּׁכָּתַב אַחַ"כ מִיָּד לְחַלֵּק בֵּין טֻמְאָה חֲמוּרָה לְטֻמְאָה קַלָּה וּדְבָרָיו תְּמוּהִין וּכְבָר הֻשְׁבְּתִי עָלָיו ת"ל וְכֵן מוּכָח פ"ק דְּבִיצָה דַּף ג' גַּבֵּי בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה סְפֵק חוֹל סָפֵק י"ט דְּאָמְרִינַן אִי דְּרַבָּנָן הוּא אָזְלִינַן לְקוּלָּא וְרַב אַשִׁי דס"ל לְחוּמְרָא הוּא מִטַּעַם דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין הָא לָאו הָכִי לָא אע"ג דְּאִיכָּא חֲזָקָה לְחוּמְרָא דְּמוֹקְמִינַן אַחֲזָקַת שֶׁהָיְתָה בְּמְעֵי אִמָּהּ וְהַשְׁתָּא הוּא דְּאִיתִילְדָא אַלְמָא בִּדְרַבָּנָן אָזְלִינַן לְקוּלָּא אפי' בְּמָקוֹם חֲזָקָה וּכְבָר הֶאֱרַכְתִּי בְּקוּנְדָּרְסִי ת"ל: שָׁם ע"ב ד"ה סָפֵק לְטֻמְאָה וּלְקָרְבָּן פֵּ"ה דְּשָׁמָא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָרִאשׁוֹן כֻּלּוֹ מִן הַיּוֹם וְשֵׁנִי כֻּלּוֹ מִן הַלַּיְלָה ול"נ כו' הִנֵּה ע"כ צ"ל דְּהַתּוֹ' ז"ל לֹא רָצוּ לְפָרֵשׁ דְּכַוָּנַת רַשְׁ"י ז"ל כפי' ר"ת ז"ל אעפ"י שֶׁהָיָה אָפְשָׁר לְפָרֵשׁ כֵּן

מ"מ צ"ל דְּלִישָׁנֵיהּ לֹא מַשְׁמַע כֵּן דְּמִלְּשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע דְּהַסָּפֵק אִם כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הוּא מִן הַיּוֹם אוֹ כֻּלּוֹ מִן הַלַּיְלָה וּלְפִי' ר"ת לָא צָרִיכְנַן לְהַאי סָפֵק דַּאֲפִי' אִם בָּרוּר לָנוּ שֶׁאֵין כָּל ב"ה יוֹם אֶלָּא יֵשׁ בּוֹ מִן הַלַּיְלָה ג"כ וא"כ בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה א"א שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ מִן הַיּוֹם וּבְשָׁעָה אַחֲרוֹנָה א"א שֶׁלֹּא יִהְיֶה בּוֹ מִן הַלַּיְלָה מ"מ אִיכָּא ג' סְפֵקוֹת כֵּיוָן שֶׁלֹּא רָאָה כָּל ב"ה כ"א דֶּרֶךְ מָשָׁל בָּרִאשׁוֹן רָאָה בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה וּבַשְּׁנִיָּה בְּשָׁעָה שְׁנִיָּה א"כ שֶׁמָּא שָׁעָה הָרִאשׁוֹנָה הָיְתָה כֻּלָּהּ מִן הַיּוֹם וְהַשְּׁנִיָּה מִן הַלַּיְלָה וְאִיכָּא הֶפְסֵק אוֹ תַּרְוַיְיהוּ מִן הַיּוֹם וְאִיכָּא רְצוּפִים אֲבָל בְּתַרְוַיְיהוּ מִן הַלַּיְלָה לֵיכָּא לְסַפּוּקֵי דִּבְשָׁעָה רִאשׁוֹנָה וַדַּאי אִיכָּא מִן הַיּוֹם כֵּיוָן דְּלָא מְסַפְּקִינַן שֶׁיְּהֵא כָּל ב"ה יוֹם אוֹ לַיְלָה אֶלָּא פְּשִׁיטָא לָן דְּאִית בֵּיהּ תַּרְוַיְיהוּ מ"מ בְּשָׁעָה רִאשׁוֹנָה מְסַפְּקִינַן אִי כֻּלּוֹ יוֹם וְכֵן בְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה שֶׁאַחֲרָיו אוֹ יֵשׁ בּוֹ מִן הַיּוֹם וּמִן הַלַּיְלָה וּבְשָׁעָה אַחֲרוֹנָה מְסַפְּקִינַן אִי כֻּלָּהּ לַיְלָה אוֹ מִן הַיּוֹם וּמִן הַלַּיְלָה וא"כ אִם רָאָה בָּרִאשׁוֹנָה בְּשָׁעָה שֶׁלִּפְנֵי שָׁעָה אַחֲרוֹנָה וּבַשְּׁנִיָּה בְּשָׁעָה אַחֲרוֹנָה אִיכָּא ג"כ ג"ס שֶׁמָּא הָרִאשׁוֹן כֻּלּוֹ יוֹם וְהַשֵּׁנִי כֻּלּוֹ לַיְלָה וְאִיכָּא הֶפְסֵק אוֹ שְׁנֵיהֶם מִן הַלַּיְלָה וְאִיכָּא רְצוּפִין אוֹ הָרִאשׁוֹן מִן הַיּוֹם וּמִן הַלַּיְלָה וְהַשֵּׁנִי מִן הַלַּיְלָה וְאִיכָּא ג' אוֹ הָרִאשׁוֹן יוֹם והב' מִן הַיּוֹם וּמִן הַלַּיְלָה וא"כ אֵין צוֹרֶךְ לוֹמַר שֶׁכָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת יִהְיֶה מִן הַיּוֹם אוֹ מִן הַלַּיְלָה לֹא הֻזְכַּר בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י שֶׁהַסָּפֵק הוּא בְּכָל שָׁעָה שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁמָּא הוּא מִן הַיּוֹם אוֹ מִן הַלַּיְלָה וְאַדְרַבָּה לְקַמָּן גַּבֵּי הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה בִּשְׁנֵי ב"ה פי' רָשִׁ"י דְּעָבַד כָּל ב"ה א"כ הַסָּפֵק שֶׁמָּא כֻּלּוֹ יוֹם אוֹ לַיְלָה דאל"כ בְּלָאו הָכִי הוּא חַיָּיב אפי' בב"ה אֶחָד כֵּיוָן דְּעָבַד כֻּלּוֹ אִיכָּא בֵּיהּ מִן הַיּוֹם וּמִן הַלַּיְלָה בְּלֹא סָפֵק וְזֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּהַבָּרַיְיתָא וַדַּאי פֵּירוּשָׁא דְּמִסַּפְקָא לָן אִם כֻּלּוֹ מִן הַיּוֹם אוֹ מִן הַלַּיְלָה ואע"ג: דִּלְעִנְיַן טֻמְאָה לָא צָרִיכְנַן לְהַאי סָפֵק כמ"ש מ"מ נ"מ לְעִנְיַן שַׁבָּת דְּלָא מְחַיַּיב אִם עָבַד אֶחָד מִטַּעַם סָפֵקָא וכמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא דנ"מ לְהָא מִילְתָא בד"ה לְמַאי הֵילְכְתָא אֲבָל לְעִנְיַן טֻמְאָה דפי' רַשִׁ"י ג"כ הַאי סָפֵקָא צ"ל דְּלָא ס"ל כפי' ר"ת דְּאֵין לְדַחוֹק דְּבָרָיו דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ כָּל ב"ה כ"א כָּל שֶׁהוּא שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כפי' ר"ת כֵּיוָן דִּכְבָר פי' דנ"מ לְעִנְיַן שַׁבָּת כמ"ש וְהָתָם הָוֵי הפי' כָּל ב"ה כמ"ש א"כ גַּם לְעִנְיַן טֻמְאָה פְּשִׁיטָא דְּהָכִי כַּוָּנָתוֹ וְלָא ה"ל לְסָתוֹם וְעוֹד שֶׁלֹּא הֻזְכַּר בְּדִבְרָיו שֶׁרָאָה מִקְצָת ב"ה וְשָׁעָה זוֹ לֹא כְּשָׁעָה זוֹ וְהַמְפָרֵשׁ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו.

כָּל זֶה כָּתַבְתִּי לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי התו' דס"ל שֶׁאֵין פי' רָשִׁ"י כר"ת וא"כ רָבְתָה הַתִּימָא עַל רַשִׁ"י דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁיְּהֵא ב"ה זֶה יוֹם והב' לַיְלָה אוֹ אִיפְּכָא וּבֶאֱמֶת אֵין לְדַמּוֹת פי' כָּזֶה עַל א' מֵהַמַּתְחִילִים כ"ש עַל מְאוֹר עֵינַיִם לְכָךְ נִרְאָה דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת וַדַּאי מְשֻׁנֶּה וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לֹא לַיּוֹם וְלֹא לְלַיְלָה אֶלָּא דְּהַסָּפֵק הוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֵיךְ מַחֲזֶקֶת אוֹתוֹ הַתּוֹרָה בְּדִינֵיהּ אִם עֲשָׂאָהּ לב"ה כְּיוֹם אוֹ כְּלַיְלָה אוֹ כְּיוֹם וְלַיְלָה וא"כ נוֹכַל לְהַרְבּוֹת סְפֵקוֹת דִּילְמָא הַתּוֹרָה לְעִנְיַן דִּין אֶחָד עֲשָׂאָהּ כְּיוֹם וּלְעִנְיַן דִּין אַחֵר כְּלַיְלָה כִּדְאַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה סְפֵיקוֹת כְּמוֹ אַנְדְּרוֹגִינוֹס דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן פ' ר"א דְּמִילָּה לֹא לַכֹּל אָמַר ר"י אַנְדְּרוֹגִינוֹס זָכָר הוּא וא"כ ס"ל בְּכָל מִילֵי דְּהָוֵי כִּנְקֵבָה וּלְעִנְיַן מִילָה עֲשָׂאוֹ הַכָּתוּב כְּזָכָר וּכְבָר הֶאֱרִיכוּ התו' שָׁם וּבְנִיָּדָה פ' הַמַּפָּלֶת וּבְחֻלִּין פ"ק דר"י מְסַפְּקָא לֵיהּ דְּאָפְשָׁר דס"ל לְתוֹרָ' דְּהָוֵי נְקֵבָה וְאַפֵּ"ה לְעִנְיַן מִילָה רַבִּיהּ רַחֲמָנָא דְּהָוֵי זָכָר וְכֵן לְעִנְיַן פַּלְגָּס דְּלָא הָוֵי לֹא כֶּבֶשׂ וְלֹא אַיִל וּלְעִנְיַן נְסָכִים מֵבִיא עָלָיו נְסָכֵי אַיִל וס"ל לר"י דְּמִקְרָא אָתֵי אוֹ לָאַיִל לְרַבּוֹת אֶת הַפַּלְגָּס כִּדְאִיתָא פ"ק דְּחֻלִּין וא"כ ה"נ מְסַפְּקִינַן אִי ס"ל לַתּוֹרָה בְּכָל דִּינֵיהּ דְּהָוֵי יוֹם אוֹ לַיְלָה אוֹ שְׁנֵיהֶם אוֹ שֶׁמָּא לָעִנְיַן דִּין א' הָוֵי יוֹם וּלְעִנְיַן דִּין אַחֵר הָוֵי לַיְלָה וא"כ רְאִיָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁל זָב כֵּיוָן

שֶׁהוּא חָלוּק מֵרִאשָׁיָה שְׁנִיָּה בְּכַמָּה דִּינִים דְּהָא רִאשָׁיָה רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ אֶלָּא כְּקֶרִי בְּעָלְמָא כִּדְפֵ' רַשִׁ"י הָכָא וּמְטַמֵּא בְּאוֹנֵס וְאֵינוֹ מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב כִּדְאִיתָא הַכֹּל פ' בְּנוֹת כּוּתִים דַּף ל"ד ול"ה א"כ יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק כֵּינָן שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מְשֻׁנֶּה מִן הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה לֹא יָדְעִינַן בְּמַאי מַחֲזֶקֶת הַתּוֹרָה אוֹתוֹ אִם לְכָל דִּינִים יוֹם אוֹ לַיְלָה אוֹ לְמִקְצָתָן כָּךְ וּלְמִקְצָתָן כָּךְ דְּאֶפְשָׁר דִּלְכַמָּה דִּינִים בָּעֵינַן דַּוְוקָא וַדַּאי יוֹם בְּלֹא סָפֵק וְאע"ג דְּאָמְרִינַן בְּחֻלִּין פ"ק וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי שֶׁהֲבִיאוּ התו' שָׁם דְּאִצְטְרִיךְ קְרָא לְמַעוּטֵי סָפְקָא בִּתְמִיהַ.

דְּקַמֵּי שְׁמַיָּא גַּלְיָא. ה"א פי' התו' כְּבָר דְּהַתּוֹרָה מַעֲטָהּ לְאַנְדְּרוֹגִינוֹס יַעַן הוּא מְשֻׁנֶּה אֶלָּא דְּלָא יָדְעִינַן אִם עֶשְׂאָהּ כְּזָכָר אוֹ כִּנְקֵבָה דְּהַיְינוּ אִם בָּעֵינַן זָכָר מַמָּשׁ וְלֹא מְשֻׁנֶּה אוֹ נְקֵבָה מַמָּשׁ ה"ה לְעִנְיַן ב"ה מְסַפְּקִינַן הָכִי אִי בָּעֵינַן יוֹם מַמָּשׁ וב"ה שֶׁהוּא מְשֻׁנֶּה נֶחְשָׁב לְלַיְלָה אוֹ אִיפְּכָ' אוֹ הָוֵי תַּרְוַיְיהוּ וא"כ מְסַפְּקִינַן בְּכָל הַדִּינִים דִּלְמָא לְהַאי בָּעֵינַן יוֹם מַמָּשׁ וּלְהַאי לַיְלָה מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס דְּחָלְקוּ הַכָּתוּב לְעִנְיַן דִּינוֹ אֲבָל לְעִנְיַן עוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּשֵׁנֵי ב"ה פְּשִׁיטָא דְּחַיָּיב ממ"נ דְּהַכֹּל דִּין א' לְעִנְיַן שַׁבָּת וְאִם מַחֲזֶקֶת אוֹתוֹ הַתּוֹרָה לְעִנְיַן שַׁבָּת לְיוֹם חַיָּיב מְשׁוּם מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְאִם לְלַיְלָה חַיָּיב מְשׁוּם ע"ש א"כ נִתְיַשֵּׁב הַכֹּל: דַּף לה ד"ה יָרַד וְיִטְבּוֹל כו' פֵּ"ה וּבְתוֹךְ לְךָ כו' וְקָשֶׁה דְּלָא הָוֵי לְמִנְקְטִ סִימָנָא דְּטְבִילָה כו' וַאֲנִי אוֹמֵר דְּדָרְךְ חֲכָמִים זַ"ל לְמִנְקְטִ הָא סִימָנָא דְּהָא בְּזָב שִׁיעֲרוּ רָאָה א' מְרֻבֶּה כו' שֶׁהֵן שְׁנֵי טְבִילוֹת וּשְׁנֵי סִיפּוּגִין כְּמוֹ שֶׁהֲבִיאוּ התו' לְעֵיל וְכֵן בִּרְאָיָה א' וּשְׁתַּיִם אָמְרִינַן פ"ק דְּזָבִים רָאָה א' וְהִפְסִיק כְּדֵי טְבִילָה וְסִיפּוּג אוֹ שְׁתַּיִם וְהִפְסִיק כְּדֵי טְבִילָה וְסִיפּוּק וְחָתַם לָמָּה לֵיהּ לְמִנְקְטִ טְבִילָה אֶלָּא דֶּרֶךְ חֲכָמִים לְשַׁעֵר בָּזֶה.

וְאֵין לְתָרֵץ דְּהָתָם נָקְטִ הַאי סִימָנָא לִיתֵּן טַעַם לָמָּה אִם הִפְסִיק נֶחְשָׁב לִשְׁתֵּי רְאָיוֹת מְשׁוּם שֶׁהָיָה יָכוֹל לִטְבּוֹל בֵּינְתַיִם וְהָוֵי טָהוֹר אֶלָּא דְּבָעֵי הֶעֱרֵב שֶׁמֶשׁ דִּרְאָיָה רִאשׁוֹנָה אֵינוֹ אֶלָּא כְּבַעַל קֶרִי כמ"ש רַשִׁ"י לְעֵיל וא"כ לְהָכִי נֶחְשָׁב לִרְאָיָה אַחֶרֶת מ"מ בִּשְׁתֵּי רְאָיוֹת לָמָּה נָקְטוּ הַאי סִימָנָא וַאֲפִי' תֹּאמַר אַיְידֵי דִּרְאָיָה רִאשׁוֹנָה מ"מ א"א לְפָרֵשׁ כֵּן דא"כ סִיפּוּג לָמָּה לְטַעֵם זֶה אֶלָּא ע"כ סִימָנָא בְּעָלְמָא הוּא: דַּף לו ד"ה דָּא ר' נְחֶמְיָ' וק' לְר"ת דְּאָמַר פ' חֲבִית כו' הִנֵּה רַשִׁ"י זַ"ל פי' בְּעֵירוּבִין דַּף ל"ה דְּעִיקַּר תַּשְׁמִישׁוֹ שֶׁל סַכִּין הוּא לַחְתּוֹךְ לֶחֶם בָּשָׂר וְאוֹכְלִין וְלֹא לַחְתּוֹךְ חֲבָלִים אוֹ סַלִּים וְכֵן מַה שֶּׁהִקְשָׁה רַבִּי שִׁמְעוֹן הַזָּקֵן זַ"ל יְיַשֵּׁב רַשִׁ"י עַצְמוֹ בפ' כָּל הַכֵּלִים דִּלְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ כְּצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וְתַשְׁמִישׁוֹ דָּמֵי ולעד"נ לְפָרֵשׁ הַטַּעַם דר' נְחֶמְיָ' ס"ל דְּכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עִיקַּר תַּשְׁמִישׁוֹ מַקָּצָה דַּעְתֵּיהּ מִינֵּיהּ וְאֵין דַּעְתּוֹ עָלָיו וְלָכֵן אָסוּר לְטַלְטְלוֹ דְּלָא הָוֵי דַּעְתֵּיהּ עָלֵיהָ לְטַלְטְלוֹ מְשׁוּם זֶה לֹא אַסִּיק אַדַּעְתֵּיהּ שֶׁיִּצְטָרֵךְ לְזֶה לְהַזְמִינוֹ לְזֶה וְהָוֵי מֻקְצֶה לָזֶה הַדָּבָר אֲבָל לְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ לָא אַקְצָהּ דַּעְתֵּיהּ מִן הַמָּקוֹם דְּהַמָּקוֹם הָוֵי תַּשְׁמִישׁוֹ לְהַנִּיחַ עָלָיו וא"כ דַּעְתּוֹ אִם יִצְטָרֵךְ הַמָּקוֹם לְהַנִּיחַ עָלָיו שׁוּם דָּבָר יְטַלְטֵל כ"ד שֶׁמֻּנָּח עָלָיו וְיַנִּיחַ צָרְכּוֹ עָלָיו דְּהַמָּקוֹם מְיֻחָד לְהַנִּיחַ עָלָיו כ"ד שֶׁיִּצְטָרֵךְ לוֹ וְקָרוֹב הָיָה הַדָּבָר בְּעֵינַי שֶׁלְּפִי זֶה הָיָה אפי' דָּבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר לְדִבְרֵי ר"נ שָׁרֵי בִּלְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ אע"ג דְּאִסּוּר לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ אֵין זֶה תִּימָא דְּהָא אַשְׁכְּחַן קָצַת דְּמָקִילִין בְּצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ יוֹתֵר מִצּוֹרֶךְ גּוּפוֹ בס"פ נוֹטֵל דְּקָאָמַר ל"ש אֶלָּא לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ אֲבָל לְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ מְטַלְטְלָן וְעוֹדָן עָלָיו אֶלָּא דְּמִדִּבְרֵי רַשִׁ"י לְקַמָּן פ' כָּל הַכֵּלִים לֹא מִשְׁמָע כֵּן וצ"ל דְּדָבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר הֶחְמִירוּ לר"נ לְגַמְרֵי וּמַה שֶּׁהֵבִיא ר"ת זַ"ל רָאָיָה מִלְּקַמָּן יֵשׁ לוֹמַר דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּרַבָּה בָּא לְתָרֵץ דְּלָא תִּקְשֵׁי מַתְנִיתִי' אַהֲדָדֵי דְּמַתְנִיתִי' זוֹ הִתִּירָה אפי' לְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ וּמַתְנִיתִין דְּרֵישׁ פְּרָקִין לֹא הִתִּירָה כ"א קוּרְנָס לִפְצוֹעַ בּוֹ אֱגוֹזִים שֶׁהוּא

לְבַד לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּלְזֶה קָאָמַר דְּלְעֵיל מַיְירֵי בְּדָבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר וּבָזֶה לָא שָׁרֵי כ"א לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ דְּלָא תֵּימָא כֵּיוָן דִּבְדָבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְהֶיתֵּר אֵין חִילּוּק בֵּין גּוּפוֹ לִמְקוֹמוֹ א"כ גַּם בְּדָבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר נֹאמַר כֵּן לָהָכִי קָאָמַר דְּשָׁם יֵשׁ חִילּוּק וְכֵן רָבָא קָמְתָרֵץ מַתְנִיתִין דְּרֵישׁ פִּרְקִין דְּמַאי דְּקָתָנֵי לִפְצוֹעַ אֱגוֹזִים אֵינוֹ כ"א לְמַעֵט מֵחַמָּה לְצֵל דְּגוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ לְרָבָא שָׁוִין הֵן וְתַרְוַיְיהוּ הָוֵי לְצוֹרֶךְ כִּדְפָרִיךְ הָתָם לְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ קָרֵית לֵיהּ.

וְתָנֵי תַּנָּא לצ"ג וה"ה לצ"מ. ועי"ל דְּרַבָּה מְתָרֵץ לְמַאי דְּמוֹקְמִים מַתְנִיתִין בְּדָבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְהֶיתֵּר וְהָא כָּל הַכֵּלִים קָתָנֵי לְהָכִי קָאָמַר דְּמַתְנִיתִין גַּם אָכְלֵי אִיסּוּר קָיְיָמָא וה"פ דְּמַתְנִיתִין דְּכָל הַכֵּלִים נִיטָּלִין יֵשׁ מֵהֶן לְצוֹרֶךְ וְיֵשׁ מֵהֶן אפי' שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וּלְעוֹלָם כֻּלָּן שָׁוִין שֶׁהֵן נִיטָּלִין: שָׁם ע"ב ד"ה נָפְקָא מִינַּהּ לְגִיטֵי נָשִׁים מַה שֶּׁפֵּ"ה לְעִנְיַן שָׁם עִירוֹ כו' אֵין נִרְאֶה לְרַשְׁבָּ"א דְּבָבֶל שֵׁם הַמְּדִינָה הִיא וְלֹא שֵׁם הָעִיר כְּדְאָמַר פ"י יוּחֲסִין כו' וְלָא אַשְׁכְּחַן שׁוּם דַּוְוכְתָּא עִיר שֶׁשְּׁמָהּ בָּבֶל כו' וַאֲנִי בְּעָנְיִי יָדַעְתִּי כִּי צִפּוֹרֶן אֶצְבַּע קָטַנָּה מִקָּטַנֵּי תַּלְמִידֵי תַּלְמִידָיו שֶׁל הָרַשְׁבָּ"א ז"ל הִיא עָבָה מִכְּרִיסִי דְּהָווּ נָהִירִי לְהוּ שְׁבִילֵי דְּכָל הַתּוֹרָה כַּשְּׁבִילֵי דְּמָתָא ומ"מ אוֹסִיף לְהַפְלִיא שֶׁהֲרֵי מָצִינוּ בְּכַמָּה דּוּכְתֵי עִיר שֶׁשְּׁמָהּ בָּבֶל בְּבָבָא בָּתְרָא פ' לֹא יַחְפּוֹר דַּף כ"ב אָמְרִינַן הָנָהוּ דִּיקּוּלָאֵי דְּאַיְיתִי דִּיקְלֵי לְבָבֶל אֲתוֹ בְּנֵי מָתָא מְעַכְּבֵי עֲלַיְיהוּ כו' וְהַיְינוּ ע"כ שֵׁם הָעִיר דִּפְשִׁיטָא שֶׁלֹּא הָיָה הַתַּלְמוּד מַזְכִּיר שֵׁם הַמְּדִינָה שֶׁהֲבִיאוּ לַמְּדִינָה וָעִיר אַחַת עִכְּבָה עֲלֵיהֶם אֶלָּא הָיָה מַזְכִּיר הָעִיר שֶׁהֲבִיאוּ לְתוֹכָהּ כִּדְאָמְרִינַן אַחַ"כ הָנָהוּ עֲמוּרַאי דְּאַיְיתִי עַמְרָא לְפוּם נַהֲרָא שֶׁהָיְתָה ג"כ מְמְדִינַת בָּבֶל וּמַזְכִּיר הָעִיר וּפָשׁוּט הוּא עו' אָמְרִינַן בַּבְּרָכוֹת פ' בָּתְרָא דַּף נ"ט הָרוֹאֶה פְּרָת אַגּוּשְׁרָא דְּבָבֶל כו' וּפְשִׁיטָא שֶׁלֹּא הָיָה גֶּשֶׁר בְּכָל מְדִינַת בָּבֶל אֶלָּא בְּעִיר א' וּלְעֵיל דַּף נ"ז אָמְרִינַן הָרוֹאֶה בָּבֶל הָרְשָׁעָה אוֹמֵר בָּרוּךְ כו' עַד מָר בְּרִיהּ דְּרָבִינָא כִּי הָוֵי מָטֵי לְבָבֶל הֲוָה שָׁקִיל עַפְרָא וְשָׁדֵי לְבָרָא לְקַיֵּים וְטֵאטֵאתִיהָ וגו' וְזֶהוּ לְעִיר בָּבֶל דְּקָאָמַר לִפְנֵי זֶה וּבְמַגָּלָּה דַּף כ"ב אָמְרִינַן רַב אִקְלַע לְבָבֶל בְּתַעֲנִית צִבּוּר וְזֶהוּ וַדַּאי לְעִיר בָּבֶל דִּבְמְדִינַת בָּבֶל הָיָה רַב כְּבָר וּמַהוּ אִקְלַע וא"ל דר"ל כְּשֶׁבָּא מא"י לְבָבֶל דְּאֵין זֶה לְשׁוֹן אִקְלַע שֶׁהֲרֵי קָבַע דִּירָתוֹ שָׁם וְאִקְלַע בְּכָל דַּוְוכְתָּא מַשְׁמַע לְפִי שָׁעָה אִם לֹא שֶׁנִּדְחוֹק כִּי גַּם טָרֶם שֶׁגָּמַר בְּדַעְתּוֹ לְקַבֵּעַ דִּירָתוֹ בְּבָבֶל אִקְלַע חָדָא זִימְנָא מא"י לְבָבֶל מִיהוּ סֵוּגְיָא דְּעֻבְדָּא מַשְׁמַע שֶׁבָּא לְמָקוֹם אֶחָד כִּדְקָאָמַר שָׁם שֶׁהָיְתָה רִצְפַּת אֲבָנִים בב"ה וּלְפָנָיו לֹא הָיְתָה וְזֶהוּ ע"כ אַחַת וה"ל לְמֵימַר אִקְלַע לְבָבֶל לְמָקוֹם פְּלוֹנִי וּלְפִי דַּעְתִּי מַאי דְּקָאָמַר בִּכְתֻבּוֹת ס"פ נַעֲרָה בָּבֶל וְכָל פַּרְוָוֹדָהָא נָהוּג כְּרַב הַיְינוּ עִיר בָּבֶל דְּלֵיכָּא לְמֵימַר מְדִינָה דא"כ הֵיכִי קָאָמַר נְהַרְדָּעָא וְכָל פַּרְוָוֹדָהָא נָהוּג כְּשְׁמוּאֵל וְהָא גַּם נְהַרְדָּעָא הָיְתָה מִכְּלַל מְדִינַת בָּבֶל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ן ז"ל שָׁם בס' מִלְחָמוֹת וְהוֹכִיחַ מִדְּקָאָמְרִינַן בַּמְּגִילָּה בְּבָבֶלְהֵיכָא בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא דְּשַׁף וְיתֵיב בִּנְהַרְדָּעָא וַאֲנִי אָבִיא עוֹד רְאָיָה דְּקָאָמַר סוֹף מְרֻבָּה בָּבֶל כְּעִיר הַסְּמוּכָה לַסָּפָר תַּרְגּוּמָא נְהַרְדָּעָא אֶלָּא ע"כ עִיר הִיא וְנִקְרֵאת כָּל הַמְּדִינָה ע"ש הָעִיר כְּמוֹ מִצְרַיִם וּבִימֵי נְבוּכַדְנֶצַּר הָיְתָה עִיר גְּדוֹלָה וְנֶחֱרָבָה בָּבֶל הַיְשָׁנָה וְחָזְרוּ וּבַנָּאָוָה וְהָיְתָה עִיר אַחַת סְמוּכָה לָהּ שְׁמָהּ בּוֹרְסִיף וְנִשְׁתַּנּוּ שְׁמוֹתָם: פָּרָק כִּירָה שָׁם ד"ה לֹא יִתֵּן עַד שֶׁיִּגְרֹוף פ"ה מִשּׁוּם תּוֹסֶפֶת הֶבֶל וְאֵין נִרְאֶה לר"י כו' עַד וְלֹא אָסְרוּ מוֹסִיף הֶבֶל אֶלָּא בְּהַטְמָנָה כו'.

וַאֲנִי אוֹמֵר דְּרַשְׁ"י ז"ל דְּחָקוֹ מַה שֶּׁמְּחַלֵּק בְּמַתְנִיתִין בֵּין כִּירָה לְתַנּוּר דְּתַנּוּר מַחְזִיק הֶבֶל וְאָסוּר אֲפִילּוּ בְּגָרוּף וְקָטוּם וְכֵיוָן שֶׁנִּגְרָף הַתַּנּוּר וְאֵין בּוֹ גֶּחָלִים מַה לִּי תַּנּוּר וּמַה לִּי כִּירָה כֵּיוָן דְּאֵין הַדָּבָר תָּלוּי בְּמוֹסִיף הֶבֶל כ"א בְּחִיתּוּי גֶּחָלִים.

וְכָאן נִגְרְפוּ הַגֶּחָלִים. וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרַמְבַּ"ם ז"ל וְכָל הַמְפָרְשִׁים ז"ל ופי' לְשִׁיטָתָם.

וּמַה שֶּׁפֵּירְשׁוּ הָרָ"ן וְהָרָ"ן ז"ל דְּאֵינוֹ גּוֹרֵף הַגֶּחָלִים לְגַמְרֵי כ"א לַצְּדָדִים א"כ אפי' בְּכִירָה נַיְחוּשׁ וּמַה בְּכָךְ שֶׁאֵין לָהּ הֶבֶל כְּמוֹ תַּנּוּר: וְאֵין כַּוָּנָתִי לִסְתּוֹר פֵּירוּשָׁם חָלִילָה אֶלָּא לְפָרֵשׁ דְּרַשְׁ"י לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ לְפָרֵשׁ שִׁיטָתָם.

וּלְשִׁיטָתוֹ אָתֵי שַׁפִּיר הַכֹּל וְאֵין כַּוָּנָתוֹ לְפָרֵשׁ זֶה הַפֶּרֶק בְּהַטָּמָנָה כמ"ש הָרַ"ן עָלָיו אֶלָּא ס"ל ג"כ כְּמוֹ שפי' הַמְפָרְשִׁים דְּזֶה הַפֶּרֶק מַיְירֵי בְּמִשְׁהָא ע"ג כִּירָה ר"ל עַל שְׁפָתָהּ לֹא בְּתוֹכָהּ כִּי בְּתוֹכָ' הַיְינוּ הַטָּמָנָה מַמָּשׁ בְּרֶמֶץ כמ"ש רַשְׁ"י בַּגְּמָרָא בד"ה הַיְינוּ דְּשָׁנֵי בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג מִיהוּ רַשְׁ"י ז"ל ס"ל דַּחֲכָמִים אָסְרוּ שְׁנֵי דְּבָרִים אָסְרוּ לְהַטְמִין בְּדָבָר הַמּוֹסִיף מְשׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַטְמִין בְּרֶמֶץ וַיַּחְתֶּה בַּגֶּחָלִים דְּכֻלָּהּ חֲדָא גְּזֵרָה הִיא דְּהָכִי צ"ל ע"כ עוֹד אָסְרוּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת עַל דָּבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל ג"כ מֵהַאי טַעְמָא דְּאִי שָׁרֵית לֵיהּ לְשַׁהוּיֵי בְּדָבָר הַמּוֹסִיף א"כ יִשְׁהֶא בְּרֶמֶץ ג"כ דְּיֹאמַר מַה לִּי שֶׁמִּתְבַּשֵּׁל הָכָא אוֹ הָכָא כְּמוֹ בְּמוֹסִיף הֶבֶל דְּהַטָּמָנָה דְּחָשְׁשׁוּ שֶׁיֹּאמַר מַה לִּי שֶׁמּוֹסִיף הֶבֶל וּמִתְבַּשֵּׁל ע"י זֶה אוֹ ע"י רֶמֶץ ה"נ יֹאמַר מַה לִּי בַּתַּנּוּר גָּרוּף שֶׁהוּא מוֹסִיף הֶבֶל וּמְבַשֵּׁל וּמִצְטַמֵּק ה"נ שָׁרֵי בְּתוֹכָהּ כְּשֶׁאֵינוֹ גָּרוּף דְּהַיְינוּ בְּרֶמֶץ אוֹ סָמוּךְ לְגֶחָלִים מַמָּשׁ שֶׁיּוֹסִיפוּ לָהּ הֶבֶל וְאָתֵי לְחַתּוּיֵי דע"כ צ"ל דְּכֻלָּהּ חֲדָא גְּזֵרָה הִיא וְהַשְׁתָּא כֵּיוָן שֶׁאֵין הַטַּעַם אֶלָּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה א"ש הַכֹּל דִּבְכִירָה כִּי אֵינָהּ גְּרוּפָה חָיְישִׁינַן כְּפְשָׁטֵיהּ כֵּיוָן שֶׁחוֹם הַגֶּחָלִים מוֹסִיפִין לָהּ הֶבֶל לְמַעְלָה חָיְישִׁינַן לְחִתּוּי הַגֶּחָלִים שֶׁיְּחַתֶּה לְהוֹסִיף לָהּ הֶבֶל לְמַהֵר לְבַשֵּׁל אוֹ גָּזְרִינַן אַטּוּ תּוֹכָהּ.

וְכֵן בְּתַנּוּר אע"ג שֶׁהוּא גָּרוּף כֵּיוָן שֶׁהוּא מוֹסִיף הֶבֶל חָשׁוּ חֲכָמִים שֶׁמָּא יְשַׁהֶא בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר כְּשֶׁאֵינוֹ גָּרוּף אוֹ סָמוּךְ לְגֶחָלִים מַמָּשׁ וַיַּחְתֶּה. משא"כ כִּירָה דאע"ג שֶׁהוּא מוֹסִיף אפי' בְּגָרוּף מ"מ כֵּיוָן שֶׁהוּא מִצְטַנֵּן וְהוֹלֵךְ דְּאֵינוֹ מוֹסִיף הֶבֶל כ"א לְפִי שָׁעָה כְּמוֹ גֶּחָלִים שֶׁעָמְמוּ דאע"ג דְּנִדַּאי מוֹסִיפִין הֶבֶל כְּמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרָ"ן מ"מ כֵּיוָן שֶׁמִּצְטַנְּנִין וְהוֹלְכִים לָא אָתֵי לְמִיסְרַךְ וּלְהַשְׁהוֹת ע"ג גֶּחָלִים שֶׁמּוֹסִיפִין וְהוֹלְכִין הֶבֶל יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכֵן בְּקָטוּם כֵּיוָן שֶׁנָּתַן אֵפֶר ע"ג גֶּחָלִים הוּא מִצְטַנֵּן וְהוֹלֵךְ: וְלָא דָּמֵי לְרֶמֶץ כְּמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרָ"ן דְּהָתָם הָאֵפֶר מְעוֹרָב בְּגֶחָלִים כְּמוֹ שפי' רַשְׁ"י לְעֵיל וְהַגֶּחָלִים בְּעַיִן וּמוֹסִיפִין הֶבֶל וְהוֹלְכִין.

משא"כ קָטוּם שֶׁכְּסָה הַגֶּחָלִים בְּאֵפֶר וְהָאֵפֶר מֵונֵחַ עַל הַגֶּחָלִים פְּשִׁיטָא שֶׁהֵן כָּבִין וְהוֹלְכִין וְכֵן בְּהַטָּמָנָה לֹא אָסְרוּ אֶלָּא בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל וְהוֹלֵךְ אֲבָל לְהַטְמִין ע"ג כִּירָה אַחַר שֶׁגֵּרְפוּהָ לֹא אָסְרוּ כמ"ש התו' ז"ל לְקַמָּן דַּף מ"ח ד"ה הָתָם מַסְקֵי הַבְלָא בְּשֵׁם רַבֵּינוּ בָּרוּךְ ז"ל אע"פ שֶׁבְּדָבָרִים הַמּוֹסִיפִים הֶבֶל אָסְרוּ אפי' לְאַחַר הַטָּמָנָה הָרְאוּיָה לְהַגִּיחַ עֲלֵיהֶם: ולענ"ד מוּכָח בְּמַתְנִי' דְּגַם בְּגָרוּף מוֹסִיף הֶבֶל כְּמוֹ שֶׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל מִדְּקָאָמַר וּמָה הֵן מַשְׁהִין בש"א וכו'.

וּבַהֶ"א חַמִּין וְתַבְשִׁיל מַשְׁמַע דְּגַם ב"ה מוֹדוֹ דְּתַבְשִׁיל מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ וְאַפ"ה שָׁרֵי וְאִי לֹא מוֹסִיף הֶבֶל הָא לֹא מִצְטַמֵּק כְּלָל וַאֲפִי' הָכִי כָּתְבוּ התו' לְקַמָּן דְּשָׁרֵי לְהַנִּיחַ קֻפָּה טְמוּנָה עָלָיו מִטַּעַם שֶׁכָּתַב ר"ב ז"ל וכמ"ש לְעֵיל: וְהַתִּימָא שֶׁהִקְשׁוּ כָּאן עַל רַשְׁ"י דִּלְפִי' ר"ב לָא

קָשָׁה מִידִי וְהַשְׁתָּא א"ש מ"ש רַשִׁ"י גַּבֵּי כִּירָה גְּרוּפָּה דְּאָסְרִי ב"ש תַּבְשִׁיל דִּלְמָא אָתֵי לְחַתּוּיֵי.

וּמַאי חִיתּוּי שַׁיְיךְ הָתָם. אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁתִּי דְּחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁהֶא סָמוּךְ לְגֶחָלִים אוֹ בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה לָכֵן בְּחַמִּין שָׁרוּ דא"כ יִשְׁהֶא שָׁם לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְחִיתּוּי משא"כ תַּבְשִׁיל וּלְעוֹלָם הַשְׁהָיָיְ' וְהַטְמָנָה כְּוָלָּה חֲדָא טַעְמָא הוּא, דְּכִי הֵיכִי דְּחָשׁוּ בְּהַטְמָנָה שֶׁמָּא יַטְמִין בְּרֶמֶץ וַיַּחְתֶּה ה"נ חָשְׁשׁוּ בַּשְׁהָיָיְ' שֶׁמָּא יַשְׁהֶא בְּרֶמֶץ ולפ"ז א"ש הַמְנָהָג שֶׁהֵבִיאוּ תוס' לְקַמָּן רֵישׁ במ' טוֹמְנִין מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת חֲפִירָה וּלְהַטְמִין בְּתוֹכָהּ וְכָתַב הָרֹא"ש זַ"ל שֶׁהֵן מְבִיאִין רְאָיָה מִקְּדֵירָה חַיְיתָא וּבְשִׁיל דְּשָׁרֵי לְאַנּוּחֵיהּ בְּתַנּוּרָא וְדָחֵי הוּא דְּהָתָם בְּתוֹרַת שְׁהָיָיְ' וְהָכָא בְּתוֹרַת הַטְמָנָה וּלְפִי' רַשִׁ"י כֵּוָלָּה חֲדָא טַעְמָא נִינְהוּ וה"נ דְּלָא אָסְרִי הַטְמָנָה בְּקִדְרָ' חַיְיתָא וּבְשִׁיל כ"א לַחֲנָנָ' כְּשֶׁאֵינוֹ כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי וּלְרַבָּנָן אפי' כְּמַאֲכַל ב"ד וכמ"ש התו' רֵישׁ בָּמֶה טוֹמְנִין בְּשֵׁם רַשְׁבָּ"א זַ"ל וא"כ נִתְיַשְּׁבָה גַּם קֻוּשְׁיָא הַשְּׁנִיָּיה אֶלָּא שֶׁלֹּא נִזְכַּר בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י שְׁתְּהֵא הַטְמָנָה מֻוּתֶּרֶת כְּמַאֲכַל ב"ד אע"פ שֶׁפָּסַק כְּוָוֹתֵיהּ.

לְכָךְ נִרְאֶה יוֹתֵר דְּגַם רַשִׁ"י זַ"ל אע"ג דס"ל דְּגַם בְּשֶׁהָיָה אָסְרוּ בְּמוֹסִיף הֶבֶל מִשּׁוּם גְּזֵרָה דְּרֶמֶץ כְּמוֹ בְּמַטְמִין כמ"ש הַיְינוּ לְרַבָּנָן דַּחֲנָנָ' אֲבָל לֹא לַחֲנָנָ' וּכְמוֹ שֶׁאֶכְתּוֹב בעה"י וּבָהּ פְּלִיגִי חֲנָנָ' וְרַבָּנָן.

דְּרַבָּנָן סָבְרִי דְּגַם בְּשֶׁהָיָה גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יַשְׁהֶא בְּרֶמֶץ וַיַּחְתֶּה לְצוֹרֶךְ הַלַּיְלָה וְאָסְרִי כְּכָל מוֹסִיף הֶבֶל וַחֲנָנָ' סָבַר דְּלָא גָּזְרִינַן. דְּעַל גַּבָּהּ אַטּוּ תּוֹכוֹ לָא גָּזְרִינַן אע"ג דִּבְתוֹכָהּ מוֹדֶה חֲנָנָ' כמ"ש לְקַמָּן בע"ה מ"מ לָא גָּזַר כֵּיוָן שע"ג הוּא רָחוֹק מִן הָרֶמֶץ וְאֵינוֹ נוֹגֵעַ בּוֹ לָא אָתֵי לְמִטְעֵי לְהַעֲמִידוֹ מַמָּשׁ עָלָיו אוֹ עַל הַגֶּחָלִים וכ"ש דְּלָא גָּזַר תַּנּוּר גְּרוּף אַטּוּ שֶׁאֵינוֹ גָּרוּף.

גַּם אֶפְשָׁר דס"ל דְּגַם בְּמַשְׁהָא בְּרֶמֶץ מַמָּשׁ אֵין בָּרוּר כ"כ שֶׁיַּחְתֶּה דְּאֵין הַחִיתּוּי מוֹעִיל לְבַשְּׁלוֹ כמ"ש ר"ת אוֹ אֶפְשָׁר שֶׁאֵין צָרִיךְ חִיתּוּי בְּמַאֲכָל ב"ד שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל מֵעַצְמוֹ כֵּיוָן שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ הַלַּיְלָה וְכֵיוָן שֶׁאֵין הַחִיתּוּי בָּרוּר הָוֵי גְּזֵרָה לִגְזֵרָה משא"כ בְּהַטְמָנָה בָּרוּר שֶׁיַּחְתֶּה כֵּיוָן שֶׁהַחִיתּוּי מוֹעִיל וּבְלֹא חִיתּוּי יִצְטַנֵּן בְּנוֹדַאי וְהָוֵי חֲדָא גְּזֵרָה כֵּיוָן שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ מָחָר וכמ"ש ר"ת לִסְבָרָא זוֹ רֵישׁ בְּמֶה טוֹמְנִי' אֲבָל רַבָּנָן גָּזְרִי מ"מ דְּרַבָּנָן סָבְרִי דְּהַחִיתּוּי בְּאֵינָהּ גְּרוּפָה מוֹעִיל לְבַשֵּׁל וּבְלָאו הָכִי לֹא יִתְבַּשֵּׁל וְגַם ר"ת לֹא כָּתַב סְבָרָא זוֹ כ"א לַחֲנָנְיָה דְּהָא ר"ת רוֹצֶה לְתָרֵץ לַחֲנָנְיָה דְּשָׁרֵי בְּאֵינָהּ גְּרוּפָה כְּמַאֲכָל ב"ד וּבְהַטְמָנָה אָסוּר כמ"ש הָרֹא"ש וְכָל הַפּוֹסְקִים מִשְּׁמוֹ א"כ מַשְׁמַע דְּלַחֲנָנְיָה לָא חָיְישִׁינַן לְחִיתּוּי בְּשֶׁהָיָה אפי' בְּאֵינָהּ גְּרוּפָה מֵהַאי טַעְמָא וא"כ דִּלְשִׁיטַת ר"י צ"ל דִּפְלִיגִי רַבָּנָן וַחֲנָנָ' דִּלְרַבָּנָן גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יַחְתֶּה אַף בְּשֶׁהָיָה וְלַחֲנָנָ' לָא גָּזְרִינַן בְּשֶׁהָיָה אֲבָל בְּהַטְמָנָה מוֹדֶה מִסְּבָרָ' ר"ת הַנָּ"ל רַשִׁ"י ס"ל לְשִׁיטָתוֹ לְרַבָּנָן דְּאֵין חִילּוּק בֵּין שֶׁהָיָה לְהַטְמָנָה דִּבְשְׁנֵיהֶם גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִשְׁהֶא עַל גַּבֵּי הָרֶמֶץ כֵּיוָן שֶׁגַּם זֶה מוֹסִיף הֶבֶל וַיַּחְתֶּה לְבַשֵּׁל מְהַנֵּי הַחִיתּוּי לְבִישּׁוּל כמ"ש וַאֲפִי' בְּתַנּוּר אַטּוּ שֶׁאֵינוֹ גָּרוּף כמ"ש לְעֵיל דְּגָזְרִינַן כִּירָה שֶׁאֵינוֹ גְּרוּפָה שֶׁמָּא יַעֲמִיד לְתוֹכָהּ לְהַשְׁהוֹת וְתוֹכָהּ פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר אֲבָל חֲנָנָ' סָבַר דְּלָא גָּזְרִינַן כמ"ש וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּיוָן דְּלִחֲנָנָ' שָׁאנֵי בֵּין שְׁהָיָה לְהַטְמָנָה א"כ לָמָּה כָּתַב רַשִׁ"י לְקַמָּן ד"ה הַיְינוּ דְּשָׁנֵי בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג דְּכִי מַשְׁהֵי לְתוֹכָהּ הַיְינוּ מַטְמִין מַמָּשׁ בְּרֶמֶץ וְהָא לָא דָּמֵי לְמַטְמִין כמ"ש י"ל דְּבָרֶמֶץ מַמָּשׁ

פְּשִׁיטָא דְּאֵין חִילּוּק בֵּין לְצוֹרֶךְ הַלַּיְלָה אוֹ לְצוֹרֶךְ מָחָר דְּבָזֶה וְודַאי גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יְחַתֶּה דַּחֲדָא גְּזֵרָה הִיא וכמ"ש לְקַמָּן בעז"ה.

וכ"ש לְטַעַם הָרִאשׁוֹן שֶׁכָּתַבְתִּי שֶׁאֵין הַחִילּוּק מִשּׁוּם צוֹרֶךְ הַלַּיְלָה אוֹ מָחָר אֶלָּא דְּלָא גָּזַר חֲנַנְיָ' ע"ג כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּרֶמֶץ אַטּוּ תּוֹכָהּ. וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה חָלְקוּ הַתּוֹסָ' לְקַמָּן פ' בְּמֶה טוֹמְנִין דְּלָא אָסוּר הַטְמָנָה אֶלָּא בְּנוֹגֵעַ בְּקַדֵּרָה וא"כ בְּתוֹכָהּ פְּשִׁיטָא דְּהַיְינוּ מַטְמִין מַמָּשׁ וכמ"ש לְקַמָּן.

וְעוֹד י"ל עַל קֻושְׁיָא רִאשׁוֹנָה דְּרַשְׁ"י ס"ל דאע"ג דְּכִירָה אֲפִילּוּ גְּרוּפָה מוֹסֶפֶת הֶבֶל מ"מ כֵּיוָן דְּגָרְפָה גַּלֵּי אַדַּעְתֵּי' דְּלָא נִיחָא לֵיהּ בְּבִישּׁוּלוֹ אוֹ בְּצִימּוּקוֹ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַשְׁ"י לְקַמָּן ד"ה שָׁאנֵי הָכָא דְּקִיטְמָה וְגַלֵּי דַּעְתֵּי' דְּלָא נִיחָא לֵיהּ בְּצִמּוּקוֹ וְכֵן כָּתַב הָרַ"ן לְשִׁיטָתוֹ ונ"ל רְאָיָיה לְדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל דִּשְׁנֵיהֶם עִנְיָן א' הוּא מֵהָא דְּאָמְרִינַן"פ בְּמֶה טוֹמְנִין ת"ר אע"פ שֶׁאָמְרוּ אֵין טוֹמְנִין בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מ"ה כו' רי"א נְעוֹרֶת כו' הֲרֵי הוּא כְּזֶבֶל נוֹתְנִין מֵיחַם ע"ג מֵיחַם וכו' א"כ קָשֶׁה מְאוֹד מַה עִנְיָן נְתִינַת מֵיחַם לְהַפְסִיק בְּדִינֵי הַטְמָנָה שֶׁאֵין עִנְיָנוֹ לְכָאן אֶלָּא ע"כ הַכֹּל גְּזֵרַת הַטְמָנָה הוּא שֶׁאָפְיָ' אִם אֵינוֹ מַטְמִין מַמָּשׁ אָסוּר לְהַנִּיחַ ע"ג דָּבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל וא"כ קמל"ן דאע"ג דְּאִם מוֹסִיף הֶבֶל גָּזְרוּ אפי' בְּלֹא הַטְמָנָה כמ"ש מ"מ אִם אֵינוֹ מוֹסִיף הֶבֶל אע"פ שֶׁגָּזְרוּ בְּהַטְמָנָה וּבְלֹא הַטְמָנָה כְּגוֹן לִיתֵּן מֵיחַם ע"ג מֵיחַם שֶׁלֹּא לְהָחֵם אֶלָּא שֶׁיִּהְיוּ מְשֻׁמָּרִים לֹא גָּזְרוּ כִּדְקָתָנֵי הָתָם בְּהֶדְיָא.

וְזֶה לע"ד בָּרוּר וְהָכִי מַשְׁמַע רֵישׁ בְּמֶה טוֹמְנִין שֶׁהֵבִיא עֵובָדָא דְּרָבָא ור' זֵירָא דְּאִקְּלַעוּ לְבֵי ר"ג שֶׁאֵין שָׁם מְקוֹמוֹ כְּלָל אֶלָּא מִשּׁוּם דְּקָמַיְיתֵי הַהוּא עֵובְדָּא דְּאַתְנַח כּוּזָא דְּמַיָּא אַפֻּוָּא דְּקָמְקוּם נְזְהֵיהּ רָבָא וּמַה עִנְיָנוֹ לְכָאן אֶלָּא מִשּׁוּם דְּקָאָמַר שָׁם לְעִנְיַן הַטְמָנָה דְּזֵתִים מַסְקִי הַבְלָא וְאָסוּר לְהַנִּיחַ עֲלֵיהֶם קֻוּפָּה שֶׁטָּמַן בָּהּ וְקָאָמַר דְּגַם כּוּזָא אַפֻּוָּא דְּקָמְקוּם אָסוּר אע"פ שֶׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ הַטְמָנָה וְכָל מַה שֶּׁכָּתַב רַשְׁ"י בְּהָא שְׁמַעְתְּתָא הַטְמָנָה אֵינוֹ ר"ל דְּמַטְמִין אֶלָּא שֶׁגַּם זֶה מִקְרֵי הַטְמָנָה וְהַכֹּל בִּכְלַל הַטְמָנָה הִיא וְנִגְזַר בְּמִנְיָן א' וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנֵיהּ שֶׁכָּתַב לְקַמָּן ד"ה הַיְינוּ דְּשָׁנֵי בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג דְּכִי מַשְׁהֵי לְתוֹכָהּ דְּשָׁאֵינָהּ גְּרוּפָה מַטְמִין מַמָּשׁ בְּרֶמֶץ מַשְׁמַע דע"ג לָאו מַטְמִין מַמָּשׁ הוּא אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁמּוֹסִיף הֶבֶל ה' כְּמַטְמִין וּלְקַמָּן בַּמּוּלִיר הַגָּרוּף אֶכְתּוֹב עוֹד בָּזֶה אַיָּ"ה: דַּף לז ד"ה אא"ב לְהַחֲזִיר תְּנַן פֵּ"ה דְּאִי לְהַחֲזִיר תְּנַן אֲבָל לְשַׁהוֹת אֲפִילּוּ בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה לְהָכִי שֵׁנִי בֵּין תּוֹכָהּ דְּהַיְינוּ מַטְמִין בְּרֶמֶץ וק' להר"ם דְּלְחֲנָנִי' אֲפִילּוּ תּוֹכָהּ מַשְׁהִין אֲפִילּוּ בְּאֵינָהּ גְּרוּפָה דְּהָא תְּנַן וְלֹא חֲרָרָה ע"ג גֶּחָלִים כו' הָא קָרְמוּ פָּנֶיהָ שְׁרֵי אע"ג דַּחֲרָרָה בְּתוֹכָהּ הִיא עכ"ל: וַאֲנִי אוֹמֵר דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל דְּמֵעוֹלָם לֹא עָלָה עַל דַּעַת הַתַּלְמוּד לְהָבִיא רְאָיָה מִמַּתְנִיתִין דַּחֲרָרָה.

דְּהָתָם שָׁרֵי לכ"ע אפי' לְרַבָּנָן דִּפְלִיגִי אַחֲנַנְיָה כֵּיוָן דַּחֲרָרָה מֻנַּחַת ע"ג גֶּחָלִים כִּי קָרְמוּ פָּנֶיהָ לָא מְחַתּוּ לֵהּ דְּמַפְסִיד לָהּ שֶׁתִּתְחָרֵךְ לְגַמְרֵי וְכֵיוָן שֶׁהִיא רְאוּיָה לְאָוְכְלָהּ לָא מַחֲתִי בְּחִנָּם וְגַם תֹּאָפָה מְמֵילָא וְכֵן כָּתְבוּ כָּל הַפּוֹסְקִים שֶׁפָּסְקוּ דְּלָא כַּחֲנַנְיָ' כְּגוֹן הָרִי"ף ז"ל וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל דִּבְצָלִי ע"ג גֶּחָלִים מוֹדוֹ כ"ע כמ"ש הָרַ"ן ז"ל פ"ק לְדַעַת הָרִי"ף וְכֵן הָרַמְבַּ"ם בס' הַמִּלְחָמוֹת אֲבָל בְּקַדֵּרָה בְּרֶמֶץ מַמָּשׁ מוֹדָה חֲנַנְיָא דִּבְזֶה פְּשִׁיטָא דְּגָזְרִינַן שֶׁיִּחַתֶּה כֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל הַגֶּחָלִים הוּא מוּכָן לְחַתּוֹת וּבְקַדֵּרָה לֹא יַוְקְסַד כְּמוֹ בְּצָלִי וְלָכֵן אָסוּר כְּמוֹ רַב אַשִׁי בפ"ק דס"ל חָיְישִׁינַן לְחִיתּוּי אפי' בְּבַרְחָא וּבְבִשְׁרָא אַגַּוְמְרֵי עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַאֲכָל ב"ד כֵּיוָן שֶׁהוּא מוּכָן לְהִפּוּךְ וּלְחַתּוֹת אָסוּר כמ"ש רַשְׁ"י לְעֵיל ה"נ לַחֲנַנְיָא

בְּקַדָּרָה אֶלָּא כְּשֶׁהוּא כְּמַאֲכָל ב"ד אָז הָוֵי הַסְבָרָא אִיכְפָּא דע"ג גָּחָלִים לָא חָיְישִׁינַן לְחִיתּוּי בְּצָלִי שֶׁיִּתְחָרֵךְ אִם יַחְתֶּה אֲבָל בִּקְדָרָה גָּרַע ע"ג גָּחָלִים ולד"ה אָסוּר וּלְקַמָּן דְּמַיְיתֵי רָבָא רְאָיָה מֵהָא מַתְנִי' לָא מַיְיתֵי רְאָיָה מֵחֲרָרָה כ"א מִפַּת בַּתַּנּוּר וכמ"ש לְקַמָּן בע"ה מ"ש ר"י זַ"ל דִּבְחִנָּם דָּחַק רַשִׁ"י לְפָרֵשׁ כָּךְ: בֶּאֱמֶת תֵּימָא עַל רַשִׁ"י שֶׁהָרֵי ע"כ מֻוכְרָח לְפָרֵשׁ דְּבַחֲרָרָה אִיכָּא לְפִלּוּגֵי בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג דְּהָא מְשַׁנֵּי הָכִי וא"כ מַאי דַּוְקָיהּ לְפָרוּשֵׁי דְּהַמַּקְשָׁן מְפָרֵשׁ אַלְשָׁהוּת וְלֹא אַחֲרָה: ונלע"ד דְּרַשִׁ"י דְּחָקוֹ לְישָׁנָא דְּקָאָמַר הַיְינוּ דְּשָׁנֵי בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג מַשְׁמַע שֶׁהוּא דָּבָר יָדוּעַ וְזֶהוּ לִישָׁנָא דהיי"נו כְּלוֹמַר זֶהוּ שֶׁמָּצִינוּ שֶׁיֵּשׁ חִילּוּק וְאִי בַּחֲרָרָה אֵין הַחִלּוּק פָּשׁוּט וְלֹא מְצָאנֻהוּ בְּשׁוּם מָקוֹם אֶלָּא רַבִּי חֲלָבוֹ הוּא הַמְגַלֶּה לָנוּ חִלּוּק זֶה והל"ל אא"ב לְהַחֲזִיר אִיכָּא לְפִלּוּגֵי בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג וְעוֹד דְּקָאָרֵי לַהּ מַאי קָאָרֵי לַהּ וְהֵיכָן מָצָא בְּדִבְרֵי ר' חֲלָבוֹ דְּקָאֵי אַרִישָׁ' יות' מִסֵּיפָּ' כֵּינָן דַּאֲפִילּוּ לִשְׁהוֹת תְּנַן פְּלִיגִי גַּם בַּחֲרָרָה.

דְּאֵין לוֹמַר דְּמִסְתָּמָא קָאֵי ר"ח אַסְתָּמָא דְּמַתְנִי' לֹא אַדִּבְרֵי ב"ה דְּהָא אִי לְהַחֲזִיר תְּנַן נָמֵי רֵישָׁא ב"ה הִיא דְּהָא קָאָמַר וְהָךְ חֲרָרָה דַּאֲמַרִי לָךְ לָאו ד"ה אֶלָּא מַחֲלוֹקֶת ב"ש וב"ה וּלְכָךְ פִּי' רַשִׁ"י דְּהַמַּקְשָׁן לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ לְחַלֵּק בִּגְרוּפָה בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג אפי' בַּחֲרָרָה כ"א בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה וְזֶהוּ לִישָׁנָא דְּהַיְינוּ ר"ל דְּתוֹכָהּ הוּא מַטְמִין מַמָּשׁ בְּרֶמֶץ כמ"ש רַשִׁ"י וְהוּא הַטְמָנָה מַמָּשׁ דְּתְנֵינָא בְּכַמָּה דֻּוכְתִּין לֶאֱסוֹר ואע"ג דְּלְעֵיל כָּתַבְתִּי דְּגַם רַשִׁ"י מְחַלֵּק בֵּין שְׁהִיָּיה לְהַטְמָנָה דְּהַטְמָנָה הוּא לְצוֹרֶךְ מָחָר מ"מ ס"ל לִפְשׁוֹט דְּשְׁהִיָּה בְּרֶמֶץ מַמָּשׁ לֹא עֲדִיפָא מֵהַטְמָנָה דְּפְשִׁיטָא שֶׁיַּחְתֶּה לְבַשֵּׁל כֵּינָן שֶׁהַחִיתּוּי מוֹעִיל פְּשִׁיטָא דְּגָרַע יוֹתֵר שֶׁיַּחְתֶּה כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל הַיּוֹם וְאֵין חִילּוּק בֵּין שֶׁהָיָה לְהַטְמָנָה אֶלָּא אִם הַחִיתּוּי אֵינוֹ מוֹעִיל לְבַשֵּׁל וּלְהַחֲזִיק הַחֹם לֹא צָרִיךְ כמ"ש לְעֵיל.

וּלְטַעַם הָרִאשׁוֹן שֶׁכָּתַבְתִּי שָׁם שֶׁהַחִלּוּק בֵּין נוֹגֵעַ בְּרֶמֶץ דְּאָז גָּזַר גַּם חֲנַנְיָא פְּשִׁיטָא דא"ש וְהַתַּרְצָן הוּא שֶׁהֵשִׁיב דְּאַחֲרָה קָאֵי. וְיֵשׁ חִלּוּק בֵּין תּוֹכָהּ לע"ג.

אֲבָל הַמַּקְשָׁן לָא אַסִּיק אַדַּעְתֵּיהּ לְחַלֵּק: ע"ב ד"ה ש"מ מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ מֻוָתָּר פֵּ"ה דְּאִי מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ מַאי אֲתָא לְאַשְׁמְעִינַן וק' לְר"י הָא אִצְטְרִיךְ לְאַפּוֹקֵי מדר"מ ור"י דְּאָסְרִי אפי' חַמִּין בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה: וַאֲנִי אוֹמֵר דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּחַמִּין דר"מ ור"י וּדְכוּלֵּי שְׁמַעְתִּין הוּא שֶׁלֹּא הֻחַמּוּ כָּל צָרְכָּן וס"ל כפי' רַשְׁבָּ"א ז"ל לְקַמָּן ד"ה קַשְׁיָא דר"מ ומַה שֶׁהֵבִיאוּ רְאָיָה דע"כ חַמִּין הוּא ג"כ בְּשִׁיל כ"צ מִדְּקָאָמַר בַּגְּמָרָא וְאַף ר' אוֹשַׁעְיָא כו' וְדִלְמָא הוּחַם כָּל צָרְכּוֹ הָוָה.

נ"ל לְתָרֵץ כֵּינָן דְּסָתָם חַמִּין הָווּ לֹא הוּחֲמוּ כ"צ אִם אִיתָא דְּעֻבְדָּא דר"א הָוֵי כ"צ ה"ל לְפָרֵשׁ אֶלָּא ע"כ בְּסָתָם חַמִּין אַיְירִי דְּהָווּ שֶׁלֹּא הוּחֲמוּ כ"צ וְעוֹד אֶפְשָׁר דס"ל לְתַלְמוּדָא דִּבְזֶה אֵין סְבָרָא לְחַלֵּק כֵּינָן דב"ה ס"ל אַף מַחֲזִירִין א"כ הֲוָה חֲזָרָה וְשֶׁהָיָה שָׁוִין בִּגְרוּפָה וְכִי הֵיכִי דְּבִשָּׁהָה אֵין חִלּוּק בֵּין מִצְטַמֵּק ויפ' לוֹ אוֹ רַע לוֹ ה"נ בַּחֲזָרָה' וְאִי שָׁרֵי הוּחַם כ"צ אפי' בְּשַׁבָּת גַּם לֹא הוּחַם כ"צ שָׁרֵי דִּבְזֶה אֵין סְבָרָא לְחַלֵּק כֵּינָן דְּשָׁרֵי לְהַחֲזִיר מִשֶּׁחֲשִׁיכָה וא"כ ר"מ ור"י לֹא אָסְרוּ חַמִּין בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה אֶלָּא שֶׁלֹּא הוּחֲמוּ כ"צ אֲבָל מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ לֵיכָּא מַאן דְּאָסַר וּבָאֶמֶת צ"לע אִי כְּדִבְרֵי ר"י זַ"ל דְּלְאַפּוֹקֵי מדר"מ ור"י אָתֵי א"כ תִּקְשֵׁי ממ"נ אִי ס"ל לר' יִצְחָק בְּשֵׁם ר' אוֹשַׁעְיָא דְּמַתְנִי' לִשְׁהוֹת תְּנַן א"כ מַתְנִי' ר"י הִיא כִּדְאָמְרִינַן לְעֵיל וא"כ מַאן תְּנָא דְּפְלִיג עֲלֵיהּ דר"י וּמַתִּיר בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה מור"ל וא"כ

תִּקְשֵׁי כְּמַאן דְּלָא כַּר"מ וּדְלָא כַּר"י כְּדְפָרִיךְ בְּכָל דֵּוכְתָּא וְאִי ס"ל דְּמַתְנִי' לְהַחֲזִיר תְּנַן א"כ שָׁרֵי לִשְׁהוֹת בְּאִינּוּ גָּרוּף אפי' מוי"ל כִּדְאִיתָא בְּמַתְנִי'.

אִם לֹא שֶׁנֹּאמַר דקמ"ל דְּחַמִּין דר"י הָוֵי שֶׁלֹּא הוּחַמּוּ כ"צ. אֲבָל הוּחַמּוּ כ"צ שָׁרֵי וְאֵין לִשּׁוֹן התו' מַשְׁמַע כֵּן דְּמַשְׁמַע מִדְּבְרֵיהֶם דִּלְפִי הָאֱמֶת הָוֵי מור"ל לר"י אָסוּר וְכֵן תִּקְשֵׁי לְכָל הָאָמוֹרָאִים דְּשָׁרוּ מְצָטַמֵּק וְרַע לוֹ דְּאָתוּ דְּלָא כְּמַאן ע"כ ס"ל לְרַשִׁ"י דְּלָא ס"ד דר"י אַמְּצָטַמֵּק וְרַע לוֹ קָאֵי דְּבָהָא לֵיכָּא מַאן דְּאָסַר.

וּבְהָכִי א"ש דִּלְקַמָּן לָא קָשֶׁה דר"י אדר"י דְּאָסַר כָּאן אפי' חַמִּין שֶׁלֹּא הוּחַמּוּ כ"צ בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה וּלְקַמָּן הִתִּיר: וְהַשְׁתָּא א"ש וְלֹא צָרִיךְ לְשַׁנּוּיָא דִּלְכַתְּחִילָּה וְדִיעֲבַד וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לְמַאי דפי' רַשִׁ"י ס"ל דְּחַמִּין הָוֵי שֶׁלֹּא הוּחַמּוּ כ"צ הָא כָּתַב רַשִׁ"י בְּמַתְנִיתִין ב"ש אוֹמְרִים חַמִּין כו' דְּלָא צְרִיכִי לְבִשּׁוּלֵי א"כ מַשְׁמַע דְּהוּחַמּוּ כ"צ.

זֶה אֵינוֹ דְּכַוָּנַת רַשִׁ"י דְּבִישּׁוּל אֵינָן צְרִיכִין כ"א שֶׁיִּהְיוּ חַמִּין דְּבִישּׁוּל מַשְׁמַע דָּבָר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה עַד שֶׁיְּבַשֵּׁל, וּמַיִם אָמְרִינַן לְקַמָּן דַּף נ"א דְּמִקְרוּ נָאֶכָל כְּמוֹ שֶׁהוּא חַי וְלָא צְרִיכִי כ"א לְחַמָּמָן וּבְזֶה אֵין צָרִיךְ חִיתּוּי כִּי בְּלֹא חִיתּוּי יַחֲזִיק חֲזָקָה מִדְּבָרֵי רַשִׁ"י מוּכָח שֶׁכָּתַב אַחַ"כ אֲבָל לֹא תַּבְשִׁיל דְּנִיחָא לֵיהּ בִּישּׁוּלֵיהּ מַשְׁמַע שֶׁלֹּא נִתְבַּשֵּׁל כ"צ דְּבְנִתְבַּשֵּׁל לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר בִּישּׁוּלֵיהּ אֶלָּא צִימּוּקֵיהּ כְּדְכָתַב הָכָא ד"ה שָׁאנֵי הָכָא דְּקָטָמָא: ועי"ל דַּאֲפִי' אִי ס"ל לְרַשִׁ"י דְּחַמִּין הָוּוּ אפי' כ"צ מ"מ י"ל דס"ל דלר"י שָׁרֵי לב"ה חַמִּין אפי' בְּאֵינָהּ גְּרוּפָה דע"כ צ"ל הָכִי לע"ד לְמָאן דְּאָסַר מְצָטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ ומור"ל שָׁרֵי א"כ ע"כ ס"ל דְּמַתְנִיתִין לִשְׁהוֹת תְּנַן דְּאִי לְהַחֲזִיר א"כ שָׁרֵי אפי' מוי"ל דַּאֲפִילּוּ כְּמַאֲכַל ב"ד שָׁרֵי וַאֲפִי' אִם נִרְצָה לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם מ"מ סְתָם תַּבְשִׁיל הָוֵי מְצָטַמֵּק וי"ל כמ"ש התו' וּמֻוכָרַח הוּא בְּמַתְנִי' מִדְּמְחַלֵּק בֵּין חַמִּין לְתַבְשִׁיל וכ"כ הָרֹא"שׁ דמ"ד מוי"ל אָסוּר ס"ל דְּלָא כַּחֲנַנְיָא וא"כ צ"ל אע"ג דב"ה כְּמַתְנִיתִין קָאָמְרִי חַמִּין בְּגְרוּפָה ה"ה בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה אֶלָּא דלב"ש קָאָמְרִי דְּקָאָמְרִיתּוּחַמִּין וְלֹא תַּבְשִׁיל זֶה אֵינוֹ אֶלָּא אפי' תַּבְשִׁיל דְּחַמִּין שָׁרֵי אפי' בְּאֵינָהּ גְּרוּפָה ולב"ש אָסוּר בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה דְּלָא שָׁרוּ כ"א בִּגְרוּפָה ואע"ג דְּמַחֲלוֹקֶת זֶה לֹא נִזְכַּר בְּדִבְרֵיהֶם צ"ל ע"כ דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא דְּאִי שָׁרֵי בִּגְרוּפָה אפי' מוי"ל בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה שָׁרֵי מור"ל כֵּיוָן דְּלָא גָּזְרִי גְּרוּפָה אַטּוּ שאג"ה דְּלָא גָּזְרִי מור"ל אַטּוּ מוי"ל דְּכָל הֵיכָא דְּלֹא שַׁיָּיךְ חִיתּוּי לֹא גָּזְרִי וא"כ גַּם בְּדִבְרֵי ר' יוֹנָה לְבֵית הִילֵּל נִפְרַשׁ הָכִי וא"כ לֹא צָרִיךְ לְאַשְׁמְעִינַן ר' אוֹשַׁעְיָ' מִידֵּי דְּנִדַּאי מור"ל לר"י שָׁרֵי דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא כמ"ש: וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל כֵּיוָן דְּהַשְׁתָּא ס"ד דְּמִשּׁוּם דְּהֲוָבְעֵי' הָדְרָא לְמִלְּתָא קַמָּיְיתָא א"כ מַאי פָּרִיךְ בָּתַר הָכִי א"ה מַאי לְמֵימְרָא.

נ"ל דְּרַשִׁ"י ז"ל פֵּירְשָׁהּ בְּמִילְּתֵיהּ שֶׁכָּתַב שָׁאנֵי הָכָא דְּקָטָמָהּ. וְגַלִּי דַּעְתֵּיהּ דְּלָא נִיחָא לֵיהּ בְּצִמּוּקוֹ.

נִשְׁמַר מִזֶּה דְּהַמַּקְשֶׁן לָא הָוֵי ס"ד שֶׁקָּטָמָהּ מִשּׁוּם שֶׁרוֹצָה לְהַשְׁהוֹת אֶלָּא שֶׁפֵּירוּשׁוֹ שֶׁקָּטָמָהּ מְמֵילָא וְאַחַ"כ הֲוָבְעָרָה דְּזֶה הָוֵי כְּלֹא קָטָמָהּ כְּלָל. דְּהַמַּקְשֶׁן הָוֵי ס"ל דְּאִי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁקָּטָמָהּ מִשּׁוּם הָכִי כְּדֵי לְהַשְׁהוֹת אוֹ מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יִצְטַמֵּק יוֹתֵר מִדַּי אוֹ כְּדֵי לְצַנֵּן שֶׁיִּהְיֶא אָז מֻוָּתָּר לְהַשְׁהוֹת פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי כִּדְפָרִיךְ בָּתַר הָכִי דְּכֵיוָן דְּלָא נִיחָא לֵיהּ בְּצִמּוּקִי' וְעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה ע"ז פְּשִׁיטָא דְּלָא חָיְישִׁינַן לְחִיתּוּי אֶלָּא ע"כ דְּקָטָמָהּ ר"ל שֶׁקָּטָמָהּ כְּבָר מְמֵילָא קוֹדֶם שֶׁנָּתַן הַמַּאֲכָל וְהֲוָבְעָרָה מֻוָּתָּר אַחַ"כ לְהַשְׁהוֹת עָלֶיהָ ואע"ג דְּהַשְׁתָּא הָוֵי נַוְדַּאי כְּמוֹ שֶׁהִסִּיקוּהָ

בַּתְּחִילָּה נְקַט כָּךְ וְלֹא נְקַט שֶׁהַסִּיקוּהָ בִּתְחִילָּה הָיָה סוֹבֵר הַמַּקְשָׁן דְּנָקְטָא לִרְבוּתָא דְּאַפֵּ"ה אֵין מֻוָתָּר לְהַשְׁהוֹת עָלֶיהָ כ"א חַמִּין וְתַבְשִׁיל שֶׁנִּגְמְרוּ כ"צ וְאֵצֶ"ל בִּתְחִילַּת הַהֶיְסֵק ומ"מ לָא הָוֵי ס"ל דקמ"ל הַאי דִּינָא דְּמַשְׁמַע דְּהֶתֵּירָא אֲתָא לְאַשְׁמוֹעִינַן כִּדְכָתַב ר"י לְשִׁיטָתֵיהּ: וְעוֹד דְּגַם זֶה לָא הָוֵי רְבוּתָא כ"כ לִקְבּוֹעַ עָלֶיהָ מֵימְרָא בִּפְנֵי עַצְמָהּ אֶלָּא דְּהָוֵי רְבוּתָא טְפֵי מִן תְּחִילַּת הַהֶיְסֵק וא"כ פָּרִיךְ דע"כ קמ"ל דְּמִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ מֻוָתָּר.

וּמְשַׁנֵּי שָׁאנֵי הָכָא דְּקָטָמָהּ מִשּׁוּם הָכִי וא"כ אע"ג דְּהֲוַבְעָרָה שָׁרֵי וּמָשָׁךְ הַלָּשׁוֹן כָּךְ דְּקָאֵי עַל הַמַּקְשָׁן דְּקָאָמַר מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ מֻוָתָּר וְקָאָמַר שָׁאנֵי מִצְטַמֵּק זֶה דְּקִיטְּמָהּ ר"ל שֶׁהִיא קְטוּמָה כְּשֶׁאָר קְטוּמָה דְּמַתְנִי' שפי' דְּקָטָמָהּ מִשּׁוּם הַשְׁהָיָה וְכֵן הוּא לְשִׁיטַת ר"י וְהַשְׁתָּא א"ש הַכֹּל: ד"ה דְּיוּקָא דְּמַתְנִי' קמ"ל פֵּ"ה דְּקָרְמוּ פָּנֶיהָ ש"ד וְאֵין נִרְאֶה דְּדְיוּק פָּשׁוּט הוּא כו'.

ולעד"נ לְפִי מַאי דְּפָרִישִׁית לְעֵיל דְּמֵחֲרָרָה לֵיכָּא לְמֵידַק מִידֵי דְּשָׁם כ"ע מוֹדוֹ כ"א מִפַּת לְתוֹךְ הַתַּנּוּר דְּיֵיק וְכֵן מוּכָח מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָא דְּבָרוּר דְּלָא עַל חַנָּם דָּחַק עַצְמוֹ לְהוֹכִיחַ דְּתַנּוּר לָאו גָּרוּף וְקָטוּם הוּא וא"כ וכו' וּמַה לוֹ וּלְהוֹכָחָה זוֹ וְלֹא הוֹכִיחַ מִפְּשָׁטֵיהּ דְּמַתְנִי' דְּקָתָנֵי חֲרָרָה ע"ג גֶּחָלִים אֶלָּא ע"כ ס"ל לְרַשְׁ"י דְּמֵהָא לֵיכָּא לְאוֹכְחֵי מִידִי וא"כ טוּבָא קמ"ל דְּלָא תֵּימָא עַד שֶׁיִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ אֲחָרָה קָאֵי לָא אַפַּת לְתוֹךְ הַתַּנּוּר דְּגַבֵּי פַּת לְעוֹלָם אָסוּר עַד שֶׁתֹּאפֶה לְגַמְרֵי וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לִישָׁנָא דְּמַתְנִי' דְּקָתָנֵי יִקְרְמוּ פָּנֶיהָ וְלָא קָתָנֵי פְּנֵיהֶם כֵּינָן דְּאַתַּרְוַיְיהוּ קָאֵי וּמֵחֲרָרָה אֵין לְהוֹכִיחַ כְּלוּם כמ"ש קמ"ל.

וְזֶה לע"ד אֱמֶת וְיַצִּיב בְּלִי סָפֵק אע"ג דְּלִישָׁנֵיהּ לְפוּם רֵיהֲטָא לָא מַשְׁמַע קְצָת כֵּן יֵשׁ לְפָרְשׁוֹ הָכִי ועי"ל דְּמַתְנִי' אֵיכָּא לְדַחוּיֵי דְּמַאן לֵימָא לָן דְּאִי קָרְמוּ פָּנֶיהָ שָׁרֵי לְהַשְׁהוֹת דִּילְמָא הַתַּנָּא לָא נָחִית לְדִין שֶׁהָיָה אֶלָּא לְדִין נְתִינָה לְכַתְּחִילָּה דקמ"ל דַּאֲפִילּוּ אִם אַחַר הַקְּרִימָה יִגְרֹף הַגֶּחָלִים אוֹ יִסְתּוֹם פִּי הַתַּנּוּר דְּבִסְתִימ' פִּי הַתַּנּוּר פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי כְּדְמַשְׁמַע פ"ק דְּפָרִיךְ ולר"א דְּשָׁרֵי וְהָתְנַן אֵין צוֹלִין כו' אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּצוּלוּ מבע"י הָתָם דְּבַרְחָא וְלָא שְׁרִיק מַשְׁמַע דְּבִשְׁרִיק שָׁרֵי אפי' לֹא יְצוּלוּ מבע"י כְּמַאֲכָל ב"ד דְּכְדֵי שֶׁיְּצוּלוּ הָוֵי כְּמַאֲכָל ב"ד כִּדְאִי' ספ"ק א"כ ה"ה לְרַבָּנָן בְּמַאֲכָל ב"ד דְּשְׁלָא הִגִּיעַ לְמַאֲכָל כְּבֶן דְּרוֹסַאי לַחֲנַנְיָא הָוֵי כב"ד לְרַבָּנָן אַפֵּ"ה לֹא יִתֵּן לְכַתְּחִילָּה אא"כ יִקְרְמוּ פָּנֶיהָ מבע"י דְּבְצִיר מֵהָכִי הָוֵי מְבַשֵּׁל בְּשַׁבָּת כֵּינָן שֶׁלֹּא נִקְרְמוּ פָּנֶיהָ מבע"י אע"פ שֶׁיְּגְרֹף אוֹ יִסְתּוֹם וְלָא נָחִית הַתַּנָּא לְדִין שהי' דְּשְׁהָיָה תְּנָא לְקַמָּן פ' כִּירָה דְּאָסוּר לְהַשְׁהוֹת וְלָא קמ"ל כָּאן אֶלָּא אֲפִילּוּ אִם יִגְרֹף אוֹ יִסְתּוֹם בָּתַר הַקְּרִימָה לֹא יִתֵּן לְכַתְּחִילָּ' עַד שֶׁיִּקְרְמוּ וּלְעוֹלָם אִם קָרְמוּ פָּנֶיהָ צָרִיךְ לִגְרֹף בַּחֲרָרָה אוֹ לִסְתּוֹם הַתַּנּוּר בְּפַת כְּדֵי לְשַׁהוֹת קמ"ל דְּיוּקָא: דף לח ד"ה עָבַר וְשָׁהָא מאי , הִנֵּה רַשְׁ"י ז"ל שפי' בְּהֶדְיָא דְּקָאֵי אַמֵּזִיד.

צָרִיךְ יְיִשּׁוּב. וְעַיֵּין בָּרֹאשׁ"ש ז"ל שֶׁהֵבִיא כַּמָּה פֵּירוּשִׁים עַל בַּעְיָא זוֹ.

ולעד"נ שֶׁאֵין גַּם אֶחָד שֶׁנּוֹכַל לוֹמַר עָלָיו כִּי הוּא זֶה כַּוָּנַת רַשְׁ"י ע"ש וְכֵן פִּי' שֶׁל בַּעַל הַמָּאוֹר ז"ל שֶׁכָּתַב דִּמְסַפְּקָא לֵיהּ אִי ר' יוֹדָא דְּקָאָמַר מֻוָתָּר אוֹ אָסוּר אִם הוּא לְכַתְּחִילָּה אוֹ דִּיעֲבַד. ע"ש.

הִנֵּה רַשְׁ"י פִּי' בְּהֶדְיָא דר"י אַדִּיעֲבַד קָאֵי ד"ה אָסוּר לְאָוְכְלָן כו'. לְכָךְ נִרְאֶה דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל דְּקָמַבְעְיָא לֵיהּ הִלְכְתָא מַאי וְקָאֵי אַמִּצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ לְמֵאן דְּאָסַר דְּבָעְיָא רֵאשׁוֹנָה קָאֵי

לפי' רָשִׁ"י אַמַּאֲכָל ב"ד לְמָאן דְּאָסַר כִּדְפִי' רַשִׁ"י לְעֵיל בְּהֶדְיָא וְהַשְׁתָּא קָמַבַּעְיָא לֵיהּ לְמָאן דְּאָסַר מוי"ל אִי ר"ל לְכַתְּחִילָּה אָסוּר וּבְדִיעֲבַד מֻוָתָּר אוֹ אפי' דִּיעֲבַד דאע"ג דר"י אָסַר אפי' בְּדִיעֲבַד מ"מ מַבַּעְיָא לֵיהּ אִי הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ דְּהָא כַּמָּה אָמוֹרָאִים פָּסְקִי דַּאֲפִילּוּ לְכַתְּחִילָּה שָׁרֵי א"כ דִּילְמָא אִינָךְ אָמוֹרָאִים כְּגוֹן רַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָסְרִי הַיְינוּ לְכַתְּחִילָּה דְּגַם ר"מ אוֹסֵר לְכַתְּחִילָּה אֲפִילּוּ בִּגְרוּפָּה וּנְהִי דְּלָא ס"ל כְּוָותֵיהּ בִּגְרוּפָּה בְּשֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָּה פָּסְקִי כְּוָותֵיהּ.

אוֹ דִּילְמָא אפי' בְּדִיעֲבַד אָסוּר כר"י וּפְשִׁיט מר' יוֹסִי דַּעֲבַד עוּבְדָּא וּמַעֲשֶׂה רַב וְעוֹד דר"י נָיְמוּקוֹ עִמּוֹ: וְעוֹד דְּקָאֵי עִם ר"י בַּחֲדָא שִׁיטְתֵיהּ ואע"ג דְּכַמָּה אָמוֹרָאֵי פָּסְקִי דַּאֲפִי' לְכַתְּחִילָּה שָׁרֵי הַיְינוּ דְּפָסְקִי כַּחֲנַנְיָא אֲבָל אָמוֹרָאֵי דְּאָסְרִי וְלָא ס"ל כַּחֲנַנְיָא מִסְתָּמָא לָא שָׁבְקִי ר' יוֹסֵי ור' יוֹדָא וּפָסְקִי כר' מֵאִיר.

וְאַל תִּתְמַהּ דְּלָא קָאָמַר בְּקִיצּוּר אִיבַּעְיָא לְהוּ הִילְכְתָא מַאי. דִּכְיוֹצֵא בָּזֶה מָצִינוּ בְּגִיטִּין דַּף פ"ה אִיבַּעְיָא לְהוּ מִי בָּעֵינַן וְדַן אוֹ לָא בָּעֵינַן וְדַן וּפי' רַשִׁ"י כְּלוֹמַר הֲלָכָה כר' יוּדָא אוֹ כְּרַבָּנַן ואע"ג דְּמִסְתָּמָא הֲלָכָה כְּרַבָּנַן מ"מ אֶפְשָׁר דְּמִסְתַּבֵּר טַעְמֵיהּ דר"י.

וכ"ש הָכָא דְּכַמָּה אָמוֹרָאֵי פָּסְקוּ דְּשָׁרֵי אפי' לְכַתְּחִילָּה כמ"ש וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה מָצִינוּ בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: ועי"ל דְּרַשִׁ"י אֶפְשָׁר דס"ל דְּמִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ גָּרַע מִמַּאֲכָל ב"ד כדס"ל לְכַמָּה פּוֹסְקִים וְכֵן כָּתְבוּ מָהַרְשָׁ"ל וּמוֹרִי מָהָרָ"ם זַ"ל לְעֵיל אַדִּבְרֵי התו' זַ"ל ד"ה אא"ב לְהַחֲזִיר וא"כ ס"ל לְרַשִׁ"י דִּלְעֵיל קָמַבַּעְיָא לָן לְמָאן דְּאָסַר וְהַשְׁתָּא קָמִיבַּעְיָ' לָן לְדִידָן דס"ל כַּחֲנַנְיָא וְגַם חֲנַנְיָא מוֹדֶה בְּמִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ לְכַמָּה אָמוֹרָאִים וְאֶפְשָׁר דְּהִלְכְתָא הָכִי דְּאָסוּר א"כ אִם עָבַר וְשָׁהָא מַאי דאע"ג דר"י אָסַר הַיְינוּ דְּלָא ס"ל כַּחֲנַנְיָ' דְּהָא אָסַר לְהַשְׁהוֹת אפי' כְּמַאֲכָל ב"ד אֲבָל לְדִידָן דס"ל כַּחֲנַנְיָ' ומ"מ אָסְרִינַן מוי"ל מְבַעְיָ' לָן לְכַתְּחִילָּה אוֹ דִּיעֲבַד וּפְשִׁיט מר' יוֹסִי ואע"ג דְּאֵיכָּא לְמִדְחֵי דִּילְמָא ר"י לָא ס"ל כַּחֲנַנְיָ'.

י"ל דְּלָא נ"ל לְתַלְמוּדָא לְאוֹקְמָה לר"י דְּלָא כְּהִלְכְתָא כֵּיוָן דר"י לֹא גִּילָּה דַּעְתּוֹ בְּמַאֲכָל ב"ד דְּאָסוּר מִסְתָּמָא כְּהִלְכְתָא ס"ל כִּסְתָם מַתְנִי': וְעוֹד דה"ל לר' חֲנִינָא לְאַשְׁמְעִינַן דס"ל לר"י אפי' מַאֲכָל ב"ד אָסוּר וכ"ש מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ דְּדוֹחֵק לוֹמַר דר' חֲנִינָא עֲוָבְדָּא קמ"ל הֵיכָן הָיָה דְּנַדַּאי ר"ח לִפְסוֹק הֲלָכָה בָּא: וְעוֹד מַה לוֹ לר"ח לְהַזְכִּיר מַעֲשֶׂה זֶה ה"ל לִפְסוֹק בְּקִיצּוּר כר' יוּדָא אֶלָּא ר"ח קמ"ל דלכ"ע מוי"ל אָסוּר ש"מ דַּאֲפִי' דִּיעֲבַד אָסוּר וּמְשַׁנֵּי דִּלְשַׁבָּת זֶה אָסַר לָהֶן וְכַחֲנַנְיָא וְאַפ"ה לְכַתְּחִילָּה אָסוּר וּבְהָא א"ש.

וְאַחֲרֵי כְּתְבִי זֶה מָצָאתִי שֶׁהֵבִיא הָרַמְבַּ"ן זַ"ל בס' הַמִּלְחָמוֹת פי' זֶה בְּשֵׁם הָרַב ר' אַבְרָהָם זַ"ל. וְסָתַר הר"א פי' זֶה דְּהֵיכָן פָּשׁוּט לֵיהּ לְתַלְמוּדָא דַּחֲנַנְיָא אָסַר מוי"ל וה"ל לְפָרֵשׁ בַּתְּחִילָּה מַה לִּי אָמַר חֲנַנְיָא בָּזֶה ע"ש: וְלִי נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּפָשׁוּט לֵיהּ לְתַלְמוּדָא דְּהָנָךְ אָמוֹרָאֵי דְּאָסְרִי מוי"ל ס"ל כַּחֲנַנְיָ' דְּנַדַּאי לָא פְּלִיגִי אַסְתָּם מַתְנִי' כְּדְאָמַר רָבָא תַּרְוַוְיְיהוּ תְּנֵיָנָא וְהַיּוֹתֵר קָשֶׁה דְּתַלְמוּדָא בָּעֵי לְתַרוּצֵי לְרַב שֵׁשֶׁת דְּמַאי קמ"ל וְהָא תַּרְוַוְיְיהוּ תְּנֵיָנָא מַשְׁמַע דְּפָשׁוּט הוּא דְּשָׁרֵי עַד שֶׁצָּרִיךְ ר"ש לְתָרֵץ מַאי קמ"ל.

וְתֵימָא דְּטָפֵי הָוֵי לְהַקְשׁוֹת לְכַמָּה אָמוֹרָאֵי דְּאָסְרִי בְּמִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹואע"ג דְּלִשִׁיטַת הָרֹא"שׁ י"ל יֵישֵׁב גַּם קֻשְׁיָא הַיְינוּ לְדִידֵיהּ דְּלָא ס"ל כַּחֲנַנְיָא אֲבָל רַשִׁ"י דס"ל כַּחֲנַנְיָ' לָא ס"ל כְּפֵירוּשׁוֹ כְּמוֹ שֶׁמְּפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא דְּקֻשְׁיַת רָבָא הִיא דְּלָמָּה לֵיהּ לְאַשְׁמְעִינַן וְלֹא פי' דְּהַקֻּשְׁיָא

דה"ל לִפְסֹוק כְּמַתְנִי' דְּלֵעֵיל וא"כ קָמַבָּעְיָ' לְהוּ אִי אָסְרִי מִשּׁוּם שֶׁמָּא יְחַתֶּה כֵּינָן שֶׁהַצִּימּוּק יָפֶה לוֹ הַחִיתּוּי מוֹעִיל לוֹ כָּל כַּמָּה וְלָא דָּמֵי לְמַאֲכָל ב"ד שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל אפי' בְּלֹא חִיתּוּי וְהַצִּימּוּק רַע לוֹ משא"כ הָכָא יוֹתֵר שֶׁיַּחְתֶּה יְצִטַּמֵּק יוֹתֵר וא"כ אָסוּר אפי' בְּדִיעֲבַד אוֹ דִּלְמָא לִשְׁמָא יְחַתֶּה לֹא חָיְישׁ חֲנַנְיָא וְאֵינוֹ אָסוּר כ"א לְכַתְּחִילָּה כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר וְנִגְמַר הֵיטֵב בְּלָאו הָכִי וא"כ הוּא מִשֶּׁהֵא שֶׁלֹּא לְצֹורֶךְ וְלָא דָּמֵי לְמַאֲכָל ב"ד דְּשָׁרֵי לְצֹורֶךְ שַׁבָּת אפי' לְכַתְּחִילָּה מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת כֵּינָן שֶׁאֵינוֹ נִגְמַר כ"כ וּבְהָא מְיַיְשָׁב נָמֵי מַה שֶּׁהִקְשָׁה הר"א זַ"ל דְּלָמָּה פָּשִׁיט מר' יוֹסֵי דִּלָּא יָדְעִינַן אִם לְאוֹתָהּ שַׁבָּת אוֹ לְשַׁבָּת הַבָּאָה וְלָא פָּשִׁיט מר"מ ור' יוּדָא דְּמִדִּבְרֵיהֶם נִשְׁמַע כִּי הֵיכִי דְּמַאי דְּאָסַר לְדִידְהוּ אָסוּר אפי' בְּדִיעֲבַד ה"ה מַאי דְּאָסַר לַחֲנַנְיָא וּבָזֶה א"ש דְּאִינְהוּ חָיְישִׁי לִשְׁמָא יְחַתֶּה וְלָכֵן קָנָסוּהוּ אֲבָל חֲנַנְיָ' י"ל דְּלָא חָיְישׁ לְעוֹלָם לִשְׁמָא יַחְתֶּה אֶלָּא דְּלֹא רָצָה לְהָקֵל בְּאִיסּוּר שַׁבָּת כ"כ כֵּינָן שֶׁהַמַּאֲכָל נִגְמַר וְרָאוּי לַאֲכִילָה הֵיטֵב בְּלֹא צִמּוּק וְהָוֵי כְּמוֹ שֶׁלֹּא לְצֹורֶךְ כְּלָל.

וְלֹא יָכוֹלְתִּי לִירֵד לְסוֹף דַּעַת זֶה הָרַב זַ"ל מַאי דְּהַזְכִּיר דְּנִשְׁמַע מדר"מ. נְהִי דר"מ אָסַר בְּדִיעֲבַד תַּבְשִׁיל שֶׁלֹּא בְּיֹשֶׁל כ"צ אֲבָל בְּמִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ לָא אָסַר כ"א לְכַתְּחִילָּה וא"כ מַבָּעְיָא לָן הָנָךְ אָמוֹרָאִים דס"ל כַּחֲנַנְיָא כמ"ש וְאָסְרִי.

מ"מ מוי"ל גַּם לַחֲנַנְיָא הֵיאַךְ ס"ל לַחֲנַנְיָא לְדִידְהוּ אִי אָסוּר לְכַתְּחִילָּה כר"מ אוֹ דִּיעֲבַד כר"י: ונ"ל דְּטַעְמוֹ שֶׁל ר"מ מִשּׁוּם מַאי דְּכָתַבְתִּי דְּלָא אָסוּר מוי"ל מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַחְתֶּה כ"א מִשּׁוּם שֶׁהָיָה שֶׁלֹּא לְצֹורֶךְ כְּלָל אֲבָל בְּמַאֲכָל ב"ד חָיְישׁ ר"מ לְחִיתּוּי אוֹ אֶפְשָׁר דס"ל דְּלָא חָיְישִׁינַן כ"כ שֶׁמָּא יַחְתֶּה מִשּׁוּם צִימּוּק דְּלָא שְׁכִיחַ שֶׁיְּחַתֶּה מִשּׁוּם הָכִי כֵּינָן שֶׁרָאוּי לַאֲכִילָה הֵיטֵב בְּלָאו הָכִי אֶלָּא דְּלְכַתְּחִילָּה אָסַר גַּם בְּזֶה שֶׁמָּא יִקָּרֶה וִיחַתֶּה וְכֵן נוֹכַל לוֹמַר לַחֲנַנְיָא דְּבְמַאֲכָל ב"ד לֹא חָיְישׁ כְּלָל לְחִיתּוּי ובמוי"ל לְכַתְּחִילָּה חָיְישׁ וּבְדִיעֲבַד שָׁרֵי כֵּינָן דְּלָא יְחַתֶּה מִשּׁוּם זֶה וא"כ קָמַבָּעְיָא הָנָךְ אָמוֹרָאֵי דְּאָסְרִי גַּם לַחֲנַנְיָא דס"ל פָּשׁוּט דַּחֲנַנְיָא מוֹדֶה אֵיךְ ס"ל דְּמוֹדָה אִי כר"מ אוֹ כר"י וא"כ לֹא שַׁיָּיךְ לְהַקְשׁוֹת מַאי דְּקָשֶׁה קָצָת לפי' הָרִאשׁוֹן שֶׁלִּי מַאי קָמַבָּעְיָא לֵיהּ פָּשִׁיטָא דַּהֲלָכָה כר"י נֶגֶד ר"מ אע"ג דִּכְבָר יָשַׁבְתִּי גַּם לְלִישָׁנָא קַמָּא אֲבָל לְלָשׁוֹן זֶה מְיַיְשָׁב שַׁפִּיר דְּנִדְאֵי אֵין הֲלָכָה כר"י אֶלָּא כַּחֲנַנְיָ' ומוי"ל דְּמוֹדֶה חֲנַנְיָא לְמָאן מוֹדֶה לר"מ אוֹ לר"י דְּלָא מְבָּעְיָא אִם הָנָךְ אָמוֹרָאֵי יָדְעִי שׁוּם בָּרַיְיתָא דְּמוֹדֶה חֲנַנְיָ' במוי"ל פָּשִׁיטָא דְּאֵיכָּא לְמִבְעֵי אֵיךְ ס"ל "ל לַחֲנַנְיָא בְּבָרַיְיתָא אֶלָּא אפי' אִם נֶאֱמַר דְּהָנָךְ אָמוֹרָאֵי ס"ל מִסְּתָרָא דְּלָא פְּלִיג חֲנַנְיָא במוי"ל אֵיכָּא לְמִבָּעְיָא אִם אֵין סְתָרָא בְּעֵינֵיהֶם שֶׁיִּתֵּיר חֲנַנְיָ' אֲפִילּוּ לְכַתְּחִילָּה אוֹ דַּוְקָא דִּיעֲבַד וּבְהָא לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר דַּהֲלָכָה כר"י דַּחֲנַנְיָא אֶפְשָׁר דס"ל כִּסְתָרַת ר"מ דְּבִתְנָאִים לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר הָכִי דַּחֲנַנְיָא הוּא תַּנָּא כְּמוֹ ר"י וק"ל: ע"ב ד"ה אפי' בְּשַׁבָּת רָאִיתִי בְּדִבְרֵי בַּעַל הַמָּאוֹר זַ"ל שֶׁהֵבִיא רְאָיָה לִדְבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל מִסּוֹף פ' אע"פ דְּקָתָנֵי אוֹכֶלֶת עִמּוֹ לֵילֵי שַׁבָּת וְשַׁבָּת א"כ מַשְׁמַע דְּסָתָם שַׁבָּת הֵיא יוֹם הַשַּׁבָּת: דַּף לט ד"ה מִפְּנֵי שֶׁמְּזִיז עָפָר מִמְּקוֹמוֹ כו' ור"ת הִקְשָׁה לַפֵּ"ה דְּמַאי דְּמַשְׁנֵי בְּסָמוּךְ סְתָם גַּג לֵית בֵּיהּ עָפָר אַדְּרַבָּה הָא יֵשׁ בּוֹ מַעֲזִיבָה וא"כ לִיגְזוֹר שֶׁמָּא יַחְפֹּור וִיכַסֶּה עכ"ל.

לע"ד קָשֶׁה לִי עוֹד עַל פירש"י זַ"ל מַאי דְּקָאָמַר אֵיכָּא בֵּינַיְיהוּ עָפָר תִּיחוּחַ ופי' רַשְׁ"י תִּיחוּחַ בְּעוֹמֶק דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְמֵיזָז וק' לִי כֵּינָן דְּגָזְרוּ חֲכָמִים אִם נַתִּיר כָּאן שֶׁמָּא פַּעֲמַיִם לֹא יִהְיֶה עָפָר כָּל הַצֹּורֶךְ וְיַחְפֹּור א"כ מַה לִּי שֶׁעָפָר זֶה הוּא תִּיחוּחַ מ"מ הָא חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא

לֹא יִהְיֶה פְּעָמִים עָפָר וַיַּחְפֹּר וַאֲפִ' נֹאמַר דה"פ דִּבְקַרְקַע דְּשַׁיְיכָא בֵּיהּ חֲפִירָה לֹא הִתִּירוּ הַטְמָנָה שֶׁמָּא לֹא יִהְיֶה עָפָר כָּל הַצּוֹרֶךְ וַיַּחְפֹּר אֲבָל בַּעֲפַר תִּיחוּחַ בְּעוֹמֶק דְּלֹא שַׁיְיךְ בָּהּ חֲפִירָה כְּלָל כִּי הוּא תִּיחוּחַ בְּעוֹמֶק שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ לְקַרְקַע קָשֶׁה כְּלָל וְגַם לֹא יַטְמִין כ"כ בְּעוֹמֶק בְּהָא הִתִּירוּ וְלֹא חָשְׁשׁוּ לְמָקוֹם אַחֵר שֶׁלֹּא יִלְמֹד מִזֶּה לְהַטְמִין בְּקַרְקַע דְּשַׁיְיךְ בָּהּ חֲפִירָה כֵּיוָן דְּכָאן לֹא שַׁיְיךְ חֲפִירָה משא"כ אִם נַתִּיר לוֹ הֵיכָא דְּשַׁיְיכָא חֲפִירָה אע"ג דַּיֵּשׁ עָפָר כָּל הַצּוֹרֶךְ עַתָּה מ"מ כֵּיוָן שֶׁקַּרְקַע זוֹ רְאוּיָה לַחֲפִירָה יַטְמִין פַּעֲמַיִם בַּקַּרְקַע שֶׁלֹּא יְהֶיֶה כָּל הַצּוֹרֶךְ וַיַּחְפֹּר דְּהָא ע"כ צ"ל הָכִי בְּמַתְנִי' דְּאֵיכָא עָפָר כָּל צוֹרֶךְ וְאַפִּ"ה גָּזְרִינַן אַטּוּ דְּלֵיכָּא דְּאִי לֵיכָּא הֵיכָא מַטְמִין וְאָפְשָׁר לוֹמַר דְּחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא בְּמָקוֹם שֶׁרוֹצָה לְהַטְמִין אֵין שָׁם עָפָר כ"צ וְלָכֵן אָסְרוּ חֲכָמִים לְהַתְחִיל לְהַטְמִין בְּמָקוֹם דְּלָא יָדְעִינַן בְּוַדַּאי שֶׁיֵּשׁ שָׁם כ"צ שֶׁמָּא הוּא סוֹבֵר שֶׁהוּא כ"צ וְאֵינוֹ שָׁם וְאָתֵי לְאַזּוֹזֵי אֲבָל הֵיכָא דְּיָדְעִינַן בְּוַדַּאי לָא גָּזְרִינַן אַטּוּ מָקוֹם אַחֵר אֶלָּא שֶׁלִּשְׁוֹן רַשְׁ"י ז"ל לֹא מַשְׁמַע קָצַת כֵּן שֶׁכָּתַב שֶׁמָּא לֹא יְהֶיֶה שָׁם עָפָר כו' וְלֹא כָּתַב שֶׁמָּא אֵין שָׁם מַשְׁמַע אֲפִילּוּ מַטְמִין הֵיכָא דְּאֵיכָא עָפָר כ"צ אָסוּר שֶׁמָּא פַּעֲמַיִם לֹא יְהֵא וא"כ כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ עָפָר כָּל צוֹרֶךְ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לַחְפֹּר מַה בֵּין זֶה לַעֲפַר תִּיחוּחַ אֶלָּא ע"כ בַּעֲפַר תִּיחוּחַ מַיְירֵי דְּלֹא שַׁיְיךְ שָׁם חֲפִירָה אוֹ שֶׁלֹּא יַטְמִין כ"כ בְּעוֹמֶק א"כ א"ש הָא מ"מ קָשֶׁה לִי הָא ק"ל דְּלָא פְּלוּג רַבָּנָן בִּגְזֵרָתָם דְּכָל הֵיכָא שֶׁגָּזְרוּ אָסוּר אֲפִילּוּ לֹא שַׁיְיךְ טַעַם שֶׁלָּהֶם כִּדְקָאָמַר רָבָא פ"ק אֲפִילּוּ גָּבוֹהַּ שְׁתֵּי קוֹמוֹת וּלְקַמָּן דַּף קמ"ט פָּרִיךְ נָמֵי וּשְׁקִיל וְטָרֵי דְּלָא פְּלוּג רַבָּנָן בְּכָל מָקוֹם בִּגְזֵרָתָם וּמַסִּיק דְּרָבָא תַּנָּאֵי הִיא וא"כ גַּם כֵּן מֻוְכָרְחִין אָנוּ לוֹמַר דְּרַב יוֹסֵף לָא ס"ל דְּרָבָא וּבְוַדַּאי דְּהָכָא מִיחַלַּף יוֹתֵר מִבְּכָל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁגַּם שָׁם יֵשׁ עָפָר תִּיחוּחַ אֶלָּא שֶׁכָּאן הוּא בְּעוֹמֶק וְשָׁם אֵינוֹ בְּעוֹמֶק מַאן מַפִּיס וְיֵשׁ לְחַלֵּק אֶלָּא שֶׁאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ וְאִם יִגְזוֹר הַשֵּׁם בַּחַיִּים נַאֲרִיךְ בָּזֶה: וְקַוְשְׁיַת ר"ת ז"ל הָיִיתִי מְיַיְשֵׁב לע"ד כִּפְשָׁטֵיהּ בְּדָבָר זֶה דְּלָא חָיְישִׁינַן בְּגַג כְּלָל דע"כ לָא חָיְישִׁינַן אֶלָּא בְּחוֹל וּבַאֲבַק דְּרָכִים שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲפַר תִּיחוּחַ וְרָאוּי לְהַטְמָנָה א"כ כֵּיוָן שֶׁרְצוֹנוֹ לְהַטְמִין חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יַחְפֹּר אִם לֹא יִהְיֶה עָפָר כָּל הַצּוֹרֶךְ אֲבָל בְּעָלְמָא הֵיכָא דְּלֵיכָּא עָפָר רַךְ כְּלָל כְּגוֹן מַעֲזֵיבָה שֶׁהִיא קַרְקַע קָשֶׁה וְאֵינוֹ רָאוּי לְהַטְמָנָה לָא חָיְישִׁינַן שֶׁיַּחְפֹּר לְכַתְּחִילָּה לַעֲשׂוֹת הַטְמָנָה וְלָא אָמְרִינַן שֶׁאִם יְגַלְגֵּל עַל גַּבֵּי הַגַּג יַחְפֹּר וַיַּטְמִין כֵּיוָן שֶׁאֵין הַמָּקוֹם רָאוּי לְהַטְמָנָה אֵין רְצוֹנוֹ כ"א לְגַלְגֵּל עַל גַּבָּיו אֲבָל בְּחוֹל אפי' אִם מְגַלְגֵּל עַל גַּבָּיו כֵּיוָן שֶׁהַמָּקוֹם רַךְ וְרָאוּי לְהַטְמָנָה חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יִקַּח עָפָר לְכִסּוֹת וְאִם לֹא יִהְיֶה לוֹ עָפָר כ"צ יַחְפֹּר.

אֲבָל יוֹתֵר נ"ל דִּלְפִ' רַשְׁ"י לָא גָּזְרִינַן דִּלְמָא יָזִיז וַיַּחְפֹּר בְּמַזִּיד. אֶלָּא שֶׁהַכַּוָּנָה דְּאִם נַתִּיר לְהַטְמִין חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא בְּמָקוֹם שֶׁמַּטְמִין לֹא יִהְיֶה עָפָר כָּל הַצּוֹרֶךְ וְלָאו אַדַּעְתֵּיהּ שֶׁהוּא יִרְאֶה עֲפַר תִּיחוּחַ וַיַּטְמִין בָּהֶם וּבֶאֱמֶת אֵין שָׁם כָּל הַצּוֹרֶךְ וְיָבֹא לְהָזִיז עָפָר בְּהַטְמָנָתוֹ דְּכָל שֶׁהוּא מַטְמִין ע"כ הוּא עוֹשֶׂה גֻּמָּא בְּיָדָיו לְהַטְמִין בְּתוֹכָהּ וְאָפְשָׁר שֶׁאֵין שָׁם הַכֹּל עֲפַר תִּיחוּחַ וְיָזִיז גַּם עָפָר הַדָּבוּק בַּעֲשַׂיִת הַגֻּמָּא וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּרַשְׁ"י שֶׁכָּתַב וְאָתֵי לְאַזּוֹזֵי וְלֹא כָּתַב וְאָתֵי לְמִחְפַּר אֶלָּא פֵּירוּשׁוֹ כְּשֶׁיַּגִּיעַ לְקַרְקָעִיתָהּ יָזִיז גַּם עָפָר הַדָּבוּק אֲבָל עֲפַר תִּיחוּחַ בְּעוֹמֶק לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְמִזִּיז כְּלָל כֵּיוָן שֶׁהוּא עָמוֹק וּגְזֵרָה מִשּׁוּם מָקוֹם אַחֵר לֹא גָּזְרוּ חֲכָמִים אֶלָּא שֶׁחָשְׁשׁוּ שֶׁמָּא בְּמָקוֹם שֶׁמַּטְמִין אֵין כָּאן עָפָר כ"צ וְיָזִיז בַּעֲשַׂיַּת הַגֻּמָּא אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁאֵין לָחוּשׁ לָזֶה בְּלֹא סָפֵק שָׁרֵי וְלֹא נִזְכַּר בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י כְּלָל לִישָׁנָא דִּגְזֵרָה בְּדִבְרֵי רַב יוֹסֵף אֶלָּא וְאָתֵי לְאַזּוֹזֵי שֶׁיָּבֹא לִידֵי הַזָּזָה כמ"ש וּלְפִי הַסְּפָרִים דְּגָרְסִי מִפְּנֵי שֶׁמִּזִּיז.

אָתֵי נָמֵי שַׁפִּיר דְּהַהוּא וַודַּאי מֵזִיז בַּעֲשַׂיִת גַּוְמָא בְּמָקוֹם שָׁאֵין עָפָר כ"צ: ולעד"נ בְּלֹא סָפֵק דְּלָא סַגִּי בְּלָאו הָכִי שא"א לְצַמְצֵ' שֶׁלֹּא לִיקַּח גַּם מֵהַדְּבוּק כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עָמוֹק הֶעָפָר תִּיחוּחַ וְהָא דְּפָרִיךְ גַּבֵּי גַּג אֶלָּא לָמ"ד שֶׁמָּא יָזִיז לִגְזוֹר אע"ג שֶׁפִּירַשְׁתִּי דר"י לֹא גָזַר שֶׁמָּא יָזִיז בְּמֵזִיד אֶלָּא דְּחָיֵישׁ שֶׁמָּא ע"י עֲשַׂיִת גַּוְמָא יָזִיז גַּם עָפָר הַדָּבוּק וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ בְּגִלְגּוּל עַל גַּבֵּי י"ל דְּפָרִיךְ הַמַּקְשָׁן דְּנִגְזוֹר כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ עָפָר לְפָנָיו וְהוּא מְגַלְגֵּל עַל גַּבֵּי תּוֹלְדוֹת חַמָּה יִקַּח עָפָר וְיכַסֶּה בּוֹ ג"כ וְיָזִיז עָפָר ע"כ צ"ל הָכָא לפי' רָשָׁ"י אפי' אִם נִפְרַשׁ דִּבְרֵי רַשָׁ"י כִּפְשָׁטָן מ"מ מַאי פָּרִיךְ דְּהָא כָּתַב רַשָׁ"י דַּחֲשָׁשָׁא דר"י שֶׁמָּא לֹא יִהְיֶה שָׁם עָפָר כָּל הַצּוֹרֶךְ וְזֶהוּ אִם הוּא מַטְמִין אֲבָל ע"ג מנ"ל לַמַּקְשָׁן דְּחָיֵישׁ ר"י כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מַטְמִין כְּמוֹ לְרַבָּה דְּאֵינוֹ אָסוּר כ"א בְּהַטְמָנָה דִּלְמָא גַּם לר"י כֵּן אֶלָּא ע"כ הֲוָה ס"ל לַמַּקְשָׁן כֵּיוָן שֶׁעָפָר מוּכָן לְפָנָיו וַדַּאי יִקַּח לְכַסּוֹת כִּי יֹאמַר כֵּיוָן שֶׁהַבִּיצָה מֻונַּחַת ע"ג עָפָר שֶׁל תּוֹלֶדֶת חַמָּה אִכְסַנּוּ ג"כ שֶׁיִּצָּלֶה יָפֶה וְיָבֹא לְהָזִיז עָפָר אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ כָּל הַצּוֹרֶךְ וכ"ש לְפִירוּשִׁי דְּאָתֵי יוֹתֵר שַׁפִּיר כמ"ש לְקַמָּן בע"ה אע"ג דְּאֵיכָּא לְחַלֵּק דְּאִי טַעְמָא דר"י מִשּׁוּם נְזִיר' כִּפְשָׁטֵיהּ דְּרַשָׁ"י פָּרִיךְ גַּם הַמַּקְשָׁן דְּלִיגְזוֹר משא"כ לְפִירוּשִׁי לֵיכָּא גְּזֵרָה לְרַב יוֹסֵף.

מ"מ פָּרִיךְ הַמַּקְשָׁן דְּרָאוּי הוּא לִיגְזוֹר כִּדְאַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי מַהוּ דְּתֵימָא לִיגְזוֹר הָא אַטּוּ הָא וּמֵהֵי תֵּיתֵי כֵּיוָן שֶׁלֹּא גָּזְרוּ חֲכָמִים אֶלָּא בְּמִילְתָא דְּרָאוּי לִיגְזוֹר גָּזְרִינַן מִסְּבָרָא. וּבֶאֱמֶת צ"ע אִי כַּוָּנַת רַשָׁ"י מִשּׁוּם גְּזֵרָה א"כ הָוֵי גְּזֵרָה לִגְזֵרָה דְּהָא אֵין רְצוֹנוֹ כ"א לְגַלְגֵּל ע"ג וְחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יְכַסֶּה וַאֲפִילּוּ יְכַסֶּה גָּזְרִינַן דְּלִמָּא יָזִיז שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ כ"צ וְאִם נֶאֱמַר דְּוַדַּאי יְכַסֶּה וְאֵין כָּאן כ"א גְּזֵרָה אַחַת א"כ גַּם לְרַבָּה תִּקְשֵׁי כֵּיוָן שֶׁוַּודַּאי יְכַסֶּה נִגְזוֹר שֶׁמָּא יַטְמִין בְּרֶמֶץ דְּזֶה ג"כ וַדַּאי יַטְמִין ומנ"ל לַמַּקְשָׁן דְּשֶׁמָּא יָזִיז הָוֵי חֲדָא גְּזֵרָה יוֹתֵר מֵרֶמֶץ וַאֲפִילּוּ אִם לְפָרֵשׁ דְּחָיְישִׁינַן בְּכָל מָקוֹם שֶׁמָּא יַחְפּוֹר וְיכַסֶּה אֲפִילּוּ הֵיכָא דְּאֵין רָאוּי לְהַטְמָנָה כְּמוֹ דְּגָזַר ר"י הֵיכָא שֶׁלֹּא יִמְצָא כ"צ ה"ה גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יַחְפּוֹר לְכַתְּחִלָּה לְכַסּוֹת וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דר"ת ז"ל בְּקֻשְׁיָתוֹ וא"כ פָּרִיךְ הַמַּקְשָׁן דְּמַשְׁמַע דְּשָׁרֵי בְּכָל גַּג לְגַלְגֵּל ע"ג אפי' אִם הַקַּרְקַע קש' אָז יָדוּעַ שֶׁאֵין שָׁם כ"כ קֶשֶׁה וְנִיחוּשׁ שֶׁמָּא יַחְפּוֹר' לְכַסּוֹ' וְהָוֵי חֲדָא גְּזֵרָ' משא"כ לְרַבָּה הָוֵי גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וק"ל מ"מ מנ"ל לַמַּקְשָׁן דְּחָיְישִׁינַן לָזֶה כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לֶעָפָר כְּלָל וְאֵין רְצוֹנוֹ כ"א לְגַלְגֵּל ע"ג דְּאִם גָּזְרוּ לְצוֹרֶךְ יִגְזְרוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ: וּלְפִי דַּעְתִּי א"א לְהַוְלִימָה כ"א בְּדוֹחַק אֲבָל לְפִירוּשִׁי א"ש דִּבְחוֹל לֵיכָּא גְּזֵרָה מִשּׁוּם דָּבָר אַחֵר אֶלָּא סְפֵק אִיסּוּרָא שֶׁמָּא יָזִיז עָפָר בַּעֲשַׂיִת הַגַּוְמָא וְאִם כֵּן גַּבֵּי גַּג אֵין כָּאן כ"א גְּזֵרָה א' שֶׁמָּא יְרָצֶה לְכַסּוֹת כֵּיוָן שֶׁעָפָר רַךְ לְפָנָיו לְפִי סְבָרַת הַמַּקְשָׁן דְּמַיְירֵי אֲפִילּוּ בַּגַּג שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עָפָר לַח וְהַכִּיסּוּי אָסוּר מִסְּפֵק אִיסּוּרָא וְאֵין שַׁיָּיךְ כָּאן דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין לָזֶה כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְמִלָּאכָה זוֹ לְיִטּוֹל עָפָר אֶלָּא שֶׁכַּוָּנָתוֹ לְיִטּוֹל עָפָר תָּלוּשׁ וְנוֹטֵל גַּם מְחֻבָּר עִמּוֹ וְהָוֵי כְּמוֹ מִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ תָּלוּשׁ וְחָתַךְ מְחֻבָּר דְּבָהָא אפי' ר"ש מוֹדֶה דְּמַשְׁמַע בְּכְרִיתוּת פ' סָפֵק אָכַל דַּף י"ט וְאָפְשָׁר דס"ל לר"י כְּאַבַּיֵי דפ' כָּלָל גָּדוֹל דְּחַיָּיב מִדְּאוֹרַיְיתָא וַאֲשְׁכְּחַן כַּמָּה גְּזֵרוֹת כה"ג שֶׁאֵין הפי' גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה אִיסּוּר אַחֵר אֶלָּא שפי' שֶׁהִרְחִיקוּ חֲכָמִים מִלַּעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה שֶׁמָּא יַעֲשֶׂה אִיסּוּר בַּעֲשַׂיִת דָּבָר זֶה כְּמוֹ גַּבֵּי אִילָן דְּגָזְרִינַן שֶׁלֹּא יַעֲלֶה בָּאִילָן גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְלוֹשׁ שֶׁאֵין הפי' שֶׁיִּתְלוֹשׁ בְּיָדַיִם אֶלָּא בְּעָלְיָהּ זוֹ יִתְלוֹשׁ פֵּירוֹת הַמְחֻבָּרִין בָּאִילָן כִּדְמוֹכַח ספ"ב דְּעֵירוּבִין דַּף ק' וַאֲפִי' לְמָאן דס"ל דְּהָתָם דְּלֹא חָיְישִׁינַן לָזֶה הַיְינוּ מִשּׁוּם דס"ל כר"ש דְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻותָּר אֲבָל כָּאן דְּלֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר הָכִי כמ"ש לְעֵיל חָיְישִׁינַן: ועי"ל עַל קֻשְׁיַת ר"ת דס"ל לְרַשָׁ"י דְּמַעֲזִיבָה שָׁהָיָה קָשֶׁה וּבָעֵי מָרָא וַחֲצִינָהּ לָא גָּזְרוּ דְּאַדְּהָכִי

וְהָכִי מַדְכַּר וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה תֵּרְצוּ הָתוּ' זַ"ל פ"ק דְּבֵיצָה דַּף ב' ד"ה שָׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ וְעוֹד דְּבָעֵי כְּתִישָׁה כֵּיוָן שֶׁהַקַּרְקַע קָשֶׁה וְאֵין רָאוּי לְכַסּוֹתָהּ עַד שֶׁיִּכְתּוֹשׁ שֶׁלֹּא תִּשַּׁבֵּר הַבֵּיצָה וְכֵן לִי הַאי לָא חָיְישִׁינַן שֶׁיִּשְׁכַּח וְיַעֲשֶׂה שְׁנֵי עֲבֵירוֹת חֲפִירָה וּטְחִינָה וְעוֹד שֶׁיְּקַלְקֵל הַמַּעֲזִיבָה וּלְהָכִי לָא חָיְישִׁינַן.

וְקֻשְׁיָא הב' מִן הַגְּרָסָא הִנֵּה גַּם הָרַב הַגָּדוֹל הריא"ף זַ"ל גּוֹרֵס כְּגִרְסַת רַשְׁ"י זַ"ל וּדְבָרָיו דִּבְרֵי קַבָּלָה וְהוּא גּוֹרֵס גְּזֵרָה שָׁמָּא יָזִיז עָפָר אֲבָל בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י לֹא נִזְכְּרָה גְּזֵרָה: שָׁם ד"ה וְאֵין מְגַלְגְּלִין בֵּיצָה קָשָׁה אַדְמַפְלִיג בֵּין תּוֹלְדוֹת חַמָּה לְתוֹלְדוֹת הָאוּר לִיפְלוֹג בְּתוֹלְדוֹת חַמָּה בֵּין גַּג לְחוֹל כו' נלע"ד דקמ"ל דְּרַשְׁבָּ"ג אע"ג דְּאִיכָּא לְמִגְזַר גַּלְגַּל דְּגַג אַטּוּ גִּלְגּוּל סִיד אַפֵּ"ה לָא גָּזְרִינַן דִּפְשִׁיטָא דְּאַטּוּ סוּדָרִין לֵיכָּא לְמִגְזַר דְּאֵין דֶּרֶךְ סוּדָרִין לְחַמָּן כ"כ בְּאוֹר כמ"ש לְעֵיל הָתוּ' זַ"ל אֶלָּא סִיד דְּדַרְכּוֹ בְּכָךְ שֶׁהוּא נִשְׂרָף בְּאוֹר אַפֵּ"ה לָא גָּזְרִינַן אוֹ מִשּׁוּם דְּגַג בְּסִיד לָא מִיחַלַּף כדס"ל לְרַבָּה דְּהַיְינוּ טַעְמָא דר"י דְּלָא גָּזַר אַטּוּ רֶמֶץ אוֹ אֶפְשָׁר דס"ל לְרַב יוֹסֵף דר"י וְרַשְׁבָּ"ג לֹא גָּזְרִי כְּלָל תּוֹלְדוֹת חַמָּה אַטּוּ תּוֹלְדוֹת הָאוּר אפי' הֵיכָא דְּמִיחַלַּף וְהָא דְּלָא קָתָנֵי רַשְׁבָּ"ג הַפְקָעַת סוּדָרִין דְּלָא גָּזְרִינַן אַטּוּ סִיד רְבוּתָא קמ"ל דַּאֲפִי' גַּג דְּאִית בָּהּ מַעֲזִיבָה אַפֵּ"ה שָׁרֵי כִּדְפָרֵישִׁית לְעֵיל וְעוֹד דְּהַפְקָעַת סוּדָרִין אֶפְשָׁר דְּפָשׁוּט יוֹתֵר דְּלָא גָּזְרִינַן דְּגִלְגּוּל בֵּיצָה אֶפְשָׁר דְּלֹא שַׁיָּיךְ הָתָם דְּאֵין סוּדָר חָם כ"כ וְהַפְקָעָה אַטּוּ הַפְקָעָה דְּתוֹלְדוֹ' הָאוּר ס"ל לר"י דִּפְשִׁיטָא דְּלָא טָעוּ אִינָשֵׁי כ"כ לְבַשֵּׁל מַמָּשׁ בְּתוֹלְדוֹת הָאוּר כמ"ש התו' לְקַמָּן ד"ה אֶלָּא לָמָּ"ד אֶלָּא בְּגִלְגּוּל שֶׁהוּא צְלִיָּה קָצָת כְּדִפֵּי' רַשְׁ"י בְּהָא טָעוּ אִינָשֵׁי לְמִשְׁרֵי בְּתוֹלְדוֹת הָאוּר דְּסָבִירָא לְהוּ דְּלָאו בִּישׁוּל מַמָּשׁ הוּא: ועי"ל דְּרַשְׁבָּ"ג הִיא גּוּפַהּ קמ"ל דְּתוֹלְדוֹת הָאוּר אָסוּר וְאִי לָא תָּנֵי כ"א גִּלְגּוּל דְּחוֹל דְּאָסוּר אוֹ גַּג שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עָפָר לָא הָוֵי יָדַעְנָא לְעוֹלָם דְּתוֹלְדוֹת הָאוּר אָסוּר דְּטַעֲמָא דְּאָסוּר בְּחוֹל אוֹ בַּגַּג שֶׁל עָפָר הוּא מִשּׁוּם גְּזֵרָה דְּהַזָּזָה וּלְעוֹלָם תּוֹלְדוֹת הָאוּר שָׁרֵי דְּרַשְׁבָּ"ג מִלְּתָא דְּנַפְשֵׁיהּ קָתָנֵי וְלֹא סָמַךְ אַמַּתְנִי' וְהָא דְּקָתָנֵי בְּרֵישָׁא דְּשָׁרֵי לְגַלְגֵּל בְּתוֹלְדוֹת חַמָּה וְלָא קָתָנֵי בְּתוֹלְדוֹת הָאוּר חָדָא דְּקָתָנֵי לָהּ מִשּׁוּם רְבוּתָא דְּסֵיפָא דְּבַחוֹל אפי' בת"ח אָסוּר וְעוֹד דקמ"ל רְבוּתָא דַּאֲפִי' בְּסָתָם גַּג שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מַעֲזִיבָה וס"ד נִגְזוֹר מִשּׁוּם גַּג שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עָפָר דחד' גְּזֵרָה הִיא כמ"ש לְעֵיל וְכִי הֵיכִי דְּפָרִיךְ הַמַּקְשָׁן וְגַם לְפִי הָאֱמֶת הָכִי ס"ל לר"י דְּאָסוּר לְגַלְגֵּל אפי' ע"ג עָפָר גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְכַסֶּה וְיָזִיז ה"נ הָכָא נִגְזוֹר גַּג אַטּוּ גַּג וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בְּתוֹלְדוֹת חַמָּה קמ"ל דְּאַף בְּתוֹלְדוֹת הָאוּר אָסוּר אע"פ דְּלָא שַׁיָּיךְ שֶׁמָּא יָזִיז וק"ל: שָׁם ע"ב ד"ה אֶלָּא פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו עַד מִיהוּ ק' לְרַשְׁבָּ"א דְּמִגּוּפָהּ דְּמַתְנִיתִין הֲוָה מָצֵי לְמֵידַק בְּלֹא הַךְ בָּרַיְיתָא דְּמַיְיתֵי מִדְּקָתָנֵי וַאֲסוּרִין בִּשְׁתִיָּה כ"ש פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו עכ"ל: וַאֲנִי אוֹסִיף לִתְמוֹהַּ עַל הָרַב זַ"ל דְּקָאָמַר דכ"ש הוּא וְהָא חַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת דַּאֲסִירָא הַיְינוּ מִטַּעַם שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מְמֻלָּאכֶת שַׁבָּת וא"כ הָא אָמְרִינַן בִּמְרֻבָּה דַּף ע"א דַּאֲפִי' לר"י הַסַּנְדְּלָר דְּמַחְמִיר טְפֵי בְּמֻבַשֵּׁל בְּשַׁבָּת מ"מ דְּרֵישׁ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קָדֵשׁ הִיא לָכֶם מַה קָּדֵשׁ אָסוּר בַּאֲכִילָ' כו' יָכוֹל אַף בַּהֲנָאָה ת"ל לָכֶם שֶׁלָּכֶם תְּהֵא א"כ מַעֲשֶׂה שַׁבָּת מֻתָּר בַּהֲנָאָה וּרְחִיצָה אִינָהּ אֶלָּא הֲנָאָה וְלָא מָצִינַן שֶׁהִיא כִּשְׁתִיָּה אֶלָּא סִיכָה וְלֹא רְחִיצָה וְהַתִּימָא עַל רַבֵּינוּ שְׁלֹמֹה בֶּן אַדֶּרֶת זַ"ל שֶׁהֵבִיא הב"י זַ"ל בְּשֵׁמוֹ בי"ד ס"י קכ"ג דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹת מֶרְחָץ מִן סְתָם יֵינָם וְקָאָמַר שָׁם בְּתִשּׁוּבָה דִּרְחִיצָה הָוֵי כִּשְׁתִיָּה וְזֶהוּ.

תֵּימָא דא"כ בְּיוֹמָא פי"ה דְּשָׁקִיל וְטָרֵי טוּב' דִּרְחִיצָה אִקְרֵי עֲנָוִי' תִּיפּוֹק לֵיהּ מֵהֵיכָא דְּנָפְקָא סִיכָה דְּהָוֵי כִּשְׁתִיָּה. נַחֲזוֹר לְעִנְיָנֵינוּ וַאֲפִי' אִי הָוֵי כִּשְׁתִיָּה אֵינוֹ אֶלָּא אַסְמַכְתָּא וְאֵינוֹ אֶלָּא

דְּרַבָּנָן וּמִטַּעַם הֲנָאָה כמ"ש ר"ת ז"ל בְּנִיד' רֵישׁ פ' בְּנוֹת כּוּתִיִּים וּפ' י"ה וְהִתִּיר לָסוּף בְּחָלָב וְשֶׁוְמָן חֲזִיר דְּלָא אָסְרִינַן סִיכָה אֶלָּא בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה וְלֹא בְּהֶיתֵּר הֲנָאָה וַאֲפִ' לְאִיסּוּר וְהֶיתֵּר הָאָרוֹךְ שֶׁכָּתַב ז"ל כְּלָל ל"ט דְּלֹא הִתִּיר ר"ת כ"א בְּחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה אֲבָל לְבָרִיא אָסוּר.

הַיְינוּ מִדְּרַבָּנָן שֶׁהֶחְמִירוּ ומ"מ אינו' אֶלָּא מִטַּעַם הֲנָאָה דְּהָא הוּא עַצְמוֹ אָסַר לָאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת לְחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה מִשּׁוּם אִיסּוּר דְּדִבְרֵיהֶם וְלִרְחוֹץ אפי' בְּיֵין נָסָךְ בַּזְּמַן הַזֶּה הִתִּיר הֲרֵי מִדִּבְרֵי כֻּלָּם נִלְמַד דִּרְחִיצָה אֵינָהּ אֶלָּא מִטַּעַם הֲנָאָה וא"כ שְׁתִיָּה גָּרַע טְפֵי.

וַאֲפִ' לָמָּ"ד דְּרַבָּנָן וְלָא נָפְקָא לֵיהּ מֵהַאי קְרָא אפי' מִדְּרַבָּנָן אֵינוֹ אָסוּר בַּהֲנָאָה דִּבְהָא לָא פְּלִיגִי וַאֲפִ' אִי אָסוּר מ"מ לָאו כ"ש הוּא מִשְׁתִיָּה דְּשְׁתִיָּה גָּרַע כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי וא"כ לֵיכָּא לְמֵילַף מִמַּתְנִיתִין דלמ' אע"ג.

דְּמַעְשֵׂ' שב' אָסוּר אפי' בַּהֲנָאָה מִדְּרַבָּנָן מ"מ בְּמַעֲשֶׂה טְבָרְיָא שֶׁלֹּא הוּחֲמוּ בְּיָדַיִם בְּשַׁבָּת אֶלָּא מִמֵּילָא דִּלְמָא לֹא אָסְרוּ כ"א רְחִיצַת כָּל גּוּפוֹ וּשְׁתִיָּה מַמָּשׁ אֲבָל לֹא פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו וְאַל תְּשִׁיבֵנִי דע"כ פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו גָּרַע.

דְּהָא חַמִּין שֶׁהֻחֲמוּ מע"ש הֻצְרְכוּ לְשַׁנּוֹת דְּשָׁרֵי פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו וְאֵלּוּ שְׁתִיָּה פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי כִּדְאָמְרִינַן לְעֵיל בְּעֻבְדָּא דר' אוֹשַׁעְ' דְּמָזַג כּוֹס לר' חַיָּיא מְחַמִּין שֶׁהֻחֲשָׁהוּ ע"ג כִּירָה וּפָשׁוּט דְּאוֹכְלִין שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ אפי' בְּשַׁבָּת מִמֵּילָאשְׁרֵי כ"א לְמַאי דְּאִית לֵיהּ זֶה אֵינוֹ כְּלוּם דְּאִיצְטָרְכוּ לְשַׁנּוֹת אַחַר גְּזֵרָה דְּגָזְרוּ עַל הָרְחִיצָה שֶׁהָיוּ לְהוּטִין הַבַּלָּנִין אַחֲרֶיהָ וס"ד דְּגָזְרוּ עַל הַכֹּל קמ"ל אֲבָל שְׁתִיָּה לֹא מָצִינוּ שֶׁרַבּוּ עוֹבְרֵי עֲבֵירָה דְּהָא לֹא גָּזְרוּ עָלֶיהָ כְּלָל אֲבָל מִמַּתְנִיתִין אֵין רְאָיָה דִּלְמָא הַטַּעַם מִשּׁוּם מַעֲשֶׂה שַׁבָּת וּשְׁתִיָּה אֲסוּרָה מִדִּינָא לֹא מִטַּעַם גְּזֵרָה וּרְחִיצָה אָסְרוּ ג"כ אֲבָל לֹא פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו לְהָכִי מַיְיתֵי בָּרַיְיתָא דְּגָזְרוּ אָכַל גּוּפוֹ אפי' בְּהוּחַמּוּ מע"ש: דַּף מ"א ד"ה מוּלְיָאר הַגָּרוּף פֵּ"ה לְפִי שֶׁאֵין מוֹסִיף הֶבֶל כו' וְאֵין נִרְאֶה דְּלֹא שַׁיָּיךְ לְמִיגְזַר בְּמוֹסִיף הֶבֶל כ"א בְּהַטָּמָנָה כו'.

כְּבָר הֶאֱרַכְתִּי לְמַעֲנִיתִי לְפָרֵשׁ כַּוָּנַת רַשְׁ"י ז"ל דס"ל דִּשְׁהִיָּה ע"ג כִּירָה שֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה אוֹ תַּנּוּר גָּרוּף הַכֹּל מִדִּין הַטָּמָנָה נָגְעוּ בָּהּ דְּכֻלָּא חַד טַעְמָא הוּא וְהֵבֵאתִי רְאָיוֹת לע"ד גַּם מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל נ"ל דס"ל כֵּן שֶׁכָּתַב פ"ד מִן הַדִּין הָיָה שֶׁטּוֹמְנִין בְּדָבָר הַמּוֹסִיף כו' שֶׁהֲרֵי מְשַׁהִין ע"ג הָאֵשׁ בַּשַּׁבָּת א"כ דִּיְמָה הַנּוֹשְׁאִין זֶה לָזֶה אֶלָּא שֶׁהִיא ז"ל פָּסַק דְּלָא כַּחֲנַנְ' וְאָסַר לְהַשְׁהוֹת בְּמַאֲכָל ב"ד.

וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁהֲרֵי מַשְׁהִין. ר"ל תַּבְשִׁיל שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כ"צ וּמְצָטַמֵּק וְרַע לוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב פ"ג וּבְהַטָּמָנָה הַכֹּל אָסוּר.

וְאָפְשָׁר דְּגַם רַשְׁ"י ס"ל הָכִי כמ"ש לְעֵיל וְכֵן כָּתַב דְּמַנִּיחִין מֵיחַם ע"ג מֵיחַם כו' וְסַיֵּים שֶׁלֹּא אָסְרוּ אֶלָּא לְהַטְמִין בַּשַּׁבָּת אֲבָל לְהַנִּיחַ כְּלִי חַם כו' הֲרֵי כמ"ש לְעֵיל דס"ד לְדַמּוֹת הַדְּבָרִים שֶׁהֵן דּוֹמִין זֶה לָזֶה וּמַה שֶּׁכָּתַב דְּגַבֵּי צוֹנֵן אִם הִנִּיחוֹ מִבְּעֶרֶב שֶׁהוּא מֻוְתָּר וְאֵינוֹ כְּטוֹמֵן בְּדָבָר הַמּוֹסִיף אע"פ שֶׁהוּא מוֹסִיף הֶבֶל מַשְׁמַע שֶׁיֵּשׁ לְחַלֵּק בֵּין טוֹמֵן לְמַשְׁהֵא.

זֶה אֵינוֹ כְּלוּם דְּצוֹנֵן שָׁאנֵי דְּהָא קְדָרָה חַיְתָא שָׁרֵי אפי' בְּתַנּוּר שֶׁאֵינוֹ גָּרוּף אפי' ע"ג הָאֵשׁ מַמָּשׁ דְּכֵינָן דְּמַסֵּח דַּעְתֵּיהּ לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְמִידֵּי וְלָא שָׁקְלִינַן וְטָרִינַן כ"א בְּדָבָר שֶׁאֹפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְעָרֵב דְּחָיְישִׁינַן לְחִיתּוּי כְּגוֹן אִם לֹא הִגִּיעַ לְמַאֲכַל ב"ד לַחֲנַנְ' וּלְרַבָּנָן אפי'

הַגִּיעַ וּבְהַטְמָנָה אָסוּר אפי' נִתְבַּשֵּׁל מַמָּשׁ וע"ז כָּתַב הָרַב אע"ג שֶׁגַּם זֶה מוֹסִיף הֶבֶל בְּצוֹנֵן א"כ ס"ד לֶאֱסוֹר כְּמוֹ טוֹמֵן תַּבְשִׁיל חַם בְּדָבָר הַמוֹסִיף וְלָכֵן כָּתַב שֶׁאֵינוֹ כְּטוֹמֵן וְהַטַּעַם כמ"ש דְּצוֹנֵן שָׁאנֵי וְעוֹד דְּחַמִּין אפי' הוּחַמּוּ שָׁרֵי לְטַעַם דִּידֵיהּ שפי' דְּאָסְרוּ בְּדָבָר הַמוֹסִיף שֶׁמָּא יַרְתִּיחַ וְיִצְטָרֵךְ לְגַלּוֹתָהּ ע"ש לְגִירְסַת' דִּידַן' וּדְהָרִי"ף וכמ"ש הָרַמְבַּ"ן זַ"ל בס' הַמִּלְחָמוֹת וְזֶה לֹא שַׁיָּךְ כ"א בְּתַבְשִׁיל שֶׁמִּתְקַלְקֵל בְּהַרְתָּחָה וְיִצְטָרֵךְ לְגַלּוֹת משא"כ בְּמַיִם חַמִּין לֹא שַׁיָּךְ הַאי טַעְמָא וא"כ מִכָּל זֶה אַדְרַבָּה רְאָיָה לְדִידָן מִדְּאִצְטָרִיךְ בְּכָל דָּבָר לְפָרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ כְּטוֹמֵן מַשְׁמַע שֶׁדָּבָר הַמוֹסִיף הֶבֶל רָאוּי לֶאֱסוֹר אפי' בִּשְׁהִיָּה דְּשַׁיָּךְ שָׁם טַעַם מוֹסִיף הֶבֶל כְּמוֹ בְּהַטְמָנָה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּלוֹחֵק הוּא דְּמַתְנִי' אֵיירֵי כְּשֶׁעָשָׂה הָאִיסּוּר הִנֵּה רָאִיתִי הָרָן"ן זַ"ל דְּהֵימֶנּוּ הָוֵי כְּמוֹ עַל יָדוֹ ר"ל דִּלְכַתְּחִלָּה אֵין לְהַשְׁהוֹת בְּתוֹכָהּ וא"כ מֵיְיוֹשָׁב בָּזֶה גַּם קֻוּשְׁיָא הג' אֶלָּא דְּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י לָא מַשְׁמַע קָצַת הָכִי ומ"מ לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא דְּמַתְנִיתִין קָיְימָא אַמַּעֲשֶׂה טְבָרְיָא שֶׁעָשׂוּ מַעֲשֶׂה וְאָמְרוּ לָהֶם שֶׁהֵם כְּחַמִּין שֶׁהֻוְחַמּוּ בְּשַׁבָּת וַאֲסוּרִין בִּשְׁתִיָּה וע"ז קָאֵי שֶׁמַּיִם שֶׁהוּחַמּוּ בְּמוּלְיָאר מֻוָתָּרִין וּבְאַנְטִיכִי אֲסוּרִין דְּהָא חַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מַיְירֵי בְּנַעֲשָׂה בְּאִיסּוּר.

ולע"ד אֵין כָּאן דּוֹחַק וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּאִי לְהַחֲזִיר תְּנַן מַשְׁהִין אפי' בְּאֵינוּ גָּרוּף וְהָכָא אוֹסֵר בְּאַנְטִיכִי אפי' לְהַשְׁהוֹת. י"ל דְּהַיְינוּ בְּנִתְבַּשְּׁלָה כְּמַאֲכָל ב"ד אֲבָל מַתְנִיתִין דְּהָכָא קָאֵי אַחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת וְקוֹדֶם שַׁבָּת לֹא הוּחַמּוּ כ"א קָצַת שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לִשְׁיעוּר שֶׁכְּנֶגְדּוֹ בְּתַבְשִׁיל הָוֵי מַאֲכָל ב"ד דְּהָא מַתְנִיתִין דְּכִירָה קָאֵי לְהַשְׁהוֹת עָלֶיהָ חַמִּין מַשְׁמַע שֶׁהֵן חַמִּין כְּבָר אוֹ כב"ד אוֹ כ"צ.

משא"כ הָא מַתְנִיתִין קָאֵי אַחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בשב' כְּמוֹ שֶׁפֵּירְשׁוּתִי מַשְׁמַע דמבע"י לֹא הוּחַמּוּ עִיקַּר חִימּוּמָן וּבְהָא מֵיְיוֹשָׁב גַּם קֻוּשְׁיָא הד' שֶׁהִקְשׁוּ דְּתִקְשֵׁי לְרַבָּה דְּשָׁרֵי בְּשָׁכַח קְדֵירָה אע"ג דְּלָא נִתְבַּשְּׁלָה כְּמַאֲכָל ב"ד אפי' בְּמֻזָּד וְהוּא לְשִׁיטָתָם שֶׁפֵּירְשׁוּ בעי' דר"ח ב"א בְּשֶׁלֹּא הִגִּיעַ לב"ד אֲבָל רַשְׁ"י לֹא פֵּירֵשׁ כֵּן אֶלָּא בַּעְיָא זוֹ קָאֵי לְמָאן דְּאָסַר לְהַשְׁהוֹת מַאֲכָל ב"ד כִּדְפֵי' לְעֵיל בְּהֶדְיָא שָׁכַח קְדֵירָה אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָסַר וּבְהָא מִיבַּעְיָ' לֵיהּ דַּאֲפי' רַבָּנָן דְּאָסְרִי אֶפְשָׁר דְּלָא גָּזְרוּ כֻּלֵּי הַאי בְּמַאֲכָל ב"ד כֵּיוָן דְּאֵין צָרִיךְ לַחְתּוֹת כ"כ כמ"ש לְעֵיל: וְעוֹד נ"ל דס"ל לְרַשְׁ"י דִּבְמַיִם לֹא שַׁיָּךְ ב"ד וַאֲפִי' מַיִם צוֹנְנִין אָסוּר לְהַשְׁהוֹת ודל' כמ"ש לָהַרַמְבַּ"ם לְעֵיל וְלָא דָּמֵי לִקְדֵרָה חַיְיתָא דְּצָרִיךְ בִּישׁוּל וּמִסָּח דַּעְתֵּיהּ אֲבָל מַיִם שֶׁאֵינָן כ"א שֶׁיִּהְיוּ חַמִּין חָיְישִׁינַן לְחִיתּוּי וְהָוֵי כְּמוֹ מַאֲכָל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַאֲכָל ב"ד אֲבָל אִם הוּחַמּוּ מבע"י אֶלָּא שֶׁלֹּא הוּחַמּוּ כ"צ לֹא הֶחְמִירוּ כֻּלֵּי הַאי דִּבְלָאו הָכִי יִתְחַמֵּם וּלְעֵיל מַיְירֵי בְּמַאֲכָל ב"ד כמ"ש.

אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ פִּתְחוֹן פֶּה לְבַעַל דִּין לַחְלוֹק כֵּינָן דְּטַעְמָא דְּרַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּשָׁרוּ בְּמֻזָּד מִשּׁוּם דְּלָא עָבִיד מַעֲשֶׂה מַה לִּי כְּמַאֲכָל ב"ד אוֹ לָאו. מ"מ לָא דָּמֵי לִמְבַשֵּׁל כֵּיוָן דְּלָא עָבִיד מַעֲשֶׂה: ונ"ל דְּכֵיוָן דְּבָעֵי דר' חִיָּיא בַּר אַבָּא ע"כ קָאֵי אַמִּי שֶׁהִנִּיחַ קְדֵרָה ע"ג כִּירָה וְהָיָה בְּדַעְתּוֹ לְסַלְּקָהּ קוֹדֶם חֲשֵׁיכָה אוֹ לִגְרוֹף וְשָׁכַח וְהִנִּיחַ בְּלֹא גְּרִיפָה וּבִישְׁלָה דְּהָכִי מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּשָׁכַח א"כ גַּם הַמֻּזָּד קָאֵי כה"ג שֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ לְסַלְּקָהּ אוֹ לִגְרוֹף וְאַחַ"כ נִמְלַךְ וְהִנִּיחַ' כָּךְ וּבְהָא שַׁיָּךְ לְמֵימַר לָא עָבִיד מַעֲשֶׂה שֶׁכְּבָר הָיְתָה הַקְּדֵירָה ע"ג כִּירָה וּכְשֶׁהִנִּיחָהּ שָׁם הִנִּיחָהּ שֶׁלֹּא ע"ד לַעֲשׂוֹת אִיסּוּר אֲבָל אַנְטִיכִי קָאֵי אַמִּי שֶׁשָּׁם מַיִם בְּאַנְטִיכִי ע"ד לְשַׁהוֹתָהּ שָׁם וּגְרִיפָה לָא מְהַנֵּי בְּאַנְטִיכִי וּבְהָא פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר מִיָּדֵי דְּהָוֵי אַהַטְמָנָה מבע"י בְּדָבָר הַמוֹסִיף

דְּלֹא נֶחְלְקוּ התו' ז"ל דְּאָסוּר כִּדְמַשְׁמַע בְּעוֹבָדָא דִּטְבָרְיָא דְּדָמֵי לְהַטְמָנָה וְאָסְרִי לְהוּ רַבָּנַן אע"ג דְּלָא דָּמֵי דְּהָתָם הָיָה הַסִּילּוֹן מַמְשִׁיךְ גַּם בְּשַׁבָּת כִּדְפֵי' רַשִׁ"י וְאָסְרוּ הַמַּיִם הַבָּאִים בְּשַׁבָּת מ"מ הָא הַמַּקְשָׁן דְּפָרִיךְ בְּשִׁלָּמָא לָמַ"ד גְּזֵרָה שְׁמָא יַטְמִין כו' הַיְינוּ דְּדָמְיָא לְהַטְמָנָ' א"כ ס"ל דְּלָא אָסְרוּ כ"א מִשּׁוּם גְּזֵרָה שְׁמָא יַטְמִין וא"כ ה"ה לְהַטְמָנָה מבע"י דַּאֲסִירָא ג"כ מֵהַאי טַעְמָא וא"כ לְרַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּשָׁרוּ בְּמֵזִיד בְּשֶׁהָיָה מִשּׁוּם דְּלָא עָבִיד מַעֲשֶׂה תִּקְשֵׁי לְהוּ הַטְמָנָה אֶלָּא ע"כ הַטְמָנָה הָוֵי מַעֲשֶׂה כֵּיוָן דְּבִשְׁעַת הַטְמָנָה עוֹבֵר עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים ה"נ כֵּיוָן דְּבִשְׁעַת הַנָּחַת הַקְּדֵרָה מִתְכַּוֵּין לְאִיסּוּר וּמַנִּיחָהּ ע"ד כָּךְ: ונ"ל עוֹד לְיַשֵּׁב כָּל הג' קֻוּשְׁיוֹת דְּאַנְטִיכִי הָוֵי הַטְמָנָה מַמָּשׁ לְדִבְרֵי הַכֹּל דְּהָא מַטְמִין הַמַּיִם בְּאַנְטִיכִי וְלָא דָּמֵי לַכִּירָ' דְּלְעֵיל שֶׁהַחַמִּין וְהַתַּבְשִׁיל הוּא בִּקְדֵרָה וְהַקְּדֵרָה מֻנַּחַת ע"ג כִּירָה וְהַקְּדֵרָה אֵינָהּ מוֹסֶפֶת הֶבֶל כ"א הַכִּירָה וּבְכִירָה אֵין הַמַּיִם טְמוּנִין כְּדַקָּאָמַר לְקַמָּן דַּף מ"ב וְדִלְמָא שָׁאנֵי הָתָם דְּמַפְסִיק כְּלִי משא"כ הָכָא שֶׁאַנְטִיכִי עַצְמָהּ מוֹסֶפֶת הֶבֶל וְהַמַּיִם טְמוּנִים בְּתוֹכָהּ מַה לִּי שֶׁהַתַּבְשִׁיל טָמוּן בְּגֶפֶת אוֹ בְּאַנְטִיכִי וְאַדְּרַבָּה גָּרַע טְפֵי שֶׁהַמַּיִם בְּלֹא שׁוּם הֶפְסֵק טְמוּנִין בּוֹ וְחִתּוּי מַפְסִיק הַקְּדֵרָ' וּמַאן לֵימָא לָן דְּאַנְטִיכִי וּמֶוְלְיָא' אֵינָם מְכֻוָּסִים גַּם מִלְּעֵיל וַהֲוָה הַטְמָנָה מַמָּשׁ וְכֵן מָצָאתִי בְּהֶדְיָא בְּעָרוּךְ עֵרֶךְ מִלַּיִר שֶׁיֵּשׁ לָהּ ב' גַּוְנִין כו' מַשְׁמַע שֶׁהוּא מְכֻוָּסָה וְגַם הֵבִיא מִדְרַשׁ יְלַמְּדֵנוּ כְּמוּלְיֵיר הַזֶּה כְּשֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ הוּא נוֹעֵל וּכְשֶׁמְּבַקֵּשׁ הוּא פּוֹתֵחַ הֲרֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֶּתַח וא"כ ה"ה לְאַנְטִיכִי וא"כ נִסְתַּלֵּק דִּין שֶׁהָיָה לְגַמְרֵי מֵהָכָא כ"א דִּין הַטְמָנָ' וְאַף אִם הָיָה כָּאן דִּין שֶׁהָיָה מ"מ גָּרַע טְפֵי הָכָא כֵּיוָן שֶׁהַמַּיִם עַצְמָן הֵם בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל שֶׁלֹּא בְּקְדֵרָה הֶחְמִירוּ טְפֵי וא"כ לָא דָּמֵי לְבַעְיָא דר' חַיָּיא ב"א: וְעוֹד י"ל כֵּיוָן דְּפֵירַשְׁתִּי דְּקָאֵי אַמַּעֲשֶׂה טְבֶרְיָא דְּקָאָמַר כְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת וְהָתָם הוּחַמּוּ מַמָּשׁ בְּשַׁבָּת שֶׁהַסִּילּוֹן בָּא גַּם בְּשַׁבָּת כמ"ש א"כ גַּם מוּלְיָאר קָאֵי ע"ז דְּהַמַּיִם שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת מַמָּשׁ לֹא מבע"י בְּמוּלְיָאר שׁוֹתִין וְלֹא בְּאַנְטִיכִי וְזֶהוּ חֻזָּרָה וְגָרַע מֵחֻזָּרָה וְלֹא שָׁהָיָה וא"כ א"ש הַכֹּל.

ולעד"נ דְּהַדְּבָרִים נוֹכָחִים לְמֵבִין דְּקָאֵי אַדִּלְעֵיל טְפֵי וא"ש טְפֵי דְּיֵשׁ שַׁיָּיכוּת לְמִשְׁנָה זוֹ עִם מִשְׁנָה שֶׁלְּפָנֶיהָ ודו"ק: ע"ב ד"ה מֵימָם שֶׁפִּינָּה עַד קָשֶׁה דְּהָכָא מַשְׁמַע דְּבִצֵּירוּף אָסַר ר"י דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין וּבְפֶרֶק אָמַר לָהֶן הַמְמַלֵּא גָּרִיס רַשִׁ"י ה"מ דְּאוֹרַיְיתָא אֲבָל צֵירוּף דְּרַבָּנָן הוּא ול"ג אֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ וּמְפָרֵשׁ דְּדַוְקָא בְּמִידֵי דְּאוֹרַיְיתָא אִית לֵיהּ לר"י דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוְּנִין אֲבָל בְּצֵירוּף דְּרַבָּנָן לֹא.

וּמִיהוּ בְּלָאו הָכִי ק' לְפֵירוּשׁוֹ דְּהָא ר"י אָסַר אפי' בְּמִידֵי דְּרַבָּנָן דְּהָא גְּרִירָה דְּרַבָּנָן הוּא כְּדְאִיתָא סוֹף פֶּרֶק כֹּלְאַחַר יָדוֹאפֵּ"ה אָסַר ר"י כְּדִתְנַן פֶּרֶק י"ט וְאֵינָם נִגְרָרִין אֶלָּא ע"ג כֵּלִים וְעוֹד דִּשְׁמַעְתִּין דְּהָתָם קָשֶׁה דְּפָרִיךְ לְאַבַּיֵי דְּאָמַר אפי' תֵּימָא כְּשֶׁהִגִּיעַ לְצֵירוּף דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֵוָתָר וּמִי אָמַר אַבַּיֵי הָכִי וְהָתַנְיָ' יְמוֹל בְּשַׁר עָרְלָתוֹ אפי' בְּמָקוֹם בַּהֶרֶת יָקוֹץ דִּבְרֵי ר' יאֹשִׁ' וְהָוֵינַן קָרָא ל"ל דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין הוּא.

אָמַר אַבַּיֵי לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לר"י דְּאָמַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין אָסוּר וְהַשְׁתָּא אַמַּאי לָא מַיְיתֵי הַהִיא דְּבֵיצָה דְּהִיא מִשְׁנָה שְׁלֵימָה דְּאָסַר ר"י דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין וּמַיְיתֵי מִילְּתֵיהּ דְּאַבַּיֵי עכ"ל התו': הִנֵּה קֻוּשְׁיָא רִאשׁוֹנָה דְּצֵירוּף.

תֵּרְצוּ בְּיוֹמָא לְחַלֵּק בֵּין צֵירוּף דְּהָתָם שֶׁהוּא צֵירוּף עֲשָׂשִׂיוֹת שֶׁל בַּרְזֶל שֶׁאֵינוֹ כְּלִי דְּצֵירוּף זֶה הוּא מִדְּרַבָּנָן. משא"כ הָכָא שֶׁהוּא צֵירוּף כְּלִי וּגְמַר כְּלִי הוּא דְּאוֹרַיְיתָא.

וְקוֹשְׁיָא הג' דְּלָא פָּרִיךְ מִמַּתְנִי' הָיְתִי ג"כ יָכוֹל לְתָרֵץ דְּאַף דְּנוֹדְאי שִׁינּוּיָא דְּאַבַּיֵי בְּיוֹמָא לֹא הָיְתָה מִטַּעַם דְּאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ אֶלָּא מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין וַאֲפִי' בַּמְּדִינָה דְּמִשּׁוּם הָכִי מָחַק רַשְׁ"י ז"ל הַגִּרְסָא שָׁם דְּאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ דְּאַבַּיֵי לָא תָּלִי טַעְמָא בְּהָא כ"א בְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין כִּדְאִיתָא שָׁם בִּדְבָרָיו בְּהֶדְיָא: מ"מ הַמַּקְשָׁן לֹא רָצָה לְהַקְשׁוֹת מִמַּתְנִיתִין דְּבֵיצָה דְּלְמָא יְתָרֵץ לוֹ דְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין הוּא דְּרַבָּנָן לר"י וְאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ וְלָכֵן הִקְשָׁה מֵאַבַּיֵי דְּמְבוֹאָר שָׁם דְּהוּא דְּאוֹרָיְיתָא מִדְּאִצְטְרִיךְ קְרָא דְּבָשָׂר וּמְשַׁנֵּי לְעוֹלָם כְּשִׁינּוּיָא קַמָּא דְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻוָּתָר אַף בַּמְּדִינָה וְכִי אָמַר ר"י בִּדְאוֹרָיְיתָא אֲבָל הָכָא דְּרַבָּנָן הוּא וּלְעוֹלָם אֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ מִדְּתָלֵי בְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין דַּאֲפִי' בְּמִתְכַּוְּנִין הָוֵי שָׁרֵי בַּמִּקְדָּשׁ כֵּיוָן דְּאֵין שָׁם שְׁבוּת אֶלָּא דְּהַמַּקְשָׁן דָּהֲוֵי ס"ד דְּצִירוּף דְּאוֹרָיְיתָ' יָרֵא שְׁמָא יְתָרֵץ לוֹ מִטַּעַם דְּאֵין שְׁבוּת וְיַחֲזוֹר מִדָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה מָצִינוּ בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: אַדְּ נִרְאֶה יוֹתֵר לְתָרֵץ בְּסוֹגְיָא שְׁלֵמָה שֶׁאָבִיא בע"ה אֲשֶׁר בָּהּ יִתּוֹרְצוּ כָּל הג' קוֹשְׁיוֹת ת"ל בְּלֹא סָפֵק דְּהָא מַסְקִינַן לְעֵיל פֶּרֶק בְּמַה מַדְלִיקִין דַּף כ"ט דְּאָמַר עֵוְלָא מַחֲלוֹקֶת דר"י ור"ש בְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין אֶלָּא בְּקִטָּנִים דְּאָפְשָׁ' אֲבָל בִּגְדוֹלִים דְּלָא אֶפְשָׁר אֲפִילּוּ ר"י מוֹדֶה דְּמֻוָּתָר וְהָכִי ס"ל לְאַבַּיֵי בְּהֶדְיָא פֶּרֶק כָּל שָׁעָה דַּף כ"ה דְּלָא אֶפְשָׁר וְלָא מִיכַּוְּנִין כ"ע לָא פְּלִיגִי דִּשְׁרֵי.

וא"כ בְּהָא נִתְיַשֵּׁב הַכֹּל. דְּהָתָם קָאָמַר ר"י דַּעֲשָׁשִׁיוֹת הָיוּ מְחַמִּין מֵעֶרֶב י"ה דס"ל לר"י דְּחַמִּין אִי אֶפְשָׁר אוֹ מְשׁוּם דְּהוּא טוֹרַח גָּדוֹל דְּצָרִיךְ חַמִּין הַרְבֵּה לְחַמֵּם מַעְיָן שָׁלֵם וּכְבָר כָּתַב ר"י ז"ל פֶּרֶק כָּל שָׁעָה דַּף הַנָּ"ל ד"ה לֹא אֶפְשָׁר דְּדָבָר דְּלָא אֶפְשָׁר כְּדַרְכּוֹ אֶלָּא בְּטוֹרַח גָּדוֹל מַקְרֵי לָא אֶפְשָׁר.

אוֹ ס"ל לר"י דְּחַמִּין אֵין מוֹעִילִין בְּמַעְיָן שֶׁהוּא נוֹבֵעַ צוֹנֵן כָּל שָׁעָה וְאַהָא מְשַׁנֵּי דְּסָבַר ר"י דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻוָּתָר דְּבָהָא מוֹדֶה ר"י כִּדְאָמַר אַבַּיֵי פֶּרֶק כָּל שָׁעָה וּבָאֱמֶת בְּלָאו פִּירוּשַׁי יֵשׁ לְתָמְהַ קְצָת דְּנוֹדְאי כָּל הַתַּלְמוּד אֶלָּא דר"י ס"ל דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין אָסוּר וְלָא הֲוָה צָרִיךְ לְמִפְרְךְ ע"ז לֹא מִדְּבְרֵי אַבַּיֵי וְלֹא מִמַּתְנִי' דְּבֵיצָה וּבְכָל דֻּכְתָּא אָמְרִינַן אַלִּיבָּא דר"י דְּאָמַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין אָסוּר כו' וְלֹא הֲבִיא שׁוּם מִשְׁנָה אַלְמָא פָּשׁוּט הוּא בְּפִי כָּל דר"י ס"ל הָכִי אֲבָל לְפִירוּשֵׁינוּ א"ש דְּאַבַּיֵי קָאָמַר דְּהָתָם אֲפִילּוּ ר"י מוֹדֶה כמ"ש כֵּיוָן דְּהוּא לֹא אֶפְשָׁר.

וע"ז פָּרִיךְ שַׁפִּיר וּמִי אָמַר אַבָּיֵי הָכִי וְהוּא גַּבֵּי מִילָה בְּצָרַעַת דְּהוּא לֹא אֶפְשָׁר לָמוּל בְּעִנְיָן אַחֵר וְאַפֵּ"ה אָמַר אַבָּיֵי לֹא נִצְרְכָה אֶלָּא לר"י כו' וע"ז תֵּירֵץ ה"מ בִּדְאוֹרָיְיתָא אֲבָל צִירוּף דְּרַבָּנָן הוּא וּבְהָא מוֹדֶה ר"י וְתֵירוּצֵי זֶה לע"ד הוּא מֻכְרָח גַּם לפי' התו' דְּהָא ע"כ צ"ל כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי דְּבִלֹא אֶפְשָׁר מְחַלֵּק ר"י בֵּין דְּאוֹרָיְיתָא לְדַרַבָּנָן דאל"כ תִּקְשֵׁי פֶּרֶק כָּל שָׁעָה דְּאָמַר לְאַבַּיֵי דר"י מוֹדֶה בְּלֹא אֶפְשָׁר א"כ קָשֶׁה מִמִּילָה בְּצָרַעַת דְּנוֹדְאי לָא אֶפְשָׁר וְאַפֵּ"ה אָמַר אַבַּיֵי דְּאָסוּר לר"י אֶלָּא ע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק כמ"ש וְהִיא רְאָיָה שֶׁאֵין עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה דְּנוֹדְאי א"א לָמוּל אִם לֹא בְּקִצִּיצַת הַבַּהֶרֶת דְּאִם הָיָה אֶפְשָׁר נַדַּאי דְּלָא דָּחֵי דְּהָא אָמַר ר"ל כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא עֲשֵׂה ול"ת אִם אַתָּה יָכוֹל לְקַיְּמָם שְׁתֵּיהֶם מוּטָב כִּדְמַיְּתֵי ע"ז לְקַמָּן פֶּרֶק ר"א דְּמִילָה וא"כ מְיֻשָּׁב הַכֹּל דְּנוֹדְאי ר"י אָסַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין אַפִּילּוּ בְּדַרַבָּנָן הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר כְּמוֹ בִּגְרִירָה דְּקָאֵי אַקִּטָּנִים כַּמְּבוֹאָר בְּמַתְנִי' דִּי"ט דְּקָתָנֵי אַעֲגָלָה שֶׁל קָטָן וּבְזֶה נוּכַל לְיַשֵּׁב גַּם קוֹשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה דְּצִירוּף דִּשְׁמַעְתִּין נַמִּי אֶפְשָׁר בְּלָאו הָכִי לְמַאי

דְּאָכְתּוֹב לְקַמָּן בע"ה דְּקוּשְׁיַת וַהֲלֹא מְצָרֵף וְכֵן צָרוּף דְּאַבָּיֵי מַיְירֵי אִי מְמַלְּאוֹ כֻּלּוֹ הַמַּיִם מִצְטַנְּנִים וּמִצְרֵי' דְּאֵין מְצָרְפִי' אֶלָּא צוֹנְנֵי' וְכֵן פִּי' הָרַמְבַּ"ן ז"ל בס' הַמַּלְחָמוֹ' וְהָרַ"ן ז"ל וא"כ אֵין צָרִיךְ לָהֶם כְּלָל רַק שֶׁשּׁוֹפֵךְ שֶׁלֹּא לְצוֹרְךָ וְהַתַּנָּא קמ"ל דְּלָא חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא מְצָרֵף וְהָא דְּקָתָנֵי כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן רְבוּתָא קמ"ל דַּאֲפִילּוּ לְהַפְשִׁיר מֻוָּתָּר, וכ"ש שֶׁלֹּא לְהַפְשִׁיר כְּלָל.

וא"כ אֶפְשָׁר בְּלָאוֹ הָכִי דְּהָא לֹא צָרִיךְ לָהֶם גַּם אֲפִילּוּ נֹאמַר דְּגַם לְצָרֵף הֵם פּוֹשְׁרִין מ"מ לָא מַקְרֵי לֹא אֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם הַאי גְּוָרְתָּא מַה שֶּׁמְּמַלְּאֵהוּ עַל כָּל גְּדוֹתָיו כִּדְפִי' רַשְׁ"י לָא מַקְרֵי לָא אֶפְשָׁר דְּאֶפְשָׁר בְּלָאוֹ הָכִי שֶׁיִּשְׁפּוֹךְ בּוֹ שִׁיעוּר לְהַפְשִׁיר לְבַד דְּלָא יִמְלְאוּ כֻּלּוֹ עַד גְּמִירָא.

משא"כ בְּיוֹמָא גַּבֵּי כ"ג דְּהַדָּבָר מֻכְרָח וְלֹא אֶפְשָׁר בְּלָאוֹ הָכִי ועכ"פ שְׁתֵּי קֻוּשְׁיוֹת הַשְּׁנִיּוֹת נִתְיַשְּׁבוּ הֵיטֵב וְדוֹק: וְקֻוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה יִיְשְׁבוּהָ התו' הָתָם וְהַדָּבָרִי' בְּרוּרִים כַּשֶּׁמֶשׁ ת"ל בְּלֹא סָפֵק.

ואע"ג דְּהָתָם כָּתְבוּ פ' כָּל שָׁעָה דִּלְלִישָּׁנָא קַמָּא לָא קָאֵי מַאי דְּקָאָמַר לָא אֶפְשָׁר וְלָא מִיכַוְּין כ"ע לָא פְּלִיגִי דְּשָׁרֵי כ"א אַאַבַּיֵי וְרָבָא דְּהֵם מוֹדוֹ דְּשָׁרֵי אֲבָל ר' יוֹדָא ס"ל דְּאָסוּר וְהַיְינוּ ע"כ אֲפִילּוּ בִּדְרַבָּנָן דְּהָא פְּלֻגְתַּיְיהוּ בִּגְרִירָה דְּהוּא דְּרַבָּנָן וְהָתָם מַשְׁמַע דְּקַיְימָא אַסְתַּם פְּלֻגְתַּיְיהוּ דְּהוּא דְּרַבָּנָן כמ"ש הָא כְּבָר אִיתּוֹתַ' לִישָּׁנָא קַמָּא ואע"ג דְּלָא אִיתּוֹתַב כ"א לְרָבָא מ"מ מַאן דְּתָנֵי לִישָּׁנָא קַמָּא תָּנֵי בְּשִׁבּוּשׁ וְלֹא אָמְרוּ אַבַּיֵי וְרָבָא כֵּן וא"כ קָאֵי סְוּגְיָא דְּיוֹמָא לְלִישָּׁנָא בָּתְרָא דְּהוּא לִישָּׁנָא דְּהֵילְכְתָא כְּוָותַיְהּ וְגַם עֻוְלָּא סָבַר כֵּן לְעֵיל כמ"ש: וּגְדוֹלָה מִזֹּאת כָּתְבוּ התו' פֶּרֶק כָּל שָׁעָה דְּסְוּגְיָא דִּכְתַּוּבוֹת גַּבֵּי מַהוּ לִבְעוֹל בַּתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת קָאֵי לר' יִרְמְיָה דְּפֶרֶק בְּמָה מַדְלִיקִין דִּפְלִיג אַדְּעֻוְלָּא שֶׁהֵבֵאתִי לְעֵיל אע"ג דר"י אִיתּוֹתַב.

לָא אִיתּוֹתַב בְּכוּלֵי מִילְּתֵיהּ ע"ש. כ"ש דְּנוּכַל לוֹמַר דְּסְוּגְיָא דְּיוֹמָא קָאֵי לְלִישָּׁנָא בָּתְרָא דְּהִלְכְתָא הָכִי דִּפְשִׁיטָא דְּאֵין הֲלָכָה כר' יִרְמְיָה דר"י אָסַר בְּלֹא אֶפְשָׁר כֵּינָן דְּאַבַּיֵי וְרָבָא ס"ל כְּעֻוְלָּא בְּלִישָּׁנָא בתר' וּלְשִׁיטָתִי הִרְגַּוְחְנוּ דְּלָא צְרִיכִין לְאוֹקְמָא לַסְּוּגְיָא דִּכְתַּוּבוֹת כר' יִרְמְיָה דְּבְעִילַת בְּתוּלָה הָוֵי אִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָ' אִי מְתַקֵּן הוּא אֵצֶל הַפֶּתַח אוֹ אִי חִבּוּרֵי מִיחַבַּר וּמְתַקֵּן בְּחִבּוּרָה הוּא ע"ש בַּסְּוּגְיָא.

וא"כ בְּדְאוֹרַיְיתָא כ"ע מוֹדוֹ דלר"י אָסוּר אֲפִילּוּ בְּלֹא אֶפְשָׁר. וְעוֹד שֶׁלֹּא הוֹכִיחוּ התו' אֶלָּא דִּלְרָבָא לְלִישָּׁנָא קַמָּא ס"ל דר"י אָסַר בְּלֹא אֶפְשָׁר וְלָא מְכַוְּין כַּמְבֹאָר שָׁם.

אֲבָל לְאַבַּיֵי אֶפְשָׁר דְּגַם לל"ק מוֹדָה ר"י דְּשָׁרֵי בְּלֹא אֶפְשָׁר וְלֹא מְכַוְּין: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּינָן דִּלְפִי זֶה מַאי דְּקָאָמַר הָתָם דְּלָא אֶפְשָׁר וְלָא מְכַוְּין מוֹדָה ר"י מַיְירֵי בִּדְרַבָּנָן. דְּהוּא סְתָם פְּלֻגְתַּיְיהוּ דְּפְלִיגִי בִּגְרִירָה כְּלוֹמַר אֲבָל בִּדְאוֹרַיְיתָא ס"ל דְּאָסַר א"כ מַאי מַיְיתֵי הָתָם אַבַּיֵי וְרָבָא רְאָיוֹת מִמִּידִי דְּאוֹרַיְיתָא כְּגוֹן מְעִילָה וְכִלְאַיִם וּפְסוּל פָּרָה וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' שָׁם.

י"ל דְּהַיְינוּ בְּלֹא אֶפְשָׁר וּמִיכַוְּין כִּדְאִיתָא הת' דְּבָהָא לָא מְחַלֵּק ר"י בֵּין דְּאוֹרַיְיתָא לִדְרַבָּנָן אֲבָל בִּתְרֵי מִילֵּי מְעַלְיָתָא לָא אֶפְשָׁר וְלָא מְכַוְּין מְחַלֵּק שַׁפִּיר וע"כ צ"ל הָכִי כְּמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי לְעֵיל: ד"ה לֹא שָׁנוּ מִתּוֹךְ פֵּ"ה מַשְׁמַע דְּמָפֻרָשׁ הַסְּוּגְיָא כֵּן כו' וְדוֹחַק.

נ"ל דְּאֵין כַּוָּנָתָם דְּהָוֵי דּוֹחַק דְּרַב מְפָרֵשׁ מַתְנִי' כְּרַב אַדָּא כֵּינָן דְּסָתְרָה אַבַּיֵי לְהַאי פֵּירוּשָׁא דְּהָא גַּם לְשִׁיטָתָם ז"ל כָּתְבוּ סוֹף הַדִּבּוּר דְּשְׁמוּאֵל מוֹקֵים מַתְנִי' כר"א אֶלָּא הַדּוֹחַק הוּא

מַה שֶּׁרוֹצֶה רַשִׁ"י ז"ל לְפָרֵשׁ דְּלֵיכָּא צֵירוּף בְּפִינָּהוּ אא"כ מִלְּאָהוּ וּלְעֵיל פָּרִיךְ בִּפְשִׁיטוּת וַהֲלֹא מְצָרֵף ומנ"ל דְּמַיְירֵי בְּשִׁיעוּר מְצָרֵף וּמַאי דְּקָאָמַר ר"א מְרֻבֵּי' דּוֹחֵק הוּא לְמֵידַק מִינֵּיהּ דְּמַיְירֵי בְּשִׁיעוּר לְצָרֵף וְכֵן אַבַּיֵי קָאָמַר מִפְּנֵי שֶׁמְּצָרֵף מַשְׁמַע דִּסְתָמָא מְצָרֵף בְּכָל שָׁעָה וְלֹא שַׁיָּיךְ לְפִלּוּגֵי בָּיָה כמ"ש ר"י ז"ל אַחַ"כ בְּהֶדְיָא וְהָיִיתִי יָכוֹל לְפָרֵשׁ דס"ל לְרַשִׁ"י דְּשִׁיעוּר לְצָרֵף לְרַב אָסוּר אֲפִילּוּ דְּאֶפְשָׁר דס"ל דְּבְשִׁיעוּר לְצָרֵף הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ וְאִם אֵינוֹ מְמַלְּאוֹ כֵּוָלּוֹ אֶפְשָׁר דְּאֵינוֹ מְצָרֵף בָּזֶה כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מָלֵא וְעוֹד דַּעֲדַיִין הַמַּיִם פּוֹשְׁרִי' וְאֵינָם מְצָרְפִים כָּל כָּךְ אֲבָל מָלֵאא"א שֶׁלֹּא תְצָרֵף בָּזֶה גַּם הַמַּיִם צוֹנְנִים כְּבָר וא"כ לְעֵיל פָּרִיךְ שַׁפִּיר וַהֲלֹא מְצָרֵף פי' שֶׁמָּא מְצָרֵף דַּאֲפִילּוּ אִם אֵין בּוֹ שִׁיעוּר אֶפְשָׁר שֶׁיְּצָרֵף וְכֵן פי' הַתּוֹסָ' לְעֵיל בְּהֶדְיָא וא"כ לפי' רַשִׁ"י בְּאֵין שִׁיעוּר לְצָרֵף הָוֵי סָפֵק ולר"י אָסוּר ולר"ש מֻוָתָּר אֲבָל בְּשִׁיעוּר אֲפִילּוּ ר"ש מוֹדֶה דִּפְסִיק רֵישֵׁיהּ הוּא כמ"ש וְלֹא נִזְכַּר בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י דְּרַב כר' יוֹדָא ס"ל וּשְׁמוּאֵל פְּלִיג דְּלָאו פְּסִיק רֵישֵׁיהּ הוּא וּמֻוָתָּר לר"ש: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת הָא רַב כְּרַבִּי יוּדָא ס"ל לָאו קוּשְׁיָא דמ"מ מוֹקֵים לְמַתְנִי' כר"ש דְּלָא ס"ל פֵּירוּשָׁא דְּאַבַּיֵי בְּמַתְנִי' וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כָּתְבוּ התו' לְעֵיל דאע"ג דְּאַבַּיֵי כר"ש ס"ל.

מ"מ מוֹקֵים לְמַתְנִי' כר"י ה"נ לְרַב אִיפְּכָא וְכֵן כָּתְבוּ לִשִׁיטָתָם בְּלִישָׁנָא קַמָּא דְּרַב אֶלָּא שֶׁמִּדִּבְרֵי רַשִׁ"י לֹא מַשְׁמַע קְצָת הָכִי דִּבְדִבְרֵי שְׁמוּאֵל כָּתַב מֻוָתָּר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין לְכָךְ והל"ל דְּלָא הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ דְּהָא גַּם רַב ס"ל דְּלָא הָוֵי מִתְכַּוְּנִין ומ"מ דְּמַאי פָּרִיךְ לְמֵימְרָא דְּשְׁמוּאֵל כר"ש ס"ל וְהָאָמַר שְׁמוּאֵל וכו' וּמַאן לֵימָא לָן דס"ל כר"ש דִּילְמָא אֵינוֹ אֶלָּא מְפָרֵשׁ מַתְנִי' כר"ש וס"ל דלר"ש אֵין חִילּוּק דַּאֲפִילּוּ שִׁיעוּר לְצָרֵף שָׁרֵי וּלְעוֹלָם כר"י ס"ל כְּמוֹ רַב: ואע"ג דְּוַדַּאי ס"ל כר"ש בִּגְרִירָה.

מ"מ מֵהָכָא לֵיכָּא לְמֵידַק מִידִי לְכָךְ נִרְאֶה דְּלְעֵיל פָּרִיךְ מִטַּעַם דְּמוּכָח דְּמְרֻבִּין פֵּירוּשׁוֹ אֲפִילּוּ מִלְּאָהוּ כֵּוָלּוֹ דְּמִדִּבְרֵי רַב אַדָּא וְאַבַּיֵי מַשְׁמַע דְּמַתְנִי' אָתֵי לְאַשְׁמוֹעִינַן דאע"ג דְּאָסוּר לִיתֵּן מַיִם לְחַמְּמָן אֲבָל לְהַפְּשִׁירָן מֻוָתָּר דס"ד דְּאָסוּר אֲפִילּוּ לְהַפְּשִׁירָן דְּהֶפְשֵׁירוֹ זֶהוּ בִּישׁוּלוֹ כְּדִפְלִיגִי לְקַמָּן תַּנָּאֵי קמ"ל דְּהֶפְשֵׁר מֻוָתָּר דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דְּהֵם מְפָרְשִׁים דְּכְדֵי לְהַפְשִׁירָן פֵּירוּשׁוֹ דַּוְוקָא לְהַפְשִׁירָן וְלֹא לְצָרֵף כִּי הֵיכִי דְּמְפָרֵשׁ רַב דה"ל לְפָרֵשׁ דְּלָא שָׁרֵי כ"א בְּשִׁיעוּר לְהַפְשִׁיר כְּמוֹ שֶׁמְּחַלְּקִין בֵּין מְעוּטֵי' לְמְרֻבִּים וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' לְקַמָּן אַדְּרַבִּי אַבַּיֵי וְתֵדַע דְּהָא בְּדִבְרֵי אַבַּיֵי ע"כ פֵּירוּשׁוֹ כֵּן לפי' רַשִׁ"י דִּבְפִינָּהוּ לֵיכָּא שִׁיעוּר לְצָרֵף.

א"כ גַּם לר' אַדָּא כֵּן דְּהָא לֹא נֶחְלְקוּ בפי' כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן וא"כ כֵּיוָן דְּעִיקַּר חִדּוּשֶׁיהָ דְּתַנָּא דְּאִי לְהַפְשִׁיר שָׁרֵי א"כ כ"ש דָּמִים מְרֻבִּין שֶׁלֹּא פָּשְׁרוּ שָׁרֵי וּלְהָכִי פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּהֵיכִי שָׁרֵי כָּל מְרֻבִּין אֲכִילוּ לֹא יַפְשִׁרוּ וַהֲלֹא מְצָרֵף אֲבָל לְרַב לָא קמ"ל הַתַּנָּא דְּהֶפְשֵׁר מֻוָתָּר אֶלָּא הַתַּנָּא אִיפְּכָא קמ"ל דְּדַוְוקָא כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן מֻוָתָּר אֲבָל לֹא לְצָרֵף.

ומ"מ דִּבְרֵי אַבַּיֵי צְרִיכִין יִשּׁוּב דְּקָאָמַר דְּלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם כָּל עִיקָּר וַהֲלָאָ' לְפִי זֶה שִׁיעוּר לְפַשֵּׁר הָוָה שָׁרֵי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְצָרֵף וְנִרְאֶה דְּרַשִׁ"י ס"ל כֵּיוָן דְּרַב פְּלִיג אַאַבַּיֵי בְּהַאי סְבָרָא דְּלְאַבַּיֵי כֵּיוָן דְּמַתְנִי' פִּינָּהוּ קָתָנֵי א"כ מַשְׁמַע דִּבְפִינָּהוּ מְמַנּוּ מַיִם לְעוֹלָם אָסוּר דאל"כ אַדְּמֵחְלֵק בְּפִינָּהוּ דְּמוּעָטִים אָסוּר וּמְרֻבִּין שָׁרֵי לְפִלּוּג גַּם בְּפִינָּהוּ מְמַנּוּ מַיִם דִּפְעָמִים שָׁרֵי.

אֶלָּא ע"כ לְעוֹלָם אָסוּר א"כ ע"כ סְבָרָא מַתְנִי' דְּלְעוֹלָם הוּא מְצָרֵף אֲבָל רַב מְפָרֵשׁ כר"א וס"ל דְּיֵשׁ חִלּוּק וְהַמַּקְשֶׁן דְּפָרִיךְ אַרַב אַדָּא פָּרִיךְ כמ"ש וּבְזֶה נִיחָא וְלָמַדְתִּי תֵּירוּץ זֶה

מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ן זַ"ל שפי' לְשִׁיטָתוֹ בס' הַמִּלְחָמוֹת כַּיּוֹצֵא בְּזֶה אֲבָל לֹא כִּדְבָרָיו עי"ש וְדוּק:
דַּף מ"ב ד"ה אֲפִילּוּ שֶׁל עֵץ נָמֵי וא"ת וּמַאי ס"ד דְּמַקְשֶׁה לְדַמּוֹת מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין כו'.

וי"ל דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא עַד אַהֲ הִקְשָׁה וכו' הִנֵּה פ"ק דִּכְתֻבּוֹת תֵּרַצְתִּי קֻוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה דְּהַמַּקְשָׁן הָוֵי ס"ל דְּהָא דְּשָׁרֵי אפי' שִׁיעוּר לְצָרֵךְ הָוֵי ע"כ מטע' שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְגוּפוֹ שֶׁאֵין הַצֵּירוּף צָרִיךְ אֶלָּא לְהַצִּיל הַמִּיחַם שֶׁלֹּא יִשָּׁבֵר שֶׁהוּא קָרוֹב לְהִשָּׁבֵר כִּדְפֵי' רַשֵּׁ"י זַ"ל דְּאִי מִטַּעַם אֵין מִתְכַּוֵּין הָוֵי סוֹבֵר הַמַּקְשָׁן שֶׁהוּא פְּסִיק רֵישֵׁיהּ וְאע"ג דְּרַשֵּׁ"י פי' טַעַם דְּשִׁמּוּאֵל מִשּׁוּם אֵין מִתְכַּוֵּין.

אֶפְשָׁר דִּלְפִי הַמַּסְקָנָא נָקֵט דְּמִשַּׁנֵּי דְּטַעְמֵיהּ דְּשִׁמּוּאֵל מִשּׁוּם אֵין מִתְכַּוֵּין וַאֲפִילּוּ אִי הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ שָׁרֵי כֵּיוָן דְּאֵיכָּא תַּרְתֵּי דָּבָר שא"מ וּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל. וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כָּתְבוּ התו' זַ"ל פֶּרֶק כָּלָל גָּדוֹל דַּף פ"ה ד"ה טְפֵי נִיחָא לֵיהּ דְּבִמְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צָרִיכָה לְגוּפוֹ אפי' בְּפְסִיק רֵישֵׁיהּ פָּטַר ר"ש נוּכַל לוֹמַר דַּאֲפִילּוּ לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי כֵּיוָן דְּנָפַק לֵיהּ מִכְּלַל פְּסִיק רֵישֵׁיהּ הָוֵי כְּשֶׁאָר דָּבָר שא"מ וְהַתָּרָצָן קָאֵי עַל דִּבְרֵי הַמַּקְשָׁן דְּהָוֵי ס"ל דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם אֵינָהּ צ"ל וע"ז קָאָמַר בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין פי' מְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צ"ל שֶׁהוּא בְּלֹא כַּוָּנָה ס"ל כר"ש אַף כִּי הוּא פ"ר אֲבָל שֶׁאֵינוֹ צ"ל לְחַוָּדָא ס"ל כר"י וְאֶפְשָׁר דְּקָא מְשַׁנֵּי דְּלֵיכָּא כָּאן פ"ר וכה"ג תֵּירְצוּ התו' ס' פֶּרֶק כֹּל הַתָּדִיר: מִיהוּ קֻוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל בְּמָקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת דְּשָׁם פ' כָּל הַתָּדִיר א"א לְפָרֵשׁ הָכִי דְּשָׁם מְבֹאָר דְּטַעַם דְּשִׁמּוּאֵל מִשּׁוּם דָּבָר שא"מ הוּא וְגַם מְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צ"ל לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בְּשַׁבָּת לְכָךְ נִרְאֶה לְיַשֵּׁב דְּהָא דְּסָבַר ר"ש דְּשָׁאנֵי צ"ל פָּטוּר הוּא מִטַּעַם מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת כִּדְאִיתָא פֶּרֶק קַמָּא דַּחֲגִיגָה דַּף י' וְכֵן כ' רַשֵּׁ"י לְקַמָּן פ' הַמַּצְנִיעַ דַּף צ"ג ד"ה ור"ש פּוֹטֵר וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי וא"כ הַמַּקְשָׁן הָוָה ס"ל דכ"ע אִית לֵיהּ דְּדָרְשִׁינַן מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת אַהֲ ר"י ור"ש פְּלִיגִי דְּר"ש סָבַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין מֻתָּר בְּכָל הַתּוֹרָה אע"ג דִּבְכָל הַתּוֹרָה לָא בָּעֵינַן מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת וכה"ג כָּתְבוּ תוס' פֶּרֶק כָּלָל גָּדוֹל דַּף הַנָּ"ל ד"ה מִתְעַסֵּק: וא"כ מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת דְּשַׁבָּת לֹא צָרִיךְ לְדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין דְּמֵהֵיכָא דְּנָפְקָא כָּל הַתּוֹרָה נָפְקָא נָמֵי שַׁבָּת אֶלָּא לִמְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צ"ל אָתֵי אֲבָל ר"י סָבַר דִּבְכָל הַתּוֹרָה דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין אָסוּר וְאִיצְטְרִךְ מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת לְדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּין דְּמֻתָּר בְּשַׁבָּת מִן הַתּוֹרָה ואע"ג דְּאִסּוּר מִדְּרַבָּנָן וּלְקַמָּן אֶכְתּוֹב אַיְ"ה עוֹד בָּזֶה וא"כ פָּרִיךְ הַמַּקְשָׁן כֵּיוָן דְּשִׁמּוּאֵל הִתִּיר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין בְּכָל הַתּוֹרָה א"כ ע"כ ס"ל מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת לִמְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צ"ל וְקָשֶׁה דְּשִׁמּוּאֵל.

וּמְשַׁנֵּי דִּלְאו הָא בְּהָא תַּלְיָא וְכָתַב מל"מ לְמַאי אֲתָא י"ל דִּלְשִׁמּוּאֵל פְּשִׁיטָא דְּנִיחָא דְּהוּא מַפִּיק מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת לְמִתְעַסֵּק כִּדְאִיתָא בְּהֶדְיָ' ס"פ סָפֵק אָכַל וּבְסַנְהֶדְרִין דַּף ס"ב דְּקָאָמַר מִתְעַסֵּק בַּשַּׁבָּת פָּטוּר מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת אָסְרָה תּוֹרָה אֲבָל מְלָאכָה שֶׁאֵין צ"ל מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת הִיא וְהָכִי אִיתָא בְּהֶדְיָ' בְּכְרִיתוּת דְּמִשַּׁנֵּי שְׁמוּאֵל דר"י כְּנָוְתֵי' ס"ל דְּמִתְעַסֵּק פָּטוּר מִמְּלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת אַלְמָא גַּם ר"י דָּרַשׁ מל"מ וְאַפַּ"ה מְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צ"ל ס"ל לר"י דְּחַיָּיב אֶלָּא צ"ל ע"כ כמ"ש אוֹ מַפִּיק לֵיהּ לְמִקְלְקֵל דְּהוּא ג"כ פָּטוּר מִמְּלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת כִּדְאִיתָא בַּחֲגִיגָה דַּף י' גַּבֵּי הַחוֹפֵר גֻּמָּא אפי' לר"י וכו' מְקַלְקֵל הוּא מַאי כַּהֲרָרִים כו' מל"מ אָסְרָה תּוֹרָה וְכֵן הֵבִיאוּ תּוֹסָפוֹת לְקַמָּן פ' כָּלָל גָּדוֹל דַּף הַנָּ"ל אַף דִּבְדִבְרֵי הַתַּלְמוּד אֵין הַדָּבָר

מְבֹאָר הַטִּיב אֶפְשָׁר דְּגַם הַמַּקְשָׁן יָדַע דְּאֶפְשָׁר דְּלָא תלי' הָא בְּהָא וְאִיכָּא לְשַׁנּוֹיֵי' כמ"ש וְלָא פָּרִיךְ כ"א לְמֵימְרָא אִי אִיכָּא לְשַׁנּוֹיֵי' בְּאוֹפֶן אַחֵר כְּסֵדֶר הַתַּלְמוּד.

וְדִבְרֵי תוֹרָה עֲנִיִּים בְּמִקְוֶה א' וַעֲשִׁירִי' בְּמָקוֹם אַחֵר. וְכָל זֶה פֵּירַשְׁתִּי עַל סוֹף פ' כָּל הַתָּדִיר.

אֲבָל הָכָא מִלְּבַד פי' התו' אִיכָּא לְמֵימַר דְּהַמַּקְשָׁן דְּהָכָא ס"ד דְּהַכֹּל מִמְּלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אָתֵי וּמַאן דְּפָטַר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין פְּטַר ג"כ שֶׁאֵינוֹ צ"ל דְּכוּלֵי' מַחַד קְרָא נָפְקָא כְּמוֹ שֶׁפָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּכְתֻבּוֹת דַּף ה' ד"ה את"ל אַהָא דְּקָאָמַר ס"פ סָפֵק אָכַל הוֹאִיל וּמְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה חַיָּיב מִתְעַסֵּק נָמֵי חַיָּיב דְּתַרְוַיְיהוּ מִמְּלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אָתֵי ע"ש וְכֵן כָּתְבוּ פֶּרֶק כְּלָל גָּדוֹל דַּף ע"ה וּמְשַׁנֵּי דְּלָא הִיא וְלָאו הָא בְּהָא תלי' וְהָוֵי מָצֵי לְמֵימַר וּלְטַעְמָךְ דְּדָבָר שא"מ מִמְּלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אָתֵי לָמָּה פָּטַר ר"ש אֲפִילּוּ בְּכָל הַתּוֹרָה הָא מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת דַּוְקָא בְּשַׁבָּת כְּתִיב וכמ"ש תּוֹסָפוֹת פֶּרֶק כְּלָל גָּדוֹל ד"ה מִתְעַסֵּק אֶלָּא דְּלָא קָאָמַר וּלְטַעְמָךְ כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת בְּכַמָּה דֻּכְתֵי': .

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לְגִירְסַת רַשְׁ"י בְּיוֹמָא ה"מ דְּאוֹרַיְיתָ' אֲבָל צֵירוּף דְּרַבָּנָן הוּא מַשְׁמַע דְּגַם גַּבֵּי שַׁבָּת הָוֵי שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין דְּאוֹרַיְיתָא דְּהָא פָּרִיךְ מִצָּרַעַת אַשַּׁבָּת וְלָא מְשַׁנֵּי לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם. וּלְעִיל כָּתַבְתִּי דְּהַמַּקְשָׁן הָוֵי ס"ל דְּגַם ר"י מוֹדֶה דִּבְשַׁבָּת פָּטוּר מִטַּעַם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת זֶה אֵינוֹ דְּאִי נָמֵי דְּרַבָּנָן' מ"מ פָּרִיךְ שַׁפִּיר בְּיוֹמָא לָמָּה הִתִּירוּ לְכַתְּחִלָּה לר"י אִם אִיתָא דְּצֵירוּף דְּאוֹרַיְיתָא וְאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ לָא נִהֲרָא לֵיהּ לְתָרֵץ הָתָם דע"כ צ"ל הָכִי לְרַשְׁ"י דְּהָא צֵירוּף דְּרַבָּנָן הוּא וא"כ לָמָּה לֵיהּ לְמֵימַר הָתָם דְּשָׁרֵי מִטַּעַם אֵין מִתְכַּוְּנִין דְּמַתִּיר ר"י בְּמִידֵי דְּרַבָּנָן כמ"ש רַשְׁ"י שָׁם תִּיפּוֹק לֵיהּ אֲפִילּוּ אִי ס"ל דְּאָסוּר מ"מ הָתָם שָׁרֵי וַאֲפִי' אִי מִתְכַּוְּנִין נָמֵי מִטַּעַם דְּאֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ.

אֶלָּא ע"כ לֹא נִרְאֶה לֵיהּ וְאֶפְשָׁר דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ס"ל לְתַלְמוּדָא דְּלָא אָמְרִינַן אֵין שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ אֶלָּא בְּמִידֵי דַּעֲבוֹדָה אֲבָל טְבִילַת כ"ג לָאו עֲבוֹדָה הִיא. וְעוֹד דִּלְמַסְקָנָא לָא תלי' הָא בְּהָא.

וְאֶפְשָׁר דִּלְמַסְקָנָא אָסוּר מִן הַתּוֹרָה וּמְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת פֵּירַשְׁתִּי לְעֵיל לְמַאי אָתֵי. וְעוֹד דְּאֶפְשָׁר דְּהַמַּקְשָׁן ס"ל דלר"י פָּטַר דָּבָר שא"מ מִמְּלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וּלְעוֹלָם אָסוּר כְּמוֹ בְּכָל הַתּוֹרָה.

אֶלָּא דְּקַשְׁיָא לִי מִנַּלַן לר"י לְחַלֵּק כֵּיוָן דס"ל דמל"מ מְמַעֵט מֵחִיּוּב חַטָּאת אֵימָא לְגַמְרֵי מְמַעֵט עכ"נ כמ"ש וּלְלִישָׁנָא מְצִיעָא דְּכָתְבִינַן דִּלְמַסְקָנָא אָסוּר לר"י מִן הַתּוֹרָה א"ש קַוּשְׁיָ' הַתּוֹסָפוֹת שֶׁהֵבִיאוּ רְאָיָ' לְעֵיל מִפֶּרֶק סָפֵק אָכַל דלר"י דשא"מ חַיָּיב מ"ה וְלֹא צָרִיךְ לְאוֹקְמָא שָׁם בִּפְסִיק רֵישֵׁיהּ: שָׁם ד"ה נוֹתֵן אָדָם חֲמִין לְתוֹךְ צוֹנֵן וְלָא מְשׁוּם דְּסָבְרָא הַךְ בָּרַיְיתָא דְּתַתָּאָה גָּבַר כְּדִפְי' בַּקּוּנְטְ'.

דא"כ תִּקְשֵׁי לָמָּ"ד עִילָּאָה גָּבַר וְלָמָּ"ד תַּתָּאָה גָּבַר כו': לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא הָא בְּלָאו הָכִי מֵבִיא בְּכֵיצַד צוֹלִין דַּף ע"ו תַּנְיָא כְּוָתֵיהּ דִּשְׁמוּאֵל דְּתַתָּאָה גָּבַר וא"כ תִּקְשֵׁי לְרַב וּמַהַאי בָּרַיְיתָ' לָא בָּעֵי לְאַתּוּיֵי הָתָם דת"כ דִּשְׁמוּאֵל דאע"ג דְּאָתְיָא דְּלָא כְּרַב מ"מ גַּם כִּשְׁמוּאֵל לָא תַּנְיָא בְּהֶדְיָא דִּלְמָא לֹא עִילָּאָה וְלֹא תַּתָּאָה גָּבַר לֶאֱסוֹר כֻּלּוֹ אֶלָּא דְּתַתָּאָה מְבַשֵּׁל כְּדֵי קְלִיפָּה וְלָכֵן אָסוּר אֲבָל עִילָּאָה אֵינוֹ מְבַשֵּׁל כְּלָל כְּמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב בע"ה.

לָכֵן הֵבִיא בָּרַיְיתָ' דְּהָתָם מְבוֹאָר דְּתַתָּאָה אוֹסֵר הַכֹּל וְעִילָּאָה עַד כְּדֵי קְלִיפָּה: וּעי"ל דְּמֵהָכָא אֵין רְאָיָיה דלמ' מַיִם שֶׁאנֵי שֶׁהֵם מִתְבַּלְבְּלִים וְאִם נוֹתְנִין מַיִם לְתוֹךְ מַיִם נַעֲשׂוּ עֶלְיוֹנִים לְמַטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה וְעִילָּאָה גָּבַר.

וּבְהָא מְיַיוֹשֶׁב גַּם קֻוּשְׁיוֹת התו' פ' כֵּיצַד צוֹלִין שֶׁהִקְשׁוּ דְּמַיְיתֵי תנ' אִידַּךְ בָּשָׂר רוֹתֵחַ שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ חָלָב רוֹתֵחַ. תֵּימָא הָא תּוּ לָמָּה לִי לְהָבִיא.

וְהַשְׁתָּ' א"ש דס"ד הַבָּשָׂר שֶׁנָּפַל לְתוֹךְ חָלָב נִשְׁקַע הַבָּשָׂר בְּחָלָב וה"ל הֶחָלָב עִילָּאָה קמ"ל. וּסְבָרָא זוֹ מָצָאתִי בָּרַשְׁבָּ"א ז"ל הֵבִיאָה הב"י בי"ד סוֹף סי' צ"א וְלָכֵן לֹא הֵבִיא שָׁם מִבָּרַיְיתָ' זוֹ תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּלֵיכָּא רְאָיָיה כמ"ש וְהֵבִיא בָּרַיְיתָא דְּתָנָא סְתָם צוֹנֵן לְתוֹךְ חַם אָסוּר דְּמַשְׁמַע אֲפִילּוּ בְּדָבָר יָבֵשׁ וכמ"ש התו' ז"ל לְשִׁיטָתָן וְאַחַ"כ הֵבִיא בָּרַיְיתָא זוֹ דְּכֵינָן דְּמוּכָח מִבָּרַיְיתָא קַמָּיְיתָא דְּתַתָּאָה גָּבַר גַּם בָּרַיְיתָא בָּתְרַיְיתָא מִשּׁוּם הָכִי הוּא.

דְּאִי לָאו הָכִי סָתְרִי אַהֲדָדֵי. וְגַם רַשׁ"י פי' לְפִי הָאֱמֶת.

וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּהָתָם מַשְׁמַע דְּאַף אִי תַּתָּאָה גָּבַר מ"מ עִילָּאָה מְבַשֶּׁל כְּדֵי קְלִיפָּה. אוֹמֵר אֲנִי דְּרַשׁ"י ס"ל כְּשִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א ז"ל שֶׁהֵבִיא הַטּוּר י"ד סי' ס"ח דְּאִיכָּא כַּמָּה מִילֵּי שֶׁאֵינָם מְבַשְּׁלִים וְאַפְּ"ה מַבְלִיעִים וּמַפְלִיטִים כְּגוֹן כְּלִי שֵׁנִי וְכֵיוֹצֵא בָּהּ וא"כ גַּם בְּהָא לָא אָמְרִינַן הָתָם כ"א אַדְּמוֹקִיר לֵיהּ בָּלַע שֶׁהוּא מַבְלִיעַ וּלְעוֹלָם אֵינוֹ מְבַשֵּׁל וּלְעִנְיַן שַׁבָּת בְּבִשּׁוּל תַּלְיָא מִלְּתָא וְהוּא אֵינוֹ מְבַשֵּׁל וְלֹא מְחַמֵּם כְּלָל אֶלָּא מַבְלִיעַ כִּדְאַשְׁכְּחַן בִּמְלִיחָה שֶׁהוּא מַבְלִיעַ וּמ"מ אֵינוֹ מְחַמֵּם כ"כ שֶׁיַּפְלִיט גַּם חֲבֵירוֹ כַּמְבֹן' גַּבֵּי טָמֵא טָפֵל וְטָהוֹר מָלִיחַ: שָׁם ד"ה סָפֵל כְּאַמְבָּטִי נִרְאֶה דְּאַמְבָּטִי כְּלִי שֵׁנִי הוּא הַנּוֹה מִדְּבְרֵי רַשׁ"י ז"ל שפי' גַּבֵּי כּוֹס וְעוֹד דְּכְלִי שֵׁנִי הוּא מַשְׁמַע דְּאַמְבָּטִי כְּלִי רִאשׁוֹן הוּא וַאֲפִ' תִּדְחֵי דס"ל גַּבֵּי כּוֹס אֵיכָּא תְּרֵי טַעְמֵי חֲדָא דְּלִשְׁתֵּיהּ קָבָעֵי לֵיהּ ועו' דכ"ש הוּא משא"כ אַמְבָּטִי לֵיכָּא אֶלָּא חֲדָא טַעְמָא מ"מ מִדְּכָתַב גַּבֵּי סָפֵל הֲרֵי הוּא כְּאַמְבָּטִי ואע"ג דְּכְלִי שֵׁנִי הוּא ומַאי קוּשְׁיָא הֲרֵי גַּם אַמְבָּטִי כ"ש הוּא וְעוֹד לָמָּה לֹא פי' טַעַם גַּם גַּבֵּי אַמְבָּטִי כֵּיוָן דכ"ש הוּא לָמָּה אָסַר.

עכ"נ דס"ל לְרַשׁ"י ז"ל דִּכְלִי רִאשׁוֹן הוּא: וְקֻוּשְׁיָא הַשְׁנָ' נ"ל לְיַשֵּׁב מִדְּכָתַב ד"ה סָפֵל ואע"ג דְּכְלִי שֵׁנִי הוּא כֵּיוָן דְּלָאו לִשְׁתֵּיהּ הוּא אֶלָּא לִרְחִיצָה דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁיֵּחַמּוּ הַרְבֵּה וְגָזְרִינַן נִרְאֶה שֶׁהוּא ז"ל ס"ל דס"ש וב"ה פְּלִיגִי דס"ש סָבְרִי דְּצוֹנֵן לְתוֹךְ חַמִּין אָסוּר לְעוֹלָם אֲפִילּוּ אֵין רְצוֹנוֹ אֶלָּא לְהַפְשִׁירָן מ"מ כֵּיוָן דְּתַתָּאָה גָּבַר גָּזְרִינַן שֶׁיִּתֵּן בּוֹ מַיִם מוּעָטִין שֶׁיֵּחַמּוּ הַרְבֵּה משא"כ חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנֵן לְעוֹלָם אֵין מַרְתִּיחִין אֶלָּא מַפְשִׁירִין כִּדְכָתַב רַשׁ"י בְּהֶדְיָא ד"ה חַמִּין.

וב"ה סָבְרִי דִּבְכוֹס לֹא גָּזְרִינַן חֲדָא דְּלִשְׁתֵּיהּ קָבָעֵי לָהּ וְלָא נִיחָא לֵיהּ שֶׁיֵּחַמּוּ וְלֵיכָּא לְמֵימַר וְעוֹד דִּכְלִי שֵׁנִי הוּא וא"כ יֵחַמּוּ חֲמִימוּת שֶׁלָּהֶם זֶהוּ הַפַּשְׁרָן בַּמַּיִם. ופי' זֶה מְבוֹאָר בְּדִבְרֵי רַשׁ"י לְמֵבִין עוֹלֶה מִזֶּה דִּלְפִי זֶה גַּם בְּמֵיחַם מֻוָתָּר לְהַפְשִׁירָן כֵּיוָן דְּלִשְׁתֵּיהּ קָבָעֵי לְהוּ לָא נִיחָא לֵיהּ שֶׁיֵּחַמּוּ וְלֵיכָּא לְמִגְזַר שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכָן מַיִם מוּעָטִין שֶׁיֵּחַמּוּ אֶלָּא דִּנְקַט כּוֹס דְּהָתָם שָׁרֵי אֲפִילּוּ לִיתֵּן מַיִם מוּעָטִין דְּלְעוֹלָם הֵם מַפְשִׁירִין תֵּדַע דְּהָא תְּנַן בְּמַתְנִי' אֲבָל נוֹתֵן לְתוֹכוֹ אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן.

וע"כ ה"פ נוֹתֵן לְתוֹכוֹ מַיִם מְרֻבִּים כְּדְמָפָרֵשׁ ר"א וְאַבַּיֵי אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס אֲפִילּוּ מַיִם מוּעָטִין דְּאִי לְתוֹךְ הַכּוֹס נָמֵי מְרֻבִּים דַּוְוקָא מַאי אִירְיָא דְּתָנָא רֵישָׁא מֵיחַם אפי' כּוֹס נָמֵי: וְעוֹד

דע"כ ב"ה דְּשָׁרֵי בְּבָרַיְיתָא הַכּוֹס הוּא אֲפִילּוּ שֶׁיֵּחַמּוּ דְּאִי לְהַפְשִׁירָן מַאי הִקְשׁוּ הָתוּ' לִיתְנֵי מֵיחַם דְּאָסוּר הֲרֵי גַּם מֵיחַם שָׁרֵי לְהַפְשִׁיר וַעֲדִיפָא ה"ל לְאַקְשׁוּיֵי דא"כ מַתְנִי' דְּלָא כְּמַאן דְּהָא ג"כ אָסְרִי אֲפִילּוּ לְהַפְשִׁיר וכ"ש ר"ש בֶּן מְנַסְיָא בֵּין דְּקָאֵי אַרֵישָׁא אוֹ אַסֵּיפָא אֶלָּא ע"כ כּוֹס שָׁרֵי אֲפִילּוּ שֶׁיֵּחַמּוּ וְהֵיכִי קָתָנֵי מַתְנִיתִין לְהַפְשִׁירָן.

אֶלָּא ע"כ כְּמוֹ שפי' וא"כ הִשְׁוָה הַתַּנָּא דְּמַתְנִיתִין הֶפְשֵׁר דב"ה לְחַמִּין דב"ש. וא"כ כֵּינָן דְּקָתָנֵי בַּבָּרַיְיתָא דְּכוֹס אֲפִילּוּ חַמִּין שָׁרֵי א"כ ה"ה מֵיחַם לְהַפְשִׁיר אֶלָּא בְּאַמְבָּטִי קמ"ל דַּאֲפִילּוּ לְהַפְשִׁיר אָסוּר כֵּינָן דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁיֵּחַמּוּ לִרְחִיצָה גָּזְרִינַן שֶׁלֹּא יְחַמֵּם הַרְבֵּה כמ"ש.

וא"כ ה"ק הַתַּנָּא בד"א דְּשָׁרֵי לְעוֹלָם בְּכוֹס דְּהָתָם שָׁרֵי לְעוֹלָם אֲבָל בְּאַמְבָּטִי לְעוֹלָם אָסוּר משא"כ מֵיחַם פְּעָמִים שָׁרֵי לְהַפְשִׁיר פְּעָמִים אָסוּר לְהָחֵם וּמִילְתָא פְּסִיקְתָא נָקֵט דִּבְזֶה לְעוֹלָם שָׁרֵי וּבְזֶה לְעוֹלָם אָסוּר.

וְנִרְאֶה דְּזֶה הוּא הַחִלּוּק בֵּין רַב יוֹסֵף לְאַבַּיֵּי דְּגַם ר"י מוֹדֶה דכ"ש אֵינוֹ מְחַמֵּם לְעוֹלָם דְּמַתְנִי' הִיא כמ"ש אֶלָּא דְּהָוֵי ס"ל דְּסֵפֶל כֵּינָן דְּנִיחָא לֵיהּ בְּחִימּוּם גָּזְרִינַן אַטּוּ כ"ר דִּלְדִידֵן' לֵיכָּא לְמֵימַר דְּגָזַר שֶׁיְּחַמֵּם בְּסֵפֶל הַרְבֵּה דע"כ גַּם ר"י הָיָה צָרִיךְ לְפָרֵשׁ כמ"ש דִּבְכוֹס לְעוֹלָם שָׁרֵי דא"כ מַאי אִירְיָא כּוֹס אֲפִילּוּ מֵיחַם נָמֵי וְכִדְמוּכָח בְּמַתְנִיתִין אֶלָּא ע"כ כ"ש אֵינוֹ מְבַשֵּׁל א"כ אֲפִילּוּ סֵפֶל נָמֵי אֶלָּא ע"כ דר"י גָּזַר אַטּוּ כ"ר וְאַבַּיֵּי ס"ל דְּלָא גָּזְרִינַן אַטּוּ כ"ר אֶלָּא דְּבְאַמְבָּטִי גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יְחַמֵּם בּוֹ עַצְמוֹ כֵּינָן דְּלִרְחִיצָה בָּעֵי לָהּ וּבְסֵפֶל דכ"ש הוּא לֵיכָּא לְמִגְזַר הָכִי וְשָׁרֵי לְעוֹלָם: וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ וכו' וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מִדְּסֵפֶל הוּא כ"ש גַּם אַמְבָּטִי הָוֵי כְּלִי לָמָּה הוּא כָּךְ שֶׁלֹּא הֻבְנְתִּי וְכִי בְּכָל דְּוּכְתֵי דְּאָמְרִינַן יְהִיוּ הַדְּבָרִים שָׁוִין וְכֵינָן דְּסָתָם אַמְבָּטִי כְּלִי הוּא הָוֵי כְּאוֹמֵר סֵפֶל הֲרֵי הוּא ככ"ר וְאִם הַקַּוֻּשְׁיָא אִם אַמְבָּטִי כְּלִי רִאשׁוֹן לַשְׁמְעִינַן רְבוּתָא דַּאֲפִילּוּ סֵפֶל אָסוּר שֶׁהוּא כ"ש ק"ו לְאַמְבָּטִי שֶׁהוּא כ"ר אֶלָּא גַּם אַמְבָּטִי כ"ש הוּא.

י"ל דְּנָקֵט כְּלִי רִאשׁוֹן לְאַשְׁמְעִינַן דְּאַפִּ"ה חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנֵן מֻוּתָּר דְּהָא ב"ה קָתָנֵי לָהּ: ע"כ ד"ה וְאִם נְתָנוּהוּ מבע"י מֻוּתָּר. הַלָּשׁוֹן דָּחוּק דהל"ל אֲבָל מבע"י נוֹתְנִין נ"ל דְּמִזֶּה רְאִיָּ' קָצָת לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם וְהָרַשְׁבָּ"א ז"ל שֶׁהֵבִי' בֵּין הָרָ"ן ז"ל בשמ' דְּתַנָּאֵי מְהַנֵּי לְמֻוקְצֶה מַחֲמַת אִיסּוּר דִּבְזֶה מְיֻשָּׁב קוּשְׁיָא זוֹ דְּאִי תָּנֵי ומבע"י נוֹתְנִין א"כ ע"כ ר"ל שֶׁנּוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַשֶּׁמֶן דְּאִי לָאו הָכִי לָא קמ"ל מִידֵּי וא"כ תּוּ לָא הָוֵי מָצֵי לְמִתְנֵי וְאֵין נֵיאוֹתִין מִמֶּנּוּ דְּכֵינָן דִּנְתָנוֹ מבע"י לְקַבֵּל בּוֹ הָוֵי תְּנַאי וְאֶפְשָׁר דְּמוֹעִיל יוֹתֵר דַּעֲשֵׂה מַעֲשֶׂה.

אֲבָל הַשְׁתָּא דְּתָנֵי וְאִם נְתָנוּהוּ מבע"י ר"ל וְאִם כְּלִי מֻנָּח שָׁם מבע"י אֵין צוֹרֶךְ לִיטְלוֹ וְעִיקַּר רְבוּתֵיהּ דְּרַשַּׁאי לְהַנִּיחָם שָׁם כִּדְפֵ' רַשִּׁ"י אֲבָל הַנְּתִינָה לֵיכָּא רְבוּתָא דְּלָאו אַדַּעְתָּ' דְּהָכִי אוֹתְבֵיהּ וע"ז תָּנֵי וְאֵין נֵיאוֹתִין מִמֶּנּוּ כֵּינָן דְּלָא אוֹתְבֵיהּ אַדַּעְתָּא דְּהָכִי וע"כ נָקְטִי בְּהַאי לִישָׁנָא דס"ל לַתַּנָּא דְּזֶהוּ יוֹתֵר חִדּוּשׁ מֵהָא דְּמֻוָּתָּר לִיתֵּן לְכַתְּחִלָּה מבע"י: ד"ה הַצָּלָה שֶׁאֵינָהּ מְצוּיָה פי' שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל וְגָרְסִינַן בְּהָא בָּרַיְיתָא טָבֵל וק' לְרֵיבָ"א דְּאִי גָּרַס טָבֵל אַמַּאי אוֹתְבֵיהּ אַבַּיֵּי לר"י מִבָּרַיְיתָא אַחֶרֶת כו'.

וע"ק דבפ' כָּל כִּתְבֵי כו' וְלִי הַצָּעִיר קָשֶׁה אִיפְכָא לפי' רי"ב ז"ל לָמָּה לֹא אוֹתְבִיהּ אַבַּיֵּי לְרַבָּה מֵהַהִיא בָּרַיְיתָא דְּאֵלִימָא טְפֵי דִּבְהָא בָּרַיְיתָא דְּמַיְירֵי אַבַּיֵּי לָא מַשְׁמַע כ"א דִּלְדָבָר הַנִּיטָּל הִתִּירוּ כִּדְפָרִיךְ כָּל קֻוּשְׁיוֹתָיו הָכִי נִיצוֹצִים וְנֵר וְקוֹרָה וְכֵן כֻּוּלָּם.

וּבֶאֱמֶת מַאן נִימָא לָן דְּבָרַיְיתָ' אַחֲרֶת הִיא דִּלְמָא הִיא הִיא וְאַבַּיֵּי אֲמָרָהּ בִּלְשׁוֹנוֹ וְלֹא לְשׁוֹן הַבָּרַיְיתָא אֶלָּא לְשׁוֹנוֹ הֲרֵי חֲבִית שֶׁל טֶבֶל שְׁנִשְׁבְּרָה שָׁרֵי לְהַנִּיחַ כְּלִי תַּחְתֶּיהָ דְּסָמַךְ אַמַּאי שֶׁהֲבִיא כְּבָר הַבָּרַיְיתָא וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה פי' התו' לְעֵיל גַּבֵּי סֵפֶל הֲרֵי הוּא כְּאַמְבָּטִי שֶׁהוּא בָּרַיְיתָא וְאַבַּיֵּי הוּא שֶׁקִּיצְּרָהּ אע"פ דְּבַבָּרַיְיתָא דִּלְקַמָּן לֹא הֲוָזְכַּר אַמְבָּטִי נָקְטָה אַבַּיֵּי בְּלִישָׁנֵיהּ לְהַדִּין הַיּוֹצֵא מִמֶּנָּה וְאֶפְשָׁר דְּאוֹרְחֵיהּ דְּאַבַּיֵּי נָגֶד רַב יוֹסֵף שֶׁהָיָה ר"י סִינַי וְהַבָּרַיְיתוֹת שֶׁגִּוְרִין בְּפִיו וְלֹא הִזְכִּיר אַבַּיֵּי כ"א הַדִּין דְּתָנֵי בְּהָכִי ור"י יָדַע הַבָּרַיְיתָ' ה"נ דְּכְוָותֵהּ גַּם מפ' כָּל כִּתְבֵי לָא קָשֶׁה מִידִי דְּהָא ע"כ בָּרַיְיתָא דִּלְקַמָּן אַף לְדִבְרֵי התו' הִיא בָּרַיְיתָא אַחֲרֶת.

א"כ גַּם בָּרַיְיתָא זוֹ הִיא אַחֲרֶת. אע"ג דְּתָנֵי בָּהּ בִּרְאשׁ גַּגּוֹ כְּמוֹ פ' כָּל כִּתְבֵי דְּכֵינָן דְּנִשְׁבְּרָה מַחֲמָה קָתָנֵי מַאן פַּסְקָהּ דְּמַיְירֵי דַּוְוקָא שא"א לְסָמְכָהּ כֵּינָן דע"כ פֵּירוּשָׁהּ דְּלָא נִשְׁבְּרָה לְגַמְרֵי וְלָכֵן פָּרִיךְ שַׁפִּיר אֲבָל בִּרְאשׁ גַּג פְּשִׁיטָא דְּשִׁיבֵּר לְגַמְרֵי וְשָׁם מְהַנֵּי שֶׁמַּנִּיחַ כְּלִי תַּחְתֶּיהָ ועי"ל דְּמִבָּרַיְיתָא דִּלְעֵיל לָא ק' מִידִי די"ל דִּבְהָפְסֵד מְרֻבֶּה מֻוָּתָּר לְבַטֵּל כְּלִי מֵהֵיכִנוֹ כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן דַּף מ"ב ע"ב ד"ה כְּבָר תֵּירְגְּמָא לְעִנְיַן אֵין כְּלִי נִיטָּל וּמַה לִּי אִיסּוּר זֶה אוֹ אִיסּוּר בִּיטּוּל וא"כ בָּרַיְיתָא דִּלְעֵיל דְּמַיְירֵי בְּנִשְׁבַּר בִּרְאשׁ גַּגּוֹ יַעֲלֶה לִסְמוֹךְ הֶחָבִית שֶׁלֹּא תִּשַּׁבֵּר לְגַמְרֵי וְיֵלֵךְ לְאִיבּוּד.

וְלָכֵן הִתִּירוּ. וּמִשּׁוּם הָכִי פָּרִיךְ מַהַאי בָּרַיְיתָא דְּלָא תָּנֵי בִּרְאשׁ גַּגּוֹ וא"כ הַאי נִשְׁבְּרָה א"א לְפָרֵשׁ נִשְׁבַּר לְגַמְרֵי וְנָפְלָה לִשְׁנֵי' דְּאֵין כְּלִי מְהַנֵּי לְהַנִּיחַ תַּחְתֶּיהָ כֵּינָן דְּמַיְירֵי אֲפִילּוּ בַּאֲנָחָה ע"ג קַרְקַע אֶלָּא ע"כ שֶׁנִּסְדְּקָת וּמְטַפְטֶפֶת וא"כ אֶפְשָׁר לְסָמְכָהּ שֶׁלֹּא תִּשַּׁבֵּר יוֹתֵר אוֹ אֵין צָרִיךְ סְמִיכָה כְּלָל אֶלָּא שֶׁמַּצִּיל הַטִּיפִּין: דַּף מג ד"ה טֶבֶל מוּכָן הוּא עַד וְעוֹד הַקֻּשְׁיָה הֵיכָא דאי' לֵיהּ פִּירֵי אַחֲרִינֵי בְּשׁוֹגֵג אַמַּאי יֵאָכֵל נִימָא מִיגּוֹ כו' נ"ל דִּלְפִ' רָשׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַב ס"פ בְּמַה מַדְלִיקִין הָא דְּקָתָנֵי אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת הַנִּוָּדָאי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אָתְיָא כמ"ד דְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת גָּזְרוּ עָלָיו ב"ה א"כ י"ל דְּמַתְנֵי' אתי' כר' דְּאָמַר לֹא גָּזְרוּ וּלְדִידֵיהּ שָׁרֵי לְעַשֵּׂר וא"כ לָא אִיתַּקְצַאי ב"ה כְּלָל וְכֵן מוּכָח בְּעֵירוּבִין דַּף ל"ב דְּמוּקֵי לִסְתָם מַתְנֵי' דְּנָתְנוּ בְּאֵילָן כר' וּסְתָם מַתְנֵי' ר"מ הִיא א"כ ס"ל לר"מ כר' וּמַתְנֵי' דְּהַמְעַשֵּׂר בְּשַׁבָּת פָּרִיךְ מִינָּהּ בְּהַנָּזָקִין דַּף נ"ד לר"מ מְשׁוּם דְּאָתְיָ' כר"מ כִּדְפִ' רַשׁ"י הָתָם וַאֲפִ' לְהָרַמְבַּ"ם שֶׁפָּסַק כְּמַתְנֵי' דס"ל דְּלָא קָאָמַר רַבִּי אֶלָּא בְּמָקוֹם מִצְוָה אוֹ שֶׁהוּא טָרוּד וְצָרִיךְ לְעַשֵּׂר פֵּירוֹתָיו ב"ה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטּוּר בסי' שמ"ב.

מ"מ י"ל דְּמַיְירֵי מַתְנֵי' דְּהַמְעַשֵּׂר בְּשַׁבָּת ג"כ כה"ג דְּהָא פי' הב"י ז"ל דְּאִם הוּא טָרוּד שָׁרֵי אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת וַאֲפִילּוּ אִי הַטּוּר מַיְירֵי לְצוֹרֶךְ שַׁבָּת ומַתְנֵי' דְּהָכָא ע"כ לָא מַיְירֵי לְצוֹרֶךְ שַׁבָּת דְּהָא בפ"ב דְּבֵיצָה מוּקֵי לָהּ דְּאִית לֵיהּ פֵּירֵי אַחֲרִינֵי מ"מ מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּמַפְרִישׁ לְצוֹרֶךְ כֹּהֵן שֶׁהָיָה צָרִיךְ לָהָכִי ואע"ג דְּמַפְרִישׁ מִשּׁוּם כֹּהֵן מ"מ כֵּינָן דִּלְדִידֵיהּ לֵיכָּא עוֹנֶג שַׁבָּת קְנָסוּהוּ שֶׁהֲרֵי הַהִיא גְּזֵרָה דְּאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת מוֹקְמִינַן פ' מַשִּׁילִין אֲפִילּוּ לְיִתֵּנֵם לְכֹהֵן בּוֹ בַּיּוֹם א"כ מַתְנֵי' דְּהַמְעַשֵּׂר מַיְירֵי אֲפִילּוּ לְיִתְּנֵם לְכֹהֵן וב"ה

שָׂרִי אִם הוּא טָרוּד כֵּינָן שֶׁהוּא צוֹרֶךְ כֹּהֵן וּבְאֶמֶת קָשֶׁה דְּהָא פ' בָּתְרָא דְּבֵיצָה קָרֵי לְהַגְבָּהַת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת אֵלּוּ הֵן מִשּׁוּם מְצָוָה וא"כ לָמָּה פָּסַק הָרַמְבַּ"ם דְּאֵין מְעַשְּׂרִין ב"ה.

וְאֵין לְפָרֵשׁ דה"ק דַּאֲפִי' אִי הֲוָה מִצְוָה כְּמוֹ שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ הַשַּׁבָּת אַפִּ"ה אֵין מַגְבִּיהִין. דְּזֶה אֵינוֹ דא"כ גַּם מִילֵּי דִּמְצִיעָתָא מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּהָוֵי מִצְוָה כְּדָפָרִיךְ הָתָם אֵין דָּנִין וְהָא מִצְוָה קָעָבֵיד וְכֵן אֵין חוֹלְצִין וְאֵין מְקַדְּשִׁין בְּכוּלְּהוּ פָּרִיךְ וּמְפָרֵשׁ דְּמַיְירֵי דְּלֵיכָּא מִצְוָה.

וא"כ מַאי פָּסְקָה כֵּינָן דְּגַם בִּתְרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת לָא הָוֵי לְעוֹלָם מִצְוָה אֶלָּא מַשְׁכַּחַת לָהּ בְּלֹא מִצְוָה אַמַּאי קָרֵי לְמַצִּיעֵי רְשׁוּת וּלְהָנָךְ מִצְוָה וְהָא גַּם הָתָם אִי אִיכָּא מִצְוָה הָוֵי מִצְוָה וה"נ אִי לֵיכָּא מִצְוָה הָוֵי רְשׁוּת אֶלָּא מַשְׁמַע דְּהָתָם לְעוֹלָם הֲוָה מִצְוָה שֶׁמְּקַיֵּים מִצְוַת הַמָּקוֹם כְּמוֹ אֵין מְקַדִּישִׁין דַּעֲבִיד מִצְוָה שֶׁמְּקַדֵּשׁ נָכְסָיו ה"נ עֲבִיד מִצְוָה שֶׁמְּקַדֵּשׁ תְּרוּמָה לְיִתְּנֵם לְכֹהֵן: וְאֵין לוֹמַר דס"ל לָרַמְבַּ"ם דְּלָא הָוֵי מִצְוָה שֶׁהִתִּירוּ ב"ה אֶלָּא בְּמִצְוָה שֶׁהִיא לְצוֹרֶךְ שַׁבָּת כְּגוֹן עֵירוּב וְהַפְרָשָׁה לְצוֹרֶךְ שַׁבָּת דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא הֲוּתַּר לַעֲלוֹת בְּאִילָן ב"ה מִשּׁוּם לוּלָב אוֹ שׁוֹפָר וצ"ע.

וְעוֹד דַּאֲפִי' לְרַבָּנָן דְּגָזְרוּ ב"ה מ"מ מַאן לֵימָא לָן דְּגָזְרוּ כֵּן לֵילֵי הַאי דַּאֲפִי' בְּדִיעֲבַד לֹא יֵאָכֵל בְּשַׁבָּת דְּאָפְשָׁר כֵּינָן דב"ה סָפְקָא הוּא וְהָאִיסּוּר דְּרַבָּנָן בְּמֻזָּיד מְתַוָּקָן אפי' אִית לֵיהּ פֵּירֵי אַחֲרִינִי שֶׁלֹּא שָׁנִינוּ אֶלָּא אֵין מְעַשְּׂרִין לְכַתְּחִלָּה וא"כ מַקֵּרֵי מוּכָן בב"ה דְּאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ כו' אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק דמ"מ נְהִי דב"ה הָוֵי מוּכָן מ"מ כְּשֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת אִיתְּחִי לֵיהּ וְאַחַ"כ כְּשֶׁחָזַר וְעָשְׂרוֹ בְּשׁוֹגֵג אַחְזִי וה"ל מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וא"כ תִּקְשֵׁי מֵהָא מַתְנִיתִין לָמָּ"ד יֵשׁ מֻקְצֶה.

דְּאֵין נִרְאֶה דְּזֶה מַקֵּרֵי גְּמָרוֹ בִּידֵי אָדָם דלכ"ע אֵין מֻקְצֶה כִּדְאִיתָ' פ"ב דְּבֵיצָה וכמ"ש הַתּוֹסָ' דְּבוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּאֵין זֶה בְּיָדוֹ כֵּינָן דְּאָסוּר לְעַשֵּׂר וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה מָצָאתִי שֶׁהִקְשׁוּ בתו' פ"ק דְּחֻלִּין דַּף ט"ו שֶׁתִּרְצוּ בַּגְּמָרָא כְּגוֹן שֶׁהָיָה לוֹ חוֹלֶה ב"ה וְהִבְרִיא.

וְהִקְשׁוּ לָמָּ"ד יֵשׁ מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת. וְתֵירוּצָם שָׁם לֹא שַׁיָּךְ הָכָא ע"ש: וְגַם אֵין נִרְאֶה לוֹמַר דְּלָמָא מַתְנִיתִין אָתְיָא כר"ש דְּלֵית לֵיהּ מֻקְצֶה וַאֲפִי' מִגּוֹ דְּאִיתַּקְצַאי כמ"ש התו' דְּבוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּמַתְנִיתִין ר"מ הִיא כמ"ש לְעֵיל ור"מ אִית לֵיהּ מֻקְצֶה מַחֲמַת אִיסּוּר כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' ראי' לְעֵיל פ"ק דַּף י"ט ד"ה כָּרְכִי דְּזוּזֵי.

וּמָהַרְשָׁ"א ז"ל דָּחַק בְּחִנָּם בְּקֻשְׁיָא זוֹ וְלֹא שָׂם לִבּוֹ לְעִיֻּן בְּסֻגְיָא דְּהַנִּזְקִין דְּהַדְּבָרִים בְּרוּרִים כמ"ש. וכ"ש שֶׁתִּתְחַזֵּק הַקֻּשְׁיָא דְּהָא רַבָּה הוּא דְּמְשַׁנֵּי הָכָא טָבֶל מוּכָן הוּא כו' וְאִיהוּ דְּאָמַר הָתָם אֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת לְחַד לִישָּׁנָא לְכָךְ נִרְאֶה לְיַשֵּׁב דְּגַם קֻשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א הָרִאשׁוֹנָה תִּתְיַשֵּׁב דְּלָא קָאָמַר שֶׁאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ יֹאכַל אֶלָּא מְתֻוָּקָן שֶׁהַטָּבֶל נִתְקַן כָּרָאוּי שֶׁאֵין צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְעַשֵּׂר וְהוּא כָּשֵׁר לְאָוְכְלוֹ לְכָל אָדָם וְלֹא אָסְרוּ בְּמֻזָּיד אֶלָּא לְמַעֲשֵׂר מִשּׁוּם קְנָס שֶׁעָבַר עַל תַּקָּנַת חֲכָמִים.

כמ"ש רַשְׁ"י פ"ק דְּחֻלִּין דְּהֵיכָא דְּהוּא מִשּׁוּם קְנָס לְדִידֵיהּ קָנְסוּ וְלָא לְאַחֲרִינִי וְכֵן מַשְׁמַע קָצָת פ' הַנִּזָּקִין דְּטַעַם דְּמַעֲשֵׂר הָוֵי מִשּׁוּם קְנָס ואע"ג דְּבְמֻבְשָׁל פי' רָשְׁ"י וְתוֹסָפוֹת בְּחֻלִּין וּבִכְתֻבּוֹת וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי דְּבְמֻזָּיד לר"מ לֹא יֹאכַל בּוֹ בַּיּוֹם אפי' לַאֲחֵרִים וְכִדְמוֹכַח פ"ק דְּחֻלִּין בְּהֶדְיָא.

מְבַשֵּׁל שָׁאנִי דְּאִיסּוּר דְּאוֹרָיְיתָ' הוּא וְאִיסּוּר סְקִילָה וְהָכִי מַשְׁמַע בְּבֵיצָה דְּכִי פָּרִיךְ מִמַּעֲשֶׂה מְשַׁנֵּי דְּאִית לֵיהּ פֵּירֵי אַחֲרִינֵי וְכִי פָּרִיךְ מִמְּבַשֵּׁל מְשַׁנֵּי אִסּוּרָא דְּשַׁבָּת שָׁאנֵי וּפִי' רַשִׁ"י אָסוּר סְקִילָה כו' וְכֵן מַשְׁמַע מִדְּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּגַבֵּי מְבַשֵּׁל פָּסַק כו' כר"י דְּבְמֵזִיד לֹא יֹאכַל עוֹלָמִית וּבְמַעֲשֶׂה פָּסַק פכ"ג דְּיֹאכַל לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת ואע"ג דְּבִתְרוּמוֹת קָתָנֵי מְבַשֵּׁל וּמַעֲשֶׂה בַּחֲדָא בָּבָא צ"ל דְּהָא כִּדְאִי' וְהָא כִּדְאִיתָא: וְעוֹד דְּבִשְׁלָמָא בְּמְבַשֵּׁל אָסַר ר"מ אפי' לַאֲחֵרִים שֶׁלֹּא לִיהָנוֹת מִמְּלָאכֶת שַׁבָּת אֲבָל מַעֲשֶׂה מַאי מְלָאכֶת שַׁבָּת אִיכָּא אֶלָּא גְּזֵרָה מְשׁוּם מְקָח וּמְמָכָר כִּדְאִיתָא פ' מַשִּׁילִין.

וא"כ מוּכָן הוּא ב"ה דְּאִם הוּא עָבַר וְתִקְנוּ מֵוָתָּר לַאֲכִילָה לְכֹל וְכֵן אֶצְלוֹ הוּא מוּכָן דְּאִם בָּא אַחֵר וְתִקְנוּ מֵוָתָּר לְדִידֵיהּ דְּאִי קָסָבַר תּוֹרַם מִשְּׁלוֹ עַל שֶׁל חֲבֵירוֹ אֵין צָרִיךְ דַּעַת בְּעָלִים פְּשִׁיטָא דְּמֵוָתָּר לְדִידֵיהּ וַאֲפִי' אִי צָרִיךְ דַּעַת בְּעָלִים כְּדִשְׁקִיל וְטָרֵי פ' הָאִשָּׁה רַבָּה מ"מ אִם עָבַר וְנָתַן לוֹ רְשׁוּת וְהָאַחֵר תּוֹרֵם אֵין שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵרָה אוֹ דְּשַׁוְיָה שָׁלִיחַ מע"ש וְהוּא עָבַר וְתִקְנוּ בְּשַׁבָּת א"כ מוּכָן הוּא לְדִידֵיהּ וְלֹא שַׁיְיךְ לוֹמַר דְּאִיתַּקְצַאי ב"ה דְּלָא הָיָה מֻוקְצֶה מֵעוֹלָם כֵּיוָן דְּאִם עָבַר וְתִקְנוֹ מְתֻוָּקָן כמ"ש דע"כ צָרִיךְ לוֹמַר כֵּן דְּהָא לֹא הִקְשָׁה הָרַשְׁבָּ"א כ"א הֵיכָא דְּאִיכָּא פֵּירֵי אַחֲרִינֵי אֲבָל בְּלִית לֵיהּ לָא מִידִי כֵּיוָן דְּבְלִית לֵיהּ אַף אִם עָבַר בְּמֵזִיד וְתִקְנוּ מְתֻוָּקָן לָא אִיתַּקְצַאי כְּלָל א"כ גַּם לְפֵירוּשָׁם א"ש דְּגַם בְּאִית לֵיהּ הוּא מְתֻוָּקָן כמ"ש: וְעַתָּה אוֹסִיף לְהַפְלִיא עַל תֵּירוּץ הַתּוֹסָ' עַל קֻוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א הָרִאשׁוֹנָה דְּנָקֵט עָבַר כְּגוֹן דְּלִית לֵיהּ פֵּירֵי דַּאֲפִילּוּ בְּמֵזִיד יֵאָכֵל א"כ תִּפְשׁוֹט הַבַּעְיָא דְּאַבַּעְיָא לָן פ' י"ט דַּף י"זעָבַר וְאָפָה מַאי דְּהָא הָתָם בָּעֵי לְמִפְשַׁט מֵהַהִיא דְּהַמְעַשֵּׂר בְּשַׁבָּת וְדָחֵי דְּמַיְירֵי דְּאִית לֵיהּ פֵּירֵי אֲבָל לִית לֵיהּ פֵּירֵי עָלְתָה בְּתֵיקוּ וְהָכָא מְשַׁנֵּי רַב יוֹסֵף וְנָקֵטֵיהּ לְפִשּׁוּט וא"כ תִּפְשׁוֹט מדר"י וְעוֹד דְּהָא כָּתְבוּ התו' לְקַמָּן דכ"ע אִית לְהוּ אִיסּוּר בִּיטּוּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ וא"כ ע"כ כ"ע ס"ל הַאי שִׁינּוּיָ' דְּאִם עָבַר וְתִקְנוֹ דְּלֵיכָּא לְשַׁנּוּיָא דְּצָרִיךְ לְמִקּוֹמוֹ דְּבִיטּוּל כְּלִי לֹא הִתִּירוּ מְשׁוּם מְקוֹמוֹ כמ"ש התו' ד"ה לְשֵׁנִי וא"כ לָמָּה עָלְתָה בְּתֵיקוּ וצע"ג וּבַגְּוָסְחָאוֹת שֶׁלָּנוּ כָּתוּב בְּרַשִׁ"י ד"ה מוּכָן הוּא וְאִם בָּא אַחֵר וְתִקְנוּ כו' וְהַיְינוּ כמ"ש וְאֶפְשָׁר דט"ס הוּא וצ"ל אֶחָד בדלי"ת.

ומ"מ נ"ל דְּלָא עַל חִנָּם נָקֵט רַשִׁ"י כָּךְ שֶׁאִם בָּא אֶחָד וְלֹא הִנִּיחַ הַדָּבָר כִּפְשָׁטֵיהּ שֶׁאִם עָבַר וְתִקְנוֹ וּמָה הַלָּשׁוֹן חָסֵר וְכֵן סִפְּ"ד דְּבֵיצָה דַּף ל"ד ד"ה הָא קמ"ל דְּטָבֵל מוּכָן הוּא אַצ"ל שַׁבָּת כו' הֶאֱרִיךְ ג"כ וְכָתַב אֲבָל הֲכָנָה אִיתָא שֶׁאִם בָּא אָדָם אַחֵר וְתִקְנוּ כו' הֲרֵי שֶׁאַיְירִי מִן הַמַּזְמִין וְהִנִּיחוֹ וְאָמַר שֶׁאִם בָּא אָדָם אַחֵר וְלֹא פִי' עַל הַמַּזְמִין עַצְמוֹ שֶׁעָבַר וְתִקְנוּ וְכֵן הַתּוֹ' הָתָם כָּתְבוּ כֵּן וְז"ל הֵיכָא דְּהַזְמִינוֹ לְשַׁבָּת אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מְשׁוּם מַעֲשֶׂה הַמְעוֹרָב וְאִם בָּא אָדָם וְתִקְנוּ וְכָל זֶה אִי יֵשׁ מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת אֲבָל אִי אֵין מֻוקְצֶה כדק"ל דְּהָכִי הִלְכְתָא כְּמוֹ שֶׁפָּסַק הָרֹא"שׁ פ"ג דמס' יוֹם טוֹב א"ש כמ"ש לְעֵיל.

וְרָצִיתִי לוֹמַר עוֹד דִּבְדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א עַצְמוֹ בְּקֻוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה מַשְׁמַע כֵּיוָן דְּאִם שָׁגַג וְתִקְנוּ מְתֻוָּקָן הָוֵי מוּכָן מֵהַאי טַעְמָא שֶׁהֲרֵי הִקְשָׁה מִדְּלָא קָאָמַר שֶׁאִם שָׁגַג וְתִקְנוּ מַשְׁמַע דְּאִי אָמַר הָכִי לָא ק' כְּלוּם וַאֲפִילּוּ נֹאמַר דְּהוּא ז"ל מוֹכִיחַ דע"כ מִדְּלָא קָאָמַר שֶׁאִם שָׁגַג ש"מ דס"ל דְּמִטַּעַם שָׁגַג לָא הָוֵי מוּכָן מ"מ לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דִּלְעוֹלָם טָבֵל מוּכָן מִטַּעַם שׁוֹגֵג כמ"ש וא"כ לָא אִיתַּקְצַאי ב"ה אפי' אִי אִית לֵיהּ פֵּירֵי וְלָא קָאָמַר ר"י שֶׁאִם עָבַר אֶלָּא

לְרַבּוֹתָא דְּמַשְׁמַע אֲפִילּוּ אִם עָבַר הָוֵי מְתַוְּקָן כְּגוֹן אִי לֵית לֵיהּ פֵּירֵי וְהָכִי מַשְׁמַע קָצַת לְשׁוֹן הַתּוֹסָ' שֶׁכָּתְבוּ וְנִרְאֶה דְּנָקֵט עָבַר כְּגוֹן דְּלֵית לֵיהּ פֵּירֵי לָא קָאָמְרִי דְּמַיְירֵי ר"י בְּדְלֵית לֵיהּ כו' אֶלָּא מַשְׁמַע דְּנָקֵט עָבַר מִשּׁוּם הַאי דִּינָא וּלְעוֹלָם מַיְירֵי ר"י אֲפִילּוּ אִי אִית לֵיהּ פֵּירֵי וּמִטַּעַם שׁוֹגֵג וּבֶאֱמֶת לֹא יָשָׁר בְּעֵינַי דְּבָרַיְיתָא דְּטָבֶל מַיְירֵי בִּדְלֵית לֵיהּ דַּוְקָא דְּזֶה לֹא נִזְכַּר בִּגְמָרָא אֶלָּא דְּקַשְׁיָא לִי דא"כ מַאי פָּרִיךְ בְּחֻלִּין דַּף ט"ו אֵימַר דְּאָמַר ר"מ בִּמְבַשֵּׁל דְּרָאוּי לְכוֹס שׁוֹחֵט כו' וּמַאי קוּשְׁיָא וְהָא גַּם שָׁחַט כֵּינָן דְּאִם שָׁגַג ב"ה וְשָׁחַט שָׁרֵי לר"מ א"כ לָא אִיתַּקָּצַאי ב"ה אֶלָּא ש"מ אֵין זֶה מוּכָן אֶלָּא אִם מֻוָּתָּר בְּעָבַר בְּמֵזִיד וְהָתָם בְּמֵזִיד אָסוּר בּוֹ בַּיּוֹם אֲפִילּוּ לר"מ בֵּין לוֹ בֵּין לַאֲחֵרִים וא"כ ע"כ צ"ל דְּשִׁינּוּי התו' הוּא דְּמַיְירֵי ר"י בְּלֵית לֵיהּ פְּרִי וְאַחֲרֵי כָּתְבִי מָצָאתִי בפי' הר"ש ז"ל פ"ב דְּתְרוּמוֹת שֶׁכָּתַב תְּרֵי שִׁינּוּיֵי א' דר"י מַיְירֵי בְּלֵית לֵיהּ והב' דְּעָבַר פֵּירוּשׁוֹ בְּשׁוֹגֵג וּלְפֵירוּשָׁנוּ א"ש דְּמַיְירֵי אֲפִילּוּ בְּאִית לֵיהּ וְכֵן סָתַם הָרַמְבַּ"ם הַדְּבָרִים אֶלָּא דְּמִדְּבָרָיו ז"ל לְמַדְתִּי תֵּירוּץ אַחֵר שֶׁהוּא כָּתַב בפ"ג דְּהַמְעַשֵּׂר בַּשַּׁבָּת בְּמֵזִיד לֹא יֹאכַל עַד מ"ש בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ תִּיקֵּן אֶת הַפֵּירוֹת ובפכ"ה כָּתַב חָבִית שֶׁל טֶבֶל שֶׁנִּשְׁבְּרָה מֵבִיא כְּלִי וּמַנִּיחַ תַּחְתֶּיהָ הוֹאִיל וְאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻוָּקָן הֲרֵי הוּא כִּמְתֻוָּקָן מַשְׁמַע דס"ל דְּהַכֹּל תָּלוּי בְּתִיקּוּן כֵּינָן שֶׁהֵם מְתֻוָּקָנִים שא"צ לַחֲזוֹר וּלְעַשֵּׂר וְגַם מֻוָּתָּרִין בְּטֶבְלְטוּל דְּלָא קָנְסוּ כ"א בַּאֲכִילָה וא"כ מוּכָן לְעִנְיַן טֶבְלְטוּל כֵּינָן דְּבָעָבַר שָׁרֵי לְטַלְטְלוֹ דְּהָא ר"י אַטֶּבְלְטוּל קָאֵי וּמַה עִנְיַן אֲכִילָה בְּכָאן כְּלָל וּמ"מ מַתְנִי' דְּהַמַּעֲשֶׂה צ"ל כמ"ש.

וְעוֹד נ"ל דְּלָאו קַוְשְׁיָא הִיא כְּלָל כֵּינָן דְּמַסְקִינַן בְּחָוִיי דְּלָא שָׁרֵי ר"מ בְּשׁוֹגֵג כ"א הֵיכָא דְּלֵיכָּא מְתֻוָּקָה כְּגוֹן מְבַשֵּׁל דָּרָה לְכוֹס וּמַתְנִי' דְּהַשּׁוֹחֵט מַיְירֵי כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹלֶה וְהִבְרִי' א"כ גַּם מַתְנִי' דְּהַמְעַשֵּׂר מַיְירֵי ג"כ אִי לֵית בֵּיהּ מְתֻוָּקָה כְּגוֹן שֶׁהָיָה לוֹ חוֹלֶה וְלָא נָחִית תַּנָּא כ"א לְדִין דְּשָׁרֵי לֶאֱכוֹל אע"ג דְּאָסְרוּ חֲכָמִים לְעַשֵּׂר וְלָא מַיְירֵי בְּמֻוָּקָה דְּמַאי אֲוֹלְמֵיהּ דְּהַאי מַתְנִי' מֵהַאי מַתְנִי' וְאַטּוּ כִּי רוֹכְלֵי לֵיתְנֵי וְלֵיזַל וְדִבְרֵי תוֹרָה זֶה סוֹגֵר וְזֶה פּוֹתְחִין וְאֵין סָפֵק בְּעֵינַי כְּלָל כִּי הַדְּבָרִים נִדְבָּרִים בֶּאֱמֶת וְעַיֵּן במס' יוֹם טוֹב דַּף ל"א בְּרַשְׁ"י בְּמַתְנִי' דִּבְהֵמָה שֶׁמֵּתָה שֶׁיִּישַׁב קַוְשְׁיָא זוֹ וְשָׁם כָּתַבְתִּי לְיַשֵּׁב קַוְשְׁיָ' שֶׁהִקְשׁוּ התו' עָלָיו: וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הָרַשְׁבָּ"א ז"ל מ"ש הָכָא שֶׁאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻוָּקָן וּבְבִיצָה פ' אֵין צָדִין אָמַר ר"ש דְּאֵין רוֹאִין מוּמִין בי"ט וְאִם עָבַר וּבִקְּרוֹ אֵינוֹ מְבֻוָּקָר עַיֵּין לְקַמָּן דַּף מ"ו שָׁם יִישַׁבְתִּי בע"ה.

(ד"ה וְהִתְנָן): דַּף מו ד"ה וְהִתְנָן קַשְׁיָא לְר"י כו' הִנֵּה תְּחִלָּה אוֹמֵר כִּי לפי' ר"י ז"ל ד"ה ר"ש אָמַר שֶׁפֵּירֵשׁ דְּדַיְיק אַבַּיֵי דר"ש תַּרְתֵּי אִית לֵיהּ אֵין רוֹאִין מוּמִין וְגַם מֻוָּקָה וְכֵן כָּתַב פ' אֵין צָדִין אֶלָּא שֶׁנִּרְאֶה מִפֵּירוּשׁוֹ דְּמֵי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק לֵיהּ חָכָם הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ דְּנוֹדְאי לֹא יְזַדַּקֵּק לי' דְּאֵין רוֹאִין מוּמִין בי"ט כמ"ש ד"ה מִי יֵימַר וְדִבּוּר שֶׁאַחֲרָיו וא"כ יֵשׁ לְדַקְדֵּק מַאי קָשֶׁה לֵיהּ לר"י לְפָרֵשׁ כֵּן וְלָא פי' כְּפָשְׁטֵיהּ דר"ש תַּרְתֵּי אִית לֵיהּ אֵין רוֹאִין בי"ט וְגַם אִית לֵיהּ מֻוָּקָה כְּפָשְׁטָא דְּשָׁמַעְתָּא מִטַּעַם מִי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק לֵיהּ חָכָם כִּי הֵיכִי דְּפָרִיךְ מֵהֶפְרָה וּשְׁאֵלָה מִטַּעַם מִי יֵימַר כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' לְקַמָּן וּלְפִי זֶה לֹא יִקָּשֶׁה כְּלוּם.

וּכְבָר רָאִיתִי שֶׁנִּדְחֲקוּ כָּל מְפָרְשֵׁי התו' לְתָרֵץ מַאי פָּרִיךְ מִשְּׁאֵלָה לְפִי זֶה דְּהָתָם לָמָּה לֹא יְזַדַּקֵּק חָכָם כֵּינָן דְּלֵיכָּא אִסּוּרָא עיי' בְּדִבְרֵיהֶם. וצ"ל דְּקַשְׁיָ' לֵיהּ לר"י דְּאִם אִיתָא דְּטַעְמָא דר"ש מִשּׁוּם מֻוָּקָה א"כ תִּקְשֶׁה לר' יוּדָא נְהִי דס"ל דְּרוֹאִין מוּמִין מ"מ יֵאָסֵר מִשּׁוּם

מֻוקְצֶה דְּהָא בְּכָל דֻּוכְתָּא מַחְמִיר ר"י בְּמֻוקְצֶה טְפֵי מִר"ש וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' קַוּשְׁיָ' זוֹ פ'
אֵין צָדִין אֶלָּא דַּאי אֵין כָּאן מֻוקְצֶה כ"א מֻחְמַת אִיסּוּר רְאִיָּית מוּמִין ולר"י לָא ס"ל דְּאָסוּר
כְּלָל וְלֵיכָּא מֻוקְצֶה כְּמוֹ שֶׁתֵּרְצוּ התו' ז"ל שָׁם אֲבָל מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י נִרְאֶה לְקַמָּן דְּמֵי יֵימַר
לָא הָוֵי מִטַּעַם אִיסּוּר רְאִיָּית מוּמִין שֶׁהֲרֵי פִּי' ד"ה הָכָא מִי יֵימַר וְהֶדְיוֹטוֹת לָא מָצוּ
לְמַשְׁרְיֵהּ לִבְכוֹר אֶלָּא מוּם הַיָּדוּעַ לְכָל דְּקַשְׁיָ' לֵיהּ דְּיַתִּירוּ אוֹתוֹ ג' הֶדְיוֹטוֹת א"כ מַשְׁמַע
דְּאִם הָיָה מוּם הַיָּדוּעַ מָצוּ לְמֵישָׁרֵיר' וְזֶה אֵינוֹ דְּהָא אֵין רוֹאִין מוּמִין אפי' אִם נִדְחַק וּנְפָרֵשׁ
דְּכַוָּנָתוֹ עַל קַוּשְׁיָ' התו' דְּלָמָּה לֹא אָמַר מִי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק לֵיהּ ג' הֶדְיוֹטוֹת דְּהָא גַּם
הַהֶדְיוֹטוֹת אֵין רוֹאִין בי"ט א"כ אַדְּרַבָּה קַשְׁיָא לֵיהּ אִיפְּכָא דְּגַם הַהֶדְיוֹטוֹת אֵין מַתִּירִין
וע"ז תֵּירֵץ דְּגַם בְּחוֹל אֵין מַתִּירִין אֶלָּא בְּמוּם יָדוּעַ וְהָכָא מַיְרֵי מִשְּׁאָר מוּמִין דע"כ צָרִיךְ
לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי התו' כֵּן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א זַ"ל מ"מ לְעִיל ד"ה מִי יֵימַר פי' רַשְׁ"י
זַ"ל בְּהֶדְיָא שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא חָכָם לִרְאוֹת אִם מוּם קָבוּעַ אוֹ לֹא וּמַהוּ שֶׁמָּא לֹא יִמְצָא חָכָם
אפי' יִמְצָא לֹא יִרְאֶה וְגַם לֹא נִזְכַּר בִּדְבָרָיו שׁוּם רֶמֶז מֵאֵין רוֹאִין מוּמִין וּבָרוּר הוּא דְּאֵין
כַּוָּנָתוֹ כָּךְ: לכ"נ דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּטַעַם דר"ש מִשּׁוּם מֻוקְצֶה נָמֵי בְּלֹא אִיסּוּר ראי' מוּמִין
שֶׁהוּא מֻוקְצֶה מִטַּעַם מִי יֵימַר כְּמוֹ שְׁאֵלָה וְהַפָּרָה וא"כ בִּשְׁמַעְתִּין דְּפָרִיךְ ר"ש אדר"ש
מִטַּעַם מֻוקְצֶה פי' הַכֹּל אַמֻּוקְצֶה וְלֹא הִזְכִּיר אִיסּוּר רְאִיָּית מוּמִין דִּבְשְׁמַעְתִּין לָא נָחִית לָזֶה
אע"ג דְּהָאֱמֶת דְּטַעַם ר"ש מִשּׁוּם תַּרְוַיְיהוּ וכמ"ש בע"ה וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י דְּבְכָל דֻּוכְתָּא
מַחְמִיר ר"י יוֹתֵר מר"ש בְּמֻוקְצֶה ס"ל לְרַשְׁ"י דְּהַיְינוּ הֵיכָא דְּאִיכָּא מֻוקְצֶה אֲבָל כָּאן ס"ל
לר"י דְּלֵיכָּא מֻוקְצֶה כְּלָל כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוּם קָבוּעַ מעי"ט דְּבָה דַּוְוקָא שָׂרֵי ר"י כמ"ש התו'
ד"ה מִי יֵימַר דְּנָפִיל א"כ לָא אַסַּחְיָה מִדַּעְתֵּיהּ וְהִזְמִין לוֹ חָכָם מעי"ט אוֹ יִמְצָאֵהוּ בִּלְתִּי
סָפֵק כֵּיוָן שֶׁאֵין צָרִיךְ עִיּוּן כְּלָל שֶׁהַמּוּם יָדוּעַ ור"ש לֵית לֵיהּ הַאי סְבָרָא וכה"ג מָצִינוּ לְקַמָּן
דַּף מ"ז גַּבֵּי פָּמוֹט לְדִבְרֵי הַמַּתִּיר אָסוּר לְדִבְרֵי הָאוֹסֵר מֻוָתָּר ופי' ר"ת זַ"ל דְּהַמַּתִּיר הוּא
ר"ש וְהָאוֹסֵר ר"י א"כ ס"ד דר"ש מַחְמִיר יוֹתֵר אע"ג דְּלְמַסְקָנָא לָא קַיְימָ' הָכִי מ"מ לָאו
מֵהַאי טַעְמָא אֶלָּא דְּאַשְׁכְּחַן בָּרַיְיתָא דְּגַם ר"י אוֹסֵר וְעוֹד דְּגַם לְמַסְקָנָא לֹא אָסַר ר"י
מִטַּעְמָא דר"ש כ"א מִטַּעַם מֻוקְצֶה מֻחְמַת אִיסּוּר וְלֹא מֻחְמַת גַּדְלוּת ור"ש אוֹסֵר מִשּׁוּם
גַּדְלוּת הֲרֵי שֶׁיֵּשׁ מֻוקְצֶה לר"ש מַה שֶּׁאֵין לר"י וכ"ת א"כ מנ"ל דר"ש ס"ל אֵין רוֹאִין
דִּלְמָא טַעְמֵיהּ מִשּׁוּם מֻוקְצֶה לְחוּדֵיהּ י"ל חֲדָא דְּהָא הָתָם בַּבָּרַיְיתָא דְּר"ש בֶּן מְנַסְיָא מְבֹאָר
דס"ל לר"ש דְּאֵין רוֹאִין דְּהָא ר"ש ב"מ הֵבִיא דִּבְרֵי ר"ש כַּמְבֹאָר שָׁם בפי'רַשְׁ"י וְעוֹד
דְּדָיֵיק מִדְּלָא קָתָנֵי סְתָם ר"ש אוֹמֵר אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן דְּמַשְׁמַע שֶׁהוּא מֻוקְצֶה וְלָמָּה הִזְכִּיר
כְּלָל כֹּל שֶׁאֵין מוּמוֹ נִיכָּר שֶׁפִּירוּשׁוֹ דְּלָא אִתְחֲזִי לְחָכָם מעי"ט אִם מוּם קָבוּעַ אוֹ עוֹבֵר
כְּדְמְפָרֵשׁ הָתָם בִּשְׁמַעְתִּין לָמָּה לֵיהּ לְהַזְכִּיר רְאִיָּית אֶתְמוֹל כְּלָל אֶלָּא דִּרְאִיָּיה מֵאֶתְמוֹל
בָּעִינַן וּמִדְּקָתָנֵי אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן וְלָא קָתָנֵי אוֹסֵר סְתָם ש"מ דְּאִית לֵיהּ מֻוקְצֶה גַּם כֵּן
כמ"ש התו' וא"כ פָּרִיךְ כֵּיוָן דלר"ש מֻחָדָא טַעְמָא לָא הָוֵי אָסוּר כ"א מִתְּרֵי טַעְמֵי וְהָא
ר"ש לֵית לֵיהּ מֻוקְצֶה וְאָזְלָא לֵיהּ חֲדָא טעמ' וא"כ נִתַּיְשְׁבָה קַוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א דְּהָכָא גַּבֵּי
טֶבֶל לֵיכָּא מֻוקְצֶה כ"א מֻחְמַת אִיסּוּרוֹ וְהָאָסוּר אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וְאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻוָּקָן
הָוֵי מוּכָן וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּרַשְׁ"י לְעֵיל.

ד"ה מוּכָן הוּא שֶׁאֵין בּוֹ מֻוקְצֶה אֶלָּא אִסּוּרוֹ וְאִם בָּא א' כו' וּבְבֵיצָה ס"פ הַמֵּבִיא מְבֹאָר
בִּדְבָרָיו יוֹתֵר ד"ה הָא קמ"ל דְּטֶבֶל כו' עַד קמ"ל כֵּיוָן דְּהַגְבָּהַת תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר אֵינוֹ אֶלָּא
מִדְּרַבָּנָן אֵין זֶה מֻוקְצֶה מֻחְמַת אִיסּוּר וה"ה הָתָם בִּבְכוֹר אִי הָוֵי הַמֻּוקְצֶה מֻחְמַת אִיסּוּר

רְאָיָה לְחוּד הָוֵי מוּכָן דְּאִם עָבַר וּבִקְּרוֹ הָוֵי מְבֻקָּר אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ מְבֻקָּר וְאָסוּר לְשׁוֹחֲטוֹ מִשּׁוּם מֻקְצֶה נָמֵי דָּמֵי יֵימַר שֶׁימְצָא חָכָם אַף בְּלֹא אִיסּוּר וְאֵינוֹ מְבֻקָּר אֵין ר"ל מֻחֲמַת שֶׁעָבַר אֵין הַבִּיקּוּר כְּלוּם אֶלָּא שֶׁאָסוּר לְשׁוֹחֲטוֹ וְכִדְפֵי' רַשִׁ"י שָׁם מְבֻקָּר וְשׁוֹחֲטוֹ לְכַתְּחִילָּה וַאֲפִי' לְפִי' רָשִׁ"י דְּבֵיצָה דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דר"ש לֵית לֵיהּ מֻקְצֶה כְּלָל וְכָל טַעְמוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אָסוּר רְאָיָה וְאֵין זֶה מִן הַמּוּכָן ר"ל שֶׁאֵין מוּכָן לְהַתִּירוֹ כִּדְפֵי' שָׁם.

וְאִם נִזְקָה נְיַיְשֵׁב שָׁם דְּבָרָיו בע"ה מַאי דְּקָשְׁיָא עֲלֵיהּ מַהָא שְׁמַעְתָּא כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' ע"ש מ"מ נ"ל לְיַיְשֵׁב קֻוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א דְּהָתָם כֵּיוָן שֶׁאָסְרוּ לִרְאוֹת מוּמִין בי"ט א"כ בִּכְלַל הַגְּזֵרָה הָיְתָה ג"כ דְּאָסוּר לוֹ לִשְׁחוֹט וְלַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בי"ט דְּהָוֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כֵּיוָן שֶׁאָסוּר לְאָוְכְלוֹ א"כ נְהִי דְּעָבַר וּבִקְּרוֹ מ"מ לֹא הִתִּירוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת הַמְּלָאכָה בי"ט כֵּיוָן שֶׁזֶּה ג"כ הָיְתָה בִּכְלַל גְּזֵרָתָ' דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא דְּוַגְמָ' לְדָבָר גַּבֵּי בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בי"ט רִאשׁוֹן שֶׁל ר"ה אִם מֻתָּר לְאָכְלוֹ בי"ט שֵׁנִי דְּקָאָמַר רַב יוֹסֵף בְּבֵיצָה דַּף ה' כֵּיוָן דְּבֵיצָה הָיְתָה בִּכְלַל גְּזֵרַת עֲדוּת צָרִיךְ מִנְיָן אַחֵר לְהַתִּירוֹ וּנְהִי דְּאַבַּיֵי קָאָמַר כֵּיוָן דְּבֵיצָה לָא הָוֵי בְּמִנְיָן אֶלָּא דְּתָלֵי בְּעֵדוּת אִי אִישְׁתְּרִי עֵדוּת אִישְׁתְּרָא בֵּיצָה הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּלֵיכָּא שׁוּב אִיסּוּרָא כְּלָל דְּאִישְׁתְּרָא עֵדוּת אֵין כָּאן י"ט כ"א יוֹם א' וְאֵין כָּאן אִיסּוּר בְּבֵיצָה אֲבָל זֶה שֶׁעָבַר עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים לֹא הִתִּירוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בי"ט אֲשֶׁר לְפִי גְּזֵרָתָם הוּא מְלָאכָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ אֲבָל כָּאן דְּאֵין כָּאן מְלָאכָה אִם עָבַר וְתִקְנוֹ מֻתָּר לֶאֱכֹל ועי"ל דְּאֵין לְדַמּוֹת הַגְּזֵרוֹת דְּהָכָא לֹא חָשׁוּ חֲכָמִים שֶׁיַּעֲבוֹר בְּמֵזִיד וְאִי אִיתְרְמִי לָא חָיְישִׁינַן לְאָוְסְרוֹ בְּמֵזִיד שֶׁלֹּא יַעֲבוֹר פַּעַם אַחֶרֶת דְּלָא שְׁכִיחַ שֶׁיַּעֲבוֹר אֲבָל אִיסּוּר רְאִיַּית מוּמִין שֶׁאֵין הָאִיסּוּר פָּשׁוּט כ"כ בְּעֵינֵי הֲמוֹן וְלֹא עוֹד אֶלָּא שר"י מַתִּיר לְגַמְרֵי דְּלֵיכָּא שׁוּם אִיסּוּר כְּלָל הֶחְמִירוּ טְפֵי וְאָסְרוּ אֲפִילּוּ אִם עָבַר דְּלָא] לַיְתֵי לְמִסְרַךְ וכה"ג אִיתָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: שָׁם ע"ב ד"ה דכ"ע טְלִטּוּל מִן הַצַּד וע"ק ר"י ואס' בְּטְלִטּוּל דְּמֵת שֶׁיֵּשׁ לָאֲסוֹר יוֹתֵר מִשְּׁאָר טְלִטּוּל מִן הַצַּד דְּשָׁרֵי שֶׁבְּרֹאשׁ וּבְסוֹף בָּמָה טוֹמְנִין אָמַר שְׁמוּאֵל הַאי סַכִּינָא וּפ"ה וּמְשׁוּם טְלִטּוּל מִן הַצַּד כו' וְנִרְאֶה לר"י דְּלָא מְשׁוּם טְלִטּוּל מִן הַצַּד אָסְרִי לֵיהּ כו' ונלע"ד דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּמִשְׁמוּאֵל פְּשִׁיטָא דְּלָא קַשְׁיָא לֵיהּ מִידֵי דְּלֹא הִתִּיר שְׁמוּאֵל כ"א בְּמֵת כְּמוֹ כֵּן אוֹ תִינוֹק דְּלָא שָׁרֵי כ"א בְּמֵת כְּדְמַסְקִינַן ס"פ נוֹטֵל וא"כ הַדְּבָרִים ק"ו וּמַה כֵּן דְּשָׁרֵי טְפֵי דְּהָא אִי אִיכָּא כֵּן לָא שָׁרֵי טְלִטּוּל מ"ה אִי ל"ש טְלִטּוּל כְּדְמוֹכַח בִּתְחִילַּת דִּבּוּר זֶה שֶׁכָּתַב ר"י ז"ל מִדְּלָא קָאָמַר דכ"ע ל"ש טְלִטּוּל וְכָאן דְּלֵיכָּא כֵּן כו' מַשְׁמַע אִי אִיכָּא אָסוּר אע"ג דל"ש טְלִטּוּל וְאַפִּ"ה לֹא הִתִּירוּ כ"א בְּמֵת מכ"ש טְלִטּוּל מ"ה דְּגָרַע טְפֵי וְתֵדַע דְּהָא מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י מַשְׁמַע דְּהָא דְּמָשַׁנֵּי לָא דכ"ע שְׁמֵיהּ טְלִטּוּל וְהַיְינוּ טַעְמָא דר"י ב"ל כו' אֲבָל בְּמֻוָּטָל בַּחַמָּה לָא שָׁרֵי וְאִי רִיבָּ"ל אַטְלִטּוּל גָּמוּר קָאֵי הֵיכִי ס"ד לְהַתִּיר בְּמֻוָּטָל בַּחַמָּה טְלִטּוּל גָּמוּר הָא לֵיכָּא לְמֵ"ד וְאֵין לְפָרֵשׁ דְּכַוָּנָתוֹ דְּקַשְׁיָא לֵיהּ דְּבְמוּטָל בַּחַמָּה ה"ל לְמִישְׁרָא טְלִטּוּל מ"ה לִפְחוֹת.

דְּאֵין לְשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע כֵּן דְּלָא שָׁרֵי מַשְׁמַע מַה שֶׁהִתִּיר בְּדָלִיקָה. לכ"נ דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּקָאֵי אַטְלִטּוּל מ"ה פְּלֻגְתַּיְיהוּ כְּמוֹ דְּסָבַר הַמַּקְשָׁן וְלָכֵן הִקְשָׁה דְּגַבֵּי מֻוָּטָל בַּחַמָּה נָמֵי וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הָרִי"ף ז"ל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָר"ן ז"ל וּפָלְא בְּעֵינַי מַה שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ן ז"ל בס' הַמִּלְחָמוֹת דְּרַשִׁ"י ס"ל בְּטְלִטּוּל גָּמוּר כִּי לֹא מָצָאתִי בְּנוֹסַח שֶׁלָּנוּ שׁוּם רְאָיָה דְּהָכִי ס"ל וְאַדְּרַבָּה מַשְׁמַע אִיפְּכָא כמ"ש וְעוֹד דְּפָשׁוּט שֶׁלֹּא הָיָה מַעֲלִים מִלְּכְתּוֹב דְּשִׁינּוּיָא מַיְירֵי בְּטְלִטּוּל גָּמוּר וּמִדְּלָא פי' וַדַּאי מַשְׁמַע דְּנִשְׁאָר כְּמוֹ בְּדִבְרֵי הַמַּקְשָׁן וּמַה שפי' לְעֵיל אִי דְּלֵיכָּא וְהַאי מַצִּילִין דְּקָאָמַר ר"י ב"ל דְּמִטַּלְטֵל לֵיהּ לְהֶדְיָא הוּא הַיְינוּ בְּקֻוּשְׁיָא קַוָּדָם

שֶׁמַּסִּיק אֶלָּא לָאו בְּטַלְטוּל מ"ה פְּלִיגִי דְּמַשְׁמַע דִּלְפָנֵי זֶה מַיְירֵי בְּטַלְטוּל גָּמוּר וְעוֹד מִדְּפָרִיךְ לְהֶדְיָא מ"ט דְּרִיבָּ"ל וְאִי מִן הַצַּד הָא פְּלִיגִי בָּהּ וְאֵינוֹ פָּשׁוּט כ"כ אֶלָּא שאח"כ מָצָאתִי שֶׁגַּם הָרֹאֹ"ש ז"ל כָּתַב בְּשֵׁם רַשִׁ"י כָּךְ ע"כ הָיָה לָהֶם גֵּוְסְתָּא אַחֶרֶת בְּרַשִׁ"י ומ"מ הָרִי"ף ז"ל ס"ל הָכִי וא"כ תִּקְשֵׁי לִשְׁמוּאֵל דְּאָתֵי דְּלָא כְּמַאן אוֹ כְּתַנָּאֵי לְפָחוֹת וְכָתַב דִּשְׁמוּאֵל מְשַׁנֵּי אֵיפְכָא דכ"ע ל"ש טַלְטוּל וּבְטַלְטוּל גָּמוּר פְּלִיגִי וכמ"ש התו' ז"ל א"כ גַּם לְרַב יִתָּרֵץ דִּפְלִיגִי בְּטַלְטוּל גָּמוּר דְּהָא שְׁמוּאֵל וְרַב לָא פְּלִיגִי בְּהָא וְלָמָּה נַרְבָּה מַחֲלוֹקֶת בֵּינֵיהֶם דְּלִשְׁמוּאֵל יַתִּיר רִיבָּ"ל אֲפִילּוּ בְּטַלְטוּל גָּמוּר וּלְרַב דַּוְוקָא מ"ה נֵימָא דִּשְׁנֵיהֶם שָׁוִים אֶלָּא ש"מ ס"ל לְרַשִׁ"י דִּשְׁמוּאֵל אע"ג דס"ל דל"ש טַלְטוּל מ"מ הָוֵי טַלְטוּל קָצָת וְלֹא טַלְטוּל גָּמוּר וְאָסוּר בְּכָל מָקוֹם וְלֹא הִתִּיר כ"א בְּמֵת הַמֻּוטָּל בְּבִזָּיוֹן מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ וְגָדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת כְּדְאָמְרִינַן פ' הַמַּצְנִיעַ דַּף צ"ד אֲבָל בִּדְלֵיקָה שֶׁאֵינוֹ מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ כ"א לְהַצִּיל ס"ל לת"ק דְּאָסוּר וְרִיבָּ"ל ס"ל דְּאַדְרַבָּה ל דְּלֵיקָה גָּרַע טְפֵי מִטַּעַם בָּהוּל וּמַעִיקָּרָא דְּפָרִיךְ לֵימָא כְּתַנָּאֵי לֹא הָיְתָה הַקֻּושְׁיָא עַל שְׁמוּאֵל דִּשְׁמוּאֵל אָתֵי ככ"ע כמ"ש יְהֶיה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מ"מ נַרְאֶה דְּלִשְׁמוּאֵל לָא ק' מִידִי וּדְרַב הוּנָא לָא אַמַּרִי בֵּי רַב לָא קַשְׁיָא לְרַשִׁ"י דְּאִיהוּ ס"ל דְּאָמְרִי בֵּי רַב הוּא רַב הִמְנוּנָא כמ"ש ספ"ק דְּסַנְהֶדְרִין וְשָׁם נְיַיְשֵׁב אַיְ"ה מַה שֶּׁהִקְשׁוּ עַל רַשִׁ"י ע"ז וַאֲפִילּוּ אִי הָוֵי רַב הוּנָא נ"ל די"ל דְּלָא שָׁרֵי רַב הוּנָא טַלְטוּל מִן הַצַּד כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר בְּדָצָה וּשְׁלָפָה כִּי הֵיכִי דְּהָכָא בְּמֵת לֹא הִתִּיר אפי' שְׁמוּאֵל כ"א הֵיכָא דְּלֵיכָּא כְּכָר אוֹ תִּינוֹק אֲבָל הֵיכָא דְּאֵיכָּא דְּמַכְלְתִּין הַקֹּשׁ שע"ג הַמִּטָּה כִּי הֵיכִי דְּפָרִיךְ לר"נ וְהַשְׁתָּא א"ש דְּהָתָם דְּלָא אֶפְשָׁר בע"א וְלִשְׁכַּב עָלָיו מבע"י לֹא אַטְרְחוּהוּ רַבָּנָן דְּהָיָה עָלָיו כַּר אוֹ סָדִין פֵּירוּשׁוֹ וְשָׁכַב עָלָיו כְּדַפֵּי' רַשִׁ"י פ' בְּמֶה טוֹמְנִין דַּף נ' ד"ה אוֹ שֶׁהָיָה וְכֵן מַשְׁמַע שָׁם מִדְּמַיְיתֵי אר"א דְּאָמַר יָשַׁב אע"פ שֶׁלֹּא קִשֵּׁר וַאֲפִי' אִי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁלֹּא שָׁכַב עָלָיו כִּדְמַשְׁמַע קָצָת מִדִּבְרֵי שְׁאָר פּוֹסְקִים שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּ שֶׁיִּשְׁכַּב עָלָיו מ"מ לָא אַטְרְחוּהוּ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה לְהָבִיא דָּבָר אַחֵר לְשֵׁם הַזְמָנָה דְּזִמְנִין דְּטָרוּד כִּדְאָמְרִינַן פ' בְּמֶה טוֹמְנִין וְלָא יָדַעְנָא אִי בֵּית הָאָבֵל כו' דַּוְוקָא ב"ה כו' דִּטְרִידִי אוֹ זִמְנִין דְּשָׁכַח אֲבָל דָּצָה וּשְׁלָפָה דְּלֵיכָּא מַעֲשֶׂה מִידִי וְהַסְּלִיקוּסְתָּא מְשַׁוְּמֶרֶת יָפָה אֲפִילּוּ אִי דָּצָה וּשְׁלָפָה ה"ל לְמֶעְבַּד כֵּן בְּשַׁעַת הַנָּחָה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כָּתְבוּ התו' רֵישׁ פ' כָּל הַכֵּלִים ד"ה הַאי פֵּוּגְלָא דְּטַעֲמָא דר"נ דְּלָא ה"ל לְהַנִּיחַ בְּאוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁיִּצְטָרֵךְ טַלְטוּל מִן הַצַּד וְרַב הוּנָא נְהִי דְּפְלִיג עֲלֵיהּ בְּהָא דס"ל דְּגַם בְּהָא לָא אַטְרְחוּהוּ רַבָּנָן לְהַנִּיחַ בְּאוֹפֶן אַחֵר מִמַּה שֶּׁהִנִּיחַ דְּשָׁמָּא: בְּהָכִי עָדִיף שֶׁרֹאשׁוֹ הָעֵב יִהְיֶה בְּעוֹמֶק הַקַּרְקַע וְיִשְׁתַּמֵּר וְנִיחָא לֵיהּ בּוֹ יוֹתֵר מֵרֹאשׁוֹ הַדַּק אֲבָל דָּצָה וּשְׁלָפָה דְּלָאו מִידִי הוּא מוֹדֵי וְאֵצ"ל לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' שֶׁפֵּירְשׁוּ דר"נ מַיְירֵי שֶׁהִנִּיחוֹ מע"ש ע"מ לְיַטְלוֹ בְּשַׁבָּת דְּאִי בְּמַנִּיחַ מַמָּשׁ אפי' נִיעוּר אָסוּר וּבְשָׁכַח אפי' טַלְטוּל גָּמוּר מַוּתָּר כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ רֵישׁ פ' כָּל הַכֵּלִים וא"כ לפי' רַשִׁ"י ע"כ גַּם רַב הוּנָא מַיְירֵי בְּהָכִי וְכֵינָן שֶׁהִנִּיחוֹ לְצוֹרֶךְ לְיַטְלוֹ בְּשַׁבָּת הָוֵה לֵיהּ לְמֵידַע וּלְמִישְׁלַף בְּשַׁעַת הַנָּחָה אֲבָל לְקַמָּן פ' בְּמֶה טוֹמְנִין מוּכָח מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י דְּמַנִּיחַ ע"מ לְיַטְלוֹ בְּשַׁבָּת מִקְּרֵי מַנִּיחַ דַּף נ"א ד"ה אֲבָל טָמַן וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' לקמ' עָלָיו: וַאֲנִי יְיַשַּׁבְתִּי דְּבָרָיו דס"ל לְרַשִׁ"י דְּהָא דְּאָמְרִינַן פ' נוֹטֵל דְּמַנִּיחַ הָוֵי בָּסִיס קָאֵי אַסֵּיפָא דְּהָתָם דְּקָאָמַר וְאִם הָיְתָה בֵּין הֶחָבִיּוֹת מַגְבִּיהַּ וּמַטָּה עַל צָדָּה וע"ז קָאֵי דְּאָסוּר מַנִּיחַ לְהַגְבִּיהַּ הֶחָבִיּוֹת כֵּינָן שֶׁנַּעֲשָׂה בָּסִיס אֲבָל לְהַטּוֹתָהּ עַל צִידָּה דְּרִישָׁא שָׁרֵיאֲפִילּוּ בְּמַנִּיחַ דְּלֹא יְהֵא אֶלָּא הָאֵיסּוּר עַצְמוֹ דְּשָׁרֵי לְטַלְטֵל מִן הַצַּד גַּם הַטָּיָה דְּחָבִית אֵינוֹ אֶלָּא מ"ה וְגָרַע מִינֵּיהּ כמ"ש לְקַמָּן כְּמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי לְקַמָּן דס"ל הָכִי וא"כ י"ל עוֹד דְּרַב הוּנָא דְּסָלִיק סְתָא

מַיְירִי בְּמַנִּיחַ וס"ל דְּאָסוּר דס"ל דְּבְמַנִּיחַ לֹא הִתִּירוּ טַלְטוּל מ"ה וּפָרִיךְ מֵהַטּוֹמֵן דְּמַשְׁמַע שֶׁהוּא מַנִּיחַ וְאַפִּ"ה שָׁרֵי טַלְטוּל מ"ה וְאֶפְשָׁר דְּבְעָלְיו מְגֻלִּין אפי' טַלְטוּל מ"ה לָא הָוֵי כ"א כְּמוֹ נִיעוּר כְּמוֹ חֲרָרָה וּפַגָּה הַמְגֻלִּין דַּאֲפִי' רַבָּנָן דר"א בֶּן תַּדַּאי דס"ל טַלְטוּל מ"ה שְׁמִיהּ טַלְטוּל וְאַפִּ"ה אִם מִקְצָתוֹ מְגֻלֶּה שָׁרֵי כמ"ש פ' בְּמֶה טוֹמְנִין אַיְ"ה וּלְקַמָּן מִלְּתָא דְּרַב נַחְמָן בְּפֵרוּגַל' מַיְירִי הַכֹּל בְּשׁוֹכֵחַ וְכֵן פַּגָּה וַחֲרָרָה דר"א בֶּן תַּדַּאי מַיְירִי בְּהָכִי וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' לְקַמָּן רֵישׁ פ' כָּל הַכֵּלִים דְּאִי דְּשָׁכַח אֲפִילּוּ טַלְטוּל גָּמוּר כְּדִתְנַן אִם הָיְתָה בֵּין הֶחָבִיּוֹת מַגְבִּיהַּ וּמַטֶּה וְכֵן בְּמָעוֹת שֶׁעַל הַכַּר לְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ מְטַלְטְלָן וְעוֹדָן עָלָיו נ"ל דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּאַרַב נַחְמָן גּוּפֵיהּ נַדַּאי דְּלָא קַשְׁיָא דְּהָא בְּלֹא הָכִי אִיתּוֹתַב ר"נ מִמַּתְנִי' דְּתוֹלִין דְּהִיא קַוְדָם מְשָׁנָה דְּנוֹטֵל וְאִם הַקֻּוּשְׁיָא הִיא אַאָמְרִי בֵּי רַב דְּמַשְׁמַע דְּלָא אוֹתְבוּ אר"נ כ"א אַטַּלְטוּל מ"ה אֲבָל טַלְטוּל גָּמוּר מוֹדוֹ דְּאָסוּר וְאִי בְּשׁוֹכֵחַ אֲפִילּוּ טַלְטוּל גָּמוּר שָׁרֵי.

י"ל דְּגַם מַגְבִּיהַּ הֶחָבִית אוֹ מְטַלְטֵל הַכַּר עִם הַמָּעוֹת אֵינוֹ אֶלָּא טַלְטוּל מ"ה לְגַבֵּי הַמָּעוֹת דְּאֵין דֶּרֶךְ טַלְטוּל בְּהָכִי אֶלָּא דִּבְצָרִיךְ לְגוּפוֹ לֹא הִתִּירוּ אֲפִילּוּ טַלְטוּל מ"ה כ"א נִיעוּר כֵּיוָן דְּסַגִּי לֵיהּ בְּהָכִי כמ"ש רַשְׁ"י פ' הַנּוֹטֵל דְּנִיעוּר גָּרַע מִטַּלְטוּל מ"ה כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' עַצְמָן רֵישׁ פ' כָּל הַכֵּלִים וְהַתִּימָא דְּהָכָא הִקְשׁוּ בְּדִבּוּר זֶה מִנִּיעוּר אַטַּלְטוּל מ"ה כִּדְאִיתָא לְעֵיל וְאִם הִקְשׁוּ מִסֵּיפָא דְּמַגְבִּיהַּ אֶת הֶחָבִית הָא לְדִידְהוּ הָוֵי זֶה טַלְטוּל גָּמוּר וא"כ גַּם אַשְׁמוּאֵל תִּקְשֵׁי דַּאֲפִי' טַלְטוּל גָּמוּר בַּמִּטָּה שָׁרֵי אַגַּב הֶיְתֵּר אֶלָּא נַחֲזוֹר לְעִנְיָנֵנוּ דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּהָוֵי טַלְטוּל מ"ה לְגַבֵּי הַמָּעוֹת דְּהַהֶיְתֵּר מְטַלְטֵל לְהֶדְיָא כֵּיוָן דְּלָא נַעֲשָׂה בָּסִיס וא"כ גַּם גַּבֵּי פֵּרוּגְלָא לָא שָׁרֵי לְטַלְטֵל הָאִיסּוּר כ"א מ"ה.

וְאִם הַקֻּוּשְׁיָא הִיא דמ"מ שָׁרֵי לְטַלְטֵל הַהֶיְתֵּר לְהֶדְיָא וְעִמּוֹ הָאִיסּוּר וְגַם גַּבֵּי פֵּרוּגְלָ' נַתִּיר הָכִי לֹא יָדַעְתִּי גַּבֵּי פֵּרוּגְלָא מַאי טַלְטוּל גמו' דְּהֶיְתֵּר שַׁיָּיךְ לְמֵימַר הָתָם הִתִּירוּ וַאֲפִי' אִי הָוָה שַׁיָּיךְ מ"מ כֵּיוָן דְּאָפְשָׁר לְהָשִׁיב הַצּאֹן בְּטַלְטוּל זֶה לֹא הִתִּירוּ כְּמוֹ בְּאָבֶן שע"פ הֶחָבִיּוֹת וּמָעוֹת שֶׁעַל הַכַּר דְּאִם אֵינוֹ בֵּין הֶחָבִיּוֹת וְאֵינוֹ לְצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ כֵּיוָן דְּסַגִּי בְּנִיעוּר שָׁרֵי ה"ה בְּפֵרוּגְלָא וּלְעוֹלָם לֹא הִתִּירוּ כ"א בְּטַלְטוּל מ"ה דַּאֲפִילּוּ טַלְטוּל גָּמוּר אַגַּב הֶיְתֵּר מַקְרֵי מ"ה כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְטַלְטְלוֹ לְהֶדְיָא וְעַל קַשׁ שע"ג הַמִּטָּה פְּשִׁיטָ' דְּלֹא קָשֶׁה כְּלוּם דְּהָתָם מְטַלְטֵל הָאִיסּוּר וּפְשִׁיטָא דְּאָסוּר טַלְטוּל גָּמוּר שָׁם דְּלָא הִתִּירוּ התו' כ"א טַלְטוּל גָּמוּר אַגַּב הֶיְתֵּר אֶלָּא דְּאָמְרִי בֵּי רַב מְדַמִּין טַלְטוּל אִיסּוּר כִּלְאַחַר יָד כְּמוֹ בְּגוּף לְטַלְטֵל אַגַּב הֶיְתֵּר שֶׁהוּא מִן הַצַּד כמ"ש הָרֹאשׁ"שׁ זַ"ל ג"כ הַאי סְבָרָא כְּלָלָא דְּמִילְתָא דְּרַשְׁ"י ס"ל דִּבְשָׁכַח שָׁרֵי טַלְטוּל מ"ה אִי לָא סַגִּי בְּנִיעוּר כְּמוֹ בֵּין הֶחָבִיּוֹת אוֹ צָרִיךְ לִמְקוֹמוֹ וּמִקְּרֵי טַלְטוּל מ"ה לְגַבֵּי הָאִיסּוּר וּפֵרוּגְלָא נָמֵי טַלְטוּל מ"ה הוּא וְאִי לָא הָוֵי סַגִּי לֵיהּ בְּהַאי טַלְטוּל הָוֵי שָׁרֵי לְטַלְטְלוֹ לְהֶדְיָא עִם הֶעָפָר: ע"ב ד"ה וּמַה נֵּר פֵּ"ה דְּדָיֵיק מִדְּקָתָנֵי אֲבָל לֹא יָשָׁן כו' וק' לר"י כו' הָנֵּה לְקַמָּן ד"ה אֵין גּוֹרְרִין יִישְׁבוּ קֻוּשְׁיָא זוֹ מִיהוּ נ"ל דמ"מ דְּבָרָיו צְרִיכִין יִשּׁוּב דְּהֵם זַ"ל יִישְׁבוּ פֵּירוּשׁוֹ לפי' ר"ת זַ"ל דפי' דר"ש מוֹדֶה בְּמִלְּתָא דְּקָפֵיד עָלֶיהָ וּמְיַיחֵד לֵיהּ מָקוֹם וְהַכֹּל מוֹדִים קָאֵי בְּרֵישׁ כָּל הַכֵּלִים אר"ש אֲבָל רַשְׁ"י פֵּירֵשׁ בְּהֶדְיָא דְּקָאֵי אר' נְחֶמְיָה: ע"כ נלע"ד דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּאֵין דִּיּוּק הַמַּקְשֶׁן מִדְּקָתָנֵי אֲבָל לֹא יָשָׁן וְלֹא חִילֵק הַכֹּל בַּחֹדֶשׁ דַּאֲפִילּוּ בַּחֹדֶשׁ אָסוּר בְּיִחֵדוֹ דְּהָא לָא קַשְׁיָא דְּמַיְירִי הַכֹּל בְּלֹא יְחֵדוֹ אֶלָּא דְּקֻוּשְׁיָתוֹ הִיא כֵּיוָן דְּיָשָׁן תּוּ לָא חָזֵי לְמִידֵּי כמ"ש ר"י זַ"ל א"כ אִם הוּא מַדְלִיק בּוֹ ע"כ הוּא מְיַחֵדוֹ לְכָךְ א"כ כֵּיוָן דע"כ נֵר יָשָׁן הוּא יְחֵדוֹ לָמָּה לִי שֶׁהִדְלִיק בּוֹ כְּלָל הָא יַחְדָּו לְחוּדֵיהּ סַגִּי כֵּיוָן דְּבִכְלַל נֵר

יָשָׁן הוּא יְחֻדּוֹ וּדְכַוָּותָהּ צ"ל בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה שֶׁכָּתְבוּ התו' דִּבְמַנִּיחַ בְּשַׁבָּת אֵירֵי דְּאִי מבע"י וְהָיוּ עָלֶיהָ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אפי' אֵין עָלֶיהָ מָעוֹת אָסוּר לְטַלְטְלָם כו'.

וּמַאי קוּשְׁיָא דִּלְמָא אֵין עָלֶיהָ מָעוֹת מֵירֵי שֶׁלֹּא הָיוּ עָלֶיהָ ב"ה כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא בְּהֶדְיָא אֶלָּא ע"כ כֵּיוָן דְּיֵשׁ עָלֶיהָ מָעוֹת ע"כ הָיוּ עָלֶיהָ ב"ה כֵּיוָן שֶׁהִנִּיחָם מבע"י וּבְשַׁבָּת מֻוָּנָּחִים עֲדַיִן עָלֶיהָ א"כ ב"ה כֵּיוָן דְּמֵירֵי דְּמֻוָּנָּחִי' ב"ה מַאי אִירְיָא יֵשׁ עָלֶיהָ אֲפִילּוּ אֵין עָלֶיהָ ה"ה בְּנִדּוֹן דִּידַן כֵּיוָן דְּיָשָׁן ע"כ יַחְדָּו מַאי אִירְיָא יָשָׁן אפי' חָדָשׁ נָמֵי וּמִיָּד שֶׁהוּא בָּא לְהַדְלִיק בּוֹ שֶׁאָז דַּעְתּוֹ לְיַחֵד מִיָּד נֶאֱסַר אפי' לֹא הִדְלִיק אֲבָל מִנֵּר שֶׁל מַתֶּכֶת לָא קַשְׁיָא מִידֵי דְּמֵירֵי בְּלֹא יְחֻדּוֹ וּלְעוֹלָם אִי יְחֻדּוֹ וְהִדְלִיק בָּהּ בְּחוֹל הָוֵי כְּהִדְלִיק בְּשַׁבָּת אֶלָּא דִּנְקַט הִדְלִיק בְּשַׁבָּת לְרַבּוֹתָא דַּאֲפִי' לֹא יְחֻדּוֹ כִּדְמַשְׁמַע לְעֵיל ג"כ הָא קמ"ל דַּאֲפִי' חִישֵׁב עָלֶיהָ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּון וּבְכַמָּה דִּיוּקְתֵי אֶלָּא כמ"ש וְגַם רַשׁ"י אית לֵיהּ סְבָרַת ר"י מֵהַדְלָקָה וְאֵילָךְ וְלֹא קוֹדֶם זֶה אע"פ שֶׁהוּא זְמַן מוּעָט מ"מ חָזֵי לְתַשְׁמִישׁ אַחֵר וְלָא הָוֵי כְּמוֹ יְחוּד עַד הַדְלָקָה אֶלָּא מֵאֲבָל לֹא יָשָׁן דָּיֵיק כמ"ש: ע"ב ד"ה מוּכְנִי עַיֵּין בְּמָנָחוֹת פ' הַקּוֹמֵץ רַבָּה דַּף ל"א בתו' ד"ה שֵׁירָה שָׁם תִּרְצוּ קֻושְׁיָא זוֹ: ד"ה וְאֵין מַצָּלֶת כו' וְקָשֶׁה מִי יָבִיא טֻוְמְאָה עַל הַכֵּלִי' לעד"נ לְיַישֵׁב דְּכַוָּונַ' רַשׁ"י ז"ל מ"ש וְגוֹבֶה הַמּוּכְנִי מֵגֵּן עָלֶיהָ' אֵין פֵּירוּשׁוֹ מִן הַצַּד אֶלָּא שֶׁהַמּוּכְנִי בּוֹלֵט קְצָת וְנִמְשָׁךְ ע"ג דֻּוְפְנֵי הַשִּׁירָה כְּמוֹ שֶׁהֶיְקֵף הַמּוּכְנִי מַקִּיף כָּל הַשִּׁיד' עַד שֶׁדֻּוְפְנֵי הַשִּׁיד' נִכְנָסִין תַּחְתֶּיהָ וְהִיא מִתְגַּלְגֶּלֶת סָבִיב כָּל הַשִּׁירָה אוֹ שֶׁכֵּלִים מִדֻּוְפְנֵי הַשִּׁירָה בּוֹלְטִין וְנִכְנָסִין תַּחַת הַמּוּכְנִי וא"כ צַד הָעֶלְיוֹן הוּא מַאֲהִיל עַל הַקְּבָרוֹת וְאֵין שָׁם דָּבָר חוֹצֵץ כִּי צַד הַתַּחְתּוֹן וְגַם הָעִיגּוּל הָאֶמְצָעִי שֶׁהַמּוּכְנִי מִתְגַּלְגֵּל ע"י כְּמוֹ אוֹפָן שֶׁלָּנוּ אֵינוֹ חוֹצֵץ דְּהַמּוּכְנִי כְּלִי הוּא וּמְקַבֵּל טֻוְמְאָה וְאֵינוֹ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּוְמְאָ' וְנִמְצָא צַד הָעֶלְיוֹן מֵבִיא טֻוְמְאָ' עַל הַכֵּלִי' כְּדִין כָּל דָּבָר הַמַּאֲהִיל בְּרֹאשׁ אֶחָד עַל הַטֻּוְמְאָה וּבְרֹאשׁ הַשֵּׁנִי כֵּלִים שֶׁמֵּבִיא עֲלֵיהֶם כִּדְאִיתָא בְּאָהֳלוֹת וּמֵבִיא לָהּ בְּהָעוֹר וְהָרוֹטֶב וכמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל הל' טֻוְמְאַת מֵת פ"ב וְאֵין כַּוָּונַת הַתַּנָּא כ"א לְאַשְׁמְעִינַן שֶׁאִם יֵשׁ עִנְיָן שֶׁמְּטַמֵּא הַכֵּלִים וְהַמּוּכְנִי עָשׂוּי בְּעִנְיָן שֶׁיְּצִילֵם אֵינוֹ מַצִּילָם: דַּף מ"ה ד"ה אֶלָּא שֶׁמָּן שֶׁבַּנֵּר וְתֵימָא לר"י דְּאַמַּאי נִקַּט שֶׁמָּן שֶׁבַּנֵּר טְפֵי ה"ל לְמִנְקַט גְּרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִים כו': לענ"ד דְּיָפֶה נִתְיַשְּׁבָה קֻושְׁיָ' זוֹ בְּדִבְרֵי רַשׁ"י זַ"ל שפי' בְּדִבְרֵי ר"י אֵין מֻוְקְצֶה לר"ש בְּדָבָר הָרָאוּי עכ"ל פי' לָנוּ לְתָרֵץ קֻושְׁיָא זֹאת דְּחִטִּין וּזְרָעִין הֵם רְאוּיִן לַאֲכִילָה כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִשְׁרִישׁוּ וְכֵן בְּצִים מֵירֵי שֶׁלֹּא רָקְמוּ עֲדַיִן דאל"כ אפי' בְּחוֹל אֲסוּרִין מִדְּרַבָּנָן כַּנּוֹדָע וא"כ הֵשִׁיב ר"י דִּבְדָבָר הָרָאוּי אֵין שׁוּם מֻוְקְצֶה לר"ש כ"א בְּמֻוְקְצֶה מֻחְמֶּמֶת מִצָּוָה אֲבָל גְּרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִין מֵירֵי שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לַאֲכִילָה הֵיטֵב דְּהָכִי מַסְקִינַן פ' אֵין צָדִין דַּף כ' דְּבָרֵיהֶם דְּמֵיתֵי הָכָא מֵירֵי דְּאֻחְזוֹ וְלָא אֻחְזוֹ דְּאִיכָּא אִינָשֵׁי דְּאָכְלִי וְאִיכָּא לָא אָכְלִי וא"כ גַּם גְּרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִים דר"י אָמַר שְׁמוּאֵל מֵירֵי בְּהָכִי דְּהָא פָּרִיךְ וּמִידֵי אַחֲרִינִי לָא וְהָתַנְיָא כו' וְכֵן פי' רַשׁ"י בְּהֶדְיָא ד"ה אֶלָּא גְּרוֹגָרוֹת כו' דְּאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה וְכֵן פי' לְקַמָּן אֶלָּא בִּגְרוֹגָרוֹת כו' הִלְכָךְ אֵין דַּעְתּוֹ לְקַחְתָּם עַד שֶׁיִּתַּקְּנוּ הֵיטֵב מַשְׁמַע דְּמֵירֵי שֶׁלֹּא נִתְקְנוּ הֵיטֵב וא"כ לָא דָּמוּ לְחִטִּין וּזְרָעִין שֶׁהֵם רְאוּיִם: ונ"ל לְהַרְחִיב עוֹד דְּהָא תְּרֵי גַּוָּונֵי מֻוְקְצֶה נִינְהוּ דִּפְלִיגִי בָּהּ מֻוְקְצֶה מֻחְמֶּמֶת מֵיאוּס הוּא מֻחְמֶּמֶת דְּלָא חָזֵי לְתַשְׁמִישׁ כִּדְפִי' רַשׁ"י בְּמַתְנִי' נֵר חָדָשׁ לָא מְאִיס וְחָזֵי לְאִשְׁתַּמּוֹשֵׁי מַשְׁמַע הָא יָשָׁן לָא חָזֵי.

וּמֻוְקְצֶה מֻחְמֶּמֶת אִיסּוּר הוּא חָזֵי אֶלָּא שד"א גּוֹרֵם לוֹ וְהוּא הָאִיסּוּר וא"כ ר"ל בָּעֵי מִינַּיהּ דר"י לר"ש דְּלֵית לֵיהּ מֻוְקְצֶה מֻחְמֶּמֶת אִיסּוּר כֵּינָן שֶׁהוּא רָאוּי אֲבָל אִם דְּחָיָה בַּיָּדַיִם מִבַּעְיָא לִי וע"ז הֵשִׁיב דְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא רָאוּי לֹא נִדְחָה לר"ש כ"א מֻחְמֶּמֶת מִצָּוָה ור"י אָמַר שְׁמוּאֵל

מַיְירִי מִדְּבַר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ מִמְּקוֹמָהּ מֵחֲמַת מֵיאוּס לֵית לֵיהּ לר"ש כ"א גְּרוֹגָרוֹ' שֶׁנִּמְאָסוֹת וְנִסְרָחוֹת מְאֹד וּבְהָא מוֹדֶה ר"ש דְּהָוֵי מְקוֹמָהּ מֵחֲמַת מֵיאוּס: ע"ב ד"ה לִדְבָרָיו דר"ש קָאָמַר וְתֵימָא אַמַּאי לֹא מוּכָח מֵהָהִיא דִּלְקַמָּן דְּסָבַר כְּר"ש דְּאָמַר פַּעַם א' הָלַךְ ר' לְמָקוֹם א' וְהוֹרָה בִּמְנוֹרָה כר"ש בְּנֵר כו'קוֹנְשִׁיָא זוֹ הִיא לְגַרְסָתָם ז"ל לְקַמָּן אֲבָל לְגִרְסַת רַשְׁ"י ז"ל דְּגָרֵס הוֹרָה בִּמְנוֹרָה לְהַתִּירָן' כר"ש בְּנֵר א"כ נוּכַל לוֹמַר דכר"ש בְּנֵר לָא ס"ל כִּדְאִיתָא גַּם בְּחֻלִּין וכמ"ש התי' לְקַמָּן וּלְפָנֵינוּ אֲיַיְשֵׁב גִּרְסַת רַשְׁ"י בע"ה ואע"ג דְּלָא קָאָמַר לְקַמָּן בְּהֶדְיָא וכר"ש בְּנֵר לָא ס"ל כִּדְקָאָמַר בְּחֻלִּין הַיְינוּ מִשּׁוּם דִּמְסַפְּקָא לָן דְּאֶפְשָׁר דר' ס"ל כר"ש אֲבָל בְּחֻלִּין אִי לֹא הוֹרוּ בְּהֶדְיָא לֹא קָאָמַר הָכִי אֲבָל בָּאֱמֶת נלע"ד לְתָרֵץ שַׁפִּיר דְּהָא רֵישׁ פ"ק דְּבֵיצָה אָמְרִינַן אַלִּיבָּא דְּרַב נַחְמָן דר' סָתָם לָן בְּשַׁבָּת כר"ש ובי"ט כר"י וא"כ אָזְלָא לָהּ הַקּוֹנְשִׁיָא דִּלְקַמָּן בְּנֵר אַשַּׁבָּת קָאֵי וּבְהָא ס"ל כר"ש אֲבָל בי"ט מְסַפְּקָא לַן אע"ג דְּסָתָם כר"י מ"מ כֵּיוָן דְּבָעֵי מִינֵּיהּ אַלִּיבָּא דר"ש אֶפְשָׁר דס"ל כְּוָותֵיהּ כִּדְפָרִיךְ ור' מֵוקָצֶה וְכִדְפֵי' רַשְׁ"י.

וְהַמַּקְשֶׁן עַצְמוֹ מַקְשֶׁה קַוְשְׁיָא זוֹ דְּהֵיכִי סָבַר ר' כר"ש וְהָא סָתָם לָן כר"י גַּבֵּי מִדְּבָרִיּוֹת כִּדְפָרִיךְ הָכִי ג"כ בְּסוֹף מְכִילְתִּין אר' יוֹחָנָן וּפַצְעִילִי תְּמָרָה אי"ט קָאֵי כִּדְפֵי' רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא בְּבֵיצָה דַּף מ' וֶהֱבִיאוֹ שָׁם בתו' נָמֵי.

וּמִשּׁוּם דְּוַחַק קַוְשְׁיָא זוֹ אוֹקְמָ' רַשְׁ"י בי"ט מִדְּפָרִיךְ הָתָם מי"ט וְרֵישׁ פ"ק מְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט וְכֵן הָרַב הַגָּדוֹל רַב אַלְפָּס פָּסַק בְּשַׁבָּת כר"ש ובי"ט כר"י וא"כ א"ש בְּלֹא סָפֵק וְהַתּוֹ' עַצְמָן לֹא הֵקְשׁוּ דְּנִפְשׁוֹט דס"ל כר"ש מִדְּסָתַ' כְּוָותֵיהּ ש"מ לָאו כְּלוּם הוּא וְהַיּוֹתֵר נָכוֹן דִּלְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם פְּלִיג סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא אַאָמוֹרָאֵי דְּהָכָא דְּאָמְרִי דר"י ס"ל כר' יְהוּדָא אֶלָּא ר"י כר"ש ס"ל וְכֵן צ"ל ע"כ לְפֵירוּ' הָרַשְׁבָּ"א ז"ל ואע"ג דְּהַתּוֹסָפוֹת הוֹכִיחוּ דְּהַתַּלְמוּד לֹא ס"ל כר"נ וְשַׁבָּת וי"ט שָׁוִין וכמ"ש הָרֹא"ש ז"ל סוֹף מַסֶּכֶת בֵּיצָה.

מ"מ הַתַּלְמוּד אַלִּיבָּא דר' מְסַפְּקָא לֵיהּ שֶׁמָּא ס"ל כר"נ וְעוֹד אֶפְשָׁר דְּהַתַּלְמוּד בָּעֵי לְשַׁנּוּיֵי דר' אדר' לְכָל הָאָמוֹרָאֵי' דִּלְמַאן דְּלָא מְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט ע"כ ס"ל דר' כר"ש וא"כ ס"ל הָנֵי תְּרֵי שִׁינּוּיִים קַמָּא וּבָתְרָא וּמַאן דְּמְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט וס"ל דר' סָתָם בי"ט כר"י ע"כ ס"ל כְּשִׁנּוּיָא מְצִיעָא.

א"כ הִצְרִיךְ הַתַּלְמוּד כָּל הָאָמוֹרָאֵי' דכ"א מָצֵי אָתֵי אַלִּיבָּא דר': וא"ן לְהַקְשׁוֹת כֵּיוָן דְּהַתַּלְמוּד קָאָמַר דְּאֶפְשָׁר דְּמְחַלֵּק ר' בְּהָכִי א"כ מִנַּלַן לְתַלְמוּד לְקַמָּן ס"פ מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ דְּקָאָמַר וְכֵן א"ר יוֹחָנָן הֲלָכָה כר"ש וּמִי א"ר יוֹחָנָן הָכִי וְהָאָר"י הֲלָכָה כְּסָתָם מִשְׁנָה וּתְנַן אֵין מַשְׁקִין וכו' וּמַאי קוּשְׁיָא דִּילְמָא ר"י ג"כ מְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרֹא"ש בְּשֵׁם ר"י ור"ת: י"ל דְּהָתָם שָׁאנֵי כֵּיוָן דר"ש עַצְמוֹ ס"ל דְּאֵין חִילּוּק בֵּין שַׁבָּת וי"ט ור"י קָאֵי עַל ר"ש וְאָמַר דַּהֲלָכָה כְּמוֹתוֹ ס"ל לְתַלְמוּדָ' דְּאִי אִיתָא דר"י מְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט הָוֵי מְפָרֵשׁ הלכ' כְּר"ש בְּשַׁבָּת אֲבָל ר' דְּלָא קָאֵי עַל דִּבְרֵי ר"ש אֶלָּא דִּבְעוּ מִינֵּיהּ אַלִּיבָּא דר"ש בי"ט י"ל שַׁפִּיר חִילּוּק זֶה ומ"מ קָשֶׁה קְצָת הָא דְּמַיְיתֵי הָתָם דְּלֵוִי סָבַר כר' יוֹדָא דְּכִי הָוֵי מַיְיתֵי טְרֵיפְתָּא לְקַמֵּי' בי"ט כו'.

וְהָא לֵוִי לָא קָאֵי אר"ש אֶלָּא עוֹבָדָא דְּהָוֵי אָתוּ לְקַמֵּיהּ בי"ט וא"כ מַאי רְאָיָה מִינֵּיהּ. וי"ל דְּלֹא מָצִינוּ שׁוּם אָמוֹרָא שֶׁיְּחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט כ"א ר"נ הוּא שֶׁגִּילָּה הַחִילּוּק הַזֶּה וְלָכֵן לֹא רָצָה הַתַּלְמוּד לְתָרֵץ כֵּן וכ"כ בְּהֶדְיָ' הָרַמְבַּ"ן ז"ל בס' הַמִּלְחָמוֹת פ"ק דְּבֵיצָה.

אֲבָל הָכָא אַלִּיבָּא דר' קָיְימִינַן ור"נ ס"ל דר' סָתָם בְּשַׁבָּת כר"ש ובי"ט כר"י וְלָכֵן מְתָרֵץ הַתַּלְמוּד דְּיֵשׁ פָּנִים לְכָאן וּלְכָאן זֶה אֱמֶת וְיַצִּיב בְּעֵינַי בְּלִי סָפֵק. וְעוֹד לִכְאוֹרָה פְּלִיאָה בְּעֵינַי עַל קֻושְׁיָא זוֹ דְּאֵין לְפַשְׁוֹט כְּלוּם מִלְּקַמָּן דְּלְמָא ר' מְחַלֵּק ג"כ בֵּין מֻוקְצֶה לַאֲכִילָה וּמֻוקְצֶה לְטַלְטוּל וּכְרַב הוּנָא בפ' מְפַנִּין וְהַתּוֹס' עַצְמָן מְבִיאִין חִילּוּק זֶה כַּמָּה פְּעָמִים וְדוּק: ד"ה הוֹרָה בִּמְנוֹרָה וְרַשׁ"י פֵּירֵשׁ הוֹרָה בִּמְנוֹרָה לְהֶתֵּירָא כר"ש בְּנֵר וְאֵין נִרְאֶה דְּאֵין לְתַלּוֹת מְנוֹרָה בְּנֵר.

וְעוֹד דְּאַמַּתִּי אֵיכָא לְמִבָּעְיָא אוֹ דִילְמָא תַּרְוַיְיהוּ לְהֶתֵּירָא. ול"נ דְּרַשׁ"י ס"ל דְּכֻלְּהוּ חֲדָא מִלְּתָא הִיא מִדְּקָאָמַר ר"י לְעֵיל אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא כר"ש בְּנֵר אֲבָל מְנוֹרָה כו' וּמַה עִנְיָן מְנוֹרָה אֲצָל נֵר דְּלָא מִיבַּעְיָא לפי' רָשׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּשֵׁמוֹ דס"ל דְּאֵין לָנוּ פֵּירוּשׁוֹ דס"ל כר"ש אֶלָּא בְּנֵר וא"כ אֲבָל מְנוֹרָה פֵּירוּשׁוֹ דְּלָא ס"ל כְּוָותֵיהּ אֲבָל ר"ש מִיהָא שָׁרֵי בְּמְנוֹרָה כמ"ש הַתּוֹסָפוֹ' לְעֵיל וא"כ אִי מְנוֹרָה משו' בִּנְיָן לְחוּד הֵיכָא אַשְׁכְּחַן דְּשָׁרֵי ר"ש בְּמְנוֹרָה דְּאַטּוּ מִשּׁוּם דְּמַקֵּיל ר"ש בְּמֻוקְצֶה מַקֵּיל בְּבִנְיָן וּמֶה עִנְיָן זֶה אֲצָל זֶה אֶלָּא אפי' לְפֵירוּשׁ רַשְׁבָּ"א ז"ל שפי' דר"ש מוד' בְּמְנוֹרָ' מ"מ תימ' לִי מֶה עִנְיָן זֶה אֲצָל זֶה וְלָמָּה לֹא יוֹדֶה ר"ש בְּמְנוֹרָה טְפֵי מר"י כֵּיוָן דטע' אַחֵר הוּא.

וְאֵין עִנְיָנוֹ לְמֻוקְצֶה כְּלָל אֶלָּא ש"מ דְּגַם זֶה אַמֻּוקְצֶה קָאֵי דְּאָסוּר לְטַלְטְלוֹ מִשּׁוּם שְׁאָדָם מַקְצֶהוּ מִיְּרַאַת אִיסּוּר בִּנְיָן וְהָוֵי מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר זֶה ומ"מ אֵין זֶה מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר דְּכֻלְּהוּ שְׁמַעְתִּין וכמ"ש לְקַמָּן אַיְ"ה אֶלָּא מֻוקְצֶה לְטַלְטוּל שֶׁמָּא יָבוֹא לִידֵי אִיסּוּר מִשּׁוּם גְּזֵרַת בִּנְיָן וּמִשּׁוּם בִּנְיָן לְחוּד לָא הָוֵי אָסוּר (כָּאן נֶחְתְּכוּ אֵיזֶה תֵּיבוֹת) דְּסָוְגְיָא דְּהָכָא אָתֵי כב"ה דְּהָתָם וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם פ"ב מֵהִלְכוֹ' שַׁבָּת שֶׁפָּסַק כר"ל.

וְלִכְאוֹרָ' צָרִיךְ טַעַם וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד ז"ל דְּטַעְמוֹ דְּפָסַק כְּמַאן דְּשָׁרֵי מִשּׁוּם דס"ל כר"ש דְּלֵית לֵיהּ מֻוקְצֶה מַשְׁמַע דְּמִשּׁוּם מֻוקְצֶ' הוּא: ולענ"ד דִּבְחִנָּם תָּפַס עָלָיו הב"י ז"ל בסי' רע"ט דְּאֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם מֻוקְצֶה אֶלָּא דְּגָזְרִינַן אַטּוּ חֲלִיּוֹת ולמ"ש הַיְינוּ מֻוקְצֶה כִּי לְשׁוֹן ר"י מַשְׁמַע הָכִי אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא בְּנֵר כר"ש אֲבָל לֹא בִּמְנוֹרָה מַשְׁמַע דְּגַם בִּמְנוֹרָה שַׁיְיכָא מִילְּתָא דר"ש: ונ"ל לְפָרֵשׁ שְׁמַעְתָּתָא אַלִּיבָּא דְּהָרַמְבַּ"ם זַ"ל דְּרַב יוֹסֵף ס"ל דר"י ה"ק דְּאֵין לָנוּ מִי שֶׁיִּתִּיר בהל' טְלְטוּל נֵרוֹת כ"א ר"ש בְּנֵר יָשָׁן אֲבָל בִּמְנוֹרָה מוֹדֶה ר"ש דְּרַב יוֹסֵף לְטַעְמֵיהּ דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם קְבִיעוּת וּבְהָא מוֹדֶה ר"ש כמ"ש התו' זַ"ל ד"ה אֵין לָנוּ אֲבָל אַבַּיֵי ס"ל דה"ק כְּמוֹ דס"ד התו' בַּתְּחִלָּה דְּאֵין לָנוּ שׁוּם הֶיתֵּר כ"א בְּנֵר יָשָׁן כר"ש אֲבָל בִּמְנוֹרָה לֹא ס"ל כר"ש דר"ש מַתִּיר לֵיהּ דְּלֵית לֵיהּ מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר כ"ש מְנוֹרָה דְּלָא הָוֵי מ"א כ"כ כמ"ש וא"כ ר"י דְּלָא ס"ל כר"ש בִּמְנוֹרָה כ"ש בְּמֻוקְצֶ' מ"א וְלָכֵן הַקֻּשְׁיָה אַבַּיֵי מִמְּנוֹרָה דְּמִשָּׁם מוּכָח דר"י ס"ל כר' יוּדָא בממ"א וְדָיְיק לָהּ הָרַמְבַּ"ם מֵהָא דְּאַבַּיֵי מוּקֵי לָהּ בְּשֶׁל חֲלִיּוֹת וא"כ מַאי הַקֻּשְׁיָה אַבַּיֵי לְעֵיל לְרַב יוֹסֵף וְאַתְּ לָא תִּסְבְּרָא וְהָא אֵיכָא לְחַלֵּק בִּמְנוֹרָה מִשּׁוּם גְּזֵרָה וְלָא נְהִירָא לְהָרַמְבַּ"ם לוֹמַר דְּבָתַר דְּשַׁמְעָה מֵרַב יוֹסֵף סָבְרָא דַּאֲפִילּוּ נוֹכַל לוֹמַר דְּהַאי מֵימְרָא דר"א דְּהוֹרָה ר"ל בְּצִיְּדָן שָׁמְעָה מֵרַב יוֹסֵף מ"מ סְבָרָא דְּגְזֵרַת חֲלִיּוֹת לָא שְׁמָעָה מִינֵּיהּ וְאֵיךְ לֹא תֵּירֵץ לְעַצְמוֹ לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם אֶלָּא ש"מ כְּדְפָרֵישִׁית וְגַם אַבַּיֵי יָדַע הָא מִלְּתָא דְּהוֹרָה ר"ל וְלָאו רַב יוֹסֵף קָאָמַר לָהּ אֶלָּא דְּתַלְמוּדָא מַיְיתֵי לָהּ אַמַּאי דְּמַשְׁנֵי ר"י מְנוֹרָה שָׁאנֵי דְּמוֹדֶה בָּהּ ר"ש וע"ז מַיְיתֵי דלמ' מְנוֹרָה שָׁאנֵי דאר"א כו' וּמְפָרֵשׁ ר"י וְרַבָּה מִשּׁוּם קְבִיעוּת וְלָכֵן קָאָמַר ר"י דְּמְנוֹרָה שָׁאנֵי וְאַבַּיֵי ס"ל

מִשּׁוּם חֲלִיּוֹת וְלָכֵן הִקְשָׁה וּבָהָא הָוֵי שַׁקָּלָא וְטַרְיָא דְּאַבַּיֵּי סָבַר דְּטַעְמָא מִשּׁוּם חֲלִיּוֹת ור"ש שָׁרֵי גַּם בְּמְנוֹרָ' מִשּׁוּם דְּלֵית לֵיהּ מֻוקְצָה מ"א וְלָכֵן הִקְשָׁה וְרַב יוֹסֵף ס"ל דְּמוֹדֶה ר"ש כמ"ש וְלָכֵן תֵּירֵץ דִּמְנוֹרָה שָׁאנֵי וְהָוֵי כְּמוֹ וְאַזְדָּא לְטַעְמַיְיהוּ כִּדְאַשְׁכְּחַן בְּדֵוכְתֵי טוּבָא כה"ג דְּמַיְיתֵי טַעְמֵי אַשְׁקְלֵי וְטָרֵי כה"ג מִמַּחְלְקוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר ואע"ג דְּמִדְּבְרֵי רַשְׁ"י מַשְׁמַע דְּרַב יוֹסֵף גּוּפֵיהּ מַיְיתֵי לָהּ הָא לָאו רְאָיָה הִיא דְּרַשְׁ"י פי' בְּהֶדְיָא דְּאָנוּ אֵין לָנוּ פֵּירוּשׁוֹ דס"ל כְּוָוֹתֵיהּ כמ"ש לְעֵיל וְנִכְתּוֹב עוֹד בע"ה וא"כ כֵּינָן דִּלְדִבְרֵי אַבַּיֵּי קָאָמַר דְּלָא ס"ל כר"ש בָּהָא א"כ ע"כ טַעְמָא דִּמְנוֹרָה נָמֵי מִשּׁוּם מֻוקְצָה דאל"כ מַאי קָאָמַר דְּלָא ס"ל כר"ש וְהֵיכָן פְּלִיג ר"ש בִּמְנוֹרָה וַהֲלֹא מְנוֹרָה טַעְמָא אַחֲרִינָא הוּא וְאֵין עִנְיָנֵינוּ לְמֻוקְצָה כְּלָל אֶלָּא ע"כ כמ"ש וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ בַּתּוֹסָפוֹת לְעֵיל אֲשֶׁר לְסַבַּת זֶה פי' ר"י זַ"ל פי' אַחֵר מפי' רָשְׁ"י כמ"ש לְעֵיל וּבֶאֱמֶת צ"ע קָצַת לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' שֶׁפֵּירְשׁוּ בַּתְּחִלָּה ג"כ דְּלָא ס"ל לר"י כר"ש בִּמְנוֹרָה לָמָּה הִקְשָׁה רַשְׁבָּ"א זַ"ל לָמָּ"ד דְּטַעְמָא מִשּׁוּם קְבִיעוּת מָקוֹם וְלֹא הִקְשָׁה לְאַבַּיֵּי גַּם כֵּן דְּטַעְמָא מִשּׁוּם בִּנְיָן הֵיכִי שָׁרֵי ר"ש כֵּינָן דִּלְדִבְרֵי התו' לָא תַּלְיָא הָא בָּהָא כמ"ש בְּדִבּוּר זֶה וּבָהָא כֵּינָן דְּלָא אַשְׁכְּחַן דְּפְלִיג ר"ש למ' נֹאמַר דר"ש מַתִּיר בָּהָא יוֹתֵר, מר"י וּשְׁאָר תַּנָּאֵי דְּאַטוּ מִשּׁוּם דְּהִתִּיר ר"ש מֻוקְצָה יַתִּיר גַּם בִּנְיָן.

וְאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּגַם התו' ס"ל דְּחֲלִילִיּוֹת הָוֵי ג"כ מִשּׁוּם מֻוקְצָה ומ"ש דְּאֵין לִתְלוֹת מְנוֹרָה בְּגֶר הַיְינוּ דְּכָל חָדָא מֻוקְצָה טַעְמָא אַחֲרִינָאזֶה מֻחְמַת מִיאוּס וְזֶה מֻחְמַת אִיסּוּר בִּנְיָן אֶלָּא דְּלִשׁוֹנָם לֹא מַשְׁמַע כֵּן שֶׁכָּתַב דְּגֶר מִשּׁוּם מֻוקְצָה וּמְנוֹרָה מִשּׁוּם בִּנְיָן וַהֲלֹא זֶהוּ ג"כ מֻוקְצָה והל"ל זֶה מֻוקְצָה מ"מ וְזֶה מ"א: ולעד"נ לְהָבִיא רְאָיָה לָזֶה דבי"ט פ"ב דַּף כ"ב פְּלִיגִי ב"ש וב"ה בִּמְנוֹרָה שֶׁל חֲלִילִיּוֹת כמ"ש התו' לְעֵיל אִי שָׁרֵי לְהַחֲזִירָהּ וְקָאָמַר דר"ג עֲבִיד כב"ש וְלָא זְקָפָהּ וא"כ קָשֶׁה לָמָּה לֹא אָסְרָה בְּטַלְטוּל ג"כ כְּמוֹ הָכָא כֵּינָן דְּיֵשׁ בִּנְיָן בְּכֵלִים וּמַשְׁמַע דלב"ש הָוֵי בִּנְיָן בְּכֵלִים דְּאוֹרָיְיתָא דְּרַבָּנָן גַּם ב"ה מוֹדוֹ כמ"ש הָתָם התו' דְּסֵוּגְיָא דְּהָכָא אַתְיָא כב"ה נָמֵי דִּבְשַׁבָּת גָּזְרוּ חֲכָמִים וְלֹא בי"ט אֲבָל אִי מִשּׁוּם מֻוקְצָה א"ש דְּרַפָּ"ק דְּבִיצָה מוּקִי ר"נ לב"ש בְּמֻוקְצָה בְּשַׁבָּת כר"י ובי"ט כר"ש וא"כ שָׁרֵי לב"ש לְטַלְטְלָהּ בי"ט אַלְמָא מִשּׁוּם מֻוקְצָה נָגְעוּ בָּהּ: ומַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּאַבַּיֵּי ה"ל לְמֵבָעֵי' אוֹ דִּלְמָא דְּתַרְוַיְיהוּ לְהַתִּירָ' נ"ל לְיַשֵּׁב דהכ' א"א לוֹמַר כֵּן דְּהָוֵי זוֹ וְאַצ"ל זוֹ דְּאִם הור' בִּמְנוֹרָה כר"ש מכ"ש נֵר דְּקִיל מִינֵּי כִּדְאָמְרִינַן וא"כ מַאי קמשל"ן ריבָּ"ל וְרָאִיתִי בְּחֻלִּין דְּגַם הת' לָא גָּרַס רַשְׁ"י תַּרְוַיְיהוּ לְהַתִּירָ'.

עכ"נ דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּתַרְוַיְיהוּ לְהֶתִּירָא לָא סָלְקָא דַּעְתָּךְ כְּלָל דה"ל לְעָרְבִינְהוּ וְלִיתְנִינְהוּ דְּלָא מִבָּעְיָא הָכָא פְּשִׁיטָ' דְּקַשְׁיָ' לְשִׁיטָתֵינוּ וְכָתַבְנוּ דְּגַם מְנוֹרָה מִשּׁוּם מֻוקְצָה נָגְעוּ בָּהּ ור"ש מַתִּיר בְּתַרְוַיְיהוּ א"כ הל"ל הוֹרוּ בִּמְנוֹרָה וּבְנֵר כר"ש אֶלָּא אפי' בְּחֻלִּין הַטָּרְפַּח' וְזָפָק לָאו ר' תָּנֵי לְתַרְוַיְיהוּ אֶלָּא זָפָק לְחוּדֵי' מ"מ אִי תַּרְוַיְיהוּ לְהַתִּירָ' ה"לל הוֹרוּ בְּטַרְפַּחַת וּבְזָפָק לְהֶתִּירָא אוֹ הָוֵי לְמֵימַר סְתָמָא וּמִמֵּילָא יָדְעִינַן דְּלְהֶתִּירָא דְּסְתָם הוֹרָאָה הִיא לְהֶיתֵּר כְּדְאִיתָא פ"ק דְּכְתֻבּוֹת דאע"ג דְּאִיכָּא הוֹרָאָה לְאִיסּוּר מ"מ רוֹב הוֹרָאָה לְהֶיתֵּר הוּא אֲבָל אִי חָדָא לְאִיסּוּר וַחֲדָא לְהֶיתֵּר א"ש וְכֵן אִי טָרְפַּחַת לְחוּד אוֹ מְנוֹרָה לְחוּד לְהֶתִּירָא הִנֵּה זָפָק וְנֵר אֵינוֹ אֶלָּא פֵּירוּשָׁא הֵיאַךְ הָיְתָה הוֹרָאָה וְקָאָמַר דְּהָיְתָה לְהֶיתֵּר וְגַם קמל"ן דְּבַזָּפָק וְנֵר לָא ס"ל כְּוָוֹתֵיהּ וְנֵר ס"ל לְרַשְׁ"י בְּכוּלְּהוּ שְׁמַעְתִּין דְּהוּא נֵר יָשָׁן לֹא שֶׁהִדְלִיקוּ בּוֹ בְּאוֹתוֹ שַׁבָּת דְּבָהָא קָאָמְרִי בְּהֶדְיָא נֵר שֶׁהִדְלִיקוּ בּוֹ וּסְתָם נֵר מַשְׁמַע מִצַּד הַנֵּר עַצְמוֹ וְדָיֵיק לָהּ מר"י לְעֵיל דְּאָמַר אֵין לָנוּ אֶלָּא בְּנֵר כר"ש ור"י הָא פָּסַק כר"י אֶלָּא הָא מַיְירֵי

בְּגַר יָשָׁן וס"ל בְּהָא כר"ש כִּדְפִי' רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא לְעֵיל ד"ה אֶלָּא בְּגַר יָשָׁן דִּבְכוּלְּהוּ כר"י ס"ל בַּר מִמַּוְקֶצָּה מֵחֲמַת [מֵיאוּס כו': ומ"מ אַף כִּי כָּתַבְתִּי לְעֵיל דִּמְנוֹרָה דַּחֲדָקֵי דָּמְיָא לְמַוְקֶצָּה מֵחֲמַת אִיסּוּר צ"ל עכ"פ דְּגָרַע מִינֵּיהּ מִדְּפָסַק הָרַמְבַּ"ם כר"ל מִטַּעַם דס"ל כר"ש בְּמַוְקֶצָּה כמ"ש הָרַב הַמַּגִּיד וּבְמַוְקֶצָּה מֵחֲמַת אִיסּוּר הָא ק"ל כר"י אֶלָּא ע"כ לָאו מַוְקֶצָּה מֵחֲמַת אִיסּוּר מַמָּשׁ אֶלָּא דָּמְיָא לי' קָצָת ור"י לָא ס"ל כר"ש כ"א בְּמַוְקֶצָּה מֵחֲמַת מֵיאוּס וַאֲנַן ק"ל כר"ש בְּכָל מִילֵי לְבַר מִמַּוְקֶצָּה מֵחֲמַת אִיסּוּר מַמָּשׁ וּלְפִי זֶה צ"ל דְּלָא ס"ל כפי' ר"ת דִּנְבֵילָה מַוְקֶצָּה מֵחֲמַת אִיסּוּר הוּא דְּהָא ר"י פָּסַק בִּנְבֵילָה כר"ש כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל.

וְאֵין לְחַלֵּק בֵּין דְּחִיָּה בְּיָדַיִם. דְּהָא מְנוֹרָה לֹא דחי' בְּיָדַיִם וְגַם לָאו מַוְקֶצָּה מֵחֲמַת אִיסּוּר מַמָּשׁ וְאַפ"ה אָסַר ר"י אֶלָּא צ"ל דְּהָוֵי בִּכְלַל מַוְקֶצָּה מֵחֲמַת מֵיאוּס דְּכָל דָּבָר שֶׁלֹּא חָזִי הָוֵי בִּכְלַל מַוְקֶצָּה מ"מ כמ"ש לְעֵיל: דַּף מ"ו ד"ה אֵין לָנוּ אַדְּ לְפִי זֶה קָשֶׁה דְּמַשְׁמַע דִּנְקַט בְּמְנוֹרָה אֵין לָנוּ כר"ש כו' וּלְמַאי דְּמָפָרֵשׁ כו' וְנִרְאֶה לְפָרֵשׁ כו' וְאֵין לָנוּ לָאו מֹשׁוּם דְּסָבַר כְּוָותֵיהּ כו': הִנֵּה רַשְׁ"י ז"ל פי' בְּהֶדְיָא ד"ה אֶלָּא בְּגַר יָשָׁן אֲבָל הַשְׁתָּא יָדַעְנָא דכר"י ס"ל בְּכוּלְּהוּ בַּר מִמַּוְקֶצָּה מֵחֲמַת מֵיאוּס דְּגַר יָשָׁן א"כ מְבוֹאָר דְּאֵין לָנוּ פֵּירוּשׁוֹ דס"ל כְּוָותֵיהּ וא"כ צָרִיךְ לְהַצִּילוֹ מִקּוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א ז"ל וְאַף כִּי הוּא מְוֻצָּל מִתְּפִיסָה זוֹ מִמִּילָא דְּרַשְׁ"י פי' בְּהֶדְיָא פ' כָּל הַכֵּלִים דְּהַכֹּל מוֹדִים קָאֵי אר' נְחֶמְיָ' וְרַשְׁבָּ"א הִקְשָׁה לפי' ר"ת ז"ל דפי' הַכֹּל מוֹדִים ר"ש כמ"ש התו' לְעֵיל דַּף מ"ד ד"ה הָא אֵין: וּמִיהוּ בְּלָאו הָכִי פְּלִיאָה דַּעַת מִמֶּנִּי קוּשְׁיָא זוֹ דְּהָתָם מְיַחֵד לָהּ מָקוֹם מֵחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס כִּדְקָאָמַר הוֹאִיל וּקְפִיד עֲלַיְיהוּ ופי' רַשְׁ"י שֶׁלֹּא יִתְעַקְּמוּ וּבְהָא אפי' ר"ש מוֹדֶה כִּדְאִיתָא בְּסוֹף מְכִילְתִּין דְּמַוְקֶצָּה מֵחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס אפי' ר"ש מוֹדֶה וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ התו' לְעֵיל כַּמָּה פְּעָמִים וְכֵן כָּתַב רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא בַּמִּשְׁנָה דְּמַסֶּר הַגָּדוֹל שֶׁהוּא מַוְקֶצָּה דְּחֶסְרוֹן כִּיס דְּאָתְיָ' כר"ש כִּדְאִיתָא סוֹף מְכִילְתִּין כָּתַב דְּהָנָךְ קָפִיד עֲלַיְיהוּ וּמַיַּחֵד לְהוּ מָקוֹם וּבִקְבִיעוּת מָקוֹם דְּחֶסְרוֹן כִּיס מוֹדֶה ר"ש אֲבָל בִּשְׁאָר קְבִיעוּת מָקוֹם אפי' קוֹבֵעַ מָקוֹם לְגַמְרֵי לֵית לי' לר"ש דְּאֵין לְךָ קְבִיעוּת מָקוֹם יוֹתֵר מֵאוֹצָר וְאַפ"ה מַתִּיר ר"ש כִּדְאִיתָא רֵישׁ פ' מְפַנִּין וּמְנוֹרָה אֵין בָּהּ חֶסְרוֹן כִּיס אֶלָּא דְּלָא עֲבִיד לְטַלְטוּלֵי קוֹבְעִין לָהּ מָקוֹם כִּדְפִי' רַשְׁ"י וְהַטַּעַם מִפְּנֵי כָּוְבְדָּהּ כִּדְאִיתָא נַמִּי פ' כָּל כִּתְבֵי דַּף קכ"ב וּבָזֶה לֹא צָדְקוּ לע"ד דִּבְרֵי הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א סֵגֶ"ל זַ"ל שֶׁכָּתַב לְתָרֵץ מַה דְּקַשְׁיָא עַל קוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א מָה הִקְשָׁה מפ' כָּל הַכֵּלִי' דִּלְמָא שָׁאנֵי הָתָם דְּקָבַע לָהּ מָקוֹם לְגַמְרֵי כמ"ש התו' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וְתֵירֵץ דא"כ מנ"ל לר"י דִּלְמָא גַּם ר"ש מוֹדֶה דְּהָוֵי קְבִיעוּת מָקוֹם בְּמְנוֹרָה ור"י אָמַר קָאָמַר דְּמְנוֹרָה הָוֵי קְבִיעוּת מָקוֹם כֵּיוָן דְּגַם ר"ש מוֹדֶה בְּקְבִיעוּת מָקוֹם עכ"ל: בְּקִצָּרָה אֲנִי אוֹמֵר דְּנִוְדַּאי ר"ש בָּעֵי קְבִיעוּת מָקוֹם גְּמוּר דְּהָא אפי' בְּאוֹצָר שָׁרֵי ר"ש וּמְנוֹרָה לָא הָוֵי קְבִיעוּת מָקוֹם גְּמוּר ור"י דְּקָאָמַר דְּהָוֵי קְבִיעוּת מָקוֹם הַיְינוּ מֹשׁוּם דס"ל כר"י דְּלָא בָּעֵי קְבִיעוּת מָקוֹם גְּמוּר אֶלָּא דְּאִיפְּכָא צָרִיךְ לְתָרֵץ דמנ"ל לר"י דר' יוּדָא אָסַר בְּמְנוֹרָה דִּלְמָא גַּם ר"י בָּעֵי קְבִיעוּת מָקוֹם גְּמוּר כְּמוֹ בְּאוֹצָר ומ"מ לְשִׁיטָתִי א"ש דְּרַב יוֹסֵף הָוָה ס"ל דְּזֶהוּ קְבִיעוּ' מָקוֹם גְּמוּר וְאַפ"ה שָׁרֵי ר"ש דְּלָא אָסַר ר"ש כ"א בִּקְבִיעוּת מָקוֹם דְּחֶסְרוֹ' כִּיס וְלָכֵן מַקְשֶׁה מִכְּילַת חֲתָנִים: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מַאי מַקְשֶׁה מִכְּילַת חֲתָנִים הָא שְׁמוּאֵל קָאָמַר לָהּ וּשְׁמוּאֵל כר"ש ס"ל כִּדְאִיתָא פ"ק בִּכְרֵכִי דְּזוּזֵי וּבְכַמָּה דְּוּכְתֵי י"ל דִּשְׁמוּאֵל מְשׁוּם ר' חִיָּיא ור' חִיָּיא כר' יוֹדָא ס"ל כִּדְאִיתָא פ' בְּמַה מַדְלִיקִין גַּבֵּי קוּשְׁיָתָ' דְּתַמְרֵי בַּר פַּחֲתֵי כְּנָגְדּוֹ בי"ט אָסוּר דע"כ צ"ל הָכִי דְּהָא הָרַשְׁבָּ"א לֹא סָתַר הפי' מֵחֲמַת קוּשְׁיָא זוֹ וק"ל.

וא"כ מַקְשֵׁי הִלְכָתָא אַהִלְכָתָא דק"ל בִּמְנוֹרָה דְּאָסוּר לִפְחוֹת בִּנְיטָלֹת בב' יָדִים כַּנַ"ל וְכֵילַת חֲתָנִים מַשְׁמַע פֶּרֶק תּוֹלִין דְּהִלְכָתָא דְּשָׁרֵי אֶלָּא ע"כ טַעְמָא בִּמְנוֹרָה לָאו מִשּׁוּם קְבִיעוּת מָקוֹם הוּא דַּאֲפִי' אִי הָוֵי קְבִיעוּת מָקוֹם לְגַמְרֵי שָׁרֵי דק"ל כר"ש דְּלָא אָסַר בִּקְבִיעוּת מָקוֹם כ"א בְּחֶסְרוֹן כִּיס דְּהָתָם מַקְצֵי מִדַּעְתֵּיהּ לְגַמְרֵי וּלְמַאי דְּכָתַבְתִּי דְּפָרִיךְ מר' חַיָּיא דס"ל כר' יוּדָא צ"ל ע"כ כפי' התו' דְּאַבַּיֵּי מוֹכִיחַ דְּאֵין זֶה קְבִיעוּ מָקוֹם לְגַמְרֵי אֲבָל רַב יוֹסֵף הָוָה ס"ל דְּהָוֵי קְבִיעוּת מָקוֹם לְגַמְרֵי וְאַפִּ"ה שָׁרֵי ר"ש כמ"ש אֲבָל ר' יוֹדָא אָסַר בִּקְבִיעוּת מָקוֹם כְּמוֹ בְּאוֹצָר וּבְלָאו הָכִי אֵיכָא לְמֵימַר עַל קֻוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א דְּאַבַּיֵּי פָּרִיךְ בְּלָאו הָכִי שַׁפִּיר וַעֲדִיפָא מִינֵּיהּ דְּאִם הִקְשָׁה מפ' כָּל הַכֵּלִים הֵ"א דְּסָתַר אַבַּיֵּי דְּמְנוֹרָה לָא קָבַע לָהּ מָקוֹם אֲבָל מִיהָ דְּקָבַע לָהּ מָקוֹם כְּגוֹן כִּילָּה אָסוּר לְהָכִי פָּרִיךְ דְּשָׁרֵי אא"כ קָבַע מָקוֹם לְגַמְרֵי וְרַב יוֹסֵף מַאן לֵימָא לַן דְּיָדַע לְהָא דר' חֲנִינָא בַּר שָׁלְמַי' דפ' כָּל הַכֵּלִים אוֹ דְּלָא אַסִּיק אַדַּעְתֵּיהּ כְּמוֹ שֶׁתִּרְצוּ הַתּוֹסָ' בְּכַמָּה דּוּכְתֵי דַּעֲדִיפָא מִינֵּיהּ פָּרִיךְ: דַּף מ"ז ד"ה בְּגָלִילָא שָׁנוּ פֵּ"ה שֶׁחֲשׁוּבוֹת לָהֶן שְׁבָרֵי פְּתִילָה שֶׁאֵין בִּגְדֵי פִּשְׁתָּן מְצוּיִין לָהֶם וְאֵין נִרְאֶה לְר"ת דְּהָא אָמְרִינַן בְּשִׁילְהֵי ב"ק לוֹקְחִין מִן הַנָּשִׁים כְּלֵי צָמֶר בִּיהוּדָה וּכְלֵי פִּשְׁתָּן בַּגָּלִיל מַשְׁמַע שֶׁמְּצוּי פִּשְׁתָּן הַרְבֵּה עכ"ל: וַאֲנִי בַּעֲנִיּוּתִי לֹא יָכוֹלְתִּי לְיַרֵּד לְסוֹף קֻוּשְׁיָא זוֹ הֵיאַךְ מַשְׁמַע אוֹ מִשּׁוּם דְּלוֹקְחִין מֵהֶן מַשְׁמַע דְּמְצוּיִ' לָהֶם הַרְבֵּה וְאֵין הַבְּעָלִים מַקְפִּידִים א"כ תִּקְשֵׁי סֵיפָא דְּקָתָנֵי אֲבָל לֹא יֵינוֹת וּשְׁמָנִים וַהֲלֹא לְדִבְרֵי ר"ת ז"ל מָצוּי לָהֶם יַיִן וְשֶׁמֶן הַרְבֵּה יוֹתֵר מִפִּשְׁתָּן שֶׁהֲרֵי פְּתִילָה לֹא בָּטְלָה לְגַבֵּיהּ וְלָמָּה אֵין לוֹקְחִין וְאִי מִשּׁוּם דְּמַשְׁמַע דְּנוֹשְׁאִין וְנוֹתְנִין בָּהֶן שָׁם א"כ הָיוּ לָהֶם הַרְבֵּה מַאי רְאָיָ' הִיא זוֹ אַדְּרַבָּה לְפִי שֶׁלֹּא הָוֵי מְלוּי לָהֶם הָיוּ מְבִיאִין מִמְּקוֹמוֹת אֲחֵרוֹת וּמוֹכְרִין וְזֶה הָיְתָה מִחְיָיתָם וְאַדְּרַבָּה מִדְּבָרִירַשְׁ"י ז"ל מַשְׁמַע שָׁם גַּבֵּי שֶׁמֶן שֶׁלֹּא הָיָה מָצוּי לָהֶם וּמִשּׁוּם הָכִי הִתִּיר רַשְׁבָּ"ג לִיקַּח זֵתִים מוּעָטִים מִן הַנָּשִׁים בַּגָּלִיל כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּיוֹקֵר הוּא מַקְפִּיד בְּדָבָר מוּעָט וא"א לְגָנוֹב מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שֶׁהִתִּיר ת"ק לִיקַּח מֵהֶן מְרֻבֶּה דְּאֵין יְכוֹלִים לְגָנוֹב וְלִמְכּוֹר בְּצִנְעָה א"כ נוּכַל לוֹמַר אִפְכָּא דִּכְלֵי צָמֶר בִּיהוּדָא הָיָה בְּיוֹקֵר וְכֵן כְּלֵי פִּשְׁתָּן בַּגָּלִיל וְלֹא הָיְתָה יְכוֹלָה לְגָנוֹב אֶלָּא מוֹכֶרֶת מִדַּעְתּוֹ אֶלָּא שְׁנֶחֱלַק ת"ק עִם רַשְׁבָּ"ג בְּשֶׁמֶן דת"ק סָבַר אע"פ שֶׁהַשֶּׁמֶן שָׁם בְּיוֹקֵר מ"מ אֵין לוֹקְחִין מֵהֶן דְּדֶרֶךְ בע"ה שֶׁמּוֹכֵר הַשֶּׁמֶן וְאֵין עוֹשֶׂה אֶת אִשְׁתּוֹ שָׂלִיחַ וְחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא גְּנָבַתּוּ משא"כ כל"צ וכל"פ זוֹ הִיא מְלֶאכֶת הַנָּשִׁים וְהִיא מוֹכֶרֶת מִדַּעַת בַּעְלָהּ כִּדְפֵי' כָּל זֶה רַשְׁ"י בְּהֶדְיָ' שָׁם אֲבָל רַשְׁבָּ"ג סָבַר כֵּיוָן שֶׁהוּא בְּיוֹקֵר לֹא תּוּכַל לְגָנוֹב וּמַה שֶּׁהִיא מוֹכֶרֶת פְּעָמִים שֶׁאָדָם בּוֹשׁ לִמְכּוֹר עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ כו' א"כ מִזֶּה מַשְׁמַע אַדְּרַבָּה דְּאִם הוּא בְּזוֹל חָיְישִׁינַן יוֹתֵר לִגְנֵיבָ' וְאֶפְשָׁר לוֹמַר עוֹד דְּהָיָה לָהֶם כְּלֵי פִּשְׁתָּן הַרְבֵּה וְאַפִּ"ה הָוֵי בְּיוֹקֵר וְכָל מַשָּׂאָם וּמַתָּנָם הָיָה בּוֹ וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה פי' התו' פ' אֵיזֶהוּ נָשָׁךְ דַּף ע"ג גַּבֵּי פַּרְוָונְתָא דְּזוּלְשְׁפָט שֶׁהָיָה שָׁם הַרְבֵּה יַיִן שֶׁהָיוּ מְבִיאִין לְשָׁם מִמְּקוֹם הַזּוֹל וּבָאִין לְשָׁם מִמְּקוֹם הַיּוֹקֵר וְקוֹנִין וא"כ הוּא בְּיוֹקֵר יוֹתֵר מִמְּקוֹם הַזּוֹל יַעַן כִּי הַרְבֵּה קוֹנִין שָׁם וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ פ' הַקֹּרְבָּנוֹת דא"ל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ ע"ה לִיוְחַנִי וּמַמְרֵא לְמָתְא יַרְקָא יַרְקָא שְׁקוֹל אֶלָּא שֶׁלְּשׁוֹן רַשְׁ"י לֹא מַשְׁמַע כֵּן שֶׁכָּתַב שֶׁלֹּא הָיָה מָצוּי לָהֶם ב"פ: ומ"מ כָּתַבְתִּי זֶה דְּבָהָא מְיַוֶּשֶׁב מַה שק' עַל רַשְׁ"י שפי' שָׁם דְּהַשֶּׁמֶן בַּגָּלִיל הָעֶלְיוֹן הוּא בְּיוֹקֵר וּבְסַנְהֶדְרִין מַשְׁמַע שֶׁהָיוּ לָהֶם הַרְבֵּה זֵתִים כמ"ש ר"ת ז"ל וּלְפִי זֶה א"ש וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"ת עַל רַשְׁ"י מַה שפי' פ' הַמּוֹצִיא יַיִן שֶׁהָיוּ עֲנִיִּי' וְאֵין עוֹשִׂין רְפוּאָה בְּיַיִן דא"כ שְׁתִיַּית מַיִם שְׁכִיחָא טוּבָא כֵּיוָן שֶׁאֵין לָהֶם יַיִן לְשִׁיפַת הַקִּילּוֹר: נרע"ד דְּרַשְׁ"י נִשְׁמַר מִזֶּה יָפֶה לְקַמָּן שפי' שָׁם מַה שֶּׁאָמְרוּ

רְפוּאָתוֹ שְׁכִיחָא אוֹ לָא שְׁכִיחָא הַיְינוּ אִם אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת רְפוּאָה זוֹ כ"א בְּדָבָר זֶה דַּוְקָא לֹא בד"א מִקְרֵי רְפוּאָתוֹ שְׁכִיחָא וְאִם אֶפְשָׁר לְרַפְאוֹת בד"א מַקְרֵי לָא שְׁכִיחָא כְּמוֹ בְּדָבַשׁ דְּקָאָמַר הָתָם אֲכִילָתוֹ שְׁכִיחַ רְפוּאָתוֹ שְׁכִיחַ וּבְוַדַּאי דַּאֲכִי' הַדָּבַשׁ שָׁכִיחַ טוּבָא יוֹתֵר מֵרְפוּאָה מ"מ כֵּיוָן שֶׁאִם צְרִיכִין רְפוּאָה לְכָתִית אפי' פַּעַם א' בְּשָׁנָה א"א לְרַפְאוֹת כ"א בְּדָבַשׁ נִמְצָא דְּבַשׁ זֶה עוֹמֵד לְרְפוּאָה כְּמוֹ לַאֲכִילָה ואע"ג דְּמִשַּׁמְּשִׁין אוֹתוֹ לַאֲכִילָה יוֹתֵר מִלִּרְפוּאָה וה"נ כֵּיוָן שֶׁאֵין מִתְרַפְּאִים שָׁם לְעוֹלָם כ"א בַּמַּיִם אע"ג דִּשְׁתִיַּית מַיִם שְׁכִיחָא טוּבָא מַקְרֵי שְׁכִיחָא וּשְׁכִיחָא כֵּיוָן שֶׁהַמַּיִם אֶצְלָם עוֹמְדִין לִשְׁתִיָּה וְלִרְפוּאָה אִי מִתָּרְמִי הָרְפוּאָה: וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה מעי"ה בַּגְּלִיל שָׁהָיוּ מַרְבִּים בִּסְעוּדָה לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא הָא אָמְרִינַן לְקַמָּן פר' חֲבִית מִפְּנֵי מַה מוֹעֲדִי' שֶׁבְּבָבֶל שְׁמֵחִים וְקָאָמַר חַד טַעְמָא מִפְּנֵי שֶׁהֵן עֲנִיִּי' ופי' רַשְׁ"י וְכָל הַשָּׁנָה אֵין לָהֶם שִׂמְחָה בְּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה וְאֵין לָהֶם מַרְגּוֹעַ מִמְּלָאכָה וּבְמוֹעֲדִים כָּל שִׂמְחָתָם מַשְׁמַע דְּשִׂמְחָתָם בַּמּוֹעֲדִים בְּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה וּבְרוּר הוּא דְּמַה שִׂמְחָה אַחֶרֶת יֵשׁ הָא כָּל הַשְּׂמָחוֹת דְּאָמְרִינַן בְּעַרְבֵי פְּסָחִים הוּא אוֹ בְּמַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה אוֹ בְּמַלְבּוּשִׁים שֶׁכֵּוָן צְרִיכִין מָמוֹן וְאַפְּ"ה הָיוּ שְׂמֵחִי' ה"ה בַּגְּלִיל בעי"ה וְעוֹד מַאן לֵימָא לָן דְּכֻלָּם עֲנִיִּי' הָיוּ אֶלָּא דְּרֻבָּן עֲנִיִּי' וּלְעוֹלָם לֹא הָיוּ ג"כ עֲשִׁירִים וְהָתָם קָאֵי אַמּוֹכֵר בְּהֶמָה קוֹדֶם עי"כ בַּגְּלִיל צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ אִמָּה מָכַרְתִּי כו' כִּדְאִיתָ' פ' אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ דְּהָעֲשִׁירִים שְׂבָּהֶן הָיוּ מְרַבֵּי' בִּסְעוּדָה וְכָל הַקּוֹנֶה בְּהֶמָה בְּאוֹתוֹ הַפֶּרֶק הָיָה קוֹנֶה ע"ז הַיּוֹם וּמִי יֵימַר דְּהַכֹּל הָיוּ קוֹנִים אֶלָּא מִי שֶׁקּוֹנֶה דְּמֵי שְׂדֵהוּ מַשְׁגַּת הָיָה מְרַבֶּה בִּסְעוּדָה דְּגַם בְּבָבֶל אָמְרִינַן דַּעֲנִיִּים הֵם וּבְעָלְמָא אָמְרִינַן עַתִּירֵי בָּבֶל יוֹרְדֵי גֵיהִנָּם הֵם פ' ט' וּלְקַמָּן אָמְרִינַן עֲשִׁירִי' שֶׁבְּבָבֶל בָּמָה הֵם זוֹכִים: פֵּרֵק בְּמַה טוֹמְנִין דַּף מ"ח ד"ה מ"ש מִמֵּיחַם ע"ג מֵיחַם תֵּימַהּ דה"ד אִי יָד סוֹלֶדֶת בּוֹ כו'.

נלע"ד דְּלִשִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל דְּגַם בְּלֹא הַטְמָנָה אָסְרוּ לְהַשְׁהוֹת ע"ג כִּירָה שֶׁאֵינָהּ גְּרוּפָה מִטַּעַם שֶׁמָּא יַשְׁהֶא בְּרֶמֶץ וַיַּחְתֶּה בַּגֶּחָלִים וּלְהָכִי שַׁיְיכָא מִלְּתָא דְּרַבָּה ור"ז בְּהַאי פִּירְקָא דְּמַיְירֵי כֵּוָלֵי בְּהַטְמָנָה כְּמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרָ"ן ז"ל בְּשֵׁם רַבֵּינוּ יוֹנָה ז"ל א"ש דְּלָא אָסְרוּ בְּכָאן אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִלּוּדֵי קָא מוֹלִיד גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְפַשֵּׁר ג"כ בְּרֶמֶץ וַיַּחְתֶּה גַּם בְּרֶמֶץ אֲבָל בְּאֵשׁ לָא חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יְחַתֶּה דְּבָלְאו הָכִי יִתְפַּשֵּׁר כמ"ש גַּבֵּי חֲרָרָה ע"ג גֶּחָלִי' גַּם לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא יַשְׁהֶא בְּרֶמֶץ כֵּיוָן דְּמַיְירֵי בָּרִיְיתָא בְּרִחוּק קָצַת מִן הָאֵשׁ כִּדְקָתָנֵי כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה לֹא ע"ג הָאֵשׁ וא"כ לֵיכָּא לְמִגְזַר שֶׁמָּא יִשְׁהֶא ע"ג הָרֶמֶץ וּכְנֶגֶד הָרֶמֶץ פְּשִׁיטָ' דְּלֵיכָּא לְמִגְזַר דְּהָתָם אפי' אִם יַחְתֶּה לֹא יוֹעִיל כְּלוּם כֵּיוָן שֶׁהַגֶּחָלִים מְעוֹרָבִין בְּרֶמֶץ אִם לֹא יְתַפַּשֵּׁר כְּנֶגְדּוֹ לְבַדּוֹ גַּם הַחִיתּוּי מְעַט לֹא יוֹעִיל לוֹ אֲבָל ע"ג מֵיחַם מַמָּשׁ לֹא הִתִּירוּ כֵּיוָן שֶׁהַמֵּיחַם אוֹלוֹדֵי קָא מוֹלִיד וְיֵשׁ בּוֹ מַיִם חַמִּין שֶׁהוּא כְּמוֹ אֵשׁ גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִשְׁהֶא בְּרֶמֶץ משא"כ מֵיחַם שֶׁפִּינָּהוּ לֹא שַׁיְיךְ לְמִגְזַר אַטּוּ רֶמֶץ דְּהָתָם אֵינוֹ נִיכָּר כְּלָל שֶׁהַמֵּיחַם מוֹלִיד וּמוֹסִיף הֶבֶל בַּמַּיִם אַדְּרַבָּה נִרְאֶה כִּמְצַנֵּן הַמֵּיחַם בְּשֶׁפִּכּוֹ מַיִם לְתוֹכוֹ וְעוֹד שֶׁהוּא מְצַטַּנֵּן וְהוֹלֵךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ התו' ז"ל סְבָרָא זוֹ לְעֵיל ד"ה בְּשֵׁם רַב ז"ל: ע"ב ד"ה וְכִי מַה בֵּין זֶה לִמְגוּפַת חָבִית פ"ה דְּתַנְיָא לְקַמָּן רַשְׁבָּ"ג כו' וְאֵין נִרְאֶה לר"י דְּרַשְׁבָּ"ג שָׁרֵי לְהַתִּיז אפי' גּוּף הֶחָבִית עִם הַמְּגוּפָּה כִּדְמוֹכַח הָתָם כו' וּתְחִלָּה אוֹמֵר כִּי רַשְׁ"י ז"ל פִּי' שָׁם דְּהַבַּעְיָא הִיא אִם לְעַיֵּן יָפָה קָמְכַוֵּון לְהַרְחִיב מוֹצֵא הַיַּיִן מִדְּלָא נָקִיב לֵיהּ כְּדֶרֶךְ הַנּוֹקְבִין נָקֵב עָגוֹל יָפֶה עכ"ל וּמֻכְרָח הוּא דְּהַטַּעַם מְשׁוּם הָכִי הוּא דְּהָא מִשְׁנָה שְׁלֵימָה שָׁנִינוּ וְלֹא יִקֶּבֶנָּה מִצַּדָּהּ דְּאִי פֵּירוּשׁוֹ בְּגוּפָא דְּחָבִיתָא כִּדְפִ' רַב חִסְדָּא א"כ אָסוּר לְנָקְבוֹ גּוּף הֶחָבִית

וְאִי כְּרַב הוּנָא דְּקָאֵי אַמְּגוּפָּה א"כ מכ"ש גּוּף הֶחָבִית כִּדְמַשְׁמַע הָתָם דַּאֲפִי' ר"ח דס"ל דְּשָׁרֵי לְרַבָּנָן מִצַּד הַמְּגוּפָּה בְּגוּף הֶחָבִית מוֹדֶה דְּאָסוּר לְהוּ אִי שָׁרֵי לְיַנְקוֹב בְּשַׁפּוּד שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַנּוֹקְבִין וא"כ יֵשׁ לַיְשֵׁב דְּוַדַּאי רַשְׁבָּ"ג דְּקָאָמַר דְּמַתִּיז רֹאשׁוֹ בְּסַיָּיף מַיְירֵי בְּכָל מִילֵּי הֵן הַמְּגוּפָּה לְבַדָּהּ הֵן לְהַתִּיז גּוּף הֶחָבִית עִם הַמְּגוּפָּה וא"כ לְמַאי דְּהָוֵי ס"ל לְרַב כָּהֲנָא דְּמְגוּפָּה הָוֵי כְּחָבִית דְּלָא יָדַע לְחַלֵּק דְּזֶה חִבּוּר וְזֶה אֵינוֹ חִבּוּר פָּרִיךְ הֵיכִי הַתִּיר רַשְׁבָּ"ג לְהַתִּיז הַמְּגוּפָּה לְבַדָּהּ הֲרֵי אִם מַתִּיז הַמְּגוּפָּה א"כ נִשְׁאַר הַנָּקֵב יָפֶה כְּדֶרֶךְ הַנָּקֵב לִהְיוֹת דְּנוֹדַּאי אִם מַתִּיז גּוּף הֶחָבִית ג"כ א"כ אֵין זֶה נָקֵב יָפֶה אֶלָּא שְׁבִירָה וּלְעַיִן יָפָה קָא מְכַוְּין אֲבָל הַתָּזַת הַמְּגוּפָּה לְבַדָּהּ הוּא דֶּרֶךְ הַנּוֹקְבִין שֶׁהַנָּקֵב נִשְׁאַר יָפֶה וְגַם דֶּרֶךְ הַנּוֹקְבִין כֵּן לְהָסִיר הַמְּגוּפָּה הֵיכִי שָׁרֵי מ"ש מִפּוֹתֵחַ בֵּית הַצַּוָּאר כֵּיוָן דִּלְרַב כָּהֲנָא הָוֵי מְגוּפָּה כְּחָבִית וְדוֹחֵק לַתַּלְמוּד לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשְׁבָּ"ג דַּוְוקָא לְהַתִּיז גּוּף הֶחָבִית שָׁרֵי עִם הַמְּגוּפָּה אֲבָל הַמְּגוּפָּה לְבַדָּהּ לֹא וּמְשַׁנֵּי זֶה חִבּוּר כו' וא"כ שָׁרֵי רַשְׁבָּ"ג כָּל מִילֵּי דְּלָא מִבָּעֲיָא הַסָּרַת הַמְּגוּפָּה דְּשָׁרֵי אע"פ שֶׁעֲשָׂה כְּדֶרֶךְ הַנּוֹקְבִין מ"מ אֵינוֹ חִבּוּר אֶלָּא אפי' גּוּף הֶחָבִית שָׁרֵי מִטַּעַם עַיִן יָפָה וא"כ כָּאן לֹא הָיָה יָכוֹל לְשַׁנּוֹת דִּלְעַיִן יָפָה דְּהַתָּזַת הַמְּגוּפָּה אִם הָיָה חִבּוּר הָיָה אָסוּר כֵּיוָן שֶׁהוּא כְּדֶרֶךְ הַנּוֹקְבִין: ועי"ל דְּרַב כָּהֲנָא מִילְּתָא פְּסִיקְתָּא נָקֵט וּמַקְשֵׁי מְמְּגוּפָּה דְּמְגוּפָּה וַדַּאי שָׁרֵי רַשְׁבָּ"ג דְּגוּף הֶחָבִית אִיכָּא לְמִדְחֵי דִּלְמָא לָא שָׁרֵי אע"ג דִּלְפִי הָאֱמֶת שָׁרֵי אפי' גּוּף הֶחָבִית מ"מ לֹא רָצָה לְהַקְשׁוֹת.

וְגַם התו' עַצְמָן לֹא הִקְשׁוּ קֻוּשְׁיָא דְּרַב כְּלוּם אֶלָּא מִמַּאי דְּמְשַׁנֵּי וּלְמַאי דְּמְשַׁנֵּי זֶה חִבּוּר גַּם גּוּף הֶחָבִית אִיתָּרְצָא בְּזֶה דְּהָא חָבִית דִּלְקַמָּן מַיְירֵי בְּמוּסְתָּקִי דְּהַיְינוּ חָבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה וְדָבַק שְׁבָרֵי' בַּזֶּפֶת כִּדְמוּקֵי לָהּ פ' הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן דַּף ל"ג וכמ"ש התו' עַצְמָן לְקַמָּן פ' חָבִית וּבְנוֹדַּאי רַשְׁבָּ"ג דְּשָׁרֵי לְהַתִּיז עִם גּוּף הֶחָבִית מַיְירֵי ג"כ בְּמוּסְתָּקִי דְּמֵי עָדִיף הַתָּזַת גּוּף הֶחָבִית מִשְּׁבִירָה מַמָּשׁ דְּלָא הִתִּירוּ כ"א בְּמוּסְתָּקִי וּפָשׁוּט הוּא וְרַב כָּהֲנָא הָיָה סוֹבֵר בַּתְּחִלָּה דְּמַיְירֵי אפי' בְּחָבִית שְׁלֵימָה כִּדְפֵ' ג"כ פ' הַמֵּבִיא וּכְשֶׁמִּשְׁנֵי זֶה אֵינוֹ חִבּוּר א"כ גַּם חָבִית גּוּפָּהּ נִתְיַישֵׁב בְּהָכִי דְּלָא שָׁרֵי בְּחָבִיתָא כ"א בְּאֵינוֹ חִבּוּר וכמ"ש מִיהוּ זֶה דּוֹחֵק קָצָת דְּהַמּוּסְתָּקִי לָא שָׁרֵי אֶלָּא מִשּׁוּם דְּלָא חָיְישׁעֲלֵיהּ לַעֲשׂוֹת כְּלִי כמ"ש רַשְׁ"י בְּהַמֵּבִיא וְהַתּוֹ' לְקַמָּן וְאֵינוֹ חִבּוּר הוּא טַעַם אַחֵר שֶׁעוֹמֵד לִינָּטֵל כִּדְפֵ' רַשְׁ"י וְהָרַאשׁוֹן עִיקָּר מִיהוּ הַרְנָוְחָנוּ בְּתֵירוּץ זֶה לְיַשֵּׁב מ"ש הַטּוּר זַ"ל סִימָן שי"ד דְּמֻוָּתָּר לְהַתִּיז רֹאשׁ הַמְּגוּפָּה וְדִקְדֵּק הב"י זַ"ל דְּהָא אפי' רֹאשׁ הֶחָבִית מֻוָּתָּר וְהִגִּיהַּ שָׁם ונ"ל דא"ש דְּהַטּוּר קָאֵי אפי' אַחָבִית שְׁלֵימָה כִּדְמַשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ דְּבְתְחִלַּת הַסִּימָן הִתְחִיל לְחַלֵּק בֵּין מוּסְתָּקִי לְחָבִית שְׁלֵימָה וְאַחַ"כ הִתְחִיל מֻוָּתָּר לְהַתִּיז רֹאשׁ הַמְּגוּפָּה וְלֹא הִזְכִּיר דְּקָאֵי אַשְּׁבוּרָה דַּוְוקָא אֶלָּא וַדַּאי בִּסְתָם חָבִית מַיְירֵי וְהָתָם לָא שָׁרֵי כ"א הַסָּרַת הַמְּגוּפָּה מִטַּעַם דְּאֵינוֹ חִבּוּר כִּדְאִיתָא בִּשְׁמַעְתִּין אֲבָל גּוּף הֶחָבִית אָסוּר כִּדְפֵ' רַשְׁ"י שָׁם בְּרֹאשׁ הַסִּימָן דַּאֲפִי' שְׁבִירָה אָסוּר בְּחָבִית שְׁלֵימָה וַאֲפִי' אִי גָּרְסִי' בְּדִבְרֵי הַטּוּר רֹאשׁ הֶחָבִית נ"ל שֶׁפֵּירוּשׁוֹ מְגוּפָּה: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לָמָּה לֹא כָּתַב הַטּוּר דְּבְמוּסְתָּקִי שָׁרֵי אפי' גּוּף הֶחָבִית.

די"ל דְּזֶה בִּכְלַל שְׁבִירָה הִיא וּכְבָר כָּתַב דְּשָׁרֵי. ולע"ד קֻוּשְׁיוֹת התו' עַל כְּלַל כָּל הַפּוֹסְקִים יָצְאָה דְּלִפִ' ר"ת דְּמַקְשֵׁי מִנְּקִיבַת מְגוּפָּה עַצְמָהּ א"כ מַאי דְּמְשַׁנֵּי דְּמְגוּפָּה אֵינוֹ חִבּוּר ע"כ פֵּירוּשׁוֹ דְּבְמְגוּפָּה כֵּיוָן דְּאֵינוֹ חִבּוּר הָוֵי כַּחֲתִיכַת חֶרֶס בְּעָלְמָא אוֹ כְּטִיט וְלֹא שַׁיָּיךְ בָּהּ נָקֵב כמ"ש התו' דַּאֲפִי' אִם הָיָה עָשׂוּי לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא אֵינוֹ חַיָּיב חַטָּאת וע"כ הוּא מַהַאי טַעְמָא, א"כ ע"כ מַאי דְּתָנַן פ' חָבִית וְלֹא יִקָּבֶנָּה מִצַּדָּהּ פֵּירוּשׁוֹ בְּגוּף הֶחָבִיוֹת כדס"ל לְרַב

חִסְדָּא דְּבַצַּד הַמְּגוּפָּה שָׁרֵי כֵּינָן דְּמִגּוּפָּה אֵינוֹ חִבּוּר וְהָוֵי כְּחֶרֶס בְּעָלְמָא דְּאֵין לוֹמַר דִּלְמַעְלָה שָׁרֵי דְּאֵין דֶּרֶךְ פֶּתַח בְּכָךְ אֲבָל מִן הַצַּד דֶּרֶךְ פֶּתַח בְּכָךְ כמ"ש וְהָוֵי דְּאוֹרָיְיתָא מ"מ בְּמִגּוּפַּ' לֹא גָּזְרוּ כמ"ש רַשְׁ"י לְקַמָּן א"כ גַּם מבי' צַנּוּאר לֹא קָשֶׁה כְּלוּם דְּבֵית הַצַּנָּאר דֶּרֶךְ פֶּתַח וא"כ אפי' אִי בֵּית הַצַּנָּאר הָוֵי דְּאוֹרָיְיתָא מ"מ בְּמִגּוּפָּה לֹא גָּזְרוּ כֵּינָן דְּאֵין דֶּרֶךְ פֶּתַח בְּכָךְ דְּהָא ע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק כֵּן אֶלָּא ע"כ אַגּוּף הֶחָבִית קָאֵי.

וְשֶׁמָּא י"ל דְּאִי בֵּית הַצַּנָּאר דְּאוֹרָיְיתָא ה"ל לְמִגְזַר אפי' בְּמִגּוּפָּה לְמַעְלָה אע"ג דְּאֵין דֶּרֶךְ פֶּתַח בְּכָךְ אֲבָל אִי הָוֵי דְּרַבָּנָן לֹא גָּזְרוּ לְמַעְלָה כֵּינָן דְּתַרְתֵּי לְרֵיעוּתָא הוּא דְּאֵין דֶּרֶךְ פֶּתַח כֵּן גַּם אֵינוֹ עָשׂוּי לְהוֹצִיא כמ"ש הַתּוֹסָ' וְלֹא גָּזְרוּ כ"א מִן הַצַּד דְּלִיכָּא אֶלָּא חֲדָא לְרֵעוּתָא.

וְיוֹתֵר נִרְאֶה דְּהָתָם ס"ל כְּרַב חִסְדָּא וכמ"ש וְכֵן כָּתַב הב"י ז"ל בְּהֶדְיָא סי' שי"ד. וא"כ לְדִבְרֵי כָּל הַפּוֹסְקִים שֶׁפָּסְקוּ כְּרַב הוּנָא לְקַמָּן וְהָכָא פָּסְקוּ כְּרַב בְּבֵית הַצַּנָּאר א"כ ע"כ כפי' רָשְׁ"י ס"ל וְצָרִיךְ לֵישֵׁב ע"כ כמ"ש: וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ יִשּׁוּב קָצָת לפי' התו' דְּפֵירְשׁוּ לְקַמָּן דְּמַיְירִי בְּמוּסְתְּקִי א"כ גַּם מַחֲלוֹקֶת דר"י וְרַבָּנָן בִּנְקִיבַת מִגּוּפָּה מַיְירִי בְּמוּסְתְּקִי דְּבְחֶבִית שְׁלֵימָה תִּקְשֵׁי לְרַב חִסְדָּא דְּמָפֵרֵשׁ וְלֹא יִקֳּבָנָּה מִצִּידָּהּ בְּגוּף הֶחָבִית מַאי אִירְיָ' נָקֵב דְּמַשְׁמַע נָקֵב יָפֶה שֶׁהוּא תִּקּוּן כְּדַמַּשְׁמַע הָתָם בְּכֻלָּהּ שְׁמַעְתָּתָא שֶׁהוּא תִּקּוּן כְּלִי הָא אפי' שְׁבִירָה אָסוּר אֶלָּא ע"כ בְּמוּסְתְּקִי אַיְירִי וא"כ מַאי פָּרִיךְ בַּשְׁמַעְתִּין הָא הָתָם אפי' עָשׂוּי לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא אֵינוֹ חַיָּיב חַטָּאת דְּלָאו מָנָא הוּא א"כ כִּי אֵינוֹ עָשׂוּי אֶלָּא לְהוֹצִיא שָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה אֲבָל נְקִיבַת מִגּוּפָּה בְּחֶבִית אֵין ה"נ דְּאֵימָא לָךְ דְּאָסוּר מִדְּרַבָּנָן וְכֵינָן דִּלְרַב חִסְדָּא קָאֵי אַמּוּסְתְּקִי דִּלְמָא גַּם לר"ה כֵּן דִּבְהָא לָא פְּלִיגִי וצ"ל דְּקִים לֵיהּ דְּאַף דְּקָאֵי לְמַעְלָה אַמּוּסְתְּקִי מ"מ רַבָּנָן דְּשָׁרוּ שָׁרוּ אפי' בְּחֶבִית שְׁלֵימָה.

וְלֹא נָקֵט מוּסְתְּקִי אֶלָּא לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דר"י גַּם מֵשּׁוּם סֵיפָא דְּמַצִּידָּהּ אָסוּר אע"ג דְּמֵרֵישָׁא שָׁמְעִינַן לָהּ וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּין לַעֲשׂוֹת כְּלִי הָתָם מַיְירִי בְּנָקֵב גָּדוֹל דִּוּמְיָא דִּשְׁבִירָה וְהָכָא קמ"ל אֲפִילּוּ בְּנָקֵב קָטָן וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַטּוּר ג"כ אפי' נָקֵב בְּעָלְמָא כו' וּלְמַאי דְּפָרֵישִׁית אַלִּיבָּא דְּרַשְׁ"י א"ש דַּהֶסֶרֶת הַמְּגוּפָּה הָוֵי נָקֵב מְעַלָּיָא וְעָשׂוּי לְהוֹצִיא וּלְהַכְנִיס וּפְשִׁיטָא דְּהָיָה לֶאֱסוֹר מִדְּרַבָּנָן אֲפִילּוּ בְּמוּסְתְּקִי אִם בִּכְלִי שָׁלֵם חַיָּיבִין חַטָּאת: שָׁם ד"ה דְּבַר תּוֹרָה כו' תֵּימָא מ"ש מִמּוּכְנִי לעד"נ לְחַלֵּק הָכִי דְּמוּכְנִי הוּא כְּלִי חָשׁוּב לְעַצְמוֹ כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל לְעֵיל וְלָכֵן אֵינוֹ חִבּוּר עִם הַשִּׁיָּדָה לִהְיוֹת בְּטֵילָה לְגַבֵּהּ לִהְיוֹת כִּכְלִי א' דְּהָוֵי כִּשְׁנֵי כֵּלִים כֵּינָן דְּמִשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ משא"כ אֵינָם עוֹשִׂין מְלָאכָה א' בְּיַחַד וַהֲוֹו כִּכְלִי א' וּבִפְנֵי עַצְמָן לָאו כְּלִי חָשׁוּב הוּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה לְעַצְמוֹ אֶלָּא שֶׁרְאוּיִן לְמַעַן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה כמ"ש התו' ז"ל לְקַמָּן דַּף נ"ח ד"ה מֵתִיב רָבָא וַעֲקָרָן לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה כְּשֶׁהֵן מְחֻבָּרִין בְּיַחַד וְהָוֵי כִּכְלִי א' וְלָכֵן הָוֵי חִבּוּר וְתִדַּע דְּהָא לְקַמָּן שָׁקְלִי וְטָרֵי אִי בָּעֵינַן מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה וְאִיכָּא חַד דס"ל דַּאֲפִי' עֲדַיִין לִמְלָאכָה אַחֶרֶת אִינָן רְאוּיִן לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה הָוֵי שָׁבֶר כְּלִי דְּעִיקָּרָ' לִמְלָאכָה שֶׁעוֹשִׂין בְּיַחַד וַאֲפִי' מַאן דְּלָא בָּעֵי מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מ"מ כֵּינָן דְּעִיקָּרָן לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּיַחַד אֶלָּא שֶׁרְאוּיִן ג"כ לִמְלָאכָה אַחֶרֶת משא"כ מוּכְנִי לֵיכָּא לָמ"ד דְּאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ דְּלָאו שָׁבֶר כְּלִי הוּא אֶלָּא כְּלִי חָשׁוּב בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּמוֹ שִׁיָּדָה דְּאֵין עִיקַּר הַמּוּכְנִי עֲשׂוּיָה לְצוֹרֶךְ הַשִּׁיָּדָה: דַּף מט ד"ה אַבָּא שַׁלְחָא הָוֵי פר"ח כו' דְּאִי בְּחוֹל מַיְירִי כְּדְפֵירֵשׁ הַקּוּנְטְרֵס טְפֵי ה"ל לְאֵתוּיֵי דר"י אַבּוֹהּ דְּשָׁרֵי לְקַמָּן בְּהֶדְיָא דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל כְּמַאן לֵימָא לָן דר' חֲנִינָא בַּר חָמָא גָּמַר לָהּ

לְהָא בָּרַיְיתָא וּמַאי דִּשְׁמִיעַ לֵיהּ מר"י בְּרֵיהּ דר"י קָאָמַר אֲבָל מר"י גּוּפֵיהּ לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מִידִי: וְעוֹד י"ל דְּגַם רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן אֶלְעָזָר תַּנָּא הֲוָה דְּהָא ר' חֲנִינָא בַּר חָמָא שְׁקִיל וְטָרֵי בַּהֲדֵיהּ ור"ח נוֹדַע דְּתַנָּא הֲוָה וא"כ אִי הֲוָה קָאָמַר לֵיהּ הָכָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי דְּשָׁרֵי אֶפְשָׁר דְּהָוֵי פְּלִיג עֲלֵיהּ ר' יוֹנָתָן וְהָוֵי אָמַר דִּלְדִידֵי לָא מִסְתַּבְּרָא הָכִי וּמַאי אֲוִלְמֵיהּ דר' יוֹסֵי מִסְּבָרָא דִּילֵיהּ וַאֲפִי' אִי לָא הָוֵי ר' יוֹנָתָן תַּנָּא לֵיכָּא רְאֵיָה מר' יוֹסֵי דְּהָא ת"ק פְּלִיג עֲלֵיהּ לְהָכִי מַיְיתֵי עֲוִבְדָּא דר' יוֹסֵי כֵּיוָן דר' יוֹנָתָן לָא פְּלִיג כ"א מִסְּבָרָא דְּאֲוִמָּן קָפִיד עֲלַיְיהוּ ור' יוֹסֵי שַׁלָּחָא הֲוָה וְאִיתְּבַרר לֵיהּ דְּלָא קָפְדֵי הָאֲוִמָּנִין ע"ז וּלְמַאי דְּמַשְׁמַע מִדְּבְרֵי הָרִי"ף ז"ל דְּגָרַס כָּךְ אָמַר ר' יוֹסֵי אַבָּא שַׁלָּחָא הֲוָה דְּאָבִיו שֶׁל ר"י שַׁלָּחָא הֲוָה א"ש לְגַמְרֵי דְּמַיְיתֵי רְאָיָה מר"י גּוּפֵיהּ דְּאָמַר הָכִי בְּהֶדְיָ' דְּשָׁרֵי וְהֵבִיא רְאָיָה מֵאָבִיו שֶׁיָּשַׁב עֲלֵיהֶן בְּחוֹל: דַּף נא ד"ה אוֹ שְׁטָמַן הִקְשָׁה בַּקּוּנְדָּרָס דְּיִפְנָה סְבִיבָה וְיֹאחֲזֶנָּה כו' עַד ק"ק דְּאִי הֵשִׁיב הָכָא בְּמַנִּיחַ א"כ בְּמְגֻלָּה מִקְצָתָהּ אַמַּאי נִיטָּל מַה בֵּין זֶה לְאֶבֶן שע"פ הֶחָבִית כו' וע"ק לר"ת ז"ל דְּהִתְנָן נוֹטֵל אֶת הַכִּסּוּי כו' אפי' אֵינָן מְגֻלּוֹת מִקְצָתָן עכ"ל תְּחִלַּת כ"ד אוֹמֵר דלענד"נ מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל פ' כָּל הַכֵּלִים דַּף קכ"ה דְּקָאָמַר תְּנַן הָתָם בְּאֶבֶן שע"פ הֶחָבִית כו' אָמַר רַבָּה אר"א אר"י ל"ש אֶלָּא בְּשׁוֹכֵחַ אֲבָל בְּמַנִּיחַ נַעֲשָׂה בָּסִיס לד"ה ופי' רַשְׁ"י ל"ש דְּמֻוָּתָר לְטַלְטֵל הֶחָבִית וְהָאֶבֶן עָלֶיהָ דְּקָתָנֵי וְאִם הָיְתָה בֵּין הֶחָבִיּוֹת שֶׁיֵּרֵא לְהַטּוֹתָהּ שָׁם שֶׁלֹּא תִּפּוֹל הָאֶבֶן עַל הֶחָבִית שֶׁבַּצַּד' מַגְבִּיהַּ וּמַטָּה עַל צַדָּהּ וְהִיא נוֹפֶלֶת עכ"ל נִרְאֶה מִדְּבָרָיו מְבֹאָר דְּלִהַטּוֹת הֶחָבִיּוֹת לְבַד אֲפִילּוּ בְּמַנִּיחַ שָׁרֵי וְלֹא אָסוּר בְּמַנִּיחַ כ"א לְהַגְבִּיהַּ דְּלָכֵן פי' דהל"ש אַסִּיפָא קָאֵי דְּלִכְאוֹרָה דְּבָרָיו צ"ע דְּהָא בַּגְּמָרָא לָא קָאֵי כ"א אַרִישָׁא וְהוּא פי' אַסִּיפָא אֶלָּא כמ"ש וְהַטַּעַם נ"ל בָּרוּר כֵּיוָן דִּבְמַנִּיחַ הָוֵי בָּסִיס וְהָוֵי כְּמוֹ הָאִיסּוּר עַצְמוֹ א"כ לֹא אָסוּר כ"א לְהַגְבִּיהַּ דְּאָז הָוֵי לְגַבֵּי הֶחָבִית טִלְטוּל גָּמוּר דאע"ג דְּלְגַבֵּי הָאֶבֶן הָוֵי טִלְטוּל מ"ה כמ"ש לְעֵיל פ' כֵּירָה טִלְטוּל מ"ה מ"מ לְגַבֵּי חָבִית מִקְרֵי טִלְטוּל גָּמוּר דִּמְטַלְטְלוֹ לְהֶדְיָא משא"כ הָאֶבֶן מְטַלְטֵל אַגַּב הֶחָבִית אֲבָל בְּהַטָּיָה דְּגַם הֶחָבִית אֵינוֹ מְטַלְטֵל כ"א מ"ה לֹא יְהֵא אֶלָּא הָאָסוּר מַמָּשׁ וְהַטַּעַם נָכוֹן לְדַעְתִּי ואע"ג דְּלִקְמָן פ' נוֹטֵל אֵיתָא נַמִּי לְהַאי מֵימְרָא אַמַּתְנִי' ופי' רַשְׁ"י שָׁם ל"ש מַטָּה עַל צַדָּהּ דְּחָבִית צ"ל ע"כ דְּכַנְוָנָתוֹ מַטָּה ע"צ בְּהַגְבָּהָ' דְּהַיְינוּ סֵיפָא דְּלָא תִּקְשֵׁי דִּידֵיהּ אַדִּידֵיהּ.

אוֹ אֶפְשָׁר דס"ל דְּכָל הַטִּית חָבִית אפי' בְּרֵישָׁא מַיְירֵי אפי' בְּהַגְבָּהָה. ואע"ג דְּקָתָנֵי הַגְבָּהָה בְּסֵיפָא הַיְינוּ דִּבְסֵיפָא מַגְבִּיהַּ וּמְסַלְּקָהּ כֻּלָּהּ מִבֵּין הֶחָבִיּוֹת כְּדִפְי' רַשְׁ"י וּלְעוֹלָם גַּם בְּרֵישָׁא מַיְירֵי בְּהָכִי וּמַה שפי' רַשְׁ"י פ' כָּל הַכֵּלִים מְסֵיפָא הַיְינוּ שֶׁמֵּבִיא רְאָיָה מִסֵּיפָא מנ"ל דְּהִתִּירוּ בְּחָבִית בְּהַגְבָּהָה דְּקָא מוּקֵי מִשּׁוּם הָכִי מַתְנִי' בְּשׁוֹכֵחַ דִּלְמָא דַּוְוקָא בְּצִדּוּד שָׁרֵי וְשָׁרֵי אפי' בְּמַנִּיחַ וְלָכֵן מֵבִיא רְאָיָה מִסֵּיפָא דְּשָׁרֵי אֲפִילּוּ בְּהַגְבָּהָה וּלְעוֹלָם תַּלְמוּדָא גַּם אַרִישָׁא קָאֵי דְּגַם רִישָׁא מַיְירֵי אפי' בְּהַגְבָּהָה וְקָאֵי ל"ש אַהַגְבָּהָה אֲבָל צִדּוּד שָׁרֵי אפי' בְּמַנִּיחַ דַּוְוקָא שפי' הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל דְּמַתְנִי' מַיְירֵי בְּכָל גִּוְונֵי צָמֶר בֵּין דְּהֶפְתֵּק בֵּין שֶׁאֵינָן שֶׁל הֶפְתֵּק וְרָבָא קָאָמַר ל"ש אַאֵינָן שֶׁל הֶפְתֵּק אוֹ אֶפְשָׁר דְּגַבֵּי חָבִית ס"ל לְתַלְמוּדָא דא"א שֶׁיִּפּוֹל הָאֶבֶן בְּצִדּוּד כ"א בְּהַגְבָּהָה וא"כ מְיֻשָּׁב ג"כ שַׁפִּיר דִּכְשֶׁהִקְדִּירָה מְגֻלָּה מִקְצָתָהּ דְּהַיְינוּ פִּי הַקְּדֵירָה יוֹכַל לְאָחְזָהּ וּלְצַדְּדָהּ אֵילָךְ וְאֵילָךְ וּלְשַׁמְּטָה בְּנַחַת מִתַּחַת הַכִּסּוּי עַד דְּשָׁרִיק הַכִּיסּוּי וְנוֹפֵל אֲבָל אִם דֵּוְקָנֵי הַקְּדֵירָה מְגֻלִּין מִקְצָתָן א"א שֶׁיִּפּוֹל בְּהַצְדָּדָה כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ בְּמָה לְאָחְזָהּ כ"א בְּהַגְבָּהָה כמ"ש התו' לְשׁוֹן רַשְׁ"י וְיֹאחֲזֶנָּה בְּדֵוְקָנֶיהָ וְיַגְבִּיהֶנָּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל ובְהָא ס"ל לְרַשְׁ"י דְּאָסוּר בְּמַנִּיחַ וּלְפִי זֶה מְיֻשָּׁב גַּם פַּגָּה

שֶׁטָּמְנָה בַּתֵּבֶן לְקַמָּן רֵישׁ פ' כָּל הַכֵּלִים דְּשָׁרֵי לְטַלְטְלָהּ אִם מְגֻלָּה מִקְצָתָהּ אע"ג דְּהָוֵי מַנִּיחַ וּכְבָר נִתְעוֹרְרוּ התו' ז"ל לְקַמָּן ע"ז וּלְפִי' רָשִׁ"י שָׁרֵי כֵּינָן שא"צ לְהַגְבִּיהַּ הַתֵּבֶן כְּלָל כמ"ש רַשִׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָא לְקַמָּן כ"א אוֹחֲזָהּ מִמָּקוֹם הַמְגֻלֶּה וְהַתֵּבֶן נִשְׁמָט וְנוֹפֵל וְהָוֵי כְּמוֹ צְדוּד דְּהָכָא: ועי"ל דַּאֲפִי' אִי ס"ל דְּגַם בְּלֹא הַגְבָּהָה אָסוּר מ"מ כְּבָר פירש"י בְּמַתְנִי' דְּאֵין כִּיסּוּי קַדֵּירָה נַעֲשֶׂה בָּסִיס לְהַטְמָנָה דְּאֵין נַעֲשֶׂה כ"א לְכַסּוֹת הַקְּדֵירָה וְהַטְמָנָה מְשַׁמֶּשׁ לַקְּדֵרָה לֹא הַקְּדֵרָה מְשַׁמֶּשׁ לָהֶם וכמ"ש הָר"ן ז"ל וְלָא דָּמֵי לְאֶבֶן דְּאֵין הָאֶבֶן כִּסּוּי לְחָבִית וְהֶחָבִית מְשַׁמֶּשׁ לָאֶבֶן דְּכֵן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ ע"כ דִּבְרֵי רַשִׁ"י בְּמַתְנִי' וא"כ יֵשׁ לְיַשֵּׁב שִׁתֵּי הַקֻּשְׁיוֹת.

דִּבְמַתְנִי' מַיְירֵי שֶׁכִּיסָּה בְּדָבָר שֶׁהוּא כְּלִי וע"ג הִנִּיחַ דָּבָר שֶׁאֵין נִיטָּל לְהַטְמִינוֹ כמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָ' וְלָכֵן שָׁרֵי לְנַעֵר שֶׁאֵין הַכִּסּוּי נַעֲשֶׂה בָּסִיס כמ"ש. וְעוֹד כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ כִּסּוּי כְּלִי עָלָיו א"כ הַכִּסּוּי בּוֹלֵט קְצָת יוֹתֵר מֵהַקְּדֵירָה וְאֶפְשָׁר לְנַעֲרוֹ מִלְמַטָּה דע"כ צָרִיךְ לוֹמַר כֵּן גַּם לפי' ר"ת ז"ל דאל"כ כֵּינָן שֶׁמְּכֻוָּסָּה כֵּוְלוֹ אֵיךְ אֶפְשָׁר לְנַעֲרוֹ וְלֹא יִגַּע בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל אִם לֹא לְמַטָּה מִן הַכִּסּוּי שֶׁהוּא בּוֹלֵט כמ"ש וְכָל זֶה לְפִי הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל אֲבָל יוֹתֵר נָרְאֶה כִּי ס"ל לר"ת שֶׁהַנִּגִּיעָה שָׁרֵי בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל וְלֹא אָסְרוּ כ"א טִלְטוּל וְלֹא נְגִיעָה כמ"ש הַפּוֹסְקִים ז"ל וא"כ נוֹגֵעַ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל וְדוֹחֵף אֶת הַכִּסּוּי וּמְנַעֲרוֹ וְהַכִּסּוּי מְנַעֲרוֹ דְּלָא הָוֵי בָּסִיס כֵּינָן דְּלָא הָוֵי בְּמַנִּיחַ לר"ת אֲבָל כִּסּוּי כְּעֵין כְּלִי חֶרֶס שֶׁהַקְּדֵירָה בְּלוּעָה בְּתוֹכָהּ א"א לְנַעֲרָהּ בִּדְחִיפָה אֶלָּא בְּהַגְבָּהָה קְצָת וּבָזֶה דִּבְרֵי ר"ת נִרְוָחִים לֹא דְּחוּקִים כמ"ש הֶחָכָם הַנַּ"ל.

וה"נ לְרַשִׁ"י לָא הָוֵי ס"ל בָּסִיס כמ"ש. אֲבָל בְּבָרַיְיתָא ס"ל לְרַשִׁ"י דְּמַיְירֵי שֶׁכִּיסָּהוּ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל לְבַד וא"כ הָוֵי הַדָּבָר שֶׁנִּיטַּל שֶׁהַקְּדֵירָה טְמוּנָה בּוֹ בָּסִיס לְדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל דְּדַוְוקָא הַקְּדֵירָה לָא הָוֵי בָּסִיס דְּהַטְמָנָה מְשַׁמֶּשׁ אֲלֵיהָ כמ"ש משא"כ הַהַטְמָנָה שֶׁל הַקְּדֵירָה אֵין הַכִּסּוּי מְשַׁמֵּשׁ אֵלָיו וא"כ כֵּינָן שֶׁהַהַטְמָנָה נַעֲשָׂה בָּסִיס א"א לְפַנּוֹתָהּ אֲבָל אִם מְגֻלֶּה מִקְצָתָהּ כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר לְאֶחוֹז בִּקְדֵירָה אֵין הַקְּדֵרָה נַעֲשֵׂית בָּסִיס וְשָׁרֵי לְהַטּוֹתָהּ דְּאֶפְשָׁר לְהַטּוֹת הַקְּדֵירָה.

וּלְפִי זֶה אֵין צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דס"ל לְרַשִׁ"י חִלּוּק דְּבְדַוְוקָנֵי הַקְּדֵירָה צָרִיךְ לְהַגְבִּיהַּ אֲבָל אִם מְגֻלֶּה מִקְצָתָהּ אֶפְשָׁר בְּהַטָּיָה דְּלִעוֹלָם אֵין חִלּוּק בֵּין הַגְבָּהָה לְהַטָּיָה. וּבְנַוסַח רַשִׁ"י שֶׁלָּנוּ אֵין כָּתוּב כְּלָל דְּיֹאחֲזָנָּה בְּדַוְוקָנֶיהָ וְגַבְּיהֶנָּה וכמ"ש הֶחָכָם הַנַּ"ל אֶלָּא הַחִילּוּק דא"א לְפַנּוֹת הַדָּבָר הַנִּיטָּל דְּהוּא עַצְמוֹ הָוֵי בָּסִיס אֲבָל אִם הַקְּדֵירָה מְגֻלֶּה אֵין הַקְּדֵירָה הָוֵי בָּסִיס אֶלָּא דְּאֵין לְשׁוֹן רַשִׁ"י מַשְׁמַע כֵּן.

לְכָךְ נִרְאֶה כְּלָשׁוֹן רִאשׁוֹן וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י שֶׁהֵבִיא מַתְנִי' דְּנוֹטֵל דְּהָיְתָה בֵּין הֶחָבִיוֹת מַגְבִּיהַּ ומט' כו' מַשְׁמַע דְּקֵנְשְׁיָתוֹ הִיא מִן הַהַגְבָּהָה וע"ז כָּתַב דְּאוֹקֵימְנָא הָתָם בְּשׁוֹכֵחַ דַּוְוקָא ומ"מ גַּם קֻשְׁיָא הַשְּׁנִיָּה מְיֻשֶּׁבֶת בְּהָא דְּבְמַתְנִי' כֵּינָן דְּאִיכָּא כִּסּוּי בִּכְלִי וְעָלֶיהָ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל אֶפְשָׁר לְנַעֵר מִלְמַטָּה וְיִפּוֹל משא"כ אִם כִּיסָּה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל בִּלְבַד לֹא יָדַעְתִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר בְּעוֹלָם לְנַעֵר בְּלֹא טִלְטוּל וַאֲפִי' אִם נֶאֱמַר דְּקֵנְשְׁיַת ר"ת דְּאִם מְנַעֵר הַכִּסּוּי מִלְמַטָּה ג"כ א"א בְּצַדּוּד כ"א בְּהַגְבָּהַת הַכִּסּוּי כֵּינָן דְּאֵין לוֹ בְּמַה יֹאחֲזֶנָּה מ"מ כְּבָר כָּתַב רַשִׁ"י דְּאֵין שַׁיָּךְ שָׁם דְּנַעֲשָׂה בָּסִיס כמ"ש לְעֵיל וְהִלְכָךְ שָׁרֵי לְהַגְבִּיהַּ הַכִּסּוּי אֲבָל בַּבָּרַיְיתָא דְּלֵיכָּא כִּסּוּי כְּלִי א"א לְנַעֵר בְּלֹא טִלְטוּל מַמָּשׁ דְּלֹא שַׁיָּךְ שָׁם נִיעוּר כמ"ש.

וְהַנִּרְאֶה עוֹד מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י דְּגוֹרֵס בְּמַתְנִי' נוֹטֵל אֶת הַכִּסּוּי וא"כ ע"כ צ"ל דְּהַכִּסּוּי מְגֻלֶּה קְצָת דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר לִיטְּלוֹ וַהֲלֹא צָרִיךְ לִיטּוֹל בְּיָדָיו גַּם הַדָּבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל וְכֵן בַּגְּמָרָא ע"כ נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּהַכִּסּוּי לְעוֹלָם מְגֻלֶּה לְמַעְלָה דְּהוּא בֵּית אֲחִיזָה שֶׁלּוֹ כְּמוֹ שֶׁלָּנוּ דִּלְמָא יְכֹסֶה הַבַּיִת אֲחִיזָה כְּשֶׁהוּא מְכֻוָּסֶה כֻּלּוֹ וא"כ א"ש כִּפְשׁוּטָהּ וּבַבָּרַיְיתָא מַיְירֵי שֶׁלֹּא כִּיסָּה כ"א בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִיטָּל וכ"כ הַטּוּר בְּהֶדְיָא סִי' רנ"ט דְּנוֹעֵר אֶת הַכִּסּוּי מַיְירֵי כְּגוֹן שֶׁמִּקְצָתוֹ מְגֻלֶּה: פֶּרֶק בָּמָה בְּהֶמָה ד"ה אַדְּרַבָּה תִּסְתַּיֵּים תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א כו' כְּבָר הֶאֱרִיךְ הָרַמְבַּ"ן ז"ל בְּסֵפֶר הַמִּלְחָמוֹת לְתָרֵץ קֻושְׁיָא זוֹ וְעַיֵּין שָׁם: ד"ה אוֹ יוֹצְאִין כְּרֻוכִין פִּי' בקו' דְּמְכוּוָּן לְנוֹי וק' לְהָרַשְׁבָּ"א ולה"ר פּוֹרַת דִּלְעֵיל אָמְרִינַן דלכ"ע לְנוֹי אָסוּר לֹא יָדַעְתִּי מַאי ק' דְּהָא פִּי' רָשִׁ"י ז"ל דִּלְנוֹי נָמֵי אוֹרְחַיְיהוּ הוּא וא"כ לָא שָׁרֵי כ"א נוֹי דְּהַיְינוּ אוֹרְחֵיהּ אֲבָל נוֹי דִּלְעֵיל לָאו הַיְינוּ אוֹרְחֵיהּ וְכֵן מָצָאתִי בְּהָרָ"ן ז"ל וְהֵבִיא ראי' ע"ז ע"ש: ד"ה בְּבָאִין מִנּוֹי אָדָם לְנוֹי בְּהֵמָה פירש"י וּבְעוֹדָן בָּאָדָם נִטְמְאוּ וּבְחִנָּם פִּי' כֵּן כו' וְרַשִׁ"י בְּעַצְמוֹ פֵּירֵשׁ כֵּן כו' הָיִיתִי רוֹצֶה לוֹמַר דְּרַשִׁ"י ז"ל דְּהָקוֹ לִישָׁנָא דְּקָאָמַר וּפָרַח לָהּ טֻמְאָה מִינַּיְיהוּ דְּמַשְׁמַע שֶׁהָיְתָה טֻמְאָה עֲלֵיהֶן ואע"ג דְּנוּכַל לְפָרֵשׁ תּוֹרַת קְבָלַת טֻמְאָה כְּמוֹ עוֹלִין מִטֻּמְאָתָן דְּמַתְנִי' כִּדְפִי' רַשִׁ"י לְקַמָּן פֶּרֶק בָּמָה אִשָּׁה מ"מ לִישָׁנָא דְּפָרַח מַשְׁמַע טְפֵי שֶׁנִּטְמָא כִּדְאִיתָא פ' שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ גַּבֵּי מִטָּה שֶׁחֲלָקוּהָ אַחִין פָּרַח לַהּ טֻמְאָה מִינַּהּ וּמַיְירֵי בַּמִּטָּה טְמֵאָה כִּדְפִי' רַשִׁ"י שָׁם וֶהֱבִיאוֹ התו' לְקַמָּן פ' בָּמָה אִשָּׁה דַּף נ"ט.

מִיהוּ אַתַּלְמוּדָא גּוּפֵיהּ אִיכָּא לְמֵידַק מַאי דּוֹחֲקֵהּ לְפָרֵשׁ כֵּן: ע"כ נ"ל דְּרַשִׁ"י דַּיֵּיק מֵהָא דְּמְשַׁנֵּי לְקַמָּן סָבַר לָהּ כר"י דְּאָמַר מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן לָאו מַעֲשֶׂה הוּא וס"ל לְרַשִׁ"י דְּלָא אָמַר ר' יוֹדָא כ"א לְטַהֵר מִטֻּמְאָה רִאשׁוֹנָה בָּעֵינַן מַעֲשֶׂה לְקַלְקֵל אֲבָל לְבַטְּלוֹ מִתּוֹרַת כְּלִי שֶׁלֹּא יְקַבֵּל טֻמְאָה עוֹד אֲפִילּוּ מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן הָוֵי מַעֲשֶׂה וְכֵן פִּי' רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא בְּקִדּוּשִׁין רֵישׁ פ' הָאוֹמֵר דַּף נ"ט ד"ה יוֹרְדִין לִידֵי טֻמְאָה כְּגוֹן גֻּלְמֵי כֵּלִים שֶׁעָתִיד לָשׁוּף וּלְשַׁבֵּץ כו' וְאֵין עוֹלִין מִטֻּמְאָתָן מִשֶּׁקִּבְּלוּהוּ אֶלָּא בְּשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה שֶׁיַּעֲשֶׂה.

בָּהּ מַעֲשֶׂה לְקַלְקֵל שֶׁיִּשַּׁבְּרֵם אוֹ לְנַקְּבָם וְכֵן עַד שֶׁלֹּא קִבְּלוּ טֻמְאָה אֵין עוֹלִין מִתּוֹרַת קְבָלַת טֻמְאָה שֶׁיָּרְדוּ בְּמַחֲשָׁבָה זוֹ אֶלָּא בְּשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה עַד שֶׁיַּתְחִיל לָשׁוּף וּלְשַׁבֵּץ הֲרֵי שֶׁלִּטָּהֵר מִטֻּמְאָה הִצְרִיךְ מַעֲשֶׂה לְקַלְקֵל אֲבָל לַעֲלוֹת מִתּוֹרַת קְבָלַת טֻמְאָה כָּתַב מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן שֶׁהוּא לָשׁוּף וּלְשַׁבֵּץ שֶׁהוּא גְּמַר הַתִּקּוּן וּפְשִׁיטָא דְּהָא דְּכָתַב דְּבָעֵינַן מַעֲשֶׂה לְקַלְקֵל הַיְינוּ כר"י וא"כ מַשְׁמַע דְּמוֹדֶה ר"י בְּבִטּוּל מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה דְּגַם מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן הָוֵי מַעֲשֶׂה וּבְסָמוּךְ אִכְתּוֹב עוֹד בְּזֶה ונ"ל רְאָיָה מֵהָא דִּתְנַן פ' כ"ו דמס' כֵּלִים וּמַיְיתִי לָהּ פ' הָעוֹר וְהָרוֹטֵב דַּף קכ"ג עוֹר שֶׁהוּא טָמֵא מִדָּרָס וְחִישֵּׁב עָלָיו לִרְצוּעוֹת וְסַנְדָּלִים כֵּיוָן שֶׁנָּתַן בּוֹ אִיזְמֵל טָהֲרוּ דִּבְרֵי ר' יוֹדָא א"כ קַשְׁיָא דר' יוּדָא אדר' יוֹדָא דְּהָא נְתִינַת אִיזְמֵל הוּא לְתַקֵּן וְאַפ"ה ס"ל דְּטָהֲרוּ דְּהָא גַּם גַּבֵּי מִדָּרָס בָּעֵינַן שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה כמ"ש רַבֵּינוּ שִׁמְשׁוֹן ז"ל פ"ק דְּכֵלִים בְּמַתְנִי' דְּסָדִין שֶׁהוּא טָמֵא מִדָּרָס וַעֲשָׂאוֹ וִילּוֹן שֶׁאָבִיא לְקַמָּן בע"ה וכ"כ התו' פ' הַקּוֹמֵץ רַבָּה דַּף ס"ד ד"ה וַעֲשָׂאוֹ וְיָלִין וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִפֵּירוּשׁ רָשִׁ"י ד"ה וְאֵין עוֹלִין שֶׁכָּתַב שֶׁעָשָׂאוֹ שָׁטִיחַ וְחוֹשֵׁב לִרְצוּעוֹת כו' שֶׁהֵיא מַתְנִי' שֶׁהֵבֵאתִי דְּקָאֵי אַמִּדָּרָס וְאֵין נִרְאֶה לוֹמַר דְּכֵיוָן דְּנָתַן אִיזְמֵל וְאֵין רָאוּי עוֹד לְמַלֹּאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה דְּהַיְינוּ שָׁטִיחַ וְלִמְלָאכָה הַשְׁנִיָּה שֶׁהוּא סַנְדָּלִים עֲדַיִן לֹא בָּא זֶהוּ קִלְקוּל דִּידֵיהּ וְנִטְהַר מִטֻּמְאָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְכֵן אֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה עַד שֶׁתִּגָּמֵר מְלַאכְתּוֹ הַשְׁנִיָּה וְאָז יְקַבֵּל טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא ע"כ כָּל מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן נָמֵי הָכִי הוּא דְּהָכִי נָמֵי בִּשְׁמַעְתִּין כֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל לַחְתּוֹךְ וְחָתַךְ מִקְצָת אֵין רָאוּי לֹא לָאָדָם

וְלֹא לַבְּהֵמָה עַד שֶׁיֶּחֱתַךְ סָבִיב סָבִיב דְּזֶהוּ תִּקּוּנוֹ לְצוֹרֶךְ הַבְּהֵמָה כִּדְפֵ' רַשְׁ"י וּפְשִׁיטָא כְּשֶׁמִּקְצָתוֹ מְחֻתָּךְ אֵינוֹ נָאֶה לֹא לָאָדָם וְלֹא לַבְּהֵמָה כִּדְכָתַב רַשְׁ"י וְנִתְרַחֵב הַנֶּקֶב סָבִיב סָבִיב וְעוֹד דְּמוּכָח בְּהֶדְיָא בִּדְבְרֵי רַשְׁ"י דְּחִישֵׁב לִרְצוּעוֹת וְסַנְדָּלִים הָוֵי מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן שֶׁהֲרֵי רַשְׁ"י פִּי' בְּדִבְרֵי הַמַּקְשָׁן דס"ד דְּגַם מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן הָוֵי מַעֲשֶׂה הֵבִיא עִנְיָן זֶהִדְּעוֹר שֶׁחִישֵׁב עָלָיו לְשָׁטִיחַ וְאַחַ"כ חִישֵׁב עָלָיו לִרְצוּעוֹת וְסַנְדָּלִים וּפָשׁוּט שֶׁלֹּא הָיָה מֵבִיא בְּדִבְרֵי הַמַּקְשָׁן אֶלָּא מִידֵי דְּדָמְיָא לְנִדּוֹן דִּידֵיהּ וְאֵיךְ מֵבִיא מִקִּלְקוּל אִתְּקוּן וְהָיָה לוֹ לְפָרֵשׁ כְּגוֹן שֶׁרִיתְּכָן דְּהוּא עִנְיָן דִּשְׁמַעְתִּין אוֹ כִּדְפֵ' בְּקִדּוּשִׁין דְּשָׁם וַדַּאי תִּקּוּן הוּא דְּאִי לָשׁוּף הָוֵי נָמֵי קִלְקוּל קוֹדֶם שֶׁיְּגַמֵּר לָמָּה לֵיהּ לְפָרֵשׁ הָתָם קִלְקוּל אַחֵר מִמַּה דְּפֵ' גַּבֵּי נִטְמָא כְּבָר ה"ל לְפָרֵשׁ בְּכוּלְּהוּ חֲדָא קִלְקוּל: וּלְע"ד פָּשׁוּט הוּא וְאֵין צוֹרֶךְ לְרָאָ' דְּוַדַּאי בְּכָל דֻּכְתָּא מְקַלְקֵל ע"מ לְתַקֵּן הָוֵי כְּמְתַקֵּן וְקִלְקוּל דר"י הַיְינוּ שְׁבִירָה אוֹ נְקִיבָה כִּדְפֵ' הָתָם בְּהֶדְיָ' וא"כ ע"כ צ"ל דְּהָתָם קָאֵי ר"י לְבַטְּלוֹ מִתּוֹרַת קַבָּלַת טֻמְאָה דְּמוֹדָה ר"י בְּהָא דַּאֲפִילּוּ מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן הָוֵי מַעֲשֶׂה וְכֵיוָן דְּלָא נִגְמַר כְּלִי הַשָּׁנִי עֲדַיִין בָּטְלָה לֵיהּ מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה שֶׁיִּהֵא נִגְמָר וַאֲפִ' מַעֲשֶׂה הָרִאשׁוֹן בָּטְלָה כִּדְאִיתָ' שָׁם בְּקִדּוּשִׁין וְכֵן הָכָא כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשָׂה כְּלִי לִבְהֵמָה מוֹדָה ר"י וּאע"ג דְּקָתָנֵי הָתָם עוֹר שֶׁהוּא טָמֵא מִדָּרָס מַשְׁמַע שֶׁהָיָה טָמֵא גַּם לְשׁוֹן טָהֳרוּ מַשְׁמַע כֵּן לָאו קוּשְׁיָא הִיא דה"נ תְּנַן פ"כ דְּכֵלִים סָדִין שֶׁהוּא טָמֵא מִדָּרָס וַעֲשָׂאוֹ וִילּוֹן טָהוֹר מִן הַמִּדָּרָס וְהוֹכִיחַ רַבֵּינוּ שִׁמְשׁוֹן ז"ל שפי' שֶׁלֹּא נִטְמָא בְּמִדָּרָס אֶלָּא שֶׁהוּא רָאוּי לְטַמֵּא מִדָּרָס וְטָהוֹר מִן הַמִּדָּרָס הָוֵי פִּירוּשׁוֹ מִתּוֹרַת קַבָּלַת טֻמְאָה מִמִּדָּרָס וְכֵן בְּסוֹף הַמִּשְׁנָה קָתָנֵי מַאֵימָתַי טָהֳרָתוֹ וּפִי' הוּא ז"ל שֶׁבִּיטֵּל תּוֹרַת סָדִין מִמֶּנּוּ וּבָרוּר הוּא דְּהָא גַּם עוֹלִין מִטֻּמְאָתָן דְּשָׁמַעְתִּין הָוֵי פִּירוּשׁוֹ לכ"ע שֶׁלֹּא נִטְמָא עֲדַיִין אֶלָּא מִתּוֹרַת קַבָּלַת טֻמְאָה כמ"ש לְעֵיל וא"כ מַה לִּי טֻמְאָה וּמַה לִּי טָהֳרָה וְאֵין סָפֵק דְּרַשְׁ"י ס"ל הָכִי כמ"ש מֵרַאְיָ' שֶׁהֵבֵאתִי מִקִּדּוּשִׁין וּלְפִי זֶה לֹא נִצְטָרֵךְ לוֹמַר דְּכֻלְּהוּ מִשְׁנָיוֹת דְּכֵלִים דְּמַשְׁמַע דְּמַעֲשֶׂה לְתַקֵּן מַעֲשֶׂה הוּא כְּגוֹן כִּיפָּה שֶׁהוּא טָמֵא מדר' וְנָתְנָה לַסֵּפֶר פכ"ח דְּכֵלִים וְהוּבָא פ' נִגְמַר הַדִּין דַּף מ"ח וְכֵן הַרְבֵּה שָׁם בְּאוֹתָהּ מִשְׁנָה וּבַמִּשְׁנָיוֹת אֲחֵרוֹת כֻּלְּהוּ אָתוּ דְּלָא כר"י אֶלָּא גַּם ר"י מוֹדֶה לְעִנְיַן בְּטוּל תּוֹרַת קַבָּלַת טֻמְאָה דִּבְהָכִי מַיְירֵי מַתְנִי' מִדְּלָא קָתָנֵי אֲבָל טָמֵא מַגַּע מִדָּרָס כִּדְדָיְיק ר"ש גַּבֵּי מַתְנִי' דְּסָדִין וַעֲשָׂאוֹ וִילּוֹן שֶׁהֵבֵאתִי לְעֵיל דְּבָאֱמֶת אִם כָּל הַמִּשְׁנָיוֹת אֲתַאן דְּלָא כר"י צ"ע מַאי דֻּוחְקֵיהּ דר"י נִפְקָא לְאוֹקְמֵ' לְמַתְנִי' דְּהָכָא כר"י דְּקַשְׁיָא סְתָמָא אַהַרְבֵּה סְתָמוּ דְּכֵלִים אֶלָּא דְּקַשְׁיָא לִי דפ' נִגְמַר הַדִּין מַיְיתֵי מַתְנִי' דְּכִיפָּה אֲבָל טָמֵא מַגַּע מִדָּרָס מַשְׁמַע שֶׁנִּטְמָא כְּבָר כִּדְפֵ' רַשְׁ"י שָׁם וְאִם נֹאמַר דְּבָרַיְיתָא אַחֲרִיתִי הִיא ק' לָמָּה לֹא הֵבִיא מַתְנִי' דְּכֵלִים וּכְפֵ' ר"ש דְּהִיא מַתְנִי' דְּנִגְמַר הַדִּין וּבָאֱמֶת אִי לָאו ר"ש הָיִיתִי אוֹמֵר דְּגִרְסָא הַנְּכוֹנָה בְּמַתְנִי' וּנְתָנַתּוּ עַל הַסֵּפֶר כִּדְאִיתָ' בַּמִּשְׁנָה שֶׁלָּנוּ וּלְהָכִי לָא פָּרִיךְ שָׁם מַהַמִּשְׁנָה דְּעַל הַסֵּפֶר לָא הָוֵי הַזְמָנָה בְּעָלְמָא אֶלָּא מַעֲשֶׂה וּלְהָכִי פָּרִיךְ מִבָּרַיְיתָא דְּקָתָנֵי לַסֵּפֶר דְּמַשְׁמַע יְחוּד בָּעָלְמָ' כמ"ש כָּל זֶה הר"ש אֶלָּא שֶׁאֵינִי כְּדַאי לַחֲלוֹק אֲבָל צ"ע שֶׁהֲרֵי בְּמַתְנִי' קָתָנֵי דְּטָמֵא טֻמְאַ מֵת וְהָתָם קָתָנֵי מַגַּע מִדָּרָס וְאָפְשָׁר דהר"ש גּוֹרֵס מַגַּע מִדָּרָס תֵּדַע דְּהָא כָּתַב דְּלָא בָּעֵינַן שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה וְגַבֵּי סָדִין פ"כ כָּתַב דְּבָעֵינַן שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה כמ"ש דְּבָרָיו לְעֵיל גַּם הר"ע מִבַּרְטְנוּרָה דְּבָרָיו סוֹתְרִין זא"ז בִּשְׁנֵי מִשְׁנָיוֹת אֵלּוּ אֲבָל אִי קָאֵי הָכָא שֶׁנִּטְמָא כְּבָר י"ל דְּלְעִנְיַן לְטַהֵר מִטֻּמְאָה שֶׁהָיְתָה עָלָיו לָא בָּעֵינַן שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה לְעִנְיַן מִדָּרָס אֲבָל לְטַמֵּא מִכָּאן וּלְהַבָּא עֲדַיִין טֻמְאָתוֹ עָלָיו כמ"ש בְּהֶדְיָ'.

ומ"מ צ"ע מנ"ל לְחַלֵּק בְּמִדְרָס הָכִי כֵּינָן דְּבִשְׁאָר טֻמְאוֹת בָּעֵינַן לְעוֹלָם שִׁינּוּי מַעֲשֶׂה:
ומ"מ נ"ל דְּאֵין זֶה סְתָמָא דְּבְכַמָּה דֻּכְתֵי דְּקָתָנֵי מַגָּע קָתָנֵי א"ר יוֹסֵי וְכִי בְּאֵיזֶה מִדְרָס נָגַע
זֶה כְּדְאִיתָא פכ"ו דְּכֵלִים וְכֵן הוּבָא פ' בְּהֵמָה הַמַּקְשָׁה דַּף ע"ב וא"כ אֶפְשָׁר דְּאֵין זֶה סְתָמָא
דר' יוֹסֵי הִיא ור' יוֹסֵי הוּא בַּר פְּלוּגְתָּא דר' יוּדָא בְּעִנְיַן מַעֲשֶׂה לְתַקֵּן כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא ר"ש
תּוֹסְפְתָּ' פכ"ה דְּכֵלִים אֲבָל מִשְׁנָיוֹת דְּלָא קָתָנֵי בְּהוּ מַגַּע מִדְרָס אֶלָּא טָמֵא מֵת וּסְתָמָא נִינְהוּ
קַשְׁיָא מַאי דֶּוְחֵקְיהּ דר"י נִפְחָא לְאוֹקְמֵי לִסְתָמָא דְּשַׁבָּת דְּלָא כִּסְתָמָא דְּכֵלִים וּלְפִירוּשׁוֹ
א"ש: ע"ב ד"ה וְהַתַּנְיָא מַחַט נִרְאֶה לר"י דְּאַלִּיבָּא דְּאַבַּיֵּי לָא פָּרֵיךְ כו' וְתֵימָא לר"י כֵּינָן
דְּלָא יָדַע הַמַּקְשָׁה דְּמַיְירֵי בְּגֻלְמֵי א"כ בְּלָאו הָכִי תִּקְשֵׁי לרב כו' וְלֹא יָדַעְתִּי מנ"ל
דְּהַמַּקְשָׁה יָדַע כְּלָל פְּלוּגְתָּא דְּאַבַּיֵּי וְרָבָא וְהָוֵי ס"ל דְּלִישָׁנָא דְּאֵינָהּ נָקוּבָה מַשְׁמַע שֶׁלֹּא
הָיְתָה נְקוּבָה מֵעוֹלָם וְאֶפְשָׁר דה"ה נִיטַל חוֹרָהּ וְלָא נָקַט אֵינָהּ נְקוּבָה אֶלָּא דְּאַפִּ"ה טְהוֹרָה
כְּמוֹ בְּמַתְנִ' דְּיַדָּן דְּמַיְירֵי בְּהָכִי דְּנִיטַל חוֹרָהּ לָאו תַּכְשִׁיט הוּא וְהַתָּרְצָן לָא אֶצְטָרִךְ לֵיהּ ג"כ
לְאוֹקְמָהּ בִּנְקוּבָה דְּהָא אִיתְּרַצָא שַׁפִּיר בְּגֻלְמֵי גַּם לְאַבַּיֵּי וְעוֹד דְּאוֹקְמֵי' כְּטַעְמֵיהּ דְּמַקְשָׁן
וְאֶפְשָׁר דְּהַתּוֹ' מַקְשִׁים דְּמִדְּקָאָמַר הָא תַּרְגְּמָא אַבַּיֵּי אַלִּיבָּא דְּרָבָא מַשְׁמַע שֶׁהַמַּחֲלוֹקֶת הִיא
יָדוּעַ דאל"כ מַאי קָאָמַר אַלִּיבָּא דְּרָבָא וְהֵיכָן יָדְעִינַן דִּבְרֵי רָבָא: אֲבָל נלע"ד לְיַשֵּׁב שַׁפִּיר
דְּהָא ע"כ צ"ל דְּמַאי דְּאָמַר רָבָא לְקַמָּן דְּטֻמְאָה וְשַׁבָּת כִּי הֲדָדֵי נִינְהוּ הַיְינוּ בְּדָבָר שהי'
כְּלִי מֵעִיקָּרָא וְנִשְׁבַּר אֲבָל בִּכְלִי מֵעִיקָּרָא לָאו כִּי הֲדָדֵי נִינְהוּ וכמ"ש כָּל זֶה הָרָ"ן ז"ל רֵישׁ
פ' כָּל הַכֵּלִים וְהֵבִיא ראי' דְּהָא מָצִינוּ כַּמָּה דְּבָרִים דִּלְעִנְיַן טֻמְאָה לָאו מָנָא נִינְהוּ וּלְעִנְיַן
שַׁבָּת מָנָא טְהוֹרָה וְיוֹצְאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת וְכֵן קָצָה שֶׁל זַתִּים וְכֵינָן דְּהָכִי הוּא לָא קַשְׁיָא לְרָבָא
מִידֵי דְּלְמָא לָא מַיְירֵי בִּנְיטַל חוֹרָהּ כ"א בְּאֵינָהּ נְקוּבָה לְעוֹלָם שֶׁהִיא אִישְׁתְּפִיגְלָא וּבְהָא
אִיכָּא חִילּוּק בֵּין שַׁבָּת לְטֻמְאָה כמ"ש לְעֵיל וְהָכִי פָּרֵיךְ ג"כ לְקַמָּן פ' בָּמָה אִשָּׁה אַמַּחַט
שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה וְתֶהֱוֵי טְהוֹרָה וְתִשְׁתְּרֵי ופי' הַתּוֹסָפוֹת דְּפָרֵיךְ גַּם אַטֻּמְאָה דְּלֶהֱוֵי טְהוֹרָה
וְלִשְׁתְּרֵי אֲפִילּוּ לָצֵאת בּוֹ לר"ה מִטַּעַם שֶׁאֵינָהּ תַּכְשִׁיט כֵּינָן שֶׁהִיא טְהוֹרָה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת
הֵיכִי ס"ד דְּמַקְשָׁן דִּטְהוֹרָה מִטַּעַם שֶׁאֵינוֹ תַּכְשִׁיט וְהָא קָתָנֵי בְּמַתְנִ' יוֹצְאִין בָּהּ לר"ה: הִנֵּה
בְּלֹא פֵּירוּשׁוֹ ג"כ קָשֶׁה לפי' ר"י פ' בָּמָה אִשָּׁה דְּתָלֵי יְצִיאַת ר"ה בְּטָהֳרָה הֵיכִי ס"ד דְּמַקְשָׁן
עַל כָּרְחָךְ צ"ל דְּלָא אַסִּיק אַדַּעְתֵּיהּ וְהָוֵי מָצֵי לְמֵימַר וּלְטַעְמִיךְ אֲבָל לְעוֹלָם הָוֵי סָבַר הַמַּקְשָׁן
דְּטְהוֹרָה הִיא דְּלָאו תַּכְשִׁיט הִיא וּבְשַׁבָּת מֻוּתָּר לְטַלְטְלָהּ דְּהָוֵי תּוֹרַת כְּלִי עָלֶיהָ כְּמוֹ כַּמָּה
דְּבָרִים וְכָל זֶה כמ"ש לְעֵיל לפי' ר"י ז"ל דְּטְהוֹרָה מִטַּעַם דְּלָא הָוֵי תַּכְשִׁיט אֲבָל לפי' ר"ן
א"ש דְּבִכְלִי מֵעִיקָּרָא יֵשׁ חִלּוּק בֵּין שַׁבָּת לְטֻמְאָה דִּלְעִנְיַן טֻמְאָה לָאו מָנָא הִיא וּלְעִנְיַן
שַׁבָּת אע"ג דְּלָאו מָנָא הִיא שָׁרֵי לְטַלְטְלָהּ כֵּינָן דַּחֲזֵי לְקוֹץ כְּמוֹ קָנֶה שֶׁל זַתִּים וא"כ לָא ק'
מִידֵי לְרָבָא אֲבָל לְקַמָּן פ' כָּל הַכֵּלִים פָּרִיךְ שַׁפִּיר לְרָבָא מֵהָא דְּאָמְרִינַן הָכָא דִּלְעִנְיַן טֻמְאָה
דָּא וְדָא אַחַת הִיא א"כ ע"כ מַיְירֵי בָּרַיְיתָא בִּנְיטַל חוֹרָהּ דִּבְאִישְׁתְּפִיגְלָא דָּא וְדָא אַחַת הִיא
וְקַשְׁיָא לְרָבָא וא"כ שְׁתֵּי הַסֻּגְיוֹת סְמוּכָה אַחַת עַל חֲבֶרְתָּהּ דְּהָכִי פָּרֵיךְ אִי מַיְירֵי בָּרַיְיתָא
בְּאֵינָהּ עוֹמֶדֶת לִינָּקֵב כִּי הֵיכִי דְּלָא תִּקְשֵׁי לְרָבָא כְּלוּם א"כ תִּקְשֵׁי לר"א וְהָתָם פָּרֵיךְ אִי
מַיְירֵי בָּרַיְיתָא בִּנְוֹטֵל חוֹרָהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא תִּקְשֵׁי לר"א א"כ תִּקְשֵׁי לְרָבָא וּמְשַׁנֵּי דלכ"ע
א"ש וְכָהֶנָּה רַבּוֹת בַּתַּלְמוּד: דַּף נג ע"ב ד"ה כָּאן לְיַבֵּשׁ פֵּ"ה לְיָחֳלֵב שֶׁיְּקַבְּלוּ בַּכִּיס אֶת
הֶחָלָב וק' דְּהָא וַדַּאי מַשּׁוֹי הוּא ולכ"ע חַיָּיב דְּהָוֵי מְלָאכָה הַצְּרִיכָה לְגוּפָהּ עכ"ל נ"ל דְּקוּשְׁיָ'
זוֹ הִיא לְשִׁיטָתָם פ' הַמַּצְנִיעַ דַּף צ"ד שֶׁפֵּירְשׁוּ דִּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל הָוֵי שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְאוֹתוֹ
דָּבָר שְׁמְלָאכָה נַעֲשֵׂית בְּשִׁבִילוֹ כְּמוֹ שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לָהּ בַּמִּשְׁכָּן כְּמוֹ שֶׁהֶאֱרִיכוּ שָׁם וא"כ

הָכָא שֶׁהַכִּיס צָרִיךְ לוֹ וְגַם הֶחָלָב הָוֵי מְלָאכָה שצ"ל ואע"ג דְּכָתְבוּ שָׁם דְּזָב בְּכִיסוֹ אע"ג
דְּהַכִּיס צָרִיךְ לוֹ כְּגוֹן לִנְקִיי' מ"מ כֵּיוָן שֶׁהַהוֹצָאָה אֵינוֹ צ"ל דְּסַגִּי לֵיהּ אִי יָתֵיב בְּחַד זָוְיְתָא
הָוֵי אֵינוֹ צ"ל י"ל דְּהָכָא גַּם הַהוֹצָאָה צָרִיךְ לוֹ דְּעִזֵּי' יוֹצְאוֹת לִרְעוֹת אוֹ רָצוֹת מֵאֲלֵיהֶן
לַחוּץ וְצָרִיךְ לְהוֹצִיא הַכִּיס כְּמוֹ בַּמִּשְׁכָּן שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לְהוֹצִיא הַחֲפָצִים שֶׁהָיוּ צְרִיכִין לָהֶם
אֲבָל פירש"י זַ"ל שֶׁמְּפָרֵשׁ דְּדָבָר שֶׁבִּרְצוֹנוֹ לֹא בָּא לוֹ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה כ"א לְסַלֵּק מֵעָלָיו הֶיזֵּק
א"כ הָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צ"ל דִּבְרְצוֹנוֹ לֹא הָיָה נוֹטֵף וְלֹא הָיָה צָרִיךְ לַכִּיס וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶלָּא
לְסַלֵּק הֶיזֵּק הַנְּטִיפָה כְּמוֹ כְּחָס עַל הַבֶּגֶד אוֹ עַל הַשֶּׂמֶן וּלְקַמָּן בע"ה אֲיַיְשֵׁב מַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו'
עַל רַשְׁ"י אַיְ"ה וא"כ ת"ק דְּשָׁרֵי ס"ל כר"ש דְּאָמַר מְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צ"ל פָּטוּר עָלֶיהָ ואע"ג
דְּפָטוּר אֲבָל אָסוּר מִדְּרַבָּנָן אֶפְשָׁר דְּגַבֵּי בְּהֶמָה לָא גָּזְרוּ כֵּיוָן דְּלָא סַגִּיא לֵיהּ בְּלָאו הָכִי
מִלְּשַׁלֵּחַ אֶת בְּעִירָהּ וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי התו' שֶׁכָּתְבוּ דְּהָוֵי מְלָאכָה שצ"ל מַשְׁמָע אִם לֹא
הָיְתָה צ"ל לָא הָוֵי קָשֶׁה מִידֵּי וְאֶפְשָׁר דְּלִרְוָוחָא דְּמִילְתָא נָקְטִי לוֹמַר דַּאֲפִי' חִיּוּב אֵיכָא
וּלְעוֹלָם אפי' אִי אֵיכָא אִסּוּרָא דְּרַבָּנָן נָמֵי קָוְשְׁיָא ומ"מ נ"ל דְּרַשְׁ"י ס"ל כמ"ש ור"י
לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל חַיָּיב ומ"ה הָוֵי הֶחָלָב מַשּׂוֹי וּכְדֵי לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי רַשְׁ"י
מַה שֶּׁכָּתַב בַּמִּשְׁנָה טַעַם אַחֵר לְדִבְרֵי ר"י מִמַּה שֶּׁכָּתַב בַּגְּמָרָא כמ"ש הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א זַ"ל
נלע"ד לְפָרֵשׁ שֶׁיִּהְיוּ דְּבָרָיו מְיֻשָּׁבִין וְעִם זֶה יְתוֹרַץ קֻוְשְׁיַת התו' ג"כ דְּיֵשׁ לְדַקְדֵּק עוֹד
דִּבְמַתְנִי' פִּי' רָשְׁ"י לְחָלָב לִשְׁמוֹר חֶלְבּוֹ שֶׁלֹּא יְטַפְטֵף לָאָרֶץ שֶׁזֶּהוּ לִכְאוֹרָה פִּי' הר"י פּוֹרֶת
זַ"ל וְכָאן כָּתַב לְקַבֵּל הַחֵלֶב הַנּוֹטֵף לְכָךְ נִרְאֶה דְּתִרְצֵי גַּוְונֵי לְחָלָב אֵיכָא אוֹ שֶׁצּוֹרֵר דַּדֶּיהָן
שֶׁלֹּא יְנַטֵּף כְּלָל עַד שֶׁיַּחֲלוֹב לְעָרֵב אוֹ לְקַבֵּל הַחֵלֶב הַנּוֹטֵף וּבִשְׁנֵיהֶם קוֹשְׁרִין כִּיס וּבִשְׁנֵיהֶם
אָסַר ר"י וּמֵיהוּ ת"ק דְּלֹא הִזְכִּיר כִּיס כְּלָל אֶלָּא יוֹצְאוֹת צְרוֹרוֹת מַשְׁמַע שֶׁהָיָה לָנוּ לֶאֱסוֹר
מַחֲמַת הַקְּשִׁירָה וְאַפִּ"ה שָׁרֵי דְּלָא חָיְישִׁינַן דִּלְמָא נָפֵיל וְגַם אֶפְשָׁר דִּכְשֶׁקּוֹשְׁרִין לְיָבֵשׁ אוֹ
לִשְׁמוֹר הֶחָלָב צוֹרְרִין הַדַּד וְכוֹרְכִין עִם הָרְצוּעָה סָבִיב נָקֵב יְצִיאַת הֶחָלָב כְּמוֹ כָּל צוֹרֵר
הָאָסוּר בַּתַּלְמוּד שֶׁפִּירוּשׁוֹ קוֹשֵׁר וְכוֹרֵךְ אֲבָל אִם רוֹצֶה לְקַבֵּל הֶחָלָב אֵינוֹ צוֹרֵר הַדַּד כְּלָל
דְּלָא אִיכְפַּת לֵיהּ אִם יָצָא אֶלָּא תּוֹלֶה בָּדָד וְקוֹשֵׁר לְמַעְלָה וא"כ ת"ק דְּשָׁרֵי שָׁרֵי כה"ג
שֶׁהַדַּד קָשׁוּרָה דִּלְנָפִילָה לָא חָיְישׁ וְגַם אִם יִטּוֹף בָּהּ חֵלֶב אֵינוֹ מִתְכַּוֵּין לְכָךְ וְשָׁרֵי וְגַם לָא
שְׁכִיחַ שֶׁיְּנַטֵּף כֵּיוָן שֶׁקָּשַׁר הַדַּד אֲבָל אִם כַּוָּנָתוֹ לְקַבֵּל חֵלֶב גַּם ת"ק מוֹדֶה דְּאָסוּר וְקָאָמַר
ר"י דִּלְיַבֵּשׁ שָׁרֵי לְעוֹלָם אֲבָל לְיָחֵלֶב אָסוּר לְעוֹלָם לָא מְבָּעְיָא אִם אֵינָן צְרוּרוֹת דַּדֶּיהָ אֶלָּא
אפי' צְרוּרוֹת נָמֵי אָסוּר וּבָזֶה פִּי' רָשְׁ"י הַטַּעַם מִשּׁוּם דִּלְמָא נָפֵיל אֲבָל בַּבָּרַיְיָ' שֶׁלֹּא הִזְכִּיר
צְרוּרוֹת כְּלָל אֶלָּא שֶׁהַכִּיס תָּלוּי בְּדַדֵּיהֶן בָּזֶה פִּי' רָשְׁ"י שֶׁהוּא תָּלוּי לִשְׁנֵי דְּבָרִים אוֹ לְקַבֵּל
הֶחָלָב שֶׁלֹּא יִסְרְטוּ דַּדֵּיהֶן וְזֶהוּ טַעְמוֹ שֶׁל רַב יוֹדָא דְּלָא אוֹקְמָא דְּמַשְׁמַע לֵיהּ דְּבָרַיְיתָא
מִילְּתָא אַחֲרִיתִי הִיא מִמַּתְנִי' וְלָא מַיְירֵי שֶׁדַּדֵּיהֶן קְשׁוּרוֹת וְלָכֵן פִּי' דְּמַהֲדֵק פִּי' בְּמָקוֹם
קְשִׁירָתָן אוֹ לֹא מִיהַדֵּק ועכ"פ צ"ל דְּרַב יוֹדָא מְפָרֵשׁ שֶׁהַכִּיס הוּא שֶׁלֹּא יִסְרְטוּ דַּדֵּיהֶן
דְּלָקֵבֵל חֵלֶב פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר אפי' אִי מְהַדֵּק וְרַב יוֹסֵף קָאָמַר לֵיהּ תְּנַאי שָׁקַלְתָּ מַעָלְמָא פִּי'
דְּמַאי דַּוְוחֲקֵהּ לְאוֹקְמָא מַתְנִיתָא בְּמִילְּתָא אַחֲרִיתָא שֶׁאֵינוֹ בְּמַתְנִי' דְּכֵיוָן דְּאַשְׁכְּחַן תַּנָּאֵי
בְּמַתְנִי' דְּפְלִיגִי בְּכִיס בְּדַדֵּיהֶן נֵימָא דְּגַם בָּרַיְיתָ' מַיְירֵי בְּהָכִי אע"ג דְּלָא קָתָנֵי צְרוּרוֹת: ונ"ל
דְּלָכֵן קָאָמַר תְּנַאֵי שָׁקַלְתָּ מַעָלְמָא דְּבִשְׁלָמָא אִי לָא אַשְׁכְּחַן תַּנָּאֵי דְּפְלִיגִי בַּכִּיס לָמָּה לָן
לְמֵימַר דְּמַיְירֵי בָּרַיְיתָא בְּצְרוֹרוֹת אֲבָל כֵּיוָן דְּאַשְׁכְּחַן תַּנָּאֵי דְּפְלִיגִי בְּכִיס נֵימָא דְּגַם בָּרַיְיתָא
מַיְירֵי בְּהָכִי וא"א אפי' לְדִבְרֵיךְ דְּמִילְּתָא אַחֲרִיתָא הִיא מ"מ נוֹכַל לְסָמְכָהּ לְבָרַיְיתָ'
לְמַתְנִיתִין וְלֹא צָרִיךְ לְמֵימַר שִׁינּוּיָ' מִסְּבָרַת עַצְמְךָ דְּזֶהוּ כָּל כַּוָּנָתוֹ שֶׁל רַב יוֹסֵף דְּבָרַיְיתָא

זוֹ מַיְירִי לְיִחָלֵב לֹא בִּצְרוֹרוֹת לִשְׁמוֹר הֶחָלָב אֶלָּא לְקַבֵּל הַחֵלֶב שֶׁבְּזֶה אֵינָן צְרוֹרוֹת וְאָתְיָא
כר"י ואע"ג דְּגַם ת"ק מוֹדֶה בְּהָא מ"מ ר"י הוּא דְּקָאָמַר לָהּ בְּהֶדְיָא וכה"ג אַשְׁכְּחַן טוּבָא
ואע"ג דְּבָרַיְיתָא דְּעֵזִי' יוֹצְאוֹת בְּכִיס שֶׁבְּדַדֵּיהֶן מַיְירִי בִּצְרוֹרוֹת מ"מ נְקוֹט מִיהַת פַּלְגָּא
בְּיָדָךְ דְּבָרַיְיתָא דִּידַן מַיְירִי בְּאֵינָן צְרוֹרוֹת וְאַפֵּ"ה לָא צְרִיכִינַן לְשַׁנּוֹיֵי מִסָּבְרִין דְּנַפְשִׁין
אֶלָּא דְּאָתְיָא כר"י דְּאָסַר לְיִחָלֵב לְעוֹלָם כמ"ש כַּנַ"ל לְיַשֵּׁב שִׁיטַת רַשְׁ"י דְּלָא תִּקְשֵׁי דִּידֵיהּ
אַדִּידֵיהּ וְנִתְיַשְּׁבָה גַּם קֻוּשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת: דַּף נה ד"ה קָצָף אַף וְחֵמָה קָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א דבפ"ק
דע"ז ל כו' נלע"ד לְתָרֵץ דאע"ג דְּדָרְשִׁ פ"ד דִּנְדָרִים חֵמָה אֵין לִי שֶׁנֶּהֱרַג הַמַּשְׁחִית הַנִּקְרָא
חֵמָה מ"מ אֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִידֵי פְּשׁוּטוֹ שהקב"ה אוֹמֵר שֶׁאֵין לוֹ רוֹגֶז רַק רַחֲמִים וְרָצוֹן
אֶצְלוֹ וְעוֹד מַאן לֵימָא לַן דר' חָמָא בַּר חֲנִינָא דְּרָמֵי בע"ז קְרָאֵי אַהֲדָדֵי ס"ל כי"א דפ"ד
דִּנְדָרִים דְּאָמְרִי דְּמֹשֶׁה הֲרָגוֹ לְחֵמָה דִּלְמָא ס"ל כת"ק דִּבְקֵשׁ לְהָרְגוֹ וְלֹא הֲרָגוֹ ות"ק ע"כ
מְתָרֵץ קְרָא דְּחֵמָה אֵין לִי כמ"ש וְיסוֹד תֵּירוּצוֹ בָּנוּי עַל הַקְדָּמַת מַאי דְּאָמְרוּ חֲזַ"ל
דְּהָרְשָׁעִים מְהַפְּכִים מִדַּת הָרַחֲמִים לְמה"ד משא"כ יִשְׂרָאֵל ח"ו לָעוֹלָם הקב"ה דָּן אוֹתָם
במה"ד וּמְנַקֵּם בְּיִסּוּרִין בְּאוֹפָן שמה"ר נִשְׁאַר בְּרַחֲמָיו וּשְׁמֹאל דּוֹחֶה וְיָמִין מְקָרֶבֶת כְּטַעַם
אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי וא"כ רָמֵי כְּתִיב חֵמָה אֵין ר"ל שהקב"ה שֶׁהוּא בַּעַל הָרַחֲמִים שֶׁאֵין לוֹ
רוֹגֶז מִי יַתְּנֵנִי וגו' שֶׁאִלְמָלֵא גַּם אֲנִי בְּכַעַס לֹא הָיְתָה תְּקוּמָה לַשּׂוֹנְאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּכְתִיב
נוֹקֵם ה' וּבַעַל חֵמָה א"כ כְּבָיְכוֹל הוּא עַצְמוֹ נֶהְפַּךְ לָאוֹיֵב לָהֶם כִּי ה' הוּא רְחָמִים כמ"ש
חֲזַ"ל בְּדוֹר הַמַּבּוּל ג"כ וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחֶה וגו' וּמְשַׁנֵּי כָּאן לְיִשְׂרָאֵל כָּאן לַכּוּתִיִּים וכמ"ש
בְּזוֹהַר פ' בְּשָׁלַח דְּלְיִשְׂרָאֵל דָּן הב"ה במה"ד שֶׁהוּא שְׁמֹאל וּמְקָרֵב אוֹתָם בְּרַחֲמָיו שֶׁהוּא
יָמִין אֲבָל לָרְשָׁעִים דָּן אוֹתָם במה"ר וְעַל דָּלֶת זוֹ תִּסּוֹב כָּל צִירֶיהָ דְּאַגַּדְתָּא שָׁם בע"ז
לְמֵבִין כִּי ע"כ לְיִשְׂרָאֵל נִפְרָע מֵהֶם מְעַט מְעַט מְנַקֶּה אוֹתָם וְאֵין מַמְתִּין עַד שֶׁתִּתְמַלֵּא סְאָתָם
שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר לָהֶם שׁוּם צַד זְכוּת וּתְמַלֵּא ח"ו אֶלָּא מִיָּד שֶׁחוֹטְאִין נִפְרָע מֵהֶם במה"ד שֶׁהַדִּין
נוֹתֵן לְיַסֵּר לְחוֹטֵא וְנִשְׁאַר הָרַחֲמִים בְּתוֹקְפָּהּ משא"כ לַכּוּתִים מַמְתִּין עַד שֶׁתִּתְמַלֵּא סְאָתָם
שֶׁלֹּא נִשְׁאַר שׁוּם צַד זְכוּת וְנֶהְפַּךְ גַּם הָרַחֲמִים לְדִין וְהוּא מַפְתִּחַ גָּדוֹל לְהַרְבֵּה גּוּפֵי תּוֹרָה
וּכְבָר דָּרַשְׁתִּי בָּרַבִּים לְפָרֵשׁ הַרְבֵּה פְּסוּקִים כְּמִין חוֹמֶר ע"ד וֶזֶה א"כ אֵין עִנְיָן דע"ז שַׁיָּיךְ
לְכָאן דְּהָתָם קָאֵי שֶׁאֵין להקב"ה רוֹגֶז הַמּוֹסֵ' לְיִשְׂרָאֵל וְעוֹד אֲפִילּוּ נֹאמַר דכ"ע דְּחֵמָה אֵין
לִי קָאֵי אַמַּשְׁחִית הַנִּקְרָא חֵמָה מ"מ ת"ק דִּנְדָרִים מְפָרֵשׁ שהמה"ר שֶׁהוּא הקב"ה ית' אוֹמֵר
שֶׁאֵין לוֹ הַמַּשְׁחִית זֶה ר"ל שֶׁהוּא אֵינוֹ נֶהְפַּךְ למה"ד לֵיסֵר ע"י הַמַּשְׁחִית זֶה וְהַכֹּל הוֹלֵךְ
אֶל מָקוֹם א' כַּנּוֹדָע כִּי כֹּל אַף וְחֵמָה הָאֲמוּרִים אֵינָן אֶלָּא לְשַׁבֵּר הָאוֹזֶן כִּי אֵין דָּבָר רַע יוֹרֵד
מֵאִתּוֹ מַמָּשׁ אֶלָּא בְּסִלּוּק רַחֲמָיו ח"ו בָּאִים הַמַּשְׁחִיתִים וּמְכַלִּים כִּי נִתּוֹסַף בָּהֶם כֹּחַ שֶׁהֵם
הָרְצוּעוֹת מַרְדּוּת וא"כ שֶׁהוּא ית' אֵין לוֹ חֵמָה שֶׁהוּא יְכַלֶּה ע"י הַחֵמָה אֶלָּא במה"ד הֵם
נִידּוֹנִים ע"י הַחֵמָה א"כ א"ש: דַּף נו ד"ה גֵּט כְּרִיתוּת כו' כְּבָר יְיֻשְּׁבוּ הַתּוֹסָ' קֻוּשְׁיָתָם פ"ק
דִּכְתֻבּוֹת וּמַה שֶּׁעָלְתָה שָׁם בְּקֻוּשְׁיָ' יְיֻשַּׁבְתִּיו בע"ה שָׁם: שָׁם ד"ה דא"ל וַאֲדוֹנִי יוֹאָב כו'
וְאֵין נִרְאֶה דְּאֵין זֶה מֻרָּד כו' וְלֹא יָדַעְתִּי מנ"ל דְּלָא מָרַד אֶלָּא אִם חָפֵץ לְהַמְלִיךְ אַחֵר אוֹ
לִמְלוֹךְ בְּעַצְמוֹ דלע"ד אִם אֵינוֹ חוֹלֵק כָּבוֹד לַמַּלְכוּת כָּרָאוּי גַּם זֶה מַקְרֵי מֻרָּד דְּהָא מָצִינוּ
בְּיָרָבְעָם דִּכְתִיב וַיָּרֶם יָד בַּמֶּלֶךְ וְאָמְרוּ חֲזַ"ל בְּחֵלֶק שֶׁחָלַק תְּפִילִּין בְּפָנָיו ופי' רַשְׁ"י זַ"ל
לְחַד לִישָׁנָא שֶׁהָיָה לוֹ לְפַנּוֹת לְצַד אַחֵר מִפְּנֵי אֵימַת מַלְכוּת וּבְחַד לִישָׁנָא כָּתַב שֶׁאֵין נָכוֹן
לַעֲמֹד לְפָנָיו בִּגְלוּי רֹאשׁ וּכְתִיב בֵּיהּ וַיָּקָם יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וְיִמְרֹד עַל אֲדוֹנָיו וְלֹא מָצִינוּ
בּוֹ מֻרָּד אַחֵר כִּי מַה שֶּׁהוֹכִיחוֹ הָיָה לש"ש וְאִי מִשּׁוּם שֶׁהוֹכִיחוּ בְּרַבִּים גַּם זֶה אֵינוֹ מֻרָּד

לְדִבְרֵיהֶם שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ לִמְלוֹךְ מִשּׁוּם זֶה דא"כ לֹא הָיָה לש"ש אֶלָּא ש"מ אִם אֵינוֹ נוֹהֵג
בּוֹ כְּמֶלֶךְ הָוֵי מוֹרֵד שֶׁהוּא מְיֻוָּתָר ש"מ לְמִדְרַשׁ אַתָּא דְּאִינָךְ נָעֲנַשׁ עָלָיו שֶׁהָיָה מוֹרֵד
בַּמַּלְכוּת וְלֹא הָיָה מְחַזְּקוֹ ובפ"ק דְּכְתֻבּוֹת כָּתַבְתִּי דְּנוּכַל לוֹמַר דר' דְּרֵישׁ מִקְרָא דְּחָרֵב
בְּנֵי עַמּוֹן אֶלָּא שֶׁמְּבִיאִין ראי' מנ"ל שֶׁמּוֹרֵד בַּמַּלְכוּת וְהָוֵינַן דִּלְמָא שׁוּם עָוֹן אַחֵר וְלָכֵן אָמַר
דְּהָא שֶׁלֹּא הָיָה נוֹהֵג בּוֹ כְּמֶלֶךְ ש"מ שֶׁלֹּא הָיָה מַחֲזִיקוֹ לְמֶלֶךְ א"כ וַדַּאי זֶהוּ הֶעָוֹן שֶׁהוּא
חַיָּיב מִיתָה עָלָיו וְלֹא שֶׁזֶּהוּ הַמְּרִידָה לְכָךְ דֻּגְמַת זֶה אָמְרוּ מִפְּנֵי מַה נֶּעֱנַשׁ גֵּחֲזִי שֶׁקָּרָא
לְרַבּוֹ בִּשְׁמוֹ וּמֵבִיא קְרָא דְּאָמַר זֶה בְּנָהּ אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֱלִישָׁע אע"ג דְּבִקְרָא מַשְׁמַע שֶׁזֶּהוּ
הָיָה אַחַר שֶׁנִּדְחָה גֵּחֲזִי א"כ מנ"ל שֶׁקָּרָא לִפְנֵי זֶה לְעוֹלָם לְרַבּוֹ בִּשְׁמוֹ אֲשֶׁר ע"ז נֶעֱנַשׁ אֶלָּא
מִדְּחָזִינַן דְּקָרָא פַּעַם א' כֵּן מִסְתָּמָא נָהֵג כֵּן כָּל יָמָיו ה"נ מִדְּחָזִינַן לְאוּרְיָה שֶׁלֹּא נָהֵג בּוֹ
כְּמֶלֶךְ מִסְתָּמָא לֹא נָהֵג בּוֹ כָּבוֹד כָּל יָמָיו וְאֵין לְךָ מֹרֶד גָּדוֹל מִזֶּה: פְּרָק בַּמָּה אִשָּׁה דַּף נ"ז
ד"ה אִי כַּבְלָא דְּעַבְדָּ' כו' תֵּימָא אִי כַּבְלָא דְּעַבְדָּ' תְּנַן אַמַּאי נְקַט טְפֵי גַּבֵּי אִשָּׁה עַד וּלְקַמָּן
דפ' רַשְׁ"י דכ"ע מוֹדוֹ דְּסֵיפָא כִּיפָּה שֶׁל צֶמֶר תְּנַן קָשֶׁה דְּהָא לָמֶ"ד כַּבְלָא דְּעַבְדָּא מַשְׁמַע
דְּשָׁרֵי כִּיפָּה שֶׁל צֶמֶר אַפִּילּוּ לר"ה עכ"ל: נלע"ד דְּלָמֶ"ד כַּבְלָא דְּעַבְדָּא תְּנַן ס"ל דְּלִחֲנָךְ
לָא קָאֵי כ"אאַפִּיאָה נָכְרִית ואע"ג דְּרַשְׁ"י ז"ל פי' לְקַמָּן דְּקָאֵי אַתַּרְוַיְיהוּ רַשְׁ"י פי' לְפִי
הָאֻמָּת דְּמַסְקִינַן בִּשְׁמַעְתִּין דְּכִיפָּה שֶׁל צֶמֶר תְּנַן דְּכַוָּנָתוֹ לְתָרֵץ קוּשְׁיַת התו' דְּקָאָמַר
דְּבָכְבוּל זֶה כ"ע מוֹדוֹ דְּאִי כַּבְלָא דְּעַבְדָּא אַמַּאי הִתִּירוּ בְּחָצֵר וע"ז תֵּירֵץ דכ"ע מוֹדוֹ בְּסֵיפָא
דְּכִיפָּה שֶׁל צֶמֶר תְּנַן מִיהוּ כָּל חַד כִּדְאִית לֵיהּ וְכֵן הָא דְּקָאָמַר בַּגְּמָרָא חוּץ מִכְּבוּל וּפִיאָה
נָכְרִית רַבָּה הוּא דְּקָאָמַר לָהּ וצ"ל דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּכַבְלָא דְּעַבְדָּא אֵין הוֹלְכִין בָּהּ כ"א בר"ה
לסי' הַזּוֹנָחָה שֶׁהוּא עֶבֶד דְּבְחָצֵר נָגֵד מִי יוֹכִיחַ שֶׁהוּא עֶבֶד וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לְשׁוֹנוֹ לְקַמָּן
ד"ה מַפְסִיד שֶׁכָּתַב שֶׁלֹּא יֹאמַר שֶׁהוּא בָּטֵלוּ לְהַרְאוֹ' בַּשּׁוּק שֶׁהוּא בֶּן חוֹרִין וְלָכֵן קָתָנֵי
לר"ה לָמֶ"ד כַּבְלָא דְּעַבְדָּא דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי תִּקְשֵׁי דְּאִי כַּבְלָא דְּעַבְדָּא דַּוְוקָא בר"ה אָסוּר
וְלֹא בְּחָצֵר לָמָּה פי' לְקַמָּן דכ"ע דְּכָבוּל דְּסֵיפָא הָוֵי כִּיפָּה כֵּינָן דְּגַם בְּכַבְלָא דְּעַבְדָּא אִיכָּא
חִילּוּק אֶלָּא ש"מ כמ"ש וְדִיּוּקוֹ הוּא מִכֹּחַ קוּשְׁיַת התו' דְּכַבְלָא דְּעַבְדָּא לֹא שַׁיָּיךְ לְהַתִּיר
בְּחָצֵר טְפֵי מר"ה אִי הָוֵי שַׁיָּיךְ בְּחָצֵר אֶלָּא ע"כ לֹא שַׁיָּיךְ כְּלָל בְּחָצֵר שְׁאֵין עוֹשִׂין כ"א
בר"ה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לפי' רַשְׁ"י אַמַּאי קָתָנֵי טְפֵי גַּבֵּי אִשָּׁה כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' בְּרֹאשׁ הַדִּבּוּר
דַּעְתָּךְ לֹא שַׁיָּיךְ תֵּירוּצָם מִשּׁוּם סֵיפָא כֵּינָן דְּחָצֵר בְּסֵיפָא לָא קָאֵי אַכַּבְלָא י"ל דְּקָתָנֵי גַּבֵּי
שִׁפְחָה לִרְבוּתָא דְּשִׁפְחָה אִית לָהּ אֵימְתָא טְפֵי וְלָא שָׁקְלָא מִצַּוָּאר' אע"ג דְּעָבְדָה לְנַפְשָׁהּ
קמ"ל אִי נָמֵי קמ"ל דאע"ג דְּרַבָּה אֵין מַקְפִּיד עָלֶיהָ כ"כ כְּמוֹ בְּעֶבֶד וס"ד דְּלֶהֱוֵי מַשּׁוֹי
וְחַיָּיבֶת חַטָּאת אַפִּ"ה אֵינָהּ חַיָּיבֶת: ועי"ל עַל קוּשְׁיַת ר"י ז"ל דְּרַשְׁ"י ס"ל דְּמַאי דְּקָאָמַר
ר' יַנַּאי אֲבָל כִּיפָּה שֶׁל צֶמֶר ש"ד אֵין הפי' דס"ל לְתַנָּא דְּוַדַּאי ש"ד אֶלָּא דְּהַתַּנָּא לָא קָמַיְירִי
תֵּדַע דְּאִיךְ אֶפְשָׁר דס"ל לְתַנָּא לְגַמְרֵי דש"ד וְהָא לְקַמָּן תְּנַן בְּמַתְנִי' מַחֲלוֹקֶת דְּרַבִּי וְרַבָּנָן
בְּשֵׁן שֶׁל זָהָב וּלְקַמָּן אָמַר אַבַּיֵי דְּכִיפָּה שֶׁל צֶמֶר וְשֵׁן שֶׁל זָהָב חַד דִּינָא אִית לְהוּ דְּקָאָמַר
ר' לָרַשְׁבָּ"א כֻּלְּהוּ ס"ל כָּל מִילְּתָא דְּמִיגְּנָיָא בֵּיהּ דְּלוֹחֵק לוֹמַר אָמְרוּ ד"א וְלָא ס"ל כַּהֲדָדֵי
כְּדְאָמְרִינַן פ"ק דְּסֻוכָּה גַּבֵּי קֶבַע בָּעֵינַן וְאַפִּ"ה לֹא הִשְׁווּ כֻּלָּם לְגַמְרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ שָׁם התו'
דַּף ז' דְּהֵיכָא דְּמוּכָח שָׁאנֵי וְהָכָא לֹא הִזְכִּירוּ התו' דְּלָא ס"ל כַּהֲדָדֵי וְגַם לֹא יָדַעְתִּי חִלּוּק
בֵּינֵיהֶם וְאַדְּרַבָּה לְפִי הָאֻמָּת מַסְקִינַן דס"ל לְתַנָּא דְּכִיפָּה שֶׁל צֶמֶר לָא מִיגַּנְיָא בֵּיהּ כְּמוֹ בְּשֵׁן
שֶׁל זָהָב דְּקָא מַסְקִינַן דְּכִיפָּה תְּנַן וְאָסוּר לָצֵאת בּוֹ וְאִלּוּ גַּבֵּי שֵׁן שֶׁל זָהָב תָּנֵי מַחֲלוֹקֶת וא"כ

אֵיךְ ס"ד דִּלְלִישָׁנָא דְּכַבְלָא דְּעָבְדָא יְהֵיהּ כִּיפָּה מְגֻוָּנָה טְפֵי מִשֵּׁן שֶׁל זָהָב וְהָא חִלּוּק זֶה אֵינוֹ בֵּין הַלְּשׁוֹנוֹת אֶלָּא אִי ס"ל לַתַּנָּא דְּמִידִי דְּמִגְּנָיָא בָּהּ שָׁרֵי אוֹ לָאו אֲבָל שֶׁיִּהְא חָלוּק בֵּין כִּיפָּה לְשֵׁן שֶׁל זָהָב לָא פְּלִיגִי גַּם מנ"ל לר' יַנַּאי דְּלָמָא אפי' אִי כַּבְלָא תְּנַן לָא תָּנֵי הַתַּנָּא כִּיפָּה מִשּׁוּם דְּתָנֵי לָהּ בְּמַחֲלוֹקֶת בְּשֵׁן שֶׁל זָהָב ור' דְּפְלִיג בְּשֵׁן פְּלִיג גַּם בְּכִיפָּה כֵּיוָן דע"כ אֵין סְבָרַת ר' יַנַּאי דְּכִיפָּה וַדַּאי מִיגַּנְּיָא טְפֵי דא"כ וַדַּאי כַּבְלָא דְּעַבְדָא תְּנַן דְּאִי כִּיפָּה א"כ שֵׁן שֶׁל זָהָב מִיגַּנְּיָא טְפֵי כֵּיוָן דִּבְכִיפָּה סָתַם הַתַּנָּא דְּלָא תֵּצֵא וְשֵׁן שָׁנָה בְּמַחֲלוֹקֶת ע"כ ס"ל לְרַשִׁ"י דר"י לָאו וַדַּאי קָאָמַר אֶלָּא ר"ל דְּלָא תָּנֵי כִּיפָּה דְּמַחֲלוֹקֶ' הִיא וְלֹא הִכְרִיעַ תַּנָּא דְּמַתְנִי' כֵּיוָן דִּמְסַפְּקָ' לֵיהּ וְאֶפְשָׁר דְּהוּא שָׁרֵי וְלָא תָּנֵי הַתַּנָּא דְּמַתְנִיתִין כ"א מַאי דְּאָסוּר לכ"ע וּלְקַמָּן תָּנֵי לָהּ גַּבֵּי חָצֵר דְּהוּא שָׁרֵי לכ"ע אֲבָל בר"ה לֹא הִכְרִיעַ וְהָכִי אַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי אוֹ אֶפְשָׁר דְּשָׁנָה בְּמַחֲלוֹקֶת וְשֵׁן שֶׁל זָהָב וא"כ הָוֵי כְּמוֹ סְתָם וְאַחַ"כ מַחֲלוֹקֶת דִּלְעֵיל לֹא שָׁנָה כִּיפָּה ס"ל דְּשָׁרֵי וַהֲדַר תָּנֵי שֵׁן בְּמַחֲלוֹקֶת וה"ה כִּיפָּה כמ"ש וא"כ בְּמִשְׁנָתֵינוּ הָוֵי ס"ל בַּתְּחִלָּה דְּשָׁרֵי וְאַחַ"כ חָזַר בּוֹ וּשְׁנָאָהּ בְּמַחֲלוֹקֶת כְּמוֹ כָּל סְתָם וְאַחַ"כ מַחֲלוֹקֶת שפי' דְּחָזַר בּוֹ מִמַּה שֶּׁסָּתַם כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת ז"ל לְקַמָּן ס"פ הַמּוֹצִיא ד"ה וְהָאָמַר ר"י וכמ"ש לְקַמָּן וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ טַעַם לְדִבְרֵי התו' ז"ל לָמָּה לֹא תָּנֵי כִּיפָּה לְקַמָּן בְּמַתְנִי' בְּבָבָא דְּבַמֶּה אִשָּׁה יוֹצְאָה דַּאֲפִי' מִידֵּי דְּשָׁמְעִינַן מִדִּיוּקָ' דְּמַתְנִי' קַמָּיְיתָא הָדַר לְתָנֵי כְּמוֹ כָּבוּל דְּקָתָנֵי וְלֹא בְּכָבוּל לר"ה דְּמַשְׁמַע הָא לְחָצֵר שָׁרֵי וַאֲפִ"ה חָזַר וּשְׁנָאָהּ וְכִיפָּה לֹא הִזְכִּיר כְּלָל בָּהָא וַדַּאי דְּלָאו פְּשִׁיטָא הִיא דְּשָׁרֵי דְּהָא פְּלִיגִי בָּהּ תַּנָּאֵי גַּם הַתַּנָּא עַצְמוֹ שָׁנָה מַחֲלוֹקֶת בְּשֵׁן כמ"ש וצ"ע: שָׁם ד"ה אֵין בּוֹ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם פירש"י מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ מ וְרִיבָ"א אוֹמֵר דְּמִשּׁוּם זֶה אֵין לְהַתִּיר דְּהָתָם הַלְּבָדִים אֲסוּרִין מִפְּנֵי שֶׁהֵן שׁוּעִין כו' הָרָ"ן ז"ל הוֹסִיף בְּקֻוּשְׁיָא זוֹ דא"ל דר"ל אֵין בָּהּ כִּלְאַיִם דְּאוֹרָיְיתָא: וַאֲנִי אוֹמֵר דְּמָצִינוּ כַּיּוֹצֵא בָּזֶה בַּמִּשְׁנָה פ' בָּתְרָא דְּכִלְאַיִם דְּתָנַן אֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם כִּלְאַיִם אֶלָּא טָווּי וְאָרִיג וע"כ פֵּירוּשׁוֹ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם דְּאוֹרָיְיתָא דְּמִדְּרַבָּנָן אפי' אָרִיג לְחוּד אָסוּר כְּמוֹ שֶׁאָסוּר שׁוּעַ לְחוּד אֶלָּא ע"כ בִּלְשׁוֹן תְּנָאִים סְתָם כִּלְאַיִם הוּא דְּאוֹרָיְיתָא וְאֵין כָּאן קֻוּשְׁיָא: דַּף נ"ח ד"ה מֵתִיב רָבָא הַזּוֹג וְהָעִנְבָּל חִבּוּר פֵּ"ה מִדְּקָרֵי לָהּ חִבּוּר כו' וק' לְר"י דְּהָא מַעִיקָּרָא נָמֵי כו': נלע"ד דְּרַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּהָא לָא ס"ד דְּמַחֲמַת דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ יִהְיֶה טָמֵא אִם הָיוּ הַזּוֹג וְהָעִנְבָּל כְּלִי א' דְּוַדַּאי כְּלִי שָׁלֵם שֶׁנִּשְׁבַּ' אע"ג דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָ' כָּל כַּמָּה דְּלָא אַהֲדָרֵיהּ שֶׁבֶר כְּלִי הוּא דְּאַבַּיֵי קָאֵי ג"כ לְקַבֵּל טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא וכמ"ש לְקַמָּן בע"ה וּרְאָיָה קָצָת מפ' ר' עֲקִיבָא דְּבָעֵי ע"ז יְשָׁנָה לְאֵיבָרִי' אוֹ לֹא וְקָמַבָּעְיָא לֵיהּ לְחַד לִישָׁנָא בְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ וּבְשֶׁל חֻלְיוֹ' מִיבַּעְיָא אֲבָל בְּנִשְׁתַּבְּרָה פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּאֵין בָּהּ טֻמְאָה כמ"ש התו' ז"ל לְקַמָּן דַּף פ"ג ד"ה ע"ז מַשְׁמַע אפי' בְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ פָּשׁוּט לֵיהּ דְּשָׁרֵי בְּנִשְׁתַּבְּרָה דאל"כ לְהַאי לִישָׁנָא אַמַּאי מְבַעְיָא לֵיהּ בְּשֶׁל חֻלְיוֹת וְלֹא בְּנִשְׁתַּבְּרָה וְהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ וְכָתְבוּ התו' שָׁם דְּהָא דְּפְשִׁיטָא לָאו דְּיָלְפָא לָהּ מְנִידָה אֶלָּא בְּלֹא נִידָּה פְּשִׁיטָא לֵיהּ א"כ מַשְׁמַע דְּמִסְתָּבָרָא פְּשִׁיטָא דְּשֶׁבֶר כְּלִי אפי' הֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ לָאו כְּלוּם הוּא מִיהוּ לָאו רְאָיָה גְּמוּרָה הִיא דְּטֻמְאַת ע"ז שָׁאנֵי דְּהִיא דְּרַבָּנָן וּמַקְלִינַן בָּהּ כְּדְאִיתָא הָתָם ואע"ג דְּכָל דְּתָקוּן רַבָּנָן כו' מִיהוּ לָאו לְכָל מִילֵּי אָמְרִינַן וְאִין כָּאן מְקוֹמוֹ אֶלָּא אַבַּיֵי הָוֵי ס"ל דְּלָאו כְּלִי א' הוּא שֶׁהַזּוֹג יִקָּרֵא שֶׁבֶר כְּלִי בִּנְטִילַת הָעִנְבָּל אֶלָּא כ"א בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא וְאִם נִטְמָא זֶה לֹא נִטְמָא זֶה דְּלָא הָוֵי חֲדָא כְּלִי אֶלָּא שְׁעוֹשִׁין בְּיַחַד תַּשְׁמִישׁ אֶחָד וְקֻוְשְׁיַת הַמַּקְשָׁן הָיְתָה כֵּיוָן דְּלָא חֲזִי לְכְלוּם בִּנְטִילָ' הָעִנְבָּל לָאו מָנָא הוּא וְהָוֵי כִּכְלִי שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ כְּמוֹ אִם לֹא הָיְתָה לוֹ עִנְבָּל מֵעוֹלָם

וְלֹא מִטַּעַם שֶׁבָּר כְּלִי וּמְשַׁנֵּי אַבַּיֵּי כֵּינָן שֶׁהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ לָא דָּמֵי לַכְּלִי שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ כֵּינָן דְּשֵׁם כְּלִי הָיָה עָלָיו מֵעִיקָּרָא וְהַשְׁתָּא עֲדַיִן בְּקַל יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ' וּפָרִיךְ רָבָא דִּכְלִי א' הוּא לְעִנְיַן אִם זֶה נִטְמָא זֶה וְכֵן לְעִנְיַן הַזָּאָה וא"כ אִם נִפְרְדוּ הָוֵי שֶׁבָּר כְּלִי וּבְשֶׁבָּר כְּלִי לָא מְהַנֵּי הֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ וְזֶה נִרְאֶה מְבֹוָאָר לע"ד בִּלְשׁוֹן רַשׁ"י ז"ל אֶפְשָׁר דר"י ז"ל לֹא נ"ל לְחַלֵּק בְּהָכִי ומ"מ רַשׁ"י מְחַלֵּק בְּהָכִי וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה דְּלָא עִיֵּין דְּהַהִיא מִשְׁנָה הוּא וְזוֹ תּוֹסֶפְתָּא י"ל דְּרַשׁ"י ס"ל דְּהַרְבֵּה בָּרָיְיתוֹת הוּבְאוּ בְּתַלְמוּד דְּלָא נוֹדַע מְקוֹמ' אַיּוֹ כִּי אֵינָם שְׁנוּיִים בַּתּוֹסֶפְתָּא שֶׁלָּנוּ וכה"ג כָּתְבוּ התו' פ' ר' עֲקִיבָא דַּף פ"ג ד"ה הַזָּב וְכֵן אִיכָּא בָּרָיְיתוֹת בַּתּוֹסֶפְתָּא שֶׁלָּנוּ נָגֶד הַתַּלְמוּד שֶׁלָּנוּ כמ"ש ר"י לְקַמָּן ד"ה אֶלָּא אָמַר רָבָא וּלְכָךְ אֵין לִבְנוֹת יְסוֹד עַל תּוֹסֶפְתָּא שֶׁלָּנוּ דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּרָבָא יָדַע בָּרָיְיתָא דְּתָנוּ גַּבֵּי הֲדָדֵי דַּאֲפִילּוּ הַתַּלְמוּד עַצְמוֹ מָצִינוּ דְּפָרִיךְ רֵישׁ פ' הַמַּפְקִיד מִידֵּי גַּבֵּי הֲדָדֵי תַּנְיָא שַׁאֵילְתִּינְהוּ לְתַנָּאֵי דְּבֵי ר' חִיָּיא וְרַבִּי אוֹשַׁעְיָא.

וְאָמְרִי גַּבֵּי הֲדָדֵי תַּנְיָא ה"נ אע"ג דַּאֲנַן לָא יָדְעִינַן רָבָא יָדַע וַאֲפִי' תי' דְּהִיא בָּרָיְיתָא בַּתּוֹסֶפְתָּא כָּתְבוּ לְקַמָּן דְּלִיתֵיהּ לְהַהִיא בָּרָיְיתָא כִּכְתָבָהּ וְכִלְשׁוֹנָהּ שֶׁהוּבְאָה, בַּתַּלְמוּד אֶלָּא תַּנְיָא בַּתּוֹסֶפְתָּא אחר' עַיֵּין לְקַמָּן שָׁם ד"ה אֶלָּא אָמַר רָבָא פֵּ"ה דְּטֻמְאָה לֹא פָּרַח הֵימֶנָּה וק' לר"י כו' רָאִיתִי לְתָרֵץ תְּחִלָּה קֻשְׁיָא הַשְּׁנִיָּה שֶׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל דְּלִטֻמְאָה יְשָׁנָה שֶׁהָיְתָה שֶׁלֹּא תִּפְרַח מְהַנֵּי שַׁפִּיר טַעְמָא דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ בְּלֹא טַעְמָא דְּרָאוּי לְהַקִּישׁוֹ כִּדְאַשְׁכְּחַן בַּמִּטָּה כו': וַאֲנִי אוֹמֵר דְּיֵשׁ לְיַשֵּׁב קֻשְׁיָא זוֹ מֵהָא דְּאָמְרִינַן פ"ק דְּסוֹכָּה דַּף ט"ז דְּמִטָּה מְטַמֵּאת אֲבָרִים כו' רַב חָנָן כְּגוֹן־אֲרוֹכָהּ וּשְׁתֵּי כְּרָעֶיהָ וּפָרִיךְ לְמַאי חֲזִי לְאַסְמְכִינְהוּ אַגַּבָּא וּלְמִיתָּ' עֲלַיְיהוּ וּמִישְׁדָּא אַשְׁלֵי.

הֲרֵי שֶׁגַּם מִטָּה אֵינָהּ טְמֵאָה אא"כ רְאוּיָה לְמְלַאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה. וא"כ לָא קַשְׁיָא מִידֵּי דְּהָא דְּאָמְרִינַן דְּמָטָה טְמֵאָה אא"כ נִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה.

הַיְינוּ בַּאֲרוֹכָהּ וּשְׁתֵּי כְּרָעַיִם דְּחָזְיָא לִמְלַאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה וְאַפֵּ"ה אִם נִגְנְבָה אוֹ אָבְדָה טְהוֹרָה וְאָפְשָׁר דְּבָעֵינַן תַּרְתֵּי מֵעֵין מְלַאכָה רִאשׁוֹנָה וְגַם הֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ אֲבָל אִם אֵין הֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ אע"ג דַּעֲבִיד מֵעֵין מְלַאכָה רִאשׁוֹנָה כֵּינָן דְּלָא עֲבִיד מְלַאכָה רִאשׁוֹנָה מַמָּשׁ טְהוֹרָה וְכֵן כָּתְבוּ התו' עַצְמָן שָׁם דַּף ט"ו ד"ה בַּאֲרוֹכָה דְּהָא דְּאָמְרִינַן דַּאֲרוֹכָה וּשְׁתֵּי כְּרָעַיִם טְמֵאָה הַיְינוּ בְּשֶׁל אָדָם א' דְּסוֹפוֹ לַחֲזוֹר וּלְחַבְּרָהּ אֲבָל שֶׁל אַחִין וְשׁוּתָּפִין אִי נִגְנְבָה אוֹ אֲבֵדָה אפי' אֲרוֹכָה וּשְׁתֵּי כָּרְעֵיָ' טְהוֹרָה וּכְרַע אֶחָד אפי' בְּאָדָם אֶחָד טְהוֹרָה כַּמְבֹוָאָר שָׁם בתו' ואע"ג דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ וכ"כ התו' פ' ג' שֶׁאָכְלוּ בְּהַהִיא דְּסֵוְפָּה דְּקָאָמַר בַּאֲרוֹכָה כו' מַיְירִי בְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ הֲרֵי מְבֹוָאָר דַּאֲפִי' בְּאָדָם אֶחָד וְהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ אֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶלָּא אֲרוֹכָה וש"כ דְּחָזְיָא לִמְלַאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה דְּלָא כִּדְבְרֵי ר"י דְּכָאן וְכֵן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בפי' הַמִּשְׁנָיוֹת פ"ח דְּכֵלִים אַמִּשְׁנָה דְּמָטָה שֶׁנִּגְנְבָה חֲצִיָּהּ כו' דַּאֲפִי' בַּאֲרוֹכָה וּשְׁתֵּי כְּרָעַיִם טְהוֹרָה וּמִשְׁנָה זוֹ דְּמִטָּה שֶׁנִּגְנַגְּבָה קָאֵי אַמִּטָּה טְמֵאָה וְאַחַ"כ נִגְנְבָה וּטְהוֹרָה דְּקָאָמַ' הַיְינוּ דִּפְרַח לַהּ טֻמְאָה מִינַּהּ כמ"ש רַשׁ"י בְּהֶדְיָא פ' ג' שֶׁאָכְלוּ וְכֵן מוּכָח הָתָם בִּשְׁמַעְתָּ' דְּמַיְיתֵי לָהּ אַהָא דְּפָרַח זִימּוּן שֶׁהָיָה לָהֶם בַּתְּחִלָּה מִינַּיְיהוּ ה"נ פָּרַח לַהּ טֻמְאָה מִינַּהּ: וְאֵין לוֹמַר דְּהַתּוֹסֶפוֹת ס"ל דְּמַתְנִיתָא לָא קָאֵי אַטֻּמְאָה יְשָׁנָה כ"א לְקַבֵּל טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא וְלָכֵן אוֹקְמוּהָ בַּאֲרוֹכָה וּשְׁתֵּי כְּרָעַיִם דְּאִי לָאו הָכִי אֲפִילּוּ בְּאָדָם אֶחָד לָא הָוֵי מְקַבֵּל טֻמְאָה כֵּינָן דְּלָא חָזְיָא לִמְלַאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה דִּלְעִנְיַן טֻמְאָה לְהַבָּא בָּעֵינַן מֵעֵין

מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה כמ"ש בְּכָאן וְכֵן מַשְׁמַע הָתָם קָצָת דְּקָאֵי אַלְהַבָּא וְאַהָא קָתָנֵי דְּמַטְמְאָה אֲבָרִים דְּמַשְׁמַע דְּמְקַבֶּלֶת טֻמְאָה אֲבָרִים וְאַהָא פִּי' רַב חָנָן בַּאֲרוּכָה כוּ' דא"כ מנ"ל לר"י הָכָא דְּלְעִנְיַן טֻמְאָה יְשָׁנָה לָא בָּעֵינַן מַעַיִן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מַהָא מַתְנִי' דְּמַטָּה שְׁנִגְנְבָה כוּ' כֵּיוָן דְּמַתְנִי' אַלְהַבָּא קָאֵי וְהָתָם בָּעֵינַן מַעַיִן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה דַּאֲפִילּוּ נֹאמַר דס"ל דְּקָאֵי אַתַּרְוַיְיהוּ מ"מ מנ"ל לר"י לְמֵידַק מֵהָתָם דְּלְמָא כְּמוֹ דְּלְעִנְיַן לְהַבָּא קָאֵי הַדִּיוּק דַּוְוקָא אַאֲרוּכָה וּשְׁתֵּי כִּרְעֵיָ' הוּא דְּטָמֵא א' דְּחָזֵי לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה הָא לָאו הָכִי לָא כמ"ש לְעֵיל ה"ה לְעִנְיַן טֻמְאָה יְשָׁנָה וא"כ לְהָכִי תְּנַן בְּמַתְנִי' נִגְנְבָה אוֹ אֲבֵדָה כוּ' דְּאָז טְהוֹרָה אֲפִילּוּ בַּאֲרוּכָה הָא אְפְשָׁר לְהַחֲזִירָהּ טְמֵאָה בַּאֲרוּכָה דַּוְקָא כְּמוֹ בְּלְהַבָּא וְעָלָה בְּיָדֵינוּ ג"כ סְיָיעְתָּא לְסְבָרָא שֶׁכָּתַבְנוּ דְּבָעֵינַן תַּרְתֵּי דְּגַם לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת צ"ל סְבָרָא זוֹ בְּלְהַבָּא לְפָחוֹת דְּהָא חָדָא לָא מְהַנֵּי כמ"ש ה"ה לְדִידַן אפי' בְּעֵבֶר נָמֵי וּלְפִי מַה שֶׁכָּתַבְנוּ הָרַוְוחְנוּ אַדְּרַבָּא רְאָיָה מִשָּׁם לְדִבְרֵי רַשְׁ"י דס"ל דְּגַם אִם עוֹשֶׂה מַעַיִן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה אֵינוֹ מְטַמֵּא לְהַבָּא דְּהָא הָתָם עֲבִיד מַעַיִן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה וְאַפְּ"ה לֹא מְטַמֵּא לְהַבָּא אא"כ חָזְרוּ וַחֲבָרוֹ הָא הֶחֱזִירוּהָ וְלֹא חִבְּרוּהָ אע"ג דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ וְגַם עֲבִיד מַעַיִן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה אֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה וּכְמוֹ שֶׁמֵּבִיא ר"י רְאָיָה מִשָּׁם דְּלְעִנְיַן לְהַבָּא לָא מְהַנֵּי הֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ ה"ה לְפֵירוּשִׁי יֵשׁ לְהָבִיא רְאָיָה מִשָּׁם דַּאֲפִילּוּ מַעַיִן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה לָא מְהַנֵּי.

ועי"ל דְּלִשְׁיטַת רַשְׁ"י ס"ל לְתַלְמוּדָא דְּמַאי דְּקָתָנֵי בְּמַתְנִי' נִגְנְבָה אוֹ אֲבֵדָה כוּ' הַיְינוּ מְשׁוּם סֵיפָא דְּמַתְנִי' דְּקָתָנֵי הֶחֱזִירוּהָ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא וְדַוְקָא בְּנִגְנְבָה אֵינָהּ מְטַמְּאָה כ"א לְהַבָּא וְלֹא לְמַפְרֵעַ דְּפָרַח לָהּ טֻמְאָה מִינַּיְיהוּ כִּדְאָמְרִינַן פ' ג' שֶׁאָכְלוּ מְשׁוּם דְּהָוֵי כְּנִשְׁבְּרָה כֵּיוָן שֶׁנִּגְנְבָה וְאֵין סוֹפוֹ לְהַחֲזִירָהּ אֲבָל בְּאָבַד וְלֹא נִגְנְבָה אִם הֶחֱזִירָהּ חָזְרָה לְטֻמְאָתָהּ הוֹאִיל וְהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הֶחֱזִירָהּ טְהוֹרָה אִם אֵינָהּ עוֹשָׂה מְלָאכָתָהּ הָרִאשׁוֹנָה: וְקוֹשְׁיָא רִאשׁוֹנָה שֶׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל דְּלָמָּה לֹא יְקַבֵּל טֻמְאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא כֵּיוָן דְּנִפְחֲתַת פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר.

גַּם מַה שֶּׁכָּתַב דְּדָחֲקוּ לְרַשְׁ"י לְפָרֵשׁ כֵּן מְשׁוּם דמ"ש מִכְּשֶׁלֹּא הָיָה לוֹ עִנְבָּל מֵעוֹלָם כוּ' לע"ד לֹא הֻצְרְכוּ דָּבָר זֶה כְּלָל דְּהָא לְשִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל, ע"כ פֵּירוּשׁוֹ מֻכְרָח דאל"כ אֵיךְ מְתָרְצָא בָּרַיְיתָא דְּהַזּוֹג וְהָעִנְבָּל חִבּוּר דְּמַשְׁמַע דְּאִם נִפְרְדוּ הָוֵי לֵיהּ שֶׁבֶר כְּלִי וְלֹא מְקַבֵּל טֻמְאָה לֹא הַזּוֹג וְלֹא הָעִנְבָּל וְאִי מְהַנֵּי טַעְמָא דְּהַקְשָׁה לְקַבֵּל טֻמְאָה לְהַבָּא א"כ לָאו שֶׁבֶר כְּלִי הוּא אֶלָּא כְּלִי שֶׁלֵּם הוּא לְגַמְרֵי כמ"ש ר"י וְזֶה דְּחָקוּ לְרַשְׁ"י לְפָרֵשׁ כֵּן וא"כ כֵּיוָן דְּלִשְׁיטָתוֹ צָרִיךְ ע"כ לְפָרֵשׁ כֵּן א"כ יֵשׁ לְיַשֵּׁב קוּשְׁיַת ר"י דס"ל לְתַלְמוּדָא דאע"ג דְּלְעִנְיַן דְּפָרַח טֻמְאָה מְהַנֵּי טַעְמָא דְּהִקְשָׁה אֲבָל לְעִנְיַן לְהַבָּא לָא מְהַנֵּי כֵּיוָן דְּאֵינוֹ רָאוּי לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מַמָּשׁ וְלָא דָּמֵי לְפָחוֹת מִמּוֹצִיא רִמּוֹן דְּהָתָם רָאוּי לְגַמְרֵי לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה דאע"ג דְּבַתְּחִלָּה נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן זֵתִים וְהַשְׁתָּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן זֵתִים כ"א רִמּוֹנִי' מ"מ חָדָא תַּשְׁמִישׁ הוּא וְכָל כְּלֵי בַּעַל הַבַּיִת חֲזֵי לְשַׁמֵּשׁ בּוֹ הַכֹּל דְּאִם לֹא יִהְיֶה רָאוּי לְזֵתִים יְשַׁמֵּשׁ בּוֹ רִמּוֹנִים אֲבָל הָקְשָׁה דְּהָתָם לָא דָּמֵי לְהַקְשָׁה דְּעִנְבָּל אֶלָּא לְעִנְיַן טֻמְאָה יְשָׁנָה מְהַנֵּי דְּלָא הָוֵי שֶׁבֶר כְּלִי לְגַמְרֵי לֹא שַׁיְיכָא כְּכְלִי יְשָׁנָה שֶׁלֵּם לְקַבֵּל טֻמְאָה וְכֵיוָן דְּדַוְקָא דְּרַשְׁ"י מִן סוּגְיָא דְּתַלְמוּדָא ע"כ צ"ל סְבָרָא זוֹ אֶלָּא דר"י ס"ל הַהִיא יא דְּהַזּוֹג וְהָעִנְבָּל כפי' הָרַב פּוֹרַת לְעֵיל וּלְדִידֵיהּ לָא קַשְׁיָא מִידֵי אֲבָל רַשְׁ"י קָאֵי לְשִׁיטָתוֹ: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּיוָן דְּלְרָבָא מַיְירֵי הַזּוֹג וְהָעִנְבָּל חִבּוּר לְעִנְיַן לְהַבָּא וְנִיטְּלוּ עִינְבְּלֵיהֶן כוּ' מַיְירֵי לְעִנְיַן לְעֵבֶר א"כ מַאי מַקְשֶׁה רָבָא לְאַבַּיֵי דְּלְמָא גַּם אַבַּיֵי לֵימָא הָכִי דְּסְבָרָא דִּידֵיהּ דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ מְהַנֵּי

לְעִנְיַן לְעַבֵּר וְלֹא לְהַבָּא די"ל דס"ל לְרָבָא דְּבִסְבָרָא זוֹ אֵין לְחַלֵּק דְּכֵינָן דְּמְהַנֵּי סְבָרָא דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ לְעִנְיַן עֵבֶר אע"ג דְּאֵינוֹ רָאוּי לִכְלוּם לִסְבָרַת אַבַּיֵי אַלְמָא הָוֵי כְּאִלּוּ לֹא נִשְׁבַּר כְּלָל וא"כ ה"ה לְעִנְיַן לְהַבָּא אֲבָל לְרָבָא הָוֵי שֶׁבֶר מ"מ לָא הָוֵי שֶׁבֶר גָּמוּר אֶלָּא בְּפָחוֹת מִמּוֹצִיא רְמוֹן וּמְהַנֵּי שֶׁלֹּא תִּפְרַח אֲבָל לָא הָוֵי כִּכְלֵי שָׁלֵם לְגַמְרֵי כמ"ש לְעֵיל וּגְדוֹלָה מִזֹּאת כָּתַב הָרַב פּוֹרָת זַ"ל בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"ם זַ"ל דְּלְאַבַּיֵי אִם נִטְמָא א' מֵהֶם אפי' כְּשֶׁהֵן נִפְרָדִין נִטְמָא גַּם הַשֵּׁנִי דְּלְאַבַּיֵי חָשִׁיב כְּמְחֻבָּר לְגַמְרֵי מִטַּעַם דְּכָתְבִינָא וכ"ש שי"ל לְרַשְׁ"י דְּאֵין לְחַלֵּק לְאַבַּיֵי בֵּין לְעֵבֶר וּלְהַבָּא כֵּינָן דְּכְשֶׁלֵּם חָשִׁיב לֵיהּ וְלֹא ס"ל כר"י דְּאָמַר דְּטַעֲמָא דְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ מְהַנֵּי לְעֵבֶר וְלֹא לְהַבָּא אֶלָּא ס"ל לְרַשְׁ"י דְּאִם מְהַנֵּי לְעֵבֶר מְהַנֵּי ג"כ לְהַבָּא כמ"ש: ד"ה וְאֵין אוֹמְרִים בְּטָמֵא מֵת כו' וק' לר"י לָמָּה לֵיהּ לְאֻתּוּיֵי בָּרְיְיתָא דְּתַרְקַב כֵּינָן דְּלָא שַׁיְיכָא לְמִילְתֵי' דר"א ור"י: ולעד"נ דְּגַם לְרַשְׁ"י הָוֵי טַעְמָא דר"א דְּאָמַר דְּדָוֵק' בְּמִדְרָסוֹת אָמְרִינַן עַמּוּד וְנַעֲשָׂה מְלָאכְתֵּינוּ וְלֹא בְּמֵת מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן דְּבְמִדְרָס דְּגַלֵּי קְרָא גַּלֵּי אֲבָל לֹא בְּמֵת דְּגַם עַמּוּד וְנַעֲשָׂה מְלָאכְתֵּינוּ דְּסוֹף טֻמְאָה יָלְפִינַן מֵאֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב דְּכִי הֵיכִי דְּבִתְחִילַּת טֻמְאָה לָא רַבִּי קְרָא כ"א כְּלֵי הַמְיֻחָד לִישִׁיבָה דְּאִם אֵינוֹ מְיֻחָד כ"א לִמְלָאכָה נִמְצָא כְּשֶׁיּוֹשֵׁב עָלָיו אֵינוֹ רָאוּי לִמְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה אֶלָּא צָרִיךְ לַעֲמוֹד אֲבָל כְּשֶׁיּוֹשֵׁב א"א לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה עִם יְשִׁיבָתוֹ לֹא טְמֵאָה הַתּוֹרָה כֵּינָן דְּבִשְׁעַת קַבָּלַת טֻמְאָה אֵינוֹ רָאוּי לִמְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה ה"ה בְּסוֹף טֻמְאָה אִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה מְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה כֵּינָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מְלָאכָה הָרִאשׁוֹנָה טְהוֹרָה וס"ל לר"א דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּבָעֵינַן מְיֻחָד לִישִׁיבָה מִשּׁוּם דְּאָז הָוֵי מְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה משא"כ אִם אֵינוֹ מְיֻחָד א"כ מִישִׁיבָה מְבַטֶּלֶת מְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה וַאֲנַן בָּעֵינַן שֶׁתְּהֵא עוֹשָׂה מֵעֵין מְלָאכָה בִּשְׁעַת קַבָּלַת טֻמְאָה ונ' דְּדָיֵיק לָהּ ר"א מִדְּלָא מַפִּיק בְּבָרְיְיתָא בְּקֻצָרָה מִדְּכְתִיב אֲשֶׁר יָשַׁב מַשְׁמַע שֶׁיָּשַׁב עָלָיו תָּמִיד וְהַיְינוּ מְיֻחָד לִישִׁיבָה וּלְמַאי הִלְכְתָא תָּנֵי הַתַּנָּא וְהִזְכִּיר כְּלָל עַמּוּד וְנַעֲשָׂה מְלַאכְתֵּינוּ מַה לִּי לִמְלָאכָה הָרִאשׁוֹנָה כְּלָל וּלְהַעֲמִידוֹ כְּלָל אֶלָּא ש"מ דְּטַעְמָא דְּתַנָּא דְּטַעְמָא דְּבָעֵינַן רָאוּי לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה וּבִשְׁעַת יְשִׁיבָה אֵינָהּ רְאוּיָ' אא"כ עוֹמֵד וְאֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ מְיֻחָד לִישִׁיבָה אֶלָּא מִשּׁוּם מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה וא"כ ה"ה בְּסוֹף טֻמְאָה אִם נִשְׁבַּר הֲרֵי נִטְהַר מִטֻּמְאָתוֹ מִטַּעַם מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה טָמֵא מֵחֲמַת מְלָאכָה הַשְּׁנִיָּה וְהָוֵי כְּאִלּוּ מְקַבֵּל טֻמְאָה הַשְׁתָּא מֵחֲמַת מְלָאכָהַהַשְּׁנִיָּה וְכִי אֵינוֹ רָאוּי לִמְלָאכָה הָרִאשׁוֹנָה בְּעֵת קַבָּלַת הַטֻּמְאָה טָהוֹר וא"כ בְּמֵת דְּלֹא מִיעֵט רַחֲמָנָא בִּתְחִילַּת טֻמְאָה ה"ה בַּסּוֹף לָא בָּעֵינַן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה ור"י ס"ל דאע"ג דְּבִתְחִלַּת טֻמְאָה לָא בָּעֵינַן בְּמֵת בְּסוֹף טֻמְאָה בָּעֵינַן דִּתְחִילַּת טֻמְאָה לָא מַחֲתִינַן לֵהּ לְטֻמְאָה אא"כ רְאוּיָה לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה אֲבָל בְּסוֹף טֻמְאָה לָא מַסְקִינַן לָהּ מִטֻּמְאָה אע"ג דְּאֵינָהּ רְאוּיָה וכה"ג מֻחְלָקִינַן רֵישׁ פ"ק דְּנִידָּה דַּף ג'.

וְנִרְאֶה עוֹד דר"א ור"י פְּלִיגִי בְּהָא דר"א סָבַר דְּהַטַּעַם דְּהַמְּעִיטָה בְּמִדְרָס מִשּׁוּם מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה כמ"ש וא"כ מִדְּרָס דְּגַלֵּי גַּלֵּי אֲבָל בְּמֵת דְּלָא בָּעֵינַן מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה בִּתְחִילַּת טֻמְאָה ה"ה בַּסּוֹף אֲבָל ר"י סָבַר דְּטַעֲמָא דְּמַעֲטֵיהּ תּוֹרָה הוּא כְּפָשְׁטָהּ דְּבָרְיְיתָא דְּבָעֵינַן מְיֻחָד לִישִׁיבָה לֹא מִטַּעַם דְּאֵינָהּ רְאוּיָה לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה וְדָבָר זֶה מִיעֲטָהּ הַתּוֹרָה בְּמִדְרָס דַּוְקָא לֹא בְּמֵת אֲבָל מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה בָּעֵינַן בְּכֹל מָקוֹם אֲפִילּוּ בְּמֵת כֵּינָן דְּהַמִּיעוּט דְּמִדְרָס מְשׁוּם מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה לֵיכָּא לְחַלֵּק בֵּין מִדְרָס לְמֵת בְּהַאי דִּינָא דְּסָבְרָא הוּא דִּבְכָל מָקוֹם בָּעֵינַן רָאוּי לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה.

וכ"ת תִּקְשֶׁה לר"י כֵּינָן דְּבָעֵי מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מִסְּבָרָא לָמָּה לִי קְרָא דִּמְיַוֵּחַד לִישִׁיבָה תִּיפּוֹק לִי' מִטַּעַם מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה וכמ"ש. לָא הִיא דְּגַבֵּי תַּרְקַב רְאוּיָה הִיא לְמָלָאכָה רִאשׁוֹנָה אִם עוֹמֵד משא"כ בְּסוֹף טֻוְמְאָה דְּאֵינוֹ רָאוּי כְּלָל אֶלָּא דר"א דס"ל הַטַּעַם מִשּׁוּם מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מַיְתֵי לֵהּ מק"ו דְּמַה תַּרְקַב שֶׁרְאוּיָה אִם עוֹמֵד לִמְלָאכָה רִאשׁוֹנָה אַפֵּ"ה כֵּינָן דְּבִשְׁעַת קַבָּלַת הַטֻּוְמְאָה אֵינָהּ רְאוּיָה טְהוֹרָה כ"ש סוֹף טֻוְמְאָה דְּאֵינָהּ רְאוּיָה כְּלָל.

ור"י ס"ל דְּאֵין הַטַּעַם אֶלָּא מִשּׁוּם מְיַוֵּחַד לִישִׁיבָה דְּמִשּׁוּם מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מִקְּרֵי רְאוּיָה כמ"ש אֲבָל סוֹף טֻוְמְאָה דְּאֵינוֹ רָאוּי כְּלָל טָהוֹר וא"כ כֵּינָן דר"א ור"י עִיקַּר פְּלוּגְתַּיְיהוּ בִּדְרָשָׁה דְּבָרַיְיתָא מַיְתֵי לָהּ וַאֲפִי' לְלָשׁוֹן רִאשׁוֹן מ"מ טַעְמָא דר"א מִדְּרָשָׁה דְּבָרַיְיתָא וּלְהָכִי מַיְתֵי לָהּ דע"כ צ"ל גַּם לפי' ריב"א ז"ל לָמָּה מַיְתֵי הַבָּרַיְיתָא וַהֲלֹא בְּלֹא הַבָּרַיְיתָא הָוֵי פֵּירוּשָׁא דְּמִלְּתָא דר"א ור"י כֵּן אֶלָּא ע"כ כֵּינָן דְּבָרַיְיתָא שָׁיְיכָא לְמִילְּתָ' דר"א ור"א קָאֵי אַבָּרַיְיתָא א"ש ה"ה לְרַשְׁ"י ז"ל דְּדֶרֶךְ הַתַּלְמוּד לְפָרֵשׁ הֵיטֵב כְּדֵי לְהָבִין דִּבְרֵי הָאָמוֹרָאִים אַהֵיָא קַיְימָא כְּדַאֲשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֵּוכְתֵי ה"ה לְרַשְׁ"י ז"ל קָאֵי ר"א אַבָּרַיְיתָא וְשָׁיְיכָא מִילְּתֵיהּ לַבָּרַיְיתָא וְכֵן מוּכָח מִקּוּשְׁיַת ר"י שֶׁהִקְשָׁה דְּבָרַיְיתָא דְּתַרְקַב לָא שָׁיְיכָא לְמִילְּתֵיהּ דר"א ור"י מַשְׁמַע אִי שָׁיְיכָא ל"ק מִידִי: וּבֶאֱמֶת פְּלִיאָה בְּעֵינַי לְדִבְרֵי ר"י דס"ל דְּבָרַיְיתָא דְּתַרְקַב לְרַשְׁ"י לָא שָׁיְיכָא לְמִילְּתֵי' דר"א א"כ לָמָּה לֹא הִקְשָׁה ר"י לְרַשְׁ"י דִּלְמָא מְחַלֵּק ר"א בֵּין מִדְרָשׁוֹת לְמֵת כֵּינָן דְּדִינָא דְּבָרַיְיתָא לָא שָׁיְיכָא לְהַאי דִּינָא א"כ מנ"ל לר"א דְּבָעֵינַן מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה בְּמִדְרָס יוֹתֵר מִבְּמֵת.

ועי"ל עַל קֻוּשְׁיַת ר"י דִּבְלָא בָּרַיְיתָא אֵין לְהַקְשׁוֹת דר"י אדר"י דְּדִלְמָא כִּי אר"י דְּבָעֵינַן מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה לְעִנְיַן טֻוְמְאָה לְהַבָּא אֲבָל לְטַהֵר מִטֻּוְמְאָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה לָא בָּעֵינַן מֵעֵין מְלָאכָה הָרִאשׁוֹנָה דכה"ג מְחַלֵּק רַשְׁ"י כ"ש לְעֵיל וְכֵן ר"י עַצְמוֹ בְּדִבּוּר אֶלָּא אָמַר רָבָא שֶׁכָּתַב דִּלְעִנְיַן שֶׁלֹּא תִּפְרַח טֻוְמְאָה מִגַּוֵּיהּ סַגִּי בְּהֶדְיוֹט יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ בְּלֹא טַעְמָא דְּהִקְשָׁה וְלָא בָּעֵי רָבָא טַעְמָא דְּהַקְשָׁה כ"א לְטַמֵּא לְהַבָּא וְלָכֵן הֵבִיא הַבָּרַיְיתָא דְּתַרְקַב.

וא"כ ר"א דְּקָאָמַר אוֹמֵר בְּמִדְרָסוֹת כו' ע"כ גַּם אַסּוֹף טֻוְמְאָה קָאָמַר דְּאִי אַתְּחִילַת טֻוְמְאָה בָּרַיְיתָא הִיא כֵּינָן דְּקָתָנֵי בַּבָּרַיְיתָא דְּבָעֵינַן מְיַוֵּחַד א"כ שלש' עַל שלש' שֶׁנֶּחְלְקוּ וְאֵינוֹ רָאוּי לְמִדְרָס פְּשִׁיטָא דְּטָהוֹר דְּמַה תַּרְקַב דְּרָאוּי לְמִדְרָס אֶלָּא דְּאֵינוֹ מְיַוֵּחַד לָכָךְ טָהוֹר וכ"ש זֶה שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְמִדְרָס וְהָא פְּשִׁיטָא דְּאֵין סְבָרָא לוֹמַר דִּבְשִׁבִיל שֶׁהָיָה רָאוּי לְמִדְרָס קוֹדֶם שֶׁנֶּחְלַק ס"ד דִּיהֵא טָמֵא דְּהָא מֵהֵי תִּיתֵי כֵּינָן שֶׁעַתָּה אֵינוֹ רָאוּי אֶלָּא ע"כ ר"א אַטֻּוְמְאָה יְשָׁנָה קָאֵי.

וְאֵין לוֹמַר דר"א לָא בָּעֵי לְחַדֵּשׁ שׁוּם דָּבָר אֶלָּא קָאֵי אַבָּרַיְיתָא לוֹמַר דְּדִינָא דְּבָרַיְיתָא הָוֵי דַּוְקָא בְּמִדְרָס וְלֹא בְּמֵת דא"כ הל"ל ל"ש אֶלָּא בְּמִדְרָסוֹת וּמִדְּקָאָמַר בְּמֵימְרָא בִּפְנֵי עַצְמָהּ אוֹמֵר בְּמִדְרָסוֹת כו' מַשְׁמַע דה"ק דִּבְמִדְרָס אוֹמְרִים בְּכָל מָקוֹם עַמּוּד וְנַעֲשָׂה הֵן בְּתַחְלַת טֻוְמְאָה הֵן בְּסוֹף טֻוְמְאָה משא"כ בְּמֵת לָא אָמְרִינַן בְּשׁוּם דֵּוכְתָּא וְזֶהוּ כַּוָּנַת רַשְׁ"י שֶׁכָּתַב בד"ה אוֹמֵר בְּמִדְרָסוֹת בֵּין בְּתַחְלַת טֻוְמְאָה נִרְאֶה שֶׁכֵּינָן לְמַה שֶׁאָמַרְתִּי דְּמִדְּקָאָמַר ר"א בְּהַאי לִישָׁנָא מַשְׁמַע שֶׁבָּא, לְהַשְׁמִיעֵנוּ בְּכָל מָקוֹם.

ומ"מ נִרְאֶה לָשׁוֹן רִאשׁוֹן יוֹתֵר. מִשּׁוּם הַקֻּוּשְׁיָא שֶׁהִקְשֵׁיתִי דְּלָמָּה מְחַלֵּק ר"א בְּסוֹף טֻוְמְאָה בֵּין מִדְרָס לְמֵת כֵּינָן דְּלָא שָׁיְיכָא מִילְּתֵיהּ דִּידֵיהּ לַבָּרַיְיתָא א"כ לֵיכָּא לְמִפְרְכָא לְמִדְרָס יוֹתֵר מִלְּמֵת וְלָפְיָנַן מִדְּרָשָׁה דְּבָרַיְיתָא א"כ אִיתְּרַצָה בְּקוֹצֶר דְּשָׁיְיכָא מִילְּתֵיהּ דר"א לַבָּרַיְיתָא

כמ"ש בְּלָשׁוֹן רִאשׁוֹן: שָׁם ד"ה בְּשָׁעָה שֶׁבּוֹרֵחַ כו' וְתֵימָא א"כ יִטְמָא מִדָּרָס דְּתַנְיָ' בַּתּוֹסָפְתָּא כו'.

נלע"ד לְיַישֵׁב כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן ס"פ דַּף ס"ו גַּבֵּי סַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין ד"ה וְהָא לָאו לְהִילּוּכָא עֲבִיד שֶׁתִּירֵץ ר"י ז"ל דְּסַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין אע"פ שֶׁמְּהַלֵּךְ בּוֹ בְּשָׁעַת מְלָאכָה מ"מ הוֹאִיל וְאֵינוֹ עָשׂוּי כְּלָל לִנְעִילָה כ"א לִשְׁמוֹר מִנְּעָלָיו שֶׁלֹּא יִשְׁרְפוּ בְּסִיד לָאו לְהִילּוּכָא עֲבִיד וא"כ גַּם סַנְדָּל שֶׁל מַתֶּכֶת אֵינוֹ עָשׂוּי לִנְעִילָה כ"א לִשְׁמוֹר אוֹתוֹ מִן הַקּוֹצִים וְהַבַּרְקָנִי' שֶׁלֹּא יַזִּיקוּהוּ בִּמְרוּצָתוֹ וַאֲפִי' נֶאֱמַר דְּלָא דָּמֵי דְּהָתָם אֵינוֹ עָשׂוּי כ"א לִשְׁמוֹר מִנְּעָלָיו משא"כ הָכָא כֵּיוָן שֶׁשּׁוֹמֵ' אֶת רַגְלוֹ הָוֵי כְּמוֹ מִנְעָל שֶׁכָּל מִנְעָל אֵינוֹ עָשׂוּי כ"א לְהָגֵן וְהָוֵי נְעִילָה: מ"מ נִרְאֶה לְתָרֵץ לְדַמּוֹת לְהָא דְּכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹ' דַּף הַנַּ"ל ד"ה טְמֵא מִדָּרָס שֶׁמַּה שֶׁלֹּא הוּדוּ לוֹ וס"ל דְּסַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין טָהוֹר מִן הַמִּדָּרָס הָוֵי טַעְמָא הוֹאִיל וְאֵין רְגִילִין לַעֲשׂוֹת מִנְעָל לְהִילּוּךְ כְּמוֹתָן אֵינוֹ טְמֵא מִדָּרָס וְאָתְיָא בָּרַיְיתָא דְּתוֹסָפְתָּ' כר' יוֹסִי דְּהָתָם אוֹ ר"י ב"נ.

וְאֵין זֶה דּוֹחֵק דְּהָא כָּתַב הָרַשְׁבָּ"ם וְז"ל לִפְנֵי זֶה ד"ה סַנְדָּל שֶׁל בְּהֵמָה דְּגַרְסִינַן וְשֶׁל מַתֶּכֶת ופירש"י שֶׁל סַיָּידִין וא"כ אָתְיָא בָּרַיְיתָא כר"ע אוֹ כר"מ דְּלִקַמָּן דר"י פְּלִיג עָלֶיהָ כִּדְאִיתָא לִקַמָּן. וְאֶפְשָׁר דִּבְהָא אפי' ר"ע מוֹדֶה דע"כ לֹא אָמַר אֶלָּא בְּסַנְדָּל שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל קַשׁ דְּמִקְרֵי מִנְעָל לְדִידֵיהּ דס"ל דְּעוֹשִׂין מִנְעָלִין כְּאִלּוּ אֲבָל שֶׁל מַתֶּכֶת אפי' ר"ע מוֹדֶה דְּאֵין שְׁמוֹ מִנְעָל וְאֵין עוֹשִׂין כְּמוֹתָם וְזֶהוּ שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ"ם דִּלְעֵיל: ועי"ל ע"פ מַה שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם ע"ב ד"ה קִישׁוּרֵי שֶׁתִּירֵץ ר"י דְּכֵיוָן שֶׁאֵינָם עֲשׂוּיִם אֶלָּא לָלֶכֶת דֶּרֶךְ הַעֲבָרָה בְּטִיט אֵינוֹ טְמֵא מִדָּרָס ה"נ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי כ"א דֶּרֶךְ הַעֲבָרָה בְּקוֹצִים טָהוֹר מִן הַמִּדָּרָס וּלְשִׁיטַת רַשׁ"י לְעֵיל נִרְאֶה לְיַישֵׁב עוֹד דְּגַם ר' יוֹחָנָן מוֹדֶה דִּבְמִדָּרָס אעפ"י שֶׁעוֹשֶׂה מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מ"מ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד לְכָךְ כ"א לַבְּהֵמָה אוֹמְרִים לוֹ עֲמוֹד וְנַעֲשֶׂה מְלָאכְתֵּינוּ ואע"ג דְּזֶהוּ ג"כ מְלַאכְתּוֹ כ"ש רִיבָּ"א ז"ל ס"ל לְרַשׁ"י דמ"מ כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד לְכָךְ וְעִיקָּרוֹ לִבְהֵמָה שַׁיָּיךְ בֵּיהּ עֲמוֹד וְנַעֲשֶׂה כו' וְלָכֵן טָהוֹר מִמִּדָּרָס ומ"מ מְטַמֵּא בְּטֻמְאַת מֵת וע"כ לָא קָאָמַר ר"י דְּגַם בְּמֵת אוֹמְרִים עֲמוֹד כו' אֶלָּא לְעִנְיַן דְּבָעֵי מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה דְּאִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה טָהוֹר גַּם מִמֵּת וְאִם עוֹשֶׂה מֵעֵין מ"ר טָמֵא אפי' בְּמִדָּרָס אעפ"י שֶׁאֵינוֹ מְיֻחָד לְכָךְ דְּאֵין שַׁיָּיךְ לוֹמַר עֲמוֹד וְנַעֲשֶׂה מְלַאכְתֵּינוּ הָעִיקָּרִית כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִמְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְעוֹשֶׂה מֵעֵין מְלַאכְתּוֹ טָמֵא לְשִׁיטַת ר"י וְאַלִּיבָּא דְּרַשׁ"י אֲפִילּוּ לְהַבָּא וּלְשִׁיטַת רַשׁ"י ס"ל דְּאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה אֲפִילּוּ בְּמֵת כֵּיוָן שֶׁנִּשְׁבַּר כמ"ש לְעֵיל אֲבָל טֻמְאָה יְשָׁנָה עֲדַיִין עָלָיו וְזֶהוּ דַּוְוקָא בִּכְלֵי שֶׁנִּשְׁבַּר אֲבָל בְּדָבָר שֶׁרָאוּי לִשְׁנֵיהֶם כֵּיוָן שֶׁרָאוּי לְעִיקָּר מְלַאכְתּוֹ אוֹמְרִים בּוֹ עֲמוֹד כו' וְטָהוֹר מִן הַמִּדָּרָס אֲבָל טָמֵא טֻמְאַת מֵת דְּגַבֵּי מֵת לָא בָּעֵינַן מְיֻחָד לְכָךְ דְּהָא דְּבָעֵי ר"י מֵעֵין מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה לָא הָוֵי טַעְמֵיהּ מִשּׁוּם יִחוּד דְּנֵימָא דְּאִם אֵין עוֹש' מֵעֵין מ"ר לָא הָוֵי מְיֻחָד דִּלְרַשׁ"י אֵין זֶה טַעְמוֹ שֶׁל רַב יוֹסֵף דִּבְמֵת יִחוּד מנ"ל אֶלָּא טַעְמֵיהּ דְּאִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה מְלָאכָה רִאשׁוֹנָה מִקְרֵי שֶׁבֶר כְּלֵי כֵּיוָן שֶׁאֵין רָאוּי לִמְלַאכְתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה אֲבָל מְיֻחָד לְכָךְ לָא בָּעֵינַן הִלְכָךְ טְמֵא מֵת אע"ג דְּמְיֻחָד לִמְלָאכָה אַחֶרֶת אֲבָל בְּמִדָּרָס דְּבָעֵינַן מְיֻחָד טָהוֹר מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְעֵיל בִּכְלֵי שֶׁנִּשְׁבַּר כֵּיוָן דְּאֵין רָאוּי לִמְלַאכְתּוֹ לֹא שַׁיָּיךְ לוֹמַר עֲמוֹד דְּהָא אֵינוֹ רָאוּי לְכָךְ וְכֵיוָן דְּעוֹשֶׂה מֵעֵין מְלַאכְתּוֹ רִאשׁוֹנָה לָא הָוֵי שֶׁבֶר כְּלִי וְלֹא בָּטַל שֵׁם כְּלִי מֵעָלָיו לר"י אֲפִילּוּ לְהַבָּא וּלְרַשׁ"י לְעֵבָר אֲבָל אֵין לְחַלֵּק כְּפִשׁוּטוֹ לְשִׁיטַת רַשׁ"י דִּלְעֵיל קַאֵי אַטֻּמְאָה לָעֵבָר וְלָכֵן טְמֵא מִדָּרָס

אִם עוֹשֶׂה מְלַאכְתּוֹ רִאשׁוֹנָה אֲבָל כָּאן דְּמַיְירֵי לְהַבָּא אע"ג דְּעוֹשֶׂה מֵעֵין מ"ר טָהוֹר מִמִּדְרָס דְּבָעֵינַן מְיֻחָד וְטָמֵא בְּמֵת דְּלָא בָּעֵינַן מְיֻחָד דא"א לוֹמַר כֵּן דא"כ מַאי מַיְיתֵי בַּגְּמָרָא רְאָיָה דר"י בָּעֵי מְלַאכְתּוֹ רִאשׁוֹנָה דִּלְמָא התו' לְהַבָּא קָאֵי אֲבָל לְעִבֵּר לָא בָּעֵינַן.

אֶלָּא ע"כ צ"ל דע"כ לֹא מָחֲלִק הַתַּלְמוּד בֵּין לְהַבָּא וּלְעַבֵּר לְשִׁיטַת רַשׁ"י אֶלָּא בִּכְלִי שְׁנִשְׁבַּר אֲבָל בִּכְלִי שָׁלֵם פְּשִׁיטָא דִּמְטַמֵּא אֲפִילּוּ לְהַבָּא כֵּינָן דְּלָא בָּעֵינַן מְיֻחָד לְכָךְ וא"כ כֵּינָן דְּבַזֶּה אֵין לְחַלֵּק בֵּין לְהַבָּא וּלְעַבֵּר וּלְהַבָּא זֶה כְּעֵבֶר דְּהָתָם דָּמְיָא לֵיכָּא לְשַׁנּוּיֵי הָכִי: שָׁם ד"ה וְלֹא בְּעִיר שֶׁל זָהָב אור"ת דְּלָאו הַיְינוּ נוֹשְׁקָא כִּדְפֵ"ה כו' נלע"ד דְּרַשׁ"י ז"ל סְבִירָא לֵיהּ דע"כ עִיר שֶׁל זָהָב דְּהָכָא אֵינוֹ עִיר שֶׁל זָהָב דְּסוֹטָה מִכַּמָּה טְעָמִי'.

חֲדָא מֵחֲמַת קֻוֹשְׁיַת התו' ז"ל שֶׁהִקְשׁוּ דְּהָכָא מַשְׁמַע דְּאֵינוֹ אָסוּר כ"א בְּשַׁבָּת וְהָתָם אָסְרוּ לְעוֹלָם גַּם ר"ע אֵיהּ עֲבַד לִדְבִיתָהוּ וְהָא עֻוְבְדָּא דר"ע ע"כ לְאַחַר גְּזֵרָה הָוֵי דְּהָא פי' רַשׁ"י הָתָם, דִּגְזֵרָה דְּעַטָּרוֹת כַּלּוֹת הָוֵי עכ"פ נ"ב שָׁנָה קוֹדֶם הַחֻרְבָּן וְכָל יָמָיו שֶׁל ר' עֲקִיבָא לָא הָיוּ כ"א ק"כ אַרְבָּעִים שָׁנָה עָסַק בְּפִרְקַמַּטְיָא ומ' שָׁנָה לָמַד ומ' שָׁנָה לִימֵּד כִּדְאָמְרִינַן בְּשַׁבָּת ור"ע לֹא עָבַד לִדְבִיתָהוּ כ"א אַחַר שֶׁבָּא מִבֵּי רַב שֶׁהָיָה שָׁם כ"ד שָׁנָה כִּדְאִיתָא בִּכְתֻבּוֹת וּנְדָרִי' וְאִם כֵּן נִשְׁתַּיְירוּ מִשְּׁנוֹתָיו נ"ו שָׁנָה א"כ לֹא חָיָה ר"ע אַחַר הַחֻרְבָּן כ"א שְׁתֵּי שָׁנִים וְזֶה נוֹדַע שֶׁאֵינוֹ שֶׁהָרַי ר"ע חָיָה אַחַר ר"א ור"י הָרְבֵּה וְהֶעֱמִיד תַּלְמִידִים תְּנָאִים אַחֲרוֹנִים ר"מ ור' יוּדָא ור' שִׁמְעוֹן וּבְרוּר הוּא לְמִי שֶׁבָּקִי קְצָת בַּתַּלְמוּד וְעוֹד דְּהָכָא פָּרִיךְ מַאי עִיר שֶׁל זָהָב וּפִירְשׁ ר"י יְרוּשָׁלַיִם כו' וְהָתָם פי' ר' יוֹחָנָן מַאי עַטָּרוֹת כַּלּוֹת עִיר שֶׁל זָהָב וְהָא עִיר שֶׁל זָהָב גּוּפֵיהּ הֲוָה צָרִיךְ פי' לְכָךְ פי' דְּעִיר שֶׁל זָהָב דְּכָאן הוּא עִנְיָן אַחֵר ונ"ל דְּזֶהוּ קֻוֹשְׁיַת הַמַּקְשָׁן דְּפָרִיךְ מַאי עִיר שֶׁל זָהָב דְּנַדַּאי יָדַע מַאי הוּא אַךְ קֻוֹשְׁיָתוֹ דא"א לְפָרֵשׁ עִיר שֶׁל זָהָב הַיְדוּעַ דא"כ מַאי אִירְיָא בשב' הָא גַּם בְּחוֹל אָסוּר דְּהָא מַתְנִי' שׁוֹנָאָה ר' שֶׁהָיָה לְאַחַר הַחֻרְבָּן הַרְבֵּה אֶלָּא ע"כ תַּכְשִׁיט אַחֵר הוּא וְלָכֵן פָּרִיךְ מַאי הוּא וְהֵשִׁיב ר"י שֶׁהוּא יְרוּשָׁלַיִם דְּדַהֲבָא.

וְהִקְשָׁה לְנַפְשִׁיהּ דמנ"ל דְּעַל יְרוּשָׁלַיִם לֹא גָּזְרוּ וְלָכֵן הֵבִיא רְאָיָה כְּדַעֲבַד ר' עֲקִיבָא כו', וְהַשְׁתָּא אָתֵי שַׁפִּיר דְּמַיְירֵי לְהָא דר"ע פְּשָׁטָא דְּשָׁמַעְתְּתָא הוּא מְיֻחָד גַּם אֵין מְבוֹאָר בְּעוֹבָדָא דר' עֲקִיבָא מַהוּ יְרוּשָׁלַיִם יוֹתֵר מִכָּאן: דַּף ס' ד"ה לְמַאי חָזְיָא פֵּ"ה וְהָא מַשּׁוֹי הוּא וק' לר"י דא"כ מַאי מְשַׁנֵּי ר"ל נְהִי דְּהִיא צְרִיכָה לָזֶה מִכָּל מָקוֹם מַאי תַּכְשִׁיט הוּא וכו' כָּל הַדְּבָרִים הַצְּרִיכִים לָהּ מֻוָתָּר לָהּ לָצֵאת כָּךְ הוּא באשר"י ז"ל.

ול"נ דְּרַשׁ"י ז"ל ס"ל נְהִי דְּדְבָרִים (שֶׁאֵינָם) צְרִיכִים לָהּ אֵינָהּ מֻוּתֶּרֶת לָצֵאת בָּהֶן הַיְינוּ שֶׁאֵין צְרִיכִין לְתִיקּוּן תַּכְשִׁיטֵי' אע"פ שֶׁלְּעַצְמָהּ צְרִיכִין אֲבָל דָּבָר שֶׁצְּרִיכָה לְתִקּוּן תַּכְשִׁיטֵי' שֶׁאִם יִתְקַלְקְלוּ תַּכְשִׁיטֶיהָ תִּתְקַן בָּהֶם הַיְינוּ נָמֵי תַּכְשִׁיטִים שֶׁהִיא שִׂבְחָהּ וְנוֹי הוּא לָהּ שֶׁהִיא נוֹשֵׂאת תַּכְשִׁיטִים וְגַם תִּקּוּנִים הַצְּרִיכִין לָהֶם כְּגוֹן זוֹ שֶׁחוֹלֶקֶת בָּהּ שְׂעָרָה וְנוֹשֵׂאת אוֹתָהּ בְּאֹם שֶׁיִּתְקַלְקְלוּ תִּתְקַן בָּהּ שְׂעָרָה: ועי"ל דְּאִשָּׁה חוֹלֶקֶת בָּהּ שְׂעָרָה הָוֵי עִנְיָנוֹ כְּמוֹ שְׁנוּיָא קַמָּא דְּאוֹגֶרֶת בָּהּ שְׂעָרָה שר"ל שֶׁכּוֹרֶכֶת שְׂעָרָה הַיּוֹצֵא חוּץ לְקִישׁוּרֶיהָ וְאַחַ"כ תּוֹחֶבֶת הַמַּחַט בַּשְּׂבָכָה מִתַּחְתֶּיהָ ה"נ חוֹלֶקֶת הָוֵי מַעֲשֶׂה הַחֲלוּקָה שֶׁהִיא חוֹלֶקֶת שְׂעָרָה בַּתְּחִילָּה וּלְאַחַר הַחֲלוּקָה הִיא כּוֹרֶכֶת שְׂעָרָה הַיּוֹצֵא חוּץ לְקִישׁוּרִים שֶׁאֵינָם מְקֻלָּעִים סְבִיב הַמַּחַט לַאֲחוֹרֶיהָ לְהַדֵּק הַחֲלוּקָה שֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל וְתוֹחַבְתָּהּ בִּשְׂבָכָה וְהָוֵי אוֹגֶרֶת וְחוֹלֶקְ' פֵּירוּשׁ שְׁנֵיהֶם ר"ל שֶׁבְּמַחַט אוֹסֶפֶת וּמַכְנֶסֶת הַשְּׂעָרוֹת שֶׁלֹּא יָצְאוּ שע"י הַכְּרִיכָה וְהַתְּחִיבָה הֵם

נִשְׁאֲרוּ בַּאֲסִיפָתָן וְאֵינָם יוֹצְאִים וְכֵן חוֹלֶקֶת ר"ל שָׁבָה הֵם נִשְׁאֲרוּ בַּחֲלוֹקָתָן ע"י שֶׁחוֹלֶקֶתְ' תְּחִילָה וְתוֹחַבְתָּן אֶלָּא שֶׁאֵין כַּוָּנָתָ' לְתָחוֹב שֶׁלֹּא יָצְאוּ דְּאָז הָוֵי כְּבִירִית אֶלָּא כַּוָּנָתָהּ לְהַעֲמִיד הַחֲלוֹקָה וְלֹא הֻזְקְרְךְ הַתַּלְמוּד לְזַכּוֹר הַתְּחִיבָה דְּוַדַּאי מִמַּתְנִיתִין יָדְעִינַן שֶׁהִיא תְּחוּבָה בַּשְּׁבָכָה אֶלָּא דְּהַמַּקְשָׁן פָּרִיךְ לְמַאי חָזְיָא הַתְּחִיבָה.

וּמְשַׁנֵּי תְּחִילָה שָׁבָה אוֹסֶפֶת הַשְּׁעָרוֹת וְרַב אַדָּא מְשַׁנֵּי שֶׁבַּתְּחִיבָה הִיא חוֹלֶקֶת שֶׁחוֹלֶקֶת בָּהּ הַשַּׁעַר וְכוֹרְכָתָן וְתוֹחֶבֶת הַמַּחַט וְהַכֹּל שַׁיָּיְךְ לַחֲלוֹקֶת הַשַּׁעַר שע"י כָּל אֵלּוּ הֵם נֶחְלָקִים וְנִשְׁאֲרוּ בַּחֲלוֹקָתָן וְכֵן בְּאוֹגֶרֶת לֹא הֻזְכִּיר הַתַּלְמוּד לֹא הַתְּחִיבָה וְלֹא הַכְּרִיכָה כִּי בְּמִלַּת אוֹגֶרֶת לֹא נִזְכַּר כ"א מַה שֶּׁהַמַּחַט עוֹשָׂה דְּהַיְינוּ אֲסִיפַת הַשַּׁעַר ר"ל הַהַכְנָסָה בִּפְנִים שֶׁלֹּא יָצְאוּ וְסָמַךְ הַתַּלְמוּד שֶׁנָּבִין מִדַּעְתֵּינוּ ע"י מַה הֵם נֶאֱסָפִי' ה"נ הַחֲלוֹקָה לֹא פי' הַתַּלְמוּד אֵיךְ חוֹלֶקֶת רַק שֶׁהִזְכִּיר שע"י הַמַּחַט הִיא חוֹלֶקֶת וּמִמֵּילָא יָדְעִינַן מְלֹאכֶת הַחֲלוֹקָה וּלְפִי' ר"י ז"ל עַל אוֹגֶרֶת פְּשִׁיטָא דְּגַם גַּבֵּי חוֹלֶקֶת אִיכָּא לְמֵימַר כה"ג שֶׁאַחַר הַחֲלוֹקָה הִיא מְהַדֶּקֶת וְדוֹחֶקֶת אֶת הַשְּׁבָכָה שֶׁלֹּא תִּתְבַּלְבֵּל הַחֲלוֹקָ': וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל אַחַ"כ דְּהָא מנ"ל דְּאָסוּר לַחֲלוֹק שַׁעַר בְּשַׁבָּת וְכֵן כָּתוּב בְּאַשְׁרֵי וְז"ל וְתֵימָא מנ"ל דְּאָסוּר לַחֲלוֹק שְׁעָרָהּ בְּשַׁבָּת דְּאֵינָהּ תּוֹלֶשֶׁת שַׁעַר אפי' לְחוֹף וּלְסַפֵּס מֻוָתָּר דק"ל כר"ש דְּדָבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻוָתָּר עכ"ל: וַאֲנִי בַּעֲנִיּוּתִי לֹא יָדַעְתִּי מָה הוּא הַתֵּימָא הֲרֵי הֶעָרוּךְ ז"ל דִּדְבָרָיו דִּבְרֵי קַבָּלָה פי' לְקַמָּן פֶּרֶק הַמַּצְנִיעַ אַפּוֹקֶסֶת שֶׁמְּחַלְּקֶת שְׁעָרָהּ לְכָאן וּלְכָאן.

א"כ מְבוֹאָר בְּמַתְנִיתִי' דְּאָסוּר לַחֲלוֹק וְכֵן פי' רַשְׁ"י ז"ל עַצְמוֹ בְּמוֹעֵד קָטָן דַּף ט': וְנִרְאֶה שֶׁזֶּהוּ פי' הָרַמְבַּ"ם ז"ל ג"כ שֶׁכָּתַב פכ"ב אֵין גּוֹדְלִין הַשַּׁעַר וְלֹא פּוֹקְסִין אוֹתוֹ וּפּוֹקֵס הוּא לְשׁוֹן פִּתְיָחָה כִּדְאָמְרִינַן בפ' בָּתְרָא וּפּוֹקֵס אֶת פִּיהָ וְהַיְינוּ שֶׁפּוֹתַחַת שְׁעָרָהּ וְחַלּוֹקֶתְ' וְכֵינָן דְּסָתַם הָרַמְבַּ"ם לְשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע דְּסָמַךְ דְּלִישָׁנָא דְּפּוֹקֵס הוּא כְּכָל פּוֹקֵס שֶׁבַּתַּלְמוּד: ולעד"נ דְּגַם לְקַמָּן בפ' הַמַּצְנִיעַ דפי' רַשְׁ"י פּוֹקֶסֶת שֶׁמְּתַקֶּנֶת שַׁעֲרָהּ בְּמַסְרֵק אוֹ בְּיָדָהּ ג"כ כַּוָּנָתוֹ עַל הַחֲלוֹקָה שֶׁהִיא חוֹלֶקֶת שְׁעָרָהּ וּמְתַקֶּנֶת אוֹתָם שֶׁיִּשְׁכְּבוּ וְלֹא יִתְפַּזְּרוּ וְאֵין כַּוָּנָתוֹ שֶׁהִיא סוֹרֶקֶת וְלֹא עָלָה עַל דַּעַת רַשְׁ"י ז"ל כָּאן לְאֶסּוֹר הַחֲלוֹקָה מִשּׁוּם תְּלִישָׁה דְּוַדַּאי דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין הוּא אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ מִשּׁוּם בְּנָיָן דפ' הַמַּצְנִיעַ דלר"א חַיָּיב חַטָּאת וּלְרַבָּנָן מִשּׁוּם שְׁבוּת וְהַתִּימָא בְּעֵינֵי דְּלְכָל הַפֵּירוּשִׁים אַפּוֹקֶסֶת נִרְאֶה מִכָּל מָקוֹם דְּגַם בַּחֲלוֹקָה אִיכָּא שְׁבוּת כֵּינָן דְּתִקּוּנֵי אִשָּׁה אָסְרוּ מִשּׁוּם בְּנָיָן א"כ אֵין לְךָ בְּנָיָן גָּדוֹל מִזֶּה וְהָא דְּלָא תְּנַן הָתָם חוֹלֶקֶת אֶפְשָׁר דַּחֲכָמִים ור"א קָצַת מִתְּקוּנֶיהָ קָתָנֵי וה"ה לַאֲחֵרִים דְּהֵם ג"כ בִּכְלַל בְּנָיָן וְתֵדַע דְּהָא הָתָם פָּרִיךְ וְכִי דֶּרֶךְ בּוֹנֶה בְּכָךְ אֵין דְּכְתִיב וַיִּבֶן אֶת הַצֵּלָע מִלַּמֵּד שֶׁקִּילְעָהּ הב"ה לְחַוָּה כו' א"כ לֹא הֻזְכִּיר בְּחַוָּה כ"א הַקִּילִיעָה שֶׁהִיא גְּוַדַּלְתִּ וא"כ פּוֹקֶסֶת מנ"ל דְּהָא גַּם אַפּוֹקֶסֶת פָּרִיךְ אֶלָּא ש"מ דְּלָא שְׁנָא דְּכֵינָן דְּמָצִינוּ דְּגַוְדַּלְתִּ הָוֵי בְּנָיָן מִשּׁוּם דְּמְקַשְּׁטָת ה"ה שְׁאָר קִישׁוּטִים וּפְשִׁיטָא שֶׁאֵין עִנְיָן זֶה שַׁיָּיְךְ כְּלָל לַחֲפִיפָה וּפְסִפּוּס דְּהָתָם לָאו מִשּׁוּם קִישׁוּט אֶלָּא לְהַעֲבִיר עַרְבִיבוּתָא דְּרֵישָׁא פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי אֲבָל אִשָּׁה הָעוֹשָׂה לְקַשֵּׁט עַצְמָהּ אָסְרוּ מִשּׁוּם בְּנָיָן כִּדְאִיתָ' בַּגְּמָרָא: וּבָזֶה מְיֻשָּׁבִים כָּל הַקּוּשְׁיוֹת שֶׁהִקְשׁוּ לְקַמָּן פ' הַמַּצְנִיעַ דְּלָמָּה לֹא תָּנֵי סוֹרֶקֶת.

וְעוֹד דְּסְרִיקָה אֵינָהּ כְּעֵין טְוִיָּה כְּלָל וּבַגְּמָ' אָמְרִינַן בַּתְּחִילָּה דְּאָסוּר מִשּׁוּם טָוָה: וְהַשְׁתָּא א"ש דְּאֵין פֵּירוּשׁוֹ סוֹרֶקֶת דְּסוֹרֵק בְּכָל מָקוֹם הוּא לְהַעֲבִיר זֻהֲמַת הָרֹאשׁ וּלְהָסִיר נִימִין הַמְּדֻלְדָּלִין כִּדְאָמַר רָבָא בְּנָזִיר כָּל הַסּוֹרֵק לְהַשִּׁיר נִימִין הַמְּדֻלְדָּלִין הוּא מְכַוֵּן אֲבָל

פּוֹקֶסֶת אֵין כַּוָּנָתָהּ כ"א לְהַחְלִיק הַשְּׂעָרוֹת בְּמַסְרֵק וּלְהַשְׁכִּיבָה שֶׁלֹּא יִתְפַּזְּרוּ וְהַטַּעַם מִשּׁוּם
בִּנְיָן כמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל ג"כ פכ"ב דהל' שַׁבָּת וְדָבָר זֶה דּוֹמֶה מַמָּשׁ לְטָווֹיָה שֶׁאִם הִיא
מְחַלֶּקֶת שְׂעָרָה וּמַשְׁכִּיבָן פְּעָמִים שֶׁהֵם נִכָּרִים' וּפְוֹשְׁטָתָן בֵּין שִׁנֵּי הַמַּסְרֵק אוֹ בֵּין
אֶצְבְּעוֹתֶיהָ כמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא לְקַמָּן וַאֲפִלּ' נֹאמַר כפי' רָשִׁ"י לְקַמָּן פ' הַמַּצְנִיעַ הוּא פִּי'
אַחֵר מֵהַהוּא דמ"ק וְאֵין כַּוָּנָתוֹ עַל הַחֲלֻקָּה אֶלָּא עַל תִּקּוּן שְׂעָרָהּ לְהֶחֱלִיקָהּ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁכְּבוּ
מ"מ א"ש הָכָא כֵּיוָן דִּלְתַקֵּן שְׂעָרָהּ לְהַשְׁכִּיבָם שֶׁלֹּא יִתְפַּזְּרוּ אָסוּר עכ"פ דְּהוּא פּוֹקֶסֶת
דְּהַמַּצְנִיעַ א"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר הָכָא וְהָאבְּשַׁבָּת אֵינָהּ חוֹלֶקֶת דְּמַה לָּהּ לַחֲלֻקָּה כֵּיוָן שֶׁאָסוּר
לָהּ לְתַקְּנָם וּלְהַשְׁכִּיבָן א"כ ע"כ יִתְפַּזְּרוּ וַחֲלֻקָּה זוֹ מַה טִּיבָהּ וְלֹא הִזְכִּיר רַשִׁ"י בִּלְשׁוֹנוֹ
שֶׁאָסוּר לַחֲלוֹק שְׂעָרָהּ אֶלָּא כָּךְ כת' וַהֲלֹא בְּשַׁבָּת אֵינָהּ חוֹלֶקֶת שְׂעָרָהּ וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ כַּוָּנָתוֹ
כמ"ש וְנִרְאֶה עוֹד דַּאֲפִילּוּ אִם לֹא תְּגַדֵּל שַׂעֲרָהּ אֵין בַּחֲלֻקָּה כְּלוּם דְּכָל עַצְמָהּ שֶׁל חֲלֻקַּת
שַׂעֲרָהּ הוּא כְּדֵי לְגַדְּלָם בְּכָאן וּבְכָאן וְאִם לֹא תְּגַדֵּל פְּשִׁיטָא שֶׁיִּתְפַּזֵּר הַכֹּל וְגֻוַּדַּלְתְּ אָסוּר
לכ"ע כַּמְבֹאָר בְּמַתְנִי' דְּלִקַּמָּן וא"כ פָּרִיךְ דִּבְשַׁבָּת לָא ה"ל חָזְיָא לַחֲלֻקָּה דְּנִדְאֵי גָּדְלָה
שַׂעֲרָהּ קוֹדֶם שַׁבָּת דִּבְשַׁבָּת אָסוּר לְגַדֵּל וא"כ אַחַר הַגִּידּוּל אֵין בַּחֲלֻקָּה כְּלוּם דִּכְבָר הֵם
מְחֻלָּקִים קוֹדֶם שַׁבָּת דִּלְאַחַר הַגִּידּוּל אֵין כָּאן לַחֲלוֹק כְּלוּם וא"ג דִּלְעִי' כָּתַבְתִּי שֶׁעִם
הַמַּחַט הִיא מַעֲמֶדֶת הַחֲלֻקָּה ע"י הַתְּחִיבָה הַיְינוּ הַשְּׂעָרוֹת הַיּוֹצְאִין חוּץ לְקִישׁוּרָהּ כְּדִפְ'
רַשִׁ"י גַּבֵּי אוֹגֶרֶת ור"ל שְׂעָרוֹת שֶׁאֵינָם בִּכְלַל הַקְּלִיעָה דא"א לְקַלּוֹעַ כָּל הַשְּׂעָרוֹת וּקְצָתָן
נִשְׁאָרוּ בְּלֹא קְלִיעָה אֲבָל בְּלֹא קְלִיעָה פְּשִׁיטָא דא"א לְהַעֲמִידָן: שָׁם ד"ה וְתֶהֱוִי כְּבִירִית
טְהוֹרָה פֵּ"ה כו' וק' לר"י כו' קֻוְשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה תִּתְיַשֵּׁב לְקַמָּן אַיְ"ה בְּהַגִּיעִי שָׁם כִּי ר"י
ז"ל הִקְשָׁה כָּאן לְפֵירוּשׁוֹ וַאֲנִי בע"ה אֲיַיְשֵׁב דִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל לְקַמָּן וּבָזֶה אֲיַיְשֵׁב גַּם קֻוְשְׁיָא
זוֹ ע"ש וְקֻוְשְׁיָא הב' כְּבָר יָשְׁבָה הָרַשְׁבָּ"א ז"ל: דַּף ס"א ד"ה תִּלְתָּ קָמַיעַ לְחַד גַּבְרָא מַאי
תֵּימָא תִּפְשׁוֹט לֵיהּ מִדְּתָנֵי לְעֵיל כו' נלע"ד דִּלְפִי' רָשִׁ"י ז"ל א"ש דפי' כּוֹלָּא שְׁמַעְתְּתָא
דְּהַלָּחַשׁ נַעֲשָׂה מֻמְחֶה לֹא הָאגֶּרֶת וא"כ לְהָכִי נְקַט ג' בְּנֵי אָדָם דִּסְתָם ג' בְּנֵי אָדָם הֵם ג'
מִינֵי חֲלָאִים וג' לְחָשִׁים כְּדִפְ' רַשִׁ"י וְאִי תָּנֵי שָׁרִיפָא אָדָם א' בג' קָמֵיעוֹת ה"א דְּמַיְירֵי
בְּחוֹלִי אֶחָד בג' אִגְּרוֹת וְנַעֲשָׂה הָרוֹפֵא מֻמְחֶה שָׁרִיפָא בג' אִגְּרוֹת בְּאוֹתוֹ לַחַשׁ כְּדִפְ' ר"י
ז"ל לְהָכִי נְקַט ג' בְּנֵי אָדָם דְּדַוְקָא בג' לְחָשִׁים הֲוֵי הָאָדָם מֻמְחֶה לֹא בג' אִגְּרוֹת בְּלַחַשׁ א':
שָׁם בְּאוֹתוֹ דְּבוּר וּבַקּוּ' פי' רַאשׁוֹן מֻמְחֶה גַּבְרָא כו' וְקָשֶׁה לר"י כו' נלע"ד לְדַקְדֵּק מִלְּשׁוֹן
רַשִׁ"י ז"ל דפי' בפי' שֶׁנֵּי דְּאִתַּמְחִי גַּבְרָא לְכָל קָמֵיעוֹת בְּעוֹלָם וְאִתַּמְחִי קָמֵיעָא אפי' אִם
יִכְתְּבֵם רוֹפֵא אַחֵר וּבְלָשׁוֹן רִאשׁוֹן לֹא הִזְכִּיר זֶה אע"ג דְּגַבֵּי הַמְחָאַת גַּבְרָא נִיחָא דְּלָא
אִתַּמְחִי גַּבְרָא כ"א לְלַחַשׁ זֶה מ"מ גַּבֵּי קָמֵיעָא לָמָּה לֹא כָּתַב דְּאִתְּמָחִי קָמֵיעָא אֲפִילּוּ אִי
כְּתָבָם רוֹפֵא אַחֵר: וְעוֹד דְּגַם גַּבֵּי גַּבְרָא לפי' התו' ז"ל שֶׁתִּרְצוּ דִּבְרֵי רַשִׁ"י שָׁרִיפָא בג'
אִגְּרוֹת א"כ הל"ל דְּאִתַּמְחִי בְּלַחַשׁ זֶה אפי' אִם יִכְתְּבֵם בִּשְׁאָר אִגְּרוֹת וְעוֹד קָשֶׁה לענ"ד
לְמַאי נ"מ וְלָמָּה לִי כְּלָל הַמְחָאַת גַּבְרָא לְלַחַשׁ הַזֶּה כֵּיוָן דְּהַלַּחַשׁ אִתַּמְחִי בְּכָל אָדָם בְּעוֹלָם
א"כ אָדָם אַחֵר אִם יִכְתְּבֵם יִכְתְּבֵם בְּאִגֶּרֶת אַחֵר וְאַפּ"ה אִתַּמְחִי וְסָמְכִינַן עָלֶיהָ כ"ש אִם
יִכְתְּבֵם הוּא וא"כ מָה הוֹעִילָה הַמְחָאָתוֹ כְּלָל ע"כ נִרְאֶה לע"ד כַּוָּנַת רַשִׁ"י בפי' רִאשׁוֹן
דר"ל דְּאִתַּמְחִי גַּבְרָא בִּשְׁמַעְתִּי' אֵין פֵּירוּשׁוֹ בִּתְחִילַּת שְׁמַעְתִּין דר"פ קמ"ל דְּסָמְכִינַן
אַאֲתַּמְחִי גַּבְרָא דְּסוֹף שְׁמַעְתִּין' וְהָכִי קָאָמַר ר"פ לָא תֵּימָא דְּאֵין הַמְחָאַת גַּבְרָא מוֹעֶלֶת
לְקֹרוֹתוֹ מֻמְחֶה לְסָמוֹךְ עָלָיו אא"כ אִתַּמְחִי גַּבְרָא עִם הַקָּמֵיעַ שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד שֶׁכְּשֶׁנַּעֲשָׂה
הוּא מֻמְחֶה נַעֲשֵׂית גַּם הַקָּמֵיעַ מֻמְחֶה אָז סָמְכִינַן אַהַמְחָאַת שְׁנֵיהֶם כֵּיוָן דְּאִתְּמַחוּ שְׁנֵיהֶם

וַדַּאי הַמְחָאָה הִיא אֲבָל אִיתְּמָחֵי גַּבְרָא לְחוּד שָׁרִיפָא בג' קְמֵיעִין לָא סָמְכִינַן ע"ז אֶלָּא אָמְרִינַן אִתְרְמוֹיֵי אַתָּרְמֵי דְּבָקֵי הוּא בְּהָנֵי ג' דַּוְוקָא וכמ"ש הָרֹא"שׁ זַ"ל לְפִי הָאֱמֶת אֲבָל בִּשְׁנֵיהֶם בְּיַחַד לָא אָמְרִינַן אַתָּרְמֵי אֶלָּא מִסְתָּמָא הַמְחָאָה הִיא לָא הִיא אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִתַּמְחֵי גַּבְרָא לְחוּד וְהַיְינוּ ע"כ בג' קְמֵיעִין דע"כ גַּם לפי' רִאשׁוֹן צ"ל כֵּן סָמְכִינַן עַל הַמְחָאָתוֹ א"כ כֵּיוָן דְּגִילָּה ר"פ דְּזוֹ הַמְחָאָה הִיא א"כ כָּל אִתַּמְחֵי גַּבְרָא דְּאָמְרִינַן בָּתַר הָכִי לָא הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ כדס"ד מֵעִיקָּרָא דְּבָעִינַן שֶׁיְּהֵא עִם הַקְּמֵיעִי' וּלְלַחַשׁ זֶה דַּוְוקָא אֶלָּא אִתַּמְחֵי גַּבְרָא פֵּירוּשׁוֹ לִשְׁאָר קְמֵיעִי' וא"כ מַאי קַשְׁיָא דְּלְעוֹלָם לְחַד קְמֵיעַ לִתְלָתָא גַּבְרָא דָּמְיָא וְהָא דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן דְּלָא אִתַּמְחֵי גַּבְרָא הַיְינוּ לִשְׁאָר קְמֵיעִים וְכִדְפֵ' רַשְׁ"י בְּהֶדְיָ' וְנִשְׁמָר מִזֶּה ע"ש וְכִדְאָמְרִינַן לְעֵיל דְּמֵהֶמְחָה גַּבְרָא הַיְינוּ לְאוֹתוֹ לַחַשׁ: ולע"ד פְּלִיאָה בְּעֵינַי עַל קוֹשְׁיָא זוֹ כֵּיוָן דְּפֵירְשׁוּ התו' עַצְמָן דְּלָא אִתַּמְחֵי גַּבְרָא כ"א לְלַחַשׁ זֶה וְאִתַּמְחֵי גַּבְרָא דְּקָאָמַר ר"פ בָּתַר הָכִי ע"כ פֵּירוּשׁוֹ לִשְׁאָר קְמֵיעִים דְּכֵיוָן דְּלָא אִתַּמְחֵי קְמֵיעָא א"כ ע"כ רִיפָּא בג' קְמֵיעִי' וא"כ לֵיכָּא לְמֵימַר הַהֶמְחָאָה כ"א אַשְׁאָר קְמֵיעִי' כמ"ש רַשְׁ"י וא"כ כָּל אִתַּמְחֵי גַּבְרָא דְּשָׁמַעְתִּין הָוֵי הָכִי וא"כ מַאי קוּשְׁיָא.

וְאִם קוֹשְׁיָתָם דְּאֵיךְ נִרְמַז זֶה בְּדִבְרֵי ר"פ דְּמֵהֶמְחָה גַּבְרָא דְּרֹאשׁ דְּבָרָיו הָוֵי לְאוֹתוֹ לַחַשׁ וְאִתַּמְחֵי גַּבְרָא דְּסוֹף דְּבָרָיו הָוֵי לִשְׁאָר קְמֵיעִי' כֵּיוָן דְּזֶהוּ עִיקַּר הַחִלּוּק ה"ל לְפָרֵשׁ לֹא מַשְׁמַע כֵּן בְּדִבְרֵי התו' שֶׁהִקְשׁוּ זֶה דאל"כ הָוֵי לֵיהּ לְהַקְשׁוֹת בְּמִלְּתָא דר"פ גּוּפָא לעי' דְּקָאָמַר אֶלָּא כֵּיוָן דְּאִתַּמְחֵי גַּבְרָא כו' וְהַיְינוּ ע"כ לִשְׁאָר קְמֵיעִי' כמ"ש וא"כ אָנָה נִרְמַז זֶה בְּדִבְרֵי ר"פ: וַאֲנִי יָשַׁבְתִּי לעי' דנלע"ד דְּמְבוֹאָר הֵיטֵיב בִּלְשׁוֹנוֹ דְּמֵהֶמְחָה גַּבְרָא וּמֵהֶמְחָה קָמֵיעַ מַשְׁמַע לֵיהּ לְרַשְׁ"י בפי' רִאשׁוֹן דִּשְׁנֵיהֶם בְּיַחַד נַעֲשׂוּ מֻמְחִים: וְעוֹד נ"ל דְּסְבִירָא לֵיהּ לְרַשְׁ"י בפי' רִאשׁוֹן דִּלְפִי הס"ד דְּבָעִינַן מֵהֶמְחָה גַּבְרָא וּמֵהֶמְחָה קָמֵיעַ ע"כ א"א לְפָרֵשׁ אֶלָּא כפי' זֶה דְּאִי כפי' אַחֲרוֹן דְּמֵהֶמְחָה גַּבְרָא הַיְינוּ שֶׁרִיפָא ג' אֲנָשִׁים בג' קְמֵיעִים דְּנַעֲשָׂה גַּבְרָא מֵהֶמְחָה קָשֶׁה מַאי מֵהֶמְחָה גַּבְרָא אֵיכָא לְעִנְיַן מַאי קוֹרֵהוּ מֵהֶמְחָה כֵּיוָן דְּבָעִינַן מֵהֶמְחָה קָמֵיעַ ג"כ א"כ לְעוֹלָם אֵין סוֹמְכִין עַל קְמֵיעוֹתָיו וא"כ אִתַּמְחֵי הַקָּמֵיעַ ג"כ וְלֹא עַל קְמֵיעוֹתָיו הַחֲדָשׁוֹת א"כ לְמַאי הִלְכְתָא קוֹרֵהוּ מֵהֶמְחָה דַּהֲרֵי אֵין הַמְחָאָתוֹ מוֹעֶלֶת כְּלוּם דְּהָא לְמַאי שֶׁהֶמְחָה שֶׁהוּא בָּקִי בְּקְמֵיעִים כֵּיוָן שֶׁהוֹעִילוּ ג' קְמֵיעוֹתָיו לְדָבָר זֶה לָא סָמְכִינַן עָלָיו כ"א עַל אוֹתָהּ קָמֵיעַ שֶׁרִפְּאָה ג"כ וְלֹא עַל שְׁאָר קְמֵיעוֹתָיו שֶׁהֶמְחָה עֲלֵיהֶם וּמַאי מֵהֶמְחָה גַּבְרָא אֵיכָא: וּלְפִי' הָאַחֲרוֹן צ"ל דה"פ דְּוַדַּאי גַּבְרָא מֵהֶמְחָה וַדַּאי יוֹעִילוּ כָּל קְמֵיעוֹתָיו ומ"מ לְעִנְיַן שַׁבָּת הֶחְמִירוּ שֶׁאֵין יוֹצְאִין אא"כ כְּתָבָן מֵהֶמְחָה גַּבְרָא וְהַלַּחַשׁ יִהְיֶה ג"כ מֵהֶמְחָה: אֲבָל הפי' הָרִאשׁוֹן ס"ל לְרַשְׁ"י דְּסָתָם מֵהֶמְחָה גַּבְרָא דְּכוּלֵי שְׁמַעְתִּין הַיְינוּ לְעִנְיַן שַׁבָּת לִסְמוֹךְ עָלָיו לָצֵאת בּוֹ וא"כ לָמָּה קוֹרֵהוּ מֵהֶמְחָה אֶלָּא עַל אוֹתוֹ הַלַּחַשׁ לְבַד קָאֵי דְּלַלַּחַשׁ זֶה הָוֵי הוּא וְהַקָּמֵיעַ מֻמְחִין א"כ אֵין צָרִיךְ ר"פ לְפָרֵט דְּבָרָיו דְּלְמַאי דס"ד דְּבָעֵינַן תַּרְוַיְיהוּ לָא מַשְׁכַּחַת מֵהֶמְחָה גַּבְרָא וְקָמֵיעַ אֲבָל בְּכוּלֵי שְׁמַעְתִּין דְּמַהַדְרִינַן לְאַשְׁכּוֹחֵי גַּבְרָא בְּלֹא קָמֵיעַ וְכָל קָמֵיעַ בְּלֹא גַּבְרָא הָוֵי אִתַּמְחֵי גַּבְרָא כְּפִשְׁטֵיהּ דא"א לְאַשְׁכּוֹחֵי אִתַּמְחֵי גַּבְרָא בְּלֹא קָמֵיעַ אֶלָּא בג' קְמֵיעִין שֶׁל ג' מִינֵי חֲלָאִים: וְעַתָּה הִנְנִי חוֹזֵר עַל דִּבְרֵי התו' מַה שֶּׁהִקְשׁוּ עַל רַשְׁ"י נלע"ד קוֹשְׁיָתָם תָּמוּהַּ מְאוֹד כֵּיוָן דְּפֵירְשׁוּ דְּלְלַחַשׁ זֶה קָאָמַר רַשְׁ"י א"כ מָה הִקְשׁוּ דְּלְקַמָּן אָמְרִינַן דְּלָא אִתַּמְחֵי גַּבְרָא ממ"נ אֵיךְ פֵּירְשׁוּ לָא אִיתְּמָחֵי גַּבְרָא אִי ר"ל לְהַאי לַחַשׁ מַאי נָפְקָא מִינָּהּ בְּהַמְחָאָתוֹ כֵּיוָן דְּאִתַּמְחֵי לַחַשׁ זֶה אֲפִילּוּ מִכָּל אָדָם כְּדְפֵ' רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא מכ"ש מִמֵּהֶמְחָה וְאִי לֹא אִיתְּמָחֵי גַּבְרָא פֵּירוּשׁוֹ לִשְׁאָר

לְחָשִׁים א"כ אֵין קֻשְׁיָה כְּלוּם דְּלְעֵיל לְלַחַשׁ זֶה מַיְירֵי וְצָרִיךְ ע"כ לְפָרֵשׁ דִּבְרֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל דְּהַקֻּשְׁיָא הִיא אֵיךְ קָאָמַר לְעֵיל דְּמֻמְחֶה גַּבְרָא וְהָכָא קָאָמַר דְּלָא הֲוֵי מֻמְחֶה וה"ל לְפָרֵשׁ דְּהַוְמָחָה לְאוֹתוֹ לַחַשׁ וְלֹא הֲוֵי מֻמְחֶה לַאֲחֵרִים ואע"פ שֶׁדָּחִיתִי פֵּירוּשׁ זֶה לעי' מ"מ א"א לְפָרֵשׁ לע"ד בְּעַנְיָן אַחֵר: ד"ה הָא לְאַמְחוֹיֵי קְמִיעָא כו' כְּבָר יְיֻשַּׁב כָּל הַקֻּשְׁיוֹת הַלָּלוּ וּבְדִבּוּר שֶׁאַחֲרָיו הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּסִפְרוֹ ולע"ד דְּבָרָיו נְכוֹנִים: דַּף סג ד"ה וְאִלּוּ אֲצָעָדָה טמא' הִיא פֵּ"ה דִּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה מִדִּין כו' וְלָא נָהִירָא דע"כ תִּתְחַטְּאוּ לָאו אָכַל הַשְּׁבִי קָאֵי כו': ולעד"נ דְּמֻוכָרָח הוּא דאע"ג דְּלָאו אָכַל שְׁבִי מ"מ אָכְלִים שֶׁשָּׁבוּ קָאֵי מִדִּכְתִיב בָּתְרֵיהּ אַךְ אֶת הַזָּהָב וְאֶת הַכֶּסֶף וגו' ופי' רַשְׁ"י ז"ל שָׁם דה"ק אע"פ שֶׁהִזְהִיר מֹשֶׁה אֶתְכֶם עַל הִלְכוֹת טֻמְאָה וע"כ הוּא מִמַּלַּת וּשְׁבִיכֶם וְכֵיוָן דְּוֹשְׁבִיכֶם אֲכָלִים שֶׁשָּׁבוּ קָאֵי א"כ גַּם אֲצָעָדָה וְצָמִיד בִּכְלָל דִּכְלֵי סְעוּדָה אֵין מֵרוֹמְזִים בְּמִלַּת וּשְׁבִיכֶם יוֹתֵר מִתַּכְשִׁיטִין וא"כ קָאָמַר שַׁפִּיר אע"פ שֶׁבַּכְּלֵי מַתָּכוֹת וּכְלֵי סְעוּדָה הִזְהִיר מֹשֶׁה עַל הַטֻּמְאָה דְּהַכֹּל נִכְלָל בְּמִילַּת וּשְׁבִיכֶם ג"כ יֵשׁ לְהַזְהִיר הִלְכוֹת גִּיעוּלֵי גּוֹיִם: שָׁם ד"ה בִּירִית פֵּ"ה בְּשׁוּק לְהַחְזִיק בָּתֵּי שׁוֹקֶיהָ וק' לפי' זֶה דא"כ כְּבָלִים אַמַּאי אֵין יוֹצְאִין כו': לעד"נ דְּרַשְׁ"י ז"ל פי' לְפִי הָאֱמֶת דְּמַסְקִינַן דְּאִלּוּ וְאִלּוּ בִּשְׁתַּיִם אֲבָל לְמַאי דס"ד דְּבִירִית בא' וּכְבָלִים בב' הֲוֵי ס"ל דְּהַטַּעַם דְּיוֹצְאִין כֵּיוָן דְּאֵינוֹ אֶלָּא בא' לָא מָחוּי לָהּ דְּגַּנַּאי הוּא לָהּ כמ"ש ר"י ז"ל משא"כ בִּשְׁתַּיִם חָיְישִׁינַן דִּלְמָא מַחְוֶה וְאֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְגִילּוּי שׁוֹקַיִם כְּמוֹ דְּפְלִיגִי רַבָּנָן לְעֵיל גַּבֵּי כִּיפָּה שֶׁל צֶמֶר וס"ל דְּלָא תֵּצֵא לר"ה דִּלְמָא מְחוּיָה וְאֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְגִילּוּי שַׁעַר ה"ה לְגִילּוּי שׁוֹקַיִם אוֹ אֶפְשָׁר דס"ל דְּאֶפְשָׁר לְהַחְווֹת שֶׁלֹּא תַּטְלֵן מִן הַשְּׁוָקִים כְּלָל וּמַסְקִינַן דְּאֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם גְּנַאי דְּאִלּוּ וְאִלּוּ בִּשְׁתַּיִם אֶלָּא בִּירִית וּכְבָלִים כָּל חֲדָא מלת' בְּאַפֵּי נַפְשַׁיהּ הִיא חָיְישִׁינַן לַאֲחָנְויֵי ובא' לָא חָיְישִׁינַן: שָׁם ד"ה הַהוּא בְּמִדְּנָן כְּתִיב פֵּ"ה וּבְמִדְּנָן הֲוֵי טֻמְאַת מֵת כו' וק' דא"כ הל"ל הַהוּא בְּטֻמְאַת מֵת כְּתִיב וְעוֹד כו' קֻשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה נִרְאֶה לְיַיְשֵׁב עִם מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל כֵּיוָן דִּבְהָהוּא עִנְיָנָא אֵין מוּכָח שָׁם כְּלָל אֶלָּא הַהוֹכָחָה הִיא מִפָּרָשָׁה דִּלְעֵיל כמ"ש א"כ אֵין לוֹמַר הַהוּא בְּטֻמְאַת מֵת כְּתִיב דְּבֶאֱמֶת לָא כְּתִיב בְּטֻמְאָה כמ"ש הַתּוֹסָ' לְשִׁיטָתַיְיהוּ אֶלָּא דְּיָלְפִינַן מֵהָא דְּפָרָשַׁת טֻמְאָה דִּלְעֵיל קָאֵי גַּם אַהָא כֵּיוָן דְּתַכְשִׁיטִין אִלּוּ שֶׁל זָהָב הָיוּ בְּמִדְּנָן א"כ קָאֵי וּשְׁבִיכֶם גַּם עֲלַיְיהוּ וְלָכֵן קָאָמַר הַהוּא בְּמִדְּנָן כְּתִיב דְּהָא יָלְפִינַן מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ בְּמִדְּנָן וּבְמִדְּנָן יָדוּעַ דְּטֻמְאַת מֵת הָיְתָה וְעוֹד דְּדָרֵךְ הַמַּקְשָׁן לְפָרֵשׁ קֻשְׁיָתוֹ וְאִי הֲוֵי פָּרִיךְ בְּטֻמְאַת מֵת כְּתִיב לָא הֲוֵי יָדְעִינַן מנ"ל דְּמַיְירֵי בְּמֵת דְּהָא בְּאוֹתָהּ הַפָּרָשָׁה אֵינוֹ מְבוֹאָר כְּלוּם וְלָכֵן פָּרִיךְ דִּבְמִלְחָמָת מִדִּין כְּתִיב וא"כ בְּטֻמְאַת מֵת אַיְירֵי דִּתְלֵי בַּמִּלְחָמָה שֶׁהָיוּ טְמֵאֵי מֵתִים מֵחֲמַת הֲרוּגִים כְּדִכְתִיב בַּקֹּרֶא כָּל הוֹרֵג נֶפֶשׁ וגו'.

וְקֻשְׁיָא הב' דהל"ל בֶּגֶד וְעוֹד הִנֵּה התו' פ"ב דב"ק דַּף כ"ה ד"ה ש"מ מְוֻפָנֶה מב' צְדָדִין תֵּרְצוּ קֻשְׁיוֹת הר"א ממי"ץ עַל מַה שֶּׁהִקְשָׁה לְקַמָּן ד"ה ש"מ לְאַפְנוֹיֵי כֵּיוָן דְּאִיתַּקַּשׁ שֶׁרֶץ

לְמֵת א"כ ג"ש דְּבֶגֶד וְעוֹר לָמָּה לִי וְתַרְצוּ שָׁם דְּלָאו לְכָל מִילֵי יָלְפִינַן מֵהַאי ג"ש כ"א
לִדְרָשָׁה דִּשְׁמַעְתִּין וְלִדְרָשַׁת פ"ק דב"ק דְּהָכִי מוּכָח שָׁם מִקְרָא דג"ש זוֹ לֹא נִתְּנָה לְהִדָּרֵשׁ
לְכָל מִילֵי וא"כ גַּם קֻוּשְׁיָא זוֹ נִתְיַישְׁבָה ונ"ל לִיתֵּן טַעַם דְּלָא חָיְישִׁינַן לְהַאי ג"ש אֶלָּא
בְּמִלְתָא דְּשַׁיָּיךְ לְבֶגֶד וְעוֹר כְּגוֹן לַטְּוִי וְאָרִיג וְכֵן לְדָבָר הַבָּא מִזֶּנֶב הַסּוּס וְכֵן לְמַפָּץ אע"ג
דְּלָאו בֶּגֶד הוּא מ"מ מְשַׁמֵּשׁ מַעֲשֶׂה בֶּגֶד אֲבָל לְתַכְשִׁיטִים אֵין עִנְיָנוֹ לְבֶגֶד וְעוֹר וְלָכֵן גָּמַר
כְּלִי כְּלִי: דַּף סד ד"ה ש"מ לְאַפְנוֹיֵי כְּבָר הֵבֵאתִי לְעֵיל דִּבְרֵי התו' דב"ק שֶׁיִּישְׁבוֹ קֻוּשְׁיָא
זוֹ: ע"ב ד"ה וּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָה לְנִידָּתָהּ פֵּ"ה כו' וְלֹא יִטַּנְפוּ בְּגָדֶיהָ ול"נ דא"כ אַצּוּלֵי טְנוּף
הוּא כו': לעד"נ לְחַלֵּק דְּהָא דְּאָמְרִינַן פ"ק דְּאַצּוּלֵי טְנוּף מַשּׁוֹי הוּא הַיְינוּ בְּזָב דְּנוֹשֵׂא הַכִּיס
לְהַצִּיל בְּגָדָיו מִטִּינּוּף לֹא מִשּׁוּם גְּנַאי שֶׁיִּתְגַּנֶּה בְּטִנּוּף הַבְּגָדִים דְּאֵין שֵׁם גְּנַאי דְּהָא לֹא יִטַּנְפוּ
בְּגָדָיו מִבַּחוּץ אֶלָּא מִבִּפְנִים שֶׁהֲרֵי הַכִּיס תָּלוּי תַּחַת בְּגָדָיו אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ מִשּׁוּם הַבְּגָדִים שֶׁלֹּא
יִתְלַכְלְכוּ וְיִתְקַלְקְלוּ אוֹ יִצְטָרֵךְ לְכַבְּסָם וְלָכֵן הוּא מַשּׁוֹי כֵּיוָן דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ
שֶׁלֹּא יִתְגַּנֵּ' אֶלָּא בִּשְׁבִיל בְּגָדָיו אֵין זֶה תַּכְשִׁיט וְגַם הָאִישׁ אֵינוֹ מַקְפִּיד כ"כ עַל טִנּוּף בְּגָדָיו
שֶׁיִּתְגַּנֶּה מִשּׁוּם זֶה וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה כ"א בִּשְׁבִיל הַבְּגָדִים משא"כ נָדָּה שֶׁהִיא מְתַקֶּנֶ' הַמּוֹךְ שֶׁלֹּא
יִתְלַכְלְכוּ בְּגָדֶיהָ וְתִתְגַּנֶּה עַל בַּעְלָהּ אַף כִּי הוּא ג"כ מִבִּפְנִים מ"מ חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁמָּא כְּשֶׁתַּפְשִׁיט
בְּגָדֶיהָ אֲפִילּוּ בְּבֵיתָהּ יִרְאֶה אוֹתָהּ בַּעְלָהּ וְתִמָּאֵס בְּעֵינָיו וּמִשּׁוּם הָכִי נוֹשֵׂאת הַמּוֹךְ שֶׁלֹּא
תִּתְגַּנֶּה וְאֵינָהּ מַקְפֶּדֶת עַל לִיכְלוּךְ הַבְּגָדִים כ"א בִּשְׁבִיל עַצְמָהּ שֶׁלֹּא תִּתְגַּנֶּה וְנִמְצָא שֶׁהוּא
לָהּ תַּכְשִׁיט כְּשֶׁאָר תַּכְשִׁיטִים דְּכָל הַתַּכְשִׁיטִים שֶׁהִיא מִתְקַשֶּׁטֶת הִיא לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי בַּעְלָהּ
וא"כ תַּכְשִׁיט מַמָּשׁ הוּא לָהּ וְאֵינוֹ מַשּׁוֹי לפי' התו' ז"ל שֶׁפֵּירְשׁוּ דְּהַטַּעַם שֶׁלֹּא תִּצְטַעֵר אִם
יִפֹּל עַל בְּשָׂרָהּ אוֹ צַעַר הַגְּנַאי דְּכָל שֶׁהִיא עוֹשָׂה בִּשְׁבִיל עַצְמָהּ שָׁרֵי כ"ש לְפִי פֵּירוּשַׁי
דְּתַכְשִׁיט הוּא לָהּ: עי"ל לפי' רָשֵׁ"י ז"ל דְּמוֹךְ מַיְירֵי שֶׁלֹּא רָאָתָה עֲדַיִן אֶלָּא שֶׁהִיא מִתְיָרֵא
שֶׁמָּא תִּרְאֶה וְזֶהוּ לְשׁוֹן שֶׁהִתְקִינָה לְנִידָּתָהּ וּבְהָא שָׁרֵי דְּאֵין דֶּרֶךְ הוֹצָאָה בְּכָךְ דְּהָא גַּבֵּי, זָב
שְׁקִיל וְטָרֵי לְעֵיל וְקָאָמַר דְּכֵיוָן דְּאֵין הַכִּיס צָרִיךְ לֹא לִסְפִירָה וְלֹא לִבְדִיקָה הָוֵי אי' דֶּרֶךְ
הוֹצָאָה בְּכָךְ וּפָרִיךְ וְהָא מִיבְּעֵי לֵיהּ לְאַצּוּלֵי טִנּוּף וְהָוֵי דֶּרֶךְ הוֹצָאָה בְּכָךְ דְּכֵיוָן דְּצָרִיךְ לוֹ
הָוֵי דֶּרֶךְ הוֹצָאָתוֹ בְּכָךְ וכמ"ש רַשֵׁ"י לְעֵיל אֲבָל הֵיכָא דַּעֲדַיִן אֵין צָרִיךְ לוֹ לָא הָוֵי דֶּרֶךְ
הוֹצָאָתוֹ בְּכָךְ דְּהָוֵי כְּמוֹצִיא בְּפִיו דְּפָטוּר ואע"ג דְּהָתָם פָּטוּר אֲבָל אָסוּר מ"מ הָכָא דְּתַכְשִׁיט
הוּא לָהּ שֶׁמָּא תִּרְאֶה וּתְטַנֵּף בְּגָדֶיהָ הִתִּירוּ דְּתַכְשִׁיט לָאו דַּוְוקָא מִבַּחוּץ אֶלָּא כָּל מַה שֶׁהִיא
מִתְקַשֶּׁטֶת בָּהֶם אפי' מִבִּפְנִים כְּמוֹ בִּירִית שֶׁהוּא תַּחַת בְּגָדֶיהָ אֶלָּא שֶׁהִיא מִתְקַשֶּׁטֶת שֶׁלֹּא
יִפְּלוּ בָּתֵּי שׁוֹקֶיהָ ה"נ תַּכְשִׁיט הוּא לָהּ שֶׁלֹּא תִּתְלַכְלֵךְ: דַּף סה ד"ה סָהֲדֵי רַבָּה פְּרָת פֵּ"ה
פְּרָת מַעִיד כו' ול"נ הֲרֵי בָּבֶל בְּמִזְרַח א"י קָאֵי וְכָל הַנְּהָרוֹת יוֹרְדִים מִמִּזְרַח לְמַעֲרָב כו'
עכ"ל: הִנֵּה בְּבְכוֹרוֹת דַּף מ"ד הֵעִידוּ התו' ז"ל עַצְמָן דִּפְרָת הוֹלֵךְ מא"י לְבָבֶל ונלע"ד
לְהָבִיא רְאָיָה מֵהָא דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן דַּף קמ"ה דְּכָל הַדָּגִים חָזְרוּ מִבָּבֶל לא"י חוּץ מִקּוֹלְיָס
הָאִיסְפִּנִין דַּאֲמַר רַב הָנֵי מִדְרֵי דְּבָבֶל מְהַדְּרֵי מַיָּא לְעֵין עֵיטָם וְהַאי כֵּיוָן דְּלָא שָׁרִיר שְׁדְרֵיהּ
לָא מָצֵי סָלֵיק וְאִי ס"ד דְּמִבָּבֶל לא"י הוֹלֵךְ א"כ לֹא הָיוּ צְרִיכִין הַדָּגִים לַחֲזוֹר דֶּרֶךְ סֻוְלְמֵי
דִּפְרָת דפי' רַשֵׁ"י ז"ל דְּחָזְרוּ דֶּרֶךְ סֻוְלָמוֹת מְשׁוּם שְׁנוֹחִין לְהַעֲלוֹתָן מִדֶּרֶךְ פְּרָת עַצְמוֹ
אַדְרַבָּה הָיָה נוֹחַ לֵירֵד מִמַּעְלָה לְמַטָּה וְגַם קוֹלְיָס הָאִיסְפָּנִין לָמָּה לֹא חָזַר אַדְרַבָּה לֵילֵךְ
לְבָבֶל הָיָה יוֹתֵר קָשֶׁה כַּמָּה הֵילּוּךְ הַמַּיִם אֲבָל לֵירֵד נוֹחַ לוֹ שֶׁיֵּרֵד מַעַצְמוֹ וְעוֹד מִדְּקָאָמַר
מְהַדְּרֵי מַיָּא לְעֵין עֵיטָם מַשְׁמַע שֶׁהַמַּיִם בָּאִים מא"י לְבָבֶל וְדֶרֶךְ הַסֻּוְלָמוֹת חוֹזְרִין לא"י
כִּדְפֵי' רַשֵׁ"י בְּהֶדְיָא וְהַלָּשׁוֹן מוֹכִיחַ כֵּן וּבֶאֱמֶת לֹא יָדַעְתִּי מַאי קֻוּשְׁיַת התו' שֶׁהֲרֵי כָּתְבוּ

הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל בִּבְכוֹרוֹת דַּף נ"ה דְּבָבֶל בִּצְפוֹנִית מִזְרָחִית דא"י קָאֵי וע"כ צ"ל כֵּן כִּדְאִיתָא פ"ק דְּגִיטִּין וְהָא בָּבֶל לְצָפוּנָא דא"י קַיְימָא וא"כ י"ל שֶׁנִּהַר פְּרָת יוֹצֵא מג"ע שֶׁהוּא בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל עוֹלָם כְּמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ התו' שָׁם בִּבְכוֹרוֹת וּבָא לא"י וּמִשָּׁם הוֹלֵךְ מִדְּרוֹם לַצָּפוֹן עַד בָּבֶל שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ הַנְּהָרוֹת ג"כ לְסַבֵּב מִדְּרוֹם לְצָפוֹן וא"ש הַכֹּל כִּי בְּזֶה מְיֻיּשָׁב גַּם קֻושְׁיַת התו' דִּבְכוֹרוֹת שֶׁכָּתְבוּ דְּמִזֶּה מַשְׁמַע דג"ע הָעוֹלָם קָאֵי כֵּיוָן שֶׁפְּרָת הוֹלֵךְ מא"י שֶׁהוּא בְּמַעֲרָב לְבָבֶל שֶׁהוּא בְּמִזְרָח וְהִקְשׁוּ דבב"ב מוּכָח דג"ע הָוֵי בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל עוֹלָם וּלְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש שֶׁפְּרָת בָּא מג"ע מִן הַמִּזְרָח עַד א"י וּמִשָּׁם הוּא מְסַבֵּב וְהוֹלֵךְ מִדָּרוֹם לְצָפוֹן וּבָא לְבָבֶל הָעוֹמֶדֶת בְּצַד צָפוֹן כִּי בָּבֶל הוּא בַּמִּקְצוֹעַ מִזְרָחִית צְפוֹנִית וְנִמְצָא שֶׁבָּבֶל סוֹבֶבֶת וּבָאָה לְצָפוֹן א"י ג"כ וּלְשָׁם בָּא נָהָר פְּרָת מִדָּרוֹם לַצָּפוֹן: שָׁם ד"ה הַקִּיטֵּעַ יֹוצֵא בְּקַב פֵּ"ה שְׁנִקְטָעָה רַגְלוֹ כו' דְּמַנָּעוּל דִּידֵיהּ כו' וְהִקְשָׁה ר"ת דִּבְמַסֶּכֶת יוֹמָא מַשְׁמַע כו': לע"ד לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא דְּרַשִׁ"י פי' כָּאן לְפוּם מַאי דְּמַשְׁמַע מִשְּׁמַעְתִּין דְּהָכָא דר"מ ור"י בְּהָא פְּלִיגִי אִי מְנָעָל הוּא אִי לָאו דְּהָכִי מַשְׁמַע בְּשְׁמַעְתִּין מִדְּאָמְרִינַן מַאן תְּנָא קַב הַקִּיטֵּעַ ר"מ הִיא מַשְׁמַע וְלֹא ר"י מִכְּלָל דלר"י חֲלִיצָתוֹ פְּסוּלָה דְּלָאו מַנְעוּל הוּא כמ"ש התו' זַ"ל עַצְמָן וְכֵן רַב הוּנָא דְּאָמַר הוֹדוּ לוֹ ר' מֵאִיר לֹא הוֹדוּ לוֹ ר' יְהוּדָא ש"מ דלר"י לָאו מְנָעָל הוּא וּבָאֻמֶּת תָּמִיהַ לִי מְאוֹד בְּסַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין דלע"ד לֹא יָדַעְתִּי אִם יֵשׁ לְפָרֵשׁ הָתָם כפי' התו' דְּאֵינָהּ חוֹלֶצֶת כֵּיוָן דְּחָיְישִׁינַן לְעִנְיַן שַׁבָּת דִּלְמָא מַפְסִיק וְאֵינוֹ רָאוּי לְהַלֵּךְ בּוֹ וַהֲלֹא בְּסַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין לֹא שַׁיָּיךְ לְפִי דַּעְתִּי דִּלְמָא מַפְסִיק וְהָתָם פְּשִׁיטָא דְּאֵין הַטַּעַם רַק מִשּׁוּם שְׁאֵינוֹ מְנָעָל כְּמוֹ רַב יוֹסֵף דִּמְפָרֵשׁ דְּלָא הוֹדוּ לוֹ הוּא ר"י ב"נ וּלְדִידֵיהּ פְּלִיגִי אִי מְנָעָל הוּא אִי לָאו כֵּיוָן דְּאֵין דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת מִנְעָל מִקַּשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן א"כ ה"ה לְרַב הוּנָא הָוֵי טַעְמָא דת"ק דְּמִנְעָל הוּא וְלֹא הוֹדוּ לוֹ ס"ל דְּלָאו מְנָעָל הוּא: לְכָךְ נִרְאֶה דִּשְׁמַעְתִּין דְּהָכָא ס"ל דר"מ ור"י פְּלִיגִי אִי מְנָעָל הוּא אִם לָאו וכדס"ד דְּרָמִי בַּר חָמָא דְּפָרִיךְ הָתָם מַהָא בָּרִיְיתָא וְשָׁוְוֹן שֶׁאָסוּר לָצֵאת בי"ה דאע"ג דְּלָאו מְנָעָל הוּא לְעִנְיַן שַׁבָּת אָסוּר לָצֵאת בי"ט אפי' בְּדָבָר דְּלָאו מִנְעָל הוּא וּלְדִידְהוּ אָסוּר לָצֵאת בי"ה בְּשֶׁל טַעַם וּרְהִיטָנִי אע"ג דְּלָאו מְנָעָל נִינְהוּ וְרָבָא דְּיוֹמָא וְכֵן אִינָךְ אָמוֹרָאֵי ס"ל דכ"ע ס"ל מְנָעָל הוּא וּפְלִיגִי בְּדִלְמָא מַפְסִיק וּלְדִידְהוּ ס"ל כְּרַב יוֹסֵף דִּשְׁמַעְתִּין דְּאָמַר דְּלָא הוֹדוּ לוֹ הַיְינוּ ר"י ב"נ אֲבָל ר"מ ור"י ס"ל תַּרְוַיְיהוּ דְּמְנָעָל הוּא ונלע"ד דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּרַב יוֹסֵף דְּלָא אָמַר דְּלָא הוֹדוּ לוֹ הַיְינוּ ר' יוֹסֵי פְּשִׁיטָא לְלָשׁוֹן רִאשׁוֹן דְּסַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין שֶׁל עֵץ קַשְׁיָא דה"ל לְאוֹקְמֵי כר"י דְּקַב הַקִּיטֵּעַ דְּוֹמֶ' מַמָּשׁ לְסַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין משא"כ כַּוָּנַת הַקַּשׁ אֵינוֹ אֶלָּא דְּמִיוֹן בְּעָלְמָא אֶלָּא אפי' לְלִישָׁנָא אַחֲרִינָא דְּרַשִׁ"י דְּסַנְדָּל שֶׁל סַיָּידִין שֶׁל קַשׁ הוּא מ"מ תִּקְשֵׁי כֵּיוָן דְּלֹר"י אפי' שֶׁל עֵץ לָאו מְנָעָל הוּא כ"ש שֶׁל קַשׁ דְּגָרִיעַ טְפֵי דְּהָא בְּיוֹמָא פירש"י בְּשִׁינּוּיָא דְּרָבָא דר"מ ור"י תַּרְוַיְיהוּ ס"ל דְּשֶׁל עֵץ מְנָעָל הוּא וְשֶׁל שַׁעַם וְגֶמִי לָאו מְנָעָל הוּא וּפְשִׁיטָא דְּקַשׁ לָא עָדִיף מִינַּיְיהוּ וּלְדִבְרֵי התו' דפי' הַטַּעַם דְּלִמָא מַפְסִיק וא"כ אֵינוֹ רָאוּי לַהֲלוֹךְ בּוֹ וְהָוֵי כְּקָטָן שֶׁחָלַץ בְּמְנָעָל כו' אֶפְשָׁר דְּרַב יוֹסֵף לָא נִיחָא לֵיהּ בְּהַאי טַעְמָא וְלָכֵן פי' הַטַּעַם דְּפְלִיגִי מִשּׁוּם דְּלָאו מְנָעָל הוּא אֲבָל לְרַשִׁ"י נ"ל דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּרַב יוֹסֵף דְּנָאדֵי מִטַּעְמָא קַמָּא דס"ל כְּרָבָא דר"מ ור"י תַּרְוַיְיהוּ ס"ל דְּמִנְעָל הוּא וּפְלִיגִי בְּדִלְמָא מַפְסִיק וא"כ א"ש וְזָכִיתִי שֶׁמָּצָאתִי דְּבָרִים אֵלּוּ בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת ה' יה"כ וְכָתַב כִּדְבָרַי גַּם רָאִיתִי שֶׁהוּא אֵינוֹ גּוֹרֵס בִּשְׁמַעְתִּין בְּשִׁינּוּיָא בָּתְרָא דְּלָא הוֹדוּ הוּא ר"י ב"נ כְּרַב יוֹסֵף כ"א רָבָא וְהוּא רָבָא דְּאָמַר בְּיוֹמָא דִּפְלִיגִי בְּמַפְסִיק וא"כ פְּשִׁיטָא דא"ש שְׁאָר הַדְּבָרִים שֶׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק בְּהַאי

שְׁמַעְתָּתָא מִמַּסֶּכֶת יְבָמוֹת פ' מִצְוַת חֲלִיצָה וּמִשְׁאָר דִּוּכְתֵי וּמַה שֶּׁהֶאֱרִיךְ הָרַמְבַּ"ן ז"ל בְּיוֹמָא אֶכְתּוֹב בְּמִצְוַת חֲלִיצָה אִם יְזַכֵּנִי הַשֵּׁם לְהַגִּיעַ לְשָׁם: דַּף סו ד"ה עֶגְלָה שֶׁל קָטָן פ"ה עֶגְלָה שֶׁהַקָּטָן יוֹשֵׁב עָלֶיהָ ול"נ דא"כ מַאי קמ"ל פְּשִׁיטָא דְּאֵין לְךָ מְיֻוָּחָד לְמִדְרָס גָּדוֹל מִזֶּה לכ"נ כו': וַאֲנִי אוֹמֵר דִּלְפִי הַכָּתוּב בְּנֶזֶק' רַשְׁ"י ז"ל שֶׁלָּנוּ יֵשׁ לְיַיְשֵׁב דְּהָא כָּתַב ד"ה עֶגְלָה שֶׁל קָטָן לְצַחֵק בּוֹ וּלְטַלְטְלוֹ עָלֶיהָ וא"כ י"ל דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ שֶׁהַצְּחוֹק הוּא שֶׁמְּטַלְטְלִין אוֹתוֹ עָלֶיהָ רַק שְׁנֵי דְּבָרִים הֵם שֶׁהַתִּינוֹק מְצַחֵק בָּהּ וּמוֹשֵׁךְ הָעֶגְלָה בְּיָדוֹ לְצְחוֹק אוֹ אֲחֵרִים מוֹלִיכִין אוֹתוֹ לְפָנָיו וְגַם לִפְעָמִים יוֹשֵׁב עָלֶיהָ וּמְטַלְטְלִים אוֹתוֹ עָלֶיהָ וכמ"ש אַחַ"כ בְּהֶדְיָא בְּדִבּוּר שֶׁאַחֲרָיו טְמֵא מִדְרָס הוֹאִיל וּפְעָמִים שְׁיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ וא"כ ה"פ דִּשְׁמַעְתִּין דְּאַבַּיֵי ס"ל גַּבֵּי קֶב הַקִּטֵּעַ אע"ג דִּלְפְעָמִים סְמִיךְ עָלֶיהָ מ"מ כֵּיוָן דְּמִיקְּרוּ לְתַכְשִׁיט אֵינוֹ טָמֵא מִדְרָס דְּאוֹמְרִים לוֹ עַמּוּד וכו' וְרָבָא ס"ל כֵּיוָן דִּלְפְעָמִים סְמִיךְ עָלֶיהָ לָא אָמְרִינַן עַמּוּד דְּהָוֵי מְיֻוָּחָד לְהָכִי וּלְהָכִי מַיְיתֵי רְאָיָה מֵעֶגְלָה ש"ק דאע"ג דְּמְיֻוָּחָד לְצְחוֹק מ"מ כֵּיוָן דִּלְפְעָמִים מְטַלְטְלִים אוֹתוֹ טָמֵא ה"נ ל"ש וְאַבַּיֵי ס"ל הָתָם סְמִיךְ עִלָּוֵיהּ ר"ל דַּעֲבִידָא לִסְמוֹךְ כְּמוֹ לְצַחֵק וְאֵין הַצְּחוֹק עִיקָּר בָּהּ משא"כ הָכָא דְּלָא סְמִיךְ ר"ל דְּלָא עֲבִידָא לְהָכִי וְהַשְׁתָּא א"ש דְּלֹא צ"ל דִּפְלִיגִי אַבַּיֵי וְרָבָא בְּקֶב הַקִּטֵּעַ אִי סְמִיךְ עִלָּוֵיהּ אוֹ לָאו כְּמַשְׁמָעוּת פְּשָׁטָא דְּשְׁמַעְתִּי' דְּאַבַּיֵי קָאָמַר הָכָא לָא סָמֵיךְ עִילָּוֵיהּ וְרָבָא קָאָמַר לְקָמָן הָכָא לִסְמוֹךְ עֲלֵיהּ עֲבִידָא וּסְמִיךְ עָלֶיהָ דא"כ פְּלִיגִי בִּמְצִיאוּת דְּנֶחֱזֵי אִי סְמִיךְ עֲלֵיהּ אִם לָאו אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי א"ש דכ"ע ס"ל דְּסְמִיךְ אַף פְּלִיגִי אִי עֲבִידָא גַּם לִסְמוֹךְ אוֹ עִיקָּרוֹ לְתַכְשִׁיט כמ"ש: פֶּרֶק כְּלָל גָּדוֹל ד"ה כָּל הַיּוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת פֵּ"ה אע"פ שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ כו' וק' להר"א כו' וְעוֹד הִקְשָׁה ריב"ם כו': תְּחִלָּה אֲיַיְשֵׁב קוּשְׁיַת ריב"ם ז"ל דנלע"ד דְּרַשְׁ"י ז"ל לָא קָאָמַר דְּמִסְבָּרָא בְּלֹא קָרָא כֵּיוָן דִּבְיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם א"א שֶׁלֹּא שָׁמַע שֶׁאוֹתוֹ יוֹם שַׁבָּת הָוֶה יְדִיעָה דְּזֶה אֵינוֹ דְּוַדַּאי אִי לָאו קָרָא ה"א יְדִיעַת שַׁבָּת פְּשִׁיטָ' דְּלָא הָוֵי יְדִיעָה דִּידִיעַת חֵטְא בָּעֵינַן כמ"ש התו' אֶלָּא כֵּיוָן דְּגַלֵּי לָן קְרָא וְזָכַרְתָּ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת אוֹ שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ דְּאִיכָּא שְׁמִירָה לְכָל שַׁבָּת אֶלָּא דְּלָא יָדְעִינַן קְרָא בְּמַאי קָא מַיְירֵי אִי בְּשׁוֹכֵחַ עִיקַּר שַׁבָּת אוֹ בְּיוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת כֵּיוָן דְּאִיכָּא תְּרֵי קְרָאֵי כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא דְּחַד קְרָא קָאָמַר דִּשְׁמִירָה אַחַת לְשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה א"כ לָא יָדְעִינַן הֵי מִינַּיְיהוּ נוֹקְמָא בְּהָכִי לְהָכִי מַה ס שָׂא זוֹ לְאוֹקְמָא קְרָא דִּשְׁמִירָה לְכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת בְּיוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת כֵּיוָן דְּאִיכָּא סְבָרָא דְּמִסְתָּמָא יָדַע בֵּינְתַיִם דְּשַׁבָּת הָיָה א"כ אָמְרִינַן דְּחִלּוּקִי שַׁבָּתוֹת הָוֵי כְּחִלּוּקֵי חֵטְא דִּידִיעָה מַחְלְקָתָן כֵּיוָן דְּגַלֵּי קְרָא דְּאִיכָּא שַׁבָּתוֹת שֶׁהֵן מְחֻלָּקִים מוֹקְמִינַן קְרָא הֵיכָא דְּכָל שַׁבָּת שְׁגָגָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ הִיא דְּהַיְינוּ הֵיכָא דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּהָוֵי לֵיהּ יְדִיעָה אֲבָל בְּלֹא קְרָא מַה בְּכָךְ שֶׁיּוֹדֵעַ בֵּינְתַיִם שֶׁהוּא שַׁבָּת כֵּיוָן דְּלָא יָדַע הַחֵטְא אֲבָל כֵּיוָן דְּגַלֵּי קְרָא דְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם מְחֻלָּקִים מוֹקְמִינַן קְרָא הֵיכָא דְּסְבָרָא הִיא הֵי יְחַלְּקוּ כֵּיוָן דְּאִיכָּא תְּרֵי קְרָאֵי וּמְסָרָן הַכָּתוּב לַחֲכָמִים וּלְהָכִי כָּתַב רַשְׁ"י שא"א שֶׁלֹּא שָׁמַע וְלֹא כָּתַב דְּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא סְתָם כפי' התו' מְשׁוּם דְּמִקְרָא מוּכָח דְּלָא סָמְכִינַן אַיָּמִים שֶׁבֵּינְתַיִם אֶלָּא הֵיכָא דְּהַיָּמִים מוֹדִיעִין כֵּיוָן דְּאִיכָּא תְּרֵי קְרָאֵי כמ"ש: וְלֹא נִרְאֶה בְּעֵינֵי רַשְׁ"י בְּלֹא סְבָרָא זוֹ לְחַלֵּק בֵּין שָׁכַח עִיקַּר שַׁבָּת לְיַוָּדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת דְּאִי מִגְּזֵרַת הַכָּתוּב יְמֵי הֶיתֵּר מְחֻלָּקִים א"כ נֵימָא אִיפְּכָא דְּגַבֵּי שׁוֹכֵחַ הַיָּמִים מְחֻלָּקִים כֵּיוָן דְּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא אֵין טַעַם לָזֶה יוֹתֵר מִזֶּה ונ"ל דְּהַלָּשׁוֹן מְסַיְיעוֹ מַאי דְּקָאָמַר בִּכְרִיתוּת דְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם הוי' יְדִיעָה לְחַלֵּק וּלְפִי' הַתּוֹס' מַה לוֹ לְהַזְכִּיר כְּלָל יְדִיעָה הל"ל יָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם מְחֻלָּקִים אוֹ הל"ל הָוְיָן כִּידִיעָה לְחַלֵּק אֶלָּא מַשְׁמַע דְּהָוְיָן יְדִיעָה מַמָּשׁ דְּסָמְכִינַן

דְּיָדַע וַדַּאי אע"ג דְּלָא יָדְעִינַן אִם נוֹדַע לוֹ אָמְרִינַן דְּוַדַּאי נוֹדַע לוֹ וא"כ הַתּוֹרָה גִּלְתָּה לִסְמוֹךְ אַסְבָּרָא זוֹ שֶׁיְּדִיעַת שַׁבָּת מְחַלֶּלֶת לֹא שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים כֵּן מִסְּבָרָא וְדָבָר זֶה מְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י לְקַמָּן: וּבָאֱמֶת לע"ד תֵּימָא עַל ריב"ם ז"ל הֵיכִי ס"ד בְּלֹא קָרָא לְחַיֵּיב עַל כָּל שַׁבָּת אע"ג דְּנוֹדַע לוֹ בֵּינְתַיִם מְנָא לַן לְחִיּוּבֵי' עַל חִלּוּק שַׁבָּתוֹת כֵּינָן שֶׁהֶעֱלָם א' הוּא עַל הַחֵטְא: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לפי' רָשִׁ"י דְּמָנָא לַן לַחֲכָמִים בְּיוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת שֶׁהוּא חַיָּיב עַל כָּל שַׁבָּת דִּלְמָא קָרָא דִּשְׁמִירוֹת הַרְבֵּה מַיְירֵי בְּהָיְתָה לוֹ יְדִיעָה בֵּין שַׁבָּת לְשַׁבָּת וקמ"ל דִּידִיעַת שַׁבָּת הָוֵי יְדִיעָה.

י"ל דא"כ קָרָא דִּשְׁמִירָה א' לְשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה לָמָּה לִי דְּוַדַּאי הֵיכָא דְּלֵיכָּא יְדִיעָה מַהֵי תֵּיתֵי לְחַלֵּק דְּצָרִיךְ קָרָא לְמַפְטְרֵי' אֶלָּא וַדַּאי ע"כ קָרָא מַיְירֵי אפי' הֵיכָא דְּלֵיכָּא יְדִיעָה וַדָּאִית וס"ד דְּהַיְמִים מְחַלְּקִים כִּפְשָׁטָן לָהָכִי אָתֵי קָרָא לוֹמַר דְּאֵין הַיָּמִים מְחַלְּקִים אֶלָּא מִשּׁוּם דְּהָוְיָן יְדִיעָה וְדָבָר זֶה צ"ל אַף לפי' תו' וק"ל.

וּבְמַה שֶׁכָּתַבְנוּ א"ש לִישָׁנָא דְּרַשִׁ"י שֶׁכָּתַב ע"פ שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ שֶׁחָטָא דִּלְכְאוֹרָה לִישָׁנָא יְתֵירָה הוּא וּכְבָר יָשְׁבָה מוֹרִי מָהָרָ"ם זַ"ל וּלְפִירוּשׁוֹ קמ"ל לְתָרֵץ קֻוּשְׁיַת התו' דקמ"ל קָרָא דִּידִיעַת שַׁבָּת הָוְיָא יְדִיעָה וּבָא לְתָרֵץ דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא לְהָכִי וְלָא אָתְיָא מִסְּבָרָא כמ"ש וּמֵיְושָׁב נָמֵי מַה דְּדָבָרָיו, סָתְרֵי קְצָת אַהֲדָדֵי שֶׁכָּתַב אע"פ שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ בֵּינְתַיִם וְהֶעְלֵם אַחַת הִיא מ"מ אָמְרִינַן דְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם הָוְיָן יְדִיעָה שא"א שֶׁלֹּא שָׁמַע כו' א"כ דְּבָרָיו סוֹתְרִין שֶׁכָּתַב אע"פ שֶׁלֹּא נוֹדַע וְחָזַר וְכָתַב מ"מ אָמְרִינַן דְּנוֹדַע לוֹ הָכִי הל"ל אע"ג דְּלָא יָדְעִינַן דְּנוֹדַע לוֹ אָמְרִינַן מִסְּתָמָא דְּנוֹדַע וּלְפִי' א"ש דר"ל אע"פ שֶׁהַחֵטְא לֹא נוֹדַע וא"כ הֶעְלֵם א' הִיא דְּבָעֵינַן יְדִיעַת חֵטְא מ"מהָכָא אָמְרִינַן דְּיָמִים הָוְיָן יְדִיעָה כֵּינָן שא"א שֶׁלֹּא שָׁמַע כו' דְּכֵינָן דְּהָכָא שִׁגְגַת שַׁבָּת הִיא מִשּׁוּם הָכִי מִקְרֵי יְדִיעַת שַׁבָּת יְדִיעָה הֲרֵי שֶׁכָּתַב דְּהֶעְלֵם אַחַת הִיא כֵּינָן שֶׁלֹּא יָדַע הַחֵטְא א"כ ס"ל דִּבְכָל מָקוֹם בָּעֵינַן יְדִיעַת חֵטְא חוּץ מֵהָכָא וּגְדוֹלָה מִזֹּאת קָאָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ דְּבָעֵינַן לֵידַע בַּמֶּה חָטָא אֲפִילּוּ בִּשְׁנֵי אִיסּוּרִין שָׁוִין: וְעוֹד דְּחָקוֹ לְרַשִׁ"י לְפָרֵשׁ כֵּן דס"ל דְּאִם יְמֵי הֶיתֵּר מְחַלְּקִים א"כ בְּמַתְנִיתִין גַּבֵּי שִׁגְגַת מְלָאכוֹת דְּלָא חַיָּיב עַל כָּל אַב מְלָאכָה שֶׁל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת כִּדְפִ' בְּהֶדְיָא וְהִיא דַּעַת רַבָּה בְּכְרִיתוּת אַמַּאי לָא נֵימָא הַיָּמִים מְחַלְּקִין אע"פ דְּאִיכָּא לְחַלֵּק מ"מ לֹא נִרְאֶה לְחַלֵּק בְּהָכִי כ"א בְּסָבָרָא דִּידֵיהּ דְּלֹא שַׁיְּיךְ לְחַלֵּק כ"א בְּשִׁגְגַת שַׁבָּת דא"א שֶׁלֹּא שָׁמַע משא"כ בְּשִׁגְגַת מְלָאכוֹת לֵיכָּא לְמֵימְלִי בַּיָּמִים אא"כ עָסַק לְפָנֶי חֲכָמִים וּבְמַה שֶׁכָּתַבְנוּ נִתַּיְשֵׁב' גַּם קֻוּשְׁיָא קַמָּיְיתָא כֵּינָן דְּמִן הַדִּין בְּכָל מָקוֹם בָּעֵינַן יְדִיעַת חֵטְא אֶלָּא גַּבֵּי שִׁגְגַת שַׁבָּת גַּלִּי רַחֲמָנָא דְּסַגִּי בִּידִיעַת שַׁבָּת א"כ אֵין לְךָ בּוֹ אֶלָּא חִדּוּשׁוֹ דַּוְוקָא בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה הָוְיָן יְדִיעוֹת שֶׁבֵּינְתַיִם יְדִיעָה כְּדִכְתִיב קְרָא דִּשְׁמִירוֹת הַרְבֵּה אֲבָל בְּחַד שַׁבָּת אע"ג דְּנוֹדַע לוֹ דְּשַׁבָּת הוּא לֹא הָוְיָא יְדִיעָה: וְאַל תִּתְמַהּ דְּהָא אִיכָּא ג"כ בִּכְרִיתוּת דְּשַׁבָּתוֹת כְּגוּפִין דָּמְיָין וַאֲפִילּוּ בְּשִׁגְגַת מְלָאכוֹת הָוֵי כָּל שַׁבָּת כְּגוּף מְלָאכָה אַחַת ה"נ בְּשִׁגְגַת שַׁבָּת לָא מְהַנֵּי יְדִיעָה כ"א בְּשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה לְחַלֵּק בֵּיניֵהֶם וְלֹא בְּשַׁבָּת א' דְּגַם לְרַשִׁ"י הָוֵי גְּזֵירַת הַכָּתוּב דִּידִיעַת שַׁבָּת מְחַלֶּלֶת: וְיֵשׁ לְחַלֵּק עוֹד דע"כ לָא קָאָמְרִינַן דִּידִיעַת שַׁבָּת מְחַלֶּלֶת אֶלָּא כְּשֶׁנַּעֲשָׂה הַכֹּל בְּשִׁגְגַת שַׁבָּת דְּכֵינָן דְּהָוֵי לֵיהּ יְדִיעָה בֵּינְתַיִם וְחָזַר וְשָׁגַג בְּשַׁבָּת ה"ל חֲגָגָה אַחֲרִיתָא וְחַיָּיב עַל כָּל שַׁבָּת אֲבָל הֵיכָא דְּקַמָּיְיתָא הוּא שִׁגְגַת שַׁבָּת וּבָתְרָיְיתָא שִׁגְגַת מְלָאכָה אֵין יְדִיעַת שַׁבָּת מְחַלֶּלֶת דְּלָא מִקְרֵי שְׁגָגָה אַחֲרִיתָא דְּשִׁגָּגָה זוֹ נִשְׁאֲרָה בְּהֶעְלֵם מְחַטֵּא רֹאשׁוֹן דְּהָא הַחֵטְא לֹא נוֹדַע לוֹ כ"א הַשַּׁבָּת וּבְכָל הַתּוֹרָה הָא דִּידִיעָה מְחַלֶּלֶת הָוֵי מִטַּעַם דְּאָז שְׁגָגָה

הַשְׁנִיָּה שְׁגָגָה חַדְתִּי הִיא אֲבָל כָּאן נִשְׁאֲרָה שְׁגָגָה זוֹ בְּהֶעְלֵם רִאשׁוֹן וק"ל: וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי מוֹרִי שֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּקֻצָּת דְּבָרִי הַנָּ"ל דִּלְרַשִׁ"י בָּעֵינַן קְרָא דִּידִיעַת שַׁבָּת הָוֵי יְדִיעָה וְיִישֵׁב דִּבְרֵי התו' דְּקַשְׁיָא לְהוּ דְּכֵינָן דְּגַם לְרַשִׁ"י גְּזֵרַת הַכָּתוּב הִיא לָמָּה לֵיהּ לְמֵימַר דא"א שֶׁלֹּא שָׁמַע תִּיפּוֹק לֵיהּ הַכֹּל מִגְּזֵרַת הַכָּתוּב וּכְבָר יָשַׁבְתִּי ת"ל דְּבָרָיו.

וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י זַ"ל מִכְּרִיתוֹת דְּגַבֵּי נִדָּה מְחַלְּקִים ג"כ הַיָּמִים וְהָתָם לֹא שַׁיָּיךְ טַעְמוֹ שֶׁל רַשִׁ"י נ"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּהָתָם מַיְירֵי שֶׁיָּדַע הַבַּעַל שֶׁטָּבְלָה וּמִמֶּנָּה יָלִיף ר"א שַׁבָּת מִנִּדָּה כִּי הֵיכִי דְּגַבֵּי נִדָּה הֵיכָא דְּיָדַע שֶׁטָּבְלָה אע"ג דְּלָא יָדַע שֶׁטָּבְלָה לְנִדָּתָהּ מ"מ אָמְרִינַן א"א שֶׁלֹּא שָׁמַע וְיָדַע לְמַפְרֵעַ שֶׁנִּדָּה הָיְתָה ואע"ג דְּלָא יָדַע הַחַטָּא יְדִיעַת הַנִּדָּה מְחַלֶּקֶת ה"נ הַיָּמִים מְחַלְּקִים כֵּינָן שא"א שֶׁלֹּא יָדַע שֶׁשַּׁבָּת הָיְתָה וְהָוֵי מַמָּשׁ כַּנִּדּוֹן דְּשַׁבָּת ואע"ג דְּהָוֵי מָצֵי לְשַׁנּוֹיֵי הָתָם דְּיָלִיף מִנִּדָּה הֵיכָא דְּנוֹדַע בְּנַוָּדאֵי שֶׁהָיְתָה נִדָּה וְלֹא נוֹדַע לוֹ הַחַטָּא אַפִּ"ה הַיְדִיעָה מְחַלֶּקֶת מ"מ בָּעֵי לְאַשְׁכּוֹחֵי מִידִי דְּדָמֵי לְיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם דאע"ג דְּלָא יָדְעִינַן בְּנַוָּדאֵי שֶׁנּוֹדַע אָמְרִינַן מִסְתָּמָא דְּנוֹדַע לוֹ ה"ה גַּבֵּי נִדָּה מַיְירֵי בְּהָכִי וְלָכֵן מְדַמֵּי לִטְבִילָה דְּאַף ע"ג דְּהַטְּבִילָה שֶׁעָשְׂתָה אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא הָיָה לְנִדָּתָהּ כ"א לְכַמָּה דְּבָרִים אֲחֵרִים אַפִּ"ה אָמְרִינַן מִסְתָּמָא דְּיָדַע: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לְפִירוּשִׁי שֶׁכָּתַבְתִּי דְּמִסְבָרָא לֹא הָיְתָה יְדִיעַת שַׁבָּת מְחַלֶּקֶת כ"א מֵחֲמַת תְּרֵי קְרָאֵי א"כ גַּבֵּי נִדָּה דְּלֵיכָא קְרָא וְאַפִּ"ה יְדִיעַת נִדָּה דְּמָיְא לִידִיעַת שַׁבָּת כמ"ש מְחַלֶּקֶת.

י"ל דע"כ בְּלָאו הָכִי צ"ל דס"ל לר"א הָתָם דְּנִדָּה פְּשִׁיטָא לֵיהּ מִסְּבָרָא דִּימֵי הֶיתֵּר שֶׁבֵּינְתַיִם מְחַלְּקִים אֲפִילּוּ לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת: וּגְדוֹלָה מִזֹּאת מַשְׁמַע הָתָם בְּדַף שֶׁלְּפָנֵי זֶה דלר"א אִם בַּעַל נִיְדָּה וְחָזַר וּבָעַל אֲפִילּוּ בְּלֹא יְמֵי הֶיתֵּר שֶׁבֵּינְתַיִם חַיָּיב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כמ"ש התו' שָׁם דַּף ט"ז: ועי"ל דס"ל הָתָם דְּגַם גַּבֵּי שַׁבָּת הָוֵי פְּשִׁיטָא מִסְּבָרָא דִּידִיעַת שַׁבָּת מְחַלֶּקֶת כְּמוֹ גַּבֵּי נִיְדָּה וְהָא דְּקָמְבַעְיָא לֵיהּ לר"ע הַיְינוּ מְשׁוּם דִּכְתִיב קְרָא דִּשְׁמִירָה אַחַת לְשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה וא"כ קָמְבַעְיָא לֵיהּ הָא דק"ל דְּשַׁבָּתוֹת כְּגוּפִין דָּמְיָין וְחַיָּיב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת בִּזְדוֹן שַׁבָּת וְשִׁגְגַת מְלָאכוֹת ר"ל לְרַב חִסְדָּא דְּמָפָרֵשׁ דִּבְרֵי ר"ע דְּשַׁבָּתוֹת כְּגוּפִין דָּמְיָין פְּשִׁיטָא לֵיהּ וְיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם אִי מְחַלְּקִים קָמְבַעְיָא לֵיהּ הַיְינוּ מִקְּרָא דִּשְׁמִירָה לְכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת דְּמֵהָא פְּשִׁיטָא לָן דְּשַׁבָּתוֹת כְּגוּפִין דָּמְיָין וא"כ קְרָא דִּשְׁמִירָה אֶחָד לְשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה ע"כ לְיָוְדַע עִיקַּר שַׁבָּת אָתֵי דְּאֵין הַיָּמִים מְחַלְּקִים דִּלְשׁוֹכַח עִיקַּר שַׁבָּת לָא אִיצְטְרִיךְ קְרָא דְּמֵהֵי תֵּיתֵי לְחַיֵּיב עַל כָּל שַׁבָּת כֵּינָן דְּלֵיכָא לְמֵימַר יָמִים מְחַלְּקִים אוֹ דִּלְמָא כֵּינָן דע"כ אִיצְטְרִיךְ קְרָא דִּשְׁמִירָה לְכָל שַׁבָּת דְּשַׁבָּתוֹת כְּגוּפִין דָּמְיָין אִיצְטְרִיךְ גַּם קְרָא אַחֲרִינָא לְשׁוֹכַח דְּלָא תִּיסַּק אַדַּעְתִּין לְרַבּוֹת מֵהַאי קְרָא גַּם שׁוֹכַח דְּאֶפְשָׁר דִּשְׁקוּלִים הֵן וּלְהָכִי אִיצְטְרִיךְ קְרָא אַחֲרִינָא וְהֵשִׁיבוּ ר"א דק"ו מִנִּדָּה הוּא וְכֵינָן דְּאִיכָּא ק"ו מוֹקְמִינַן קְרָא לְשׁוֹכַח וְגַבֵּי נִיְדָּה לֵיכָּא מְעוּטָא וּלְעוֹלָם גַּם גַּבֵּי שַׁבָּת אִי לָאו קְרָא לָא הָוֵי צְרִיכְנַן לק"ו אֲבָל תַּלְמוּדָא דְּהָכָא לָא ס"ל כְּרַב חִסְדָּא וְלָא יָלְפִינַן יְדִיעַת שַׁבָּת וְלֹא נִיְדָּה מִסְּבָרָא וְלָא מְהַנֵּי בִּסְבָרָא כ"א לְפָרֵשׁ הַשֵּׁנִי מִקְּרָאוֹת כמ"ש וְסָוְגְיָא דְּהָכָא כְּרַבָּה דְּהָתָם אָתְיָא דְּאָמַר דְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם הָוְיִין יְדִיעָה פְּשִׁיטָא לֵיהּ לר"ע וְאִפְשָׁר דְּהוּא מִקְּרָא דְּהָכָא וּבֶאֱמֶת לֹא יָכוֹלְתִּי לְיַרֵד לְסוֹף דַּעַת רַבֵּינוּ ר"י זַ"ל מַה שֶּׁהִקְשָׁה דְּהָתָם יָלִיף ר"א שַׁבָּת מִנִּדָּה וְגַבֵּי שַׁבָּת כְּתִיב קְרָא וְגַבֵּי נִיְדָּה לָא כְּתִיב קְרָא עכ"ל: וְלָא יָדַעְתִּי מַאן לֵימָא לָן דְּסֵוְגְיָ דְּהָכָא אַלֵּיבָּא דְּרַב חִסְדָּא קָאֵי דְּלְמָא ר"נ א' רַבָּה בַּר אֲבוּהּ דְּיָלִיף מִקְּרָא ס"ל כרב' דְּאָמַר דְּיָמִים הָוְיִן יְדִיעָה הָוֵי פְּשִׁיטָא לֵיהּ וְשַׁבָּתוֹת כְּגוּפִין דָּמְיָין מִבַּעְיָא לֵיהּ וּבְהָא לֵיכָּא קְרָא לֹא

בְּשַׁבָּת וְלֹא בְּנִידָּה וּפְשִׁיט לֵיהּ מְנִידָּה דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ הָתָם טְפֵי וכו''ת לָמָּה פָּשׁוּט לוֹ בְּנִידָּה טְפֵי קֻוּשְׁיָא זוֹ גַּם לְתֵירוּץ ר''י קַשְׁיָא דַּאֲפִילּוּ אִי סֻוגְיָא דְּהָכָא קָאֵי לראב''ש מ''מ הָתָם דְּיָלִיף שַׁבָּת מְנִידָּה וס''ל דְּלֵיכָּא בְּשַׁבָּת קָרָא מ''מ לָמָּה פָּשׁוּט לוֹ בְּנִידָּה טְפֵי אֶלָּא ע''כ כמ''ש וְיֵשׁ לע''ד לְהָבִיא רְאָיָה לְדִבְרֵי רַשְׁ''י דְּטַעַם דְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם הָוֵי מִשּׁוּם יְדִיעָה מַהָא דְּפְשִׁיט ר''א הָתָם שַׁבָּת מְנִידָּה וַהֲדַר פְּשִׁיט מִבָּא עַל הַבְּהֵמָה וּפָרִיךְ נִידָּה מַאי יָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם אִיכָּא וּמְשַׁנֵּי כְּשֶׁטָּבְלָה וא''כ קָשֶׁה לִי תִּינַח נִידָּה אֲבָל בְּהֵמָה מַאי יְמֵי הֶיתֵּר אִיכָּא וכ''ת דְּפְשִׁיט לֵיהּ מִבְּהֵמָה דְּחַיָּיב אֲפִילּוּ בִּלֹּא יְמֵי הֶיתֵּר ק''ו לְשַׁבָּת עִם יְמֵי הֶיתֵּר א''כ גַּם גַּבֵּי נִידָּה לָא פָּרִיךְ כְּלוּם דִּלְמָא גַּם רַב חִסְדָּא כְּרַבָּה ס''ל בְּהָא דְּאָמַר הָתָם דַּף ט''ו דְּגַבֵּי נִידָּה אֲפִילּוּ בִּלֹּא יָמִים וּבִלֹּא גּוּפִין מְחַוְּלְקִים מְחַיֵּיב ר''א וכמ''ש התו' דַּף ט''ז ד''ה אָמַר רָבָא מִסְתַּבְּרָא כו' וּלְדִבְרֵי רַשְׁ''י יֵשׁ לְיַישֵׁב דְּגַם גַּבֵּי בְּהֵמָה אִיכָּא לְמִשְׁכַּח דְּהָיְתָה לוֹ יְדִיעָה בְּשׁוּם דָּבָר דְּבִיאַת בְּהֵמָה אֲסוּרָה אֶלָּא שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ חֵטְא כְּגוֹן שֶׁבָּא עַל הַבְּהֵמָה שֶׁלֹּא יָדַע שֶׁהִיא בְּהֵמָה וּלְבַסּוֹף נוֹדַע לוֹ שֶׁהִיא בְּהֵמָה גַּם א''א שֶׁלֹּא רָאָה אוֹתָהּ בְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם וְיָדַע שֶׁהִיא בְּהֵמָה וַאֲסוּרָה לוֹ וְהָוֵי מַמָּשׁ כְּמוֹ יְדִיעַת שַׁבָּת וְנִידָּה וּרְאָיָה נְכוֹנָה הִיא לע''ד:

דַּף ס''ח ד''ה וְהָא גַּבֵּי מַעֲשֵׂר כו' תֵּימָא לָמָּה יִשְׁנָה כו' תְּחִלָּה אַעְתִּיק לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה שָׁם כְּלָל אָמְרוּ בַּמַּעֲשֵׂר כָּל שֶׁהוּא אוֹכֶל וְנִשְׁמָר כו' חַיָּיב בַּמַּעֲשְׂרוֹת וְעוֹד כְּלָל אַחֵר אָמְרוּ כָּל שֶׁתְּחִלָּתוֹ וְסוֹפוֹ אוֹכֶל אע''פ שֶׁהוּא שׁוֹמְרוֹ לְהוֹסִיף אוֹכֶל חַיָּיב קָטָן וְגָדוֹל וְכָל שֶׁאֵין תְּחִלָּתוֹ אוֹכֶל אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה אוֹכֶל: וא''כ י''ל דתו' ז''ל מַקְשִׁים לְפִירוּשָׁם בְּדִיבּוּר שֶׁלִּפָנֵי זֶה דְּכְלָל גָּדוֹל הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהוּא גָּדוֹל מִן הַשֵּׁנִי בְּדִינָיו אֲבָל לעד''נ דְּכָל הֵיכָא דְּכָלָל הָרִאשׁוֹן כּוֹלֵל הַרְבֵּה דְּבָרִים יוֹתֵר מִן הַשֵּׁנִי מִקְּרֵי כְּלָל גָּדוֹל כְּגוֹן הָכָא דְּכְלָל רִאשׁוֹן דְּקָתָנֵי חַיָּיב בַּמַּעֲשְׂרוֹת כָּל הָאוֹכְלִין וְנִשְׁמָרִין בְּעוֹלָם שֶׁכֻּלָּן חַיָּיבִים בְּמַעֲשְׂרוֹת משא''כ כְּלָל הב' נֶחְלַק לב' דְּבָרִים דא' חַיָּיב קָטָן וְגָדוֹל וְזֶה אֵינוֹ כּוֹלֵל לְדִין זֶה כָּל הָאוֹכְלִין דְּהָא אִיכָּא אוֹכְלִין דְּסִיפָא דְּאֵין נִכְלָלִין בְּדִין דְּאֵין הַדִּין בָּהֶן כֵּן.

וְכֵן בְּסִיפָא אֵינוֹ כּוֹלֵל כָּלְהָאָוְכָלִין דְּהָא אִיכָּא אוֹכְלִין דְּרִישָׁא דְּאֵין הַדִּין בָּהֶן כֵּן מש''כ בְּכֹלֶל דִּין דְּרִישָׁא נִכְלָלִין כָּל הָאָוְכָלִין דְּכֻוּלָּן חַיָּיבִין בְּמַעֲשֵׂי מִיהַת וא''כ ס''ל לַמַּקְשָׁן דְּכֵינָן דְּהַכְּלָל הָרִאשׁוֹן גָּדוֹל בְּכְלָלוֹ מִן הב' ה''ל לְמִתְנֵי כְּלָל גָּדוֹל: ועי''ל דְּהַמַּקְשָׁן כָּל קֻוּשְׁיָתוֹ סָמַךְ אֵבֶר קַפָּרָא דְּתָנֵי כְּלָל גָּדוֹל וא''כ ע''כ אִיכָּא כְּלָל גָּדוֹל בְּמַעֲשֵׂר וְלָכֵן פָּרִיךְ דְּלִתְנֵי כְּלָל גָּדוֹל דְּאִם יִתָּרֵץ לוֹ דְּלֵיכָּא הָתָם כְּלָל גָּדוֹל וּפָרַךְ אֵבֶר קַפָּרָא כֵּינָן דְּכְלָל גָּדוֹל לְדַעְתּוֹ לָא תָּנֵי כ''א הֵיכָא דְּאִיכָּא כְּלָל קָטָן מְמֻנּוּ א''כ ע''כ כֵּינָן דְּתָנֵי לָהּ כְּלָל קָטָן אִיכָּא מִלְּתָא הָתָם דְּאִיכָּא גָּדוֹל בְּכְלָל הא' משא''כ בְּכְלָל הב' וְלָכֵן פָּרִיךְ וְהָוֵי מָצֵי לְמִפְרַךְ מִיָּד עַל בַּר קַפָּרָא מַאי כְּלָל גָּדוֹל אִיכָּא בְּמַעֲשֵׂר אֶלָּא חֲשַׁשׁ דִּלְמָא יִמְצָא הִתְרַצֵּן שׁוּם חוּמְרָא בְּכְלָל הָרִאשׁוֹן מַה שֶּׁאֵינוֹ בְּשֵׁנִי וְלָכֵן הִקְשָׁה אַמַּתְנִי' דְּלִתְנֵי וְאִם יִתָּרֵץ דְּלֵיכָּא חוּמְרָא יִקְשֶׁה מִכְּלָל קָטָן וְהַתָּרֵצָן הֻשִׁיבוֹ לְטַעְמֵי' דְּהוּא לֹא יָדַע מִבַּר קַפָּרָא כְּלוּם וְהָוֵי מָצֵי לְשַׁנּוֹיֵי דְּלֵיכָּא חוּמְרָא הָתָם אֶלָּא הֻשִׁיב לוֹ לְטַעְמֵיהּ דַּאֲפִי' אִם תֹּאמַר שׁוּם חוּמְרָא שָׁם אֵין פֵּירוּשׁ כְּלָל גָּדוֹל כְּדַעְתְּךָ וְהָכִי אִיתָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: ד''ה גָּדוֹל עָוְנְשׁוֹ שֶׁל שַׁבָּת כו' לַפִּ''ה דְּמָפֵרֵשׁ בְּתָלוּשׁ כו' מַשְׁמַע שר''ל כו' וּמַיְירֵי בְּאִיסּוּר פֵּירוֹת שְׁבִיעִית לַאֲכִילָה וק' לר''י כו' תְּחִלָּה אוֹמַר כִּי רַשְׁ''י ז''ל דְּחָקוֹ לְפָרֵשׁ כֵּן וְלֹא פֵּירֵשׁ עַל אִיסּוּר מְלָאכָה דְּהוּא פָּשׁוּט טְפֵי מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לי' דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּגָדוֹל עָוְנְשׁוֹ שֶׁל שַׁבָּת מִשֶּׁל שְׁבִיעִית בְּאִיסּוּר עֲבוֹדָה וַהֲלֹא מַתְנִי' דְּשְׁבִיעִית לָא מַיְירֵי כְּלָל בְּאִיסּוּר עֲבוֹדָה כ''א בְּאִיסּוּר פֵּירוֹת שְׁבִיעִית כַּמְבֹאָר

בְּמַתְנִי' כָּל שֶׁהוּא מַאֲכַל אָדָם כו' וְכֵינָן דע"כ מַאי דְּקָאָמַר תַּלְמוּדָא גְּדוֹל עָנְשׁוֹ שֶׁל זֶה מִשֶּׁל זֶה הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ דְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כְּלָל וְהוּא חָמוּר מִדָּבָר אַחֵר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כְּלָל תָּנֵי כְּלָל גָּדוֹל כִּדְפִי' רַשׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָא ד"ה אֶלָּא לָאו הַיְינוּ טַעְמָא א"כ צָרִיךְ כְּלָל דְּמַתְנִי' דְּשַׁבָּת לִהְיוֹת חָמוּר מִכְּלָל דְּמַתְנִי' דִּשְׁבִיעִית וְהָתָם לָא מַיְירֵי בְּאִיסּוּר עֲבוֹדָה ע"כ פי' דְּאַיְירֵי בְּאִיסּוּר אֲכִילָה וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל דהל"ל גָּדוֹל עָנְשׁוֹ שֶׁל שַׁבָּת וּשְׁבִיעִית מִשֶּׁל מַעֲשֵׂר מִלְּבַד דְּנוּכַל לוֹמַר דְּלָא בָּעֵי לְמֵימַר הָכָא דְּכְלָל גָּדוֹל דְּשַׁבָּת לָמָּה לִי דְּאִם שְׁבִיעִית חָמוּר מִמַּעֲשֵׂר שֶׁהוּא קַל מִשַּׁבָּת בְּתָלוּשׁ ק"ו לְשַׁבָּת חָמוּר וְלָכֵן בָּעֵי הַתַּלְמוּד לְמֵימַר חֲדוֹשָׁא בכ"א לְעַצְמוֹ נִרְאֶה עוֹד דְּנִדְאי שַׁבָּת לָא דָּמֵי לְמַעֲשֵׂר דְּהַאי מַיְירֵי בְּאִיסּוּר וְהַאי מַיְירֵי בְּחִיּוּב מַעֲשֵׂר וְאע"ג דְּגַם גַּבֵּי מַעֲשֵׂר הָוֵי אִיסּוּר טֶבֶל מ"מ הַתַּנָּא לָא תָּנֵי אֶלָּא חִיּוּב בְּמַעֲשְׂרוֹת כו' אֲבָל גַּבֵּי שְׁבִיעִית תָּנֵי תַּרְתֵּי יֵשׁ לָהֶן שְׁבִיעִית פי' אִיסּוּר פֵּירוֹת שְׁבִיעִית בְּכָל מִידֵּי דְּאָסוּר בַּשְּׁבִיעִית לִסְחוֹרָה וְלִמְלוּגְמָא וּשְׁאָר אִיסּוּר פֵּירוֹת שְׁבִיעִית וּבְכָל הָנֵי דִּינִים קָתָנֵי בְּמַתְנִי' הַכֹּל בִּלְשׁוֹן אִיסּוּר וְעוֹד קָתָנֵי יֵשׁ לוֹ בִּיעוּר שֶׁהוּא חִיּוּב שֶׁחַיָּיב לְבַעֵר הַפֵּירוֹת וּלְהוֹצִיאָם מִן הַבַּיִת וּלְחַלְקָם לִשְׁכֵינָיו וְלִמְיֻוָּדָעָיו וּלְהַפְקִירָן כִּדְאִיתָא במס' שְׁבִיעִית פ"ט וּבְהָרַמְבָּ"ם ז"ל פ"ז מהל' שְׁמִיטָּה וּבַסְּמָ"ג מִבְּוֹאָר הֵיטֵב מצו' עֲשֵׂה קמ"ד וַאֲפִילּוּ הוּא חוֹזֵר וְזוֹכֶה בָּהֶן אֶלָּא שֶׁחַיָּיב לְהוֹצִיאָן וּלְהַפְקִירָן ע"ש וְהָוֵי דּוּמְיָא דְּמַעֲשֵׂר שֶׁחַיָּיב לָתֵת לַלְּוִיִּם וְזֶה מְחֻיָּב לְיִתְּנֵם לְכָל אָדָם וּבְכָל דֵּוכְתֵי גַּבֵּי בִּיעוּר תָּנֵי בִּלְשׁוֹן חִיּוּב חַיָּיב לְבַעֵר וא"כ קָאָמַר דְּאִיסּוּרָא דְּשַׁבָּת גָּדוֹל עָנְשׁוֹ מֵאִיסּוּרָא דִּשְׁבִיעִית וְחִיּוּבָא דִּשְׁבִיעִית גָּדוֹל מֵחִיּוּבָא דְּמַעֲשֵׂר: ועי"ל כֵּינָן דִּשְׁבִיעִית וְשַׁבָּת שָׁוִין בְּהַרְבֵּה דִּינִין וּכְשֵׁם שֶׁנֶּאֱמַר בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית נֶאֱמַר בַּשְּׁמִיטָּה שַׁיָּיךְ לְמֵימַר דְּגָדוֹל עָנְשׁוֹ שֶׁל שַׁבָּת מִשְּׁבִיעִית וְכֵינָן דִּבְכָל דֵּוכְתֵי קָתָנֵי שְׁבִיעִית וּמַעֲשֵׂר לְהַשְׁווֹת בֵּינֵיהֶם כִּדְאִיתָא בפ' הַנִּזָּקִין הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקָתָן לְמַעֲשֵׂר וְלִשְׁבִיעִית וְכֵן בפ"ב דע"ז וּבְכַמָּה דֵּוכְתֵי קָתָנֵי דִּשְׁבִיעִי' חָמוּר מִמַּעֲשֵׂר ואע"ג דר"ת ז"ל מְדַקְדֵּק פ' עַד כַּמָּה דַּף ל' דִּבְכָל דֵּוכְתָא דְּקָתָנֵי מַעֲשֵׂר וּשְׁבִיעִית בַּהֲדֵי דְּמַיְירֵי בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

מ"מ הֲרֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שָׁוִין דִּכְלֹ שֶׁחַיָּיב בָּזֶה חַיָּיב בָּזֶה וְהַפָּטוּר בָּזֶה פָּטוּר בְּזֶה כמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל פ"א מהל' מַעֲשֵׂר שֵׁנִי: ועי"ל דְּלָא קָאָמַר תַּלְמוּדָא חוֹמֶר בְּשַׁבָּת וּבַשְּׁבִיעִית דְּאִיתָא בְּמַאֲכַל בְּהֵמָה דְּלָא מְיַישְׁבָא שַׁפִּיר הַאי לִישָׁנָא דְּאַטּוּ שַׁבָּת בְּמַאֲכָל אִיתָא בְּמִידֵּי אַחֲרִינָא לֵיתָא וְהָא מְלָאכוֹת שַׁבָּת אִיתָא בְּכָל מִילֵּי בָּעוֹלָם וְלָכֵן קָאָמַר בְּתָלוּשׁ וּבְמְחֻבָּר שֶׁכּוֹלֵל הַכֹּל דְּהַכֹּל בִּכְלַל תָּלוּשׁ וּמְחֻבָּר וְכֵן צ"ל אפי' לְפֵירוּשׁ התו' ע"פ מַה דְּאִיתָא בַּיְרוּשַׁלְמִי שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' שֶׁהַשַּׁבָּת חָלָה עַל הַכֹּל הֲרֵי אִם בָּאנוּ לְהַשְׁווֹ' הַיְרוּשַׁלְמִי לְתַלְמוּד דִּידַן צ"ל כִּדְכָתַבְתִּי וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ הֵיכִי קָאָמַר שֶׁהַשְּׁבִיעִית חָמוּר מִמַּעֲשֵׂר דְּאִיתָא בְּמַאֲכַל בְּהֵמָה דַּהֲרֵי שְׁבִיעִית אִיתָא אפי' בְּמִין הַצְּבוּעִים כִּדְאִיתָא הָתָם דִּנְקַט רֵישָׁא דְּמַתְנִי' דְּקָתָנֵי כְּלָל בַּשְּׁבִיעִית כָּל שֶׁהוּא מַאֲכַל אָדָם וּמַאֲכַל בְּהֵמָה וּמִמִּין הַצְּבוּעִים משא"כ בְּשַׁבָּת דְּלֹא הִזְכִּיר בָּהּ שׁוּם דָּבָר כ"א כּוֹלֵל הַכֹּל וְעוֹד דְּמִמִּין הַצְּבוּעִים הוּא: סְפִיחֵי סְטִים וְקוֹצָה כִּדְאִיתָא הָתָם וְהֵם ג"כ רְאוּיִם לְמַאֲכַל קָצָת כמ"ש התו' לְקַמָּן: ע"ב ד"ה אֲבָל לֹא שְׁכֵחָה מַאי תֵּימָא לר"י כו' וּמַה שֶּׁפֵּ"ה דְּדָיֵיק מִדְּלָא כָּיֵיל לְהוּ אֵין נִרְאֶה לר"י דא"כ הֵיכִי פָּרִיךְ לעי' כו'.

ולעד"נ דְּרַשׁ"י ז"ל ס"ל דְּהַמַּקְשָׁן לְעֵיל לֹא צָרִיךְ לְהַאי פִּירְכָא וּפָרִיךְ בְּלָאו הָכִי וְהָכִי קָאָמַר אַדְּתָנֵי הַיּוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת דְּאִיכָּא לְמִטְעֵי דִּבְהַכְיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח אֵינוֹ חַיָּיב. אֶלָּא

אַחַת טְפֵי ה"ל לְמִתְנֵי הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח דְּהָוֵי רְבוּתָא טְפֵי וְאע"ג דְּאִיכָּא לְמִיטְעֵי דְּבְיוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת חַיָּיב עַל כָּל מְלָאכָה מ"מ גַּם בְּכָאן אִיכָּא לְמִטְעֵי אִפְכָּא דְּבְהָכִי' וּלְבַסּוֹף שָׁכַח אֵינוֹ חַיָּיב כ"א אַחַת וְכֵינָן דְּעִיקַּר כַּוָּונַת הַתַּנָּא לְאַשְׁמְעִינַן חִיּוּבָא כִּדְפֵי' ר"י זַ"ל א"כ לָמָּה תָּנֵי הַיּוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת הָאִיכָּא לְמִטְעֵי בְּעִיקַּ' כַּוָּונַת הַתַּנָּא וְחִדּוּשֶׁיהָ דְּבָעֵי לְאַשְׁמוֹעִינַן חִיּוּבָא ה"ל לְמִתְנֵי הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח שֶׁהוּא עִיקַּר חִדּוּשֶׁיהָ וּנְטָעֶיהָ בְּדִיּוּקָא כֵּינָן דע"כ ממ"נ יֵשׁ כָּאן מָקוֹם לִטְעוֹת עָדִיף טְפֵי דְּלִתְנֵי עִיקַּר חִדּוּשֶׁיהָ וְזֶהוּ לִישָׁנָא דְּתַלְמוּדָא דְּקָאָמַר אַדְּתָנֵי כו' ר"ל אַחַר שע"כ לָא תָּנֵי הַתַּנָּא כָּל הַדִּינִים וְסָמַךְ עַל הַמֵּבִין וְאע"ג דְּאִיכָּא לְמִטְעֵי לְתָנֵי הָכִיר וְלִסְמוֹךְ בְּדִין הַיּוֹצֵא מִן הַדִּיּוּק עַל הַמֵּבִין וְעִיקַּר חִדּוּשָׁהּ לִיתְנֵי בְּהֶדְיָא וַדַּאי אִי הָוֵי תָּנֵי: תַּרְוַיְיהוּ וְכַיָּיל לְהוּ כִּי הֵיכִי דְּלַשְׁמְעִינַן בְּכָל אֶחָד חִדּוּשֶׁיהָ דְּבְהָכִיר חַיָּיב עַל שַׁבָּת וְהַיּוֹדֵעַ אֵינוֹ חַיָּיב עַל כָּל מְלָאכָה פְּשִׁיטָא דְּהָוֵי טְפֵי עָדִיף אֶלָּא אַחֲרֵי שֶׁאָנוּ רוֹאִין שֶׁלֹּא הִסְפִּיק הַתַּנָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן כָּל הַצּוֹרֶךְ טְפֵי ה"ל לְמִתְנֵי עִיקַּר חִדּוּשֶׁיהָ וא"כ לעי' פָּרִיךְ לְטַעְמַי' דְּתַנָּא דְּלָא תָּנֵי כָּל הַצּוֹרֶךְ וּכְשֶׁתֵּירֵץ לוֹ דאה"נ דְּתָנֵי הָכִיר כו' פָּרִיךְ דמ"מ לִתְנֵי תַּרְוַיְיהוּ וְלִכְלַל לְהוּ.

דְּלִשְׁתַּמְעֵי תַּרְוַיְיהוּ: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּמַאי פָּרִיךְ לְעֵיל דִּלְמָא הָכִיר וּלְבַסּוֹף לֵיכָּא לְמִיטְעֵי דְּאֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא א' כֵּינָן דִּלְרַב וּשְׁמוּאֵל הָוֵי כָּל הַשּׁוֹכֵחַ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהָיְתָה שְׁכוּחָה מִמֶּנּוּ מֵעוֹלָם מַשְׁמַע הָא הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח חַיָּיב עַל שַׁבָּת זֶה אֵינוֹ דְּמִסֵּיפָא אִיכָּא לְמֵידַק אִיפְכָּא דַּוְוקָא הַיּוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת הָא הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא א'.

וע' דְּבְרֵישָׁא אִיכָּא לְמִיטְעֵי וּלְפָרֵשׁ כָּל הַשּׁוֹכֵחַ בְּהָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח כְּמוֹ שֶׁהֵבִין הַמַּקְשָׁן וְכֵן נִשְׁאָר בְּמַסְקָנָא וּבֶאֱמֶת לֹא יָדַעְתִּי בְּמַה נִדְחֲקוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל רַשְׁ"י, וּבַעֲלֵי תּוֹסָפוֹ' לְפָרֵשׁ קֻושְׁיָא זוֹ וְהָא לע"ד ע"כ אִי הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח חַיָּיב עַל כָּל שַׁבָּת בְּלֹא שִׁכְחָה חַיָּיב עַל כָּל אַב מְלָאכָה כֵּינָן דִּלְקַמָּן אִית לָן ג' קְרָאֵי חַד שְׁמִירָה א' לְשַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה וְחַד לְכָל שַׁבָּת וְחַד חִילּוּק מְלָאכוֹת א"כ אִי בְּלֹא שָׁכַח חַיָּיב עַל שַׁבָּת מנ"ל לְחַיֵּיב עַל כָּל שַׁבָּת הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח כֵּינָן דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא דִּשְׁמִירָה לְכָל שַׁבָּת לְלֹא שָׁכַח מנ"ל לְחַיֵּיב בְּהַכְּיָר' וּלְבַסּוֹף שָׁכַח.

אֶלָּא ע"כ אִי מוֹקְמִינַן דִּשְׁמִירָה לְכָל שַׁבָּת בְּהָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח ע"כ מוֹקְמִינַן לקר' דְּחִלּוּק מְלָאכוֹת לְלֹא שָׁכַח וְהָוֵי מָצֵי לְמִיפְרַךְ דמנ"ל לְאוֹקְמָא קְרָא לְלֹא שָׁכַח דִּלְמָא לְיָנְדַע שֶׁהוּא שַׁבָּת אָתֵי אֶלָּא דַּעֲדִיפָ' פָּרִיךְ מִמִּשְׁנָה עֲרוּכָה וע' דְּאִיכָּא לְשַׁנּוֹיֵי דְּהָא לקמ' אִיכָּא כַּמָּה קְרָאֵי לְחַלֵּק מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמַת וּמִלֹּא תְּבַעֲרוּ אוֹ מֵאַחַת מְהַנָּה וא"כ דִּלְמָא רַב וּשְׁמוּאֵל ס"ל לְתָרְתֵי דְּרִשׁוּת וְאַדְּרַבָּה הַשְׁתָּא א"ש טְפֵי דְּלָא צָרִיכְנַן לְשַׁנּוֹיֵי דְּשְׁמוּאֵל לָא ס"ל לָא כר"י וְלֹא כר' כְּדְמְשַׁנֵּילְקַמָּן אֶלָּא אַדְּרַבָּה שְׁמוּאֵל ס"ל לִדְרָשָׁא דִּידִיהּ דְּמְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת וְגַם לִדְרָשָׁא דר"י אוֹ דר' נָתָן וְאָתֵי חַד קְרָא לְיָנְדַע עִיקַּר שַׁבָּת וְחַד לְיָנְדַע שֶׁהוּא שַׁבָּת דְּחַד קְרָא הָוֵי מוֹקְמִינַן לְיָנְדַע שֶׁהוּא שַׁבָּת וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר ע"כ ס"ל דְּיוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת חַיָּיב עַל כָּל מְלָאכָה דְּאִי עַל כָּל שַׁבָּת א"כ הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח מנ"ל ומ"מ דִּבְרֵי רַשְׁ"י אָתֵי שַׁפִּיר כמ"ש: שָׁם ד"ה כִּי הָכִיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח דָּמֵי פֵּ"ה דִּלְהָכִי לָא תָּנֵי בְּמַתְנִיתִי' תִּנּוּק שֶׁנִּשְׁבָּה כו' וק' לר"י דמ"מ לִתְנֵיהּ כו' וַאֲנִי אוֹמֵר דלע"ד תִּקְשֵׁי קֻושְׁיָא זוֹ בְּכָל הַתַּלְמוּד דְּאָמְרִינַן אַדְּתָנֵי כֵּן לִתְנֵי הָכִי וּמְשַׁנֵּי הֵיא גּוּפָא קמ"ל אוֹ הֵיא גּוּפָא אִיצְטְרִיכָא לֵיהּ דא"כ נִיפְרַךְ קֻושְׁיָא זוֹ אוֹ דמ"מ לִיתְנֵי' וְלִיתְנֵי בָּבָא אַחֲרִיתָא אוֹ לִתְנֵי תַּרְוַיְיהוּ אֶלָּא

ע"כ הַתַּנָּא תָּנֵי מַאי דְּאִיצְטְרִיכָא לֵיהּ טוּבָא וּבְאִינָךְ סָמַךְ עַל הַמֵּבִין אוֹ הָיָה בְּעֵינָיו פָּשׁוּט
וְהָא דְּפָרֵיךְ לְעֵיל לְתָנֵי הִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח כְּבָר יְיַשַּׁבְתִּי בע"ה אֶלָּא דְּצָרִיךְ לְיַיְשֵׁב דְּהָא
גַּם לְשִׁיטַת רַשִּׁ"י זַ"ל פָּרֵיךְ לְעֵיל אֲבָל לֹא שְׁכָחָהּ מַאי ופי' רַשִּׁ"י דה"ל לְמִפְרַךְ וּלְמִתְנֵי
מִי שֶׁיּוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת וְכֵן הַיּוֹדֵעַ עִיקַּר שַׁבָּת כו' א"כ ה"נ נִפְרוֹךְ הָכִי ונלע"ד דְּדַוְקָא הָכָא
מַקְשֵׁי הָכִי דְּאִיכָּא לְמִטְעֵי טוּבָא וְקָרוֹב הַדָּבָר לִטָּעוֹת דְּהַסְּבָרָא מַכְרַעַת כֵּן כֵּינָן דְּלִישָּׁנָא
קַמָּא הָוֵי ס"ל לְרַב וּשְׁמוּאֵל דְּתִינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה חַיָּיב א' וְהִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח חַיָּיב עַל כָּל
שַׁבָּת אע"ג דְּלֵיכָּא לְמֵימַר יָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם מְחַלְקִי' כִּדְפֵי' רַשִּׁ"י א"כ ע"כ צ"ל דְּהַטַּעַם הוּא
מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ לוֹ תּוֹסֶפֶת יְדִיעָה קָצַת שֶׁהִזְכִּיר קוֹדֶם זֶה א"כ הֵיכָא דְּהִכִּיר וְלֹא שָׁכַח שֶׁיֵּשׁ לוֹ
תּוֹסֶפֶת יְדִיעָה פְּשִׁיטָא דְּהַסְּבָרָא נוֹתֶנֶת שֶׁחַיָּיב יוֹתֵר כֵּינָן דְּהַדָּבָר תָּלוּי בְּתוֹסְפוֹת הַיְדִיעָה
בְּלֹא טַעַם וְלָכֵן פָּרֵיךְ כֵּינָן דְּלָא תָּנֵי הַתַּנָּא בְּהֶדְיָא דס"ל הָכִי פְּשִׁיטָא וּפְשִׁיטָא דְּמִכֹּחַ סְבָרָא
הָוֵי הַדִּין דְּחַיָּיב עַל כָּל מְלָאכָה וְלָכֵן פָּרֵיךְ דְּלִתְנֵי בְּהֶדְיָא וְאֵצ"ל לְמַאי דְּכַתַּבְתִּי לְעֵיל
דְּמוּכָח מִקְּרָאֵי דְּחַיָּיב עַל כָּל אַב מְלָאכָה דְּקָשֶׁה דה"ל לְמִיתְנֵי שֶׁלֹּא נִטְעָה בְּהָא וְלָכֵן פָּרֵיךְ
הָכָא טְפֵי מִבְּכָל דַּוְכְתֵי בַּתַּלְמוּד כמ"ש משא"כ לְמַאי דְּמַסִּיק דְּמַתְנִי' בְּהִכִּיר וְלֹא שָׁכַח
לֵיכָּא לְהַקְשׁוֹת דְּלִתְנֵי תִּינוֹק ג"כ דְּהַתַּנָּא תָּנֵי מַאי דְּאִצְטְרִיכָא לֵיהּ וְנִרְאֶה לוֹ רְבוּתָא טְפֵי
כֵּינָן דְּלֵיכָּא לְמִטְעֵי כֵּוְלֵי הַאי בְּתִינוֹק כְּמוֹ לעי' דְּהַדַּעַת מַכְרַעַת ע"כ כֵּן כמ"ש וְהָוֵי כְּכָל
דַּוְכְתֵי דְּתַלְמוּד דְּתָנֵי מַאי דַּהֲוָה לֵיהּ רְבוּתָא טְפֵי ולע"ד מֻוְכָּרַח לוֹמַר כֵּן בְּכַמָּה דַּוְכְתֵי וְכָל
הַתַּלְמוּד מָלֵא מִזֶּה: שָׁם ד"ה אֲבָל תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה פָּטוּר פֵּ"ה דְּקָסָבְרִי אוֹמֵר מֻוּתָּר אָנוּס
הוּא וְאֵין נִרְאֶה דְּטַעְמַיְיהוּ כְּמוֹנְבַז כו' ולעד"נ דְּלָא עַל חִנָּם פי' רַשִּׁ"י כֵּן וְחָס לָן לוֹמַר עַל
מָאוֹר הַגּוֹלָה דְּהוּא מְפָרֵשׁ הַהֲלָכָה וְנֶעֱלְמָה מִמֶּנּוּ הַהֲלָכָה עַצְמָהּ: ע"כ אֲנִי אוֹמֵר דְּדָחָקוֹ
לְפָרֵשׁ כֵּן דְּאֵין נִרְאֶה לוֹמַר דר"י ור"ל יִסְבְּרוּ כְּמוֹנְבַז וא"כ ע"כ יִסְבְּרוּ דְּשִׁגְגַת קָרְבָּן שְׁמָהּ
שְׁגָגָה וא"כ תִּקְשֵׁי קֻוּשְׁיַת ר"י זַ"ל לְקַמָּן ד"ה אָמַר קְרָא אֲשֶׁר לֹא תַּעֲשֶׂנָּה דמנ"ל לר"ל
דְּרַבָּנָן דָּרְשִׁי הָכִי כֵּינָן דְּאִיהוּ סָבַר כְּמוֹנְבַז א"כ ע"כ צ"ל דְּאֵין סְבָרָא לִידָרֵשׁ כֵּן כמ"ש
ר"י זַ"ל לְקַמָּן וְעוֹד דְּדוֹחֵק ג"כ לוֹמַר הָא דְּאָמַר אַבַּיֵי הַכֹּל מוֹדִים בִּשְׁבוּעַת בִּיטּוּי כו'
וְקָאָמְרִינַן מַאן הַכֹּל מוֹדִים ר' יוֹחָנָן וְיִהְיֶה פֵּירוּשׁוֹ ר"י אַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן דְּלִישָּׁנָא לָא מַשְׁמַע
הָכִי וְעוֹד יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דְּהָא בִּכְרִיתוּת דַּף ט"ז אָמְרִינַן דְּמַתְנִיתִין דְּכֻלָּל גָּדוֹל ר"ע הִיא
וּפְשָׁטָא דְּשְׁמַעְתְּתָא מַשְׁמַע דר"י ור"ל אַמַּתְנִיתִי' דִּידַן קָיְימָא וְהָא ר' עֲקִיבָא פְּלִיג אַמּוֹנְבַז
וּמַתְנִיתִי' ר"ע הִיא וְכֵן מַשְׁמַע קָצַת בִּשְׁבוּעוֹת דַּף כ"ו דְּבָעָא רַבָּא מר"נ אֵיזֶהוּ שְׁבוּעַת
בִּיטּוּי לְשֶׁעָבַר וְקָאָמַר בְּשָׁגַג בְּקָרְבָּן וּפָרִיךְ כְּמַאן כְּמוֹנְבַז וּמַאי קוּשְׁיָא הָא לְפִי זֶה הֲלָכָה
כְּמוֹנְבַז כֵּינָן דר"י ס"ל כְּוָתִיהּ דְּהָא קָיְימָא לַן דְּרַב וּשְׁמוּאֵל ור"י הֲלָכָה כר"י כִּדְאִיתָא
בְּבֵיצָה פ"ק ע"כ פֵּירֵשׁ רַשִּׁ"י דר"י ור"ל טַעְמָא אַחֲרִינָא אִית לְהוּ דס"ל דְּאוֹמֵר מֻוּתָּר
אָנוּס הוּא וּמָצָאתִי בְּגִירְסָא שֶׁלָּנוּ בְּמַכּוֹת דַּף ז' וט' דְּרָבָא ס"ל אוֹמֵר מֻוּתָּר קָרוֹב לְמֵזִיד
הוּא וְאַבַּיֵי ס"ל דְּאָנוּס הוּא לֹא כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' כָּאן ונ"ל דְּגִרְסָא דִּידַן הָיְתָה לוֹ לְרַשִּׁ"י
וכ"כ רַשִּׁ"י הָתָם בְּהֶדְיָ' וְכֵן גָּרְסִי התו' עַצְמָן בְּסַנְהֶדְרִין דַּף ס"ב ד"ה אוֹמֵר מוֹתָר וא"כ
מַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' דִּבְפִרְקִין לְקַמָּן מְחַיְּבִינַן אוֹמֶר מוֹתָר בע"ז וּבְחֵלֶב הַיְינוּ לְקַמָּן דַּף ע"ב
וְהָתָם אַלִּיבָּא דְּרָבָא קָיְימִינַן כִּדְפָרִיךְ בְּהֶדְיָא ע"כ לָא בָּעֵי מִינֵּיהּ רָבָא מר"נ כו' וְרָבָא ס"ל
דְּאוֹמֵר מֻוּתָּר קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא וְגַם רַשִּׁ"י ס"ל כִּדְפֵי' התו' דְּלָא מְמַעֲטִינַן אוֹמֵר מֻוּתָּר אֶלָּא
גַּבֵּי גְּלוּת אֲבָל בְּכָל דַּוְכְתָא אע"ג דְּקָרוֹב לְמֵזִיד הוּא מ"מ כֵּינָן שֶׁהוּא שׁוֹגֵג כ"כ חַיָּיב
בְּקָרְבָּן דִּבְכָל דַּוְכְתָא אֵין חִלּוּק בֵּין שׁוֹגֵג לְשׁוֹגֵג וַאֲפִי' שׁוֹגֵג קָרוֹב לְמֵזִיד חַיָּיב אֲבָל לְאַבַּיֵי

דְּאָמַר אָנוּס הוֹי הוֹי פָּטוּר בְּכָל דֻּוכְתָּא דְּאוֹנֶס כַּפְטָרִיהּ רַחֲמָנָא בְּכָל מָקוֹם: ונלע"ד לְהָבִיא
קְצָת רְאָיָה ע"ז דִּבְמַכּוֹת דַּף ט' קָאָמַר רָבָא דְּגֵר תּוֹשָׁב שֶׁהָרַג גֵּר תּוֹשָׁב וְאָמַר מֻוּתָּר נֶהֱרָג
וּפָרִיךְ לֵיהּ אַבָּיֵי אוֹמֵר מֻוּתָּר אָנוּס הוּא וּמְשַׁנֵּי שָׁאנֵי אוֹמֵר קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא וא"כ אִי בְּכָל
דֻּוכְתָּא ס"ל לְאַבָּיֵי ג"כ דְּאוֹמֵר מוּתָּר הָוֵי שׁוֹגֵג וְחַיָּיב קָרְבָּן כְּשְׁאָר שׁוֹגֵג חוּץ מִגְּלוּת כֵּינָן
דִּכְתִיב בִּשְׁגָגָה א"כ מַאי פָּרִיךְ אַבָּיֵי דְּהָא לֹא מִיעֵט רַחֲמָנָא בִּשְׁגָגָה כ"א גַּבֵּי יִשְׂרָאֵל דְּכְוָלָּהּ
פָּרָשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב כִּדְאִיתָא הָתָם דְּהָא ע"כ צ"ל כֵּן לְרָבָא דְּאָמַר קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא
דמ"מ אַמַּאי נֶהֱרָג הָא מִיעֵט רַחֲמָנָא מִבִּשְׁגָגָה אֶלָּא ע"כ בִּשְׁגָגָה בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב וְכֵינָן
דִּבְיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ גּוֹלֶה בְּגֵר תּוֹשָׁב נֶהֱרָג דְּאַזְהָרָתָן זוֹ הִיא מִיתָתָן שֶׁאֵין צְרִיכִין הַתְרָאָה
כְּדְקַיְּרֵישׁ רַשְׁ"י הָתָם א"כ גַּם לְאַבָּיֵי נֵימָא הָכִי דאע"ג דְּגַבֵּי יִשְׂרָאֵל עֲשָׂאוֹ הַכָּתוּב כְּאוֹנֶס
לְגַבֵּי גֵּר תּוֹשָׁב דְּלֵיכָּא מִעוּטָא נִשְׁאָר בְּשׁוֹגֵג כְּמוֹ בְּכָל דֻּוכְתָּא וְנֶהֱרָג אע"ג דְּהָוֵי שׁוֹגֵג
כדס"ד הָתָם דְּמַקְשֶׁן דְּגֵר תּוֹשָׁב נֶהֱרָג אפי' שׁוֹגֵג מטע' אַזְהָרָתָן כו' כְּדְפֵי' רַשְׁ"י וַאֲפִ'
נאֹמַר דְּאַבָּיֵי פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּנִהֵי דְּשׁוֹגֵג הוּא מ"מ תִּקְשֵׁי אַהֲדָדֵי כְּדְפָרִיךְ הת' דְּבָרַיְיתָ'
קַמַּיְיתָא קָתָנֵי גֵּר וְתוֹשָׁב גּוֹלֶה ע"י גֵּר וְתוֹשָׁב בְּשׁוֹגֵג וּבָרַיְיתָא דְּלִפְיכָךְ כו' קָתָנֵי דְּנֶהֱרָג
וְאִי בְּשׁוֹגֵג הוּא אַמַּאי נֶהֱרָג הָא קָתָנֵי בְּבָרַיְיתָא קַמַּיְיתָא דְּגוֹלֶה בִּשְׁלָמָא לְרָבָא מַיְירֵי
בָּרַיְיתָא קַמַּיְיתָא בִּשְׁאָר שׁוֹגֵג וּבָרַיְיתָא בָּתְרַיְיתָא בְּאוֹמֵר מֻוּתָּר דְּקָרוֹ' לְמֵזִיד הוּא אֲבָל
לְאַבָּיֵי דְּלָא ס"ל קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא אפי' אִי הֲוָה שׁוֹגֵג כְּמוֹ בְּכָל דֻּוכְתָּא מ"מ אַמַּאי נֶהֱרָג
מ"מ קָשֶׁה לָמָּה לִי' לְאַבָּיֵי לְמֵימַר דְּאָנוּס הוּא בְּהָא אפי' שׁוֹגֵג פָּטוּר כמ"ש וְלָמָּה קָרְיֵהּ
אָנוּס כֵּינָן דִּבְכָל דֻּוכְתָּא הָוֵי שׁוֹגֵג חוּץ מִגְּלוּת דְּשָׁוְוֵיהּ קְרָא אוֹנֶס אֶלָּא ש"מ דִּלְאַבָּיֵי דְּהָוֵי
אָנוּס הָוֵי בְּכָל דֻּוכְתָּא אָנוּס אֲבָל לְרָבָא אע"ג דְּקָרוֹב לְמֵזִיד הָוֵי מ"מ בְּכָל דֻּוכְתָּ' אִית לֵיהּ
דְּקָרוֹב לְמֵזִיד הוּא שׁוֹגֵג חוּץ מִגְּלוּת משא"כ אוֹנֶס פְּטַר רַחֲמָנָא בְּכָל מָקוֹם וְהַשְׁתָּא
מַיְיקְשָׁבָא שַׁפִּיר דר"י ור"ל קַיְימִי אַמַּתְנִי' וס"ל דְּמַתְנִי' פָּטְרָה תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּ' דְּאָנוּס הוּא
לֹא מִטַּעַם מֻוּנְבַּז וְגַם ר"ע מוֹדֶה בְּהָא דאע"ג דִּפְלִיג ר"ע עִם מֻוּנְבַּז הַיְינוּ בִּשְׁגֵגַת קָרְבָּן
אֲבָל בְּתִינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה מוֹדֵי לֵיהּ דְּפָטוּר וְלֹא מִטַּעְמֵיהּ דְּהָא בְּהָא לָא תַּלְיָא וְיֵשׁ לְדַקְדֵּק
בְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' דְּמָה הִקְשׁוּ מֵהָא דְּמַחַיְיבִינַן לְקַמָּן אוֹמֵר מֻוּתָּר הָא אוֹמֵר מֻוּתָּר דְּלְקַמָּן ע"כ
לָאו תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה דא"כ אֵיךְ מְדַמֶּה לֵיהּ לְבַעְיָא דְּרָבָא מר"נ הָא לָא דָּמְיָא כְּלָל כמ"ש
רַשְׁ"י וְהַתּוֹ' לְקַמָּן גַּבֵּי בַּעְיָא דְּרָבָא מר"נ דַּאֲפִ' לְשׁוֹכֵחַ עִיקַּר שַׁבָּת לָא דָּמֵי כ"ש לְתִינוֹק
שֶׁנִּשְׁבָּה אֶלָּא ע"כ אוֹמֵר מֻוּתָּר דְּלְקַמָּ' מַיְירֵי שֶׁנִּתְעַלְּמָה לְפִי שָׁעָה וְכִדְפֵי' התו' בְּהֶדְיָא
לְקַמָּן וא"כ מַאי קַשְׁיָא עַל רַשְׁ"י דְּכָאן דְּקָאֵי אַתִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה דְּזֶהוּ אָנוּס גָּמוּר ואע"ג
דְּרַשְׁ"י פי' לְקַמָּן אוֹמֵר מֻוּתָּר גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר וּלְפָנֵינוּ נִבְאַר דְּבָרָיו בע"ה מ"מ נְקוֹט מִיהַת
פַּלְגָא דְּבָרָיו בְּיָדָךְ דְּלָמָּה דָּחוּ פֵּירוּשׁוֹ דְּכָאן מִשְּׁמַעְתִּין דְּלְקַמָּ' כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְיַיְשֵׁב לְפֵירוּשׁוֹ
דְּלָא קַשְׁיָא עָלֶיהָ מִידִי וְאֶפְשָׁר דְּהַתּוֹסָ' ס"ל דְּכָל אוֹמֵר מֻוּתָּר דְּתַלְמוּד הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ
שֶׁנִּתְעַלְּמָה מִמֶּנּוּ לְפִי שָׁעָה כמ"ש לְקַמָּן וּמִדְּכָתַ' רַשְׁ"י לִישָׁנָא דס"ל דְּאוֹמֵר מֻוּתָּר אָנוּס
הוּא מַשְׁמַע דְּכַוָּנָתוֹ דס"ל כמ"ד דְּמַכּוֹת וע"ז פִּלְפְּלוּ דְּאוֹמֵר מֻוּתָּר דְּמַכּוֹת הָוֵי כְּאוֹמֵר מֻוּתָּר
דְּלְקַמָּן וס"ל דְּחַיָּיב בְּכָל מָקוֹם חוּץ מִגְּלוּת וא"כ אֵין לְתָלוֹת טַעַם דר"י ור"ל בְּאוֹתוֹ מ"ד
דְּמַכּוֹת דע"א הוּא אֲבָל דַּעַת רַשְׁ"י נ"ל דס"ל דִּבְכָל מָקוֹם אוֹמֵר מוּתָּר פֵּירוּשׁוֹ אוֹמֵר
מֻוּתָּר לְגַמְרֵי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ אִיסּוּר בַּתּוֹרָה כִּדְפֵי' לְקַמָּן וְגַם בְּסַנְהֶדְרִין דַּף ס"ב פי' אוֹמֵר
מֻוּתָּר כְּסָבוּר אֵין ע"ז בַּתּוֹרָה וְכֵן בְּמַכּוֹ' וְהַכֹּל כַּוָּנָתוֹ כְּמוֹ בְּכָאן שֶׁלֹּא נוֹדַע לוֹ מֵעוֹלָם שׁוּם
אִיסּוּר דְּאִסְנוֹדַע לוֹ זֶהוּ לָא מַקְרֵי אוֹמֵר מֻוּתָּר דְּהָא שִׁגְגַת מְלָאכוֹת דְּמַתְנִיתִי' נָמֵי אוֹמֵר

מֻוָתָּרִין אֲפִלּוּ הַמְּלָאכוֹת וְלָא מִקְּרֵי אוֹמֵר מֻוָתָּר אֶלָּא הֶעֱל' דָּבָר כִּדְאָמְרִינַן בְּסַנְהֶדְרִין בְּאוֹמֵר מֻוָתָּר לִגְמָרֵי הֶעְלֵם דָּבָר בִּיטוּל מִקְצָת וְקִיּוּם מִקְצָת וס"ל לְרַשִׁ"י דְּכָל הֶעְלֵם שֶׁנִּתְעַלְּמָה מִמֶּנּוּ לְפִי שָׁעָה אפי' שָׁכַח עִיקַּר שַׁבָּת לָא מִקְּרֵי מִטַּעַם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וא"כ אִי אוֹמֵר מֻוָתָּר לָאו מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת הִיא גַּם בָּעֵיָא דְּרָבָא הָנֵי פְּטוּרָה אֶלָּא וַדַּאי זֶה מִקְּרֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת כֵּיוָן דְּנִתְכַּוֵּין לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה זוֹ וְנִתְקַיְּימָה מַחֲשַׁבְתּוֹ אֶלָּא דְּלָא יָדַע דְּהִיא אֲסוּרָה וכ"כ רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא בב"ק וְלָכֵן פָּרִיךְ שַׁפִּיר ואע"ג דְּרַשִׁ"י כָּתַב ע"כ לָא בְּעָא מִינֵּי' רָבָא אוֹמֵר מֻוָתָּר אֶלָּא הֶעֱלֵם דָּבָר מִקְּרֵי וְלָכֵן פי' לְקַמָּן גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּיר ונ"ל רְאָיָה מֵהָא דְּאָמְרִינַן ס"פ דְּכִיצַד הָרֶגֶל אָמַר רָבָא הית' לוֹ אֶבֶן מְנוּחַת בְּחֵיקוֹ וְלֹא הִכִּיר בָּהּ מֵעוֹלָם לְעִנְיַן גָּלוּת פָּטוּר לְעִנְיַן שַׁבָּת פָּטוּר מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת בָּעֵינַן הִכִּיר בָּהּ וּשְׁכָחָהּ לְעִנְיַן גָּלוּת חַיָּיב בִּשְׁגָגָה מִכְּלָל דְּהָנֵי לֵיהּ יְדִיעָה וְהָא הָנֵי לֵיהּ יְדִיעָה כו' אַלְמָא הֵיכָא דה"ל יְדִיעָה מֵעִיקָּרָא לָא אִמְּעִיט מִבִּשְׁגָגָה וּמַה לִּי שָׁכַח הָאֶבֶן אוֹ הַדִּין וא"ת דְּאִמְּעִיט מִטַּעַם קָרוֹב לְמֵזִיד לע"ד נַרְאֶה דְּיוֹתֵר הוּא קָרוֹב לְמֵזִיד בְּאֶבֶן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחֵיקוֹ וְשִׁכְחָהּ מֵהֵיכָא דְּשָׁכַח דִּין הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה וְאַפִּ"ה לָא אִמְּעִיט מִבִּשְׁגָגָה אַלְמָא לֹא אִמְּעִיט אֶלָּא הֵיכָא דְּלֹא הָיְתָה לוֹ יְדִיעָה מֵעוֹלָם וְאֶפְשָׁר דס"ל לְרָבָא דְּיוֹתֵר קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא אִם לֹא לָמַד מֵעוֹלָם מִשֶּׁלָּמַד וְשָׁכַח כְּדְאָמְרִינַן הָתָם בְּהַהִיא סֵוּגְיָא מִכָּאן לְבֶן נֹחַ שֶׁנֶּהֱרַג שֶׁהָיָה לוֹ לִלְמוֹד וְלֹא לָמַד דְּאִם לָמַד שֶׁמָּא לֹא שָׁכַח אֲבָל אִם לָמַד וְשָׁכַח לָא הָנֵי קָרוֹב לְמֵזִיד כֵּיוָן שֶׁתָּקְפָה עָלָיו מִשְׁנָתוֹ ולע"ד מֻוכְרָח לוֹמַר כֵּן דִּפְשִׁיטָא דְּשִׁכְחַת הָאֶבֶן הַמְּנוּחַת בְּחֵיקוֹ הָנֵי קָרוֹב לְמֵזִיד טְפֵי מִשִּׁכְחַת הַדִּין וְתַדַּע דְּהָא לְשִׁיטַת התו' הֶנֵי אוֹמֵר מֻוָתָּר שֶׁשָּׁכַח לְפִי שָׁעָה כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ לְקַמָּן ד"ה עַד כָּאן וְאַחַ"כ בד"ה בְּאוֹמֵר מֻוָתָּר הִקְשׁוּ מִמַּסֶּכֶת מַכּוֹת וְהָא דְּמַעֲטִינַן בפ"ב דְּמַכּוֹת בִּשְׁגָגָה פְּרָט לְאוֹמֵר מֻוָתָּר כו' א"כ ס"ל דְּאוֹמֵר מֻוָתָּר דְּמַכּוֹת הֲוָה ג"כ כה"ג וא"כ לְאַבַּיֵּי דְּאָמַר אָנוּס הוּא וּפָטוּר הָתָם אפי' הָכִי בְּאֶבֶן שֶׁהִכִּיר בָּהּ וּשְׁכָחָהּ לָא פְּלִיג בָּהּ אַרְבָּא וְעוֹד דא"כ הֵיכִי מַשְׁכַּחַת בִּשְׁגָגָה דְּגָלוּת דְּמִחַיֵּיב בָּהּ אַלְמָא דְּיוֹתֵר אָנוּס שָׁכַחְתָּ הַדִּין מַשְׁכַּחַת אֶבֶן וא"כ דְּוֹחֵק לוֹמַר דְּלְרָבָא הָנֵי אִיפְּכָא אֶלָּא וַדַּאי שְׁנֵיהֶם מוֹדִים דְּשִׁכְחָה לָאו מֵזִיד וְלָאו אָנוּס הוּא כ"א שׁוֹגֵג דְּהָא בִּשְׁמַעְתִּין זֶהוּ שׁוֹגֵג הָאָמוּר בַּתּוֹרָה דְּקָאָמַר הַיְינוּ עַד שֶׁיִּשְׁגֹּג בְּלָאו וְכָרֵת שָׁבָה דְּזֶהוּ אוֹמֵר מֻוָתָּר לְפִי שָׁעָה וא"כ לע"ד אֵין סְבָרָא דְּגַבֵּי גָּלוּת אע"ג דִּכְתִיבִי בִּשְׁגָגָה טוּבָא נְמַעֵט הַשּׁוֹגֵג שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְלֹא יִתְחַיֵּיב אֶלָּא עַל שׁוֹגֵג חָדָשׁ שֶׁאֵין כְּמוֹתוֹ בְּכָל הַתּוֹרָה דְּוַדַּאי שׁוֹגֵג דְּכָל הַתּוֹרָה לָא אִמְּעִיט מִבִּשְׁגָגָה אפי' אִי כְּתִיבִי טוּבָא אֲבָל הֵיכָא דְּאֵין לוֹ יְדִיעָה מֵעוֹלָם בְּהָא פְּלִיגִי דְּלְרָבָא קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא וּלְאַבַּיֵּי אָנוּס הוּא וְאֶפְשָׁר דִּבְאֶבֶן הֵיכָא דְּלֹא הית' לוֹ יְדִיעָה מֵעוֹלָם גַּם רָבָא מוֹדֶה דְּאָנוּס הוּא דְּלָא ה"ל לְיַדַּע משא"כ אוֹמֵר מֻוָתָּר ה"ל לִלְמוֹד וְלָכֵן לֹא הִזְכִּיר רָבָא שׁוּם טַעַם גַּבֵּי אֶבֶן בְּלֹא הִכִּיר בָּהּ אֶלָּא סְתָם לְעִנְיַן גָּלוּת פָּטוּר מַשְׁמַע בְּלֹא בִּשְׁגָגָה אֶלָּא שְׁרַשִׁ"י וְהַתּוֹ' לֹא פֵּירְשׁוּ כֵּן אֶלָּא מִבִּשְׁגָגָה אֶלָּא צל"ע לְרַשִׁ"י דא"כ גַּבֵּי אוֹמֵר מֻוָתָּר לָמָּה לָן לְמַעוּטֵי מִטַּעַם קָרוֹב לְמֵזִיד תִּיפּוֹק לָן ג"כ מִבִּשְׁגָגָה מִכְּלָל דְּהָנֵי לֵיהּ יְדִיעָה וְהָא לָא הָנֵי לֵיהּ יְדִיעָה כְּמוֹ בָּאֶבֶן דְּאֵין לְפָרֵשׁ דְּגַם גַּבֵּי אֶבֶן הָנֵי פֵּירוּשׁוֹ הָכִי חָדָא דְּלָא מַשְׁמַע הָכִי וְעוֹד דִּפְשִׁיטָא דְּגַבֵּי אֶבֶן לֹא שַׁיָּיךְ לוֹמַר קָרוֹב לְמֵזִיד דְּמַאי ה"ל לְמֶעְבַּד' שֶׁיָּדַע מִן הָאֶבֶן וְיֵשׁ לְיַישֵׁב דִּלְרַשִׁ"י אה"נ דְּהַתָּנָא הָנֵי יָכוֹל לְמַעֵט אוֹמֵר מֻוָתָּר מֵהַטַּעַם זֶה דְּלָאו בִּשְׁגָגָה הִיא כֵּיוָן דְּלָא ה"ל יְדִיעָה אֶלָּא מִלְּתָא אַגַּב אוֹרְחֵיּ' קמ"ל דְּאוֹמֵר מֻוָתָּר קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא דנ"מ לְכַמָּה דְּבָרִי' כְּדִפְלִיגִי הָתָם רָבָא ור"ח.

וּבְמַה שֶׁדִּימָּהוּ הַתַּלְמוּד לְבַעְיָא דְּרָבָא מר"נ וְרַשֵׁ"י כָּתַב גַּבֵּי בַּעְיָא זוֹ דְּלָא דָּמְיָא אפי' לְשׁוֹכֵחַ עִיקַּר שַׁבָּת וּכְבָר נִתְעוֹרֵר מוֹרִי מָהָרָ"ם זַ"ל בְּסִפְרוֹ וְהִנִּיחַ בְּקֻוּשְׁיָא ונ"ל דִּלְשִׁיטָתִי א"ש דִּלְקַמָּן פָּרִיךְ הָכִי אֶלָּא בְּאוֹמֵר מֻוּתָּר וא"כ לְפִי זֶה ע"כ אוֹמֵר מֻוּתָּר לָאו אָנוּס הוּא דְּאִי אָנוּס הָוֵי גַּם גַּבֵּי ע"ז פָּטוּר כמ"ש דְּאָנוּס רַחֲמָנָא פַּטְרֵיהּ בְּכָל מָקוֹם אֶלָּא ע"כ אוֹמֵר מוּתָּר לָאו אָנוּס הוּא הִלְכָךְ גַּבֵּי ע"ז חַיָּיב וְגַבֵּי שַׁבָּת פָּטוּר דְּלָאו מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת הִיא וא"כ לְפִי טַעַם זֶה גַּם בַּעְיָא דְּרָבָא מר"נ נַמִּי לָאו מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת הִיא כִּדְאַשְׁכְּחַן נָמֵי גַּבֵּי אֶבֶן דְּמִדְמְנַן לֹא הִכִּיר בָּהּ מֵעוֹלָם לְהַכִּיר וּשְׁכָחָהּ דִּשְׁנֵיהֶם לְעִנְיַן שַׁבָּת פְּטוּרִין מר"נ כו' דְּהַיְינוּ אוֹמֵר מֻוּתָּר לָאו דְּבָעְיָא דְּרָבָא הִיא אוֹמֵר מֻוּתָּר דְּזֶה אֵינוֹ דְּכְבָר כָּתַב רַשֵׁ"י דְּלָא דָּמְיָא אֶלָּא כַּנָּוֹנַת רַשֵׁ"י דְּבִשְׁנֵיהֶם הָוֵי הֶעְלֵם זֶה וָזֶה דְּגַם אוֹמֵר מֻוּתָּר הָוֵי הֶעְלֵם זה'.

וָזֶה וְאִי זֶה לָא הָוֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת גַּם זֶה לֹא הָוֵי אֲבָל לְמַסְקָנָא דְּזֶה הָוֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וַדַּאי לָא דָּמְיָא בָּעְיָא דְּרָבָא לְאוֹמֵר מֻוּתָּר כֵּינָן דְּזֶה שָׂכַח מֵעוֹלָם חָדָא שְׁגָגָה הִיא וּלְרָבָא חַיָּיב אַחַת אפי' אוֹמֵר מֻוּתָּר דְּהַיְינוּ תִּינוֹק שְׁנִשְׁבָּה דְּרָבָא לְטַעְמֵיהּ דְּלָאו אָנוּס הוּא וְלֹא אִמְּעִיט כ"א גַּבֵּי גְּלוּת אֲבָל בְּשַׁבָּת אפי' שׁוֹגֵג קָרוֹב לְמֵזִיד חַיָּיב אַחַת משא"כ בָּעְיָא דְּרָבָא מִבַּעְיָא לֵיהּ דִּלְמָא אָזְלִינַן בָּתַר מְלָאכוֹת וְחַיָּיב טוּבָא וְלֹא: דְּיִמָּהוּ הַתַּלְמוּד אֶלָּא לְעִנְיַן מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת דְּאִי זֶה לָא הָוֵי מ"מ גַּם זֶה לֹא הָוֵי כמ"ש וּלְמַאי דְּכָתְבִי התו' בְּסַנְהֶדְרִי' דִּבְמָכוּ' גָּרְסִינַן רַבָּה אֶפְשָׁר דְּגַם רָבָא מוֹדֶה הָכָא דְּתִינוֹק שְׁנִשְׁבָּה פָּטוּר לְגַמְרֵי כר"י ור"ל דְּאָנוּס הוּא ומ"מ פָּרִיךְ לְקַמָּן שַׁפִּיר דע"כ אִי בָּרַיְיתָא מַיְירֵי בְּאוֹמֵר מֻוּתָּר א"כ לָא ס"ל דְּאָנוּס הוּא דא"כ גַּם ע"ז הָוֵי פָּטוּר אֶלָּא מִטַּעַם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וְקַשְׁיָא מִבַּעְיָא דְּרָבָא כמ"ש וְהָוֵי מָצֵי לְמִפְרַךְ הַנִּיחָא: לָמָּ"ד לָאו אָנוּס הוּא כו' אֶלָּא דְּפָרִיךְ מִמִּכִילְתִּין וּמִלְּתָא דְּדָמְיָ' לָהּ: ד"ה וְחַיָּיב עַל הַדָּם א' אע"ג דְּמִלְּתָא דְּפִשִׁיטָא הִיא כו' עַד אַדְּ קָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א כו': ולעד"נ דְּאֵין כַּנָּוֹנַת הַתַּנָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּאֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת דְּפָשִׁיטָא הוּא כמ"ש התו' אֶלָּא קמ"ל אִיפְכָּא דְּחַיָּיב מִיהַת א' עַל כָּל אִיסּוּר בִּפְנֵי עַצְמוֹ דְּלָא תֵּימָא דְּכָל הַתּוֹרָה הָוֵי לְגַבֵּי חָדָא שְׁגַגָּא דְּלָא יָדַע דְּאִיכָּא תּוֹרָה בְּעוֹלָם וּבֶאֱמֶת הַדַּעַת מַכְרַעַת כֵּן דְּהָא גַּבֵּי שַׁבָּת קי"ל חִלּוּק מְלָאכוֹת מִן הַתּוֹרָה וְהָוֵי כָּל אַב מְלָאכָה אִיסּוּר בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּחֵלֶב וְדָם כִּדְאִיתָא לְקַמָּן בְּהֶדְיָא גַּבֵּי שַׁבָּת ה"ד דְּעָבַד קְצִירָה וּטְחִינָה דְּכְוָותֵיהּ בְּשֶׁאָר מְצוֹת דַּאֲכַל חֵלֶב וָדָם כו' וְאַפִּ"ה כֵּינָן דַּחֲדָא שְׁגָגָה הִיא דְּלָא יָדַע דְּאִיכָּא שַׁבָּת בָּעוֹלָם אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא א' ה"נ כָּל הַתּוֹרָה הָוֵי חֲדָא הַעֲלָמָה וְלָא מְחַיֵּיב אֲכַל הַתּוֹרָה כ"א חֲדָא קמ"ל דְּאָכַל אִיסּוּר מִיחַיֵּיב חֲדָא וְזֶהוּ דְּקָתָנֵי וְחַיָּיב עַל הַדַּס אח' וְלָא קָתָנֵי אִיפְכָּא וְאֵינוֹ חַיָּיב עַל א' כְּמוֹ שֶׁדְּקָדֵק ר"י זַ"ל לְעֵיל כָּךְ תֵּירֵץ א' מֵהַתַּלְמִידִים אֶלָּא שֶׁהוֹסִפְתִּי בָּהּ טַעַם וְלִי נִרְאֶה עוֹד דקמ"ל דאע"ג דְּלָא יָדַע אִם אָכַל דָּם וְחֶלֶב מֵעוֹלָם חַיָּיב קָרְבָּן עַל כָּל א' דא"א דְּלָא אָכַל כֵּינָן שֶׁנִּשְׁתַּקֵּע בֵּין הַגּוֹיִם וְלֹא יָדַע אִיסּוּרֵי תּוֹרָה וּלְפִי שְׁנֵי הַתֵּירוּצִים אֵלֶּה שֶׁכָּתַבְתִּי מֵעַתָּה לע"ד לֵיכָּא לְאַקְשׁוֹיֵי לָמָּה תָּנֵי דָּם וְחֶלֶב דר"ל עַל כָּל אִיסּוּר חַיָּיב בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְהָוֵי כְּמוֹ דְּתָנֵי וְחַיָּיב עַל שַׁבָּת א' וְעַל שְׁאָר הָאִיסּוּרִין עַל כָּל אִיסּוּר א' וְעוֹד דבע"ז אִיכָּא חִדּוּשׁ טְפֵי דאע"ג דְּקָרָא דְּמַיְיתֵי מִינָּהּ מֻוּנְבַּז רְאָיָה בע"ז כְּתִיב וס"ד דְּמוֹדוֹ בָּהּ רַבָּנָן לְמוֹנְבַּז דְּפָטוּר וְלָא פְּלִיגִי כ"א בִּשְׁאָר מְצוֹת קמ"ל: ד"ה כ"ש שֶׁהוֹסִפְתָּ כְּדַפֵּ"ה דְּאַף בְּזוֹ מְחַיֵּיב עַד וּמִיהוּ קָשֶׁה דְּהָא פַּטְרֵיהּ מֵהֵיקֵּשָׁא תִּינוֹק שְׁנִשְׁבָּה מֵהַאי טַעְמָא שֶׁיִּפְטוֹר הַכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח: וַאֲנִי בע"ד לֹא יָכוֹלְתִּי לִיְרֹד לְסוֹף דַּעַת קֻוּשְׁיָא זוֹ כִּי כְּבָר תָּרְצוּהָ בְּדִבְרֵיהֶם וַאֲנִי אֲפָרֵשׁ דִּבְרֵיהֶם כִּי שְׁגָגָה הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה אֶפְשָׁר לְפָרְשָׁהּ דְּלֹא הִכִּיר מֵעוֹלָם הָוֵי בִּכְלַל

שְׁגָגָה אוֹ דַּוְוקָא הִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח וַאֲתָא הַקֻּוּשְׁיָא לְאוֹרוֹיֵי דְּאֵין לֹא הכי' בִּכְלַל שְׁגָגָה כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ יְדִיעָה אֲבָל הִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח נִשְׁאַר בִּכְלַל שְׁגָגָה דְּאִי נְמַעֵט גַּם אוֹתוֹ א"כ יַעֲקוֹר הַהֶיקֵּשׁ קְרָא מִפְּשָׁטֵיהּ לְגַמְרֵי וְאָמְרִינַן בספ"ב דִּיבָמוֹת דְּבָכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ לָא אֲתָא ג"ש וּמַפְקָא לְקָרָא מִפְּשָׁטֵיהּ לִגְמָרֵיהּ וּמַה לִי ג"ש אוֹ הֶיקֵּשָׁא אַדְּרַבָּה פ' הַשּׁוֹלֵחַ דַּף מ"א אָמְרִינַן דג"ש עֲדִיפָא מֵהֶיקֵּשָׁא דְּהָוֵי כְּאִלּוּ נִכְתַּב בְּהֶדְיָא כִּדְפִ' רַשִׁ"י שָׁם וא"כ ע"כְּלָא אִיְּמְעִיט הִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח דא"כ נַעֲקוֹר פְּשָׁטֵיהּ דִּקְרָא לְגַמְרֵי וְאֵיפְכָא לֵיכָּא לְמֵימַר חֲדָא דְּיוֹתֵר סָבָרָא לְמַעֵט לֹא הִכִּיר מֵעוֹלָם וכו' דְּהִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח אֵינוֹ עוֹקֵר הַהֶיקֵּשׁ ג"כ לְגַמְרֵי דְּהוּא ג"כ בִּכְלַל הַהֶיקֵּשׁ דְּדָמְיָא לְמֵזִיד שֶׁהָיְתָה לוֹ יְדִיעָה וְעוֹד דְּבִשְׁגָגָה מַשְׁמַע טְפֵי שֶׁהָיְתָה לוֹ יְדִיעָה כִּדְאָמְרִינַן ס"פ כֵּיצַד הָרֶגֶל בִּשְׁגָגָה מִכְּלַל שֶׁהָיְתָה לוֹ יְדִיעָה: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דא"כ הֶיקֵּשָׁא לָמָּה לִי תִּיפּוֹק לִי' מִבִּשְׁגָגָה לְחוּד כְּמוֹ בְּגָלוּת כְּבָר כָּתְבוּ התו' זַ"ל דְּדַוְוקָא בְּגָלוּת אָמְרִינַן הָכִי דְּאִיכָּא בִּשְׁגָגָה טוּבָא כמ"ש לְעֵיל בִּשְׁמָם וא"כ אִי מָעֲטִינַן לֹא הִכִּיר לָא עָקְרִינַן פְּשָׁטֵיהּ דִּקְרָא דִּשְׁגָגָה דְּאִיכָּא לְפָרְשׁוֹ בְּהִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח לְחוּדֵיהּ כְּמוֹ גַּבֵּי גָּלוּת וּמַה לִי גַּבֵּי גָּלוּת מִבִּשְׁגָגָה מַה לִי הָכָא לְמוֹנְבַז מֵהֶיקֵּשָׁא משא"כ אִי מָעֲטִינַן הִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח כמ"ש אֲבָל לְשִׁיטַת רַשִׁ"י שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל יֵשׁ לְיַישֵׁב בְּאוֹפָן אַחֵר דְּלֹא הִכִּיר מֵעוֹלָם אֶפְשָׁר דְּגַם טַעְמֵיהּ דְּמוֹנְבַז לָא הָוֵי מֵהֶיקֵּשָׁא כ"א מִטַּעַם אוֹנֶס וְזֶהוּ הַטַּעַם דְּנָקֵט בְּדִבָּרָיו הוֹאִיל וּמֵזִיד קָרוּי חוֹטֵא כו' ר"ל כֵּיוָן דְּשׁוֹגֵג קָרוּי חוֹטֵא כְּמוֹ מֵזִיד א"כ צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא לוֹ חֵטְא קָצָת וְאֵין לוֹ יְדִיעָה אָנוּס הוּא וְלָא מִקְּרֵי חוֹטֵא וּבָעִינַן דֻּמְיָא דְּמֵזִיד שֶׁהָיָה לוֹ חֵטְא מַמָּשׁ קָצָת ור"ע שְׁאָלוֹ הוֹאִיל וַיִּלְפֹּת בְּבִנְיַן אָב שֶׁיְּהֵא חוֹטֵא א"כ אוֹסִיף עַל דְּבָרֶיךָ גַּם הַהֶיקֵּשׁ לְדָמוֹ' לְגַמְרֵי לְמֵזִיד א"ל הֵן וכו' וא"כ לֹא הִכִּיר אֲמַעֵט בְּלֹא הֶיקֵּשָׁא אֶלָּא דְּלָא הָוֵי כְּלָל בִּכְלַל שְׁגָגָה וְנִרְאֶה דְּבְלָאו הָכִי צ"ל כֵּן לְמַאי דְּמַסֵּיק דְּאָתֵי מֵהֶקֵּישָׁא דַּוְקָא אֲבָל לֹא מִבִּנְיַן אָב וא"כ מַאי קָאָמַר ר"ע לְמוֹנְבַז הֲרֵינִי מוֹסִיף כו' וַהֲלֹא דָּבָר זֶה א"א לָבֹא מִבִּנְיַן אָב דְּאֵין לוֹמַר דִּתְחִילַּת לְמוּדוֹ שֶׁל מֻנְבַז דְּמֵדְמֵי שׁוֹגֵג לְמֵזִיד הָוֵי נָמֵי מֵהֶיקֵּשָׁא דְּלָא מַשְׁמַע כֵּן דְּהָא בְּהֶדְיָ' קָאָמַר הוֹאִיל וּמֵזִיד קָרוּי חוֹטֵא כו' וְזֶהוּ הַבִּנְיָן אָב וְאֵין עִנְיָנוֹ לְהֶיקֵּשׁ אֶלָּא ע"כ צ"ל כמ"ש דר"ע רָצָה לַעֲמוֹד עַל דַּעְתּוֹ אִי יָלִיף גַּם הַהֶיקֵּשׁ וה"ה לְפֵירוּשִׁי: ד"ה אָמַר קְרָא אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂנָּה בִּשְׁגָגָה קָשֶׁה לר"י מנ"ל לר"ל כו' כְּבָר יְיֻשְּׁבְתִּי קֻוּשְׁיָא זוֹ דִּלְשִׁיטַת רַשִׁ"י אָתֵי שַׁפִּיר וְדֵי בָּזֶה: ד"ה דְּיָדַע לָהּ בִּתְחוּמִין תֵּימָא לר"י דְּאַמַּאי לָא קָאָמַר דְּיָדַע לָהּ בַּעֲשֵׂה כו' תְּחִלָּה אוֹמַר דלע"ד קָשֶׁה עוֹד הַרְבֵּה עַל קֻוּשְׁיַת הַתַּלְמוּד הָאֲמוּרָה זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּפֶרֶק זֶה.

מַאי מַקְשֵׁי דְּמַאן לֵימָא לָן דְּשָׁכַח כָּל הל"ט מְלָאכוֹת בְּפַעַם אַחַת דִּלְמָא אַחַת אַחַת כְּגוֹן שֶׁשָּׁכַח דֶּרֶךְ מָשָׁל ל"ח בְּפַעַם אַחַת וְאָז יָדַע לְשַׁבָּת בַּחֲדָא מִנַּיְיהוּ וְאַחַ"כ שָׁכַח גַּם אוֹתָהּ וְלֹא נִזְכַּר בַּמְּלָאכוֹת שֶׁעָשָׂה וּבְהֶעְלֵמוֹ עָשָׂה גַּם מְלֶאכֶת הל"ט וְלָא קַשְׁיָא מִידֵי דְּהָא גְּדוֹלָה מִזֹּאת אָמְרִינַן לְקַמָּן טָחַן וְקָצַר בְּשִׁגְגַת שַׁבָּת וְאַחַ"כ נוֹדַע לוֹ הַשַּׁבָּת וְשָׁכַח הַמְּלָאכוֹת וְחָזַר וְקָצַר וְטָחַן וְהָוֵי הֶעְלֵם א' כֵּינָן שֶׁלֹּא נִזְכַּר הַחֵטְא וְלֹא מְחַיֵּיב מֵאֲבוֹת מְלָאכוֹת הַשָּׁוִין אֶלָּא חֲדָא ואע"פ שֶׁהֶעְלֵמָהּ שֶׁל שְׁנַיָּיה חָלוּק מִשֶּׁל הָרִאשׁוֹנָה כִּדְפִ' רַשִׁ"י זַ"ל לְקַמָּן מכ"ש בְּנִדּוֹן זֶה דְּכֻלָּהּ חֲדָא הֶעְלֵמָה הִיא מכ"ש דִּמְחַיֵּיב וּמַאי דֵּוְחֵקֵיהּ לְאוֹקְמֵיהּ בִּתְחוּמִין עוֹד הִקְשָׁה מוֹרִי מָהָרָ"ם זַ"ל לְקַמָּן בְּסוֹף הַשִּׁיטָה דְּקָאָמַר לְאַבַּיֵי נִיחָא דְּיָדַע לְאִיסּוּרָא דשב' וְיָדַע לְאִיסּוּרָא דְּמַלְאָכוֹ' וְקָטָעֵי בְּשִׁיעוּרִין א"כ גַּם לרב' נֵימָא דְּיָדַע לשב' וְלִמְלָאכוֹת וְקָטָעֵי בְּשִׁיעוּרִין ר"ל דְּטָעָה דְּלָא אָסְרָה תּוֹרָה כ"א בְּשִׁיעוּר גָּדוֹל כְּגוֹן ח' אַמּוֹת לְהוֹצָאָה

וּכְבֵיצָה לִשְׁאָר אִיסּוּרִי' וּבָאֱמֶת הוּא כִּגְרוֹגָרוֹת אוֹ ד' אֲמוֹת וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה דִּבְהָא גַּם רָבָא מוֹדֶה דְּחַיָּיב כֵּינָן דְּקָמְכַוִּין לִזְרִיקָה דְּאִיסּוּרָא ע"כ נלע"ד דְּהָכִי פָּרִיךְ מַאי קמ"ל כֵּינָן דִּתְנַן בְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה דְּכָלָל גָּדוֹל דְּאִיכָּא חִלּוּק מְלָאכוֹת בְּשַׁבָּת א"כ מַה לִּי כֵּוָנָן אוֹ מִקָּצָתָן דְּמַה לִּי עָשָׂה ל"ח בְּהָעְלֵם א' אוֹ ל"ט בִּשְׁלָמָא לר"י מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּיָדַע לְשַׁבָּת בְּלָאו וקמ"ל דְּלָא בָּעֵינַן שֶׁיִּשְׁגּוֹג בְּלָאו ג"כ כְּדַעַת ר"ל וְכֵן אִי סָבִירָא לָן דִּבְהָעְלֵם זֶה וָזֶה הָעְלֵם מְלָאכוֹת בְּיָדוֹ וְחַיָּיב עַל כָּל אַחַת קמ"ל ג"כ רְבוּתָ' דְּלָא תֵּימָא הָעְלֵם שַׁבָּת בְּיָדוֹ כְּדַעַת ר"נ וְכֵן לְקַמָּן לְאַבָּיֵי קמ"ל לְאַפּוֹקֵי מִדַּעַת רָבָא דְּאָמַר דכה"ג כֵּינָן דְּלָא מְכַוִּין לִזְרִיקָה דְּאִיסּוּרָא פָּטוּר קמ"ל דְּמִחַיַּיב אֶלָּא לר"ל ולר"נ וּלְרָבָא מַאי קָמַיְירֵי אִי מַיְירֵי דְּיָדַע לָהּ לְשַׁבָּת בְּחַד מַהֲנָךְ אַנְפֵּי דִּכְתִיבְנָ' אֵין זֶה חִידּוּשׁ כְּלָל דְּמֵרֵישָׁא שָׁמְעַת מִינָּהּ דְּמַה לִּי שֶׁחָטָא בכ' אוֹ בל' אוֹ בְּכֻלָּן וּפְשִׁיטָא אִי יָדַע לְשַׁבָּת בַּהֲדָא מִינַּיְיהוּ וְחָטָא בְּאִינָךְ וְאַח"כ שְׁכָחָהּ וְחָטָא גַּם בְּזֶה פְּשִׁיטָא דְּחַיָּיב כֵּינָן דְּנָפְקָא לָן חִילּוּק מְלָאכוֹת מִקְּרָא מֵהֵי תֵּיתֵי לֹא יִתְחַיַּיב וְכֵן אִם טָעָה בְּשִׁעְוּרִין דְּסָבַר דְּלֹא חִיְּיבָה תּוֹרָה כ"א בְּשִׁעְוּר גָּדוֹל הָוֵי ג"כ שִׁגְגַת מְלָאכוֹת וּמַה לִּי שָׁכַח אִיסּוּר מְלָאכוֹת לְגַמְרֵי אוֹ שָׁכַח שִׁעְוּרֵיהֶם הֲרֵי כֵּינָן דְּשָׁכַח שִׁעְוּרֵיהֶן שָׁכַח אִיסּוּרָן דְּסָבַר דְּזֶהוּ מֻוָּתָר וּמֵהֵי תֵּיתֵי לְמַפְטְרֵיהּ בִּשְׁלָמָא לְאַבַּיֵי אִיצְטְרִיךְ כֵּינָן דְּנִתְכַּוִּין לְפָחוֹת מִכְּשִׁעְוּר וְעָלָה בְּיָדוֹ כְּשִׁעְוּר ס"ד כֵּינָן דְּלֹא נִתְכַּוִּין לִזְרִיקָה אוֹ לִשְׁאָר מְלָאכָה דְּאִיסּוּרָא לְפָטְרֵיהּ וְכִדְעִתֵּי' דְּרֵבָא קמ"ל אֲבָל אִם מִתְכַּוִּין לִכְשִׁעְוּר וְסָבַר שֶׁהוּא מֻוָּתָר זֶהוּ שִׁגְגַת מְלָאכוֹת לְגַמְרֵי וּפָשׁוּט הוּא כְּמוֹ בְּרִישָׁא אֶלָּא ע"כ קמ"ל אַף עַל גַּב דְּשָׁכַח שַׁבָּת לְגַמְרֵי וא"כ אֵין זֶה זְדוֹן שַׁבָּת וא"כ בָּזֶה נִתְיַישְׁבָה גַּם קֻוּשְׁיַת הר"י ז"ל דְּאִי יָדַע לָהּ לְשַׁבָּת בַּעֲשֵׂה אֵין זֶה חִידּוּשׁ דְּפְשִׁיטָא כֵּינָן דְּשָׁגַג בְּלָאו וְכָרֵת שֶׁבָּהּ שׁוֹגֵג גָּמוּר הוּא דְּהָא לר"ל לָא גַּלִּי קְרָא אֶלָּא שֶׁיִּשְׁגּוֹג בְּלָאו שֶׁבָּהּ אֲבָל בַּעֲשֵׂה פְּשִׁיטָא דְּהָוֵי שׁוֹגֵג גָּמוּר וְלֵיכָּא לָמֵ"ד שֶׁלֹּא יְהֵא שׁוֹגֵג וּמַאי קמ"ל אֶלָּא ע"כ קמ"ל אע"ג דְּלָא יָדַע לָהּ בִּכְלוּם וא"כ אֵין זֶה זְדוֹן שַׁבָּת וה' יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי הִשַּׁגְתִּי תֵּירוּץ זֶה מָצָאתִי מִקָּצָת דְּבָרִים אֵלּוּ בְּסֵפֶר הַמָּאוֹר ו"ל לְשָׁכַת' לְקַמָּן עַל קֻוּשְׁיָא זוֹ גַּבֵּי העל' זֶה וָזֶה שפי' דִּבְרֵי הַמַּקְשֶׁן שֶׁמַּקְשֶׁה הַקֻּוּשְׁיָא שֶׁהִקְשֵׁיתִי גַּם תֵּירוּצֵי מֻחָמֶת פְּשִׁיטָא וּמִיהוּ לֹא הִזְכִּיר כְּלָל קֻוּשְׁיַת ר"י אֲבָל נלע"ד שֶׁנִּתְיַשְּׁבָה ג"כ בָּזֶה: שָׁם ד"ה עַד שֶׁיִּשְׁגּוֹג בְּלָאו שֶׁבָּהּ וְרַשִׁ"י פי' דִּבְשָׁעַת אֲכִילָה שָׁכַח וכו' וְאֵין נִרְאֶה כו' הָיִיתִי רוֹצֶה לוֹמַר דְּרַשִׁ"י ז"ל לְטַעְמֵיהּ דפי' לְעֵיל דר"י סָבַר אוֹמֵר מֻוָּתָר אָנוּס הוּא וא"כ אִם כְּפֵירוּשׁ התו' זֶהוּ אוֹמֵר מוֹתָר דְּסָבַר דְּאֵין לָאו בַּתּוֹרָה בִּשְׁבוּעָה וְאֵיךְ קָאָמַר דְּמוֹדֶה ר"י וְאֵין לוֹמַר דְּאִיהוּ לָא ס"ל הָכִי אֶלָּא אַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן מוֹדֶה דְּהָא כְּבָר פי' דְּאִיהוּ כְּרַבָּנָן ס"ל אֶלָּא שֶׁאֵין פי' זֶה אֱמֶת לְפִי מַה דְּהוֹכַחְתִּי לְעֵיל דְּאוֹמֵר מֻוָּתָר לְרַשִׁ"י הֲוֵי אוֹמֵר מֻוָּתָר מֵעוֹלָם דַּוְוקָא כְּגוֹן תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּה תֵּדַע דְּהָא הִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח עִיקַּר שַׁבָּת מוֹדֶה ר"י דְּחַיָּיב וא"כ גַּם בְּשָׁכַח עִיקַּר לָאו דִּשְׁבוּעָה וּבִשְׁעַת שְׁבוּעָה יָדַע זֶהוּ מַמָּשׁ הִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח ע"כ נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י כַּוָּנָתוֹ לְתָרֵץ דְּגַם נִדּוֹן זֶה ר"ל שֶׁשָּׁכַח שֶׁנִּשְׁבַּע מַקְרֵי שָׁגַג בְּלָאו שֶׁבָּהּ מִדְּאִשְׁכְּחַן בְּכָל מס' שְׁבוּעוֹת דְּשִׁגְגַת שְׁבוּעָה הָוֵי בכה"ג כִּדְאָמְרִינַן פ"ג דְּשְׁבוּעוֹת גַּבֵּי הָעְלֵם שְׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּע שֶׁלֹּא אוֹכַל וְסָבוּר שֶׁאוֹכַל קָאָמַר אוֹ שֶׁאָמַר שֶׁלֹּא אוֹכַל פַּת חִטִּין וּכְסָבוּר דְּשָׁעוֹרִין קָאָמַר דְּכָל זֶה שִׁכְחַת שְׁבוּעָה הִיא כִּדְאִיתָא הָתָם וְכָל זֶה אֵינוֹ שִׁכְחַת אִיסּוּר שְׁבוּעָה וְכֵן מַשְׁמַע שָׁם בְּשִׁיטַת שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אוֹכַל זוֹ אִם אוֹכַל זוֹ וְתֵדַע דְּאִם זֶה לֹא קָרוּי שִׁגְגַת לָאו וְלָא מְחַיַּיב א"כ מַאי פָּרִיךְ הָכָא פְּשִׁיטָא.

דִּלְמָא הָא קמ"ל דס"ד דְּלָא בָּעֵינַן לָאו אֶלָּא כֵּינָן שֶׁשָּׁכַח הַשְׁבוּעָה כפי' רָשִׁ"י סַגִּי אֲבָל שִׁגְגַת לָאו לָא בָּעֵינַן קמ"ל דְּבָעֵינַן שִׁגְגַת לָאו וְאִי ס"ל דְּגַם בְּשִׁכְחַת הַשְׁבוּעָה מְחַיֵּיב א"כ אֵיךְ קָאָמַר עַד שֶׁיִּשְׁגּוֹג בְּלָאו וְהָא בְּלָאו שִׁגְגַת לָאו לָא מְחַיֵּיב כֵּינָן דְּשִׁכְחַת שְׁבוּעָה לָא מִקְרֵי שִׁגְגַת לָאו לָכֵן פי' רַשִׁ"י דְּגַם זֶה קָרוּי שִׁגְגַת לָאו וְגַם התו' ז"ל נ"ל דְּלֹא נָחְלְקוּ עִם רַשִׁ"י בְּדִין כ"א בְּפֵירוּשׁ הַלָּשׁוֹן דְּהַלָּשׁוֹן לֹא מַשְׁמַע כפי' וּלְעוֹלָם גַּם שִׁכְחַת שְׁבוּעָה חַיָּיב כְּמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי לְעֵיל וּלְפִי' התו' דְּמַאי דְּקָאָמַר עַד שֶׁיִּשְׁגּוֹג ר"ל הֵיכָא דְּשָׁגַג בְּשִׁכְחַת הָאִיסּוּר לָא מְחַיֵּיב עַד שֶׁיִּשְׁכַּח הַלָּאו וְלָא מַיְירֵי אַבַּיֵי בְּשִׁכְחַת שְׁבוּעָה דְּלְעוֹלָם מְחַיֵּיב גַּם בְּהָא אֶלָּא הֵיכָא דְּהַשְׁגָּגָה הָוֵי בְּאִיסּוּר אָז לָא מְחַיֵּיב כ"א בְּשִׁגְגַת הַלָּאו: ע"ב ד"ה הָא מַנִּי מוֹנְבַז הִיא פי' בקו' אֲבָל לְרַבָּנָן דְּפְלִיגִי אַמּוֹנְבַז לָא אַשְׁכְּחַן שִׁגְגַת שְׁבוּעַת בִּיטּוּי לְשֶׁעָבַר וְסָבְרִי כר"י דְּאָמַר בִּשְׁבוּעוֹת אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא עַל הֶעָתִיד לָבֹא וְהַקֻּשָׁה הר"א לְרַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל דְּהָא רַבָּנָן דְּמוֹנְבַז כו' הִנֵּה רָאִיתִי בְּסֵפֶר אֶבֶן הָעֵזֶר קֻוּשְׁיָא זוֹ שֶׁהַקֻּשָׁה אוֹתָהּ הָרַמְבַּ"ן לְרַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל זַ"ל וְנִשְׁבַּע ר"ש הָעֲבוֹדָה שֶׁאֵין תֵּירוּץ לְקֻוּשְׁיָא זוֹ וַאֲנִי בע"ד יָדַעְתִּי מִיעוּט שֶׁכְּלִי כִּי הַצָּעִיר מִקְּטַנֵּי קְטַנֵּי תַּלְמִידֵי תַּלְמִידָיו שֶׁל רַבֵּינוּ רַשְׁבָּ"ם זַ"ל צְפוּרֶן אֶצְבַּע קְטַנָּהשֶׁלּוֹ עָבָה מִכְּרִיסִי ואעפ"כ נלע"ד לְיַשֵּׁב קֻוּשְׁיָא זוֹ דה"פ דְּלְאַבַּיֵי ס"ל דְּלֹא נָחְלְקוּ ר"י ור"ע אֶלָּא בְּמַלְקוּת אֲבָל בְּקָרְבָּן אפי' ר"ע מוֹדֶה דְּלָא מְחַיֵּיב לְשֶׁעָבַר דאע"ג דְּבִשְׁבוּעוֹת פ"ק דַּף ג' קָאָמַר לְעוֹלָם ר"י וְכִי לֹא מְחַיֵּיב ר"י לְשֶׁעָבַר קָרְבָּן אֲבָל מַלְקוֹת חַיּוֹבֵי מְחַיֵּיב אַלְמָא ר"י ור"ע בְּקָרְבָּן הוּא דְּפְלִיגִי וְכֵן פ"ג דַּף כ"א קָאָמַר ור"י דְּאָמַר אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא עַל הֶעָתִיד לָבֹא אֲבָל מַלְקֵי לָקֵי מ"מ אַבַּיֵי לָא ס"ל הָכִי וְכֵן פֵּירְשׁוּ התו' שָׁם ד"ה וּמָה רָאִיתָ לְחַד לִישָׁנָא דְּלְמָא כֵּוָלָּהּ כר"י וְחַד לְמַעוּטֵי מִקָּרְבָּן וְחַד לְמַעוּטֵי מִמַּלְקוּת וא"כ פְּלִיג ר"י גַּם אַמַּלְקוּת וא"כ אַבַּיֵי ס"ל לְפִי הָאֱמֶת הָכִי דְּחַד לְמַעוּטֵי מִמַּלְקוּת וְחַד לְמַעוּטֵי מִקָּרְבָּן ור"ע מוֹדֵי לֵיהּ בְּקָרְבָּן וּפְלִיג עִמּוֹ בְּמַלְקוּת אוֹ כְּאִידָךְ לִישָׁנָא דתו' דְּחַד מִשָּׁנִי' לְמְעוּטֵי אוֹכֶל וְלֹא אוֹכֶל מִמַּלְקוּת וְחַד לְמַעוּטֵי אָכַלְתִּי וְלֹא אָכַלְתִּי מִקָּרְבָּן וְאַתְיָא כד"ה דְּגַם ר"ע מוֹדֶה בְּקָרְבָּן וְסָוְגִיָּ' דִּשְׁבוּעוֹת דס"ל דר"ע מְחַיֵּיב בְּקָרְבָּן בְּלֶעֱבַר קַיְימָא כְּרָבָא ור"נ דס"ל דְּשִׁגְגַת קָרְבָּן בִּשְׁבוּעוֹת בִּיטּוּי שְׁמָהּ שִׁגְגָה כֵּינָן דְּחִידּוּשׁ הוּא וּפְלִיגָא אַאַבַּיֵי וְכִדְפֵי' גַּם התו' לְשִׁיטָת' וא"כ אֶפְשָׁר לְקַיֵּים פי' רָשִׁ"י זַ"ל אע"פ שֶׁלֹּא פי' כֵּן בְּלִשּׁוֹנוֹ מִכָּל מָקוֹם אִיהוּ זַ"ל לָא אַסִּיק אַדַּעְתַּיְהּ קֻוּשְׁיָא זוֹ דְּרַבָּנָן דְּמוֹנְבַז ר"ע הוּא ומ"מ פֵּירוּשׁוֹ לֹא נִדְחֶה דְּאֶפְשָׁר לְהַעֲמִידוֹ כְּמוֹ שֶׁאָמַר וְגַם אֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב לְשׁוֹנוֹ דְּכַוָּנָתוֹ דְּרַבָּנָן דְּמוֹנְבַז שֶׁהוּא ר"ע מוֹדֶה לר"י בְּקָרְבָּן דְּאֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא לְהַבָּא דְּנַדַּאי ר"י גַּם אַקָּרְבָּן קָאֵי כֵּינָן דְּקָרָא לְדִידֵיהּ לָא קָאֵי אַלְהַבָּא ור"ע פְּלִיג עִמֵּיהּ בְּמַלְקוּת וּמוֹדֶה בְּקָרְבָּן וּבְהָא מְיֻישָּׁב דְּלָא מָצֵי לְמִפְרַךְ מִמַּתְנִי' דִּשְׁבוּעוֹת דְּדִלְמָא אַמַּלְקוּת קָאֵי וּלְכָךְ פָּרִיךְ מִבָּרַיְיתָא וְהָוֵי ס"ל לְמַקְשָׁן מִדְּקָאָמַר אֵיזֶהוּ שִׁגְגַת בִּיטּוּי לְשֶׁעָבַר וַדַּאי ר"ע קָתָנֵי לָהּ דְּאִיהוּ שׁוֹמֵיעַ לָהּ מִינֵּיהּ דְּמְחַיֵּיב לְשֶׁעָבַר כְּלְהַבָּא וא"כ מוּכָח מִבָּרַיְיתָא דְּגַם בְּקָרְבָּן ס"ל הָכִי וש"מ דְּבִשְׁבוּעוֹת בִּיטּוּי דִּשְׁגִגַת קָרְבָּן שְׁמָהּ שִׁגְגָה וּמְשַׁנֵּי דְּאַפִּ"ה מוֹנְבַז הִיא וּמַה שֶּׁהֵשִׁיבוּ התו' זַ"ל עַל פָּרְכָּת רַשִׁ"י עַל לָשׁוֹן אַחֲרוֹן דְּלָאו פִּירְכָא הִיא דְּאִי מִשּׁוּם הָא אִיצְטְרִיךְ דְּלִתְנֵי בְּהֶדְיָא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה פְּרָט לְאָנוּס נ"ל דְּכַוָּנַת רַשִׁ"י דְּלְמָא הָא קמ"ל דְּגַם מֵחֲמַת שָׁכַחְתָּ הַלָּאו וְהָאִיסּוּר לָא מִקְרֵי הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְאִי תְּנָא סְתָמָא ה"א דַּוְוקָא הֵיכָא דְּשָׁכַח הַשְׁבוּעָה עַצְמָהּ וְסָבוּר שֶׁבֶּאֱמֶת נִשְׁבַּע וכמ"ש התו' עַצְמָן בָּתַר הָכִי זֶהוּ מִקְרֵי אָנוּס אֲבָל אִם שָׁכַח מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה לָא מִקְרֵי אָנוּס רְאָיָה לַדָּבָר דְּהָא אָמַר רָבָא בְּמַכּוֹת אוֹמֵר מֻוּתָּר קָרוֹב

לְמֵזִיד הוּא וּלְפִי' התו' הֲוֵי אוֹמֵר מֻוָתָּר שֶׁשָּׁכַח לְפִי שָׁעָה כמ"ש לְעֵיל וס"ד דְּגַם גַּבֵּי שְׁבוּעָה לָא הֲוֵי אָנוּס קמ"ל וּבֶאֱמֶת לע"ד צָרִיךְ לְיַשֵּׁב כֵּיוָן דס"ל לְרָבָא דְּאוֹמֵר מֻוָתָּר קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא לָמָּה לֹא מִקְרֵי הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה דְּרָצָה לוֹמַר שֶׁהוּא אָנוּס וְלָמָּה הוּא אָנוּס וּנְהִי שפי' הַתּוֹסָ' דְּבָכָל דֻּוכְתָּא לָא מְמַעֲטִינַן אוֹמֵר מֻוָתָּר כ"א בְּגָלוּת דְּכְתִיב בִּשְׁגָגָה טוּבָא אֵין כַּוָּנָתָ' דְּבָכָל דֻּוכְתָּא לָא הֲוֵי קָרוֹב לְמֵזִיד אֶלָּא ר"ל דְּבָכָל דֻּוכְתָּא הֲוֵי אוֹמֵר מֻוָתָּר בְּכָלַל שְׁגָגָה כִּדְפֵ' התו' בְּשִׁילְהֵי פִּירְקִין דְּמְחַיֵּיב וּפָשׁוּט הוּא דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר סְבָרָא זוֹ דְּגַבֵּי גָּלוּת יְהֵא קָרוֹב לְמֵזִיד וּבְכָל דֻּוכְתָּא יְהֵא אָנוּס דמ"ש אֶלָּא דְּגָזְרַת הַכָּתוּב לְמְפַטְּרֵיהּ מִגָּלוּת וּלְחַיְּיבוֹ בְּכָל דֻּוכְתָּא בְּקָרְבָּן לֹא שְׁנֹאמַר דְּהָכָא קָרוֹב לְמֵזִיד הוּא וְהָכָא אָנוּס הוּא וְכֵן לפירש"י אע"ג דס"ל דְּאוֹמֵר מֻוָתָּר דְּבָכָל דֻּוכְתָּא הַיְינוּ אוֹמֵר מֻוָתָּר מֵעוֹלָם מ"מ בְּהַכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח עִיקַּר שַׁבָּת מוֹדֵי דְּלָאו אָנוּס הוּא דְּהָא מְחַיֵּיב חַדָּא מִיהַת וא"כ לָמָּה נַמְעִיטָנָּה בִּשְׁבוּעָה.

וצ"ל לָא מִקְרֵי הָאָדָם בַּשְּׁבוּעָה אע"ג דְּלָאו אָנוּס הוּא מ"מ הָאָדָם מַשְׁמַע שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיֵּדַע וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ דְּשָׁכַח וְלָאו אָדָם הוּא אע"ג דַּהֲוָה לֵיהּ לֵידַע ומ"מ רְבוּתָא הִיא וְלָא פְּשִׁיטָ' הִיא דְּנִפְרָךְ לְאַבַּיֵי וְלֵיקוּם בְּתִיוּבְתָּא וא"כ לעד"נ דְּשַׁפִּיר פָּרִיךְ רַשְׁ"י: דַּף ע ד"ה יָכוֹל עֲשָׂאָן כֻּלָּן בְּהֶעְלֵם א' תֵּימָא א"כ מִנְיָנָא [לָמָּה לִי עַד וּמִיהוּ ק' לר"י כו' ופֵ"ה הָתָם כו' הִנֵּה רַשְׁ"י ז"ל שפי' כָּאן ד"ה עֲדַיִין אֲנִי אוֹמֵר עַל חָרִישׁ וְקָצִיר חַיָּיב שְׁתַּיִם וְאִם עֲשָׂאָן בְּהֶעְלֵם א' נִרְאֶה מִדְּבָרָיו דְּהוּא גָּרַס גִּרְסָא שֶׁלָּנוּ דְּאִם כְּדִבְרֵי ר"י ז"ל דְּהַתָּנָא בָּעֵי לְמֵילַף דְּחַיָּיב אַף אִם לֹא עָשָׂה כָּל הל"ט מְלָאכוֹת בְּבַת אַחַת הל"ל וַעֲדַיִין עַל חָרִישׁ וְקָצִיר חַיָּיב שְׁתַּיִם אִם עֲשָׂאָן לְעַצְמָן וְעַל כֻּלָּן אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה אוֹתָן בב"א ומַה עִנְיַן הֶעְלֵם א' לְכָאן כֵּיוָן דְּהַדְרָשָׁה דְּלָא תִּבַּעֲרוּ לָאו אַהָא קָאֵי כ"א לְחַיֵּיב בִּפְנֵי עַצְמוֹ אִם עֲשָׂאָן לְעַצְמוֹ בְּלֹא הֶעְלֵם א' וע"כ נִיתַּן לְהַצִּילוֹ: ונלע"ד לוֹמַר אִיפְּכָא דְּמִנְיָנָא לר' נָתָן אֲתָא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּאִיכָּא ל"ט חַטָּאוֹת ר"ל אִם לֹא עֲשָׂאָן בְּהֶעְלֵם א' חַיָּיב עַל כָּל א' דְּלָא תֵּימָא דְּכֻלָּן חִילּוּל אֶחָד הֵן וְאֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה כֻּלָּן בְּבַת אַחַת קמ"ל דכ"א חִלּוּל בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא וְחַיָּיב עַל כָּל אֶחָד וְהַשְׁתָּא קָאָמַר הַתָּנָא לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר דְּבָרִים הַדְּבָרִים כו' א"כ צָרִיךְ קְרָא לְחַיֵּיב עַל כָּל א' בִּפְנֵי עַצְמוֹ אַלְמָא בְּלֹא מִנְיָנָא סד"א דְּלָא לִיחַיֵּיב אא"כ עֲשָׂאָן כֻּלָּן בב"א א"כ הַשְׁתָּא נָמֵי דְּנִכְתּוֹב מִנְיָנָא אַפַּתִי אָמֵינָא דְּאֵינוֹ חַיָּיב עַל כֻּלָּן בְּהֶעְלֵם אֶחָד כ"א א' דְּהָא אִי לָאו קְרָא הָיִיתִי אוֹמֵר דְּאֵינוֹ חַיָּיב אא"כ עֲשָׂאָן כֻּלָּן בב"א אַלְמָא ס"ד דְּכֻלָּן אֵינָם חֲשׁוּבִין כ"א חִלּוּל א' וְלָא מִיחַיַּיב אֶלָּא חַדָּא עַל כֻּלָּן אֲבָל בְּלֹא מִנְיָנָא אֶפְשָׁר דְּלָא אִיצְטְרִיךְ קְרָא לְחַלֵּק דְּלָמָּה לֹא יְחַיֵּיב עַל כָּל א' כֵּיוָן דְּכָל מְלָאכָה הֲוֵי חִילּוּל בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְחַיָּיב עַל כָּל א' מִיתָּה אוֹ חַטָּאת לָמָּה לֹא יִתְחַיֵּיב עַל כ"א כְּמוֹ חֵלֶב וְדָם אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאִיצְטְרִיךְ מִנְיָנָ' דְּלָא תֵּימָא כֻּלָּן חִלּוּל א' הֵן א"כ נְהִי דְּאִיתְרַבִּי כ"א בִּפְנֵי עַצְמוֹ מ"מ אִם עֲשָׂאָן בְּהֶעְלֵם א' אֵימָא לָא מִחַיַּיב אֶלָּא חַדָּא וא"כ לְקַמָּן פ' הַזּוֹרֵק פָּרִיךְ מר' דְּדָרִישׁ מִנְיָנָא מַאי קמ"ל אִי לְחַיֵּיב עַל כָּל א' בִּפְנֵי עַצְמוֹ פְּשִׁיטָא הָא קַיְימָא לַן דַּאֲפִי' בְּהֶעְלֵם א' חַיָּיב עַל כ"א וּפְשִׁיטָא דְּלָא פְּלִיג ר' ע"ז דְּהָא כ"ע מוֹדוֹ בְּהָא וְאַדְרַבָּה הָא ס"ד דַּאֲפִילּוּ אַתּוֹלָדָה בְּמָקוֹם אָב מְחַיֵּיב ר' תַּרְתֵּי וא"כ ר' דְּדָרִישׁ מִמִּנְיָנָא לְחוּד וְלָא אַשְׁכְּחַן לֵיהּ דְּדָרִישׁ דְּרָשָׁא אַחֲרִיתָא כְּגוֹן מְלֹא תְּבַעֲרוּ אוֹ מֵאַחַת מְהַנָּה כ"א מִנְיָנָא לְחוּד דְּדָרִישׁ מַאי קמ"ל בְּהַאי דרש' בִּשְׁלָמָא אִי הָיָה דּוֹרֵשׁ גַּם לֹא תְּבַעֲרוּ כְּמוֹ ר' נָתָן נִיחָא דְּמַיְיתֵי הַאי דְּרָשָׁה לְחַיֵּיב עַל כ"א אִם עֲשָׂאוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ דְּמִמֵּילָא אִיצְטְרִיךְ לֹא תְּבַעֲרוּ לְחַלֵּק אֲבָל הַשְׁתָּא שֶׁלֹּא הִזְכִּיר ר' לֹא תְּבַעֲרוּ כ"א מִנְיָנָא

לְחוּד הֵיכִי ס"ד לְמֵימַר דר' דְּרִישׁ מְנָיָנָא לְחַיֵּיב עַל כ"א אִם עֲשָׂאוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ וַהֲלֹא חַיָּיב
עַל כָּל א' אפי' כֻּלָּן בְּהֶעְלֵם א' וְאֵיךְ תּוֹפֵס ר' אֶת הַקָּטָן וּמַנִּיחַ אֶת הַגָּדוֹל דְּדָרִישׁ לְחַיֵּיב
עַל כ"א אִם עֲשָׂאוֹ לְעַצְמוֹ שֶׁהִיא פְּשׁוּטָה יוֹתֵר וְלֹא רָצָה לִסְמוֹךְ עָלָיו שֶׁנִּדַּע מֵעַצְמֵינוּ
וְהַדְּרָשָׁה שֶׁהוּא חַיָּיב יוֹתֵר סָמַךְ שֶׁנִּדַּע מֵעַצְמֵנוּ וַהֲלֹא כֵּיוָן שֶׁחַיָּיב יוֹתֵר אֵין חִדּוּשׁ בִּדְרָשָׁא
זוֹ כְּלָל וְעוֹד אֶפְשָׁר דס"ל לְתַלְמוּדָא כֵּיוָן דְּלָא אַשְׁכְּחַן לר' דְּרָשָׁא אַחֲרִינָא לְחַלֵּק וַדַּאי
לְדִידֵיהּ מְנָיָנָא לְחַלֵּק אָתֵי דִּלְחַלֵּק מוֹדוֹ כ"ע דְּכֵן צ"ל גַּם לפי' ר"י זַ"ל דְּפָרִיךְ בְּהַזּוֹרֵק דר'
לָא מְחַיֵּיב אַתּוֹלָדָה בְּמָקוֹם אָב וּמַאי מוּכָח דִּלְמָא ר' לָא דָּרִישׁ לֹא תְּבַעֲרוּ וְאָתֵי מְנָיָנָא
לְמֵימַר דְּלָא חַיָּיב כ"א אל"ט בב"א כְּשִׁיטַת ר"י זַ"ל אֶלָּא צ"ל דְּזֶהוּ פְּשׁוּט הוּא דר' לֹא
יַחֲלוֹק ע"ז דְּוַדַּאי חַיְּבִינַן עַל כָּל א' לְעַצְמוֹ וְאֵין צָרִיךְ שֶׁיַּעֲבוֹר כָּל הל"ט גַּם לֹא יַחֲלוֹק ר'
אָחָא שֶׁאִם עֲשָׂאָן כֻּלָּם בְּהֶעְלֵם א' דְּחַיָּיב עַל כ"א דְּהָא ס"ד דַּאֲפִילּוּ אַתּוֹלָדָה בְּמָקוֹם אָב
מְחַיַּיב תַּרְתֵּי וא"כ כ"ש אִם עֲשָׂאָן כ"א בִּפְנֵי עַצְמוֹ שֶׁחַיָּיב עַל כ"א וה"ה לְשִׁטְתֵּי' וְכֵיוָן
דר' ע"כ אִית לֵיהּ לְחַלֵּק וְלָא אַשְׁכְּחַן לֵיהּ שׁוּם דְּרָשָׁה ע"ז וַדַּאי מְמַנְיָנָא יָלֵיף וְעוֹד דע"כ
אִי מְנָיָנָא לר' אָתֵי לְחַיֵּיב עַל כ"א בִּפְנֵי עַצְמוֹ אִם עֲשָׂאוֹ לְעַצְמוֹ א"כ לְחַלֵּק לר' ע"כ מִלֹּא
תְּבַעֲרוּ דַּוְוקָא אָתֵי דְּמַאַחַת מֵהֶנָּה אוֹ מִמְּחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמַת לָא אָתֵי דא"כ מְנָיָנָא לָמָּה לִי
דְּהָא בְּהָנָךְ תַּרְתֵּי דְּרָשׁוֹת מְבֹאָר בְּהֶדְיָא דְּקָרָא אַעֲשָׂאן כֻּלָּן בְּהֶעְלֵם א' קָאֵי דְּאַחַת שֶׁהִיא
הַנָּה וכו' לֵיכָּא לְאוֹקְמָא כ"א אַשִּׁגְגַת מְלָאכוֹת וְעָשָׂה הַרְבֵּה מֵהֶם בְּאוֹתוֹ הֶעְלֵם וְכֵן מְחַלְלֶיהָ
מוֹת יוּמָת דְּרִבְּתָה תּוֹרָה מִיתוֹת הַרְבֵּה עַל חִילּוּל א' וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ אֶלָּא אִם עָשָׂה בְּהֶעְלֵם
א' הַרְבֵּה מְלָאכוֹת שֶׁהַחִלּוּל א' וְחַיָּיב הַרְבֵּה וא"כ מַאי קמ"ל מְנָיָנָא דְּאֵין צָרִיךְ שֶׁיַּעֲבוֹר
כָּל הל"ט וְהָא אפי' אִם עֲשָׂאָן כֻּלָּן בְּהֶעְלֵם א' חַיָּיב עַל כָּל אַחַת מכ"ש אִם עָשָׂה כ"א
לְעַצְמוֹ דְּחַיָּיב עָלָיו אֶלָּא ע"כ מִלֹּא תְּבַעֲרוּ אָתֵי דְּהָתָם צְרִיכָא מְנָיָנָא דִּבְלָא מְנָיָנָא הֵ"א
דְּלָא תְּבַעֲרוּ אָתֵי שֶׁאֵין צָרִיךְ שֶׁיַּעֲבוֹר כָּל הל"ט וְלֹא לְחַלֵּק בְּהֶעְלֵם א' וְהַשְׁתָּאדְכְּתִיב מְנָיָנָא
לָהָא דְּרָשָׁא אִיַּיתַר לֹא תְּבַעֲרוּ וא"כ כֵּיוָן דע"כ מִלֹּא תְּבַעֲרוּ אָתֵי ה"ל לר' לְאַשְׁמוֹעִינַן
דְּרָשָׁא דְּלָא תְּבַעֲרוּ כֵּיוָן דְּאִיכָּ' לְאוֹקְמָא לֹא תְּבַעֲרוּ לְלָאו וְאָז לֵית לָן קְרָא לְחַלֵּק א"כ מִי
הִיא הַנְּבִיא שֶׁיֵּדַע כַּוָּנַת ר' דס"ל לְחַלֵּק וְאֵיךְ אַשְׁמוֹעִינַן ר' דְּרָשָׁה שֶׁאֵין חִדּוּשׁ כְּלָל
וְהַדְּרָשָׁה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חִדּוּשׁ גָּדוֹל יוֹתֵר סָמַךְ שֶׁנִּדַּע מֵעַצְמֵינוּ זוֹ אֵינָהּ תּוֹרָה אֶלָּא ר' לְחַלֵּק
אָתֵי לְאַשְׁמוֹעִינַן מִמְּנָיָנָא אֲבָל ר' נָתַן ס"ל דְּלָא יָלְפִינַן לְחַלֵּק מִמְּנָיָנָא דְּמְנָיָנָא אָתֵי לְחַיֵּיב
עַל כָּל מְלָאכָה לְבַדָּהּ שֶׁאֵין צָרִיךְ כָּל הל"ט וְעוֹד נִרְאֶה דע"כ צ"ל לְפִי מַאי דְּקָאָמַר בגמ'
דְּמְנָיָנָא דְּמַתְנִי' אָתֵי לְחַלֵּק וְכֵן לְרַשִׁ"י ור"י זַ"ל אַלִּיבָּא דר' א"כ מנ"ל דְּאַתּוֹלָדָה בְּמָקוֹם
אָב לָא מְחַיְּבִי דִּלְמָא מְנָיָנָא לְחַלֵּק לְחוּד אָתֵי דְּאִם עָבַר עַל כֵּן חַיָּיב ל"ט חַטָּאוֹת ר"ל
עַל הָאָבוֹת וּלְעוֹלָם אִם עָבַר עַל הַתּוֹלָדוֹת נָמֵי חַיָּיב אֶלָּא קמ"ל אָבוֹת איכ' ל"ט
וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן כַּיּוֹצֵא בָּהֶן וְאַצ"ל בְּמַתְנִי' דְּקָתָנֵי אָבוֹת בְּהֶדְיָא ומנ"ל לְמִדְרַשׁ דְּאָתֵי
לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּאִם עָבַר עַל כָּל אִיסּוּרֵי שַׁבָּת לֵיכָּא כ"א ל"ט דִּלְמָא בְּאָבוֹת לְחוּד קָמַיְירֵי
אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּקַשְׁיָא מְנָיָנָא לָמָּה לִי דה"ל לְמַתְנִי' אוֹ לִקְרָא לְמִכְתַּב בחד' לְחַיְּבוֹ בִּפְנֵי
עַצְמוֹ וּמִמֵּילָא הָוֵי כֻּלָּן חַיָּבִין וּמְנָיָנָא לָמָּה לִי לְאוּרוֹיֵי בְּכוּלְּהוּ אַטּוּ לָא יָדַעְנָא דִּכְשֶׁחַיֵּיב
עַל כֻּלָּן חַיָּיב ל"ט אֶלָּא ע"כ אָתֵי לְאַשְׁמְעִינַן דְּבֵין כָּל אִיסּוּר לֵיכָּא אֶלָּא ל"ט כֵּן צ"ל ע"כ
וְתַיְתֵי מֵהֵי תֵּיתֵי מ"מ ע"כ צ"ל דְּמְנָיָנָא אָתֵי לְאַשְׁמְעִינַן דְּאֵינוֹ חַיָּיב עַל תּוֹלָדָה בְּמָקוֹם אָב
לְרַשִׁ"י ולר"י וא"כ לְשִׁיטָתֵיהּ נָמֵי אִי מְנָיָנָא דְּקָרָא קמ"ל לְחַיֵּיב ל"ט אִם עֲשָׂאָן כֻּלָּן כ"א
לְעַצְמוֹ כמ"ש א"כ צ"ל ג"כ דְּלֵיכָּא אֶלָּא ל"ט וְלֹא יוֹתֵר וְאַתּוֹלָדָה לֹא מְחַיֵּיב כְּלָל אַפִּילּוּ

אִם עֲשָׂאָן בִּשְׁתֵּי הָעֲלָמוֹת מִדְּכְתִיב מִנְיָנָא דְּמַה לִּי אִי מִנְיָנָ' אָתֵי לְהָעְלֵם א' אוֹ לְכַמָּה
הָעֲלָמוֹת וְאֵין זֶה חִדּוּשׁ דְּהָא ס"ד הַתּוֹסָפוֹת דְּמִנִּינ' אָתֵי לְאוֹרוֹיֵי דְּחַיָּבִים עַל כָּל הָאָבוֹת
דס"ד דְּאִיכָּ' מִקָּצָת אָבוֹת שֶׁאֵין חַיָּבִין עֲלֵיהֶן וּלְשִׁיטַת ר"י ס"ד דְּאָתֵי מִנְיָנָא שֶׁצָּרִיךְ
שֶׁיַּעֲבֹור כָּל הל"ט וְעַל ל"ח מֵהֶן לֹא מְחַיֵּיב עַל כָּל א' וא' דְּאֵין חִדּוּשׁ דְּמִנְיָנ' אִתִּי שֶׁחַיָּיב
דַּוְוקָא עַל הָאָבוֹת וְלֹא עַל הַתּוֹלְדוֹת וא"כ פְּשִׁיטָא דְּפָרִיךְ שַׁפִּיר בְּהַזּוֹרֵק וְכִי ס"ד דר' לֹא
מְחַיֵּיב אַתּוֹלָדָה כְּלָל אפי' בִּשְׁתֵּי הָעֲלָמוֹת הָא לָא ס"ד וְעוֹד דמכ"ש פָּרִיךְ טְפֵי אֵיךְ ס"ד
דר' מְחַיֵּיב אַתּוֹלָדָה וַדַּאי אִי מִנְיָנָא לר' לַעֲשָׂאָן בְּכַמָּה הָעֲלָמוֹת אָתֵי א"כ לָא מְחַיֵּיב
אַתּוֹלָדָה כְּלָל לְעוֹלָם וְאֵיךְ ס"ד דְּמְחַיֵּיב אפי' בְּמָקוֹם אָב אֶלָּא לְפִי הָאֱמֶת לֵיכָּא לְמֵ"ד דְּלָא
חַיָּיב אַתּוֹלָדָה כְּלָל דְּפְשִׁיטָ' דְּתוֹלְדוֹת כְּיוֹצֵ' בָּהֶן כִּדְאִיתָ' רַפָּ"ק דב"ק אֶלָּא וַדַּאי מִנְיָנָא
לְהָעְלֵם א' אָתֵי וּלְמִפְטַר תּוֹלָדָה בְּמָקוֹם אָב וְהַשְׁתָּא א"ש הָא דִּלְקַמָּן קָאָמַר רָבָא הָא מַנִּי
ר' הִיא דְּאָמַר אָבוֹת מְלָאכוֹת מ' חָסֵר אַחַת וְקָשֶׁה קְצָת לָמָּה שְׁבַק רָבָא לר' נָתָן דְּדָרִישׁ
ג"כ הָכִי וְקָדַם בְּהָא דְּרָשָׁא דְּקַשְׁיש מִינַּיהּ דְּהָא אָמַר ר' בפ' יֵשׁ נוֹחָלִין יְלָדוֹת הָוֵי בֵּי
וְהַעֲזִתִּי פָּנֵי בְּנָתָן הַבַּבְלִי וְאֶפְשָׁר כֵּיוָן דר' סְתָמֵיהּ לַמִּשְׁנָיוֹת אוֹקְמֵיהּ כר' וּלְשִׁיטָתֵיהּ א"ש
דר' דְּדָרִישׁ מִנְיָנָא לְחַלֵּק ר"ל דְּקָרָא קמ"ל מִנְיַן הַחַטָּאוֹת שֶׁהוּא מֵבִיא אִם נֶעֶלְמוּ כָּל הַלְּכוֹת
שַׁבָּת בָּעוֹלָם לֹא יַעֲבֹור הַמִּנְיָן לְעוֹלָם מָלֵ"ט וְכִדְפִי' רַשְׁ"י וא"כ לֵית לֵיהּ כְּוָתֵי' דה"ל מ'
אֲבָל לר"נ דְּלָא אָתֵי מִנְיָנָא לְחַלֵּק אע"ג דְּגַם לְדִידֵיהּ ס"ל ל"ט דַּוְוקָא לְשִׁיטָתֵיהּ דְּמִנְיָנ'
קמ"ל דְּאִיכָּ' ל"ט חַטָּאוֹת ר"ל שֶׁחַיָּיב עַל כ"א וְאֵין כֵּוָן חֲשׁוּבִין כִּמְלָאכָה אַחַת דְּנִימָא
שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיַּעֲבֹור כֵּוָן אֶלָּא עַל כ"א חַיָּיב מ"מ מַתְנִי' דַּאָבוֹת מְלָאכוֹת דְּאָתְיָ'
לְאַשְׁמוֹעִינַן שֶׁאִם עָשָׂאָן כֵּלָּן בְּהֶעְלֵם א' חַיָּיב עַל כ"א דִּלְהָכִי תְּנָא מִנְיָנָ' לָא ניח' לָן לְאוֹקְמָ'
כר"נ כֵּיוָן דִּלְדִידֵיהּ לְחַלֵּק לָאו מִמִּנְיָנָ' אָתֵי וְלָכֵן אוֹקְמָ' לְמַתְנִי' דְּתָנֵי מִנְיָנָ' לְהֶעְלֵם א' כר'
דְּאִיהוּ יָלִיף נָמֵי מִמִּנְיָנָ' לְחַלֵּק וְעוֹד דר' לָא מַנִּי לָהּ לַכּוֹתֵשׁ בְּמִנְיַן הל"ט גַּבֵּי הַאי דִּינָא
דְּהֶעְלֵם א' אֲבָל לר' נָתָן לָא אַשְׁכְּחַן דְּלָא מָנֵי כּוֹתֵשׁ גַּבֵּי הַאי דִּינָא אע"ג דִּלְפִי הָאֱמֶת לָא
ס"ל גַּבֵּי כּוֹתֵשׁ כמ"ש מ"מ בְּדִינָא דְּהֶעְלֵם אֶחָד דְּהוּא עִיקַּר כַּוָּנַת התנ' דְּמִשְׁנָה לָא אַשְׁכְּחַן
לֵיהּ דְּלָא מָנֵי לָהּ וְלָכֵן נָקֵט ר' וּבְמַה שֶׁפֵּרַשְׁתִּי מְיֻוָּשָׁב הָא דְּקָתָנֵי לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר כו' דְּבָהָא
תלי' הַדָּרָשָׁא כֵּיוָן דְּאַשְׁכְּחַן קְרָא דְּאִיצְטְרִיךְ לְחַלֵּק כָּל מְלָאכָה לְעַצְמָהּ מכ"ש דְּצָרִיךְ קְרָא
לְחַלֵּק אִם עָשָׂאָן בְּהֶעְלֵם א' וַאֲפִילּוּ אִם נֹאמַר דְּאֶפְשָׁר דְּבָלְאו הָכִי נָמֵי צָרִיךְ קְרָא לְחַלֵּק
מְלָאכוֹת מ"מ הַתְנָא עָדִיף מִינַּיהּ יָלִיף לְחַזֵּק דְּבָרָיו דְּאִיצְטְרִיךְ לֹא תִּבְעָרוּ לְחַלֵּק מִכֹּחַ ק"ו
כמ"ש דְּכֵיוָן דְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא לְחַלֵּק כָּל מְלָאכָה א"כ פְּשִׁיטָ' שֶׁהָיִיתִי אוֹמֵר דְּבְהֶעְלֵם א' לֹא
נֶחֱלַק כֵּיוָן דְּבָלָא מִנְיָנָ' לֹא הָיִיתִי מְחַיֵּיב אפי' אִם עָשָׂאָהּ בִּכְנֵי עַצְמָהּ א"כ דַּי לָנוּ בְּמַה
שֶׁחִדְּשָׁה תּוֹרָה וְהָבוּ דְּלָא לְהוֹסִיף לְהָכִי אִיצְטְרִיךְ לֹא תִּבְעָרוּ: שָׁם ד"ה וְעַל כֵּוָן אֵינוֹ
חַיָּיב פֵּ"ה מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּלָל בְּלֹא תַּעֲשֶׂה וק' דִּכְלָלָא נָמֵי כְּתִיב בַּעֲשֵׂה כו' נלע"ד לְיַישֵׁב
אַחַת אַחַת דְּמַה שֶׁהִקְשׁוּ דִּכְלָלָא נָמֵי כְּתִיב בַּעֲשֵׂה הִנֵּה ס"ל לְרַשְׁ"י ז"ל דל"ק מִידֵי דְּהָא
אָנַן הָשְׁתָּ' שָׁקְלִינַן וְטָרִינַן לְחַיֵּיב חַטָּאת עַל כ"א וְזֶהוּ מִכֹּחַ הַכְּלָל דְּלֹא תַּעֲשֶׂה דְּעַל עֲשֵׂה
אֵינָן חַיָּבִין חַטָּאוֹת בְּכָל הַתּוֹרָה כ"א עַל ל"ת וא"כ צָרִיךְ לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל דָּלָ"ת שֶׁחַיָּבִין
עַל כ"א לֹא עַל הַכְּלָל דַּעֲשֵׂה שֶׁאֵין מַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְעִנְיָן זֶה כְּלָל וּנְהִי דְּלֵיכָּ' לְאַקְשׁוּיֵי אֵיךְ
נִלְמוֹד מִבְּחָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁהוּא עֲשֵׂה לְחַיֵּיב עֲלֵיהֶן חַטָּאת כֵּיוָן דִּכְתִיבִי בַּעֲשֵׂה דְּזֶה אֵינוֹ
כְּלוּם דמ"מ הֵם בִּכְלָל ל"ת וְהוֹצִיאָן הַכָּתוּב בִּפְרָט לְהוֹרוֹת שֶׁכָּשֵׁם דְּבַעֲשֵׂה הֵם נֶחֱלָקִים
ה"ה בל"ת וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶם מֵחֲמַת הל"ת בִּכְנֵי עַצְמָן וְכֵן אִם יִלְמְדוּ עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ צָרִיךְ

ג"כ שֶׁיִּלְמְדוּ עַל הַכְּלָל דָּל"ת דְּחַיָּיבִין עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ עַל כָּל א' א"כ ע"ז הַכְּלָל צָרִיךְ שֶׁיִּלְמְדוּ דְּמִכֹּחַ שֶׁהָיוּ חָרִישׁ וְקָצִיר בִּכְלָל דַּעֲשֵׂה וְזֶה לָא מְהַנֵּי לְחִיּוּב חַטָּאת וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּאֵין זֶה נֶאֱמַר אֶלָּא בִּכְלָל וּפְרָט וכו' י"ל דְּרַשִּׁ"י ס"ל דַּחֲדָא עִנְיָנָא הוּא וּרְאָיָה לַדָּבָר הָא דְּאָמְרִינַן פ' נִגְמַר הַדִּין דַּף מ"ה רַבָּנַן דָּרְשִׁי כְּלָלֵי וּפְרָטֵי וְהוּמָת וְתָלִיתָ כְּלָל כִּי קִלְלַת אֱלֹהִים פְּרָט אִי הָוֵי מְקָרְבֵי לַהֲדָדֵי הָוֵי אָמְרִינַן אֵין בַּכְּלָל אֶלָּא מַה שֶּׁבַּפְּרָט השת' דְּמַרְחֲקִי אַהֲנֵי לְרִבּוּי ע"ז דְּדָמֵי לֵיהּ דְּכָל מִילֵי מַשְׁמַע דְּמִכָּל מָקוֹם כְּלָל וּפְרָט הוּא ופי' התו' בְּמָנָחוֹת פ' כָּל הַמְּנָחוֹת בָּאוֹת מַצָּה דַּף נ"ה ד"ה וּכְלָל וּפְרָט הַמְרֻוָּחָקִים דְּרַבָּנַן דָּרְשִׁי מֵחֲמַת דְּמִגַּדְּף הָיָה בִּכְלָל וְהוּמָת וְיָצָא מִן הַכְּלָל א"כ מַשְׁמַע דַּחֲדָא עִנְיָנָא וַחֲדָא מִדָּה וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בִּשְׁמַעְתִּין דְּכָל הַמְּנָחוֹת דְּקָאָמַר הָתָם דְּלָא תֵּאָפֶה חָמֵץ הָוֵי דָּבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל וְיָצָא כו' וּפָרִיךְ וְאֵימָ' לֹא תַּעֲשֶׂה חָמֵץ כָּלַל לֹא תֵּאָפֶה פָּרַט כְּלָל וּפְרָט כו' וּמְשַׁנֵּי מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּלָל וּפְרָט הַמְרֻוָּחָקִים זֶה מִזֶּה וְאֵין דָּנִין אוֹתוֹ בִּכְלָל וּפְרָט מַשְׁמַע קְצָת דְּאִי הָוֵי מְקָרְבִין הָוֵי כְּלָל וּפְרָט וְהָרִיחוּק גּוֹרֵם שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל א"כ בָּעֵינַן שֶׁיִּהְא כְּלָלָם וּפְרָטָן שָׁוִין דַּחֲדָא מִידָּה הִיא אִם מְקֹרָבִין הֵם נִידּוֹן בִּכְלָל וּפְרָט וְאִם מְרֻוָּחָקִים נִידּוֹן בְּדָבָר שהי' בַּכְּלָל וְאָז הַפְּרָט מוֹסִיף לְלַמֵּד עַל הַכְּלָל כֻּלּוֹ: וְהִנֵּה התו' עַצְמָן ז"ל כָּתְבוּ פ"ק דִּשְׁבוּעוֹת דַּף ז' ד"ה אַחַת לַכְּלָל דְּמִידַּת כְּלָל וּפְרָט הַמְרֻוָּחָקִים שָׁוֶה לְמִידַּת כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל וּכְבָר הֵבֵאתִי לְעֵיל דִּכְלָל וּפְרָט הַמְרֻוָּחָקִים דָּנִין בְּדָבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל וְכֵן הר"ש מִקִּינּוּן ז"ל בְּסֵפֶר כְּרִיתוּת שְׁלּוֹ הֵבִיא דִּכְלָל וּפְרָט הַמְרֻוָּחָקִים דְּדָנִין בְּדָבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל שָׁוֶה לִכְלָל וּפְרָט וּכְלָל אֶלָּא שֶׁחִלֵּק בֵּין אִם הוּא בָּא לְהוֹסִיף עַל הַכְּלָל כְּגוֹן הַבָּעָרָה דִּשְׁמַעְתִּין אוֹ לְמַעֵט כְּגוֹן שְׁלָמִים דִּשְׁבוּעוֹת הַנָּ"ל וּדְיַבְמוֹת פ"ק כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר נ"ל דמ"מ אֶפִילּוּ לְרַשִּׁ"י דְּכָתַב דִּכְלָל וּפְרָט הַמְרֻוָּחָקִים הַבָּא לְהוֹסִיף אֵינוֹ דּוֹמֶה לִכְלָל וּפְרָט וּכְלָל מ"מ צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ כְּלָלֵיהֶם וּפְרָטֵיהֶם שָׁוִין וּמַה לִּי שֶׁדָּנִין בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל דָּנִין בְּדָבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל כו' וּמַה שֶּׁאֵין דָּנִין שָׁם אֵין דָּנִין ג"כ וכ"ש לְדִבְרֵי התו' שֶׁהֵן שָׁוִין בְּמִידָּה וְהִנֵּה במ"ק אָמְרִינַן דִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל הֵיכָא שֶׁהַכְּלָל וְהַפְּרָט הֵם בל"ת אֵין דָּנִין וא"כ ה"ה כְּלָל וּפְרָט הַמְרֻוָּחָקִים דְּשָׁוֶה אֶלָּא כמ"ש וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּהָתָם אֵיכָא לָמֵ"ד דָּנִין אֲנִי אוֹמֵר הַיְינוּ דְּקָאָמַר רַשִּׁ"י א"נ כו' ור"ל דְּלָמֵ"ד אֵין דָּנִין אתי' כְּפִשְׁטֵיהּ וְלָמֵ"ד דָּנִין אֵיכָא טַעֲמָא אַחֲרִינָ': ד"ה מ"ט דר"י פֵּ"ה כו' וְאֵין לָשׁוֹן מ"ט מַשְׁמַע כֵּן נ"ל דִּלְרַשִּׁ"י ז"ל הָוֵי הַאי מַאי טעמ' אֵין פֵּירוּשׁוֹ מַהוּ טַעֲמֵיהּ אֶלָּא הַאי מַאי לְשׁוֹן בעי' הוּא כִּדְאָמְרִינַן בְּעָלְמָ' כְּגוֹן זֶה מַאי שֶׁפֵּירוּשׁוֹ אֵיךְ הוּא ה"נ ה"ק אֵיךְ הוּא טַעְמוֹ ר"ל הַטַּעַם שֶׁאָמַר ר"י הֵיאַךְ הוּא נִדְרָשׁ דְּבִלְשׁוֹן ר"י אֵין מְתוֹרָץ כָּל הַיְתוּרִים וא"כ אֵיךְ טַעְמוֹ נִדְרָשׁ:ד"ה חָזִינַן אִי מִשּׁוּם שַׁבָּת קָפְרִישׁ כו' פֵּ"ה שֶׁאָמַר לוֹ שַׁבָּת הַיּוֹם וּפֵירֵשׁ וק' דְּשֶׁמָּא כִּי הָוֵי אָמְרִי לֵיהּ נָמֵי מְלָאכָה הִיא פּוֹרֵשׁ אפי' לֹא יַזְכִּירוּהוּ שַׁבָּת עכ"ל וַאֲנִי בע"ד לֹא יָדַעְתִּי מַאי קשי' וְלֹא הֲבַנְתִּי קֻוּשְׁיַת ר"י ז"ל כְּלָל דלעד"נ דְּהַבַּעְיָ' הִיא זֶה שֶׁהָעֹלֶם זֶה וָזֶה בְּיָדוֹ וְאֵיכָא לְמֵימַר שֶׁמֵּחֲמַת שִׁגְגַת שַׁבָּת לְבַד הוּא עוֹשֶׂה וְלֹא מֵחֲמַת שִׁגְגַת הַמְּלָאכוֹת שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁאִם הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת לֹא הָיָה עוֹשֶׂה כִּי עִיקַּר שִׁגְגָתוֹ הִיא שַׁבָּת וְלֹא טָעָה לַעֲשׂוֹת הַמְּלָאכָה מֵחֲמַת שִׁגְגַת הַמְּלָאכוֹת.

אוֹ נֵימָא אֵיפְכָא שֶׁשִּׁגְגַת הַמְּלָאכָה גָּרְמָה לוֹ שֶׁהִיא הָיְתָה בְּדַעְתּוֹ וּמֵחֲמָתָהּ עָשָׂה יוֹתֵר אוֹ דלמ' שֶׁמֵּחֲמַת כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ עָשָׂה וא"כ מִיבַּעְיָ' לָן בָּתַר הֵי אָזְלִינַן כֵּינָן שֶׁמֵּחֲמַת כ"א עָשָׂה אוֹ אָזְלִינַן בָּתַר חֲדָא שְׁגָגָה אוֹ בָּתַר טוּבָא שְׁגָגוֹת וְהַשְׁתָּ' קָאָמַר ר"א חָזִינַן אִי מֵחֲמַת שַׁבָּת קָפְרִישׁ א"כ חָזִינַן דְּמֵחֲמַת שַׁבָּת עָשָׂה דְּאִי מֵחֲמַת מְלָאכוֹת לָמָּה פָּרִישׁ הֲרֵי נִשְׁאֲרָה

שִׁגְגַת מְלָאכוֹת בְּיָדוֹ דְּאֵין לוֹמַר דְּעָשָׂה מֵחֲמַת שְׁנֵיהֶם דְּזֶה אֵין נ"ל לַתַּלְמוּד דְּאִם עוֹשֶׂה מְלָאכָה מֵחֲמַת שְׁגָגָה לָמָּה לֹא יַעֲשֶׂה מֵחֲמַת חֲדָא שְׁגָגָה ג"כ אֶלָּא הַבַּעְיָ' הִיא בְּהֵי נִתְלֵי יוֹתֵר לוֹמַר מֵחֲמַת שְׁגָגָה זֶה הוּא עוֹשֶׂה אַף אִם הָיָה זְדוֹן בַּחֲבִירוֹ אוֹ אַף אִם שְׁקוּלִים הֵם וּמֵחֲמַת כ"א הוּא עוֹשֶׂה בָּתַר הֵי אָזְלִינַן כמ"ש וא"כ אִי פָּרִישׁ מֵחֲמַת שַׁבָּת הֲרֵי חָזְינַן שֶׁלֹּא עָשָׂה מֵחֲמַת שְׁגָגַת מְלָאכוֹת כ"א מֵחֲמַת שַׁבָּת לְבַד דאל"כ לָמָּה פָּרִישׁ וא"כ לֹא יָכוֹלְתִּי לַהֲלוֹם קֻוּשְׁיַת ר"י זַ"ל דְּמַקְשֶׁה דלמ' אִי הָוֵי אָמְרִי לֵיהּ מְלָאכוֹת נָמֵי הָוֵי פָּרִישׁ וְאֵיךְ אֶפְשָׁר וַהֲלֹא הוּא עֲדַיִן שׁוֹגֵג בַּמְּלָאכוֹת וְלָמָּה פָּרִישׁ כֵּינָן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מֵחֲמַת כ"א לְבַדָּהּ וְכֵן אִיפְּכָ'.

וְאֶפְשָׁר דְּקֻוּשְׁיָתוֹ זַ"ל הֵיא דלמ' הוּא עוֹשֶׂה מֵחֲמַת שִׁגְגַת שְׁנֵיהֶם וְכֵינָן דְּאָמְרִי לֵיהּ חֲדָא נִשְׁאַר חֲדָא בְּיָדוֹ וּמֵחֲמַת חֲדָא לֹא הָיָה עוֹשֶׂה וְלָכֵן אִי הָוֵי אָמְרִי לֵיהּ מְלָאכָה נָמֵי הָוֵי פָּרִישׁ כֵּינָן שֶׁנּוֹדַע לוֹ חֲדָא שְׁגָגָה אֲבָל כְּבָר כָּתַבְתִּי דְּזֶה לֹא נִסְתַּפֵּק לֵיהּ לְרָבָא דלמ' לֹא יַעֲשֶׂה מֵחֲמַת שִׁגְגַת שַׁבָּת לְבַד אוֹ מֵחֲמַת שִׁגְגַת מְלָאכוֹת לְבַד כֵּינָן דְּהַשְׁגָּגָה גּוֹרֶמֶת לוֹ הַמְּלָאכָה א"כ אִם שָׁגַג בְּשַׁבָּת וְסָבַר שֶׁהוּא חוֹל לָמָּה לֹא יַעֲשֶׂה מְלָאכָה בְּחוֹל וְכֵן אִיפְּכָ' אֶלָּא דְּהַסָּפֵק הוּא אִי יֵשׁ שׁוּם סבר' לוֹמַר שֶׁחֲדָא מִן הַשְׁגָּגוֹת הִיא שְׁכוּחָה יוֹתֵר מֵחֲבֶרְתָּהּ וּמִסְתָּמָ' כִּי עָשָׂה מְלָאכָה הָיָה שְׁגָגָה זוֹ בְּלִבּוֹ וּמֵחֲמָתָהּ עָשָׂה אוֹ אפי' שְׁנֵיהֶם שְׁכוּחוֹת וּמֵחֲמַת כ"א עָשָׂה מ"מ בָּתַר הֵי אָזְלִינַן וּפְשִׁיט ר"א דְּיֵשׁ לְהַעֲמִיד עַל הַדָּבָר כמ"ש אַף קָשָׁה קָצָת דְּמַשְׁמַע דְּאִי לָא פָּרִישׁ מֵחֲמַת שַׁבָּת א"כ מֵחֲמַת מְלָאכוֹת עֲשֵׂה וְזֶה אֵינוֹ דשמ' עָשָׂה מֵחֲמַת כ"א וַעֲדַיִן לֹא יָדְעִינַן בָּתַר הֵי מִינַּיְיהוּ נִיזַיִל כמ"ש: וְאֵין לְפָרֵשׁ דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ס"ל לר"א גַּם לרב' דְּנַדַּאי אִי הָוֵי יָדְעִינַן דְּהוּא עוֹשֶׂה מֵחֲמַת שִׁגְגַת שַׁבָּת אַף אִם הוּא עוֹשֶׂה גַּם מֵחֲמַת שִׁגְגַת מְלָאכוֹת מ"מ כֵּינָן שֶׁגַּם מֵחֲמַת שַׁבָּת הוּא עוֹשֶׂה לֹא נְחַיְיבֵהוּ הַרְבֵּה כֵּינָן שֶׁחֲדָא שְׁגָגָה ג"כ גּוֹרֶמֶת אֵין לְחַיְיבוֹ עַל כָּל מְלָאכָה דְּכֻלָּן חֲדָא שְׁגָגָה הֵן ג"כ הֵיפְּךְ קָצָת מִשִּׁיטַת רַשְׁבָּ"א זַ"ל אַדְּ הַסָּפֵק הוּא אִי איכ' שׁוּם סבר' בְּשִׁגְגַת מְלָאכוֹת לְמִיתְלֵי דְּנֵימָ' שְׁגָגָה זוֹ גּוֹרֶמֶת לְבַדָּהּ וְלֹא עָשָׂה כ"א מֵחֲמָתָהּ וְלֹא מִשּׁוּם שַׁבָּת שֶׁזּוֹ הִיא שְׁכוּחָה יוֹתֵר וְעָשָׂה מֵחֲמָתָהּ וּבִשְׁעַ' מְלָאכָה הָיְתָה מַחֲשֶׁבֶת שִׁגְגָתוֹ עָלֶיהָ וא"כ קָאָמַר אִי מֵחֲמַת שַׁבָּת פָּרִישׁ אפי' הָיָה פּוֹרֵשׁ גַּם מֵחֲמַת מְלָאכוֹת מ"מ כֵּינָן דְּחָזְינַן דְּעָשָׂה מֵחֲמַת שַׁבָּת ג"כ הָוֵי חֲדָא שְׁגָגָה כמ"ש וְאִי מֵחֲמַת מְלָאכוֹת פָּרִישׁ הֲרֵי חָזְינַן דְּלָא עָשָׂה מֵחֲמַת שַׁבָּת כְּלוּם דאל"כ לָמָּה פי' הֲרֵי נִשְׁאַר שִׁגְגַת שַׁבָּת דְּזֶהוּ כמ"ש מ"מ קָשָׁה הֵיכִי קָאָמַר אִי מֵחֲמַת שַׁבָּת פָּרִישׁ כו' מַשְׁמַע אִי לָא פָּרִישׁ מִשֶּׁבֶת הֶעְלֵם מְלָאכוֹת בְּיָדוֹ וְאַמַּאי דלמ' עָשָׂה מֵחֲמַת כָּל אֶחָד וְכִי עָשָׂה מֵחֲמַת כ"א הֲרֵי כְּבָר כָּתַבְתִּי שֶׁאָזְלִינַן בָּתַר שַׁבָּת כֵּינָן שֶׁשַּׁבָּת גָּרְמָה ג"כ וְהָיִיתִי יָכוֹל לְתָרֵץ דְּגַם לְשִׁיטַת ר"א לָא פְּשִׁיט ר"א כָּל הַבַּעְיָ' אֶלָּא כְּלוֹמַר לִפְעָמִים נוֹכַל לְהַבְחִין מֵחֲמַת מָה עָשָׂה ואה"נ אִי לָא פָּרִישׁ מִשַּׁבָּת לָא אִפְּשִׁיטָ' בעי' בָּתַר הֵי נִיזוֹל דלמ' מֵחֲמַת כ"א עָשָׂה כמ"ש: אֲבָל יוֹתֵר נָכוֹן לְתָרֵץ דְּנַדַּאי אִי לָא יָדְעִינַן מֵחֲמַת מָה עָשָׂה אָמְרִינַן דלמ' שְׁנֵי הַשְׁגָּגוֹת גָּרְמוּ ר"ל דְּהָיָה עוֹשֶׂה מֵחֲמַת שַׁבָּת אַף אִם הָיָה מַזִּיד בְּשַׁבָּת וְכֵן הָיָה עוֹשֶׂה מֵחֲמַת מְלָאכוֹת אַף אִם הָיָה מַזִּיד עַל הַמְּלָאכוֹת כִּי מֵחֲמַת כ"א הָיָה עוֹשֶׂה אֲבָל השת' דְּחָזְינַן דְּהוֹדִיעוּהוּ שַׁבָּת וְלָא פָּרִישׁ וְעוֹשֶׂה מ"מ מְלָאכָ' מֵחֲמַת שִׁגְגַת מְלָאכוֹת הוֹכִיחַ סוֹפוֹ עַל תְּחִלָּתוֹ דְּגַם תְּחִלָּתוֹ מֵחֲמַת זֶה הִי' עוֹשֶׂה וְלָא תָּלִינַן בְּשַׁבָּת כְּלָל.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּמַשְׁמַע בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י שֶׁמָּחַק הַגִּירְסָ' וְאִי כִּי מוֹדַעַתְּ לֵיהּ מִשַּׁבָּת כו' הֲרֵי לפי' זֶה הָיְתָה הַגִּירְסָ' עוֹלָה עַל נָכוֹן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי. י"ל דק' לֵיהּ לְרַשְׁ"י לָמָּה לֹא נָקַט

אִיפְכָּ' ג"כ וְאִי פָּרִישׁ מִמְּלָאכוֹת הָעֹלָם מְלָאכוֹת בְּיָדוֹ וְאִי כִּי מוֹדַעַתְּ לִיהּ אַמְּלָאכוֹת אַכַּתִּי צָרִיךְ לְאוֹדוֹעֵיהּ אַשַּׁבָּת הָעֹלָם שַׁבָּת בְּיָדוֹ דַּחֲדָא טעמ' לְתַרְוַיְיהוּ אֶלָּא מַשְׁמַע מִדְּלָא נְקַט אִיפְכָּ' דְּהָעֹלָם מְלָאכוֹת הוּא הָעִיקָּר וּכְפִי' רַשְׁבָּ"א וְלֹא כְּפִירוּשִׁי דְּהוֹכִיחַ סוֹפוֹ עַל תְּחִלָּתוֹ אֶלָּא היכ' דְּהָעֹלָם זֶה וָזֶה בְּיָדוֹ מְלָאכוֹת עִיקָּר וא"כ הֵיכִי קָאָמַר כְּלוּם פָּרִישׁ מִמְּלָאכוֹת כֵּיוָן דְּבִשְׁנֵיהֶם שָׁוִין חַיָּיב עַל כ"א וא' וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה רַשְׁבָּ"א ז"ל וּלְפִי פֵּירוּשִׁי אָתֵי שַׁפִּיר דְּפָרִיךְ כְּלוּם פָּרִישׁ מִשַּׁבָּת אֶלָּא טַעַם זֶה נִזְכַּר בַּמְּלָאכוֹת וא"כ דלמ' מִשּׁוּם מְלָאכוֹת עָשָׂה וּפָרִישׁ השת' כֵּיוָן שֶׁנִּזְכַּר בַּמְּלָאכוֹת אוֹ מֵחֲמַת כ"א וא' עָשָׂה וְעַכְשָׁיו שֶׁהִזְכִּירוּהוּ שַׁבָּת נִזְכַּר גַּם בַּמְּלָאכוֹת שפי' וא"כ אַכַּתִּי לָא יָדְעִינַן מֵחֲמַת מֶה הָיָה עוֹשֶׂה בָּרִאשׁוֹנָה וְכֵן אִיפְכָּא: ע"ב ד"ה מַאן דְּאָמַר אָשָׁם וַדַּאי לָא בָּעֵי יְדִיעָה פֵּ"ה דְּאִיכָּא פְּלוּגְתָּא דר"ע ור"ט וְלִיתָא דְּהָא תְּנַן כוּ' הִנֵּה הַקֻּוְשְׁיָא גְּדוֹלָה כ"כ עַד שֶׁיֵּשׁ לִתְמֹן' מְאוֹד שֶׁרַשִׁ"י ז"ל רָאָה תְּחִלַּת הַמִּשְׁנָה וְלֹא רָאָה סוֹף הַמִּשְׁנָה וְזֶה א"א לְהַאֲמִין עַל א' מֵהַמַּתְחִילִים כ"ש עַל עַמּוּד הָעוֹלָם ז"ל ע"כ נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י דְּחָקוֹ דְּלָא מָצִינוּ לְפִי זֶה שׁוּם מ"ד דס"ל דְּלָא בָּעֵי יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה דְּהָא ר"ע ור"ט מוֹדוֹ בְּהָא ע"כ ס"ל פֵּירוּשָׁא דְּמַתְנִיתִין דְּהָתָם דְּקָאָמַר ר"ע מְחַיֵּיב עַל הַסָּפֵק מְעִילוֹת אָשָׁם תָּלוּי וַחֲכָמִים פּוֹטְרִים וּמוֹדֶה ר"ע שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא אֶת מְעִילָתוֹ עַד שֶׁיִּתְוַדַּע לוֹ וְיָבִיא עִמָּהּ אָשָׁם וַדַּאי וְיֵשׁ לְדַקְדֵּק מַאי קָאָמַר וּמוֹדֶה ר"ע כו' מְעִילָתוֹ מָאן דְּכַר שְׁמֵהּ שֶׁיָּבִיא מֵהֵי תֵּיתֵי שֶׁיָּבִיא מְעִילָתוֹ וַהֲלֹא אָשָׁם תָּלוּי אֵינוֹ אֶלָּא עַל סָפֵק מְעִילָה וּמֵהֵי תֵּיתֵי יוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ מָמוֹן בְּסָפֵק וְעוֹד אִי טַעְמָא דר"ע דְּעָצָה טוֹבָה קמ"ל בְּמְעִילָה מְרֻבָּה שֶׁטּוֹב לוֹ לְהָבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת מִלְּהָבִיא מְעִילָתוֹ מִיָּד מַאי וּמוֹדֶה שַׁיָּיךְ בְּזֶה פְּשִׁיטָא וְכִי בְּשׁוּפְטָנֵי עָסְקִינַן שֶׁיָּבִיא מְעִילָה מֵאָה מָנֶה וְלֹא יָבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת שֶׁשְּׁנֵיהֶם בִּשְׁתֵּי סְלָעִים ואע"ג דְּלִדְבְרֵי התו' א"ש דְּכָתְבוּ דר"ט ס"ל דְּלְעוֹלָם אֵינוֹ יוֹצֵא מִידֵי מְעִילָתוֹ עַד שֶׁיָּבִיא אָשָׁם וּמְעִילָתוֹ וְיַתְנֶה וא"כ קָאָמַר דר"ע מוֹדֶה לְרַבָּנָן דְּאֵינוֹ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת זֹאת י"ל דס"ל לְרַשִׁ"י דְּגַם זֶה לֹא מַשְׁמַע כֵּן מִדְּבְרֵי ר"ט דְּקָאָמַר מַה לְזֶה מֵבִיא מַשְׁמַע דְּאֵינוֹ מְחַוֵּיב לְהָבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת אֲבָל אִם יִרְצֶה הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ התו' עַצְמָן בְּקֻוְשְׁיָתָן ע"כ נִרְאֶה לוֹ דְּהָכִי פֵּירוּשָׁא דְּמַתְנִי' דר"ע מוֹדֶה שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיָּבִיא אָשָׁם וַדַּאי אַח"כ וְאֵין הָאָשָׁם תָּלוּי מְכַפֵּר כַּפָּרָה גְּמוּרָה אֶלָּא צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא אָשָׁם וַדַּאי לְכָשֶׁיִּתְוַדַּע לוֹ וא"כ א"ש דְּמוֹדֶה לְרַבָּנָן דְּרַבָּנָן סָבְרִי שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי אֶלָּא מֵבִיא אָשָׁם וַדַּאי לְכָשֶׁיִּתְוַדַּע לוֹ וּר"ע אע"ג דס"ל אָשָׁם תָּלוּי מ"מ אֵין כַּוָּנָתוֹ שֶׁיָּבִיא לְכַפָּרָה גְּמוּרָה אֶלָּא ס"ל בְּהָא כְּרַבָּנָן דְּמֵבִיא אָשָׁם וַדַּאי דְּאָשָׁם וַדַּאי בָּעֵי יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְכֵן פי' רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא הָכָא דְּאַהָא קָאֵי וּמוֹדֶה ר"ע זוֹ הָיְתָה מִשְׁנַת ר"ע בַּתְּחִלָּה וּכְשֶׁשָּׁמַע מר"ט דְּאָמַר מַה לָּזֶה מֵבִיא שְׁתֵּי אֲשָׁמוֹת דְּלָא בָּעֵי יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אָמַר נִרְאִין דְּבָרָיו בְּמְעִילָה מוּעֶטֶת כו' וְקִבֵּל דְּבָרָיו שֶׁל ר"ט וְחָזַר בּוֹ וְהֵיינוּ דְּמַסַּיֵּים בְּמַתְנִי' מוֹדֶה ר"ע לר"ט בְּמְעִילָה מְעוּטָה וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת מַאי קמ"ל הָא בְּהֶדְיָא קָאָמַר ר"ע נִרְאִין דְּבָרָיו אֶלָּא ע"כ צ"ל דס"ד דר"ע לִדְבָרָיו דר"ט קָאָמַר דַּאֲפִי' לִדְבָרָיו אֵין בּוֹ טַעַם נָכוֹן כ"א בְּמְעִילָה מְעוּטָה אֲבָל לְדִידֵיהּ לָא ס"ל כְּלָל אפי' בְּמְעִילָה מְעוּטָה קמ"ל וְאִי ר"ע בַּתְּחִלָּה לָא קָאָמַר שֶׁאֵינוֹ מְחַוֵּיב לְהָבִיא מְעִילָתוֹ אֶלָּא אִם יִרְצֶה יָבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת וּכְשִׁיטַת התו' ור"ט ס"ל שֶׁהוּא מְחַוֵּיב לְהָבִיא דַּוְקָא מְעִילָתוֹ וא"כ צ"ל דס"ד דר"ע לָא ס"ל כר' טַרְפוֹן אפי' בְּמְעִילָה מְעוּטָה אֶלָּא לִדְבָרָיו קָאָמַר וּלְדִידֵיהּ לָא ס"ל קמ'דְּבְמְעִילָה מְעוּטָה ס"ל כְּוָתֵיהּ וע"כ א"א לוֹמַר דס"ל כְּוָתֵיהּ דְּמְחַוֵּיב לְהָבִיא מְעִילָתוֹ דַּוְקָא וְאֵינוֹ יוֹצֵא מִידֵי עֲבֵירָה בִּשְׁתֵּי אֲשָׁמוֹת כר"ט דְּזֶה אֵינוֹ דא"כ

בִּמְעִילָה מְרֻוָּחָה אַמַּאי יוֹצֵא דְּאַטּוּ מִשּׁוּם דְּטוֹב לוֹ לְהָבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת כִּדְקָאָמַר ר"ע מִשּׁוּם
הָכִי יָצָא מִיָּדֵי עֲבֵירָה כֵּיוָן דְּאֵין הַדִּין לָצֵאת מִיָּדֵי עֲבֵירָה אֶלָּא בַּהֲבָאַת מְעִילָתוֹ אֶלָּא ע"כ
ר"ל דְּאִם יִרְצֶה יָבִיא מְעִילָתוֹ דס"ד דר"ע לֹא ס"ל לְהָבִיא מְעִילָתוֹ וְיַתְנֶה דְּבָעֵי יְדִיעָה
מִתְּחִילָּה קמ"ל וא"כ אִי ר"ע בַּתְּחִילָּה נָמֵי לָא קָאָמַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִיא מְעִילָתוֹ אֶלָּא אִם
יִרְצֶה יָכוֹל אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ א"כ מַה חִידֵּשׁ לְבַסּוֹף הֲרֵי בַּתְּחִילָּה נָמֵי הָכִי קָאָמַר דְּאֵין
נִרְאֶה דְּחִידֵּשׁ דְּמוֹדָה ר"ע דְּבִמְעִילָה מְעוּטָה טוֹב לוֹ לַעֲשׂוֹת כְּדַרְכּוֹ דְּאֵין זֶה הוֹדָאָה אֶלָּא
עֵצָה טוֹבָה מִיהוּ זֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב דס"ד דר"ע בַּתְּחִילָּה לֹא קָאָמַר הָכִי אֶלָּא דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִיא
מְעִילָתוֹ וּלְהַתְנוֹת מִשּׁוּם דְּבָעֵי יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה קמ"ל דְּכַנְוָנָתוֹ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ וְאִם רוֹצֶה יָכוֹל
לְהָבִיא ומ"מ קָשֶׁה דְּאֵיךְ קָאָמַר מוֹדָה ר"ע לר"ט הֲרֵי אִם מוֹדָה לִדְבָרָיו דלר"ט מְחֻוָּיב
לְהָבִיא מְעִילָתוֹ דַּוְוקָא וּבִשְׁתֵּי אֲשָׁמוֹת לֹא יָצָא מִיָּדֵי עֲבֵירָה כְּלָל דְּאִם מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי
עֲדַיִין הוּא בַּעֲבֵירָה מִפְּנֵי הַמְּעִילָה ולר"ע אִם יִרְצֶה יָבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת וְיָצָא בע"כ צ"ל הָכִי
כמ"ש דְּמַה לִּי בְּזֶה דְּטוֹב לוֹ בִּשְׁנֵי אֲשָׁמוֹת מ"מ לֹא יָצָא מִיָּדֵי עֲבֵירָתוֹ וּמוֹדָה ר"ע לר"ט
מַשְׁמַע בְּכָל דְּבָרָיו וְהָאֱמֶת לֹא מוֹדָה לֵיהּ כ"א דְּרַשַּׁאי לְהָבִיא לֹא שֶׁהוּא מְחֻוָּיב אֲבָל
לפרש"י א"ש דְּוַדַּאי ר"ע בַּתְּחִילָּה קָאָמַר דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִיא כְּלָל מְעִילָתוֹ וְיַתְנֶה דְּבָעֵי
יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה וְקָאָמַר ר"ט מַה לָּזֶה מֵבִיא כו' אֶלָּא אִם יִרְצֶה יָבִיא וְיַתְנֶה דְּלָא בָּעֵי יְדִיעָה
וְחָזַר ר"ע וְקָאָמַר דְּנִרְאִין דְּבָרָיו כו' וּמְסַיְּים הַתַּנָּא דְּלָא תֵּימָא דר"ע לִדְבָרָיו קָאָמַר אֶלָּא
דְּחָזַר בּוֹ לְגַמְרֵי וּמוֹדָה לר"ט דְּלָא בָּעֵי בִּתְחִילָּה וא"כ אַצ"ל דר"ט ס"ל דִּמְחֻוָּיב לְהָבִיא
מְעִילָתוֹ אֶלָּא ר"ט נָמֵי אִם יִרְצֶה קָאָמַר אֶלָּא דקמ"ל דְּלָא בָּעֵי יְדִיעָה וְקָאָמַר לר"ע דְּאַתָּה
מַכְרִיחוֹ לְהָבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת דַּוְוקָא מַה לָּזֶה אֶלָּא אִם יִרְצֶה יִפָּטֵר בא' וַאֲפִי' בִּמְעִילָה מְרֻוָּחָה
אִם נִיחָא לֵיהּ לְהָבִיא מְעִילָתוֹ הָרִאשׁוֹת בְּיָדוֹ וְנִתְיַשְּׁבָה גַּם קֻוֹשְׁיַת התו' וְהַתּוֹ' עַצְמָן נִרְאֶה
מִדְּבְרֵיהֶם דְּלָא הִקְשׁוּ כ"א לְפֵירוּשָׁן וְלֹא לפי' רָשְׁ"י וא"כ הָא דְּקָאָמַר בִּשְׁמַעְתִּין לָמֶ"ד
כו' ר"ל לְאַפּוֹקֵי מִמִּשְׁנָה רִאשׁוֹנָה דר"ע אֲבָל אַחַר כֵּן חָזַר בּוֹ וְהָכִי אַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵּי
וּלְבָאֵר עוֹד הַדָּבָר יוֹתֵר נִרְאֶה דְּהַאי מַתְנִי' דָּמְיָא לְהָא דְּאָמְרִינַן בַּע"ז דַּף נ"ג דְּנָחְלְקוּ ר'
וַחֲכָמִים וּלְבַסּוֹף הִכְרִיעַ ר' נִרְאִין דְּבָרֵי כְּשֶׁמְּכָרָהּ לַחֲבֵלָהּ וְדִבְרֵי חֲבֵרִין כְּשֶׁמְּכָרָהּ לְעָוְבְדָהּ
ופי' רַשְׁ"י דה"ק אֲנִי שָׁמַעְתִּי בִּשְׁתֵּיהֶן וְהֵם שָׁמְעוּ בִּשְׁתֵּיהֶן ונר' שְׁמוּעָתִי מְשֻׁמּוּעָתָן בַּחֲדָא
וּשְׁמוּעָתָן מְשֻׁמּוּעָתִי בַּחֲדָא ואע"ג דִּלְבַסּוֹף דָּחֵי לָהּ מ"מ לָא דָּחֵי דְּאֵין הַפֵּירוּשׁ לְגַמְרֵי כֵּן
אֶלָּא דְּאֵיכָא לְפָרֵשׁ פֵּירוּשׁ אַחֵר וּלְעוֹלָם אֵיכָא לְפָרֵשׁ כְּדַעַת הַמַּקְשֶׁן ג"כ דְּדֶרֶךְ הַתַּלְמוּד
כֵּן וּלְפִי' הַתּוֹסָ' הת' נִשְׁאָר גַּם בְּמַסְקָנָא כְּדַעַת הַמַּקְשֶׁן לָמֶ"ד בְּצוֹרַף יִשְׂרָאֵל מַחֲלוֹקֶת וְהָכִי
אִיתָא בִּגְמָרָא דַּף נ"א אָמַר רַשְׁבָּ"ג לִדְבָרֵי אֵין קֵץ כו' אֲבָל נִרְאִין דִּבְרֵי ר' חֲנִינָא ב"א מִדִּבְרֵי
וּמִדִּבְרֵיהֶם וְלִדְבָרָיו אָנוּ מוֹדִים וְצָרִיךְ הָתָם ג"כ לְפָרֵשׁ כפי' רָשְׁ"י הֲרֵי שָׁמָצִינוּ בְּכַמָּה
דֻּכְתֵּי שֶׁהַתַּנָּא אָמַר הָכִי וְאַחַ"כ חוֹזֵר בּוֹ וְהָעִנְיָן שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ שְׁמוּעָתוֹ וְאַחַ"כ שָׁמַע
מֵאַחֵר בְּעִנְיָן אַחֵר הִכְרִיעַ שֶׁשְּׁמוּעַת הָאַחֵר יוֹתֵר אֱמֶת וא"כ גַּם עִנְיַן מַתְנִי' דִּכְרִיתוּת יֵשׁ
לְפָרֵשׁ כֵּן וא"כ מִשְׁנַת ר"ע הָרִאשׁוֹנָה שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ כֵּן וא"כ ס"ל לְרַבּוֹ דְּבָעֵי יְדִיעָה
בַּתְּחִילָּה אֶלָּא שר"ע הִכְרִיעַ כר"ט מִסְּבָרַת עַצְמוֹ דְּלָא כְּרַבּוֹ אֲבָל רַבּוֹ גְּמָרֵיהּ לְמִשְׁנָה
רִאשׁוֹנָה וס"ל דְּבָעֵי יְדִיעָה וא"כ מָצִינוּ מ"ד דס"ל דְּבָעֵי יְדִיעָה וְנִתְיַשֵּׁב פי' רָשְׁ"י זַ"ל:
דַּף עב ד"ה נִתְכַּוְּוִין לְהַגְבִּיהַּ אֶת הַתָּלוּשׁ כו' פֵּ"ה כְּגוֹן סַכִּין כו' וְקָשֶׁה לר"ת דבסס"פ סוֹטֵ
אָכַל כו' הִנֵּה רַשְׁ"י פי' בְּהֶדְיָא שָׁם דְּאַבַּיֵּי וְרָבָא לֹא הִתִּירוּ מִתְעַסֵּק דִּשְׁמוּאֵל דְּמַיְּירֵי אפי'
בְּמִתְעַסֵּק בְּאִיסּוּר וְלֹא הִתִּירוּ כ"א מִתְעַסֵּק דְּהֶתֵּירָא כָּל חַד כִּדְאִית לֵיהּ: ונלע"ד לְשִׁיטָתוֹ

לְיַשֵּׁב דס"ל לְאַבַּיֵּי וְרָבָא כְּקוֹשְׁטַת רַב יוֹדָא דְּהָתָם דְּרַבִּי אֶלְעָזָר ור"י לָא פְּלִיגִי אֶלָּא מִן מִינָא לְמִינָא ר"ל דְּנִתְכַּוְּנִין לִלְקוֹט תְּאֵנִים וְלִקֵּט עֲנָבִים אוֹ שְׁחוֹרוֹת וְלִבְנוֹת אֲבָל בְּחַד מִינָא מִמְּחֻבָּר לִמְחֻבָּר כְּגוֹן מִתְאֲנִים לִתְאֲנִי לד"ה חַיָּיב וּדְלֹא כִּשְׁמוּאֵל.

ואע"ג דְּרֵבָא הָתָם יְיַשֵּׁב דְּבָרָיו ופי' דר' יוּדָא ור"ש ור"ש שְׁזוּרִי בִּלְהַקְדִּים פְּלִיגִי מַשְׁמַע אֲבָל מִתְעַסֵּק ד"ה פָּטוּר כִּדְפִי' רַשִׁ"י הַיְינוּ שֶׁתִּירֵץ דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל כֵּן אֲבָל לְדִידֵיהּ לָא ס"ל אֶלָּא מִתְעַסֵּק דְּאִיסּוּרָא דְּחַד מִינָא חַיָּיב אֲפִילּוּ לר"י וְרָבָא כר"י ס"ל דִּשְׁנֵי מִינִין וכ"ש מִין אֶחָד דְּהֶתֵּירָא פָּטוּר אֲבָל מִין א' דְּאִיסּוּרָא חַיָּיב אֲבָל לר"א חַיָּיב עַל הַכֹּל לְבַד מֵהֶתֵּירָא.

וְאֶפְשָׁר דְּרָבָא הָתָם לָאו לְתָרוֹצֵי לְדִשְׁמוּאֵל לְחוּד אָתֵי אֶלָּא לְפָרֵשׁ הָאֱמֶת אִתִּי כְּדְמַיְיתֵי סַיְיעְתָּא וּפְלִיג אַאוֹקְמְתָא קַמָּיְיתָא דְּמוּקֵי פְּלֻגְתָּא דר"י ור"ש ור"ש שְׁזוּרִי בְּאָבַד מַלְקֵט מִלִּבּוֹ וְרָבָא תֵּירֵץ בִּלְהַקְדִּים פְּלִיגִי וּלְדִידֵיהּ מִתְעַסֵּק דְּמִין א' ס"ל לר"א דְּחַיָּיב.

וְהָא דִּפְלִיגִי בִּלְהַקְדִּים כֵּינָן דַּאֲפִי' מִתְעַסֵּק לר"א חַיָּיב כ"ש קְדִימָה לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דר"י דַּאֲפִי' אִם הִקְדִּים הַמְאֻחָר פָּטוּר וכ"ש מִתְעַסֵּק אֲבָל ב' מִינִין אפי' לר"א פָּטוּר וּבָרַיְיתָא דְּהָתָם דְּמַיְיתֵי מִינָּהּ רְאָיָיה.

גָּרְסִינַן בַּגְּמָרָא דִּידַן הֲרֵי שְׁתֵּי גֵּרוֹת דּוֹלְקוֹת וְנִתְכַּוֵּין לְהַדְלִיק אוֹ לְכַבּוֹת אֶת זוֹ וְהִדְלִיק אוֹ כִּיבָּה אֶת חֲבִירְתָּהּ חַיָּיב לְהַדְלִיק וְאַח"כ לְכַבּוֹת וְנִשְׁתַּנָּה הַסֵּדֶר פָּטוּר הֲרֵי מְבֹאָר דְּמִתְעַסֵּק בְּמִין אֶחָד וּמְלָאכָה אַחַת חַיָּיב וְאֵין כַּוָּנַת רָבָא לְתָרֵץ כְּלָל דְּמִתְעַסֵּק פָּטוּר אֶלָּא לְפָרֵשׁ הָאֱמֶת וְכֵן נ"ל דְּרַשִׁ"י דְּהָכָא גָּרַס הָכִי.

אֶלָּא שֶׁמִּדִּבְרֵי רַשִׁ"י שָׁם מַשְׁמַע דְּגָרְסִי בְּרִישָׁא פָּטוּר: אֲבָל אֲנִי מָצָאתִי בְּתוֹסָפוֹת דְּשַׁבָּת פ' י"ב דְּגָרְסִינַן חַיָּיב וְכֵן נִרְאֶה דְּגָרַס הָרַמְבַּ"ם ז"ל וּפָסַק פ"א דהל' שַׁבָּת כמ"ש דְּבְמִין א' אִם נִתְכַּוֵּין לְהַדְלִיק זוֹ אוֹ לְלַקֵּט תְּאֵנָה זוֹ וְלִקֵּט אוֹ הִדְלִיק אַחֶרֶת חַיָּיב אֲבָל מִמִּין לְמִין אפי' הַכֹּל תְּאֵנִים אֶלָּא שֶׁאִילּוּ שְׁחוֹרוֹת וְאִילּוּ לְבָנוֹת פָּסַק דְּפָטוּר.

וּבְמִתְעַסֵּק דְּהֶתֵּירָא פָּסַק ג"כ דְּפָטוּר וּמַשְׁמַע דפי' ג"כ כְּרַשִׁ"י דְּמַיְירֵי שֶׁנִּתְכַּוְּוִין לִתְלוֹשׁ זֶה וְחָתַךְ מְחֻבָּר אַחֵר מִדְּסָתַם וְלֹא כָּתַב וְנִמְצָא שֶׁהוּא מְחֻבָּר דִּלְיִשָּׁנָא סְתָמָא מַשְׁמַע כפי' רַשִׁ"י וה"ל לְאַשְׁמוֹעִינַן חִידּוּשָׁא יַתִּירָא.

וְכֵן נִרְאֶה הַגִּירְסָא יוֹתֵר דְּבָהָא יִתְיַשְּׁבוּ כָּל הַקּוֹשְׁיוֹת וּבְרַשִׁ"י הָתָם אֶפְשָׁר דט"ס הוּא דְּרוֹב פי' רַשִׁ"י הָתָם מֻוָּטְעָה הַלָּשׁוֹן מְאוֹד. וּלְקַמָּן אֲיַיְישֵׁב גַּם לְגִרְסָתוֹ דְּהָתָם וְאֵין לְהַקְשׁוֹת אִי גָּרְסִינַן חַיָּיב א"כ תִּקְשֶׁה לִשְׁמוּאֵל מִבְּרַיְיתָא זוֹ דִּשְׁמוּאֵל אָמַר דְּמִתְעַסֵּק פָּטוּר לד"ה י"ל דִּשְׁמוּאֵל מוֹקֵי לְבָרַיְיתָ' כר"ש דס"ל מְקַלְקֵל בְּהַבְעָרָה חַיָּיב כִּדְאִיתָא ס"פ הָאוֹרֵג כמ"ש רַשִׁ"י וְהַתּוֹ' וְכֵיוָן דְּמְקַלְקֵל חַיָּיב מִתְעַסֵּק נַמִּי חַיָּיב כְּדִמְשַׁנֵּי שְׁמוּאֵל שָׁם גַּבֵּי תִּינוֹקוֹת לְעִנְיַן חֲבוּרָה אֲבָל שְׁאָר מִתְעַסֵּק פָּטוּר לִשְׁמוּאֵל וְהָא דְּמַיְיתֵי הָתָם רְאָיָה מִבְּרַיְיתָא אע"ג דְּבָרַיְיתָא מַיְירֵי בְּהַבְעָרָה י"ל דְּלָא (שׁוּרָה נָחְתַּךְ כָּאן ע"י כְּרִיכָה) חַיָּיב דְּהָא מַיְיתֵי הָתָם רְאָיָיה מֵהַאי אַאוֹקְמְתָא דְּרָבָא עַל ר"א ור"י מַשְׁמַע דְּהָא בָּרַיְיתָא אתי' אפי' לר"י וְקָשֶׁה אֵיךְ אֶפְשָׁר דְּהָא ע"כ בָּרַיְיתָא דְּלָא כר' יְהוֹשֻׁעַ דְּהָא לְעֵיל קָאָמַר ר"נ דר"י ס"ל דִּמְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה חַיָּיב א"כ גַּם מְקַלְקֵל בְּהַבְעָרָה חַיָּיב דְּהָא בְּהָא תלי' כִּדְאִיתָ' בְּהָאוֹרֵג וא"כ גַּם מִתְעַסֵּק חַיָּיב.

וְיֵשׁ לְדָחוֹת בְּדוֹחֵק וּלְמַאי דְּגָרִיס רַשְׁ"י הָתָם פָּטוּר. י"ל ג"כ דְּאָתֵי כר"י דְּפָטוּר אפי' בְּהִקְדִּים כ"ש מִתְעַסֵּק ואע"ג דִּכְבָר אוֹקְמָא ר"נ דר"י ס"ל מְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה חַיָּיב וא"כ ה"ה הַבְעָרָה מ"מ לְרָבָא לָא קשיי דְּלְרָבָא לָא תלי' הָא בְּהָא וכמ"ש לְקַמָּן פ' הָאוֹרֵג ע"ש וּמִיהוּ לְשִׁינּוּיָיְ' קַמָּא שֶׁכָּתַבְתִּי דְּגַם ר"י מוֹדֶה בְּמִין א' לֹא יִתָּכֵן הַאי שִׁינּוּיָיְ'.

ומ"מ ל"ק מִידֵי דְּרָבָא אַלִּיבָּא דְּנַפְּשֵׁיהּ ס"ל דר"ש ור"ש שְׁזוּרֵי פְּלִיגִי בְּהָא עִם רַבִּי יְהוּדָה דלר"ש מִתְעַסֵּק בְּמִין א' פָּטוּר ור' יְהוֹשֻׁעַ ור' יְהוּדָה ס"ל חַיָּיב כדס"ד הָתָם דְּמַקְשָׁן: וא"כ בָּרַיְיתָא אתי' כר"ש וּלְרָבָא לָא תלי' מִתְעַסֵּק בְּמְקַלְקֵל כמ"ש.

וְרָבָא עַצְמוֹ ס"ל כר' יוּדָא בְּמִתְעַסֵּק בְּמִין אֶחָד (כָּאן נָחֹתַּד ג"כ שׁוּרָה עי"כ). דְּרִישׁ בָּהּ פָּרָט לְמִתְעַסֵּק דְּלָא כר"י וְלֹא נָפְקָא לֵיהּ ממל"מ א"כ רָבָא כר"ע וע"ש בְּתוֹסָפוֹ' דַּף י"ט שֶׁפִּלְפְּלוּ ג"כ הָא דְּנָפֵיק שְׁמוּאֵל ממל"מ וְלֹא מִבָּהּ וּלְשִׁיטָתֵנוּ א"ש וס"ל לְרַשְׁ"י דְּלָא מַיְיתֵי הָתָם דִּשְׁמוּאֵל פ' סָפֵק אָכַל אֶלָּא דִּשְׁמוּאֵל קָאָמַר בְּהֶדְיָא דְּמִתְעַסֵּק בְּשַׁבָּת פָּטוּר כְּדְפֵירֵשׁ רַשְׁ"י הָתָם אֲבָל בֶּאֱמֶת ר"א לָא ס"ל דִּשְׁמוּאֵלדְּמִתְעַסֵּק פָּטוּר אֶלָּא בְּמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא אוֹ ב' מִינִין וְדָיֵיק לָהּ תַּלְמוּדָא דְּאִי ר"א ס"ל כְּשְׁמוּאֵל מ"ט יָלִיף ר"א מִבָּהּ הָא מִמְּלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אָתֵי אפי' מִתְעַסֵּק דְּאִיסּוּרָא כִּדְקָאָמַר שְׁמוּאֵל דְּאֵין לוֹמַר אִי לָאו בָּהּ הָוֵי מוֹקְמִינַן מל"מ לְמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא וְהַשְׁתָּא דִּכְתִיב בָּהּ לְמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא.

אָתֵי מל"מ לְמִתְעַסֵּק דְּאִיסּוּרָא. דז"א דִּשְׁמוּאֵל לֹא הִזְכִּיר כְּלָל בָּהּ כ"א מל"מ לְחוּדֵיהּ מַשְׁמַע דְּמֵהָא לְחוּדֵיהּ אִמְעִיט אפי' מִתְעַסֵּק דְּאִיסּוּרָא וְכֵן לר"א תִּקְשֵׁי לָמָּה הִזְכִּיר מְעוּטֵי' דְּבָהּ דְּאָתֵי לְהֶיתֵּרָא וְלֹא הִזְכִּיר חֲדוּשָׁא טְפֵי דַּאֲפִילּוּ דְּאִיסּוּרָא פָּטוּר.

וְלָכֵן פִּי' הַתַּלְמוּד שָׁם לְאַבַּיֵי מַשְׁכַּחַת לָהּ הָכִי וּלְרָבָא הָכִי מִשּׁוּם דר"א לָא ס"ל דִּשְׁמוּאֵל אֶלָּא דְּאַבַּיֵי וְרָבָא וּמַשְׁמַע לֵיהּ לְתַלְמוּדָא דְּמִבָּהּ לָא מַשְׁמַע לְמִעוּטֵי מִתְעַסֵּק כָּזֶה דמ"מ כֵּיוָן שֶׁנִּתְכַּוֵּין לַחֲתִיכָה דְּאִיסּוּרָא וְעָלָה בְּיָדוֹ מַה לִּי מְחֻבָּר זֶה אוֹ אַחֵר כֵּיוָן שֶׁמִּין א' הוּא זֶה לָא מַקְרֵי מִתְעַסֵּק בְּדָבָר אַחֵר וְלָא אִמְעִיט מִבֵּהּ כ"א מִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא וְגַם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת לֹא אִמְעִיט דְּנִתְקַיְּימָה מַחֲשַׁבְתּוֹ כֵּיוָן דְּמִין א' הוּא וְאֵצ"ל לְרָבָא דְּאָמְרִינַן פְּרָק נוֹטֵל דְּבִמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ ס"ל כר"ש א"כ מַפִּיק רָבָא מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת לִמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל כְּדְיָלִיף ר"ש מִינָּהּ וכמ"ש לְעֵיל פֶּרֶק כִּירָה אֲבָל בְּהַאי מִתְעַסֵּק ס"ל דְּמִיקְּרֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת ואע"ג דְּתַלְמוּדָא הָתָם בָּעֵי לְתִרוּצֵי מַתְנִיתִין דִּפְלִיגִי ר"א ור"י אַלִּיבָּא דִּשְׁמוּאֵל הַיְינוּ לְאוֹקְמֵי לר"י כִּשְׁמוּאֵל דר"י לָא דְּרִישׁ בָּהּ לְמִתְעַסֵּק וְאִי שְׁמוּאֵל לָא אָתֵי אפי' כר"י א"כ אָתֵי דְּלָא כְּמַאן וְכִדְאִיתָא הָתָם בְּהֶדְיָא דְּפָרִיךְ מר"י לְהָכִי מְפָרֵשׁ דר"י מָצֵי סָבַר כִּשְׁמוּאֵל אֲבָל ר"א וַדַּאי דְּלָא כִּשְׁמוּאֵל כמ"ש וכ"כ רַשְׁ"י הָתָם בְּהֶדְיָא דר"י כִּשְׁמוּאֵל וְלֹא ר"א אֲבָל רָבָא כר"א דְּכֵן מַשְׁמַע הָתָם דְּמַיְיתֵי פְּלוּגְתָּא דְּאַבַּיֵי וְרָבָא לְשַׁנּוֹיֵי לר"א וְאַל תִּתְמַהּ אֵיךְ יִסְבּוֹר רָבָא כר"א וְלֹא כר"י.

די"ל דְּרָבָא ס"ל כְּחִזְקִ' פָּרָק יְדִיעוֹת הַטַּוְמָאָה דא' דר"ע מַחְמִיר טְפֵי מר"א וס"ל דַּאֲפִי' גַּבֵּי טַוְמָאָה לָא בָּעֵינַן עַד דְּיָדַע אִי בְּשֶׁרֶץ כו': וְאֶפְשָׁר לוֹמַר עוֹד דבב' מִינִין מוֹדֶה רָבָא דְּפָטוּר מִטַּעַם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אַף בְּמִין אֶחָד ס"ל דְּלָא אִמְעִיט מִמְּלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וְחַיָּיב וַאֲפִי' מִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא ס"ל דְּלָא אִמְעִיט מִמְּלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אִי לָאו בָּהּ וא"כ לְרַשְׁ"י נָמֵי א"ש דְּאִיצְטָרֵךְ מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת גַּם קְרָא דְּבָהּ.

וּלְקַמָּן דַּף ע"ה אָכְתּוֹב עוֹד בָּזֶה בע"ה. אֲבָל נִתְכַּוְּנִין לְזָרוֹק ד' וְזָרַק ח' ס"ל לְרָבָא דְּפָטוּר דְּלֹא נִתְקַיְּימָם מַחְשַׁבְתּוֹ כִּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן פ' הַזּוֹרֵק הֵיכָא דְּבָעֵי הָא לָא נָח וְאָמְרִינַן נָמֵי אִי לְהָכִי תָּבְעִי לָהּ לְהָכִי לָא קָבָעֵי לָהּ כֵּינָן דְּרוֹצֶה שֶׁתָּנוּחַ בְּמָקוֹם הַזֶּה אֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁתָּנוּחַ בְּמָקוֹם אַחֵר וְכֵן אִם רוֹצֶה בְּצַד זֶה אֵינוֹ רוֹצֶה בְּצַד אַחֵר.

משא"כ נִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ מְחֻבָּר זֶה וְחָתַךְ מְחֻבָּר אַחֵר וְהַכֹּל מִין אֶחָד מַה לִּי תְּאֵנָה זוֹ אוֹ אַחֶרֶת כֵּינָן שֶׁאֵין קְפִידָא בֵּינֵיהֶם וּשְׁנֵיהֶם שָׁוִין נִתְקַיְּימָה מַחְשַׁבְתּוֹ אֲבָל הָתָם אֵין הַמְּקוֹמוֹת שָׁוִין וְהָוֵי כִּשְׁתֵּי מִינִים: וְהַשְׁתָּא א"ש הָא דְּפֶרֶק הַזּוֹרֵק מִבַּעְיָ' לֵיהּ לִסְתָמָא דְּתַלְמוּדָא בַּתְּחִילָּה בִּנְתַכַּוְּנִין לִזְרוֹק ד' וְזָרַק ח' אִי מְחַיֵּיב אִי לֹא.

וְכִי ס"ד דְּלָא יָדַע סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא מִלְּתָא דְּשָׁמוּאֵל דְּמִתְעַסֵּק בְּשַׁבָּת פָּטוּר דְּבָעֵינַן מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת וְהָלֹא כָּל הַתַּלְמוּד מָלֵא מִזֶּה. וְזֶה אֵין סְבָרָא לעני"ד דְּמִסְפְּקָא לֵיהּ דִּילְמָא בִּזְרִיקָה מְקֻרֵי מְלֶאכֶת מַחְשֶׁבֶת וְעַדִיף מִנִּתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ מְחֻבָּר זֶה וְחָתַךְ מְחֻבָּר אַחֵר אפי' בְּמִין א'.

דְּזֶה אֵין סְבָרָא וּפְשִׁיטָא שֶׁיֵּשׁ קְפִידָא טְפֵי בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת שֶׁאֵינָן שָׁוִין מִמְּתַעֵסֵּק דְּמִין א' שֶׁשְּׁנֵיהֶם שָׁוִין וְאֵין חִילּוּק בֵּינֵיהֶם כְּלָל וּלְכָל הַפָּחוֹת שָׁוִין הֵן אֲבָל לְפִי פֵּירוּשֵׁינוּ א"ש דְּאַדְרַבָּה בְּמִין אַחֵר פָּשׁוּט לֵיהּ לְתַלְמוּדָא דְּמִיקְּרֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת כְּאַבַּיֵי וְרָבָא וּבִזְרִיקָה מְסַפְּקָא לֵיהּ אִי שְׁנֵי מְקוֹמוֹת הָוֵי כִּשְׁנֵי מִינִין אוֹ דִּילְמָא אֵין כַּוָּנָתוֹ כ"א לְהוֹצִיא מד' אַמּוֹת וַאֲפִי' אָזְלָא יְוֵתֵר אֵין בְּכָךְ כְּלוּם דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא שֶׁלֹּא תִּשָּׁאֵר בְּתוֹךְ ד"א.

וְזֶהוּ דְּקָאָמַר מִי אָמְרִינַן הָא אַפִּיק לֵיהּ א"ד הֵיכָא דְּבָעֵי הָא לָא נָח וּפְשִׁיט מר"א דְּקָאָמַר דַּוְוקָא אִי אוֹמֵר כָּל מָקוֹם שֶׁתִּרְצֶה תָּנוּחַ אַלְמָא אִיכָּא קְפִידָא בִּמְקוֹמוֹת וכ"פ הָרַמְבַּ"ם ז"ל בַּפֶּ"א מהל' שַׁבָּת דְּנִתְכַּוְּנִין לִזְרוֹק ד' וְזָרַק ח' פָּטוּר וּבְנִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ מְחֻבָּר זֶה אוֹ לְהַדְלִיק נֵר א' וְחָתַךְ אוֹ דָּלַק אַחֵר חַיָּיב וּבִשְׁנֵי מִינִין וַאֲפִי' תְּאֵנִים שְׁחוֹרוֹת וְלִבְנוֹת פָּסַק דְּפָטוּר אֶלָּא ש"מ כמ"ש.

אַדְּ צ"ע בִּדְבָרָיו שֶׁפָּסַק פי"ג) דְּנִתְכַּוְּנִין לִזְרוֹק ח' וְזָרַק ד' חַיָּיב וְזֶה תָּלוּי בְּגִרְסַת הַתַּלְמוּד פ' הַזּוֹרֵק וּלְפִי הַסְּבָרָא שֶׁכָּתַבְתִּי הָיָה לוֹ לִפְטוֹר גַּם בָּזֶה כֵּינָן דְּלָא נִיחָא לֵיהּ שֶׁתָּנוּחַ אֶלָּא בְּמָקוֹם ח' וְאִי אָזְלִינַן בָּתַר מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁהָיָה מְחַשֵּׁב שֶׁתִּעָבֵר הָאֶבֶן גַּם עַל מָקוֹם ד' דְּכֵינָן שֶׁנִּתְכַּוְּנוּן לְמָקוֹם ח' א"כ תַּעֲבֹר הָאֶבֶן גַּם עַל מְקוֹם ד'.

ואע"ג דְּלָא חֲשִׁיב שֶׁתָּנוּחַ שָׁם בְּמָקוֹם ד'. מ"מ כֵּינָן שֶׁהָיָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ הַמָּקוֹם ד' שֶׁתַּעֲבֹר עָלָיו חַיָּיב.

וְכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ א"כ בְּנִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ מְחֻבָּ' זֶה וְחָתַךְ מְחֻבָּר אַחֵר אע"ג דְּאֵין קְפִידָא לְפִטוֹ' כֵּינָן דְּמְחֻבָּר זֶה לֹא הָיְתָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁיַּחְתּוֹךְ אוֹתוֹ כֵּינָן דְּלָאו בְּקְפִידָה תלי' מִילְּתָ' אֶלָּא בְּמַה שֶׁהָיְתָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁהַמְּלָאכָה: יַעֲשֶׂה בָּהּ בְּנוֹדַאי בִּזְרִיקַת אֶבֶן כמ"ש.

וּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י הַכֹּל פָּטוּר אפי' נִתְכַּוְּנִין לִזְרוֹק ח' וְזָרַק ד' כִּדְכָתַב לְקַמָּן בְּהֶדְיָא. וְאֶפְשָׁר דס"ל לְהָרַמְבַּ"ם דְּבַחֲדָא מְחַיֵּיב אוֹ בְּדָבָר שֶׁאֵין קְפִידָא וא"כ נַעֲשֵׂי' מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁבִּיקֵּשׁ תְּאֵנָה וְחָתַךְ תאנ' מַה לִּי זוֹ אוֹ אחר' כֵּינָן שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּינֵיהֶם אוֹ אפי' יֵשׁ קְפִידָא מ"מ אִם הָיְתָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁתַּעֲשֶׂה הַמְּלָאכָה גַּם בָּזוֹ עכ"פ כְּגוֹן דְּזָרַק ח' שֶׁיָּדַע שֶׁיַּעֲבֹר הָאֶבֶן גַּם עַל מְקוֹם ד' אע"ג דְּאִיכָּא קְפִידָא בְּהַנָּחָה חַיָּיב וְזֶה נִרְאֶה דַּעְתּוֹ וּקְצָת מַשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ כֵּן וְאֵין

לְהַאֲרִיךְ: ולע"ד קַשְׁיָא עַל פִּי' רַשִׁ"י דְּאַבַּיֵי וְרָבָא פְּלִיגִי בְּנִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ תָּלוּשׁ וְנִמְצָא שֶׁהוּא מְחֻבָּר.

אֲבָל שְׁמוּאֵל מַיְירֵי בְּנִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ מְחֻבָּ' זֶה וְחָתַךְ מְחֻבָּר אַחֵר דְּלָא נַעֲשֵׂית מַחְשַׁבְתּוֹ א"כ מַאי פָּרִיךְ הָתָם לִשְׁמוּאֵל מִתִּינוֹקוֹת וְהָא גַּבֵּי תִּינוֹקוֹת לֹא נִתְכַּוְּנִין לְתִינוֹק שֶׁל שַׁבָּת וּמָל שֶׁל ע"ש.

אֶלָּא טָעָה וְסָבַר שֶׁהַתִּינוֹק שֶׁל ע"ש הוּא שֶׁל שב' וְאַחַ"כ נִמְצָא שֶׁהוּא שֶׁל ע"ש כמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא בִּפְסָחִים דַּף ע"ב ד"ה שֶׁל ע"ש בְּשַׁבָּת וְכֵן מַשְׁמַע כָּל הַסּוגְיָא הָתָם גַּבֵּי פֶּסַח שֶׁטָּעָה כְּסָבוּר שֶׁהוּא פֶּסַח וּשְׁחָטוֹ ומנ"ל לְהַקְשׁוֹת וְאַדְּרַבָּה הֲלֹא רָבָא הוּא דְּמַקְשֵׁי הָתָם לר"נ אַלִּיבָּא דְּשְׁמוּאֵל וא"כ תַּקְשֵׁי לְנַפְשֵׁיהּ דְּהוּא ס"ל דְּנִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ תָּלוּשׁ וְנִמְצָא שֶׁהוּא מְחֻבָּר פָּטוּר וְהָתָם מַיְירֵי בְּנִתְכַּוְּנִין לְשֶׁל שַׁבָּת וְנִמְצָא שֶׁהוּא שֶׁל ע"ש וְטַעְמָא דְּדָבַר מִצְוָה פָּטוּר הָא לָאו דְּבַר מִצְוָה חַיָּיב בְּכַיּוֹצֵא בָּזֶה.

וְזֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב דְּלָא דָּמֵי (שׁוּרָה נָחְתַּךְ עי"כ) בְּאִיסּוּרָא אֲבָל מְכַוְּנִין לָמוּל תִּינוֹק שֶׁל שַׁבָּת מִכֵּיוָן לַחֲתִיכָה דְּאִיסּוּרָא אֶלָּא שֶׁמִּילָה בִּזְמַנָּהּ דּוֹחָה הָאִיסּוּר וְכֵיוָן דְּהַחֲתִיכָה בֶּאֱמֶת הִיא אִיסּוּר הֵיכָא דְּנִמְצֵאתָ שֶׁלֹּא נִיְּדַחְתָּ מִיקְּרֵי נִתְקַיְּימָה מַחְשַׁבְתּוֹ דְּהָא בֶּאֱמֶת נִתְכַּוְּנִין לַחֲתִיכָה דְּאִיסּוּרָא אֶלָּא דְּסָבַר דְּנִדְחָה הָאִיסּוּר אע"פ שֶׁהוּא אָסוּר וְכֵן צָרִיךְ לְחַלֵּק גַּם לְרַשִׁ"י דְּהָא גַּם לְרַשִׁ"י פּוֹטֵר רָבָא בְּנִתְכַּוְּנִין לַחְתּוֹךְ תָּלוּשׁ וְנִמְצָא שֶׁהוּא מְחֻבָּר כִּדְקָמְפַלְגִי בְּקָסָבָר ר"הי וְנִמְצָא ר"ה.

וא"כ צ"ל כמ"ש. עוֹד צָרִיךְ לוֹמַר דְּקָאֵי הַדִּיּוּק לר' יְהוֹשֻׁעַ דְּדַוְקָא טָעָה בִּדְבַר מִצְוָה דְּהַיְינוּ שֶׁיֵּשׁ לְפָנָיו תִּינוֹק שֶׁל שַׁבָּת לָמוּל דְּנִמְצָא שֶׁהוּא טָרוּד מֵחֲמָתוֹ וְטָעָה וּמָל שֶׁל ע"ש דְּסָבַר שֶׁהוּא ש"ש פָּטוּר אֲבָל אִי לֵיכָא טִרְדָּא כְּגוֹן דְּלֵיכָא ש"ש כְּלָל כ"א שֶׁל ע"ש וְטָעָה שֶׁהוּא ש"ש חַיָּיב כֵּיוָן דְּמְכַוְּנִין לַחֲתִיכָה דְּאִיסּוּרָא דִּבְלָאו הָכִי אִי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דִּיּוּק אַחֵר שֶׁיִּהֵא כַּיּוֹצֵא בָּזֶה בְּדָבָר דְּלָאו מִצְוָה אֶלָּא בְּתָלוּשׁ וְנִמְצָא שֶׁהוּא מְחֻבָּר וְזֶה פּוֹטֵר רָבָא.

נַחֲזוֹר לְעִנְיָנֵנוּ וא"כ לְרָבָא לָא קַשְׁיָא כְּלוּם. אֲבָל מ"מ קַשְׁיָא דְּלָא פָּרִיךְ לִשְׁמוּאֵל כלו' דְּלָא פְּטַר שְׁמוּאֵל אֶלָּא מִמְּחוֹב' לְמֵחוֹב' אֲבָל תִּינוֹק הֲרֵי נִתְכַּוְּנִין לְתִינוֹק זֶה אֶלָּא שֶׁנִּמְצָא שֶׁהוּא תִּינוֹק אָסוּר אֵימָא מוֹדֶה כְּמוֹ אַבַּיֵי וְגַם רָבָא מוֹדֶה בְּזֶה כמ"ש אֲבָל לְרַשִׁ"י ס"ל דִּשְׁמוּאֵל פְּטַר בְּכָל דָּבָר כמ"ש רַשִׁ"י הָתָם דס"ל לְתַלְמוּדָא דִּשְׁמוּאֵל (נָחְתַּךְ שור' עי"כ) פָּטוּר מִשּׁוּם דְּהָכָא נִקְרָא לֹא נִתְקַיְּימָה מַחֲשַׁבְתּוֹ וְכֵן בְּתִינוֹקוֹת בְּמִתְכַּוְּנִין לָזֶה וְנִמְצָא שֶׁהוּא זֶה לֹא נִתְקַיְּימָה מַחֲשַׁבְתּוֹ וּפָטוּר אֲבָל לְדִידֵיהּ דְּלָא ס"ל מל"מ פְּטַר לְמִתְעַסֵּק דְּלָא מַשְׁמַע לֵיהּ הַאי דְּרָשָׁה כמ"ש רַשִׁ"י שָׁם ור"ל מֵהַאי דְּרָשָׁא לָא מַשְׁמַע מל"מ אֶלָּא מַפִּיק לֵיהּ לִדְרָשָׁ' אַחֲרִינָ' וּמִתְעַסֵּק מְמַעֵט מִבֵּהּ ס"ן דְּכָל כה"ג חַיָּיב וְלָא מִיפְּטַר אֶלָּא מִתְעַסֵּק דְּהֵיתֵּרָא אוֹ תְּרֵי מִינִים דַּף ע"ג ד"ה אֶלָּא לָאו רֵישָׁא בע"ז עַד וּמִיהוּ עוֹד קָשֶׁה דְּלוֹקְמִי' כֻּלָּהּ בִּשְׁאָר מְצִוּותִכְּגוֹן נִרְבַּע לְזָכָר כו' הִנֵּה גַּם בְּסַנְהֶדְרִין הִקְשׁוּ קַוְשְׁיָא זוֹ וְתֵרְצוּ דע"ז שַׁיָּיךְ לִקְרוֹתוֹ שְׁאָר מְצִוּות דִּשְׁקוּלָה כְּכָל הַמְּצוֹת וְלֹא רְבִיעָה וְאַחַ"כ חָזְרוּ וְהִקְשׁוּ קָצַת עַל פִּי' זֶה וְעָלְתָה בְּקַוְשְׁיָא: וַאֲנִי אוֹמֵר תְּחִילָּה מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' כָּאן נִרְבַּע לְזָכָר וְנִרְבָּע לַבְּהֵמָה גַּם בְּסַנְהֶדְרִין לֹא הָיָה קַוְשְׁיָתָם כ"א דָּבָר זֶה נִרְאֶה פָּשׁוּט דט"ס הוּא וְלֹא יָצָא מִפִּיהֶם זַ"ל דְּהָא נִרְבַּע לְזָכָר וְנִרְבָּע לִבְהֵמָה אָמַר ר' אֲבָהוּ דְּלִדְבְרֵי ר"ע חַיָּיב שְׁתַּיִם וַאֲפִי' אִם נֹאמַר דְּהַקַּוְשְׁיָא דְּנוֹקְמָא כר"י דְּאָמַר דְּאֵינוֹ חַיָּיב שְׁתַּיִם א"כ תִּקְשֵׁי הָנִיחָא לְרַבִּי אַבָּהוּ אֶלָּא

לְאַבָּיֵי מַאי אִיכָּא לְמֵימַר וְאַצ"ל דִּבְסַנְהֶדְרִין א"א לְהַקְשׁוֹת קוּשְׁיָא זוֹ דְּהָא הָתָם מַשְׁמַע
דְּהַשְׁקָלָא וְטַרְיָא לר' יוֹחָנָן קָאֵי דַּאֲמַר לֵיהּ לר' זַבַּאי דְּתְנָא הָא בָּרַיְיתָא פּוֹק תְּנִי לְבָרָא
דא"א לְאוֹקָמָא כ"א בְּתַרֵי טַעְמֵי וְאִיהוּ ס"ל דְּלָא מוֹקַמִינַן מַתְנִיתִין בִּתְרֵי טַעְמֵי כִּדְאִיתָא
הָתָם ור' יוֹחָנָן אָמְרִינַן בְּהֶדְיָא רֵישׁ פ"ק דִּכְרִיתוּת דס"ל כְּאַבָּיֵי דְּלָא יִהְיֶה קֹדֶשׁ בְּנָכְרִי
כְּתִיב וא"כ אַזְהָרַת בְּהֵמָה אָתְיָא ע"כ מִכָּל שׁוֹכֵב עִם בְּהֵמָה וא"כ אֵיכָא בְּזָכָר וּבַבְּהֵמָה
בְּכָל חֲדָא לָאו בִּכְנֵי עַצְמוֹ דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא כִּדְאִיתָא בְּסַנְהֶדְרִין גַּם סְוּגְיָא דְּהָכָא לְאַבָּיֵי קָאֵי
כַּמְבוֹאָר בְּשְׁמַעְתִּין ע"כ נִרְאֶה בִּלְתִּי סָפֵק דט"ס הוּא אֲבָל הַבָּא עַל הַזָּכָר וְהֵבִיא זָכָר עָלָיו
וְכֵן בַּבְּהֵמָה דְּגַבֵּי זָכָר פְּשִׁיטָא שָׁם דְּבֵין לר"א וּבֵין לַאֲבַיֵּי לר"ע אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא א' וא"כ
דְּלָמָא בָּרַיְיתָא ר"ע הִיא וְכֵן בְּהֵמָה פְּשִׁיטָא דְּלַאֲבַיֵּי קַשְׁיָא דְּאִיהוּ אָמַר דְּבֵין לר"י וּבֵין
לר"ע אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא א' אֶלָּא אפי' לר"א הָא אָמַר דלר"ע אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא א' וא"כ דְּלָמָא
בָּרַיְיתָא ר"ע הִיא ומ"ש בְּתוֹסָפוֹת לר"י הַכֹּל ט"ס הוּא ונלע"ד לְיַישֵׁב דְּלָא תִּקְשֵׁי כְּלוּם
דס"ל לְתַלְמוּדָא דְּלֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר בָּזֶה עָשָׂה שְׁתַּיִם דְּאֵין זֶה אֶלָּא א' דְּגַבֵּי זָכָר לר"ע דָּנָפְקָא
תַּרְוַיְיהוּ שׁוֹכֵב וְנִשְׁכָּב מִלֹּא תִּשְׁכַּב אֵינוֹ אֶלָּא חֲדָא גּוּפָא דְּאָסְרָה תּוֹרָה שְׁכִיבַת זָכָר לְגַמְרֵי
לֹא שֶׁתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא שֶׁיִּשְׁכַּב עִמְּךָ וְחִבּוּר זָכָר עִם זָכָר אָסְרָה תּוֹרָה וְאִי עֲבַד תַּרְוַיְיהוּ
הָוֵי כְּמוֹ חֵלֶב וְחֵלֶב אע"ג דְּאִיכָּא כַּמָּה מִינֵי חֵלֶב חֵלֶב הַדַּקִּי' וְחֵלֶב הַכְּלָיוֹת וְאִיכָּא לָמֵ"ד
בִּכְרִיתוּת פ"ק דְּלוֹקֶה עַל כ"א בִּכְנֵי עַצְמוֹ אִם אָכָלָן כא' וְכֵן חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב מ"מ לְעִנְיַן
חַטָּאת אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא א' ה"נ אע"ג דְּמִקְּטִיל אִם עָשָׂה א' מֵהֶן דמ"מ אֵינוֹ אֶלָּא אִיסּוּר א'
שֶׁאָסְרָה תּוֹרָה שְׁכִיבַת זָכָר לֹא דֶּרֶךְ שׁוֹכֵב וְלֹא דֶּרֶךְ נִשְׁכָּב וְכֵן בְּהֵמָה אֵצ"ל לר"ע דְּנָפְקָא
תַּרְוַיְיהוּ מִשְׁכָּבְתְּךָ שֶׁפֵּירוּשׁוֹ שְׁכִיבָתְךָ א"כ אָסְרָה תּוֹרָה שְׁכִיבַת בְּהֵמָה מַה לִּי אַתָּה עָלֶיהָ
אוֹ הִיא עָלֶיךָ דְּחִבּוּר בְּהֵמָה עִם אָדָם אָסְרָה תּוֹרָה וַאֲפִלּ' לר"י נָפְקָא תַּרְוַיְיהוּ מִכָּל שׁוֹכֵב
עִם בְּהֵמָה וְאַפְּקָא לְנִשְׁכָּב בִּלְשׁוֹן שׁוֹכֵב דְּתַרְוַיְיהוּ חֲדָא הִיא וּבְכָלַל שְׁכִיבַת בְּהֵמָה הִיא
וְאֵינוֹ אֶלָּא אִיסּוּרָא וְלֹא שַׁיָּךְ בָּהֶם לוֹמַר עָשָׂה שְׁתַּיִם אֶלָּא הָוֵי כְּמוֹ חֵלֶב וְחָלָב וְלָא דָּמֵי
לְקָצִירָה וּטְחִינָה שכ"א מְלָאכָה אַחֶרֶת הִיא וְהָוֵי שְׁנֵי גּוּפִין משא"כ בִּדְבָרִים אֵלּוּ אֵינוֹ אֶלָּא
שְׁכִיבַת זָכָר אוֹ שְׁכִיבַ' בְּהֵמָה מַה לִּי אַתָּה עִמּוֹ אוֹ עִמָּהּ אוֹ הֵן עִמְּךָ מ"מ שָׁכַב אֵצֶל זָכָר אוֹ
בְּהֵמָה עו' נִרְאֶה דס"ל לְתַלְמוּדָא דְּלֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר משא"כ בִּשְׁאָר מְצוֹת כֵּיוָן דְּלָא מַשְׁמַע
לָהּ אפי' בַּעֲרָיוֹת גּוּפָא כ"א בַּחֲדָא מִלְּתָא דְּהַיְינוּ זָכָר אוֹ בְּהֵמָה וְלֹא בִּשְׁאָר עֲרָיוֹת דְּאֵיךְ
יִתָּכֵן שֶׁיֹּאמַר בִּשְׁאָר מְצוֹת דְּהַיְינוּ עֲרָיוֹת וּבַעֲרָיוֹת גּוּפַיְיהוּ אֵין דִּין זֶה נוֹהֵג כ"א בא' מֵעֲנָפָיו
וְלֹא בְּרֻבּוֹ שֶׁהוּא כְּכֻלּוֹ בְּשִׁלָּמָא בע"ז אוֹ בַּחֲלָבִים וַעֲרָיוֹת כִּדְקָאָמַר תַּלְמוּדָא הָוֵי הַדִּין
בְּכָל לֹא תַעֲשֶׂה דע"ז וּבְכָל אִיסּוּרֵיהּ וְכֵן בְּכָל לֹא תַעֲשֶׂה דְּחֵלֶבִי' וּבְכָל אִיסּוּרָ' דַּעֲרָיוֹת:
וּלְבָאֵר עוֹד יוֹתֵר אוֹמֵר דה"פ דְּבָרַיְיתָ' דִּבְרֵישׁ' מַיְירֵי הָכִי שֶׁהַשְׁבָּת עָשָׂה שְׁתַּיִם כו' משא"כ
בִּשְׁאָר מצו' הֵיכָא דְּהָוֵי כה"ג דשב' שֶׁהִיא מִצְוָה א' וְיֵשׁ בָּהּ כַּמָּה מְלָאכוֹת ה"ה בִּשְׁאָר
מִצְוֹת אִי מַשְׁמַע כה"ג וּכְגוֹן ע"ז שֶׁיֵּשׁ בָּהּ ג"כ הַרְבֵּה עֲבֵירוֹת וְהָכִי אָמְרִינַן בְּסַנְהֶדְרִין
דְּבָעֵי לְאוֹקְמֵי ג"כ קְרָא דְּאַחַת וְהֶבֶל בע"ז שֶׁיֵּשׁ לִדְרוֹשׁ הָתָם נָמֵי אַחַת שֶׁהִיא הֶבֶל וְהֶבֶל
שֶׁהִיא אַחַת בִּזְדוֹן ע"ז וְשִׁגְגַת עֲבוֹדוֹת וְכֵן בְּאָבוֹת וְתוֹלָדוֹת דע"ז עֲנָפִי' וְדִינֵיהֶ הֵם נַעֲשׂוּ
כְּמוֹ בְּשַׁבָּת וְכֵן רֵישׁ פ"ק דִּכְרִיתוּת מוֹקְמִינַן שַׁבָּת וע"ז בִּזְדוֹן מְלָאכוֹת וַעֲבוֹדוֹת שִׁגְגַת
שַׁבָּת וע"ז וא"כ קָאָמַר שַׁפִּיר משא"כ בִּשְׁאָר מִצְוֹת הֵיכָא דְּהָוֵי כה"ג דִּבְשַׁבָּת בַּחֲדָא מִצְוָה
גּוּפָהּ אֵיכָא לְחַלֵּק בְּהַרְבֵּה עֲנָפִים לָא מַחְלְקִינַן משא"כ חֵלֶב וְדָם הֵם שְׁתֵּי מִצְוֹת חֲלוּקוֹת
וְכֵן בְּסֵיפָא קָאָמַר וְחוֹמֶר בִּשְׁאָר מִצְוֹת מִבַּשַּׁבָּת דְּבִשְׁאָר מִצְוֹת הֵיכָא דְּנֶהֱנָה מִן הָאִיסּוּר

חַיָּיב משא"כ בְּשַׁבָּת אפי' אִם נֶהֱנָה מִמְּלָאכָה זוֹ פָּטוּר וְכֵן כָּתְבוּ התו' בְּסַנְהֶדְרִין ד"ה דְּלִשְׁיטַת רַשִׁ"י מַיְירֵי פְּלוּגְתָּ' דְּאַבַּיֵי וְרָבָא אפי' אִי נֶהֱנָה וא"כ בֵּין בְּסֵיפָא וּבֵין בְּרֵישָׁא מַיְירֵי מִכָּל הַמְצָוֹת רֵישָׁא מַיְירֵי דְּבִכְוָלָּן אִם מַשְׁכַּחַת לָהּ כה"ג דְּבְשַׁבָּת פָּטוּר אֶלָּא דְּלִיתָא כה"ג כ"א בע"ז וּבְסֵיפָא חַיָּיב בְּכָל הַמְצוֹת אִם נֶהֱנָה משא"כ בְּשַׁבָּת אֲבָל אִי נוֹקְמָא בְּזָכָר וּבְהֶמָּה לְחוּדָּ' לָא מְתוֹקְמָ' שפי' משא"כ בְּשָׁאָר מִצְוֹת כֵּיוָן דְּגַם שָׁאָר מִצְוֹת כה"ג חַיָּיב בְּרֵישָׁא לְבַד מִזָּכָר וּבְהֶמָּה גַּם לָא הָוֵי דְּוֹמְיָא דְּשַׁבָּת דְּשַׁבָּת מְחַוְלְקֶת בְּדִינֵיהּ עַצְמָן משא"כ בְּשָׁאָר מִצְוֹת הָוֵי שְׁנֵי עֲבֵירוֹת חֲלוּקוֹת: דַּף ע"ד ד"ה מַתְקִיף לַהּ רַב הַמְנוּנָא מִידֵּי קָנוֹן וְתַמְחוּי קָתָנֵי פֵּ"ה דה"נ הָוֵי מָצֵי לְמִפְרְךְ מִידֵּי נָפָה וּכְבָרָה קָתָנֵי וק' לְרַ"י מַאי קָמְשַׁנֵּי ר"ה כו' יֵשׁ לְיַישֵׁב דלר"ה ה"ק בּוֹרֵר וְאוֹכֵל מַשְׁמַע שֶׁאוֹכֵל מַה שֶּׁבּוֹרֵר וא"נ ע"כ בּוֹרֵר הָאוֹכֵל וְגַם לְאַבַּיֵי הָוֵי פִּירוּשׁוֹ דְּבוֹרֵר הָאוֹכֵל כמ"ש לְקַמָּן וא"כ ה"ק בּוֹרֵר בְּרִירָה כְּזוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר בָּהּ וְאוֹכֵל וְלֹא יִבְרוֹר ר"ל בְּרִירָה כְּזוֹ שֶׁאֵין בָּהּ כ"א הַבְּרִירָה לְבַד שֶׁאֵין אֵצֶל הַבְּרִירָה הָאֲכִילָה שֶׁאֵינוֹ בּוֹרֵר מַה שֶּׁיֹּאכַל שֶׁאֵינוֹ בּוֹרֵר כ"א הַפְּסוֹלֶת וא"כ אֵין לוֹמַר בּוֹ בּוֹרֵר וְאוֹכֵל כ"א הַבְּרִירָה לְבַד וְכֵן לְאַבַּיֵי הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ וְלֹא יִבְרוֹר בְּלֹא אוֹכֵל וְאַבַּיֵי מַקְשֵׁי מ"מ דְּלָא קָתָנֵי אוֹכֵל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת שֶׁהַלָּשׁוֹן מ"מ סָתוּם מְאֹד שֶׁאֵין פְּסוֹלֶת נִיכָּר בַּבְּרִירָ' כְּלָל וּאע"ג דְּגַם לְאַבַּיֵי מַיְירֵי בְּאוֹכֵל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת כְּמוֹ שֶׁאֲכְתּוֹב לְקַמָּן אַ"ה מ"מ לְאַבַּיֵי לֹא נָחֲתָא בָּרִירָ' לְפְלוּגֵי בֵּין אוֹכֵל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת לְפְסוֹלֶת מִתּוֹךְ הָאוֹכֵל וא"כ אִיכָּא לְאוֹקְמָא בָּרִירָ' בְּאוֹכֵל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת דַּוְוקָא כִּדְמוֹקְמִינַן בְּכוּלֵי תַּלְמוּדָא וּמִשְׁנָיוֹת וּבָרָיְיתוֹת דְּמַיְירֵי בְּשׁוּם גַּוְונָא כִּדְאָמְרִינַן בְּכָל דֻּכְתֵי הב"ע בְּהָכִי וּבְהָכִי וְלָא פָּרְכִינַן מִידֵּי הָכִי קָתָנֵי אֶלָּא שֶׁזֶּה דֶּרֶךְ הַמִּשְׁנָה וּבָרִירָ' לְמַתָּנָ' מלת' סְתָמָא ואעפ"כ לֹא מַיְירֵי כ"א בְּחַד גַּוְונָ' אֲבָל לְרַב הִמְנוּנָ' דְּהַבָּרִירָ' נָחֲתָא לְפְלוּגֵי בֵּין אמ"פ וּבֵין פמ"א לָא הָוֵי לֵיהּ לְסַתּוֹמֵי מלת' כֵּוְלֵי הַאי כֵּיוָן דְּזֶהוּ עִיקַּר הַחִלּוּק וּבְזֶה מְיֻישָׁב ג"כ מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּקֻשְׁיָא הַשְׁנִיָּה דִּלְקַמָּ' מוֹקֵי לְהָא בְּנָפָה וּכְבָרָה וְלָא פָּרִיךְ מִידֵּי נָפָה וּכְבָרָה קָתָנֵי דְּזֶה לָאו קֻשְׁיָא הִיא דאל"ת הָכִי לְתַקְשֵׁי מֵאַד דה"כ לֹא מָצִינוּ יָדֵינוּ וְרַגְלֵינוּ בְּכוּלֵי תַּלְמוּדָא דְּאֵין לְךָ כָּל דַּף וְדַף דְּלָא מְשַׁנֵּי כָּאן בְּהָכִי וְכָאן בְּהָכִי וא"כ לְעוֹלָם נִפְרוֹךְ מִידֵּי הָכִי קָתָנֵי אֶלָּא ש"מ זֶהוּ דֶּרֶךְ הַתְּנָאִי' לְסָתּוֹם דִּבְרֵיהֶם וְהַתַּלְמוּד מְפָרְשָׁם אֶלָּא הֵיכָא דְּנָחֵת הַתַּנָּא גּוּפָא לְפְלוּגֵי בֵּין מִלְּתָא לְמִלְּתָ' אָז צָרִיךְ לְמָנְקֵט הַחִלּוּק כֵּיוָן דְּאֵיכָא חִלּוּק בְּהָא בָּרִירָ' גּוּפָא לָא ה"ל לְמִסְתַּם דְּאֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁהוּא מְחַלֵּק בֵּין דִּין לְדִין וְלֹא יַזְכִּיר הַחִלּוּק וא"כ פָּרִיךְ דְּגַם חִלּוּק דר"ה הוּא בְּדֶרֶךְ סָתוּם דְּאָנָה מְרֻמָּז בְּמִלַּת בּוֹרֵר וְאוֹכֵל שֶׁהוּא מַה שֶּׁהוּא בּוֹרֵר וּמַיְירֵי בִּבְרִירָה דְּאֵיכָא לְגַבָּהּ אֲכִילָה דְּזֶהוּ פִּי' רָחוֹק דְּאֵיכָא לְפָרוּשֵׁי שֶׁהוּא בּוֹרֵר פְּסוֹלֶת וְאוֹכֵל הָאוֹכֶל אֲבָל לְאוֹקְמְתִּי דְּאַבַּיֵי מְרֻוָּחִים הֵיטֵיב דְּבוֹרֵר וְאוֹכֵל מִיָּד מַשְׁמַע דְּזֶהוּ לְאַלְתַּר: וְהָאֱלֹהִים יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי הִשַּׂגְתִּי הַתֵּירוּץ דִּלְעֵיל מָצָאתִי בְּסֵפֶר מוֹרִי מָהָרָ"ם זַ"ל שֶׁהִקְשָׁה שֶׁמֵּה לְהוּ לתו' לְמִפְרְךְ מֵחֲמַת שפי' רַשִׁ"י דְּהִיא בָּרִירָ' דִּלְעֵיל וְלָמָּה לֹא הִקְשׁוּ סְתָמָא וְתֵירֵץ דְּאִי לָאו הָא בָּרִירָ' דִּלְעֵיל הָיָה אָפְשָׁר לְתָרֵץ דְּדַוְקָא אַבָּרִירָ' דִּלְעֵיל דְּנָחֵית לְפָרוּשֵׁי חִילּוּקֵי הַדִּינִים דְּבַיָּד מֻוָּתָּר וּבְנָפָה וּכְבָרָה חַיָּיב שַׁיָּיךְ לְמִפְרְךְ מִידֵּי נָפָה וּכְבָרָה קָתָנֵי אֲבָל בָּרִירָ' דְּלָא קָתָנֵי כ"א חִיּוּב דְּחַטָּאת לְחוּד אֵין לְהַקְשׁוֹת דְּסְתָם חִיּוּב חַטָּאת הוּא בְּנָפָה וּכְבָרָ' עכ"ל וְזֶהוּ הַחִלּוּק שֶׁכָּתַבְתִּי אֶלָּא שֶׁהֶאֱרַכְתִּי בָּעִנְיָן אֲבָל יֵשׁ לְתִמְהַּ עַל מוֹרִי א"כ גַּם עַתָּה לֹא הִקְשׁוּ התו' דְּהָא ר"א לְקַמָּן דְּמְשַׁנֵּי הָא בְּנָפָה וּכְבָרָ' מִסְתָּמָא ס"ל לְאוֹקְמְתִּי דְּאַבַּיֵי דְּחִלּוּק דְּבָרִיְיתָא הוּא בֵּין לְאַלְתַּר וּבוֹ בַּיּוֹם וּכְמוֹ דְּמַשְׁמַע לְקַמָּן בתו' עַצְמָן בד"ה וְהַתַּנָּאשֶׁהִקְשׁוּ

דְּבָרַיְיתָא לְעֵיל אָסְרָה בּוֹ בַּיּוֹם אֲבָל לְאַלְתַּר כו' מְבֹאָר דר"א אוֹקְמְתִּי דְּאַבַּיֵי ס"ל וּכְמוֹ
שֶׁכָּתַב הוּא עַצְמוֹ זַ"ל לְקַמָּן וּפָשׁוּט הוּא וא"כ לְאוֹקְמְתָּא דְּאַבַּיֵי לָא נחת' בָּרַיְיתָא לְפִלּוּגֵי
בֵּין יָד לְנָפָה וּכְבָרָה וא"כ לֹא הִקְשׁוּ הַתּוֹס' כְּלוּם דְּלְאוֹקְמְתִּי דְּאַבַּיֵי לֹא שַׁיָּיךְ לְמִפְרַךְ מִידֵי
נָפָה וּכְבָרָה קָתָנֵי וכמ"ש וצ"ע ודו"ק: שָׁם ד"ה בּוֹרֵר עֵיֵן בְּבֵיצָה דַּף י"ד ד"ה הַבּוֹרֵר
קִטְנִית שָׁם תֵּירְצוּ קֻוֹשְׁיוֹת אֵלּוּ גַּם אֲנִי כְּוַנְתִּי מִדַּעְתִּי לְתֵירוּץ רִאשׁוֹן הַמְבֹאָר שָׁם וּלְקַמָּן
אַתָּרֵץ עוֹד בע"ה: ד"ה וְהַתַּנָּיָא חַיָּיב כו' פֵּ"ה דְּהַיְינוּ בָּרַיְיתָא דְּלְעֵיל כו' וְקָשֶׁה לר"י כו'
הִנֵּה לעד"נ דְּכֻלֵּי אוֹקְמְתִּי דְּאַבַּיֵי דְּשָׁרֵי לְאַלְתַּר וְאָסַר לִבּוֹ בְּיוֹם הַכֹּל מַיְירֵי בְּאוֹכֶל מִתּוֹךְ
פְּסוֹלֶת דַּוְוקָא וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם זַ"ל פ"ח מהל' שַׁבָּת וכ"כ הָרַב הַמַּגִּיד זַ"ל שָׁם בְּשֵׁם
רֹוב הַמְפָרְשִׁים וְכֵן מַשְׁמַע מִן הַתּוֹס' עַצְמָן וְזַ"ל לְקַמָּן בְּדִבּוּר וְלָא יְדַעְנָא כו' שֶׁכָּתְבוּ דְּהָא
לכ"ע שָׁרִינַן אוֹכֶל מִתּוֹךְ הַפְּסוֹלֶת לְאַלְתַּר הֲרֵי מְבֹאָר דְּהֶיתֵּרָא דְּלְאַלְתַּר אַאוֹכֶל מִתּוֹךְ
פְּסוֹלֶת קָאֵי וְכֵן מַשְׁמַע כֻּלֵּי שְׁמַעְתִּין דְּפָרִיךְ לֵימָא חִזְקִיָּ' אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת אָסוּר
וְלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע דְּהַתָּמִיהַ אַלְאַלְתַּר קָאֵי דְּהוּא אָסוּר סְתָם מַשְׁמַע אפי' לְאַלְתַּר וְכֵן פי'
רַשְׁ"י זַ"ל דְּחִזְקִיָּ' קָאֵי שֶׁהוּא בּוֹרֵר וְאוֹכְלָן מִתּוֹךְ הַקְּלִיפָּה וא"כ נִתְיַישֵׁב הַכֹּל דְּלְעוֹלָם
לְאַלְתַּר שָׁרֵי אפי' בְּנָפָה וּכְבָרָה כֵּיוָן דְּהוּא אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת וְהָתָם בְּבֵיצָ' אַפְּסוֹלֶת מִתּוֹךְ
אוֹכֶל קָאֵי כְּדְאִיתָ' בְּמַתְנִיתִין בְּהֶדְיָ' דב"ש ס"ל דְּבוֹרֵר אוֹכֶל דַּוְוקָא וב"ה אוֹמְרִים בּוֹרֵר
כְּדַרְכּוֹ פי' אֲפִילּוּ פְּסוֹלֶת מִתּוֹךְ אוֹכֶל כְּדְפֵי' רַשְׁ"י לקמ' ס"פ נוֹטֵל דַּף קמ"ב ד"ה בּוֹרֵר
כְּדַרְכּוֹ כו' וע"ז קָאָמַר אֲבָל לֹא בְּנָפָה וּכְבָרָה דְּפְּסוֹלֶת מִתּוֹךְ אוֹכֶל אפי' לְאַלְתַּר בְּשַׁבָּת
חַיָּיב חַטָּאת ובי"ט אָסוּר מִדְּרַבָּנָן אֲבָל אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת שָׁרֵי לְגַמְרֵי לְאַלְתַּר אֶפְשָׁר אפי'
לב"ש דְּלָא קָאָמְרִי בּוֹרֵר בְּיָד דַּוְוקָא אֶלָּא אפי' בְּנָפָה וּכְבָרָה שָׁרֵי כֵּיוָן שֶׁהוּא מִיָּד כְּדְקָאָמַר
בּוֹרֵר אוֹכֶל וְאוֹכֵל וּכְבָר יְיֻשַּׁבְתִּי לְעֵיל בע"ה דְּלָא תִּקְשֵׁי לְאַבָּיֵי מִידֵּי אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת
נֶאֱמַר דְּדַוְקָ' לב"ה קַשְׁיָא כמ"ש לְעֵיל וּבְזֶה מְיֻוָּשָׁב גַּם מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה
דְּאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת מַשְׁמַע פ' תּוֹלִין דְּדָרֵךְ בְּרִירָה בְּכָךְ דְּלְמַסְקָנָא דְּאַבַּיֵי אִין ה"נ דְּאוֹכֶל
מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת הָוֵי דֶּרֶךְ בְּרִירָה וַאֲסוּרָה לִבּוֹ בַּיּוֹם וְלָא שָׁרֵי כ"א לְאַלְתַּר וְרַב הַמְנוּנָא
שֶׁהִתִּיר נִדְחוּ דְּבָרָיו וְכוּלֵּי שְׁמַעְתִּין דְּמַתְמִיהִין לֵימָא קָסָבַר אוֹכֶל אָסוּר הַכֹּל פִּירוּשׁוֹ
בִּלְאַלְתַּר אֶלָּא שֶׁקָּשֶׁה קָצַת מִילְתָ' דְּרַב בֵּיבִי דְּקָאָמַר רַב דִּימִי וְלָא יָדַעְנָא אִי מְשׁוּם דְּקָסָבַר
אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת אָסוּר אִי לְעַיִן יָפָה קָמְכַוְּין מַשְׁמַע אֲבָל אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת מֻתָּר והת'
לָאו לְאַלְתַּר אַיְירֵי כְּדִכְתִבי התו' וְאַפֵּ"ה מְסַפְּקָא לֵיהּ אִי שָׁרֵי אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת אַלְמָא
אֵין דֶּרֶךְ בְּרִירָה בְּכָךְ וּבֶאֱמֶת גַּם דִּבְרֵי התו' זַ"ל צָרִיכִין בֵּיאוּר שֶׁכָּתְבוּ דְּלָא מַיְירֵי לְאַלְתַּר
דלכ"ע שָׁרֵי בְּאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת לְאַלְתַּר מַשְׁמַע דְּאוֹקְמְתִּי דְּאַבַּיֵי אַאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת
קָאֵי כמ"ש לְעֵיל וא"כ מַה תֵּרְצוּ דר"ל לֹא יָדַעְנָא מַה שֶּׁלֹּא בֵּירְרוּ תְּחִלָּה קוֹדֶם שֶׁהֵבִיאָם
מַשְׁמַע דְּזֶהוּ אֵינוֹ לְאַלְתַּר וא"כ תִּקְשֵׁי אִיפְכָא מַאי מְסַפְּקָא לֵיהּ הָא אָמְרִינַן לְעֵיל דלכ"ע
אָסוּר לִבּוֹ בַּיּוֹם אֲפִילּוּ אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת כֵּיוָן דְּאוֹקְמְתִּי דְּאַבַּיֵי אַהָא קָאֵי כמ"ש וְאֶפְשָׁר
לוֹמַר דְּהַתָּנָא לֹא הֶחְלִיטוֹ דְּאַבַּיֵי אַאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת דַּוְוקָא קָאֵי אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ דַּאֲפִי' אִי
נוֹקְמֵיהּ לְאַבַּיֵי בְּאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת מוּכָח לְפָחוֹת דִּלְאַלְתַּ' שָׁרֵי אמ"פ וכ"ש אִי אַבַּיֵי מַיְירֵי
בפמ"א מכ"ש קְשָׁרֵי דַּאֲפִי' פמ"א שָׁרֵי אמ"פ מִיבַּעְיָא אֲבָל אִי מַיְירֵי בְּלֹא לְאַלְתַּר י"ל
דְּאַבַּיֵי אפמ"א קָאֵי אוֹ רַב בֵּיבִי עַצְמוֹ מְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָ' הָכִי אע"ג דְּאַבַּיֵי קָאֵי אַאוֹכֶל מִתּוֹךְ
פְּסוֹלֶת אֲבָל אמ"פ י"ל דס"ל לְרַב בֵּיבִי דְּשָׁרֵי אֲפִילּוּ בְּלֹא לְאַלְתַּר כָּךְ יֵשׁ לְיַישֵׁב דִּבְרֵי
התו' אֲבָל לְדִידִי קַשְׁיָא דמ"מ מַשְׁמַע דְּאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת אֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי לְרַב בֵּיבִי אֲפִילּוּ

בְּלֹא לְאַלְתַּר אלמ' אֵין דָּרְךְ בְּרִירָה בְּכָךְ וְקַשְׁיָא מפ' תּוֹלִין ואע"פ שֶׁאֵין הַקֻּוּשְׁיָא גְּדוֹלָה כ"כ די"ל דְּמַאן לֵימָא לָן דר' זֵירָא בפ' תּוֹלִין כְּרַב בֵּיבִי ס"ל דִּלְמָא כְּאַבַּיֵי וּמְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא באמ"פ וְאַפְּ"ה אָסוּר לִבּוֹ בְּיוֹם אֶלָּא דְּלָא צְרִיכְנָ' לה' מִלְּתָא וא"ש הַכֹּל עַל נָכוֹן בְּלֹא שׁוּם קֻשְׁיָא דְּהָא לְרַב אַשִׁי מוֹקְמִינַן בָּרַיְיתָ' בְּנָפָה וּכְבָרָה וּבְהָא אָסוּר לִבּוֹ בַּיּוֹם אפי' אמ"פ אֲבָל בַּיָּד אֵין בּוֹ חִיּוּב חַטָּאת אפי' לִבּוֹ בְּיוֹם וְאֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי לְגַמְרֵי וא"כ ר' זֵירָא פָּרֵק תּוֹלִין קָאֵי אַסְתָּם בּוֹרֵר שֶׁהוּא בְּנָפָה וּכְבָרָה וְהָתָם חַיָּיב חַטָּאת אפי' בְּאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת לִבּוֹ בְּיוֹם אֲבָל רַב דִּימִי בְּבוֹרֵר בְּיָד מַיְירֵי וּבְהָא מְסַפְּקָא לֵיהּ אִי אָסוּר לִבּוֹ בְּיוֹם אמ"פ אוֹ לֹא אֲבָל פְּסוֹלֶת מִתּוֹךְ אוֹכֶל לְעוֹלָם אָסוּר אפי' בְּיָד וכ"כ הָרֹא"שׁ ז"י דְּלָא שָׁרֵי לְאַלְתַּר כ"א בְּאוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת וְלָא אִיפְּכָא וְכֵן.

יֵשׁ לְיַישֵׁב קֻוּשְׁיָא הַשְּׁנִיָּה: ע"ב ד"ה חָבִיתָ' וְתַנּוּר' וְחַלֹּת' פי' רָשִׁ"י דְּמִשּׁוּם בּוֹנֶה לָא מְחַיֵּיב כו' הִנֵּה כְּבָר הֶאֱרִיךְ הָרַמְבַּ"ן ז"ל בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת פ' הַבּוֹנֶה לְהוֹכִיחַ דְּרַב ס"ל יֵשׁ בְּנָיָן בְּכֵלִים אֲבָל שְׁאָר אָמוֹרָאֵי לָא ס"ל הָכִי וְכָתַב דַּאֲפִי' שְׁמוּאֵל דְּפְלִיג עִם רַב גַּבֵּי עֲיֵיל שַׁוְפְתָּ' כו' פָּרֵק הַבּוֹנֶה מ"מ מוֹדֶה לְרַב דְּיֵשׁ בְּנָיָן בְּכֵלִים וְלָא פְּלִיג.

עֲלֵיהּ בְּשׁוֹפֵת' וְכָתַב דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּרַב וּשְׁמוּאֵל דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ סוֹף פ' כִּירָה דְּהַמְחַזֵּיר מִטָּה שֶׁל טַרְסִיי' בְּשַׁבָּת חַיָּיב חַטָּאת ע"כ תּוֹרֶף כַּוָּנָתוֹ וְלֹא הֶאֱרַכְתִּי לְהָבִיא דְּבָרָיו אֵלּוּ כ"א לְתָרֵץ דִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל: דנלע"ד דְּגַם רַשִׁ"י ז"ל ס"ל כְּוָותֵיהּ בחד' אֲבָל פְּלִיג עֲלֵיהּ.

בְּהָא דְּכָתַב דְּגַם שְׁמוּאֵל מוֹדֶה לְרַב בְּהָא וְרַשִׁ"י ז"ל לָא ס"ל הָכִי דְּהָא כָּתַב בְּהֶדְיָא בְּכִירָה דְּמִיטָּה שֶׁל טַרְסִיי' חַיָּיב מִטַּעַם מַכָּה בְּפַטִּישׁ וְלֹא מִשּׁוּם בּוֹנֶה דְּאֵין בְּנָיָן בְּכֵלִים ונ"ל דְּמִשּׁוּם שְׁמוּאֵל כָּתַב כֵּן דְּרַשִׁ"י ס"ל דִּשְׁמוּאֵל דְּלִקַּמָּ' פְּלִיג עִם רַב וס"ל דְּאֵין בְּנָיָן בְּכֵלִים וְלָכֵן כָּתַב רַשִׁ"י דְּהַטַּעַם גַּבֵּי מִטָּה שֶׁל טַרְסִיי' הוּא מִשּׁוּם מַכָּה בְּפַטִּישׁ אֶלָּא דְּקַשְׁיָא לִי לִקַּמָּן פ' הַבּוֹנֶה דְּעָבִיד צְרִיכוּתָ' בִּפְלוּגְתָּ' דְּרַב וּשְׁמוּאֵל וְקָאָמַ' דְּאִי אַפְּלִיגוּ בְּעוֹשֶׂ' נָקֵב בְּלוּל שֶׁל תַּרְנְגוֹלִין הֵ"א בְּהָא קָאָמַר רַב מִשּׁוּם בּוֹנֶה מִשּׁוּם דְּדָמֵי לְבִנְיָן דְּעָבְדִין לְאַוִּירָא אֲבָל שַׁוְפְתָּ' בְּקוֹפִינָא דְּאֵין דֶּרֶךְ בִּנְיָן בְּכָךְ אימ' מוֹדֶה לֵיהּ לִשְׁמוּאֵל צְרִיכָ' וְאִי פְּלוּגְתָּ' דְּרַב וּשְׁמוּאֵל מִשּׁוּם בִּנְיָן בְּכֵלִים הל"ל דקמ"ל דְּיֵשׁ בִּנְיָן בְּכֵלִים דְּזֶה עִיקַּר פְּלֻוגְתַּיְיהוּ וְיוֹתֵר נָרְאֶה לוֹמַר דְּגַבֵּי מִטָּה שֶׁל טַרְסִיי' שֶׁהוּא שֶׁל פָּרָקִי' בְּהָא ס"ל לְרַשִׁ"י דלכ"ע אֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים אֲבָל בְּבִנְיָן גָּמוּר בְּהָא ס"ל לְרַב וּשְׁמוּאֵל דְּיֵשׁ בִּנְיָן בְּכֵלִים אֶלָּא דְּקָמַפְלְגִי בַּשּׁוֹפֵת' דְּקוֹפִינָ' דְּאֵין דֶּרֶךְ בִּנְיָן בְּכָךְ אִי חַיָּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה וְטַעְמָא דִּשְׁמוּאֵל מִשּׁוּם דְּאֵין דֶּרֶךְ בִּנְיָן בְּכָךְ ואע"פ שֶׁיֵּשׁ בִּנְיָן גָּמוּר בְּכֵלִי' כמ"ש מ"מ בְּהָא לֹא מְחַיֵּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה וְלָכֵן עָבִיד צְרִיכוּתָ' בְּהָא מלת' כֵּיוָן דְּעִיקַּר פְּלֻוגְתַּיְיהוּ בְּהָכִי אֲבָל רָבָא ס"ל דַּאֲפִי' בְּבִנְיָן גָּמוּר אֵין בִּנְיָן בְּכֵלִי' וְטַעְמֵיהּ דְּרַשִׁ"י נ"ל דס"ל דִּבְשֶׁל פָּרָקִי' לֹא מָצִינוּ מַחֲלוֹקֶת ע"ז בַּתַּלְמוּד דְּהָא פ' י"ט דַּף כ"ג מוֹקְמִינַן לְהָא דְּאֵין זוֹקְפִין הַמְּנוֹרָה בי"ט בִּמְנוֹרָה שֶׁל חֲוָלְיוֹת וּפְלִיגִי ב"ש וב"ה וְסָבְרִי ב"ה דְּאֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים א"כ לֵיכָּא לְמֵימַר דס"ל לְרַב דְּיֵשׁ בִּנְיָן דְּלָא כב"ה אֲבָל בְּבִנְיָן גָּמוּר ס"ל דְּיֵשׁ בִּנְיָן אֲבָל רב' ע"כ לָא ס"ל הָכִי דְּסֵוְגֵ' דְּתַלְמוּדָ' מַשְׁמַע דְּאֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים כְּלָל חֲדָא מִמְּנַפֵּחַ בְּכֵלִי, זְכוּכִית דִּלְקַמָּן כמ"ש התו' דְּמַיְיתֵי לָהּ תַּלְמוּדָ' גַּבֵּי הִלְכָתָ' פְּסִיקְתָ' מַשְׁמַע דְּהִלְכְתָ' הָכִי.

וְעוֹד מפ"ג דְּעֵירוּבִין דַּף ל"ה דְּרַבָּה ור"י דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ הת' דְּאֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים בְּסַנְדָּל שֶׁל עֵץ וְהָתָם בִּנְיָן גָּמוּר הוּא וְלֹא ס"ל לְרַשִׁ"י דְּמַיְירֵי בְּמַנְעוּל וּקְטִיר בְּמִתְנָא דְּאַבַּיֵי ורב'

הוּא דְּמוֹקְמִי בַּסּוֹף שְׁמַעְתָּתָא בָּתַר הָכִי מַשְׁמַע דִּלְרַבָּה ור' יוֹסֵף לָא הָוֵי הָכִי כְּמוֹ שֶׁהִרְגִּישׁוּ בְּכָל זֶה התו' דִּלְקַמָּן פ' הַבּוֹנֶה וְתֵרְצוּ לְשִׁיטָתָם וְרַשִׁ"י לָא ס"ל הָכִי דְּבֶאֱמֶת פשט' דִּשְׁמַעְתִּ' לָא מַשְׁמַע הָכִי מִדְּקָאָמַר בְּשִׁינּוּיָ' דְּאַבַּיֵי ורב' הכ' בְּמַנְעוּל וּקְטִיר בְּמִיתְנָ' עָסְקִינַן מַשְׁמַע דִּלְרַבָּה ור"י לָא הָוֵי הָכִי דאל"כ כִּי פָּרִיךְ וְאֶלָּא מַתְנִי' בְּמַאי מוֹקֵי לָהּ הל"ל הב"ע כְּגוֹן דְּבָעֵי סַכִּינָ' לְמִפְסָקֵי' כֵּינָן דְּגַם לְרַבָּה ור"י מַיְירֵי בְּמַנְעוּל וּקְטִיר כו' וּמַשְׁמַע הָתָם דְּגַם אַבַּיֵי ורב' מוֹדוֹ לְרַבָּה ור"י דְּאֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים דְּלָא פָּרִיךְ אַבַּיֵי אַרַבָּה כ"א אַמַּאי דְּמוּקֵי רַבָּה דר"א סְבַר דְּסַנְדָּל שֶׁל עֵץ אֹהֶל הוּא אֲבָל בְּהָא דְּקָאָמַר רַבָּה דְּלָמָּ"ד כְּלִי הוּא אֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים לָא פָּרִיךְ אַבַּיֵי מִידִי וְאִם אית' לָא הָוֵי שְׁתִיק אַבַּיֵי לְמִפְרַךְ גַּם אה' לוֹמַר וְהָא ק"לִדְיֵשׁ בִּנְיָן בְּכֵלִים בִּבְנָיָן גָּמוּר ש"מ דְּגַם אַבַּיֵי ורב' מוֹדוֹ בְּהָא וא"כ אַבַּיֵי דְּשַׁמַעְתִּין גַּבֵּי חלת' ע"כ אֵין טַעְמוֹ מִשּׁוּם בּוֹנֶה עַל כֵּן פי' רַשִׁ"י דְּמִשּׁוּם בּוֹנֶה לֵיכָּא הכ': דַּף ע"ה ד"ה מִתְעַסֵּק הוּא כו' הַאי מִתְעַסֵּק לָאו דַּוְוקָ' כו' הִנֵּה מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל לֹא מַשְׁמַע כֵּן דְּהוּא פי' הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּלָא הָוֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וְאִי ס"ל דְּמִתְעַסֵּק פי' דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין לָא הָוֵי הַטַּעַם לר"ש מִשּׁוּם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת כמ"ש התו' וְכֵן כָּתַבְתִּי פ' כִּירָה ע"כ נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּהַאי דְּאָמְרִינַן דְּמִתְעַסֵּק בַּחֲבוּרָה חַיָּיב לר"ש הַיְינוּ אַלִּיבָּ' דְּשָׁמוּאֵל דס"ל מִתְעַסֵּק דְּאִיסּוּרָ' בְּשַׁבָּת פָּטוּר וְקַשְׁיָ'.

אַלִּיבָּ' מִתִּינוֹקוֹת וּמִשּׁוּם הָכִי צָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין חֲבוּרָה לִשְׁאָר מְלָאכוֹת אֲבָל לְרָבָא ס"ל דְּמִתְעַסֵּק בְּמִין א' חַיָּיב כמ"ש לְעֵיל וא"כ מִתִּינוֹקוֹת לָא קַשְׁיָא וְלָא מִידֵי דהת' הַכֹּל מִין אֶחָד וּמְלָאכָה א' וּמִזֶּה ג"כ רָאָיָה קָצָת למ"ש לְעֵיל לְדִבְרֵי רַשִׁ"י דְּאַבַּיֵי וְרָבָא לָא ס"ל דְּשָׁמוּאֵל מִדְּפָרִיךְ רָבָא בִּכְרִיתוּת לר"נ אַדִּבְרֵי שְׁמוּאֵל מַשְׁמַע דרב' עַצְמוֹ לָא ס"ל הָכִי וכ"ת מ"מ הָלֹא דְּבָרֵי ר"נ דְּאָמַר דְּמִתְעַסֵּק בַּחֲבוּרָה לר"ש חַיָּיב מֻוְכָּרְחִין הֵן כֵּינָן דר"ש לָא בָּעֵי גַּבֵּי חֲבוּרָה מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת דְּהָא חַיָּיב בָּהּ מִקַּלְקֵל א"כ גַּם מִתְעַסֵּק חַיָּיב וכמ"ש התו' זַ"ל י"ל דְּמִתְעַסֵּק דְּפָטוּר לֹא מִטַּעַם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת כ"א מִקְּרָא דְּבָּה פָּרַט לְמִתְעַסֵּק כמ"ש לְעֵיל דַּף ע"ג ואע"ג דקר' דְּבָּה לְמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָ' אָתֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל ה"נ מִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא דְּלֹא נִתְכַּוְּנִין כ"א לְפִצּוֹעַ שֶׁהוּא הֶיתֵּרָא לְרַבָּנָן וְעָלְתָה בְּיָדוֹ שֶׁהִמִּיתָה וַאֲפִילּוּ לר"י דס"ל דִּפְצִיעָה בִּכְלַל דִּישָׁה וא"כ נִתְכַּוְּנִין לְאִיסּוּר כְּבָר כָּתַבְתִּי לְעֵיל דְּנִתְכַּוְּנִין לְמְלָאכָה זוֹ וְעָלָה בְּיָדוֹ מְלָאכָה אַחֶרֶת הָוֵי כְּמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָ' כמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא בִּכְרִיתוּת ס"פ סָפֵק אָכַל ד"ה וְתָמֵהַּ אֲנִי וּמְבוֹאָר שָׁם דְּרַשִׁ"י ס"ל דכה"ג מִתְעַסֵּק הוּא: וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ לִיתֵּן טַעַם לָמָּה לֹא הָוֵי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוְּנִין כֵּינָן שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוְּנִין לִמְלָאכָה אַחֶרֶת כְּלָל וְכֵן לְעֵיל דְּנִתְכַּוְּנִין לְהַגְבִּיהַּ אֶת הַתָּלוּשׁ וְחָתַךְ אֶת הַמְחֻבָּר דְּקָרֵי לֵיהּ מִתְעַסֵּק וְלָמָּה לָא הָוֵי דָּבָר שא"מ דְּהָא לֹא נִתְכַּוְּנִין לַחֲתִיכָה כְּלָל וְגַם לְדִבְרֵי התו' שפי' כָּאן מְשׁוּם דשא"מ יֵשׁ לְדַקְדֵּק מַאי אִיכָּא בֵּין מִתְעַסֵּק דְּהָכָא לְנִתְכַּוְּנִין לְהַגְבִּיהַּ כו' דְּהָא הָתָם הָוֵי מַמָּשׁ כְּמוֹ הָכָא דְּלֹא נִתְכַּוְּנִין לִמְלָאכָה כְּלָל ה"נ הָתָם לֹא נִתְכַּוְּנִין לַחֲתִיכָה כְּלָל וא"כ בִּכְרִיתוּת דְּאָמְרִינַן לְאַבַּיֵי פָּטוּר בְּנִתְכַּוְּנִין לְהַגְבִּיהַּ כו' מַאֲשֶׁר חָטָא בָּהּ תְּיפּוֹק לֵיהּ מְשׁוּם דש"מ ודשא"מ כָּתְבוּ התו' לְעֵיל פ' כִּירָה דַּאֲפִי' לר"י גַּבֵּי שַׁבָּת שָׁרֵי דשא"מ דְּלָא הָוֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וְלֹא אָסַר ר"י דשא"מ כ"א בְּשְׁאָר אִיסּוּרִין א"כ בָּהּ לָמָּה לִי תְּיפּוֹק לִי' דְּלָא הָוֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת כֵּינָן שֶׁהוּא דשא"מ דְּאֵין לוֹמַר דס"ל לתו' דְּלָא הָוֵי דשא"מ אֶלָּא בְּמִלְתָ' דְּלֹא אִיכְפַּת לֵיהּ אִי מִיתְרַמֵּי וכ"ש אִם הוּא מַקְפִּיד אִי מִתָּרְמִי דִּבְדָבָרִי' אֵלּוּ לָא הָוֵי מל"מ אֲבָל אִי נִיחָא לֵיהּ אִי מִתָּרְמִי ס"ד דְּחַיָּיב דְּזֶה הָוֵי מל"מ כֵּינָן דְּנִיחָ' לֵיהּ קמ"ל אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ דְּאַפִּ"ה מִקְּרֵי

מִתְעַסֵּק וּפָטוּר דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא פִּי' הַתּוֹסָ' לְקַמָּן ד"ה טְפֵי נִיחּ דְּהָא דְּמוֹדֶה ר"ש בִּפְסִיק
רֵישֵׁיהּ הַיְינוּ בְּמִלְתָ' דְּנִיחָ' לֵיהּ אִי מִתָּרְמִי מַשְׁמַע מִדְּקָאָמַר מוֹדֶה ר"ש בִּפְסִיק רֵישֵׁיהּ מִכְּלָל
דר"י בַּר פְּלֵוְגְתֵּיהּ אפי' בְּלֹא פ"ר מְחַיֵּיב וְאִי ס"ד דְּמִקָּרָ' דְּבָה אִמְעִיט אפי' כה"ג אַמַּאי
מְחַיֵּיב ר"י דְּהָא דְּרָשָׁה דְּבָה לר"י קָרֵי כמ"ש לְעֵיל ואע"ג דְּמַאי דְּמְחַיֵּיב ר"י הַיְינוּ בְּכָל
הַתּוֹרָה וְלֹא גַּבֵּי שַׁבָּת מ"מ קָרָא דְּבָה נָמֵי לָאו אַשַּׁבָּת לְחוּד קָאֵי כ"א אָכַל הַתּוֹרָה נָמֵי
כְּדְאִיתָ' הָתָם נִיחָה בַּעַל אֲחוֹתוֹ בָּעַל כו' הֲרֵי הוּא אוֹמֵר אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ כו' הֲרֵי דְּקָאֵי אָכַל
הַתּוֹרָה וּפָשׁוּט הוּא: וְיֵשׁ לְיַישֵׁב דר"י בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין מֵיסָר קָאָסַר אֲבָל לֹא מְחַיֵּיב
כמ"ש בפ' כִּירָה וא"כ אָתֵי קָרֵי דְּבָה לִפְטוּרֵי דס"ד לְחִיּוּבֵיהּ ג"כ כֵּינָן דְּנִיחָא לֵיהּ ואע"ג
דְּמוֹדֶה ר"ש דפ"ר קָאֵי אַחִיּוּב ג"כ כִּדְאִיתָ' בִּשְׁמַעְתִּין מ"מ י"ל דה"פ דר"י ס"ל דָּבָר דְּלָא
פ"ר אָסוּר וְאֵינוֹ חַיָּיב ובפ"ר מְחַיֵּיב ג"כ וְקָאָמַר דאע"ג דר"ש פְּלִיג עֲלֵיהּ בְּדָבָר דְּלָא פ"ר
וס"ל דְּשָׁרֵי אֲבָל בפ"ר לָא פְּלִיג וּמְחַיֵּיב ג"כ וא"כ דְּבְרֵי הַתּוֹסָ' יֵשׁ לְיַישֵׁב אֲבָל רַשֵׁ"י דס"ל
דְּגַם בִּשְׁמַעְתִּין הָוֵי מִתְעַסֵּק אע"ג דְּמַקְפִּיד אִי מִתָּרְמִי ליכ' לְשַׁנּוּיֵי הָכִי דקר' דְּבָה לָא
אִיצְטְרִיךְ כְּלָל לְהָכִי כֵּינָן דְּמַקְפִּיד אִי מִתָּרְמִי לָא הָוֵי מל"מ וְהָוֵי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין וי"ל
דִּלְרַשֵׁ"י קָרָא דְּבָה אָתֵי אפי' אִי הָוָה פְּסִיק רֵישֵׁ' דכה"ג לָא מַקְרֵי דָּבָר שא"מ דפ"ר הָוֵי
כְּמִתְכַּוֵּין דְּהָא חַיָּיבִין עָלֶיהָ לכ"ע וקמ"ל דְּאַפִּ"ה פָּטוּר דְּהָוֵי מִתְעַסֵּק לְגַבֵּי הַמְּלָאכָה כֵּינָן
דְּמַקְפִּיד אִי מִתָּרְמִי וּבְהָכִי מַיְירֵי לְעֵיל הָא דְּנִתְכַּוֵּין לְהַגְבִּיהַּ כו' כְּגוֹן דְּמַקְפִּיד אִי מִתָּרְמִי
לֵיהּ מְחֻוָּבָר וְהָוֵי פ"ר וס"ד לְחִיּוּבֵי' כֵּינָן דְּהָוֵי פ"ר וְהָוֵי כְּמִתְכַּוֵּין קמ"ל דְּהָוֵי מִתְעַסֵּק
וּפָטוּר כֵּינָן דְּמַקְפִּיד עָלֶיהָ וּלְהָכִי קָרֵי לָהּ בִּשְׁמַעְתִּין מִתְעַסֵּק וְלֹא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין מִשּׁוּם
דְּהָוֵי פ"ר וס"ל לְרַשֵׁ"י דְּגַם ר"י לֹא מְחַיֵּיב בפ"ר אֶלָּא בְּדָבָר דְּנִיחָא לֵיהּ אִי מִתְרַמֵּי אוֹ
דְּלֹא אִיכְפַּת לֵיהּ אֲבָל אִי אִיכְפַּת לֵיהּ הָוֵי מִתְעַסֵּק בְּעָלְמָא וּפָטוּר מקר' דְּבָה דְּקָאֵי לר"י
ואע"ג דְּמִדְּבְרֵי הַתּוֹסָ' לעי' ד"ה וּלְחַיֵּיב נָמֵי מַשְׁמַע דלר"י אפי' אִכְפַּת לֵיהּ חַיָּיב בפ"ר
מִדְּאִיצְטְרִיכוּ הַתּוֹסָ' לְפָרֵשׁ דְּלְמַסְקָנָא א"ש גַּם לר"י דְּהָוֵי קִלְקוּל וּמַאי קשי' לְהוּ הָא
כְּפְשָׁטֵי' א"ש לר"י דְּגַם ר"י לָא מְחַיֵּיב בפ"ר כ"א בְּלֹא אִיכְפַּת אֲבָל בְּאִיכְפַּת פָּטוּר אֶלָּא
ע"כ ס"ל דר"י מְחַיֵּיב בְּכָל מ"מ לְשִׁיטַת רַשֵׁ"י לָא הָוֵי הָכִי אֶלָּא ס"ל לְתַלְמוּדָ' דְּבָדָבָר
דְּאִכְפַּת לֵיהּ מוֹדֶה ר"י ג"כ דְּפָטוּר וא"כ אָתֵי שְׁמַעְתִּין גַּם לר"י דְּאַשִּׁי כְּגוֹן שֶׁנִּתְכַּוֵּין לְכַבּוֹת
דְּאָמְרִינַן ס"פ סָפֵק אָכַל גַּבֵּי הַחוֹתָה גֶּחָלִי' דְּמוֹקֵי לָהּ רַב אַשִּׁי כְּגוֹן שֶׁנִּתְכַּוֵּין לְכַבּוֹת
וְהַוְבָּעֲרוּ הַמַּחְתּוֹנוֹת מֵאֵילֵיהֶן דְּפְלִיגִי בָּהּ ר"י ור"ש דלר"י חַיָּיב ולר"ש פָּטוּר וְהָתָם ע"כ
פ"ר הוּא מְדְּמְחַיֵּיב ר"י דְּבָלָא פ"ר אֵינוֹ חַיָּיב כ"א אָסוּר גַּם לר"י כמ"ש לְעֵיל וְאַפִּ"ה
פְּטַר וצ"ל דְּמַיְירֵי הָתָם דְּלֹא אִכְפַּת אִם הֶוְבְּעֲרוּ הַמַּחְתּוֹנוֹת אע"ג דְּמִתְכַּוֵּין לְכַבּוֹת מ"מ
בַּמַּחְתּוֹנוֹת לֹא אִכְפַּת לֵיהּ דְּאִי אִכְפַּת לֵיהּ לָא הָוֵי מְחַיֵּיב ר"י ואע"ג דפ' כִּירָה לָא מַשְׁמַע
קָצַת מִדְּבְרֵי התו' כֵּן ע"ש כְּבָר כָּתַבְתִּי דְּלִשִׁיטַת רַשֵׁ"י לָא הָוֵי הָכִי: ועי"ל לְשִׁיטַת רַשֵׁ"י
דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין מִתְעַסֵּק לְאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין דְּמִתְעַסֵּק הָוֵי הֵיכִ' דְּנִתְכַּוֵּין לד"א אוֹ לְהַגְבִּיהַּ תָּלוּשׁ
אוֹ לַחְתּוֹךְ וְלֹא עָשָׂאָה וְעָשָׂה מְלָאכָה אַחֶרֶת דְּכֵן כָּתַב רַשֵׁ"י בכמ' דְּזוּכְתֵי ס"פ סָפֵק אָכַל
וא"כ דָּבָר זֶה יֵשׁ סְבָרָא לְחַיֵּיב יוֹתֵר מִדָּבֵר שא"מ דְּהָתָם אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁנִּתְכַּוֵּין עָשָׂה וְנַעֲשָׂה
מְלָאכָה אַחֶרֶת עִמָּהּ מִמֵּילָא ע"י אוֹתָהּ הַמְּלָאכָה שֶׁהוּא מְכַוָּין בָּהּ וְעִיקַּר עֲשִׂיָּתוֹ הָיא
הַמְּלָאכָה שֶׁנִּתְכַּוֵּין בָּהּ אֲבָל מִתְעַסֵּק אֵינוֹ עוֹשֶׂה כ"א מְלָאכָה אַחֶרֶת וס"ד כֵּינָן שהו' עוֹשֶׂה
מְלָאכָה זוֹ לְבַדָּהּ הָוֵי מְלָאכֶת מַחֲשֶׁבֶת שֶׁהָרֵי הוּא מְחַשֵּׁב לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה זוֹ אֶלָּא שֶׁהוּא
טוֹעֶה וְסָבוּר שֶׁהִיא הָרִאשׁוֹנָה וְזֶהוּ לִישָׁנָא דר"א בִּכְרִיתוּת דְּאָמַר כְּגוֹן דְּנִתְכַּוֵּין לְכַבּוֹת

וְהַוְבָּעָרוּ הַתַּחְתּוֹנוֹת מַאֵילֵיהֶן דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין כֵּיוָן שְׁכִיבָה כְּמוֹ שֶׁנִּתְכַּוֵּין אֶלָּא שֶׁהַוְבָּעָרוּ הַתַּחְתּוֹנוֹת עִמָּהֶן מֵאֵילֵיהֶן דְּזֶהוּ לֵישָׁנָ' דְּמֵאֵילֵיהֶן אֲבָל מִתְעַסֵּק לֹא נַעֲשֵׂית מֵאֵילֵיהֶן אֶלָּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ מַמָּשׁ וא"כ בְּשִׁמַּעְתִּין דְּהוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה כ"א מְלָאכָה אַחֶרֶת דְּהָא נִתְכַּוֵּין לִכְפִצִיעָה בְּעָלְמָא שֶׁתִּתְחֵיֶה וְלֹא פָּצַע כ"א הֵמִית הָוֵי מִתְעַסֵּק כְּמוֹ בְּמִתְכַּוֵּין לְהַגְבִּיהַּ כו' וְנִרְאֶה שֶׁהוּא תֵּירוּץ נָכוֹן לַמַּעְיָן בְּכָל דֻּכְתֵי דְּאָמְרִינַן מִלְּתָא דְּמִתְעַסֵּק וא"ג דְּרַשִׁ"י כָּתַב בְּמִתְעַסֵּק דְּשִׁמַּעְתִּין פָּטוּר מִשּׁוּם מל"מ וַאֲנִי כָּתַבְתִּי דְּמִטַּעַם דִּבָּה מִפְּטַר י"ל דְּרַשִׁ"י לָא נָקַט כ"א לְשׁוֹן הַפָּשׁוּט גַּבֵּי מִתְעַסֵּק דְּהוּא לִישָׁנָא דְּשְׁמוּאֵל שֶׁמֵּבִיא הַתַּלְמוּד בְּכַמָּה דֻּכְתֵי בְּסַנְהֶדְרִין וּבִכְרִיתוּת וְאֵינוֹ כ"א כְּמוֹ רָאָיָה בְּעָלְמָא דְּמִתְעַסֵּק פָּטוּר וְהֵבִיא רְאָיָה הַפְּשׁוּטָה וּבֶאֱמֶת בְּכָל מָקוֹם פָּטוּר מִטַּעַם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אֶלָּא דְּבַחֲבוּרָה צָרִיךְ קְרָא דִּבָּה וְהַיְינוּ טַעְמָא נָמֵי דְּמַיְיתֵי בִּכְרִיתוּת מִלְּתָא דְּשְׁמוּאֵל אע"ג דר"א וְאַבָּיֵי וְרָבָא לָא ס"ל דְּשְׁמוּאֵל כמ"ש לְעֵיל אֶלָּא מִשּׁוּם דְּשְׁמוּאֵל קָאָמַר בְּהֶדְיָ' דְּמִתְעַסֵּק פָּטוּר וְאַבָּיֵי וְרָבָא פָּטְרֵי נָמֵי וְלָא מִטַּעְמֵי' כמ"ש רַשִׁ"י שָׁם בְּהֶדְיָ' וְהֵבֵאתִי דְּבָרָיו לְעֵיל וה"נ י"ל הָכִי לְרַשִׁ"י וְתֵדַע דאל"כ דִּבְרֵי רַשִׁ"י סוֹתְרִין זא"ז דבס"פ סָפֵק אָכַל כָּתַב בְּהֶדְיָ' ד"ה וְתָמַהּ דְּמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא פָּטוּר מִטַּעַם בָּם וְהָכָא פי' מְשׁוּם מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת וְהָא ה"נ מִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא הוּא כמ"ש לְעֵיל וְאֵין לוֹמַר דְּהָכָא לר"שקָאָמַר וְהָתָם לר"י.

דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא גַּם ר"ש מוֹדֶה הָתָם דִּבָּה לר"א פֶּרֶט לְמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא אָתֵי כֵּינָן דר"א לֵית לֵיהּ דְּשְׁמוּאֵל א"כ מִתְעַסֵּק דְּאִיסּוּרָא בְּמִין א' חַיָּיב וּקְרָא לְמִתְעַסֵּק דְּהֶיתֵּרָא אָתֵי וְגַם לְעֵיל פי' רַשִׁ"י בְּנִתְכַּוֵּין לְהַגְבִּיהַּ דְּפָטוּר מִטַּעַם בָּהּ אֶלָּא ע"כ כִּדְכָתַבְתִּי וְדוּק: שָׁם ד"ה טָפֵי נִיחָא לֵיהּ כו' וְרַשִׁ"י פי' דְּהָא דְּמוֹדֶה ר"ש הַיְינוּ דְּלֹא אִיכְפַּת לֵיהּ וְלֵיתָא דְּהָא מְזָרֵד זָרְדִין כו' תְּחִילָּה אֹומַר דנלע"ד לְהָבִיא רְאָיָה לְדִבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל מֵהָא דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן ס"פ שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים ופ"ק דִּכְתֻבּוֹת בְּהָא מְסַוְּכָרָא דָּנָזַיְתָא דְּאָסוּר לְהַדּוֹקָהּ בְּיוֹמָא טָבָא דִּבְהָהִיא אפי' ר"ש מוֹדֶה דִּפְסִיק רֵישֵׁיהּ הוּא וְהָתָם לָא נִיחָא לֵיהּ דְּתִסְחוֹט כֵּינָן שֶׁהַנִּסְחָט אָזֵיל לְאִיבּוּד וכמ"ש ר"ת ז"ל בפ"ק דִּכְתֻבּוֹת דַּף ו' ד"ה הָנֵי מְסַוְּכָרָא כו' וְאַפֵּ"ה מְשַׁנֵּי דְּמוֹדֶה ר"ש בָּהּ ואע"ג דְּלִדְבְרֵי ר"י ז"ל פ"ק דִּכְתֻבּוֹת יֵשׁ לְיַשֵּׁב דאע"ג דר"ש לֹא מוֹדֶה בְּמִלְתָא דְּלָא נִיחָא לֵיהּ הַיְינוּ דְּלֵיכָּא חִיּוּב חַטָּאת אֲבָל מ"מ אִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן אִיכָּא וא"כ מְשַׁנֵּי שַׁפִּיר דְּמוֹדֶה ר"ש דְּאִיסּוּרָא אִיכָּא מ"מ רַשִׁ"י לָא ס"ל דְּמַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּקָמְשַׁנֵּי בְּהָהִיא אפי' ר"ש מוֹדֶה דְּאַבָּיֵי וְרָבָא דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ מוֹדֶה ר"ש כו' מַשְׁמַע דְּמוֹדֶה בְּהָא כְּמוֹ בְּפִסִיק רֵישֵׁיהּ דְּמִימְרָא דְּאַבָּיֵי וְרָבָא דְּמַיְירֵי לְעִנְיַן חִיּוּב חַטָּאת כְּדְמַיְיתֵי בְּשְׁמַעְתִּין א"כ מַשְׁמַע דְּגַם בְּהָא דְּמִסַּוְּכָרָא אִיכָּא חִיּוּב חַטָּאת בְּשַׁבָּת אוֹ מְשׁוּם סְחִיטָה כפי' רַשִׁ"י אוֹ מְשׁוּם מְפָרֵק וּבְפִי' רַשִׁ"י נִרְאֶה לְחַלֵּק בֵּין לֹא אִיכְפַּת לֵיהּ דְּהָכָא וְלֹא אִיכְפַּת דְּהַבּוֹנֶה דְּכֵינָן דְּפִסִיק רֵישֵׁיהּ לר"ש הָוֵי טַעְמֵיהּ כֵּינָן דא"א בְּלָאו הָכִי הָוֵי כְּמַכַּוֵּין דְּמִסְתָּמָא דַּעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ זֶהוּ דַּוְוקָא בְּמִלְתָא דְּיֵדֵיהּ דְּהָתָם כֵּיוָן דְּלֹא אִיכְפַּת לֵיהּ הָוֵי כְּמַכַּוֵּין כֵּיוָן דְּלָא סַגִּי בְּלָאו הָכִי וְיֵהֵיהּ עכ"פ וְלֹא אִיכְפַּת לֵיהּ מִסְתָּמָא וְדַעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ משא"כ בְּאַרְעֵיהּ דְּחַבְרֵיהּ לָא אָמְרִינַן דְּהָוֵי כְּמַכַּוֵּין כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ שָׁלוֹ לָא אָמְרִינַן דְּמִסְתָּמָא דַּעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ וּמִיהוּ קָשֶׁה לִי הַהוּא סֵוּגְיָ' דְּכְרִיתוּת דס"פ סָפֵק אָכַל דְּפְלִיגִי תַּנָּאֵי בְּנִתְכַּוֵּין לְכַבּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת וְהַוְבָּעָרוּ תַּחְתּוֹנוֹת מֵאֵילֵיהֶן דמ"ד חַיָּיב כר"י ומ"ד פָּטוּר כר"ש וְהָתָם פְּסִיק רֵישֵׁיהּ הוּא כמ"ש לְעֵיל וא"כ ק' ממ"נ בְּמַאי קָא מַיְירֵי אִי אִיכְפַּת לֵיהּ שֶׁהַוְבָּעָרוּ הַתַּחְתּוֹנוֹת הָא כָּתַבְתִּי לְעֵיל דְּגַם ר"י מוֹדֶה בְּאִיכְפַּת לֵיהּ דְּפָטוּר וְאִי לֹא אִיכְפַּת לֵיהּ הָא גַּם ר"ש מוֹדֶה דְּחַיָּיב לְשִׁיטַת רַשִׁ"י

בְּכָאן וּלְתֵירוּצוֹ הָאַחֲרוֹן דִּלְעֵיל א"ש דְּלָא צָרִיכְנַן לְמֵימַר דְּמוֹדָה ר"י בְּאָכְפַּתְּ אֶלָּא לְעוֹלָם לְדִידֵיהּ חַיָּיב אֲפִילּוּ בְּאִיכְפַּת: ע"ב ד"ה לְאַפּוֹקֵי עֲצֵי אֲשֵׁירָה וְקָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א הָא דְּקָאָמַר הָכָא מ"ד דַּם נִיָּדָה כ"ש ע"א מנ"ל דלמ' סָבַר כר"י כו' וַאֲנִי בְּעָנְיִי לֹא יָדַעְתִּי מַאי קשי' דְּלָמָּ"ד דַּם נִיָּדָה אִי ס"ד דַּוְוקָא דַּם נִיָּדָה מְמַעֵט א"כ עֲצֵי אֲשֵׁרָה הָוֵי בִּכְלַל כָּל הֶכְשֵׁר לְהַצְנִיעַ א"כ קשי' אִיפְּכָא מנ"ל לְאוֹקְמָא לְסָתָם מַתְנִי' כִּיחִידָאָ' וְעוֹד דְּקַשְׁיָ' סְתָמָא אַסְתָמָא דְּהָכָא סָתָם תַּנָּא כר"י וּלְקַמָּן ס"פ ר"ע סָתָם דְּלָא כר"י דְּמִדְּמַפְלִיג ר"י מִכְּלָל דת"ק סָבַר לֹא א"כ גַּם זֶה סָתָם הוּא אע"ג דְּמַחֲלוֹקֶת ר"י בְּצִדּוֹ כִּדְאָמְרִינַן רֵישׁ פֶּרֶק קַמָּא דְּבֵיצָה וּכְבָר הִקְשׁוּ התו' שָׁם בְּפֶרֶק הַחוֹלֵץ אָמְרִינַן דְּסָתָם דכה"ג סְתָם וְאַחַ"כ מַחְלוֹקֶת הוּא וְתֵירְצוּ דמ"מ הָוֵי כְּרַבִּים נֶגֶד יָחִיד וא"כ קשי' דְּהָכָא סְתָם כר"י וּלְקַמָּן שְׁנָאָה בִּלְשׁוֹן רַבִּים וְלֹא נִרְאֶה לִי לְחַלֵּק דְּהָתָם שָׁנָה בְּמִלְּתָ' דת"ק בְּהֶדְיָ' דְּלָא כר"י וְאַחַ"כ פְּלִיג ר"י זֶהוּ מִקְרֵי סְתָם אֲבָל לְקַמָּן בפ' ר"ע דְּלָא שָׁנָה בְּמִלְּתָ' דת"ק דְּמִשַּׁמְשִׁי ע"ז פָּטוּר אֶלָּא דְּשָׁמְעִינַן לָהּ מִדְּפְלִיג ר"י אִיכָּא לְמֵימַר דְּאֵין זֶה סתמ' דְּאֵין נִרְאֶה לְחַלֵּק כְּלָל דמ"מ מִדְּפְלִיג ר"י מִכְּלָל דְּרַמְיָא בְּמִלְּתָ' דת"ק דְּפָטוּר דאל"כ אֵין מַחֲלוֹקֶת שָׁלוֹ שַׁיָּיךְ לְשָׁם אֶלָּא ע"כ מִדְּקָאָמַר מָקֵק סוֹפְרִים כו' מַצְנִיעִין אוֹתָן לְגוֹנְזָן שֶׁהוּא דְּבַר קְדֻשָּׁה מִכְּלָל דְּדָבָר גְּנִיזָה שֶׁאֵינוֹ קָדוֹשׁ לֹא וא"כ ה"ל סְתָם כת"ק: וּלְפִי דַּעְתִּי פָּשׁוּט הוּא דת"ק הוּא רבי' וְלָא ס"ל כר"י וא"כ מנ"ל לָרַב לְאוֹקְמָ' לִסְתָמָ' דְּהָכָא דְּלָא כְּרַבִּי' דַּאֲפִי' נֹאמַר דר"פ ס"ל דְּהִלְכְתָ' כר"י מִסְּבָרַת עַצְמוֹ וְלָכֵן אוֹקְמָ' לִסְתָמָא אַלִּיבָּא דְּהִלְכְתָ' מ"מ הָא בְּלָאו הָכִי לָא אָתֵי סְתָמָא דְּלִקַמָּן כר"י כֵּיוָן דְּתָנֵי לָהּ לְקַמָּן לדר"י כְּיָחִיד בְּמָקוֹם רַבִּים פְּשִׁיטָ' דס"ל לְמַתְנִי' דְּהִלְכְתָ' כְּרַבִּים וא"כ ע"כ מַתְנִי' שֶׁלֹּא אַלִּיבָּא דְּהִלְכְתָ' וּמַה לִּי חֲדָא סתמ' אוֹ תְּרֵי סְתָמֵי דְּגַם זֶה הָוֵי כִּסְתָמָא כֵּיוָן דְּתָנֵי לָהּ בְּרִישָׁ' הָכִי וּבְזֶה מְיֻוָּשָׁב ג"כ דְּאֵין לְהַקְשׁוֹת דלמ' ר"פ ה"ק דְּמַתְנִי' מְמַעֵט דַּם נִדָּה אֲבָל עֲצֵי אֲשֵׁירָה מַחֲלוֹקֶת דר"י וַחֲכָמִים הִיא וְלָא סְתָם לַן תַּנָּא כְּחַד מִינַּיְיהוּ, וּבְהָא לִיכָּא לְהַקְשׁוֹת מנ"ל לר"פ דְּאַדְרַבָּ' ר"פ ס"ל אִי מְמַעֵט הַתַּנָּא עֲצֵי אֲשֵׁירָה א"כ סְתָם לָן כְּרַבָּנָן וּלְקַמָּן תְּנָא מַחֲלוֹקֶת אע"ג דְּרַבִּים נִינְהוּ מ"מ מַחֲלוֹקֶת דְּרַבִּים וְיָחִיד אַחַר סְתָם נָמֵי מַחֲלוֹקֶת וא"כ סְתָם הוּא כמ"ש רַשְׁי' ז"ל בִּנְיָדָה דַּף ל' ד"ה וְכִי תֵּימָא וְכֵן התו' ז"ל וְלָכֵן אוֹקְמָה בְּדַם נִיָּדָה אֲבָל עֲצֵי אֲשֵׁירָה לֹא מִיעֵט הַתַּנָּא כָּאן וְתָנֵי לָהּ בְּמַחֲלוֹקֶת לְקַמָּן וּלְעוֹלָם ר"פ לָא ס"ל כר"י רַק דְּמוּקֵי הַתַּנָּא דְּלָא תְּקַשֵּׁי דִּידֵיהּ אַדִּידֵיהּ דְּאֵין לָנוּ לוֹמַר שֶׁסָּתַם ר' קוֹרֶם וְאַחַ"כ חָזַר בּוֹ וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן דַּף פ"ה ד"ה וְהָאָמַר ר"י וּבָמָה שֶׁכָּתַבְתִּי א"ש דע"כ מַתְנִי' דְּלִקַמָּן ע"כ ס"ל דְּלָא כר"י כֵּיוָן דְּתָנֵי לָהּ בִּלְשׁוֹן רַבִּים וְיָחִיד מִסְתָמָ' הֲלָכָה כְּרַבִּים וע"כ לָא מְחַלֵּק בְּהַחוֹלֵץ בֵּין סְתָמָא כִּפְשָׁטָהּ לִסְתָמָא כִּי הַאי אֶלָּא דְּלָא תַּקְשֵׁי לר' יוֹחָנָן דְּאָמַר הֲלָכָה כִּסְתָם מִשְׁנָה וְהָתָם לָא פְּסִיק כִּסְתָמָא וְקָאָמַר דר"י ס"ל הֲלָכָה כִּסְתָם מִשְׁנָה לְחוּדָהּ אֲבָל סְתָמָא כִּי הַאי דְּאֵינוֹ אֶלָּא כְּרַבִּים וְיָחִיד ס"ל לר"י דְּלִפְעָמִים הֲלָכָה כְּיָחִיד אֲבָל הַתַּנָּא עַצְמוֹ פְּשִׁיטָ' דס"ל דַּהֲלָכָה כְּרַבִּים כְּיָחִיד וְרַבִּים אֶלָּא דְּהָאָמוֹרָאִים פּוֹסְקִים לִפְעָמִים כְּיָחִיד ומ"מ הַתַּנָּא דְּתָנֵי לָהּ כְּרַבִּים צ"ל כְּרַבִּים דאלת"ה אִם כֵּן הָדְרָא קשי' לְדִלְכְתָ' מַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' דְּרֵישׁ פ"ק דְּבֵיצָה אָמְרִינַן דכה"ג נָמֵי סְתָמָא הוּא וּבְהַחוֹלֵץ אָמְרִינַן דְּלָאו סתמ' הוּא וּמַה תֵּרְצוּ דְּהָוֵי כְּרַבִּים בְּמָקוֹם יָחִיד מ"מ בְּהַחוֹלֵץ נַמֵּי נֵימָא הָכִי אֶלָּא ע"כ כמ"ש דְּבֵיצָה אָמְרִינַן עַל הַתַּנָּא עַצְמוֹ דְּהַתַּנָּא מִדְּתָנֵי לָהּ הָכִי הָוֵי כְּרַבִּים בְּמָקוֹם יָחִיד וא"כ ס"ל לַתַּנָּא דַּהֲלָכָה כְּרַבִּים אֲבָל בְּהַחוֹלֵץ אָמְרִינַן לר"י דאע"ג דְּהַתַּנָּא ס"ל כְּרַבִּים מ"מ ר"י לֹא פָּסַק כְּהַתַּנָּא אֶלָּא כִּסְתָמָא לְחֻדָּא

לֹא בְּמַאי דְּתָנֵי הַתַּנָּא כְּרַבִּים וְיָחִיד וּפָשׁוּט הוּא וְכֵן רַשְׁ"י בְּנִידָּה שֶׁהֵבֵאתִי נָמֵי מַקְשֵׁי כה"ג מַאי דְּקָאָמַר דְּאָתֵי הַתַּנָּא לְמִסְתָּמָא כר"י דְּרַבִּים וְיָחִיד קָתָנֵי בְּהֶדְיָ' בְּסֵיפָא אֶלָּא דְּתָנֵי הָרִישָׁא דְּלֶהֱוֵי סְתָמָא מַמָּשׁ דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּינֵיהֶם דִּבְסְתָמָא הִלְכְתָ' כִּסְתָמָא אֲבָל בְּרַבִּים וְיָחִיד פְּעָמִים אֵין הֲלָכָה כְּהַתַּנָּא וע"ז הִקְשָׁה רַשְׁ"י דז"א דְּלָאו סְתָמָא הוּא אֶלָּא מַחְלוֹקֶת וְאַחַ"כ סְתָם ע"ש אֲבָל לְעוֹלָם הַתַּנָּא עַצְמוֹ ס"ל כְּרַבִּים מִדְּתָנֵי לָהּ הָכִי וְכִדְאָמְרִינַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי מִדְּקָתָנֵי לָהּ בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים בְּבֵיצָה פ' אֵין צָדִין וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי וא"כ לֹא עָשָׂה ר"פ כְּלוּם דמ"מ כֵּיוָן דְּהַתַּנָּא ס"ל דְּלָא כר"י א"כ מַאי דֻּחְקֵיהּ לְאוֹקְמָ' לְרִישָׁא בְּדַם נִידָּה כֵּיוָן דְּבָזֶה לָא אָמְרִינַן דְּחָזַר בּוֹ רַבּוֹ דְּהָא גַּם לְקַמָּן תָּנֵי לָהּ בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים וס"ל דְּהִלְכְתָ' כֵּן א"כ גַּם רישׁ' נוֹקְמָ' כְּרַבָּנָן: וְעוֹד נ"ל דַּאֲפִילּוּ נֹאמַר דְּהֵיכָא דְּאִיכָּא מַחְלוֹקֶת דְּרַבִּים וְיָחִיד וְסָתָם ר' כְּרַבִּים תְּחִלָּה וְאַחַ"כ שָׁנָה הַמַּחְלוֹקֶת אָפְשָׁר דר' גּוּפֵיהּ לָא ס"ל דְּהִלְכְתָ' וְדַאי כְּרַבִּים אֶלָּא הָנֵי כִּשְׁאָר מַחְלוֹקֶת וְאֶפְשָׁר דַּהֲלָכָה כְּיָחִיד מִדְּשָׁנָה ר' הַמַּחְלוֹקֶת אַחַ"כ וְלָא שָׁבְקִי' לְסָתְמֵי' כְּפָשָׁטֵיהּ ש"מ דְּלָא ס"ל לר' דְּהִלְכְתָ' כְּרַבִּים משא"כ הָכָא דְּלָא חָזַינַן אִי רַבִּים פְּלִיגִי בַּהֲדֵי ר' יוֹדָא אוֹ יָחִיד אֶלָּא דְּחָזַינַן דְּשָׁנָה ר' לְקַמָּן סְתָם אֵצֶל ר' יוֹדָא וְדַאי מִדְּשָׁנָה ר' סְתָם בְּמָקוֹם ר"י כְּדֵי שֶׁיְּהֵא כְּרַבִּים בְּמָקוֹם יָחִיד וְדַאי נִתְכַּוִּין ר' לְהִלְכְתָ' וּכְמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי מֵרִישׁ פ"ק דְּבֵיצָה וא"כ מַאי דֻּחְקֵיהּ דר"פ לְאוֹקְמֵיהּ לר' דְּלָא כְּכַוָּנַת ר' לְקַמָּן: דַּף עו ד"ה הוֹאִיל וְרָאוְיָן לְטַמֵּא מוֹשָׁב פֵּ"ה אִם קִיצֵּעַ מִשְּׁנֵי' כו' וְאֵין נִרְאֶה לר"י דְּמַה צָּרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁרְאוּיָן לְהִצְטָרֵף כו' דַּוְוקָ' נְקֵט כו' וַאֲנִי בַּעֲנִיוּתִי לֹא יָכוֹלְתִּי לְהָבִין בְּשׁוּם פָּנִים קוּשְׁיָ' זוֹ דְּמָה רְאָיָה יֵשׁ מִדְּנְקֵט הַתַּנָּא דַּוְוקָא בְּאוֹתוֹ סֵדֶר ש"מ מִפְּנֵי שֶׁרְאוּיָן לְהִצְטָרֵף דִּלְמָא נְקֵט הַתַּנָּא הַאי סֵדֶר דִּבְסֵדֶר זֶה רָאוְיָן לְמוֹשָׁב לְטָלוֹת ע"ג הַחָמוֹר דְּגַם ע"ג הַחָמוֹר אֵין דֶּרֶךְ לְטָלוֹת בֶּגֶד וְעוֹר שֶׁהֵן שְׁנֵי מִינִין רְחוֹקִים אֶלָּא שְׁנֵי מִינִין קְרוֹבִים כְּגוֹן בֶּגֶד וְשַׂק וְעוֹר וא"כב"ש ה"ק מַה טַּעַם מְצָטָרְפִין הָא אֵין דֶּרֶךְ לְחַבְּרָן שֶׁיִּהְיוּ רָאוְיָן לְמִדְרָס וְאִם חִבְּרָן א' בָּטְלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם וְקָאָמַר כֵּיוָן דְּדֶרֶךְ הָעוֹלָם לְחַבְּרָן לְמוֹשָׁב ע"ג הַחָמוֹר מְטַמֵּא מִדְּרָס נָמֵי אִם חִבְּרָן מִיהוּ זֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב דר"י מַקְשֶׁה דע"כ לפי' רַשְׁ"י רָאוְיָן כֻּלָּם לְהִצְטָרֵף לְמוֹשָׁב דְּהָא קָתָנֵי הָתָם הַמַּקְצִיעַ מִכֻּלָּם פי' מִכָּל הַמִּינִין הַשְּׁנוּיִין בַּמִּשְׁנָה וְכֵינָן דְּלִעְנְיַן מוֹשָׁב טְמֵאִין כָּל הַמִּינִין א"כ הַתַּנָּא שֶׁשָּׁנָה הַסֵּדֶר ע"כ תַּנָּא מִשּׁוּם דְּלִעְנְיַן מִדְּרָס לָא חָזֵי לְאִצְטְרוֹפֵי כ"א כְּסֵדֶר זֶה וְכֵיוָן דְּלִעְנְיַן מִדְּרָס חָזוּ כְּסֵדֶר זֶה מַה צָּרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה כו': ומ"מ נלע"ד לְיַישֵׁב ע"ד מַה שֶּׁכָּתְבוּ התו' בְּסֻכָּה דַּף י"ז ד"ה וְתָנֵי עֲלָהּ דִּנְקֵט דַּוְוקָ' כְּסֵדֶר לְפִי שֶׁשִּׁיעוּרָן קְרוֹבִין זֶה לָזֶה אֲבָל בֶּגֶד דְּשִׁיעוּרִין רְחוֹקִים אֵין מְצָטָרְפִין א"כ נוּכַל לוֹמַר דְּאֵין רְאוּיִן לְהִצְטָרֵף אפי' כְּסֵדֶר הַזֶּה וְאֵין מְצָטָרְפִין רַק מִשּׁוּם טַעַם דְּרָאוְיָן לְמוֹשָׁב וְאַפֵּ"ה דְּרְאוּיָן כֻּלָּם לְמוֹשָׁב מִשּׁוּם הָכִי אֵין מְצָטָרְפִין כ"א בְּשִׁיעוּרִין הַקְּרוֹבִים וְלֹא הָרְחוֹקִים.

וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"ל ז"ל שֶׁהִגִּיהַּ אִי לָא חָזֵי לְאִצְטְרוֹפֵי מוֹשָׁב נָמֵי לָא יִטְמְאוּ דְּדַוְוקָ' נְקֵט כו' וְלֹא הֵבַנְתִּי כְּלָל הג"ה זוֹ דָּמָה עִנְיַן מוֹשָׁב דר"ש לְמִדְרָס דת"ק דְּמוֹשָׁב דְּקָאָמַר ר"ש הַיְינוּ לַעֲלוֹת ע"ג חֲמוֹר כַּמְפוֹרָשׁ בְּסֻכָּה דְּשָׁם אֵין מַקְפִּידִין בב' מִינִין וְכַוָּנַת ר"ש כֵּיוָן דְּאַשְׁכְּחַן מוֹשָׁב שֶׁרָאוּיָן לְהִצְטָרֵף כְּגוֹן טַלְאֵי שֶׁל חֲמוֹר מְטַמְּאִין בְּכָל מִדְרָס אַף אִם יְחֵדוֹ לְמִדְרָס כָּזֶה שֶׁאֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְצָרְפָן וְהַמְּצָרְפָן בְּטֵלָה דַּעְתּוֹ אַפֵּ"ה כֵּיוָן דְּאַשְׁכְּחַן מוֹשָׁב שֶׁדֶּרֶךְ לְצָרְפָן טָמֵא בְּכָל מִדְרָס.

וְכֵן צָרִיךְ לְתָרֵץ מַאי דְּקָשְׁיָ' לִי הָא בְּסוֹף מְעִילָה אָמְרִינַן הַמַּקְצִיעַ מִכֵּוָן כּוּ' לְמִשְׁכָּב שְׁלִשָּׁה וּלְמוֹשָׁב טָפַח א"כ לִפְי' רָשִׁ"י דְּמִכֵּוָן ר"ל בְּיַחַד א"כ מַשְׁמַע דְּגַם לְמִשְׁכָּב רְאוּיָן לְצָרְפָן וא"כ אֵיזֶה מִדְרָס נִשְׁאַר בְּזָב דְּלָא מְצָרְפִינַן כֵּוָן דְּהָא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב הַיְינוּ מִדְרָס הַזָּב אֶלָּא ע"כ צ"ל דִּלְמִשְׁכָּב דְּהָתָם הַיְינוּ שֶׁעֲשָׂאוֹ טְלַאי לְכַר אוֹ לְכֶסֶת כמ"ש רַשִׁ"י שָׁם דְּשֵׁם דֶּרֶךְ הוּא לְצָרְפָן וּמַתְנִי' לָא מַיְירֵי בִּטְלַאי אֶלָּא שֶׁהֵן עַצְמָן מְיֻחָדִין לְשׁוּם מִדְרָס וְשָׁם אֵין דֶּרֶךְ לְצָרְפָן וְזוֹלֶת זֶה לֹא יָדַעְתִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר לְיַישֵׁב אֲפִילּוּ לִפְי' רִיבָ"א זַ"ל דְּמִכֵּוָן ר"ל מֵאֵיזֶה מֵהֶן מ"מ אֵיךְ קָאָמַר הָתָם דְּאִם קִיצַּע אִפְי' מֵעוֹר אוֹ מַפָּץ שִׁיעוּרוֹ כּוּ' וְהַאי עוֹר שִׁיעוּרוֹ ה' וּמַפָּץ ו' אֶלָּא ע"כ כִּדְפִירֵ' דְּהָתָם בְּיִחֲדוּ לִטְלַאי וּכְמ"ש הַתּוֹסָ' לְקַמָּן.

וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי כּוֹתְבִי מָצָאתִי שֶׁכָּתְבוּ הַתּוּ' כֵּן בְּסֵוָכָה ד"ה כְּדְתָנַן וא"כ לֹא יָדַעְתִּי שׁוּם קוּשְׁיָ' דִּלְעוֹלָם אֵין רְאוּיִן לְצָרְפָן כ"א לִטְלַאי ר"ל שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הָעוֹלָם לְצָרְפָן וְאֵינָן טְמֵאִים אֶלָּא מִשּׁוּם צֵירוּף דִּטְלַאי וְאַפִּ"ה אֵין מִצְטָרְפִין כ"א הַשִּׁיעוּרִין הַקְּרוֹבִים: פֶּרֶק הַמּוֹצִיא דַּף עז ד"ה וְעוֹד מַיִם בַּכַּד כּוּ' עַד אֲבָל קָשֶׁה לְרַ"י לַפִּ"ה דְּאִי כַּזַּיִת יָבֵשׁ לָא חָזֵי לִישִׁיבָה כּוּ' וַאֲנִי אוֹמֵר דְּיֵשׁ לְחַלֵּק דְּיַיִן שֶׁנִּקְרַשׁ יָכוֹל לַחֲזוֹר לְקַדְמוּתוֹ כְּשֶׁיְּפִשֵּׁר קְרִישָׁתוֹ וְיַחֲזוֹר וְיִהְיֶה רְבִיעִית כמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָ' ד"ה עַל כַּזַּיִת שֶׁכַּזַּיִת הַיָּבֵשׁ כְּשֶׁנִּימּוֹחַ הָוֵי רְבִיעִית א"כ יֵשׁ בּוֹ רְבִיעִית עַתָּה משא"כ גְּרוֹגֶרֶת שֶׁצָּמְקָה א"א לְהַחֲזִירָהּ לְקַדְמוּתָ' אא"כ תִּתְפַּח וְאָז פָּנִים חֲדָשׁוֹת בָּאוּ לְכָאן וְעַתָּה בְּצִימּוּק אֵין בָּהּ גְּרוֹגֶרֶת.

וְהָשְׁתָּ' נוּכַל לְיַשֵּׁב גַּם קוּשְׁיַת רַבֵּינוּ אֶפְרַיִם זַ"ל שֶׁהִקְשָׁה רֵישׁ פִּרְקִין ד"ה חֵלֶב כְּדֵי גְּמִיעָה וּלְקַמָּן אָמְרִינַן כִּגְרוֹגֶרֶת כֵּיוָן דְּהַגְּרוֹגֶרֶת דִּלְקַמָּן מַיְירֵי בְּיָבֵשׁ כמ"ש התו' א"כ נוּכַל לוֹמַר דְּאִידֵי וְאִידֵי חַד שִׁיעוּרָא הוּא דִּבְכְדֵי גְּמִיעָה כְּשֶׁיְּקָרוֹשׁ יַעֲמִיד עַל גְּרוֹגֶרֶת ונלע"ד דְּמַה שֶּׁלֹּא תֵּירֵץ ר"י זַ"ל לְעֵיל כֵּן אֶלָּא כָּתַב דִּכְדֵי גְּמִיעָה לָא הָוֵי פָּחוֹת מִגְּרוֹגֶרֶת בְּיָבֵשׁ הוּא מַחֲמַת קוּשְׁיָ' זוֹ שֶׁהִקְשָׁה בְּדִבּוּר זֶה דְּלָמָּה יִהְיֶה חָשׁוּב מִטַּעַם שֶׁהָיָה בּוֹ בַּתְּחִילָּה ולפירש"י זַ"ל א"ש לע"ד וק"ל: דַּף עח ד"ה אַטּוּ מַצְנִיעַ לָאו מוֹצִיא הוּא פֵּ"ה דְּהָוֵי מ"ל כּוּ' וְקָשֶׁה דמנ"ל דְּאָתֵי כְּרַשְׁבָּ"א אַדְּרַבָּה כָּרַשְׁבָּ"ג אָתֵי ונלע"ד לְתָרֵץ א' א' דְּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּלְמָא כָּרַשְׁבָּ"ג אָתֵי דא"א לוֹמַר כֵּן דְּהָא ע"כ מַאי דְּקָאָמַר בְּבָרַיְיתָ' וּמוֹדִים חֲכָמִים לר"ש הַיְינוּ רַשְׁבָּ"ג וְרַשְׁבָּ"א דאע"ג דְּגַבֵּי דָּם פְּלִיגִי אדר"ש וס"ל דְּמוֹצִיא לַח בָּעֵי רְבִיעִית גַּבֵּי שׁוֹפְכִין מוֹדוֹ דְּבָעֵי רְבִיעִית דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דַּחֲכָמִים הַיְינוּ ת"ק דְּבָרַיְיתָ' דפ"ק אפי' גַּבֵּי דָּם ס"ל רְבִיעִית וְאַדְּרַבָּה מַשְׁמַע דת"ק מֵיקֵל יוֹתֵר מר"ש וס"ל דַּאֲפִי' דְּמַצְנִיעַ בָּעֵי רְבִיעִית בַּדָּם דאל"כ ר"ש הַיְינוּ ת"ק אֶלָּא ע"כ חֲכָמִים הַיְינוּ רַשְׁבָּ"ג וְרַשְׁבָּ"א דְּרַשְׁבָּ"ג לְחוּד לֹא שַׁיָּיךְ לְקֵרוֹתוֹ חֲכָמִים דאע"ג דְּמָצִינוּ בְּכַמָּה דֻּכְתֵי דְּקוֹרֵא לִיחִידָאָה חֲכָמִים כִּדְאָמְרִינַן מַאן חֲכָמִים פְּלוֹנִי הָכָא דְּקָתָנֵי בַּתְּחִילָּה רַשְׁבָּ"ג וְאַחַ"כ חֲכָמִים א"א לוֹמַר כֵּן דְּגַם בְּרֵישָׁ' ה"ל לְקֵרוֹתוֹ בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים וא"כ ע"כ הַאי דר"א קָאֵי גַּם אַרַשְׁבָּ"א דאל"כ אֵיךְ קָאָמַר וּמוֹדִים מִכְּלָל דְּפְלִיג רַשְׁבָּ"א וְהֵיכָן פְּלִיג דִּלְמָא גַּם הוּא אַמַּצְנִיעַ קָאֵי כר"ש ואע"ג דע"כ פְּלִיג דאל"כ ר"ש הַיְינוּ רַשְׁבָּ"א מ"מ לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵתְנִי כֵּיוָן שֶׁדִּבְרֵי רַשְׁבָּ"א סְתוּמִין וְאֵין מְפוֹרָשִׁין אֶלָּא דְּיָלְפִינַן מִדְּיוּקָא דר"ש וְעוֹד לָמָּה לִיהּ לְאַבַּיֵי לְדַחֲקֵי כֵּיוָן דְּאִי קָאֵי גַּם אַרַשְׁבָּ"א מִיּוֹשְׁבָא בָּרַיְיתָ' שַׁפִּיר טְפֵי כמ"ש וְאֵין כַּוָּנַת אַבַּיֵי דְּקָאֵי דוק' אַרַשְׁבָּ"א אֶלָּא אַבַּיֵי מְפָרֵשׁ לְתָרֵץ קוּשְׁיַת הַמַּקְשָׁן דִּבְמוֹצִיא ר"ל בְּדָבָר שֶׁאֵין לְךָ לִילֵךְ בּוֹ אֶלָּא אַחַר הוֹצָאָתוֹ וּלְרַשְׁבָּ"א מַיְירֵי אפי' בְּאַחַר וְאִי ס"ל לָרַשְׁבָּ"ג ג"כ כְּרַשְׁבָּ"א בְּהָא מַיְירֵי גַּם לְדִידֵיהּ אפי' בְּאַחַר וְאִי לֹא ס"ל מַיְירֵי לְדִידֵיהּ בְּמַצְנִיעַ גּוּפֵיהּ דְּאֵין כַּוָּנַת הַבָּרַיְיתָ' מַאי

דְּקָאָמַר בְּמַצְנִיעַ אֶלָּא לוֹמַר דִּבְדָבָר שֶׁיֵּשׁ לִילֵךְ אַחַר מַחֲשֶׁבֶת הַמַּצְנִיעַ חַיָּיב בְּכָל שֶׁהוּא לכ"א כִּדְאִית לֵיהּ דְּלָא נָחִית עַתָּה הַתָּנָא דְּבָרַיְיתָ' לְמַחֲלוֹקֶת זֶה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ עוֹד דְּאַמַּאי דְּנָקֵט בְּתַלְמוּד כו' אפי' אָתֵי מֵעָלְמָא נָמֵי: נלע"ד לְיַישֵׁב דְּקַשְׁיָ' לֵיהּ לְאַבַּיֵי דְּלָמָּה נָקְטָיהּ תַּנָּא בְּהַאי לִישָׁנָ' דְּאִיכָּ' לְמֵיטְעֵי בֵּיהּ כְּדִטְעָה הַמַּקְשָׁן וְלָמָּה לֹא נָקֵט מלת' בְּהֶדְיָ' בד"א שֶׁלֹּא הִצְנִיעוֹ אֲבָל הִצְנִיעוֹ כו' וְלָכֵן מְשַׁנֵּי דְּמַיְירֵי בְּתַלְמוּד כו' וסד"א דכה"ג חַיָּיב אפי' שֶׁלֹּא הִצְנִיעוֹ כֵּיוָן דַּחֲשִׁיבָא לֵיהּ הוֹצָאָה זוֹ טוּבָא לְמַלֹּאוֹת רְצוֹן רַבּוֹ לִפְנוֹת הַמָּקוֹם וְעוֹד דְּבָעֵי לִסְעֻדַּ' דכה"ג פָּרִיךְ לְקַמָּן רֵישׁ פ' הַמַּצְנִיעַ וְלִתְנֵי הַמּוֹצִיא לְזָרַע כו'.

ופירש"י ז"ל לִתְנֵי הַמּוֹצִיא זֶרַע כָּל שֶׁהוּא חַיָּיב ואע"ג דְּלָא אַצְנָעֵ' מֵעִיקָּרָ' לְהָכִי דְּהָא דְּבָעֵינַן שִׁיעוּרָ' הַיְינוּ טעמ' כְּדַאֲמָרַן שֶׁאֵין אָדָם טוֹרֵחַ לְהוֹצִיא נימ' אַחַת לִזְרִיעָה הִלְכָּךְ מוֹצִיא סְתָם פָּטוּר עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ שִׁיעוּר אֲבָל זֶה שֶׁהוֹצִיא נֵימָא אַחַת לִזְרִיעָה בְּהֶדְיָ' גַּלִּי דַעְתֵּיהּ דְּטָרַח וְאַחֲשִׁיב עכ"ל א"כ ה"ה בְּכָאן כֵּיוָן דַּחֲשִׁיבָ' לֵיהּ לְתַלְמוּד הוֹצָאָה זוֹ לְקַיֵּים דִּבְרֵי רַבּוֹ דְּאִיכָּא אִימְתָא דְּמָרֵיהּ עָלָיהָ וְצָרִיךְ לְפַנּוֹת הַכֹּל אימ' וַדַּאי טָרַח אפי' בְּכָל שֶׁהוּא וַאֲפִילּוּ בְּלֹא הַצְנָעָה לִיחַיַּיב קמ"ל וְלָכֵן נָקֵט הַאי לִישָׁנָ' בְּמוֹצִיא ר"ל בְּדָבָר שֶׁאֵין לְךָ לִילֵךְ אֶלָּא אַחַר הוֹצָאָתוֹ וְכֵן בְּמַצְנִיעַ בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לְךָ לִילֵךְ אַחַר הַצָּנַע' לְאַשְׁמוֹעִינַן רְבוּתָ' דִּלְעוֹלָם בְּסְתָם הוֹצָאָה ר"ל שֶׁלֹּא הוֹצִיאוֹ בְּהֶדְיָ' לְשׁוּם דָּבָר כְּגוֹן הָא דְּרֵישׁ הַמַּצְנִיעַ אֶלָּא הוֹצִיאוֹ סְתָם דִּבְהָכִי מַיְירֵי כֵּוָלֵי פִּרְקִין כמ"ש לְעֵיל בְּשֵׁם רַשְׁ"י אִי לֵיכָּא הַצָּנַע' בָּעֵינַן דָּבָר חָשׁוּב וְאִי אִיכָּא הַצָּנָעָה אפי' בכ"ש וְלָכֵן קָאָמַר בְּמוֹצִיא ר"ל דְּלֵיכָּא הַצָּנָעָה לְאַשְׁמוֹעִינַן דִּלְעוֹלָם בְּסְתָם הוֹצָאָה אָזְלִינַן בָּתַר הוֹצָאָה וְלָא הָוֵי כְּמַצְנִיעַ אפי' בְּמִידֵי דס"ד דְּהָוֵי כְּמַצְנִיעַ מֵעִיקָּרָ' כֵּיוָן דַּחֲשִׁיבָא לֵיהּ קמ"ל דְּלָא הָוֵי כְּמַצְנִיעַ אֶלָּא כְּשֶׁאָר מוֹצִי' סְתָם וּמַיְירֵי בְּתַלְמִיד וְאַפַּ"ה קָרֵי לֵיהּ מוֹצִי' וּמִלְּתָ' אַגַּב אוֹרְחֵיהּ קמ"ל וּבְהָא מְיַישֵׁב מַאי דְּקָשֶׁה קַצָּת כִּי לָמָּה נָקֵט אַבַּיֵי לִשְׁנוֹיֵי אִיפְּכָ' מִבָּרַיְיתָ' דְּבָרַיְיתָ' קָתָנֵי דְּמַצְנִיעַ כ"ש חַיָּיב מַשְׁמַע דקמ"ל דְּמַצְנִיעַ חָמוּר וְחַיָּיב בכ"ש וְאַבַּיֵי נָקֵט אִיפְּכָ' דָּבָר שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב אִי אַצְנָעֵיהּ חַיָּיב וְאִי לֹא לָא מַשְׁמַע דקמ"ל אִיפְּכָ' דבכ"ש בָּעֵינַן הַצָּנָעָה דַּוְוקָ' וְאִי לָאו פָּטוּר וּלְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש דְּאַבַּיֵי מְתָרֵץ לִישָׁנָ' דְּתַנָּא דקמ"ל אַגַּב אוֹרְחֵיהּ דַּאֲפִי' בְּתַלְמִיד אִיכָּא מוֹצִיא דְּמַצְנִיעַ וְלָא אָמְרִינַן דְּהָתָם לְעוֹלָם מַצְנִיעַ כמ"ש: שָׁם ע"ב ד"ה רָבָב פֵּ"ה שָׁמָּן אוֹ שֶׁוְּמָן וע"כ אֵינוֹ שָׁמָּן דְּשֶׁמָּן נָתְנוּ חֲכָמִים שִׁיעוּר אַחַר בְּמַתְנִי' עכ"ל וּכְדֵי שֶׁלֹּא נְשׁוּיֶיהָ לְרַשְׁ"י ז"ל טוֹעָה בִּדְבַר מִשְׁנָה נלע"ד לְיַשְׁבוֹ ע"ד דְּתַנְיָ' לְקַמָּן דַּף פ' גַּבֵּי כְּחוֹל אִם לִרְפוּאָה כְּדֵי לִכְחוֹל עַיִן א' וְאִם לְקִשֵּׁט בב' עֵינַיִם ופי' ר"י ז"ל לְקַמָּן אִם־לִרְפוּאָה שֶׁאוֹתוֹ כְּחוֹל רָאוּי לִרְפוּאָה עַיִן א' עוֹד פי' אִם לִרְפוּאָה שֶׁבְּאוֹתוֹ מָקוֹם עוֹשִׂין אוֹתוֹ לִרְפוּאָה וְאִם לְקִשֵּׁט שֶׁבְּאוֹתוֹ מָקוֹם אֵין רְגִילִין לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ רְפוּאָה כ"א קִישׁוּט כו' א"כ גַּם גַּבֵּי שֶׁמָּן י"ל ב' הַפֵּירוּשִׁים דְּיֵשׁ שֶׁמָּן שֶׁהוּא רָאוּי לְסִיכָה וְלַאֲכִילָה וְהָלְכוּ בּוֹ לְהַחְמִיר שֶׁהוּא סִיכָה דְּשִׁיעוּרוֹ קָטָן וְיֵשׁ שֶׁמָּן שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְסִיכָה מֻחֱמַת חֲשִׁיבָתוֹ וְכַיּוֹצֵא אָז הָלְכוּ בּוֹ אַחַר שִׁעוּר אֲכִילָה וְאֵצ"ל לפי' הָאַחֲרוֹן דר"י א"ש דִּבְמָקוֹם שֶׁמָּצוּי שֶׁמָּן הַרְבֵּה וְאָז הָוֵי סִיכ' וַאֲכִילָה שְׁכִיחָ' וּשְׁכִיחִ' הָלְכוּ בָּתַר דְּשָׁכִיחָ' לְחוּמְרָ' וְאִם אֵין שֶׁמָּן כ"כ שְׁכִיחַ הָלְכוּ אַחַר הָאֲכִילָה ואע"ג דְּבַמַּתְנִי' לֹא נִזְכַּר שׁוּם חִילּוּק מ"מ הָא כָּתְבוּ התו' עַצְמָן לְקַמָּן גַּבֵּי כְּחוֹל דְּאִי לָאו רַב הוּנָא הָוֵי מוֹקְמִינַן מַתְנִי' לְרִפוּאָה א"כ שָׁמְעִינַן דְּאֶפְשָׁר לְאוֹקְמָ' מַתְנִי' בחד' גַּוְונָ' וְכֵן לְעֵיל אוֹקְמִ' אַבַּיֵי לְמַתְנִי' בְּגָלִילָא דַּוְוקָא גַּם מִזֶּה יֵשׁ רְאָיָה קַצָּת לפי' זֶה דְּכֵיוָן דְּמַתְנִי' מַיְירֵי גַּבֵּי מַיִם בְּגָלִילָא לְאַבַּיֵי וּלְעֵי' כָּתְבוּ ס"פ כִּירָה מָצוּי אֶצְלָם שֶׁמָּן הַרְבֵּה א"כ י"ל דְּגַם גַּבֵּי שֶׁמָּן מַיְירֵי

בְּגִלְיֹנָא: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מִי דְּחָקוֹ לְרַשִׁ"י לְכָל זֶה מַה דְּאִתְּמַר בַּגְּמָרָ' בְּהֶדְיָ' אִתְּמַר אֲבָל מַה דְּלָא אִיתְּמַר בְּהֶדְיָ' לֹא נִדְחוֹק בְּחִנָּם י"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל דִּרְבָב בְּכָל מָקוֹם הוּא שֵׁם כּוֹלֵל כַּמָּה דְּבָרִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַשִׁ"י ספ"ק דְּמַכֹּלְתִּין רְבָב שֻׁוְמָן וְשַׁעֲוָה וְכָל דָּבָר הַנִּיתָּךְ וְכֵן לְקַמָּן דַּף קי"ד רְבָב שֻׁוְמָן וְחֵלֶב א"כ רְבָב הָוֵי שֵׁם כּוֹלֵל דָּבָר הַנִּיתָּךְ לֹא שֶׁיִּקָּרֵ' דָּבָר א' לְבַדּוֹ רְבָב וא"כ הָכָא ע"כ אֵינוֹ שֻׁוְמָן לְבַד דא"כ הָוֵי תָּנֵי שֻׁוְמָן אוֹ אֵלִיָּה דִּרְבָב פֵּירוּשׁוֹ עוֹד כַּמָּה דְּבָרִי' הַנִּיתּוּכִים וְשַׁעֲוָה וְחֵלֶב א"א לְפָרְשׁוֹ דְּאֵין סָכִין בָּהֶן תַּחַת אִיסְפַּגְנִין זֶה מחמ' אִיסּוּרוֹ וְזֶה אֵינוֹ רָאוּי לְכָךְ א"כ ע"כ פֵּירוּשׁוֹ שֻׁוְמָן אוֹ שֶׁמֶן וא"כ קָאָמַר התנ' דְּדָבָר הַנִּתָּךְ ר"ל וְרָאוּי לַאֲכִילָה שִׁיעוּרוֹ כְּדֵי לָסוּךְ אֲיִסְפַּגְנִין וּמִמֵּילָא יָדְעִינַן דְּמַיְירֵי בְּרָאוּי לַאֲכִילָה מִדְּיָהֵיב שִׁיעוּרֵיהּ בַּאֲכִילָה וק"ל: דַּף ע"ט ד"ה ת"ק סָבַר כּוֹתְבִין שׁוֹבָר וּמַיְירֵי שֶׁכְּבָר יֵשׁ לוֹ שׁוֹבֵר וּמְתוֹךְ פֵּ"ה שֶׁעֲדַיִין לֹא נִכְתַּב הַשּׁוֹבֵר וק' כו'.

נלע"ד אַף דְּמַשְׁמַע מִדְּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל שֶׁעֲדַיִין לֹא נָתַן הַשּׁוֹבֵר לַלֹּוֶה מ"מ לֹא מוֹכַח מִדְּבָרָיו דְּלָא נִכְתַּב עֲדַיִין דְּאַדְרַבָּה לְפוּם רִיהֲטָא מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּיֵשׁ לַמַּלְוֶה שׁוֹבֵר מוּכָן דַּהֲרֵי כָּתַב וא"נ לָא מְהַדַּר לֵיהּ לָא אִיכְפַּ' לֵיהּ לַלֹּוֶה דְּמַלְוֶה כָּתַב לַלֹּוֶה שׁוֹבֵר עִילָּוֵיהּ וְלִישָׁנָא דְּכָתַב מַשְׁמַע שֶׁכְּבָר כָּתַב מִדְּלָא אָמַר יִכְתּוֹב וְאֶפְשָׁר דְּקָוְשְׁיַת התו' ז"ל דמ"מ צָרִיךְ הַשׁ"ח לַמַּלְוֶה כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֵר הַשּׁוֹבֵר אֶצְלוֹ לָצוּר ע"פ צְלוֹחִיתוֹ אֲבָל לפי' התו' מַיְירֵי דִּכְבָר נָתַן הַשּׁוֹבֵר לַלֹּוֶה ומ"מ ק"ק דְּגַם לפי' התו' לְכְאוֹרָה נִרְאֶה אַף כִּי נָתַן לוֹ הַשּׁוֹבֵר מ"מ אִם מַחֲזִיר לַלֹּוֶה הַשְׁטָר מְחֻוָּיב הַלֹּוֶה לְהַחֲזִיר הַשּׁוֹבֵר וא"כ צָרִיךְ לוֹ הַשׁ"ח כְּדֵי שֶׁיְּחַזֵּר לְיָדוֹ הַשּׁוֹבֵר וְאֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם הָכִי לֹא טָרַח הַמַּלְוֶה לְהַצְנִיעַ הַשׁ"ח כְּדֵי לַחֲזוֹר וּלְהַשִּׁיג הַשּׁוֹבֵר ע"פ צְלוֹחִיתוֹ וְרַשִׁ"י סוֹבֵר לע"ד דְּהַשּׁוֹבֵר אֵינוֹ רָאוּי אפי' לָצוּר ע"פ צְלוֹחִיתוֹ קָטַנָּה שֶׁל פְּלַיְיטוֹן דְּאֵינוֹ כ"א דָּבָר מוּעָט שְׁטָר פְּלוֹנִי שֶׁזִּמְּנוֹ יוֹם פְּלוֹנִי פָּרוּעַ הוּא משא"כ בְּצָרִיךְ לְכְתּוֹב בּוֹ הַרְבֵּה יִיפּוּי שְׁטָר.

וְאֶפְשָׁר עוֹד דִּלְשִׁיטַת רַשִׁ"י אַף אִם אֵין לוֹ שׁוֹבֵר מוּכָן מ"מ לְעִנְיַן שַׁבָּת מִידֵּי דַּחֲשִׁיב בָּעֵינַן כִּדְאִיתָ' רֵישׁ פִּרְקִין וְשׁוֹבֵר דָּבָר מוּעָט הוּא וְהַמַּלְוֶה כּוֹתְבוֹ בְּעַצְמוֹ וַאֲפִ' אִם לֹא יוּכַל לְכָתְבוֹ וְצָרִיךְ ספר' מ"מ שְׁכָרוֹ מְעַט וְלָא חֲשִׁיב כְּלָל שֶׁיַּצְנִיעַ הַמַּלְוֶה הַשׁ"ח מִשּׁוּם זֶה וק"ל: שָׁם ד"ה חֲזִי דְּגַבְרָא דְּפָרַע אֲנָא כְּרַב אַשִׁי תני' בַּתּוֹסֶפְתָּא דְּמַכֹּלְתִּין וְלִשְׁאָר אָמוֹרָאֵי ק' לע"ד לָא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דְּהָא פי' רָשִׁ"י ז"ל דִּלְרַב אַשִׁי קָאֵי בָּרַיְיתָ' דהכ' כְּשֶׁהוֹצִיאוֹ לוֹלֶה וא"כ מְיֻיָּשָׁב שַׁפִּיר דְּדַאי כּוּלְהוּ אָמוֹרָאֵי מוֹדוֹ לר"א דְּבְהוֹצִיאוֹ לוֹלֶה חַיָּיב מִטַּעְמָא דְּרַב אַשִׁי מִיהוּ בַּבָּרַיְיתָ' דהכ' נֹאדוֹ כּוּלְהוּ מִפֵּירוּק' דר"א דְּלָא בָּעֵי לְאוֹקְמָ' לָהּ בְּלוֹלֶה מִדְּקָתָנֵי עַד שֶׁלֹּא פָּרָעוֹ חַיָּיב וְהָא ע"כ אַמַּלְוֶה קָאֵי דְּקוֹדֶם שֶׁפָּרָעוֹ מַאי בָּעֵי גַּבֵּי לוֹלֶה וְעוֹד מַאי צָרִיךְ לוֹ קוֹדֶם שֶׁפָּרָעוֹ אַדִּרְבָּה טוֹב לוֹ שֶׁיִּקָּרֵעֻנּוּ וא"כ גַּם מִשֶּׁפָּרָעוֹ אַמַּלְוֶה קָאֵי דִּלְיֹשָׁנָא דְּבָרַיְיתָ' הַשָּׁפַע דְּקָאֵי הַכֹּל אֶחָד גַּבְרָא וד"א מִשְּׁנֵי דְּאַתְּרֵי גַּבְרֵי קָאֵי דְּעַד שֶׁלֹּא פָּרָעוֹ דְּאָז השט' אֵצֶל מַלְוֶה חַיָּיב מִשֶּׁפָּרָעוֹ דְּאָז הַשְׁטָר אֵצֶל הַלֹּוֶה פָּטוּר וּשְׁאָר אָמוֹרָאֵי לָא נִיחָא לְהוּ לְפָרֵשׁ הָכִי אֲבָל בָּרַיְיתָ' דְּתוֹסֶפְתָּ' קָאֵי לכ"ע אֱלוֹהַּ כִּדְקָתָנֵי שֶׁהוּא מְשַׁמְּרוֹ לבע"ח מַשְׁמַע שֶׁהַמּוֹצִי' אֵינוֹ בע"ח וְזֶה אֱמֶת וְיַצִּיב בְּעֵינֵי בְּלֹא סָפֵק וְדוֹק: שָׁם ד"ה כְּדֵי לְכְתּוֹב כו' וּבְחִנָּם פֵּ"ה דְּשִׁיעוּר גֵּט קָטָן מְכֻוָּלָם כו'.

נלע"ד דְּרַשִׁ"י ז"ל דְּחָקוֹ דְּאִם שִׁעוּר גֵּט נְפִישׁ ה"ל לְעַוָּלָא לְמִנְקַט כְּסִדֶּר הַשִּׁעוּרִין הַקָּטָן קָטָן קוֹדֶם וְאַח"כ הַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ וְאַח"כ הַגָּדוֹל שֶׁבְּכֻלָּם וּמִיהוּ התו' לָא נְהִירָא לְהוּ הַאי

פֵּירוּשׁ' דְּעֻלְּ' סֵדֶר הָעוֹרוֹת נְקֵט דִּבְרֵישָׁא הוּא מַצָּה וַאֲחַ"כ חֲזִיָּה וַאֲחַ"כ דִּיפְתְּרָ' ומ"מ נ"ל לְקַיֵּים פי' רָשְׁ"י מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לי' דְּמַאי מְשַׁנֵּי הָתָם בְּבִישׁוּלָא דְּלָא חָזֵי לְעִיבּוּד א"כ הַתִּינַח מַצָּה דְּלָא הָוֵי שִׁיעוּרֵיהּ כְּחֲזִיָּה מִשּׁוּם דְּלָא חָזֵי לְעִיבּוּד אֲבָל חֲזִיָּה קשי' דְּלֵהֲוֵי שִׁיעוּרֵיהּ כִּדְיִפְתְּר' דְּאִם שֶׁאֵינוֹ מְעֻוָּבָד כְּלָל שִׁיעוּרֵיהּ כִּמְעֻוָּבָד חֲזִיָּה שהו' מְעֻוָּבָד קָצָת עאכ"ו שֶׁיְּהֵא שִׁיעוּרוֹ כִּמְעֻוָּבָד לְגַמְרֵי וְהָתָם לֹא שַׁיְּיךְ שִׁינּוּיָ' דְּתַלְמוּדָ' דְּהָא קָאָמַר חֲזִיָּה שִׁיעוּרוֹ כִּדְתָנַן עוֹר כו' וּמַתְנִי' בִּמְעֻוָּבָד אַיְּירֵי כִּדְמַשְׁמַע לעי' בְּהֶדְיָא וּבִישׁוּלָא לָא חָזֵי אֲבָל לפי' רָשְׁ"י א"ש דְּגֵט הוּא שִׁיעוּר קָטָן לְגַמְרֵי וא"כ י"ל כְּדִמְשַׁנֵּי לְעֵיל דְּאֵין אָדָם טוֹרֵחַ כו' ה"נ אֵין אָדָם טוֹרֵחַ לְעַבֵּד עוֹר לְגַמְרֵי עֲבוּר שִׁיעוּר קָטָן כְּזֶה אֲבָל מִקָּמֵיעַ פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּהָא מְשַׁנֵּי לְעֵיל דְּאָדָם טוֹרֵחַ לְעַבֵּד עוֹר עֲבוּר קָמֵיעַ כְּדִפֵּי' רַשְׁ"י ד"ה שֶׁאֵין אָדָם טוֹרֵחַ כו' גַּם מֻיָּוָשָׁב לָמָּה לֹא שִׁיעֲרוּ גַּם בִּדְיִפְתְּר' כְּדֵי לִכְתּוֹב פָּרָשָׁה קְטַנָּה כְּמוֹ בְּקֻלָּף דאע"ג דְּדִיפְתְּר' לָא חָזֵי לְכָךְ מ"מ לְהֵוֵי כְּעוֹר שֶׁאֵינוֹ מְעֻוָּבָד דְּשִׁיעוּרוֹ כִּמְעֻוָּבָד כמ"ש לעי' דִּלְכְאוֹרָה שִׁיעוּרוֹ דְּגֵט לפי' התו' גָּדוֹל מִפָּרָשָׁה קְטַנָּה אֲבָל לפי' רָשְׁ"י א"ש דְּלָא אָמְרוּ הַדָּבָר לְקֻלָּ' כ"א לְחוּמְרָ' שֶׁאֲפִי' בְּשֶׁאֵינוֹ מְעֻוָּבָד הָוֵי שִׁיעוּרוֹ קָטָן כְּמוֹ בִּמְעֻוָּבָד לֹא שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁיְּהֵא שִׁיעוּר גָּדוֹל כְּמוֹ הת' כֵּינָן דְּחָזֵי לְשִׁיעוּר קָטָן שֶׁהוּא שִׁיעוּר גֵּט לפי' רָשְׁ"י כִּדְאָמְרִינַן לעי' גַּבֵּי מוֹצִיא פִּי פָּרָה לְגָמָל דְּהָא חָזֵי לַפָּרָה וְכִדְכָתְבוּ התו' רֵישׁ פִּרְקִי' וכמ"ש בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה בע"ה: שָׁם ד"ה וְקָתָנֵי מִיהַת כְּדֵי לָצוֹר וְאָמַר אַבַּיֵי ק' לר"י דְּלָא ה"ל לַאֲתוּיֵי מלת' דְּאַבַּיֵי הכ' לעד"נ לְיַשֵּׁב בְּמַה שֶׁכָּתַבְתִּי בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה דִּבְלֹא אַבַּיֵי ל"ק מִידֵי דִּדְלָמָ' שִׁיעוּר דְּמִשְׁקָל קָטָן מִקָּמֵיעַ וּמַיְּירֵי עוֹל' בְּמוֹצִיאוֹ לְכָךְ כְּמוֹ שפי' התו' רֵישׁ פִּרְקִי' בְּחָלָב דְּמַיְּירֵי בִּמְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָ' לִשְׁתְּיָה ה"נ מַיְּירֵי בִּמְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָ' שֶׁמּוֹצִיאוֹ לְכָךְ וְחִזְיָה וְדִיפְתְּרָא אפי' אִי מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא שֶׁמּוֹצִיאוֹ לְכָךְ לָא מְחַיֵּיב בְּהַאי שִׁיעוּרָ' דְּלָא חָזֵיָין לְכָךְ וְלָכֵן הֵבִיא מלת' דְּאַבַּיֵי שֶׁהוּא רִיבְעָ' דְּרִיבְּעַ' דְּפוּמְבְּדִיתָ' וְשִׁיעוּר זֶה הָיָה יָדוּעַ לְבַעֲלֵי תַּלְמוּד שֶׁהוּא שִׁיעוּר גָּדוֹל מִקָּמֵיעַ וא"כ ליכ' דִּמְפָרֵשׁ לְכָךְ דמ"מ כֵּינָן דַּאֲמַרְתְּ דְּשַׁאֵינוֹ מְעֻוָּבָד הָוֵי כִּמְעֻוָּבָד בְּשִׁיעוּר קָטָן א"כ אפי' מְפָרֵשׁ שֶׁמּוֹצִיאוֹ לְשִׁיעוּר גָּדוֹל הֵימֶנּוּ מְחַיֵּיב בְּשִׁיעוּר קָטָן כמ"ש לעי' כֵּינָן דְּחָזֵי לְשִׁיעוּר קָטָן ואע"ג דְּאֵינוֹ מְעֻוָּבָד הָוֵי כִּמְעֻוָּבָד וּמִקָּרֵי חָזֵי לְכָךְ וּבְהָא מֻיָּוָשָׁב ג"כ, מ"ש התו' לְקַמָּן ע"ב ד"ה וְהָא מִדְּקָתָנֵי סיפ' הָוֵי מָצֵי לְמִפְרַךְ בָּרַיְיתָ' גופ' ריש' אַסֵּיפָ' וּמַשְׁמַע דְּאַמַּתְנִי' מַהְדַּר לִפְרוּכֵי וּבְמַאי שֶׁכָּתַבְנוּ א"ש גַּם הָא דְּבָרַיְיתָ' איכ' לְשַׁנּוּיֵי דִּסְתָם קֻלָּף לִמְזוּזָה קָאֵי דְּהַיְינוּ כֵּינָן שֶׁהוּא חָשׁוּב אֵין מַצְנִיעִין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ כ"א בְּדָבָר חָשׁוּב דְּהַיְינוּ מְזוּזָה שֶׁהִיא שְׁתֵּי פָּרָשִׁיּוֹת וְהָא דְּקָתָנֵי שִׁיעוּר תְּפִילִּין בִּקֻלָּף בִּמְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא שֶׁמּוֹצִיאוֹ לְכָךְ וְלָכֵן פָּרִיךְ מִמַּתְנִיתִין דְּמַתְנִי' לֹא מַיְּירֵי בִּמְפָרֵשׁ דְּהָא דֻּמְיָא דְּאִינָךְ קָתָנֵי כְּמוֹ עוֹר וְאִינָךְ דִּסְתָמַיְּיהוּ לְהָכִי לֵית לְהוּ שִׁיעוּרָ' אַחֲרִינָ' וְעוֹד דִּבְמְפָרֵשׁ אֶפְשָׁר דִּמְחַיֵּיב אפי' בְּקֶשֶׁר מוֹכְסִין כֵּינָן דְּחָזֵי לְכָךְ דְּהָא דְּלָא מְשַׁעֲרִינַן בקש' מוֹכְסִין דְּאַיְּידֵי דְּדָמָיו יְקָרִים לָא עָבְדִי מִינָּיהּ ק"מ כמ"ש רַשְׁ"י וְהַתּוֹ' לְעֵיל אֲבָל אִי מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָ' פְּשִׁיטָ' דְּחַיָּיב משא"כ בָּרַיְיתָ' אֶפְשָׁר דְּלָא תָּנֵי בָּהּ קֶשֶׁר מוֹכְסִין וְלָא מַיְּירֵי בָּרַיְיתָ' מִינָּהּ וְתָנֵי מִיַּדֵּי דְּאוֹרְחֵיהּ לְפָרוֹשֵׁי לְהָכִי וְלָכֵן בָּרַיְיתָ' ל"ק מִידֵי אַהֶדְדֵי אֲבָל מִכֹּחַ מַתְנִי' קשי' כֵּינָן דְּתָנֵי קֶשֶׁר מוֹכְסִין גַּבֵּי נְיָיר אִי ס"ד דְּאַיְּירֵי בִּמְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָ' ה"ל לְמִתְנֵי גַּם גַּבֵּי קֻלָּף קֶשֶׁר מְכַסִּין בִּמְפָרֵשׁ:דַּף פ"א ד"ה חֲפִי פּוֹתַחַת כו' פֵּ"ה שְׁיָנִים שֶׁל עֶצֶם כו' וּמַה שפי' דִּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֶצֶם טָמֵא כְּדְאָמַר בְּהַכֹּל שׁוֹחֲטִין לֹא דַק כו' וּמַה שפי' כי' נִרְאֶה לְיַשֵּׁב אַחַת אַחַת דְּמַה שֶׁהִקְשׁוּ מֵהָא דִּתְנַן כְּלֵי עֶצֶם פְּשׁוּטֵיהֶן טְהוֹרִין י"ל דִּטְהוֹרִין מִדְּאוֹרַיְיתָ' קָאָמַר דְּהָא פ'

הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת דַּף ס"ו קָאָמַר נָמֵי שָׁאנֵי פְּשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ דְּטַוְומְאָה דְּרַבָּנַן וא"כ ע"כ טְהוֹרִין דְּמַתְנִי' מִדְּאוֹרַיְיתָא' קָאָמַר ואע"ג דְּהָתָם דָּחוּ הַתּוֹסָפוֹת פי' זֶה מִכֹּחַ מִשְׁנָה זוֹ הִנֵּה רַשְׁ"י זַ"ל לֹא ס"ל לְקַוּשְׁיָא' מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא' לֵיהּ אֵיךְ ס"ד דִּתְרַצַן הָתָם וְכִי לֹא יָדַע מִשְׁנָה שְׁלֵימָה שֶׁהָיְתָה שְׁגוּרָה בְּפִיהֶם כִּדְכָתְבִי התו' בְּכַמָּה דֵּוכְתֵי וְגַם הַמַּקְשָׁן לֹא הִקְשָׁה מִמִּשְׁנָה זוֹ כְּלוּם וְאַדְּפָרִיךְ קַוּשְׁיָא' אַחֲרִינָא' מֵאָמוּר' ה"ל לְמִפְרַךְ מִמִּשְׁנָה שְׁלֵימָה.

וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' שָׁם דע"כ טְהוֹרִין לָאו מִדְּאוֹרַיְיתָ' קָאָמַר דְּהָא קָתָנֵי כְּלֵי זְכוּכִי' וְכָל טַוְומְאַת עַצְמָן אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וא"כ ע"כ טְהוֹרִין מִדְּרַבָּנָן קָאָמַר ס"ל לְרַשְׁ"י דְּמִידִי אִירְיָ' הָא כִּדְאִיתָ' וְהָא כִּדְאִיתָ' וְעִיקַּר כַּוָּונַת התנ' לוֹמַר דְּעִיקַּר טַוְומְאָה הַנֶּאֱמָרָה בָּהֶם לֹא נֶאֱמְרָה בִּפְשׁוּטֵיהֶן כ"א בִּמְקַבְּלֵיהֶן דִּכְלֵי עֵץ וּכְלֵי עֶצֶם שֶׁהֵן טְמֵאִים מִדְּאוֹרַיְיתָ' לֹא נֶאֱמְרָה בַּתּוֹרָה בִּפְשׁוּטֵיהֶן וּכְלֵי זְכוּכִית שֶׁעִיקָּרָן מִדְּרַבָּנָן לֹא תִּקְנוּ רַבָּנָן בִּפְשׁוּטִין דע"כ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ לְדִבְרֵי הַתָּרְצָן הָכִי כמ"ש הֵן אֱמֶת כִּי גַּם רַשְׁ"י ס"ל דִּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ טְהוֹרִים אפי' מִדְּרַבָּנָן כִּדְמוֹכַח בְּעֵירוּבִין דַּף נ"א וְהֶאֱרִיכוּ שָׁם התו' בְּזֶה גַּם בְּסוֹף מַסֶּכֶת עֵרוּבִין מוּכָח הָכִי וּבְכַמָּה דֵּוכְתֵי ס"ל לְרַשְׁ"י כפי' רַשְׁבַּ"ם זַ"ל דְּבַמַּסְקָנָ' לָא נִשְׁאַר הָכִי בְּהַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת מ"מ גַּבֵּי כְּלֵי עֶצֶם ס"ל לְרַשְׁ"י כֵּיוָן דְּהָוֵי כִּכְלֵי מַתָּכוֹת גָּזְרוּ בֵּיהּ טַוְומְאָה מִדְּרַבָּנָן וּמַאי דְּקָאָמְרִינַן בְּחֻלִּין דִּכְלֵי עֶצֶם כִּכְלֵי מַתָּכוֹת דָּמֵי הַיְינוּ לְכָל מִילֵי הֵן לְעִנְיַן גֻּלְמִין הֵן לְעִנְיַן פְּשׁוּטִין ואע"ג דְּעִיקַּר פְּלוּגְתָ' דר"י ור"נ נֶאֱמַר אַגֻּלְמִין מ"מ מֵימְרָא דר"נ דְּקָאָמַר כְּלֵי עֶצֶם כִּכְלֵי מַתָּכוֹת קָאֵי אָכַל מִילֵי: ולעד"נ דְּהַשְׁתָּ' א"ש מַאי דְּקָאָמַר הָתָם מִכְּלָל דִּכְלֵי עֶצֶם מְקַבְּלִין טַוְומְאָה אֵין כו' ופי' התו' דר"ל מִכְּלָל דִּמְקַבְּלִי טַוְומְאָה מִדְּאוֹרַיְיתָ' דְּמִדְּרַבָּנָן מַשְׁנָה שְׁלֵימָה הִיא וְקַשְׁיָ' לי מנ"ל לַמַּקְשָׁן דְּמִטַּמְאֵי מִדְּאוֹרַיְיתָ' דְּקָאָמַר מִכְּלָל וּלְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש דְּאֵי מְקַבְּלֵי טַוְומְאָה מִדְּרַבָּנָן לָא הָוֵי גָּזְרִי בֵּהּ רַבָּנָן בִּפְשׁוּטֵיהֶן דְּהָוֵי עֲבִדִי רַבָּנָן הֵיכֵךְ דְּלָא לְמִשְׁרַף עֲלַיְיהוּ קָדָשִׁים וּתְרוּמָה כְּמוֹ בִּכְלֵי זְכוּכִית דאע"ג דַּהֲווֹ כִּכְלֵי מַתָּכוֹת לֹא גָּזְרוּ בִּפְשׁוּטִין כִּדְאִיתָ' פ"ק דַּף ט"ז וּמִדְּגָזְרוּ בִּפְשׁוּטִין ש"מ מִדְּאוֹרַיְיתָ' נִינְהוּ וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י זַ"ל דְּגַבֵּי כְּלֵי מַתָּכוֹת תָּנֵי לָהּ בַּתּוֹסָפְתָ' כְּבָר כָּתַב ר"י זַ"ל פ' בָּמָה אִשָּׁה דְּהַרְבֵּה בָּרָיְיתוֹת נִשְׁנוּ בַּתּוֹסָפְ' שֶׁלָּנוּ שֶׁלֹּא הֻזְקְרוּ בְּתַלְמוּד שֶׁלָּנוּ וְאֵין לְבִנּוֹת יְסוֹד עַל תּוֹסָפְתָ' וְעוֹד דְּלִשְׁיטַת רַשְׁ"י כֵּיוָן דִּכְלֵי עֶצֶם כִּכְלֵי מַתָּכוֹת דָּמֵי תָּנֵי לֵהּ גַּבֵּי כְּלֵי מַתָּכוֹת וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּאִי אֵין רְאוּיִם לִכְלוּם כְּשֶׁלֹּא נִקְּבְעוּ פְּשִׁיטָא דְּטְהוֹרִין י"ל דְּמִשּׁוּם סִיפָא תָּנֵי לָהּ וה"ק חֲפֵי פּוֹתַחַת טְהוֹרִין הֵן דִּפְשׁוּטִין וְלָא חָזְיָן לְמִידֵּי וְאַפֵּ"ה קְבָעָן בְּפוֹתַחַת טְמֵאִין וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה דְּפוֹתַחַת לָא חֲשִׁיב בֵּית קִיבּוּל דְּאֵין הַמַּפְתֵּחַ עָשׂוּי לְטַלְטֵל ע"י אוֹתוֹ בֵּית קִבּוּל כְּמוֹ קֵב הַקִּיטֵּעַ: לעד"נ לְשִׁיטַת רַשְׁ"י לָא דָּמֵי לְקֵב הַקִּיטֵּעַ דהת' א"א לְטַלְטֵל הַשּׁוּק ע"י אוֹתוֹ בֵּית קִיבּוּל כַּנּוֹדָע משא"כ מַפְתֵּחַ אֶפְשָׁר לְטַלְטְלוֹ ע"י הַפּוֹתַחַת וְזוּלַת זֶה לע"ד לֹא יָדַעְתִּי לְפָרֵשׁ בע"א דְּאִם כַּוָּונַת רַשְׁ"י דְּבָעֵינַן דִּוּמְיָא דְּשָׁק דְּתְחִילַּת עֲשָׂיָתוֹ הוּא לְטַלְטֵל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ א"כ כָּל בֵּית קִבּוּל לָא מַקְרֵי בֵּית קִיבּוּל אא"כ עָשׂוּי לְטַלְטֵל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ תִּקְשֵׁי לפ"ז דְּהָא מָצִינוּ כַּמָּה קִיבּוּלֵי' דְּמִקְרֵי קִבּוּל אַף אִם אֵין עָשׂוּי לְטַלְטֵל פ"ק דְּסֻכָּה דַּף י"ב סִכְּכָה בְּחִיצִּים נְקֵיבוֹת פְּסוּלָה פְּשִׁיטָ' מ"ד בֵּית קִבּוּל הֶעָשׂוּי לְמַלְאוֹת לָאו בֵּית קִבּוּל קמ"ל והת' וְכִי עָשׂוּי הַחֵץ לְטַלְטֵל עַל יָדוֹ הַבַּרְזֶל וַהֲלֹא אֵין עָשׂוּי כ"א לְקַבֵּל הַבַּרְזֶל וַאֲפִ' נֹאמַר כֵּיוָן דע"י הַחֵץ יוֹרִין לְמֶרְחוֹק הַבַּרְזֶל מִקְרֵי עָשׂוּי לְטַלְטֵל שֶׁעִיקַּר טִלְטוּלוֹ הוּא הַיְרִיָּה וע"י מְטַלְטֵל הַבַּרְזֶל מ"מ תִּקְשֵׁי הָא דְּאָמְרִינַן ס"פ ב' דְּבֵיצָ' הָרַחַיִם שֶׁל פִּלְפְּלִי' הַתַּחְתּוֹנָ' טמא' מְשׁוּם כְּלִי קִיבּוּל שֶׁמְּקַבֵּל אֲבָק הַפִּלְפְּלִין כְּשֶׁנּוֹפֵל דֶּרֶךְ נִיקְבֵי הַכְּבָרָה והת' וְכִי עָשׂוּי הַקִּיבּוּל לְטַלְטֵל

עַל יָדוֹ הָאָבָק וַהֲלֹא אֵינוֹ עָשׂוּי אֶלָּא לְקַבֵּל הָאָבָק וְאַחַ"כ נוֹטְלִים מִמֶּנּוּ הָאָבָק וַאֲפִי' אִם הָיָה קָבוּעַ שָׁם לְעוֹלָם פְּשִׁיטָא שֶׁהוּא טָמֵא אֶלָּא ע"כ כֵּיוָן שמ"מ אֶפְשָׁר לְטַלְטֵל עַל יָדוֹ הָאָבָק מִקְרֵי בֵּית קִבּוּל ה"ל נָקֵב הַפּוֹתַחַת עָשׂוּי לְקַבֵּל בּוֹ הַמַּפְתֵּחַ וְאֶפְשָׁר לְטַלְטֵל עַל יָדוֹ הַמַּפְתֵּחַ וַאֲפִי' נֹאמַר דְּכַוָּנָתוֹ דְּבָעֵינַן דְּלִפְעָמִים מְטַלְטְלִי' עַל יָדוֹ מ"מ לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה מְטַלְטְלִי' הָאָבָקִים שֶׁל בְּשָׂמִים יוֹתֵר מִכָּאן דְּאֶפְשָׁר דְּגַם הַמַּפְתֵּחַ מְטַלְטְלִי' לִפְעָמִים ע"י הַפּוֹתַחַת וצ"ע שֶׁהַפּוֹתַחַת מְחַוְבָּר בְּשִׁיְדָה תֵּיבָה וּמִגְדָּל מ"מ בָּתַר פּוֹתַחַת עַצְמוֹ אָזְלִינַן וּמַה בְּכָךְ שֶׁהוּא מְחַוְבָּר וּמַאן לימ' לָן שֶׁגַּם הָרַחַיִם לָא מַיְירֵי אפי' הוּא מְחַוְבָּ' הוּא טָמֵא וּמַה שֶׁהִקְשׁוּ וְעוֹד דפי'.

דְּפוֹתֵחַ' גּוֹרֶמֶת טֻמְאָה לֶחָף כו' וְאַגַּב אוֹרְחֵי' אֲתָרֵץ מַה שֶׁהִקְשָׁה מוֹרִי מָהָרָ"ם זַ"ל מַאי דְּכָתַב רַשְׁ"י דְּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֶצֶם מטמ' וְאַחַ"כ כָּתַב ואע"ג דְּמְחַוְבָּר לְטָהוֹר פּוֹתַחַת יֵשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל כו' וא"כ לָמָּה לֵיהּ לְרַשְׁ"י דְּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֶצֶם מְטַמְּאֵי תִּיפּוֹק לֵיהּ כֵּיוָן דְּהַפּוֹתַחַת טָמֵא גַּם הַמְחַוְבָּר לוֹ טָמֵא אֶלָּא ע"כ אה"נ דְּעִיקַּר טַעְמֵיהּ הוּא מִשּׁוּם הַפּוֹתֵחַ' ומ"ש דְּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֶצֶם הַיְינוּ לְתָרֵץ הָרִישָׁא דְּתָנֵי חֲפֵי פּוֹתַחַת טְהוֹרִין מִשּׁוּם דְּלָא חָזְיָין תִּיפּוֹק לֵיהּ מִשּׁוּם פְּשׁוּטֵי כְּלֵי עֶצֶם אֶלָּא ש"מ פְּשׁוּטֵי כְּלֵי עֶצֶם טְמֵאִין: ולעד"נ דְּרַשְׁ"י כָּתַב מִשּׁוּם הָכִי פְּשׁוּטֵי כ"ע מִשּׁוּם דְּקָשְׁיָ' לֵיהּ בָּרַיְיתָ' דְּקָתָנֵי חֲפֵי פּוֹתַחַת טְהוֹרִין קָבָעָן בַּפּוֹתַחַת טְמֵאִין מַשְׁמַע שֶׁהֶחָפִין מִצַּד עַצְמָן טְמֵאִין וְאִי הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם פּוֹתַחַת א"כ הֶחָפִין לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין דִּכְשֶׁפּוֹתֵחַ' טָמֵא גַּם הֵם טְמֵאִים אֶלָּא ש"מ דְּהֶחָפִין טְמֵאִין אפי' בְּלֹא הַפּוֹתֵחַ' אֶלָּא שֶׁהַפּוֹתַחַת עוֹשֶׂה הֶחָפִין רְאוּיִן וְאִי הָוּ רָאוּיִן בְּלָאו הָכִי הָוֵי ג"כ טְמֵאִין מִצַּד עַצְמָן לֹא שֶׁהַפּוֹתַחַת גּוֹרֶמֶת הַטֻּמְאָה לָהֶם שֶׁתְּהֵיֶה הַפּוֹתַחַת הָעִיקָּר וְהֵם בְּטֵלִין אֶצְלָם אפי' לֹא הָיוּ טְמֵאִין אֶלָּא שֶׁהֵם טְמֵאִין מִצַּד עַצְמָן כמ"ש ומ"מ מַה שֶׁתָּמַהּ מוֹרִי זַ"ל עַל התו' מַה שֶׁכָּתְבוּ דְּמַשְׁמַע דְּאָתֵי מַתְנִי' כר"נ.

וְנַהֲפוֹךְ הוּא דְּמְבוֹאָר בְּמַתְנִי' דְּאָתְיָ' כְּרַבָּנָן ע"ש הִיא תָּמִיהַּ קַיֶּימֶת וַחֲזָקָה וְאֵיתֵ' הָכִי בְּרַבֵּינוּ שִׁמְשׁוֹן זַ"ל וְכֵיוָן דְּהָכִי הוּא איכ' לְמֵימַר אִיפְּכָ' דְּמַתְנִי' אַדְּרַבָּה כְּרַבָּנָן אֲבָל לר"נ הָוֵי הַפּוֹתַחַת עִיקָּר וְהִיא גּוֹרֶמֶת טֻמְאָה וּבָרַיְיתָ' כר"נ כִּדְכְתֵבי התו' עי"ל דע"כ הת' בְּחָפִין אַחֲרִינִי אַיְירִי דְּהָא קָתָנֵי סיפ' הַשֵּׁן שֶׁבַּטַּס שֶׁבַּפּוֹתַחַת טְמֵאָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ והכ' קָתָנֵי חֲפֵי פּוֹתַחַת טְהוֹרִין וּכְבָר נִתְעוֹרֵר ע"ז רַבֵּינוּ שִׁמְשׁוֹן זַ"ל בפי' שָׁם וְתִירֵץ ושמ' יֵשׁ קִבּוּעִין וְיֵשׁ שֶׁאֵינָן קִבּוּעִין וּבְהָרַמְבַּ"ם זַ"ל שָׁם יֵשׁ תֵּירוּץ ע"ז שֶׁכָּתַב שֶׁכַּאֲשֶׁר הִיא שֶׁל מַתֶּכֶת הוּא כְּלִי בִּפְנֵי עַצְמוֹ א"כ מַשְׁמַע דְּשֶׁל מַתֶּכֶת רְאוּיָה הִיא לְתַשְׁמִישׁ בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְאֶפְשָׁר דַּאֲפִילּוּ לְתַשְׁמִישׁ זֶה עַצְמוֹ רְאוּיָה כְּזֶה אֶלָּא דְּקוֹבְעִין אוֹתוֹ בְּפוֹתַחַת לִהְיוֹת נָקֵל יוֹתֵר לִפְתּוֹחַ וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה כָּתַב מוֹרִי גַּבֵּי שֶׁל גַּל דְּקוֹבְעִין בָּהּ בְּלֹא פּוֹתַחַת וא"כ יֵשׁ לְחַלֵּק דהכ' בְּשֶׁל עֵצִים דְּאֵינוֹ רָאוּי לְכֵלִים אֶלָּא ע"י הַפּוֹתַחַת שֶׁל עֵץ הָוֵי הַפּוֹתַחַת עִיקָּר אֲבָל הָתָם דְּאַיְירִי בְּמַתֶּכֶת דְּהוּא כְּלִי בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֶלָּא שֶׁהָעֵץ מְשַׁמֶּשֶׁת לוֹ לְתַשְׁמִישׁ זוֹ הָוֵי הַשֵּׁן עִיקָּר כֵּיוָן דְּרָאוּי לְתַשְׁמִישׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ מִיהוּ קָשֶׁה לִי אֵיךְ כָּתַב רַשְׁ"י דְּפוֹתַחַת יֵשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל א"כ הת' בְּפוֹתַחַת שֶׁל עֵץ מַאי אִירְיָ' דטמ' מִשּׁוּם חֲפִין וַהֲלֹא מִצַּד עַצְמוֹ טָמֵא כֵּיוָן דְּיֵשׁ לוֹ בֵּית קִבּוּל וְאֶפְשָׁר דְּפוֹתַחַת דְּהָתָם מַיְירֵי בְּפוֹתַחַת שֶׁאֵין לוֹ בֵּית קִבּוּל אֶלָּא שֶׁפּוֹתְחִין אוֹתוֹ דֶּרֶךְ חוֹר שֶׁבַּדֶּלֶת כַּאֲשֶׁר יֵשׁ עֲדַיִין בְּמִדִּינוֹת אֵלּוּ אוֹ מַיְירֵי שֶׁמַּפְתֵּחַ קִבּוּעָה וְהָוֵי בֵּית קִבּוּל הֶעָשׂוּי לְמַלְאוֹת וְלָא שְׁמִיהּ ב"ק כִּדְכְתֵבוּ התו' פ"ק דְּסֻוכָּה דַּף י"ב: ועי"ל דְּמַתְנִי' דְּהָתָם מַיְירֵי לְעִנְיַן טֻמְאַת כְּלֵי מַתָּכוֹת וה"פ חָפִין שֶׁל מַתֶּכֶת וְהַפּוֹתַחַת שֶׁל עֵצִים טָמֵא פי' בִּכְלִי

מַתֶּכֶת לְעִנְיַן טֻמְאָה יְשָׁנָה וְאִי חָפִין שֶׁל עֵץ הָוֵי כִּכְלִי עֵץ וְאֵין בּוֹ דִּין מַתֶּכֶת וּכְלָל כַּוָּנַת
הַתַּנָּא דְּהֵיכָךְ דְּהָוֵי הַמַּתֶּכֶת עִיקָּר הָוֵי כְּאִלּוּ הוּא מַתֶּכֶת וְכָל מַאי דְּהָוֵי הַמַּתֶּכֶת חָמוּר מֵעֵץ
הֵן לְעִנְיַן פְּשׁוּטִין וּכְפִי' קמ' לְעִנְיַן טֻמְאָה יְשָׁנָה אָזְלִינַן בָּתַר הַמַּתֶּכֶת וּלְעוֹלָם גַּם הַפּוֹתַחַת
טָמֵא מִשּׁוּם כְּלִי עֵץ אִי יֵשׁ לוֹ בַּיִתקַבּוּל אֶלָּא דְּאֵין לוֹ טֻמְאָה יְשָׁנָה וּמַה שֶּׁהֵבִיאוּ התו'
מִדְּקָתָנֵי אע"פ שֶׁחִבְּרָן לַדֶּלֶת דְּמַשְׁמַע מַה שֶּׁקְּבָעָן לַדֶּלֶת יֵשׁ לוֹ לִגְרוֹם טֻמְאָ' לֹא הֵבַנְתִּי
כְּלָל דְּגַם לְרַשִׁ"י זֶה גּוֹרֵם הַטֻּמְאָה דְּמִתְּחִילָּה לָא הָוֵי חָזֵי וְהַשְׁתָּ' חָזֵי וּמַה שֶּׁפֵּירֵשׁ מוֹרִי
הַנָּ"ל עַל דִּבְרֵי התו' אֵין התו' מַשְׁמַע כֵּן לַמַּעֲיָן וְגַם לֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא דלמ' גַּם לְשִׁיטַת
רַשִׁ"י נימ' הָכִי דִּלְשִׁיזָדָה קוֹבְעִין אוֹתוֹ בְּפוֹתַחַת וְלַגַּל בְּלֹא פּוֹתַחַת וא"כ עַד שֶׁלֹּא נְתָנָן
בְּפוֹתַחַת טָהוֹר דְּאָז אֵין רָאוְיִן לִכְלוּ' עֲדַיִן שֶׁיִּתְּנֵם בְּפוֹתַחַת אוֹ בַּגַּל וּמְחֻוַּסָּר מַעֲשֶׂה הוּא
וַאֲפִי' נימ' דִּלְיִתְּנֵם בְּגַל לָאו מְחֻוַּסָּר מַעֲשֶׂה הִיא וא"כ רְאוּיִן הֵם לְיִתְּנֵ' בְּגַל מ"מ טָהוֹר הוּא
מִמ"נ דְּהַשְׁתָּ' אֵינוֹ רָאוּי לִכְלוּ' וּלְקָבְעוֹ בְּגַל יִהְיֶה ג"כ טָהוֹר אֶבָל בֶּאֱמֶת לָא קשי' כְּלוּם
דְּאַקְּבָעַן בְּפוֹתַחַת קָאֵי דאע"פ שֶׁקְּבָעָן אַחַ"כ בַּדֶּלֶת וּרְבוּתָ' דְּכְשֶׁקְּבָעָן בְּפוֹתַחַת עֲדַיִן אֵינָהּ
רְאוּיָ' כ"כ דְּהַפּוֹתַחַת בְּלֹא תֵּיבָה מִקְּרֵי ג"כ אֵינוֹ רָאוּי כ"כ וְעוֹד דְּאֶפְשָׁר דְּגַם רַשִׁ"י אע"פ
שפי' בְּרֵישָׁ' דְּטָהוֹרִין מִטַּעַם דְּלָא חָזְיָן מ"מ בְּסֵיפָ' הָוֵי רְבוּתָ' כפי' התו' דאע"ג דְּנִגְמְרָה
מְלַאכְתּוֹ לְגַמְרֵי דְּכְשֶׁקְּבָעָן בַּפּוֹתֵחַ לֹא נִגְמְרָה כ"כ דַּעֲדַיִן מְחֻוָּסָ' לְקָבְעָן בַּדֶּלֶת וְאַפִּ"ה
טָמֵאִין דמ"מ כְּלִי הוּא: ע"ב מֵהֶן לְהַעֲלוֹתָם לְגַג פֵּ"ה מִי חָיְישִׁינַן לְטִירְחָ' יַתִּיר' וקש' לר"י
א"כ הָא דְּפָרֵי' כו' נלע"ד לְיַשֵּׁב קֻוּשְׁיָ' זוֹ דְּכֻלְּהוּ שְׁמַעְתִּין לָא קשי' מִידֵּי דְּלָא מַיְירֵי בְּמוּכָנִין
לְכָךְ מע"ש דְּלָאו מֻוקְצֶה הִיא אֶלָּא דְּפְלִיגִי דְּמַר סָבַר אפי' הֻכְינָם אָסוּר לְהַכְנִיס יוֹתֵר
מִשָּׁלֹשׁ אֲבָנִים דְּאֵין לוֹ בָּהֶן צוֹרֶךְ דְּסַגִּי בג' וה"ל טרח' שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ ומ"ס דְּמִלֹּא הַיָּד שָׁרֵי
דְּזִימְנִין דְּצָרִיךְ לֵיהּ לְכֻלָּן וא"כ לָא קשי' מִידֵּי דהת' ליכ' אָסוּר' כְּלָל אֲבָל גַּבֵּי לַחֲצוֹת בּוֹ
שְׁיָנָיו איכ' אָסוּר' דְּמֻוקְצֶה אֲבָל השת' דְּגָדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת דְּדָחֵי אָסוּר' דְּרַבָּנָן קשי' ועי"ל
דַּאֲפִי' לָא הֻכְינָם לָא קשי' די"ל דַּאֲפִי' רַבָּנַן דְּפְלִיגִי עֲלֵיהּ דר"א הָתָם הַיְינוּ מִשּׁוּם דס"ל
דְּלֹא נִיתְּנוּ עֲצִים אֶלָּא לְהַסָּקָה וְלֹא לַחֲצוֹת שִׁיָּנָיו וּלְהָכִי אָסוּר אֲבָל גַּבֵּי אֲבָנִים רַבָּנַן מוֹדוּ
דְּמוּכָנִין הֵן לְצוֹרֶךְ ב"ה וְדַעְתֵּיהּ עֲלַיְיהוּ מֵאִתְמוֹל אֲבָל הָכָא פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּמִשּׁוּם כְּבוֹד
הַבְּרִיּוֹת שָׁרֵי כמ"ש: פֶּרֶק רַבִּי עֲקִיבָא דַּף פ"ב ד"ה אר"ע פֵּ"ה מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנֵי מִנְיָן
שֶׁמַּרְחִיצִין וְאֵין נִרְאֶה כו' נ"ל דר"ע דַּרְשִׁינְהוּ לְהָנֵי קְרָאֵי כְּסֵדֶר הַשָּׁנוּי בַּמִּשְׁנָה ותנ' דִּידַן
אע"פ שֶׁקְּבָעָן כָּאן בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת מִשּׁוּם מלת' דְּמַרְחִיצִין דְּשַׁיְיכָ' לְשַׁבָּת מ"מ נְקִשִׁינְהוּ
כְּסֵדֶר דְּרָשַׁת ר"ע שֶׁלֹּא הָיְתָה עִיקָּר כַּוָּנָתוֹ מִשּׁוּם שַׁבָּת לְחוּד אֶלָּא לְכוּלְּהוּ וְעוֹד נ"ל דְּגַם
לְרַשִׁ"י מוֹדֶה סְבָרַת התו' ז"ל מ"ש דְּקָרָא דְּתוֹרֵם הוּא סָמוּךְ לִקְרָאֵי דְּאַיְיתִי לְעֵיל לֹא
יִמְצָא אֶלָּא דְּנָאתֵי רַשִׁ"י מִפִּי' התו' דְּאִי מִשּׁוּם דתנ' לְעֵיל קְרָאֵי דְּאַסְמַכְתָּ' נְקַט נָמֵי הָנֵי
קְרָאֵי מַאי אִירְיָ' דתנ' לָהּ בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת וְהָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵּי מָצִינוּ בַּמִּשְׁנָה דתנ' קְרָא
דְּאַסְמַכְתָּ' וְלָא תָּנֵי לְהוּ הת' לָכֵן פִּי' רַשִׁ"י כֵּיוָן דִּקְרָאֵי דְּהָנֵי אַסְמַכְתָּ' שַׁיָּיךְ מִינַּיְיהוּ גַּם
לְשַׁבָּח לָכֵן תָּנֵי לְהוּ הָכָא ומ"מ פָּתַח בקר' דע"ז מִשּׁוּם דְּסַיֵּים לְעֵיל בְּקְרָא הַסָּמוּךְ וְלָכֵן
תָּנֵי לָהּ נָמֵי בְּהַאי פרק' וְלֹא פ' ר"א דְּמִילָּה כֵּיוָן דְּשַׁיָּיךְ לקר' דִּלְעֵיל: שָׁם ע"ב ד"ה בְּאֶבֶן
מסמ' פֵּ"ה אֶבֶן מֻוּנַּחַת כו' וְקָשֶׁה דבת"כ כו' אַף כִּי לע"ד הָיִיתִי יָכוֹל לְיַשֵּׁב אֵלּוּ הַקְּוּשְׁיוֹת
מ"מ כֵּיוָן דְּרַשִׁ"י ז"ל עַצְמוֹ פִּי' פ' דָּם נִידָּה ופ' בתר' דְּנִדָּה כִּדְפִי' התו' נִרְאֶה שֶׁחָזַר
מִפֵּירוּשׁוֹ דְּכָאן גַּם כִּי הַתּוֹסָפוֹת פ" דַּם הַנִּידָּה הִקְשׁוּ גַּם שָׁם כָּל הַקְּוּשְׁיוֹת שֶׁהִקְשׁוּ בְּכָאן
עַל רַשִׁ"י מַשְׁמַע שֶׁהָיָה שָׁם לִפְנֵיהֶם נֻסְחָ' אַחֶרֶת בְּרַשִׁ"י הִנֵּה פ' בָּתְרָא פִּי' בְּהֶדְיָ' כִּדְפִי'

הַתּוֹסָ' וְכֵן בְּכָל נוֹסְחְאוֹתֵינוּ לֹא כָּתוּב פ' דָּם הַנִּידָּה פֵּירוּשׁוֹ דְּכָאן כ"א פֵּירוּשׁוֹ הַתּוֹ' וְק'
לוֹמַר כִּי טָעוּת נָפַל בְּכַמָּה דְּוּכְתֵי עכ"נ שֶׁחָזַר בּוֹ וּפִי' הַתּוֹ' הוּא אֵמֶת וְכֵן פִּי' הָרַמְבַּ"ם זַ"ל:
ד"ה לְמִשַּׁמְשֶׁיהָ פֵּ"ה שֶׁאֵין כֵּלִים הַמְשַׁמְּשִׁין לע"ג מְטַמְּאִין לֹא במש' וכו' וְתֵימָ' דִּלְרַבָּנָן
דְּהֶיקֵּשָׁ' כו' ולע"ד לֹא יָדַעְתִּי מַאי קֻוּשְׁיָ' דלמ' ר"ע וְרַבָּנָן בְּהָא פְּלִיגִי וְתַרְוַיְיהוּ ס"ל
דְּמְשַׁמְּשִׁין נפק' מִכִּי חֵרֶם הוּא כְּדָפֵי' התו' מִיהוּ בְּהָא פְּלִיגִי דר"ע סָבַר כֵּיוָן דְּגַלֵּי קְרָא כִּי
חֵרֶם הוּא דְּמְשַׁמְּשִׁין מְטַמְּאִי' בע"ג אִי לָאו דְּאִיתַּקֵּשׁ לְשֶׁרֶץ הָיְיתִי אוֹמֵר שֶׁיְּטַמְּאוּ גַּם בְּמַשָּׂא
וּבְאֶבֶן מְסָמָא כֵּיוָן דְּמְשַׁמְּשִׁין שָׁוּוּ לע"ג בְּאִיסּוּר הֲנָאָה וְטַוְמְאָה לְהָכִי אִיתַּקֵּשׁ, לְשֶׁרֶץ אֲבָל
רַבָּנָן סָבְרִי דְּלֹא צָרִיךְ מְעוּטָ' כֵּיוָן דְּאִי לָאו חֵרֶם הוּא לֹא הָוּוּ מְטַמְּאֵי כְּלָל א"כ דַּי לְאוֹקְמָ'
קְרָא דְּכִי חֵרֶם שֶׁיְּטַמְּאוּ לְחוּד לֹא שֶׁיְּטַמְּאוּ גַּם בְּמַשָּׂא וא"כ גַּם מִיעוּטָ' דְּשֶׁרֶץ לע"ג עצמ'
את' ומ"מ בְּלֹא קְרָא דְּחֵרֶם הוּא לֹא הָיְיתִי יָכוֹל לְיַשֵּׁב כֵּן כֵּיוָן דע"כ טַוְמְאָה עַצְמָהּ
דְּמְשַׁמְּשִׁין מע"ג אָתֵי א"כ קֶשֶׁה שַׁפִּיר קֻוּשְׁיַת התו' דְּלְרַבָּנָן מנ"ל דְּלָא נֵילַף הַכֹּל מע"ג
לְטַמּוֹיֵי גַּם בְּמַשָּׂא אֲבָל לְפִי מ"ש דאת' מֵחֵרֶם הוּא וְאִי לָאו קְרָא לֹא הָיוּ מְשַׁמְּשִׁין מְטַמְּאִין
כְּלָל אָתֵי שַׁפִּיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי וק"ל: דַּף פ"ד ד"ה וְלַחֲנַנְיָה תֵּימָא לר"י אַמַּאי נָקֵט חֲנַנְיָה
כו' נלע"ד דְּנַקֵּטֵיהּ לִרְבוּתָ' דְּלְרַבָּנָן ס"ל לרב' דע"כ ס"ל דְּטַלְטוּל שְׁוָוִרִים שְׁמֵיהּ טַלְטוּל
כֵּיוָן דְּתָנַן בְּמַתְנִי' דְּסִפְינָה טְהוֹרָה מִדֶּרֶךְ אֲנִיָּה וּאע"ג דְּסְתָם סְפִינָה גְּדוֹלָה הִיא גַּם שֶׁל עֵץ
הִיא וְתַדַּע שֶׁהֲרֵי חֲנַנְיָה קָאֵי אַמִּלְתָ' דתנ' דְּיַדַּן וְקָאָמַר נִלְמָדֶנָּה מִשַּׁק כו' פִּי' דְּהִיא טְהוֹרָה
ש"מ סְתָם סְפִינָה גְּדוֹלָה הִיא וְשֶׁל עֵץ הִיא וא"כ לָמָּה לֵיהּ לְתַנָּא דְּיַדַּן לַאֲתוּיֵי סְפִינָה גְּדוֹלָה
שֶׁל עֵץ מִדֶּרֶךְ אֲנִיָּה תִּיפּוֹק לֵיהּ מִשַּׁק דאע"ג דנ"מ לְהַאי לְמוּדָ' לִסְפִינַת הַיַּרְדֵּן וְשֶׁל חֶרֶס
מ"מ הַתַּנָּא דְּמַיְירֵי מִסְּפִינָה גְּדוֹלָה שֶׁל עֵץ לֹא צָרִיךְ הַאי קְרָא דְּהוּא טָהוֹר מִמֵּילָא כְּכָל
הַכֵּלִי' הַבָּאִים בְּמִיְּדָה והל"ל בְּהֶדְיָ' מִנַּיִן לִסְפִינָה שֶׁל חֶרֶס אוֹ לִסְפִינָ' הַיַּרְדֵּן שֶׁהִיא טְהוֹרָה
אֶלָּא ש"מ קָסָבַר תַּנָּא דְּיַדַּן טַלְטוּל שְׁוָוִרִים שְׁמֵיהּ טַלְטוּל וא"כ מֵהַאי טַעְמָא הָוֵי טְמֵאָה
לְהָכִי אִיצְטְרִיךְ דֶּרֶךְ אֲנִיָּה ואע"ג דע"כ אֵיכִ' סְפִינוֹת דְּלָא מְטַלְטְלִי' אֲפִילּוּ ע"י שְׁוָוִרִים
דאל"כ לַחֲנַנְיָא סְפִינָה טְהוֹרָה לָא מַשְׁכַּחַת לָהּ וא"כ הָנֵי סְפִינוֹת לָמָּה לֵיהּ לְתַנָּא לְמֵילַף
מִדֶּרֶךְ אֲנִיָּה י"ל דְּסְתָם סְפִינוֹת מְטַלְטְלִין ע"י שְׁוָוִרִים אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שׁוּלַיִם וכמ"ש
הָרַמְבַּ"ם זַ"ל אֲבָל לַחֲנַנְיָא ס"ד דס"ל דְּלָא שְׁמֵיהּ טַלְטוּל וּלְהָכִי ס"ל דְּסְתָם סְפִינָה אע"ג
דְּמִטַּלְטֶלֶת מִלֹּאָה ע"י שְׁוָוִרִים טְהוֹרָה דְּהָא חֲנַנְיָא אַסְתָּם סְפִינָה וְאַמַּתְנִי' קָאֵי, וכמ"ש
וּמַתְנִי' דְּכֵלִים ע"כ חֲנַנְיָא הִיא קמ"ל דְּלָאו הָכִי הוּא דְּתָנַן כו' דְּהָא סְתָם לָן תַּנָּא בְּמַסֶּכֶת
כֵּלִים דְּסְפִינַת הַיַּרְדֵּן טְמֵאָה כַּחֲנַנְיָא וְאִי הָא מַתְנִי' דְּלָא כַּחֲנַנְיָא קשי' סתמ' אַסְתָּמָ' וצ"ל
לְפִי זֶה דְּסְתָם סְפִינָה לָא מִטַּלְטֶלֶת ע"י שְׁוָוִרִים וְתַנָּא, דְּיַדַּן יָלִיף גַּם סְתָם סְפִינָה מִדֶּרֶךְ
אֲנִיָּה אע"ג דְּלָא צָרִיךְ מְשׁוּם דְּבָעֵי לְמֵילַף כָּל סְפִינוֹת מחד' יַלְפוּתָ' ונ"מ לִסְפִינָה שֶׁל חֶרֶס
וּסְפִינַת הַיַּרְדֵּן ועי"ל דְּנַקֵּט רָבָא דס"ד כֵּיוָן דַּחֲנַנְיָא יָלִיף לְגַמְרֵי מִשַּׁק בָּעֵינַן דָּמְיָ' דְּשַׁק
דְּמְטַלְטֵל מָלֵא ע"י אָדָם אֲבָל ע"י שְׁוָוִרִים לָא שְׁמֵיהּ טַלְטוּל אֲבָל רַבָּנָן אע"ג דְּמוֹדוֹ לַחֲנַנְיָא
דְּכֵלִי שֶׁאֵינוֹ מְטַלְטֵל מָלֵא טָהוֹר מ"מ אָפְשָׁר דְּלָא לָמְדוּ מִשַּׁק רַק מֵהָא דְּתַנְיָ' בת"כ פָּרָשַׁת
וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וֶהֱבִיאָם הָרַמְבַּ"ם ור"ש זַ"ל בפי' הַמִּשְׁנָיוֹת בְּכֵלִי' פט"ו כְּלִי עֵץ יָכוֹל
אַף הַשִּׁיְדָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל כַּוָּורֶת הַקַּשׁ כו' שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שׁוּלַיִם שֶׁמַּחֲזִיקִים מ' סְאָה בְּלַח שֶׁהֵם
כּוֹרַיִם בְּיָבֵשׁ ת"ל מִכְּלִי עֵץ וְלֹא כָּל כְּלִי עֵץ יָכוֹל שָׁאֲנִי מוֹצִי' דַּרְדּוּר עֲגָלָה וְקַוְסְטוֹת שֶׁל
מָלְכִים כו' ת"ל כָּל כְּלִי עֵץ רִיבָּה מָה רָאִיתָ לְרַבּוֹ' אֵילּוּ וּלְהוֹצִיא אֶת אֵלּוּ אַחַר שֶׁרִיבָּה
הַכָּתוּב וּמִיעֵט ת"ל שָׁק מַה שַּׁק מְיֻוָּחָד שֶׁהוּא מִיטַּלְטֵל בְּמִלּוֹאוֹ אַף אֲנִי אַרְבֶּה דַּרְדּוּר

הָעֲגָלָה כו' וּמוֹצִיא אֲנִי אֶת: הַתֵּיבָה כו' שֶׁאֵינָן מְטַלְטְלִי' בְּמִלּוֹאָן הֲרֵי מְבוֹאָר בַּבָּרַיְיתָ' דְּלָאו לְגַמְרֵי יָלְפִינַן מִשַּׁק אֶלָּא יָלְפִינַן מִכְּלִי עֵץ וְלֹא כָּל כְּלִי עֵץ אֶלָּא דְּשַׁק אֵינוֹ אֶלָּא גִּלּוּי מלת' הֵי לְרַבּוֹת וְהֵי לְמַעֵט וְכֵיוָן דְּלָא יָלְפִינַן מִשַּׁק לְגַמְרֵי לָא בָּעֵינַן דְּוִמְיָא דְּשָׁק לְגַמְרֵי אֶלָּא אֲפִילּוּ מִיטַּלְטֵל ע"י שְׁנָוָרִים אַחַר שֶׁרִיבָּה הַכָּתוּב מִרַבֵּינַן כָּל מַה שֶּׁאֶפְשָׁר לְרַבּוֹת דְּהָא אִי לָאו מְעוּטָ' הָוֵי בִּכְלַל כְּלִי עֵץ כָּל הַכֵּלִים בְּעוֹלָם אֶלָּא דאת' מְעוּטָ' וְאַפְּקִינְהוּ לְקָצָתָן א"כ כָּל מַהְדְּאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא מִכְּלַל מַשְׁמָעוּת דְּכְלִי עֵץ לָא מַפְּקִינַן וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כָּתְבוּ התו' לקמ' פ' מְפַנִּין ד"ה הַאי אִידַּגַּן וא"כ כֵּיוָן דְּמִטַּלְטְלִין ע"י שְׁנָוָרִים וְדוֹמֶה לְשַׁק בְּמִקְצָת מַפְּקִינַן לְהוּ מִן הַמַּשְׁמָעוּת דְּכְלִי עֵץ: ונ"ל עוֹד דְּדַרְדּוּר עֲגָלָה הַשָּׁנוּי שָׁם הוּא ג"כ מִיטַּלְטֵל ע"י שְׁנָוָרִים כְּמוֹ עֲגָלָה דְּשְׁמַעְתִּין דאל"כ כֵּיוָן שֶׁהִיא עַל הָעֲגָלָה אֶפְשָׁר לְטַלְטְלָהּ בִּידֵי אָדָם א"כ מנ"ל לרב' לְמֵידַק מִמַּתְנִי' דג' עֲגָלוֹת דלמ' גַּם אֵלּוּ הָעֲגָלוֹת מִיטַּלְטְלִים ע"י אָדָם דְּאֵין לְתָרֵץ דְּאֵין דֶּרֶךְ הָעֲגָלָה לְהוֹלִיכָהּ כ"א ע"י שְׁנָוָרִים דמ"מ אֵין כָּאן דִּיּוּק דְּטִלְטוּל ע"י שְׁנָוָרִים דְּקָאָמַר רב' הַיְינוּ שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְהֵיטַלְטֵל כ"א ע"י שְׁנָוָרִים כִּדְפֵי' רַשְׁ"י זַ"ל וְאִם הָיָה אֶפְשָׁר לְטַלְטֵל עֲגָלָה ע"י אָדָם אֶלָּא שֶׁדֶּרֶךְ לְטַלְטְלָהּ ע"י שְׁנָוָרִי' אֵין כָּאן רְאָיָה אֶלָּא ש"מ דַּעֲגָלָה אֵינָהּ מִטַּלְטֶלֶת ע"י אָדָם כְּלָל וְכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹן רַשְׁ"י ד"ה וא"ר יוֹחָנָן וְכֵן מָצָאתִי אַחַ"כ בְּהֶדְיָא בְּדִבְרֵי ר"ע מִבַּטְנוּרָה זַ"ל וא"כ מְבוֹאָר הוּא כמ"ש דְּשָׁק כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא גִּילּוּי מִלְּתָא מְרֵבֵינַן מֵרִיבּוּיָ' דְּכָל כְּלִי עֵץ מַה דְּהָוֵי דּוֹמֶה קָצָת לְשַׁק.

אֲבָל חֲנָנְיָא דְּלֹא הִזְכִּיר כְּלָל כ"א לְמוּד דְּשָׁק כִּדְקָאָמַר נִלְמָדֶנָּה מִשַּׁק ס"ד דְּבָעֵינַן דּוֹמְיָ' דְּשָׁק לְגַמְרֵי קמ"ל דְּאֵין חִלּוּק כֵּיוָן דְּמַתְנִי' דְּכֵלִים ע"כ חֲנָנְיָא הִיא כמ"ש לְעֵיל ש"מ דְּגַם חֲנָנְיָא מוֹדֶה בָּזֶה עוֹד אֲנִי אוֹמֵר כִּי לֹא יָרַדְתִּי לְסוֹף קֻושְׁיָ' זוֹ דְּלָא יָדַעְתִּי מַאי קשי' דְּאֵין כַּוָּנַת רָבָא דִּלְרַבָּנָן דִּפְלִיגִי אַחֲנָנְיָא ס"ל דְּלָא שְׁמִיהּ טִלְטוּל אֶלָּא דְּרָבָא ה"ק דִּלְחַנָּנִי' דְּמָטַמָּא בִּסְפִינַת הַיַּרְדֵּן אפי' אִם הָיְתָה הַסְּפִינָ' גְּדוֹלָה כ"כ שֶׁאֵין מְטַלְטְלִים אוֹתָהּ כ"א ע"י שְׁנָוָרִים טְמֵאָה וכ"פ רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא וְהַכַּוָּנָה כִּי שֶׁאֵין כָּל סְפִינוֹת הַיַּרְדֵּן שָׁווֹת אֶלָּא מִקְצָתָן גְּדוֹלוֹת וּמִקְצָתָן קְטַנּוֹת אֶלָּא שֶׁכֻּלָּן נִטְעָנוֹת בַּיַּבָּשָׁה וכ"כ הָרָאָבָ"ד זַ"ל בְּהַשָּׂגוֹת פ"ז מהל' כֵּלִים וְהַקְּטַנּוֹת מְטַלְטְלִין ע"י אָדָם וְהַגְּדוֹלוֹת ע"י שְׁנָוָרִי' וְקָאָמַר רָבָא דְּלָא תימ' מַאי דְּקָאָמְרִינַן לְעֵיל סְפִינוֹת הַיַּרְדֵּן טְמֵאוֹת לַחֲנָנְיָ' לֹא תימ' קְטַנָּה דַּוְוקָא כִּדְפֵי' רַשְׁ"י לעי' אֶלָּא אֲפִילּוּ גְּדוֹלָה הֲנִיטְלִית ע"י שְׁנָוָרִים טְמֵאָה ג"כ וְלָכֵן קָאָמַר וְלַחֲנָנִי' דִּלְרַבָּנָן סְפִינָה לְעוֹלָם טְהוֹרָה אֲפִילּוּ קְטַנָּה וה"ה דְּהָוֵי מָצֵי רָבָא לוֹמַר דִּלְרַבָּנָן נָמֵי הָוֵי טִלְטוּל בַּיַּבָּשָׁה כְּגוֹן עֲגָלָה אֶלָּא את' לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּלָא תִּטְעֶה לְפָרֵשׁ סְפִינוֹת הַיַּרְדֵּן בְּקְטַנָּה דְּאֵין דֶּרֶךְ בִּסְפִינָה גְּדוֹלָה לְטַעֲנָה בַּיַּבָּשָׁ' קמ"ל דִּסְפִינָ' הַיַּרְדֵּן לְעוֹלָם נִטְעֶנֶת וְאַפִּ"ה טְמֵאָה וְעוֹד דהכ' מְפוֹרָשׁ בְּהֶדְיָא דְּהַטַּעַם הוּא דִּסְפִינָה גְּדוֹלָה טְהוֹרָה מִשּׁוּם דְּלָא מְטַלְטֵל וּבְכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁנִינוּ דְּכֵלִים הַבָּאִים בְּמִיָּדָה טְהוֹרִים לֹא שָׁנוּ חֲכָמִים הַטַּעַם בְּהֶדְיָא אע"ג דְּנַדַּאי הַטַּעַם מִשּׁוּם הָכִי הוּא מ"מ אֵין הַטַּעַם מְפוֹרָשׁ בְּהֶדְיָא וְעוֹד דְּגַבֵּי סְפִינָה רְבוּתָ' הִיא דס"ד כֵּיוָן שֶׁאֵין דֶּרֶךְ סְפִינָה גְּדוֹלָה לְטַעֲנָה בַּיַּבָּשָׁה בְּשׁוּם מָקוֹם א"כ בָּטְלָה דַּעְתָּן אֵצֶל כָּל אָדָם וְלָאו שְׁמִיהּ טִלְטוּל ומ"מ לֹא נ"ל לרב' לְחַלֵּק לְפִי הָאֱמֶת בְּהָכִי אֶלָּא מ"מ רְבוּתָ' הִיא וְעוֹד נ"ל דִּלְרַבָּנָן מַאן לימ' לָן דס"ל כְּלָל לְהַאי דרש' דְּשַׁק דְּהָכִי מַשְׁמַע לעי' פ' בְּמַה מַדְלִיקִין דַּף ל"ח דְּקָאָמַר כְּמַאן כִּי הַאי תַּנָּא כַּוָּרֶת הַקֶּשׁ כו' מַשְׁמַע דְּלָאו דִּבְרֵי הַכֹּל הוּא וְתַדַּע דְּהָא הַתַּלְמוּד מְדַמֵּי דִּין טִלְטוּל שַׁבָּת לְטֻמְאָה וְגַבֵּי שַׁבָּת ס"ל לְרַב יוֹסֵף דַּאֲפִי' בַּת תלת' כּוֹרֵי שָׂרֵי וְגַם רַבָּה שָׂרֵי בַּת תְּרֵי אֶלָּא דְּבִשְׁעַת מַעֲשֶׂה חָזַר בּוֹ וְסָבַר כִּי הַאי תַּנָּא מִכְּלָל דְּמִקַּמֵּי הָכִי לָא

הָוֵי ס"ל וְיֵשׁ לִדְחוֹת דְּמַעֲקֶה' הָוֵי סָבַר דְּלָא מִדְּמִינָן שַׁבָּת לְטֻמְאָ' אֶלָּא דְּבִשְׁעַת מַעֲשֶׂה
חָזַר בּוֹ וּר"י לָא הֲדַר בֵּיהּ וס"ל דְּלָא דָּמוּ מ"מ הָרְאָיָה רִאשׁוֹנָה לָא אִיפָּרֵק' מִדְּקָאָמַר כִּי
הַאי תַּנָּא מִכְּלָל דְּאִיכָּ' תַּנָּא דְּפְלִיג וְנִרְאֶה שֶׁהוּא ר' נְחֶמְיָה שֶׁהֵבִיא רַבֵּינוּ שְׁמְשׁוֹן בפי'
הַמִּשְׁנָיוֹת דס"ל דְּקֻפּוֹת הַגְּדוֹלוֹת וּסְאוֹת הַגְּדוֹלוֹת אפי' מַחֲזִיקוֹת כּוֹרִים בְּיָבֵשׁ כו' טְמֵאִין
מִשּׁוּם דְּמִטַּלְטְלִי' בְּמִשְׁתַּיֵּיר מֵהֶם וא"כ דִּלְמָא גַּם רַבָּנָן ס"ל הָכִי וְכוּלְהִי מִשְׁנָיוֹת אָתֵי
כַּחֲנַנְיָא: שָׁם ד"ה ג' תֵּיבוֹת הֵן ק' לר"י דְּאַמַּאי מַיְיתֵי לָהּ כו' נלע"ד דִּבְמַאי דְּכָתַבְנוּ א"ש
כֵּיוָן דְּאִיכָּא תְּנַאי דס"ל דְּלָא יָלְפִינַן מִשַּׁק כמ"ש א"כ דלמ' תַּנָּא דַּעֲגָלוֹת לָא ס"ל כַּחֲנַנְיָ'
דְּיָלִיף מִשַּׁק דס"ל דַּאֲפִי' הַבָּאָה בְּמִיד' נָמֵי טְמֵאָה וּלְכָךְ הֲבִיא ההי' דג' תֵּיבוֹת דְּקָתָנֵי בְּהֶדְיָא
הַבָּאָה בְּמִיָּדָה טְהוֹרָה וְהָוֵי מָצֵי לַאֲתוּיֵי הַהִיא דג' עֲרֵיבוֹת דְּקָתָנֵי נָמֵי הַבָּאָה בְּמִדָּה טְהוֹרָה
וְהִיא בִּנְתִי' כמ"ש התו' מ"מ נִיחָא לֵיהּ לְאַתּוּיֵי הַהִיא דְּתֵיבוֹת דִּבְכָל דֻּכְתֵי מְדַמֵּי לְהוּ
בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַתַּלְמוּד דְּקָתָנֵי שִׁיָּדָה תֵּיבָה וּמִגְדָּל וְשִׁיָּדָה הִיא עֲגָלָה מֻוקֶּפֶת מְחִיצוֹת עֲשׂוּיָה
לְמֶרְכַּב אֲנָשִׁים וְנָשֵׁי כמ"ש רַשִּׁ"י פ' כִּירָה דַּף מ"ד ד"ה מוּכְנִי וְאֶפְשָׁר שֶׁהוּא עֲגָלָה הֶעָשׂוּי
בַּקִּתִּידָר' דְּקָתָנֵי בְּמַתְנִי' וְעוֹד דְּמַיְיתֵי הַהִיא דְּתֵיבוֹת דְּדָמְיָא לְגַמְרֵי לְהַהִיא דַּעֲגָלוֹת דִּכְמוֹ
דְּגַבֵּי עֲגָלוֹת קָתָנֵי ג' מִינֵי עֲגָלוֹת עֲשׂוּיִן בג' תְּמוּנוֹת ה"נ גַּבֵּי תֵּיבוֹת משא"כ עֲרֵיבוֹת כֵּוָן
מַיְירֵי בִּתְמוּנָ' אַחַת אֶלָּא שֶׁהַחִילּוּק הוּא אִם הִיא שְׁלֵימָ' אִי סְדוּק' אוֹ גְּדוֹלָה: ועי"ל דְּאִי
לָא מַיְיתֵי הַהִיא דְּתֵיבוֹת אֵין רְאָיָה מֵעֲגָלוֹת דִּדְלְמָ' מַיְירֵי שֶׁאֵינָהּ גְּדוֹלָ' כּוֹרִים דְּלָא נָחִית
תַּנָּא לְהָכִי אֶלָּא לְמִצּוֹא ג' עֲגָלוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם ג' דִּינִין וְלָא נָחִית לְמַנּוֹת כָּל הָעֲגָלוֹת וּבְוַדַּאי
איכ' עוֹד עֲגָלוֹת טְהוֹרוֹת כְּגוֹן עֲגָלָה טְהוֹרָה וְאִיכָּ' עוֹד טְמֵאוֹת כְּגוֹן עֲגָלָה שֶׁל קָטָן דְּטְמֵאָה
מִדְּרָס וכמ"ש מָהָרָ"שׁ ז"ל בְּפֵירוּשׁוֹ לְהָכִי מַיְיתֵי הַהִיא דְּתֵיבוֹת דְּקָתָנֵי הַבָּאָה בְּמִדָּה
טְהוֹרָה וְאִם אית' לִתְנֵי נָמֵי גַּבֵּי עֲגָלָה הַאי חֲלֵוקָה דְּקָתָנֵי גַּבֵּי תֵּיבָה כֵּיוָן דְּדָמְיָן לַהֲדָדֵי
כמ"ש וְדוּק: שָׁם ד"ה אֶלָּא אָמַר ר"פ ה"ק וְשֶׁל עֵץ כו' תֵּימָא לר"ת דְּלָמָּה לוֹ לְהַגִּיהַ כו'
כְּבָר יָשְׁבָה רַשִּׁ"י ז"ל אֶלָּא שֶׁלֹּא נִרְאָה לר"ת ז"ל יָשׁוּבוּ וּבֶאֱמֶת לֹא יָדַעְתִּי מָה חָסֵר
בְּפֵירוּשׁוֹ דְּרַב פַּפָּא בְּלֹא קֻוּשְׁיָתוֹ הָיָה קָשֶׁה בְּעֵינָיו לְאוֹקְמָ' בִּסְפִינָה שֶׁל חֶרֶס כֵּיוָן דְּלָא
שְׁכִיחָ' אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְסְתּוֹר בָּזֶה פֵּירוּשׁוֹ דְּרַב זַבִּיד דְּלָאו קוּשְׁיָ' הִיא אֶלָּא שֶׁהִפִּי'
לֹא מִסְתַּבֵּר וְכֵיוָן שֶׁמָּצָא סְתִירָה אַחֶרֶת עַל פֵּירוּשׁוֹ שֶׁל ר"ז עַד שֶׁהֻוְצְרַךְ מֵחֲמַת זֶה לְפָרֵשׁ
בְּדֶרֶךְ אַחֵר ניח' לֵיהּ לְאוֹקְמֵי בְּפֵירוּשׁ מְרֻוָּח וְלָמָּה יְפָרֵשׁ פֵּירוּשׁ דָּחוּק ולעד"נ דְּאֵין בְּזֶה
שׁוּם תֵּימַהּ וּמָצִינוּ דֻּגְמָתוֹ בַּתַּלְמוּד וק"ל: שָׁם ד"ה מַפָּץ בְּמֵת מִנַּיִן פֵּ"ה דְּמַיְירֵי בְּמַפָּץ שֶׁל
עֵץ וְאֵין נִרְאֶה לר"ת דִּפְשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ יֵשׁ לָהֶם טָהֳרָה בְּמִקְוֶה כִּדְאָמְרִינַן בְּסֵוֹכָה דְּמִטָּה
טְהוֹרָה אֵיבָרִים כו' ולעד"נ דְּמַשְׁמַע מִדְּבְרֵי ר"ת ז"ל דְּמִטָּה לָאו פְּשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ הִיא
מִדְּמַקְשֶׁה מֵהָא דְּמוּקֵי לָהּ הת' בַּאֲרֻכָּה וּשְׁתֵּי כְּרָעַיִם מַשְׁמַע דְּמִטָּה שְׁלֵימָה יֵשׁ לָהּ בֵּית
קִבּוּל וְכֵן נִרְאֶה דְּהָא מְקַבֶּלֶת כָּרִים וּכְסָתוֹת וְעוֹשִׂין לָהּ מְחִיצוֹת סָבִיב שֶׁלֹּא יִפְּנוּ וא"כ י"ל
דְּרַשִּׁ"י ז"ל מְפָרֵשׁ וּמְטַהֶרֶת אֵיבָרִים ר"ל אִם נִטְמְאָה הַמִּטָּה כְּשֶׁהִיא שְׁלֵימָה יֵשׁ לָהּ טָהֳרָה
אֲפִילּוּ אֵבָרִים וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִפֵּירוּשׁוֹ שָׁם שֶׁפֵּירֵשׁ בְּרִישָׁ' וּמְטַהֶרֶת חֲבִילָה אִם טְמֵאָה
הִיא אֵין טְבִילָה עוֹלָה לָהּ אֵבָרִים אֶלָּא מְתַקֵּנָ' וּמַטְבִּילָהּ עכ"ל א"כ רַבָּנָן אה' קַיְימִי וְכֵן
פֵּירְשָׁה הָרַמְבַּ"ם ז"ל וא"כ שָׁאנֵי הת' כֵּיוָן דְּנִטְמְאָה כְּשֶׁהָיְתָה שְׁלֵמָה דְּלָאו פְּשׁוּטֵי כְּלֵי עֵץ
הִיא כמ"ש ואע"ג דְּהַשְׁתָּא הִיא אֵיבָרִים מ"מ כֵּיוָן דְּסוֹפָהּ לַחֲזוֹר וּלְחַבְּרָהּ דְּהָא לָא מַיְירֵי
בְּנִגְנְבָה ח�ֻצְיָהּ אוֹ חֻלָּקוּהָ אחי' דְּהַהִיא כְּבָר פָּרְחָה טֻמְאָה מִינַּיְיהוּ כְּמוֹ שֶׁהֶאֱרִיכוּ התו' וְגַם
אֲנַחְנוּ כָּתַבְנוּ בפ' בַּמֶּה אִשָּׁה א"כ הָוֵי כְּמוֹ שֶׁהִיא עֲדַיִן שְׁלֵמָה וְלֹא פְּשׁוּטֵי כ"ע הִיא וְאֶפְשָׁר

לוֹמַר דְּזֶהוּ מַחֲלוֹקְתּוֹ שֶׁל ר' אֱלִיעֶזֶר וְרַבָּנָן דר"א סָבַר כְּשֶׁהִיא נִתְפָּרְקָה אֵיבָרִים הָוֵי דִּינָהּ כִּפְשׁוּטֵי כ"ע וְאֵין לָהּ טָהֳרָה וְלָכֵן אֵינָהּ מְטַהֶרֶת כ"א חֲבִילָה דְּצָרִיךְ לְתַקָּנָהּ וּלְהַטְבִּילָהּ וְרַבָּנָן סָבְרִי דְּלָא הָוֵי כִּפְשׁוּטֵי כ"ע כמ"ש וְלָכֵן מְטַהֶרֶת אֵיבָרִים וּלְפִי זֶה הָוֵי מִשָּׁם סַיְיעְתָּ' דִּפְשׁוּטֵי כ"ע לֵית לֵיהּ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה וּמִדִּבְרֵי התו' בְּסֵוָקָה דַּף ט"ז ד"ה וּמְטַהֶרֶת חֲבִילָה מַשְׁמַע קְצָת דְּמָטָה שְׁלֹמָה נָמֵי פְּשׁוּטֵי כ"ע הֵיא דְּלֹא הֶזְכִּירוּ שָׁם אֲרֻכָּה וּשְׁתֵּי כְּרָעַיִם אֲבָל רַשְׁ"י נ"ל דס"ל כמ"ש וְעוֹד נִרְאֶה דס"ל לְרַשְׁ"י דְּגַם אֲרֻכָּה וּשְׁתֵּי כְּרָעַיִם נָמֵי לָאו פְּשׁוּטֵי נִינְהוּ דְּכֵיוָן דְּחָזְיָא לְמִסְמְכִינְהוּ אֲגַבָּךְ' וּמַשְׁכ' אִשְׁלִי כִּדְאִיתָ' הָתָם ה"ל כְּמִטָּה שְׁלֹמָה וְהָא שְׁלִי הֵם לְמַטָּה קְצָת שֶׁמַּחְיְצוֹ' הַמִּטָּה עוֹלִין לְמַעְלָה מֵהֶם קְצָת וה"ל כְּלִי קִבּוּל וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק עוֹד אֶכְתּוֹב לְפָנֵינוּ בע"ה: ע"ב ד"ה וְהָא לֵית לֵיהּ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה תימ' דִּבְסוֹף כֵּיצַד הָרֶגֶל קָאָמַר עָלָהּ דְּמַחַץ דהכ' בֵּין לְטֻמְאַת עֶרֶב כו' וּמַה שַּׁיָּךְ לְהַזְכִּיר טֻמְאַת עֶרֶב כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ טָהֳרָה וי"ל כו'.

הִנֵּה מֻכְרָח אֲנִי לְכְתּוֹב דַּעְתִּי עַל דִּבּוּר זֶה דְּפִרוּקָא דתו' קָאֵי לְשִׁיטַת ר"ת ז"ל דְּלְעֵיל דס"ל דִּפְשׁוּטֵי כ"ע יֵשׁ לָהֶם טָהֳרָה בְּמִקְוֶה כַּמְבֹאָר בְּדִבְרֵיהֶם אֲבָל לְרַשְׁ"י ז"ל הָוֵי קַוּשְׁיָא זוֹ תְּיוּבְתָּ' וְלָכֵן בָּאתִי לְהַצִּילוֹ הִנֵּה התו' ז"ל בַּסֵּוָקָה דַּף ט"ז וּבְסוֹף כֵּיצַד הָרֶגֶל כָּתְבוּ שָׁם ז"ל דַּאֲפִי' בָּאנוּ לְפָרֵשׁ דְּלִדְין טֻמְאַת ז' קָאָמַר כְּלוֹמַר לִהְיוֹת אַב הַטֻּמְאָה מְשׁוּם דְּאֵין לְךָ דָּבָר הַטָּמֵא טֻמְאַת ז' אא"כ הוּא אַב הַטֻּמְאָה מ"מ אִי ל"ל טָהֳרָה בְּמִקְוֶה אֵין יָכוֹל לֵיעָשׂוֹת אַב הַטֻּמְאָה כִּדְמוֹכַח בְּשִׁילְהֵי עֵרוּבִין עכ"ל וכ"כ לְעֵיל ד"ה מַה פַּכִּין קְטַנִּים וּבְשִׁלְהֵי עֵרוּבִין הָכִי אית' אָמַר שְׁמוּאֵל הַמַּכְנִיס שֶׁרֶץ לַמִּקְדָּשׁ פָּטוּר שנ' מִזָּכָר וְעַד נְקֵבָה תְּשַׁלְּחוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה יָצָא שֶׁרֶץ שֶׁאֵין לוֹ טָהֳרָה לִימָּא מְסַיְיעָ לֵיהּ מִזָּכָר וְעַד נְקֵבָה פְּרָט לִכְלִי חֶרֶס דִּבְרֵי ר"י הַגְּלִילִי מ"ט לָאו מִשּׁוּם דל"ל טָהֳרָה לָא מִי שֶׁנַּעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה יָצָא כ"ח שֶׁאֵינוֹ נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה ופי' רַשְׁ"י דכ"ח אֵינוֹ נַעֲשָׂה אָב דְּאֵין לְךָ כְּלִי נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה לְטַמֵּא אָדָם אוֹ כְּלִי אֶלָּא מִדְּרַס הַזָּב אוֹ מַגַּע הַמֵּת דְּמֵת אֲבִי אָבוֹת הַטֻּמְאָה כו' וּכְלִי חֶרֶס לָא חָזֵי לְמִדְרָס דְּמִדְרַס כְּלִי חֶרֶס טָהוֹר וּבְמַגָּע הַמֵּת אֵין נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה דִּכְתִיב לעי' מֵהַאי קְרָא וְחִטָּאוֹ דְּיֵשׁ לוֹ טָהֳרָה בְּטְבִילָה קָרִינַן בֵּיהּ וְהַנֶּפֶשׁ הַנּוֹגַעַת תְּטַמֵּא כו' א"כ פְּלִיאָה בְּעֵינַי מָה רְאָיָה מַיְיתֵי התו' מִשָּׁם דְּכֹל שֶׁאֵין לוֹ טָהֳרָה בַּמִּקְוֶה אֵין נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה וּמַאי אֲוִלְמֵיהּ סְוֹגְיָא דְּהָתָם מִסְּוֹגְיָ' דְּהָכָא דְּפָרִיךְ דְּמַפָּץ לֵית לֵיהּ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה וּמְשַׁנֵּי דְּיֵשׁ בְּמִינוֹ וְכֵיוָן דְּיֵשׁ בְּמִינוֹ מִקְרֵי יֵשׁ לוֹ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה א"כ גַּם סְוֹגְיָא דְּהָתָם לָא מְיַעֲטֵיהּ כ"א כ"ח וְכָל הֵיכ' דְּקָרִינַן בְּמִינוֹ וְחִטָּאוֹ הָוֵי כְּמוֹ אִיהוּ גוֹפ' וְהַתֵּימַ' גְּדוֹלָה עֲלֵיהֶם ז"ל דְּהָא אָמְרִינַן הָתָם דְּלָא מְמַעֲטִינַן מִזָּכָר וְעַד נְקֵבָה כ"א מִי שֶׁאֵינוֹ נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה וַהֲרֵי מַפָּץ נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה בַּמִּדְרָ' כִּדְאִיתָ' בִּשְׁמַעְתִּי' וְרַשְׁ"י הֶאֱרִיךְ שָׁם דִּכְלִי חֶרֶס אֵינוֹ נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה בְּמִדְרָס וּשְׁאָר כֵּלִים נַעֲשִׂין אַב הַטֻּמְאָה בְּמִדְרָס וכ"ת מנ"ל דְּמַפָּץ נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה בְּמֵת דלמ' וְחִטָּאוֹ פֵּירוּשׁוֹ דְּיֵשׁ לוֹ טָהֳרָה מַמָּשׁ לֹא בְּמִינוֹ בִּשְׁלָמָא לְעִנְיַן מִדְרָס יָלְפִינַן מִתֵּרֵי קְרָאֵי כִּדְאָמְרִינַן בִּשְׁמַעְתִּין אֲבָל הָתָם מנ"ל י"ל מִלְּבַד דְּנוּכַל לוֹמַר כֵּיוָן דְּגַלִּי קְרָא לְעִנְיַן מִדְרָס יָלְפִינַן מִינֵּיהּ בְּכָל מָקוֹם הִנֵּה נוּכַל לוֹמַר דְּזֶהוּ פֵּירוּכְתָּ' הַתַּלְמוּד דְּפָרִיךְ הָתָם וְקָמַיְיתֵי לַהּ בֵּין לְטֻמְאַת עֶרֶב בֵּין לְטֻמְאַת שִׁבְעָה פי' דְּלְהֲוֵי אַב הַטֻּמְאָה כמ"ש התו' וְאַמַּאי נֵימָא דַּיּוֹ וְלָא נֵילַף מִפַּכִּין קְטַנִּים כ"א לְמַאי דְּהָוֵי בְּפַכִּין קְטַנִּ' שֶׁאֵין נַעֲשִׂין אַב הַטֻּמְאָה כמ"ש דְּאֵין כ"ח נַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה ואע"ג דְּסוֹף דִּינָא מַיְיתֵי לָהּ לְאַב הַטֻּמְאָה דְּוֹמְיָא דְּמִדְרָס דְּמַפָּץ מ"מ כֵּיוָן דא"א לַאֲתוּיֵי בְּלֹא תְּחִלַּת דִּינָא דְּפַכִּין קְטַנִּים

נִיתָּא דַּיּוֹ כְּמוֹ בְּמַתְנִי' דְּקָרֵן בר"ה דְּמַיְיתֵי לָהּ ר' טַרְפוֹן דְּסוֹף דִּינָא מִשֵּׁן וְרֶגֶל וַאֲפִ"ה קָאָמְרִי רַבָּנָן דַּיּוֹ כֵּינָן דע"כ צָרִיךְ לַאֲתוּיֵי מִקֶּרֶן בַּתְּחִילַּת דִּינָא וְאֶפְשָׁר לוֹמַר עוֹד דאע"ג דְּמִדְרָס הָוֵי אַב הַטֻּמְאָה מ"מ כֵּינָן דְּבְמֵת לָא מַשְׁכַּחַת שְׁיְהֵא אַב הַטֻּמְאָה בְּטֻמְאַת עֶרֶב כ"א בְּטֻמְאַת ז' וא"כ נִיתָּא כֵּינָן דְּאִי הָוֵי לֵיהּ לְמַפָּץ טָהֳרָה בְּמִקְוֶה לָא הָוֵי מָיְיתִינַן לָהּ ע"כ כ"א לְטֻמְאַת עֶרֶב כְּמוֹ מִדְרָס וע"כ לָא הָוֵי אַב הַטֻּמְאָה דְּאֵין אַב הַטֻּמְאָה בְּמֵת בְּטֻמְאַת עֶרֶב ואע"ג דִּבְמִדְרָס הָוֵי אָב הַטֻּמְאָה מ"מ אָמְרִינַן דַּיּוֹ שֶׁלֹּא יִטָּמֵא כ"א טֻמְאַת עֶרֶב וְאוֹקֵי בְּאַתְרָא דְּלָא לֶהֱוֵי אַב הַטֻּמְאָה ה"נ אע"ג דְּלֹא שַׁיְיךְ טֻמְאַת עֶרֶב כֵּינָן דְּלֵית לֵיהּ טָהֳרָה מ"מ לָא עָדִיף מֵחַמַת זֶה דְּלֶהֱוֵי אַב הַטֻּמְאָה אֶלָּא נִיתָּא דַּיּוֹ דְּלֶהֱוֵי תּוֹלְדָה כְּמוֹ שְׁאָר טֻמְאַת עֶרֶב דְּמֵת וְאַהֲנֵי ק"ו דְּאִי לָאו ק"ו הָוֵי טָהוֹר לְגַמְרֵי כִּשְׁאָר פְּשׁוּטֵי כ"ע וְאַהֲנֵי דַּיּוֹ דְּלָא לֶהֱוֵי רַק חֲוֹלְדָה ואע"ג דְּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל מַשְׁמַע דְּלִעְנִין טֻמְאַת שִׁבְעָה מַמָּשׁ קָאֵי הָתָם ס"ל כִּכְפִי' הַתּוֹסָ' זַ"ל דְּהָתָם לֹא פִּי' מַפָּץ בְּמֵת מִנַּיִן דְּפָרִיךְ מִשּׁוּם פְּשׁוּטֵי כ"ע אֶלָּא מִשּׁוּם דִּבְפָרָשַׁת מִדִּין נֶאֱמַר וְכָל בֶּגֶד וְכָל עוֹר וְזֶה אֵינוֹ לֹא בִּכְלַל בֶּגֶד וְלֹא בִּכְלַל עוֹר וא"כ אֶפְשָׁר דס"ל דִּפְשׁוּטֵי כ"ע יֵשׁ לָהֶם טָהֳרָה בְּמִקְוֶה וַאֲנִי כָּתַבְתִּי לְמַאי דִּפִּי' הָכָא ועי"ל אַקֻּושְׁיַת התו' בְּעִנְיָן טֻמְאַת עֶרֶב וז' דְּלָא מְבָעְיָא לדר"י זַ"ל וְהָרַמְבַּ"ם זַ"ל וּשְׁאָר פּוֹסְקִים דס"ל דְּמַאי דְּאָמְרִינַן חֶרֶב הֲרֵי הוּא כְּחָלָל לָאו דַּוְקָא אֶלָּא כָּל הַכֵּלִים א"כ נוּכַל לוֹמַר שַׁפִּיר דְּקָמַיְיתֵי לֵיהּ לְטֻמְאַת עֶרֶב ר"ל לְטַמֵּא אֲחֵרִי' טֻמְאַת עֶרֶב כְּגוֹן אִם נָגַע הַמַּפָּץ בְּטֻמְא מֵת דְּנַעֲשָׂה אַב הַטֻּמְאָה לְדִבְרֵי אֵלּוּ הַפּוֹסְקִים דְּכָל כֵּלִים הֵם טְמֵאִים כְּאוֹתָהּ טֻמְאָה שֶׁנִּגְעוּ בָּהֶן הֵן בְּמֵת אוֹ בְּטֻמְא מֵת כַּנּוֹדָע וא"כ מַפָּץ שֶׁנִּגַּע בְּטֻמְא מֵת הָוֵי אַב הַטֻּמְאָה וּמְטַמֵּא אָדָם אוֹ כְּלִי שֶׁטָּף הַנּוֹגֵעַ בּוֹ ט"ע וְאִם נָגַע בְּמֵת הָוֵי אֲבִי אָבוֹת הַטֻּמְאָה וּמְטַמֵּא הַנּוֹגֵעַ בּוֹ טֻמְאַת שִׁבְעָה וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּנִימָא דיו' וְלֹא יְטַמֵּא הַנּוֹגֵעַ בּוֹ כ"א טֻמְאַת עֶרֶב דְּוִמְיָא דְּמַפָּץ הַטָּמֵא בְּמִדְרָס דְּנוֹגֵעַ בּוֹ אֵינוֹ אֶלָּא רִאשׁוֹן דְּמִדְרָס עַצְמוֹ אֵינוֹ אֶלָּא אַב הַטֻּמְאָה א"כ גַּם אִם נָגַע בְּמֵת נִיתָּא הָכִי וְהָא לָא פָּרִיךְ דְּלָא לֶהֱוֵי אַב הַטֻּמְאָה כְּלָל וּכְמוֹ שֶׁפֵּירֵשׁ בְּפֵירוּשׁ הָרִאשׁוֹן די"ל דְּמִסּוֹף דִּינָא אתי' מִמַּפָּץ דְּמִדְרָס וכמ"ש לְעֵיל וא"כ לִדְבָרֵי' אֵלּוּ הַפּוֹסְקִי' אָתֵי כְּפִשְׁטֵיהּ ואע"ג דְּהָרַמְבַּ"ם כָּתַב כְּלִי שֶׁטָּף הִנַּהּ גַּם מַפָּץ הָוֵי כְּלִי שֶׁטָּף כֵּינָן דְּיֵשׁ בְּמִינוֹ וְעוֹד דְּאֶפְשָׁר שֶׁהוּא בִּכְלַל בְּגָדִים שֶׁכָּתַב הוּא זַ"ל שָׁם אֶלָּא אַפִּילּוּ לְדִבְרֵי רַשְׁ"י ור"ת זַ"ל דס"ל דְּדַוְקָא מַתֶּכֶת הוּא כְּחָלָל וּכְמוֹ שֶׁהֵבֵאתִי דִּבְרֵיהֶם בפ"ק דַּף י"ז מ"מ י"ל דְּרַבִּי אֲחָא מִדְּפִתְּי דְּפָרִיךְ בב"ק לְרָבִינָא וְכֵן ר"נ בַּר זְכַרְיָ' לְאַבַּיֵי: כֵּלְהוּ ס"ל כְּמַר זוּטְרָא בְּרֵיהּ דְּרַב נַחְמָן דְּאָמַר פ' אֵין מַעֲמִידִין דַּף ל"ז דְּיִקְרַב בִּדְיִקְרַב בְּחִיבּוּרִין טָמֵא טֻמְאַת שִׁבְעָה דאע"ג דְּכָתַבְתִּי בפ"ק דְּמַר זוּטְרָא ס"ל דַּוְקָא בְּמַגָּע הֲכִי לֹא בְּאֹהֶל הִנַּהּ רַשְׁ"י פִּי' כָּאן דְּגַם מַפָּץ בְּמֵת מִנַּיִן קָאֵי אַמַּגָּע וְאִם כֵּן בְּחִיבּוּרֵיהֶן טָמֵא טֻמְאַת ז' וכמ"ש הָרָאָבָ"ד זַ"ל וְהֵבֵאתִי דְּבָרָיו פ"ק דְּכָל כֵּלִים טְמֵאִין שִׁבְעָה בְּחִיבּוּרִין וְאִם כֵּן פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּקָמַיְיתֵי לֵיהּ בֵּין ט"ע בְּלֹא חִיבּוּרִין דְּהָוֵי אַב הַטֻּמְאָה וְהַנּוֹגֵעַ בּוֹ הָוֵי רִאשׁוֹן וְאִם בְּחִיבּוּרִין הָוֵי הַנּוֹגֵעַ ט"ש וא"כ א"ש וְדוּק: שָׁם ד"ה מִי לָא עָסְקִינַן דַּיַּחֲדִינְהוּ לְאִשְׁתּוֹ נִדָּה פֵּ"ה וְאִי מְטַמֵּא מִדְּרָס כו' וְאֵין נִרְאֶה דְּנַדַּאי מְטַמֵּא מִדְּרָס בְּהֶיסֵּט כ"ח הַמַּוְקֶף כו'.

נלע"ד לְיַשֵּׁב בְּדִבְרֵי ר"ת זַ"ל עַצְמוֹ שֶׁכָּתַב לְעֵיל בֵּין מַוְקֶף צָמִיד פָּתִיל לְקוּלִית דְּמַוְקֶף צ"פ סְתָמוֹ עוֹמֵד לִיפָּתֵחַ כו' וא"כ ס"ל דְּמַוְקֶף צָמִיד פָּתִיל וַיַּחֲדִינְהוּ לְאִשְׁתּוֹ נִדָּה לֵיְשֵׁב עָלֶיהָ כָּל יָמֶיהָ אֵין סְתָמוֹ עוֹמֵד לִיפָּתֵחַ וְלָכֵן הוּא מַוְקֶף כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לֵישֵׁב עָלָיו וּסְתָמוֹ

עוֹמֵד שֶׁיִּהְא סָתוּם כִּי צְרִיכָה תָּמִיד לֵישֵׁב עָלָיו וְיֵשׁ לְהוֹכִיחַ קָצָת דְּאִי סְתָמוֹ עוֹמֶדֶת לִיפָּתֵחַ
ע"כ הַיְינוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתוֹכוֹ א"כ מַאי אִירְיָא כ"ח כָּל הַכֵּלִים כַּיּוֹצֵא בָּזֶה אֵין מְטַמְּאִין דְּהָא
אוֹמְרִים לוֹ עֲמוֹד וְנַעֲשֶׂה מִלַּאכְתֵּינוּ אֶלָּא ע"כ מַיְירִי דִּסְתָמָא עוֹמֵד לֵישֵׁב עָלָיו וְלִהְיוֹת
סָתוּם וְאַף שֶׁנִּפְתַּח לִפְעָמִים כְּשֶׁאֵין יוֹשֶׁבֶת עָלָיו מ"מ כֵּיוָן דִּסְתָמוֹ עוֹמֵד לִהְיוֹת סָתוּם הָוֵי
כְּסָתוּם לְגַמְרֵי וּכְשֶׁפּוֹתְחִים: אוֹתוֹ הָוֵי כְּחִישֵׁב עָלָיו לְנוֹקְבוֹ וּלְפוֹתְחוֹ וְלֹא מְטַמֵּא בְּהֶיְסֵט
וְעוֹד אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּכַוָּנַ' רַשְׁ"י מ"ש וּבְהֶיְסֵט נָמֵי לָא מטמ' לֵיהּ דְּקַשְׁיָא לֵיהּ כְּשֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת
א"א שֶׁלֹּא תְּסִיטֶנּוּ וא"כ הַכְלִי טָמֵא וְאֵיךְ חוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטֻּמְאָה אֲבָל אֵינָהּ יוֹשֶׁבֶת עָלָיו
אע"ש שֶׁאִם הָיָה מְסִיטוֹ הָיָה טָמֵא מ"מ חוֹצֵץ כֵּיוָן דְּעַכְשָׁיו אֵינוֹ טָמֵא דְּלָא כפי' ר"י ז"ל
דְּלִקַּמָּ' ור"י עַצְמוֹ מְסַוֵּפֵק בְּכָךְ וְכֵיוָן דְּהָכִי הוּא א"כ וַדַּאי א"ש כֵּיוָן שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁיּוֹשֶׁבֶת
עָלָיו אֵינוֹ עוֹמֵד לִפְתְּחוֹ וַאֲפִ' אִם צְרִיכִין לוֹ לְתַשְׁמִישׁ אֵין אוֹמְרִים לָהּ עֲמוֹד וְנַעֲשֶׂה
מְלֶאכְתֵּינוּ פמ"ש א"כ לָא מְטַמְּיָא לֵיהּ בְּהֶיְסֵט כְּשֶׁיּוֹשֶׁבֶת עָלָיו כֵּיוָן דְּאָז הוּא סָתוּם לְגַמְרֵי
ואע"ג דְּאִם אֵינָהּ יוֹשֶׁבֶת עָלָיו אֶפְשָׁר דְּאָז עוֹמֵד לִיפָּתֵחַ וְאִם הָיְתָה מְסִיטוֹ אָז הָיָה טָמֵא
מ"מ חוֹצֵץ דְּלָא אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּיָכוֹל לְקַבֵּל טֻמְאָה בְּהֶיְסֵט לֹא יָחוּץ כֵּיוָן דמ"מ הַשְׁתָּא טָהוֹר
הוּא אֶלָּא דְּקָנְשֵׁית רַשְׁ"י דִּכְשֶׁיּוֹשֶׁבֶת טָמֵא הוּא דִּמְסִיטוֹ כמ"ש: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ נֵימָא
מִי לָא עָסְקִינַן דְּהֶסִיטַתּוּ אִשְׁתּוֹ נִידָּה בְּלֹא יְשִׁיבָה וְאַפ"ה טָהוֹר דְּלָמָּה מַשְׁמַע בַּמִּקְרָא
דְּמַיְירֵי בְּיַחֲדִינְהוּ לֵישֵׁב יוֹתֵר מִמְּסִיטָה בְּלֹא יְשִׁיבָה וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי ר"י לְקַמָּן דְּכָתַב
דְּלָא בָּעֵי לְמֵימַר דְּקָרָא בְּכָל עִנְיָן אפי' יָשְׁבָה עָלֶיהָ אִשְׁתּוֹ נִידָּה אוֹ מְסִיטוֹ י"ל דְּרַשְׁ"י מְחַלֵּק
דְּלֵישֵׁב עָלֶיהָ אוֹרְחֵיהּ הוּא דְּהָיָה דַּרְכָּם לֵישֵׁב עַל כֵּלִים כִּדְאָמְרִינַן קַוּפַּת שְׁאוֹר שְׁיוּחֲדָה
לֵישֵׁב וְכִדְאָמְרִינַן בְּגִיטִּין גְּדוֹלָה מְלָאכָה שֶׁמְּכַבֶּדֶת אֶת בְּעָלֶיהָ וְעוֹד דְּמִקְרָא מָלֵא הוּא
וְהַיּוֹשֵׁב עַל הַכְּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב וְדָרְשִׁינַן מַה שֶּׁמְּיֻחָד לִישִׁיבָה כו' וא"כ קָאָמַר מִי
לָא עָסְקִינַן דְּמַיְירֵי קְרָא מִכְּלִי כָּזֶה דִּכְתִיבָ' בִּקְרָא בְּהֶדְיָא משא"כ כְּלִי הַמּוֹסָט דְּלָאו
אוֹרְחֵיהּ הוּא דְּלָמָּה תְּסִיטֶנּוּ בְּחִנָּם וְעוֹד דְּנִזְהֶרֶת בָּזֶה בִּימֵי נִידָּתָהּ לָמָּה נוֹקֵי קְרָא בְּהָכִי:
שָׁם ד"ה מִנַּיִן לַעֲרוּגָה כו' וּמַה שֶּׁפֵּ"ה דִּכְלִאֵי זְרָעִים דְּרַבָּנָן אֵינוֹ נִרְאֶה לְר"י כו'.

נִרְאֶה לְיַשֵּׁב ע"ד שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' עַצְמָן בְּחַוּלִּין פ' אֵלּוּ טְרֵיפוֹת דַּף ס' ד"ה הִרְכִּיב שְׁנֵי
דְּשָׁאִים שֶׁהִקְשׁוּ מַאי קָמַבַּעְיָא לֵיהּ לר' חֲנִינָא ב"פ הָא מִשְׁנָה שְׁלֵמָה הִיא דְּאֵין מְבִיאִין יָרָק
בְּיָרָק וְתֵירְצוּ בְּחַד שִׁינּוּיָא דְּקָמַבַּעְיָא לֵיהּ בִּשְׁאָר זְרָעִי' שֶׁהֵם מִדִּרַבָּנָן דְּהַתּוֹרָ' לֹא אָסְרָה
כ"א קַנַּבּוֹס וְלוּף כִּדְאִיתָא בְּהַקּוֹמֵץ זוּטָא דַּף ט"ו וכ"כ הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בפי' הַמִּשְׁנָיוֹת פ"ק
דְּכִלְאַיִם א"כ גַּם רַשְׁ"י ז"ל י"ל דס"ל הָכִי ופי' רַשְׁ"י בְּהַקּוֹמֵץ דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁאֵין זַרְעָן
כָּלֶה ואע"פ דפי' עוֹד טַעַם אַחֵר מִפְּנֵי שֶׁהֵן לָעֲנָבִים מַשְׁמַע דְּאַכִּלְאֵי כֶּרֶם קָאֵי וְכֵן מַשְׁמַע
מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל פֵּ"ה מהל' כִּלְאַיִם בְּכָאן ס"ל כפי' הָרִאשׁוֹן וְעוֹד יֵשׁ לְיַשֵּׁב כְּתֵרוּץ
אַחֵר בתו' שָׁם בְּחַוּלִּין דלר' יאשִׁיָּה קָמִיבַּעְיָא לֵיהּ דס"ל עַד שֶׁיִּזְרַע חִטָּה וּשְׂעוֹרָה וְחַרְצָן
בְּמַפּוֹלֶת יָד מַשְׁמַע מִדִּבְרֵיהֶם דר"י לֹא אָסַר כִּלְאֵי זְרָעִי' לְחוּדַיְיהוּ אא"כ עֵירֵב חַרְצָן עִמָּהֶן
דְּהָא ר' חֲנִינָא ב"פ לָא קָאֵי כ"א אַכִּלְאֵי זְרָעִי' לְחוּדַיְיהוּ א"כ ס"ל דִּכְלִאֵי זְרָעִי' מִדְּאוֹרַיְיתָ'
שָׂרֵי וְקָמַבַּעְיָ' בְּהַרְכָּבָה מַאי ואע"ג דִּבְקִדּוּשִׁין דַּף ל"ט פֵּירְשׁוּ דְּכִלְאֵי זְרָעִים לְחוּדַיְיהוּ
אֲסִירִי בִּשְׁנֵי מִינִין וְהָא דְּבָעֵי ר"י חַרְצָן הַיְינוּ לְהִתְחַיֵּיב גַּם מִשּׁוּם כִּלְאֵי הַכֶּרֶם וְכֵן כָּתְבוּ
כָּאן וְהָכִי ס"ל לְהָרַמְבַּ"ם ז"ל הִנֵּה בְּחַוּלִּין לֹא ס"ל הָכִי כמ"ש ונלע"ד לְהָבִיא רְאָיָה לָזֶה
מֵהָא דְּאָמְרִינַן בְּקִדּוּשִׁין ר"נ וְרַב עָנָן הָוֵי שָׁקֵלִי וְאָזְלִי בְּאוֹרְחָ' חַזְיוּהּ לְהָהוּא גַּבְרָא דְּקָא
זָרַע זְרָעִי' בַּהֲדֵי הֲדָדֵי א"ל נִיתֵי מָר נִישַׁמְתֵּי' א"ל לָא חָוֵורִיתוּ וְתוּ חַזְיוּהּ לְהָהוּא גַּבְרָא

דְּקָזָרַע חִיטֵּי וְשַׂעֲרֵי בֵּינֵי גַּוְפֵנֵי א"ל נֵיתֵי מָר וְנִישְׁמְתֵּיהּ א"ל לָא צָהֲרִיתוּ לָא ק"ל כר' יְאוֹשִׁיָּה דְּאָמַר עַד שֶׁיְּזָרַע חִיטָּה וּשְׂעוֹרָה וְחַרְצָן כו' וּמַשְׁמַע דְּהָא דר"י הָוֵי תְּשׁוּבָה גַּם אַמִּלְתָּא קַמָּיְיתָא דְּהָוֵי זָרַע זָרָעִים בַּהֲדֵי הַדָּדֵי דְּאִי לָאו הָכִי אַמַּאי לָא חָנְווֹרֵי בְּמִלְתָּא קַמָּיְיתָא: ולעד"נ שֶׁהוּא דּוֹחֵק לוֹמַר דְּמִלְתָּא קַמָּיְיתָא לָא חָנְווֹרֵי מִשּׁוּם דְּרַב יוֹסֵף דְּמַיְיתֵי תַּלְמוּדָא בָּתַר הָכִי דִּכְלְאֵי זְרָעִי' בח"ל שָׂרֵי דְּלָמָּה סָתַם כֵּוְלֵי הַאי וְלֹא גִּילָּה טַעְמָא דְּקַמָּיְיתָא כְּמוֹ בָּתְרַיְיתָא וְהָא בְּהָא מִלְתָּא שָׁקְלִי וְטָרֵי רַב יוֹסֵף וְאַבַּיֵי אִי כִּלְאֵי זְרָעִים אֲסִירֵי בח"ל וְרַב יוֹסֵף גּוּפֵיהּ הָדַר בֵּיהּ וּשְׁרָא וּפְשָׁטָא דְּשְׁמַעְתְּתָ' לע"ד מְבוֹאָר כמ"ש וּמַה שֶּׁהֵבִיאוּ התו' שָׁם רְאָיָה דלר"י כִּלְאֵי זְרָעִי' אֲסוּרִי' מִדְּאוֹרַיְיתָא מֵהָא דְּאָמְרִינַן הָתָם וְאֶלָּא הָא כְּתִיב שָׂדְךָ הַהִיא לְמָעוּטֵי זְרָעִים שבח"ל וְאִי לֵית לֵיהּ לר"י כִּלְאֵי זְרָעִים שָׂדְךָ לָמָּה לִי עכ"ל הִנֵּה יֵשׁ לְתָמֹהַּ עַל רְאָיָה זוֹ דְּהָא פי' רַשְׁ"י הָתָם דְּכִלְאֵי זְרָעִים דְּמַעֲטַ מְשָׂדְךָ הַיְינוּ זְרָעִי' שֶׁבְּכִלְאֵי הַכֶּרֶם אֶלָּא מִשּׁוּם דָּאֶפְקֵיהּ בִּלְשׁוֹן זְרִיעָה כְּתִיב שָׂדְךָ עכ"ל וְכֵן הִסְכִּימוּ התו' שָׁם בד"ה הַהוּא לְמָעוּטֵי כו' וא"כ מַאי רְאָיָה מִשָּׁם וּנְהִי דְּבָכָאן י"ל דְּלָא ס"ל לְהַאי פֵּירוּשָׁא מ"מ הָתָם שפי' בְּהֶדְיָא הָכִי אֵיךְ הִקְשׁוּ תּוֹךְ כְּדֵי דִּבּוּר מֵהָא וא"כ בְּחֻלִּין פָּרִיךְ לְרַבָּנָן דר"י דס"ל דְּכִלְאֵי זְרָעִים אֲסִירֵי אֲבָל מִשְׁנַת ר"ע דְּכָאן י"ל דס"ל כר"י גַּם נוֹכַל לוֹמַר דְּלְעוֹלָם לְהַרְכָּבַת אִילָן קָרֵי כִּלְאֵי זְרָעִים ומ"ש התו' דְּאֵין נִרְאֶה לוֹמַר כֵּן כו' הִנֵּה לפי' רַשְׁ"י בְּקִדּוּשִׁין אֲשֶׁר הִסְכִּימוּ עִמּוֹ התו' דִּלְכִלְאֵי הַכֶּרֶם קָרֵי שָׂדְךָ מִשּׁוּם דָּאֶפְקֵיהּ בִּלְשׁוֹן זְרִיעָה א"כ אֵינוֹ רָחוֹק לְפָרֵשׁ כִּלְאֵי זְרָעִים עַל הַרְכָּבַת אִילָן מַהאי טַעְמָא וְיֵשׁ כִּדְמוּת רְאָיָה לָזֶה דְּהָא שְׁקִיל וְטָרֵי הָתָם דִּכְלְאֵי זְרָעִים לִתַּסְרוּ וּמַסִּיק אִיתַּקּוּשׁ לִכְלְאֵי בְּהֵמָה דִּכְתִיב בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאַיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כו' מַה בְּהֶמְתְּךָ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ מֻתָּר אַף שָׂדְךָ כו' וְהַאי קָרָא מוֹקְמִינַן בְּקִדּוּשִׁין וּבְסַנְהֶדְרִין פ' אַרְבַּע מִיתוֹת בְּהַרְכָּבַת הָאִילָן א"ב דְּהָתָם נָמֵי אַהָא קָאֵי: דַּף פ"ה סוֹף דִּבְרֵי התו' בפי' ר"ת זַ"ל כָּתְבוּ וּמַה שפי' רַשְׁ"י וְהָא אִיכָּא מְקוֹם קְרָנוֹת וְיָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ עַד אֶלָּא טָפַח לָא דַּק כו'.

לעד"נ דְּכַוָּנַת רַשְׁ"י זַ"ל לְהַמְשִׁיךְ כ"א וא' טָפַח דה"ל אֲלַכְסוֹן שֶׁל ב' טְפָחִים עַל ב"ט דה"ל ב"ט וד' חֻמְשִׁין דְּאֵינוֹ חָסֵר אֶלָּא חוֹמֶשׁ וּבְהַהוּא פֻּוּרְתָּ' לָא דַּק וְדָבָר זֶה מְבוֹאָר בִּלְשׁוֹנוֹ שֶׁהֵרֵי כָּתַב וְיָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ שֶׁל זוֹ לַצָּפוֹן וְשֶׁל זוֹ לַדָּרוֹם נִמְצָא שֶׁמַּמְשִׁיךְ בִּשְׁתֵּי הָעֲרוּגוֹת וְאַחַ"כ כָּתַב וְאֵין צָרִיךְ לְהַמְשִׁיכוֹ אֶלָּא טָפַח קָאֵי אַהַמְשָׁכָה שֶׁל כ"א וא' נ"ל וק"ל: דַּף פ"ח ד"ה מַה פַּטִּישׁ הִקְשָׁה ר"ש כו' וּבְקֻנְטְרֵס פי' מָה הַפַּטִּישׁ מִתְחַלֵּק הַסֶּלַע ע"י וְאֵינוֹ מְיֻוָּשָׁב כו'.

ולעד"נ שֶׁיֵּשׁ לוֹ דְּמְיוֹן דְּפִיו שֶׁל הקב"ה הַמְּדַבֵּר הוּא הַמְחַלֵּק הַדִּבּוּר לע' לְשׁוֹנוֹת מַה שֶּׁאֵין כָּל בְּרִיָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת וְכֵן הוּא פי' הַפָּסוּק הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ ר"ל אַחֲרֵי שֶׁהוּא דְּבָרִי שֶׁאֲנִי הַמְדַבֵּר לָכֵן הוּא כְּאֵשׁ וְאַחֲרֵי שֶׁהוּא דִּבְרֵי וַאֲנִי הוּא.

הַמְחַתֵּךְ הָאוֹתִיּוֹת וְכֹחַ הַדִּיבּוּר לָכֵן הוּא כְּפַטִּישׁ הַמְפוֹצֵץ הַסֶּלַע כָּךְ אֲנִי מְחַתֵּךְ הַדִּבּוּר לְכַמָּה חֲלָקִים יַעַן כִּי הוּא דִּבְרֵי וַאֲנִי הוּא הַמּוֹצִיא כְּלִי הַדִּבּוּר לְמַעֲשֵׂהוּ וְזֶהוּ לִישָׁנָא דר"י כָּל דִּבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּי הקב"ה נֶחֱלַק כו' וְיֵשׁ לַדָּבָר זֶה יְסוֹד בְּחָכְמַת הָאֱמֶת לְמֵבִין.

וק"ל: דַּף פ"ט ד"ה לְסוֹף מ' יוֹם אֲנִי בָא פֵּ"ה דְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁעָלָה אֵינוֹ מִן הַמְּנָיָן וְאֵינוֹ נִרְאֶה לריב"ם דִּבְהֶדְיָא מַשְׁמַע בְּיוֹמָא דְּהוּא מִן הַמְּנָיָן כו'. וְנִרְאֶה לע"ד דְּאֵין כַּוָּנַת רַשְׁ"י זַ"ל דְּאֵינוֹ מִן הַמְּנָיָן כְּלָל אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ דְּאֵינוֹ נֶחְשָׁב לְיוֹם שָׁלֵם כְּמוֹ שְׁאָר יָמִים אֶלָּא קְצָת שָׁעוֹת

חָשְׁבוּ מִמֶּנּוּ הָיָה צָרִיךְ הַשְׁלָמָה וּמַה שֶּׁנֶּחְסַר מִיּוֹם רִאשׁוֹן הֶוְצְרְךְ הַשְׁלָמָה מִיּוֹם אַחֲרוֹן שֶׁיִּהְיֶה יוֹם שָׁלֵם וְלָכֵן נִחִית בי"ז בְּתַמּוּז וְלֹא בט"ז דְּהַאי יוֹמָא בָּתְרָא הִשְׁלִים לְיוֹמָא קַמָּא וְכֵן כָּתַב בְּהֶדְיָא בְּיוֹמָא וְז"ל וְכַמָּה שֶׁנִּכְנַס בְּתוֹךְ הַשְּׁבִיעִי כְּשֶׁעָלָה נִתְעַכֵּב לֵירֵד בְּתוֹךְ י"ז בְּתַמּוּז שֶׁהוּא מ' שְׁלֵמִין עכ"ל הֲרֵי שֶׁהוּא כמ"ש אֶלָּא שֶׁכַּוָּנָתוֹ שֶׁאֵינוֹ מִן הַמְּנָיָן לְהֶחָשֵׁב לְיוֹם שָׁלֵם כדק"ל בְּכָל הַתּוֹרָה מִקְצָת הַיּוֹם כְּכֻלּוֹ אֶלָּא אֵינוֹ מִן הַמְּנָיָן לִהְיוֹת יוֹם שָׁלֵם אֶלָּא מִקְצָת שָׁעוֹת נֶחְשְׁבוּ מִמֶּנּוּ וּבְהַצְטָרְפָם לְקִצָּת שָׁעוֹת מִן הָאַחֲרוֹן נַעֲשׂוּ יוֹם בְּיַחַד וא"כ מַאי דְּקָאָמַר בְּיוֹמָא מַלֵּי מ' יוֹם ע"כ לָאו דַּוְקָא הוּא דְּהָא לָא נִחִית עַד י"ז בְּתַמּוּז וְהָיָה צָרִיךְ הַשְׁלָמָה אֶלָּא הַכַּוָּנָה שֶׁגַּם יוֹם רִאשׁוֹן הוּא שַׁיָּיךְ לְמִנְיָן וּבִלְעֲדוֹ לֹא יְמַלֵּא הַחֶשְׁבּוֹן:.

וְהַקּוֹשְׁיָא שְׁנֵיָּה לֹא הֻבַּנְתִּי כְּלָל דְּהָא תַּמּוּז דְּהַאי שַׁתָּא מַלְיָא מִלֵּיהּ כִּדְאִיתָא בְּתַעֲנִית פ' בָּתְרָא וְנִמְצָא שֶׁיָּרַד בכ"ח בְּאָב ובכ"ט עָלָה וְיָרַד בי"ה וא"כ אפי' אִי דִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל כְּפִשְׁטָן דְּיוֹם עֲלִיָּה אֵינוֹ מִן הַמְּנָיָן כ"א יוֹם הַיְרִידָה א"ש וְאֵצ"ל לְפֵירוּשִׁי דְּיוֹם עֲלִיָּה הָוֵי ג"כ קִצָּת מִן הַמְּנָיָן כמ"ש וּמַה שֶּׁנֶּחְסַר מִיּוֹם י"ח נִשְׁלַם בכ"ח וּמַה שֶּׁנֶּחְסַר בכ"ט נִשְׁלַם בי"ה וְגַם לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' צ"ל כֵּן דְּאַף דְּיוֹם הָעֲלִיָּה מִן הַמְּנָיָן מ"מ הֲרֵי כָּל פַּעַם לֹא יָרַד כ"א בַּיּוֹם שֶׁלְּאַחַר הַשְׁלָמָה כְּמוֹ בַּעֲלִיָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁעָלָה בז' בְּסִיוָן וְנִשְׁלְמוּ מ' יוֹם בי"ו בְּתַמּוּז וְאַפ"ה לֹא יָרַד כ"א בי"ז בְּתַמּוּז וְנִמְצָא אִי תַּמּוּז לֹא הָיָה מָלֵא הֵיכִי מַשְׁכַּחַת בי"ה שֶׁהֲרֵי בי"ח עָלָה וְנִשְׁלְמוּ בכ"ח וְהוּא לֹא יָרַד כ"א בְּיוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו שֶׁהוּא כ"ט וְנִמְצָא שֶׁעָלָה בְּפַעַם ג' בְּיוֹם ל' וְנִשְׁלְמוּ בי"ה וא"כ לֹא יָרַד כ"א אַחַר י"ה אֶלָּא ע"כ כמ"ש וכ"ת דִּלְדִבְרֵי התו' חָזַר וְעָלָה בְּיוֹם כ"ט עַצְמוֹ א"כ גַּם לְדִבְרֵי רַשְׁ"י נֹאמַר כֵּן וְאֶפְשָׁר לְחַלֵּק דִּלְדִבְרֵי רַשְׁ"י דְּהָוֵי יוֹם הַיְרִידָה מִן הַמְּנָיָן לְפִי מַה דְּהַתּוֹ' מְפָרְשִׁי' דְּבָרָיו לֵיכָּא לְמֵימַר דְּעָלָה בְּאוֹתוֹ יוֹם דא"כ לֵיכָּא מ' יוֹם לַעֲלִיָּה רִאשׁוֹנָה דְּיוֹם זֶה שַׁיָּיךְ לְמִנְיָן עֲלִיָּה רִאשׁוֹנָה אֲבָל לְדִבְרֵי התו' לָא הָוֵי הַאי יוֹמָא כ"א לְהַשְׁלִים קִצָּת שָׁעוֹת מִיּוֹם הָעֲלִיָּה שַׁיָּיךְ לְמֵימַר דְּעָלָה בְּאוֹתוֹ יוֹם ומ"מ דִּבְרֵי רַשְׁ"י נִתְקָנוּ בְּמַאי דְּכָתְבִתְּי וּכְבָר כָּתַב זֶה הֶחָכָם הרא"ם ז"ל פ' כִּי תִשָּׂא וע"כ פֵּירוּשׁוֹ דִּבְרֵי רַשְׁ"י פְּשִׁיטָא דא"ש כָּלְלוּ שֶׁל דָּבָר נ"ל דְּגַם רַשְׁ"י ז"ל נִתְכַּוְּוִין לְדַעַת הַתּוֹסָ' ומ"ש דְּאֵינוֹ מִן הַמְּנָיָן ר"ל בְּמִנְיַן יָמִים לְהִיוֹתוֹיוֹם שָׁלֵם מִמְּנְיַן מ' כְּמוֹ שְׁאָר הַיָּמִים אֶלָּא הָיָה צָרִיךְ הַשְׁלָמָה וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר' יוֹדָא ז"ל עַל מַה שפירש"י בי"ט בְּתַמּוּז עָנָה הִנֵּה לְפִי פֵּירוּשִׁי אֵיכָא לְמֵימַר דְּרַשְׁ"י ס"ל דבכ"ט בְּאָב שֶׁיָּרַד בּוֹ בַּיּוֹם עַצְמוֹ חָזַר וְעָלָה כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אֵצֶל לְהַשְׁלָמָה כמ"ש וְתַמּוּז דְּהַאי שַׁתָּא מַלְיָא הָוֵי.

שָׁם ד"ה מְדַבֵּר צִין עַד וּמִיהוּ ק' לר"י דְּהָא מִדְּבָר קְדֵמוֹת הָיָה בְּמִזְרָחָהּ שֶׁל א"י דִּכְתִיב וַאֲשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת אֶל סִיחוֹן שֶׁהָיְתָה בְּמִזְרָחָהּ שֶׁל א"י כְּדִכְתִיב בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח שָׁמֶשׁ כו'.

תְּחִלָּה אֲפָרֵשׁ דִּבְרֵי ר"י שֶׁהֵם תְּמוּהִין לְכְאוֹרָה דְּהֵיכִי מוֹכַח בְּהַאי קְרָא דִּמְדַבֵּר קְדֵמוֹת הָיָה בְּמִזְרָחָהּ נְהִי דְּאֶרֶץ סִיחוֹן הָיְתָה בַּמִּזְרָח דְּלְמָא מדב' קְדֵמוֹת הָיְתָה בְּדָרוֹם וְשָׁלַח מִשָּׁם לַמִּזְרָח ונלע"ד שֶׁהוּא ט"ס וצ"ל כְּדִכְתִיב וַיָּבֹא מִמִּזְרָח שֶׁמֶשׁ לְאֶרֶץ מוֹאָב וּפָסוּק הוּא בְּשׁוֹפְטִים בפ' יִפְתַּח וְכָתַב הָתָם שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל לַמִּזְרָח שֶׁל אֶרֶץ מוֹאָב וּמָצְאוּ שָׁם אֶרֶץ סִיחוֹן וְעוֹג ג"כ שֶׁהִיא בְּמִזְרָח כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל בפ' מַסְעֵי וּמִשָּׁם שָׁלַח מַלְאָכִים כְּדִכְתִיב הָתָם אַח"כ וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל סִיחוֹן כו' הֲרֵי שֶׁשָּׁלַח מִמִּזְרָח וְהִיא רְאָיָה בְּרוּרָה.

ומ"מ לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דִּלְמָא הַמִּדְבָּר הָיָה גָּדוֹל וְהָיָה בִּדְרוֹמָהּ שֶׁל א"י בְּצַד דָּרוֹם שֶׁל אֶרֶץ אֱדוֹם וּמוֹאָב וְעָקֹם דַּרְכּוֹ קְצָת לַמִּזְרָח בְּצַד מִזְרָח שֶׁל מוֹאָב וּמִשָּׁם שָׁלַח. גַּם לִבִּי אוֹמֵר לִי שֶׁלֹּא יָצְתָה קֻוּשְׁיָא זוֹ מִפִּי רַבֵּינוּ ר"י זַ"ל כ"א א' מִן הַתַּלְמִידִים כָּתְבוּ עַל שְׁמוֹ שֶׁהֲרֵי פִּי' רָשִׁ"י בְּאֵלֶּה הַדְּבָרִים מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת אע"פ שֶׁלֹּא צִוָּנִי הַמָּקוֹם לִקְרוֹא לְשָׁלוֹם לָמַדְתִּי מִמִּדְבַּר סִינַי מִן הַתּוֹרָה שֶׁקְּדָמָה לָעוֹלָם כְּשֶׁבָּא הקב"ה לִיתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל חָזַר אוֹתָהּ עַל עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל עכ"ל א"כ אֵין הפי' שֶׁשָּׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת אֶלָּא ר"ל שֶׁשָּׁלַח מַלְאָכִים וְלָמַד הַדָּבָר מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת שֶׁהוּא מִדְבַּר סִינַי וּמִדְרַשׁ יְלַמְּדֵנוּ הוּא וְהָכִי אִיתָא הָתָם אָמַר מֹשֶׁה וָאֶשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת וְכִי יֵשׁ מִדְבָּר קְדֵמוֹת אֶלָּא מִמִּדְּלָמַדְתִּי כו' ד"א מִדְבַּר קְדֵמוֹת מִן הַתּוֹרָה שֶׁקְּדָמָה לָעוֹלָם לָמַדְתִּי הֲרֵי מְבוֹאָר כמ"ש וְאֵיזֶהּ אַאֲמִין אֲשֶׁר רַבֵּינוּ הַגָּדוֹל ר"י זַ"ל אֲשֶׁר כָּל עוֹלָם הוֹלְכִים לְאוֹרוֹ נֶעְלָם מִמֶּנּוּ מִדְרָשׁ זֶה ע"כ נִרְאֶה שֶׁאֶחָד מִן הַתַּלְמִידִים כָּתְבוּ וק"ל: שָׁם ד"ה אע"פ שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר עַד ק' לָרַשְׁבָּ"א כו' קֻוּשְׁיָא זוֹ תֵּרְצוּהָ בְּיוֹמָא עַיֵּין שָׁם דַּף ע"ו: ע"ב ד"ה תַּבְלִין ב' וג' שֵׁמוֹת פֵּ"ה כְּמוֹ פִּלְפֵּל לָבָן עַד אֲבָל תֵּימָהּ וְכִי בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שֵׁם א' יֵשׁ לָהֶם לְהִצְטָרֵף יוֹתֵר כו' לְכְאוֹרָה קֻוּשְׁיָתוֹ הִיא מִדִּבְרֵי ר"ש דְּאָמַר אוֹ שְׁנֵי מִינִין מִשֵּׁם א' אֵין מִצְטָרְפִים מַשְׁמַע דס"ד דְּמִצְטָרְפִים כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שֵׁם א' וּמַה מּוֹעִיל שֵׁם א'.

אֲבָל רָאִיתִי בִּפִּי' הר"ש זַ"ל בְּמַסֶּכֶת עָרְלָה שֶׁכָּתַב וְז"ל ומ"מ ט"ט דמ"ד מִצְטָרְפִים וְכִי הַשֵּׁם גּוֹרֵם מַה מּוֹעִיל כֵּינָן דְּהֵם ב' מִינִין וּמִיהוּ ג"ז אֵינוֹ קָשֶׁה דְּכֵינָן דְּטַעְמָא מִשּׁוּם דְּרָאוְיָן לְמַתֵּק אפי' ג' מִינִין וג' שֵׁמוֹת מִצְטָרְפִין עכ"ל הֲרֵי שֶׁהַקֻּוּשְׁיָא הִיא עַל ת"ק דְּהָתָם ס"ד דְּמַאי דְּקָאָמַר אוֹ מִין שָׁלֹשׁ פֵּירוּשׁוֹ וְהֵן שֵׁם א' דְּהַשֵּׁם גּוֹרֵם וק' לִי קָצָת עַל פִּי' זֶה דא"כ לָמָּה כָּתְבוּ התו' דִּלְפִי זֶה צ"ל הָא דְּאָמַר ר"ש ב' שֵׁמוֹת וּמִין א' מַשְׁכַּחַת לָהּ כְּגוֹן תְּרֵי גַּוְונֵי אַהֲלֹא וְלָמָּה קָשֶׁה לָהֶם מר"ש טִפֵּי מָתָ"ק כֵּינָן דת"ק מַיְירֵי נָמֵי בג' מִינִין וְשָׁם א' קָשֶׁה טִפֵּי מָתָ"ק וצ"ל דִּבְדִבְרֵי ת"ק יֵשׁ לְפָרֵשׁ הָכִי וְלָכֵן לֹא הִקְשׁוּ מָתָ"ק כְּלוּם דְּדִלְמָא מַיְירֵי בג' מִינִין וג' שֵׁמוֹת וְהַתִּימָא הִקְשׁוּ באת"ל דְּמַיְירֵי ת"ק בְּשֵׁם א' מַה מּוֹעִיל הַשֵּׁם וְאִי מַיְירֵי בג' שֵׁמוֹת פְּשִׁיטָא דק' טִפֵּי ובע"ז דַּף ס"ו פירש"י זַ"ל בְּהֶדְיָא דְּמַיְירֵי בג' מִינִין וג' שֵׁמוֹת וּכְבָר תֵּירְצָהּ רַבֵּינוּ שִׁמְשׁוֹן כמ"ש לְעֵיל ולע"ד לֹא יָכוֹלְתִּי לְהָבִין קֻוּשְׁיָא זוֹ אפי' התו' מַקְשִׁים מר"ש מַאי קוּשְׁיָא וְהָא בע"ז פְּלִיגִי אַבַּיֵּי וְרָבָא דְּאַבַּיֵּי אָזִיל בָּתַר טַעְמָא וְרָבָא אָזִיל בָּתַר שְׁמָא דְּשָׁם א' הָוֵי מִין א' אפי' אִם נִשְׁתַּנָּה טַעְמָם וְשָׁם הֵבִיא אַבַּיֵּי רְאָיָה מֵהַאי מַתְנִי' וא"כ מַאי קַשְׁיָא דְּוַדַּאי הַשֵּׁם גּוֹרֵם שֶׁהֵן מִין א' אפי' אִם טַעְמָם מְשֻׁנֶּה וְשָׁמָא ס"ל לתו' זַ"ל דְּלָא דָּמֵי דְּהָתָם הָוֵי כְּמוֹ מִין א' דמ"מ תַּרְוַיְהוּ הֵם אֶלָּא אוֹ חֲמִירָא שֶׁהֵם שְׁנֵי מִינֵי חִימּוּץ אֶלָּא שֶׁאֵין חִימּוּצָם שָׁוֶה מוֹעִיל הַשֵּׁם אֲבָל מַה שֶּׁהוּא חָלוּק לְגַמְרֵי שֶׁהוּא מִין אַחֵר כְּגוֹן תְּרֵי גַּוְונֵי אַהֲלֹא שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁהוּא יָרָק אַחֵר לְגַמְרֵי מֵהֵי תֵּיתֵי שֶׁיִּהְיֶא מִין אֶחָד מֵחֲמַת הַשֵּׁם ומ"מ נלע"ד דְּרַשִׁ"י אֵין מַחֲזִיק זֹאת לְקֻוּשְׁיָא דמ"מ רְבוּתָא הִיא ור"ש קמ"ל הָא דס"ד כֵּינָן דְּמָצִינוּ בְּכָל מָקוֹם דְּשֵׁם עוֹשֶׂה מִין א' ס"ד ה"נ קמ"ל וַאֲפִי' לְאַבַּיֵּי דְּלָא אָזִיל בָּתַר שְׁמָא מ"מ רְבוּתָא מִיהָא הָוֵי דס"ד כִּדְרָבָא קמ"ל: דַּף צ' ד"ה לֹא יִפְחוֹת מִמָּעָה כֶּסֶף תֵּימָא לר"י דְּלֹא יִפְחוֹת מִפְּרוּטָה הל"ל כִּי הֵיכִי דְּתְנַן בפ' בָּתְרָא דְּמְנָחוֹת כו'.

תְּחִלָּה אַצִּיעַ לְשׁוֹן הַתַּלְמוּד דְּהָתָם דְּפָרֵיךְ אַדִּינָר זָהָב וְאֵימָא נְסָכָא א"ר אֶלִיעֶזֶר דְּאָמַר מַטְבֵּעַ: וְאֵימָא פְּרִיטֵי פְּרִיטֵי דְּדַהֲבָא לָא עָבְדִי וְכֵן פָּרִיךְ נָמֵי אַכֶּסֶף וּמְשַׁנֵּי הָכִי אֶלָּא דַּגְבֵּי פְּרִיטֵי מְשַׁנֵּי בְּאַתְרָא דְּלָא סַגְיָא פְּרִיטֵי דְּכַסְפָּא וא"כ י"ל דְּגַבֵּי נְחוֹשֶׁת לָא מַיְירֵי הַתָּנָא

דְּאָמַר מַטְבֵּעַ א"כ כַּוָּנָתוֹ אַנְסָכָא שֶׁל נְחוֹשֶׁת וְלֹא רָצָה הַתַּנָּא לְשַׁנּוֹת דְּאָמַר מַטְבֵּעַ דֵּומְיָא
דְּאִינָךְ דְּאֵין כָּאן חִדּוּשׁ דִּלְא יִפְחוֹת מִפְּרוּטָה וְכִי ס"ד שֶׁיִּתֵּן פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה דְּפָחוֹת
מש"פ לָאו כְּלוּם וְעוֹד: כֵּיוָן דְּאָמַר מַטְבֵּעַ הֵיכִי ס"ד לִיתֵּן פָּחוֹת מש"פ דְּאֵין מַטְבֵּעַ בְּעוֹלָם
פָּחוֹת מש"פ וְאֵין לוֹמַר דְּלַשְׁמְעִינַן דְּלֹא צָרִיךְ לִיתֵּן יוֹתֵר מִפְּרוּטָה דַּחֲדָא דְּאַדְּרַבָּה כַּוָּנַת
הַתַּנָּא שָׁם לְאַשְׁמוּעִינַן בְּכוּלֵי מַתְנִי' דְּלֹא יִפְחוֹת מִזֶּה לֹא שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהוֹסִיף וּבְמַטְבֵּעַ אֵין
כָּאן חִדּוּשׁ כמ"ש וְעוֹד דְּהוּא מַטְבֵּעַ קָאָמַר וְלֹא מַטְבְּעוֹת וּפְשִׁיטָא דא"צ לְהוֹסִיף יוֹתֵר
וא"כ כֵּיוָן דְּגַבֵּי נְחוֹשֶׁת לֵיכָּא חִדּוּשׁ בְּאוֹמֵר מַטְבֵּעַ שָׁנָה הַתַּנָּא מִשְּׁנָתוֹ בְּאוֹמֵר נְחוֹשֶׁת סְתָם
דְּהָוֵי נִסְכָּא במע' כֶּסֶף אֲבָל גַּבֵּי זָהָב וְכֶסֶף הָוֵי רְבוּתָא דס"ד דְּכַוָּנָתוֹ אַמַּטְבֵּעַ פְּחוּתָה מִדִּינָר
כְּגוֹן פְּרִיטֵי וּפוּנְדְיוֹן וְאִיסָּרִין קמ"ל כֵּיוָן דְּלָא עָבְדִי הָכִי אוֹ דְּלָא סַגִּין אֵין כַּוָּנָתוֹ ע"ז וא"כ
מַטְבֵּעַ הָוֵי רְבוּתָ' וְלָכֵן שָׁנָה דִּינוֹ בְּמַטְבֵּעַ וּנְסָכְ' לֹא שָׁנָה דְּאִפְּשָׁר דְּהָתָם סַגִּי בְּזָהָב וְכֶסֶף
בְּעַד פְּרוּטָה כִּדְפָרֵיךְ וְאֵימָא פְּרִיטֵי וא"ג דְּאֶפְשָׁר דְּמַטְבֵּעַ שֶׁל פְּרוּטָה שֶׁל כֶּסֶף חֲשִׁיבָא
מִכֶּסֶף בְּעַד פְּרוּטָה מ"מ אֶפְשָׁר דמ"מ ס"ל לְתַנָּא דְּסַגִּי בֵּיהּ וא"כ אֵין כָּאן חִדּוּשׁ כמ"ש
דְּפָחוֹת מש"פ וַדַּאי לָא נָדַב וְאִי לָאו דְּמִסְתְּפִינָא אָמֵינָא דַּאֲפִין' אִם אָמַר מַטְבֵּעַ שֶׁל נְחוֹשֶׁת
אֵין כַּוָּנָתוֹ אַפְּרוּטָה דְּאִין דֶּרֶךְ הַמִּתְנַדְּבִים לְנַדֵּב פְּרוּטוֹת אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ אַנְּחוֹשֶׁת בְּעַד מַטְבֵּעַ
וְשִׁיעֲרוּ חֲכָמִים בְּעַד מע' כֶּסֶף ואע"ג דְּהָתָם פָּרֵיךְ וְאֵימָא פְּרִיטֵי כו' פְּרִיטֵי דְּדַהֲבָא וְכַסְפָּא
שָׁאנֵי דְּדֶרֶךְ לְנַדֵּב משא"כ פְּרִיטֵי נְחוֹשֶׁת וְעוֹד דִּכְבָר פי' הַתּוֹסָ' בְּמְנָחוֹת וּבְגֵט פָּשׁוּט דְּמַאי
דְּפָרֵיךְ וְאֵימָא פְּרִיטֵי לָאו דַּוְקָא פְּרִיטֵי אֶלָּא ר"ל מַטְבֵּעַ הַפְּחוּתָ' מִדִּינָר כְּגוֹן פּוּנְדְיוֹן
וְאִיסָּרִין: פֶּרֶק הַמַּצְנִיעַ שָׁם ע"ב ד"ה וְכָל אָדָם אֵינוֹ חַיָּיב כו' תֵּימָא לר"י דְּאַמַּאי אִיצְטְרִיךְ
לֵיהּ לְמִתְנֵי הָא תְּנָא לֵיהּ פֶּרֶק כָּלָל גָּדוֹל כו' וַאֲנִי אוֹמֵר דְּאִיצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי דסד"א לְפָרֵשׁ
מַתְנִי' דְּכָלָל גָּדוֹל מַאי דְּתְנַן אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא הַמַּצְנִיעוֹ אֵין הַכַּוָּנָה דָּמֵי שֶׁהִצְנִיעוֹ חַיָּיב דַּוְקָא
אֶלָּא ר"ל מִי שֶׁרָגִיל לְהַצְנִיעוֹ כְּגוֹן עָנִי חַיָּיב אע"פ שֶׁלֹּא הִצְנִיעוֹ וה"פ דְּמַתְנִי' כָּל הֶכְשֵׁר
לְהַצְנִיעַ וּמַצְנִיעִי' כָּמוֹהוּ דְּרוֹב בְּנֵי אָדָם מַצְנִיעִים כֵּן חַיָּיב כָּל אָדָם עָלָיו וְכָל שֶׁאֵין מַצְנִיעִין
רוֹב בְּנֵי אָדָם כְּשִׁיעוּר זֶה אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא הַמַּצְנִיעוֹ ר"ל מִי שֶׁרָגִיל לְהַצְנִיעַ כְּשִׁיעוּר הַזֶּה
דְּהַיְינוּ עָנִי ואע"פ שֶׁלֹּא מַצְנִיעַ וְכֵן פִּלְפְּלוּ התו' פ' כְּלָל גָּדוֹל אַמַּאי דְּקָאָמַר ר"ש וְלֹא
נָאֶמְרוּ כו' אֶלָּא לְמַצְנִיעֵיהֶן אִי פֵּירוּשׁוֹ דַּוְקָא בְּהִצְנִיעוֹ אוֹ פי' לְמִי שֶׁרָגִיל לְהַצְנִיעַ שִׁיעוּר
זֶה אע"פ שֶׁלֹּא הִצְנִיעוֹ וּבֶאֱמֶת הֵיא סְבָרָא חֲזָקָה דְּמַה לִּי דְּדָבָר שֶׁרוֹב בְּנֵי אָדָם מַצְנִיעִי'
כָּמוֹהוּ דְּחַיָּיב עֲלֵיהֶן אפי' לֹא הִצְנִיעוֹ ה"ה דָּבָר זֶה הָוֵי בְּעָנִי כְּמוֹ דָּבָר שֶׁמַּצְנִיעִין לְרוֹב בְּנֵי
אָדָם וְלָכֵן חָזַר וְתָנֵי הָכָא וְכָל אָדָם אֵין חַיָּיב אֶלָּא כְּשִׁיעוּרוֹ לַאֲתוּיֵי אפי' עָנִי דְּאֵין לְפָרֵשׁ
הַמַּצְנִיעַ דְּרִישָׁא שֶׁרָאוּי לְגַבֵּיהּ לְהַצְנִיעַ וא"כ הָוֵי וְכָל אָדָם רוֹב בָּעָנִי כְּאָדָם שֶׁאֵין רָאוּי לָהֶם
לְהַצְנִיעַ כֵּן חָזָא דְּהָוֵי מִשְׁנָה יַתִּירָא וְכִדְדָיֵיק אַבַּיֵּי בַּגְמָ' וּמִמִּשְׁנָה יַתִּירָה דְּכָל הָעוֹשֶׂה כו'
כְּמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב: לְקַמָּן בע"ה וְעוֹד מִדְּקָתָנֵי סֵיפָא חָזַר וְהִכְנִיסוֹ כו' וְאִי מַיְירֵי בְּרָגִיל לְהַצְנִיעַ
אַמַּאי אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא כְּשִׁיעוּרָן כֵּיוָן דִּלְגַבֵּיהּ חֲשִׁיב הַאי שִׁעוּרָא אֶלָּא ע"כ מַיְירֵי כְּשֶׁהִצְנִיעוֹ
וא"כ וְכָל אָדָם מַשְׁמַע הַלָּשׁוֹן אפי' בְּעָנִי לֹא בִּסְתָם בְּנֵי אָדָם דַּוְקָא וא"כ מַשְׁמַע דְּגַם עָנִי
בָּעֵי הַצָּנְעָה דַּוְקָא וְאֵצ"ל לפי' הַתּוֹסָ' לעי' פ' כְּלָל גָּדוֹל דְּמַתְנִי' דְּהָכָא אָתְיָא כר"ש נָמֵי
וא"כ הָוֵי וְכֹל אָדָם פי' חוּץ מֵעָשִׁיר שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב כַּשִּׁיעוּר דפ' כ"ג לר"ש וכמ"ש התו' שָׁם
וא"כ א"א לְפָרֵשׁ דְּגַם עָנִי לָא הָוֵי בִּכְלָל וּפְשִׁיטָא דְּלָא מַשְׁמַע כֵּן לִישָׁנָא דְּכָל אָדָם: וְאֵין
לְהַקְשׁוֹת א"כ קַשְׁיָא אִיפְּכָא דִּלְתַנֵּי מַתְנִי' דְּהָכָא וְלָא לִיתְנֵי הָתָם י"ל מִלְּבַד דְּלָאו קוּשְׁיָא
הִיא כ"כ דְּהָכָא לָא תָּנֵי כ"א דִּין דְּזַרְעוֹנֵי' משא"כ הָתָם קָתָנֵי כְּלָלָא דְּבְכָל מִילֵּי אֵין חַיָּיבִים

פָּחוֹת מִכְּשֶׁיְּעוּר י"ל עוֹד דְּאִי לָא תָּנֵי הָתָם לָא הָוֵי יָדְעִינַן דְּמַיְירֵי מַתְנִי' דְּהָכָא כְּשֶׁהִצְנִיעוֹ וְשָׁכַח לָמָּה הִצְנִיעוֹ כְּדִמְפָרֵשׁ לָהּ אַבַּיֵי רַק הָוֵי מוֹקְמִינַן מַתְנִי' בְּמַצְנִיעַ וְזוֹכֵר לָמָּה הִצְנִיעוֹ וּמְטַלְטְלוֹ מִבַּיִת לְבַיִת וקמ"ל דְּחַיָּיב מִשּׁוּם דְּאַחְשְׁבֵיהּ בְּהַצְנָעָתוֹ אֲבָל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת הָרִאשׁוֹנָה עוֹשֶׂה לָא הָוֵי שָׁמְעִינַן מִינָּהּ לְהָכִי תָּנֵי לעי' דְּכָל שֶׁאֵין מַצְנִיעִין כו' אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא הַמַּצְנִיעוֹ דְּמַשְׁמַע הָא מַצְנִיעַ חַיָּיב וא"כ הָוֵי רֵישָׁא דְּמַתְנִי' דהכ' מִשְׁנָה יַתִּירָא כִּדְפֵ' רַשְׁ"י ז"ל בגמ' ש"מ דאת' לְאַשְׁמוּעִינַן כְּשֶׁינּוּיָא דְּאַבַּיֵי וְאַשְׁכְּחַן טוּבָא בַּגְּמָרָא דְּתָנֵי מִשְׁנָה יַתִּירָא מִשּׁוּם דְּיוּקָא כמ"ש: דַּף צ"א ד"ה מַתְקִיף לַהּ כו' פֵּ"ה דְּפָרִיךְ אַאַבַּיֵי וק' דְּאַמַּאי נִטַּר לֵיהּ עַד הָכָא נלע"ד דְּגַם רַשְׁ"י ס"ל דְּאַאַבַּיֵי לְחוּדֵיהּ לָא הָוֵי קַשְׁיָא מִידֵי דְּנַדַּאי אֵיכָּא לְשַׁנּוֹיֵי דְּלָא דָּמֵי דְּכָל בֵּיתוֹ אֵין רְגִילוּת לְהוֹצִיא בְּבַת אַחַת משא"כ כַּזַּיִת רְגִילוּת לְהוֹצִיא וְלָא פָּרִיךְ אֶלָּא מִכַּח רַב יוֹדָא אָמַר שְׁמוּאֵל דפי' מַתְנִי' דְּקָתָנֵי כָּל שֶׁהוּא כָּל שֶׁהוּא מַמָּשׁ אֲפִילּוּ חִטָּה א' דְּאֵין רְגִילוּת לְהוֹצִיא וְאַפֵּ"ה חַיָּיב א"כ ה"ה כָּל בֵּיתוֹ וכמ"ש הַתּוֹסָ' ומַה שֶּׁלֹּא פי' רַשְׁ"י כְּפֵירוּשׁ הָרַב פּוֹרַחַ ז"ל מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ דְּאִי פָּרִיךְ אַרַב יוֹדָא קָשֶׁה מַאי פָּרִיךְ וַהֲלֹא רַב יוֹדָא לֹא הִזְכִּיר כ"א מוֹצִיא חִטָּה א' לִזְרִיעָה וְלֹא הִזְכִּיר שׁוּם מַחֲשָׁבָה וְטַעַם גָּדוֹל יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם כמ"ש רַשְׁ"י לעי' ד"ה לִיתְנֵי הַמּוֹצִיא דְּטַעְמָא מַאי אָמְרוּ רַבָּנָן דְּנֵימְ' א" פָּטוּר מִשּׁוּם דְּאֵין אָדָם טוֹרֵחַ וְהָכָא חָזְינַן דְּטָרַח וַאֲחַשָּׁבֵיהּ בְּהוֹצָאָתוֹ משא"כ מַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא הֵיכָן אַשְׁכְּחַן דְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שְׁחִישֵׁב בְּעָלְמָא דְּאָזְלִינַן בתר' ואע"ג דְּפָרִיךְ אַרַב יוֹדָא פְּשִׁיטָא כָּל שֶׁהוּא תְּנַן וּמַתְנִי' לָא אַיְירֵי בְּמוֹצִיא כ"א בְּמַצְנִיעַ דְּהָוֵי ג"כ מַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא מַצְנִיעַ שָׁאנֵי ג"כ דַּעֲבִיד מַעֲשֶׂה וְטָרַח לְהַצְנִיעוֹ וַאֲחַשָּׁבֵיהּ בְּהַצְנָעָתוֹ משא"כ מַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא לֹא מָצִינוּ וע"כ פי' רַשְׁ"י דְּפָרִיךְ אַאֲוִקְמָת' דְּאַבַּיֵי דפי' מִשְׁנָתֵינוּ כָּל הָעוֹשֶׂה כו' וְהָתָם כֵּיוָן דְּשָׁכַח לָמָּה הִצְנִיעוֹ אֶלָּא דְּאָמְרִינַן דַּעֲדַיִין בְּמַחְשַׁבְתִּי' קַמַּיְיתָא קָאֵי ואע"ג דְּבְמַחֲשָׁבָה דְּהַשְׁתָּא לֵיכָּא שׁוּם טִרְחָא וּמַעֲשֶׂה לֹא בְּהַצְנָעָה וְלֹא בְּהוֹצָאָה וּבְשָׁעַת הוֹצָאָה שָׁכַח הַצְנָעָה קַמַּיְיתָא אֶלָּא דְּאָמְרִינַן מִסְתָּמָא חֲשׁוּבָה הִיא עַדַיִין בְּעֵינָיו הַיּוֹם וז"א כ"א מַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא דְּבִשְׁלָמָא שְׁאָר מַצְנִיעַ כֵּיוָן דְּבְשָׁעַת הוֹצָאָה יוֹדֵעַ מִן הַצְנָעָה וּמוֹצִיאוֹ אפי' לְטַלְטוּל בְּעָלְמָא מְהַנֵּי מַעֲשֶׂה דְּהַצְנָעָה וּמַיְיתִי דְּאָמְרִינַן עַדַיִין בָּעֵי בְּהַצְנָעָתוֹ אֶלָּא דְּמוֹצִיאוֹ לְטַלְטְלוֹ מִבַּיִת לַבַּיִת אֲבָל' הֵיכָא דְּשָׁכַח ס"ל לְתַלְמוּדָא דְּאֵינוֹ רַק כְּמַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא שְׁחִישֵׁב עָלָיו כֵּיוָן דְּהַשְׁתָּא לֹא יוֹדֵעַ לָמָּה הִצְנִיעוֹ וְאָפְשָׁר דְּלָא בָּעֵי בְּהַצְנָעָתוֹ אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁחָשְׁבוּ פַּעַם א' אָמְרִינַן שֶׁהַיּוֹם עֲדַיִין הוּא חָשׁוּב בְּעֵינָיו אע"ג דְּלָא בָּעֵי בְּהַצְנָעָתוֹ וּלְרַב יוֹדָא מַיְירֵי מַתְנִי' אפי' בְּחִטָּה א' וּכְאוֹקְמָתָא דְּאַבַּיֵי ה"ה כָּל בֵּיתוֹ וּמְשַׁנֵּי כְּשִׁיטַת הָרַב פּוֹרַת ז"ל: דַּף צ"ב ד"ה בְּמַרְפְּקוֹ פֵּ"ה איש"ליש כו' תְּחִילָּה אֲבָאֵר מֻחְלָקוֹת דִּלְדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל הוּא בֵּית הַשָּׁחִי וּלְדִבְרֵי ר"ת ז"ל הוּא הַפֶּרֶק שֶׁבֵּין הַזְּרוֹעַ לְקָנֶה שְׁקוֹרִין בל"א אֵיל בּוֹגֶן וְהַנָּה התו' בְּמָנָחוֹת דַּף ל"ז הֶאֱרִיכוּ יות' וְהֵבִיאוּ כַּמָּה רְאָיוֹת לְדִבְרֵי רַשְׁ"י וְדָחוּ אוֹתָם ע"ש וְכֵן בַּעַל הֶעָרוּךְ ז"ל פי' כְּדִבְרֵי רַשְׁ"י וְכֵן הָרַד"ק בְּיִחֶזְקֵאל סי' י"ג גַּם הר"ש ז"ל מְקוּצֵי בְּאֹהָלוֹת פ"ב כָּתַב כִּי מַתְנִי' דְּהָכָא מַשְׁמַע כְּדִבְרֵי רַשְׁ"י כִּי בָּאֱמֶת תַּחַת בֵּית הַשָּׁחִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא וְהוּא דֶּרֶךְ הוֹצָאָה קָצַת אֲבָל בְּקוֹדָא קָשֶׁה לְהוֹצִיא בָּהּ אֶלָּא שר"ת פי' שָׁם שֶׁכּוֹפֵף יָדוֹ עַל כְּתֵיפוֹ וּמוֹצִיא ע"ש.

וְנִרְאֶה לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי רַשְׁ"י אַחַת אַחַת כִּי מַה שֶּׁהִקְשׁוּ מֵאָהָלוֹת הִנֵּה מָצִינוּ שָׁם שֶׁמּוֹנָה הַתַּנָּא כַּיּוֹצֵא בָּהּ הַצָּלָעוֹ וְאַחַ"כ כָּל פִּרְקֵי הַיָּד עַד הַכָּתֵף וְאַחַ"כ י"ח חֻלְיוֹת שֶׁבַּשִּׁדְרָה וְאַחַ"כ הָרֹאשׁ וְאַחַ"כ הַלֵּב וְאַחַ"כ נְקָבָיו הֲרֵי שֶׁלֹּא שָׁמַר הַתַּנָּא הַסֵּדֶר מִמַּטָּה לְמַעְלָה שֶׁהֲרֵי

כִּשְׁמוֹנָה הַשְּׁדָרָה הָיָה לוֹ לִמְנוֹת הַצַּוָּאר וְאַחַ"כ הָרֹאשׁ ע"כ נִרְאֶה לע"ד כֵּיוָן שֶׁהָרֹאשׁ
וְהַצַּוָּאר הָוֵי כְּמוֹ אֵבֶר אֶחָד וְשַׁיָּיכִים זֶה לָזֶה הִתְחִיל לִמְנוֹת מֵרֹאשׁ וְאַחַר כָּךְ מִצַּוָּאר וְכֵיוָן
שֶׁהִגִּיעַ הַתַּנָּא לַצַּוָּאר אַחַר חֻלְיוֹת הַשְּׁדָרָה הִתְחִיל לִמְנוֹת מִן הָרֹאשׁ כֵּיוָן שֶׁהַכֹּל כְּמוֹ אֵבֶר
א' מָנָה רֹאשׁ אוֹתוֹ הָאֵבֶר וְאַחַ"כ סוֹפוֹ כָּךְ בִּזְרוֹעַ כֵּיוָן שֶׁהַמְפָרֵק שַׁיָּיךְ לִזְרוֹעַ וְהוּא הַמְחַבֵּר
הַזְּרוֹעַ לַגּוּף וְנִקְרָא ג"כ זְרוֹעַ כמ"ש לְקַמָּן בע"ה הִתְחִיל מֵרֹאשׁ הַזְּרוֹעַ כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לִזְרוֹעַ
וְאַחַ"כ סוֹפוֹ וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּאַצִּיל הוּא הַקּוּדָּא מֵרְאִיּוֹת שֶׁהֵבִיאוּ וְאַצִּיל קָרֵי הָתָם מַרְפֵּק
בַּעֲרָכִין נ"ל דִּלְדִבְרֵי רַשְׁ"י נִקְרָא אַצִּיל כָּל מָקוֹם חִבּוּר הַזְּרוֹעַ לַצְּלָעוֹת מִתַּחַת בֵּית הַשָּׁחִי
עַד פֶּרֶק אַקּוּדָּא כִּי אַצִּיל נ"ל שֶׁנִּגְזַר מִלְּשׁוֹן אֵצֶל שֶׁהוּא שׁוֹכֵב תָּמִיד עַל הַצְּלָעוֹת כְּמוֹ
שֶׁכָּתַב רַשְׁ"י בִּזְבָחִי' דַּף י"ט וְנִרְאֶה לע"ד לְהָבִיא רְאָיָה מִקְרָא דִּיחֶזְקֵאל דְּקָאָמַר לְמַתְפְּרוֹת
כְּסָתוֹת עַל כָּל אַצִּילֵי יָדַי וגו' וְאַחַ"כ אָמַר הִנְנִי אֶל כַּסְּתוֹרֵיכֶנָּה וְגוֹמֵר וְקָרַעְתִּי אוֹתָם מֵעַל
זְרוֹעוֹתֵיכֶם וּלְדִבְרֵי ר"ת מַה עִנְיָן זְרוֹעוֹת אֵצֶל הָקוּדָּא שֶׁהוּא פֶּרֶק הַקּוֹדָּא שֶׁאֵינוֹ שַׁיָּיךְ
לִזְרוֹעַ יוֹתֵר מִלְּקָנֶה וע"פ דְּרָכֵינוּ א"ש שֶׁכָּל הַזְּרוֹעַ מִצַּד הַצְּלָעוֹת נִקְרָא אַצִּיל וּלעד"נ
דְּזֶהוּ לְשׁוֹן עַל כָּל אַצִּילֵי יָדַי שֶׁהָיוּ תּוּפְרוּ' עַל כָּל הָאַצִּיל מִתְּחִלָּתוֹ וְעַד סוֹפוֹ וע"כ קָאָמַר
בִּזְבָחִים דְּאֵין חוֹגְרִין לְמַעְלָה מֵאֲצִילֵיהֶם ר"ל מִתְּחִילַת הָאַצִּיל דְּאִם חוֹגְרִים לְמַעְלָה
מֵהַקֻּוְדָּא נִקְרָא גַּם כֵּן לְמַעְלָה מֵהָאַצִּיל שֶׁזֶּה נִקְרָא ג"כ אַצִּיל הָוֵי עַד הָאַצִּיל פי' וְעַד בְּכְלָל
וּמִמֵּילָא הוּא עַד הַמַּרְפֵּק אֶלָּא שֶׁהוּא דּוֹחֵק קְצָת לוֹמַר עַד בְּכְלָל עַל מָקוֹם אָרוֹךְ כָּזֶה גַּם
מַשְׁמַע בַּעֲרָכִין בְּרַשְׁ"י כִּי אַצִּיל הוּא מַרְפֵּק עַצְמוֹ ע"כ נִרְאֶה דְּנוֹדַאי אַצִּיל הָוֵי מִתְּחִילַת
נֶגֶד הַקּוֹדָּא עַד תַּחַת בֵּית הַשָּׁחִי מִיהוּ הַכֹּל לְפִי עִנְיָנוֹ דְּגַבֵּי חֲגוֹרֶת הַכֹּהֲנִים דְּמַיְירֵי בְּגוּף
דְּקָאָמַר דְּלָא יַחְגְּרוּ לְמַטָּה מִמָּתְנֵיהֶם וְלֹא לְמַעְלָה מֵאֲצִילֵיהֶם שֶׁפִּירוּשׁוֹ בַּגּוּף לְמַעְלָה
מֵאֲצִילֵי יְדֵיהֶם הָוֵי אַצִּיל פֵּירוּשׁוֹ כָּל הָאַצִּיל כמ"ש דְּגַם שָׁם נִקְרָא אַצִּיל כֵּיוָן דְּמַיְירֵי בַּגּוּף
נֶגֶד שִׁיעוּר הַיָּדַיִם נִקְרָא שָׁם ג"כ אַצִּיל מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי דְּהֵם שׁוֹכְבוֹת תָּמִיד עַל הַגּוּף אֲבָל
בַּעֲרָכִין דְּמַיְירֵי מִן הַיָּד בְּלֹא הַגּוּף דְּהָא בָּעֵי לְשַׁעוּרֵי בְּכַמָּה וּמִשְׁקַל הַיָּד לְבַד וּמַכְנִיס הַיָּד
בַּמַּיִם הָוֵי אַצִּיל בֵּית הַשָּׁחִי שֶׁהוּא סוֹף הַיָּד דְּשַׁיָּיךְ נָמֵי לְיָד וְכֵן בַּקְּרָא דִּכְתִיב אֲצִילֵי יָדַי
הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ בֵּית הַשָּׁחִי דְּגַבֵּי הַיָּד בְּלֹא הַגּוּף לָא קָרֵי לְעוֹלָם אַצִּיל כ"א בֵּית הַשָּׁחִי הַשַּׁיָּיךְ
לַיָּד לְבַד שֶׁהוּא הָאַצִּיל מַמָּשׁ אֲבָל בְּמָקוֹם דְּמַיְירֵי ל הַגּוּף נֶגֶד שִׁיעוּר הַיָּד מַקְרֵי אַצִּיל מִן
בֵּית הַשָּׁחִי עַד פֶּרֶק שֶׁל הַקּוּדָּא דְּהַכֹּל הָוֵי אַצִּיל גַּם נוֹכַל לוֹמַר דְּעִיקַּר הָאַצִּיל הוּא בֵּית
הַשָּׁחִי וְעַל שְׁמוֹ נִקְרָא הַכֹּל אַצִּיל כֵּיוָן שֶׁעַל יָדוֹ נִתְקָרֵב הַזְּרוֹעַ אֵצֶל הַגּוּף וְהוּא מֵאֵצֶל הַכֹּל
וּבְכָל מָקוֹם הָוֵי סְתָם הָאַצִּיל הַמַּרְפֵּק שֶׁהוּא בֵּית הַשָּׁחִי מִלְּבַד הֵיכָא דְּמוּכָח דְּמַיְירֵי בְּכָל
הַזְּרוֹעַ וְאָפְשָׁר דְּעַד הָאַצִּיל בַּהֵ"א הַיְדִיעָה דר"ל הָאַצִּיל מַמָּשׁ וּבִקְרָא הָוֵי כָּל הָאַצִּיל מַרְפֵּק
אֶלָּא דִּבְלְשׁוֹן חֲכָמִים מִקְרֵי לִפְעָמִים אַצִּיל כָּל הַזְּרוֹעַ הֵיכָא דְּמוּכָח וְהָכִי אַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה
דְּוּכְתֵי גַּם הָרָאָיָה שֶׁהֵבִיא ר"ת דְּמָקוֹם תְּפִילִּין הוּא לְמַעְלָה מִן הָאַצִּיל מִגְּמָרָא דַּעֲרָכִין וּלְפִי
זֶה לֹא אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ אַצִּיל דַּעֲרָכִין בֵּית הַשָּׁחִי לֹא הֵבַנְתִּי רְאָיָה זוֹ דְּאִי מִדְּקָאָמַר דְּאוֹרָיְיתָ'
קִיבּוֹרִית כֻּלָּהּ מַשְׁמַע דְּלִלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם דְּיָד הוּא עַד הָאַצִּיל לָא הָוֵי קִיבּוֹרֶת כֻּלָּהּ מַשְׁמַע
שֶׁהוּא לְמַטָּה מִקִּיבּוֹרִית נוֹכַל לוֹמַר דְּמִשּׁוּם קוּשְׁיָא דְּהָתָם דְּפָרִיךְ דְּקִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם
אֵינוֹ כ"א עַדהַפֶּרֶק שֶׁל יָד לְבַד וְאָהָא מְשַׁנֵּי דְּאוֹרָיְיתָא קִיבּוֹרֶת כֻּלָּהּ וְאֵין כַּוָּנָתוֹ לְאַפּוֹקֵי
לְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם דְּאַדְרַבָּה לִלְשׁוֹן ב"א הָוֵי יוֹתֵר אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ לְאַפּוֹקֵי קִידּוּשׁ יָדַיִם דְּמִקַּדֵּשׁ
דְּהָוֵי ג"כ דְּאוֹרָיְיתָא וְאַפַּ"ה אֵינוֹ כ"א עַד הַפֶּרֶק ואע"ג דְּמִיָּד אַחַר זֶה קָמְפָרֵשׁ לְשׁוֹן ב"א
הִנֵּה הַתַּלְמוּד נָקַט שִׁינּוּיָא קַמָּא דְּמְשַׁנֵּי בְּרֵישָׁא תְּפִילִּין אַעֲרָכִין כְּדִנָקַט לְעֵיל בְּהֶדְיָא אֶלָּא

שֶׁהוֹסִיף מִלַּת כֻּלָּהּ מִשּׁוּם קֻושְׁיָא הַשְּׁנִיָּה וע"ש וְדוֹק: דַּף צ"ג ד"ה ה"ג ור"ש יָחִיד שֶׁעָשָׂה
בְּהוֹרָאַת ב"ד לֹא צָרִיךְ קְרָא ול"ג ר"ש לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר יָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד פָּטוּר
כְּדַפֵּי' בקו' דְּהָא תְּנַן בְּהֶדְיָא בפ"ק הָלַךְ וְעָשָׂה ע"פ כו' ר"ש פּוֹטֵר וּמְפָרֵשׁ טַעְמָא תּוֹלֶה
בב"ד אָנוּס הוּא עכ"ל הִנְנִי אוֹסִיף לְהַפְלִיא עַל דִּבְרֵי התו' זַ"ל אֲשֶׁר נָהִירָא לְהוּ שְׁבִילֵי
דְּתַלְמוּדָא כְּשְׁבִילֵי דְּמָתַיְיהוּ ולע"ד תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא שָׁם דר"ש ס"ל דְּיָחִיד שֶׁעָשָׂה
בְּהוֹרָאַת ב"ד חַיָּיב וּתְחִלָּה אַצִּיעַ לְשׁוֹן הַתַּלְמוּד דְּהוֹרָיוֹת דַּף ב' אר"י אָמַר שְׁמוּאֵל זוֹ דִּבְרֵי
ר' יוֹדָא ר"ל דְּיָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד פָּטוּר אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים יָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת
ב"ד חַיָּיב וּמַאי ר' יוֹדָא דְּתַנְיָא וְאִם נָפְשׁ אַחַת תֶּחֱטָא הֲרֵי אֵלּוּ מְיִעוּטִין הָעוֹשֶׂה מִפִּי עַצְמוֹ
חַיָּיב בְּהוֹרָאַת ב"ד פָּטוּר מַאי רַבָּנָן דְּתַנְיָא וַעֲדַיִן אֲנִי אוֹמֵר מְיִעוּט קָהָל שֶׁחָטְאוּ חַיָּבִין
שְׁאֵין ב"ד מְבִיאִין עַל יְדֵיהֶם פַּר ת"ל מע"ה אפי' רֻובָּן וְדֵיקָ הָתָם בַּגְּמָרָא דס"ל דְּיָחִיד
שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד חַיָּיב וְאֵין ב"ד מְבִיאִין עַל יָדוֹ אֶלָּא בְּעַצְמוֹ וּבָתַר הָכִי פָּרִיךְ בַּגְּמָרָא
מַמַּאי דְּקַמָּיְיתָא ר' יוֹדָא וּבָתְרָיְיתָא רַבָּנַן אֵימָא אִיפְּכָא עַד וְאִיבָּעֵית אֵימָא עַדַיִן אֲנִי אוֹמֵר
לָא מָצֵית לְאוֹקְמֵי לָהּ כר' יוֹדָא דְּקָתָנֵי רֹוב הַקָּהָל שֶׁחָטָא ב"ד מְבִיאִין עַל יְדֵיהֶן פָּר וְאִי ר'
יוֹדָא הָאָמַר צִבּוּר הוּא דְּמַיְיתֵי וְלֹא ב"ד דְּתָנַן ר"י אוֹמֵר כו' וא"כ תֵּימָא כֵּיוָן דְּהַאי בָּרַיְיתָא
ע"כ לָא אָתְיָא כר"י מֵהַאי דִּיוּקָא א"כ כְּמַאן אָתְיָא אִי כר"מ ס"ל דִּבְרוֹב קָהָל ב"ד מַיְיתֵי
כִּדְאִיתָא הָתָם דַּף ד' בְּמַתְנִי' מ"מ הָא ס"ל דְּיָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד פָּטוּר כִּדְאָמְרִי'
הָכָא בְּשִׁמְעָתִין אֶלָּא ע"כ ר"ש הִיא דס"ל דְּרוֹב קָהָל שֶׁחָטְאוּ מְבִיאִין הַצִּבּוּר גַּם הב"ד
כִּדְאִיתָא הָתָם דַּף ה' דז' שְׁבָטִים שֶׁחָטְאוּ מְבִיאִין ח' פָּרִים פַּר לְכָל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט וּפַר לב"ד
וְדָיֵיק הָתָם דס"ל לר"ש דַּאֲפִי' שֵׁבֶט א' שֶׁחָטָא כֵּיוָן דס"ל לר"ש דְּשֵׁבֶט א' אִקְרֵי קָהָל
מְבִיאִין ב' פָּרִים פַּר לַשֵּׁבֶט וּפַר לב"ד וא"כ ע"כ ה"פ דְּבָרַיְיתָא דְּמַיְעוּט קָהָל שֶׁחָטְאוּ
בְּשִׁגְגַ' מַעֲשֶׂה חַיָּבִין שְׁאֵין ב"ד מְבִיאִין ע"י פַּר בְּהוֹרָאָה אֲבָל רֹוב הַקָּהָל כֵּיוָן דִּבְהוֹרָאָה
מְבִיאִין גַּם הב"ד עֲלֵיהֶם א"כ בְּשִׁגְגַת מַעֲשֶׂה דְּלֹא שַׁיָּיךְ לב"ד בָּזֶה כְּלָל פְּטוּרִים כֵּיוָן
דְּכַפָּרָתָן תְּלוּיָה גַּם בב"ד: ולעד"נ דְּגַם לְרַב פַּפָּא דְּאָמַר הָתָם דִּלְמָא בָּרַיְיתָא ה"פ דְּאֵין
ב"ד מְבִיאִין עַל יְדֵי הַיָּחִיד פַּר בְּהוֹרָאָה וְגַם הַיָּחִיד פָּטוּר צָרִיךְ לְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא כמ"ש
כֵּיוָן דְּהַיָּחִיד פָּטוּר בְּהוֹרָאָה גַּם הב"ד אֵין מְבִיאִין א"כ קָאָמְרָה הַבָּרַיְיתָא' דְּיָחִיד בְּשִׁגְגַת
מַעֲשֶׂה יְהֵא חַיָּיב מִטַּעַם זֶה אַדְרַבָּ' טַעַם זֶה הוּא קֻולָּא לְגַבֵּי הַיָּחִיד דְּהוּא פָּטוּר אַדְרַבָּא
בְּהוֹרָאָה לְגַמְרֵי אֶלָּא ע"כ פֵּירוּשָׁא דְּבָרַיְיתָא הָכִי הוּא כמ"ש וְלָאו מִטַּעַם קֻולָּא וְחוּמְרָא
אֶלָּא מִטַּעַם דְּרֹוב צִבּוּר כֵּיוָן דְּכַפָּרָה תְּלוּיָה גַּם בב"ד א"כ בְּשִׁגְגַת מַעֲשֶׂה דְּלֹא שַׁיָּיךְ לב"ד
פְּטוּרִין אֲבָל יָחִיד כֵּיוָן דְּאֵין כַּפָּרָתוֹ תְּלוּיָ' בב"ד מֵבִיא בְּשִׁגְגַת מַעֲשֶׂה כֵּיוָן דְּכַפָּרָתוֹ תְּלוּיָה
בּוֹ בְּעַצְמוֹ וְלָכֵן פָּרִיךְ הָתָם אִי טַעְמָא דְּבָרַיְיתָא לָאו מִשּׁוּם חוּמְרָא דְּיָחִיד הוּא אֵיךְ פָּשׁוּט
לוֹ לַתַּנָּא דְּחַיָּיב הַיָּחִיד בְּשִׁגְגַת מַעֲשֶׂה אֶלָּא ע"כ ס"ל לְתַנָּא דְּיָחִיד חַיָּיב בְּהוֹרָאַת ב"ד וְכֵיוָן
דְּיָחִיד חֲמִיר דְּחַיָּיב בְּהוֹרָאָה מִשּׁוּם הָכִי פְּשִׁיט לְתַנָּא דְּחַיָּיב גַּם בְּשִׁגְגַת מַעֲשֶׂה וא"כ אִי
אָתְיָא כר"ש א"ש לְגַמְרֵי כֵּיוָן דְּיָחִיד חַיָּיב בְּהוֹרָאָה א"כ כַּפָּרָתוֹ תְּלוּיָה בּוֹ מִשּׁוּם הָכִי חַיָּיב
גַּם בְּשִׁגְגַת מַעֲשֶׂה דְּמַאי שְׁנָא משא"כ צִבּוּר דְּכַפָּרָתָן תְּלוּיָה בב"ד וּבְלֹא ב"ד אֵין כַּפָּרָתָן
כְּלוּם וְאִם כֵּן לָמָּה יָבִיאוּ קָרְבָּן אִם לֹא יִתְכַּפְּרוּ דְּאִי לֹא מְפָרְשִׁינַן לַבָּרַיְיתָ' הָכִי אָתְיָא
בָּרַיְיתָא דְּלָא כְּמַאן דְּהָא לֵיכָּא פְּלוּגְתָּא הָתָם בְּהַאי דִּינָא כ"א ר"מ ור"י ור"ש דר"מ סָבַר
ב"ד מַיְיתוּ וְלֹא צִבּוּר ור"י סָבַר צִבּוּר וְלֹא ב"ד וור"ש סָבַר צִבּוּר וב"ד וְלֹא הֶזְכֵּר שׁוּם
תַּנָּא דס"ל דַּעַת אַחֶרֶת וְהָתָם נָמֵי שְׁקִלִינִין וְטָרִינַן דס"ל לר"מ דְּיָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת

ב"ד פָּטוּר וְלָא מוֹתְבִינַן מֵהַאי בָּרַיְיתָא דְּאָתְיָא כר"מ ע"כ מִדְּקָתָנֵי דב"ד: מְבִיאִין וְקָתָנֵי בְּיָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד חַיָּיב אֶלָּא ע"כ אִיכָּא: לְאוֹקְמֵי בָּרַיְיתָא כר"ש וא"כ כֵּיוָן דְּהָכָא בִּשְׁמַעְתִּין אָמְרִינַן בְּהֶדְיָא דר"מ פּוֹטֵר א"כ ע"כ בָּרַיְיתָא ר"ש הִיא וְהָרְאָיָה שֶׁהֲבִיאוּ הֵם ז"ל מֵהוֹרָיוֹת דס"ל לר"ש פָּטוּר נלע"ד דְּלָאו רְאָיָה הִיא וְהָתָם: אַהָא קָאֵי דְּרוֹב קָהָל שֶׁעָשׂוּ ע"פ הב"ד וְחָזְרוּ הב"ד בָּהֶן וְאַחַר: הַחֲזָרָה הָלַךְ הַיָּחִיד וְעָשָׂה עַל פִּיהֶן בְּהָא ר"ש פּוֹטֵר ר"ל שֶׁיָּבִיא קָרְבָּן בִּפְנֵי עַצְמוֹ כִּשְׁאָר יָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד דס"ל לר"ש שֶׁהוּא חַיָּיב אֶלָּא נִפְטַר בְּקָרְבַּן צִבּוּר והב"ד שֶׁגַּם הוּא מִצְטָרֵף עִמָּהֶן וְנִפְטָר בְּקָרְבָּן שֶׁלָּהֶן כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נִתְחַיְּבוּ הַצִּבּוּר והב"ד וְהוּא לֹא נוֹדַע לוֹ שֶׁחָזְרוּ בָּהֶן נִמְצָא שֶׁהִיא שַׁיָּיךְ עֲדַיִן לְהוֹרָאָה רִאשׁוֹנָה וְהָוֵי כְּמִי שֶׁעָשָׂה עִם הַצִּבּוּר קוֹדֶם הַחֲזָרָה דְּמִצְטָרֵף עִם הַצִּבּוּר וְאֵינוֹ מֵבִיא חַטָּאת יָחִיד בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְהַטַּעַם שֶׁאָמַר שָׁם רַב בַּגְּמָרָא לר"ש הוֹאִיל וּבִרְשׁוּת ב"ד הוּא עוֹשֶׂה ר"ל כֵּיוָן שֶׁעוֹשֶׂה בִּרְשׁוּתָם וְהֵם נִתְחַיְּבוּ כְּבָר בְּקָרְבָּן אַחַר שֶׁחָטְאוּ רוֹב הַצִּבּוּר נִפְטַר בְּקָרְבָּנָם וְאֵצ"ל לְלִישָׁנָא אַחֲרִינָא דְּאָמַר רַב הָתָם דְּטַעֲמָא דר"ש מִשּׁוּם כָּל הוֹרָאָה שֶׁיָּצְאָה בְּרוֹב צִבּוּר יָחִיד הָעוֹשֶׂה פָּטוּר וְזֶה מְבוֹאָר במ"ש דְּאֵין מְחַיְּבִין הַיָּחִיד בִּפְנֵי עַצְמוֹ כֵּיוָן שֶׁהוֹרָאָה פָּשְׁטָה בְּרוֹב הַצִּבּוּר לָא מִקְרֵי שׁוּם יָחִיד הָעוֹשֶׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד אֶלָּא כָּל יָחִיד מִצְטָרֵף עִם צִבּוּר אע"פ שֶׁחָזְרוּ הב"ד כֵּיוָן שֶׁהַיָּחִיד לֹא נוֹדַע לוֹ וְעוֹשֶׂה מִכֹּחַ הַהוֹרָאָה שֶׁפָּשְׁטָה בְּרוֹב צִבּוּר לְפִי שֶׁלֹּא נִיתְּנָה הוֹרָאָה אֶלָּא לְהַבְחִין בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד וא"כ הוּא עוֹשֶׂה ע"פ הוֹרָאָה וְהַהוֹרָאָה הָיְתָה בְּרוֹב צִבּוּר וא"כ לָא מִקְרֵי יָחִיד בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֶלָּא שַׁיָּיךְ לְצִבּוּר וְהָיִיתִי יָכוֹל לְפָרֵשׁ דַּאֲפִי' אִי לְלִישָׁנָא קַמָּא דְּרַב הָווּ כִּפְי' הַתּוֹ' כִּפְשָׁטָהּ מ"מ לָא קַשְׁיָא מִידֵּי כֵּיוָן דִּלְלִישָׁנָא בָּתְרָא מְבוֹאָר כמ"ש אֵין צָרִיךְ לְמִחוֹק הַגֵּירְסָא בְּכָאן דְּאֶפְשָׁר דְּהַתַּלְמוּד דְּהָכָא אַלִּיבָּא דְּאָמְרִי לָהּ דְּהָכָא דְּאָמְרִי מִשְׁמַיְהּ אַבַּיֵי לְמֵימְרָא דְּזֶה יָכוֹל וְזֶה יָכוֹל כו' וְלָא מִשְׁמַיְהּ דְּרַב אוֹ דִּסְתָמָא דְּתַלְמוּדָא ס"ל כְּלִישָׁנָא בָּתְרָא דְּרַב דְּהָתָם וּלְלִישָׁנָא קַמָּא דְּהָתָם מְתָרֵץ ר"ש לְהָנֵי קְרָאֵי בְּשִׁינּוּיָא דְּגִרְסַת התו' דְּלֹא צָרִיךְ קְרָא אֲבָל אֵין צוֹרֶךְ כִּי גַּם לְלִישָׁנָא קַמָּא א"ש כמ"ש וְאַל אֱלֹקִים יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי שֶׁלָּמַדְתִּי תֵּירוּץ זֶה מָצָאתִי שֶׁפָּסַק גַּם הָרַמְבַּ"ם ז"ל כֵּן פי"ד מהל' שְׁגָגוֹת דְּיָחִיד שֶׁעָשָׂה אַחַר שֶׁטָּעוּ רוֹב צִבּוּר וְחָטְאוּ וְחָזְרוּ בָּהֶן אִם הָיָה הַיָּחִיד בַּמְּדִינָה מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי וְאִם הָלַךְ לִמְדִינַת הַיָּם וְעָשָׂה שָׁם פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁתָּלָה בָּהֶם ע"ש וְכָתַב עָלָיו הָרָאָבָ"ד ז"ל א"א דְּוָקָא שֶׁעָשָׂה אַחַר שֶׁחָטְאוּ רוֹב הַקָּהָל עַל פִּיהֶם שֶׁכְּבָר נִתְחַיְּבוּ ב"ד אֲבָל אִם עָשָׂה עַד שֶׁלֹּא חָטְאוּ רוֹב הַקָּהָל מֵבִיא חַטָּאת יָחִיד שֶׁהֲרֵי פָּסַק לְמַעְלָה יָחִיד שֶׁעָשָׂה בְּהוֹרָאַת ב"ד חַיָּיב וכ"ש כְּשֶׁעָשָׂה אַחַר שֶׁחָזְרוּ בָּהֶן עכ"ל הֲרֵי מְבוֹאָר דְּגַם הָרַמְבַּ"ם דס"ל דְּחַיָּיב מ"מ פָּסַק בְּדִין זֶה דְּפָטוּר אִם הָלַךְ לְמ"ה וְזֶהוּ כר"ע דְּפָלִיג בְּמַתְנִי' דְּהוֹרָיוֹת עִם ר"ש אֲבָל ר"ש פּוֹטֵר לְעוֹלָם דס"ל דְּלְעוֹלָם יָחִיד שׁוֹגֵג הוּא שֶׁלֹּא יָדַע שֶׁחָזְרוּ בָּהֶן א"כ מְבוֹאָר כמ"ש וְזָכִיתִי לְדַעַת הָרָאָבָ"ד וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל אֶלָּא שֶׁלָּמַדְתִּי פי' הַסֵּוּגְיָא דְּהוֹרָיוֹת מִדְּבְרֵיהֶם ע"ש.

וְדוּק: שָׁם דַּיָּה ור"ש מְטַהֵר פ"ה דר"ש לְטַעְמֵיהּ כו' וְאֵין נִרְאֶה לְרַשְׁבָּ"א דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּגַלִּי רַחֲמָנָא כו' וּכְבָר נִשְׁמָר רַשְׁ"י ז"ל בְּלִשּׁוֹנוֹ שֶׁכָּתַב דְּזֶה אֵינוֹ יָכוֹל וְזֶה א"י לר"ש אֵינוֹ אֶלָּא כְּמִסַּיְּעַ ור"ל כֵּיוָן דְּפָטַר הַכָּתוּב זֶה א"י וְזֶה א"י מִקְרָא דְּבַעְשׂוֹתָהּ שֶׁפִּירוּשׁוֹ דַּוְקָא יָחִיד שֶׁעָשָׂאָה כֻּלָּהּ וְלֹא שְׁנַיִם שֶׁעָשָׂאוּהָ דְּאֵין זֶה בַּעֲשׂוֹתָהּ ר"ל כֻּלָּהּ כ"א מִקְצָתָהּ א"כ מְמֵילָא מוֹכְחָ' דכ"א אֵינוֹ אֶלָּא מְסַיְּעַ לַחֲבֵירוֹ כֵּיוָן שֶׁאֵין גַּם א' שֶׁעָשָׂאָה כֻּלָּהּ נִמְצָא דְּאֵינוֹ אֶלָּא מְסַיְּעַ לַחֲבֵירוֹ וּמְסַיְּעַ אָמְרִינַן בָּרוּר בִּשְׁמַעְתִּין דְּגַם גַּבֵּי טָהֳרָה אֵין בּוֹ מַמָּשׁ דְּבִשְׁלָמָא

אִי הָוֵי מְעוּטָ' דר"ש מִנָּפֶשׁ אוֹ אַחַת הָוֵי מָצֵינַן לְמֵימַר דִּלְעוֹלָם כ"א עוֹשֶׂה כָּל הַמְּלָאכָה
וְאַפִּ"ה גְּזֵרַת הַכָּתוּב הֵ"א דְּפָטוּר דְּבָעֵינַן דַּוְוקָא שֶׁיָּחִיד יַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה וְלֹא שְׁנַיִם אע"ג
דְּכָל אֶחָד עוֹשֶׂה כָּל הַמְּלָאכָה וְאָז הָוֵי שַׁיָּיךְ לְאַקְשׁוֹיֵי שָׁאנֵי הָתָם דְּגַלֵּי רַחֲמָנָא אֲבָל הַשְׁתָּא
דַּאֲמַעֲטמְבַּעְשׂוֹתָהּ דְּקָאֵי אַמְּלָאכָה כִּדְאִיתָא בְּרֵישָׁא דְּבָרַיְיתָא וְהָכִי אית' רֵישׁ פ"ק וְכָתְבוּ
שָׁם התו' דְּתַלְמוּדָא דְּרֵישׁ לָהּ אַמְּלָאכָה ר"ל בַּעֲשׂוֹת אוֹתָהּ א"כ כֵּיוָן דְּגַלֵּי רַחֲמָנָא דְּזֶה א"י
וְזֶה א"י הָוֵי מִקְצָת מְלָאכָה א"כ מִמֵּילָא אֵין כ"א מְסַיְּיעַ וְאֵין בּוֹ מַמָּשׁ בכ"מ: ע"כ ד"ה
שֶׁשָּׁגַג עַל הָאֲוכָלִין וְחַיָּיב עַל הָאֲוכָלִין הוּא סְקִילָה עַד וְאֵין נִרְאֶה לר"י לֹא פי' רַשְׁ"י כו'
נלע"ד לְיַשֵּׁב דה"פ כְּגוֹן שֶׁשָּׁגַג ר"ל דְּמַיְירֵי שֶׁלֹּא הוֹצִיאָן כ"א מֻחְמַת שׁוֹגֵג דְּבְמֵזִיד לֹא
הָיָה עוֹבֵר עַל הָאֲוכָלִין כְּגוֹן שֶׁלֹּא הָיוּ צְרִיכִין לוֹ כ"כ אוֹ שֶׁהוּא דָּבָר מוּעָט שֶׁיְּעוּרוֹ
כִּגְרוֹגָרוֹת לְחוּד דְּבְדָבָר זֶה לֹא הָיָה מַתִּיר עַצְמוֹ לְמִיתָה אֶלּוּ הָיָה מֵזִיד וְלֹא הוֹצִיאָן אֶלָּא
מֻחְמַת שֶׁהָיָה שׁוֹגֵג אֲבָל הַכְּלִי מַיְירֵי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לוֹ מְאוֹד וּמֻחְמַת זֶה עָבַר עָלֶיהָ אפי'
בְּמֵזִיד וא"כ שָׁב מִידִיעָתוֹ הוּא וּפֵירוּשָׁא דְּבָרַיְיתָא לְדַעַת רַשְׁ"י ז"ל נ"ל דה"ק הַמּוֹצִיא
אוֹכְלִין כו' חַיָּיב עַל הָאֲוכָלִין בֵּין סְקִילָה בְּמֵזִיד בֵּין חַטָּאת בְּשׁוֹגֵג וְעַל הַכְּלִי לָא מַשְׁכַּחַת
שׁוּם חִיּוּב לֹא בְּמֵזִיד וְלֹא בְּשׁוֹגֵג וְאִם הָיָה צָרִיךְ לוֹ אָז מַשְׁכַּחַת לָהּ חִיּוּב בִּכְלִי ג"כ כְּגוֹן
בְּמֵזִיד וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה לְרַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל ז"ל לְאוֹקְמֵי בְּחִיּוּב חַטָּאת אֲנִי אוֹמֵר הֲרֵי מָצִינוּ
דַּוְגְמָתוֹ פ"ק גַּבֵּי אִיסִי דְּקָתָנֵי אֲבוֹת מְלָאכוֹת מ' כו' וְאֵינוֹ חַיָּיב עַל א' מֵהֶן וּפֵירוּשׁוֹ סְקִילָה
כמ"ש רַשְׁ"י ור"י ז"ל וְהוֹכִיחוּ בְּרָאָיוֹת בְּדוּרוֹתָן וּמַה לִּי אֵינוֹ חַיָּיב אוֹ חַיָּיב אִי בְּכָל דַּוְכְתָּא
אַיְירִי בְּחַטָּאת דַּוְקָא: דַּף צ"ד וּבְפִלּוּגְתָּא דר"י ור"ל וּפֵ"ה א"נ לר"י דְּנָהֲי כו' נלע"ד לְיַשֵּׁב
דס"ל לְתַלְמוּדָא דְּהַתָּם לָא נָחֵית לְאַשְׁמוֹעִינַן הָא מלת' לְחוּד דְּאִם הָיָה כְּלִי צָרִיךְ לוֹ דְּאֵין
הַכְּלִי בָּטֵל לְגַבֵּי אוֹכְלִין דא"כ לִיתְנֵי בַּבָּרַיְיתָא כְּמוֹ בְּמַתְנִי' בְּפָחוֹת מִכְּשִׁיעוּר דְּהָוֵי בְּרֵישָׁא
רְבוּתָא טְפֵי דְּהַכְּלִי טָפֵל אפי' לְפָחוֹת מִכְּשִׁיעוּר וְלִתְנֵי וְאִם הָיָה כְּלִי צָרִיךְ לוֹ חַיָּיב עַל
הַכְּלִי דְּבְסֵיפָא לָא הָוֵי רְבוּתָא בְּכְשִׁיעוּר יוֹתֵר מִפָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר דְּפְשִׁיטָא אִם כְּלִי צָרִיךְ לוֹ
חַיָּיב בְּכְשִׁיעוּר חַיָּיב נָמֵי בְּפָחוֹת כֵּיוָן דה"ל כְּהוֹצָאָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֶלָּא ע"כ תַּנָּא אַגַּב אוֹרְחֵי'
קמ"ל עוֹד חֲדוּשָׁא דִּידִיעוֹת מְחַלְּקוֹת דְּכַפָּרוֹת מְחַלְּקוֹת לָא הָוֵי חִדּוּשׁ דְּפְשִׁיטָא הִיא לכ"ע
וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּגַם לָאוֹקְמָתָ' דְּרַשְׁ"י תִּקְשֵׁי מַאי קמ"ל י"ל דקמ"ל דְּחַיָּיב חַטָּאת וּסְקִילָה
עַל הוֹצָאָה א' וְלָא אָמְרִינַן דְּקִים לֵיהּ בִּדְרַבָּ' מִינֵּיהּ אע"ג דִּשְׁנֵיהֶם נַעֲשׂוּ בְּפַעַם א' וְעוֹד
קמ"ל דְּמִקְרֵי שָׁב מִידִיעָתוֹ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לעי' וְלָא אָמְרִינַן דְּמֵאן לֵימָא לָן שֶׁלֹּא הָיָה
מוֹצִיאָן גַּם בְּמֵזִיד כֵּיוָן שֶׁהוֹצִיא הַכְּלִי בְּמֵזִיד קמ"ל כָּל כַּמָּה דְּלָא יָדְעִינַן בְּבֵירוּר שֶׁהָיָה
מוֹצִיאָן אָמְרִינַן מִסְתָּמָא כֵּיוָן שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ כ"כ מִסְתָּמָא לֹא הָיָה מוֹצִיאָן וּמִקְרֵי שָׁב
מִיְּדִיעָתוֹ וְדוֹק: שָׁם ד"ה ר"ש פּוֹטֵר נִרְאֶה לר"י כו' עַד וְרַשְׁ"י דפי' דְּבְרְצוֹנוֹ לֹא הָיָה בָּאָה
לוֹ כו' וק' מִסּוֹתֵר ע"מ לִבְנוֹת כו' לעד"נ לְפִי מַה שֶּׁרָאִיתִי לְקַמָּן פ' ח' שְׁרָצִים דַּף ק"ו
שפי' רַשְׁ"י ז"ל גַּבֵּי מַפִּישׁ מֵוֹרְסָא דְּלְהוֹצִיא מִמֶּנָּה לַחָה הַיְינוּ טַעְמָא דְּפָטוּר דְּמְלָאכָה
שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ הִיא שֶׁהַפָּתַח הִיא הַמְּלָאכָה וְזֶה אֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת פָּתַח מַעַכְשָׁיו עכ"ל
וכ"כ סוֹף הָאוֹרֵג וְאִם לְהוֹצִיא לַחָה שֶׁל עַכְשָׁיו וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ אִם תַּחֲזוֹר וְתִסְתּוֹם מִיָּד ע"כ
נִרְאֶה מִדְּבָרָיו דס"ל דְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּדֵי לְסַלֵּק הַדָּבָר הַמַּזִּיקוֹ וּמִיָּד שֶׁנִּסְתַּלֵּק הַמַּזִּיק
לֹא אִיכְפַּת לֵיהּ אִם יַחֲזוֹר לְקַדְמוּתוֹ מַקְרֵי אֵין צ"ל אֲבָל אִם נִסְתַּלֵּק הַמַּזִּיק וְהַמְּלָאכָה נִיחָא
לֵיהּ עֲדַיִין אע"ג דְּבְרְצוֹנוֹ לֹא בָּאָה לוֹ מִתְּחִלָּה מ"מ כֵּיוָן דַּעְתָּהּ אֵין כָּאן דָּבָר הַמַּזִּיקוֹ
וְאַפִּ"ה נִיחָא לֵיהּ מְלָאכָה זוֹ מִקְרֵי צ"ל הִלְכָךְ מַפִּיס מֵוֹרְסָא אע"ג דְּבְרְצוֹנוֹ לֹא הָיָה מֵוֹרְסָא

מֵעוֹלָם מ"מ לַעֲשׂוֹת לָהּ פֶּה חַיָּיב כֵּיוָן שֶׁנִּסְתַּלְּקָה הלח' וְאֵין כָּאן עַתָּה דָּבָר הַמַּכְאִיבוֹ וְאַפֵּ"ה נִיחָא לֵיהּ בְּפָתַח כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְאַסֵּף אַחַר כָּךְ אוֹ כְּדֵי לְרַפְּאוֹת שֶׁיִּכָּנֵס בָּהּ אֲוִיר מִקְרֵי צ"ל כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה לְסַלֵּק שׁוּם דָּבָר הַמַּזִּיקוֹ עַתָּה שֶׁהֲרֵי אֵין כָּאן מַזִּיק עַתָּה אֶלָּא שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מִדְּאָגָה מִדָּבָר שֶׁלֹּא יָבוֹא אַחַ"כ הָוֵי כְּעוֹשֶׂה מְלָאכָה מִתְּחִילָּה לְצָרְכּוֹ אע"פ שֶׁתְּחִלָּתוֹ בְּאוֹנֶס קוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ לְמַרְמֵי אֵימְתָּ' שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אֶלָּא בִּשְׁבִיל דָּבָר הַמַּזִּיקוֹ שֶׁאֵין שׁוֹמְעִין לְקוֹלוֹ אע"פ שֶׁפַּוָּנָתוֹ שֶׁיִּשְׁמְעוּ לְקוֹלוֹ אַחַ"כ וְלֹא יָשׁוּבוּ וְיִמְרְדוּ בּוֹ מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמִּיָּד שֶׁקָּרַע הָוֵי נִיחָא לֵיהּ אפי' אִם נִסְתַּם שֶׁלֹּא הָיָה עוֹשֶׂה אֶלָּא מִשּׁוּם אֵימָה וּכְבָר נָפְלָה עֲלֵיהֶם אֵימָתָה הָוֵי אֵין צ"ל וְגֶבֶי כִּיבּוּי אע"ג דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁיִּהֵא כִּבּוּי מִכָּאן וּלְהָלְאָה הָתָם שָׁאנֵי דְּאִם לֹא יִהְיֶה כִּבּוּי מֵעַתָּה יַחֲזִיר הַמַּזִּיק לְקַדְמוּתוֹ וְכֵן גַּבֵּי הוֹצָאַת הַמֵּת אע"ג דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁיִּהֵא הַחוּצָה מ"מ הָוֵי הַכֹּל לְסַלֵּק הַמַּזִּיק שֶׁאִם יַחֲזוֹר לַבַּיִת הֲרֵי הַמַּזִּיק כְּבָרְאשׁוֹנָה וּמָה הוֹעִיל אֲבָל מֵפִיס מֵוֹרְסָא אַף אִם יַחֲזוֹר וְיִסְתּוֹם לֹא יַזִּיקֶנּוּ אֶלָּא דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁלֹּא יִתְחַדֵּשׁ מַזִּיק אַחַ"כ הָוֵי צ"ל וְכֵן קוֹרֵעַ ע"מ לִתְפּוֹר ג"כ לָא הָוֵי לְסַלֵּק הַמַּזִּיק שֶׁלֹּא יַזִּיקֶנּוּ אֶלָּא הוּא מְתַקֵּן הַבֶּגֶד שֶׁאָפְיָ' תֹּאמַר דְּנָקֵב הָוֵי כְּמַזִּיק מ"מ הַמַּזִּיק הָוֵי מְסַתֵּלֵק בִּתְפִירַת הַנֶּקֶב לְחוּד אֶלָּא שֶׁלֹּא הָיָה הַבֶּגֶד יָפֶה דְּהָוֵי עֲבִיד כִּי כִּיסְתָּא וא"כ הוּא מְתַקֵּן יוֹתֵר מִמַּה שֶׁצָּרִיךְ לְהַצִּיל עַצְמוֹ וְחַיָּיב.

קָצְרוֹ שֶׁל דָּבָר כֹּל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּדֵי לְהַצִּיל עַצְמוֹ פָּטוּר דְּבָצַד זֶה הוּא מֻוְכָּרָח וְעוֹשֶׂה ע"כ וְלָא הָוֵי מְלֶאכֶת מַחֲשֶׁבֶת אֲבָל אִם הוּא נִיצוֹל מִן הַהֶיזֵק וְעוֹשֶׂה כְּדֵי לְתַקֵּן מַה שֶּׁנִּתְקַלְקֵל אע"ג דְּתִתְחַלְּתוֹ בְּאוֹנֶס הָיָה מ"מ הַשְׁתָּא דְּאִיתָא דְּנִיחָא לֵיהּ מְלָאכָה וְתוֹפֵר בֶּגֶד קָרוּעַ: נלע"ד דְּרַשִׁ"י אה"נ אִם הָיָה לָבוּשׁ בֶּגֶד וְנִקְרַע עַד שֶׁנִּכְנַס בּוֹ קוֹר וּמַזִּיקוֹ וְהוּא תּוֹפֵר כְּדֵי לְהַצִּיל עַצְמוֹ אֵין לְךָ מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל יוֹתֵר מִזֶּה וְאֶפְשָׁר אֲפִילּוּ אִם הוּא לוֹקֵחַ בֶּגֶד קָרוּעַ וּתְפָרוֹ כְּדֵי לְהַלְבִּישׁ עַצְמוֹ לְהַצִּיל מִן הַקּוֹר הַמַּזִּיקוֹ וַאֲפִילּוּ תּוֹפֵר בֶּגֶד חָדָשׁ הָוֵי ג"כ אֵינוֹ צ"ל אִם לֹא שֶׁתּוֹפֵר לְהַלְבִּישׁ עַצְמוֹ לֹא לְהַצִּיל אָז חַיָּיב וּמִיהוּ י"ל דְּמִסְתָּמָא אֲפִילּוּ אִם הוּא עוֹשֶׂה לְהַצִּיל מִן הַקִּיר מ"מ נִיחָא לֵיהּ שֶׁיִּהֵא לוֹ בֶּגֶד מֵאָז וּלְהָלְאָה וה"ל כְּמֵפִיס מֵוֹרְסָא כמ"ש וְכֵן נִרְאֶה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מִסּוֹתֵר ע"מ לִבְנוֹת אֲנִי בַּעֲנִיּוּתִי לֹא רָאִיתִי שׁוּם דִּיּוּק מִפֶּרֶק בְּמַה מַדְלִיקִין דס"ל לר"ש דְּפָטוּר דְּהָא דְּאָמְרִינַן הָתָם קָסָבַר ר"י סוֹתֵר ע"מ לִבְלוֹת בְּמָקוֹמוֹ הָוֵי סוֹתֵר כו' מַשְׁמַע דלר"ש פָּטוּר אֲפִילּוּ ע"מ לִבְנוֹת בְּמָקוֹמוֹ הָתָם מַיְירֵי בְּסוֹתֵר דֶּוּמְיָא דְּמִכַּבֶּה דְּהָא אַהָא קָאֵי דְּלָא מָצִינוּ בְּכָל הַמַּסֶּכְתָּ' דְּפָטַר ר"ש בְּסוֹתֵר כ"א בְּמִכַּבֶּה דְּמִכַּבֶּה דֶּוּמְיָא דְּסוֹתֵר הִיא וא"כ לֹא פָּטַר ר"ש אֶלָּא סוֹתֵר דֶּוּמְיָא דְּמִכַּבֶּה דְּהָתָם שֶׁהוּא מְכַבֶּה שֶׁלֹּא תִּשָּׂרֵף הַפְּתִילָה שֶׁהוּא צָרִיךְ לָהּ אַחַ"כ כָּךְ סוֹתֵר מַיְירֵי שֶׁהַבִּנְיָן יִתְקַלְקֵל עַתָּה וְהוּא חָס עַל הַבִּנְיָן וְסָתְרוּ כְּדֵי לִבְנוֹתוֹ אַחַ"כ וְהָוֵי מַמָּשׁ דֶּוּמְיָא דְּכָחֵס עַל הַפְּתִילָה אֲבָל אִם סוֹתֵר כְּדֵי לְהַנּוֹ' אַחַ"כ מְחַיֵּיב ר"ש דְּהָוֵי דֶּוּמְיָא דְּמִכַּבֶּה לַעֲשׂוֹת פֶּחָם אע"ג דְּלָא דָּמֵי לְגַמְרֵי כְּבָר הִקְשׁוּ שָׁם הַתּוֹסָ' וּתְרָצוּהָ גַּם רַשִׁ"י ז"ל מוֹדֶה בָּזֶה: ע"ב ד"ה אֲבָל בִּכְלִי ד"ה חַיָּיב כו' עַד אֲבָל רַשִׁ"י פי' דְּפָטְרִי מִשּׁוּם דְּלָא שָׁיְיכָא גְּזֵירָה אֶלָּא בַּצָּמֶר כו' וְאֵין נִרְאֶה לר"י כו'.

לעד"נ דְּאֵין כַּוָּנַת רַשִׁ"י ז"ל בְּצָמֶר דַּוְוקָא אֶלָּא ר"ל כָּל מִידֵי שֶׁגּוֹזְזִין אוֹתָן לְצוֹרֶךְ כְּגוֹן צָמֶר לִלְבּוֹשׁ וְגַם כַּנְפֵי הָעוֹף תּוֹלְשִׁין אוֹתָן לְצוֹרֶךְ כִּדְפֵ' רַשִׁ"י לְעֵיל משא"כ צִפָּרְנַיִם לָא מַקְרֵי גְּזֵיזָה כֵּיוָן שֶׁאֵין צוֹרֶךְ בָּהֶם וְלָא הָוֵי דֶּוּמְיָא דְּגִזֵּיזַת צָמֶר שֶׁהָיָה בַּמִּשְׁכָּן שֶׁהָיוּ גּוֹזְזִין לְצוֹרֶךְ וְרַשִׁ"י נָקֵט הָאָב וה"ה לְכָל תּוֹלָדָה דְּדָמֵי לָהּ: ד"ה פּוֹקֶסֶת מַה שֶּׁפֵּ"ה פּוֹקֶסֶת סוֹרֶקֶת

בְּיָד אוֹ בִּכְלִי אֵין נִרְאֶה דְּבִגְמָרָא מַשְׁמַע דְּהָוֵי כְּעֵין טְוָיָה כו' לֹא יָדַעְתִּי מֶה חָסֵר בפי' רָשִׁ"י זַ"ל שֶׁפֵּירֵשׁ בַּגְּמָרָא שֶׁמְּתַקֶּנֶת שְׁעָרָה בֵּין אֶצְבְּעוֹתֶיהָ וּפוֹשַׁטְתּוֹ כְּשֶׁהוּא נִכְרָךְ וְכַוָּנָתוֹ נ"ל שֶׁהַסְּרִיקָה דְּמַתְנִי' הִיא לְהַפְרִיד הַשְּׁעָרוֹת זוֹ מִזּוֹ שֶׁלֹּא תְּהֵא אַחַת נִסְבֶּכֶת בַּחֲבֶרְתָּהּ וְעוֹשֶׂה כֵּן לְהִתְקַשֵּׁט וְהָוֵי כְּעֵין טְוָיָה שֶׁמַּפְרִיד הַחוּט מִן הַצֶּמֶר וְכוֹרְכוֹ בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ חוּט כָּךְ כָּאן בִּתְחִלָּה הָיוּ הַכֹּל מְבֻלְבָּלִים זֶה בָּזֶה וְהָיוּ כְּאַחַת וְהִפְרִידָן וַעֲשָׂאָן כ"א חוּט בִּפְנֵי עַצְמוֹ גַּם מַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּלְתְנֵי סוֹרֵק' יֵשׁ לְיַשֵּׁב כמ"ש דִּסְתָם סְרִיקָה הִיא לְהַשִּׁיר נִימִין הַמְּדֻלְדָּלִין כִּדְאִיתָא בְּנָזִיר וֶהֱבִיאוֹ התו' זַ"ל לְעֵיל בְּפֶרֶק בְּמֶה טוֹמְנִין דַּף נ' וְזֶהוּ בְּאִישׁ שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ לְהִתְקַשֵּׁט אֲבָל פּוֹקֶסֶת דְּמַתְנִי' מַיְירֵי בְּאִשָּׁה הַמִּתְקַשֶּׁטֶת וְאֵין כַּוָּנָתָהּ לְהָשִׁי' נִימִין הַמְּדֻלְדָּלִין שֶׁאֲפִי' אֵין כָּאן נִימִין הַמְּדֻלְדָּלִי' הִיא עוֹשָׂה כֵּן כְּדֵי לְהַפְרִיד הַשְּׁעָרוֹת שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְעֹרָבִין וְיִהְיֶה כָּל שַׂעַר בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶהוּ מַקְרֵי פּוֹקֶסֶת לְשׁוֹן פּוֹקֵס אֶת פִּיהָדְמ' בָּתְרָא שֶׁפֵּירוּשׁוֹ פְּתִיחָה ה"נ הִיא פּוֹתַחַת וּמַפְרֶדֶת הַשְּׁעָרוֹת זוֹ מִזּוֹ וּכְבָר כָּתַבְתִּי בָּזֶה פ"ק דִּכְתֻבּוֹת וּפֶרֶק בָּמֶה אִשָּׁה ועי"ל דְּסוֹרֶקֶת פֵּירוּשׁוֹ דַּוְוקָא בְּמַסְרֵק וְאִי תָּנֵי סוֹרֵק ה"א דְּאֵין אָסוּר כ"א בְּמַסְרֵק דְּדָרְךְ סְרִיקָה בְּכָךְ אֲבָל בְּיָד שָׁרֵי לְהָכִי תָּנֵי פּוֹקֶסֶת דְּפּוֹקֶסֶת הָוֵי בֵּין בְּיָד בֵּין בְּמַסְרֵק: דַּף צו ד"ה הָא בְּרַבְרְבֵי פֵּ"ה רַבְרְבֵי בְּרֵוחֵי וק' לר"י דְּאֵין זוֹ שִׁיעוּר כו'.

נלע"ד לְיַשֵּׁב דְּרָבָא דְּאָמַר עַד שֶׁיִּפָּחֵת רֻבּוֹ קַאֵי אַחֲמֵשׁ מִדּוֹת בִּכְלִי חֶרֶס דְּהֵיכָא דְּשַׁיְיכָא כָּל הה' מִדּוֹת הָתָם בְּצָמִיד פְּתִיל הָוֵי שִׁיעוּרֵיהּ בְּרֻבּוֹ וא"כ מַאי דְּקָאָמַר רָבָא נִיקַּב כְּמוֹצִיא רִמּוֹן טָהוֹר מִכְּלוּם פי' מִשּׁוּם כְּלִי אֲבָל אִם הִצְנִיעוֹ לְגִיסְטָרָא טָמֵא מִשּׁוּם גִּיסְטָרָא דְּהָא קַאֵי רָבָא אָכְלִי שֶׁרָאוּי לה' מִדּוֹת כמ"ש וְכֵן מַאי דְּקָאָמַר רָבָא וְאִם הֻזְקַף צ"פ בְּרֻבּוֹ קַאֵי נָמֵי אָכְלִי כִּי הַאי שֶׁרָאוּי לְגִיסְטָרָא עֲדַיִין דְּאִם נִפְחֲתָה אֵינוֹ כְּלִי לְהַצִּיל דְּהַטֻּמְאָה נִכְנֶסֶת דֶּרֶךְ נֶקֶב ומ"מ כְּלִי הוּא לְגִיסְטָרָא אֲבָל כְּלִי קָטָן אֲשֶׁר אִם יִפָּחֵת רֻבּוֹ אֵינוֹ רָאוּי לְגִיסְטָרָא שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בּוֹ שִׁיעוּר גִּיסְטָרָא שֶׁשָּׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה דפ"כ דְּמַסֶּכֶת כֵּלִים וֶהֱבִיאוֹ התו' לְעֵיל זֶהוּ זוּטְרֵי וְלָא קַאֵי רָבָא אַהָא.

עוֹד י"ל שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים מָה הֵן כֵּלִים קְטַנִּים אוֹ גְּדוֹלִים כִּי אֵין לָהֶם שִׁיעוּר בְּמִדָּה אֶלָּא כְּאוֹתָהּ שֶׁשָּׁנִינוּ פ"ב דְּכֵלִים אר"ע אֲנִי אֵינִי נוֹתֵן בָּהֶן מִידָּה אֶלָּא הַדַּקִּין שֶׁבִּכְלֵי חֶרֶס כו' וְעַד קְדֵירוֹת הַדַּקּוֹת מִקְּדֵירוֹת הַדַּקּוֹת כו' עַד חֲצָבִים הַגְּדוֹלִים הֲרֵי שֶׁהָיְתָה יְדוּעָה לָהֶם מַהוּ הַדַּקּוֹת וּמַהוּ הַגְּדוֹלִים כָּךְ נוֹכַל לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רָבָא שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים אֵיזֶה הֵם כֵּלִים קְטַנִּים וְאֵיזֶה גְּדוֹלִים כֵּיוָן שֶׁאֵין לָהֶם שִׁיעוּר בְּמִדָּה אֶלָּא כָּל כְּלִי שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בְּמוּעָט כְּגוֹן סַכִּינִים קְטַנִּים וְכַיּוֹצֵא מֵקְרֵי כְּלִי קָטָן וְכָל כְּלִי שֶׁדֶּרֶךְ לְשַׁמֵּשׁ בּוֹ הַרְבֵּה ניח' כְּגוֹן חבי' וְכַיּוֹצֵא הָוֵי גָּדוֹל וכ"פ הָרַמְבַּ"ם זַ"ל כפי' רָשִׁ"י פכ"ב מהל' טֻמְאַת מֵת: שָׁם ד"ה פְּלִיגִי בַּה תְּרֵי אָמוֹרָאֵי פֵּ"ה דִּלְעִנְיַן הֶכְשֵׁר זָרָעִים פְּלִיגִי וְאוֹמֵר ר"ת דִּבְמַסֶּכֶת עֻקְצִין תְּנַן דְּהֶכְשֵׁר זָרָעִים כְּשֶׁרֹשׁ קָטָן.

נלע"ד לְיַיְשֵׁב ע"פ מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם זַ"ל והר"ש מִקּוּצִי זַ"ל שָׁם דְּמַתְנִיתִין קַאֵי הֵן לְעִנְיַן זָרָעִים הַנִּזְרָעִים בְּתוֹכוֹ דְּאֵין מְקַבְּלִין הֶכְשֵׁר הֵן לְעִנְיַן מַיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ שֶׁאֵין מַכְשִׁיר דְּאֵין מַיִם מַכְשִׁירִין אֶלָּא א"כ הֵם תְּלוּשִׁין וּכְשֶׁהֵם בְּעָצִיץ נָקוּב כְּשֶׁרֹשׁ קָטָן הֵם כְּמְחֻבָּרִים וְאֵין מַכְשִׁירִים וע"ש מַה שֶּׁהֶאֱרִיכוּ בָּזֶה וא"כ נוֹכַל לְיַשֵּׁב דמ"ד כְּמוֹצִיא רִמּוֹן ס"ל דְּמַתְנִי' דְּעֻקְצִין לָא קַיְימָא כ"א אַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכוֹ אֲבָל לְהַכְשִׁיר בּוֹ זְרָעִים שִׁיעוּרוֹ כְּמוֹצִיא רִמּוֹן וְהַטַּעַם אֲפְשָׁר דְּכֵיוָן דְּנָפְקָא לָן דְּהַמַּיִם יִהְיוּ תְּלוּשִׁין מוּכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי

יְטָמָא דְּמַיְירֵי בְּהֶכְשֵׁר כִּדְאִיתָא פ"ק דִּפְסָחִים וּמֵהָא נָפְקָא לָן דְּבָעֵינַן מַיִם תְּלוּשִׁין דֵּומְיָא דְּמַיִם שֶׁבַּכְּלִי א"כ אִם נִיקַּב אפי' כְּשׂוֹרֶשׁ קָטָן לָא הָוֵי תָּלוּשׁ דֵּומְיָא דִּכְלִי דְּהָוֵי תָּלוּשׁ לְגַמְרֵי אֲבָל לְעִנְיַן זָרְעִים שֶׁבְּתוֹכוֹ לָא הָוֵי מְחֻבָּר אֶלָּא כמ"ר דְּאָז הָוֵי מְחֻבָּר גָּמוּר וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּמַתְנִי' דְּעֻוְקְצִין דְּקָתָנֵי עָצִיץ נָקוּב מַכְשִׁיר אֶת הַזְּרָעִים כו' מַשְׁמַע דְּקָאֵי שֶׁהוּא מַכְשִׁיר זְרָעִים דִּלְעִנְיַן זְרָעִים שֶׁבְּתוֹכוֹ הל"ל מַכְשִׁירִין בּוֹ זְרָעִים כְּדַאֲמַר רָבָא הָכָא לְהַכְשִׁיר בּוֹ זָרְעִי' דְּאֵין הָעָצִיץ מַכְשִׁי' כְּלוּם אֶלָּא הַמַּיִם מַכְשִׁירִין וְכֵן מַשְׁמַע מִסֵּיפָא דְּהָתָם דְּקָתָנֵי מְלֵאוּהוּ עָפָר עַד שְׁפָתוֹ הֲרֵי הִיא כְּטַבְלָא שֶׁאֵין לָהּ לִזְבִּיז מַשְׁמַע דְּתָלֵי בַּכְּלִי וּמְלֵאוּהוּ עָפָר הָוֵי כְּמִי שֶׁאֵינוֹ בִּכְלִי אֶלָּא ע"ג קַרְקַע כֵּיוָן שֶׁבִּטֵּל מִתּוֹרַת כְּלִי וּלְעִנְיַן מַיִם שֶׁבּוֹ בָּעֵינַן דַּוְוקָא בִּכְלִי אֲבָל לְעִנְיַן זְרָעִים שֶׁבְּתוֹכוֹ לֹא מָצִינוּ שֶׁיִּהְיוּ דַּוְוקָא בִּכְלִי אֶלָּא בַּתָּלוּשׁ וּמְחֻבָּר תַּלְיָא מִלְּתָא וְכֵן כָּתַב הר"ש שָׁם אֶלָּא שאח"כ דָּחָה פי' זֶה וה"מ מִדְּתָלֵי לָהּ בִּכְלִי מַשְׁמַע דְּקָאֵי אַמַּיִם דְּלָשׁוֹן זֶה מָצִינוּ בְּמַיִם כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ שָׁם הָרַמְבַּ"ם והר"ש מת"כ דְּבָעֵינַן שֶׁיִּמָּלְאֶנּוּ בִּכְלִי אֲבָל לְעִנְיַן זְרָעִים לֹא מָצִינוּ לָשׁוֹן זֶה דְּתָלוּי בִּכְלִי אע"ג דִּלְעִנְיַן דִּינָא חֲדָא מִלְּתָא הִיא וְהַמְעַיֵּין שָׁם בפי' הָרַמְבַּ"ם מַשְׁמַע נָמֵי דְּמַתְנִי' מַיְירֵי לְעִנְיַן מַיִם אע"ג שֶׁמֵּבִיא לְעִנְיַן זְרָעִים ג"כ מ"מ מַתְנִי' מַשְׁמַע דְּמָפֵרֵשׁ לְעִנְיַן מַיִם ע"ש וְכֵן בְּסִפְרֵי פ"ב דהל' טֻמְאַת אוֹכְלִים כָּתַב אַהֲאי דִּינָא דְּהַזְּרָעִים שֶׁבּוֹ אֵינָן מְקַבְּלִים טֻמְאָה וְהַמַּיִם שֶׁבּוֹ אֵינָם מַכְשִׁירִין הֲרֵי שֶׁלְּעִנְיַן זְרָעִים נָקֵט קִבּוּל טֻמְאָה וּלְעִנְיַן מַיִם הֶכְשֵׁר א"כ מַתְנִיתִין דְּתָנֵן הֶכְשֵׁר מַשְׁמַע דְּאַמַּיִם קָאֵי ודו"ק: פֶּרֶק הַזּוֹרֵק דַּף צ"ח ד"ה אַטְבֵי פִּירֵשׁ רַשְׁ"י דס"ד שְׁהָעֲגָלָה מְקוֹרָהּ הִיא וְתֵימָא לָמָּה הָיָה סָבוּר לוֹמַר כֵּן וְעוֹד כו'.

נלע"ד לְיַישֵׁב שְׁתֵּי קֻושְׁיוֹת רִאשׁוֹנוֹת כא' דְּהַמַּקְשָׁן ס"ד דְּאֵין שָׁם עֲגָלָה קָרוּי עָלֶיהָ אִם אֵין רְאוּיָה לְקַבָּלָה כַּנַ"ל וּלְהַנִּיחַ בָּהּ דָּבָר דְּאֵין זֶה תְּמוּנַת עֲגָלָה כְּלָל זֶכֶר לַדָּבָר הָא דְּאָמְרִינַן שָׁלֹשׁ עֲגָלוֹת הֵן כו' וְלֹא הַזְכִּיר שֶׁל יְתֵידוֹת וְאֵיכָא לְמֵימַר דִּפְשִׁיטָא דִּטְהוֹרָה מִכְּלוּם ומ"מ הַמַּקְשָׁן ס"ד דְּלָא מִקְרֵי עֲגָלָה אא"כ יוֹשְׁבִין בָּהּ אוֹ מַנִּיחִין בָּהּ כְּלוּם וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּקָרָא דְּקָרֵי לְהוּ עֲגָלוֹת צָב עֲגָלוֹת הָעֲשׂוּיוֹת לְמוֹשָׁב כְּדִכְתִיב וְהָבִיאוּ אֶת אֲחֵיכֶם בַּצַּבִּים וגו' וְרַשְׁ"י ז"ל בְּפֵירוּשׁ הַחוֹמֶשׁ כָּתַב דְּאֵין צָב אֶלָּא מְחֻפֶּה וּבָאֱמֶת צ"ע א"כ אִם מְחֻפּוֹת מִלְּמַעְלָה הָיוּ א"כ אֵין כָּאן ר"ה אפי' לְמַאי דְּמַסִּיק שְׁמוּאֵל שֶׁלֹּא הָיוּ מְקוֹרוֹת מִלְּמַטָּה וצ"ל דְּקָרֵי לְהוּ צָב שֶׁאַחֲרֵי הַנָּחַת הַקְּרָשִׁים עֲלֵיהֶם הָיוּ מְחֻפּוֹת בְּתְמוּנַת צַבִּים וכמ"ש לְקַמָּן אַיְ"ה: וּבָזֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב גַּם קֻושְׁיָא הב' דְּפָרִיךְ אַטְבֵי הֵיכָא מַנַּח לָהּ אַגַּבָּהּ דַּעֲגָלָה פֵּירוּשׁ בְּשֶׁלָּמָא לְמַאי דְּלָא מוֹקְמִינַן עַד הַשְׁתָּא שַׁפִּיר דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּמִקְרֵי עֲגָלָה אַחַר הַנָּחַת הַקְּרָשִׁי' עֲלֵיהֶם שְׁאָז הָיְתָה לָהּ תְּמוּנַת עֲגָלָה שֶׁהָיְתָה מְקוֹרָה בַּקְּרָשִׁים מִלְּמַטָּה רְצוֹנִי לוֹמַר לְמַאי דס"ד עַד הַשְׁתָּא שֶׁהָיוּ בָּהּ ד' סְדָרִים א"כ נְהִי דְּסֵדֶר קַמָּא וּבָתְרָא א"א לְהַנִּיחַ כ"א ע"ג דּוֹפֶן הָעֲגָלָה שֶׁהָיָה לְמַעְלָה מִן הָאוֹפַנַּיִם כִּי בְּתוֹךְ הָעֲגָלָה א"א לְהַנִּיחַ מחמ' הָאוֹפַנַּיִם מ"מ ב' שׁוּרוֹת הָאֶמְצָעִיוֹת נוּכַל לוֹמַר שֶׁהָיָה מַנִּיחַ בְּתוֹךְ הָעֲגָלָה שֶׁלֹּא הָיוּ לָהּ דְּפָנוֹת סָבִיב רַק נֶגֶד הָאוֹפַנַּי' לְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ הָיוּ לָהּ דְּפָנוֹת לְהַנִּיחַ הַקְּרָשִׁים עַל הַדְּפָנוֹת לְמַעְלָה וּבָאֶמְצַע לֹא הָיוּ דְּפָנוֹת כ"א הָעֵצִים אֲרֻכִּים הַנְּתוּנִים לְאוֹרֶךְ הָעֲגָלָה לֹא הָיְתָה מְקוֹרָה ומ"מ נִקְרֵאת עֲגָלָה כִּי אַחֲרֵי נְתִינַת הַקְּרָשִׁים עֲלֵיהֶם הָיְתָה תְּמוּנַת עֲגָלָה שֶׁהָיְתָה כְּמוֹ מְקוֹרָה וּרְאוּיָ' לְיַישֵׁב בָּהּ אוֹ לְהַנִּיחַ בָּהּ דָּבָר וכמ"ש לְעֵיל וא"כ י"ל דְּתַחְתִּיתָהּ הָוֵי בֵּין הַסְּדָרִים אֲבָל הַשְׁתָּא דְּמוּקֵי לָהּ בְּאַטְבֵי לְפֵירוּשׁ רַשְׁ"י וְרַבּוֹתָיו ז"ל שֶׁלֹּא הָיָה מַנִּיחַ כ"א בב' רָאשֵׁי הָעֲגָלָה א"כ לֹא הָיָה מַנִּיחַ כ"א אַגַּבָּהּ דַּעֲגָלָה לְמַעְלָה מֵהָאוֹפַנַּיִם וְלֹא

בְּתוֹךְ הָעֲגָלָה כְּלָל א"כ אֵין שָׁם עֲגָלָה עָלֶיהָ אא"כ הָיְתָה מְקוֹרָה מִלְמַעְלָה וּבְלֹא זֶה אֵין רָאוּי לִקְרוֹת עָלֶיהָ שֵׁם עֲגָלָה כמ"ש וּשְׁמוּאֵל מִשֶּׁנִּי שֶׁלֹּא הָיוּ מְקוֹרוֹת אֶלָּא יְתֵידוֹת הָיוּ בָּהֶן וְרָאוּי לְהַנִּיחַ בָּהֶן קֹרָשָׁיו וְלַעֲשׂוֹתָן מְקוֹרוֹת תְּמוּנַת עֲגָלָה וְלָכֵן נִקְרָאוֹת עֲגָלוֹת וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּגַם לְגִרְסַת רַשׁ"י דְּגָרַס בִּדְרָאֲתָה אֵין הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע בֵּין הַשּׁוּרוֹת נ"ל דה"פ בִּדְרָאֲתָה בְּמָקוֹם שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָן שׁוּרוֹת כִּי הֲרֵינַח עוֹשֶׂה אוֹתָן שׁוּרוֹת דְּבָלֹא רֵינַח הָוֵי הַכֹּל שׁוּרָה אַחַת וְאֵין הַשּׁוּרוֹת נִיכָּרוֹ' כ"א מֵחֲמַת הֲרֵינַח וְאִם כֵּן מַיְרֵי בְּמָקוֹם שֶׁהֵן נַעֲשִׂין שׁוּרוֹת כמ"ש וק"ל: דַּף צ"ט ד"ה כִּי הֵיכִי דְּלָא לִידַּחְקוּ פֵּירֵשׁ רַשׁ"י אִם בָּא כו' וק' דְּהָא מַסִּיק לְעֵיל כו' ונלע"ד דְּגַם רַשׁ"י ז"ל נִשְׁמַר מִזֶּה מִמַּה שֶּׁכָּתַב אִם בָּא כו' דְּנוֹדַאי רֹוב פְּעָמִים מִשֶּׁכִּיבָן עַל חוֹרָן מ"מ אִם יִקְרֶה לִפְעָמִים שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַשְׁכִּיבָן עַל עָוְבָיְן לְשׁוּם סִבָּה וְכֵן צ"ל לְקַמָּן דְּפָרִיךְ בְּאַמְתָּא וּפַלְגָא סַגִּי וּפֵירֵשׁ רַשׁ"י שֶׁאִם יִצְטָרֵךְ לְהוֹשִׁיב בָּהּ מִן הַקְּרָשִׁים כו' וְהֵיכִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ וַהֲלֹא אָמְרִינַן שֶׁהָיָה מִשְּׁכִּיבָן עַל רֹוחַב הָעֲגָלָה אֶלָּא ע"כ אִם יִצְטָרֵךְ קָאָמַר וְכָאן הָיִיתִי יָכוֹל לְפָרֵשׁ שֶׁכְּוָנָתוֹ שֶׁהַנִּשְׁיאִים שֶׁהִתְנַדְּבוּ הָעֲגָלוֹת לֹא יָדְעוּ אֵיךְ יָשִׁיבוּ הַקְּרָשִׁים אִם לְרָוְחָבָן אוֹ לְעָוְבְיָן וְעָשׂוּ אָוְרְכָּן ה"א שֶׁאִם בָּא לְהַשְׁכִּיבָן לְרָוְחָבָן דְּלָא לִידַּחֲקוּ אֶלָּא דִּלְקַמָּן א"א לְפָרֵשׁ כֵּן שֶׁכָּתַב שֶׁאִם יִצְטָרֵךְ כו' וְאֶפְשָׁר דְּגַבֵּי אָרְכָּן מִסְתָּמָא יָדְעוּ שֶׁלֹּא יַשְׁכִּיבוּ בְּתוֹךְ הָעֲגָלָה דְּאֵיךְ יִשְׁכְּבוּ שִׁשָּׁה קְרָשִׁים זֶה עַל זֶה הֲלֹא יִפְּלוּ וְעוֹד מִדְּעָשׂוּ אָרְכּוֹ ה' אַמּוֹת א"כ יָדְעוּ שֶׁיַּשְׁכִּיב הַקְּרָשִׁים לִרֹוחַב הָעֲגָלָה אֶלָּא ש"מ שֶׁעָשׂוּ שֶׁאִם יִצְטָרֵךְ לְהוֹשִׁיב בָּהּ כו' אֲבָל כָּאן נוּכַל לוֹמַר שֶׁלֹּא יָדְעוּ אִם יַשְׁכִּיבוּם עַל רָוְחָבָן אוֹ עַל חֻרְדָּן וְדוֹק:שֵׁם ד"ה לָמָּה לִי בד' וּפַלְגָא סַגִּי לְשִׁיטַת רַשׁ"י שֶׁשִּׁתֵּי עֲגָלוֹת כו' נלע"ד דִּלְשִׁיטַת רַשׁ"י ז"ל הָא דְּאָמַר רָבָא צִירֵי עֲגָלָה כְּמִלֹּא רֹוחַב עֲגָלָה הַכֹּל הָיָה לְצוֹרֶךְ הַקְּרָשִׁים שֶׁלֹּא יִפְּלוּ כִּי גַּם צִירֵי הָעֲגָלָה הָיוּ מְסַיְּעִין לַדָּבָר ע"פ פי' רַשׁ"י גַּבֵּי אַטְבֵי שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים בִּשְׁנֵי רָאשֵׁי הָעֲגָלָה וא"כ הָיוּ מְכַוָּנִים לְמַעְלָה מֵהָאוֹפַנִּים וא"כ י"ל שֶׁגַּם צִירֵי הָעֲגָלָה סָמְכוּ הַקְּרָשִׁים שֶׁהָרֵי עוֹבֵי הַדְּפָנוֹת מִכָּאן וּמִכָּאן פְּשִׁיטָא דְּשַׁיְּכִים לַעֲגָלָה שֶׁהָרֵי עֲלֵיהֶן שָׁכְבוּ הַקְּרָשִׁים וְאֶפְשָׁר שֶׁהָיוּ עָוְבְיָן מִכָּאן וּמִכָּאן אַמָּה א"כ הֵן ג' אַמּוֹת וּמֶחֱצָה וּשְׁאָר צִירֵי הָעֲגָלָה נוּכַל לוֹמַר שֶׁהָיָה עֵץ יוֹצֵא מִן הָעֵץ הֶעָגוֹל אֲשֶׁר הָאוֹפָן סוֹבֵב עָלֶיהָ הָיָה יוֹצֵא בְּרֹאשׁ אוֹתוֹ הָעֵץ עֵץ א' לְמַעְלָה כְּמִין יָתֵד וְהָיָה תֻּמְכָּה הַקְּרָשִׁים מִזֶּה וּמִזֶּה וְנִמְצָא שֶׁיֵּשׁ סָמַךְ לִקְרָשֵׁי ' אַמּוֹת וְלֹא נִשְׁאַר כ"א ב' אַמּוֹת וּמֶחֱצָה מִכָּאן וְכֵן מִכָּאן וְאע"ג דְּלָא נִזְכַּר זֶה בַּתַּלְמוּד י"ל דְּאֵין צוֹרֶךְ לְהַזְכִּירוֹ וְעִיקַּר כַּוָּנַת רַבָּא הִיא שֶׁצִּירֵי הָעֲגָלָה הָיָה כְּמִלֹּא רֹוחַב עֲגָלָה שֶׁגַּם הֵם הָיוּ עוֹשִׂין כְּמוֹ הָעֲגָלָה וּמִמֵּילָא נוֹדַע אֵיךְ הָיוּ מְסַיְּעִין אוֹ בְּאוֹפָן שֶׁכָּתַבְנוּ אוֹ בְּאוֹפָן אַחֵר וְאֶפְשָׁר שֶׁהָיָה תְּמוּנָתָם יָדוּעַ וְכָל הָעֲגָלוֹת שֶׁלָּהֶם הָיוּ כֵּן: וְהַשְׁתָּא א"ש דְּשָׁקִיל וְטָרֵי כַּמָּה רֹוחַב עֲגָלָה כו' דִּלְכְאוֹרָה מַה עִנְיָן שַׁקְלָא וְטַרְיָא דָּא לְצִירֵי הָעֲגָלָה וּלְפִי דַּרְכֵּינוּ שַׁיָּךְ שַׁפִּיר זֶה לָזֶה לָכֵן פָּרִיךְ בְּאַמְתָּ' וּפַלְגָא סַגִּי כֵּינָן שֶׁגַּם צִירֵי הָעֲגָלָה הָיוּ מְסַיְּעִים שֶׁהָרֵי ה' אַמּוֹת וְאַמְתָּא וּפַלְגָא רֹוחַב הָעֲגָלָה ס"ד דְּלָא לִידַּדּוּ וּמְשַׁנֵּי דְּאַפֵּ"ה מָדְּדוּ כְּשִׁיטַת התו' וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ אֵיךְ הָיוּ יְכוֹלִים ב' עֲגָלוֹת לַהֲלוֹךְ זוֹ בְּצַד זוֹ בט"ו אַמּוֹת א"כ הָיוּ הַקְּרָשִׁים נוֹקְשִׁים זֶה בָּזֶה מַאן לֵימָא לַן דְּלָא הָיָה קָצָת רֵינַח בֵּינֵיהֶם כְּמוֹ רְבִיעַ אַמָּה וְכֵינָן דְּלָא הָוֵי אַמָּה לָא קָחֲשִׁיב לֵיהּ הַמַּקְשָׁן וְלָא פָּרִיךְ הַמַּקְשָׁן כ"א אי"ו אַמּוֹת מְנָא לַן הָא אַמְתָּא יַתִּירָא וְעוֹד דְּאֶפְשָׁר שֶׁהָיוּ הַקְּרָשִׁים נוֹטִין וּקְצָת לְצַד א' יוֹתֵר מֵהַשֵּׁנִי וְלֹא הָיוּ מְכַוָּנִים ב' אַמּוֹת וּמֶחֱצָה וב"א וּמֶחֱצָה לְכָאן אֶלָּא שֶׁהָיוּ נוֹטִין לְצַד שֶׁחוּץ לַדֶּרֶךְ כְּמוֹ חֲמִישִׁית אַמָּה יוֹתֵר וכמ"ש רַשׁ"י ד"ה חַמְסְרֵי הָוְיָן וְכֵן בַּעֲגָלָה שֶׁבְּצִירָדָה וְנִמְצָא שֶׁהָיָה

רִינַּח וּמַחֲמַת הַדְּ פֻּורְתָּא לֹא הָיוּ הַקְּרָשִׁים מְדַדִּין וא"כ כֵּינָן שֶׁיְּכוֹלִין לְהַלֵּךְ בט"ו אַמּוֹת י"ו
מִנָּלַן וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ שצ"ל שֶׁהָיוּ הַקְּרָשִׁים נוֹטִין עַל אָהֳלֵי' אוֹ חֲצֵירוֹת כו' לֹא הֻבְּנְתִּי קֻושְׁיָא
זוֹ כְּלָל דָּמָה עִנְיָן אָהֳלִים וַחֲצֵרוֹ' לְכָאן וַהֲלֹא אֹהֶל מוֹעֵד הָיָה בְּתוֹךְ הַמַּחֲנוֹת בֵּין שִׁנֵּי דְּגָלָיו'
לִשְׁנֵי דְּגָלִים וְלֹא הָיָה בְּצִידֵיהֶם שׁוּם מַחֲנֶה כ"א מִדָּבָר שֶׁהָרֵי הָיוּ רְחוֹקִים אֲלָפֵי' כמ"ש
רַשׁ"י פ' בַּמִּדְבָּר וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מִנָּלַן שב' עֲגָלוֹת הָיוּ הוֹלְכִין זוֹ בְּצַד זוֹ אֲנִי אוֹמֵר כִּי כְּבָר
תִּרְצָה רַשׁ"י בְּמַתְנִי' שֶׁהָיוּ מַעֲמִידִין ב' זוֹ אֵצֶל זוֹ סָמוּךְ לַמִּשְׁכָּן וב' לִפְנֵיהֶם דְּהָכִי עָשׂוּ ע"כ
דאל"כ הָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְהוֹשִׁיב הַקְּרָשִׁים מֶשֶׁךְ ד' עֲגָלוֹת עַד עֲגָלָה הָרִאשׁוֹנָה וּמִסְתָּמָא כָּל
מַה דְּהָוֵי אֶפְשָׁר לְהָקֵל הָיוּ עוֹשִׂין כְּמוֹ שֶׁכָּל מַעֲשֵׂה הָעֲגָלוֹת הָאֲמוּרִין בִּשְׁמַעְתִּין סָמְכוּ חֲז"ל
מִסְּבָרָא דְּמִסְתָּמָא הָיוּ עוֹשִׂין כָּךְ כְּדֵי שֶׁיְּהֵא יוֹתֵר נָקֵל עֲלֵיהֶם ה"ה בְּנִדּוֹן דִּידַן וְכֵן אִם הָיוּ
ד' זוֹ אֵצֶל זוֹ הָיָה קָשֶׁה לְהוֹשִׁיט לַצְּדָדִין עַד הָעֲגָלָה הד' אֲבָל הַשְׁתָּא הָיוּ ב' עֲגָלוֹת סָמוּךְ
לַמִּשְׁכָּן וְכָל אַחַת הוֹשִׁיבָהּ לַחֲבֶרְתָּהּ וְדוּק: שָׁם ע"ב ד"ה וְהָא קָא מְמַעֵט כו' פֵּ"ה דְּמַשְׁמַע
לֵיהּ כו' וק' לר"י דִּבְעִנְיָן זֶה אֵין נִרְאֶה שֶׁיְּהֵא חַיָּיב כו' וְעוֹד דְּאַמַּאי מַשְׁמַע לֵיהּ טְפֵי כו'
נלע"ד דְּנִוָּדַאי בְּכָל הַתַּלְמוּד לָא קַשְׁיָא לי' מִידִי דְּפְשִׁיטָא דְּזוֹרֵק ד' אַמּוֹת בָּעֵינַן וְכִי נָח
מְקֻצָתוֹ בְּתוֹךְ ד' הֲרֵי לֹא זָרַק ד' דד' שְׁלֵמוֹת בָּעֵינַן לַזּוֹרֵק וְהַהֲנָחָה תְּהֵא חוּץ לד' וּמַה בְּכָךְ
שֶׁמְּקֻצָתוֹ חוּץ לד' מ"מ כָּל הַחֵפֶץ בָּעֵינַן חוּץ לד' אֲבָל הָכָא בַּכּוֹתֶל ס"ל כֵּינָן שֶׁהַכּוֹתֶל חוּץ
לד' אַמּוֹת וְנָח בְּפְנֵי הַכּוֹתֶל וּפְנֵי הַכּוֹתֶל הָוֵי כְּאַרְעָא סַמֵּיכְתָּא וְהָוֵי כְּאִלּוּ הַכּוֹתֶל מֻונַּחַת
וְחָשְׁבִינַן הַכֹּל כְּשֶׁטַח ר"ה וכמ"ש ר"ת ז"ל פ"ק דַּף ז' ד"ה וְטַח בְּפָנֶיהָ דְּהָא לָא בָּעֵינַן
מָקוֹם ד' עַל ד' גַּבֵּי דְּבֵילָה שְׁמֵינָה כֵּינָן דְּנִדְבְּקָה בִּפְנֵי הַכּוֹתֶל שֶׁהוּא ד' עַל ד' הָוֵי כְּמֻונָּח
עָלָיו עכ"ל וְהַיְינוּ דְּחָשְׁבִינַן פְּנֵי הַכּוֹתֶל כְּאִלּוּ הָוֵי מִשְׁטַח ר"ה כְּאִלּוּ הַכּוֹתֶל מֻונַּחַת וְהָוֵי
רֹוחַב ר"ה ומ"ה פָּרִיךְ שַׁפִּיר נְהִי דְּהָוֵי כְּמֻונָּח חוּץ לד' מ"מ סִלּוּק מְחִיצָה הִיא דְּהָא אִי
זָרַק הַשְׁתָּא דְּבֵילָה אַחֶרֶת וְטָח בִּפְנֵי הַדְּבֵילָה הָרִאשׁוֹנָה פְּשִׁיטָא דְּהוּא פָּטוּר כֵּינָן דְּלָא הָוֵי
ד"א וְלָא אָמְרִינַן כִּיוָן דְּהָוֵי כְּאִלּוּ הַכּוֹתֶל מִתַּחַת א"כ הָוֵי כְּזָרַק חוּץ לד"א בְּשָׁטַח ר"ה
וְאַחַ"כ זָרַק דָּבָר אַחֵר וְנָח ע"ג הָרִאשׁוֹן דְּפְשִׁיטָא דְּחַיָּיב הָכָא נָמֵי לְחַיֵּיב כֵּינָן דְּהָוֵי כְּשָׁטַח
ר"ה אַפֵּ"ה לָא אָמְרִינַן כֵּן וא"כ נִתְבַּטְּלוּ הד"א בִּזְרִיקַת דְּבֵילָה הָרִאשׁוֹנָה וא"כ סִלּוּק
מְחִיצָה וְהַנָּחָה בַּהֲדֵי הֲדָדֵי קָאָתְיָין וְלָמָּה חַיָּיב אֶלָּא ע"כ מִשּׁוּם דְּמִתְּחִלָּה הָיָה הַכּוֹתֶל חוּץ
לד' כמ"ש אָזְלִינַן בָּתַר מַעִיקָּרָא: וְעוֹד יֵשׁ לְחַלֵּק בְּעִנְיָן אַחֵר בֵּין דְּבֵילָה שְׁמֵינָה לְהַהִיא
דַּחֲצִי קֻופָּה וְרֹומַח שֶׁהֵבִיא ר"י ז"ל דְּגַבֵּי קֻופָּה וְרֹומַח בֵּין שֶׁהַחֲצִי מֻונָּח בְּתוֹךְ ד' אוֹ בר"הי
מַאי חֲזִית דְּנַיְיזַל בָּתַר הַמֻּונָּח חוּץ לד' לְמֵיגְרַר הַכֹּל בָּתְרָהּ נֵימָא אִיפְּכָא אֲבָל בִּדְבֵילָה כֵּינָן
שֶׁפְּנֵי הַדְּבֵילָה הַנִּדְבָּקֶת בַּכּוֹתֶל הוּא חוּץ לד' אַמּוֹת אִם כֵּן כָּל הַדְּבֵילָה נִגְרֶרֶת אַחַר פְּנֵי
הַדְּבֵיל' הַנִּדְבָּקֶת דְּהָא אֵין לָהּ הֻנָּחָה אַחֶרֶת כ"א דְּבוּקָה שֶׁל פְּנֵי דְּבֵילָה בַּכּוֹתֶל וְאִלְמָלֵא
נִיטָּל הַדָּבֵק הָיָה הַכֹּל נוֹפֵל א"כ הָוֵי כְּאִלּוּ כָּל הַדְּבֵילָה מֻונַּחַת שָׁם דְּבָתַר הַדָּבוּק גְּרִירָא
וְכֵן לָא דָּמְיָא לְהָא דְּאָמְרִינַן פ"ק דַּף ח' גַּבֵּי זָרַק כַּוָּרֶת דְּכֵיוָן דְּקִרּוּמִיּוֹת שֶׁל קָנֶה עוֹלִין
לְמַעְלָה מִי' פָּטוּר אע"ג דְּהַנָּחָה הִיא בר"ה הָתָם נָמֵי לָאו בָּתַר מְקוֹם הֻנָּחָה אָזְלִינַן דַּאֲפִי'
אִם נִיטָּל מְקוֹם הַהֻנָּחָה תָּנוּחַ שָׁאר כַּוָּרֶת בְּמְקוֹמָהּ משא"כ בִּדְבֵילָה אִם תִּטּוֹל מְקוֹם הַדָּבֵק
תִּפּוֹל כֻּלָּהּ וְנִמְצָא מְקוֹם הַדָּבֵק הִיא הַנָּחָתָהּ שֶׁל כָּל הַדְּבֵילָה וְהָוֵי כְּאִלּוּ כֻּלָּהּ מֻונַּחַת שָׁם
ומ"מ סִלּוּק מְחִיצָה הִיא דְּהָא אִלּוּ זָרַק הַשְׁתָּא בִּפְנֵי הַדְּבֵיל' כמ"ש לעי' פָּטוּר וְלָא אָמְרִינַן
שֶׁכָּל הַדְּבֵילָה הָוֵי כְּאִלּוּ מֻונַּחַת בִּפְנֵי הַכּוֹתֶל אִם כֵּן גַּם הָאַחֶרֶת שֶׁנִּדְבְּקָה בָּהּ הָוֵי כְּאִלּוּ
נִדְבְּקָ' בִּפְנֵי הַכּוֹתֶל וְלִיחַיֵּיב אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּהַיְינוּ טַעְמָא דְּלָא אָמְרִינַן הָכִי דִּדְבֵילָה

הָרִאשׁוֹנָה אָזְלִינַן בָּתַר מֵעִיקָּרָא שֶׁהָיְתָה הַכּוֹתֶל חוּץ לד' משא"כ הַשְׁתָּא וְנִתְיַישֵׁב הַכֹּל שַׁפִּיר לע"ד וְדוֹק: דַּף ק ע"ב ד"ה עוֹשֶׂה מָקוֹם אַרְבַּע וּמְמַלֵּא פֵּ"ה בַּמְּחִיצוֹת קְטַנּוֹת וְאֵין נִרְאֶה לְר"ת ולר"י כו'.

נלע"ד דְּרַשִׁ"י זַ"ל דְּחָקוֹ מִדְּלֹא הִזְכִּיר רַב חִסְדָּא וְרַבָּה בַּר רַב הוּנָא שְׁעוּרָא דְּמְחִיצוֹת בְּמִלְּתֵי' אֶלָּא אָמַר מָקוֹם אַרְבַּע סְתָם מַשְׁמַע דְּלָא קָפִיד כ"א שֶׁיִּהֵא חָלָל ד' מֻוקָּף בְּמְחִיצוֹת כָּל שֶׁהוּא דְּנַדַּאי לָא עָדִיפִי מִמַּתְנִי' דְּכִיצַד מְשְׁתַּתְּפִין דְּקָתָנֵי בָּהּ מְחִיצָּה י' וְהוּא סָתָם וְלֹא פִי' וְאִי סָמַךְ אַמַּתְנִי' דְּהָתָם א"כ לָא הל"ל כְּלָל שׁוּם תִּיקּוּן אֶלָּא הל"ל דְּיֵנָהּ כְּגֶזֶוְטָרָא אוֹ כַּיּוֹצֵא בָּזֶה וְדוֹחֵק לוֹמַר דקמ"ל דְּאֵין הַמְּחִיצוֹת מוֹעִילוֹת כ"א לְמָקוֹם ד' דְּדָבָר יָדוּעַ הוּא וְכָל מַסֶּכֶת שַׁבָּת וְעֵירוּבִין מְלֵאִין מִזֶּה וְעוֹד דה"ל לְאַשְׁמוֹעִינַן הָא מִלְּתָא אַמַּתְנִי' דְּהָתָם אֶלָּא לָא בָּעֵינַן מְחִיצָּה י' וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מִכִּיצַד מְשְׁתַּתְּפִין כְּבָר יָשְׁבָה בַּעַל הַמָּאוֹר זַ"ל וֶהֱבִיאָהּ בַּעַל נִימּוּקֵי יוֹסֵף זַ"ל וְהָרַב הַמַּגִּיד פט"ו מהל' שַׁבָּת והב"י סִימָן שנ"ה ע"ש וק"ל: דַּף ק"א ד"ה הָנֵי בִּיצֵּיתָא כו' לפירש"י דְּמְפָרֵשׁ שֶׁהֵן קְצָרוֹת מִלְּמַטָּה ק' דְּכִי הֵיכִי דְּבָטֵל מִדִּין ר"הי לִיבָּטֵל מִדִּין כַּרְמְלִית כו'.

נלע"ד לְיַשֵּׁב שְׁרַשִׁ"י זַ"ל עַצְמוֹ נִשְׁמַר בִּלְשׁוֹנוֹ שֶׁכָּתַב שֶׁאֵין בְּרָחְבּוֹ ד' מִלְּמַטָּה לְפִיכָךְ אֵין מְחִיצוֹתֶיהָן מְחִיצוֹת לִכְאוֹרָה לָמָּה לִי הַאי טַעְמָא תִּיפּוֹק לֵיהּ כֵּיוָן דְּאֵין רָחְבּוֹ ד' לָא הָוֵי ר"הי וּמִמֵּילָא כַּרְמְלִית הָוֵי אֶלָּא גַּם רַשִׁ"י ס"ל כִּי אֵין רָחְבּוֹ ד' הָוֵי מָקוֹם פָּטוּר דְּלָא נָעֲלַם מִמֶּנּוּ דְּרַב דִּימִי שֶׁכְּוָלָּהּ מַכֵּלְתִּין מְלֵאָה מִזֶּה וּלְפִיכָךְ פִּי' שֶׁאֵין מְחִיצוֹתֶיהָן מְחִיצוֹ' וְכֵיוָן שֶׁעוֹמֶדֶת בְּמִינוֹ כִּדְמוֹכַח בַּשְׁמַעְתִּין דְּהָא שְׁקִיל וְטָרֵי דִּלְשְׁתְּרֵי בַּמְּחִיצָּה תְּלוּיָה ה"ל כַּרְמְלִית כְּמוֹ הַמַּיִם דְּמָצָא מִין אֶת מִינוֹ וְנִיעוּר כדס"ל לְרָבָא פ"ק דְּעֵירוּבִין דַּף ט' דס"ל דְּבֵין לְחַיִּים מֻוָּתָּר דְּהָוֵי מָקוֹם פָּטוּר כֵּיוָן דְּלֵית לֵיהּ ד' עַל ד' אֲבָל אִי פָּתִיחַ לֵיהּ לְכַרְמְלִית דְּמָצָא מִין אֶת מִינוֹ וכו' וְכֵיוָן דְּאֵין כָּאן מְחִיצוֹת הָוֵי כַּמַּיִם דְּהָוֵי כַּרְמְלִית וּגְדוֹלָה מִזֹּאת אָמְרוּ בְּפֶרֶק מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ דַּאֲפִילּוּ בִּסְפִינָה גְּדוֹלָה אֵין הַמְּחִיצָּה מְחִיצָּה מִשּׁוּם דְּלְהַבְרִיחַ מַיִם עֲשׂוּיוֹת וּנְהִי דְּרַב הוּנָא לָא ס"ל הָכִי דְּהָא בְּרָחָב ד' מוֹדֶה מ"מ בְּאֵין רוֹחַב לָא הָוֵי מְחִיצָּה וְהָכִי ס"ל לְרַבָּנָן בְּפֶרֶק כֵּיצַד מְשְׁתַּתְּפִין דַּף פ"ז גַּבֵּי אַמַּת הַמַּיִם דַּאֲגַפֶּיהָ הָרָחְבִי' ג' לָא הָוֵי מָקוֹם פָּטוּר כֵּיוָן דְּקָאֵי גַּבֵּי כַּרְמְלִית לָא בְּטִילִי לְגַבָּהּ וְהָוֵי כַּרְמְלִית וְגַבֵּי סְפִינָה אֲפִילּוּ בְּאֵין רוֹחַב ד' ס"ל לר"ה דְּהָוֵי כַּרְמְלִית כֵּיוָן דְּאֵין כָּאן מְחִיצָּה הָוֵי כְּמוֹ שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהּ הַמַּיִם כֵּיוָן שֶׁעוֹמֵד ע"ג הַמַּיִם משא"כ הָתָם לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר כֵּוָלֵי הַאי דְּלֶהֱוֵי כְּמַיִם שֶׁאֵין עוֹמֵד ע"ג מַיִם אֶלָּא קָאֵי גַּבֵּיהּ וּבָזֶה נִתְיַישְׁבָה גַּם קֻושְׁיָא הַשְּׁנִיָּה מַה מוֹעִיל מְחִיצוֹת הַחִיצוֹנוֹת כו' דְּהַשְׁתָּא א"ש כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ מִבַּחוּץ עַד בְּתוֹךְ הַמַּיִם מְחִיצוֹת א"כ הַמְּחִיצוּנוֹת מַפְסִיקִים בֵּינָהּ לְבֵין הַמַּיִם וְהָוֵי כִּסְפִינָה גְּדוֹלָה וא"כ בְּתוֹכָהּ מְטַלְטְלִין מִמַּה נַפְשָׁךְ דְּאִי לָא מְחַלְּקִי' פְּשִׁיטָא דְּהָוֵי ר"הי וְאִי לָא הָוֵי ר"הי הָוֵי מָקוֹם פָּטוּר כֵּיוָן דְּאֵין בּוֹ ד' עַל ד' וְלֹא פָּתוּחַ לְכַרְמְלִית דְּהַמְּחִיצוֹת מַפְסִיקוֹת: וְעוֹד יֵשׁ לְיַשֵּׁב קֻושְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה דְּמַאן לֵימָא לֶן דר"ה דְּהָכָא ס"ל דְּאֵין כַּרְמְלִית פְּחוּתָה מד' הָא אָמְרִינַן בְּכֵיצַד מְשְׁתַּתְּפִי' דַּף הַנָּ"ל דְּזֵעֵירִי ס"ל דְּרַב דִּימִי תַּנָּאֵי הִיא וס"ל לד"ה כְּהַאי תַּנָּא דְּאָמַר דְּכַרְמְלִית הָוֵי פְּחוּתָה מד' וְקֻושְׁיָא הב' יֵשׁ לְיַשֵּׁב ג"כ בְּאוֹפָן אַחֵר דְּלָא דָּמְיָא לְמַחֲצֶלֶת דְּלִעֵי' דְּכֵיוָן שֶׁהַמְּחִיצוֹת לֹא נַעֲשׂוּ לַחֲלֻקָּה מִתְּחִילָּה כ"א לְשֵׁם מְחִיצָּה וְאֵין מְחִיצָּה לְפָחוֹת מד' א"כ אֵין הַחֲלֻקָּה כְּלוּם דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁאֵין כָּאן מְחִיצָּה לְגַמְרֵי דְּאֵיךְ יִתָּכֵן לוֹמַר דְּלָא הָוֵי מְחִיצָּה וְיַחֲלוֹק משא"כ מַחֲצֶלֶת דְּלָא עֲשָׂאָהּ לְשֵׁם מְחִיצָּה כ"א לְבַטֵּל הַמְּחִיצָּה ומ"מ בְּפֵירוּשׁ הָרִאשׁוֹן נִתְיַישֵׁב הֵיטֵיב וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּלָמָּה לִי

מַלִּינְהוּ כו' וְהֲבִיאוּ רְאָיָה מִפָּרָק חֲלוֹן לע"ד לֹא הֲבָנְתִּי רְאָיָה וְקוּשְׁיָא זוֹ מִי דָּמֵי דְּהָתָם גַּבֵּי עַמּוּד גָּבוֹהַּ י' וְרָחָב ד' וּמִלְאָהוּ כֻּלּוֹ בִּיתֵדוֹת וְאָמְרִינַן דְּאִי בָּעֵי מַנַּח עֲלֵיהּ מִידִי וּמִשְׁתַּמֵּשׁ וְלָכֵן הָוֵי ע"ג הַיְתֵדוֹת ר"הי וְכֵן גַּבֵּי בּוֹר וְחֻלְיָיתוֹ הָוֵי גַּגָּהּ דְּחֻלְיָא ר"הי דְּאִי בָּעֵי מַנַּח כו' אֲבָל הָכָא הֵיכִי נֵימָא דְּאִי בָּעֵי מְמַלֵּא קני' כו' וְלָכֵן יְהֵא לְמַטָּה בְּשׁוּלֵי הַסְּפִינָה ר"הי וַהֲלֹא אִם יְמַלְּאֶנּוּ קָנֵי יִסְתּוֹם מָקוֹם הַקָּצָר לְגַמְרֵי וא"כ אֵיךְ נַתִּיר לוֹ לְטַלְטֵל בַּקָּצָר דְּאִי בָּעֵי מְמַלְּאִינְהוּ דְּהָא אֵין כָּאן טִלְטוּל כ"א בְּקָצַר דִּבְרָחָב א"א לְטַלְטֵל כ"א בַּאֲוִיר וּבַאֲוִיר פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לְטַלְטֵל דְּאֵין כָּאן עֲקִירָה וְלֹא הַנָּחָה וְאֶפְשָׁר שֶׁקְּנוּשְׁיַת' ז"ל הִיא לְטַלְטֵל בְּמָקוֹם הָרָחָב בְּלֹא מִילּוּי קָנִים אֲפִילּוּ הֵיכָא דְּאִיכָּא עֲקִירָה וְהַנָּחָה כְּגוֹן שֶׁנָּסָר יוֹצֵא מִמָּקוֹם הָרָחָב מִכָּאן וּמִכָּאן וְהֵם רְחָבִי' ד' דְּמֵוָתָר לַעֲקוֹר מִנָּסָר זֶה וּלְהַנִּיחַ בְּנָסָר זֶה דאע"ג דא"א לְהִשְׁתַּמֵּשׁ הַשְׁתָּא בְּמָקוֹם הָרָחָב כֵּיוָן דְּאִין לוֹ שׁוּלַיִם מ"מ כֵּיוָן דְּאִי בָּעֵי מְמַלֵּא בְּקָנִים הָוֵי מָקוֹם הָרָחָב רְשׁוּת הַיָּחִיד: ומ"מ נלע"ד דס"ל לְרַשֵׁ"י דְּלָא דָּמֵי לְהָתָם דִּפְשִׁיטָא דְּמֵעַמּוּד לָא קָשֶׁה מִידִי דְּהָתָם הָיָה הָעַמּוּד בַּתְּחִילָּה רה"י גָּמוּר וּמְלֵאוּהוּ, אַחַ"כ בִּיתֵדוֹת אֵין הַיְתֵדוֹת יְכוֹלִין לְבַטֵּל הרה"י הָרִאשׁוֹן כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּיתֵדוֹת גַּם עַתָּה אִי מַנַּח עֲלֵיהּ מִידִי א"כ לֹא נֶעֱקַר שֵׁם ר"הי הָרִאשׁוֹן מִן הָעַמּוּד משא"כ הָכָא אֵין כָּאן ר"הי וּמִטַּעַם דְּאִי בָּעֵי מְמַלֵּא נַעֲשֶׂה אוֹתָהּ ר"הי הָא לָא אָמְרִינַן אֶלָּא אֲפִילּוּ מִבּוֹר וְחֻלְיָתוֹ נָמֵי נִרְאֶה לְחַלֵּק דְּכֵיוָן דְּכַרְמְלִית מְתַחְתֶּהָ כמ"ש אָסְרוּ חֲכָמִים לְטַלְטֵל אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם הָרָחָב בַּאֲוִיר דְּמִחְזֵי כַּאֲוִיר כַּרְמְלִית דְּתוֹסֶפֶת עַד עֲשָׂרָה כִּדְאִיתָא פ"ק ואע"ג דְּאִי בָּעֵי מְמַלֵּא מ"מ הַשְׁתָּא מִיהָא דְּלָא מַלִּינְהוּ הָוֵי כַּאֲוִיר כַּרְמְלִית וְלָא דָּמֵי לְהָתָם כָּל זֶה כָּתַבְתִּי לְיַשֵּׁב לְקוּשְׁיָתָם שֶׁלֹּא חָלְקוּ בֵּין זְרִיקָה לְטִלְטוּל אֲבָל לעד"נ דְּלָא קַשְׁיָא כְּלָל דְּהָתָם אַזְרִיקָה קָאֵי דְּהָוֵי לְחוּמְרָא דְּהָא קָאֵי אֶעֱמוּד וְאַבּוֹר וְחֻלְיָתוֹ דְּמַיְירֵי הַכֹּל לִיטּוֹל מֵהֶן וְלִיתֵּן עַל גַּבָּן אֲבָל כָּאן דְּמַיְירֵי לְטַלְטֵל לֹא שָׁרוּ רַבָּנָן מִשּׁוּם דְּיָכוֹל לְמַלּאוֹ וְהַרְבֵּה מָצִינוּ בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת שֶׁחָלְקוּ בֵּין לִזְרוֹק וּלְטַלְטֵל וכמ"ש הַתּוֹסָ' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וְהָכִי אִיתָא לְקַמָּן ע"ב: שָׁם וְיֵשׁ בַּקָּצָר שֶׁלּוֹ פֵּ"ה גָּבוֹהַּ ג' מִן הָאָרֶץ וק' דְּאִם הוּא דַּק הַרְבֵּה כו' נלע"ד דְּרַשֵׁ"י ז"ל ס"ל דְּאִי כְּפִירוּשׁ הַתּוֹסָ' קַשְׁיָא לֵיהּ לָמָּה לֵיהּ לַתַּנָּא לְכַפּוֹל וּלְהַאֲרִיךְ אֵין בְּעִיקָּרוֹ ד' וְיֵשׁ בַּקָּצָר שֶׁלּוֹ ג' הל"ל בְּקוֹצֶר וְאֵין בְּעִיקָּרוֹ כ"א ג' אוֹ וְיֵשׁ בְּעִיקָּרוֹ קָצָר ג' אֲבָל לְשִׁיטַת רַשֵׁ"י א"ש דְּגַם רַשֵׁ"י ס"ל דְּמַיְירֵי שֶׁהַקָּצָר אֵינוֹ דַּק מֵרֹאשׁוֹ כ"א מְעַט וְלָכֵן נָקַט וְאֵין בְּעִיקָּרוֹ ר"ל אַאֵין חִלּוּק בֵּין עֶקָּרוֹ לְרֹאשׁוֹ אֶלָּא שֶׁזֶּהוּ ד'.

וְזֶה אֵין בּוֹ ד' שֶׁהוּא קָצָר קְצָת מְמֻנּוּ וא"כ קמ"ל הַאי מלת' בְּבָבָא זוֹ וּבְלֹא בָּבָא יְתֵרָה נָמֵי מַשְׁמַע לִיְשָׁנָא הָכִי קְצָת דאל"כ לִיתְנֵי רְבוּתָא טְפֵי וְעִיקָּרוֹ טָפַח אוֹ פָּחוֹת אֲבָל אֵין בְּעִיקָּרוֹ ד' מַשְׁמַע דד' לָא הָוֵי אֶלָּא פָּחוֹת קְצָת שֶׁאֵין בּוֹ חִסָּרוֹן אֶלָּא דְּלָא הָוֵי עָב כְּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וּלְעוֹלָם הוּא עָב וְאֶפְשָׁר נָמֵי דְּזֶהוּ לָא הָוֵי מַקְרֵי עַמּוּד, לְמַטָּה וּמִדְּקָתָנֵי עַמּוּד בר"ה מַשְׁמַע שֶׁהוּא הָכִי עַמּוּד שֶׁהוּא עָב אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ ד' וכ"כ רַשֵׁ"י בְּהֶדְיָא דְּשִׁפּוּעוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מְעַט וְאֵין כַּוָּנָתוֹ לע"ד עַל הַגּוּבָהּ דְּהָא נוֹדַע דג' טְפָחִים הוּא בְּקִיעַת גְּדָיֵי' בְּכָל מָקוֹם וְאֵין זֶה מְעַט לְגַבֵּי גְּדָיֵי' אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ עַל רוֹחַב הַשִּׁיפּוּעַ שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁוָּפָּע כ"א מְעַט בְּרוֹחַב: שָׁם ע"ב ד"ה לְקִשְׁרָהּ כו' פֵּ"ה כְּגוֹן שֶׁרֹאשׁוֹ א' בָּאֹהֶל כו' וק' חָדָא כו' גַּם כִּי אֲפָרֵשׁ קְצָת פי' חָדָשׁ אֲשֶׁר אֵינוֹ מְבוֹאָר בְּדִבְרֵי רַשֵׁ"י ז"ל מ"מ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בְּקוּשְׁיָא אֶכְתּוֹב הנלע"ד לְיַשֵּׁב הָרִאשׁוֹנָה דְּשַׁיְיכָא שַׁפִּיר לְהָא דִּשְׁמוּאֵל דְּהָוֵי ס"ד לְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא דְּקָתָנֵי מֵבִיא לָהּ טֻמְאָה לְעָנְיָן לְהָבִיא טֻמְאָה מִבֵּית לַסְּפִינָה כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ חֲלוֹן מִבֵּית לַסְּפִינָה בְּפוֹתֵחַ טָפַח

בְּפוּנְדְיוֹן כ"א לְפִי מַה שְׁיעוּרוֹ כְּמוֹ שֶׁהַדִּינִים מְבֹאָרִים בְּאוֹהָלוֹת וּבְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם זַ"ל פי"ד מהל' טֻמְאַת מֵת וְכֵן בְּסוֹף מַכֶּלְתִּין גַּבֵּי עֻוְבְדָּא דר' צָדוֹק וְקָאָמַר שְׁמוּאֵל דְּאִם קְשָׁרָהּ בְּשַׁלְשֶׁלֶת שֶׁל בַּרְזֶל אָז הִיא קְבוּעָה עִם הַבַּיִת וְהָוֵי כְּמוֹ ב' בָּתִּים וְזֶה מֵבִיא בְּקְשִׁירָה זוֹ לָהּ טֻמְאָה לְעִנְיָן אִם הָיָה חֲלוֹן בֵּינֵיהֶם כמ"ש וְאִם לָאו הָוֵי כְּמֻוְפְרֶדֶת כֵּינָן שֶׁאֵין לָהּ קְבִיעוּת וְאֵין מֵבִיא לָהּ טֻמְאָה וּלְפִי זֶה יֵשׁ לוֹ שַׁיָּיכוּת שֹׁפִיר עִם מִשְׁנָתֵינוּ דְּאַיְירֵי ג"כ לְחַבֵּר הַסְּפִינוֹת לִהְיוֹת כִּשְׁנֵי בָּתִּים וְהַרְבֵּה מָצִינוּ שָׁם לָשׁוֹן הֲבָאַת טֻמְאָה בַּדִּין הַנָּ"ל עַיֵּין בָּרַמְבַּ"ם פ' הַנָּ"ל וא"כ קמ"ל שְׁמוּאֵל שֶׁלֹּא תִּפָּרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא כמ"ש וּבָעֵינַן שַׁלְשֶׁלֶת דַּוְוקָא לְחַבְּרָן קמ"ל הָכָא דִּלְעִנְיַן חִבּוּר סַגִּי אפי' בְּחוּט הַסַּרְבָּל וא"כ הָתָם לָאו לְעִנְיַן חִבּוּר קָאֵי אֶלָּא לְעִנְיַן שֶׁתְּבִיא הַשַּׁלְשֶׁלֶת טֻמְאָה לְכֵלִים מְשׁוּם חֶרֶב הֲרֵי כְּחָלָל וְנִתַּיְשְׁבָה קַוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ אַמַּאי קָתָנֵי קְשָׁרָהּ אפי' מְשַׁלְשֶׁלֶת מֻנַּחַת עַל הַסְּפִינָה.

י"ל דְּנַקְטִיהּ מִשּׁוּם דְּבָדָבָר שֶׁאֵין רְגִילִין לְהַעֲמִידָהּ כְּגוֹן מִידֵי דְּלָאו מַתֶּכֶת אע"ג דְּקְשָׁרָהּ אֵינוֹ מֵבִיא לָהּ טֻמְאָה דס"ד כֵּינָן דְּקְשָׁרָהּ ה"ל כְּמוֹ שֶׁהַסְּפִינָה ג"כ בָּאֹהֶל וּתְטַמְּאָה שְׁתְּהֵא אַב הַטֻּמְאָה קמ"ל.

וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּלַשְׁמְעִינַן בְּהֶדְיָא דְּחֶרֶב הֲרֵי הוּא כְּחָלָל נִתַּיְישֵׁב ג"כ בְּמַה שֶׁכָּתַבְתִּי דממ"נ לְמָאן תִּיקְשֵׁי אִי לִשְׁמוּאֵל אַטוּ כַּוָּונַת שְׁמוּאֵל לְאַשְׁמוֹעִינַן חֶרֶב הֲרֵי הוּא כְּחָלָל דְּכָל הַתַּלְמוּד מָלֵא מִזֶּה אֶלָּא כַּוָּונַת שְׁמוּאֵל לְפָרֵשׁ דְּלָא תֵּימָא דְּמַתְנִיתִין מַיְירֵי לְעִנְיַן חִבּוּר כמ"ש לְעֵיל וא"כ הָוֵי סַגִּי אפי' בְּחוּט הַסַּרְבָּל קמ"ל דְּמַתְנִיתִין לְעִנְיַן חֶרֶב כְּחָלָל מַיְירֵי וא"כ עִיקַּר כַּוָּונַת שְׁמוּאֵל לְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא וְלֹא לְאַשְׁמוֹעִינַן חֶרֶב כְּחָלָל דְּהָא מִשְׁתְּמַע מִמֵּילָא כֵּינָן דְּמַיְירֵי בְּשַׁלְשֶׁלֶת דַּוְוקָא וְאִי כַּוָּונַת התו' לְהַקְשׁוֹת דה"ל לִשְׁמוּאֵל לְפָרֵשׁ כַּוָּונָתוֹ אֵין זֶה קַוּשְׁיָא לְפִי פֵּירוּשֵׁי דְּקָאָמַר שְׁמוּאֵל הָכָא דִּלְעִנְיַן חִבּוּר סַגִּי בְּחוּט הַסַּרְבָּל א"כ ע"כ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ הָתָם מְשׁוּם חֶרֶב כו' וְאֵין דֶּרֶךְ בַּעֲלֵי הַתַּלְמוּד לְפָרֵשׁ כֻּלֵּי הַאי כ"א ע"י דְּרָכִים כְּאִלּוּ כַּנּוֹדָע בְּסֵגוֹגִית הַתַּלְמוּד וְאִי קַוּשְׁיָתָם עַל הַבָּרַיְיתָא דִּלְשַׁמּוֹעִינַן חֶרֶב כו' י"ל דְּגַם הַמִּשְׁנָה לֹא בָּאָה לְאַשְׁמוֹעִינַן הַאי מִלְּתָא כ"א מִלְּתָא דְּסֵיפָא כמ"ש וְדוּק: דַּף קב ד"ה אֶלָּא אָמַר רָבָא בְּמַעֲבִיר וְהַהִיא דַּחֲבוּרָה כו' וְאֵין ר"י יוֹדֵעַ לָמָּה הֻזְקַרְךְ לְהַשְׁמִיעֵנוּ הַהִיא דְּחַבּוּרָה כו'.

לע"ד לֹא הֻבְּנְתִּי קַוּשְׁיָא זוֹ דְּהָא אַמַּה דְּתָנֵי מַעֲבִיר לָא קַשְׁיָא מִידֵי אע"ג דְּתָנֵי חֲבוּרָה כְּבָר דקמ"ל בְּמַעֲבִיר דְּאִם תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה אע"ג דְּאָמְצָעִיתָן מֵזִיד חַיָּיב וְלָא אָמְרִינַן דִּידִיעָה מְחַלַּקְתָּן כר"ג דְּאָמַר אֵין יְדִיעָה לַחֲצִי שִׁיעוּר ואע"ג דְּגָמַר שִׁיעוּרֵיהּ בְּמֵזִיד לְאַפּוֹקֵי מִדְּרָבָּה דְּשָׁמַעְתִּין וא"כ מַעֲבִיר טוּבָא קמ"ל וא"כ מַאי קַשְׁיָא מֵחֲבוּרָה דְּתָנֵי לָהּ רִאשׁוֹנָה לְאַשְׁמְעִינַן דְּתִחְיֶלָתוֹ שְׁגָגָה וְסוֹפוֹ זָדוֹן פָּטוּר וְהָדַר תָּנֵי זֶה הַכְּלָל אַמַּעֲבִיר לְאַשְׁמְעִינַן דְּתִחְלָּתוֹ וְסוֹפוֹ שְׁגָגָה חַיָּיב דְּזֶה אֵינוֹ חִדּוּשׁ בַּחֲבוּרָה דְּלֹא שַׁיָּיךְ הָתָם הַאי מִלְּתָא דְּגָמַר שִׁיעוּרָא בְּמֵזִיד שֶׁהֲרֵי לֹא עָשָׂה הַחֲבוּרָה כְּלָל עַד לְבַסּוֹף דְּנוֹדַאי אִי תָּנֵי חֲבוּרָה בָּתַר זֶה הַכְּלָל הָוֵי קַשְׁיָא אֲבָל הַשְׁתָּא דְּתָנֵי קוֹדֶם זֶה הַכְּלָל דֶּרֶךְ הַתַּנָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן פְּרָט וְאַתֹּ"כ תָּנֵי כְּלָל אִם הַכְּלָל עַצְמוֹ חִדּוּשׁ הוּא פְּשִׁיטָא דא"ש וְהָכָא דְּאֵין הַכְּלָל דְּפָטוּר הוּא חִדּוּשׁ הוּא מַעֲבִיר יוֹתֵר מִבַּחֲבוּרָה מ"מ הַחִיּוּב חִדּוּשׁ הוּא דְּהוּא תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה דְּחַיָּיב וּלְרָבָא דְּאָמַר תַּרְתֵּי קָתָנֵי פְּשִׁיטָא דא"ש דְּלָא זוֹ אַף זוֹ קָתָנֵי וְגַם לְרָבָא הַהוּא דַּחֲבוּרָה מַיְירֵי בְּלִכְתָּא וּמִיתָנָא וא"כ ה"ק לָא מִיבַּעְיָא בַּחֲבוּרָה דִּכְשֶׁנִּזְכַּר ה"ל מֵזִיד גָּמוּר דְּהָיָה בְּיָדוֹ

לְהַחֲזִיר וּפְשִׁיטָא דְּפָטוּר אֶלָּא אפי' זוֹרֵק כְּשֶׁנִּזְכַּר עַדַיִן קָרוֹב לְשׁוֹגֵג דְּאֵין בְּיָדוֹ אַפִּ"ה פָּטוּר וְגַם תְּחִלָּתָן וְסוֹפָן שְׁגָגָה ה"ל רְבוּתָא דְּחַיָּיב אפי' לְרַבָּנָן דס"ל יֵשׁ יְדִיעָה לַחֲצִי שִׁעְוּר אַפִּ"ה כֵּיוָן דְּאֵין בְּיָדוֹ לְהַחֲזִיר חַיָּיב כִּדְאִיתָא בַּגְּמָרָא וַאֲפִ' אִם נֹאמַר דְּמַתְנִי' לָא מַיְירֵי בִּשְׁתֵּי אֲמוֹת בְּשׁוֹגֵג וּשְׁתַּיִם בְּמֵזִיד וּשְׁתַּיִם בְּשׁוֹגֵג אֶלָּא שֶׁמַּיְירֵי שֶׁנִּזְכַּר בְּתוֹךְ הד' אַמּוֹת וְחָזַר וְשָׁכַח בְּתוֹךְ הד' אַמּוֹת דְּלָא גָּמַר שִׁעְוּרֵיהּ בְּמֵזִיד מ"מ נִרְאֶה דְּלָאו דַּוְקָא גָּמַר שִׁעְוּרֵי' אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה כָּל הַשִּׁעְוּר בְּשׁוֹגֵג אֶלָּא הָיָה מֵזִיד בֵּינְתַיִם נִמְצָא לֹא נִגְמַר כָּל הַשִּׁעְוּר בְּשׁוֹגֵג וּפָשׁוּט הוּא וּפְלִיאָה בְּעֵינַי עַל רַבֵּינוּ הַגָּדוֹל ר"י זַ"ל אֲשֶׁר הִנִּיחַ דָּבָר זֶה בְּתֵימַהּ כִּי לע"ד א"ש.

וְדוּק: פֶּרֶק הַבּוֹנֶה דַּף ק"ב ד"ה הַבּוֹנֶה אֲיַיְשֵׁב בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה אַיָּ"ה: ד"ה מַכֶּה בְּפָשִׁיט פִּ"ה שֶׁמְּפוֹצֵץ בּוֹ הַסֶּלַע וְאֵין נִרְאֶה לר"י דְּבְמִשְׁכָּן לֹא הָיָה בִּנְיַן אֲבָנִים כו' הִנֵּה לע"ד אוֹסִיף לְהַפְלִיא עַל רַשׁ"י זַ"ל שֶׁדְּבָרָיו סוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה דְּהָא לְעֵיל גַּבֵּי אֲבוֹת מְלָאכוֹת פי' מַכָּה בְּפַטִּישׁ הוּא גְּמַר מְלָאכָה שֶׁכֵּן אֲוִמָּן מַכָּה בַּקּוּרְנָס עַל הַסַּדָּן לְהַחֲלִיקוֹ בְּגְמַר מְלָאכָה כו' הֲרֵי שפי' בע"א דְּאָכְלִים קָאֵי קָרוֹב לפי' הַתּוֹךְ לָכֵן נִרְאֶה לָמ"ד דְּאֵין כַּוָּנַת רַשׁ"י לְפָרֵשׁ מַכָּה בְּפַטִּישׁ דְּתָנָא לְעֵיל גַּבֵּי מִנְיָנָא דַּאֲבוֹת מְלָאכוֹת אַמְּפוֹצֵץ אֶבֶן דְּנַדַּאי לְעֵיל אַגְּמַר מְלָאכָה דְּכֵלִים קָאֵי דְּהָוֵי בַּמִּשְׁכָּן אֶלָּא אַמַּכָּה בְּפַטִּישׁ דְּמִשְׁנָתֵינוּ לֹא נִרְאֶה לְרַשׁ"י דְּקָאֵי אַגְּמַר מְלָאכָה דְּכֵלִים מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ הֵיאַךְ עָרֵיב לֵיהּ הַתַּנָּא וְתָנֵי לָהּ בַּהֲדֵי בּוֹנֶה מַה עִנְיָנוֹ לְכָאן כֵּיוָן שֶׁהוּא אַב מְלָאכָה בְּפְנֵי עַצְמוֹ וְאִי מִשּׁוּם דְּשִׁעְוּרֵיהּ שָׁוֶה עִם בּוֹנֶה הֲרֵי חוֹרֵשׁ וּשְׁאָר דְּבָרִים דְּתָנַן לְקַמָּן נָמֵי שִׁעְוּרַיְיהוּ בְּכָל שֶׁהוּא וְלָא עָרְבִינְהוּ בַּהֲדֵי בּוֹנֶה לְכָךְ פי' רַשׁ"י דְּאַחֲצִיבַת אֲבָנִים קָאֵי הָכָא וא"כ תְּנָא לֵיהּ הָכָא דְּתַנָּא סְדוּרָא דְּבִנְיָן נָקֵט כִּדְאָמְרִינַן כה"ג פ' כְּלָל גָּדוֹל תַּנָּא סְדוּרָא דְּפַת נָקֵט וא"ג דְּלָא נַקְטִינְהוּ כְּסֵדֶר כִּי הָתָם מ"מ כֵּיוָן דְּכָל הָנֵי מִילֵּי שַׁיְיכִי לִבְנְיָן תְּנָא כֻּלְּהוּ מִילֵּי דְּהָוֵי בְּבִנְיָן דְּשִׁעְוּרַיְיהוּ שָׁוִין כְּגוֹן מְסִתֵּת וּמְפוֹצֵץ אֶבֶן וְקוֹדֵחַ וְכֵן פי' רַשׁ"י גַּבֵּי מַעֲצָד דְּהוּא שַׁיָּיךְ לְבִנְיָן שֶׁל בַּרְזֶל הֲרֵי שֶׁכַּוָּנָתוֹ לְפָרֵשׁ הַכֹּל דְּשַׁיָּיךְ לְבִנְיָן ומ"מ אע"ג דְּקָאֵי אַאֲבָנִים דְּלָא הָוֵי בַּמִּשְׁכָּן מ"מ הָוֵי אַב מְלָאכָה דְּהַיְינוּ מַכָּה בְּפַטִּישׁ מַמָּשׁ כְּמוֹ זוֹרֵעַ דַּהֲוָה בַּמִּשְׁכָּן וְנוֹטֵעַ הָוֵי ג"כ אַב מְלָאכָה דְּהַיְינוּ זוֹרֵעַ מַמָּשׁ אֶלָּא שֶׁזֶּה בַּזְּרִיעָה וְזֶה בְּאֵילָנוֹת כמ"ש רַשׁ"י לְעֵיל פ' כְּלָל גָּדוֹל וְכֵן אוֹפֶה לָא הָוֵי בַּמִּשְׁכָּן אֶלָּא מְבַשֵּׁל וְהָוֵי אוֹפֶה אַב מְלָאכָה דְּהָוֵי בִּישׁוּל הַפַּת וְכֵן דָּשׁ בִּתְבוּאָה לָא הָוֵי בַּמִּשְׁכָּן אֶלָּא נִיפּוּץ דְּפִשְׁתָּן וְהָוֵי תַּרְוָיְיהוּ אַב מְלָאכָה דְּהֵם עִנְיָן א' מַמָּשׁ אֶלָּא שֶׁזֶּהוּ בַּתְּבוּאָה וְזֶה בְּפִשְׁתָּן כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ התו' פ' כְּלָל גָּדוֹל דַּף ע"ד ד"ה אע"ג ה"נ הַיְינוּ מַכָּה בְּפַטִּישׁ מַמָּשׁ אֶלָּא שֶׁזֶּה בִּכֵלִים וְזֶה בַּאֲבָנִים: ונ"ל שֶׁזֶּהוּ לִישָׁנָא דְּרַשׁ"י שֶׁכָּתַב הַמַּכָּה בְּפַטִּישׁ גַּם הוּא בַּאֲבוֹת מְלָאכוֹת ר"ל לְפֵירוּשִׁי דְּגַם מַכָּה בְּפַטִּישׁ דְּהָכָא הָוֵי מֵאֲבוֹת מְלָאכוֹת אע"ג דְּלָא הָוֵי בִּכֵלִים דְּאִי כַּוָּנַת רַשׁ"י גַּם הוּא כְּמוֹ בִּינָה קַשְׁיָא לִישָׁנָא דְּתָלֵי תַּנָּיָא בִּדְתַנְיָא דְּמַכֵּה בְּפַטִּישׁ נִישְׁנֵית הָתָם כְּמוֹ בּוֹנֶה עו' כָּתַב רַשׁ"י בְּאוֹתוֹ דִּבּוּר וְזֶהוּ גְּמַר מְלָאכָה שֶׁל חוֹצְבֵי אֶבֶן נִרְאֶה ג"כ דְּדָיֵיק לִישָׁנָיהּ לְהוֹרוֹת מַה שֶׁכָּתַבְנוּ וק"ל וּבָזֶה נִתְיַשֵּׁב ג"כ וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' לְקַמָּן ד"ה הָעוֹשֶׂה נָקֵב ק' לְרַב דְּאָמַר מְשׁוּם בּוֹנֶה אַמַּאי הִפְסִיק מַכָּה בְּפַטִּישׁ בֵּין מְסִתֵּת לְקוֹדֵחַ דְּהָוֵי תַּרְוַיְיהוּ מְשׁוּם בּוֹנֶה וְהַשְׁתָּא א"ש דְּנָקֵט הַתַּנָּא כֻּלְּהוּ מִילֵּי דְּשַׁיָּיכִי בַּאֲבָנִים וּתְנָא מְסִתֵּת אַחַר בּוֹנֶה לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּמְסִתֵּת הָוֵי מְשׁוּם בּוֹנֶה לְשִׁיטַת רַב וַהֲדַר תָּנֵי מַכָּה בְּפַטִּישׁ דְּשַׁיָּיךְ ג"כ לָאֲבָנִים עַד שֶׁלֹּא שִׁקְּעָן בְּבִנְיָן וַהֲדַר תָּנֵי קוֹדֵחַ דְּהָוֵי בְּבִנְיָן מַמָּשׁ וְהַשְׁתָּא א"ש לע"ד מַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' בְּרֵישׁ פִּרְקִין הַבּוֹנֶה צָרִיךְ לִיתֵּן טַעַם

אַמַּאי תָּנֵי בּוֹנֶה אַחַר זְרִיקָה וְהוֹצָאָה: ונלע"ד לְיַשֵּׁב אַחַת דְּתַנָּא מְפָרֵשׁ הַהוּא דְּסָלִיק מִינֵּיהּ בְּרֵישָׁא כִּדְאָמְרִינַן רֵישׁ פ"ק דְּבִנְדָרִי' וְרֵישׁ פ"ק דְּנָזִיר דְּתַנָּא זִימְנִין הַהוּא דְּסָלִיק מִינֵּיהּ מְפָרֵשׁ בְּרֵישָׁא וְזִימְנִין הַהוּא דְּפָתַח בֵּיהּ ואע"ג דְּהָתָם אַחֲדָא מַתְנִיתִין קָאֵי מ"מ אֵין נ"ל לְחַלֵּק וְהָא דְּפָרִיךְ רֵישׁ פ"ק דִּשְׁבוּעוֹת פְּתַח בִּשְׁבוּעוֹת וּמְפָרֵשׁ יְדִיעוֹת הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּעִיקַּר הַמַּסְכְּתָא הִיא שְׁבוּעוֹת לָכֵן רָאוּי לַעֲשׂוֹת שְׁבוּעוֹת עִיקָּר וַהֲדַר לְפָרֵשׁ יְדִיעוֹת אֲבָל הָכָא דְּכֻלְּהוּ מִילֵּי דְּשַׁבָּתָא נִינְהוּ אֵין קְפִידָא וְאַחֲרֵי כְּתְבֵי מָצָאתִי שֶׁהִקְשׁוּ התו' שָׁם וְתֵרְצוּ בע"א ע"ש וא"כ כֵּיוָן דְּסָלִיק בַּאֲבוֹת מְלָאכוֹת בְּהוֹצָאָה מְפָרֵשׁ מִילֵּי דְּהוֹצָאָה וּמְפָרֵשׁ כֻּלָּם לְמַפְרֵעַ וְתָנֵי הַמּוֹצִיא יַיִן ואר"ע וְהַמְּצִנִּי' דְּכֻלְּהוּ מִילֵּי דְּהוֹצָאָה ואע"ג דס"פ הַמַּצְנִיעַ תָּנֵי הַנּוֹטֵל צְפָרְנָיו וְהַתּוֹלֵשׁ מֵעָצִיץ דְּהָוֵי מִילֵּי אַחֲרִינֵי נ"ל דְּמַחֲלוֹקֶת דְּהַנּוֹטֵל צְפָרְנָיו שָׁיְיכָא בָּתַר מַחֲלוֹקֶת דְּמַתְנִיתִין שֶׁלְּפָנֶיהָ דִּפְלִיגִי ר"ש וְרַבָּנָן בְּמוֹצִיא הַמֵּת בַּמִּטָּה בִּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ ור"א דְּמְחַיֵּיב בְּנוֹטֵל צְפָרְנָיו ע"כ ס"ל כר"י דְּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל חַיָּיב וַאֲפִי' רַבָּנָן מוֹדוּ לֵיהּ בְּנוֹטֵל בִּכְלִי וכמ"ש שָׁם התו' שָׁם בְּהֶדְיָא ד"ה אֲבָל בִּכְלִי וְאַיְידֵי דְּאַיְירִי בְּמַחֲלוֹקֶת ר"ש וְרַבָּנָן גַּבֵּי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל תָּנֵי נָמֵי תּוֹלֵשׁ מֵעָצִיץ דְּהָוֵי ג"כ מַחֲלוֹקֶת ר"ש וְרַבָּנָן אֶלָּא דְּהִפְסִיק בְּנוֹטֵל צְפָרְנָיו דְּשַׁיְיכָא מַמָּשׁ לִמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל וכמ"ש ואע"ג דְּאַשְׁכְּחַן מַחֲלוֹקֶת דְּר"ש וְרַבָּנָן טוּבָא בְּהָא מַסְכְּתָ' מ"מ נ"ל דְּתְנָא לְהָא מַחֲלוֹקֶת הָכָא מִשּׁוּם דְּבִשְׁתֵּיהֶן הָוֵי ר' יְהוּדָא בַּר פְּלֶוגְתֵּיהּ בִּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל כַּנּוֹדָע וְכִדְאִיתָא ס"פ סָפֵק אָכַל וְגַם בְּעָצִיץ נָקוּב אית' בְּגִיטִּין פ"ק דַּף ז' דס"ל לר"י דְּהָוֵי כְּתָלוּשׁ וּבָתַר הוֹצָאָה תָּנֵי זְרִיקָה דְּתוֹלָדָה דְּהוֹצָאָה הִיא כִּדְאִיתָא רֵישׁ פֶּרֶק הַזּוֹרֵק וְאַחַ"כ תְּנָא הַבּוֹנֶה כֵּיוָן דְּהַתְנָא מְפָרֵשׁ לְמַפְרֵעַ דְּמַאי דְּסָלִיק מִינֵּיהּ א"כ מְפָרֵשׁ הַבּוֹנֶה דְּהוּא קוֹדֶם לְמִילֵּי אַחֲרִינֵי לְמַפְרֵעַ דאע"ג דְּמַכֶּה בְּפַטִּישׁ הָוֵי קוֹדֶם מ"מ רָצָה לִשְׁנוֹת מַכֶּה בְּפַטִּישׁ אצל' דְּסִדּוּרָא דְּמִלְאכֶת אֲבָנִים הִיא כמ"ש וּתְנָא מְסַתֵּת אֵצֶל הַבּוֹנֶה לְאַשְׁמְעִינַן דְּמְסַתֵּת הָוֵי מִשּׁוּם בּוֹנֶה לְשִׁיטַת רַב וּלְשִׁיטַת שְׁמוּאֵל אִיכָּא לְמֵימַר כֵּיוָן דִּלְדִידֵיהּ לָא תְּנָא הַתַּנָּא כְּלָל הָאָב דְּמַכֶּה בְּפַטִּישׁ עַצְמוֹ כ"א תּוֹלָדָה דְּיָדָהּ דְּהַיְינוּ מְסַתֵּת וְקוֹדֵם דְּהָא לְדִידֵיהּ תָּנֵי הַמְסַתֵּת הַמַּכֶּה בַּפַּטִּישׁ כְּדִמְשַׁנֵּי לְקַמָּן מְפָרֵשׁ הַבּוֹנֶה בְּרֵישָׁא דְּהוּא אָב וְשִׁיעוּרוֹ בְּכָל שֶׁהוּא וַהֲדַר מְפָרֵשׁ תּוֹלָדָה דְּאָב גַּם כֵּיוָן דְּשַׁיְיכִי לְבִנְיָן מִיהַת כמ"ש מְפָרֵשׁ לְהוּ בָּתַר הַבּוֹנֶה וַהֲדַר תָּנֵי הַחוֹרֵשׁ דְּהָוֵי ג"כ בְּכָל שֶׁהוּא וְאַחַ"כ תָּנֵי הַכּוֹתֵב דְּהָוֵי קוֹדֶם הַבּוֹנֶה והו' קוֹדֶם אַחֲרִינֵי לְמַפְרֵעַ כמ"ש וְאַחַ"כ מְפָרֵשׁ הָאוֹרֵג אע"ג דְּהַצָּד צְבִי הָוֵי קוֹדֶם לְמַפְרֵעַ וְלָא מְפָרֵשׁ לֵיהּ עַד סוֹף הָאוֹרֵג נ"ל דְּהַיְינוּ כֵּיוָן דְּסוֹף הַבּוֹנֶה קָתָנֵי כָּתַב אוֹת אַחַת סָמוּךְ לַכְּתָב וּמוֹקְמִינַן לָהּ בַּגְּמָרָא דְּלָא כר"א דְּאָמַר הָאוֹרֵג ג' חוּטִין בַּתְּחִלָּה וְאַחַת עַל הָאָרִיג חַיָּיב וְלָכֵן הֵבִיא אַחַ"כ הַמַּחֲלוֹקֶת דר"א וְרַבָּנָן לְאוֹרוֹיֵי כְּמַאן אָתְיָא מַתְנִיתִין וְגַם סְתָם וְאַחַ"כ מַחֲלוֹקֶת הִיא וְאַיְידֵי דְּקָאֵי בְּאוֹרֵג מְפָרֵשׁ כֻּלְּהוּ מִלְּתָא דִּירִיעָה כְּגוֹן עוֹשֶׂה ב' בָּתֵּי נִירִין וְתוֹפֵר וְקוֹרֵעַ כְּדֵפֵי' רַשֵּׁ"י בַּאֲבוֹת מְלָאכוֹת דְּתוֹפֵר וְקוֹרֵעַ הָוֵי בַּיְרִיעָה ואע"ג דְּמֵיסֵךְ הָוֵי ג"כ בִּירִיעָה כְּדֵפֵי' רַשֵּׁ"י בַּאֲבוֹת מְלָאכוֹת דְּמִן הַמֵּיסֵךְ עַד הַקּוֹשֵׁר וְהַמַּתִּיר כֻּלְּהוּ שַׁיְיכִי בַּיְרִיעוֹת וְאַפֵּ"ה תָּנֵי לָהּ לְבַסּוֹף כֵּיוָן דְּתְנָא הַמַּלְבֵּן וְהַמְנַפֵּץ וְאִינָךְ דְּשַׁיְיכִי לְצֶמֶר וְאִית לְכֻלְּהוּ חָדָא שִׁיעוּרָא תָּנֵי מֵיסֵךְ בַּהֶדְיָהוּ דְּהָוֵי נָמֵי הַאי שִׁיעוּרָא וְעוֹד כֵּיוָן דְּהֶוְכְרַח לְמַתְנֵי הָאוֹרֵג מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי א"כ מְפָרֵשׁ כֻּלָּם לְמַפְרֵעַ כַּאֲשֶׁר הִתְחִיל לְעֵיל וְלָכֵן תָּנֵי הָאוֹרֵג וַהֲדַר הָעוֹשֶׂה ב'בָּתֵּי נִירִין וַהֲדַר הַמַּלְבֵּן וְהַמְנַפֵּץ כו' ואע"ג דה"ל לְמִתְנֵי הַמֵּיסֵךְ וַהֲדַר וְהַטָּוֶה וְאִינָךְ כֵּיוָן דְּתְנָא לְמַפְרֵעַ לָאו קוּשְׁיָ' הִיא דְּכֵיוָן דְּתְנָא כֻּלְּהוּ בְּחַד בָּבָא וְשִׁיעוּר א' לְכֻלָּם תָּנֵי לְהוּ

כְּסִדְרָן דַּאֲבוֹת מְלָאכוֹת לְעֵיל וְהָא דְּתָנָא הַתּוֹפֵר וְהַקּוֹרֵעַ בֵּינַיְיהוּ י"ל הָא דְּמְפָרֵשׁ בְּהָאוֹרֵג בַּגְּמָרָא דְּתָנֵי הַתּוֹפֵר מִשּׁוּם קוֹרֵעַ וְקוֹרֵעַ תָּנֵי מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִתְנֵי הַקּוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ וא"כ לְכָךְ תָּנֵי לְהוּ כֵּינָן דְּבָאֲבוֹת מְלָאכוֹת תָּנֵי הָאוֹרֵג ב' חוּטִין וְהַפּוֹצֵעַ ב' חוּטִין דְּהָוֵי מְקַלְקֵל ע"מ לְתַקֵּן דְּשַׁיְיעִוּרוֹ כְּמִתַּקֵּן וא"כ כֵּינָן דְּתָנֵי הָאוֹרֵג מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי וְגַבֵּי הָאוֹרֵג הָוֵי מְקַלְקֵל ע"מ לְתַקֵּן כְּמִתַּקֵּן מִשּׁוּם הָכִי תָּנֵי תּוֹפֵר וְקוֹרֵעַ וְקוֹרֵעַ בַּחֲמָתוֹ וְהַמְקַלְקֵל ע"מ לְתַקֵּן כו' וְאַחַ"כ חוֹזֵר הַתַּנָּא לְסִדְרוֹ וּמְפָרֵשׁ הַצַּד צְבִי וא"ג דה"ל לְפָרֵשׁ הַקּוֹשֵׁר וְהַמַּתִּיר דְּשַׁיְיכִי בִּירִיעָה בְּרֵישָׁא כִּדְפֵי' רַשִׁ"י דְּקוֹשֵׁר וּמַתִּיר הָוֵי בִּירִיעָה.

י"ל כֵּינָן דְּמַסְקִינַן בַּגְּמָרָא דְּקוֹשֵׁר וּמַתִּיר הָוֵי בַּמִּשְׁכָּן שֶׁכֵּן צַיָּדֵי חִלָּזוֹן קוֹשְׁרִים וּמַתִּירִין וְזֶהוּ הַצַּיָּדָה דְּמִשְׁכָּן וְלָכֵן מְפָרֵשׁ צַיָּדָה דְּהוּא קוֹדֶם הַקּוֹשֵׁר לְמַפְרֵעַ וְהָדַר קוֹשֵׁר דְּשַׁיְיכִי לְצַיָּדָה וְנִשְׁנָה קוֹדֶם צַיָּדָה: ועי"ל דְּתַנָּא סְדוּרָא דְּמִשְׁכָּן נָקֵט וּמְפָרֵשׁ הוֹצָאָה דְּהָוֵי תְּחִלָּה מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן דְּהוּא הֲבָאַת הַנְּדָבָה דְּהָא הוֹצָאָה מִן וַיְצַו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה נָפְקָא כְּדַאִיתָא רֵישׁ פ' הַזּוֹרֵק וְהָדַר תָּנֵי הַזּוֹרֵק תּוֹלָדָה דְּהוֹצָאָה וְאַחַ"כ נָקֵט הַבּוֹנֶה דְּהוּא תְּחִלָּה לְסֵדֶר בִּנְיַן הַמִּשְׁכָּן כְּדִכְתִיב וְיִתֵּן אֶת קְרָשָׁיו וגו' וְיִפְרֹשׂ הָאֹהֶל וגו' וְכֵן הוּא הַסֵּדֶר דְּהָיָה צָרִיךְ לִיתֵּן הַקְּרָשִׁים תְּחִלָּה וְאַחַ"כ לִפְרֹשׂ עֲלֵיהֶם יְרִיעוֹת וּתְנָא הַחוֹרֵשׁ דְּהָוֵי נָמֵי בְּכָל שֶׁהוּא כמ"ש לְעֵיל וְאַחַ"כ תָּנֵי הַכּוֹתֵב דְּשַׁיְיכָא ג"כ לִבְנְיַן הַקְּרָשִׁים שֶׁכָּךְ הָיוּ כּוֹתְבִים עַל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן כמ"ש רַשִׁ"י לְעֵיל בְּכְלָל גָּדוֹל וְאַחַ"כ הִתְחִיל הַתַּנָּא בַּיְּרִיעוֹת וּתְנָא הָאוֹרֵג תְּחִלָּה שֶׁהִיא מְלֶאכֶת הַיְּרִיעָה מאח' דְּפְרִישַׁת הַיְּרִיעוֹת הָיוּ אַחַר הַקְּרָשִׁי' וּתְנָא הַמַּלְבֵּן וְהַמְנַפֵּץ דְּשַׁיְיכִי ג"כ לִירִיעוֹת ואע"ג דְּהָתָם תְּחִלַּת הַמְּלָאכָה תְּנָא לְהוּ לְבַסּוֹף מִשּׁוּם דְּהָאוֹרֵג שַׁיָּיךְ אַחַר הַבּוֹנֶה כמ"ש לְעֵיל וְאַחַ"כ תָּנֵי צִיָּדָה וְחוֹבֵל דְּשַׁיְיכִי לִתְחָשֵׁי' דְּמִשְׁכָּן כִּדְפֵי' רַשִׁ"י שֶׁזֶּהוּ מְכַסֶּה הָאֹהֶל אַחַר פְּרִישַׁת הַיְּרִיעוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת וְהָעֶלְיוֹנוֹת כִּדְאִיתָא בַּמְּקָרָא וְהָדַר תָּנֵי הַקּוֹשֵׁר וְהַמַּתִּיר דְּשַׁיְיכִי ג"כ לְצִיָּדָה אֶלָּא דְּלֹא הָיוּ צָרִיכִין לָהּ כ"כ כְּמוֹ צִיָּדָה עַצְמָהּ שֶׁהַקְּשִׁירָה וְהַהַתָּרָה הָיְתָה צְרִיכִים לִפְרָקִים לְקַצֵּר אוֹ לְהַרְחִיב כִּדְפֵי' רַשִׁ"י פ' וְאֵלּוּ קִשָּׁרִי' גַּם יֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּתָנֵי תַּנָּא כָּל מִילֵּי הַהֶוֶה יוֹתֵר בְּרֵישָׁא כִּדְפֵי' התו' רֵישׁ פ"ק דְּשַׁבָּת ע"ש: שָׁם ד"ה וּלְטַעְמָךְ ול"ג ר' יוֹסֵי כו' נִרְאֶה מִדְּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל דְּגָרַס ר"י וא"כ צָרִיךְ יִשּׁוּב ונ"ל לְיַשֵּׁב דִּלְרַשִׁ"י דְּאוֹרְחָ' דְּתַלְמוּדָא לְמִפְרָךְ בכה"ג לֵימָא כְּתַנָּאֵי אע"ג דְּרַבִּי פְּלִיגִי בַּהֲדֵי יָחִיד כִּדְאַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי וַחֲדָא מִינַּיְיהוּ פ' בָּתְרָא גַּבֵּי נִדְרִין דְּפָרִיךְ אַרְבָּה לֵימָא כְּתַנָּאֵי מָתָ"ק וְרַשְׁבָּ"א וְכֵן פ' חֲבִית דַּף קמ"ם וכה"ג בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת בַּתַּלְמוּד וא"כ פָּרִיךְ תַּלְמוּדָא לְדִידַן דְּמוֹתְבַתְּ מָתָ"ק כְּאִלּוּ פָּשׁוּט בְּעֵינֶיךְ דְּבָעֵי טִינָא דַּוְוקָא אֵימָא סֵיפָא ר"י אוֹמֵר כו' דַּאֲפִי' בְּהַנָּחָה בְּעָלְמָא סַגִּי וא"כ אֵיךְ אַתָּה מוֹתֵיב בִּפְשִׁיטוּת וְהָא ע"כ תַּנָּאֵי הִיא וְאֵיכָא תַּנָּא דס"ל לְהַחְמִיר יוֹתֵר מִשְּׁמוּאֵל וּמִדְּלָא פָּרֵכְת לִשְׁמוּאֵל גַּם מר"י דִּשְׁמוּאֵל דְּלָא כְּמַאן א"כ אַתָּה מַחֲזִיק לִפְשׁוּט דְּבָעֵי טִינָא וכה"ג לָאו פָּשׁוּט הוּא אֶלָּא תַּנָּאֵי הִיא כָּךְ הִיא שִׁיטַת רַשִׁ"י לע"ד וק"ל: שָׁם ד"ה הָעוֹשֶׂה נָקֵב ק' לְרַב דְּאָמַר מִשּׁוּם בּוֹנֶה אַמַּאי הִפְסִיק כו' כְּבָר יָשַׁבְתִּי קוּשְׁיָא זוֹ לְשִׁיטַת רַשִׁ"י ז"ל וְנִרְאֶה לְיַשֵּׁב אפי' לְשִׁיטַת התו' ז"ל דְּלִפְי הָאֱמֶת דְּמוּקִי שְׁמוּאֵל לְקוֹדֵם דְּמַתְנִיתִין דְּבַזְעִיהּ בְּרַמְצָא דְּפַרְזְלָא וְשַׁבְקִיהּ בְּגַוֵּיהּ י"ל דְּגַם לְרַב הָוֵי פי' דְּמַתְנִיתִין הָכִי דִּבְלָאוּ הָכִי גַּם לְרַב לָא א"ש כ"כ כֵּינָן דְּקוֹדֵם הָוֵי כְּדֵי לְמַלֹּאוֹת לָמָּה יִתְחַיֵּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה הֲלֹא אֵין מְלַאכְתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת כָּךְ וכמ"ש התו' וְרַשִׁ"י אֶלָּא דְּאָמְרִינַן דמ"מ הָוֵי בִּנְיָן כָּל דְּהוּ דְּדֶרֶךְ לַעֲשׂוֹת בְּבִנְיָן לַאֲוִירָא וְזֶה תֵּירוּץ שֶׁאֵינוֹ מְרֻוָּח כ"כ דמ"מ כֵּינָן שֶׁכַּוָּנָתוֹ כְּדֵי לְמַלֹּאוֹת וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְחוֹר זֶה לְבַד כְּלָל לָמָּה יִתְחַיֵּיב

כֵּינָן שֶׁאֵין כָּאן גְּמַר בִּנְיָן דְּהָא אֵינוֹ צָרִיךְ לַחוֹר אֶלָּא דְּהַמַּקְשָׁן קָאָמַר בִּשְׁלָמָא לְרַב אִיכָּא לְאִדְּחוֹיֵי דְּמֻחֲזֵי כְּמַאן דְּחַר חוֹר כו' כֵּינָן דְּחוֹר הָוֵי בִּנְיָן בְּמָקוֹם אַחֵר ה"נ הָוֵי בִּנְיָן אֲבָל לְמַאי דְּמַסְקִינַן אַלִיבָּא דִּשְׁמוּאֵל א"ש גַּם) לְרַב וְקוֹדֵם חֲיִיב מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ וְכֵן מַשְׁמַע לְיִשָּׁנָא דְּקָאָמַר הב"ע כו' וְלָא קָאָמַר אָמַר לָךְ שְׁמוּאֵל הב"ע מַשְׁמַע קָצָת דלכ"ע הָוֵי פֵּירוּשָׁא הָכִי וא"כ מֵיוָשַׁב מַה שֶּׁהִקְשׁוּ התו' לָמָּה הִפְסִיד דְּקוֹדֵם גַּם לְרַב הָוֵי מִשּׁוּם מ"ב וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ הַמַּקְשָׁן שֶׁהִקְשָׁה לִשְׁמוּאֵל לָמָּה לֹא הִקְשָׁה גַּם לָרַב קוּשְׁיַת התו' לְפִי מַאי דס"ד דְּלָא מַיְירִי בְּבִזְעִיהּ בְּרַמְצָא דְּפַרְזְלָא י"ל דאה"נ דְּהָוֵי מָצֵי לְמֵימַר וְלִיטַעְמֵיךְ וכה"ג כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' וְכָל.

הַפּוֹסְקִים בְּהַרְבֵּה וְהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת בַּתַּלְמוּד וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּגַם לִשְׁמוּאֵל קָשֶׁה דְּלִתְנֵי תַּרְוַיְיהוּ בַּהֲדֵי הֲדָדֵי נ"ל לְיַשֵּׁב דע"כ צ"ל מָה רָאָה הַתַּנָּא לִשְׁיטַת שְׁמוּאֵל לְפָרֵשׁ הַמְסַתֵּת שֶׁהוּא מַכָּה בְּפַטִּישׁ יוֹתֵר מִכָּל הַתּוֹלָדוֹת שֶׁבְּמַסֶּכְתָּא שֶׁלֹּא פי' בְּשׁוּם תּוֹלָדָה מֵאֵיזֶה אָב וְגַבֵּי מְסַתֵּת רָאָה לְפָרֵשׁ אֶלָּא ע"כ מִשּׁוּם דְּרָאָה הַתַּנָּא דְּיֵשׁ מָקוֹם לְטָעוֹת לוֹמַר דְּמְסַתֵּת הָוֵי מִשּׁוּם בּוֹנֶה לְכָךְ פי' משא"כ קוֹדֵם דְּהָוֵי פֵּירוּשׁוֹ דְּבִזְעִיהּ בְּרַמְצָא דְּפַרְזְלָא שָׁם אֵין מָקוֹם לְטָעוֹת לְהַכְנִיסוֹ תַּחַת אָב אֶחָד כ"א תַּחַת מַכָּה בְּפַטִּישׁ וְלָכֵן תָּנֵי מַכָּה בְּפַטִּישׁ גַּבֵּי מְסַתֵּת וק"ל: דַּף ק"ה ד"ה וְרַבָּנָן סָבְרֵי פֵּ"ה דְּנָקַט אוֹת א' שַׁחֲרִית כו' וְאֵין נִרְאֶה חֲדָא דְּהָוֵי לֵיהּ לְפָרֵשׁ שִׁיעוּר שָׁהוּת וְעוֹד כו' תְּחִלָּה אֲפָרֵשׁ דַּעְתִּי בְּכַוָּנַת התו' בְּקוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה כִּי רָאִיתִי הֶחָכָם בַּעַל תּוֹסֶפֶת י"ט נר"ו שפי' דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' וְז"ל כִּי אַחַת שַׁחֲרִית וא' בֵּין הָעַרְבַּיִם אֵינוֹ שִׁיעוּר מְפוֹרָשׁ עכ"ל מַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּקוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' שֶׁהָיָה לוֹ לַתַּנָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ כַּמָּה הוּא שִׁיעוּר שְׁהוּת וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה יִפְרֹשׁ הַשִּׁיעוּר וְהַתַּנָּא מִלְּתָא פְּסִיקְתָּא נָקַט דא' שַׁחֲרִית וא' בֵּין הָעַרְבַּיִם וַדַּאי אִיכָּא שִׁיעוּר שָׁהוּת וְיוֹתֵר וּמַאי נָפְקָא לָן בְּהָכִי שֶׁיְּפָרֵשׁ הַשִּׁיעוּר וְלִי נִרְאֶה דְּקוּשְׁיַת התו' דה"ל לְמִנְקַט.

שִׁיעוּר שְׁהוּת שֶׁהִיא רְבוּתָא יוֹתֵר דְּאַפֵּ"ה הָוֵי יְדִיעָה דאח' שַׁחֲרִית הִיא יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִשִּׁיעוּר שְׁהוּת וּלְפִיכָךְ כָּתְבוּ התו' דִּבְרֵיהֶם עַל מִלְּתָא דְּרַבָּנָן וְלֹא כָּתְבוּ בְּמַתְנִי' דְּעִיקַּר הַקּוּשְׁיָא דה"ל לְמִנְקַט שִׁיעוּר שְׁהוּת שֶׁהִיא רְבוּתָא לְרַבָּנָן דַּאֲפִי' בִּזְמַן קָצָר הָוֵי יְדִיעָה וְאַצ"ל בִּזְמַן גָּדוֹל שֶׁהוּא כָּל הַיּוֹם ואע"ג דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּלִרְבוּתָא דר"ג נַקְטִיהּ כִּדְכִתְבֵי התו' לְשִׁיטָתָם מ"מ טְפֵי ה"ל לְאַשְׁמוּעִינַן רְבוּתָא דְּרַבָּנָן כְּדֵי שֶׁנֵּדַע דְּשִׁיעוּר שְׁהוּת הָוֵי יְדִיעָה וְהָוֵי נַפְקוּתָ' גַּם לר"ג לְעִנְיַן שִׁיעוּר שָׁלֵם דְּשִׁיעוּר שְׁהוּת הָוֵי בִּשְׁתֵּי הָעֲלָמוֹת וְאֶפְשָׁר שֶׁזֶּהוּ כַּוָּנַת הֶחָכָם הַנַּ"ל, ג"כ דה"ל לְפָרֵשׁ שִׁיעוּר שְׁהוּת מִשּׁוּם שִׁיעוּר שָׁלֵם כמ"ש יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מִכָּל מָקוֹם נלע"ד לְיַשֵּׁב דְּאֵין כַּוָּנַת רַשְׁ"י ז"ל מ"ש.

כְּדֵי לֵידַע שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיֵּדַע אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ דְּוַדַּאי יָדַע דְּשִׁיעֲרוּ חֲכָמִים דְּבָכָל הַיּוֹם כֻּלּוֹ א"א שֶׁלֹּא שָׁמַע כִּדְאָמְרִינַן פ' כָּלָל גָּדוֹל דְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם הָוְיָן יְדִיעָה דא"א שֶׁלֹּא שָׁמַע ה"ה שִׁיעֲרוּ חֲז"ל ג"כ הָכָא וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הֶחָכָם הַנַּ"ל ממ"נ אִי מַיְירִי בְּשִׁגְגַת מְלָאכוֹת הָא אָמְרִינַן דְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם לֹא מְחַלְּקִים וְאִי בְּשִׁגְגַת שַׁבָּת הָא אָמְרִינַן דְּדַוְקָא יָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם מְחַלְּקִי' לֹא כָּל הַיּוֹם דְּשַׁבָּת עַצְמוֹ י"ל דִּלְעוֹלָם מַיְירִי בְּשִׁגְגַת מְלָאכוֹת וְלָא דָּמֵי לְהָתָם.

דְּהָתָם מַיְירִי דְּלָא יָדַע מֵעוֹלָם דִּמְלָאכוֹת אֵלּוּ אֲסוּרוֹת וּבְהָא אָמְרִינַן דַּאֲפִי' יָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם לֹא מְחַלְּקִים וכ"ש יוֹם הַהוּא עַצְמוֹ כמ"ש רַשְׁ"י דְּמִשּׁוּם הֶפְסֵק יָמִים אֵין לוֹ לָדַעַת אא"כ יָשַׁב וְעָסַק לִפְנֵי חֲכָמִים דְּמָנָא לֵיהּ לֵידַע כֵּינָן שֶׁלֹּא יָדַע מֵעוֹלָם אֲבָל הָכָא דְּיָדַע בַּתְּחִלָּה

אִיסּוּר כְּתִיבָה בְּתוֹרָה אֶלָּא שֶׁשָּׁכַח בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה א"א בְּכָל הַיּוֹם א"א שֶׁלֹּא חָזַר וְנִזְכַּר שֶׁחָטָא כֵּיוָן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ הָאִיסּוּר אֶלָּא שֶׁשָּׁכַח ואע"ג דְּלְעֵיל אָמְרִינַן דְּהִכִּיר וּלְבַסּוֹף שָׁכַח הָוֵי כְּלֹא יָדַע מֵעוֹלָם הַיְינוּ בְּשׁוֹכֵחַ עִיקַּר שַׁבָּת כֵּיוָן שֶׁהוּא שָׁכַח שֶׁיֵּשׁ שַׁבָּת בַּתּוֹרָה אֲפִשָּׁר שֶׁלֹּא נִזְכַּר בְּיָמִים שֶׁבֵּינְתַיִם אֲבָל הָכָא שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ שַׁבָּת בַּתּוֹרָה וְיוֹדֵעַ כָּל אָבוֹת.

מְלָאכוֹת אֶלָּא שֶׁשָּׁכַח אַחַת מֵהֶן פְּשִׁיטָא כֵּיוָן שֶׁהוּא שׁוֹמֵר שַׁבָּת כְּהִלְכָתוֹ וַדַּאי נִזְכַּר בֵּינְתַיִם שֶׁחָטָא וְשֶׁגַּם מְלָאכָה זוֹ אֲסוּרָה כֵּיוָן שֶׁיָּדַע מִתְּחִלָּה. ועי"ל דְּהָכָא מַיְירֵי דְּלָא שָׁגַג לֹא בְּשַׁבָּת וְלֹא בִּמְלָאכָה רַק שֶׁנִּתְכַּוְּונוּ לִכְתּוֹב בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְקַיֵּים כְּגוֹן בְּמַשְׁקִין דְּשָׁרֵי מִדְּאוֹרַיְיתָא וְכָתַב בִּדְיוֹ דְּלָא מִיבַּעְיָא לְאַבָּיֵי דְּאָמַר נִתְכַּוְּונוּלַחְתּוֹךְ אֶת הַתָּלוּשׁ וְחָתַךְ אֶת הַמְחֻבָּר דְּחַיָּיב אֶלָּא אפי' לְרָבָא דְּאָמַר פָּטוּר מ"מ לְשִׁיטַת רַשְׁ"י בְּנִתְכַּוְּונוּ לַחְתּוֹךְ מְחֻבָּר זֶה וְחָתַךְ מְחֻבָּר אַחֵר מוֹדֶה רָבָא דְּחַיָּיב וּכְבָר יָשַׁבְתִּי דְּבָרָיו בע"ה וא"כ ה"נ מַיְירֵי בְּנִתְכַּוְּונוּ לִכְתּוֹב אוֹת זֶה וְכָתַב אוֹת אַחֵר וא"כ כֵּיוָן דְּיָדַע אִיסּוּר שַׁבָּת וְאִיסּוּר מְלָאכָה רַק בְּשָׁגַג בָּאוֹת א"א שֶׁלֹּא נִזְכַּר בְּכָל הַיּוֹם מַה שֶּׁעָשָׂה וא"כ נִתְיַשְּׁבָה גַּם קוּשְׁיָא שְׁנִיָּה דְּכָתַב אוֹת א' בִּטְבֶרְיָ' אע"ג דְּהָוֵי שִׁיעוּר שְׁהוּת מ"מ אֶפְשָׁר דְּלָא יָדַע אֲבָל בְּכָל הַיּוֹם קִים לְהוּ לְרַבָּנַן דְּוַדַּאי יָדַע וְדוּק: פֶּרֶק הָאוֹרֵג שָׁם ד"ה הָא ר"י פֵּ"ה דְּבַהֲאי שִׁינּוּיָא נָמֵי מְשַׁנֵּי דְּלָא ק' מֵתוֹ אַמָּתוֹ וק' לר"י דע"כ בְּמֵת דִּידֵיהּ אַיְירֵי כו' נלע"ד דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל דְּמִצְוַת קְרִיעָה הִיא דְּרַבָּנַן כמ"ש הָרַמְבַּ"ן ז"ל וֶהֱבִיאוֹ הב"י ז"ל בְּסִימָן ש"מ ונ"ל שֶׁזֶּהוּ כַּוָּונַת הָרַמְבַּ"ם שֶׁלֹּא מָנָה בְּהִלְכוֹת אֲבָל כ"א עָשָׂה אַחַת לְהִתְאַבֵּל עַל קָרוֹב וְלֹא מָנָה לִקְרוֹעַ עָלָיו שֶׁהוּא עָשָׂה בָּאָה מִכְּלָל לָאו וא"כ כֵּיוָן דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא לָאו מִצְוָה קָעֲבִיד חַיָּיב חַטָּאת דְּאֵיךְ יִפְטְרוּהוּ רַבָּנַן מֵחַטָּאת כֵּיוָן דְּמִדְּאוֹרַיְיתָא חַיָּיב וְנִמְצָא חוֹטֵא נִשְׁכָּר ועי"ל דְּלָא דָּמֵי לְקַמָּן גַּבֵּי מִילָה מִצְוָתָהּ בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי וְכֵן הַבְעָרָה מִצְוָתָהּ בְּיוֹם שֶׁנִּגְמַר דִּינָהּ כִּדְאָמְרִינַן בְּסַנְהֶדְרִין דַּף ל"ה נִגְמְרִיהּ בְּשַׁבְּתָא וְנִקְטְלִיהּ בְּחַד בְּשַׁבְּתָא נִמְצָא אַתָּה מְעַנֶּה אֶת הַדִּין וְלָכֵן הָוֵי צְרִיכָה לְגוּפָהּ אֲבָל קְרִיעָה אִי מַיְירֵי בְּמֵתוֹ מוּטָל לְפָנָיו כְּגוֹן שֶׁמֵּת בְּשַׁבָּת הֲרֵי יָכוֹל לִקְרוֹעַ לְמָחָר דאע"ג דְּכָל קֶרַע שֶׁאֵינוֹ בְּשָׁעַת חִימּוּם אֵינוֹ קֶרַע כִּדְאָמְרִינַן בְּאֵלּוּ מְגַלְּחִין מ"מ נִרְאֶה דְּבִשְׁעַת חִימּוּם אֵין פֵּירוּשׁוֹ דַּוְוקָא מִיָּד שֶׁמֵּת אֶלָּא עַד הַקְּבוּרָה מִקְּרֵי הַכֹּל שְׁעַת חִימּוּם כֵּיוָן שֶׁהוּא מוּטָל לְפָנָיו וְעָלָיו לִקְבּוֹרוֹ מִיָּדָכָר וְהָוֵי שְׁעַת חִימּוּם כִּדְאָמְרִינַן גַּבֵּי ת"ח כֵּיוָן דְּמַדְכְּרִי שְׁמַעְתַּיְיהוּ כָּל שַׁעְתָּא כִּשְׁעַת חִימּוּם דָּמֵי וְכֵן כָּתַב מהרמא"י ז"ל דְּלִכְתְּחִלָּה צָרִיךְ לִקְרוֹעַ קוֹדֶם שֶׁיִּסְתּוֹם פְּנֵי הַמֵּת וְכֵן נָהֲגִינַן בְּכָל יִשְׂרָאֵל וְאִי מַיְירֵי שֶׁמֵּת וְנִקְבַּר אֲתְמוֹל פְּשִׁיטָא דְּאֵינוֹ חַיָּיב לִקְרוֹעַ הַיּוֹם דַּוְוקָא כֵּיוָן דְּלָאו שְׁעַת חִימּוּם וַאֲפִי' מַיְירֵי בִּשְׁעַת שְׁמוּעָה כְּגוֹן שֶׁשָּׁמַע שְׁמוּעָה קָרוֹבָה בְּשַׁבָּת מ"מ נִרְאֶה דְּבָהָא מוֹדוּ כ"ע דְּאֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנַן דְּקָרָא דְּמַיְיתִינַן מִינָּהּ לָא קָאֵי כ"א אַמָּתוֹ מוּטָל לִפְנֵיהֶם לֹא אַיּוֹם שְׁמוּעָה גַּם כֵּיוָן דק"ל דְּיוֹם רִאשׁוֹן מִדְּאוֹרַיְיתָא א"כ יוֹם שֵׁנִי פְּשִׁיטָא דְּהָוֵי דְּרַבָּנַן אפי' לְמִי שֶׁלֹּא שָׁמַע עַד עַכְשָׁיו וה"ה לְעִנְיַן קְרִיעָה הָוֵי דְּרַבָּנַן דִּבְקְרָא לָא שָׁמְעִינַן כ"א יוֹם רִאשׁוֹן וְכִי הֵיכִי דְּבָאֲבֵלוּת ק"ל דְּלָא הָוֵי דְּאוֹרָיְיתָא כ"א יוֹם רִאשׁוֹן מִשּׁוּם דִּקְרָא דְּאַהֲרֹן וְאָכְלוּתִי חַטָּאת הַיּוֹם לָא קָאֵי כ"א אַיּוֹם רִאשׁוֹן א"כ מ"ש קְרָא דְּקְרִיעָה הָא קְרָא דְּקְרִיעָה נָמֵי לָא קָאֵי כ"א אַיּוֹם רִאשׁוֹן: דַּף ק"ו ד"ה חוּץ מֵחוֹבֵל פֵּירֵשׁ רַבֵּינוּ שְׁמוּאֵל דר"א סָבַר כְּר"ש כו' וק' דא"כ אַמַּאי ס"ל פּוּק תְּנִי לְבָרָא דְּאַטּוּ מְשׁוּם דס"ל כר"י מַאן דְּתָנָא כר"ש מְשַׁתֵּיק לֵיהּ כו' וְכֵן הִקְשׁוּ לְקַמָּן עַל רַשְׁ"י ז"ל וְלָכֵן נִכְנַסְתִּי לְהַצִּילוֹ לעד"נ דְּרַשְׁ"י מְחַלֵּק בֵּין פּוּק תְּנִי לְבָרָא לְמְשַׁתֵּיק לֵיהּ דְּחֻלִּין דְּמְשַׁתֵּיק לֵיהּ מַשְׁמַע כְּמַאן דא"ל סַמֵּי בָּרַיְיתָא זוֹ לְגַמְרֵי וְלָא תַּתְנֵיהּ עוֹד כְּלָל וְלָכֵן

פָּרִיךְ שַׁפִּיר מִשּׁוּם דְּסָבַר כר"י מַאן דְּתְנָא כר"ש כו' אֲבָל פּוּק תְּנִי לְבָרָא מַשְׁמַע דְּלָא תִּתְנֵי בָּרַיְיתָ' זוֹ בִּפְנֵי דִּלְדִידֵי אֵינָהּ מִשְׁנָה דְּסְבִירָא לִי כר"י וְיֵשׁ לְהָבִיא רְאָיָה לפי' זֶה מֵהָא דְּאָמְרִינַן פֶּרֶק ד' מִיתוֹת דַּף ס"ב תָּנֵי ר' זַכַּאי קַמֵּיהּ דר' יוֹחָנָן זְקוּטַר כו' א"ל פּוּק תְּנִי לְבָרָא אָמַר ר"א הָא דְּרַבִּי זַכַּאי מַחֲלוֹקֶת דר"י ור"נ כו' וא"כ תִּקְשֵׁי מִשּׁוּם דס"ל לר"י כר"נ מַאן דְּתְנָא כר"י אַשְׁתּוּקֵי מְשַׁתֵּק לֵיהּ וְאֶפְשָׁר דְּהָוֵי מָצֵי לְמֵימַר הָתָם וּלְיִטְעָמֵךְ וּבְלָאו הָכִי פָּרִיךְ הָתָם רַב יוֹסֵף שַׁפִּיר: ולע"ד קָשֶׁה לִי עַל פֵּירוּשׁ ר"י דִּפְלִיגִי אַלִּיבָּא דר"ש ולר"י לָא מְחַיֵּיב כ"א בְּצָרִיךְ לְכַלְּבוֹ א"כ פּוֹטֵר ר' יוֹדָא אֲפִילּוּ בְּצָרִיךְ לְכַלְּבוֹ כמ"ש התו' בְּהֶדְיָא וא"כ הָא דְּמַבַּעְיָא לְתַלְמוּדָא פ"ק דִּכְתֻבּוֹת דַּף ה' מַהוּ לְמִבְעַל בַּתְּחִנָּה בְּשַׁבָּת וּלְלִישָׁנָא בָּתְרָא בָּעֵי הָכִי לַדָּם הוּא צָרִיךְ וְאָסוּר דְּדָם חִבּוּרֵי מְחַבֵּר אוֹ לַהֲנָאַת עַצְמוֹ צָרִיךְ וְדָם מְמֵילָא קָאָתֵי את"ל לה"ע הוּא צָרִיךְ הַלָּכָה כר"י אוֹ הַלָּכָה כְּר"ש את"ל הַלָּכָה כר"י מְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה הוּא אוֹ מְתַקֵּן בְּחַבּוּרָה הוּא את"ל מְקַלְקֵל הוּא בְּמְקַלְקֵל הַלָּכָה כר"י אוֹ הַלָּכָה כְּר"ש א"כ מַשְׁמַע דְּגַם אִי לְדָם הוּא צָרִיךְ אָסוּר לְכָל הַדְּעוֹת אֲפִילּוּ אִי מְקַלְקֵל הוּא וַהֲלָכָה כר"י בְּמְקַלְקֵל אַפִּ"ה אָסוּר דְּדַוְקָא בְּאִי לה"ע הוּא צָרִיךְ מִבַּעְיָא לֵיהּ דְּלֵיכָּא לְפָרֵשׁ לְדָם הוּא צָרִיךְ וְאָסוּר דְּשֶׁמָּא כר"ש ס"ל אוֹ שֶׁמָּא מְתַקֵּן הוּא א"כ אֵיךְ פָּסַק דְּאִי לה"ע צָרִיךְ שָׁרֵי וַהֲלֹא אִי מְתַקֵּן הוּא אוֹ אפי' מְקַלְקֵל וַהֲלָכָה כְּר"ש אָסוּר אֶלָּא ע"כ כמ"ש וּלְדִבְרֵי ר"י ז"ל אִי מְקַלְקֵל הוּא אפי' אִי צָרִיךְ לְדָם שָׁרֵי כְּמוֹ הָכָא דְּצָרִיךְ לְכַלְּבוֹ אַפִּ"ה לר"י שָׁרֵי וְאֶפְשָׁר דְּהָתָם מוֹדֶה ר"י דְּטַעְמֵיהּ דר"י דְּפָטַר בְּצָרִיךְ לְכַלְּבוֹ מִשּׁוּם דְּאֵין דֶּרֶךְ לְחוֹבֵל לִיתֵּן לְכַלְּבוֹ כמ"ש התו' וְהֵתֶם דֶּרֶךְ הוּא לְבָעוֹל מִשּׁוּם דָּם עי"ל דְּמְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה לר"י פָּטוּר אֲבָל אָסוּר אֶלָּא דְּהָתָם קָמַבַּעְיָא לֵיהּ אִי שָׁרֵי מִשּׁוּם דְּהָוֵי תַּרְתֵּי מְקַלְקֵל וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין כמ"ש הַתּוֹסָ' הָתָם אֲבָל אִי לְדָם הוּא צָרִיךְ דְּמִתְכַּוֵּין לַחֲבוֹל לֵיכָּא אֶלָּא חֲדָא וְאָסוּר מִדְּרַבָּנָן מִיהַת וְעוֹד רָאִיתִי רֵישׁ פ' הַנֶּחֱנָקִים שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' עַל רַשְׁ"י דְּפֵירֵשׁ לר"י הָוֵי צָרִיךְ לְכַלְּבוֹ וּלְאֶפְרוֹ א"כ תִּיקּוּן גָּמוּר הוּא וַאֲמַאי נָקֵט חוֹבֵל וּמַבְעִיר וְלִי נִרְאֶה לְיַשֵּׁב גַּם אֶת זֶה דלר"י ה"פ דְּבָרַיְיתָא כָּל הַמְקַלְקְלִי' לְגַמְרֵי פְּטוּרִים חוּץ מֵחוֹבֵל כְּשֶׁהוּא מְתַקֵּן וְהָוֵי פֵּירוּשָׁא כְּמַאן דְּתָנֵי בְּהֶדְיָא חוֹבֵל ע"מ לְתַקֵּן אוֹ שֶׁמַּגִּיהַּ הַבָּרַיְיתָא וא"כ י"ל דְּתָנֵי חוֹבֵל לְרִבּוּתָא דַּאֲפִילּוּ חוֹבֵל לֹא מְחַיֵּיב כ"א ע"מ לְתַקֵּן לְאַפּוֹקֵי מר"ש דְּיָלִיף מִמֵּילָא וְהָוֵי כְּמַאן דְּתָנֵי חוּץ מִמְּקַלְקֵל ע"מ לְתַקֵּן אֶלָּא דְּנָקֵט חוֹבֵל וּמַבְעִיר לְרִבּוּתָ' דְּגַם הֵם בִּכְלַל מְקַלְקְלִי' כמ"ש: ולע"ד קָשְׁיָא לִי לפי' ר"י שפי' דְּצָרִיךְ לְכַלְּבוֹ וּלְאֶפְרוֹ הָוֵי תִּיקּוּן קָצָת לֹא תִּיקּוּן גָּמוּר א"כ לר' אַבָּהוּ תִּקְשֵׁי סְתָמָא אַסְתָּמָא דְּהָכָא סְתָם לַן תַּנָּא כָּל הַמְקַלְקְלִים פְּטוּרִים אפי' חוֹבֵל וּמַבְעִיר כר"י וְאֵלּוּ בב"ק פ' הַמַּנִּיחַ סְתָם שֶׁהַמַּדְלִיק אֶת הַגָּדִישׁ בְּשַׁבָּת פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁנִּידּוֹן בְּנַפְשׁוֹ וְכֵן פ' הַחוֹבֵל תְּנַן הַחוֹבֵל בַּחֲבֵירוֹ בְּשַׁבָּת פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁנִּידּוֹן בְּנַפְשׁוֹ וְהָכִי תְּנַן פ' שְׁבוּעַת הָעֵדוּת מַשְׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם אִם לֹא תָּבוֹאוּ וּתְעִידוּנִי שֶׁחָבַל בִּי בָּנִי וְשֶׁהִדְלִיק אֶת גְּדִישִׁי בְּשַׁבָּת פָּטוּר וְהָנֵי כֻּלְּהוּ ע"כ אָתוּ כר"ש דלר"י פְּטוּרִין אפי' אִי בָּעֵי לְכַלְּבוֹ וּלְאֶפְרוֹ אפי' לר"א כֵּיוָן דְּלָאו תִּיקּוּן גָּמוּר הוּא לפי' ר"י וע"כ לָא מְהַנֵּי בָּעֵי לְכַלְּבוֹ אֶלָּא לר"ש דס"ל מְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה חַיָּיב אֶלָּא דס"ל לר' יוֹחָנָן דר"ש בָּעֵי תִּיקּוּן קָצָת אֲבָל לר' יוֹדָא דְּפָטַר בִּמְקַלְקֵל לָא מְהַנֵּי בָּעֵי לְכַלְּבוֹ כֵּיוָן דְּלָאו תִּיקּוּן גָּמוּר הוּא.

וְדוֹחֵק לוֹמַר דלר"י הָוֵי בָּעֵי לְכַלְּבוֹ תִּיקּוּן גָּמוּר אפי' לר"י דְּמַחֲלוֹקֶת זֶה לֹא נִזְכַּר בַּתַּלְמוּד דְּפְלִיגִי בַּהּ ר"מ ור"י וּבָרוּר הוּא דְּכִי הֵיכִי דלר"י לָא הָוֵי כ"א תִּיקּוּן קָצָת ה"ה לר"א דְּבָהָא לָא פְּלִיגִי וְכֵן מַשְׁמַע בְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' פ' הַנֶּחֱנָקִין שֶׁכָּתְבוּ ע"כ נִרְאֶה דר"י ור"א

אַלִּיבָּא דר"ש פְּלִיגִי דר"י בָּעֵי אַלִּיבָּא דר"ש תִּיקּוּן קְצָת וּמִיהוּ לָא חָשִׁיב תִּיקּוּן שֶׁיִּתְחַיֵּיב
בְּכָךְ לר' יוּדָא דְּאֵין דֶּרֶךְ לַחֲבוֹל לִיתֵּן לְכַלְבּוֹ כו' וְאַמַּ"כ כָּתְבוּ וכ"ת לר' אַבָּהוּ כֵּיוָן דְּלֵיכָּא
תִּיקּוּן א"כ צְרִיכָה לְגוּפָהּ הֵיכִי מַשְׁמַע דְּגַם לר"א לָא הָוֵי תִּקּוּן וְיֵשׁ לְדַחוֹת
ומ"מ נִרְאֶה כמ"ש דְּלָא פְּלִיגִי ר"א ור"י בְּהָא וצ"ע עוֹד הִקְשׁוּ התו' בְּהַנַּחֲנָקִי' עַל רַשִׁ"י
וְז"ל וְעוֹד דר"ש אפי' בְּחוֹבֵל וּמַבְעִיר בָּעֵי שֶׁתְּהֵא צְרִיכָה לְגוּפָהּ כִּדְמַסִּיק בִּשְׁמַעְתִּין גַּבֵּי
חוֹבֵל וּבְשִׁילְהֵי סָפֵק אָכַל גַּבֵּי הַבְעָרָה עכ"ל כַּוָּנָתָם לְהַקְשׁוֹת לְרַשִׁ"י דס"ל דְּצָרִיךְ לְכַלְבּוֹ
הָוֵי לר"ש מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ א"כ הֵיכִי מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ לְדִידֵיהּ בְּמְקַלְקֵל צ"ל
וַהֲלֹא כָּל מְקַלְקֵל אֵינוֹ צ"ל דְּאִי הָוֵי צ"ל הָוֵי תִּיקּוּן דִּלְרַשִׁ"י הָא בְּהָא תַּלְיָא דְּכָתַב דְּלָא
הָוֵי מְתַקֵּן הוֹאִיל וְאֵינוֹ צ"ל מַשְׁמַע הָא אִי צ"ל הָוֵי מְתַקֵּן וְכֵן נִרְאֶה דצ"ל לר"ש הָוֵי
לְפָחוֹת כְּאֵינָהּ צ"ל לר"י דְּהָוֵי תִּיקּוּן: וַאֲנִי אוֹמֵר דְּכַוָּנַת רַשִׁ"י דְּוַדַּאי צָרִיךְ לְכַלְבּוֹ הָוֵי
אֵינָהּ צ"לכֵּיוָן דְּהַקִּילְקוּל הוּא הַמְּלָאכָה וְהַקִּלְקוּל אֵינוֹ צָרִיךְ לוֹ אֲבָל אִם הַקִּלְקוּל עַצְמוֹ
צָרִיךְ לוֹ כְּגוֹן בַּחֲמָתוֹ לִנְקוֹם נִקְמָתוֹ דַּעֲבִיד נַחַת רוּחַ לְיִצְרוֹ וְלָא עֲבִיד לְמֵירְמֵא אֵימְתָא
דְּמְקַלְקֵל הָוֵי דְּהוּא כְּעוֹבֵד ע"ז כְּדְאָמְרִינַן לְעֵיל ומ"מ צָרִיךְ לְמֶעְבַּד לוֹ נַחַת רוּחַ לְיִצְרוֹ
בְּהָא מְחַיֵּיב לר"ש דצ"ל הֵיא דאע"ג דְּלְעֵיל אָמְרִינַן דְּלְמֵרְמֵא אֵימְתָא לָא הָוֵי צ"ל הַיְינוּ
כְּמוֹ שֶׁיִּשַּׁבְתִּי לְעֵיל לפי' רַשִׁ"י גַּבֵּי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל דר"ל אִם אֵינוֹ חָפֵץ בָּהּ מֵעַכְשָׁיו
וּמֵרָצוֹנוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּעוֹלָם מִיָּד כְּגוֹן מֵפִיס מֻוְרְסָא לְהוֹצִיא לַחָה שֶׁל עַכְשָׁיו וְאַחַר שֶׁהוֹצִיאוֹ
אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ אִם תִּסְתּוֹם מִיָּד זֶה הוּא שֶׁאֵינָהּ צ"ל דְּהַמְּלָאכָה הִיא הַפְּתַח וּמֵרָצוֹנוֹ שֶׁתִּסְתּוֹם
וְכֵן גַּבֵּי קוֹרֵעַ לְמֵרְמֵא אֵימְתָא מֵרָצוֹנוֹ יִהְיֶה תָּפוּר מִיָּד כֵּיוָן שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא לְהַרְאוֹת
חֲמָה שֶׁיִּגּוֹרוּ מִמֶּנּוּ מִיָּד כְּשֶׁקָּרַע וְרָאוּהוּ כּוֹעֵס יָגוּרוּ מִמֶּנּוּ אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ בְּקֶרַע הַזֶּה עוֹד וְאֵינוֹ
צָרִיךְ לוֹ כְּלָל אֲבָל אִם הוּא עוֹשֶׂה לִנְקוֹם נָקָם רוֹצֶה וְרוֹצֶה הוּא שֶׁיִּהְיֶה הַקֶּרַע בְּעוֹלָם
לְהַזִּיק לַחֲבֵירוֹ פְּשִׁיטָא דְּאֵין לְךָ צ"ל יוֹתֵר מִזֶּה דְּאֵינוֹ צ"ל דְּבִרְצוֹנוֹ לֹא הָיָה
חֲבֵירוֹ חוֹטֵא לוֹ וְלֹא הֻזְקַרְךָ לִכְעֹס דז"א דא"כ מֵפִיס מֻוְרְסָא נִפְטוֹר דְּבִרְצוֹנוֹ לֹא הָיְתָה
הַמֻּוְרְסָא וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' לְעֵיל אֶלָּא ע"כ אַחַר שֶׁהַמֻּוְרְסָא יְשָׁנָה בְּעוֹלָ' מִקְּרֵי צ"ל מֵאַחַר
שֶׁצָּרִיךְ לִרְפוּאָה וכמ"ש לְעֵיל ה"ה הָכָא אַחַר שֶׁחֲבֵירוֹ חָטָא לוֹ נִיחָא לֵיהּ בְּהָא אֶלָּא דְּלָא
הָוֵי מְתַקֵּן מִטַּעַם הָעֲבֵירָה גְּדוֹלָה ועי"ל דְּגַם לְשִׁיטַת רַשִׁ"י בִּמְקַלְקְלִים לָא מִקְּרֵי תִּיקּוּן
אֶלָּא עַד דְּהָוֵי לְגוּפוֹ וּלְגוּפָהּ כְּגוֹן מְכַבֶּה לַעֲשׂוֹת פֶּחָמִין וְהַפֶּחָמִין צָרִיךְ לוֹ לְמַלַאכְתּוֹ וּבְכָלַל
צָרִיךְ לְגוּפָהּ הוּא כמ"ש הַתּוֹסָ' לְשִׁיטָתָם וא"כ נוֹכַל לוֹמַר דְּוַדַּאי צָרִיךְ לְכַלְבּוֹ מִקְּרֵי צ"ל
לר"א וְאַפֵּ"ה לָא הָוֵי תִּיקּוּן כֵּיוָן דְּלְגַבֵּי עֵצִים הָוֵי קִלְקוּל אֵין כָּאן כ"א לְגוּפָהּ וְלֹא לְגוּפוֹ
וְהָוֵי שֶׁאֵינָהּ צָרִיךְ לְגוּפָהּ דְּהַכֹּל בִּכְלַל לְגוּפָהּ הוּא כמ"ש וְלָכֵן לֹא צָרִיךְ רַשִׁ"י לְמְנַקֵּט רַק
לְגוּפָהּ כֵּיוָן דְּבָעֵי תַּרְוַיְיהוּ בִּכְלַל לְגוּפָהּ הוּא פמ"ש הַתּוֹסָ' ומ"מ צָרִיךְ לְגוּפָהּ הָוֵי לְחַיֵּיב
עַל הַקִּלְקוּל לר"ש אֶלָּא דְּצוֹרֶךְ קִלְקוּל זֶה לָא מִקְּרֵי תִּיקּוּן לר"ש אֶלָּא קִלְקוּל גַּבֵּי דִּידֵיהּ
וְצָרִיךְ לְגוּפָהּ לְצוֹרֶךְ אֲחֵרִים וס"ל לְתַלְמוּדָא לִסְבָרָא כֵּיוָן דְּבָעֵי ר"ש בִּמְלָאכֶת תִּיקּוּן
בְּעָלְמָא צָרִיךְ לְגוּפָהּ סְבָרָא הוּא דְּגַבֵּי קִלְקוּל אי, לָא ס"ל לר"ש מְקַלְקֵל חַיָּיב אֶלָּא מְתַקֵּן
א"כ רָאוּי הָיָה דְּבָעֵינַן לְגוּפוֹ וּלְגוּפָהּ כֵּיוָן דְּהוּא מְקַלְקֵל לְגַבֵּי גוּפוֹ וא"כ הָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ
צ"ל אֶלָּא וַדַּאי מְקַלְקֵל חַיָּיב וְסָגֵי בְּלִגּוּפָהּ לְחוּד כְּמוֹ מְתַקֵּן כֵּיוָן דְּמְקַלְקֵל לְדִידֵיהּ הָוֵי
כְּמְתַקֵּן וא"כ גַּם לְשִׁיטַת רַשִׁ"י מְיֻיָּשָׁב בְּתֵירוּצָא דָּא לר"א דְּמְקַלְקֵל מַיְירֵי בְּחוֹבֵל בְּאִיסּוּרֵי
הֲנָאָה וכו' דְּהָוֵי צ"ל כמ"ש כֵּיוָן דְּמְקַלְקֵל וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי הֶחָכָם מָהֳרָשָׁ"א סֵגֶ"ל זַ"ל שֶׁכָּתַב
דְּלָא הִקְשׁוּ קוּשְׁיָא דְּהַנַּחֲנָקִים גַּם בְּכָאן וְתֵירֵץ שָׁם שֶׁלֹּא יָכוֹלְתִּי לְהָבִין דַּעְתּוֹ כְּלָל שֶׁכָּתַב

דְצָרִיךְ לְכַלְבּוֹ פּוֹטֵר ר"ש דְאִינוֹ צ"ל אֲבָל בִּמְקַלְקֵל גָּמוּר בְּהַבְעָרָה דְאִיסּוּרֵי הֲנָאָה מְחַיֵּיב
וּמַשְׁפַּחַת לָהּ צ"ל שֶׁהָיָה סָבוּר לְבַשֵּׁל בּוֹ קְדֵירָה וְהוּא תֵּימַהּ גְּדוֹלָה דְּרַשִׁ"י כָּתַב אפי'
מַבְעִיר מַמָּשׁ בְּלֹא אִיסּוּרָא הִשְׁוָה לְבַשֵּׁל קְדֵירָה הָוֵי מְקַלְקֵל גַּבֵּי עֵצִים דְּאִינוֹ צ"ל וכ"ש
מַבְעִיר בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה שֶׁהָיָה סָבוּר כו' וְעוֹד דַּהֲרֵי לְרַשִׁ"י הָא בְּהָא תַּלְיָא דְּלָא הָוֵי מְתַקֵּן
כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ צ"ל הָא אִי הָוֵי צ"ל הָוֵי מְתַקֵּן וא"כ אִי מַבְעִיר בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה הָוֵי צ"ל א"כ
אֵין כָּאן מְקַלְקֵל וְזֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב דמ"מ מְקַלְקֵל הוּא כֵּיוָן דִּלְבַסּוֹף אֵינוֹ נֶהֱנֶה מִמֶּנּוּ כְּלוּם
דע"כ צ"ל כֵּן לפי' הַתּוֹסָ' וכמ"ש הֶחָכָם זַ"ל עַצְמוֹ וְדוּק: שָׁם ד"ה מַה לִּי לְבַשֵּׁל פְּתִילָה
אֵין לָפָרֵשׁ כְּמוֹ שֶׁבִּישּׁוּל סַמְמָנִין כו' הִנֵּה רַשִׁ"י זַ"ל פֵּירֵשׁ בְּהֶדְיָא דְּהַטַּעַם הוּא דְּהַפְּתִילָה
מִתְתַּקֶּנֶת בְּבִישּׁוּל זֶה וְלָכֵן נִיתַּן לְהַצִּילוֹ ונ"ל מִלְּבַד דְּהַקֻּוְשְׁיָא מֵיֻּשֶּׁבֶת בְּתֵירוּצָא קַמָּא
דְּהַתּוֹ' דְּבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה וכמ"ש לְקַמָּן בע"ה יֵשׁ לְתָרֵץ עוֹד דְּגַבֵּי שְׁאָר חַיָּבֵי מִיתוֹת מוֹדוֹ
כ"ע דְּאָסוּר דְּהָתָם לֵיכָּא קִלְקוּל כ"א הַנְּטִילַתְּ נְשָׁמָה וּנְטִילַת נְשָׁמָה תִּיקּוּן גַּבְרָא שֶׁמִּתְכַּפֵּר
עַל יְדֵי זֶה כְּדְאָמְרִינַן פֶּרֶק נִגְמַר הַדִּין מַכְשִׁיר וּמְכַפֵּר כו' וּפֵירֵשׁ רַשִׁ"י כִּדְאָמְרִינַן בְּמַתְנִי'
הַיּוֹם הַזֶּה אַתָּה עָכוּר וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי עִיּוּנִי ת"ל מָצָאתִי שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' לְהַאי פֵּירוּקָא
פֶּרֶק אֶחָד דִּינֵי מָמוֹנוֹת דַּף ל"ה ד"ה אֵין רְצִיחָה כו' וא"כ הֲדַר ה"ל כְּמִילָּה מ"ל לְתַקֵּן
גַּבְרָא מ"ל לְתַקֵּן כְּלִי וְאֶפְשָׁר דְּגַם ר"ש מוֹדֶה בְּהָא דִּמְתַקֵּן גָּמוּר וְלָא דָּמֵי לְמִילָה דְּאֵין
הַתִּיקּוּן נִרְאֶה הַיּוֹם אֶלָּא שֶׁמְּתַקְּנוֹ כְּשֶׁיִּהְיֶה גָּדוֹל וְעַתָּה כְּשֶׁהוּא קָטָן אֵין תִּיקּוּן זֶה עוֹלֶה לוֹ
כְּלוּם אֶלָּא שֶׁמְּקַיֵּים הַמִּצְוָה וְצוֹרֶךְ מִצְוָה לר"ש לָאו תִּקּוּן הוּא אֲבָל נְטִילַת נְשָׁמָה שֶׁמְּתַקְּנוֹ
מַמָּשׁ מוֹדֶה ר"ש וּבְזֶה מְיֻשָּׁב גַּם מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה דְּלָא מַיְיתֵי הַכֹּל מִבַּת כֹּהֵן
דְּמִנְּטִילַת נְשָׁמָה אֵין רְאָיָה כמ"ש אֲבָל מֵהַבְעָרָה מַיְיתֵי שַׁפִּיר רְאָיָה דְּהָא חָזִינַן דְּהִקְפִּידָה
תּוֹרָה עַל הַהַבְעָרָה דְּהָא כְתִיב לֹא תְּבַעֲרוּ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא הִזְכִּירָה הַנְּטִילַתְּ נְשָׁמָה
כְּלָל מַשְׁמַע דְּהַהַבְעָרָה עַצְמָהּ הִיא הָאִיסּוּר וְכֵן צ"ל ע"כ לְתֵירוּצָא קַמָּא דְּתוֹסָ' שֶׁתֵּרְצוּ
דְּלָא מַיְיתֵי הַכֹּל מֵהַבְעָרָה דְּאִיכָּא נְטִילַ' נְשָׁמָה וְתֵרְצוּ דְּמִנְּטִילַת נְשָׁמָה אֵין רְאָיָה דְּבִשְׁעַת
הַקִּלְקוּל בָּא הַתִּיקּוּן משא"כ בְּהַבְעָרָה מַיְיתֵי שַׁפִּיר דְּהַתִּיקּוּן בָּא אַחַ"כ וא"כ נֹאמַר דְּלָמָא
גַּם הַהַבְעָרָה שֶׁאָסְרָה תּוֹרָה לְהָמִית אָסוּר מִשּׁוּם נְטִילַת נְשָׁמָה אֶלָּא ע"כ כמ"ש וּבְהָא
מְיֻשָּׁב גַּם קֻוְשְׁיָא שְׁנִיָּה וּבֶאֱמֶת לע"ד הַתִּימָא גְּדוֹלָה מְאוֹד אַחֲרֵי שֶׁהַתּוֹסָ' בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי
זֶה כָּתְבוּ דְּמִנְּטִילַת נְשָׁמָה דְּבַת כֹּהֵן אֵין רְאָיָה לִמְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה דְּהָתָם בָּא הַתִּיקּוּן בִּשְׁעַת
הַקִּלְקוּל וא"כ מַאי מַקְשֵׁי משא' מִיתוֹת ב"ד דְּלֵיכָּא קִלְקוּל כ"א הַנְּטִילַתְּ נְשָׁמָה וּנְטִילַת
נְשָׁמָה תִּיקּוּן הוּא וַאֲפִי' לְר"ש קָיְימִינַן בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה וצ"ל דְּהַתּוֹ' מַקְשִׁין אַלִּיבָּא
דְּתֵירוּצָא בָּתְרָא ומ"מ לְרַשִׁ"י לָא קַשְׁיָא כְּלוּם כמ"ש גַּם מְיֻשָּׁב בְּתֵירוּצָא קַמָּא דְּתוֹסָפוֹת:
ע"ב ד"ה וְאֵין נוֹתְנִי' כו' וְרַשִׁ"י דפי' כֵּיוָן דְּאֵין צָדִין מֻקְצִין נִינְהוּ כו' אֵין נִרְאֶה כְּלָל
דְּהָא תְּנַן פ"ב נוֹתְנִין מַיִם כו' יֵשׁ לְדַקְדֵּק אַמַּאי לֹא הִקְשׁוּ התו' מַרִישָׁא דְּמַתְנִי' אֵין אוֹבְסִין
אֶת הַגָּמָל אֲבָל מַלְעִיטִין וְכֵן מְהַלְקְטִין לְתַרְנְגוֹלִים אע"ג דְּמֻוקְצֵי' וְאֶפְשָׁר דְּנִיחָא לְהוּ לתו'
לְהַקְשׁוֹת הַכֹּל מִנּוֹתְנִין דְּדִלְמָא הַנְּתִינָה לִפְנֵיהֶם טִירְחָא אֲבָל הַלְעָטָה מַיְירֵי שֶׁהַמָּזוֹן מֻנָּח
לִפְנֵיהֶם אֶלָּא שֶׁנּוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיהֶם לְמָר כְּדְאִית לֵיהּ וּלְמָר כְּדְאִית לֵיהּ לְקַמָּן ונ"ל לְיַשֵּׁב ע"פ
שֶׁרָאִיתִי בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י זַ"ל רֵישׁ פ' אֵין צָדִין שֶׁכָּתַב וְנוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת כְּגוֹן בֵּימֵי
הַחֹרֶף שֶׁצְּרִיכִין מְזוֹנוֹת וְכֵן בִּימֵי הַקֵּיץ מָקוֹם דְּרִיסַת בְּנֵי אָדָם שֶׁאֵין עֲשָׂבִים עוֹלִין בּוֹ
עכ"ל מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י שֶׁהַבֵּירָרִין הֵם עֲשׂוּבִין בְּשָׂדֶה עֲשָׂבִים אוֹ בְּיַעַר וּמַקִּיפִין אוֹתוֹ
גָּדֵר גָּבוֹהַּ וְיכוֹלִין לָזוּז בִּימֵי הַקֵּיץ אֶת עַצְמָן כַּאֲשֶׁר עוֹשִׂין גַּם עַתָּה וְקוֹרִין אוֹתוֹ טִיר

גארטי"ן בנ"א וְכֵן כָּתַב הֶעָרוּךְ שֶׁהוּא פַּרְדֵּס מַוְקֶף וְכֵינָן דְּהָכִי הוּא יֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּגַם בִּימוֹת הַחֹרֶף יְכוֹלִין לָזוּן ע"י הַדְּחָק שֶׁלֹּא יָמוּתוּ בְּרָעָב כְּדֶרֶךְ הַחַיּוֹת הֶבָרוֹת שֶׁנִּזּוֹנוֹת בְּיַעַר אוֹ בְּשָׂדֶה אַף בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים אֶלָּא שֶׁנּוֹתְנִים לָהֶם מְזוֹנוֹתֵיהֶם בְּרִיוַח וְכֵינָן דְּמַוְקְצִים הֵם הָוֵי כְּאֵינָם שֶׁלְּךָ וְאֵין מְזוֹנוֹתֵיהֶם עָלֶיךָ לְעַנְיָן לְזוּנָם בְּהַרְוָחָה כֵּינָן שֶׁיְּכוֹלִים לָזוּן עַצְמָן ע"י הַדְּחָק אֲבָל לְקַמָּן מַיְירֵי דְּגָדְלִין בַּבַּיִת וְאִם אֵין נוֹתְנִים לָהֶם מְזוֹנוֹת יָמוּתוּ בְּרָעָב וְלָכֵן שָׁרֵי וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּיָזוּן אוֹתָם בְּצִמְצוּם דַּחֲדָא טַרְחָא הִיא דּוּגְמָא גַּבֵּיל לְתוֹרָא כו' ולע"ד ע"כ צ"ל כֵּן אפי' לפי' הַתּוֹסָ' כֵּינָן דַּאֲפִילּוּ לְפִי פֵּירוּשָׁם אֵינוֹ כ"א דְּרַבָּנָן דְּהָוֵי כְּאֵין מְזוֹנָתָם עָלֶיךָ וא"כ תִּקְשֵׁי לְרַב דס"ל לְקַמָּן פֶּרֶק מְפַנִּין דְּצַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים דְּאוֹרָיְיתָא לַיְתֵי דְּאוֹרָיְיתָא וְלִידְחֵי דְּרַבָּנָן וְאִם בָּאנוּ לוֹמַר דְּמַתְנִי' אָתְיָא כר"ג דס"ל פֶּרֶק מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ דְּצַעַר ב"ח דְּרַבָּנָן א"כ מַאי מַקְשֵׁין התו' מְזוֹנוֹת אַמְזוֹנוֹת דִּלְמָא מַתְנִי' סָבְרָא צַעַר ב"ח דְּאוֹרָיְיתָא וּבָרַיְיתָא סָבְרָא דְּרַבָּנָן וְעוֹד דְּוַקָּא לע"ד דְּהַהִיא סֵוְגְיָא לָא אָזְלָא אַלִּיבָּא דכ"ע דְּלָא שָׁתֵיק תַּלְמוּדָא לְפָרֵשׁ זֹאת ע"כ נִרְאֶה כמ"ש דְּלִיכָּא צַעַר ב"ח וא"כ לְקַמָּן אִי לֹא יְתִבוּ לָהֶם מַיִם וַדַּאי יָמוּתוּ שָׁרֵי מִשּׁוּם צַעַר ב"ח וַאֲפִי' לָמָ"ד צַעַר ב"ח מִדְּרַבָּנָן כֵּינָן דְּלֵיכָּא אִיסּוּרָא כְּלָל אֶלָּא שֶׁלֹּא הִתִּירוּ חֲכָמִים בִּסְתָם טַרְחָא הֵיכָא דְּאֵין מְזוֹנָתָם עֲלָךְ וּמִשּׁוּם צַעַר ב"ח פְּשִׁיטָא דְּהָא הַמַּקְשֶׁן לְקַמָּן פ' מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ וְכֵן סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא דְּדָחֵי דִּבְרֵי רַב אַשִּׁי ס"ל דַּאֲפִי'אֵין מְזוֹנָתָן עָלֶיךָ שָׁרֵי לְמִשְׁדָּא קַמַּיְיהוּ דְּלֵיכָּא טַרְחָא א"כ אֵין כָּאן אִיסּוּר גָּמוּר אֶלָּא דְּאֵין נָכוֹן שֶׁיִּטְרַח בְּחִנָּם וּמִשּׁוּם צַעַר ב"ח שֶׁהוּא שְׁבוּת גָּמוּר דָּחוּ הַטִּרְחָא וק"ל: פֶּרֶק שְׁמֹנָה שְׂרָצִים דַּף ק"ז ד"ה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ פֵּ"ה דְּאֵין בְּמִינוֹ נִיצּוֹד וְאֵין נִרְאֶה דְּהָא מַאן דְּפָטַר אֵין בְּמִינוֹ נִצּוֹד פּוֹטֵר אפי' לְצוֹרֶךְ עַד וּר"ת מָחֲקוּ מִסְּפָרוֹ.

הִנֵּה קָשֶׁה מְאוֹד בְּעֵינַי לְהָשִׁיב ע"ז אַחֲרֵי שֶׁרַבֵּינוּ הַגָּדוֹל ר"ת זַ"ל מָחֲקוּ מִן הפי' א"כ דָּבָר בָּרוּר הוּא שֶׁהוּא טָעוּת ומ"מ אָמַרְתִּי לְגִלּוֹת דַּעְתִּי לְהָעִיר אׇזְנֵי הַתַּלְמִידִים כִּי לענ"ד כִּי רַשִׁ"י זַ"ל נִשְׁמַר מִזֶּה לעי' שֶׁכָּתַב פ' הָאוֹרֵג ד"ה שֶׁאֵין בְּמִינוֹ נִצּוֹד צִירְעִי' וְיַתּוּשִׁי' שֶׁאֵינָם לְצוֹרֶךְ נִרְאֶה מִדְּבָרָיו שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ בְּמִינוֹ נִיצּוֹד מַה שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ וְשֶׁאֵינוֹ לְצוֹרֶךְ אֵין בְּמִינוֹ נִיצּוֹד וְנִרְאֶה שר"ל מַה שֶׁהוּא סְתָמַיְיהוּ לְצוֹרֶךְ הָוֵי בְּמִינוֹ נִיצּוֹד וּמַה שֶׁסְּתָמַיְיהוּ אֵינָן לְצוֹרֶךְ הָוֵי אֵין בְּמִינָן נִיצּוֹד וְאֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיִּתְכַּוֵּין לְשׁוּם צוֹרֶךְ דְּסְתָמַיְיהוּ לָאו לְצוֹרֶךְ וְכִדְפִי' הַתּוֹסָ' בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה וא"כ מַה שֶׁכָּתַב רַשִׁ"י דְּאֵין בְּמִינוֹ נִצּוֹד הָוֵי כְּאִלּוּ כָּתַב דְּסְתָמַיְיהוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וְהַשְׁתָּא א"ש מ"ש דְּאֵין בְּמִינוֹ נִיצּוֹד וְהָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל וְלִכְאוֹרָה מָה עִנְיַן זֶה אֵצֶל זֶה וּלְפֵירוּשִׁי נִיחָא דְּאֵין בְּמִינוֹ נִיצּוֹד פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהוּא סְתָמַיְיהוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ אֶלָּא שֶׁצָּדָן לְהַנְצֵל מֵהֶם וְכֵיוָצֵא בָּהֶם וְהָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל ודו"ק: ע"ב ד"ה אָמַר אַבַּיֵי אֵין עוֹר כו' וְתֵימָא הוּא כֵּינָן דְּלָא קַיְימָא שִׁינּוּיָא דְּאַבַּיֵי כו' ולע"ד לֹא יָדַעְתִּי מַאן לֵימָא דְּהַמַּקְשֶׁן יָדַע הַמַּסְקָנָא דְּרָבָא וּדְרַב אַדָּא דְּלָמָא לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ כ"א שִׁינּוּיָא דְּאַבַּיֵי וְהַתָּרָצָן מֵביא קוּשְׁיָא דְּרָבָא לְאַבַּיֵי וְכָל הַמַּסְקָנָא וּבָהּ אַפְּרָקָא מִמֵּילָא קוּשְׁיַת הַמַּקְשֶׁן: דַּף ק"ט הָא ר"מ תֵּימָא הֵיכָא מְדַמֵּי הָא פְּלוּגְתָּא כו' לענ"ד יֵשׁ לְיַשֵּׁב דר' יוֹחָנָן ס"ל דר"י דְּקָאָמַר לַם הַגָּדוֹל כְּמַקְוֶה וְלֹא שְׁאָר יָמִים טַעֲמֵיהּ מִשּׁוּם דס"ל דְּסָבְרָא הוּא לְאוֹקְמֵי קְרָא בַּיָּם הַגָּדוֹל מִשּׁוּם דְּהוּא דּוֹמֶה לְמַקְוֶה לְגַמְרֵי שֶׁאֵינוֹ נוֹבֵעַ גַּם אֶפְשָׁר מֵימָיו קַוִּין וְקַיָּימִים דְּמַה שֶׁהוֹלְכִי' מִכָּאן לְכָאן לָאו זוֹחֲלִין הֵן אֶלָּא הָוֵי כְּמוֹ מְכֻנָּסִין בְּגֻמָּא גְּדוֹלָה וַאֲפִי' אִי לֵיתָא לְהַאי סְבָרָא מ"מ ס"ל כֵּינָן דְּאֵינוֹ נוֹבֵעַ אע"ג דְּזוֹחֲלִין הָוֵי כְּמַקְוֶה משא"כ שְׁאָר יָמִים דּוֹמִין לְשָׁאָר נְהָרוֹת וְאֶפְשָׁר דס"ל שֶׁהֵם נוֹבְעִין ג"כ כדס"ל לְשִׁמּוּאֵל

פ' בָּמָה אִשָּׁה נַהֲרָא מִכִּיפְיָה מִיבָּרְךְ דאע"ג דְּרַשִׁ"י ז"ל פי' דְּטַעְמֵיהּ מִשּׁוּם דְּקָרָא בַּיָּם הַגָּדוֹל כְּתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית מ"מ אִי לָאו סְבָרָא ב הָוֵי יָלְפִינַן שְׁאָר יַמִּים מַיִם הַגָּדוֹל דמ"ש כֵּיוָן שֶׁהֵם שָׁוִין ומ"מ אִי קְרָא לָאו בַּיָּם הַגָּדוֹל אע"ג דְּסָבְרָא הִיא מ"מ כֵּיוָן דְּקְרָא כְּתִיב יַמִּים הָיִיתִי אוֹמֵר דְּגְזֵירַת הַכָּתוּב הוּא אֲבָל ר"מ ס"ל דְּאֵין חִלּוּק בֵּינֵיהֶם דְּקְרָא אָכַל יַמִּים קָאֵי א"כ קָאָמַר ר"י דלר' יוּדָא כֵּיוָן דְּיָם הַגָּדוֹל הָוֵי כְּמִקְוֶה מַמָּשׁ כמ"ש אֵין רוֹחֲצִין בּוֹ דס"ל לר"י דְּגַם בְּמֵי מְעָרָה אֵין רוֹחֲצִין לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם דְּסֵרוּחִין הֵן וְאֵין דֶּרֶךְ לִרְחוֹץ בּוֹ כ"א לִטְבִילָה אוֹ לִרְפוּאָה כִּדְמַשְׁמַע פ"ק דַּף י"ד בְּתְחִלָּה הָיוּ רוֹחֲצִין בְּמֵי מְעָרָה מְכֻנָּסִין וְסֵרוּחִין כו' דְּכֵן דֶּרֶךְ מֵי גְּשָׁמִים הַמְכֻנָּסִין וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לְקַמָּן סוֹף פֶּרֶק חָבִית דְּתְנַן הָרוֹחֵץ בְּמֵי מְעָרָה וּבְמֵי טְבֶרְיָה כו' וְקָאָמַר בַּגְּמָרָא קָתָנֵי מֵי מְעָרָה דֶּוְמְיָא דְּמֵי טְבֶרְיָה מַה מ"ט חַמִּין אַף מֵי מְעָרָה חַמִּין מַשְׁמַע אִי לָאו דְּהָוֵי דֶּוְמְיָא דְּמֵי טְבֶרְיָא לָא אָמְרִינַן דְּמַיְירֵי בְּחַמִּין ואע"ג דְּקָתָנֵי הָרוֹחֵץ דְּמַשְׁמַע דְּיעֲבַד וע"כ לָאו מִשּׁוּם מֵי טְבֶרְיָא נָקֵט לָהּ דְּשָׁם מות' לְכַתְּחִלָּה וכמ"ש התו' אֶלָּא ש"מ דס"ד דַּאֲפִי' בְּמֵי מְעָרָה צוֹנְנִין אָסוּר לְכַתְּחִלָּה וְהַיְינוּ מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי וא"כ י"ל דְּגַם ר"י ס"ל הָכִי וא"כ כֵּיוָן דְּיָם הַגָּדוֹל לר"י כַּמְּקוֶה מַמָּשׁ אָסוּר לִרְחוֹץ דְּהַכֹּל יוֹדְעִין דְּלִטְבּוֹל בּוֹ אוֹ לִרְפוּאָה רוֹחֵץ בּוֹ אֲבָל לר"מ דס"ל דְּקְרָא בְּכֻלָּן מִשְׁתַּעֵי ואע"ג דִּשְׁאָר יַמִּים לֹא דָּמוּ לַמְּקוֶה מ"מ גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא א"כ י"ל דְּגַם יָם הַגָּדוֹל לָאו מְקוֶה מַמָּשׁ הוּא אֶלָּא דְּגְזֵירַת הַכָּתוּב הוּא ור"נ ב"י פָּרִיךְ מ"מ דְּאֵין עִנְיָן טֻמְאָה לְשַׁבָּת דַּאֲפִילּוּ אִי ס"ל לר"י דְּמְקוֶה מַמָּשׁ אֵין לֶאֱסוֹר בַּיָּם הַגָּדוֹל לִרְחוֹץ אֲפִילּוּ אִם בְּמְקוֶה מַמָּשׁ אֵין רוֹחֲצִין לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם דְּסֵרוּחִין הֵן מ"מ יָם הַגָּדוֹל בְּיָפִין שֶׁבּוֹ לָמָּה לֹא יִרְחֲצוּ דלר"י אָסוּר בְּכָל מָקוֹם: דַּף ק"י ד"ה רַב יוֹסֵף ר"ת מָחַק כָּל זֶה מִסְּפָרוֹ הִנֵּה לְפִי מַסְקָנַת הַתּוֹסָ' צָרִיךְ לִמְחוֹק וְרַשִׁ"י ז"ל פי' בְּהֶדְיָא דְּגָרְסִי' לֵיהּ וְגַם פי' דְּאִמִּי דְּקָרִים קָאֵי וּבָאֶמֶת לע"ד קָשֶׁה לִי מָה רָאָה ר"ת ז"ל לִמְחוֹק דְּמַאן לֵימָא לָן דפי' בָּתְרָא אַרְפוּאָה קָאֵי דִּלְמָא לִצְמָאוֹ קָאֵי שֶׁאֵינוֹ חוֹלֶה וּכְדִתְנַן בְּהֶדְיָא בְּמַתְנִי' אֲבָל שׁוֹתֶה הוּא מֵי דְּקָרִים שֶׁהוּא זֵיתוֹם הַמִּצְרִי לִצְמָאוֹ לפי' רַב יוֹסֵף וקמ"ל דאע"ג דְּעִיקָּרוֹ לִרְפוּאָה וְאֵינוֹ מַאֲכַל בְּרִיאִים וְאֵין שׁוֹתִין אוֹתוֹ אִם לֹא הַצָּמָא מֻחֲמַת דּוֹחֲקוֹ וס"ד דִּלְטַעֲי אַנְשֵׁי לוֹמַר שֶׁבְּוַדַּאי הוּא חוֹלֶה אֶלָּא שֶׁאֵין חָלְיוֹ נִרְאֶה קמ"ל דְּשָׁרֵי דע"כ צ"ל הָכִי בְּמַתְנִי' ואע"ג דְּפֶרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין דַּף ל"ח מַיְירֵי הַהִיא בָּרַיְיתָא אַמִּלְתָּא דְּרַב דְּאָמַר שְׁתִית' רַבָּה לִרְפוּאָה עֲבְדִי לָהּ וּפָרִיךְ רַב יוֹסֵף וְשָׁוִין שֶׁבּוֹחֲשִׁין אֶת הַשְּׁתִית וְשׁוֹתִין זֵיתוֹם הַמִּצְרִי וְאִי ס"ד לִרְפוּאָה עֲבְדִי לָהּ רְפוּאָה בְּשַׁבָּת מִי שָׁרֵי וְקָאָמַר אַבָּיֵי וְאַתְּ לָא תִּסְבְּרָא וְהָתְנַן כָּל הָאֻכָלִין אוֹכֵל אָדָם לִרְפוּאָה מַשְׁמַע דְּאַשְׁתִּיָה לִרְפוּאָה קָאֵי וְי"ל דְּהָתָם אַשְׁתִּית קָאֵי וכ"ת מ"מ אִי זֵיתוֹם הַמִּצְרִי מַיְירֵי בְּלִצְמָאוּ דִּלְמָא גַּם שְׁתִית כֵּן.

וי"ל דְּהָתָם פָּרִיךְ כֵּיוָן דס"ל לְרַב דְּמְבָרְכִין שֶׁהַכֹּל בְּרָכָה דִּלִרְפוּאָה עֲבְדִי לָהּ א"כ ס"ל דְּלָאו רְגִילוּת הוּא דְּעָבְדִי לָהּ לַאֲכִילָה דְּאִי עָבְדִי לָהּ לַאֲכִילָ' ג"כ א"כ בְּמִלְתָא קָיְימִי כִּדְמַעִיקָּרָא וּמְבָרְכִינַן בַּפֶּ"ה דְּזֶה הַכְּלָל בִּבְרָכוֹת דְּכָל מִלְתָא דִּרְגִילִי דְּעָבְדִי לְהַאי פִּירָא לְהָכִי הָוֵי פְּרִי עֲדָיִין וּמְבָרְכִינַן בַּפֶּ"ה אוֹ פְּרִי הָעֵץ כִּדְפֵירֵשׁ רַשִׁ"י שָׁם ד"ה לַאֲכִילָה כו' וּבְמִלְתָא קָיְימָא וְכֵן מַשְׁמַע שָׁם מִדִּבְרֵי התו' ד"ה וְשָׁוִין וּמִדְּמְבָרְכִינַן בְּרָכָה שֶׁהַכֹּל א"כ לָא עָבְדִי אֵינָשֵׁי לְהָכִי אע"ג דְּרְגִילִים לְפָעָמִים לְאָכְלוֹ שֶׁלֹּא לִרְפוּאָה מ"מ כֵּיוָן דְּלָא מְתַקְּנִי לְהָכִי לְכַתְּחִלָּה כ"א לִרְפוּאָה לָאו פְּרִי הוּא דְּלָא נָטְעִי אַדַּעְתָּא דְּהָכִי כִּדְאָמְרִינַן הָתָם גַּבֵּי צָלָף וּשְׁלָקוֹת וא"כ גַּבֵּי שְׁתִית דְּתְנַן וְשָׁוִין שֶׁבּוֹחֲשִׁין אוֹתוֹ דְּהַיְינוּ שֶׁעוֹשִׂין אוֹתוֹ לְכַתְּחִלָּה

וע"כ הַיְינוּ לִרְפוּאָה דְּלַאֲכִילָה לָא עָבְדִי לָהּ לְכַתְּחִלָּה וא"כ פָּרִיךְ הֵיכִי שָׁרֵי לְמֶעְבַּד לִרְפוּאָה בְּשַׁבָּת לְכַתְּחִלָּה כֵּינָן דְּמוֹכְחָ' מִלְּתָא דְּלִרְפוּאָה עֲבִיד וְאַבַּיֵי פָּרִיךְ כֵּינָן דְּתָנַן כָּל הָאוֹכְלִים כו' וְלָא מַפִּיק כ"א זֵיתוֹם הַמִּצְרִי א"כ מַשְׁמַע דְּכָל מִידֵּי דְּרָאוּי לְמַאֲכַל בְּרִיאִים אע"ג דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא דְּלִרְפוּאָה אָכִיל לֵיהּ דִּבְלָאו הָכִי לָא הָוֵי הַחוֹלֶה אָכֵיל לָהּ דְּקָשִׁים הֵם לְכַמָּה דְּבָרִים מ"מ כֵּינָן דְּאָכְלִי לָהּ בְּרִיאִים שָׁרֵי לְאָוְכְלָן לִרְפוּאָה דְּגַבְרָא מ"מ לַאֲכִילָה קָמְכַוְּנִין אע"ג דִּבְלָאו רְפוּאָה לָא הָוֵי אָכִיל הַשְׁתָּא מִיהַת דְּלִשֵׁם אֲכִילָה אָכִיל ואע"ג דְּאִיכָּא רְפוּאָה בְּהֶדָּהּ שָׁרֵי ה"ה גַּבֵּי שְׁתִּית שָׁרֵי לְמֶעְבַּד לְכַתְּחִלָּה דאע"ג דְּלָא עָבְדִי לָהּ לַאֲכִילָה אִם לֹא הָיְתָה שָׁם רְפוּאָה וא"כ מוֹכְחָא מִלְּתָא דִּלְרְפוּאָה עֲבִיד לָהּ מ"מ שָׁרֵי לְמֶעְבַּד לָהּ לַאֲכִילָה אע"ג דְּאִיכָּא רְפוּאָה בַּהֲדָהּ וְלִעוֹלָם לַאֲכִילָה לְחוּדָהּ לָא עָבְדִי אינָשֵׁי לְעוֹלָם אא"כ אִיכָּא רְפוּאָה אָז עָבְדִי לָהּ וְשָׁרֵי לְמֶעְבַּד בְּשַׁבָּת לְשֵׁם אֲכִילָה אע"ג דְּאִיכָּא רְפוּאָה בַּהֲדָהּ כמ"ש: וְהַשְׁתָּא א"ש מַאי דְּקָשֶׁה לְפוּם רֵיהֲטָא מַאי דְּקָאָמַר אַבַּיֵי הָתָם אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר גַּבְרָא לַאֲכִילָה קָמְכַוְּנִין ה"נ גַּבְרָא כו' וּמַאי ה"נ דְּקָאָמַר וַהֲלֹא שַׁתִּית בִּכְלַל כָּל הָאָוְכָלִין וא"כ תְּנַן בְּהֶדְיָא דִּשְׁתִּית שָׁרֵי לְאָוְכְלָהּ וְאָזְלָא קֻוּשְׁיַת רַב יוֹסֵף גַּם לָמָּה לֵיהּ לְאַבַּיֵי כְּלָל הַאי אֶלָּא מַאי אִית לָךְ לְמֵימַר הל"ל בְּקִיצּוּר' וְתִסְבְּרָא וְהִתְנָן כָּל הָאוֹכְלִין שָׁרֵי לְרְפוּאָה דְּהַאי מַאי אִית ל"ל אֵינוֹ עִנְיָנוֹ לְקֻוּשְׁיַ' ר"י כְּלָל דִּבְלֹא זֹאת צָרִיךְ לְפָרֵשׁ מַתְנִי' מֵהַאי טַעְמָא אֲבָל לְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש דִּבְמַתְנִי' לָא קָתָנֵי אֶלָּא כָּל הָאָוְכָלִין אוֹכֵל אָדָם דְּמַשְׁמַע שֶׁהֵם מְתֻקָּנִי' כְּבָר וְשָׁרֵי לְאָוְכְלָן וְלָא קָתָנֵי הַתַּנָּא דְּשָׁרֵי לַעֲבָדָן לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא דְּאַבַּיֵי מַיְיתֵי רְאָיָה כִּי הֵיכִי דְּגַבֵּי אֲכִילָה שָׁרֵי לֶאֱכוֹל אע"ג דְּמוֹכְחָ' מִלְּתָא ה"ה לְעִנְיַן לְמֶעְבַּד לְכַתְּחִלָּה וְלָכֵן נָקֵט הַטַּעַם כֵּינָן דְּחַד טַעְמָא הוּא הָוֵי הָאֲכִילָה וְהָעֲשִׂיָּה לְכַתְּחִלָּה שָׁוִין וְזֶהוּה"נ כְּלוֹמַר גַּם לְגַבֵּי עֲשִׂיָּה הָוֵי הָכִי וכ"כ הַטּוּר א"ח סי' שכ"ח ז"ל כָּל אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין שֶׁהֵן מַאֲכַל בְּרִיאִים מֻוָּתָּר לְאָוְכְלָן וְלִשְׁתּוֹתָן לִרְפוּאָה אע"פ שֶׁהֵן קָשִׁין לִקְצָת דְּבָרִים וּמוֹכְחָא מִלְּתָא דִּלְרְפוּאָה עֲבִיד אַפִּ"ה שָׁרֵי כֵּינָן שֶׁדַּרְכָּן בְּרִיאִים לְאָוְכְלָן וְלִשְׁתּוֹתָן עכ"ל הֲרֵי שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא דאע"ג דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא דִּלְרְפוּאָה עֲבִיד שָׁרֵי וְלִכְאוֹרָה דְּבָרָיו סוֹתְרִים זא"ז דְּקָאָמַר דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא דִּלְרְפוּאָה עֲבִיד אַלְמָא בְּלָאו הָכִי לָא הָוֵי אָכֵיל לָהּ וַהֲדַר קָאָמַר כֵּינָן שֶׁדַּרְכָּן בְּרִיאִים לְאָוְכְלָן אַלְמָא דְּאָכְלִי לֵיהּ בְּלָאו הָכִי וא"כ הֵיכִי מוֹכְחָא מִלְּתָא דִּלְרְפוּאָה עֲבִיד: וְדוֹחֵק לוֹמַר דר"ל דס"ד דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא קמ"ל דְּלָא מוֹכַח מִלְּתָא דְּאֵין לְשׁוֹנוֹ מַשְׁמַע כֵּן אֲבָל מִדִּבְרֵי לְמַעְלָה נִתְבָּאֲרוּ גַּם דְּבָרָיו דר"ל דְּהַחוֹלֶה בָּרוּר דְּלָא הָוֵי אָכֵיל לָהּ לְשֵׁם אֲכִילָה אע"ג דִּבְרִיאִים אָכְלִי לָהּ מ"מ הַחוֹלֶה אֲשֶׁר כָּל אוֹכֶל תִּתְעַב נַפְשׁוֹ בָּרוּר דְּלָא אָכֵיל בְּלֹא רְפוּאָה מִידֵּי דְּקָשֶׁה לְכַמָּה דְּבָרִי' מ"מ כֵּינָן דִּבְרִיאִים אָכְלִי לָהּ לֹא גָּזְרוּ חֲכָמִים הֵיכָא דְּאָכֵיל לָהּ הַחוֹלֶה וּמְכַוֵּין לְשֵׁם אֲכִילָה אֶלָּא דִּרְפוּאָה מִמֵּילָא קָא הָוֵי דְּכֻלֵּי הַאי לָא מְחַלְּפָא בְּשִׁחִיקַת סַמָּנִין וְכָל זֶה בְּשִׁתִּית דְּקָתָנֵי בּוֹחֲשִׁין אֶת הַשִּׁתִּית דְּעָבְדִי לָהּ לְכַתְּחִלָּה וְזֶהוּ ע"כ לִרְפוּאָה דְּלָא עָבְדִי לָהּ כ"א לִרְפוּאָה אֲבָל זֵיתוֹם שֶׁלֹּא קָתָנֵי בָּהּ עוֹשִׂין זֵיתוֹם אֶלָּא שׁוֹתִין דְּמַשְׁמַע כְּשֶׁהוּא מְתֻקָּן כְּבָר שָׁרֵי לְמִשְׁתֵּי וְלָכֵן שִׁנָּה הַתַּנָּא אֶת לְשׁוֹנוֹ וכה"ג אִיתָא פ' תּוֹלִין לִשְׁתּוֹת לָא קָמְכַוְּנָא לִי כִּי קָא מִיבַּעְיָא לִי לִשְׁרוֹת נוּכַל לְפָרֵשׁ דְּקָאֵי אַבָּרְיָא וְשׁוֹתֶה לִצְמָאוֹ וּלְשִׁיטָה זוֹ צ"ל שֶׁהָאִי וְשׁוֹתִין זֵיתוֹם לָא קָאֵי אוֹשׁוּיָן דְּקָתָנֵי הָתָם דְּכֵינָן דְּמַיְירֵי דְּהִזִּיתוּם מְתֻקָּן כְּבָר אִם כֵּן אֵין עִנְיָנוֹ לְמַחֲלָקְתָּם כְּלָל דִּפְלִיגִי אִי גּוֹבְלִין אֶת הַקְּלִי אִי הָוֵי לִישָׁה אִי לֹא וְזֵיתוֹם הַמִּצְרִי אֵין עִנְיָנוֹ לְלִישָׁה כֵּינָן שֶׁהוּא מְתֻקָּן כְּבָר אֶלָּא צ"ל דְּדִינָא אַחֲרִינָא הוּא וְהַשְׁוִין לֹא קָאֵי כ"א אַשִּׁתִּית שְׁבּוֹחֲשִׁין אוֹתוֹ וְאֵין בּוֹ

מִשּׁוּם לִישָׁה וְקָאָמַר אַחַ"כ דְּכִי הֵיכִי דְּשָׁרֵי לִבְחוּשׁ שְׁתִּית אע"ג דְּמוֹכְחָ' מלת' דַּעֲבִיד לִרְפוּאָה וְלָא גָּזְרוּ רַבָּנָן מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִין ה"ה שָׁרֵי הִבְרִיא לְמִשְׁתֵּי זֵיתוֹם וְלָא גָּזְרוּ כמ"ש ועי"ל דְּזֵיתִים שָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה נָמֵי וְשָׁיְיךְ שַׁפִּיר לֵוָשְׁוִין דְּלָא הָוֵי בְּזֶה מִשּׁוּם לִישָׁה דְּזֵיתוֹם רָאוּי לִשְׁתִיָּה מֵחֲמַת צְמָאוֹ וּמְתַקְּנִי לָהּ לְהָכִי אֲבָל שְׁתִּית ע"כ סְבַר רַב דְּלָא מְתַקְּנִי לָהּ לְהָכִי כְּלָל כמ"ש לְעֵיל אא"כ אִיכָּא רְפוּאָה בְּהֵדָהּ וְאֶפְשָׁר דְּהָוֵי טִרְחָא יַתִּירָא וְלָא טָרְחִי בָּהּ לַאֲכִילָה לְחוּד אפי' אִם הוּא רָעֵב אֲבָל זֵיתוֹם לֵיכָּא טִרְחָא וּמְתַקְּנִי לָהּ לִצְמָאוֹ ומ"מ כֵּיוָן דְּלָא אָכְלִי לָהּ בְּרִיאֵי' כ"א מֵחֲמַת רְעָבוֹן וְצִמָּאוֹן לָא שָׁרֵי לְחוֹלֶה לְאָכְלָן אִי אִיכָּא רְפוּאָה בְּהֵדָהּ אֲבָל שְׁתִּית אע"ג דְּלָא טָרְחִי בָּהּ לְתַקָּנָהּ לְכַתְּחִלָּה לְשֵׁם אֲכִילָה לְחוּד מ"מ מֻוָתָּר לְתַקֵּן אִי אִיכָּא רְפוּאָה בְּהֵדָהּ כֵּיוָן דְּאָכְלִי לָהּ בְּרִיאֵי' כְּשֶׁהִיא מְתֻקֶּנֶת אפי' בְּלֹא רָעָבוֹן וְצִמָּאוֹן וּלְפִי זֶה מַיְיתֵי אַבַּיֵי שַׁפִּיר רְאָיָה מִמַּתְנִי' כִּפְשָׁטָהּ כֵּיוָן דְּמַתְנִי' שָׁרְיָא כָּל הָאֻכָלִין בְּעוֹלָם אפי' לְתַקֵּן לְכַתְּחִלָּה ואע"ג דְּבָרוּר הוּא דְּכַמָּה אוֹכְלִין אִיכָּא שֶׁאֵין מְתַקְּנִי' אוֹתָם כ"א לִרְפוּאָה וא"כ ה"ה גַּבֵּי שְׁתִּית ומ"מ לעד"נ הָרַאשׁוֹן עִיקָּר ודו"ק: דַּף קיא ד"ה לְהָבִיא נוֹתֵק אַחַר כּוֹרֶת פֵּ"ה דְּכוֹרֶת הַיְינוּ שֶׁכּוֹרֶת הַבְּצִים מִמְּקוֹם חִבּוּרָן כו' ק' לר"י דבפ' כָּל אֵלּוּ מוּמִין כו' הִנֵּה שָׁם פי' רָשָׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָא כפי' ר"י ז"ל גַּם בפ"ק דְּקִדּוּשִׁין דַּף כ"ה ע"ב וא"כ דְּבָרָיו סוֹתְרִין זא"ז וַהֲיוֹתֵר יֵשׁ לִתְמֹהַּ עַל רַשָׁ"י דִּבְכוֹרוֹת דַּף ל"ג דְּאִיתָ' הָתָם לְהַאי מֵימְרָא דר"י לְהָבִיא נוֹתֵק אַחַר כּוֹרֶת כו' פי' שָׁם כְּמוֹ בְּכָאן וְאַחַ"כ בְּדַף ל"ט חָזַר ופי' כפי' ר"י וא"כ בְּאוֹתָהּ מַסֶּכְתָּ' עַצְמָהּ סָתַר פֵּירוּשׁוֹ וְלֹא עוֹד שֶׁבְּדַף נ"ט הִזְכִּיר הַאי מֵימְרָא דר"י הַנִּזְכֶּרֶת בְּדַף ל"ג וא"כ אֵיךְ שָׁכַח פֵּירוּשָׁ' וּכְבָר תָּמְהוּ התו' שָׁם בְּדַף ל"ג והנלע"ד דְּרַשָ"י ס"ל אַף כִּי בְּדַף ל"ט מוּכָח דְּנָתוּק וּכְרוֹת הָוֵי כפי' ר"י מ"מ מֵימְרָא דר"י צָרִיךְ לְפָרֵשׁ כְּפֵירוּשׁוֹ דְּהָכָא מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ כֵּיוָן דפ"ק דְּקִדּוּשִׁין וּבִבְכוֹרוֹת דַּף ל"ט ס"ל לראב"י ולר' יוֹסֵי דְּנָתוּק וּכְרוּת הָוֵי דַּוְוקָ' בְּגִיד וְלֹא בְּבֵצִים וּמִסְתָּמָ' הִלְכְתָ' כְּוָותַיְיהוּ דְּהָא מִשְׁנַת ראב"י קַב וְנָקִי ור"י נִימּוּקוֹ עִמּוֹ וכ"ש בְּהִצְטָרֵף שְׁנֵיהֶם נֶגֶד ר' יוֹדָא ור' יוֹחָנָן מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי גַּם בְּסֵירוּס בֵּיצִים מִדְּסָתָם דְּבָרָיו וְאָמַר מָסָרַס וְגַם בְּבֵצִים הוּא נִסְתָּרַס מַשְׁמַע דְּקָאֵי אַכֻּלְּהוּ דְּאָמוֹרָא צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו וְעוֹד דִּסְתָם סֵירוּס מַשְׁמַע שֶׁהוּא בְּבֵצִים כִּדְאָמְרִינַן פ"ק דְּקִדּוּשִׁין שָׁם, סֵירוּס דְּמַאי אִילֵימָא סֵירוּס דְּגִיד הַיְינוּ רֹאשׁ הַגְּוִיָּה אֶלָּא סֵירוּס דְּבֵצִים אַלְמָא סֵירוּס סְתָם דְּבֵצִים הוּא דְּהָא ר' סְתָם קָאָמַר אַף הַסֵּירוּס וְלָכֵן מְפָרֵשׁ רַשָ"י דְּמַיְירֵי שֶׁנּוֹתֵק וּמַשְׁלִיכָן לָאָרֶץ וְהָוֵי דֶּוְמְיָא דְּגִיד דְּגַבֵּי גִּיד פְּשִׁיטָא דא"א לְפָרֵשׁ נוֹתֵק אֶלָּא ככ"ג דְּכוֹרֶת הַיְינוּ שֶׁכָּרַת הַגִּיד וַעֲדַיִין מְעוֹרֶה קְצָת וְנוֹתֵק שֶׁנִּתְקוּ לְגַמְרֵי וְהִשְׁלִיכוֹ לָאָרֶץ ה"ה גַּבֵּי בֵּיצָה כה"ג הָוֵי מוּמִין לכ"ע וְהָא דְּפְלִיגִי לְקַמָּן וְאָמְרִי דְּלֹא שַׁיָּיךְ בְּבֵצִים צ"ל דה"פ בְּגִיד פי' דְּלָא הָוֵי מוּם אֶלָּא בְּנוֹתֵק וְכוֹרֶת דְּשַׁיָּיךְ בְּגִיד כּוֹרֶת שֶׁכּוֹרֶת.

וּמְעוֹרֶה קְצָת נוֹתֵק שֶׁנּוֹתֵק לְגַמְרֵי אֲבָל נוֹתֵק וְכוֹרֶת דְּלֹא שַׁיָּיךְ אֶלָּא בְּבֵצִים דְּהַיְינוּ שֶׁנִּשְׁאָרִים בַּכִּיס לָא הָוֵי מוּם וְכֵן כּוֹרֶת צ"ל דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ דְּהָוֵי בְּבֵצִים כְּמוֹ בַּגִּיד כְּגוֹן שֶׁכָּרַת בְּסַכִּין הַכִּיס עִם הַבֵּצִים וּתְלוּיָן עֲדַיִין הַכִּיס בַּגּוּף וְהַבֵּצִים בַּכִּיס דְּהָוֵי מוּם גָּלוּי מַמָּשׁ לכ"ע ואע"ג דְּרַשָ"י פי' בְּבְכוֹרוֹת דַּף נ"ט דְּכָרוּת הָוֵי בְּסַכִּין וא"כ הַיְינוּ עִם הַכִּיס דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר לִכְרוֹת הַבֵּצִים בִּפְנִים בְּסַכִּין וְאַפַּ"ה לָא הָוֵי מוּם גָּלוּי ולרי"ו ע"כ צ"ל הָתָם שֶׁכָּרַת בְּסַכִּין וְחָזַר הַכִּיס וְנִתְרַפֵּא וְהַבֵּצִים תְּלוּיָן אוֹ אֶפְשָׁר שֶׁכָּרַת הַכִּיס מִן הַגּוּף קְצָת וְעָשָׂה כְּמוֹ נָקֵב וְדֶרֶךְ הַנָּקֵב כָּרַת הַבֵּצִים אֲבָל הֵיכָא דְּכָרַת לְגַמְרֵי הַכִּיס עִם הַבֵּצִים וּתְלוּיָן עֲדַיִין פְּשִׁיטָא דְּמוּם גָּלוּי הוּא לד"ה כְּמוֹ בְּגִיד וּבָזֶה נִתְיַישְׁבוּ גַּם דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל שָׁמָנָה

בְּכָלַל הַמּוּמִין פ"ז מהל' בִּיאַת מִקְדָּשׁ נָתוּק וּכְרוּת בְּבֶצִּים וְהִיא תֵּימָא אֵיךְ פָּסַק כר"י נֶגֶד ראב"י ור' יוֹסִי ואע"ג דס"ל כר' יוּדָא הָתָם הֵנָּה ת"ק דר' לָא ס"ל הָכִי וְאֵין הֲלָכָה כר' מַחֲבֵירָיו כִּדְפָסְקִינַן בְּכָל דַּוְכְתָּא דִּפְלִיג ר' בַּהֲדֵי סְתָם ת"ק פָּסְקִינַן כת"ק: וְעוֹד דְּבָן עַזַּאי פְּלִיג נָמֵי עֲלֵיהּ וה"ל ת"ק וּבֶן עַזַּאי וראב"י ור' יוֹסִי רבי' נֶגֶד ר' יוּדָא ור' וּבָמָה שֶׁכָּתַבְנוּ א"ש גַּם רָאִיתִי בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם פכ"ו מהל' אִיסּוּרֵי בִיאָה דְּפָסַק דְּמָסָרַס אַחַר מְסָרַס אַף בַּבֶּצִּים חַיָּיב וְזֶהוּ כמ"ש ואע"ג דְּאִיכָּא לְמֵידְחֵי דְּעִנְּין מֵימְרָא דר' יוֹחָנָן לָא שָׁיְיכָא לְפָלוּגְתָּא דראב"י ור' יוֹדָא דְּהָתָם לְעִנְּין מוּם פְּלִיגִי אִי הָוֵי מוּם גָּלוּי אוֹ טָמוּן אֲבָל לְעִנְּין סָרוּס כ"ע מוֹדוֹ דְּחַיָּיב אפי' בְּבֶצִּים דמ"מ הֲרֵי נִסְתָּרַס ומַה לִּי גִּלּוּי אוֹ טָמוּן דְּגַבֵּי מוּם בָּעֵינַן דַּוְוקָא גָּלוּי דְּשֵׁן וְעַיִן כִּדְאִיתָא בְּקִדּוּשִׁין וְתַדַּע דְּהָא בִּשְׁמַעְתִּין פָּרִיךְ אַסֵּירוּס דְּכוֹס שֶׁל עִיקָּרִין וְאִי סָרוּס דְּבֶצִּים לֹא מִתְחַיֵּיב כ"א שְׁתֵּית כּוֹס עִיקָּרִין דְּאֵין לְךָ טָמוּן מִזֶּה אֶלָּא ע"כ בְּסָרוּס לָא בָּעֵינַן גָּלוּי אֶלָּא אָמְרִינַן זִיל בָּתַר טַעְמָא דמ"ט אָסְרָה תּוֹרָה נָתוּק וְכָרוּת מִשּׁוּם דְּמִסְתָּרַס ה"ה בְּבֶצִּים נִסְתָּרַס ר"ל דְּלָאו דִּיחוּי הוּא דְּכְבָר כָּתַב הָרַמְבַּ"ם פ' כ"ו מהל' אִיסּוּרֵי בִיאָה דִּשְׁתֵּית כּוֹס עִיקָּרִין אָסוּר וְאֵין לוֹקִין עֲלֵיהֶם אַלְמָא ס"ל דְּלָא תַּעֲשׂוּ אַמַּאי דְּכְתִיב בִּקְרָא בְּהֶדְיָא קָאֵי וא"כ אִי נָתוּק וְכָרוּת לָא הָוֵי בְּבֶצִּים גַּבֵּי מוּם ה"ה גַּבֵּי סָרוּס לָא הָוֵי חַיָּיב וּבָאֱמֶת מנ"ל לְדַמּוֹת מִלְּתָא לְמִלְּתָ' דִּלְמָא גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא דְּהָא ע"כ לָא הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם סָרוּס דַּאֲפִי' מְסָרַס אַחַר מְסָרַס חַיָּיב וע"כ גְּזֵירַת הַכָּתוּב הוּא א"כ ה"ה לְעִנְּין נָתוּק וּכְרוּת נִימָא דְּדַוְוקָא בַּגִּיד הוּא דְּמְחַיֵּיב וְלֹא בַּבֶּצִּים דִּגְזֵירַת הַכָּתוּב הוּא אֶלָּא ע"כ כִּדְפֵירַשְׁתִּי וּלְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם צ"ל דְּהָכִי פָּרִיךְ בִּשְׁמַעְתִּין וּמִי שְׁרֵי וְהָתַנְיָא מְנִין לַסֵּירוּס כו' וְכֵיוָן דְּבָנָתוּק וּכְרוּת חַיָּיב א"כ סֵירוּס דְּעִיקָּרִין אָסוּר מִיהַת מִדְּרַבָּנָן וּלְפִי זֶה נוֹתֵק וְכוֹרֵת דְּבֶצִּים כפי' ר"י לָא מְחַיֵּיב עֲלֵיהֶם אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן אֲסִירֵי מִיהַת כְּמוֹ עִיקָּרִין: שָׁם ד"ה לְמֵימְרָא דְּרַב בְּקוֹלֵי שַׁבָּת כר"ש ס"ל ול"נ דְּהָוֵי לֵיהּ לְאַקְשׁוּיֵי מִדְּכָרְכִי דְּזוּזֵי דְּאָסַר רַב וְלֹא הֲבָנְתִּי מַאי אֲוֹלְמֵיהּ דְּכָרְכִי דְּזוּזֵי מֵהָא דִּשְׁמַעְתִּין דְּפָרִיךְ מִינָּהּ וְאַדְּרַבָּה לענ"ד דְּהַהִיא דְּכָרְכִי דְּזוּזֵי אִיכָּא לְמֵימַר דִּלְמָא אי"ט קָאֵי כְּמוֹ עֵז לַחֲלָבָהּ וְרָחֵל לְגִיזָּתָהּ דַּחֲשִׁיב לָהּ הָתָם פ"ק וְקָיְימִי אי"ט ה"ה כָּרְכִי דְּזוּזֵי וּבְקוֹלֵי י"ט לָא ס"ל כר"ש כִּדְאִיתָא רֵישׁ פ"ק דְּבֵיצָה דְּתַנָּא סָתַם לָן בי"ט כר"י וּבַשַּׁבָּתכר"ש וכמ"ש לְעֵיל פ' כִּירָה ואע"ג דְּבִסּוֹף מַכֵּלְתִּין מַיְיתֵי מֵהָא דְּכָרְכִי דְּזוּזֵי דְּרַב ס"ל כר"י וְהָתָם אַשַּׁבָּת קָאֵי י"ל דִּלְקַמָּן ע"כ לָא נָחִית לְפָלוּגֵי בֵּין שַׁבָּת לי"ט דְּהָא מַיְיתֵי הָתָם מֵהַרְבֵּה אָמוֹרָאִים דְּיֵשׁ מֵהֶם ס"ל כר"ש וְיֵשׁ מֵהֶם כר"י וּמַיְיתֵי מי"ט אַשַּׁבָּת ע"ש א"כ לְקַמָּן ס"ל לְתַלְמוּדָא דְּלָא מְפַלְּגִינַן אֲבָל לְאַקְשׁוּיֵי מִינָּהּ אִיכָּא לְמִדְחֵי דִּלְמָא אִיכָּא חִלּוּק כְּמוֹ שִׁיטַת תַּלְמוּדָא דְּבֵיצָה וְעוֹד דִּלְקַמָּן מַיְיתֵי מִכָּרְכִי דְּזוּזֵי דִּסְמִיךְ תַּלְמוּדָא דְּרַב גַּם בְּשַׁבָּת ס"ל כר"י מֵהָא דְּמוּכָח תַּלְמוּדָא בְּכִירָה דַּף מ"ה ה"נ דְּרַב כר"י ס"ל דְּאָמַר רַב מַנִּיחִין נֵר ע"ג דְּקֵל בְּשַׁבָּת כו' וּמִיהוּ תַּלְמוּדָ' דְּהָכָא לָא בָּעֵי לְמִפְרַךְ דִּלְמָא הָיָה צָרִיךְ לְהַאָרִיךְ כִּדְמַאֲרִיךְ תַּלְמוּדָא בְּכִירָה דְּפָרִיךְ וְרַב כר"י ס"ל וְהָא בָּעֵי מִינֵּיהּ כו' וְחָשַׁשׁ הַמַּקְשָׁן דִּלְמָא גַּם הָכָא יִדְחוּהוּ כָּךְ וְיִהְיֶה צָרִיךְ לְהַאָרִיךְ וּלְהָבִיא הָא דְּאָמְרִי רַב כָּהֲנָא ור"א לְרַב כִּדְאִיתָא בְּכִירָה לָכֵן פָּרִיךְ בְּקוֹצֶר מִמֵּימְרָא פְּשׁוּטָה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּכַמָּה אָמוֹרָאֵי מְחַלְּקֵי בְּאִיסּוּרֵי שַׁבָּת כו' אֲנִי אוֹמֵר דְּנוֹדַאי אֵין כַּוָּנַת הַמַּקְשָׁן דְּמַאן דס"ל דַּבָּחָדָא קוֹלָא כר"ש סָבוּר בְּכוּלֵי שַׁבָּת דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא מָצִינוּ שְׁמוּאֵל ס"ל בְּמָלְאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל כר"י וּבְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין כר"ש וְכֵן הָרְבֵּה כַּיּוֹצֵא בָּזֶה אֲבָל קוֹשְׁיַת הַמַּקְשָׁן הִיא דְּוַוקָא אַמֵּימְרָא דְּהָכָא דְּפָסַק רַב כר"ש אע"ג דְּבְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ לָא

ק"ל דְּכָל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם דְּהָא פ' מְפַנִּין אוֹקְמָה בְּשִׁיטָה וק"ל דְּכָל כה"ג לֵית
הִלְכְתָא כְּחַד מִינַיְיהוּ אֶלָּא ע"כ ס"ל לְרַב דאע"ג דְּבָעֲלְמָא לָא ק"ל דכ"י בְּנֵי מְלָכִים הֵם
לְגַבֵּי שַׁבָּת שָׁאנֵי דְּבְקוֹלִי שַׁבָּת ס"ל כר"ש וְלָכֵן פָּרִיךְ שַׁפִּיר וְאִי קַוּשְׁיַת התו' הִיא דְּרַב
גּוּפֵיהּ מְחַלֵּק בְּאִיסּוּרֵי שַׁבָּת פ' מְפַנִּין וס"ל כר"י בְּמֵקְצָה לַאֲכִילָה א"כ זוֹ הִיא הַקַּוּשְׁיָא
הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִקְשׁוּ דה"ל לְאַקְשׁוּיֵי מִדְּכָרְכִי דְּזוּזֵי אוֹ מפ' מְפַנִּין וכמ"ש לְעֵיל נִתְיַישֵׁב גַּם
סֵוּגְיָא זוֹ דְּהָיָה צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ וּלְהַקְשׁוֹת דְּרַב הוּנָא אַדְּרַב וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק לְקַמָּן דְּמַשְׁמַע
דְּרַב הוּנָא ס"ל כר"ש דכ"י בְּנֵי מְלָכִים הֵם לְשִׁיטַת התו' שָׁם אֲדַקְדֵּק לְקַמָּן אַיָּ"ה: פֶּרֶק
וְאֵלּוּ קִשָּׁרִים דַּף קיב ע"ב ד"ה ר' שֵׁנִית לָנוּ סַנְדָּל תָּמִיהַּ להר' אֶלְחָנָן אַמַּאי לָא מַיְיתֵי הַאי
סֵיְיעְתָּ' דְּמַטָּה כו' לעד"נ לְיַשֵּׁב דְּגַבֵּי מַטָּה פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּפָנִים חֲדָשׁוֹת בָּאוּ לְכָאן כֵּיוָן
שֶׁנִּשְׁבְּרוּ שְׁתֵּי אֲרֻכּוֹת שֶׁהֵם עִיקַּר הַמַּטָּה וְהָוֵי כְּמוֹ מַטָּה חֲדָשָׁה אֲבָל סַנְדָּל ס"ד דְּלֶהֱוֵי
הָאוֹזֶן בָּטֵל גַּבֵּי סַנְדָּל וְלָא הָוֵי כְּמוֹ סַנְדָּל חָדָשׁ דְּלָא הָלְכָה לָהּ כָּל תּוֹרַת מִנְעָל שֶׁהָיְתָה עָלָיו
בְּשָׁעַת קִבָּלַת טֻמְאָ' כֵּיוָן דְּעִיקַּר מִנְעָל הָיָה קַיָּים קמ"ל וְכֵן גַּבֵּי נִיקֵּב כְּמוֹצִיא זַיִת כֵּיוָן
דְּכָל הַכְּלִי הוּא שָׁלֵם וְאֵין בּוֹ אֶלָּא נֶקֶב קָטָן וְנִסְתַּם ס"ד דְּלָא מִקְרֵי פָּנִים חֲדָשׁוֹת וְאַצ"ל
אִם בָּאנוּ לוֹמַר דְּסֵוּגְיָא זוֹ קָאֵי אַלִּיבָּא דְּלִישָׁנָא קַמָּא דְּלְעֵיל דְּמוּקֵי ר"י לְהָא בְּסַנְדָּל שֶׁיֵּשׁ
לוֹ ד' אָזְנַיִם א"כ כְּשֶׁנִּיטַּל הָרִאשׁוֹן הֲרֵי כָּל הַסַּנְדָּל קַיָּים דְּהָא אוֹזֶן יַתִּירָה הָלְכָה לָהּ
וּכְשֶׁתִּקְנָה לָא לֶהֱוֵי פָּנִים חֲדָשׁוֹת דְּלֹא הִתְחִיל הַמִּנְעָל לְהִתְקַלְקֵל כְּלָל דְּלֹא שַׁיָּיךְ פָּנִים
חֲדָשׁוֹת אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁהוּא מְקַלְקֵל הַכְּלִי וְהִתְחִיל לְבַטְּלוֹ מִטֻּמְאָתוֹ וְאַתֵּ"כ תַּקָּנָה דְּהָוֵי פני'
חֲדָשׁוֹת דְּהָרִאשׁוֹן הִתְחִיל קְצָת לְבַטְּלוֹ וכמ"ש רַשְׁ"י ז"ל אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵין מְבַטְּלוֹ כְּלָל דְּהָוֵי
כְּבִתְחִילָּה שֶׁאוֹזֶן זֶה לֹא הָיָה בּוֹ אֶלָּא יִתְרוֹן ס"ד דְּלָא מִקְרֵי פ"ח וְכֵן נוֹקֵב כְּמוֹצִיא זַיִת כֵּיוָן
דְּשִׁיעוּרוֹ כְּרִימּוֹנִי' הָוֵי כְּמִי שֶׁאֵין בּוֹ נֶקֶב כְּלָל דְּהָוֵי הַכְּלִי כְּבִתְחִלָּה כֵּיוָן שֶׁאֵין דֶּרֶךְ בַּעֲלֵי
בָּתִּים לְשַׁמֵּשׁ בּוֹ אֶלָּא רִימּוֹנִים הָוֵי כְּכֵלִי שָׁלֵם משא"כ מִטָּה שֶׁנִּיטְּלָה אַרְוָכָה שֶׁלָּהּ אע"ג
דְּחַזְיָין לְתַשְׁמִישְׁתֵּהּ מ"מ לָא חָזֵי ג"כ כְּמוֹ בָּרִאשׁוֹנָה דְּצְרִיכָה תִּקּוּן קְצָת לְמִסְמְכָהּ אַגַּוָּדָא
כְּדְאָמְרִינַן בְּסֵוָכָה בַּאֲרָוְכָה וּשְׁתֵּי כְּרָעֶ' אע"ג דְּכָאן לֹא נָטְלָה אֶלָּא אֲרָוְכָה אַחַת וְלָא צְרִיכָה
תִּיקּוּן כִּי הָתָם מ"מ קְצָת תִּיקּוּן צְרִיכָ' דְּפְשִׁיטָ' דְּלָא חָזְיָא כְּבִתְחִלָּה: דַּף קיג ד"ה שֶׁלֹּא יְהֵא
דְּבוּרְךָ שֶׁל שַׁבָּת פֵּ"ה מִקָּח וּמִמְכָּר וְאֵין נִרְאֶה לְר"ת דְּהָא כְּבָר נָפְקָא מִמְּצוֹא חֲפָצֶיךָ
ולעד"נ דְּאִיצְטְרִיךְ דְּמִמְּצוֹא חֲפָצֶיךָ הֵ"א דְּאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה כְּגוֹן הוֹלֵךְ לְטַיֵּיל
בְּשָׂדֶהוּ לֵידַע מַה הִיא צְרִיכָה כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל אֲבָל מִקָּח שֶׁנִּגְמַר בְּדִיבּוּר אֵימָא דְּבוֹרֵא
לָאו כְּלוּם הוּא וּרְאָיָה לְדִבְרֵי רַשְׁ"י נלע"ד מֵהָא דְּאָמְרִינַן פ' שׁוֹאֵל דַּף ק"נ דַּהֲלָכָה כר"י
בֶּן קָרְחָה דְּאוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵירוֹ הַנַּרְאֶה שֶׁתַּעֲמֹוד עִמִּי לָעֶרֶב וְאָמְרִינַן מ"ט דריב"ק דִּכְתִיב
מִמְּצוֹא חֲפָצֶיךָ וְדַבֵּר דָּבָר דִּיבּוּר אָסוּר הִירְהוּר מֻתָּר אַלְמָא שְׂכִירוּת פּוֹעֲלִים דְּהָא
אִשְׂכִּירוּת פּוֹעֲלִים קָאֵי הָתָם וְנָפְקָא לֵיהּ מִדַּבֵּר דָּבָר וּבְתַר הָכִי נָמֵי קָאָמַר וְדִבּוּר מִי אָסוּר
וְהָא חֻשְׁבּוֹנוֹת וּפִיקּוּחַ נֶפֶשׁ וּפִיקּוּחַ רַבִּים שָׂרֵי מַשְׁמַע דְּכָל הָנֵי מִדִּבּוּר אָתוּ ואע"ג דְּמַיְיתֵי
הָתָם הוֹלְכִין לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי קִרְסְיָאוֹת דְּהָנֵי נָפְקָא לָן מֵחֲפָצֶיךָ כְּמוֹ הוֹלֵךְ לְטַיֵּיל י"ל
דְּהַמַּקְשֶׁן פָּרִיךְ גַּם אַחֲפָצֶיךָ אֶלָּא מַתְחִיל לְהַקְשׁוֹת מִדָּבַר דָּבָר וַהֲדַר מַיְיתֵי גַּם אַחֲפָצֶיךָ
מ"מ מוּכָח מִדָּפָרִיךְ וְדִיבּוּר מִי אָסוּר וְקָמַיְיתֵי מֵחֻשְׁבּוֹנוֹת ש"מ דָּבָר דָּבָר אַחֻשְׁבּוֹנוֹת קָאֵי
וְהַתָּרְצָן מְשַׁנֵּי חֲפָצֶיךָ אֲסוּרִים חֲפָצֵי שָׁמַיִם מֻתָּרִין וה"ה דִּיבּוּר דְּהַקַּוּשְׁיָא אַתַּרְוַיְיהוּ קָאֵי
כמ"ש וק"ל: דַּף קיד ד"ה וַאֲפִילּוּ בְּמַסֶּכֶת כַּלָּה פי' בקו' דְּלָא רְגִילִי בָּהּ אִינָשֵׁי וּבְקִדּוּשִׁין
פי' אִיפְּכָא לעד"נ לְתָרֵץ בְּעִנְיָן אַחֵר כִּי שָׁם בְּקִדּוּשִׁין גָּרְסִי' דָּבָר אֶחָד מִתַּלְמוּדוֹ מַשְׁמַע

כָּל מַה שֶּׁהוּא לוֹמֵד וְאוֹמֵר דְּבַר הֲלָכָה אֲבָל כָּאן ל"ג מִתַּלְמוּדוֹ מַשְׁמַע שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בָּקִי וְלָכֵן פִּי' הָכָא בְּכָל מָקוֹם בְּכָל הַתַּלְמוּד וְהָתָם פִּי' בְּכָל מָקוֹם בא' מִן הַמְּקוֹמוֹת מִשּׁוּם דְּאֵין לְפָרֵשׁ הָתָם בְּכָל הַתַּלְמוּד דא"כ מַאי מִתַּלְמוּדוֹ דְּקָאָמַר וְכֵן רָאִיתִי הַגִּרְסָא בְּרַב אַלְפָּס דְּהָכָא ל"ג מִתַּלְמוּדוֹ וְהַתּוֹסָ' גָּרַס מִתַּלְמוּדוֹ עוֹד רָאִיתִי בַּגֶּסְחָאוֹת שֶׁלָּנוּ דְּגָרְסִינַן דָּבָר א' מִתַּלְמוּדוֹ א"כ י"ל דְּגַם רַשְׁ"י ז"ל הָיְתָה לוֹ גִּרְסָא זוֹ וְנִתַּיַּשְׁבָה קֻושְׁיָא זוֹ גַּם כפי' התו': פָּרָק כָּל כִּתְבֵי דַּף קטו ד"ה לֹא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת בָּהֶן פירש"י דְּהַיְינוּ רַשְׁבָּ"ג כו' ופי' הָרַב פּוֹרַת כו' וק' כו' וַאֲנִי בַּעֲנִיּוּתִי אע"פ שֶׁאֵינִי כְּדַאי מ"מ נלע"ד לְפָרֵשׁ טַעַם רַשְׁ"י ז"ל מֵהָא דְּאָמְרִינַן בְּהַנִּזְקִין דַּף ס' הַאי סִפְרָא דְּאַפְטָרְתָּא אָסוּר לְמִקְרֵי בְּשַׁבְּתָא דְּהָא לֹא נִיתְּנָה לִיכָּתֵב אַלְמָא מַשְׁמַע דְּמַאי דְּלָא נִיתַּן לִיכָּתֵב אָסוּר לִקְרוֹת בּוֹ וְאֶפְשָׁר דַּהֲכָמִים אֲסָרוּהָ וְאֵין לַחֲלֹק דְּדַוְוקָא בְּשַׁבָּת דְּלָא יָדַעְתִּי מַאי שְׁנָא שַׁבָּת מֵחוֹל וְהַאי דְּנָקֵט בְּשַׁבְּתָא מִשּׁוּם דְּבְחוֹל אֵין מַפְטִירִין כ"א בְּשַׁבָּת א"נ נָקֵט לָהּ מִשּׁוּם פְּלוּגְתָּא דְּמָר בַּר רַב אָשֵׁי דס"ל אפי' לְטַלְטוּלֵי אָסוּר כֵּיוָן דְּלָא חֲזֵי לְמִקְרֵי וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בְּשַׁבָּת כַּנַ"ל: ע"ב ד"ה הָיוּ כְּתוּבִין מַשְׁמַע דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ דְּאֵין קוֹרִין בָּהֶן כו' עַד וּלְפִי מַה שֶּׁאָפָרֵשׁ כו' וּלְעוֹלָם אֵין קוֹרִין בָּהֶן הִנֵּה זֶה הפי' הוּא דְּלָא כפי' רָשְׁ"י ז"ל דפי' בְּהֶדְיָא דְּדָיְיקִ מִבָּרַיְיתָא דִּסְפָרִים נִכְתָּבִין בְּסַם וּבְסִקְרָא וא"כ קוֹרִין בָּהֶן דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל לְעֵיל ע"כ נלע"ד דס"ל לְרַשְׁ"י דר"ג כֻּלָּהּ מִיבַּעְיָ' לֵיהּ אִי נָתְנוּ לִקְרוֹת בָּהֶן וא"כ מַצִּילִין אוֹ לֹא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת וְאֵין מַצִּילִין אפי' לָמָ"ד מַצִּילִין הָתָם וְקָאָמַר דְּהָא דְּמִבַּעְיָ' לִי אִי מַצִּילִין קָאֵי אפי' לָמָ"ד הָתָם אֵין מַצִּילִין דְּהָתָם שָׁאנֵי דִּכְתוּבִים תַּרְגּוּ' וְלֹא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת בָּהֶן אֲבָל היכ' דִּכְתִיבִי בִּלְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ אִיכָּא לְמֵימַר דְּנִיתְּנוּ לִקְרוֹת וּמַצִּילִין אוֹ דִּלְמָא גַּם הָכָא לֹא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת וְאֵין מַצִּילִין הָכָא אפי' לָמָ"ד מַצִּילִין הָתָם היכ' דְּלֹא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת דְּהָתָם שָׁאנֵי דִּכְתִיבִי בִּדְיוֹ וְאִיכָּא בִּיזָיוֹן כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ אֲבָל הָכָא כֵּיוָן דְּלָא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת וְלָא מִיקְּיִים לָא הָוֵי בִּיזָיוֹן וְכֵיוָן דְּהָכִי הוּא א"כ לֹא קָשֶׁה מִידִי דאע"ג דר"ג יָדַע בָּרַיְיתָ' דִּלְקַמָּן דְּנִיתְּנוּ לִקְרוֹת מ"מ אוֹרְחָא דְּתַלְמוּד בְּכָל שִׁיטַת הַתַּלְמוּד דְּמִיבַּעְיָא לֵיהּ מִידֵי וְכִי פְּשַׁט לֵיהּ חַד גִּיסָא פָּרֵיךְ לֵיהּ וְהָא תַּנְיָא הָכִי דְּסָבַר דִּלְמָא יְתָרֵץ לֵיהּ הַבָּרַיְיתָ' וְדָבָר זֶה פָּשׁוּט בְּכָל הַתַּלְמוּד וּבְמַה שֶׁכָּתַבְנוּ יִתְיַשְּׁבוּ גַּם קֻושְׁיַת הַתּוֹסָ' בד"ה וּמְגִילָה שֶׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל וְאַפְּתִי ק' לר"י דְּתָנַן כו' עַד וה"ה לְרַבָּנָן דע"כ לָא פְּלִיגִי רַבָּנָן כו' וּלְפִישִׁיטָה זוֹ א"ש דר"ג מִיבַּעְיָא לֵיהּ אִי נִיתְּנוּ לִקְרוֹת בָּהֶן אִי הָא בְּהָא תַּלְיָא דְּלָמָ"ד הָתָם לֹא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת גַּם הָכָא לֹא נִיתְּנוּ לִקְרוֹת דְּלָא נִיתְּנוּ לִכְתֹּב בָּהֶן כְּמוֹ שֶׁלֹּא נִיתְּנוּ לִיכָּתֵב בְּכָל לָשׁוֹן וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּהָא ע"כ לָאו הָא בְּהָא תַּלְיָא דְּהָא לָמָ"ד נִכְתָּבִין בְּכָל לָשׁוֹן גַּם ס"ת נִכְתֶּבֶת בְּכָל לָשׁוֹן דְּהָא מַתְנִי' קָאֵי אס"ת נָמֵי מִדְּפְלִיג רַשְׁבָּ"ג אַף סְפָרִים לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא יְוָנִית וְזֶה קָאֵי אס"ת מִשּׁוּם מַעֲשֶׂה דְּתַלְמֵי הַמֶּלֶךְ כִּדְאִיתָ' הָתָם בַּגְּמָרָ' וְאַפ"ה בָּעֵי סֵפֶר וּדְיוֹ כְּמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ התו' לְעֵיל.

נלע"ד דְּלָאו קוּשְׁיָ' הִיא דִּבְכָל מַה שֶּׁהֵבִיאוּ התו' דס"ת פְּסוּלָה אֲנָיִיר וּבְלֹא דְּיוֹ הַיְינוּ אִם כְּתָבָהּ לְשֵׁם קְדֻשַּׁ' ס"ת דְּלָא ס"ת הִיא מִשּׁוּם דְּבָעֵי' סֵפֶר אֲבָל סְפָרִים דְּהָתָם אע"ג דְּמַיְירֵי בַּתּוֹרָ' נָמֵי מ"מ לָא מַיְירֵי לְשֵׁם קְדֻשַּׁת ס"ת אֶלָּא לְהִתְלַמֵּד כְּמוֹ אִינָךְ סְפָרִים וְכֵן מַעֲשֶׂה דְּתַלְמֵי הַמֶּלֶךְ וְכֵן תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת כּוֹתְבִין פָּרָשַׁת תְּפִילִּין לְבַדָּן שֶׁלֹּא כִּקְדֻשַּׁת ס"ת וּבְהָא שָׁקְלוּ וְטָרוּ אָמוֹרָאֵי וּבִלְתִּי סָפֵק אֲפִילּוּ לָמָ"ד נִכְתָּבִים בְּכָל לָשׁוֹן אֵין בָּהֶן קְדֻשַּׁת ס"ת וא"כ קָמַבָּעְיָא לֵיהּ דְּלָמָ"ד נִכְתָּבִים בְּכָל לָשׁוֹן א"כ סְפָרִים לָא הָוֵי כִּקְדֻשַּׁת ס"ת וא"כ ה"ה בְּסַם וּבְסִקְרָא א"ד כֵּיוָן דִּכְתִיבִי בִּלְשׁוֹן קֹדֶשׁ הָוֵי כִּקְדֻשַּׁת ס"ת וְאֵין נִכְתָּבִים בְּסַם

וא"כ כֵּינָן דְּתָנֵי רַב הַמְנוּנָ' דְּהָא בְּהָא תלי' דְּלָמָ"ד בְּכָל לָשׁוֹן ה"ה בְּסֵם א"כ פְּלִיגִי רַבָּנָן אר' יוּדָא גַּם בְּסֵפֶר וּדְיוֹ דְּהָא בְּהָא תלי': ומ"ש דְּרַב אַשִׁי שָׁבֵיק שִׁינּוּיָא קָמָא אע"ג דְּמְסַיֵּיעַ לָהּ בָּרַיְיתָא דְּהָכָא כו': נלע"ד די"ל דְּנָאֲדָא רַב אַשִׁי מַאוֹקֶמְתָּא מְשׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ הָא דְּקָתָנֵי שָׁם דְּתַרְגּוּם שֶׁכָּתְבוּ מִקְרָא פָּסוּל ג"כ וְאִי שְׁאָר סְפָרִים כְּשֵׁרִים בְּכָל לָשׁוֹן מ"ש מְגִילָּה בִּשְׁלָמָא מִקְרָא שֶׁכָּתְבוּ תַּרְגּוּם כְּתִיב כִּכְתָבָם וְכִלְשׁוֹנָם שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ שהו' לְשׁוֹן יְהוּדִי' אֲבָל תַּרְגּוּם שֶׁכָּתְבוּ מִקְרָא עִלּוּי מְעַלְיָא לֵיהּ דְּמִקְרָ' הוּא כְּתָבָם וּלְשׁוֹנָם וְשִׁינּוּיָא קָמָא ס"ל כֵּינָן דְּהִקְפִּיד קְרָא שֶׁלֹּא לְשַׁנּוֹת מִלְּשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ ה"ה דְּאֵין מְשַׁנִּין מִן הַלָּשׁוֹן הַכָּתוּב בַּמְּגִילָּה אפי' הַתַּרְגּוּם שֶׁבּוֹ וְזֶה לֹא נִרְאָה לוֹ לְרַב אַשִׁי וְעוֹד נלע"ד דְּיֵשׁ לְתַמּוֹהַּ עַל קוּשְׁיָא זוֹ שֶׁכָּתְבוּ דְּבָרַיְיתָ' דְּכָאן מְסַיַּיע לֵיהּ לְשִׁינּוּיָא קָמָא וְלֹא יָדַעְתִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר אַלִּיבָּא דְּבָרַיְיתָ' דְּהָכָא לְאוֹקֵמֵי לְשִׁנּוּיָא קָמָא דְּהָתָם דְּהָא בָּרַיְיתָ' דְּהָכָא קָתָנֵי דְּשְׁאָר סְפָרִים כְּשֵׁרִין בְּכָל לָשׁוֹן וּמְגִילָּ' פְּסוּלָה עַד שֶׁתְּהֵא נִכְתַּב אַשּׁוּרִית וא"כ קַשְׁיָא מִמ"נ כְּמַאן אָזְלָא בָּרַיְיתָ' דְּהָכָא אִי כְּרַבָּנָן הָא רַבָּנָן שָׁרוּ כָּל לָשׁוֹן אֲפִילּוּ בְּמְגִילָּה תְּנַן הָתָם בְּמַתְנִי' אֶלָּא לְחַלֵּק בֵּין סְפָרִים לִתְפִלִּין וּמְזוּזוֹת וא"כ לִיתְנֵי מְגִילָּה גַּבֵּי תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת אֶלָּא ע"כ מְגִילָּה בְּכָלַל שְׁאָר סְפָרִים הֵיא וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' הָתָם דַּף ח' ד"ה כָּאן בַּמְּגִילָּה וְאִי כְּרַשְׁבָּ"ג אָתְיָא הָא לָרַשְׁבָּ"ג אָסוּר בְּכָל הַסְּפָרִים כָּל לָשׁוֹן כ"א יְוָנִית וְכֵינָן דע"כ צ"ל דְּבָרַיְיתָ' דְּהָכָא דְּלָא כְּרַבָּנָן דְּהָתָם דְּמַתְנִי' וְלֹא כָּרַשְׁבָּ"ג א"כ רַב אַשִׁי לֹא אוֹקֵמֵי כְּאוֹקֶמְתֵּי קָמָא דְּלָא נִרְאֶה בְּעֵינָיו לְהַרְבּוֹת מַחֲלוֹקֶת כֵּינָן דְּהוֹכָחָתוֹ דת"ק לָא ס"ל דְּמְגִילָּה נִכְתֶּבֶת אַשּׁוּרִית וְעַל הַסֵּפֶר וּבְדִיוֹ דַּוְוקָא מִדְּלָא קָתָנֵי לְמְגִילָּה גַּבֵּי תְּפִלִּין וּמְזוּזוֹת כמ"ש וּלְאוֹקֶמְתֵּי קָמָא ע"כ בָּרַיְיתָ' כָּרַשְׁבָּ"ג אָתֵי דְּכָרַבָּנָן לָא אָתֵי כמ"ש וכמ"ש הַתּוֹס' שָׁם וא"כ מֻכְרָחִין אָנוּ לוֹמַר דְּרַשְׁבָּ"ג פְּלִיג פְּלוּגְתָּ' אַחֶרֶת בַּהֲדֵי רַבָּנָן וס"ל דְּמְגִילָּה נִכְתֶּבֶת אַשּׁוּרִית דַּוְוקָא וְזֶה לָא נִיחָא לֵיהּ לר"א וּמִבְּרַיְיתָ' דְּהָכָא לֵית לֵיהּ סַיְיעְתָּ' דע"כ תַּנָּא דְּהָכָא דְּלָא כְּרַבָּנָן וּדְלָא כָּרַשְׁבָּ"ג אָתֵי כמ"ש וע"כ תַּנָּא אַחֲרַיָנָא הוּא וְהָתָם כֵּינָן דְּפָרִיךְ בָּרַיְיתָ' אַמַּתְנִי' בָּעֵי דְּלוֹקְמָא בָּרַיְיתָ' כא' מִתְּנָאֵי דְּמַתְנִי' אוֹ כָּרַשְׁבָּ"ג אוֹ כְּרַבָּנָן וְלָכֵן אוֹקְמָא כָּרַשְׁבָּ"ג אַלִּיבָּא דר"י וְעוֹד נלע"ד דְּנָאֲדָא ר"א מִשִּׁינּוּיָא קָמָא דְּקַשְׁיָא לֵיהּ כֵּינָן דְּרַבָּנָן ע"כ ס"ל דְּמְגִילָּה נִכְתֶּבֶת בְּכָל לָשׁוֹן כמ"ש וא"כ מַאי דְּקָאָמַר ת"ק דְּמַתְנִי' סְפָרִים גַּם מְגִילָּה בִּכְלָל וא"כ גַּם סְפָרִים דְּרַשְׁבָּ"ג קָאֵי גַּם אַמְּגִילָּה וְקָאָמַר דְּהִתִּירוּ יְוָנִית אפי' בַּמְּגִילָּה וְכִדְקָאָמַר רַב וּשְׁמוּאֵל פ"ב דְּמְגִילָּה דְּלַעַז יוֹנִי כָּשֵׁר אַף דְּמְגִילָּה וּבָרַיְיתָ' קָתָנֵי דַּוְוקָא אַשּׁוּרִית וּלְשִׁינּוּיָא קָמָא צ"ל דְּרַשְׁבָּ"ג לֹא קָאֵי אַמְּגִילָּה כ"א אַשְׁאָר סְפָרִים וְלָא הָוֵי סְפָרִים דִּידֵיהּ כְּסְפָרִים דת"ק וְזֶה לֹא נ"ל לְרַב אַשִׁי וְדוּק: שָׁם ד"ה מֵיתִיבִי הַשְׁתָּא מַשְׁמַע דְּמִלְּשׁוֹן לְלַקֵּט קָפְרִיךְ וְתֵימָא א"כ מַאי קָבָעֵי כו' לע"ד לֹא הֻבְּנְתִּי תָּמִיהַ זוֹ וְכִי ס"ד דְּתַלְמוּדָא קָאֵי אַדְּרַב הוּנָא בַּר חֲלוּב דְּבָעָא מר"נ וְכִי ס"ד דְּרַב הוּנָא יְפָרֵשׁ דִּבְרֵי ר"נ הָא לָא ס"ד וע"כ הָיְתָה הוֹרָאָה זוֹ בְּיָדָם קַבָּלָה דְּפֵ"ה אוֹתִיּוֹת יֵשׁ בָּהּ קַדֵּוֹשֵׁת ס"ת הוֹאִיל וּפָרָשַׁת וַיְהִי בִּנְסֹעַ אֵין בָּהּ יוֹתֵר מִפֵּ"ה אוֹתִיּוֹת וְאַהָא קָמַבַּעְיָא לֵיהּ הָא דק"ל דְּבָעֵי פֵּ"ה אוֹתִיּוֹת, מְכֻוָּנָסוֹת אוֹ מְפֻזָּרוֹת וְלָאו אַדְּרַב הוּנָא בַּר חֲלוּב קָאֵי וא"כ: דר"ה בַּר חֲלוּב ס"ל כְּרַב חִסְדָּא וְלָכֵן קָאָמַר לְלַקֵּט אוֹ ס"ל כר"ה וְקָאֵי אַתֵּיבוֹת כְּמַסְקָנָא דְּלִקְמָן וְאִיבַּעְיָא לְהוּ דְּתַלְמוּדָא לָא קָאֵי אַרַב הוּנָא ב"ח כ"א אַמַּאי דק"ל בְּעָלְמָא וּפָשׁוּט הוּא לע"ד דְּיָדוּעַ דְּרַב הָיָה קַשִּׁישׁ מר"נ טוּבָא שֶׁהָיָה תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַב וּשְׁמוּאֵל בְּעָא מִינֵּיהּ כַּמָּה בְּעָיוֹת פ"ק דְּגִיטִּין וּפ"ק דְּחֻלִּין ור"נ הָיָה תַּלְמִידוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל בְּקַטְנוּתוֹ כִּדְאַשְׁכְּחַן פ"ק דב"מ וְאֵיךְ: יְפָרֵשׁ ר"ה דַּעְתּוֹ שֶׁל ר"נ אֶלָּא

ע"כ קַבָּלָה הָיְתָה בְּיָדָם דִּין דְּפֵ"ה אוֹתִיּוֹת דע"כ גַּם בְּאַבַּעְיָא דר"ה בַּר חֲלוּב צ"ל הָכִי דְּקָאָמַר ס"ת שֶׁאֵין בּוֹ לְלַקֵּט פֵּ"ה אוֹתִיּוֹת כו' וּמָאן דְּכַר שְׁמֵיהּ דְּפֵ"ה אוֹתִיּוֹת אֶלָּא ע"כ פָּשׁוּט הוּא בְּעֵינַי: דַּף קִיוּ ד"ה פֻּרְעָנוּת רֵאשׁוֹנָה כו' פֵּ"ה שֶׁמָּא הִתְחִילוּ לֶאֱכֹל בָּשָׂר ואור"י דְּאֵין צ"ל כֵּן כו' נלע"ד דְּקַשְׁיָא לֵיהּ לְרַשֵּׁ"י ז"ל דְּאִי כְּפֵירוּשׁ ר"י ז"ל אֵין צוֹרֶךְ לְהָא דְּרַבִּי חָמָא ב"ח שֶׁהֲרֵי הַחֵטְא מְבוֹאָר בַּכָּתוּב שֶׁנָּסְעוּ דֶּרֶךְ ג' יָמִים מַהַר ה' וְלָמָּה ר' חַמָּא ב"ח מְפָרֵשׁ שֶׁפָּרוּ מֵאַחֲרֵי ה' דְּמַשְׁמַע שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ דְּמַהַר ה' הוּא כְּמוֹ מֵאַחֲרֵי ה' וַהֲלֹא מִפְּשׁוּטָא דִּקְרָא נָמֵי יָלְפִינַן הַחֵטְא ע"כ פֵּירֵשׁ דְּהַחֵטְא אַחַר הוּא וְאֶפְשָׁר דְּתַלְמוּדָ' דִּילָן ס"ל דְּבָזֶה לֹא חָטְאוּ.

דְּהָא כְּתִיב ע"פ ה' יִסְעוּ וְהַנְּסִיעָה לֹא הָיְתָה בִּרְשׁוּתָם וכמ"ש רַשֵּׁ"י בְּפֵירוּשׁ הַחֹמֶשׁ שֶׁהָיָה הב"ה חָפֵץ לְהַכְנִיסָ' לא"י מִיָּד וְהַמִּדְרָשׁ ס"ל דְּמִכָּל מָקוֹם הָיוּ הֵם שְׁמֵחִים בַּנְּסִיעָה זוֹ שֶׁנִּתְרַחֲקוּ מֵהַר ה' כ"כ וְנָפְקָא לֵיהּ מִדִּכְתִיב וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' שֶׁהוּא מְיֻוָּתָר שֶׁהֲרֵי כְּבָר נֶאֱמַר וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִינַי וְעוֹד לָמָּה קוֹרֵא לְמַעְלָה מִמִּדְבַּר סִינַי וְהָכָא מֵהַר ה' אֶלָּא לְהַזְכִּיר חֶטְאָם בָּא שֶׁבָּרְחוּ מֵהַר ה' שֶׁלָּמְדוּ בּוֹ תּוֹרָה הַרְבֵּה אֲבָל תַּלְמוּדֵינוּ לָא ס"ל כֵּן אֶלָּא כר"ש מֵהַר ה' מֵאַחֲרֵי ה' כמ"ש וק"ל: דַּף קיז ד"ה הָתָם נַעֲשָׂה בָּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר פֵּ"ה שֶׁהַבָּשָׂר אָסוּר לְטַלְטֵל וְאֵינוֹ נִרְאֶה דא"כ הֵיכִי קָאָמַר לֹא נְטַלְטֵל עוֹר אַגַּב בָּשָׂר כֵּינָן דְּבָשָׂר אָסוּר לְטַלְטֵל כו' בֶּאֱמֶת צע"ג כֵּוָלָּהּ סוּגְיָא אַלִּיבָּא דפי' ז"ל דַּאֲפִילּוּ אִם הָיֵינוּ דּוֹחִין קַוּשְׁיַת התו' דְּרַב אַשִׁי הָיָה סוֹבֵר דְּבָשָׂר שָׁרֵי בְּטִלְטוּל וְהַמַּקְשֶׁן הִקְשָׁה דלריב"ק כֵּינָן דְּלֵית לֵיהּ כְּבוֹד שָׁמַיִם בְּנֶאֱכָל לְהֶדְיוֹט גַּם הַבָּשָׂר אָסוּר מ"מ קָשֶׁה הֲרֵי בְּכָל הַסֻּוגְיָא שֶׁאַחַר קַוּשְׁיָא זוֹ נָמֵי אָמְרִינַן לֹא נְטַלְטֵל עוֹר אַגַּב בָּשָׂר וּמַאי אִוְלְמֵיהּ דְּבָשָׂר מֵעוֹר כֵּינָן שהו' עַצְמוֹ אָסוּר וְהֵיכִי מְדַמֵּי לֵיהּ לְתִיק הַסֵּפֶר אֲפִילּוּ אִם הָיָה מֻוָּתָר לְהָבִיא תִּיק עִם מָעוֹת לְהַצִּיל בּוֹ ס"ת מ"מ לָא דָּמֵי דְּהָתָם עוֹשֶׂה מְשׁוּם כְּבוֹד שָׁמַיִם לְהַצִּיל סֵפֶר תּוֹרָה וְהָכָא אֵין כָּאן כְּבוֹד שָׁמַיִם לריב"ק כ"כ וְעוֹד קשי' לִי לְמַאי דְּמַסִּיק מַר בַּר ר"א דְּקָאֵי אַהֶפְשֵׁט וְכִי הֵיכִי דְּמַצִּילִין מָעוֹת אַגַּב הַסֵּפֶר ה"נ אַגַּב צָרְכֵי גָּבוֹהַּ, יְפִשׁוּט וַהֲלֹא לר"י אֵין כָּאן צָרְכֵי גָּבוֹהַּ וְאַחַר כָּךְ רָאִיתִי בְּדִבְרֵי מָהַרְשָׁ"א סָגָ"ל ז"ל שֶׁהִרְגִּישׁ בְּכָל קַוּשְׁיוֹת אֵלּוּ וְעַל קַוּשְׁיָא הָאַחֲרוֹנָה תֵּירֵץ דְּרַבָּנָן אַהֲדְרוּ לֵיהּ לר"י אַמַּאי לָא מוֹקֵי לֵיהּ בְּהָכִי עכ"ל וְתֵימָא גְּדוֹלָה פֵּירוּשׁ כֵּינָן דר"י לָא ס"ל דְּהָוֵי צָרְכֵי גָּבוֹהַּ כְּלָל אֵיךְ יוֹקִים קְרָא בְּהָכִי כֵּינָן דְּאֵין כָּאן לְמַעֲנֵהוּ תֵּדַע דא"כ לָמָּה הָדַר מְשַׁנֵּינַן דְּרַב אַשִׁי לְפֵירוּשׁ רַשֵּׁ"י דְּפֵירֵשׁ ד"ה הָכָא הַאי עוֹר כו' וְרַבִּי יוֹחָנָן לֵית לֵיהּ כְּבוֹד שָׁמַיִם כו' וּמַאי קוּשְׁיָא דִּלְמָא רַבָּנָן מַקְשׁוּ אַמַּאי לֵית לָךְ לְאוֹקְמָא קְרָא דִּלְמַעֲנֵיהוּ בְּהָכִי אֶלָּא ע"כ לָא ס"ל צָרְכֵי גָּבוֹהַּ בְּנֶאֱכָל לְהֶדְיוֹט: ע"כ נלע"ד דִּלְשִׁיטַת רַשֵּׁ"י ס"ל לְתַלְמוּדָא דְּגַם ר"י בְּנוֹ שֶׁל ריב"ב מוֹדֶה דְּיֵשׁ כָּאן כְּבוֹד שָׁמַיִם כֵּינָן דְּפָסַח נִשְׁחָטלְצוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ וְנִקְרְבוּ הָאֻמּוּרִין מִמֶּנּוּ אֵין כְּבוֹדוֹ ית' שֶׁיִּהְיֶה הַבָּשָׂר מֻוָּטָל בְּבִזָּיוֹן אֶלָּא בְּהָא פְּלִיג וס"ל כֵּינָן דְּצָרְכֵי הֶדְיוֹט נַעֲשִׂים אַגַּב צָרְכֵי גָּבוֹהַּ אָסוּר כֵּינָן דְּיֵשׁ הֲנָאָה לַהֶדְיוֹט מִזֶּה וְהִקְשׁוּ לוֹ חֲבֵירָיו מִתִּיק הַסֵּפֶר דְּמַצִּילִין עִם הַסֵּפֶר צָרְכֵי הֶדְיוֹט אַגַּב צָרְכֵי גָּבוֹהַּ ה"ה טְלְטוּל הָעוֹר אַגַּב הַבָּשָׂר כֵּינָן דְּמוּתָּרִית דְּיֵשׁ כָּאן כְּבוֹד שָׁמַיִם א"כ אַגַּב כְּבוֹד שָׁמַיִם יְהַנֶּה גַּם הֶדְיוֹט כְּמוֹ הָתָם וע"ז פָּרִיךְ דְּלָא דָּמֵי דְּהָתָם הָוֵי בָּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר הֵיתֵר דְּהַסֵּפֶר שָׁרֵי בְּטִלְטוּל אפי' בְּלֹא דְּלִיקָה אֲבָל הַבָּשָׂר אָסוּר בְּטִלְטוּל פֵּירוּשׁ אִי לָא הָוֵי כְּבוֹד שָׁמַיִם דְּוַדַּאי הַשְׁתָּא דְּאִיכָּא כְּבוֹד שָׁמַיִם מְטַלְטְלִין הַבָּשָׂר אע"ג דְּלְצוֹרֶךְ הֶדְיוֹט הוּא מ"מ כֵּינָן דְּאִיכָּ' גַּם כְּבוֹד שָׁמַיִם שָׁרֵי כְּמוֹ תִּיק הַסֵּפֶר זֶהוּ לְעִנְיַן בָּשָׂר עַצְמוֹ אֲבָל לְעִנְיַן עוֹר אֵין

רְאָיָה מִתִּיק הַסְּפָר כֵּינָן דְּהַבָּשָׂר מִצַּד עַצְמוֹ אִלְמָלֹא אֵין כָּאן כְּבוֹד שָׁמַיִם הָיָה הַבָּשָׂר עַצְמוֹ אָסוּר בְּטַלְטוּל אֶלָּא דְּהַבָּשָׂר עַצְמוֹ נִיתָּר אַגַּב כְּבוֹד שָׁמַיִם וא"כ מנ"ל לְהַתִּיר כֻּלֵּי הַאי גַּם הָעוֹר שֶׁהוּא בָּסִיס לַבָּשָׂר הָאָסוּר מִצַּד עַצְמוֹ אֶלָּא דְּנִיתָּר אַגַּב וְהָוֵי הָעוֹר אַגַּב דְּאַגַּב ומנ"ל הָא דְּמִשּׁוּם אֵין רְאָיָה וְזֶהוּ כַּוָּנַת רַשׁ"י שָׁכָתַב ד"ה מִי דָּמֵי דְּסֵפֶר מֻוָּתָּר לְטַלְטְלוֹ אפי' בְּלֹא דְּלִיקָה וּמָה לוֹ לְרַשׁ"י בְּכָךְ וַהֲלֹא הַקּוֹשְׁיָא הִיא כְּפְשָׁטָהּ דְּסֵפֶר הוּא דָּבָר הַמֻּתָּר בְּדָלִיקָה וּבָשָׂר אָסוּר גַּם עַתָּה אֶלָּא ע"כ ס"ל לְרַשׁ"י דְּגַם בָּשָׂר הַשְׁתָּא דְּאִיכָּא כְּבוֹד שָׁמַיִם מֻוָּתָּר אַגַּב אֶלָּא דְּמִצַּד עַצְמוֹ הוּא אָסוּר אִלְמָלֹא לֹא הָוֵי כְּבוֹד שָׁמַיִם ומ"ש רַשׁ"י דר"י לֵית לֵיהּ כְּבוֹד שָׁמַיִם בְּנֶאֱכָל לְהֶדְיוֹט כַּוָּנָתוֹ דְּלֵית לֵיהּ כְּבוֹד שָׁמַיִם מֵחֲמַת הָאֲכִילָה שֶׁאוֹכֵל מִשֻּׁלְחַן גָּבוֹהַּ וְאֵין זֶה כְּבוֹדוֹ לִהְיוֹת פְּרַס אוֹכְלֵי שֻׁלְחָנוֹ מְגוּאָל כדס"ל לְרַבָּנָן כמ"ש רַשׁ"י לְעֵיל ד"ה שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ ור"י וָלָא ס"ל כֵּן דמ"מ כֵּינָן שֶׁהֶדְיוֹט אוֹכֵל אוֹתוֹ לֵיכָּא כְּבוֹד שָׁמַיִם אֲבָל מ"מ ס"ל כְּבוֹד שָׁמַיִם שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ דמ"מ כֵּינָן שֶׁנִּשְׁחַט לְשֵׁם קָדָשִׁים וְהָאֵימוּרִין נִקְרָבִין בַּמִּזְבֵּחַ אֵין זֶה כְּבוֹדוֹ שֶׁיִּהוּ מֻוָּטָלִין בְּבֵינָיִוֹן אוֹ שֶׁיַּסְרִיחוּ וע"כ כָּתַב רַשׁ"י דְּאִלְמָלֹא כְּבוֹד שָׁמַיִם שֶׁכָּתַבְתִּי הָיָה הַבָּשָׂר אָסוּר בְּטַלְטוּל אע"ג דְּאוֹכֵל מִשֻּׁלְחַן גָּבוֹהַּ אֵין הָאֲכִילָה מִכְּבוֹד שָׁמַיִם כֵּינָן שֶׁהוּא הֶדְיוֹט וא"כ בְּלֹא כְּבוֹד שָׁמַיִם בַּנּוֹגֵעַ בִּכְבוֹדוֹ לָא הָוֵי שָׁרֵי לְטַלְטֵל הַבָּשָׂר לְצוֹרֶךְ הָאֲכִילָה אֶלָּא מִצַּד שֶׁאֵין זֶה כְּבוֹדוֹ שֶׁיַּסְרִיחַ מַה שֶּׁהָיָה לוֹ רֵיחַ נִיחוֹחַ מִמֶּנּוּ שָׁרֵי אע"ג שֶׁהַהֶדְיוֹט יֵהָנֶה מִמֶּנּוּ וּבָזֶה אָתְיָא כּוֹלָּא סֵוּגְיָא שַׁפִּיר.

וְדוּק: שָׁם ד"ה אַדְּהָכִי וְהָכִי לִישְׁדִּינְהוּ מַשְׁמַע דְּאִי לָא כו' דִּבְרֵיהֶם אֵלּוּ הֵם סְתִירָה לפי' רַשׁ"י ז"ל שפי' לְעֵיל בְּהֶדְיָא ד"ה בְּתַרְתֵּי פְּלִיגִי דְּאָסַר ר"י לְטַלְטֵל הַפֶּסַח אַחַר שֶׁהוֹצִיא אֵימוּרִין כו' מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי שֶׁלֹּא הֻזְפְּשַׁט כָּל הָעוֹר אֶלָּא עַד הֶחָזֶה וְאַחַ"כ ג"כ ד"ה לֹא נְטַלְטֵל עַד עוֹר הַמְחֻוָּבָר בּוֹ מַשְׁמַע שֶׁהוּא מְחֻוָּבָר בּוֹ עֲדַיִן וע"כ נִיתַּן לְהַצִּילוֹ ונלע"ד דְּרַשׁ"י ס"ל אפי' אִי לָא מָצֵי שָׁדֵי לְמָעוֹת אָסוּר לְהָבִיא מֵעַלְמָא דְּלָא דָּמֵי לַמַּצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר ואע"פ שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכוֹ מָעוֹת דְּהָתָם נַעֲשָׂה בָּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר וּלְדָבָר הַמֻּתָּר משא"כ הָכָא הוּא בָּסִיס לְדָבָר הָאָסוּר לְבַד וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' בְּדִבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה וְהָא דְּלָא קָאָמַר תַּלְמוּדָא חִלּוּק זֶה הַיְינוּ כְּמוֹ שֶׁתִּרְצוּ התו' דְּכֵינָן שֶׁהָיָה סוֹבֵר הִתְרַצֵּן דְּאֶפְשָׁר לְנַעֵר הַמָּעוֹת מִן הַתִּיק וְאַפֵּ"ה אֵין צָרִיךְ לְנַעֵר א"כ ה"ה דְּשָׁרֵי לְהָבִיא תִּיק שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מָעוֹת גְּרִידָא וְלָכֵן הַוְצְרַךְ הַמַּקְשָׁן לוֹמַר דְּלָא אֶפְשָׁר לְנַעֵר דְּאַדְּהָכִי וְהָכִי נָפְלָה דְּלִיקָה וְכֵינָן דא"א לְנַעֵר א"כ אֵין רְאָיָה מִתִּיק הַסֵּפֶר דְּהוּא בָּסִיס גַּם לְדָבָר הַמֻּתָּר וה"ה דְּהָוֵי מָצֵי לְמִפְרְךְ דַּאֲפִילּוּ אִי אֶפְשָׁר גַּם הָתָם לְמִשְׁדִּינְהוּ מ"מ אֵין רְאָיָה מִכָּאן כמ"ש מ"מ נִיחָא לֵיהּ לְמִפְרְךְ בְּקוֹצֶר דְּהָתָם לְעוֹלָם אֶפְשָׁר לְמִישְׁדִּינְהוּ דְּכֵינָן דְּמֻוָּכְרָח הַמַּקְשָׁן לְהַזְכִּיר סבר' זוֹ דְּהָכָא א"א כמ"ש א"כ אִיְּדְחִי מִמֵּילָא דְּהָתָם לְעוֹלָם אֶפְשָׁר דִּבְתוֹךְ דֶּרֶךְ בִּיאָתוֹ יְנַעֵר אֲבָל לְעוֹלָם אֲפִילּוּ אִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְנַעֵר אֵין לְדַמּוֹת לְתִיק הַסֵּפֶר ולע"ד כמ"ש הִיא קוּשְׁיָא עַל פי' הַתּוֹסָפוֹת דס"ל דא"א לְמִשְׁדֵּי הַמָּעוֹת שָׁרֵי לְהָבִיא תִּיק עִם הַמָּעוֹת וְהִיא גּוּפָהּ מנ"ל לְתַלְמוּדָא דְּמֵהֵיכָא דְּאִית בֵּהּ לָא שָׁדֵינַן הָתָם נַעֲשָׂה בָּסִיס לְדָבָר הַמֻּתָּר ג"כ כמ"ש כֵּינָן דְּמַסִּיק דְּגַבֵּי תִּיק הַסֵּפֶר א"א לְנַעֵר א"כ אֵין לְתָרֵץ כְּתֵירוּץ התו': שָׁם ד"ה דְּשָׁקִיל לֵיהּ בְּבַרְזָא פֵּ"ה דְּאִיכָּא שְׁבוּת בכה"ג וק' דְּהָוֵי לֵיהּ לְמִיתְנֵי בִּפְסָחִים פ' אֵלּוּ דְּבָרִים בַּהֲדֵי הָנֵי שְׁבוּת דְּקָתָנֵי הָתָם כו' כְּבָר נִתְעוֹרֵר הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל סְגָ"ל דְּקוֹשְׁיַת התו' זוֹ הִיא מְתוֹרֶצֶת בָּמָּה שֶׁכָּתַב ר"י ז"ל בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּבִכְלוּגְתָּ' לָא מַיְירֵי וְעוֹד נלע"ד לְתָרֵץ דבפ' אֵלּוּ דְּבָרִים מַיְירֵי הָנֵי שְׁבוּת דְּפְלִיגִי בָּהּ ר"א ור' יְהוֹשֻׁעַ ור"ע אִי דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת אוֹ לָאו וּבִשְׁבוּ'

דְּהָכָא אִיכָּא לְמֵימַר דְּמוֹדָה ר"א דְּאֵין דּוֹחִין כר' יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל ר"י ב"ב דְּכֵינָן דְּאֵין כָּאן צָרְכֵי גָּבוֹהַּ בְּנֶאֱכָל לְהֶדְיוֹט לר"י אִיכָּא לְמֵימַר דְּגַם ר"א מוֹדֶה לֵיהּ וְלָא דָּמֵי לְהָנֵי שְׁבוּת דְּהָתָם דְּכוּלְּהוּ צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ נִינְהוּ דְּהַיְינוּ הַרְכָּבָתוֹ וַהֲבָאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם וַחֲתִיכַת יַבַּלְתּוֹ וְהַזָּאָה דא"א לִשְׁחוֹט הַפֶּסַח בְּלֹא חַד מִינַּיְיהוּ וְהֵם צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ אֲבָל הָכָא פְּשִׁיטָא שֶׁכְּבָר נִשְׁחַט הַפֶּסַח וְהוֹצִיאוּ הָאֵימוּרִין אִיתְעֲבִיד לֵיהּ צוֹרֶךְ גָּבוֹהַּ אוֹ אִיפְּכָא דַּאֲפִי' ר"י ור"ע דס"ל הָתָם דְּאֵינוֹ דּוֹחֶה הָכָא מוֹדוּ דְּלָא מִיבַּעְיָא הַרְכָּבָתוֹ וַהֲבָאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם וַחֲתִיכַת יַבַּלְתּוֹ דְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מע"ש כִּדְאִיתָא הָתָם כְּלָל אר"ע כו' פְּשִׁיטָא דְּלָא דָּמֵי לְהֶפְשֵׁט דא"א לַעֲשׂוֹתָהּ מע"ש אֶלָּא אפי' הַזָּאָה דא"א לַעֲשׂוֹתָהּ מע"ש נָמֵי לָא דָּמְיָא דְּאִיכָּא מְשׁוּם כְּבוֹד שָׁמַיִם דִּכְתִיב כָּל פָּעַל ה' לְמַעֲנֵהוּ כֵּיוָן דְּנִשְׁחַט כְּבָר הִתִּירוּ משא"כ הַזָּאָה הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בְּמָקוֹם כָּרֵת בְּשַׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה שֶׁלֹּא לִשְׁחוֹט פֶּסַח אֲבָל הָכָא אִי לָא שָׁרֵי לְהַפְשִׁיט אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ קָדָשִׁים וא"ת לֹא יִשְׁחֲטוּ א"כ יִבְטַל מִצְוַת פֶּסַח בְּשַׁבָּת לְגַמְרֵי וְעוֹד דְּהַזָּאָה דְּטָמֵא מֵת שָׁאנֵי דְּאֶפְשָׁר בְּפֶסַח שֵׁנִי אֲבָל הָכָא אִי לָא יִשְׁחֲטוּ יִבְטַל מִצְוַת פֶּסַח לְגַמְרֵי: דַּף קיח ע"ב ד"ה אֵלּוּ הָיוּ אוֹמְרִי' עֲלֵה לֹא יָדַע ר"י מָה אִיסּוּר יֵשׁ בָּזֶה הָעוֹלֶה לַדּוּכָן כו'.

וּפְלִיאָה גְּדוֹלָה בְּעֵינַי עַל הַדְּבָרִים אֵלּוּ אֲשֶׁר נֶאֶמְרוּ בְּשֵׁם רַבֵּינוּ הַגָּדוֹל ר"י זַ"ל אֲשֶׁר נְהִירִין לֵיהּ שְׁבִילֵי תַּלְמוּדָא כִּשְׁבִילֵי דְּמָתָא וַהֲלֹא תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא פ"ב דִּכְתֻבּוֹת דַּף כ"ד דְּנָשְׂאוּת כַּפַּיִם לְזָר אִיסּוּר עֲשֵׂה הוּא ופירש"י זַ"ל מְשׁוּם דִּכְתִיב כֹּה תְּבָרְכוּ אֹתָם וְלֹא זָרִים וְלָאו הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה עֲשֵׂה וְדוֹק: דַּף קכא ד"ה ה"ג ר"י אוֹמֵר מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה אֵין צָרִיךְ לִטְבּוֹל עַד וְהָא דפי' בקו' דר' יוֹסֵי כְּרַב דְּאָמַר תְּפִילַּת נְעִילָה בַּלַּיְלָה לָא דַּק דְּבִשְׁלָהֵי יוֹמָא כו' ולענ"ד דְּדַק שַׁפִּיר וס"ל לְרַשְׁ"י זַ"ל דְּלְמַאי דְּמַסִּיק הָתָם דְּהַהִיא ר' יוֹסֵי ב"ר יוֹדָא הִיא וְכִדְמַסִּיק הָכָא תּוּ לָא צָרִיכְנַן לְהַאי שְׁנִוּיָא דְּמַיְירֵי בְּדָצָלֵי דְּשַׁנְוִינְיָא דְּחִיקָא הוּא דְּהָא מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה פֵּירוּשׁוֹ אִם רָאָה קֶרִי אַחַר מִנְחָה וא"כ תִּקְשֵׁי ממ"נ אֵימַת צָלֵי נְעִילָה אוֹ אַחַר מִנְחָה א"כ אַמַּאי קָאָמַר ר' יוֹסֵי דְּמִן הַמִּנְחָה אֵין צָרִיךְ לִטְבּוֹל הל"ל מִן הַנְּעִיל' וְאֵילָךְ דְּהָא אַחַר מנח' ע"כ צָרִיךְ לִטְבּוֹל מְשׁוּם נְעִילָה אִי לָא צָלֵי וּנְעִילָה הִיא אַחֲרוֹנָה וְכֵיוָן דְּנְעִילָה הִיא הַגּוֹרֶמֶת דא"צ לִטְבּוֹל עוֹד אֵיךְ תָּלָה הַדָּבָר בְּמִנְחָה וְאִי מַיְירֵי דְּצָלֵי קוֹדֶם מִנְחָה גַּם זֶה דּוֹחֵק דְּאֵיךְ הִתְפַּלֵּל נְעִילָה קוֹדֶם מִנְחָה וְעוֹד מַה לוֹ לר"י לְהַפֵּךְ הַסֵּדֶר ה"ל לְמִתְנֵי שֶׁמְּעַתְּתֵיהּ כְּסִדֶּר שֶׁאִם הִתְפַּלֵּל מִנְחָה וְאַחַ"כ נְעִילָה אֲזַי מִנְּעִילָה וְאֵילָךְ לֹא צָרִיךְ וא"כ שְׁנִוּיָא דְּחִיקָא הוּא אֶלָּא שֶׁבַּתְּחִילָה הָוָה מֻכְרָח לְתָרֵץ כָּךְ כִּי הֵיכִי דְּלָא תִּקְשֵׁי דר' יוֹסֵי אדר' יוֹסֵי אֲבָל לְמַאי דְּמַסִּיק דְּהַאי בָּרַיְיתָ' דְּקָאָמַר ר' יוֹסֵי מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה א"צ לִטְבּוֹל ע"כ ר' יוֹסֵי בר' יוּדָא הִיא לָא צָרְכִינַן לְהַהִיא שְׁנִוּיָא דְּחִיקָא אֶלָּא מַיְירֵי הַכֹּל בְּדָלָא צָלֵי: וְעוֹד דְּלְהַאי שְׁנִוּיָ' קַמָּא צ"ל דִּפְלִיגִי בְּתָרְתֵּי דְּכֵיוָן דְּבָרַיְיתָ' קַמָּיְיתָא מַיְירֵי בְּדָלָא צָלֵי א"כ ע"כ ס"ל לת"ק דְּבָרַיְיתָ' קַמָּיְיתָא דְּתִפְלַּת נְעִילָה פּוֹטֶרֶת שֶׁל עַרְבִית מִדְּאֵינוֹ טוֹבֵל כ"א עַד הַמִּנְחָה ור' יוֹסֵי ע"כ ס"ל דְּאֵינָהּ פּוֹטֶרֶת כֵּיוָן דְּהַבָּרַיְיתָא בָּתְרָיְיתָא מוּכָח דס"ל לר' יוֹסֵי לְהַאי אוֹקְמְתֵּי דְּטְבִילָה בִּזְמַנָּהּ לָאו מִצְוָה דְּהָא הֵיכָא דְּצָלֵי אֵינוֹ טוֹבֵל כ"א עַד הַמִּנְחָה א"כ טְבִילָה בִּזְמַנָּהּ לָאו מִצְוָה א"כ מַאי דס"ל בְּבָרַיְיתָא קַמָּיְיתָא דְּטוֹבֵל כָּל הַיּוֹם הַיְינוּ מִטַּעַם נְעִילָה וא"כ ס"ל דְּאֵינָהּ פּוֹטֶרֶת א"כ פְּלִיג ר' יוֹסֵי בְּתָרְתֵּי בָּרַיְיתוֹת בְּכָל חֲדָא פְּלוּגְתָּא אַחֲרִיתָ' כְּדְאִיתָא הַכֹּל שָׁם בַּתַּלְמוּד וְכִדְפִי' רַשְׁ"י אֲבָל לְמַאי דְּמוּקְיָבָּתְרָיְיתָא כר' יוֹסֵי ב"י מַיְירֵי הַכֹּל בְּדָלָא צָלֵי ודכ"ע כְּרַב דְּאָמַר פּוֹטֶרֶת וּפְלִיגִי הַכֹּל בְּטְבִילָה בִּזְמַנָּהּ דת"ק דְּבָרַיְיתָא קַמָּיְיתָא ס"ל דְּטְבִילָ' בִּזְמַנָּהּ לָאו מִצְוָה וּנְעִילָה פּוֹטֶרֶת כו'

לְפִיכָךְ אֵינוֹ טוֹבֵל כ"א עַד הַמִּנְחָה וְהוּא ר' יוֹסֵי ב"י דְּבָרַיְתָ' בָּתְרַיְתָא ור' יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא דְּבָרַיְתָא קַמַּיְתָא ס"ל ג"כ כְּרַב דְּפוֹטֶרֶת מ"מ טוֹבֵל כָּל הַיּוֹם מִשּׁוּם טְבִילָה בִּזְמַנָּהּ כִּדְמוֹכַח מִבָּרַיְתָא דְּגָמַר דס"ל דְּטְבִילָה בִּזְמַנָּהּ מִצְוָה וְהוּא ת"ק דְּבָרַיְתָא בָּתְרַיְתָ' וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' הָכָא בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ א"כ מ"ל דת"ק דְּבָרַיְתָא ס"ל כְּרַב דְּלְמָא מַיְירֵי בִּדְצָלִי וּבְטְבִילָה בִּזְמַנָּהּ פְּלִיגִי כְּבָר יָשַׁבְתִּי דְּהוּא שִׁינּוּיָא דְּחִיקָא אֶלָּא דְּבַתְחִלָּה הָיָה מֻכְרָח לוֹמַר כָּךְ אֲבָל עַתָּה דְּמוּכָח דְּבָרַיְתָ' בָּתְרַיְתָ' ר"י ב"י הִיא לָא צָרְכִינַן תּוּ לְהַאי שִׁינּוּיָא וְהָא דְּלָא קָאָמַר הָתָם אֶלָּא הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּלָא הָדַר בֵּיהּ מִכּוּלֵי שִׁינּוּיָא דְּגַם לְהַאי שִׁינּוּיָא דר' יוֹסֵי ב"י הִיא מ"מ נִשְׁאַר הָאֱמֶת מַאי דְּאָמַר בְּשִׁינּוּיָא קַמָּא דְּפְלִיגִי בִּטְבִילָה בִּזְמַנָּהּ וְעִיקַּר הַפִּירְכָא דְּהָתָם הָיְתָה הַטְּבִילָה בִּזְמַנָּהּ וְאִי הָוֵי קָאָמַר אֶלָּא הָוֵי מַשְׁמַע דַּהֲדַר בֵּיהּ מֵהָא וְזֶה אֵינוֹ דְּגַם לְמַסְקָנָ' פְּלִיגִי בְּהָכִי כמ"ש וא"כ ס"ל לְרַשִׁ"י כֵּינָן דְּלְמַסְקָנָא דְּהָתָם לָא מַיְירֵי בִּדְצָלִי וְכִשְׁמַעְתִּין דְּהָכָא לֹא נִזְכַּר בָּרַיְתָא קַמַּיְתָ' דְּהָתָם דְּמֵחֲמַת זֶה אוֹקְמָא הָתָם בִּדְצָלִי מִקַּמֵּי דְּיָדַע דר' יוֹסֵי ב"י הִיא לָכֵן פִּי' רַשִׁ"י כְּפִי הָאֱמֶת.

וְדוּק: שָׁם ע"ב ד"ה בְּרָצִין אַחֲרָיו וד"ה פֵּ"ה דְּרִיבָּ"ל בְּרָצִין אַחֲרָיו כו' וק' דא"כ תִּקְשֵׁי בָּרַיְתָא לְרַבָּה בר"ה כו'. וַאֲנִי אוֹמֵר דלעד"נ דְּגַם רַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּאֶפְשָׁר לְתָרוֹצֵי בָּרַיְתָא כפי' ר"י ז"ל אֶלָּא דְּנָאֲדָא רַשִׁ"י מִפֵּירוּשׁוֹ מִטַּעַם שֶׁאֶכְתּוֹב בע"ה וא"כ לְרַבָּה בר"ה בָּרַיְתָא לָא קַשְׁיָא דְּבָרַיְתָא אָתְיָא כר"י וּבְרָצִין אַחֲרָיו דְּמוֹדֶה ר"י בְּהָנָךְ ה' דְּמֵוָתָר אֲבָל בְּאִינָךְ אפי' רָצִין אָסוּר לר"י אֲבָל לר"ש אפי' בְּאֵין רָצִין מֵוָתָר הַכֹּל וכ"ת מ"ל לְרַבָּה בר"ה דְּבָרַיְתָ' דְּתָנֵי תַּנָּא אָתְיָא כר"ש דְּלְמָא בָּרַיְתָא דְּתַנָּא אָתְיָא כר"י זֶה אֵינוֹ דלר"י הָוֵי חַיָּיב מַמָּשׁ בְּאֵין רָצִין וַאֲפִי' מַיְירֵי בָּרַיְתָ' בְּרָצִין מ"מ לר"י הָוֵי אָסוּר וּבָרַיְתָא לָא קָתָנֵי רַק דְּאֵין רוֹחֵץ חֲסִידִים נוֹחָה הֵימֶנּוּ וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאֶפְשָׁר דִּבְאִינָךְ אפי' רָצִין חַיָּיב לר"י וְכָל זֶה צ"ל אַף לְפִי' ר"י וְהָא דְּלָא פִּי' רַשִׁ"י כְּפִי' ר"י מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ הֵיכִי קָאָמַר רַב יוֹסֵף בְּרָצִין וד"ה וַהֲלֹא דַּוְוקָא כר"י אָתְיָא דלר"ש אפי' אִינָךְ נָמֵי שָׁרֵי וַאֲפִי' בְּאֵין רָצִין דְּהָא ריבָּ"ל מַיְירֵי לְפִי זֶה בְּאֵין רָצִין וְשָׁרֵי לר"ש וְגַם ריבָּ"ל מַיְירֵי בְּרָצִין מ"מ שָׁרֵי לר"ש בְּרָצִין הַכֹּל וּבָרַיְתָא קָתָנֵי ה' לְבַד וְהָא ע"כ ר"י הִיא ואע"ג דר"י נִשְׁמַר בְּלִישָׁנֵיהּ דר"ל וד"ה דַּאֲפִי' ר' יוֹדָא בְּהָנָךְ ה' מִיהָא מוֹדֶה לֹא נ"ל לְרַשִׁ"י לְפָרֵשׁ כֵּן דְּלִישָׁנָא דד"ה מַשְׁמַע דְּבָרַיְתָ' אָתְיָא כד"ה וז"א דְּלָא אָתְיָא אֶלָּא כר"י וְתֵדַע דְּהָא רַב יוֹסֵף בִּלְשׁוֹן קוּשְׁיָא קָאָמַר מַנִּי אִי לֵימָא ר"י הוּא וְלֹא קָאָמַר ד"ה דְּמַאי דְּשָׁרֵי ר"י כ"ש ר"ש וכ"ת וּמַאי דֶּוְחֻקֵיהּ דְּרַב יוֹסֵף דְּלָא תֵּירֵץ כפי' ר"י י"ל דס"ל לְרַב יוֹסֵף דְּבָרָצִין הָוֵי פְּקוּחַ נֶפֶשׁ לד"ה וְלָא פְּלִיג ר"י לֶאֱסוֹר בְּאִינָךְ אֶלָּא ע"כ ריבָּ"ל מַיְירֵי בְּרָצִין וּבְהָא מְיַיוֵשַׁב ג"כ מַה שֶּׁהִקְשׁוּ מְנָיוֹתַי דְּתִפְשׁוֹט מֵהָכָא דְּלָא שָׁרֵי ר"ש בְּאֵין רָצִין כ"א ה' די"ל דְּלְמָא בָּרַיְתָא ר"י הִיא אֲבָל לר"ש הַכֹּל מֻתָּר אפי' בְּאֵין רָצִין וּכְרַבָּה בר"ה וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"י דַּאֲנָא מְתָרַצְנָא לָהּ מַשְׁמַע לַבָּרַיְתָא עַצְמָהּ נ"ל דַּאֲנָא מְתָרַצְנָא לָהּ אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁאֲתָרֵץ עֶלָּה אֶלָּא אֶעֱשֶׂה אוֹתָהּ מְתָרַצְתָּא דְּלָא תֶּהֱוֵי מְשַׁבַּשְׁתָּא כְּדִבְרֵי ר' יִרְמְיָה: פֶּרֶק כָּל הַכֵּלִים ד"ה כָּל הַכֵּלִים הַנִּיטָּלִין גָּרְסִינַ' וְלָא גָּרְסִינַ' נִיטָּלִין כו' הִנֵּה רַשִׁ"י ז"ל נִרְאֶה מִדְּבָרָיו בְּהֶדְיָא דְּגָרַס נִיטָּלִין וְהִנֵּה רַשִׁ"י תֵּירֵץ כְּפִי הַמּוּבָן מִפְּשָׁטֵי' דְּלִישָׁנֵיהּ שֶׁכָּתַב כָּל הַכֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דְּלָתוֹת נִיטָּלִין בְּשַׁבָּת א"כ בָּזֶה א"ש דְּאֵין לְךָ כְּלִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דְּלָתוֹת דְּאֵינוֹ נִיטָּל וַאֲפִילּוּ אִם תֹּאמַר דְּגַם חַלְתָּא יֵשׁ לוֹ דֶּלֶת מ"מ מֵחַלְתָּא לעד"נ דְּלֹא ק' כְּלוּם דְּהָא גַּבֵּי חַלְתָּא פי' רַשִׁ"י הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלֶיהָ וא"כ אֵינָהּ בִּכְלַל כָּל הַכֵּלִים אֶלָּא דְּאֵין נוֹחַ לִי פי' זֶה דְּהֵיכָן

נִרְמַז בִּלְשׁוֹן הַתַּנָּא דְּכָל הַכֵּלִים מַיְירֵי מֵהָנָךְ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דְּלָתוֹת אע"ג דְּבָתַר הָכִי וְדַלְתוֹתֵיהֶן כו' מ"מ בְּרֵישָׁא דְּקָתָנֵי כָּל הַכֵּלִים מַשְׁמַע כָּל הַכֵּלִים, בְּעוֹלָם נִיטָּלִין וְסֵיפָא ה"פ דְּאוֹתָן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דְּלָתוֹת נִיטָּלִין גַּם הַדְּלָתוֹת.

לְכָךְ נלע"ד לְיַשֵּׁב פי' רָשֵׁ"י בע"א דְּרֵישָׁא אַסֵּיפָא קָאֵי וה"פ כָּל הַכֵּלִים נִיטָּלִין עִם דַּלְתוֹתֵיהֶן דְּאֵין לְךָ כְּלִי בָּעוֹלָם שֶׁהוּא חָלוּק עִם דַּלְתוֹתָיו שֶׁיְּהֵא הוּא נִיטָּל וְלֹא דַּלְתוֹתָיו אֶלָּא כֻּלָּם נִיטָּלִין עִם הַדְּלָתוֹת וא"כ אֵין כַּוָּנַת הַתַּנָּא שֶׁכָּל הַכֵּלִים נִיטָּלִין דְּוַדַּאי יֵשׁ הַרְבֵּה כֵּלִים שֶׁאֵין נִיטָּלִין אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ שֶׁכָּל הַכֵּלִים אֵין חֲלוּקִים מִדַּלְתוֹתֵיהֶן וְאַסֵּיפָא קָאֵי נִיטָּלִין וְדַלְתוֹתֵיהֶן וּמַיְירֵי בְּהָנָךְ שיש' לָהֶן דְּלָתוֹת דע"כ גַּם לפי' התו' צ"ל כֵּן דְּגָרְסִי כָּל הַכֵּלִים הַנִּיטָּלִין דַּלְתוֹתֵיהֶן עִמָּהֶן וְכִי כָּל הַכֵּלִים הַנִּיטָּלִי' יֵשׁ לָהֶם דְּלָתוֹת אֶלָּא ר"ל הָנָךְ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דְּלָתוֹת ה"נ לְשִׁטָּתִינוּ וְכֵינָן דְּעִיקַּר כַּוָּנָתוֹ דְּאֵין לְךָ כְּלִי חָלוּק מִדַּלְתוֹתָיו ע"כ אִישׁ לָהֶן דְּלָתוֹת קָאֵי וא"כ מַה שֶּׁכָּתַב רַשֵׁ"י כָּל הַכֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם דְּלָתוֹת הוּא לְיַשֵּׁב אִיךְ קָאָמַר כָּל הַכֵּלִים נִיטָּלִין עִם הַדְּלָתוֹת וְכִי כֻּלָּם יֵשׁ לָהֶם דְּלָתוֹת וּלְכָךְ פי' דְּאַהָנָךְ קָאֵי וכמ"ש דְּמוּכָח מִמַּיְלָא לֹא שָׁכַוְּנָתוֹ לְיַשֵּׁב קוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' כִּדְמַשְׁמַע מִפְּשָׁטֵי' דְּלִיְשָׁנֵיהּ דְּמִמַּיְלָא נִתְיַשֵּׁב כֵּינָן דְּרֵישָׁא אַסֵּיפָא קָאֵי וְדוּק: שָׁם ד"ה לְעוֹלָם קָסָבַר יֵשׁ בְּנָיָן בְּכֵלִים וּכְשֶׁנִּיטְּלוּ מְטַלְטְלִין קָאָמַר וְלֹא כַּפֵּ"ה דְּמִפָּרֵשׁ כו' דְּלֹא יִתָּכֵן לְפָרֵשׁ כֵּן נוֹטְלִין דְּסֵיפָא ולע"ד קָשֶׁה עוֹד לפי' אַבַּיֵּי לְמַאי הִלְכְתָא קָתָנֵי שֶׁנִּיטְּלוּ כְּלָל פְּשִׁיטָא אִי לֹא נִיטְּלוּ אֵין צוֹרֶךְ לְהַחֲזִיר ע"כ נלע"ד לְפָרֵשׁ לְשִׁיטַת אַבַּיֵּי אַלִּיבָּא דְּמַתְנִי' דְּתָנִינַן פ' בָּתְרָא דְּעֵירוּבִין דַּף ק"ב דְּתָנַן מַחֲזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַּמְּדִינָה וְהָעֶלְיוֹן כָּאן וְכָאן אָסוּר רי"א הַתַּחְתּוֹן בַּמְּדִינָה וְהָעֶלְיוֹן בַּמִּקְדָּשׁ וְאַשִּׁירָה תֵּיבָה וּמִגְדָּל קָאֵי כְּדְאִיתָא הָתָם בַּבָּרַיְיתָ' בְּהֶדְיָ' וא"כ קָאָמַר שֶׁנִּיטְּלוּ לְגַמְרֵי אוֹ הָעֶלְיוֹן הָוֵי נָמֵי נִיטְּלוּ לְגַמְרֵי כְּמוֹ שפי' רַשֵׁ"י ז"ל הָתָם דְּכֻלּוֹ נוֹפֵל אֵין מַחֲזִירִין אֲבָל אִם לֹא נִיטְּלוּ לְגַמְרֵי ואע"פ שֶׁנִּיטַּל קְצָת כְּגוֹן צִיר הַתַּחְתּוֹן מַחֲזִירִין וכו' יוּדָא אָתְיָא אע"ג דְּלָא מְפָרֵשׁ אַבַּיֵּי דְּהָא מַנִּי ר"י הִיא מַה צוֹרֶךְ לְפָרֵשׁ דְּלָא נְחִית כָּאן לִפְלוּגְתָּא דְּתַנָּאֵי כ"א לְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא דְּהָכִי ס"ל לְבָרַיְיתָא וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי פירש"י וְהַתּוֹסָ' ז"ל דְּאָתֵי כְּתַנָּא פְּלוֹנִי אע"פ שֶׁלֹּא הֻזְכַּר בַּתַּלְמוּד וְשֶׁל לוּל לֹא נוֹטְלִין פי' אפי' לֹא נִיטְּלוּ לְגַמְרֵי כֵּינָן דִּמְחֻבָּר בְּאַרְעָא אָסוּר כְּדְאִיתָא הָתָם וְשֶׁל בּוֹר וְדוּת לֹא יַחֲזִיר וע"כ אַתַּחְתּוֹן דְּאִי אַעֶלְיוֹן גַּם בְּשִׁיְּדָה תֵּיבָה וּמִגְדָּל חַיָּיב חַטָּאת לְשִׁיטַת רַשֵׁ"י שָׁם: דַּף קכ"ה ד"ה בְּשִׁבְרֵי דְּהַאי תַּנּוּר קָמִפַּלְגִי לְפִי תֵּירוּץ זֶה תֵּימָא הָא דְּנָקֵט תַּנּוּר יֵשׁ דְּבְהֶיְסֵק רִאשׁוֹן פְּלִיגִי וּפְלִיאָה בְּעֵינַי עַל קוּשְׁיָא זוֹ דְּהָא הֶיְסֵק רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי פֵּירוּשָׁן שֶׁהֶחְסִקוּ הֶיְסֵק רִאשׁוֹן בְּעִנְיָן זֶה שֶׁנִּתְּנוּ ע"פ הַבּוֹר וּנְתָנוֹ עַל פִּי הבו' וְהִסִּיק שֵׁנִי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהֶחְסִקוּ הֶיְסֵק רִאשׁוֹן כִּשְׁאָר תַּנּוּרִי' רַק הֶיְסֵק שֵׁנִי הֶחְסֵק בְּעִנְיָן זֶה וא"כ אִם הֶחְסֵק הֶיְסֵק רִאשׁוֹן בְּעִנְיָן זֶה אפי' הִסִּיקוּ אַחַ"כ אֶלֶף פְּעָמִים בִּשְׁאָר תַּנּוּרִים אֵין מוֹעִיל כְּלוּם כֵּינָן שֶׁלֹּא נִגְמַר וְנַעֲשָׂה כְּלִי א"כ הָא דְּקָתָנֵי תַּנּוּר יָשָׁן לְרִבּוּתָא נָקֵט דאע"ג דְּכְבָר הֶחְסֵק כַּמָּה פְּעָמִים וַחֲרָסָיו קָשִׁין וְחָזֵי לְמָלְאכָה כִּדְפִי' רַשֵׁ"י ז"ל וְכֵן צ"ל ע"כ לְכָל הָאֻוקְמָתוֹת אַפֵּ"ה לָא הָוֵי כְּלִי כֵּינָן שֶׁהֶיְסֵק רִאשׁוֹן לֹא נַעֲשָׂה כָּרָאוּי וְלֹא נִגְמַר וְנַעֲשָׂה כְּלִי וּלְפִי דַּעְתִּי לֹא הִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' קוּשְׁיָא זוֹ מֵעוֹלָם אֶלָּא אֶחָד מִן הַתַּלְמִידִים נִתְלָה בְּאִילָן גָּדוֹל: ע"ב ד"ה הַכֹּל מוֹדִים פֵּ"ה דְּלָא אָסוּר אֹהֶל כ"א לְמַעְלָה בַּגַּג אֲבָל בַּדְּפָנוֹת לֹא וק' דע"כ שַׁיָּיךְ אִיסּוּר אֹהֶל אפי' בַּדְּפָנוֹת כְּדְאִי' בְּעֵירוּבִין כו' ונלע"ד דְּמֵהָתָם לָא ק' מִידִי דְּוַדַּאי גַּם רַשֵׁ"י ז"ל מוֹדֶה הֵיכָא דְּאִיכָּא אֹהֶל לְמַעְלָה אֶלָּא שֶׁאֵין שָׁם אֹהֶל עָלָיו לְדָבָר שֶׁעֲשָׂאוּהוּ עַד דְּאִיכָּא מְחִיצָה דְּמִשּׁוּי

לָה אֹהֶל וּבְלָאו הָכִי לָא הָוֵי אֹהֶל פְּשִׁיטָא דְּגַם בַּדְּפָנוֹת אִיכָּא אֹהֶל כִּדְפִ' רַשִׁ"י שָׁם בְּהֶדְיָא ד"ה בְּדוֹפֶן ג' דְּבִשְׁתֵּי דְּפָנוֹת לָא הָוֵי אֹהֶל וְכִי מְשַׁוִּי לָהּ דּוֹפֶן ג' מְשַׁוִּי לָהּ אֹהֶל עכ"ל וְכַנָּוָתוֹ נ"ל כֵּיוָן דְּסֵוְכָהּ לָאו סֵוְכָהּ הִיא בב' דְּפָנוֹת אע"ג דְּאִיכָּא סְכָךְ דְּלִמַּעְלָה עַד דְּאִיכָּא ג' נִמְצָא שֶׁהַדּוֹפֶן גּוֹרֵם שֶׁהַסְּכָךְ שֶׁלְּמַעְלָה אֹהֶל הוּא וְלֹא כָּתַב רַשִׁ"י הָכָא אֶלָּא הֵיכָא דְּפוֹרְסָהּ לְצָנִיעוּת כַּמְבֹאָר בְּלִשׁוֹנוֹ וְאֵינוֹ גּוֹרֵם כְּלוּם אֲבָל הֵיכָא דְּהַמְּחִיצָה גּוֹרֶמֶת לִהְיוֹת אֹהֶל כְּמוֹ בְּסֵוְכָהּ וַדַּאי אֹהֶל הוּא וְכֵן פְּקַק חַלּוֹן דְּהָכָא אֵינוֹ גָּרַם שֶׁהַבַּיִת נִגְמַר עַל יָדוֹ וְלָכֵן ס"ל דְּלָא הָוֵי אֹהֶל וְכֵן נ"ל דס"ל לְרַשִׁ"י דִּבְכָל מָקוֹם שֶׁאֵינוֹ נִגְמָר כָּרָאוּי לְדָבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ לוֹ אֶלָּא ע"י הַמְּחִיצָה הָוֵי אֹהֶל כְּגוֹן אִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת צֵל וְאִי הָוֵי פּוֹרֵס מַחֲצֶלֶת עַל ד' קַוְנְדִּיסִי' לֹא הָיָה צֵל אא"כ עָשָׂה מְחִיצוֹת סָבִיב הָוֵי אֹהֶל עֵרַאי וְאָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ כְּמוֹ בְּסֵוְכָהּ שֶׁהַסֵּוְכָהּ צְרִיכָה לַדְּפָנוֹת וְהָוֵי אֹהֶל ה"נ ל"ש אֲבָל בְּאֵין סְכָךְ לְמַעְלָה אפי' עָשָׂה ד' דְּפָנוֹת עֵרַאי לָאו כְּלוּם הוּא דְּאֵין אֹהֶל לְעוֹלָם בְּלֹא סְכָךְ לְמַעְלָה וּמַה שֶׁנִּרְאֶה מִדִּבְרֵי התו' ז"ל שֶׁהָיָה כָּתוּב בְּבַיְנוֹסְחַת רַשִׁ"י שֶׁלָּהֶן דְּחַלּוֹן דְּמַתְנִי' מַיְירֵי בַּגָּג וְלֹא מִן הַצַּד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב גַּם בְּקֻצָּת נַוְסָחוֹת שֶׁלָּנוּ וְהִקְשׁוּ דְּחַלּוֹן בְּכָל מָקוֹם פֵּירוּשׁוֹ מִן הַצַּד בֶּאֱמֶת גַּם בְּעֵינַי יִפָּלֵא שֶׁדִּבְרֵי רַשִׁ"י סוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה דִּבְסוֹף מַכֵּלְתִּין פי' רַשִׁ"י גַּבֵּי מַעֲשֶׂה דְּאָבִיו שֶׁל ר' צָדוֹק וְאַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית שֶׁפָּקְקוּ אֶת הַמָּאוֹר בַּטָּפִיחַ שֶׁהָיָה חוֹר בֵּין שְׁנֵי בָּתִּים כִּמְלֹא אֶגְרוֹף וּסְתָמוּהוּ בְּטָפִיחַ וּמִדִּבְרֵיהֶם לָמַדְנוּ שֶׁפּוֹקְקִים דְּלָא כר"א א"כ מְבֹאָר דר"א אָסַר גַּם מִן הַצַּד: וּבְקֻצָּת נַוְסָחָאוֹת שֶׁלָּנוּ כָּתוּב בְּרַשִׁ"י דְּפָקַק הַחַלּוֹן דְּמַתְנִי' מְשׁוּם דְּבִנְיָן קָבוּעַ הוּא וּמֻחֲזֵי כְּמוֹסִיף עַל הַבִּנְיָן וְכֵן נִרְאֶה שֶׁהוּא נָכוֹן דְּלֹא הִתִּיר רַשִׁ"י אֶלָּא לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה שֶׁל עֵרַאי וכ"ש לְהוֹסִיף עַל הַמְּחִיצָה עֵרַאי וכמ"ש רַשִׁ"י גַּבֵּי וְילוֹן מֻוָּתָּר לִנְטוֹתוֹ וּמֻוָּתָּר לְפָרְקוֹ לְקַמָּן פֶּרֶק תּוֹלִין וּפֶרֶק בָּתְרָא דְּעֵירוּבִין אֲבָל אִם מוֹסִיף עַל הַבִּנְיָן שֶׁהוּא קָבוּעַ אַף עַל פִּי שֶׁהַהוֹסָפ' עַצְמָהּ הִיא נִרְאֶה כְּמוֹ פְּקַק שֶׁעָשׂוּי לִפְתּוֹחַ בְּכָל פַּעַם מ"מ מֻחֲזֵי כְּבִנְיָן וְאִם כֵּן חַלּוֹן דְּמַתְנִיתִין הוּא מִן הַצַּד וְאַפ"ה אָסוּר אֲבָל גַּבֵּי אָהֳלֵי שֶׁלְּמַעְלָה לְעוֹלָם אָסוּר דְּהָוֵי כְּבִנְיָן וְאֹהֶל עֵרַאי מִלְּמַעְלָה הָוֵי כְּמוֹסִיף עַל בִּנְיָן קָבוּעַ מִן הַצַּד וְלָכֵן דִּיְמָה אוֹתָן ר' יוֹחָנָן לַהֲדָדֵי וְאָמַר לְשָׁמְעַתְּתֵי' אַמַּתְנִי' אע"ג דְּמַתְנִיתִין אַמּוֹסִיף בִּנְיָן קָבוּעַ קָאֵי מְשׁוּם דְּדָמְיָין לַהֲדָדֵי דְּגַבֵּי מַעֲלֶה כֵּיוָן שֶׁהוּא אֹהֶל מֻחֲזֵי כְּבִנְיָן לְעוֹלָם וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק בְּזֶה עוֹד אֶכְתּוֹב שָׁם אַיָּ"ה: דַּף קכו שִׁיטַת נֶגֶר הַנַּגָּרָר פירש"י ז"ל כָּל הַסְּוּגְיָא מְשׁוּם בִּנְיָן ור"ת ז"ל פי' מְשׁוּם טֻלְטוּל.

ונלע"ד לְיַשֵּׁב אַחַת אַחַת כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל שִׁיטַת רַשִׁ"י וּתְחִלָּה אֲיַשֵּׁב הַקּוּשְׁיָא שֶׁהִקְשׁוּ בד"ה ר"י אוֹמֵר וּבְעֵירוּבִין מַסְקִינַן כו' עַד מִיהוּ אור"י דַּאֲפִי' אִי הֲוָה מְפָרֵשׁ הַהִיא דְּקָנֶה שֶׁהִתְקִינוֹ דְּשַׁיָּךְ בֵּיהּ בִּנְיָן כו' לָא הָוֵי א"ש דְּהָא מִדְּקָאָמַר תַּלְמוּדָא וכ"ת ה"נ דְּאִיכָּא תּוֹרַת כְּלִי וְהָתַנְיָ' חֲרִיּוֹת שֶׁל דֶּקֶל וְהֵיכִי מוּכָח כו' אֲבָל בְּאִיסּוּר בִּנְיָן הָוֵי בָּעֵי שֶׁיִּתַּקְנוּהוּ כו' שֶׁיְּהֵא תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו ע"כ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין לע"ד כִּי דִּבְרֵי נְכוֹנִים וְסֻוְגְיַת הַתַּלְמוּד אָזְלָא כְּפִשְׁטָהּ דְּמִי נָתַן תּוֹרַת כְּלִי לְעִנְיַן אִיסּוּר בִּנְיָן דְּמַה מּוֹעִיל תּוֹרַת כְּלִי לְהַפְקִיעַ אִיסּוּר בִּנְיָן וּכְמוֹ שֶׁאוֹכִיחַ בע"ה וְלֹא הֻזְכַּר תּוֹרַת כְּלִי כ"א לְאִיסּוּר טֻלְטוּל וְהָכִי פֵּירוּשָׁא דְּסֻוְגְיָא דְּנַדַּאי נֶגֶר הַנַּגָּרָר וְכֵן קָנֶה הַכֹּל הוּא מְשׁוּם בִּנְיָן וְכֵן פְּקַק כְּדָמוֹכַח מִשְּׁמַעְתֵּיהּ דר' יוֹחָנָן דְּפְלִיגִי בְּתוֹסֶפֶת אֹהֶל וְקָאָמַר ר"י בַּר שִׁילַת אר"א אר"י דַּהֲלָכָה כָּרַשְׁבָּ"ג וּפָרְכִינַן וּמִי אר"י הָכִי וְהִתְנָן כו' פי' וּנְהִי דְּלָא חָיֵישׁ ר"י לְאִיסּוּר בִּנְיָן כָּרַשְׁבָּ"ג מֵיַחֵשׁ מִיהוּ בָּעֵי לְאִיסּוּר טֻלְטוּל כְּדְחָיֵישׁ גַּבֵּי כִּסּוּי כֵּלִים דְּבָעֵי תּוֹרַת כְּלִי עֲלֵיהֶן דְּהָתָם

מְבֹוָאָר דְּאַאִיסּוּר טַלְטוּל קָאֵי כְּדִתְנַן בְּהֶדְיָא מְטַלְטְלִין אוֹתָן כּו' וכ"ת ה"נ דְּאִיכָּא ת"כ עָלֶיהָ דְּבָזֶה פָּקַע אִיסּוּר טַלְטוּל וְאֵין עִנְיָן תּוֹרַת כְּלִי לְבִנְיָן כְּלָל דְּהָא לָא קָאָמַר ר"י דְּבָעֵינַן ת"כ כ"א לְאִיסּוּר טַלְטוּל אֶלָּא דְּלְאִיסּוּר בִּנְיָן לָא חָיֵישׁ ר"י וְרַשְׁבָּ"ג כֵּינָן שֶׁהִתְקִינוּ אֶלָּא דְּבָעֵי ת"כ לְהַתִּיר הַטַּלְטוּל כְּמוֹ כֵּיסוּי הַכֵּלִים הָא לֵיתָא דְּהָא רַשְׁבָּ"ג לָא בָּעֵי ת"כ לְטַלְטוּל וא"כ גַּם קָנָה דְּהָכָא הִתִּיר רַשְׁבָּ"ג הַטַּלְטוּל בְּלֹא ת"כ וְעָלָה קָאֵי ר"י דְּהִלְכְתָ' כְּוָותֵיהּ א"כ גַּם ר"י לָא בָּעֵי ת"כ לְטַלְטוּל כָּךְ מִיפָּרְשָׁא הַסֻּוגְיָא כִּפְשָׁטָהּ, וְאֵין בָּהּ סָפֵק לע"ד דְּמֵהֵי תֵּיתֵי לְהַרְכִּיב עִנְיַן ת"כ לְעִנְיַן בִּנְיָן דְּלֹא הֶוְזְכַּר בְּשׁוּם מָקוֹם כ"א לְטַלְטוּל וְכֵן לְעֵיל נָגַר שֶׁיֵּשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוֹסְטָרָא קָאֵי אַטַּלְטוּל כְּדְמַיְיתֵי לָהּ לְעֵיל אַדָּבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר אִי שָׁרֵי לְצוֹרְךָ גּוּפוֹ וּלְעִנְיַן בִּנְיָן אֶפְשָׁר דְּאֵינוֹ מַעֲלֶה וְלֹא מוֹרִיד: וְהַתִּימָא לע"ד עַל דִּבְרֵי התו' ז"ל שֶׁכָּתְבוּ לְעֵיל בְּדִבּוּר וְהַמְּוַנֵּחַ כָּאן וְכָאן אָסוּר וּפֵירְשׁוּ דר"א וְרַבָּנָן בִּפְקָק פְּלִיגִי בְּתַרְתֵּי פְּלִיגִי בְּתוֹסֶפְתָּ אֹהֶל וּפְלִיגִי בְּטַלְטוּל דר"א אָסַר לְטַלְטֵל בְּשֶׁאֵין ת"כ גָּמוּר עָלָיו וַאֲפִ' יֵשׁ ת"כ עָלָיו אָסוּר מִשּׁוּם תּוֹסֶפְתָּ וְרַבָּנָן דְּשָׁרוּ אֲפִילּוּ אֵין עָלָיו ת"כ דְּלֵית לְהוּ לֹא מִשּׁוּם טַלְטוּל וְלֹא מִשּׁוּם אֹהֶל ע"כ וא"כ קָשֶׁה לְקַמָּן דְּקָאָמַר וּמִדְּבְרֵיהֶם לָמַדְנוּ שֶׁפּוֹקְקִים מַשְׁמַע דקמ"ל דְּלָא כר"א אֶלָּא כְּרַבָּנָן וְכִדְפָרִיךְ לְקַמָּן מֵהָא סְתָמָא דְּסָתָם לָן כְּרַבָּנָן וְאֵיךְ לָמַדְנוּ מִדְּבְרֵיהֶם וַהֲלֹא הֵם פָּקְקוּ בְּטָפֵיס שֶׁהוּא כְּלִי גָּמוּר וְאֵין כָּאן לֹא אִיסּוּר טַלְטוּל וְלֹא אִיסּוּר בִּנְיָן משא"כ רַבָּנָן הִתִּירוּ אֲפִילּוּ בְּלֹא ת"כ וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּלָא אָתֵי אֶלָּא לְאַפּוּקֵי מר"א וּלְעוֹלָם גַּם כְּרַבָּנָן לָא אָתְיָא דְּזֶהוּ דַּעַת שְׁלִישִׁית לֹא הֻזְכְּרָה בְּכָל הַתַּלְמוּד וְלָא מַשְׁמַע מִשְׁמַעְתִּין כְּלָל אֶלָּא דְּלְקַמָּן סָתַם כְּרַבָּנָן וּבְנָגָר הַנְּגָרָר כר"א אֲבָל שֶׁיְּהֵא דַּעַת שְׁלִישִׁית לֹא שָׁמַעְנוּ אֶלָּא ש"מ אֵין עִנְיָן תּוֹרַת כְּלִי לְעִנְיַן בִּנְיָן כְּלָל וְלָא פְּלִיגִי ר"א וְרַבָּנָן בַּפְּקָק כ"א בְּאִיסּוּר בִּנְיָן וּבְטַלְטוּל לָא קָא מַיְירֵי אוֹ מִשּׁוּם דס"ל תַּרְוַוְיְיהוּ כָּרַשְׁבָּ"ג דְּבְהַזְמָנָה בְּעָלְמָא פָּקַע אִיסּוּר טַלְטוּל אוֹ גַּם פְּקָק מַיְירֵי בְּתוֹרַת כְּלִי וְכֵן מוֹכַח לְקַמָּן גַּבֵּי כִּסּוּי כֵּלִים דְּבָעֵי ר' יוֹחָנָן תּוֹרַת כְּלִי וַאֲפִ"ה אֵין נִיטָּלִים אא"כ יֵשׁ לָהֶם בַּיִת אֲחִיזָה וכמ"ש רַשִׁ"י לְקַמָּן מִשּׁוּם דְּמֻחֲזֵי כְּבוֹנָה דְּמַיְירֵי בְּכִיסּוּי קַרְקַע וכמ"ש לְקַמָּן בע"ה אלמ' ת"כ לְבִנְיָן לָא מְהַנֵּי וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ לְעֵיל בְּדִבּוּר בֵּין קָשׁוּר כו' דְּהָא דְּבָעֵי קְשִׁירָה בְּשִׁמַעְתִּין הַיְינוּ מִשּׁוּם טַלְטוּל דְּאִי מִשּׁוּם בִּנְיָן הָא גַּבֵּי פְּקָק לֹא שַׁיָּיךְ בִּנְיָן כ"א תּוֹסֶפְתָּ וְתוֹסֶפְתָּ שָׁרוּ רַבָּנָן בְּלֹא שׁוּם קְשִׁירָ' כִּדְמוֹכַח בְּמִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ ע"כ ולעד"נ מִלְּבַד שֶׁלֹּא יָדַעְתִּי אֵיךְ מוּכָח שָׁם דְּמַיְירֵי בְּלֹא קְשִׁירָה אֶלָּא אפי' אִי מוּכָח הָכִי אֵין רְאָיָה דְּהָא גַּם הָכָא מַסִּיק ר"א בַּר כָּהֲנָא דְּלָא בָּעֵינַן קָשׁוּר לְרַבָּנָן וא"כ גַּם סֻוגְיָא דְּהָתָם הָכִי ס"ל וכ"ת מ"מ לְמַאי דס"ל לְרַבָּה א"ר יוֹחָנָן דְּבָעֵינַן אֵיךְ יִתָּרֵץ שָׁם הַבָּרַיְיתָא דְּשָׁרֵי לְהוֹסִיף בְּלֹא קְשִׁירָה י"ל דִּלְמָא מְפָרֵשׁ דְּגַם הָתָם בְּקְשִׁירָה מַיְירֵי דְּבְדוֹפָן ג' אֲפִילּוּ קְשָׁרָהּ לְמַטָּה לְמַטָּה מֵאָתְמוֹל וְיָחֲדוֹ מֵאָתְמוֹל לְכָךְ אַפּ"ה אָסוּר אֲבָל בְּדוֹפָן ד' מְהַנֵּי קְשִׁירָה אֲבָל בְּלֹא קְשִׁירָה הַכֹּל אָסוּר אוֹ אֶפְשָׁר לְתָרֵץ בְּעִנְיָן אַחֵר אַלִּיבָּא דר"י דְּמַיְירֵי בְּלֹא קְשִׁירָה וְלָא קַשְׁיָא כֵּלִים דְּהַאי בָּרַיְיתָא דְּקָתָנֵי דְּמֻוָּתָּר לְזַקְוֵף מִטָּה אָתְיָא כָּרַשְׁבָּ"ג דְּלָא בָּעֵי קְשִׁירָה כ"א הַזְמָנָה בְּעָלְמָ' וּבָרַיְיתָא דְּקָתָנֵי לֹא יְזַקְוֵף הַמִּטָּה אָתְיָא כְּרַבָּנָן דְּבָעֵי קְשִׁירָה וְתַרְוַוְיְיהוּ בְּדוֹפָן ד' מַיְירֵי דְּלָא הָוֵי אֶלָּא תּוֹסֶפְתָּ ואע"ג דְּקָתָנֵי נָפַל דָּוְקָנָהּ כִּדְדָיֵיק הָתָם ר' יוֹחָנָן לָא חָשִׁיב לֵיהּ לְדִיּוּק וְהַתּוֹס' עַצְמָן פִּלְפְּלוּ לְקַמָּן ד"ה ר"י אוֹמֵר אִי בָּעֵינַן קְשִׁירָה לְאַפּוּקֵי מֵאִיסּוּר בִּנְיָן וְלֹא הִזְכִּירוּ הָא דִּיּוּקָא ש"מ לָאו דִּיּוּק גָּמוּר הוּא וְאַחֲרֵי כִּתְבֵי כָּל הַנַּ"ל מָצָאתִי בְּרַשִׁ"י פ' בָּתְרָא דְּעֵירוּבִין דַּף ק"ב שֶׁכָּתַב בְּנָגָר שֶׁיֵּשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוֹסְטָרָא דְּפְלִיגִי בָּהּ ר"א ור' יוֹסֵי אִי הָוֵי בִּנְיָן כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תּוֹרַת

כְּלִי דר"י סָבַר דְּלָא הָוֵי בִּנְיָן מֵהַאי טַעְמָא א"כ זֶהוּ דְּלָא כִּדְבָרֵי הַגָּ"ל מִיהוּ כַּד מְעַיְּינַתְּ שַׁפִּיר נַרְאֶה לִי רְאָיָה מִשָּׁם דְּאָמְרִינַן הָתָם בִּנְיָטָל בְּאַגְדּוֹ כ"ע לָא פְּלִיגִי פירש"י כְּשֶׁהוּא קָשׁוּר וְתָלוּי בְּחֶבֶל שֶׁל קַיְימָא וְרָאוּי לְטַלְטְלוֹ ע"י אוֹתוֹ חֶבֶל לכ"ע שָׁרֵי דְּכֵיוָן דְּקָשׁוּר וְתָלוּי יָפֶה לָא מַחֲזֵי כְּבוֹנָה דְּמוֹכְחָא מלת' דְּלִנְעוֹל קָאֵי כִּי פְּלִיגִי בְּשֶׁאֵין נִיטָּל בְּאַגְדּוֹ שֶׁהַחֶבֶל דַּק דר"א סָבַר כֵּיוָן דְּאֵין נִיטָּל בְּאַגְדּוֹ הָוֵי כְּאֵינוֹ קָשׁוּר וְהָוֵי כְּנֶגֶר הַמָּונֵחַ וְאָסוּר וּגְלוֹסְטָרָא לָא מְהַנֵּי לֵיהּ ור"י סָבַר גְּלוּסְטָרָא מְהַנֵּי לֵיהּ כֵּיוָן דִּכְלִי הוּא לֹא מַחֲזֵי כְּבוֹנָה וּלְקַמָּן גַּבֵּי נֶגֶר אָמְרִינַן אַהָא דְּשָׁרֵי ר"י נֶגֶר הַקָּשׁוּר וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ לָאָרֶץ אָמַר רָבָא וְהוּא שֶׁקָּשׁוּר בַּדֶּלֶת פי' וְלֹא בַּמְּזוּזָה כ"א בַּדֶּלֶת עַצְמָהּ וּפָרִיךְ וְהָא ר' טָבְלָא אִקְּלַע לְמָחוֹזָא וַחֲזִי לְהַהוּא דְּתְלִי בְּעִיבְרָא דְּדַשָּׁא וְלָא אָמַר וְלָא מִידֵּי הַהוּא בְּנִיטַּל בְּאַגְדּוֹ הָוֵי אַלְמָא דְּרָבָא אַשָּׁאֵין נִיטָּל בְּאַגְדּוֹ קָאֵי וא"כ ר' יוֹדָא מַיְירִיבְשֶׁאֵין נִיטָּל בְּאַגְדּוֹ דְּהָא רָבָא אדר"י קָאֵי וש"מ דְּשָׁאֵין נִיטָּל בְּאַגְדּוֹ מִקְּרֵי קְשִׁירָה דְּהָא ר' יְהוּדָ' קְשִׁירָה בָּעֵי אַלְמָא דְּלָא מְהַנֵּי לר' יוֹסִי תּוֹרַת כְּלִי דְּהַיְינוּ גְּלוּסְטָרָ' אֶלָּא עִם קְשִׁירָה דַּוְוקָא דְּרַבִּי יוֹסִי לָא ס"ל כר' יוּדָא דְּמְהַנֵּי קְשִׁירָה אֶלָּא כְּרַבָּנָן דר' יוּדָא דָּבְעֵי קְשִׁירָה וּתְלִיָּה וכ"כ התו' שָׁם ד"ה כִּי פְּלִיגִי אֶלָּא דְּתוֹרַת כְּלִי מְהַנֵּי עִם קְשִׁירָה דְּלֶהֱוֵי בְּמָקוֹם תְּלִיָּה אֲבָל תּוֹרַת כְּלִי לְחוּד לֹא דְּאִי לָאו הָכִי לָמָּה לֵיהּ לְתַלְמוּדָא לְאוֹקָמָא כר' יוֹסִי דְּלָא כְּהִלְכְתָ' דְּהָא פָּסְקִינַן הָתָם כר' יוֹדָא לֵימָא דר' יוֹסִי כר' יוּדָא ס"ל דְּמְהַנֵּי קְשִׁירָה וְגַבֵּי גְּלוּסְטָרָא מַיְירֵי בְּלֹא קְשִׁירָה וְאַפ"ה תּוֹרַת כְּלִי מְהַנֵּי כְּקֶוְשִׁיַּת התו' דְּהָכָא דְּרַשְׁבָּ"ג הָכִי ס"ל אֶלָּא פָּשׁוּט הוּא לְתַלְמוּדָ' דְּתוֹרַת כְּלִי לֹא מַעֲלָה וְלֹא מוֹרִיד וְלָא מְהַנֵּי לְעוֹלָם אֶלָּא לְיַפּוֹת הַקְּשִׁירָה לְמָאן דְּבָעֵי קְשִׁירָה וּתְלִיָּה הָוֵי בְּמָקוֹם תְּלִיָּה וְכֵן לְאִידָךְ פֵּירוּשָׁא דתו' שָׁם דס"ל לר' יוֹסִי כר' יוּדָא וּמַיְירֵי בְּקָשׁוּר בְּעִיבְרָא דְּדַשָּׁא דְּלָא מְהַנֵּי לְרַבִּי יוּדָא וְתוֹרַת כְּלִי מְהַנֵּי וְהַיְינוּ ג"כ לְיַפּוֹת הַקְּשִׁירָה כֵּיוָן דְּקָשׁוּר בְּדֶלֶת וְאִיכָּ' ת"כ עָלָיו ואע"ג דְּאֵינוֹ נִיטָּל בְּאַגְדּוֹ הָוֵי כְּנִיטָּל בְּאַגְדּוֹ דְּמְהַנֵּי אֲפִילּוּ בְּעִיבְרָא דְּדַשָּׁא אֲבָל ת"כ לְחוּד לָא מְהַנֵּי לְעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי: וְלִי הַצָּעִיר תָּמִיהַ עַל פי' ר"ת זַ"ל דס"ל דְּגַבֵּי נֶגֶר לֵיכָּא אִיסּוּר בִּנְיָן כְּלָל כ"א אִיסּוּר טִלְטוּל א"כ בְּנֶגֶר שֶׁיֵּשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוֹסְטָרָא דְּפְלִיגִי ר"א ור"י פְּלִיגִי נָמֵי בְּאִיסּוּר טִלְטוּל וק' הֲרֵי לְעִיל אָמְרִינַן דְּגְלוּסְטָרָא קוֹנֶדֶם הַתָּרַת כֵּלִים נִשְׁנֵית דְּדָבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְהֶיתֵּר הוּא וְאַפ"ה אָסְרִינַן לֵיהּ אֲפִילּוּ לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וְדָחֵי שָׁם דְּמַיְירֵי בְּחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעוֹרֶבֶת וא"כ תִּקְשֵׁי הַתִּינַח פְּלוּגְתָּא דר' יְהוֹשֻׁעַ ור' טַרְפוֹן דְּמַיְירֵי לְעִיל אֲבָל פְּלוּגְתָּ' דר"א וְרַבִּי יוֹסֵי מַאי אִיכָּא לְמֵימַר דְּלָמָּה לֵיהּ לר' יוֹסִי קְשִׁירָה כְּלָל כֵּיוָן דְּדָבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְהֶיתֵּר הוּא שָׁרֵי לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ לכ"ע דְּהָא קָאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּהֶדְיָא לְעִיל דְּכָל הַכֵּלִים נִיטָּלִין חוּץ מִן הַמַּסָּר וְגַם לר"א תִּקְשֵׁי לָמָּה אָסַר אֲפִילּוּ בְּלֹא קְשִׁירָה דְּהָא לְעִיל מַיְירֵי דְּמַקְלוֹת קוֹנֶדֶם הַתָּרַת כֵּלִים נִשְׁנוּ וְדָחֵי דְּאֶפְשָׁר כר' אֶלְעָזָר דְּלְעוֹלָם שָׁרֵי דָּבָר שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְהֶיתֵּר לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ א"כ גַּם ר' אֶלְעָזָר שָׁרֵי לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּפָשׁוּט הוּא דַּאֲפִילּוּ לר' נְחֶמְיָה שָׁרֵי דְּהָא זֶהוּ תַּשְׁמִישׁוֹ הַמְיֻחָד לוֹ תֵּדַע דְּהָא לָא דָּחֵי לעי' בְּגְלוּסְטָרָא דס"ל כְּרַבִּי נְחֶמְיָ' כְּדְדָחֵי גַּבֵּי מְדוֹכָה אֶלָּא זֶהוּ תַּשְׁמִישׁוֹ וּפָשׁוּט וא"כ לְרַבִּי אֶלְעָזָר יַחְמִיר יוֹתֵר מר' נְחֶמְיָ' דַּאֲפִילּוּ סַכִּין יְהֵא אָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת אֲפִילּוּ לְצוֹרֶךְ תַּשְׁמִישׁוֹ וְזֶה לֹא מָצִינוּ בְּכָל הַתַּלְמוּד וְהָכָא לֵיכָּא לְמִדְחֵי דִּבְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעוֹרֶבֶת מַיְירֵי חָדָא דְּהָא בְּאוֹתָהּ דֶּלֶת עַצְמָהּ מַיְירֵי וְזֶה לָא דָּמֵי לְמַתְנִי' דר' יְהוֹשֻׁעַ ור"ש דְּפְלִיגִי אִי מְטַלְטְלִין מַפְתֵּחַ לַחֲבִירוֹ מִשּׁוּם דְּמָנֵי דִּבְתֵּי' קָא מְטַלְטֵל בְּחָצֵר אֲבָל בְּאוֹתָהּ דֶּלֶת לֹא שַׁיָּיךְ הַאי פְּלוּגְתָּ' וּבְמָקוֹם שֶׁשָּׁבַת שָׁם מְטַלְטְלוֹ וּפָשׁוּט הוּא וְעוֹד דא"כ לָמָּה לֵיהּ לְתַלְמוּדָ'

דִּפְלִיגִי בְּשָׁאֵין נִיטָּל בְּאַגְּדוֹ גַּם לָמָּה אָמַר בִּנְיָטָל בְּאַגְּדוֹ כ"ע ל"פ כֵּינָן דִּבְחָצֵר שְׁאֵינָהּ מְעוֹרֶבֶת מַיְירֵי וְטַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאוֹסֵר מִשּׁוּם דְּמָנֵי דְּבָתִּים בְּחָצֵר קָא מְטַלְטֵל א"כ אֵין הַדָּבָר תָּלוּי בִּנְיָטַל בְּאַגְּדוֹ אוֹ לֹא מ"מ מְטַלְטֵל מַנִּי דְּבָתִּים בֶּחָצֵר וְאֶפְשָׁר דְּמַיְירֵי בִּנְקָמָז דְּאָמְרִי' הָתָם בְּהָדְיָא דְּמֻחֲזֵי כְּבוֹנָה וַהֲבִיאוּהָ התו' לְקַמָּן וְגַבֵּי גְּלוּסְטְרָא שָׁרֵי ר"י אֲפִילּוּ בִּנְקָמָז ור"א אָסַר וְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בְּעֵירוּבִין שֶׁהֵבֵאתִי לְעֵיל סוֹתְרִים זֶה הַפֵּירוּשׁ דא"כ שַׁפִּיר מָצֵי סָבַר רַבִּי יוֹסִי כְּרַבִּי יוּדָא דְּקָשְׁיָרָה מְהַנֵּי מִיהוּ בִּנְקָמָז לָא מְהַנֵּי אֲפִילּוּ לר' יוּדָא כְּדְאִיתָ' הָתָם וְהֲבִיאוֹ הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן וְלָמָּה כָּתְבוּ דְּסָבַר כְּרַבָּנָן דר' יוּדָא וצ"ע לע"ד וְדוּק:

ע"ב ד"ה וכ"ת ה"נ דְּאִיכָּא ת"כ פֵּירֵשׁ הקו' שֶׁיְּהֵא רָאוּי לַעֲשׂוֹת שׁוּם תַּשְׁמִישׁ אַחֵר וְאֵין נִרְאֶה לְר"ת כו' רָאִיתִי בְּדִבְרֵי הָרֹאֹ"שׁ ז"ל שֶׁכָּתַב לְיַשֵּׁב קוּשְׁיָא זוֹ דְּרַשִׁ"י ז"ל לְטַעְמֵיהּ דְּפֵירֵשׁ כּוּלֵי סֵוגְיָא מִשּׁוּם בִּנְיָן לְכָךְ צָרִיךְ כְּלִי גָּמוּר לְאַפּוֹקֵי מֵאִיסּוּר בִּנְיָן עכ"ל וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל לְיַשֵּׁב קוּשְׁיַת ז"ל דִּלְשִׁיטַת רַשִׁ"י קָאֵי קוּשְׁיָא זוֹ אַטַּלְטוּל לֹא אַבִּנְיָן דת"כ אֵין עִנְיָנוֹ' לְבִנְיָן א"כ א"א לוֹמַר יִשּׁוּב זֶה וְהַתִּימָא לִי עַל דִּבְרֵי הָרֹאֹ"שׁ אֵיךְ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשִׁ"י דְּבָעֵי ת"כ מִשּׁוּם בִּנְיָן א"כ מַאי מַיְיתֵי מֵחֲרִיוֹת שֶׁל דֶּקֶל דְּמַיְירֵי בְּטַלְטוּל וּכְקוּשְׁיַת ר"י וְעוֹד קָשֶׁה לִי דְּהָא מְבוֹאָר בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י דְּגַם כִּיסּוּי כֵּלִים דְּעָלְמָא דְּלָא מְחַבְּרִי בְּאַרְעָא בָּעֵינַן ת"כ דְּהָא הִקְשָׁה מִדֶּלֶת שִׁידָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל וכ"פ לְקַמָּן ד"ה ודכ"ע דְּאִלּוּ כֵּלִים בְּעָלְמָא אע"ג דְּלִית לְהוּ לְכִיסּוּיָן בֵּית אַחִיזָה מְטַלְטְלִים כֵּינָן דִּבְאִיכָּא ת"כ קָיְימִי מַה לִּי בֵּית אֲחִיזָה מַה לִּי לֵיכָּא מַשְׁמַע דת"כ מִיהָא בָּעֵי אֶלָּא בֵּית אֲחִיזָה לָא בָּעֵי וא"כ אֵיךְ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ טַעְמֵיהּ מִשּׁוּם בִּנְיָן הָא אֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים וְאִי מִשּׁוּם גְּזֵירָה שָׁמָּא יִתְקַע בָּזֶה לָא מְהַנֵּי ת"כ דְּהָא דֶּלֶת שֶׁל שִׁידָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל אִיכָּא עֲלַיְיהוּ ת"כ כדפירש"י וְאַפ"ה אֵין מַחֲזִירִין אֶלָּא וַדַּאי לֹא שַׁיָּיךְ שָׁמָּא יִתְקַע: וְעוֹד דְּהָא מַיְירֵי בְּכָל כִּיסּוּיָן כְּגוֹן כִּיסּוּי צְלוֹחִית וְכוֹסוֹת דְּלֹא שַׁיָּיךְ שָׁם שָׁמָּא יִתְקַע גַּם לֹא רָאִיתִי כָּאן בְּכָל דִּבְרֵי רַשִׁ"י דְּמַיְירֵי לְעִנְיַן לְכַסּוֹת הַכְּלִי וְלֹא הִזְכִּיר רַשִׁ"י בְּכָל דְּבָרָיו כ"א אִי מְטַלְטְלִין אוֹ לֹא מַשְׁמַע טַלְטוּל בְּעָלְמָא לֹא לְכַסּוֹת וא"כ אֵין כָּאן בִּנְיָן כְּלָל וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דִּנְיָטָלִין בְּשַׁבָּת מַשְׁמַע טַלְטוּל בְּעָלְמָא כְּמוֹ נִיטָּלִין דְּכֵלֵי פְּרָקִי' ומ"ש רַשִׁ"י לְקַמָּן בְּמַתְנִי' דְּכָל כִּיסּוּי כְּגוֹן כִּיסּוּי בּוֹר וְדוּת דְּהָוֵי כְּבוֹנָה כו' נלע"ד לְפָרֵשׁ דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ דְּמְטַלְטְלֵי לְכַסּוֹת הַתַּנּוּר דְּלְעֵיל לֹא פי' כֵּן וכמ"ש אֶלָּא כַּוָּנַת הַתַּנָּא דְּתָנֵי כִּיסּוּי הַכֵּלִי נִיטָּלִין ר"ל אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּמוֹ הַכֵּלִים עַצְמָן דְּאִי לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ לָמָּה לָן בֵּית אֲחִיזָה כְּלָל כֵּינָן דְּאִיכָּא ת"כ עָלָיו אפי' הָוֵי מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר שָׁרֵי וּכְמוֹ שֶׁאֶכְתּוֹב בע"ה אֶלָּא ע"כ קמ"ל דְּהָוֵי כְּכֵלִים עַצְמָן וְנִיטָּלִים לְצוֹרֶךְ וְשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וְקַשְׁיָא לי' מ"מ לָמָּה לִי בֵּית אֲחִיזָה הֲרֵי מְלַאכְתּוֹ לְהֶיתֵּר הוּא אִי שָׁרֵי לְכַסּוֹת בּוֹ וּפְשִׁיטָא דְּנִיטָּלִין אֲפִילּוּ בְּלֹא בֵּית אֲחִיזָה לְכָךְ פי' דִּבְלֹא בֵּית אֲחִיזָה מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר הוּא דְּאָסוּר לְכַסּוֹת דְּמֻחֲזֵי כְּבוֹנָה וע"י בֵּית אֲחִיזָה הָוֵי מְלַאכְתּוֹ לְהֶיתֵּר וְהָוֵי כְּכֵלִים עַצְמָן לְטַלְטְלוֹ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כָּךְ נִרְאֶה לִי אֱמֶת בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י וּלְעוֹלָם מַיְירֵי לְעִנְיַן כְּסוּת דא"כ לֹא הִקְשָׁה מֵחֲרִיוֹת שֶׁל דֶּקֶל כְּלוּם וכמ"ש ומ"מ לעד"נ דְּלָא קָשֶׁה לְדִבְרֵי רַשִׁ"י כְּלוּם אֲפִילּוּ אִי מַיְירֵי בְּטַלְטוּל דְּהָא כַּיּוֹצֵא בָּזֶה אָמְרִינַן לְעֵיל פ' כִּירָה דַּף מ"ו דְּרַבָּה וְרַב יוֹסֵף דְּאָמְרִי תַּרְוַיְיהוּ דִּשְׁרָגָא דְּנַפְטָ שָׁרֵי לְטַלְטְלִינְהוּ הוֹאִיל וְחָזְיָא לְכִסּוּיָא בֵּיהּ מְנָא וּפָרִיךְ אֶלָּא מַעֲתָּה כָּל צְרוֹרוֹת שֶׁבֶּחָצֵר מִטַּלְטְלִין הוֹאִיל וְחָזְיָא לְכִסּוּי כו' וּמְשַׁנֵּי הָנֵי אִיכָּא ת"כ עֲלַיְיהוּ הָנֵי לֵיכָּא ת"כ עֲלַיְיהוּ אַלְמָא אע"ג דְּחָזֵי לְכִסּוּי מ"מ בָּעֵינַן ת"כ ואע"ג דְּהָתָם אַלְכִּסּוֹת בְּשַׁבָּת קָאֵי שֶׁלֹּא יְחַדּוֹ מֵאָתְמוֹל לְכָךְ וְהָכָא מַשְׁמַע

לִישָׁנָא דְּכִיסּוּי כֵּלִים שֶׁהֵם מְיֻחָדִים מֵאֶתְמוֹל לְכָךְ הֵן אֱמֶת שֶׁרָאִיתִי בְּדִבְרֵי הָרַב מהר"ז
בַּעַל הַמָּאוֹר זַ"ל שפי' גַּם דִּבְרֵי ר' יוֹחָנָן דְּבָעֵי ת"כ קָאֵי אַלַּעֲשׂוּתוֹ כִּיסּוּי בְּשַׁבָּת וא"כ אִי
רַשִׁ"י מְפָרֵשׁ הָכִי יֵשׁ לוֹ רְאָיָה בְּרוּרָה כמ"ש מ"מ אֵין דִּבְרֵי רַשִׁ"י מַשְׁמַע כֵּן דא"כ לֹא
הִקְשָׁה כְּלוּם מִדְּלָתוֹת שִׁיְּדָה כו' דְּהָתָם מַיְירֵי שֶׁהַדֶּלֶת הָיָה מְחֻבָּר מֵאֶתְמוֹל אֶלָּא שֶׁנִּתְפָּרְקוּ
בְּשַׁבָּת ומ"מ הָיוּ מְיֻחָדִין לְכִסּוּי וְאֶפְשָׁר דְּפָרִיךְ מִנִּתְפָּרְקוּ בְּחוֹל דְּבָטֵל יִחוּד שֶׁלָּהֶן וְהָוֵי
כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹתוֹ כִּיסּוּי בְּשַׁבָּת וא"כ קָאָמַר ר"י כֵּינָן דְּמַתְנִי' מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי דְּכָל הָרָאוּי
לְכַסּוֹת בּוֹ כְּלִי אע"ג דְּלָא יַחְדָּו מֵאֶתְמוֹל לְכָךְ מְכַסִּין בּוֹ וְזֶה אֵינוֹ דא"כ כָּל צְרוֹרוֹת שֶׁבְּחָצֵר
יִהְיוּ רָאוּיִן לְטַלְטֵל מִטַּעַם זֶה לְכָךְ פי' דְּאִיכָּא ת"כ עָלָיו כְּמוֹ פ' כִּירָה וּדְאָמְרִינַן לְעֵיל חֶרֶס
קְטַנָּה מֻוָּתָּר לְטַלְטְלָהּ הוֹאִיל וְחָזְיָא לְכִסּוּי בֵּיהּ כְּבָר תֵּירֵץ מהר"ז הַנָּ"ל כֵּינָן דְּמִכְּלִי אָתוּ
זֶהוּ ת"כ שֶׁלָּהֶם וַאֲפִילּוּ נָפְרַשׁ דִּבְרֵי רַשִׁ"י דְּמַיְירֵי בִּמְיֻחָדִין מֵאֶתְמוֹל לְכָךְ מ"מ ס"ל
לְרַשִׁ"י דְּרַב אַסִי לְטַעְמֵיהּ דְּבָעֵי מַעֲשֶׂה כָּל דְּהוּ וְכִיסּוּי כֵּלִים דְּמַתְנִי' מַשְׁמַע אפי' הִזְמִינָן
לְכָךְ בְּמַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא וּמִשּׁוּם הָכִי בָּעֵי ת"כ וּלְעוֹלָם אִי עָבִיד מַעֲשֶׂה כָּל דְּהוּ מְהַנֵּי בְּלֹא
ת"כ כְּמוֹ אֶבֶן דְּלִעֵיל אֶלָּא ר"י מַיְירֵי בְּלֹא מַעֲשֶׂה וּמְהַנֵּי ת"כ: וּבְזֶה מְיֻשָּׁב ג"כ מַה שֶּׁהִקְשׁוּ
התו' לְעֵיל דַּף קכ"ה דְּרַב אַסִי אַדְּרַב אַסִי דְּהַשְׁתָּא א"ש דִּלְרַב אַסִי חָדָא מְהַנֵּי אוֹ ת"כ אוֹ
מַעֲשֶׂה כָּל דְּהוּ וְהָרַמְבַּ"ן זַ"ל בְּסֵפֶר הַמִּלְחָמוֹת הִסְכִּים לפירש"י וְהֵבִיא רְאָיָה לִדְבָרָיו מִן
הַיְרוּשַׁלְמִי וְהָאֲרִיךְ לְיַשֵּׁב קֻושְׁיַת ר"ת וְכָל הַסֻּוגְיוֹת ע"ש ומַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"ח דְּאִי אִיכָּא
ת"כ עָלֶיהָ מַאי קמ"ל דִּכְלִי נִיטָּל לְצוֹרְךְ גּוּפוֹ כְּבָר כָּתַבְתִּידִלְדִבְרֵי רַשִׁ"י קמ"ל הַתַּנָּא
דְּכִיסּוּי הַכֵּלִים הָוֵי כְּכֵלִים וְנִיטָּלִים כְּמוֹ כֵּלִים אפי' שֶׁלֹּא לְצוֹרְךְ וּלְפִי מַה שֶּׁהֵבִין ר"ת
דְּמַיְירֵי לְצוֹרְךְ גּוּפוֹ דְּהַיְינוּ לְכַסּוֹת בּוֹ לֹא הֵבַנְתִּי כְּלָל קֻושְׁיָתוֹ דְּאַדְּרַבָּה הַתַּנָּא קמ"ל דאע"ג
דְּיֵשׁ לוֹ ת"כ אֵין מְטַלְטְלִין בְּלֹא בֵּית אֲחִיזָה דְּהָא מַיְירֵי בִּכְלִים דְּחַבְּרִינְהוּ בְּאַרְעָא דְּגָזַר
ת"ק מִשּׁוּם כִּיסּוּי קַרְקַע דְּמֶחֱזֵי כְּבוֹנָה וְתוֹרַת כְּלִי לָא מְהַנֵּי לְהַתִּיר עַד דְּאִיכָּא בַּיִת אֲחִיזָה
וְהַתֵּימַהּ לִי לָמָּה לֹא הִקְשׁוּ התו' אִי מַיְירֵי לְצוֹרְךְ גּוּפוֹ לָמָּה לִי בֵּית אֲחִיזָה כֵּינָן דְּאִיכָּא
ת"כ מַמָּשׁ עֲלֵיהֶן נִיטָּלִין בְּלֹא בֵּית אֲחִיזָה וְאִי ס"ל דִּבְלֹא בֵּית אֲחִיזָה מֵחָזֵי כְּבוֹנָה וּבֵית
אֲחִיזָה מַתִּירָן א"כ הָא קמ"ל הַתַּנָּא וּמַאי פְּשִׁיטָא הִיא וְהָא בְּעֵירוּבִין מְבַעְיָא לֵיהּ אִי עָשָׂה
לוֹ בֵּית אֲחִיזָה אִי מֻוָּתָּר כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' אַחַ"כ אַלְמָא לֹא פָּשׁוּט הוּא כ"כ וְגַם התו'
לֹא הִקְשׁוּ מִבֵּית אֲחִיזָה כְּלוּם אֶלָּא דְּפָשִׁיטָא דִּכְלִי נִיטָּל לְצוֹרְךְ גּוּפוֹ וְזוֹ אֵינָהּ קֻושְׁיָא כמ"ש:
פֶּרֶק מְפַנִּין דַּף קכ"ח ע"ב בְּשֹׁר תָּפוּחַ כו' תֵּימָא לֵימָא מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכָל לִכְלָבִי' וי"ל
דכר"י אָתְיָא וְאֵינוֹ מַסְרִיחַ כַּפֵּ"ה כו' וְנִמְצָא דִּלְפֵי' רַשִׁ"י זַ"ל הַאי תֵּימָא בְּמָקוֹמוֹ עוֹמֵד
וְרָאִיתִי בְּנִימּוּקֵי יוֹסֵף זַ"ל שֶׁכָּתַב בְּדִבְרֵי רַב חִסְדָּא דְּאִית לֵיהּ מֻוקְצֶה וְהַאי כֵּינָן דַּאֲפִי'
לִכְלָבִים לָא חָזֵי אֶלָּא לְחַיָּה מַקְצֶה לֵיהּ מִדַּעְתֵּיהּ עכ"ל הֲרֵי שֶׁכָּתַב דִּלְכִלְבִים לָא חָזֵי וּלְחַיָּה
חָזֵי א"כ מִשּׁוּם הָכִי קָאָמַר מַאֲכָל לַחַיָּה דִּלְכִלְבִים לֹא, חָזֵי דְּאִיהוּ גָּרַס גַּם בִּפְלֵיגְתָּא דְּרַב
הוּנָא וְרַב חִסְדָּא בָּשָׂר תָּפוּחַ כמ"ש רַשִׁ"י נָמֵי וְכֵן גָּרִיס הָרִי"ף וְהָרֹא"ש זַ"ל מִיהוּ קָשֶׁה
בְּעֵינַי לוֹמַר דְּרַשִׁ"י ס"ל הָכִי דְּהָא רַשִׁ"י ס"ל דְּתַפּוּחַ וַתִּפֹּל חָדָא מִלְּתָא הִיא וּבָשָׂר תָּפֵל
וַדַּאי חָזֵי לִכְלָבִים ומ"ש רַשִׁ"י אֵין כַּוָּנָתוֹ שֶׁנִּסְרַח כְּבָר אֶלָּא שֶׁהוּא מַסְרִיחַ וְהוֹלֵךְ וְלָכֵן
כָּתַב מַסְרִיחַ וְלֹא סָרוּחַ כמ"ש הֲנַיְמּוּקֵי יוֹסֵף וא"כ בָּרוּר הוּא דְּחָזֵי לִכְלָבִים: לכנלע"ד
לְפָרֵשׁ דְּרַשִׁ"י תֵּירֵץ קֻושְׁיָא זוֹ בִּלְשׁוֹנוֹ שֶׁכָּתַב גַּבֵּי דָּג תָּפֵל דְּאֵינוֹ רָאוּי לִכְלוּם וְלִכְלָבִים
לָאו דַּעְתֵּיהּ לְמֵשְׁדֵיהּ פי' דר"ש אע"ג דְּלִית לֵיהּ מֻוקְצֶה ה"מ בְּמִלְּתָא דְּחָזֵי קָצַת כְּגוֹן
נְבֵילָה דְּקַיְימָא לִכְלָבִים אע"ג דְּאָתְמוֹל הָיָה מוּכָן לְאָדָם כֵּינָן דְּהַשְׁתָּא מוּכָן לִכְלָבִים לֵית

לֵיהּ מֻוקְצֶה אֲבָל מִלְּתָא דְּלָא קַיְימָא הַשְׁתָּא לִכְלָבִים וַדַּאי מֻוקְצֶה הִיא אפי' לְר"ש דְּאֵינוֹ
רָאוּי לְכְלוּם לְגַמְרֵי וא"כ בָּשָׂר תָּפֵל נָמֵי אִיכָּא הַאי טַעְמָא דִּלְדִידֵיהּ לָא חֲזִי לִכְלָבִים אֵין
דַּעְתּוֹ לְמִשְׁדֵּיהּ וְלָכֵן קָאָמַר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל לְחַיָּה דִּלְחַיָּה דַּעְתֵּיהּ לְמִשְׁדֵּיהּ וְהַיְינוּ טַעְמָא
דְּרַב הוּנָא נָמֵי מְשׁוּם חַיָּה וכמ"ש הָרִי"ף ז"ל דְּהַאי בָּרַיְיתָא מְסַיְיעָא לְרַב הוּנָא וְזֶה שֶׁלֹּא
כְּדִבְרֵי התו' שֶׁכָּתְבוּ דְּהַאי בָּרַיְיתָא כר"י אָתְיָא דְּהָא רַב הוּנָא כר"ש ס"ל וְאֵין לְפָרֵשׁ דר"ל
דְּמְסַיְיע לֵיהּ וְלָא מְטַעְמֵיהּ דר"ה ס"ל כר"ש וּבָרַיְיתָא הִתִּירָה אפי' לר"י מְשׁוּם כָּל יִשְׂרָאֵל
בְּנֵי מְלָכִים הֵם דְּכֵיוָן דְּאֵין הֲלָכָה כְּאוֹתָהּ בָּרַיְיתָא דְּהָא ק"ל דכ"י בְּנֵי מְלָכִים הֵם שִׁיטָה
הִיא וְלֵית הִלְכְתָא כְּחַד מִינַיְיהוּ כמ"ש הוּא א"כ מְסַיְיעַ אֵין בּוֹ מַמָּשׁ אֶלָּא וַדַּאי ס"ל דְּהַאי
טַעְמָא לֹא שַׁיָּיךְ לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים דַּאֲפִי' הֲדְיוֹטִין מְגַדְּלִים חַיּוֹת שֶׁאֵינָן חֲשׁוּבִין כ"כ
וע"כ לָא קָאָמְרִינַן אֶלָּא לְרַשְׁבָּ"ג דְּאִית לֵיהּ מִפְּנֵי שְׁרָאוּיִן לְעוֹרְבִין אוֹ לַנַּעֲמִיּוֹת דְּדָבָרִים
חֲשׁוּבִים הֵם וְאֵין דֶּרֶךְ לְגַדְּלָם כ"א שָׂרִים וַעֲשִׁירִים וְתֵדַע דְּהָא קָאָמַר ת"ק דְּרַשְׁבָּ"ג
מְטַלְטְלִין חָצָב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל לִצְבָיִ' שֶׁהִיא חַיָּה אע"ג דְּלָא ס"ל כ"י ב"מ הֵם דא"כ
שִׁבְרֵי זְכוּכִית נָמֵי חֲזִי לַנַּעֲמִיּוֹת וּמַאי פְּלִיג עִם רַשְׁבָּ"ג וְעוֹד לָמָּה לֹא קָאָמַר אַבַּיֵי דְּגַם ת"ק
דְּרַשְׁבָּ"ג ס"ל הָכִי וְזֶה יֵשׁ לִדְחוֹת כֵּיוָן דְּסָתָם תַּנָּא הוּא אֵין לְחָשְׁבוֹ דִּלְמָא חַד מֵהָנֵי תַּנָּאֵי
הוּא כְּגוֹן ר"ש אוֹ ר"י ור"ע ומ"מ מוּכָח דְּלָא ס"ל לת"ק הָכִי כמ"ש מֵחֲמַת קֻושְׁיוֹת
הָרִאשׁוֹנָה וְאַחַ"כ מָצָאתִי שֶׁפִּלְפְּלוּ הַפּוֹסְקִים בָּזֶה כמ"ש הב"י בסי' ש"ח וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל
כָּתַב כָּל שֶׁהוּא רָאוּי לְמַאֲכַל חַיָּה וְעוֹף הַמְצוּיִ' מְטַלְטְלִין אוֹתָן אֶת הֶחָצָב מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מַאֲכָל לְצַבַּיִ' כו' הָרִי שֶׁכְּוַנְתִּי ת"ל לִדְבָרָיו א"כ טַעְמֵיהּ דְּרַב הוּנָא נָמֵי מְשׁוּם הָכִי הוּא
וְרַב חִסְדָּא אַלִּיבָּא דר"י ס"ל אע"ג דְּעַתָּה הוּא מַאֲכָל לְחַיָּה מ"מ כֵּיוָן דְּמֵאֶתְמוֹל לֹא הָיָה
תָּפוּס עֲדַיִין וְלֹא הִתְחִיל לְהַסְרִיחַ כְּלָל וְהָוֵי חֲזִי לְאָדָם וְלָא הָוֵי דַּעְתֵּיהּ לְמִשְׁדֵּיהּ אפי' לְחַיָּה
וְלָכֵן מֻוקְצֶה ור"ש לֵית לֵיהּ מֻוקְצֶה ודו"ק: פֶּרֶק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמִילָה דַּף ק"ל ע"ב ד"ה
שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן ר"א קָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א וְהָא אָמְרִינַן לְקַמָּן בְּפִרְקִי' כָּל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא עֲשֵׂה
ול"ת כו' לע"ד קָשֶׁה עַל הָרַשְׁבָּ"א ז"ל דִּלְפִי זֶה תִּקְשֵׁי לר"א אֲפִילּוּ אִם אִי אֶפְשָׁר לַהֲבִיאוֹ
דֶּרֶךְ גַּגּוֹת כו' מ"מ לְעוֹלָם אֶפְשָׁר לְקַיְּמָם שְׁנֵיהֶם שֶׁיָּכוֹל לַהֲבִיאוֹ פָּחוֹת מִד' אַמּוֹת
כִּדְאָמְרִינַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי אוֹ בְּזֶה עוֹקֵר וְזֶה מַנִּיחַ וע"כ צ"ל כפי' התו' לְעֵיל דְּלָא דָּמֵי לְהָא
דִּלְקַמָּן דְּהָכָא דְּהָא דְּמַיְיתֵי דֶּרֶךְ ר"ה מְמַהֵר הַמִּצְוָה וּזְרִיזִין מַקְדִּימִין לְמִצְוֹת וְכֵיוָן שֶׁהִתִּירָה
הַתּוֹרָה דֶּרֶךְ ר"ה מֻוָתָּר לְהָבִיא אֲפִילּוּ אִם יֵשׁ גַּגּוֹת כְּדֵי לְמַהֵר הַמִּצְוָה משא"כ לְקַמָּן גַּבֵּי
צָרַעַת אֵין כָּאן מִצְוָה בְּאָבִיו יוֹתֵר מִבְּאַחֵר וְעוֹד נ"ל דִּלְעוֹלָם כִּדְכְתֵבי התו' דְּגַבֵּי מִילָה
דְּגַלֵּי רַחֲמָנָא דְּדָחֵי שב' לָא אָמְרִינַן דְּכֵיוָן שֶׁהִתִּירָה הַתּוֹרָה בְּהֶדְיָא א"כ הֲוָתְרָה שַׁבָּת אַצֶּל
מִילָה וְלָא טָרְחִינַן כְּלָל וּרְאָיָה לַדָּבָר נ"ל מֵהָא דְּאָמְרִינַן פ"ק דְּיוֹמָא דַּף ז' גַּבֵּי טֻומְאָה אִם
הֲוָתְרָה הִיא בְּצִבּוּר אִי אִיכָּא טְמֵאִין בְּהַהוּא בֵּית אָב וּטְהוֹרִים בְּבֵית אָב אַחֲרִינָא לָא
מְחַיְּבִינַ' לַהֲדוּרֵי לַאֲתוּיֵי טְהוֹרִין מִבֵּית אָב אַחֲרִינָא אפי' לְלִישָׁנָא קַמָּא דְּהָתָם אַלְמָא דְּלָא
טָרְחִינַן עֲבוּר לְקַיֵּים שְׁתֵּיהֶן אֲפִילּוּ לַאֲתוּיֵי מִבֵּית אָב אַחֲרִינָא דְּאִין כָּאן טָרְחָא גְּדוֹלָה
שֶׁהֲרֵי ז' בָּתֵּי אָבוֹת הָיוּ בְּפָנֵינוּ כָּל שָׁבוּעַ כ"ש לַאֲתוּיֵי דֶּרֶךְ גַּגּוֹת לַעֲלוֹת הָרִים וְלֵירֵד
בְּקָעוֹת אֲבָל לְקַמָּן פָּרִיךְ אִי אִיכָּא אַחֵר בְּפָנֵינוּ דְּלֵיכָּא טָרְחָא כְּלָל לְיַעֲבֵיד אַחֵר וּמְשַׁנֵּי
דְּלֵיכָּא אַחֵר פִּי' בְּפָנֵינוּ דְּבָרוּר הוּא דא"א לוֹמַר דְּאֵין אַחֵר כְּלָל אֲפִילּוּ רָחוֹק מֵאִתָּנוּ דְּזֶה
א"א אֶלָּא ר"ל שֶׁאֵינוֹ מָצוּי בְּפָנֵינוּ וְעוֹד י"ל כֵּיוָן דְּהֲוָתְרָה שַׁבָּת אַצֶּל מִילָה אפי' אִי לֵיכָּא
טָרְחָא בַּגַּגּוֹת יוֹתֵר מר"ה עָבְדִינַן בר"ה דְּהֶיְתֵּר גָּמוּר הוּא וּכְאִידָךְ לִישָׁנָא דְּהָתָם דַּאֲפִי' אִי

אִיכָּא טְהוֹרִין בְּהַהוּא בֵּית אָב עָבְדִי טְמֵאִין דְּטַוְמְאָה בְּצִבּוּר רַחֲמָנָא שְׁרִיָּה ה"נ מִילָה בְּשַׁבָּת רַחֲמָנָא שְׁרִיָּה וְלָא דָּמֵי לְמִילָה בְּצָרַעַת דְּהָתָם ע"כ לֹא אָמְרָה תּוֹרָה שֶׁיָּמוּל וִיכַוְּנִין דַּוְוקָא לְקוֹץ הַבַּהֶרֶת לְטַהֲרוֹ דְּלָא סַגִּי בְּלָאו הָכִי דְּדַיְּהּ לְצָרָה שֶׁהוּא קוֹצֵץ הַבַּהֶרֶת בְּלֹא כַּוָּנָה אֶלָּא בְּכַוָּנָה נָמֵי אֶתְמְהָא אֶלָּא ע"כ לֹא אָמְרָה תּוֹרָה אֶלָּא שֶׁאִם אֲפִילּוּ א"א לָמוּל בְּלֹא כַּוָּנָה כְּגוֹן שֶׁמָּל הָאָב וְאָמַר שֶׁאֲנִי מְכַוִּין אַפ"ה יָמוּל וְשָׁרֵי וְלָכֵן פָּרִיךְ אֵיךְ מַשְׁכַּחַת לָהּ דא"א לָמוּל בְּלֹא כַּוָּנָה לְיַעֲבֵד אַחֵר כֵּינָן דְּלָא צְנִוְותָה הַתּוֹרָה לָמוּל בְּכַוָּנָה דַּוְוקָא אֶלָּא דְּשָׁרֵי לָמוּל בְּכַוָּנָה אִם א"א בְּלֹא כַּוָּנָה וְאֵיךְ מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּלֵוִי א"א וא"כ גַּבֵּי צָרַעַת לכ"ע דְּחוּץ' הִיא דִּבְקוֹשִׁי הַוְותָרָה וְלָאו הֵיתֵר גָּמוּר הוּא אֲבָל מִילָה בְּשַׁבָּת דְּצְנִוְותָה תּוֹרָה דַּוְוקָא לָמוּל בְּשַׁבָּת וְלֹא לִדְחוֹת לְמָחָר מִשּׁוּם מִילָה בִּזְמַנָּהּ א"כ ס"ל דְּהֵיתֵר גָּמוּר הוּא כְּרַב נַחְמָן דְּהָתָם דס"ל הָכִי גַּבֵּי טַוְמְאָה דְּגַבֵּי טַוְמְאָה נָמֵי צְנִוְותָה תּוֹרָה אִישׁ נִדָּחֶה וְאֵין צִבּוּר רַשָּׁאִין לִידָחוֹת כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פֶּסַח בִּזְמַנּוֹ וא"כ הֵיתֵר גָּמוּר הוּא וְסֵוגְיָא דְּהָכָא ס"ל כר"נ דְּהָתָם ולע"ד חֲלוּק בָּרוּר הוּא וק"ל: דַּף קל"א ד"ה לֹא לַכֹּל אר"א עַד וְתֵימָא הוּא הֵיכִי שַׁיָּיךְ לְמֵילַף צִיצִית וּמְזוּזָה מִמִּילָה דְּמִילָה דִּין הוּא דְּמַכְשִׁירֵיהּ דּוֹחִין דְּהִיא עַצְמָהּ דּוֹחָה כו'.

לעד"נ דְּהַתּוֹ' עַצְמָן תִּרְצוּ קֻושְׁיָא זוֹ לְקַמָּן בְּדִבּוּר וְשָׁוִין שֶׁכָּתְבוּ דְּאִיכָּא לְמֵילַף צִיצִית מִסֻּוכָּה וא"כ בְּהָא מְיֻישָּׁב גַּם קֻושְׁיָא זוֹ דְּסֻוכָּה ג"כ אֵין בְּמִצְוָתָהּ דְּחִיַּת שַׁבָּת שֶׁהֲרֵי מִצְוָתָהּ הִיא יְשִׁיבָתָהּ וַאֲכִילָה וְשֵׁינָה וְאֵין בָּהֶם דְּחִיַּת שַׁבָּת דַּעֲשֵׂית סֻוכָּה הִיא מַכְשִׁירֵיהּ כַּמְבֹאָר בְּשָׁמַעְתִּין ולעד"נ דְּתֵירוּצָם דְּלִקַמָּן שַׁיָּיךְ גַּם אַדְּלֵעֵיל מִיהוּ קָשֶׁה לִי עַל תָּרוּץ זֶה כֵּינָן דְּהָכִי הוּא א"כ הֵיכִי קָאָמַר דְּלֹא לַכֹּל אר"א וּמַבִּיא רְאָיָה מִשְּׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּלָא לְמָדָן ר' אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא מג"ש וּמַאי רְאָיָה מֵהָתָם דְּלְמָא הָתָם אִיצְטְרִיךְ ג"ש דְּלֵיכָּאלְמֵילַף שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִסֻּוכָּה וְלֹא מִשּׁוּם דָּבָר דִּבְכוּלְּהוּ אִיכָּא פִּירְכָא כְּדִלְקַמָּן כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת אַצִּיצִית וּמְזוּזָה משא"כ צִיצִית וּמְזוּזָה אִיכָּא לְמֵילַף מִסֻּוכָּה דְּאֵין לְתָרֵץ דְּגַם צִיצִית וּמְזוּזָה יֵשׁ לָהֶם פִּירְכָא דְּלִקַמָּן שֶׁכֵּן בְּיָדוֹ לְהַפְקִירָן א"כ הָדְרָא קֻושְׁיַת התו' לְדִוכְתָּא הֵיכִי שַׁיָּיךְ לְמֵילַף מִסֻּוכָּה אוֹ מִמִּילָה הָא אִית לְהוּ הַאי פִּירְכָא וא"כ בְּלֹא שְׁתֵּי הַלֶּחֶם לֵיכָּא לְמֵילַף אֶלָּא ע"כ הַאי לָאו פִּירְכָא הִיא דְּאֵינוֹ לֹא חוּמְרָא וְלֹא קֻולָּא אֶלָּא טַעַם בְּעָלְמָא לָמָּה מְמַעֲטִינַן הָנָךְ יוֹתֵר מֵאֵינָךְ וְקָאָמַר דְּמִסְתַּבְרָא לְמַעֲטִינְהוּ וְאִי לָאו ג"ש דִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לָא הָוֵי מְמַעֲטִינַן הָנָךְ מִטַּעַם סְבָרָא זוֹ אֶלָּא הָוֵי גָּמְרִינַן לְהוּ מִסֻּוכָּה: ולעד"נ לְתָרֵץ כָּל הַסֻּוגְיָא דס"ד דְּאִיכָּא לְמֵילַף הָנָךְ אוֹ מִסֻּוכָּה לְחוּדָהּ כמ"ש אוֹ מִבֵּינַיְיהוּ מֵעֹומֶר וּמִסֻּוכָּה אוֹ מִמִּילָה וְסֻוכָּה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה דְּאֶפְשָׁר דְּגַם מִסֻּוכָּה לְחוּדָהּ לֵיכָּא לְמֵילַף דְּלָמָא ס"ל כר"ש בְּצִיצִית דְּלָא נְהִיגִי בְּלֵילוֹת כְּבֵיצִים אוֹ אֶפְשָׁר דְּגַם בְּהָנָךְ הָוֵי אִם עָבַר זְמַנָּם לֹא בָּטְלָה וא"כ צָרִיךְ לְמֵילַף גַּם מִמִּילָה יְהֵיהּ אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מ"מ דָּיֵיק ר' יוֹחָנָן דְּאִי ס"ד דְּלֵיף ר"א מִסֻּוכָּה לְחוּדָהּ אוֹ מִבֵּינַיְיהוּ א"כ ג"ש דִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם לָמָּה לִי לֵילַף מִבֵּינַיְיהוּ מִמִּילָה וְעֹומֶר דְּמַאי פָּרְכַת אֶלָּא ע"כ מִדְּאִיצְטְרִיךְ ג"ש ש"מ דְּמַעֲטָה הַתּוֹרָה דְּלָא לְמֵילַף כְּדַאָמְרִינַן גַּבֵּי שְׁתֵּי כְּתוּבִים הַבָּאִין כא' אֵין מְלַמְּדִים מֵהַאי טַעְמָא דְּאִי ס"ד דְּיָלְפִינַן מִינַּיהּ לְכְתוֹב חַד קְרָא אֶלָּא ש"מ לָא בָּעֵי רַחֲמָנָא דְּלֵילַף מִינָּהּ וְהָא דְּלָא דָּיֵיק ר' יוֹחָנָן מְכֻוָּלְּהוּ דא"כ קְרָא בְּלוּלָב אוֹ בְּמַצָּה לָמָּה לִי לֵילַף מִבֵּינַיְיהוּ י"ל דְּדָיֵיק מִשְּׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּלְמָדָן ר"א בְּהֶדְיָא מג"ש משא"כ אִינָךְ אִין ה"נ דְּלְמָא יַלְפִינְהוּ ר"א מִבֵּינַיְיהוּ מֵעֹומֶר וּמִמִּילָה אֲבָל מִשְּׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּיֵיק שַׁפִּיר וְהַשְׁתָּא א"ש גַּם קֻושְׁיַת הַתּוֹסָ' דְּלִקַמָּן שֶׁהִקְשׁוּ בְּדִיבּוּר אִי מֵעֹומֶר דְּלִכְתּוֹב רַחֲמָנָא תַּרְתֵּי

וְנֵילַף מִבֵּינַיְיהוּ די"ל דְּאִי הָכִי הָוֵי יָלְפִינַן גַּם צִיצִית וּמְזוּזָה מִינַּיְיהוּ לְהָכִי אִיצְטָרִךְ קְרָא אַחֲרִינָא וכ"ת מ"מ כֻּלְּהוּ ל"ל דְּנִכְתּוֹב תְּלָתָא מִינַּיְיהוּ וְהָוֵי דָּיְיקִינַן אִי ס"ד דְּיָלְפִינַן מִבֵּינַיְיהוּ לִכְתּוֹב תַּרְתֵּי אֶלָּא ע"כ קְרָא תְּלִיתַאי אָתֵי לְמַעוּטֵי דְּלָא נֵילַף דָּזֶה אֵינוֹ כְּלוּם דְּאִי הָכִי לָא הָוֵי יָלְפִינַן גַּם אִינָךְ מִינַּיְיהוּ כְּגוֹן אִי כְּתַב רַחֲמָנָא מִילָה וְסֻוכָּה וְעוֹמֶר לָא הָוֵי יָלְפִינַן גַּם לוּלָב וּמַצָּה וְשׁוֹפָר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְכֵן כַּיּוֹצֵא בְּזֶה דְּאֵין לְמַעֵט כ"א מִלְּתָא דְּלָא מִסְתַּבְּרָא כְּגוֹן צִיצִית וּמְזוּזָה וכמ"ש דְּכֵינָן דב' כְּתוּבִים הַבָּאִים כא' הֵן לָא יָלְפִינַן שׁוּם דָּבָר מִינַּיְיהוּ כְּמוֹ בְּכָל דֻּוכְתָּא דב' כְּתוּבִים דְּלָא אָמְרִינַן דְּנֵילַף מ"מ מִינֵּיהּ וְלֹא מַעֲטֵה הַתּוֹרָה כ"א מַאי דְּלָא מִסְתַּבְּרָא לְמֵילַף מִינֵּהּ אֶלָּא מִמַּעֲטִינַן הַכֹּל ה"נ לָא שְׁנָא וְאַדְּרַבָּא כֵּינָן דִּקְרָא שְׁלִישִׁי דְּאִמַּעוּט מִינֵּיהּ הוּא גּוּפֵיהּ מִסְתַּבְּרָא כְּגוֹן אִי כְּתֵבָה תּוֹרָה עוֹמֶר וּמִילָה וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְהָוֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם לְמַעֵט אע"ג דְּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם חוֹבַת הַיּוֹם הֵן וְאֵין בְּיָדוֹ לְהַפְקִירָן וא"כ מִסְתַּבְּרָא לְמֵילְפִינְהוּ מִמִּילָה וְעוֹמֶר וְאַפֵּ"ה מִינֵּיהּ הַתּוֹרָה א"כ לָא בָּעֵי קְרָא דְּנֵילַף מִינַּיְיהוּ אפי' מִלְּתָא דְּמִסְתַּבְּרָא דְּאֵיךְ יִמְעַט מִלְּתָא דְּלָא מִסְתַּבְּרָא דְּהָא הַמִּיעוּט גּוּפֵיהּ מִלְּתָא דְּמִסְתַּבְּרָא הוּא וְכֵן כֻּלְּהוּ מִשּׁוּם הָכִי אִיצְטָרִיךְ לְמִכְתְּבִינְהוּ לְכוּלְּהוּ וְהָא דְּפָרִיךְ וְלִיכְתּוֹב רַחֲמָנָא בַּחֲדָא וְנֵילִיף הָנָךְ מִינֵּיהּ וְלָא מְשַׁנֵּי דְּאִי הָכִי הָוֵי יָלְפִינַן גַּם צִיצִית וּמְזוּזָה מִינֵּיהּ י"ל דְּהָאֱמֶת מְשַׁנֵּי דְּאִיךְ יִתֵּרֵץ דְּהָוֵי יָלְפִינַן גַּם הָנָךְ וּבָאֱמֶת לֵיכָּא לְמֵילַף מִינֵּיהּ ועי"ל דְּהָא דְּפָרִיךְ דְּנִכְתּוֹב רַחֲמָנָא בַּחֲדָא ר"ל לְמֵילַף נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא חֲדָא וּלְעוֹלָם צָרִיךְ עוֹד א' לְמַעֵט דְּלָא לֵילִיף גַּם הָנָךְ מִינֵּיהּ וְלָמָּה לִי דִּכְתַב רַחֲמָנָא לְכֻלְּהוּ וְיָלְפִינַן מִקַּצָתַיְיהוּ לְמַעֵט לִיכְתּוֹב חֲדָא לְמֵילַף מִינֵּיהּ וַחֲדָא לְמַעֵט וְהָוֵי מָצֵי לְשַׁנוֹיֵי דא"כ הָוֵי ב' כְּתוּבִים וְהָוֵי מִמַּעֲטִינַן כֻּלְּהוּ כמ"ש אֶלָּא דְּלָא מָצֵי לְתָרֵץ הָכִי דְּבֶאֱמֶת לָאו ב' כְּתוּבִים הֵם כֵּינָן דְּיָדַע הַתָּרְצָן הָאֱמֶת דְּלֵיכָּא לְמֵילַף חֲדָא מֵחֲבֶרְתָּהּ וכה"ג אֵיכָּא בְּתַלְמוּדָא מְקוֹמוֹת אֵין מִסְפָּר ולע"ד בְּהָא א"ש כֻּלְּהוּ סוּגְיָא בְּלֹא שׁוּם סָפֵק: דַּף קל"ה ע"ב ד"ה יֵשׁ יְלִיד בַּיִת כו' תֵּימָא הֵיכִי מַשְׁמַע לִי' מִתּוֹךְ הַךְ בָּרַיְיתָ' כו' לעד"נ דה"פ דְּתַלְמוּדָא קָאָמַר דְּרַב אַסִּי ע"כ אָתֵי כְּתַנָּאֵי ר"ל דְּהוּא אוֹמֵר דְּתַנָּאֵי פְּלִיגִי בְּהָא מִלְּתָא דְּיוֹצֵא דּוֹפֶן דת"ק דר' חָמָא ע"כ ס"ל דַּאֲפִי' אֵין אִמּוֹ טְמֵאָה לֵידָה נִימּוֹל לח' דְּלָא כְּרַב אַסִּי א"כ אִי ר"ח לָא ס"ל הָכִי הָוֵי תְּיוּבְתֵּיהּ אֶלָּא ע"כ ר"א אָמַר לְדִידִי תַּנָּאֵי הִיא כֵּינָן דס"ל לר"א דְּמִקְרָא מוּכָח דְּבָעֵינַן טְמֵאָה לֵידָה הֲנָה הוּא מְתָרֵץ די"ל דר"ח אָתֵי כְּוָותֵיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא תִּקְשֵׁי לְדִידֵיהּ מָתָ"ק דאע"ג דְּאֵיכָּא לְמֵידְחֵי דר"ח נָמֵי לָא סָבַר כְּוָותֵיהּ אוֹמֵר די"ל דְּסָבַר כְּוָותֵי' וְלָא תִּקְשֵׁי לִי מֵאַחַר דס"ל בָּרוּר דְּבָעֵינַן טְמֵאָה לֵידָה וּלְפִי דַּעְתִּי בְּכָל דֻּוכְתָּא דְּאָמְרִינַן לְמַר וַדַּאי תַּנָּאֵי הִיא וּלְמַר מִי לימ' תַּנָּאֵי הִיא וּמְשַׁנֵּי אֲנָא דְּאָמְרִי אפי' כִּפְלוּנִי כו' וא"כ תִּקְשֵׁי לְאִידָךְ מנ"ל דְּסָבַר שׁוּם תַּנָּא כְּוָותֵיהּ הָא אֵיכָּא לְמֵידְחֵי כִּדְדָחֵי אִידָךְ אֶלָּא ע"כ הוּא אוֹמֵר די"ל דס"ל כְּוָותֵי כֵּינָן דְּסָבִירָא לֵיהּ מִסְּבָרַת עַצְמוֹ דְּדִינָא הָכִי הוּא אִי בָּעֵית לְמִפְרַךְ סְבָרָתִי מֵחֲדָא תַּנָּא דְּוַדַּאי לָא סָבַר כְּוָותֵי אֲנִי אוֹמֵר דְּאִידָךְ תַּנָּא סָבַר כְּוָותֵי וְלָא תִּקְשֵׁי עָלַי דְּוַדַּאי אִי שׁוּם אָמוֹרָא אֵינוֹ אוֹמֵר כֵּן מִסְּבָרַת עַצְמוֹ רַק תּוֹלֶה דְּבָרָיו בְּדִבְרֵי שׁוּם תַּנָּא אֵיכָּא לְמֵידְחֵי דְּלְמָא אֵין כַּיּוֹצֵת הַתַּנָּא כֵּן אֲבָל אִי ס"ל לִפְשׁוּט הָכִי מִסְּבָרַת עַצְמוֹ וּמוֹתְבִינַן עָלֶיהָ מֵחַד תַּנָּא יָכוֹל לְשַׁנוֹיֵי דְּאִידָךְ תַּנָּא סָבַר כְּוָותֵי וְאָז לֵיכָּא לְמֵדְחֵי דְּלְמָא לָא ס"ל די"ל דס"ל וְלָא תִּקְשֵׁי לִי ועי"ל דְּדָיֵיק דע"כ לר' חָמָא מִשּׁוּם טֻמְאַת לֵידָה הוּא דאל"כ תִּקְשֵׁי כֵּינָן דְּעִיקַּר טַעְמֵיהּ מִשּׁוּם דְּבָעֵינַן דַּוְמָיָא דְּלָכֶם וּבְשֶׁלֹּא הַטְּבִיל' לָאו גִּיּוֹרִית הִיא וְלָאו דַּוְמָיָא דְּלָכֶם הוּא א"כ מנ"ל לְמִתְלֵי בָּהּ כְּלָל הָא בִּקְרָא יְמוֹל לָכֶם כָּל זָכָר כְּתִיב דְּבָעֵי שֶׁיְּהֵא זָכָר דַּוְמָיָא

דְּלָכֻם וא"כ ה"ל לְמִתְלֵי בְּיֶלֶד עַצְמוֹ לֹא בְּאִמּוֹ דְּאִם הִטְבִּילָהּ דְּאָז אֵין הַיֶּלֶד צָרִיךְ טְבִילָה נִימּוֹל לח' וְאִם לֹא הִטְבִּילָהּ דְּאָז הַיֶּלֶד צָרִיךְ טְבִילָה נִימּוֹל לא' כִּדְכָתַב רַשְׁ"י זַ"ל בַּע"ז דַּף נ"ז דַּאֲפִי' נוֹלַד בְּבֵית יִשְׂרָאֵל בָּעֵי מִילָה וּטְבִילָה כְּשֶׁלֹּא טָבְלָה אִמּוֹ תְּחִלָּה וּמִדִּבְרֵי ר' חַמָּא מַשְׁמַע דְּתָלֵי בָּהּ שֶׁהֲרֵי לֹא הִזְכִּיר הַיֶּלֶד כְּלָל כ"א אוֹתָהּ וְעוֹד מִדְּקָאָמַר יָלְדָה וְאַחַ"כ הִטְבִּילָהּ כו' וּטְבִילָה זוֹ מַה מַּעֲלָה אוֹ מוֹרֶדֶת לַיָּלֶד בְּשֶׁלָּמָּא אִי בְּדִידָהּ תְּלִי' מִלְּתָא קמ"ל דאע"ג דְּהַטְבִילָה וְנִכְנְסָה לִכְלַל יְהוּדִית מ"מ כֵּיוָן שֶׁיָּלְדָה קוֹדֶם נִימּוֹל לֹא אֶלָּא אִי בְּדִידַיְהוּ תַּלְיָא מִלְּתָא מַה בְּכָךְ שֶׁטָּבְלָה הִיא הֲרֵי הוּא צָרִיךְ טְבִילָה עַדַיִן וְעוֹד אִיכָּא נַפְקוּתָא גְּדוֹלָה דְּאִי בְּדִידַיְהוּ תַּלְיָא א"כ אפי' יָלְדָה וְלֹא טָבְלָה אִם הִטְבִּילוֹ הַיֶּלֶד תּוֹךְ שְׁמוֹנָה צָרִיךְ לְמוּלוֹ לח' דאע"ג דק"ל דְּצָרִיךְ לְמוּלוֹ קוֹדֶם טְבִילָה וכמ"ש הַתּוֹסָ' זַ"ל גַּבֵּי גֵּר פ' הַחוֹלֵץ דַּף מ"ז ד"ה מַטְבִּילִין אִם טָבְלוּהוּ קוֹדֶם מִילָה מְהַנֵּי כמ"ש הָרַב הַמַּגִּיד זַ"ל בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן זַ"ל פי"ד מהל' אִיסּוּרֵי בִּיאָה וְאֶפְשָׁר דְּגַבֵּי עֶבֶד אפי' לְכַתְּחִלָּה רַשָּׁאִין לְטָבְלוֹ אוֹתוֹ קוֹדֶם הַמִּילָה דְּגַבֵּי גֵּר הָוֵי הַטַּעַם דְּהַמִּילָה קָשָׁה עָלָיו וְאוּלַי יִפְרֹשׁ דְּקָשֵׁי' גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל וכמ"ש הָרַמְבַּ"ן שָׁם משא"כ גַּבֵּי עֶבֶד לֹא שַׁיָּךְ הַאי טַעְמָא גַּם נ"ל דְּעֶבֶד בְּטְבִילָה לְחוּד הָוֵי עֶבֶד לְמִצְוֹת דְּגַבֵּי גֵּר אָמְרִינַן דְּאֵינוֹ גֵּר שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל מְעַלְיָא עַד שֶׁיָּמוּל וְיִטְבּוֹל אֲבָל טְבִילַת עַבְדוּת לְחַיֵּיב בְּמִצְוֹת וְאֵינוֹ יִשְׂרָאֵל כ"א עֶבֶד בְּטְבִילָה לְחוּד סַגִּי דְּחַלִּין עָלָיו כָּל חִיּוּבֵי מִצְוֹת וּמִילָה בִּכְלָל שֶׁחַיָּיב לָמוּל וְכֵן מָצָאתִי שֶׁהֵבִיא הב"י זַ"ל בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"ץ זַ"ל בי"ד סי' קכ"ד דְּאִם טָבְלָה אִמּוֹ וְיָלְדָתּוּ אַחַ"כ אפי' לֹא מָל אוֹתוֹ אֵין עוֹשֶׂה יַיִן נָסְךְ דְּעֶבֶד כְּנַעֲנִי הוּא: ונלע"ד דה"ה טָבַל הוּא עַצְמוֹ דמ"ש דְּאֵין לְחַלֵּק כֵּיוָן דְּאִיהִי סַגִּי לָהּ בִּטְבִילָה לְחוּדָהּ ה"ה אִיהוּ דְּמִידִי אִירְיָא דמ"מ כֵּיוָן דְּעֶבֶד בָּעֵי מִילָה וּטְבִילָה וְכִי בִּשְׁבִיל שֶׁהוּא נִמְכַּר עִמָּהּ עָדִיף וא"כ הֵיכִי קָאָמַר ר' חַמָּא בַּטַּבְלָה וְאַחַ"כ יָלְדָה דְּנִימּוֹל לֹא' דְּמַשְׁמַע אפי' אִם הִטְבִּילוּהוּ לָאו כְּלוּם הוּא וְלָא מִיבַּעְיָא לְדִבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל בִּיבָמוֹת פ' הַחוֹלֵץ דַּף מ"ז דְּכָל טְבִילַת עֶבֶד בַּעַל כָּרְחוֹ דְּפְשִׁיטָא דְּמַטְבִּילִין אוֹתוֹ מִיָּד אֶלָּא אפי' לְדַעַת רַב אַלְפָס זַ"ל דְּצָרִיךְ דַּעַת הָעֶבֶד מ"מ הָא אָמְרִינַן פ"ק דְּכְתֻבּוֹת דְּגֵר קָטָן מַטְבִּילִין אוֹתוֹ ע"ד ב"ד וְכֵן עֶבֶד קָטָן כמ"ש הַטּוּר י"ד בסי' רס"ז וְאַצ"ל בְּקָטָן כָּזֶה שֶׁנִּמְכַּר עִם אִמּוֹ דְּהָא אָמְרִינַן הָתָם דְּגֵר שֶׁנִּתְגַּיְּרוּ בָּנָיו עִמּוֹ מַטְבִּילִין אוֹתָם בְּקָטְנוּתָם דְּנִיחָא לְהוּ בְּמַאי דעב' אֲבוּהוֹן א"כ יִטְבְּלוּהוּ וְיָמוּלוּאוֹתוֹ לח' אוֹ אִם הִטְבִּילוּהוּ דִּיעֲבַד לָמָּה לֹא יְהֵא נִימּוֹל לִשְׁמוֹנָה אֶלָּא ע"כ טַעְמֵיהּ לָאו מִשּׁוּם לָכֶם הוּא אֶלָּא מִשּׁוּם טֻמְאַת לִידָה וְלָכֵן תָּלֵי בָּהּ: שָׁם ד"ה כְּגוֹן שֶׁלָּקַח זֶה שִׁפְחָה פֵּ"ה דְּהָוֵי מָצֵי לְמֵימַר כְּגוֹן שֶׁלָּקַח כו' וק' דא"כ ת"ק דִּלְעֵי' הָוֵי לֵיהּ לְמִנְקַט נָמֵי הַךְ רְבוּתָא כו' ולעד"נ דא"ש דְּנוֹדַאי לת"ק דְּלָא תָּלֵי מִלְּתָא בִּטְבִילָה פְּשִׁיטָא דְּשִׁפְחָה וְיָלְדָה עִמָּהּ הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי מִזֶּה שִׁפְחָה וְזֶה עֻבָּרָה דאע"ג דְּהַשִּׁפְחָה וְהַיָּלֶד שֶׁלּוֹ וס"ד דְּהָוֵי דֵּומְיָא דְּלָכֶם וְיָמוּל לח' קמ"ל וכ"ש כְּשֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בְּאֵם כְּלָל ואע"ג דְּהָתָם נוֹלַד בְּבֵית יִשְׂרָאֵל לָא ס"ל לת"ק לְהָא מִלְּתָא לְרְבוּתָא כ"כ כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק בְּאֵם וְאִידָךְ הָוֵי בְּעֵינָיו רְבוּתָא טְפֵי אֲבָל לר' חַמָּא דְּתָלֵי בִּטְבִילָה וא"כ לְדִידַיְהוּ לָא הָוֵי רְבוּתָא כְּלָל בְּיַלְדָּה קוֹדֶם טְבִילָה דַּאֲפִי' נִתְעַבְּרָה וְיָלְדָה הַכֹּל בְּבֵית יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּלָא טָבְלָה לָאו כְּלוּם הִיא הָוֵי זֶה שִׁפְחָה וְזֶה עֻבָּרָה רְבוּתָא טְפֵי דאע"ג דְּהַטְבִילָה קוֹדֶם דְּלָרַב חָמָא הָוֵי הַטְבִילָה הָעִיקָּר רְבוּתָא: דַּף קל"ו ע"ב ד"ה הַזָּכָר עַד מִיהוּ ק' לְרַבִּי מַהָא דְּתַנְיָא בְּבְכוֹרוֹת פ' אֵלּוּ מוּמִין עַד וּבְדוֹחֵק אָמַר ר"י כו' וּמִיהוּ לָא דָּמְיָא כו' וְעוֹד אוֹמֵר דְּהַאי קָרָא בְּעוֹלַת נָדָבָה כְּתִיב כו' הִנֵּה לְפִי זֶה נִשְׁאָר' קֻוֹשְׁיָא זוֹ בְּלֹא פֵּירוּקָא ולע"ד פְּלִיאָה בְּעֵינַי מַאי קַשְׁיָא לֵיהּ

כְּלָל דְּהַתִּינַח הֲרֵי עָלַי עוֹלָה הָוֵי חוּמְרָא דְּצָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן אַחֵר אֲבָל אִם אָמַר הֲרֵי זוֹ עוֹלָה הָוֵי קַוָּלָא גְּדוֹלָה דְּאִם לֹא חָלָה קִדֵּשָׁה עֲלֵיהֶם א"כ הֵם חֻלִּין גְּמוּרִי' וְהוּא פָּטוּר מִקָּרְבָּן אַחֵר כֵּינָן דְּאָמַר זוֹ עוֹלָה וְאַל אֱלֹקִים יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי שֶׁלָּמַדְתִּי תֵּירוּץ זֶה מָצָאתִי שֶׁכָּתְבוּ התו' עַצְמָן פ' הַמַּפְלֶת דַּף כ"ח ד"ה הָא מְזַכֵּי לְחוּדֵי' כו': דַּף קל"ז ד"ה הַזָּכָר תֵּימָא לְרַבִּי כו' הִנֵּה בְּנִדָּה ופ' אֵלּוּ מוּמִין תֵּרְצוּ קַוּשְׁיָא זוֹ: ע"ב ד"ה מָל וְלֹא פָּרַע תֵּימָא אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי כו' וְלֹא יָדַעְתִּי מַאי קוּשְׁיָא וְכִי מֶה עִנְיָן פְּרִיעָה לְבָשָׂר הַחֲוּפָּה כו' דְּבָשָׂר הַחוֹפָה הוּא נִשְׁאַר מִן הַמִּילָה גּוּפָהּ וְהָוֵי כְּאִלּוּ לֹא מָל אֲבָל הָעוֹר דַּק שֶׁתַּחַת הַבָּשָׂר אֵימָא דְּלָא הָוֵי עָרֵל אע"ג דְּנַדַּאי פְּרִיעָה מְעַכֶּבֶת מִדְּקָא מְחַלְּלִינַן עָלֶיהָ כְּדִתְנַן לְעֵיל מ"מ אֵימָא עָרֵל לֹא מַקְרֵי דְּכָל עָרֵל שֶׁבְּקָרָא הַיְינוּ אַבְשַׁר מִילָה לָא אַפְּרִיעָה שֶׁהֲרֵי לֹא נִיתְּנָה פְּרִיעַת מִילָה לְאַבְרָהָם כִּדְאִי' פֶּרֶק הֶעָרֵל דַּף ע"א וא"כ כֻּלְּהוּ קְרָאֵי דִּכְתִיב עָרֵל הָתָם ע"כ אַבְשַׁר הַמִּילָה קָאֵי וּגְדוֹלָה מִזֹּאת כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' פ' הֶעָרֵל ד"ה לֹא נִיתְּנָה פְּרִיעַת מִילָה דְּפְרִיעָה הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי וְיהוֹשֻׁעַ אַסְמָכֵיהּ אַקְרָא וא"כ כָּל עָרְלָה דִּכְתִיב בַּתּוֹרָה אֵינוֹ אֶלָּא אַבְשַׁר מִילָה וא"כ צָרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינַן דְּהָוֵי עָרֵל גַּם בִּפְרִיעָה וְאֵינוֹ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה וְהַתּוֹסָ' עַצְמָן פ' הֶעָרֵל ד"ה מ"ט לָא מָהוּל הֲוָצְרְכוּ לְהָבִיא רְאָיָה דְּמָל וְלֹא פָּרַע אִי אוֹכֵל בְּקָדָשִׁי' מִשְּׁמַעְתִּין' דְּהָתָם וְלֹא הֵבִיאוּ רְאָיָה מִמַּתְנִי' דְּהָכָא דִּתְנַן דְּבָשָׂר הַחֲוּפָּה מְעַכֵּב מִלֶּאֱכוֹל בִּתְרוּמָה כ"ש קָדָשִׁים וא"כ ה"ה פְּרִיעָה אֶלָּא ש"מ דס"ל דִּפְרִיעָה שָׁאנֵי וּלְפִי ע"ד נִרְאֶה דִּרְאָיָה שְׁהֵבִיאוּ שָׁם דְּמָל וְלֹא פָּרַע הָוֵי עָרֵל מִדְּקָאָמַר ר' אֶלְעָזָר דְּעָרֵל מְקַבֵּל הזא' מֵאֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ עֲרֵלִים וְקִבְּלוּ הַזָּאָה אִיכָּא לְמֵידְחֵי דְּמַאן לֵימָא לָן דְּתַלְמוּדָא דִּילָן ס"ל כְּפִרְקֵי ר"א דַּאֲבוֹתֵינוּ מָלוּ וְלֹא פָּרְעוּ דְּלָמָא לֹא מָלוּ כְּלָל וכמ"ש הַתּוֹסָ' עַצְמָן בְּדִבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה וְהָא דְּכָתַב רַבֵּינוּ נִיסִּים ז"ל בְּמַגִּילַת סְתָרִים דַּאֲבוֹתֵינוּ לֹא הָיוּ פּוֹרְעִי' אֶפְשָׁר דְּקָאֵי אַהָנָךְ דְּמָלוּ דְּהַיְינוּ יוֹצְאֵי מִצְרַיִם כְּדִכְתִיב בִּקְרָא אַפֵּ"ה לֹא הָיוּ פּוֹרְעִי' אֲבָל הַנּוֹלָדִים בַּדֶּרֶךְ לֹא מָלוּ כְּלָל מִשּׁוּם חֻלְשָׁא דְּאוֹרְחָא אֲבָל לְפִי שִׁיטָתֵינוּ דקמ"ל דְּמָל וְלֹא פָּרַע הָוֵי עָרֵל אִיכָּא רְאָיָה גְּמוּרָה דְּאֵינוֹ אוֹכֵל בִּתְרוּמָה כ"ש קָדָשִׁים וק"ל: פֶּרֶק תּוֹלִין ד"ה דר"א עֲדַיְפָא מדר"י תֵּימָא ולר"א תִּקַּשֵׁי לֵיהּ הָנְהוּ קְרָאֵי דְּדָרִישׁ פ"ק דְּמְגִילָּה כו' עַד מֵיהוּ ק' מנ"ל דַּעֲדַיְפָא דִּלְמָא בְּהָא מוֹדֶה ר"י דלר"א לָא קַשְׁיָא הָנֵי קְרָאֵי כְּלָל דְּאִיהוּ ס"ל דְּלָכֶם הָוֵי לְכָל צָרְכֵיכֶם אֲפִילּוּ מַכְשִׁירִין דְּאֶפְשָׁר וּקְרָא דְּהוּא לֹא דָּרִישׁ הוּא וְלֹא מַכְשִׁירִין אֶלָּא דָּרִישׁ לְמַכְשִׁירֵי מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ כִּדְדָרִישׁ לעי' לְבַדּוֹ וְלֹא מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ דָּרִישׁ ר"א הוּא לְמַכְשִׁירֵי מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ דְּמֵחַד קְרָא לָא הָוֵי מְמַעֲטִינַן כ"א מַכְשִׁירִין הַשְׁתָּא דְּאִיכָּא תְּרֵי קְרָאֵי אִימַּעוּט מִילָה גּוּפָהּ כְּמוֹ דְּמַצְרִיךְ ר"א תְּרֵי קְרָאֵי לְעֵיל לְמִילָה בִּזְמַנָּהּ וּלְמַכְשִׁירִין דְּמֵחַד קְרָא לָא הָוֵי יָלְפִינַן מַכְשִׁירִים דְּדָחוּ כִּדְכְתִבֵי הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל דַּף קל"ב ד"ה תַּנְיָא כְּוָותֵי' דלר"א אוֹת וְדוֹרוֹת אָתֵי לַמַּכְשִׁירִים וּבְיוֹם לְמִילָה גּוּפָהּ ה"נ אִיפְּכָא אֲבָל לר' יוֹדָא לֹא בָּעֵי תַּלְמוּדָא לְאוֹקְמֵי הָכִי דְּהָא ק"ל הִלְכְתָא כר"י כִּדְקָאָמַר רַב חִסְדָּא הָתָם יְהֵא רַעֲוָא דְּכָל הָנֵי מִילֵי מַעְלְיָתָא לִימְרוּ מְשַׁמַּאי וְאִינָךְ אָמוֹרָאֵי ס"ל דַּהֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן וְאִי ס"ל לר"י כר"א לָא הָוֵי הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ חֲדָא דק"ל דְּאֵין הֲלָכָה כר"א דַּהֲרֵי הַדָּבָר הָיָה קָשֶׁה לַחֲכָמִים וְעוֹד בַּר מִן דֵּין לָא אַשְׁכְּחַן שׁוּם תַּנָּא דְּפָלִיג בַּהֲדֵי חֲכָמִים בְּמַכְשִׁירֵי מִילָה כ"א ר"א ואע"ג דר"י קָאָמַר לְעֵיל נוֹהֲגִין הַיְינוּ בְּשָׁעַת הַסַּכָּנָה כו' הַיְינוּ דְּקָאָמַר מְשֻׁמֵּיהּ דר"א וְלֵיהּ לָא סְבִירָא לֵיהּ: דַּף קלט ד"ה תְּלָא דְּבִשְׂרָא לֹא כַּפֵּ"ה דפי' בָּשָׂר מָלַיִם כו' דְּמַה שַּׁיָּיךְ הָכָא נִרְאֶה לְיַשֵּׁב אַחַת אַחַת דמ"ש מַה שַּׁיָּיךְ הָכָא תִּקַּשֵׁי גַּם אַכִּישָׁא דְּיַרְקָא

דְּשַׁיָּיךְ לְפ' מְפַנִּין דְּמַיְירֵי בְּאִיסּוּר טֻלְטוּל וְדוֹמֶה לוֹ מַמָּשׁ דְּקָתָנֵי גַּם הָתָם חֲבִילֵי קַשׁ כו' הִתְקִינָן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מְטַלְטְלִים אוֹתָן וְכֵן גַּבֵּי חֲבִילֵי פּוּאָה וְאִי מִשּׁוּם רַב חִסְדָּא דְּאָמַר חַד דִּינָא בְּאִיסּוּר טֻלְטוּל גָּבֵי כְּתָנְיָתָא מַיְירֵתֵי אִידָךְ דר"ח נָמֵי הָנֵי גַּם שָׁם אָמַר רַב חִסְדָּא דְּאָסוּר לְטַלְטֵל בָּשָׂר תָּפֵל ה"ל לְאֵתוּיֵי הָתָם וְגַם לפי' הֶעָרוּךְ דפי' מִשּׁוּם מֵזִקָּצָה מֻחָמֶת מֵיאוּס תִּיקְשֵׁי דְּהָא מְקוֹמוֹ פ' כִּירָה אֶלָּא אוֹרְחֵיהּ דְּתַלְמוּדָא הוּא לְהָבִיא לִפְעָמִי' דִּין אֶחָד שֶׁלֹּא בְּמְקוֹמוֹ קָצָת אע"ג דְּשַׁיָּיךְ לְמָקוֹם אַחֵר יוֹתֵר כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׁיָּיכוּת גַּם הָכָא וּלְפִי מַה שֶּׁאָכְתּוֹב בְּסָמוּךְ אַיְ"ה אֵין לוֹ שַׁיָּיכוּת הָתָם כְּלָל ומ"ש לָמָּה הִזְכִּיר תְּלָא גַּם הַקֻּוֹשְׁיָא הב' דִּלְעֵיל מוּכָח דְּגַם דָּג מָלִיחַ חָזֵי לְאֻוְמְצָא וְכֵן קֻוֹשְׁיָא הג' דְּרַב בְּמֻוקְצֶה לְטַלְטֵל סָבַר כְּר"ש: נלע"ד לְיַשֵּׁב הַכֹּל דְּתַלְיָא שֶׁהוּא לפי' רָשְׁ"י זַ"ל מָלֵא הַחֶבֶל שֶׁתּוֹלִין לְיַבְּשׁוֹ מַיְירֵי שֶׁתַּלְאוּהוּ לְיַבְּשׁוֹ וּכְשֶׁהוּא מַתְחִיל לְיַבֵּשׁ אָז הוּא אֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה כ"כ כְּמוֹ בָּשָׂר מָלִיחַ דְּעָלְמָא שֶׁרָאוּי לַאֲכִילָה יוֹתֵר משא"כ כְּשֶׁמַּתְחִיל לְהִתְיַבֵּשׁ אָז אֵינוֹ לֹא בָּשָׂר מָלִיחַ וְלֹא בָּשָׂר יָבֵשׁ וְאַפְּ"ה שָׁרֵי לְטַלְטוּלֵי מִשּׁוּם דְּחָזֵי לִכְלָבִים וכר"ש דְּשָׁרֵי בְּמֻוקְצֶה לְטַלְטֵל משא"כ דְּכָוְוָרֵי דְּכְשֶׁמַּתְחִיל לְהִתְיַבֵּשׁ אֵינוֹ רָאוּי אֲפִילּוּ לִכְלָבִים אֲפִילּוּ ר"ש מוֹדֶה דְּלָא מְטַלְטְלִין כְּמוֹ דָּג תָּפֵל דִּמְפַנִּין דפי' הַתּוֹס' דְּאֵינוֹ רָאוּי לִכְלָבִי' וּלְטַעְמִיהּ דְּרַשְׁ"י הָתָם מִשּׁוּם דְּלָאו דַּעְתֵּיהּ לְמִשְׁדְּיהּ לִכְלָבִים י"ל דְּתְלָא דְּבְשָׂרָא רָאוּי קָצָת לְמַאֲכַל אָדָם ע"י הַדְּחָק משא"כ דְּכָוְוָרֵי אֵינוֹ רָאוּי כְּלָל וַאֲפִילּוּ ר"ש מוֹדֶה וְהַשְׁתָּא א"ש כָּל הַקֻּוֹשְׁיוֹת גַּם קֻוֹשְׁיָא רִאשׁוֹנָה דְּלֹא שַׁיָּיךְ לפ' מְפַנִּין דְּהָתָם פְּלִיגִי רַב הוּנָא ור"ח בדר' יוּדָא ור"ש ומַהָא מַיְירֵי עִיקָּרָ' דִּשְׁמַעְתָּתָ' דְּהָתָם וְהָכָא מַיְירֵי בִּדְבָרִים דַּאֲפִי' ר"ש מוֹדֶה בְּהוּ ומ"מ לעד"נ דפי' הֶעָרוּךְ עִיקָּר וְדוּק: פֵּרֵק נוֹטֵל דַּף מ"ג ד"ה עֲצָמוֹת וּקְלִיפִּין לֹא כַּפ"ה דפי' אֲפִילּוּ קָשִׁין כו' בֶּאֱמֶת דִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל צ"ע כִּי מוּכָח מִדְּבָרָיו דס"ל דְּבָעֵינַן לר"ש שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה לְפָחוֹת כמ"ש בִּשְׁמַעְתִּין דִּלְעֵיל הָא לָא חָזֵי לְאֻוְמְצָא לָא ואע"ג דַּחֲזֵי לְשַׁוּנָּרָא כו' וּלְמַטָּה כָּתַב וְשָׁדֵי מֵעֵיהֶ לְשַׁוּנָּרָא אַלְמָא מְטַלְטֵל לְהוּ מִשּׁוּם שַׁוּנָּרָא כו' הַרֵי שֶׁהִזְכִּיר בְּכָל מָקוֹם דלר"ש בָּעֵינַן שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְשַׁוּנָּרָא לְפָחוֹת וכמ"ש, לְעֵיל גַּבֵּי תְּלָא דְּבְשָׂרָא וְכֵן מוּכָח פ' מְפַנִּין דְּשָׁמוּאֵל מוֹקֵי לְמַתְנִי' כר"ש וְאַפְּ"ה הַקָּתָנֵי סִיפָא חֲבִילֵי קַשׁ כו' אִם הִתְקִינָן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה כו' ע"כ נלע"ד דְּרַשְׁ"י מְחָקוֹ דְּאִי ס"ד דְּמַיְירֵי מַתְנִי' בַּעֲצָמוֹת הָרָאוּיִן לִכְלָבִים א"כ מַאי טַעְמִיהּ דב"ה דאע"ג דס"ל כר"י מ"מ בְּהָא מוֹדֶה כֵּינָן דְּמַתְנִי' מַיְירֵי בְּשַׁבָּת א"כ ע"כ הַבְּהֵמָה נִשְׁחֲטָה מֵאֶתְמוֹל וּבִשְּׁלוּ הַבָּשָׂר מֵאֶתְמוֹל וא"כ הָעֲצָמוֹת הָיוּ מוּכָנִים מֵאֶתְמוֹל לִכְלָבִים וַאֲפִילּוּ ר"י מוֹדֶה כִּדְאָמְרִינַן לְעֵיל גַּבֵּי בַּר אַוְזָא כֵּינָן דְּמַסְרַח דַּעְתֵּיהּ עִלָּוְוִיהּ מֵאֶתְמוֹל וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹס' פ' בְּמַה מַדְלִיקִי' דַּף כ"ט גַּבֵּי גַּרְעִינִין וְכֵן לְעֵיל ד"ה הָתָם כֵּיוָן דְּמַסְרַח וְרַשְׁ"י ס"ל דְּלָא דָּמֵי גַּרְעִינִין לִבְנֵי מֵעֶיהָ שֶׁל אַוָּז דְּהָתָם כֵּיוָן דְּמַסְרַח וַדַּאי שָׁדֵי לְשַׁוּנָּרָא וא"כ מוּכָן לַבְּהֵמָה משא"כ גַּרְעִינִין וְשַׁעַר אֲפוּנִין וְכִי וַדַּאי יֹאכַל אוֹתָם בַּשַּׁבָּת אוֹ בי"ט וְאוּלַי לֹא יֹאכְלֵם וְכָל זְמַן שֶׁהֵם בְּמַאֲכָל הָוֵי כְּאוֹכֶל כמ"ש הַתּוֹס' לְשִׁיטָתָם וְלֹא קַיְימִי לֹא לְהֶיְסֵק וְלֹא לַבְּהֵמָה וּכְשֶׁאָכְלָן הָוֵי נוֹלָד אֲבָל עֲצָמוֹת בְּשַׁבָּת כֵּיוָן דע"כ בִּשְׁלָם אֶתְמוֹל לְצוֹרֶךְ שַׁבָּת א"כ אֵין לְךָ הֲכָנָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ דְּנִוַּדַּאי יֹאכְלֵם וְהָעֲצָמוֹת יִשָּׁאֲרוּ לִכְלָבִים וְהָוֵי מַמָּשׁ כְּבַר אַוָּזָא דִּלְעֵיל ע"כ פי' רַשְׁ"י דְּמַיְירֵי בַּעֲצָמוֹת שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לְכֶלֶב וְאַפְּ"ה שָׁרֵי לְטַלְטְלָן דְּמִדִּין גֶּרֶף שֶׁל רְעִי נָגְעוּ בָּהּ שֶׁהֵם מְאוּסִין עַל הַשֻּׁלְחָן וּגְדוֹלָה מִזּוֹ אָמְרוּ פ' כָּל הַכֵּלִים דַּאֲפִי' קְעָרוֹת לְאַחַר אֲכִילָה שָׁרֵי לְטַלְטְלִינְהוּ מִדִּין גֶּרֶף שֶׁל רְעִי כ"ש הָא וְלָכֵן תָּנֵי מַעֲלָה הַשֻּׁלְחָן וְלָא תָּנֵי לְטַלְטֵל עֲצָמוֹת כִּפְשָׁטָן כִּדְתַנְיָא

בְּבָרַיְיתָא פ' מְפַנִּין מְטַלְטְלִין הָעֲצָמוֹת כו' אֶלָּא לָא שָׁרוּ ב"ש כ"א מֵעַל הַשֻּׁלְחָן מִשּׁוּם גְּרָף
ש"ר ואע"ג דְּבִגְרָף ש"ר מוֹדֶה גַּם ר"י דְּשָׁרֵי כִּדְמוֹכַח ס"פ כִּירָה דַּף מ"ז גַּבֵּי מַחְתָּה
בְּאֶפְרָה דְּפָרִיךְ וּמִי אָמַר ר' יוֹחָנָן הָכִי וְהָתְנַן נוֹטֵל אָדָם כו' הָא לֵית בֵּיהּ פֵּירֵי לָא ופירש"י
ור' יוֹחָנָן שָׁמְעִינַן לֵיהּ דכר' יוּדָא ס"ל וּמְשַׁנֵּי אַבָּיֵי מִידֵּי דְּהָוֵה אַגְּרָף שֶׁל רְעִי וּמַה תִּירֵץ
וְהָא ר"י כר"י ס"ל אֶלָּא ש"מ דְּגַם ר' יוֹדָא מוֹדֶה בַּגְּרָף וְכֵן מוּכָח פ' בָּתְרָא דְּבֵיצָה דַּף ל"ו
גַּבֵּי עֲוִבְדָּא דְּאַבַּיֵּי דְּדָלֶף בְּרִיחַיָּיא דִּילֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ רַבָּה עַיְּילָהּ לְפֻוּרְיָיךְ לְהָתָם דְּהָוֵי כִּגְרָף
ש"ר ואע"ג דְּרַבָּה כר"י ס"ל כמ"ש הַתּוֹסָ' פ' פֵּירַהּ דַּף מ"ו ד"ה דְּנַפְטָא מ"מ נִרְאֶה דלר"י
גְּרָף ש"ר אַגַּב מָנָא מְטַלְטְלִין אִיהוּ גּוּפֵיהּ לָא וְהָא דְּמַסְקִינַן פ' בָּתְרָא דְּבֵיצָה דַּאֲפִילּוּ אִיהוּ
גּוּפֵיהּ שָׁרֵי מֵהַהוּא עַכְבְּרָא דְּאִישְׁתְּכַח בְּאִסְפַּרְמָקָא דְּרַב אַשִׁי הָתָם כר"ש אֲבָל לר"י אָסוּר
לְטַלְטְלוֹ אִם לֹא אַגַּב מָנָא וא"כ בְּהָא פְּלִיגִי ב"ש וב"ה ב"ש כר"ש וּמַעֲבִירִין בַּיָּד הָעֲצָמוֹת
עַצְמָן וב"ה לֹא שָׁרֵי אֶלָּא ע"י נִיעוּר וְהָא דְּלָא פְּשִׁיט פ' בָּתְרָא דִּגְרָף ש"ר מְטַלְטְלִי' אפי'
אִיהוּ גּוּפֵיהּ מִמַּתְנִי' דְּהָכָא דְּמַסְקִינַן דב"ה כר"ש וְשָׁרֵי לְטַלְטֵל הָעֲצָמוֹת גּוּפַיְיהוּ י"ל דִּלְמָא
עֲצָמוֹת שָׁאנֵי דאע"ג דְּהָוֵי כִּגְרָף ש"ר לָא מֵאִיסִי כֻּלֵּי הַאי משא"כ רְעִי אוֹ עַכְבְּרָא דְּמֵאִיסִי
טְפֵי אֵימָא לָא שָׁרֵי לְהָכִי פְּשִׁיט מֵרַב אַשִׁי וְהָכִי אָמְרִינַן לְקַמָּן דְּרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דר"י עֲבִיד
כִּגְרָף שֶׁל רְעִי אַלְמָא דַּאֲפִי' גַּרְעִינִין הַמְּוֻנָּחִין לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן הָוֵי כִּגְרָף שֶׁל רְעִי כ"ש
עֲצָמוֹת וּקְלִיפִּין שֶׁאֵינָן רְאוּיִן לִכְלוּם אֲבָל פֵּירוּרִין וְשַׁעַר אֲפוּנִין אֵין מְאוּסִין וְלָא הָוֵי כִּגְרָף
ש"ר וְכֵן מַשְׁמַע פ"ב דְּבֵיצָה דַּף כ"א דְּפֵירוּרִין לָא מֵאִיסִי אֶלָּא שָׂרָה אוֹתָם בֵּינַיִן וַאֲפִי'
לְר"ש לָא שָׁרֵי אֶלָּא מִטַּעַם מַאֲכַל בְּהֵמָה וְאֶפְשָׁר לוֹמַר עוֹד דְּגַם בַּפֵּרוּרִין וְשַׁעַר הָוֵי כִּגְרָף
ש"ר וְהָא דְּנָקֵט מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה דקמ"ל דַּאֲפִילּוּ בְּלֹא שֻׁלְחָן שָׁרֵי לְטַלְטְלִינְהוּ
וְאִין ה"נ דְּמֵעַל הַשֻּׁלְחָן שָׁרֵי אֲפִילּוּ בְּלֹא מַאֲכַל בְּהֵמָה מִטַּעַם גְּרָף ש"ר אֶלָּא דְּנָקֵט טַעְמָא
מִשּׁוּם טִלְטוּל בְּעָלְמָא בְּלֹא שֻׁלְחָן וְנָקֵט שֻׁלְחָן אַיְידֵי דְּרִישָׁא אוֹ לְאוֹרְחָא דְּמִלְּתָא דְּבָלָאו
הָכִי אֵין דֶּרֶךְ לְטַלְטְלָן: ד"ה פֵּירוּרִין שְׁאֵין בָּהֶן כְּזַיִת פֵּ"ה מִדְּקָתָנֵי מַעֲבִירִין וק' לר'
דְּבְרִישָׁא נָמֵי קָתָנֵי מַגְבִּיהִין כו' הִנֵּה הוּא ז"ל נִרְאֶה דְּגָרַס בְּרִישָׁא מַעֲבִירִין וא"כ י"ל דִּתְנָא
אַיְידֵי דְּסֵיפָא כְּמוֹ דְּבְסֵיפָא גּוּפָהּ לִשְׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל צ"ל כֵּן ע"כ דְּהָא מַעֲבִירִין קָתָנֵי גַּם
אַשַּׁעַר אֲפוּנִים וַעֲדָשִׁים ואע"ג דְּמֻוָּתָר לְזָרְקָן אֶלָּא אַיְידֵי דְּפֵירוּרֵי' קָתָנֵי מַעֲבִירִין גַּם
אַשַּׁעַר ה"ה אַרִישָׁא ועי"ל דְּבְרִישָׁא לֵיכָּא לְמִיטְעֵי אֲבָל בְּסֵיפָא כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְמִיטְעֵי דְּאָסוּר
ה"ל לְמִתְנֵי זוֹרְקִין וכה"ג כָּתְבוּ התו' בְּכַמָּה דֻּכְתֵי וּלְשִׁיטָתִי דִּלְעֵיל הָרִאשׁוֹנָה דְּהַטַּעַם
מִשּׁוּם גְּרָף ש"ר א"ש כְּפִשְׁטֵיהּ דְּבְרִישָׁא קָתָנֵי מְמַבֵּירִין דְּעִיקַּר הַהֶיתֵּר הוּא לְהַעֲבִירָן מֵעַל
הַשֻּׁלְחָן דְּמֵאִיסִי דְּהַזְּרִיקָה מַשְׁמַע אֲפִילּוּ אֵין בָּהּ צוֹרֶךְ וְאִלּוּ אֵינָן אֲסוּרִין בְּטִלְטוּל שֶׁלֹּא
לְצוֹרֶךְ כ"א הַהַעֲבָרָה מֵעַל פָּנָיו שֶׁלֹּא יִמָּאֲסוּ בְּעֵינָיו וְלָכֵן נִקֵּט הַעֲבָרָה דְּבָלָשׁוֹן הַזֶּה נָקֵט
טַעַם הַהֶיתֵּר אֲבָל בְּסֵיפָא דְּהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם מַאֲכַל בְּהֵמָה וְשָׁרֵי לְזָרְקָן כְּפִשְׁטֵיהּ אפי'
שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ לֹא הָוֵי לֵיהּ לְמִנְקַט מַעֲבִירִין וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מפ' אֵלּוּ דְּבָרִים קוּשְׁיָא גְּדוֹלָה הִיא
ונלע"ד דְּרַשְׁ"י לָא גָּרַס הָתָם כ"א, מֻוָּתָר לְאַבְּדָן וְלָא גָּרַס בַּיָּד דְּהָתָם אֵין מְאַבְּדָן בַּיָּד כ"א
מֻחְמַת מַיִם אַחֲרוֹנִים נִיתָּזִין נִיצוֹצוֹת עַל הַפֵּירוּרִין וּמְאִיסִי אֲבָל הָכָא אִי זָרִיק לְהוּ מְאַבֵּד
בַּיָּד וא"כ ר"י תַּרְתֵּי שְׁמַעְתְּתָא אָמַר דְּאָסוּר לְאַבְּדָן בַּיָּד וּמֻוָּתָר לְאַבְּדָן ע"י גְּרָמָא אוֹ חֲדָא
מִכְּלָל חֲבֵירְתָהּ אִיתְּמַר כַּנ"ל: פֶּרֶק חָבִית ד"ה שָׁמְשַׁהּ מֵהֶן שָׁמָן פֵּ"ה שָׁמְשַׁהּ זָב מֵאֵילֵיהֶן
עַד וְעוֹד ק' לְר"י כו' לעד"נ דְּגַם רַשְׁ"י ז"ל אֵין כַּוָּנָתוֹ דִּשְׁמְשָׁהּ פֵּירוּשׁוֹ אַשְׁמָן אוֹ אַמַּיִם
שָׁזָב מֵאֵילֵיהֶן אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ דְּאֵין פֵּירוּשׁוֹ שְׁמָשַׁהּ בְּיָדַיִם שֶׁסְּחָטָן אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ דְּמָשַׁהּ שָׁזָב

מֵאִילָיו עַל יָדוֹ כְּגוֹן שֶׁצָּבְרָן בַּמַּעֲטָן וְנִתְחַמְּמוּ וְיָצָא מֵאֲלֵיהֶן וּלְעוֹלָם מָשַׁךְ אַאֲדָם קָאֵי וְזֶהוּ דְּנָקֵט וְהִכְנִיסָן שֶׁכְּנָסָן אוֹ לָאֲוָכָלִין אוֹ לְמַשְׁקִין וע"י כֵּן זָב מֵאִילָיו כִּי כְּשֶׁהֵן מְכֻוָּנָסִין רָגִיל לָצֵאת מֵהֶן מַשְׁקֶה, וא"כ מְיֻוָּשָׁב גַּם הַקֻּוּשְׁיָא הב' דְּרַב ור"י מְפָרֵשׁ דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּכֵינָן שע"י גְּרָמָתוֹ זָב אֵיכָא לְמֵישַׁשׁ טִפֵּי דִּלְמָא יָהֵיב דַּעְתֵּיהּ אַף כִּי, כְּנָסָן לָאֲוָכָלִין שֶׁמָּא יִתְחָרֵט וִירַצֶּה אוֹתָם לְמַשְׁקִין וְסָחִיט בְּיָדַיִם ג"כ אֲבָל אִם זָבוּ לְגַמְרֵי מֵעַצְמָן לְעוֹלָם חוֹלֵק ר"י וְשָׁרֵי ומ"ש דְּאֵין הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע כֵּן לע"ד מָצִינוּ כֵּן בְּהַרְבֵּה דֻּכְתֵי: דַּף קמד תְּאֵנִים וְרִימּוֹנִים תֵּימָא לִי מַאי קֻשְׁיָא דִּלְמָא הָא דְּתַנְיָא לְעֵיל בְּמֶשֶׁךְ כו' הִנֵּה לְפִי שִׁיטָתִי דְּלְעֵיל גַּם לפי' רָשִׁ"י ז"ל תִּקְשֵׁי זֹאת דְּהָא גַּם לְשִׁיטָתוֹ יֵשׁ חִלּוּק בֵּין מָשַׁךְ לְלֹא מָשַׁךְ כמ"ש לְעֵיל אֲבָל תֵּימָא לִי עַל תֵּימָא זוֹ דְּמַאי קֻשְׁיָא דְּהַתַּלְמוּד פָּרִיךְ לְרַב נַחְמָן ב"י אַלִּיבָּא דְּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר דְּאֵין חִלּוּק בֵּין מָשַׁךְ לְלֹא מָשַׁךְ וְלָא קָתָנֵי מָשַׁךְ אֶלָּא לְרִבּוּתָא דְּהֵיתֵּרָא דְּתוּתִים דַּאֲפִי' מָשַׁךְ מ"מ לָאֲוָכָלִין מֵוָתָּר אֲבָל שְׁיֵהֵא מָשַׁךְ גּוֹרֵם הָאֲסוּר לְפִי הָאֱמֶת זֶה אֵינוֹ דאל"כ מאי מַיְיתֵי רָאְיָה דִּלְמָא גַּם בְּזֵתִים וַעֲנָבִים גּוֹרֵם הָא דְּמָשַׁךְ הָאֲסוּרָ' כְּמוֹ בְּתוּתֵי' אֶלָּא ש"מ דְּאֵינוֹ אֶלָּא רִבּוּתָא בְּעָלְמָא וּלְפִי הָאֱמֶת אֵין מָשַׁךְ גּוֹרֵם כְּלוּם וַאֲפִילּוּ אִם בָּאנוּ לְחַלֵּק בֵּין תּוּתִים לְזֵתִים מ"מ זֵתִים וַעֲנָבִים תִּקְשֵׁי אַהֲדָדֵי ממ"נ דַּאֲפִילּוּ לָאֲוָכָלִין ס"ל לר"י דְּאָסוּר אפי' בְּלֹא מָשַׁךְ לְשִׁיטַת שְׁמוּאֵל כ"ש סְתָמָא וכמ"ש רַשִׁ"י אֶלָּא דְּפָרִיךְ מִתּוּתֵי' דְּאַלִּיבָּא לֵיהּ לְאַקְשׁוּיֵי וא"כ אַף אִם תִּדְחֶה הַקֻּוּשְׁיָא מִתּוּתִים תִּקְשֵׁי מִזֵּתִים וַעֲנָבִים: ד"ה לֹא לְרָצוֹן בְּסְתָמָא עַד וְהַשְׁתָּא ק' לר"י חֲדָא דְּבִשְׁמַעְתָּת' מַסְקִי אִיפְּכָא לְרָצוֹן בְּסְתָמָא כו'.

הִנֵּה בָּמָה שֶׁכָּתַבְתִּי בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה דְּהַקֻּוּשְׁיָא דְּהָכָא קַיְימָא אַלִּיבָּא דר"נ ב"י אַלִּיבָּא דִּשְׁמוּאֵל תִּתְיַשֵּׁב גַּם קֻוּשְׁיָא זוֹ דְּסֵוְגְיָא דְּהָתָם ס"ל דְּשָׁלֹא לְרָצוֹן בְּסְתָמָא וּמִבָּרַיְיתָא דְּלְעֵיל לָא קַשְׁיָא מִידֵי דְּמָשַׁךְ שָׁאנֵי וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' דִּבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה וְסֵוְגְיָא דְּהָכָא אַלִּיבָּא דִּשְׁמוּאֵל תִּתְיַשֵּׁב דְּלָא מְחַלֵּק בֵּין מָשַׁךְ לְלֹא מָשַׁךְ וְתֵדַע דְּהָא הָתָם אַלִּיבָּא דר"י קָאֵי דְּאִיהוּ אָמַר דַּחֲלֵב אִשָּׁה לָאו מַעְיָן הוּא גַּבֵּי אִשָּׁה שֶׁנָּטַף חָלָב מִדַּדֶּיהָ לְתוֹךְ הַתַּנּוּר ור' יוֹחָנָן מְחַלֵּק הָכָא בֵּין מָשַׁךְ לְלֹא מָשַׁךְ כמ"ש התו' לְעֵיל בְּדִבּוּר שֶׁמָּשַׁךְ: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מ"מ שְׁמוּאֵל דְּאָמַר דְּשָׁלֹא לְרָצוֹן הַיְינוּ דְּגַלִּי דַּעְתֵּי' דְּלָא נִיחָא לֵיהּ א"כ לְדִידֵיהּ ע"כ חֵלֶב אִשָּׁה מֵעֵין הוּא כְּמוֹ לְרָבָא דְּהָתָם וא"כ לְדִידֵיהּ תִּקְשֵׁי בָּרַיְיתָ' דט' מַשְׁקִין דְּקָתָנֵי דְּחֵלֶב אִשָּׁה מְטַמֵּא בִּרְבִיעִית אַלְמָא לָאו מֵעֵין הוּא כִּדְמַקְשֵׁי לְרָבָא הָתָם י"ל דאה"נ דְּקַשְׁיָא לִשְׁמוּאֵל דִּשְׁמוּאֵל וְרָבָא בַּחֲדָא שִׁינּוּיָא קָיְימִי וּבְמַאי דְּאִיתּוֹתַב רָבָא הָתָם אִיתּוֹתַב גַּם שְׁמוּאֵל הָכָא וְדִבְרֵי תוֹרָה עֲשִׂירִים בְּמָקוֹם אַחֵר כִּדְאַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵּיהֶשֶׁמְּבִיא בְּחַד דֻּכְתָּא דִּבְרֵי אָמוֹרָא א' וּשְׁקִיל וְטָרֵי בָּהּ וּבְדֻכְתָּא אַחֲרִיתָא אִיתּוֹתַב תֵּדַע מִדִּבְרֵי ר"י ז"ל עַצְמוֹ שֶׁהֵרֵי פִּלְפֵּל וְכָתַב דְּהָתָם ס"ל כְּאִיכָּא דְּאָמְרִי דְּהָכָא דְּאָמַר שָׁאנֵי סַלֵּי זֵתִים כו' וְקָשֶׁה א"כ הַתִּינַח סֵוְגְיָא דְּהָתָם מ"מ הָכָא לָא א"ש דמ"מ לִישָׁנָא קַמָּא תֵּירֵץ דְּשָׁלֹא לְרָצוֹן הוּא לֹא נִיחָא לֵיהּ וא"כ תִּקְשֵׁי לֵיהּ בָּרַיְיתָא דט' מַשְׁקִים אֶלָּא ע"כ כמ"ש דאה"נ דְּסֵוְגְיָא דְּהָכָא לָא קָאֵי הָתָם אֲבָל סֵוְגְיָא דְּהָתָם מַשְׁמַע דְּקָאֵי בַּמַּסְקָנָא דְּהָא רָבָא אִיתּוֹתַב הָתָם מַסִּיק הָתָם לְתֵרֵץ הַמִּשְׁנָה שֶׁהֵבִיא רָבָא רְאָיָה מִמֶּנָּה אַלְמָא דְּהָכִי הָוֵי מַסְקָנָא וא"כ תִּקְשֵׁי אַהָתָם בָּרַיְיתָא דְּתוּתֵי' וע"ז תֵּרְצוּ דס"ל כְּאִיכָּא דְּאָמְרִי דְּהָכָא מִיהוּ יֵשׁ לְדָחוֹת דְּלֵיכָּא לְמֵידַק מִדְּבְרֵי ר"י דאה"נ דְּהַתַּלְמוּד הָוֵי מָצֵי לְמִפְרַךְ אַלִּישָׁנָא קַמָּא דְּהָכָא מִבָּרַיְיתָא דט' מַשְׁקִים אֶלָּא דְּלָא פָּרִיךְ כֵּינָן דְּאִיכָּ' שִׁינּוּיָא אַחֲרִינָ' דְּאִיכָּ' דְּאָמְרִי אֲבָל כֵּינָן דְּמַסִּיק ר"י דְּגַם לְאִיכָּא דְּאָמְרִי לָא א"ש תִּקְשֵׁי שַׁפִּיר אַסֵּוְגְיָא דְּהָכָא בָּרַיְיתָ' דט' מַשְׁקִים: ומ"מ נלע"ד דְּיֵשׁ לְיַשֵּׁב כמ"ש וְכֵן לְשׁוֹן התו'

מַשְׁמַע הַכֹּל דְּלָא פָּרִיךְ כ"א אַסּוּגְיָא דְּהָתָם אפי' אַחַר שֶׁדָּחָה ר"י זַ"ל דְּגַם לְאִיכָּא דְּאָמְרִי לָא א"ש מ"מ לֹא הִקְשָׁה אַהָכָא כְּלוּם כ"א אַהָתָם ש"מ דְּהָכָא א"ש כמ"ש.

וְעוֹד נלע"ד דִּלְעוֹלָם אפי' לְפִי סֻוגְיָא דְּהָתָם דְּשָׁלֹא לְרָצוֹן דְּחֵלֶב מַיְירֵי בִּסְתָמָא דַּוְוקָא מ"מ שֶׁלֹּא לְרָצוֹן דְּזָתִים מַיְירֵי בְּלֹא נִיחָא לֵיהּ דְּהָא כִּדְאִיתָא וְהָא כִּדְאִיתָא גַּבֵּי חֵלֶב דִּסְתָמָא לָאו לָצֵאת לְתוֹךְ הַקֶּעָרָה קָאֵי אֶלָּא לִינֹק הַתִּינוֹק קָאֵי מִקְּרֵי סְתָמָא שֶׁלֹּא לְרָצוֹן וְאַפִּ"ה מְשׁוּם דְּדַעְתֵּי' דְּתִינוֹק כו' אֲבָל זָתִים וַעֲנָבִים דִּבְנֵי סְחִיטָה נִינְהוּ הָוֵי סְתָמָא לְרָצוֹן עַד דְּאָמַר לָא נִיחָא לִי וְאַפִּ"ה שַׁיָּיךְ לְמֵימַר יוֹכִיחוּ דס"ל לְרַבָּנָן דְּאִי ס"ד דְּחֵלֶב הַבְּהֵמָה מְטַמֵּא כְּסְתָמָא אע"ג דִּסְתָמָא לְאוֹכֶל קָאֵי וְלֹא לְמַשְׁקֶה כ"א לִינֹק הַוָּלָד אוֹ לִיתְּנוֹ לְתוֹךְ מַאֲכַל אָדָם אַפִּ"ה אָמְרִינַן כֵּינָן דְּנָפִיק מֵאֵילָיו יָהֵיב דַּעְתֵּיהּ לְמַשְׁקֶה א"כ זָתִים וַעֲנָבִים דִּסְתָמַיְיהוּ לְמַשְׁקֶה יִטְמְאוּ אפי' בְּלֹא נִיחָא לֵיהּ כְּמוֹ לר' יוֹדָא דְּהָכָא דס"ל דְּלְאוֹכְלִין בִּשְׁאָר פֵּירוֹת הָוֵי בְּגִילּוּי דַּעַת דְּלָא נִיחָא לֵיהּ וְאַפִּ"ה בְּזָתִים וַעֲנָבִים אָמְרִינַן יָהֵיב דַּעְתֵּיהּ כִּי אָתֵי לִידֵי מַשְׁקֶה ה"ה הָתָם אע"ג דְּגַלֵּי דַּעְתֵּיהּ דְּלָא נִיחָא לי' מִיהוּ כִּי נָפִיק יָהֵיב דַּעְתֵּיהּ וא"כ פָּרְכִי רַבָּנָן שַׁפִּיר אִי שֶׁלֹּא לְרָצוֹן דְּחֵלֶב הַיְינוּ סְתָמָא מְטַמֵּא גַּם סַלֵּי זָתִים וַעֲנָבִים יִטְמְאוּ בְּשֶׁלֹּא לְרָצוֹן דִּידְהוּ דְּשֶׁלֹּא לְרָצוֹן דִּידְהוּ הָוֵי כְּשֶׁלֹּא לְרָצוֹן דְּחֵלֶב ולעד"נ שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה סֻוגְיוֹת בַּתַּלְמוּד כֵּן ואע"ג דלר"י לֵית לֵיהּ הַאי סְבָרָא כְּבָר כָּתַבְתִּי דר"י מְחַלֵּק בֵּין מָשַׁךְ לְלֹא מָשַׁךְ וְלָא קַשְׁיָא לְדִידֵיהּ כְּלוּם: פָּרָה שׁוֹאֵל דַּף קמח ד"ה אִיתְּקִין רָבָא בְּמָחוֹזָא כו' עַד וְזֶה לְשׁוֹן הקו' דְּבֵיצָה עַד מַשְׁמַע מִפֵּירוּשׁוֹ דְּאַגְרָא הוּא מַשּׂוֹי ב' בְּנֵי אָדָם וק' לר' כו' לעד"נ דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין סֻוגְיָא דְּהָכָא לְהָתָם דְּקָאָמַר דְּדָרוּ בְּרִגְלָא מִקַּמֵּי דְּדָרוּ בְּאַגְרָא הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ ע"כ דְּמַה דְּדָרוּ בְּרִגְלָא שֶׁהוּא מַשּׂוֹי ב' בְּנֵי אָדָם אוֹתָהּ מַשּׂוֹי לִדְרוּ בְּאַגְרָא א"כ ע"כ הַמַּשּׂוֹי הוּא מַשּׂוֹי ב' בְּנֵי אָדָם וע"כ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁיִּשָּׂאוּהוּ ב' בְּנֵי אָדָם כִּדְמוֹכַח בב"מ דְּאָדָם א' נוֹשֵׂא לִפְעָמִים מַשּׂוֹי ב' בְּנֵי אָדָם דְּרִגְלָא וּבְאַגְרָא א"א לֵישָׁא כ"א קָצַת יוֹתֵר מִמַּשָּׂא אָדָם א' וְכֵינָן דְּמַיְירֵי הָכָא בְּמַשָּׂא ב' בְּנֵי אָדָם ע"כ בב' בְּנֵי אָדָם מַיְירֵי דְּמַשָּׂא ב' בְּנֵי אָדָם אֵין נוֹשְׂאִין בְּאַגְרָא כ"א ב' בְּנֵי אָדָם אֲבָל הָתָם דְּקָאָמַר דְּדָרוּ בְּאַגְרָא מִקַּמֵּי דְּדָרוּ בְּרִגְלָא לָא הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ דְּהַמַּשּׂוֹי שֶׁל רִגְלָא לִדְרוּ בְּאַגְרָא אֶלָּא פֵּירוּשׁוֹ מַה שֶּׁרְגִילִין לָשֵׂאת בְּאַגְרָא וְאָדָם א' קָאֵי דְּהָא אַמַּתְנִי' דְּהַמַּעֲבִיר חָבִית מִמָּקוֹם לְמָקוֹם קָאֵי וְקָאָמַר דְּחָבִית כָּזוֹ שָׂאָדָם א' נוֹשֵׂא בְּאַגְרָא כו' וּמַה שָּׂאָדָם א' נוֹשֵׂא אֵין בּוֹ מַשּׂוֹי ב' בְּנֵי אָדָם דא"א לֵישָׁא כ"א יוֹתֵר מִמַּשָּׂא אָדָם א' וְזוּטָר מִמַּשּׂוֹי ב' ב"א כֻּלְּהוּ שֶׁל דָּבָר אַגְרָא אֵין פֵּירוּשׁוֹ לְעוֹלָם כ"א מוֹט מִיהוּ אֵין הַמַּשּׂוֹי שֶׁנּוֹשְׂאִין עָלָיו שָׁוֶה דְּאִי קָאֵי אַמַּשּׂוֹי ב' ב"א כְּמוֹ הָכָא מַיְירֵי שֶׁנּוֹשְׂאִין אוֹתָהּ ב' ב"א ג"כ דא"א לָאָדָם א' לֵישָׁא מַשּׂוֹי ב' ב"א בַּמּוֹט א"כ ע"כ מַיְירֵי בב' ב"א אֲבָל הֵיכָא דְּקָאֵי אַאָדָם א' כְּמוֹ בב"א מַיְירֵי בְּמַה שֶּׁרְגִיל הוּא לָשֵׂאת דְּהַיְינוּ נָפִישׁ לְחַד וְזוּטָר לְתֵרֵי וכ"א לְפִי עִנְיָנוֹ וְדָבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ הוּא וּבְזֶה מְיֻשָּׁב נָמֵי מַה שק' דְּדִבְרֵי רַשְׁ"י סוֹתְרִין זא"ז דְּכָאן פי' בְּאַגְרָא נוֹשְׂאִין ב' ב"א וְהָתָם פי' בְּאַגְרָא מוֹט כָּפוּף בְּאֶמְצָעִיתוֹ וְנוֹשֵׂא אָדָם א' וע"פ דְּרָכֵינוּ א"ש וא"כ דְּדָרוּ בְּאַגְרָא דְּקָאָמַר אַחַ"כ קָאֵי ג"כ אַהָא דְּהָא לְעוֹלָם רָבָא אַמַּשּׂוֹי שֶׁהוּא יוֹתֵר כָּבֵד קָאֵי כִּדְמַתְחִיל דְּדָרוּ בְּדֶוְחָקָא מַשּׂוֹי שֶׁאָדָם יְחִידִי נוֹשֵׂא בַּכָּתֵף לִישָׁנֵי וְיִשָּׂא בְּרִגְלָא דְּדָרוּ בְּרִגְלָא מַשָּׂא שֶׁהוּא יוֹתֵר כָּבֵד שֶׁהוּא מַשּׂוֹי ב' בְּנֵי אָדָם לְיִדְרוּ אוֹתָהּ מַשּׂוֹי בְּאַגְרָא דְּדָרוּ בְּאַגְרָא שֶׁהוּא מַשּׂוֹי יוֹתֵר כָּבֵד שא"א לֵישָׂאת בְּרִגְלָא דאע"ג דְּרִגְלָא מַשּׂוֹי ב' ב"א הֵיא מ"מ כשב' בְּנֵי אָדָם נוֹשְׂאִין בְּאַגְרָא נוֹשְׂאִין יוֹתֵר לְיִדְרוּ בְּאַכְפָּא וְכָל זֶה תָּלוּי הוֹאִיל וְנֶאֱמַר בְּמֵימְרֵיהּ דְּרָבָא רִגְלָא תְּחִלָּה כמ"ש: ונלע"ד

דְּגַם דְּדָרוּ בְּאַכְפָּא הָוֵי מַשָּׂא יוֹתֵר כָּבֵד שא"א לְהַגְבִּיהַּ אוֹתָהּ עַל הַכַּתֻּפִים וְנוֹשְׂאִין אוֹתָהּ סָמוּךְ לָאָרֶץ וְלֹא לְמָקוֹם רָחוֹק וּבְזֶה מְיֻשָּׁב מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּסוֹף הַדִּבּוּר דהל"ל דְּדָרוּ בְּאַכְפָּא לְיִדְּרוּ בְּאַגְרָא דא"א לְיִדְּרוּ בְּאַגְרָא וּלְהַגְבִּי' הַמַּשּׂוֹי וְאֶפְשָׁר דְּהַיְינוּ טַעְמָא נָמֵי דְּדָרוּ בְּאַגְרָא לְיִדְּרוֹ בְּאַכְפָּא שֶׁמַּרְוִיחַ בְּזֶה שֶׁאֵינוֹ מַגְבִּיהַּ עַל כְּתֵפָיו וְהָא דְּפֵירֵשׁ רַשְׁ"י וַאֲפִילּוּ אֵינוֹ לְהָקֵל אֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא עַל הַנְּשִׂיאָה מִשּׁוּם דְּקַשְׁיָא לֵיהּ נָהִי שֶׁמַּרְוִיחַ הַהַגְבָּהָה מ"מ לָא הָוֵי דֵּומְיָא דְּאֵינָךְ שֶׁמַּרְוִיחַ שֶׁמַּיְקֵל בִּנְשִׂיאָה וְקָאָמַר דמ"מ שִׁינּוּי הוּא גַּם בִּנְשִׂיאָה וְלֹא הִזְכִּיר רַשְׁ"י הַהַגְבָּהָה דס"ל דְּשִׁינּוּי בִּנְשִׂיאָה לְחוּד נָמֵי סַגִּי כִּדְמוֹכַח מַפְרִיס' סוּדָרָא עָלֶיהָ וּלְפִי זֶה אֲפִילּוּ אִם יְדָרוּ בְּאַכְפָּא לָא הָוֵי מַשָּׂא כָּבֵד מ"מ מְיֻשָּׁב בָּזֶה קוּשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת דְּלִשִׁיטַת רַשְׁ"י לָא הָוֵי דְּדָרוּ בְּאַכְפָּא טוֹרַח יוֹתֵר מִדְּדָרוּ בְּאַגְרָא וּבְדָרוּ בְּאַגְרָא אִיכָּא הַגְבָּהָה א"כ יְשָׁנָה לְהַחְמִיר קָצָת גַּם י"ל דְּגַם בְּדָרוּ בְּאַגְרָא בִּפְרִיסַת סוּדָרָא סַגִּי אֶלָּא שֶׁטּוֹב יוֹתֵר לְשַׁנּוֹת בְּאַכְפָּא מִשּׁוּם הַגְבָּהָה אע"פ שֶׁלְּפִי הָאֱמֶת אֵין הַהַגְבָּהָה כְּלוּם וּמִטַּעַם זֶה לֹא הִזְכִּירָהּ רַשְׁ"י גַּבֵּי לְדָרוּ בְּאַכְפָּא אֲבָל מ"מ טוֹב יוֹתֵר וּלְעוֹלָם בִּפְרִיסַת סוּדָר נָמֵי סַגִּי וכ"כ הָרַמְבַּ"ם ז"ל לְפִי שִׁיטָתוֹ שֶׁיּוֹלִיךְ בְּיָדָיו לְפָנָיו אוֹ יַחֲרוֹס סוּדָרָא וּמַה שֶּׁכָּתְבוּ דִּבְיָדַיִם מְרַבֶּה בְּמַשּׂוֹי יוֹתֵר מֵעַל כְּתֵפָיו י"ל דְּכֵיוָן דְּנוֹשְׂאִין כ"א בב' יָדָיו קַל הַמַּשּׂוֹי כְּמוֹ בַּכָּתֵף א' וְגַם הוּא סָמוּךְ לָאָרֶץ וכמ"ש: ע"ב ד"ה לֹא מְסַפְּקִין לֹא כַּפֵּ"ה דְּמַאי אִירְיָא בי"ט כו' לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דְּלָא זוֹ אַף זוֹ קָתָנֵי דְּלָא מִבָּעְיָא מִשּׁוּם אֲבָל דְּאָסוּר דְּזֶה אַף בח"ה אָסוּר אֶלָּא אֲפִילּוּ מִשּׁוּם שִׂמְחָה דבח"ה שָׁרֵי מ"מ בי"ט אָסוּר וְתָנֵי תַּנָּא וְכוֹלֵל כָּל מִילֵּי הָאֲסוּרִין בי"ט וְהַתִּימָא עַל קַוְשְׁיָא זוֹ דְּהָא תְּנַן הָתָם לֹא מְקַדְּשִׁין וְלֹא חוֹלְצִין וְלֹא מְיַבְּמִין ואע"ג דְּאִלּוּ גַּם בח"ה אָסוּר כְּדִתְנַן פ"ק דמ"ק דַּף ח' וְלֹא מְיַבְּמִין מִפְּנֵי שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לוֹ וה"נ אָמַר שְׁמוּאֵל פָּרֵק וְאֵלּוּ מְגַלְּחִין דַּף י"ח מֻוָּתָּר לְאָרֵס בח"ה וּשְׁקִיל וְטָרֵי לַאֲתוּיֵי סַיְּיעְתָּ' מִמַּתְנִי' וְדָחֵי לָהּ וְלָא מַיְיתֵי סַיְּיעְתָּ' מֵהָא דְּקָתָנֵי גַּבֵּי י"ט לֹא מְקַדְּשִׁין ש"מ דבח"ה שָׁרֵי אֶלָּא ש"מ כֵּיוָן דְּתָנֵי גַּבֵּי י"ט שְׁאָר דִּינִים דְּלֵיתַנְהוּ בח"ה תָּנֵי כֻּלְּהוּ דִּינֵי די"ט אפי' דִּינִים דְּנָהֲגִי בח"ה נָמֵי וכ"ש הָכָא דְּהָוֵי לֹא זוֹ אַף זוֹ פְּשִׁיטָ' כמ"ש: דַּף קמט ד"ה אֶלָּא אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ דִּכְתִיב אַכּוֹתֶל וּמִתַּתַּאי וְלָא יָדַעְנָא אַמַּאי נָקֵט מִתַּתַּאי לעד"נ פְּלִיאָה אִם הִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת קַוְשְׁיָא זוֹ מֵעוֹלָם דה"ק דַּאֲפִי' בְּכוֹתֶל וּמִתַּתַּאי אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּלָמָ"ד שֶׁמָּא יִקָּרֵא לָא חָיֵישׁ לְשֶׁמָּא יִמְחוֹק וכ"ש בְּמִידְּלֵי דאע"ג דכ"ע אִית לְהוּ לְרַבָּה מ"מ אֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם לָא פְּלוּג בֵּין מִידְּלֵי וּמִיתַּתַּאי וְעִיקַּר הַטַּעַם לֹא שַׁיָּיךְ בְּמִידְּלֵי אֶלָּא אֲפִילּוּ בְּמִתַּתַּאי דְּאִיתָנָהּ לְעִיקַּר גְּזֵרָה אַפֵּ"ה לֹא חָיֵישׁ וַאֲפִילּוּ בְּלֹא רְבוּתָ' לָא קַשְׁיָא כְּלוּם דה"ק דְּכָל כּוֹתֶל אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ וְלָא צְרִיכְנָא לְשִׁינּוּיָא קַמָּא דְּדַוְקָא בְּמִידְּלֵי פְּלִיגִי אֶלָּא בְּכוּלֵי פְּלִיגִי

דְּהַטַּעַם דְּאָמַר הָכָא בְּשִׁינּוּיָא קָמָא מִשּׁוּם דְּלָא אַסִּיק אַדַּעְתַּיְיהּ עֲדַיִין דְּגַוְונָא בִּשְׁטָרָא לָא מַחֲלַף אֲבָל הַשְׁתָּא דְּגַלִּי בְּשִׁינּוּיָא אַחֲרִינָא הַאי טַעְמָא לָא הָדַר בֵּיהּ הַתָּרְצָן מֵהַאי סְבָרָא אֶלָּא מֵהָא הָדַר בֵּיהּ מֵהַאי דְּפְלִיגִי דְּמְשַׁנֵּי בְּכוּלְּהוּ וְקָאָמַר דְּלָא פְּלִיגִי כ"א בְּמַדְלֵי וּשְׁאָר מִילֵּי דְּשִׁינּוּיָא אַחֲרִינָא נִשְׁאַר וּלְהָכִי קָאָמַר וּדְקָא קַשְׁיָא דְּרַבָּה וְלֹא הִזְכִּיר גַּם קַוְשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָ' שֶׁהִקְשׁוּ נִיחוּשׁ שֶׁמָּא יִקָּרֵא דְּבָאֶמֶת הַקַּוְשְׁיָ' הא' לָאו כְּלוּם הִיא עַתָּה כֵּיוָן דְּגַלִּי הַאי סְבָרָא דְּגַוְונָא בִּשְׁטָרָא לָא מִיחְלַיְיף וּמַשְׁמַע דכ"ע הָכִי ס"ל דִּפְשִׁיטָא דְּלָא הָוֵי שְׁתִּיק תַּלְמוּדָא לְבָאֵר דִּפְלִיגִי בְּהָא כֵּיוָן דְּעַד הֵנָּה לֹא הֲוַוכְּרָה סְבָרָא זוֹ דִּפְלִיגִי בְּהָא אַדְּרַבָּה תַּלְמוּדָא הָוֵי נָקֵט לְפִשּׁוּט דְּגַוְונָא בִּשְׁטָרָא לָא מִיחְלַיְיף וּלְהָכִי קָאָמַר דְּלָא נִשְׁאַרְ' כ"א קַוְשְׁיָ' דְּרַבָּה דְּלָא פְּלִיגִי כ"א בְּדְרַבָּה וְדוֹק: דַּף קנא ד"ה נָכְרִי שֶׁהֵבִיא חֲלִילִין כו' לֹא כַּפֵּ"ה שפי' עוֹלָמִית מִדְּפָרִיךְ בַּגְּמָרָ'.

כו' ונלע"ד דְּרַשִּׁ"י ז"ל ס"ל דְּקָאֵי אַסֶּוגְיָא שֶׁלְּפָנֵי זֶה דְּקָתָנֵי מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה יַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּחַמּוּ חַמִּין וּפָרִיךְ דה"נ כֵּיוָן דְּאָפְשָׁר שֶׁנַּעֲשָׂה בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל יַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ דִּלְפֵי' התו' קָשֶׁה לע"ד הֵיכִי פָּרִיךְ וּמְדַמֵּי סְפֵיקָא לְוַדַּאי דְּקָאָמַר ה"נ יַמְתִּין כְּמוֹ בְּרִישָׁא וּמִי דָּמֵי הָתָם וַדַּאי הוּבְאוּ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל כמ"ש רַשִּׁ"י בְּמַתְנִי' דְּמוֹכְחָ' מִילְתָא ואע"ג דְּהַמַּקְשָׁן ס"ל דַּאֲפִי' בְּסָפְקָא צָרִיךְ לְהַמְתִּין מ"מ אֵין לְדַמּוֹת הַנּוֹשְׁאִים וְלִישָׁנָא דה"נ דְּמַשְׁמַע מִכֹּחַ אִידָךְ קָפְרִיךְ דמ"ש זֶה מִזֶּה כִּי הֵיכִי דְּבָהָךְ צָרִיךְ הַמְתָּנָה ה"נ לִצְרוֹךְ וּלְפֵי' התו' שְׁנָא וּשְׁנָא הוּא אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁפֵּירַשְׁתִּי לְשִׁיטַת רַשִּׁ"י א"ש כִּי הֵיכִי דְּבְמֻרְחָץ גַּבֵּי מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה אע"ג דְּסָפֵיקָא הִיא כמ"ש לְלִישָׁנָ' קַמָּא וַאֲפִי' לְלִישָׁנָ' בתר' דְּכָתַב דְּלָא הָוֵי סְפֵיקָא אֶלָּא וַדַּאי אַדַּעְתָּא דְּתַרְוַיְיהוּ הוּחֲמָה מ"מ פָּרִיךְ הָכָא שַׁפִּיר דְּעָשׂוּ לוֹ אָרוֹן פֵּירוּשׁוֹ בִּשְׁבִיל נָכְרִי אוֹ לְמִכּוֹר כמ"ש רַשִּׁ"י בְּמַתְנִי' וְכֵיוָן דְּלָא קָתָנֵי בְּמַתְנִי' דְּמַיְירֵי בְּעִיר שֶׁרֻּבָּהּ כּוּתִיִּים מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי אפי' בְּמֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה דְּגַם זֶה מִקְרֵי עָשׂוּ לוֹ כְּגוֹן דְּלָא מוֹכְחָ' מִלְּתָא וְלָכֵן פָּרִיךְ שַׁפִּיר בְּמֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה מִסְתָּמָא אַדַּעְתָּא דְּתַרְוַיְיהוּ עֲבִיד מִי שֶׁיִּקָּנֶה הַקֶּבֶר אוֹ כּוּתִי אוֹ יִשְׂרָאֵל וא"כ יַמְתִּין כְּמוֹ הָתָם: וְאֵין לְיַשֵּׁב דִּלְפֵי' התו' פָּרִיךְ דְּמַתְנִי' סְתָמָא תְּנַן כמ"ש וּמַשְׁמַע אפי' בְּרוֹב יִשְׂרָאֵל דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא דְּאַדַּעְתָּא דְּיִשְׂרָאֵל עֲבִיד.

דְּזֶה אֵינוֹ דְּזֶה לָא מִקְרֵי עָשׂוּ לוֹ דְּוַדַּאי אַדַּעְתָּ' דְּרֻבָּא עֲבִיד וְזֶה נִכְלָל בְּמִלְּתָא דְּסֵיפָא וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל כִּדְמוֹכַח סוֹף פ' כָּל כִּתְבֵי אֲבָל מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה מַשְׁמַע דְּשָׁרֵי דְּהָא קָתָנֵי בְּסֵיפָא וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל כו' אֲבָל מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה שָׁרֵי דְּזֶה לָא מִקְרֵי בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִבִּשְׁבִיל כּוּתִי וּמָה רָאָיָה דְּעָשׂוּ לוֹ דַּוְוקָא דִּלְמָא סֵיפָא דַּוְוקָא אֶלָּא ש"מ מִדְּלָא קָתָנֵי אִיסּוּרָ' ש"מ דְּשָׁרֵי כֵּיוָן דְּסָתְרֵי אַהֲדָדֵי אָזְלִינַן לְקֻלָּא כְּכָל סְפֵיקָא דְּרַבָּנָן וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי הָרָן"ן ז"ל שֶׁהִקְשָׁה אפירש"י דלמ' לָא קָתָנֵי עוֹלָמִית כִּדְקָתָנֵי בְּסֵיפָא ולעד"נ דְּלָא קשי' מִידֵי דְּגַבֵּי חֲלִילִין לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר כְּלָל לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיָּבִיאוּ ע"כ שִׁיטַת רַשִּׁ"י דס"ל דִּבְכָל מָקוֹם דְּצָרִיךְ לְהַמְתִּין הָוֵי הַטַּעַם שֶׁלֹּא יֵהָנֶה מְמֻלָּאכֶת שַׁבָּת וְגַבֵּי חֲלִילִין לֹא שַׁיָּיךְ הֲנָאָה דְּאֵין כָּאן כ"א מִצְוֹת הֶסְפֵּד דְּהָא מַסְקִינַן בְּסַנְהֶדְרִין פ' נִגְמַר הַדִּין דִּיקָרָא דְּשָׁכְבָא הוּא וְהַטּוּר י"ד סִי' שד"ם כָּתַב חֲלִילִין בִּכְלַל הֶסְפֵּד וּמִצְוֹת לָאו לְיַהֲנוֹת נִיתְּנוּ כמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים גַּבֵּי נָכְרִי שֶׁהֵבִיא לוּלָב מֵחוּץ לַתְּחוּם בי"ט דְּשָׁרֵי לְטַלְטְלוֹ דְּלֹא אָסְרוּ חֲכָמִים כ"א בַּאֲכִילָה וּבַהֲנָאָה וּמִצְוֹת לָאו לְיַהֲנוֹת נִיתְּנוּ כמ"ש הַטּוּר ז"ל בסי' תרצ"ה וְאַצ"ל כֵּיוָן דְּלָא תִּיבְטַל הַמִּצְוָה דְּגַם הוּא יָכוֹל לְהָבִיא אֶלָּא שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֵבִיאָם הַכּוּתִי הֵם מוּכָנִים מִיָּד וּמָה הֲנָאָה הוּא שֶׁהוּא מַסְפִּיד וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאָמְרִינַן בִּכְתֻבּוֹת פ' נַעֲרָה דְּאִיכָּא דְּאוֹרְחַיְיהוּ

בַּחֲלִילִין וְאִיכָּא לָא וא"כ אפי' לֹא יִהְיוּ חֲלִילִין כְּלָל אֵין הַרְבֵּה בִּיזָּיוֹן כ"כ וְעוֹד כֵּינָן דִּיקָרָא דְּשָׁכְבָא מָה הֲנָאָה מַגִּיעַ לוֹ מִזֶּה וְהַמֵּת הוּא חָפְשִׁי מִן הַמִּצְוֹת א"כ לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵיתָנֵי עוֹלָמִית דְּמַשְׁמַע אפי' הִמְתִּין כְּדֵי שֶׁיָּבִיאוּ דְּאֵין הַמַּתָּנָה מַעֲלָה אוֹ מוֹרֶדֶת: וְעוֹד כֵּינָן דְּתָנֵי לֹא יִסְפֹּד בָּהֶן יִשְׂרָאֵל שֶׁפֵּירוּשׁוֹ ע"כ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת דִּבְשַׁבָּת בְּלָאו הָכִי אָסוּר לְהַסְפִּיד א"כ לֵיכָּא:.

לְמֵיטְעֵי דְּשָׁרֵי בִּכְדֵי שֶׁיָּבִיאוּ דְּאֵין הַמַּתָּנָה מוֹעֶלֶת כְּלוּם וְלֹא צָרִיךְ לְמֵיתָנֵי עוֹלָמִית וְאִלְמָלֵא שֶׁאֵינִי רָאוּי לַחֲלוֹק הָיִיתִי אוֹמֵר דְּגַם לְדַעַת ר"ת זַ"ל שפי' בְּכָל מָקוֹם טַעַם הַהַמְתָּנָה דְּחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יֹאמַר לָנָכְרִי לַהֲבִיאָם כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ מוּכָנִים לוֹ מִיָּד הָכָא לֹא שַׁיָּיךְ הַאי טַעְמָא דְּמַה מַשְׁכִּיר בְּהַקְדָּמָה וְאֵין אָדָם עוֹשֶׂה מְצָוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה כמ"ש הַפּוֹסְקִים גַּבֵּי לוּלָב אֶלָּא שֶׁהַפּוֹסְקִים לֹא כָּתְבוּ כֵּן וְצָרִיךְ טַעַם כִּי לְפִי ע"ד סְבָרָא חֲזָקָה הִיא וְאֵין לְחַלֵּק בֵּין זֶה לְלוּלָב כִּי מְצִנַּת הֶסְפֵּד הִיא מְצָוָה גְּדוֹלָה וְדוֹחָה ק"ש וּשְׁאָר מִצְוֹת וְלָאו לְיָהֳנוֹת נִיתְּנוּ גַּם לֹא יַעֲשֶׂנָּה בַּעֲבֵירָה כמ"ש, אֲבָל קְבוּרָה שֶׁהוּא פּוֹטֵר הַמֵּת מֵעָלָיו שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת הַטְּוּמְאָה בְּבֵיתוֹ כִּדְאָמְרִינַן פ' הַמַּצְנִיעַ דַּף צ"ג גַּם שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ וְכַמָּה הַרְפַּתְקֵי כְּהֲנָה שַׁיָּיךְ שַׁפִּיר הֲנָאָה וְאִיכָּא כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וְלָכֵן תָּנֵי עוֹלָמִית: דַּף קנב ע"ב עַד שֶׁיִּסְתּוֹם הַגּוֹלֵל עַיֵּין בְּכְתֻבּוֹת דַּף ד' שָׁם תֵּרְצוּ כָּל הַקְּוֹשְׁיוֹת לְבַד מִקּוֹשְׁיַ' הָאַחֲרוֹנָה מִדּוֹפֵק דּוֹפְקֵי' שֶׁלֹּא נִזְכְּרָה שָׁם ולענ"ד דְּדֶרֶךְ הוּא לִסְמוֹךְ הַדַּף שֶׁמִּן הַצַּד שֶׁלֹּא יִפּוֹל לַאֲחוֹרָיו דֶּוְגְמַת עַמּוּד שֶׁעוֹשִׂין בַּכּוֹתֶל אֲבָנִים מִבַּחוּץ וְכֵן פי' הָרַמְבַּ"ם זַ"ל בפי' הַמִּשְׁנָיוֹת ופ"ב מהל' טֻמְאַת מֵת: פֶּרֶק מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ דַּף קנג ע"ב ד"ה דְּחֵרֵשׁ אָתֵי לְאִיחַלּוֹפֵי כו' תֵּימָא דא"כ לְעֵיל נָמֵי שׁוֹטֶה וְקָטָן כו' לֹא יָדַעְתִּי מַאי קשי' דְּנַדַּאי שׁוֹטֶה דְּלֵית לֵיהּ דַּעַת כְּלָל אע"ג דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ דִּלְמָא אָתֵי לְאִיחַלּוֹפֵי מ"מ קָטָן אָתֵי לְכְלַל דַּעַת עָדִיף וְזֶה פָּשׁוּט לַתַּלְמוּד אֲבָל חֵרֵשׁ דְּאִית לֵיהּ דעת' אֶלָּא דְּקָלִישַׁת' הִיא בְּהָא מִבַּעְיָא לָן אִי מְהַנֵּי לְאִיצְטְרוֹפֵי טַעְמָא דְּאָתֵי לְאִיחַלּוֹפֵי דְּלֶהֱוֵי עָדִיף מִקָּטָן אוֹ לָאו תֵּדַע דְּהָא גַּם גַּבֵּי כּוּתִים אִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְאִיחַלּוֹפֵי כִּדְאָמְרִינַן פֶּרֶק תּוֹלִין דַּף קל"ט וְאַפֵּ"ה חָמוּר עָדִיף מִטַּעַם דְּאַתָּה מְצַוֶּה ע"ש ה"נ בְּקָטָן כֵּינָן דְּאָתֵי לִכְלַל דַּעַת וְיַקְנִים הַמִּצְוָה בְּעַצְמוֹ הָוֵי עָדִיף אַתָּה מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתָתוֹ וְעוֹד דַּהֲרֵי גַּם גַּבֵּי קָטָן שַׁיָּיךְ לְאִיחַלּוֹפֵי כִּדְאָמְרִינַן בְּהָנֵי ופירש"י זַ"ל וְאָתֵי לְאִיחַלּוֹפֵי וְכֵן פ' תּוֹלִין אָמְרִינַן דְּקָטָן אִיכָּא לְמֵיחַשׁ דִּלְמָא אָתֵי לְמִסְרַךְ אֶלָּא ע"כ אֵין לְדַמּוֹת הַנּוֹשְׂאִים דְּחֵרֵשׁ אָתֵי לְאַחלּוֹפֵי טְפֵי מִכֻּלָּם וְתֵדַע עוֹד דא"כ תִּקְשֵׁי כֵּינָן דְּגַבֵּי נָכְרִי אָתֵי לְאַחלּוֹפֵי כמ"ש וְאַפֵּ"ה חָמוֹר דָּחֵי לֵיהּ וא"כ חש"ו לָמָּה דָּחֵי חָמוֹר מִשּׁוּם הָנֵי אָדָם וְאָתֵי לְאַחלּוֹפֵי וַהֲלֹא גַּם כּוּתִי אָתֵי לְאַחלּוֹפֵי אֶלָּא ע"כ אֵין לְדַמּוֹת חָדָא אָתֵי לְאַחלּוֹפֵי לְאִידָךְ וּבְנַדַּאי שׁוֹטֶה הוּא הַגָּרוּעַ שֶׁבְּחלּוּפֵי' דְּכָל מָקוֹם שֶׁהַסָּכָל לִבּוֹ הוֹלֵךְ וְאוֹמֵר לְכָל סָכָל הוּא משא"כ חֵרֵשׁ נרא' כְּפִיקֵחַ לְכָל דָּבָר וְרוֹב עוֹלָם לָא יָדְעִי שֶׁאֵינוֹ פִּקֵּחַ כִּדְאָמְרִי' בִּפְסָחִים פ' אֵלּוּ עוֹבְרִים בָּצַק הַחֵרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ נִיכָּר שֶׁהֶחֱמִיץ כְּמוֹ חָרֵשׁ שֶׁאֵינוֹ נִיכָּר שֶׁאֵינוֹ פִּקֵּחַ: שָׁם ד"ה סוֹף סוֹף כִּי מְטָא לְבֵיתֵיהּ כו' תֵּימָא כִּדְשָׁרֵינַן לְהוֹלִיכוֹ פָּחוֹת פָּחוֹת מִד' אַמּוֹת תִּקְשֵׁי לֵיהּנָמֵי הָכִי ולעד"נ דְּאָהָא לָא תִּקְשֵׁי דְּיָדַע הַתָּרְצָן שַׁפִּיר דְּאִיכָּא תַּקָּנְתָּא לְהָא זְרִיקָה כִּלְאַחַר יָד דְּכֵינָן דְּאֵינוֹ אֶלָּא אִיסּוּר דְּרַבָּנָן הִתִּירוּ גַּבֵּי כִּיסּוֹ הוֹאִיל וְאֵין אָדָם מַעֲמִיד עַצְמוֹ עַל מָמוֹנוֹ כִּי הֵיכִי דְּהִתִּירוּ לִיתֵּן לְנָכְרִי אע"פ שֶׁהוּא שְׁלוּחוֹ וְכֵן פָּחוֹת פָּחוֹת מִד' אַמּוֹת דְּאִיכָּא ג"כ אִיסּוּר דְּרַבָּנָן לְבַד מִכִּיסּוֹ אֲבָל גַּבֵּי חֲבִילָה ס"ד דְּלֵיכָּא טַעְמָא דְּאֵין אָדָם מַעֲמִיד עַצְמוֹ עַל מָמוֹנוֹ דְּמַיְירֵי בְּכָל חֲבִילוֹת אֲפִילּוּ שֶׁל קַשׁ דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי לָמָּה לֵיהּ לְרַב אַדָּא הַאי תַּקָּנְתָּא הָא אִיכָּא שַׁפִּיר תַּקָּנְתָּא בְּמַתְנִי' וְאִי קמ"ל דְּגַם הַאי תַּקָּנְתָּא ש"ד ה"ל לְאַשְׁמוֹעִינַן בְּכִיסּוֹ

דְּהָא תַּקָּנְתָּא מְהַנֵּי גַּם בְּכִיסּוֹ כמ"ש הָרַב הַמַּגִּיד זַ"ל פי"ג בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן זַ"ל אֶלָּא ש"מ
דְּגַבֵּי חֲבִילָה לֹא שַׁיָּיךְ טַעֲמָא דְּאֵין אָדָם מַעֲמִיד וְלָא שָׁרְיָא כ"א הַאי תַּקָּנְתָּא וְלָכֵן הָוֵי ס"ל
דְּאָסוּר גַּם כְּלְאַחַר יָד דְּאִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן הוּא מִיהַת דְּהָא פ' הַמַּצְנִיעַ דַּף צ"ב אָמְרִינַן דְּכְלְאַחַר
יָדוֹ פָּטוּר וְכֹל פְּטוּרֵי דְּשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר וְהַתָּרְצָן מְשַׁנֵּי דְּלָא הִיא דְּגַם בַּחֲבִילָה אִיתָא
לְהַאי טַעֲמָא וְהָא דְּנָקֵט הַאי תַּקָּנְתָּא בַּחֲבִילָה אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא קָתָנֵי דע"כ צ"ל כֵּן לְהָנֵי
פּוֹסְקִים הַנַּ"ל וַאֲפִלּוּ לְדִבְרֵי הַפּוֹסְקִים דס"ל דְּדַוְקָא בַּחֲבִילָה אִיתָא לְהַאי תַּקָּנְתָּא וְלֹא
בְּכִיסּוֹ וכמ"ש הָרָן"ן זַ"ל מ"מ פָּרִיךְ שַׁפִּיר בְּלֹא הַאי דִּיּוּקָא דס"ל לַמַּקְשָׁן דַּחֲבִילָה מַשְׁמַע
אפי' הֶפְסֵד כָּל דְּהוּ וְהַתָּרְצָן מְשַׁנֵּי דְּמַיְירֵי בַּחֲבִילָה דְּאֵין אָדָם מַעֲמִיד עַצְמוֹ עָלֶיהָ אוֹ דְּלָא
פְּלוּג רַבָּנַן וְהִתִּירוּ אפי' בְּהֶפְסֵד מוּעָט דְּגַם גַּבֵּי כִּיסּוֹ לֹא נָתְנוּ שִׁיעוּר כַּמָּה מָעוֹת בַּכִּיס דְּלָא
נָתְנוּ דִּבְרֵיהֶם לְשִׁיעוּרִין ועי"ל דְּאַדְרַבָּה לְהָנֵי פּוֹסְקִים אָתֵי שַׁפִּיר טְפֵי דְּהַמַּקְשָׁן סְבִירָא
לֵיהּ כֵּינָן דְּלֹא הִתִּיר רַב אַדָּא בַּחֲבִילָה כ"א הַאי תַּקָּנְתָּא ע"כ הָוֵי הַטַּעַם דְּגַבֵּי כִּיסּוֹי כֵּינָן
דְּלֵיתָא לְהַאי תַּקָּנְתָּא דְּלָא מִינַכְּרָא מִלְּתָא כמ"ש הָרָן"ן שָׁרוּ רַבָּנַן אִיסּוּרָא דְּרַבָּנַן אֲבָל גַּבֵּי
חֲבִילָה דְּאִיתָא לְהָא תַּקָּנְתָּא לָא שָׁרוּ כ"א הָא תַּקָּנְתָּא דְּלֵיכָּא אִיסּוּרָא כְּלָל וא"כ פָּרִיךְ
דמ"מ כִּי מָטָא לְבֵיתֵיהּ הֵיכִי עָבֵיד בְּלֹא אִיסּוּרָא וּמְשַׁנֵּי דַּעֲבִיד בְּאִיסּוּר ומ"מ כָּל מַה
דְּאֶפְשָׁר לְמֶעְבַּד בְּהֶיתֵּרָא עָבְדִינַן ועי"ל דְּאַהוֹלָכָה פָּחוֹת מד' אַמּוֹת לָא קָשְׁיָא מִידֵּי דְּמַאן
לֵימָא שֶׁהִתִּירוּ לוֹ לְהַכְנִיס לַבַּיִת אֶלָּא שֶׁמּוֹלִיכוֹ שֶׁלֹּא יַנִּיחוּ בַּדֶּרֶךְ וּבְעִיר מַנִּיחוֹ בְּמָקוֹם
הַמְּוֻצְנָע אוֹ יוֹשֵׁב וּמְשַׁמְּרוֹ וכ"כ הָרַמְבַּ"ם זַ"ל פי"ג גּוֹי נוֹתֵן לוֹ כִּיסוֹ וּמַנִּיחוֹ אֶצְלוֹ
עַד מ"ש וְלוֹקְחוֹ מִמֶּנּוּ וא"כ דִּלְמָא גַּם בְּאִינָךְ עָבְדִינַן הָכִי אֲבָל רַב אַדָּא דְּקָאָמַר עַד שֶׁמַּגִּיעַ
לְבֵיתוֹ פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּאֵיךְ מַכְנִיסוֹ לְבֵיתוֹ: דַּף קָנָה ד"ה אָמַר ר"פ הָכָא בְּכַלְכָּלָה דְּחוּקָה
עָסְקִינַן כו' וק' לִי הָא אִיפְּכָא שָׁמְעִינַן לָהּ כו' בְּחִנָּם נִשְׁאֲרָה בְּקַשְׁיָא כִּי זֶהוּ אוֹרְחָא
דְּתַלְמוּדָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי דְּדָחֵי חַד אָמוֹרָא שׁוּם תְּיוּבְתָּא אע"ג דְּלָא ס"ל הָכִי כְּדֵי לְתָרֵץ
חֲבֵירוֹ וכ"כ התו' זַ"ל עַצְמָן בַּחֲגִיגָה שָׁם: שָׁם ד"ה וְהִלְכָתָא צְדָדִין אֲסוּרִין וְתֵימָא לר'
אַמַּאי לָא חָשִׁיב הָנֵי בַּהֲדֵי יַע"ל קַגַ"ם כו' גַּם קַוּשְׁיָא זוֹ לֹא הֵבַנְתִּי מַה הִיא דְּאַבַּיֵי וְרָבָא
לָא פְּלִיגִי כ"א בְּסֵוּגְיָא בְּעָלְמָא וּלְעִנְיַן דִּינָא אֶפְשָׁר דְּתַרְוַיְיהוּ שָׁוִין דְּאַבַּיֵי לָא קָאֵי כ"א
אַהָא דְּבָעֵי לְאֻתּוּיֵי דְּתַנָּאֵי פְּלִיגִי בְּצָדָדִין וְדָחֵי אַבַּיֵי דִּלְעוֹלָם דכ"ע צְדָדִין אֲסוּרִין וּפְלִיגִי
בְּצִיְּדֵי צְדָדִין וְאַבַּיֵי גּוּפָא אַלִּיבָּא דְּהִלְכְתָא אֶפְשָׁר דס"ל דְּצְדָדִין מֻוּתָּרִין כְּרָבָא וכ"ש צ"צ
וּבָרַיְיתָא מוּקֵי דְּתַנָּאֵי הִיא אֶלָּא דְּלֵיכָּא לְאֻתּוּיֵי רְאָיָה דְּתַנָּאֵי דַּוְקָא הִיא דְּנוּכַל לוֹמַר כ"ע
אוֹסְרִין וְאֵיכָּא לְמֵימַר אֵיפְכָּא דְּאַבַּיֵי ס"ל דְּצְדָדִין גַּם צִדֵּי צְדָדִין אֲסוּרִין דס"ל כת"ק
דְּבָרַיְיתָא וְרָבָא פְּלִיג אַאַבַּיֵי דעכ"פ תַּנָּאֵי הִיא דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין צְדָדִין לצ"צ וּפְלִיגִי תַּנָּאֵי
בְּתַרְוַיְיהוּ וּלְעִנְיַן הֲלָכָה אֶפְשָׁר דס"ל דְּתַרְוַיְיהוּ מֻוּתָּרִין כְּרַשְׁבָּ"א אוֹ כת"ק וְתַרְוַיְיהוּ
אֲסוּרִין וא"כ כֵּינָן דְּלְעִנְיַן דִּינָא אֶפְשָׁר דְּאַבַּיֵי וְרָבָא שָׁוִין א"כ אֵין שַׁיָּיךְ לְפַסּוֹק הֲלָכָה
דאע"ג דְּבָהָא לֵיתָא לְרָבָא דְּאָמַר דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין צְדָדִין לצ"צ דְּהָא פָּסְקִינַן הִלְכְתָא דְּאֵיכָּא
חִלּוּק מ"מ נָגֵד אַבַּיֵי אֵין לִפְסוֹק דְּלָא כְּרָבָא דְּאֶפְשָׁר דְּאַבַּיֵי וְרָבָא לְעִנְיַן דִּינָא שָׁוִין וּמַה
שֶּׁצָּדְקוּ דִּבְרֵי אַבַּיֵי בְּסֵוּגְיָא אֵין לִפְסוֹק הֲלָכָה כִּדְפָרִיךְ פ' ד' מִיתוֹת סֵוּגְיָא דִּשְׁמַעְתְּתָא
הִלְכְתָא קָאָמַר: שָׁם ד"ה רַב יוֹדָא פֵּ"ה דְּהֵיתֵר פְּקִיעִין הָוֵי שָׁוֵי אוּכְלָא וא"כ צ"ל דְּרַב
הוּנָא ור"י פְּלִיגִי בְּהָא ול"נ לר"ת לְאַפְלוּגֵינְהוּ בְּהָכִי כו' נלע"ד לְיַשֵּׁב דְּלָא פְּלִיגִי רַב הוּנָא
ור"י בְּהָא אֶלָּא פְּלִיגִי בְּאוֹקֶמְתֵּי דְּמַתְנִי' וְתַרְוַיְיהוּ ס"ל דְּהַתָּרַת פְּקִיעִין הוּא לְפָעָמִים שָׁוֵי
אוּכְלָא כְּגוֹן בַּעֲלֵי זוּטְרֵי וְלִבְהֵמָה גְּדוֹלָה הוּא מִיטְרָח בְּאוּכְלָ' וא"כ רַב הוּנָא לְשִׁיטָתוֹ דס"ל

דְּמִטַּרַח בְּאוּכְלָא שָׁרֵי מוֹקֵי מַתְנִי' בְּהַהָתָרָה דְּהָוֵי מַטָּרַח בְּאוּכְלָא ור"י מוּקֵי לָהּ בְּהַהָתָרָה שֶׁהוּא שָׁוֵי אוּכְלָא דלכ"א הָוֵי הַתָּרָה דְּוַמְיָא דְּפִסְפּוּס דלר"ה הָוֵי פִּסְפּוּס דְּכִיפִּין מִיטָּרַח מַיְירֵי גַּם הַתָּרָה בְּמַטָּרַח ולר"י הָוֵי פִּסְפּוּס דְּכִיפִּין שָׁווּי הָוֵי גַּם הַתָּרָה שָׁווּי דלכ"א מַיְירֵי כָּל הֶתֵּירָא דְּמַתְנִי' בַּחֲדָא עִנְיָנָא וְאִיסּוּרָא בַּחֲדָא עִנְיָנָא: דַּף קנז ד"ה הִילָּקְטִי קְטַנָּה מְפָרֵשׁ בַּקּוּנְ' שְׁבִיל קָטָן הָיְתָה כו' וּלְהַאי פי' קָשֶׁה לר"י דַּאֲפִי' אֵין בַּסֶּדֶק פּוֹתֵחַ טָפַח כֵּיוָן שֶׁהַמֵּת נָגְדּוֹ כו' וְעוֹד פי' כו' וְלֹא הֵבִין רַבִּי כו' וַאֲנִי בַּעֲנִיּוּתִי לֹא רָאִיתִי בְּכָל דִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל שֶׁהָיָה הַמֵּת כֻּלּוֹ תַּחַת הַסֶּדֶק אַדְּרַבָּה נִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י שֶׁמִּקְצָתוֹ הָיָה תַּחַת הַסֶּדֶק וּמִקְצָתוֹ שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד הַסֶּדֶק שֶׁהֲרֵי הֵבִיא רַשְׁ"י מַתְנִיתִין דְּאָהָלוֹת טֻמְאָה שֶׁמִּקְצָתָהּ כְּנֶגֶד אֲרֻבָּה וּמִקְצָתָהּ בְּבַיִת בֵּין יֵשׁ בַּאֲרֻבָּה פּוֹתֵחַ טָפַח לְאֵין בָּהּ פ"ט א"כ ע"כ בְּהָכִי מַיְירֵי גַּם הָכָא וְכֵיוָן דְּהָכִי הוּא יֵשׁ לְיַשֵּׁב פֵּירוּשׁוֹ דְּהַסֶּדֶק הָיָה לְמַעְלָה נֶגֶד הַמָּאוֹר וְשָׁנִינוּ במס' אָהָלוֹת דַּאֲרֻבָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח וְהַמֵּת מִקְצָתוֹ נֶגֶד אֲרֻבָּה וּמִקְצָתוֹ בַּבַּיִת הַבַּיִת טָמֵא וּכְנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא אֲבָל אֵין בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח וְהַמֵּת מִקְצָתוֹ נֶגֶד אֲרֻבָּה וּמִקְצָתוֹ בַּבַּיִת פְּלִיגִי בַּהּ ר"מ ור' יוֹדָא ור' יוֹסֵי דר"מ סָבַר דְּגַם בְּאֵין פ"ט כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא ור"י סָבַר דַּאֲפִי' כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָהוֹר ור' יוֹסֵי מְחַלֵּק אִם רְאוּיָה הַטֻּמְאָה לְהֶחָלֵק טָמֵא כְּנֶגֶד הַטֻּמְאָה וְאִם לָאו טָהוֹר וא"כ י"ל דְּתַנָּאֵי דְּהָכָא ס"ל כר' יוֹדָא דְּטָהוֹר וְהַסֶּדֶק הָיָה לְמַעְלָה מִן הַמָּאוֹר וְהַמֵּת הָיָה מִקְצָתוֹ נֶגֶד הַסֶּדֶק וא"כ אִם לֹא הָיָה פ"ט הָיָה נֶגֶד הַסֶּדֶק טָהוֹר הַכֹּל וְלֹא הָיְתָה טֻמְאָה נִכְנֶסֶת כֵּיוָן שֶׁכְּנֶגֶד הַסֶּדֶק טָהוֹר וְהַסֶּדֶק הוּא לְמַעְלָה מִן הַחַלּוֹן כְּמוֹ שֶׁפָּשׁוּט בְּכָל מָקוֹם דְּאִם אֵין אֹהֶל ע"ג הַפֶּתַח אוֹ ע"ג הַחַלּוֹן אֵין מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת וַאֲפִילּוּ אִי מֻנָּף זִיזִין וְאַכְסַדְרָאוֹת סָבִיב לַבַּיִת אִם אֵין הַזִּיז אוֹכֵל בְּפוֹתֵחַ טָפַח אֵינוֹ מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה כמ"ש הָרִי"ף וְהָרֹא"ש זַ"ל בְּהִלְכוֹת קְטַנּוּת וּמְבֹאָר יוֹתֵר בְּרַמְבַּ"ם זַ"ל הל' טֻמְאַת מֵת פי"ז וּפָשׁוּט הוּא דְּכֵיוָן שֶׁכְּנֶגֶד הַחַלּוֹן טָהוֹר אֵיךְ תָּבֹא הַטֻּמְאָה לְבַיִת אֲבָל אִם הוּא פ"ט כֵּיוָן דְּמִקְצַת הַטֻּמְאָה הָיָה תַּחַת הַסֶּדֶק וּכְנֶגֶד הַטֻּמְאָה טָמֵא לד"ה בפ"ט א"כ הָוֵי לְגַבֵּי אוֹתוֹ מִקְצָת כְּאֹהֶל ע"ג וְנִכְנֶסֶת הַטֻּמְאָה לבי' וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּיוָן שֶׁהַחַלּוֹן הָיָה פּוֹתֵחַ טָפַח דְּבְצִיר מִטָּפַח אֵין טֻמְאָה נִכְנֶסֶת לַבַּיִת כְּלָל א"כ אִם אֵין בַּסֶּדֶק טָפַח א"כ ע"כ מִקְצָת מִן הַגִּיגִית מַאֲהִיל ע"ג הַחַלּוֹן וְכֵיוָן שֶׁתַּחַת כָּל הַגִּיגִית טָמֵא חוּץ מִן הַסֶּדֶק א"כ כֵּיוָן שֶׁמִּקְצָתוֹ מַאֲהִיל וְתַחְתָּיו טָמֵא מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה לַבַּיִת י"ל דְּלָא מִבָּעְיָא אִם הַחַלּוֹן הָיָה חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ פְּשִׁיטָא דְּלָא ק' מִידֵי דְּהָא כְּבָר כָּתַב הָרַמְבַּ"ם פ' הַנָּ"ל דְּזִיז שע"ג הַחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ אפי' הָיָה כִּרְוַחַב אֲגוּדָל מֵבִיא אֶת הַטֻּמְאָה וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה גָּבוֹהַּ מֵעַל הַחַלּוֹן רוּם אֶצְבָּעַי' אוֹ פָּחוּת אֲבָל אִם הוּא גָּבוֹהַּ יוֹתֵר מֵאֶצְבָּעַיִם אֵינוֹ מֵבִיא טֻמְאָה אא"כ הָיָה רָחָב טָפַח א"כ י"ל דְּהָיְתָה הַגִּיגִית גְּבוֹהַּ הַרְבֵּה מִן הַחַלּוֹן אֶלָּא אֲפִילּוּ אִם חַלּוֹן הָיָה עָשׂוּי לַמָּאוֹר כִּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּמַתְנִי' פָּקְקוּ אֶת הַמָּאוֹר וְכִדְמוּכָח מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י כמ"ש בע"ה וְגַבֵּי חַלּוֹן הֶעָשׂוּי לַמָּאוֹר ק"ל דַּאֲפִילּוּ הוּא גָּבוֹהַּ כָּל שֶׁהוּא שֵׁיעוּרוֹ בְּכָל שֶׁהוּא כמ"ש הָרַמְבַּ"ם מ"מ הָרִי כָּתַב הָרַמְבַּ"ם פי"ד דְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לַמָּאוֹר שֵׁיעוּרוֹ כְּפוּנְדְּיוֹן וְהוּא פָּחוֹת מִטָּפַח וא"כ אֲפִילּוּ אִם הַסֶּדֶק פָּחוֹת מִטָּפַח יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהוּא רָחָב מִן הַחַלּוֹן וְטָהוֹר נֶגֶד הַחַלּוֹן הַכֹּל וּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י נִרְאֶה ג"כ דְּמַיְירֵי בְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לַמָּאוֹר מִדְּכָתַב שֵׁיעוּרוֹ כְּמִלֹּא אֶגְרוֹף דְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ שֵׁיעוּרוֹ בפ"ט ומ"מ דִּבְרֵי רַשְׁ"י צ"ע שֶׁהֲרֵי מְלֹא אֶגְרוֹף שֵׁיעוּרוֹ בְּחַלּוֹן הֶעָשׂוּי שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם אֲבָל בִּידֵי אָדָם שֵׁיעוּרוֹ כְּפוּנְדְּיוֹן כמ"ש כו' זֶה הָרַמְבַּ"ם פי"ד וְהוּא בַּמִּשְׁנָה בְּמַסֶּכֶת אָהָלוֹת פי"ג וכ"כ רַשְׁ"י עַצְמוֹ רֵישׁ פ' ב'

דְּסֵוְכָּה דַּף כ"א ד"ה כִּמְלֹא אֶגְרוֹף וּמַאן לֵימָא לָוְדְכָאן לֹא הָיָה עָשׂוּי בִּידֵי אָדָם וְאֶפְשָׁר דְּרַשִׁ"י נָקֵט הַשִּׁיעוּר הַיּוֹתֵר גָּדוֹל ר"ל שֶׁאֲפִלּוּ אִם הָיָה שֶׁלֹּא בִּידֵי אָדָם וְצָרִיךְ שִׁיעוּר גָּדוֹל צ"ל דְּהָיָה ג"כ בְּכָאן בְּשִׁיעוּר זֶה ומ"מ לְדִבְרֵי רַשִׁ"י קֻוּשְׁיָא זוֹ בְּמָקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת שֶׁהֲרֵי מְלֹא מַקְדֵּחַ הוּא כְּרֹאשׁ שֶׁל כָּל אָדָם וְהוּא יוֹתֵר מִטֶּפַח וְאִלְמָלֵא דִּבְרֵי רַשִׁ"י הָיִיתִי אוֹמֵר דְּמִכֹּחַ הַהֶלְכָה מוּכָח שֶׁהָיָה חִלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ דְּהָא שְׁנֵינוּ שָׁם בְּאֹהָלוֹת וֶהֱבִיאָהּ הָרַמְבַּ"ם פי"ד דְּחִלּוֹן שֶׁהוּא גָּלוּי לָאֲוִיר הָוֵי חִלּוֹן הֶעָשׂוּי לְאוֹרָה וְאִם בָּנָה בַּיִת חוּצָה לָהּ הָוֵי חִלּוֹן הֶעָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ וא"כ ה"נ כֵּיוָן דְּהַגִּיגִית מֻנַּחַת ע"ג אֵינוֹ גָּלוּי לָאֲוִיר וְהָוֵי עָשׂוּי לְתַשְׁמִישׁ וְיֵשׁ לְתָרֵץ דְּבָנָה בַּיִת שָׁאנֵי דְּהָוֵי אֹהֶל קָבוּעַ אֲבָל גִּיגִית מַיְירֵי שֶׁלֹּא בְּטָלָה וְאֹהֶל לְפִי שָׁעָה אֵינוֹ מְבַטֵּל תּוֹרַת מְאוֹר כמ"ש רַבֵּינוּ שִׁמְשׁוֹן זַ"ל פי"ד דְּאֹהָלוֹת מַתְנִי' ב' וְדוֹק:

מַסֶּכֶת כְּתֻבּוֹת דַּף ג' ע"ב ד"ה אִי דְּאָתֵי וַחֲלִיף כו' הִקְשׁוּ עַל רַשִׁ"י זַ"ל דְּאֵין מְשַׁנִּי כְּלוּם דְּאַכַּתִּי לִיעַכֵּב חֹדֶשׁ אוֹ חָדְשַׁיִם עַד שֶׁיֵּלֵךְ ע"כ אַף דְּיָכֵילְנָא לְשַׁנּוֹיֵי דְּכֻלֵּי הַאי לָא פָּרִיךְ לְבַטֵּל פְּרָיָה וּרְבִיָּה כְּלָל מְשׁוּם תַּקָּנָתָא זוֹ לְכָךְ נִרְאֶה דְּהַמַּקְשֶׁן פָּרִיךְ כֵּינָן דְּחָזֵינַן דְּבָטְלוּ פְּרָיָה וּרְבִיָּה שָׁבוּעַ א' מְשׁוּם הַאי תַּקָּנָתָא דְּהָא חָזֵינַן לְעֵיל דְּקָאָמַר הִגִּיעַ זְמַן בא' בְּשַׁבָּת דָּחֵינַן לָהּ לְיוֹם ד' וא"כ פְּשִׁיטָא אִם הִגִּיעַ זְמַן בְּיוֹם ה' דָּחֵינַן לְיוֹם ד' שֶׁאַחֲרָיו דְּהַאי א' בְּשַׁבָּת לְרִבּוּתָא קָתָנֵי לַהּ דאע"ג דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ בֵּיהּ לְאִקְּרוֹרֵי דַּעְתָּא וְאַצ"ל בְּיָמִים אֲחֵרִי' דְּאֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְאִיסּוּר וּבִלְתִּי סָפֵק דָּחֵינַן לְיוֹם ד' לֹא לְיוֹם א' מְשׁוּם תַּקָּנָתָא דְּשָׁקְדוּ א"כ כֵּיוָן דְּהַאי תַּקָּנָתָא עוֹשָׂה שֶׁמִּתְאַחֶרֶת הַפְּרָיָה וּרְבִיָּה שָׁבוּעַ שְׁלֵימָה ה"נ נַעֲבִיד הָכָא אע"ג דְּאֵיכָּא לְמִדְחֵי דְּהָתָם אֵין תַּקָּנָתָא דְּשָׁקְדוּ דּוֹחָה כ"א ג' יָמִים דְּמַאי דְּדָחֵינַן לַהּ מִיּוֹם ה' עַד יוֹם א' הוּא מְשׁוּם טַעֲנַת בְּתוּלִים משא"כ הָכָא דָּחֵינַן הַכֹּל מְשׁוּם שָׁקְדוּ אֵין נִרְאֶה לִיהּ לְחַלֵּק בְּכָךְ דְּאִי לָאו דַּחֲשָׁשָׁא אַלִּימְתָּא הִיא לֹא הָיוּ מְאַחֲרִין כ"כ לְבַטֵּל פְּרָיָה וּרְבִיָּה שָׁבוּעַ שְׁלֵימָה אֲפִילּוּ לְהַשְׁלִים וק"ל.

גַּם אֵין לִדְחוֹת דמ"מ הָכָא דָּחֵינַן יוֹם א' טְפֵי מִיּוֹם ד' נָגֵד יוֹם ד' בְּיוֹם א' וַדַּאי אֵין קְפִידָא וְעוֹד דְּגַם הָכָא נ"ל דְּאֶפְשָׁר לְאַנְסוֹבֵי בְּלֵיל ד' דְּיוֹם הָרְבִיעִי לָאו דַּוְוקָא יוֹם דה"ה הַלַּיְלָה הוֹלֶכֶת אַחַר הַיּוֹם וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לְקַמָּן פ' נַעֲרָה דְּפָרִיךְ אֵימָא דְּמָסַר לָהּ לְחֻפָּה בְּלַיְלָה וְיֵשׁ לִדְחוֹת דְּהָתָם אַדְאוֹרָיְיתָ' קָאֵי דְּלָא הָוֵי הַאי תַּקָּנָתָא דְּיוֹם ד ומ"מ אֵין נִרְאֶה לְחַלֵּק וא"כ פָּרִיךְ הַמַּקְשֶׁן דַּוְוקָא אַזְמַן זֶה אֲבָל יוֹתֵר לֹא מָצִינוּ לִדְחוֹת וּלְבַטֵּל פְּרָיָה וּרְבִיָּה נ"ל וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ם ז"ל בְּהֶדְיָא פ"י דַּהֲלָכָ' אִישׁוּת דְּאִם הִגִּיעַ הַזְּמַן בע"ש דָּחֵינַן לָהּ וְאֵינוֹ מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְכָנוֹס ופי' הָרַב הַמַּגִּיד עַד יוֹם ד' וּפָשׁוּט הוּא: דַּף ד' ד"ה אֲבָל כו' דְּכָל אוֹתָן הַיָּמִים מַשְׁמַע אֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת נִרְאֶה לִי לְיַשֵּׁב דבמ"ק פָּרִיךְ נֵימָא כְּתַנָּאֵי אִי אֲבֵילוּת נוֹהֶגֶת בְּשַׁבָּת אוֹ לָאו וְקָאֵי אַדְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָה כִּדְמוֹכַח הָתָם בַּסֶּוְגְיָא וכ"פ הַתּוֹסָפֹת זַ"ל שָׁם בְּהֶדְיָא וא"כ אַף דְּדָחֵי תַּלְמוּדָא הָתָם דְּלָא פְּלִיגִי תַּנָּאֵי בְּהָכִי מ"מ י"ל דְּרַב וּשְׁמוּאֵל ס"ל דִּפְלִיגִי בְּהָכִי וּמוּקִי בָּרַיְיתָא דְּהָכָא כת"ק דְּרַשְׁבָּ"ג דס"ל דְּיֵשׁ אֲבֵלוּת בְּשַׁבָּת וּמַאי דְּקָאָמַר מְסַיֵּעַ לר"י הַיְינוּ דְּלִרַב וּשְׁמוּאֵל אָתֵי כְּתַנָּאֵי ולר"י אָתְיָא כְּפָשָׁטֵיהּ וְנִרְאִין טְפֵי דִּבְרֵי ר"י כֵּיוָן דְּאֵיכָּא לְמִדְחֵי דְּלָא פְּלִיגִי תַּנָּאֵי בְּהָכִי דע"כ גַּם לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' צ"ל הָכִי דְּהָא ס"ל דְּרַב וּשְׁמוּאֵל מְפַלְגִי בֵּין חָתָן לַמּוֹעֵד א"כ מַאי סַיְּעֵתָא לְרַבִּי יוֹחָנָן אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ ס"ל דמ"מ נִרְאִין דִּבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן טְפֵי ה"נ כֵּן.

וְאִם כֵּן אַף דְּלָא קָאָמַר תַּלְמוּדָ' לְרַב וּשְׁמוּאֵל וַדַּאי תַּנָּאֵי הִיא כִּדְקָאָמַר בְּכָל דֻּכְתָּ' לֹא קָשֶׁה מִידִי. דְּהַאי דְּקָאָמַר תַּלְמוּדָא מְסַיְּיעַ לְרַבִּי יוֹחָנָן הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ כֵּן וְלָא נָחִית תַּלְמוּדָא לְהָכִי כֵּינָן דס"ל לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּהָכִי הִלְכְתָא כִּדְכָתְבִי הַתּוֹסָ' וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי מָצֵי תַּלְמוּדָא לְמֵימַר כֵּן וְלֹא קָאָמַר.

עי"ל דע"כ נוֹהֵג שִׁבְעַת יְמֵי אֲבֵלוּת דְּקָתָנֵי הוּא לְבַר מִשַּׁבָּת דְּהָא גַּם אַדְּבָרִים שֶׁבְּפַרְהֶסְיָא קָאֵי וּבְדָבָרִים שֶׁבְּפַרְהֶסְיָא כ"ע לָא פְּלִיגִי וַאֲפִ' את"ל דז' יְמֵי אֲבֵלוּת אֵין שוי' אֶלָּא דְּבְחוֹל נוֹהֵג בְּפַרְהֶסְ' וּבְשַׁבָּת בְּצִנְעָה וּמִקְרֵי מ"מ ז' י"א כֵּינָן שֶׁנּוֹהֵג עכ"פ בְּכֻלָּן אֲבֵלוּת וְהַתּוֹ' מַקְשִׁים גַּם מֵהָא מ"מ קָשֶׁה וְכִי פְּלִיגִי רַב וּשְׁמוּאֵל אָכַל הַמִּשְׁנָיוֹת וּבָרָיְיתוֹת דִּתְנַן, בָּהֶם שִׁבְעַת י"א במ"ק אָמְרִינַן הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ ז' יָמִים קוֹדֶם, הָרֵגֶל בָּטְלָה הֵימֶנּוּ גְּזֵרַת ז' וְכַמָּה בָּרָיְיתוֹת רַבּוֹ מִסְפָּר וא"כ הָיוּ יְכוֹלִים לְהַקְשׁוֹת מִכַּמָּה דֻּכְתֵי וְכָל הַתַּלְמוּד מָלֵא מִזֶּה יָתֵיב שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים אֶלָּא דְּקָרֵי בְּכָל דֻּכְתֵי שִׁבְעַת יְמֵי אֲבֵלוּת דְּהַשַּׁבָּת עוֹלֶה וּמַשְׁלִים בֵּינֵיהֶם א"כ י"ל אַף דְּשִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה הַיְינוּ עִם שַׁבָּת יֵשׁ לְחַלֵּק דבז' יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה כֵּינָן דְּגַם רַב וּשְׁמוּאֵל מוֹדוֹ דְּנוֹהֵג בָּהֶם דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָה, דְּמִפַּלְגִי בֵּין חָתָן לַמּוֹעֵד א"כ אֶפְשָׁר דס"ל דְּגַם בְּשַׁבָּת לֹא תִּישַׁן אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ דְּכֵינָן דְּבִשְׁאָר יָמִים יַפְרִישׁוּ בֵּינֵיהֶם וּבְשַׁבָּת תִּישַׁן עִמּוֹ.

יְהֶיֶה הֵיכֵר בַּדָּבָר שֶׁמַּה שֶּׁבִּשְׁאָר יָמִים אֵינָהּ יְשָׁנָה עִמּוֹ שֶׁהוּא מִשּׁוּם אֲבֵילוּת וְלָא הָוֵי דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָה וּלְכָךְ לֹא חִלְקוּ בֵּין הַיָּמִים דְּלָא לֶהֱוֵי הֵיכֵר. והז' יְמֵי אֲבֵילוּת כְּבָר פֵּירַשְׁתִּי דע"כ הֵם בְּלֹא שַׁבָּת א"כ שַׁפִּיר קָתָנֵי וְכָל אוֹתָן הַיָּמִים דְּהַיְינוּ בז' יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה שְׁלֵמִים וז' יְמֵי אֲבֵילוּת הוּא בְּלֹא שַׁבָּת וק"ל עי"ל כֵּינָן דְּהוֹכַחְתִּי דז' יְמֵי אֲבֵילוּת הָוֵי בְּלֹא שַׁבָּת א"כ מז' יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה לָא ק' מִידִי דְּדִלְמָא מַאי דְּקָתָנֵי וְכָל אוֹתָן הַיָּמִים כו' דְּגַם בז' יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה אֲסוּרָה לְהִתְיַחֵד לָאו מִשּׁוּם אֲבֵילוּת אֶלָּא מִשּׁוּם דַּם בְּתוּלִי' כִּדְכְתְבִי הַתּוֹסָ' לְעֵיל ד"ה בּוֹעֵל בְּעִילַת מְצָוָה דאע"ג דְּאָמַר רַב יוֹסֵף דְּבִנְיָדָה אִשְׁתּוֹ יְשָׁנָה עִמּוֹ כְּשֶׁבָּעַל לָא מָצִינַן לְאוֹתְבֵיהּ לר' וּשְׁמוּאֵל מר' יוֹסֵף דְּמֵימְרָא הִיא וּמֵימְרָא לָא ס"ל וַאֲפִ' אִי סְבִירָא לְהוּ דְּבָעַל יְשָׁנָה עִמּוֹ הַיְינוּ גַּבֵּי אֲבֵילוּת דְּעָלְמָא דַּחֲמִירָא אֲבָל בַּאֲבֵילוּת דְּהָכָא דְּאַקִּילוּ רַבָּנָן וְכֵן בְּנִיָּדָה דְּקִילָא מֵאֲבֵילוּת כדס"ד דְּמַקְשֶׁן וְכֵן מְשַׁנֵּי רַב אַשִׁי ס"ל דַּאֲפִ' בְּבָעַל אָסוּר גַּם ע"כ לוֹמַר דס"ל לְרַב וּשְׁמוּאֵל כר"י דִּבְנִיָּדָה דְּעָלְמָא בָּעַל שָׂרִי אֶלָּא בְּדַם בְּתוּלִים כֵּינָן דְּאַקִּילוּ בֵּיהּ רַבָּנָן לִגְמוֹר בִּיאָתוֹ אָסוּר לְהִתְיַחֵד אפי' בָּעַל כמ"ש רמ"ה זַ"ל בְּשֵׁם הר"י בֶּן מִיגַּשׁ זַ"ל כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא הָרֹא"ש זַ"ל בשמ' וּנְהִי דְּלֵית הִלְכְתָא הָכִי מ"מ לֵיכָּא לְאוֹתְבִינְהוּ לְרַב וּשְׁמוּאֵל ומ"מ סַיְּעִתָּ' מַיְיתִי לר' יוֹחָנָן שַׁפִּיר מִדְּקָתָנֵי וְכָל הַיָּמִי' מַשְׁמַע דְּכֻלְּהוּ הָוֵי חַד טַעְמָא כִּדְכְתְבִי התו' לְעֵיל אֲבָל תְּיוּבְתָּא לְרַב וּשְׁמוּאֵל לֵיכָּא ומ"ש הָרֹא"ש זַ"ל דע"כ בָּרָיְיתָא זוֹ לָא ס"ל כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה דְּהֶחְמִירוּ בְּדַם בְּתוּלִים מִדְּקָתָנֵי וְכֵן מִי שֶׁפֵּרְסָה אִשְׁתּוֹ נִיָּדָה.

לע"ד לָאו קוּשְׁיָא הִיא לְרַב וּשְׁמוּאֵל דְּאֵיכָּא לְמֵימַר דְּרִישָׁא מַיְירֵי בִּשְׁעַת חֻפָּה דְּאָז יְצֵרוֹ תּוֹקְפוֹ אפי' בָּעַל משא"כ בְּאִשְׁתּוֹ יְשָׁנָה הֵ"א דְּשָׂרֵי כֵּינָן שֶׁרָגִיל בָּהּ קמ"ל דְּאָסוּר וּמָפָרְשִׁי רַב וּשְׁמוּאֵל דְּפֵירְסָה נִיָּדָה מַיְירֵי בְּאִשְׁתּוֹ יְשָׁנָה לֹא בִּשְׁעַת חֻפָּה וכ"כ הַתּוֹסָ' עַצְמָן הַאי חִלּוּק גַּם לר"י וְאַצ"ל לפי' הָאַחֲרוֹן שֶׁכָּתַבְתִּי בְּשֵׁם הר"י בֶּן מִיגַּשׁ זַ"ל א"ש דְּרִישָׁא מַיְירֵי אפי' בְּבָעַל וְסֵיפָא מַיְירֵי בְּלֹא בָּעַל.

וְנוֹכַל לוֹמַר עו' דַּאֲפִי' אִי רַב וּשְׁמוּאֵל ס"ל דְּנִיזָּה אִם בָּעַל מֻוָּתֶרֶת לְהִתְיַחֵד דְּבָאֱמֶת קָשֶׁה לוֹמַר דְּפְלִיגִי רַב וּשְׁמוּאֵל אַמַּאי דְּאָמְרִינַן בְּעָלְמָא דְּנִיזָּה שְׁרֵי לְיַחוֹדֵי בַּהֲדֵי גַּבְרָא מ"מ נוֹכַל לוֹמַר דְּהַיְינוּ דַּוְוקָא בְּאִשְׁתּוֹ יְשָׁנָה אֲבָל בִּשְׁעַת חֻפָּה אפי' בָּעַל יִצְרוֹ תְּקָפוֹ וא"כ וְכֵן מִי שֶׁפֵּרְסָה אִשְׁתּוֹ נִיזָּה קָאֵי אַשְׁעַת חֻפָּה כְּמוֹ רֵישָׁא וַאֲפִי' בָּעַל וְקָוּשְׁיַת הָרֹא"שׁ ג"כ מְיֻוָּשֶׁבֶת דסד"א דַּוְוקָא דַּם בְּתוּלִים דְּקִילִי אָסְרִי רַבָּנָן לְהִתְיַחֵד משא"כ נִיזָּה גְּמוּרָה קמ"ל.

וּבָזֶה מְיֻוָּשֶׁבֶת קֻוּשְׁיָא רִאשׁוֹנָה שֶׁל התו' ג"כ וְאֵין צְרִיכִין לְחַלֵּק בֵּין מוֹעֵד לְחָתָן וק"ל. וְאַח"כ מָצָאתִי קְצָת מִדְּבָרִים אֵלּוּ בְּדִבְרֵי הָרַב מָהָרָ"שׁ אֶידֶלֶש יצ"ו אֶפֶס קָצֵהוּ.

וְהַכֹּל מְיֻוָּשָׁב בְּתוֹךְ דְּבָרֵינוּ דְּמַה שֶּׁהִקְשָׁה לְדִבְרֵי הר"י בֶּן מיג"ש זַ"ל מַאי רְאָיָ' מַיְתֵי לְדִבְרֵי ר' יוֹחָנָן דִּלְמָא מִשּׁוּם דַּם בְּתוּלִים הוּא דְּאַקִּילוּ בַּהּ רַבָּנַן. לָאו קוּשְׁיָא הִיא כְּלָל דְּמִסַּיֵּיע לֵיהּ דֻּוְכֹל הַיָּמִים מַשְׁמָע דְּכֻוְלְּהוּ חַד טַעְמָא הוּא כִּדְכָתַבְתִּי גַּם מַה שֶּׁהִקְשָׁה מַאי הִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' אַרַב וּשְׁמוּאֵל דִּלְמָא לָא ס"ל דְּרַב יוֹסֵף וּבָרַיְיתָא מִשּׁוּם דַּם בְּתוּלִים מִלְּבַד מַה שֶּׁנּוֹכַל לוֹמַר כמ"ש דְּהַתּוֹסְ' זַ"ל ס"ל לְקֻוּשְׁיָא דִּיוּקָא דְּכָל הַיָּמִים י"ל עו' דס"ל לְתוֹסְ' דְּדוֹחֵק גָּדוֹל לוֹמַר דְּרַב וּשְׁמוּאֵל ס"ל דְּנִיזָּה אֲסוּרָה לְהִתְיַחֵד דְּלָא כְּשִׁיטַת הַתַּלְמוּד בְּכָל מָקוֹם וכמ"ש בְּשִׁינּוּיָא בָּתְרָא.

וְזֶהוּ לְדַעְתִּי כַּנָּוֹנַת רַשְׁ"י זַ"ל דפי' פַּרְסָה נִיזָּה בְּשִׁעַת חֻפָּה אע"ג דְּאֶפְשָׁר דכ"כ מִשּׁוּם רַב יוֹסֵף דְּלִקְמָן מ"מ נ"ל כמ"ש וּבֵין דַּם בְּתוּלִין לְנִיזָּה גְּמוּרָה לָא ס"ל חִלּוּק כְּמוֹ שֶׁהִסְכִּימוּ כָּל הַמְפָרְשִׁים וַאֲפִי' תֵּימָא שְׁאנֵי מ"מ פֵּירְסָה נִיזָּה לָמָּה לִי כֵּינָן דע"כ מַיְירֵי בְּשִׁעַת חֻפָּה וְאָז אָסוּר אפי' בָּעַל כֵּינָן דְּאֵין חִלּוּק בֵּין דַּם בְּחֻלִּין לְנִיזָּה וְהַתּוֹסְ' לְעֵיל הָווּ מָצוּ לְדַקְדֵּק כַּאֲשֶׁר כָּתַבְנוּ אֶלָּא דְּדַיְיקִי גַּם מִבָּרַיְיתָא דְּלְעֵיל דְּלָא קָתָנֵי פַּרְסָה נִיזָּה וא"כ אֵין כָּאן תְּפִיסָה עֲלֵיהֶם אֲבָל נָהִי דְּתְפִיסָה לֵיכָּא שְׁנוּיָא מִיהָא אֵיכָּא וכמ"ש בְּשִׁינּוּיָא בָּתְרָא וְהוּא הָאֱמֶת לְפִי דַּעְתִּי נ"ל: שָׁם ד"ה פּוֹקֶסֶת וְאֵין נִרְאֶה כו' וַאֲנִי רָאִיתִי בְּקָצָת פּוֹסְקִי' דְּגָרְסִי כִּי קָתָנֵי אַכִּיחוּל וְאֶפַרְקוּס וְאֶפְשָׁר דְּזוֹ הִיא, גִּרְסַת רַשְׁ"י זַ"ל וּבְסָפָרַי' שֶׁלֹּא גָּרְסִי' פְּרִקוּס בק' וא"כ גַּם זֶה אֵינוֹ פִּרְכוּס בק' וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מפ' הַמַּצְנִיעַ גַּם במ"ק הִקְשׁוּ כֵּן דַּף ט' וְלִי נִרְאֶה לְחַלֵּק בֵּין שֶׁרַק בְּשִׁי"ן וּבֵין סָרָק בס' דְּלִקְמָן גַּבֵּי שָׁרָק פִּי' רָשְׁ"י זַ"ל שֶׁהוּא צֶבַע הַמְאַדֵּי' אֶת הַבָּשָׂר מַשְׁמַע שֶׁהַצֶּבַע בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ אָדוֹם אֶלָּא שֶׁמַּאְדִּים אֶת הַבָּשָׂר וְגַבֵּי סָרָק פ' הַמַּצְנִיעַ פִּי' שֶׁהוּא צֶבַע אָדוֹם בְּעַצְמוֹ גַּם פ' הַמַּצְנִיעַ קָרְאוֹ בְּשֵׁם בַּלַּעַ"ז וּלְקַמָּן פ"ב כָּתַב סְתָם שֶׁהוּא צֶבַע מַשְׁמַע דְּלָא יְדִיעַ לֵיהּ מַה שְׁמוֹ וא"כ פ' הַמַּצְנִיעַ ומ"ק פ"ק אִיתָא סָרָק בס' הֵן אֱמֶת כִּי בְּרַשְׁ"י זַ"ל נִרְשַׁם שָׁרַק בְּשִׁי"ן וְאֶפְשָׁר שט"ס הוּא א"נ הָתָם פירש"י זַ"ל בְּהֶדְיָא דְּפוֹקֶסֶת הוּא שְׁמְחַלֶּקֶת שְׁעָרָה וּבָזֶה מְיֻוָּשֶׁב ג"כ דְּתִקְשֵׁי לְרַשְׁ"י זַ"ל כֵּינָן דְּאָמַר פ' הַמַּצְנִיעַ דְּכֻוְחָלָ' וּמַעְבֶּרֶ' שָׁרַק חַיְיבֶת מִשּׁוּם צוֹבַעַת א"כ גַּם פּוֹקֶסֶת תִּתְחַיֵּיב מִשּׁוּם הָכִי וְלָמָּה אָמַר מִשּׁוּם בּוֹנָה וּבָזֶה מְיֻוָּשֶׁב שַׁפִּיר דְּפוֹקֶסֶת אֵינוֹ צֶבַע אָדוֹם אֶלָּא שֶׁמַּאְדִּים הַבָּשָׂר וְאֵין זֶה צְבִיעָה דע"כ צ"ל הָתָם לְהַךְ לִישָׁנָא דפי' רַשְׁ"י הָתָם דְּפוֹקֶסֶת הַיְינוּ טָוָה בָּצַק עַל פָּנֶיהָ לְהַאְדִּים הַבָּשָׂר משא"כ כְּחוֹל גַּם סָרָק הוּא צֶבַע אָדוֹם וְנִצְבַּעַת בּוֹ וְכֵן מָצָאתִי בְּעָרוּךְ זַ"ל בְּעֵרֶךְ סָרָק שֶׁהֵבִיא מפ' ט"ו דְּכֵלִים סִירְקָן וְכִירְכְּמָן שֶׁהוּא צֶבַע קוֹרִין בִּלְשׁוֹן יִשְׁמָעֵאל זָרְקוּן וְהוּא שָׁשַׁר דִּקָּרָא וּבְעֵרֶךְ שָׁרָק כָּתַב מפ' הַמַּצְנִיעַ לֹא תַּעֲבִיר שָׁרַק עַל פָּנֶיהָ פֵּירוּשׁ שָׁרָק בְּשִׁי"ן צֶמֶר גְּפָנִים כו' הֲרֵי מְבֹאָר דְּהוּא עִנְיָן אַחֵר גַּם מִדְּכָתַב פי' שָׁרַק בש' מַשְׁמַע דְּסָרָק בס' הוּא עִנְיָן אַחֵר וְאָתֵי הַכֹּל עַל

נָכוֹן וק"ל: דַּף ה' ע"ב ד"ה וְזֶה גּוֹדֶל נ"ל לְתֶרֶץ דִּבּוּהָן הָיְתָה קַבָּלָה בְּיָדָם שֶׁהוּא גּוֹדֶל אֶלָּא
דְּלָא יָדְעִינַן אֵיזֶהוּ מְקוֹמוֹ שֶׁל גּוֹדֶל די"ל דְּהָאמָּה נִקְרָא גּוֹדֶל ע"ש שֶׁהוּא אָרוֹךְ מִכָּל
הָאֶצְבָּעוֹת אוֹ גּוֹדֶל נִקְרָא הָאַחֲרוֹן ע"ש עָבְיוֹ לָכֵן אמ' זֶה גּוֹדֶל ואע"ג דְּאִי אָמַר זֶה בּוּהָן
הָוֵי נָמֵי א"ש מ"מ הַתַּנָּא נָקִט אֵיךְ שֶׁנִּקְרָא בִּלְשׁוֹנוֹ דְּמָצִינוּ הָאָמוֹרָאִים מַקְפִּידִים לִשְׁנוֹת
בַּמִּשְׁנָה דִּוּוְקָא כִּלְשׁוֹן חֲכָמִים כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בְּחֻלִּין פ' רֵאשִׁית הַגֵּז אַתְּנָיְיָה רְחֵילוֹת אע"ג
דִּבְקָרָא רְחֵילוֹת כְּתִיב לְשׁוֹן תּוֹרָה לְעַצְמָה וּלְשׁוֹן חֲכָמִים לְעַצְמָה וְכֵן בע"ז פ' ר"י משא"כ
זֶרֶת וְאֶצְבַּע גַּם בִּלְשׁוֹנוֹ הָיָה נִקְרָא כֵּן וְכֵן הַתַּרְגּוּם תִּרְגֵּם עַל זֶרֶת זִירָתָא וְאֶפְשָׁר דְּנִקְרָא
כֵּן ע"ש קְטָנוּתָם כְּמוֹ כַּתַּר לִי זְעֵיר וְכֵן בַּגְּמָרָ' ר' זֵירָא הוּא ר' זְעֵירָא כִּדְאִיתָא בַּיְרוּשַׁלְמִי
וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ וַאֲפִי' אִי לֹא מְחַלֵּק כו' לֹא הֲבָנְתִּי קוּשְׁיָ' זוֹ כֵּיוָן דְּהַתּוֹרָה הִקְפִּידָה שֶׁתְּהֵא כָּל
מְצָנָה דִּוּוְקָא בְּאֶצְבַּע מְיֻחָד וְאִידָךְ אֶצְבָּעוֹת לֹא יְסַיְּעוּ וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם חֵלֶק בְּמִצְוָה זוֹ א"כ
אִם הָיָה מְחֻבָּר לֹא הָיְתָה מִצְוַת נְתִינַת בּוּהָן בְּגוֹדֶל דִּוּוְקָא כֵּיוָן שֶׁהוּא מְחֻבָּר לְאֶצְבַּע וְהָוֵי
הַכֹּל אֶחָד עִם אֶצְבַּע וא"א לַעֲשׂוֹת דָּבָר בַּגּוֹדֶל בִּלְתִּי אֶצְבַּע א"כ אֶצְבַּע הוּא הַמְסַיֵּעַ וְיֵשׁ
לוֹ חֵלֶק וְהַתּוֹרָה הִקְפִּידָה דִּוּוְקָא עַל בּוּהָן וְעוֹד נ"ל כֵּיוָן דק"ל דְּבִיאָה בְּמִקְצָת שְׁמָהּ בִּיאָה
אֶלָּא דְּמְצוֹרָע שָׁאנֵי דְּהֶוְתְּרָה לוֹ לְהַכְנִיס יָדָיו לַבְּהוֹנוֹת כִּדְאִי' פ"ק דְּיבָמוֹת וּבְזָבָחִים א"כ
כָּל מַה דְּיכוֹלִין לְמַעֵט הַבִּיאָה שֶׁלֹּא יַכְנִיס כֻּלּוֹ טִפֵּי עָדִיף וא"כ לְהָכִי נָחֳלַק הַבּוּהָן שֶׁלֹּא
יַכְנִיס הַמְצוֹרָע כ"א הַגּוֹדֶל לְבַד וְכֵן מָצָאתִי בפי' רָשִׁ"י זַ"ל בְּיוֹמָא פ' הַמְמֻנֶּה דַּף ל"א
שֶׁכָּתַב וּמַכְנִיס הַבְּהוֹנוֹת מַשְׁמַע קְצָת שֶׁאֵינוֹ מַכְנִיס כ"א הַבּוּהָן וּאע"ג דְּבָכָל דִּוְכְתָא אָמְרִינַן
וּמַכְנִיס יָדוֹ לַבְּהוֹנוֹת מַשְׁמַע שֶׁמַּכְנִיס כָּל יָדוֹ לְצוֹרֶךְ' בְּהוֹנוֹ' אֶפְשָׁר דִּפְשִׁיטַת הַיָּד קָרֵי הַכְנָסָה
דִּפְשִׁיטָא שֶׁלֹּא הָיוּ מְצַמְצְמִין לַעֲמוֹד בְּסוֹף עוֹבִי הַחוֹמָה כְּדֵי לִפְשׁוֹט הַבּוּהָן לְבַד נ"ל: שָׁם
ד"ה מַהוּ לְבָעוֹל כו' עַד מִיהוּ ע"כ נִרְאֶה דְּלָא יָדַע לָהּ כו' ולענ"ד נִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י זַ"ל
דִּגְזֵרָה שֶׁמָּא יִשְׁחוֹט בֶּן עוֹף הוּא קָאֵי לְצוֹרֶךְ סְעוּדַ' נִישׁוּאִין לעי' ד"ה מִשּׁוּם חֶשְׁבּוֹנוֹת
פי' שֶׁאִם יִכְנוֹס לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת יַעֲשֶׂה סְעוּדָה בַּלַּיְלָה כו' א"כ ס"ל דְּמַאי דְּקָתָנֵי בַּבָּרַיְיתָא
בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יִבְעוֹל ר"ל לֹא יִכְנוֹס לֹא בע"ש דְּהַבְּעִילָה הָיְתָה מִיַּד בְּשָׁעַת נִשּׂוּאִין
דְּהָא קָאֵי אַבָּרַיְיתָא דְּבִשְׁנֵי לֹא יִכְנוֹס וּמֵחֲמַת הָאוֹנֶס שֶׁמֵּת אָבִיו שֶׁל חָתָן כו' מֻוּתָּר לִכְנוֹס
וְלִבְעוֹל מִיָּד בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אפי' מֵחֲמַת אוֹנֶס לֹא יִכְנוֹס וְיִבְעוֹל לֹא בע"ש כו' א"כ לְמַאי
דְּמַסִּיק גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִשְׁחוֹט בֶּן עוֹף הוּא לְצוֹרֶךְ נִשּׂוּאִין שֶׁיִּשָּׂא במ"ש וּבֶאֱמֶת מִלְּבַד דְּמַשְׁמַע
דְּקָאֵי בַּבָּרַיְיתָא אַנִּשּׂוּאִין במ"ש לֹא מָצִינוּ ג"כ שֶׁבְּשָׁעַת בְּעִילָה הָיוּ עוֹשִׂין סְעוּדָה דִּלְקַמָּן
פ"ב מַיְיתֵי כַּמָּה סִימָנִים שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין בְּשָׁעַת נִשּׂוּאִין וְאִם הָיוּ עוֹשִׂין סְעוּדָה בְּשָׁעַת בְּעִילַת
מְצָנָה אֵין לְךָ סִימ' גָּדוֹל מִזֶּה אֶלָּא ע"כ לְצוֹרֶךְ סְעוּדוֹ' נִשּׂוּאִין יִשְׁחוֹט משא"כ הָכָא קָאֵי
הַבַּעְיָא שֶׁנִּישֵּׂא' בְּיוֹם ד' וְהִמְתִּין לְבָעוֹל עַד מ"ש כִּדְפִי' הַתּוֹס' עַצְמָן לְפָנֵי זֶה דִּבְהָא לֹא
שַׁיָּיךְ טַעַם דְּשֶׁמָּא יִשְׁחוֹט בֶּן עוֹף כמ"ש כ"א טַעַם הַחֲבוּרָה וא"כ אֵין כַּוָּנַת רַשִׁ"י זַ"ל עַל
בָּרַיְיתָא דְּלָא יִבְעוֹל בע"ש וְלֹא במ"ש דְּהָוֵי טַעְמָא מִשּׁוּם בֶּן עוֹף אֶלָּא בַּבָּרַיְיתָא דְּמַפְרִישִׁין
אֶת הֶחָתָן כו' דְּמִפּוֹרֶשׁ מִשּׁוּם וכו' וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בִּשְׁמַעְתִּין לְקַמָּן דְּקָאָמַר מַאן חֲכָמִים
ר"ש כו' וְקֻשָּׁה נָהִי דְּשָׁמְעִינַן לר"ש דס"ל דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻתָּר לָא ס"ל מ"מ גְּזֵרַת
בֶּן עוֹף לָא שָׁמְעִינַן לֵיהּ אֶלָּא ע"כ לָא שַׁיְּיכָא הָכָא הַאי גְּזֵרָה וְכֵן הָרַמְבַּ"ם זַ"ל הֵבִיא אֵין
נוֹשְׂאִין נָשִׁים לֹא בע"ש וְלֹא במ"ש מִשּׁוּם חֻלּוּל שַׁבָּת ופ' ל' מהל' שַׁבָּת הֵבִיא דְּמֻתָּר
לְבָעוֹל בְּתוּלָה בַּתְּחִילָּה בְּשַׁבָּת הָרֵי מְבוֹאָר כִּדְבָרַי: שָׁם ד"ה דָּם מִיקָּקֵד פְּקִיד כו' לֹא כפי'
רָשִׁ"י זַ"ל כו' וַאֲנִי אוֹמֵר חַס לֵיהּ לְאוֹתוֹ צַדִּיק זַ"ל שֶׁיִּהֵא כַּוָּנָתוֹ עַל חוֹבֵל שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ דָּם

שֶׁיִּהֶא מִשּׁוּם צוֹבֵעַ כ"א רַשְׁ"י זַ"ל פִּי' עַל חֲבוּרָה דִּשְׁמוֹנָה שְׂרָצִים דְּקָאֵי אַנִּצְרָר דָּם וְלֹא יָצָא כַּמְבוֹאָר שָׁם דְּזֶהוּ הַחִילּוּק בֵּין ח' שְׂרָצִים דְּיֵשׁ לָהֶן עוֹר חַיָּיב אַצֹּרֶר הַדָּם מִשא"כ שְׁאָר שְׂרָצִים אֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיָּצָא מֵהֶן וא"כ מַתְנִי' דח' שְׂרָצִים דְּקָתָנֵי הַחוֹבֵל בָּהֶן חַיָּיב וּשְׁאָר שְׁקָצִים וּרְמָשִׂ' פָּטוּר ע"כ אַנִּצְרָר קָאֵי וכמ"ש דִּבְיָצָא אפי' בִּשְׁאָר שְׂרָצִים חַיָּיב וע"ז פִּי' דְּהָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם צְבִיעָה שֶׁנִּצְבַּע הָעוֹר וְנִתְאַדֵּם וְזֶה אֵינוֹ בִּשְׁאָר שְׂרָצִים אֲבָל בְּיָצָא הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם נְטִילַת נְשָׁמָה לְכָל הפי' וְלָכֵן חַיָּיב אפי' בִּשְׁאָר שְׂרָצִים, וּבְשׁוֹחֵט פְּלִיגִי רַב וּשְׁמוּאֵל פ' כָּלָל גָּדוֹל דס"ל לְרַב אע"ג דְּיָצָא מֵהֶן דָּם מ"מ חַיָּיב אַף מִשּׁוּם צוֹבֵעַ דְּנִיחָא לֵיהּ בִּצְבִיעָה כִּדְאִיתָא הָתָם‍משא"כ בְּמִילָה.

וְגַבֵּי בְּתוּלִים דְּלֵיכָּא צְבִיעָה פְּשִׁיטָא דְּהָתָם רַב מוֹדֶה דְּאֵינוֹ חַיָּיב כ"א מִשּׁוּם נְטִילַת נְשָׁמָה. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּיוָן דס"ל לְרַשְׁ"י זַ"ל נְטִילַת נְשָׁמָה ל"ל לְפָרוּשֵׁי בִּלֹא יָצָא דָּם מִשּׁוּם צוֹבֵעַ תִּיפּוֹק לֵיהּ ג"כ מִשּׁוּם נ"נ.

הָא לָאו קוּשְׁיָא הִיא דְּרַשְׁ"י זַ"ל לָא סְבִירָא לֵיהּ הַאי סְבָרָא הֵיכָא דְּלָא יָצָא דָּם דְּלָהֶוֵי נְטִילַת נְשָׁמָה מִשּׁוּם דְּסוֹפוֹ לָצֵאת. וְזֶה נ"ל פָּשׁוּט בְּדַעְתּוֹ זַ"ל מִלְּבַד דְּאִיכָּא לְמֵימַר עוֹד הָכָא גַּבֵּי בְּתוּלִים דְּהָוֵי צוֹבֵעַ דְּנִיחָ' לֵיהּ דְּיָצָא דָּם עַל הַמַּפָּה לִרְאוֹת שֶׁהִיא בְּתוּלָה כִּדְכְתִבי הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל בָּתַר הָכִי: דַּף ו' ע"ב ד"ה אֶלָּא מֵעַתָּה שׁוֹשְׁבִינִין לָמָּה פִּי' הַקּוּנְטְרֵס שָׁמָּא יַטֶּה וְהִיא לֹא תַּסִּיק אַדַּעְתָּ' עַד וְעִיקַּר תֵּירוּץ חָסֵר מִן הַסֵּפֶר וְלִי הַצָּעִיר קָשֶׁה עוֹד לְדַעַת רַשְׁ"י זַ"ל הַאי אֶלָּא מֵעַתָּה דְּמַשְׁמַע דִּבְלָאו הָכִי לָא ק' מִידִי וְהָא אפי' לָא חָיְישִׁינַן לְהַטָּיָה ע"כ צ"ל דְּלָא הָיוּ מַעֲמִידִים שׁוֹשְׁבִינִין אֶלָּא שֶׁלֹּא יִרְאֶה וְיֹאבֵד דְּשְׁאָר רַמָּאוּת לֵיכָּא כְּלָל וא"כ מַאי פָּרִיךְ דִּלְמָא גַּם עַתָּה הָיוּ מַעֲמִידִין שׁוֹשְׁבִינִין מִשּׁוּם הָכִי וְי"ל דה"פ בְּשִׁלָּמָא אִי לָא חָיְישִׁינַן לְהַטָּיָה הָיוּ מַעֲמִידִין שׁוֹשְׁבִינִין לְתַקֵּן הָרַמָּאוּת שֶׁלֹּא יִרְאֶה וְיֹאבַד דְּלֵיכָּא שׁוּם רַמָּאוּת אַחֵר אֲבָל אִם בְּקִיאִין בְּהַטָּיָ' לֹא תִּקְּנוּ כָּל הָרַמָּאוּת דְּהָא ע"כ רַמָּאוּת דְּשָׁמָּא יַטֶּה וּנְהִי דְּרַמָּאוּת דַּאֲבִידָה תִּקְּנוּ רַמָּאוּת דְּהַטָּיָה לֹא תִּקְּנוּ וְתֵירֵץ דִּבְהַטָּיָה לֵיכָּא רַמָּאוּת דְּתוּכַל לְכַפּוֹר וְלָכֵן הִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' שֶׁהִתְרַצֵּן לֹא תֵּירֵץ כְּלוּם וְעִיקַּר הַתֵּירוּץ דְּגַבֵּי הַטָּיָה לֵיכָּא רַמָּאוּת זֶהוּ חָסֵר וַאֲנִי אוֹמֵר דִּבְרַשְׁ"י שֶׁלָּנוּ אֵין כָּתוּב שָׁמָּא לֹא תַּסִּיק אַדַּעְתָּא שֶׁהַטָּה.

לְכָךְ נ"ל דְּרַשְׁ"י זַ"ל הָכִי כַּוָּנָתוֹ דְּגַם הַמַּקְשָׁן יָדַע שֶׁהִיא תּוּכַל לְכַפּוֹר בּוֹ וְלוֹמַר עֲדַיִן בְּתוּלָה אֲנִי אַךְ הָיָה סוֹבֵר שֶׁהָיוּ מַעֲמִידִין שׁוֹשְׁבִינִין לְבָרֵר כָּל טַעֲנוֹתֵיהֶם דְּלָא מִבָּעְיָא דְּחָיְישִׁינַן שֶׁיַּעֲשֶׂה עָרְמָה וְיֹאבֵד הַמַּפָּה בְּיָדַיִם וְהִיא לֹא תֵּדַע שֶׁאָבְדָה שֶׁתִּכְפּוֹר בּוֹ כמ"ש לְקַמָּן אֶלָּא אפי' אִם יִהְיוּ מְחֻלָּקִין וְהוּא יֹאמַר לֹא מָצָאתִי וְהִיא אוֹמֶרֶת מָצָאתָ וְנֶאֱבְדָה הַמַּפָּה וכמ"ש רַשְׁ"י זַ"ל לְקַמָּן דַּף ט' ד"ה הָאוֹמֵר פ"פ לֹא נֵדַע מִי אוֹמֵר אֱמֶת וְשָׁמָּא נוֹצִיא מָמוֹן שֶׁלֹּא כַּדִּין וְלָכֵן פָּרְסוּ מַפָּה וְהֶעֱמִידוּ שׁוֹשְׁבִינִין דְּבָזֶה נִתְבָּרֵר עִם מִי הָאֱמֶת וְלֹא יוּכַל אִ' מֵהֶם לְכַפּוֹר כְּלָל וְלָכֵן פָּרִיךְ דְּאִי חָיְישִׁינַן לְהַטָּיָה א"כ לֹא תִּקְּנוּ כָּל טַעֲנוֹתֵיהֶם דַּעֲדַיִן יִהְיוּ מְחֻלָּקִין זֶה יֹאמַר לֹא הִטֵּיתִי וְזוֹ תֹּאמַר הִטֵּיתָ א"כ מַה מוֹעִילִין שׁוֹשְׁבִינִין כֵּיוָן דְּחָשׁוּ חַז"ל לְבָרֵר טַעֲנוֹתֵיהֶם לֹא הוֹעִילוּ כְּלוּם דְּגַם עַתָּה בְּשׁוֹשְׁבִינִין תִּטְעוֹן שֶׁהִטָּה וְלֹא נֵדַע הָאֱמֶת וְתֵירֵץ לֹא שֶׁתִּקְּנוּ שׁוֹשְׁבִינִין לְבָרֵר טַעֲנוֹתֵיהֶם דְּנוַדַּאי יֵשׁ כַּמָּה טְעָנוֹת שֶׁתּוּכַל הִיא וְהוּא לִטְעוֹן וְלִכְפּוֹר זֶה אֶת זֶה אֶלָּא שׁוֹשְׁבִינִין בָּאוּ לְתַקֵּן שֶׁלֹּא יִרְאֶה וְיֹאבֵד וְיִהְיֶה פְּשִׁיטָא הָאֱמֶת אָתוּ כֵּיוָן דְּלֵיכָּא דָּם דְּיוּכַל לְאַבֵּד וְהִיא לֹא תֵּדַע אִם אִבְּדוּ וְעַל כָּרְחָהּ תּוֹדֶה גַּם הִיא אֲבָל בְּדָבָר שֶׁתּוּכַל לְכַפּוֹר אוֹתָהּ לֹא בִּקְּשׁוּ חַז"ל תַּקָּנָה כִּי לָא שְׁכִיחַ שֶׁיִּטְעוֹן דָּבָר שֶׁהִיא

יְכוֹלָה לְהַכְחִישׁוֹ ומ"ש רַשְׁ"י זַ"ל דְּאִילּוּ בְּהַטָּיָה הוּא לְשׁוֹנוֹ זַ"ל שֶׁתֵּירֵץ דְּמַה תִּקְנוּ שָׁמָּא גַּם בְּהַטָּיָה יַעֲשֶׂה רַמָּאוּת שֶׁלֹּא תּוּכַל לְכְפּוֹר לָכֵן כָּתַב דְּשָׁם א"א שֶׁלֹּא תּוּכַל לְכְפּוֹר וְלֹא תִּקְנוּ אֶלָּא דָּבָר דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ דְּלָא תּוּכַל לְכְפּוֹר כַּנַ"ל: שָׁם ד"ה וְאִם לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה וְתֵימַהּ דְּהָא שְׁמוּאֵל כו' לענד"ן לְפִי מַה שֶּׁלָּמַדְתִּי מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל לָא צָרִיכִינַן כְּלָל לִסְבָרַת מָלְאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ רַק הַטַּעַם דְּאָסַר שְׁמוּאֵל אע"ג דִּלְדָם הוּא צָרִיךְ וְדָם מִיקְּקָד פְּקִיד מ"מ אָסְרִי חֲזַ"ל דְּהָוֵי כְּחוֹבֵל דְּכֵינָן שֶׁהַפְּתַח סָגוּר בְּפָנָיו וע"י פְּתִיחַת הַפֶּתַח יֹוצֵא הַדָּם הָוֵי כְּחוֹבֵל וכמ"ש רַשְׁ"י זַ"ל לְקַמָּן לְפִי הָאֱמֶת וְכֵן מוּכָח פר' ר"א דְּמִילָּה דַּף קל"ג דְּקָאָמַר רַב פָּפָּא אֲוִמָּנָא דְּלָא מָיֵיץ סַכִּינְתָּא הִיא וּמְעַבְּרִינַן לֵיהּ וּפָרִיךְ פְּשִׁיטָא מִדְּקָא מְחַלְּלִינַן עָלֶיהָ שַׁבָּתָא סַכִּינְתָּא הִיא וּמְשַׁנֵּי מ"ד דָּם מִיקְּקָד פְּקִיד כו' וְיֵשׁ לְדַקְדֵּק הֵיכִי ס"ד דְּלָא נֵילַף מִמַּתְנִיתִין דְּסַכָּנָה הִיא א"כ מַאי קמ"ל מַתְנִי' דְּעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִילָה וּמוֹצְצִין פְּשִׁיטָא דִּבְלָאו מִילָה שָׁרֵי וַאֲפִילּוּ נֹאמַר דְּהַתָּם קמ"ל דְּמִיקְּקָד פְּקִיד מ"מ לָמָּה אַשְׁמְעִינַן גַּבֵּי מִילָה דְּמַשְׁמַע דַּוְוקָא בְּמִילָה שָׁרֵי הָא בְּעָלְמָא נָמֵי שָׁרֵי אֶלָּא ע"כ אִסּוּרָא דְּרַבָּנָן מִיהָא אִיכָּא וְכֵן פֵּירֵשׁ רַשְׁ"י זַ"ל שָׁם בְּהֶדְיָא ד"ה מַהוּ דְּתֵימָא כו' עַד וְאֵין כָּאן אִיסּוּר תּוֹרָה מַשְׁמַע בְּהֶדְיָא דְּאִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן מִיהָא אִיכָּא וְגַם כָּאן לָא קָמַבַּעְיָא לֵיהּ דְּשָׁרֵי אֶלָּא מִשּׁוּם מִצְוָה וְכִדְפֵירְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל לְשִׁיטָתָם וּבְזֶה מְיֻשָּׁב ג"כ מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל ד"ה לְעוֹלָם אֵיךְ מְתוֹרָץ שְׁמוּאֵל אַדִּשְׁמוּאֵל.

וּבָזֶה א"ש דְּאַמַּאן דְּאָסַר לֹא קָשֶׁה מִידֵּי דַּחֲכָמִים אָסְרוּ אַף אִם לְדָם הוּא צָרִיךְ כמ"ש וּבְזֶה מְיֻשָּׁב גַּם הַמַּקְשָׁן לָמָּה הִקְשָׁה אַדְּרַב וְלֹא אַדִּשְׁמוּאֵל דִּלְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל לֹא תֵּירְצוּ כ"א עַל הַתָּרָצָן אֲבָל הַמַּקְשָׁן דְּלָא יָדַע אִלּוּ הַסְּבָרוֹת לֹא תֵּרְצוּ לָמָּה לֹא הִקְשָׁה גַּם אַשְׁמוּאֵל ואע"ג דְּהַבַּעְיָן הֲוָה פְּשִׁיטָא לֵיהּ דְּאִם הוּא צָרִיךְ הוּא מֻוָּתָּר מ"מ שְׁמוּאֵל לֹא ס"ל הָכִי דע"כ צ"ל הָכִי גַּם לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל דְּהָוֵי ס"ל לְרַבִּי אַמִּי דְּשְׁמוּאֵל אָסַר אַף אִם לְדָם הוּא צָרִיךְ יְהֵיֶה הַטַּעַם מַה שֶּׁיְּהֵיֶה וְלִי הַצָּעִיר קָשְׁיָא עַל פֵּירוּשׁ הַתּוֹסָ' דר"א מַקְשֶׁה אַשְׁמוּאֵל א"כ אֵיךְ לֹא הֲוָה קָשֶׁה לר' אַמִּי דְּשְׁמוּאֵל אַדְּשְׁמוּאֵל דס"ל לִשְׁמוּאֵל דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻוָּתָּר וַאֲפִילּוּ אִם צָרִיךְ לְמָלָאכָה אֶלָּא שֶׁאֵין מְכַוְּנִין כִּדְאַשְׁכְּחַן גַּבֵּי בַּהֶרֶת דְּאִי לָאו דְּהָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ הָוֵי שָׁרֵי אע"ג דְּצָרִיךְ לֵיהּ וְנִיחָא לֵיהּ וְהָכִי מוּכָח בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת פֶּרֶק כִּירָה.

דַּף מ"א ד"ה מֵיחַם וְאַצ"ל אִם אֵינוֹ צָרִיךְ וְלָמָּה אָסַר כָּאן:. שְׁמוּאֵל כֵּינָן שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין וְלָא הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ ואע"ג דְּגַם הַתּוֹסָפוֹת הִקְשׁוּ כְּעֵין זוֹ מ"מ עֲדִיפָא ה"ל לְאַקְשׁוּיֵי דְּשְׁמוּאֵל אַדִּשְׁמוּאֵל וְיֵשׁ לִדְחוֹק דְּאָפְשָׁר דר' אַמִּי לֹא יָדַע דִּשְׁמוּאֵל הִתִּיר.

דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין רַק הַאי מֵימְרָא דְּאָסוּר לִבְעוֹל יָדַע. וּלְפִי שִׁיטָתֵינוּ א"ש הַכֹּל וא"כ הִקְשָׁה ר"א דמ"ש דְּהִתִּירוּ לְהוֹצִיא.

לַחָה וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְשִׁיטָתָם דאע"ג דְּלֹא הִתִּירוֹ כ"א מִשּׁוּם צַעֲרָא הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּהָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ לְעִנְיַן הַפֶּתַח וְהָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ דְּאָסוּר וַאֲפִילּוּ לְר"ש אִי לָאו מִשּׁוּם צַעֲרָא אֲבָל הָכָא דְּאֵינוֹ מְכַוְּנִין כְּלָל לֵיכָּא אִיסּוּרָא מִשּׁוּם פֶּתַח כְּלָל כ"א מִשּׁוּם הַדָּם וכמ"ש וְהָתָם אֲפִילּוּ לר' יוּדָא לֵיכָּא אִיסּוּרָא מִשּׁוּם לֵיחָה כְּלָל כ"א מִשּׁוּם הַפֶּתַח דְּבָהָא לָא פְּלִיגִי ר"י וְרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּהָא לָא מוֹקְמִינַן לְהַאי בָּרַיְיתָא כר"ש ב"א מִשּׁוּם מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל דְּהַיְינוּ הַפֶּתַח כִּדְאִיתָא פֶּרֶק שְׁמוֹנָה שְׁרָצִים וּמְשַׁנֵּי דְּהָכָא גָּרַע דְּדָם

לָא עָקִיר לְגַמְרֵי וְהָוֵי כְּמוֹ חֲבוּרָה וְאָסְרוּ חַז"ל וְהָכִי מַשְׁמַע בְּפֵירוּשׁ רָשׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַב שֶׁהוּא מְחֻבָּר קְצָת וְלֹא כִּשְׁאָר דַּם אֵיבָרִים וְלֹא שֶׁהִתְרַצֵּן תֵּירֵץ דְּדַם חִיבּוּרֵי מְחַבֵּר וּלְמַאי דְּמְשַׁנֵּי הַשְׁתָּא מֵיָּושָׁב ג"כ דְּהַבְעַיִן הָוֵי פְּשִׁיטָ' לֵיהּ אִי מַפְקֵד פְּקִיד דְּשָׁרֵי דְּהָיָה סוֹבֵר דְּפַקִּיד לְגַמְרֵי וּשְׁמוּאֵל דְּאָסַר ס"ל דְּלָא פְּקִיד לְגַמְרֵי וּמִחְזֵי כְּחוֹבֵל וְהַיְינוּ טעמ' דְּמְצִיצ' נָמֵי שֶׁהֵבֵאתִי לְעֵיל מִפֶּרֶק ר"א דְּמִילָה וְזֶה אֱמֶת וַיַּצִּיב בְּעֵינַי בְּלִי סָפֵק עוֹד נ"ל שִׁיטָה אַחֶרֶת דר' אַמִּי מַקְשֶׁה אַהַאי סוּגְיָ' דרב' וְאַבַּיֵי שֶׁפִּלְפְּלוּ אִי הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ וְלֹא הִתִּיר רַבָּה כ"א לְבָקִי אֲבָל אִי יָדְעִינַן שֶׁאֵינוֹ בָּקִי כְּמוֹ בַּבְלִיי' אָסַר מִשּׁוּם פְּסִיק רֵישֵׁיהּ וְלָכֵן הִקְשָׁה דְּגַבֵּי מַפִּיס מֻוָרְסָא הִתִּיר ר"ש אע"ג דְּהָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ כֵּיוָן דְּהָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל וְגַם אֵינוֹ מִתְכַּוֵּין.

וְקָרוֹב הַדָּבָר: בְּעֵינַי דר"ש מַתִּיר דָּבָר זֶה אַפִּילּוּ הֵיכָא דְּלֵיכָּא צַעֲרָא כֵּיוָן דְּהָוֵי תַּרְתֵּי לְטִיבוּתָ' דְּזִגְמַת שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל גַּבֵּי מְקַלְקֵל בְּחַבּוּרָה דַּאֲפִי' ר"י שָׁרֵי כֵּיוָן דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי וְכֵן מָצָאתִי בתו' בְּפֶרֶק כִּירָה דַּף מ"א ד"ה מֵיחַם שֶׁפִּינָּהוּ דְּכָתְבי דר"ש אֲפִילּוּ בְּפְסִיק רֵישֵׁיהּ הֵיכָא דְּהָוֵי מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל פְּטַר אֲבָל לֹא מוּכָח מִדִּבְרֵיהֶם דְּשָׁרֵי לְכַתְּחִילָּה ומ"מ בְּמָקוֹם צַעֲרָא פְּשִׁיטָ' דְּשָׁרֵי דְּלָא גָּרַע מִמְּלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל דְּמַיְירֵי אפי' בְּמִתְכַּוֵּין וְאַפִּ"ה שָׁרֵי ר"ש וּבְהָא מֵיָּושָׁב שַׁפִּיר מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בה"ג וְהֶבְיאוּהוּ הַתּוֹסָ' בְּשַׁבָּת דַּף נ' ד"ה הַצַּד נָחָשׁ דְּשְׁמוּאֵל אַדְּשְׁמוּאֵל דְּהָכָא ס"ל כר"ש וְהָא שְׁמוּאֵל בְּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל סָבַר כר"י וּבְהָא א"ש דְּגַבֵּי נָחָשׁ אֵינוֹ מִתְכַּוֵּין לְצוּדוֹ כְּלָל אֶלָּא מִשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא יִשְׁכְּנוּ וְאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין כ"א לְהַבְרִיחוֹ מֵעָלָיו אֶלָּא שֶׁנִּיצּוֹד מֵאֵלָיו וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָ' דְּבָרַיְיתָ' ס"פ הָאוֹרֵג אִם מִתְעַסֵּק בּוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁכְּנוּ כו' וְלִישָׁנָ' דְּמִתְעַסֵּק מַשְׁמַע שֶׁלֹּא בְּמִתְכַּוֵּין כְּדְאָמְרִינַן הַמִּתְעַסֵּק בַּחֲלָבִי' וּבַעֲרָיוֹת כו' בְּסַנְהֶדְרִין וּבִכְרִיתוּת וְהָכִי אָמְרִינַן גַּבֵּי שׁוֹפָר הַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא וא"כ הָוֵי תַּרְתֵּי שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין וְאֵינָהּצ"ל וְאִם יִגְזוֹר הַשֵּׁם בְּחַיִּים אַאֲרִיךְ בָּזֶה אַיָּ"ה וּבִפְרָט בַּסֶּוּגְיָ' דְּכִירָה הַנָּ"ל מַה שֶּׁדִּימָּה הַמַּקְשָׁן לְהַשְׁוּוֹת מְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל לְדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם דְּנִרְאֶה דְּהַמַּקְשָׁן הָיָה סוֹבֵר דְּצֵירוּף הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ כְּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָ' וַהֲלֹא מְצָרֵף עַד שֶׁהֲוְצְרְכוּ הַתּוֹסָפוֹת לְתָרֵץ וַהֲלֹא שָׁמָּא מְצָרֵף וא"כ לָא שָׁרֵי שְׁמוּאֵל כ"א מִטַּעַם שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְצֵירוּף וְלָכֵן הִקְשָׁה וְהַתָּרָצָן תֵּירֵץ דְּבָדָבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּין סָבַר כְּר"ש דְּהִתִּיר אֲפִילּוּ פְּסִיק רֵישֵׁיהּ אִם אֵינָהּ צ"ל כַּנ"ל וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי כָּתְבִי זְמַן אָרֹךְ מָצָאתִי שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת פ' כָּל הַתָּדִיר דַּף צ"ב כַּיּוֹצֵא בָּזֶה וְלֹא כְּדִבְרֵי וא"כ פָּרִיךְ רַבִּי אַמִּי דַּאֲפִילּוּ הָוֵי פְּסִיק רֵישֵׁיהּ שָׁרֵי כֵּיוָן דְּאִיכָּ' תְּרֵי מִילֵּי מְעַלְיוּתָ' דּוֹמִים דְּמַפִּיס מֻוָרְסָא אוֹ מִשּׁוּם מִצְוָה פָּרִיךְ דְּהָוֵי בְּצַעֲרָ' כִּדְפֵירְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת וּמִשַּׁנֵּי הָתָם עִיקַּר הַלְּחָה וְאֵינוֹ צָרִיךְ לַפֶּתַח כְּלָל דְּמִיָּד שֶׁנִּפְתַּח קְצָת אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁיִּסָּתֵם מִיָּד כִּדְפֵירֵשׁ רַשׁ"י ז"ל סוֹף הָאוֹרֵג משא"כ הָכָא כֵּיוָן דְּלָא עָקִיר צָרִיךְ לְפֶתַח קְצָת שֶׁיֵּצֵא הַדָּם הַנִּבְלָע עוֹד נִרְאֶה לפי' רָשׁ"י ז"ל שפי' אִם לַעֲשׂוֹת לָהּ פֶּה שֶׁמִּתְכַּוֵּין לְיַפּוֹתָהּ נִרְאֶה דְּלָא מִקְרֵי פֶּתַח אא"כ פּוֹתְחָהּ מַמָּשׁ וְקִלְקְלָה סָבִיב וּבְשַׁבָּת פָּרָק הָאוֹרֵג פֵּירֵשׁ שָׁם שֶׁעוֹשֶׂה כְּדֶרֶךְ הָרוֹפְאִים וא"כ אָתֵי הַאי שִׁינּוּיָ' שַׁפִּיר דְּהָתָם כֵּיוָן דעת' אֵינוֹ צָרִיךְ לְהַאי יִפּוּי וְקִילּוּף כְּלָל אֶלָּא בְּבַקִּיעָה מוּעֶטֶת יוֹצֵא הַלְּיחָה א"כ אֲפִילּוּ עוֹשֶׂה פֶּתַח כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לוֹ וְלֹא מִתְכַּוֵּין לַפֶּתַח וְלָא ניח' לֵיהּ בֵּיהּ וְלִרְצוֹנוֹ יַחֲזוֹר וְיִסְתּוֹם שָׁרֵי משא"כ הָכָא צָרִיךְ הַפֶּתַח לְהוֹצִיא הַדָּם וְנִיחָ' לֵיהּ בֵּיהּ אָסוּר בְּפְסִיק רֵישֵׁיהּ וְכֵן פִּלְפְּלוּ הַתּוֹסָ' וְהֶעָרוּךְ לְעֵיל אִם פְּסִיק רֵישֵׁיהּ דְּלָא נִיחָא לֵיהּ שָׁרֵי וְגַבֵּי מַפִּיס מֻוָרְסָא מִשּׁוּם צער' לד"ה שָׁרֵי כִּדְאִיתָ' בַּתּוֹסָפְ' רֵישׁ פֶּרֶק

הַבּוֹנֶה דַּף ק"ג וְזֶה הפי' נִרְאֶה אֱמֶת וְנָכוֹן וא"כ ר' אַמִּי לֹא אַשְׁמוּאֵל פָּרִיךְ כ"א אַרַב' דְּאוֹקֵי בָּרַיְיתָ' כַּר"ש וְאָמַר דְּאָסוּר בִּפְסִיק רֵישֵׁיהּ וא"כ הִקְשָׁה מַר"ש וּבְלֹא פֵּירוּשִׁי מ"מ נִתְיַשְּׁבָה קוּשְׁיָ' א' דְּתוֹסָפוֹת אַפִּילּוּ אִם ר"א פָּרִיךְ אַשְׁמוּאֵל מַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּשְׁמוּאֵל אָסַר בִּמְלָאכָה שֶׁאֵינָהּ צ"ל כַּר"י דְּהָכָא דְּהָוֵי תַּרְתֵּי שָׁרֵי וק"ל וכמ"ש: דַּף ח ע"ב ד"ה כִּי תַּנְיָא הָהִיא בב"ה וְאֵין נִרְאֶה לר"י וַאֲנִי אוֹמֵר כִּי מָצִינוּ דְּוַגְמָתוֹ בִּבְרָכוֹת פֶּרֶק מִי שֶׁמֵּתוֹ דאע"ג דְּקָתָנֵי הָתָם וְחַיָּיב בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה מ"מ קָתָנֵי וּמְבָרֵךְ וּמְזַמֵּן וּמְזַמְּנִין עָלָיו.

וְאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּאִיצְטָרֵךְ דס"ד כֵּיוָן שֶׁאָכַל אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֶאֱכוֹל וְדוֹאֵג וּמִתְאַנֵּחַ וכמ"ש רַבֵּינוּ יְרֻחָם ז"ל בְּשֵׁם הָרֹא"ש ז"ל הֵבִיאוּ הב"י ז"ל סי' שע"ח א"כ לֹא יְבָרֵךְ עַל אֲכִילָה זוֹ וְגַם אֶפְשָׁר דְּלָא מִקְרֵי שפי' וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ קמ"ל וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה מִסֵּוּגְיָא דִּשְׁמַעְתְּ' נ"ל כִּי רַשְׁ"י ז"ל ס"ל דְּאֵין כַּוָּנַת הַמַּקְשָׁן כ"א לִסְתּוֹם דר"י לָא מְיִירוֹ בְּשׁוּרָה אֲבָל אה"נ דְּבָרַיְיתָ' כְּבָר הִיא מְתֻרָצֶת וכמ"ש לְקַמָּן וכ"ת מ"מ לָמָּה לֹא הֵשִׁיב הַתָּרְצָן דר' יוֹחָנָן מַיְירֵי בִּבְרָכָה שֶׁמּוֹסִיפִין בִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן י"ל דְּאֵין זֶה נִקְרָא בִּרְכַּת אֲבֵלִים דִּבְרַכַּת אֲבֵלִים מַשְׁמַע בְּרָכָה שֶׁמְּבָרְכִין עַל הָאֲבֵילוּת וְעַל הַנֶּחָמָה כִּדְאִיתָ' בְּנוֹסַח הַבְּרָכָה דְּזִוּגְמַת בִּרְכַּת חֲתָנִים שֶׁהִיא עַל הַזִּיווּג וְעַל שִׂמְחַת חָתָן וּבְרָכָה שֶׁמּוֹסִיפִין אֵין בּוֹ שׁוּם זֵכֶר לַאֲבֵילוּת כ"א צְדוּק הַדִּין עַל הַמִּיתָה וּתְפִילָה עַל הַשְׁבָּתָתָהּ וא"כ לְמַה תקר' בִּרְכַּת אֲבֵלִים וְלֹא עָלָה עַל דַּעַת הַמַּקְשָׁן וְלֹא הַתָּרְצָן שֶׁבִּרְכַּת אֲבֵילִים תִּהְיֶה פֵּירוּשָׁהּ זוֹ הַבְּרָכָה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ בְּלֹא שִׁינּוּיָ' דְּתַרְצָן תִּקְשֵׁי מַאי בִּרְכַּת אֲבֵילִים דְּקָאָמַר ר"י דְּאַף דְּנוּכַל לוֹמַר דְּיָדַע דְּהִיא בִּרְכַּת רְחָבָה אֶלָּא דְּסוֹתֵר דִּבְרֵי הַתָּרְצָן שֶׁפֵּירֵשׁ בְּשׁוּרָה מ"מ בָּתַר הָכִי דְּפָרִיךְ רָחָבָה כָּל זְ' יָמִים מִי אִיכְ' תִּקְשֵׁי לֵיהּ בְּלָאו הָכִי בִּשְׁלָמָ' לְדִבְרֵי ר"י ז"ל הָיָה הַמַּקְשָׁן מְפָרֵשׁ הַכֹּל עַל בְּרָכָה הַנּוֹסָפ' בב"ה י"ל דְּהַמַּקְשָׁן יָדַע בִּרְכַּת אֲבֵלִים דִּלְקַמָּ' אֶלָּא דְּלָא יָדַע שֶׁמְּבָרְכִין אוֹתָהּ בְּרָחְבָּה בְּהַבְרָאָה דְּהָיָה סוֹבֵר שֶׁמְּבָרְכִין אוֹתָהּ כָּל ז' לְנַחוּמֵיהּ וְיָדַע דר"י אַהַאי בְּרָכָה קָאֵי אֶלָּא דְּהָיָה סוֹבֵר דְּגַם הַבָּרַיְיתָ' אַהָא קָאֵי וְלָכֵן הִקְשָׁה וּכְשֶׁתֵּירֵץ דְּקָאֵי הַבָּרַיְיתָ' אַבִּרְכַּת הַמָּזוֹן ור"י אַשּׁוּרָה לֹא הִקְשָׁה שׁוּב מִבָּרַיְיתָ' כְּלוּם כֵּיוָן דְּבָרַיְיתָ' אַבִּרְכַּת הַמָּזוֹן קָאֵי כ"א עַל הִתְרַצֵּן הִקְשָׁה דר"י לָא קָאֵי אַשּׁוּרָה דְּנִרְאֶה לוֹ דְּדִבְרֵי ר"י בְּסִגְנוֹן חֲדָא מַיְירֵי מִדְּכָלֵל חֲתָנִים בְּכָל הַמֵּימְרוֹת מַשְׁמַע דְּכוּלְּהוּ חֲדָא עִנְיָנָא הוּא אֶלָּא דְּמַאן דְּמַתְנֵי הָא לָא מַתְנֵי הָא וְכָל חַד הָיָה מַתְנֵי דִּבְרֵי ר"י בְּאוֹפָן אַחֵר נוֹסָפ' אַחֲבֵרְתֵּהּ, וא"כ א"ש וע"כ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ כֵּן לְדִבְרֵי הַגְּאוֹנִים ז"ל שֶׁהֵבִיא הַטּוּר ז"ל בי"ד סִימָן שע"ט דְּבִרְכָּה הַנּוֹסֶפ' הִיא אֲפִילּוּ בְּיָחִיד וּלְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת ע"פ הוֹכָחָה שֶׁלָּהֶם יִשְׁאָרֵהּ בְּמַסְקָנָא דְּבָרַיְיתָ' מַיְירֵי בְּבִרְכַּת אֲבֵילִים שֶׁבִּבְרַכַּת הַמָּזוֹן וא"כ עכ"פ צָרִיךְ ג' מִדְּקָתָנֵי אֲבֵלִים מִן הַמִּנְיָן דְּאִי אֲפִילּוּ בְּיָחִיד לְמַאי מִיבְּעֵי הַאי מִנְיָנָא ע"כ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ כמ"ש וע"ק לִי קָצַת לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת ז"ל דְּהַמַּקְשָׁן הָוֵי ס"ל דְּבִרְכַּת אֲבֵילִים הִיא הַאי בְּרָכָה א"כ לָמָּה לִי' לְאוֹקֵמֵי בְּמְגִלָּה פֶּרֶק הַקּוֹרֵא עוֹמֵד דְּבִרְכַּת אֲבֵלִים הִיא בִּרְכַּת רְחָבָה וא"כ יִהְיֶה בַּעֲשָׂרָה דְּקָתָנֵי גַּבֵּי בִּרְכַּת אֲבֵלִים וּבִרְכַּת חֲתָנִים הָתָם בְּמַתְנִיתִין אֵינוֹ שָׁוִין שֶׁזֶּה פֵּירוּשׁוֹ עִם הֶחָתָן וְזֶה בְּלֹא אֵבֶל מוּטָב ה"ל לְפָרוּשֵׁיהּ דְּבִרְכַּת אֲבֵלִים הָוֵי הַאי בְּרָכָה וּשְׁנֵיהֶם שָׁוִין כְּמוֹ שפי' פֶּה הַבָּרַיְיתָ' וי"ל מ"מ כֵּיוָן דְּלָא מָצִינוּ בְּהֶדְיָ' שֶׁנִּקְרֵאת בְּרָכָה זוֹ בִּרְכַּת אֲבֵילִים וּבִרְכַּת רְחָבָה קְרָאָהּ ר"י בִּרְכַּת אֲבֵלִים ניח' לֵיהּ לְפָרוּשֵׁי מַתְנִיתִין בְּבִרְכַּת רְחָבָה אַף דְּהַמַּקְשָׁן הָיָה מְפָרֵשׁ כָּךְ שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ פֵּירוּשׁ אַחֵר עוֹד י"ל אפי' אִם נְפָרֵשׁ דְּגַם רַשְׁ"י ז"ל ס"ל דְּבִרְכַּת אֲבֵלִים הָיָה הַמַּקְשָׁן מְפָרֵשׁ עַל הַבְּרָכָה הַנּוֹסָפ' מ"מ הָיָה מַקְשֶׁה כֵּיוָן דְּחַיָּיב בְּכָל הַמִּצְוֹת וּמְצָרְפִין אוֹתוֹ

לְזִמּוּן לָמָּה לֹא יִצְטָרֵךְ לי' בִּבְרָכָה זוֹ דְּבִשְׁלָמָא בְּשׁוּרָה בָּעֵינַן י' מְנַחֲמִין דְּאֵין שׁוּרָה פְּחוּתָה מי' וְכֵן בִּרְכַּת רְחָבָה כֵּינָן שֶׁמְּבָרְכִים עַל הָאֲבֵילוּת וּמְנַחֲמִין אוֹתָן א"כ צְרִיכָה הַבְּרָכָה י' מִלְּבַדּוֹ משא"כ בִּרְכַּת אֲבֵלִים זוֹ שֶׁמִּתְפַּלְּלִין עַל גָּדַרְתָּ הַפִּרְצָה אֵין טַעַם שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ וּלְחַלֵּק בֵּינוֹ לִבְרַכַּת הַמָּזוֹן כֵּינָן שֶׁמְּצָרְפִים אוֹתוֹ לִבְרַכַּת הַמָּזוֹן וּבְבִית הָאָבֵל הָוֵי הַבְּרָכָה הַנּוֹסָפֶת מִגֵּוֹסָּח בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לָמָּה לֹא יִצְטָרֵךְ עוֹד נ"ל דס"ל לַמַּקְשָׁן דְּאֵיךְ יִתְּכֵן שֶׁהָאָבֵל מִצְטָרֵךְ לג' וּבִבְרָכָה הַנּוֹסָפֶת בָּעֵינַן י' א"כ בְּאֶמְצַע בִּרְכַּת הַמָּזוֹן יִצְטָרֵךְ לְקַבֵּץ י' בְּנֵי אָדָם וְזֶה לֹא יִתָּכֵן וּבָרוּר אִי בָּעֵינַן י' מְחֻיָּבִים הָיוּ לִהְיוֹת מִתְחִילַת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן א"כ אֵין צָרוּף הָאָבֵל עוֹלֶה לִכְלוּם וְאָצ"ל לְדִבְרֵי רַב עמר' גָּאוֹן ז"ל שֶׁהֵבִיא הַטּוּר בְּסִימָן שע"ט דְּמַשְׁמַע דְּגַוֵּסַח בְּרָכָה זוֹ מַתְחֶלֶת מִתְּחִילַת ב"ה שֶׁכָּתְבוּ שֶׁהַזִּימּוּן הוּא נְבָרֵךְ מְנַחֵם אֲבֵלִים כו' א"כ גַּם זֶה שַׁיָּיךְ לִבְרַכַּת אֲבֵלִים וּבָעֵינַן י' מִתְּחִלָּה לְדִבְרֵי הַמַּקְשָׁן וק"ל: דַּף ט' ד"ה קִינּוּי וּסְתִירָה נ"ל דְּקֻוּשְׁיָא זוֹ וּפִירוּקָהּ תָּלוּי בְּסֻוגְיַת יְבָמוֹת ס"פ כֵּיצַד דְּקָאָמַר ר' רוֹכֵל יוֹצֵא וְאִשָּׁה חוֹגֶרֶת בְּסִינָר הוֹאִיל וּמְכֹוָּעָר הַדָּבָר תֵּצֵא דפי' רַשְׁ"י זַ"ל דְּבָדָבָר כִּיעוּר תֵּצֵא מִבַּעְלָהּ ור"ת זַ"ל פי' דְּתֵצֵא מֵרוֹכֵל וְהִסְכִּי' הר"ם זַ"ל מרוט"נבורק וְכֵן הָרֹא"שׁ זַ"ל כָּל חַד לְשִׁטָּתוֹ לפי' רַשְׁ"י זַ"ל וּלְדִבְרֵי כֻּלָּם אִם יֵשׁ עֵידֵי כִּיעוּר וְגַם קָלָא דְּלָא פְּסִיק זֶה הָוֵי כְּמוֹ עדי' וא"כ בְּמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה אֵין לְךָ כִּיעוּר גָּדוֹל מִזֶּה שֶׁשָּׁלַח אַחֲרֶיהָ כְּדֵי לִשְׁכַּב עִמָּהּ וּמֵאָז נִתְעַבְּרָה וְיָלְדָה וּבָרוּר שֶׁהָיָה ג"כ קָלָא דְּלָא פְּסִיק וכמ"ש התו' דְּיָדוּעַ לְרַבִּים הָיָה וּפְשִׁיטָא דְּתֵצֵא מִבַּעַל וְהַתּוֹ' זַ"ל אָזְלִי לְשִׁטָּתָם אֲשֶׁר שָׁם דְּלָא תֵּצֵא מִבַּעַל כ"א בְּעֵדִים: דְּבּוּר שֶׁאַחַר זֶה מַה שֶּׁהִקְשׁוּ לפי' הַקּוּנְטְרֵס זַ"ל יֵישְׁבוּ כָּל הַקֻּוּשְׁיוֹת אַדְּ הִקְשׁוּ לְבַסּוֹף דְּאֵיךְ בָּא דָּוִד עָלֶיהָ נ"ל דְּדָוִד הָיָה כַּוָּנָתוֹ אִם יַחֲזוֹר אוּרִיָּ' יְצַוֶּה לְעוֹלֵל עָלָיו לְהָרְגוֹ אֶלָּא שֶׁעָלָה בְּיָדוֹ בְּשֵׁר טָלָה שֶׁמָּרַד אוּרִיָּ' בְּמַלְכוּת וּנְהִיג בְּהֶיתֵּר וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ חַזַ"ל במס' שַׁבָּת שֶׁבִּקֵּשׁ לַעֲשׂוֹת וְלֹא עָשָׂה ופי' רַשְׁ"י זַ"ל שֶׁבִּקֵּשׁ לִשְׁכַּב עִם בַּת שֶׁבַע קוֹדֶם.

וְזֶהוּ קֻשְׁיָה בְּעֵינַי מְאֹד לִתְלוֹת בּוֹ עָוֹן בְּאוֹתוֹ צַדִּיק אֲשֶׁר אֵין רָמָז מִזֶּה בַּכָּתוּב כְּלָל וְדַי לָנוּ בְּמַה שֶׁכָּתוּב אֶלָּא שֶׁבָּאנוּ לְהוֹסִיף שֶׁרָצָה לַחֲטוֹא קוֹדֶם הַמִּלְחָמָה וּלְפִי פֵּירוּשֵׁינוּ א"ש וְאֶפְשָׁר עוֹד לוֹמַר דְּאוֹרִיָּ' מוֹרֵד בַּמַּלְכוּת הָיָה קוֹדֶם לָכֵן אֶלָּא דְּהַתַּלְמוּד מֵבִיא רְאָיָה שֶׁהָיָה מוֹרֵד מִדְּאָמַר וַאֲדָנֵי יוֹאָב בָּזֶה נִרְאֶה שֶׁבִּלֹּא הַאי מַעֲשֶׂה הָיָה דָּוִד מְצֻוֶּה לְהָרְגוֹ כַּנַ"ל: ד"ה אֲבָל בַּגָּלִיל אֲבָל קָשֶׁה נ"ל לְיַשֵּׁב דְּמַמַּתְנִי' לֵיכָּא לְאוֹתְבֵיהּ דִּדְלְמָא לְעוֹלָם מַיְירֵי לְאָוְסָרָהּ עָלָיו דְּהָא אוֹקְמִינַ' לְקַמָּן הָא מַתְנִיתִין דְּאַלְמָנָה מִן הַנִּשּׂוּאִין שֶׁקִּדֵּשׁ וּבָעַל לְאַלְתַּר שֶׁלְּאַהֲנָיָתָהּ אֲרוּסָה בֵּינְתַיִם כְּלָל וא"כ ע"כ מַיְירֵי שֶׁגַּם הָרִאשׁוֹן קִדֵּשׁ וּבָעַל לְאַלְתַּר דאל"כ לִיחוּשׁ שֶׁמָּא תַּחַת הָרִאשׁוֹן זִנְּתָה וְנִבְעֲלָה לִפְסוֹל לָהּ וּפְסוּלָה לִכְהֻנָּה כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל לְקַמָּן ד"ה כְּגוֹן שֶׁקִּדֵּשׁ וא"כ מַתְנִי' הָכִי פֵּירוּשָׁהּ אַלְמָנָה מִן הָאֲרוּסִין דְּהַיְינוּ שֶׁהָיְתָה אֲרוּסָה קוֹדֶם הַנִּשּׂוּאִין יֵשׁ לָהּ טַעֲנַת בְּתוּלִין שֶׁמָּא זִנְּתָה תַּחְתָּיו אֲבָל מִן הַנִּשּׂוּאִין שֶׁלֹּא הָיְתָה אֲרוּסָה כְּלָל אֵין לָהּ כו' ומ"מ קָשֶׁה דְּגַם מִן הַנִּשּׂוּאִין לִיחוּשׁ שֶׁמָּא אַחַר הַנִּישּׂוּאִין זִנְּתָה אֶלָּא ע"כ מַיְירֵי שֶׁמֵּת תֵּכֶף אַחַר הַנִּישּׂוּאִין א"כ גַּם מִן הָאֲרוּסִין מַיְירֵי שֶׁמֵּת מִיָּד אַחַר הָאֲרוּסִין דְּמַאי פְּסָקָא לְכָךְ נִרְאֶה לְתָרֵץ דְּמַמַּתְנִיתִין לֵיכָּא לְאוֹכְתֵי מִידֵי דִּלְמָא לְעוֹלָם אֵין לוֹ נֶאֱמָנוּת כְּלָל וְכוּלֵי פִּרְקִין דְּטַעֲנַת בְּתוּלִין מַיְירֵי שֶׁיֵּשׁ עֵדִים שֶׁזִּנְּתָה וא"כ מַתְנִי' מַיְירֵי הַכֹּל כְּשֶׁקִּדֵּשׁ הַשֵּׁנִי וּבָעַל לְאַלְתַּר וּמִן הָאֲרוּסִין דִּכְתַוָּבָתָהּ מָאתַיִן' יֵשׁ לוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִין אִם יֵשׁ לוֹ עֵדִים שֶׁזִּנְּתָה דע"כ קוֹדֶם אֵירוּסִין דִּשְׁנֵי זִנְּתָה וְנִמְצָא כְּנָסָהּ בְּחֻזְקַת בְּתוּלָה וְנִמְצֵאת בְּעוּלָה וְאֵין לָהּ אֶלָּא מָנָה לְרַבָּה וּלְרַב אַשִׁי וְלֹא כְּלוּם אֲבָל מִן הַנִּשּׂוּאִין

דִּכְתַנְיָא מָנָה אַף אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁזִּיְּפָתָה אֵין לוֹ טַעֲנַת בְּתוּלִין לְהַפְסִידָהּ מָנָה דִּלְרַבָּה כְּנָסָהּ בְּחֶזְקַת בְּתוּלָה וְנִמְצֵאת בְּעוּלָה נָמֵי יֵשׁ לָהּ מָנָה ולר"א הֲרֵי כְּנָסָהּ בְּחֶזְקַת בְּעוּלָה כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסָה לְחֻפָּה כִּדְאִיתָא לְקַמָּן אֲבָל מַתְנִיתִי' דְּהָאוֹכֶל כו' ע"כ לֵיכָּא לְפָרֵשׁ שֶׁבָּאוּ עֵדִים דא"כ אפי' בִּיהוּדָה אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁזִּיְּפָתָה יָכוֹל לְהַפְסִידָהּ כְּתַנְיָא וַאֲפִי' את"ל דט"ב פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהוּא בָּא וְטוֹעֵן שֶׁלֹּא מָצָא בְּתוּלִים בִּבְעִילָה וא"כ מַשְׁמַע שֶׁטּוֹעֵן בְּלֹא עֵדִים דְּאִי בְּעֵדִים לָמָּה הִזְכִּיר הַתַּנָּא טַעֲנָתוֹ כְּלָל שֶׁלֹּא מָצְאָה בְּתוּלָה תִּיפּוֹק לֵיהּ מִשּׁוּם עֵדִים מ"מ לֹא קָשֶׁה כְּלוּם דה"פ דְּמִן הָאֵירוּסִין יָכוֹל לָבוֹא לב"ד וְלִטְעוֹן וְאוּלַי מִתּוֹךְ טַעֲנָתוֹ יִתְבָּרֵר ע"י עֵדִים אֲבָל מִן הַנִּשּׂוּאִין אֵינוֹ בָּא לב"ד כְּלָל דְּנַדַּאי מִן הָרִאשׁוֹן נִבְעֲלָה וְכֵן פי' רַשִׁ"י זַ"ל בְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה דְּטַעֲנַת בְּחֻלִּין הוּא שֶׁהוּא טוֹעֵן וּמִתּוֹךְ כָּךְ יֹוצֵא קוֹל וְיָבֹאוּ עֵדִים.

גַּם הַתּוֹסָ' הִקְשׁוּ דא"כ מַאי מוֹכִיחַ לְעֵיל מַאי דְּתִקְּנוּ לִיקְשָׁא בְּיוֹם ד' דִּלְמָא מִשּׁוּם עֵדִים. וְתֵירְצוּ דְּמִשּׁוּם הָכִי לָא הָוֵי מְתַקְּנִי שֶׁלֹּא יָצָא הַקּוֹל אִם אֵינוֹ בָּקִי.

וְזֶה הַתֵּירוּץ לֹא שַׁיָּךְ הָכָא דְּדַוְקָ' לְעֵיל דְּקָאֵי אַתַּקָּנַת נְשׂוּאִין יוֹם ד' דְּלָא הָוֵי מְתַקְּנִי מִשּׁוּם הָכִי. אֲבָל בְּמַתְנִיתִין דִּבְתוּלָה אַלְמָנָה לֹא בָּא כ"א לְאוֹרוֹיֵי דְּיָכוֹל לִטְעוֹן וְאוּלַי יָבֹאוּ עֵדִים.

וְעוֹד דְּלְעֵיל בָּא לְאוֹכוֹחֵי דְּבָקִי הוּא בְּפָתַח פְּתוּחַ כמ"ש התו' ז"ל בְּרֵישׁ פִּרְקִין וְשָׁם לָא הָוֵי מְתַקְּנִי כמ"ש. אֲבָל הָכָא לָא בָּעֵי לְאֵתוּיֵי ראי' אַבְּקִיאוּת דס"ל לִפְשׁוּט שֶׁהוּא בָּקִי כ"א אַגַּאֲמָנוּת וא"כ כֵּיוָן שֶׁפָּשׁוּט הוּא שֶׁבָּקִי לֵיכָּא לַאֲתוּיֵי רְאִיָּ' מִמַּתְנִיתִין דְּנַדַּאי יָצָא הַקּוֹל וְיָכוֹל לִטְעוֹן וְכֵן מְבוֹאָר בפי' רַשִׁ"י זַ"ל לְקַמָּן ד' י"ב ד"ה וְנִיחוּשׁ דְּכָתַב דְּהֶעָקֵר שֶׁיָּבֹא לב"ד וְאִם יָבוֹאוּ עֵדִים שֶׁזִּיְּפָתָ' תַּפְסִיד כְּתֻבָּתָהּ וּבְקוֹנְדָּרְסִי בְּסֶוּגְיָ' פֶּתַח פָּתוּחַ הוֹכַחְתִּי דְּכֻלֵּי שְׁמַעְתָּתָא תִּסּוֹב עַל זֶה לפי' רַשִׁ"י זַ"ל וְהָרַמְבַּ"ם זַ"ל דס"ל דְּמוּכַת עֵץ פִּתְחָהּ פָּתוּחַ וְהַמַּשְׁכִּיל יָבִין מֵעַצְמוֹ.

וְעִיקַּר חִדּוּשֶׁיהָ דְּתַנָּא לְאַשְׁמוּעִינַן דאע"ג דְּהָיְתָה אַלְמָנָה לֹא תּוּכַל לוֹמַר בְּחֶזְקַת בְּעוּלָה נִשְׂאתַנִי דְּכֵיוָן שֶׁהָיְתָה מִן הָאֵירוּסִין יֵשׁ לוֹ טַעֲנָה אִם לֹא מָצְאָה בְּתוּלָה ע"י בֵּירוּר עֵדִים. אֲבָל מַתְנִיתִין דְּהָאוֹכֵל ע"כ קָאֵי דְּהוּא עַצְמוֹ נֶאֱמָן דְּאִי אַבֵּירוּר עֵדִים אפי' בִּיהוּדָה נָמֵי כמ"ש אֶלָּא ש"מ דְּאֵינוֹ יָכוֹל פֵּירוּשׁוֹ שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן וְאֵין הָכִי נָמֵי אִם יְבוֹרַר בְּעֵדִים שֶׁזִּיְּפָתָה מַעִיקָּרָ' אֵין לָהּ כְּתֻבָּה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת (בְּכָאן חָסֵר שׁוּרָה א') לִטְעוֹן לֹא יָבֹא לב"ד דְּאֵין יָכוֹל לִטְעוֹן פֵּירוּשׁוֹ ג"כ שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן אֲבָל ע"י בֵּירוּר עֵדִים יָכוֹל לִטְעוֹן.

דְּזֶה אֵינוֹ כֵּיוָן דְּהַטַּעַם הוּא שֶׁהֲרֵי כְּנָסָהּ רִאשׁוֹן א"כ בָּאוּ עֵדִים שֶׁזִּיְּפָתָה מֵעִיקָּרָ' יֵשׁ לָהּ מָנָה לְמָר כִּדְאִית לֵיהּ וּלְמָר כִּדְאִית לֵיהּ וְעוֹד דִּלְקַמָּן פָּרִיךְ לְפִי הָאֱמֶת דק"ל דְּנֶאֱמָן א"כ אֵין לְפָרֵשׁ כֵּן: אוֹ אֶפְשָׁר דְּאַיְירֵי דְּהִיא עַצְמָהּ מוֹדָה שֶׁזִּיְּפָתָה וְאֵין בֵּינֵיהֶם חִילּוּק כְּלָל אַף כַּוָּנַת הַתַּנָּא לְאַשְׁמוּעִינַן דְּיֵשׁ לוֹ טַעֲנָה וְיוּכַל לְהַטְעוֹת אִם אֵינָהּ בְּתוּלָה אע"פ שֶׁהָיְתָה אַלְמָנָה וְאִם יְבוֹרַר שֶׁהֶאֱמֶת אִתּוֹ ע"י הוֹדָאָתָהּ אוֹ בְּאֹפֶן אַחֵר הִפְסִידָה כְּתֻבָּתָהּ כמ"ש משא"כ מַתְנִי' דִּיהוּדָה ע"כ מַיְירֵי דְּיֵשׁ הַכְחָשָׁה בֵּינֵיהֶם דְּאִם הִיא מוֹדָה גַּם בִּיהוּדָה הִפְסִידָה כְּתֻבָּתָהּ וְכֵן מַשְׁמַע פְּשָׁטָא דְּמַתְנִיתִין דְּאֵין כַּוָּנַת הַתַּנָּא כ"א לְאַשְׁמְעִינַן דְּאִם לֹא מָצְאָה בְּתוּלָה אֵין לָהּ כְּתֻבָּה וְלֹא מַיְירֵי בְּנֶאֱמָנוּתוֹ כְּלָל: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ מַאי מַיְיתֵי אַבַּיֵּי מִמִּשְׁנָה דְּרֵישׁ פִּרְקִין דִּלְמָא הָתָם נָמֵי נִפָּרֵשׁ בְּהוֹדָאָה.

דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָתָם א"א לְפָרֵשׁ כֵּן דְּאֵיךְ יִתַּקְנוּ לִישָׁא בָּרְבִיעִי מִשּׁוּם דְּשָׁמָא תּוֹדָה דְּלָא שְׁכִיחַ שֶׁתּוֹדָה דְּאַטוּ בְּשֶׁוְּפָטָנֵי עַסְקִינָן לְהוֹדוֹת בְּאִיסּוּר סְקִילָה. וְעוֹד דְּאָפְשָׁר אפי' מוֹדָה אֵינוֹ כְּלוּם דְּהָא ק"ל סוֹף פ' בָּתְרָא דִּנְדָרִים דְּהָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי לָךְ תָּבִיא רְאָיָיְ' לִדְבָרֶיהָ וא"כ אִם הוּא אֵינוֹ בָּקִי בפ"פ וְאָסְרִינַן לָהּ ע"פ הוֹדָאָתָהּ א"כ הֵיא נֶאֱסֶרֶת עַל פִּיהָ.

וז"א ע"כ פי' רָשִׁ"י דְּהוּא טוֹעֵן מֵעַצְמוֹ אֶלָּא שע"י זֶה יֵצֵא הַקּוֹל וְיִתְבָּרֵר: דַּף י' ע"ב ד"ה וּתְנָא ר"י אֲבָל קָשֶׁה מַאי מַיְיתֵי מֵאֲשׁוּר כו' תימ' לִי מְאוֹד מַאי יַעֲשֶׂה הָרַב זַ"ל מִדְּרָשׁוֹת שֶׁדָּרְשׁוּ כה"ג וְהֶבִיאוֹ רַשִׁ"י זַ"ל בפי' הַחוֹמֵשׁ פ' לֵךְ לְךָ גַּבֵּי וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי עֲדַיִן לֹא נוֹלַד עֲמָלֵק אֶלָּא מַגִּיד מֵרֹאשִׁי' אַחֲרִית.

דְּשָׁם א"א לְפָרֵשׁ פֵּירוּשׁוֹ דַּעֲמָלֵק בִּימֵי מֹשֶׁה הָוָה דאע"ג דְּאָפְשָׁר דְּשָׁנָה זוֹ עֲדַיִן לֹא הָיְתָה שֶׁל עֲמָלֵק מ"מ אֵיךְ קָאָמַר עֲדַיִן לֹא נוֹלַד עֲמָלֵק וְזֶה אֵינוֹ. וּכְבָר נִתְעוֹרֵר הָרַמְבַּ"ן זַ"ל בפי' הַתּוֹרָה דְּכָתַב כִּי זֶה הַדֶּרֶךְ הוּא מֻרְגָּל בְּפִי רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל דס"ל דְּכָל מַאי דְּכָתוּב בַּתּוֹרָה ס"ל דְּבִשְׁעַת מַעֲשֶׂה הָיָה כֵּן.

ונ"ל דְּמוּכָח כֵּן לָמֵ"ד תּוֹרָה חֲתוּמָה נִיתְּנָה א"כ הָיְתָה כְּתוּבָה בַּמָּרוֹם כְּבָר. וַאֲפִי' לָמֵ"ד מְגִילָּה מִגִּילָּה נִיתְּנָה נָמֵי הָיְתָה כְּתוּבָה כָּל פָּרָשָׁה בַּמָּרוֹם קוֹדֶם נִתִּינָתָהּ מְגִילָּה מִגִּילָּה: דַּף י"ב ד"ה וְנִיחוּשׁ שֶׁמָּא תַּחְתָּיו זִיְּנָתָה אֵין לוֹמַר דְּפָרִיךְ כו'.

זֶה בָּא בַּמַּחְתֶּרֶת עַל פֵּירוּשׁ רָשִׁ"י זַ"ל לְפִיכָךְ נִיתַּן לְהַצִּילוֹ כִּי רַשִׁ"י מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָ' לְעִנְיַן אִיסּוּר. ולענ"ד דְּרַשִׁ"י זַ"ל ס"ל דְּדוֹחֵק הוּא דְּקָאֵי אַכְּתֻבָּה לְחוּד דְּוַדַּאי אִם אֵין לוֹ ט"ב לֹא יָבֹא לב"ד כְּלָל וּלְהָכִי מְשַׁנֵּי כְּגוֹן שֶׁבָּעַל לְאַלְתַּר וְכֵן מַתְנִיתִין דְּלִקְמָן הָאוֹכֵל בִּיהוּדָה כו' הָוֵי נָמֵי פֵּירוּשׁוֹ כה"ג הֵיכָא דְּאֵין לוֹ טַעֲנָה לְאָסְרָהּ דאע"ג דְּלֵיכָּא לְפָרֵשׁ כְּגוֹן שֶׁקִּדְּשׁ וּבָעַל לְאַלְתַּר (כָּאן חָסֵר שׁוּרָה) שֶׁלֹּא זִיְּנָתָה תַּחְתָּיו וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן ד"ה כְּגוֹן שֶׁקִּדְּשׁ כו' וא"כ לְאוֹסְרָהּ אֵין לוֹ טַעֲנָה כ"א לִכְתֻבָּה וּלְעֵיל ה"פ לְמַאי אִי לְאָסְרָהּ פי' וּמַיְירֵי דְּיוֹכַל לְאָסְרָהּ אפי' בִּיהוּדָה נָמֵי אֶלָּא לִכְתֻבָּה פי' דְּמַתְנִיתִין מַיְירֵי הֵיכָא דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְאָסְרָהּ כמ"ש אֲבָל אִי הָוֵי מַיְירֵי הֵיכָא דְּיָכוֹל לְאָסְרָהּ ס"ל לְתַלְמוּדָא דְּלָא הָוֵי תָּנֵי אֵין יָכוֹל לִטְעוֹן ט"ב דְּמַשְׁמַע שֶׁלֹּא יָבֹא לב"ד כְּלָל וְהָא לֵיתָא כמ"ש: שָׁם ע"ב ד"ה כֵּיוָן דַּחֲזוּ כו' נ"ל דה"פ שֶׁבַּתְּחִלָּה לֹא תִּקְּנוּ כ"א בִּשְׁבִיל חֲשִׁיבוּת מִשְׁפְּחוֹת כְּהֻנָּה לְהַחֲשִׁיבָם עַל מִשְׁפְּחוֹ' יִשְׂרָאֵל וְלֹא רָצוּ לְתַקֵּן עַל אַלְמָנָה כְּלוּם כִּי אָז לֹא הָיָה נִרְאֶה לָהֶם שֶׁיֵּשׁ תְּנַאי וְזִלְזוּל בִּגְרוּשֵׁי כְּהֻנָּה יוֹתֵר מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא כִּוְּונוּ כ"א לְהַעֲלוֹת מִשְׁפְּחוֹת כְּהֻנָּה וּבְאַלְמָנָה לֹא רָאוּ לְהַעֲלוֹתָם כֵּיוָן שֶׁרָאוּ שֶׁהוּא לָהֶם זִילְזוּל וּגְנַאי שֶׁרָאוּי שֶׁבְּגֵירוּשִׁין עוֹשִׁין זִילְזוּל לָהֶם כֵּיוָן שֶׁהֵם מִמִּשְׁפְּחוֹת כְּהֻנָּה וּנְהִי דְּאֵין רְאוּיָ' לְהַעֲלוֹתָהּ מ"מ לֹא נָכוֹן לְזַלְזְלָה וְנוּכַל לוֹמַר עוֹד שֶׁבְּתְּחִלָּה הָיוּ סְבוּרִין שאעפ"י שֶׁהַכְּתֻבָּה מוּעֶטֶת מ"מ בְּאַלְמְנוּת כֹּהֲנִים אֵינוֹ מְמַהֵר לְגָרְשָׁהּ כ"כ כֵּיוָן שֶׁהִיא מִמִּשְׁפָּחָה חֲשׁוּבָה וְקָשִׁין בְּעֵינָיו הַגֵּירוּשִׁין וְדֵי לָהּ בִּכְתֻבָּה מוּעֶטֶת וּלְהַעֲלוֹתָהּ לֹא רָצוּ לְתַקֵּן וכמ"ש כֵּיוָן דְּחָזוּ שֶׁאֵין חִלּוּק בֵּינָהּ לְבֵין אַלְמָנוֹת יִשְׂרָאֵל וּשְׁתֵּיהֶן קַלּוֹת בְּעֵינָיו אָמְרוּ רָאוּי לְתַקֵּן שֶׁלֹּא תְּהֵא קַלָּה בְּעֵינָיו עוֹד נוּכַל לוֹמַר שֶׁזּוֹ שֶׁתִּקְּנָה הָיְתָה בַּתְּחִלָּה מַיָּד כְּשֶׁתִּקְּנוּ חֲכָמִים כְּתֻבָּה לְאַלְמָנָה מַיָּד תִּקְּנוּ ב"ד שֶׁל כֹּהֲנִים ד' מֵאוֹת לִבְתוּלוֹת שֶׁלָּהֶם וְאָז הָיוּ סְבוּרִין שֶׁדֵּי לְאַלְמָנָה בְּמָנָה שֶׁלֹּא יְחַשֵּׁב לָהֶם דָּבָר מוּעָט כֵּיוָן דְּחָזוּ שֶׁהוּא דָּבָר מוּעָט וְאֵינוֹ נֶחְשָׁב בְּעֵינֵיהֶם לְכָלוּם כו' וק"ל: דַּף יג ד"ה וְאֵין אוֹסְרִין עַל הַיִּחוּד לענד"ן דִּשְׁמַעְתִּין אָתְיָא כִּפְשָׁטָהּ דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן רֵישׁ פ"בְּדַגַּם רַבִּי

יְהוֹשֵׁעַ אִית לֵיהּ מִגּוֹ אֶלָּא דְּהָכָא לֵית לֵיהּ מִגּוֹ דְּהָוֵי שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ וא"כ פָּרִיךְ כֵּינָן דְּאֵין אוֹסְרִין עַל יְחוּד א"כ לָא (מַחְזְקִינַן לָהּ כְּנִבְעֶלֶת וַאֲפִי' סָפְקָא לֵיכָא דְּאִי הָוֵי סְפֵיקָ' ס"ל דְּהָיְתָה אֲסוּרָה מִסָּפֵק וא"כ אַמַּאי פָּסֵיל לָהּ ר"י בְּמַתְנִי' תְּהֵא נֶאֱמֶנֶת בְּמִגּוֹ כֵּינָן דְּאֵין ש"ש לְפָנֶיךָ דְּלָא דָּמֵי לְרָאוּהָ מְעֻבֶּרֶת דְּנִבְעֶלָה וַדַּאי וְאִם לֹא מָצְאוּ לָהּ בְּתוּלִים דְּזֶה הָוֵי שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ וְהַבְּתוּלִים הִשִּׁיאוּהָ לְתוֹבָעָה וְהֶחֱזִיקוּ הַסָּפֵק אֲבָל הָכָא מֵהֵי תִּיתֵי לְתוֹבָעָה וְלִשְׁאָלָה מַה טִּיבוֹ שֶׁל אִישׁ זֶה אִם הוּא כָּשֵׁר אוֹ פָּסוּל כֵּינָן דְּלָא מַחְזְקִינַן לָהּ דְּנִבְעֶלָה לוֹ אֶלָּא דְּמַלְקִין אוֹתָהּ דְּלָא תַּרְגִּיל לְיַחֵד שֶׁמָּא תָּבֹא לִידֵי אִיסּוּר וְאֵצֶ"ל לפי' ר"י ז"ל לְקַמָּן גַּבֵּי שׁוֹר שָׁחוּט ע"ש דִּפְשִׁיטָ' דְּלֵיכָּ' לְמֵימַר כָּאן כֵּינָן דְּלָא מַחְזְקִינַן לָהּ כִּבְעוּלָה יְכוֹלָה לְמֵימַר לֹא נִבְעַלְתִּי מֵעוֹלָם דאע"ג דְּאֵין יְכוֹלָה לוֹמַר לֹא נִתְיַחַדְתִּי אֵין הַיִּחוּד כְּלוּם וְזֶהוּ לְשׁוֹן רַשִׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַב ד"ה לֵימָא דְּלָא כר"י דְּמִשּׁוּם יִחוּד מַחְזִיק לָהּ ר"י כְּנִבְעֶלֶת.

דְּלִכְאוֹרָה דְּבָרָיו מְיֻוָּתָּרִין דְּהָא הַקֹּוֹשְׁטָ' הִיא כִּפְשָׁטָהּ דר"י אוֹסְרָהּ מֵחֲמַת יִחוּד וְשָׁם אֵין אוֹסְרִין וְאע"ג דְּיֵשׁ לְיַשֵּׁב בע"א דק' לֵיהּ לְפִי שִׁיטָתוֹ דְּקָאֵי רַב אַאֲשֶׁת אִישׁ מַאי מַקְשֶׁה דִּלְמָא לְאֶסּוֹר עַל בַּעְלָהּ שָׁאנֵי משא"כ לְאֶסּוֹר פְּנוּיָה לִכְהֻנָּה וְלָכֵן פי' כֵּינָן דְּמַחְזִיק לָהּ בְּנִבְעֶלֶת מ"ש הַאי מֵהַאי מ"מ נִרְאֶה שֶׁכַּוָּנָתוֹ כמ"ש.

וּלְפִי דַּרְכּוֹ א"ש מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בתו' ד"ה הִשְׁבַּחְתְּנוּ עַל הַמְעֻבֶּרֶת דִּלְפִי ע"ד הוּא כִּפְשׁוּטוֹ וְאֵין בּוֹ דְּוחַק כְּלָל דר"י מַחֲזִיקָהּ בְּנִבְעֶלֶת לְעִנְיָן דְּמִקְרֵי שׁוֹר שָׁחוּט כֵּינָן דְּאֵין אַפְּטְרוֹפּוֹס לַעֲרָיוֹת ה"ל לְעִנְיָן זֶה כְּאִלּוּ רְאִינוּהָ שֶׁנִּבְעֲלָה וה"פ דר"י קָאָמַר אִי אַתֶּם מוֹדִים כו' כִּי הֵיכִי דְּהָתָם הָוֵי חֲדָא סְפֵיקָ' אִם נִבְעֲלָה אִם לָאו וַאֲסוּרָה ה"נ בַּחֲדָא סְפֵיקָ' דְּהַיְינוּ הֵיכָא שֶׁהִיא מוֹדָה שֶׁנִּבְעֲלָה תִּיתְסַר בַּחֲדָא וְאֵין כַּוָּנַת ר"י לְדַמּוֹת לְגַמְרֵי לִשְׁבוּיָה דַּאֲפִי' אָמְרָה לֹא נִבְעַלְתִּי תִּיתְסַר.

דְּזֶה לֹא דָּמֵי. דְּהָתָם חֲדָא סְפֵיקָ' הָכָא תַּרְתֵּי אַף עַל חֲדָא סְפֵיקָ' מְדַמֵּי וְתֵרְצוּ דְּהָתָם יֵשׁ עֵדִים וּמַחְזִקִינַן לָהּ בְּנִבְעֶלֶת הִלְכָּךְ כֵּינָן דְּרַגְלַיִם לַדָּבָר אֲסוּרָה מְסַפְקָא משא"כ הָכָא לָא מַחְזִקִינַן לָהּ בְּנִבְעֶלֶת כְּלָל וְלֵיכָּ' שׁוֹר שָׁחוּט וַאֲפִי' לְדִידִיהּ נֶאֱמֶנֶת בְּמִגּוֹ דְּמֵהֵי תִּיתֵי לַחֲזָקָה בִּבְעוּלָה וְקָאָמַר ר"י דְּלָא כו' וְהֵשִׁיבוּ מַה תְּשִׁיבוּ עַל הַמְדַבֶּרֶת וְקָאָמַר דְּהַיְינוּ שְׁבוּיָה דְּהַיְחוּד הוּא כְּמוֹ שְׁבוּיָה דְּהָתָם וְהָוֵי שׁוֹר שָׁחוּט וְלֵיכָּא מִגּוֹ וְלֹא נִשְׁאַר כ"א סָפֵק וַאֲסוּרָה כְּמוֹ הָתָם וְהַיְינוּ דְּקָאָמַר מְדַבֶּרֶת הַיְינוּ שְׁבוּיָה וְקָאָמַר הָתָם רוֹב גּוֹיִם כו' וְהָוֵי הַשְׁבָּיָה חֲזָקָה לְבָעֵילָה משא"כ הָכָא מֵהֵי תִּיתֵי לַחֲזָקָה וְקָאָמַר ה"נ אֵין אַפְּטְרוֹפּוֹס כו' וְכָל הַאי מַשָּׂא וּמַתָּן הוּא לְדָבָרָיו דר"י דִּלְדִידְהוּ אָמְרִינַן מִגּוֹ אפי' אִי הָוֵי ש"ש לְפָנֶיךָ וַאֲפִי' בְּלֹא מִגּוֹ וא"ג דְּפֵירוּשׁ זֶה הָוֵי מֵעֵין פי' ר"י ז"ל מ"מ הוֹסַפְנוּ קְצָת וּבְזֶה מְיֻוָּשָׁב גַּם קֹוֹשְׁיָא שֶׁהִקְשׁוּ ד"ה רַב אַסִי כו' דר"א לָא ס"ל דְּמַעֲלָה עָשׂוּ בְּיוּחֲסִין וְלָא הָוֵי חֲזָקָה לַבְּעִילָה וְלֵיכָּ' ש"ש וּבְהָא מוֹדָה ר"י דְּהָוֵי מִגּוֹ וּבְלָאו הָכִי קֹוֹשְׁטָ' שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' ד"ה רַב אַסִי צע"ג דְּכִי לֵית לֵיהּ לר"י מִגּוֹ הֵיכָא דְּאִיכָּא חֲזָקָה דְּמֻמּוֹנָא דְּאָמְרִינַן אוֹקֵי מָמוֹנָ' בח"מ אֲבָל בְּלֹא חֲזָקַת מָמוֹן מוֹדָה ר"י דְּאָמְרִינַן מִגּוֹ וכה"ג אָמְרִינַן בְּהֶדְיָא לְקַמָּן פ' הַמַּדִּיר דַּף ע"ה לְעִנְיַן חֲזָקַת הַגּוּף דְּכִי לָא אָזֵיל ר"י בָּתַר חֲזָקַת הַגּוּף הֵיכָא דְּאִיכָּ' ח"מ כו' א"כ ה"ה לְעִנְיַן מִגּוֹ ע"ז נ"ל לְתָרֵץ דְּלְעוֹלָם ס"ל לר"י דַּאֲפִי' אָמְרָה לֹא נִבְעַלְתִּי לָא מְהֵימְנָא מִטַּעַם שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְ' דְּהָוֵי כְּוַדַּאי נִבְעֶלָה כֵּינָן דְּאֵין אַפְּטְרוֹפּוֹס לַעֲרָיוֹ' וּמַאי דְּאָמְרִינַן בפ"ב מִגּוֹ הַיְינוּ דְּלָא נִבְעַלְתִּי הָוֵי טַעֲנָה מְעֻוֶּלָה בְּיוֹתֵר דְּאֵינָהּ מוֹדָה בְּרָצוֹן שְׁנִבְעֲלָה מֵאַחַר אע"ג דְּכָשֵׁר

הוּא מ"מ עָבְדָה אִיסּוּרָ' וַאֲפִי' בְּאוֹנֶס אֵינָהּ מוֹדָה בְּרָצוֹן כמ"ש התו' דַּף ט' ד"ה לֹא דְּקָא טָעֵין וא"כ אע"ג דְּלָא מְהֵימְנָא מ"מ מִיגּוֹ איכ' מֵחֲמַת טַעֲנָה מְעֻלָּה וכמ"ש הַתּוֹסָ' לִפְנֵי זֶה ד"ה ור"א וא"כ לְקַמָּן פ"ב אֵין כַּוָּנַת הַתַּלְמוּד דר"י מַיְירֵי דוק' בִּנְבְעָלַת אֶלָּא מַיְירֵי בְּתַרְוַיְיהוּ וְהַתַּלְמוּד שְׁקִיל וְטָרֵי אַמַּאי דְּקָאָמַר ר"י לר"ג דִּבְמִיגּוֹ דְּהָתָם פְּלִיגְנָ' עָלֵיהּ מַאי מִגּוֹ אִיכָּא בְּפִרְקָ' קַמָּא אִי לֵימָא הָא מִיגּוֹ דר"י ור"ג פְּלִיגִי גַּם בִּנְבְעָלַת ור"י ס"ל אַף אִם טוֹעֶנֶת נִבְעַלְתִּי לַכֹּשֵׁר לָא מְהֵימְנָ' אע"ג דְּאִית לָהּ מִיגּוֹ דְּטַעֲנָה מְעֻלָּה וּלְעוֹלָם ר"י ס"ל דְּלָא נִבְעַלְתִּי נָמֵי לָא מְהֵימְנָ' דְּוַמְיָא מַמָּשׁ לִפְלוּגְתָּא דְּמִשְּׁאַרְסְתַּנִי נֶאֱנַסְתִּי וכמ"ש הַתּוֹסָ' וְהַשְׁתָּ' א"ש כֵּוָן לָהּ סוּגְיָא דִּלְקַמָּן דְּמַשְׁמַע מְבוֹאָר דִּמְדַמֵּי ר"י מְדַבֶּרֶת לִשְׁבוּיָה כְּמוֹ דְּהָתָם לָא מְהֵימְנָא לוֹמַר טְהוֹרָה אֲנִי וְלֹא נִבְעַלְתִּי ה"נ כֵּן וְכֵוָן לָהּ סוּגְיָא.

וְהָא דְּפָרִיךְ לְקַמָּן וְתִיפּוֹק לֵיהּ דְּהָתָם רוֹב פְּסוּלִין אֶצְלָהּ וְהָכָא רוֹב כְּשֵׁירִים אֶצְלָהּ וּמַאי קוּשְׁיָ' וְהָא מַשָּׁא וּמַתָּן שֶׁלָּהֶם קָאֵי אִי נִבְעֲלָה כְּלָל אִי לָאו. לָאו קוּשְׁיָא הִיא.

דה"פ אפי' אִי נִבְעֲלָה מַה בְּכָךְ נֵיזַל בָּתַר רֻבָּא דר"י אִית לֵיהּ תַּרְתֵּי דְּבִיחוּד הִיא כְּחֻזְקַת בְּעוּלָה וְלִפְסֹל וק"ל: ד"ה וְאֵין אוֹסְרִין עַל הַיִּחוּד וכו' תֵּימָא לָרַשְׁבָּ"א דְּלִזְעִירִי נָמֵי דְּאָמַר נִסְתְּרָה מַיְירֵי שֶׁהִיא מוֹדָה וכו' נִרְאֶה מִדְּבְרֵיהֶם דְּגַם רַב דְּאָמַר וְאֵין אוֹסְרִין עַל הַיִּחוּד מַיְירֵי דַּוְקָא שֶׁהִיא אוֹמֶרֶת טְהוֹרָה אֲנִי אוֹ שׁוֹתֶקֶת אֲבָל אִם אוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי אֲסוּרָה דאע"ג דְּסוֹף נָדָרִים אָמְרוּ דְּהָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת דְּשָׁמָא עֵינֶיהָ נָתְנָה בְּאַחֵר הַיְינוּ בְּלֹא יִחוּד אֲבָל עִם יִחוּד אֲסוּרָה דְּהָוֵי כְּמוֹ רַגְלַיִם לַדָּבָר כֵּיוָן שֶׁנִּתְיַיחֲדָה דאל"כ מַאי מַקְשֶׁה הָרַשְׁבָּ"א ז"ל הֲלֹא אֵין אוֹסְרִין עַל הַיִּחוּד אַף אִם הִיא מוֹדָה וְשָׁמָא י"ל דְּהַתּוֹסָ' מַקְשִׁין מנ"ל לְמַקְשָׁן לְהַקְשׁוֹת דִּלְמָא מַיְירֵי רַב בְּאֵינָהּ מוֹדָה ומנ"ל לְהַשְׁווֹת הַנּוֹשְׁאִים דִּלְמָא אַף דְּאֵין אוֹסְרִין עַל הַיִּחוּד לְחוּדֵיהּ מ"מ הֵיכָא דְּגַם הִיא מוֹדָה לָזֶה אֵין לְמַקְשָׁן רְאָיָה מִדְּבְרֵי רַב וְזוֹ תְּשׁוּבָה עַל הָרַב בת"ה ז"ל בִּכְתָבָיו סי' רכ"ב שֶׁכָּתַב דְּהַתּוֹ' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מַעֲלָה עָשׂוּ וכו' שֶׁמַּקְשִׁין מִגְּמָרַת נְדָרִים דְּמַשְׁמַע הָתָם דְּאִי לָאו טַעְמָא דְּנִיחָ' לֵיהּ דְּלֵימוּת הָיְתָה אֲסוּרָה מֻחְמֶּת יִחוּד ופי' הוּא ז"ל דִּבְרֵיהֶם לְחַד שִׁינּוּיָ' דס"ל לְתוֹסָ' דְּבִנְדָרִים מַיְירֵי בְּאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי וְאַפְּ"ה מַקְשֵׁי הַתּוֹסָ' שַׁפִּיר דס"ל דְּגַם רַב מַיְירֵי דְּאֵין אוֹסְרִין אפי' אִם הִיא מוֹדָה מִדְּלָא מְפַלֵּיג רַב בֵּין אוֹסְרִין לְאוֹסְרִין רַק בֵּין מַלְקִין לְאוֹסְרִין עכ"ל ע"ש וְזֶה סוֹתֵר לְמַרֵי דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' לִפְנֵי זֶה שֶׁהִקְשׁוּ דְּהָא ר' יְהוֹשֻׁעַ מַיְירֵי דְּהִיא מוֹדָה וּמַאי קוּשְׁיָ' דְּהָא גַּם רַב מַיְירֵי בְּמוֹדָה וְאַפְּ"ה אֵין אוֹסְרִין וְהָא לֵיכ' לְתָרוֹצֵי כִּדְכָתַבְתִּי דמנ"ל לְהַקְשׁוֹת דְּהָא הָרַב מוֹכִיחַ מִדִּבְרֵי רַב מִדְּלָא מְפַלֵּיג בֵּין אֲסוּרִין דְּמַיְירֵי אפי' בְּמוֹדָה וְאַף אִם נֹאמַר דְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' בד"ה אֵין אוֹסְרִין הֵם דִּבְרֵי רַשְׁבָּ"א ז"ל משנ"ץ דְּלָא ס"ל דְּגִמְרַת נְדָרִים מַיְירֵי בְּטֵמְאָה אֲנִי כִּדְכָתַב הָרַב ז"ל בַּעַל ת"ה עַצְמוֹ ע"ש וס"ל דִּבְאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי אפי' בְּיִחוּד לְחוּדָהּ עִם אִישׁ שֶׁאֵינוֹ נוֹאֵף אֲסוּרָה וְרַב מַיְירֵי בְּאוֹנֶס מוֹדָה וְהַתּוֹ' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה הֵם דִּבְרֵי ר"י וס"ל דְּגַם בְּמוֹדָה אֵינָהּ אֲסוּרָה בְּיִחוּד רַק דַּוְקָא עִם נוֹאֵף מ"מ דּוֹחֵק גָּדוֹל בְּעֵינֵי דִּשְׁנֵי דִּיבּוּרֵי' הַסְּמוּכִי' זוֹ לְזוֹ יְהִיוּ סוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה וְעוֹד דְּגַם בְּדִיבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה מַשְׁמַע דְּלָא הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בִּלְחוּדֵיהּ הוּא רַק שֶׁהוּא הִקְשָׁה וּלְכָךְ נִרְאֶה הוּא אַחֵר לֹא הוּא בְּעַצְמוֹ וּמַשְׁמַע שֶׁהוּא ר"י בַּעַל הַתּוֹסָ' לְכָךְ נִרְאֶה דְּהַתּוֹ' דְּכָאן לָא ס"ל דְּגִמְרַת נְדָרִים מַיְירֵי בְּמוֹדָה דִּבְמוֹדָה הָוֵי אֲסוּרָה אִי לָאו טַעְמָא דְּנִיחָ' לֵיהּ דְּלֵימוּת אפי' אֵינוֹ נוֹאֵף אוֹ כִּדְפֵירְשְׁתִּי דְּמַקְשֶׁה מִנָּלַן לְהַקְשׁוֹת מִדִּבְרֵי רַב דְּמִדִּבְרֵי רַב אֵין שׁוּם הוֹכָחָה ע"ז.

וק"ל: אֲבָל מ"מ יֵשׁ לִתְמֹהַּ הַרְבֵּה עַל דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א ז"ל שֶׁהִקְשָׁה קֻוּשְׁיָא זוֹ וס"ל דר"י מַיְירֵי בְּמוֹדֶה אֲבָל בְּאֵינָהּ מוֹדָה ר"י דְּשָׁרֵיָא וא"כ תֵּימָא דִּלְקַמָּן פָּרִיךְ ר"י לר"ג אִי אַתָּה מוֹדֶה בִּשְׁבוּיָה שֶׁנִּשְׁבֵּית וְיֵשׁ לָהּ עֵדִים שֶׁנִּשְׁבֵּי' וְהִיא אוֹמֶרֶת טְהוֹרָה אֲנִי שֶׁאֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת וְלִקְשֵׁי לְנַפְשֵׁיהּ לִסְבָרָתוֹ שֶׁהוּא מְדַמֶּה מְדַבָּרָ' לִשְׁבוּיָה א"כ לָמָּה ס"ל דִּבְאוֹמֶרֶת שֶׁלֹּא נִבְעֲלָה מַוּתֶרֶת מ"ש מִשְּׁבוּיָה דְּאַף בְּאוֹמֶרֶת טְהוֹרָה אֲנִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶ' דְּהָא ר"י מְדַמֶּה יְחוּד לִשְׁבוּיָה דְּאֵין אַפִּטְרוֹפֶּס וכו' וְאַף אִם נִדְחַק וְנֹאמַר דְּגַם ר"י מוֹדֶה דְּאֵין סְבָרַת אַפִּטְרוֹפֶּס שְׁקוּלָה כִּסְבָרַת רֹוב גּוֹיִם וכו' אֶלָּא דְּפָרִיךְ לר"ג דְּאִם סְבָרַת רֹוב גּוֹיִם מְהַנֵּי לְאָוְסָרָהּ אפי' בְּאוֹמֶרֶת טְהוֹרָה אֲנִי לִיהַנֵּי לי' סְבָרַת אֵין אַפִּטְרוֹפֶּס לְפָחוֹת כְּשֶׁהִיא מוֹדָה אַף שֶׁהַלָּשׁוֹן אֵינוֹ סוֹבֵל זֶה כְּלָל דְּהָא הֵשִׁיב ר"י דִּמְדַבֶּרֶת הַיְינוּ שְׁבוּיָה מַשְׁמַע דְּהוּא הוּא עַצְמוֹ מ"מ נִסְבּוֹל זֶה הַדּוֹחַק:אֲבָל יֵשׁ לִתְמֹהַּ דְּהָא מַסִּיק לְקַמָּן רֵישׁ פ"ב דְּגַם ר"י אִית לֵיהּ מִגּוֹ הֵיכָא דְּאֵין שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ דְּאֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת שֶׁנִּבְעֲלָה לְכָשֵׁר לָהּ תְּהֵא נֶאֱמֶנֶת בְּמִגּוֹ דְּלָא נִבְעֲלָה לפי' ר"י ז"ל דפי' דְּגַבֵּי בְּתוּלִים כֵּיוָן דְּאֵין לָהּ בְּתוּלִים וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לְמֵימַר בְּתוּלָה אֲנִי כְּמוֹ שׁוֹר שָׁחוּט שֶׁאֵין יָכוֹל לוֹמַר חַי אֲנִי וּלְהָכִי בֵּין אוֹמֶרֶת נֶאֱנַסְתִּי וּבֵין אוֹמֶרֶת מֻוּפֶת עֵץ אֲנִי תַּחְתֶּיךָ לָא מְהֵימְנָא משא"כ הָכָא אִם אוֹמֶרֶת לֹא נִבְעַלְתִּי ס"ל לר"י דִּמְהֵימְנָ' א"כ יֵשׁ לָהּ מִגּוֹ דְּלָא נִבְעַלְתִּי מֵעוֹלָם כְּמוֹ לֹא הָיְתָה שֶׁל אָבִיךָ מֵעוֹלָם א"כ ע"כ צ"ל דְּגַם הָכָא שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ דְּאֵינָהּ יְכוֹלָה לוֹמַר לֹא נִבְעַלְתִּי דְּאֵין אַפִּטְרוֹפֶּס כו' א"כ מוּכָח לְהֶדְיָא דְּלָא מְהֵימְנָא וְיֵשׁ לוֹמַר בְּדוֹחַק דס"ל כְּרַשִׁ"י ז"ל דפי' שׁוֹר שָׁחוּט וּמִטַּעַם זֶה תּוֹבְעוֹ וְגַם הָכָא הַיְחוּד עוֹשֶׂה שֶׁאָנוּ שׁוֹאֲלִין אוֹתָהּ מַה טִּיבוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ דְּהָוֵי כִּתְבִיעָה דְּהָתָם וְאָז אָמְרִינַן דִּלְמָא לָא מְסַקֵּי אַדַּעְתָּ' טַעֲנָה מְעֻוָּלָה מִזֶּה אוֹ אַעֲרוּמֵי קָא מִיעָרְמָא וס"ל לְרַשְׁבָּ"א ז"ל כְּרַשִׁ"י ז"ל בַּחֲדָא בְּהָא מלת' וּפְלִיג עֲלֵיהּ בְּמַאי דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דַּאֲפִי' בְּלֹא זֶה דְּלִימָא דְּלָא כר"י מוֹדֶה ר"י דְּלָא מֵהֵימְנָ' וְכֵן מַשְׁמַע מִדְּבָרָיו בְּכָל הַסֶּוּגְיָ' וְאַל אֱלֹקִים יוֹדֵעַ כִּי אַחַ"כ מָצָאתִי כְּעֵין דְּבָרִים אֵלּוּ בתו' ד"ה הִשְׁבַּתְנוּ וְכַנַּוָּנָתִי ת"ל לְדִבְרֵיהֶם ומ"מ תֵּימָא גְּדוֹלָ' כִּי רָאִיתִי בְּרַשְׁבָּ"ם ז"ל בְּעַצְמוֹ שֶׁנִּדְחַק לְפָרֵשׁ כָּךְ וְעָלָיו הִקְשִׁתִי קֻוּשְׁיָ' גְּדוֹלָה דִּלְקַמָּן פי' הוּא ז"ל בְּהֶדְיָ' דְּלָא כְּרַשִׁ"י ז"ל וא"כ נוֹכַל לוֹמַר דִּלְקַמָּן לר"ג קָאֵי אֲבָל לר"י גַּם בְּלֹא נִבְעַלְתִּי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת כִּדְאָמְרִינַן לְפִי הָאֱמֶת אַבָּב' דְּנֶאֱנַסְתִּי: אֲבָל מַה שֶּׁהֵבִיא הָרַשְׁבָּ"א ז"ל רְאָיָה מפ"ב דְּקָאָמַר מִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי אָמְרָה לֹא נִבְעַלְתִּי וכו' דְּמַיְירֵי שֶׁאוֹמֶרֶת שֶׁנִּבְעֲלָה.

ולעד"נ דְּיֵשׁ לְתָרֵץ הֵיטֵב דְּוַדַּאי ר"י אוֹסֵר אֲפִילּוּ בְּלֹא רְאָיָה כִּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָא הָרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת בְּעוּלָה דְּמַשְׁמַע דַּאֲנַן מַחְזְקִינַן לָהּ בִּבְעוּלָה ור"ג אֲפִילּוּ בְּאוֹמֶרֶת נִבְעַלְתִּי מַכְשִׁיר כִּדְפֵירֵשׁ רַשִׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָ' ד"ה וּלְזוֹ אֵין עֵדִים וא"כ לְקַמָּן קָאָמַר אַמַּאי דְּקָאָמַר לֵיהּ ר"י לר"ג בְּמִגּוֹ דְּהָתָם פְּלִיגְנָ' עָלָךְ וּמַאי מִגּוֹ יֵשׁ לר"ג דְּקָאָמַר דִּלְזִעִירִי אִי מִיגּוֹ דְּלָא נִבְעַלְתִּי דְּהֵיא טַעֲנָה מְעֻוָּלָה ואר"ג קָאֵי אֲבָל לר"י לֵיכָּא מִגּוֹ דְּהָוֵי שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ דס"ל דְּגַם בְּלֹא נִבְעַלְתִּי לָא מֵהֵימְנָ' וְכֵן צ"ל ע"כ לְשִׁיטַת ר"י בַּעַל הַתּוֹסָ' מַאי דְּקָאָמַר הָנִיחָא לָמָ"ד מַאי מְדַבֶּרֶת נִסְתְּרָה דְּמִגּוֹ וכו' וּמַאי נִיחוּתָ' א"כ לָמָּה פְּלִיג ר"י אר"ג הָתָם וְהָכָא מוֹדֶה אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ הָתָם לֵיכָּא מִיגּוֹ לר"י דְּגַם בְּלֹא נִבְעַלְתִּי לָא מֵהֵימְנָ' כְּמוֹ שֶׁמְּשַׁנֵּי בָּתַר הָכִי שׁוֹר שָׁחוּט וכו' וְכַנַ"ל אַף שֶׁיֵּשׁ לְתָרֵץ דִּלְכַתְּחִילָּה לָא אַסְּיק אַדַּעְתַּיהּ קֻוּשְׁיָ' זוֹ מ"מ נִרְאֶה שֶׁזֶּה נִשְׁאָר לִזְעִירִי גַּם לְפִי הָאֱמֶת עוֹד נ"ל אַף אִם קָאֵי גַּם אר' יוֹשִׁיעַ מ"מ לֹא קָשֶׁה מִידִי

דְּהָתָם קָאָמַר הַמַּקְשָׁן הָכִי אִם וּמוֹדֶה ר"י קָאֵי אַהַאי בָּבָא עַל כָּרְחָךְ צְרִיכִין אָנוּ לְפָרֵשׁ דר"י לֹא אָמַר כ"א בְּמוֹדֶה שֶׁנִּבְעֲלָה דאל"כ ליכ' מִגּוֹ.

אֲבָל לְפִי הָאֱמֶת וּמוֹדֶה ר"י אַבָּב' דְּרִישָׁ' קָאֵי א"כ ר"י אֲפִילּוּ בְּלֹא מוֹדֶה נָמֵי אָמַר וְגַם הַסַּוְגְיָ' דהכ' קָאֵי לְפִי הָאֱמֶת דְּלָא נִצְטָרֵךְ לְדָחוֹק דר"י דוק' אַמּוֹדֶה קָאֵי דְּאֵין זֶה נִיכָּר בְּדָבָרָיו כְּלָל כַּנַ"ל בָּרוּר: ומ"מ יֵשׁ כָּאן תְּשׁוּבָה אַבַּעַל ת"ה סִימָן הַנַּ"ל דס"ל דְּגַם לְשִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל דס"ל דִּגְמָרַת נְדָרִים אֵינָהּ מַיְירֵי בְּאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת מִטַּעַם דְּנִרְאִים הַדְּבָרִים אֱמֶת רַק מִטַּעַם דְּשַׁוְיָה אַנַּפְשֵׁיהּ חֲתִיכָה דְּאִיסּוּרָ' ע"ש בְּדָבָרָיו וּגְדוֹלָה מִזֹּאת מַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דַּאֲפִילּוּ גַּבֵּי נוֹאֵף דְּאִיכָּ' יוֹתֵר רַגְלַיִם לַדָּבָר וְכֵן בַּמַּעֲשֶׂה שֶׁבָּאָה לְפָנִים הָיָה רַגְלַיִם לַדָּבָר וְאַפ"ה הִתִּיר הַכֹּל מֵחֲמַת הַבִּנְיָן שֶׁבָּנָה עַל יְסוֹד זֶה דְּלָא אָסְרוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּאוֹמֶרֶת טְמֵאָה וְאִיכָּ' רַגְלַיִם לַדָּבָר כ"א מִטַּעַם דְּשַׁוְיָה נַפְשֵׁיהּ וכו' לֹא מִטַּעַם דְּנִרְאִים הַדְּבָרִים אֱמֶת.

וא"כ הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל עַצְמוֹ בְּדִבּוּר זֶה סוֹתֵר הַכֹּל דְּהָא הִקְשָׁה זַ"ל דלמ' שָׁאנֵי הכ' דְּהֵיא אוֹמֶרֶת שֶׁנִּבְעֲלָה והכ' לֹא שַׁיָּיךְ כְּלָל טַעַם דְּשַׁוְיָה נַפְשֵׁיהּ וכו' דְּהָא אוֹמֶרֶת לְכָשֵׁר נִבְעַלְתִּי א"כ גַּם גַּבֵּי אֵשֶׁת אִישׁ אִי לָאו טַעַם דְּשַׁוְיָה נַפְשֵׁיהּ הָיְתָה מֻוּתֶּרֶת אַף בְּמוֹדֶה שֶׁנִּבְעֲלָה וְי"ל דְּנַדַּאי א"א מֻוּתֶּרֶת אִי לָאו טַעַם דְּשַׁוְוֶיהָ נַפְשֵׁיהּ דְּשָׁם אֵין נִרְאִין הַדְּבָרִים אֱמֶת דְּשָׁמָּא עֵינֶיהָ נָתְנָה בְּאַחֵר וְלָכֵן אֵינָהּ אֲסוּרָ' כ"א מִטַּעַם דְּשַׁוְיָא נַפְשֵׁיהּ כֵּיוָן דְּאִיכָּ' רַגְלַיִם לַדָּבָר אַף דְּלָא נוֹכַל לֶאֱסוֹר מִטַּעַם דְּנִרְאִים הַדְּבָרִים אֱמֶת דְּאִיכָּ' לְמֵימַר עֵינֶיהָ נָתְנָה וכו' מ"מ לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר כִּדְאָמְרִינַן גַּבֵּי שְׁאָר נָשִׁים דְּלָא אָסְרִינַן לְהוּ מִטַּעַם דְּשַׁוְיָה נַפְשֵׁיהּ מִשּׁוּם דְּרוֹב נָשִׁים מְשַׁקְּרוֹת בְּעִנְיָן כָּזֶה כִּדְכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת פֶּרֶק אעפ"י דְּכָאן קָרוֹב הַדָּבָר שֶׁאֵינָהּ מְשַׁקֶּרֶת כֵּיוָן דְּאִיכָּא רַגְלַיִם וְיָצְתָה מִכְּלָל רוֹב משא"כ הָכָא גַּבֵּי פְּנוּיָה דְּלֵיכָּא טַעְמָא דְּעֵינֶיהָ נָתְנָה בְּאַחֵר א"כ כֵּיוָן דְּאִיכָּא יִחוּד וְהֵיא מוֹדָה ג"כ נִרְאִין הַדְּבָרִים שֶׁהוּא אֱמֶת וַאֲסוּרָה בְּלֹא טַעַם דְּשַׁוְיָה נַפְשֵׁיהּ וּבְזֶה מְיֻשָּׁב גַּם כֵּן קוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִקְשֵׁיתִי עַל בַּעַל ת"ה דְּמַאי מַקְשֶׁה הָרַשְׁבָּ"א הֲלֹא גַּם אֵין אוֹסְרִים מַיְירֵי בְּמוֹדֶה די"ל דְּמַקְשֵׁי שַׁפִּיר דְּאַף דְּגַבֵּי א"א אֵין אוֹסְרִין בְּמוֹדָה הַיְינוּ דְּשָׁמָּא עֵינֶיהָ נָתְנָה וכו'.

משא"כ הָכָא וא"כ אַף דְּלִפְי הָאֱמֶת ס"ל לְהָרַשְׁבָּ"א דְּגַם א"א אֲסוּרָה בְּמוֹדָה מִטַּעַם דְּשַׁוְיָא נַפְשֵׁיהּ וכו' וּגְמָרַת נְדָרִים מַיְירֵי בְּאֵינָהּ מוֹדָה מ"מ כֵּיוָן דְּקוּשְׁטֵ' הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל וּפֵרוּקָא צְרִיכִינַן גַּם לְשִׁיטַת: ר"י וְכִדְכָתַבְתִּי נוֹכַל שַׁפִּיר לוֹמַר דְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה הוּא לְשִׁיטַת ר"י וְכַנַ"ל וְאֵינוֹ סוֹתֵר הַדִּבּוּר הָרִאשׁוֹן דְּגַם הוּא הָיָה גַּם לְשִׁיטַת ר"י וק"ל נ"ל וְדוּק: דַּף י"ד ד"ה אַלְמָנַת עִיסָּה אַף כִּי הָיָה אֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב דִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל בְּדוֹחַק לֹא רָצִיתִי לְהַכְנִיס רֹאשִׁי כִּי דִּבְרֵי ר"י וְרִיבָ"א זַ"ל מְיֻסָּדִים עַל אַדְנֵי פָּז וְכֵן הֵבִיא בְּעָרוּךְ בְּשֵׁם הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל רַבֵּינוּ הַאי זצק"ל: ע"ב ד"ה מַמְזֵר צָנוּחַ תֵּימָא דהל"ל כו' נ"ל לְיַשֵּׁב דר"י לָא קָאָמַר דְּמַמְזֵר שׁוֹתֵק אֵיכָּא בֵּינַיְיהוּ דְּאַדְרַבָּה נִרְאֶה מִדִּבְרֵי ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר דְּפוֹסֵל אפי' מַמְזֵר שׁוֹתֵק אֶלָּא דְּקָאָמַר לֵיהּ לת"ק דר"מ דְּאִי שְׁמִיעַ לָךְ אֲבָל לְדִידֵיהּ לָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מר"מ דְּשָׁתוּקִי כָּשֵׁר כְּלָל תֵּדַע מִדְּקָאָמַר ר"ש ב"א אֵיזֶהוּ אַלְמָנַת עִיסָּה שֶׁנִּטְמַע בָּהּ סְפֵק חָלָל כו' שֶׁפֵּירוּשׁוֹ דְּיָדְעִינַן בְּוַדַּאי שֶׁהוּא סְפֵק חָלָל וְכִדְפֵי' ר"ש"י זַ"ל וְקָשֶׁה וַהֲלֹא אֵיכָּא גַּם שְׁתּוּק מַמְזֵר דְּהָוֵי רְבוּתָ' טְפֵי וַאֲפִי' לִפְי' הַתּוֹסָ' דְּמַשְׁמַע בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה שֶׁהֵם מְפָרְשִׁים סְפֵק חָלָל כְּחָלָל צָנוּחַ מ"מ שְׁתּוֹק מַמְזֵר הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי וַאֲפִי' נֹאמַר דְּלָא זוֹ אַף זוֹ קָתָנֵי

מ"מ אֵיךְ אָמַר אֵיזוֹהִי אַלְמָנַת עִיסָּה כו' כֵּיוָן שֶׁגַּם ש"מ כָּשֵׁר אֶלָּא ע"כ רַשְׁבָּ"א ה"ק לְדִידִי לָא שְׁמִיעַ לִי כְּלָל מר"מ דְּהָוֵי אַלְמָנַת עִיסָּה כ"א סָפֵק חָלָל דְּמֵינָּהּ מַשְׁמַע דְּכָל הַשְּׁתּוּקִין וְכֵן מַמְזֵר צָנוּחַ הָוֵי פָּסוּל אֲבָל לְדִידָךְ דִּשְׁמִיעַ לָךְ שְׁתּוּקִי כָּשֵׁר וַדַּאי אִפְּכָא שָׁמְעַת דְּיוֹתֵר סְבָרָא לְפָסֹל שְׁתּוּק חָלָל מִשְּׁתּוּק מַמְזֵר דְּמַכְּירִין יִשְׂרָאֵל כו' וְזֶהוּ לְשׁוֹן הַתַּלְמוּד אִי שְׁמִיעַ לָךְ דְּלִכְאוֹרָה הוּא מְיֻוָּתָר.

גַּם: אֵינוֹ נָכוֹן דְּזֶה הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע דְּלָא בְּרִירָא לֵיהּ לְרַשְׁבָּ"א דִּשְׁמִיע' לֵיהּ שְׁתִיקָה כְּלָל וּלְשִׁיטַת הַתּוֹסָ' אֵינוֹ כֵּן אֶלָּא ע"כ כִּדְפֵירַשְׁתִּי וּבְזֶה מְיֻוָּשָׁב ג"כ קֻוּשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה שֶׁהִקְשׁוּ מַמְזֵר צָנוּחַ מנ"ל וּלְדִידִי נִיחָא כֵּיוָן דְּרַשְׁבָּ"א קָאָמַר דְּלָא שְׁמִיעַ לֵיהּ מר"מ דְּכָשֵׁר כ"א בִּסְפֵק חָלָל אֲבָל שְׁאָר הַדְּבָרִים כֻּלָּם פְּסוּלִין אֶלָּא שֶׁהוֹצִיא שְׁתּוּק מַמְזֵר בָּמָּה דְּאָמַר מַכִּירִין יִשְׂרָאֵל לוֹמַר דְּאִם שְׁמִיעַ לָךְ הָכִי שְׁמִיעַ לָךְ אֲבָל מַמְזֵר צָנוּחַ דְּלֹא הוֹצִיא בְּדִבְרָיו וְלֹא הוֹדָה כְּלָל דִּשְׁמִיעַ לֵיהּ מר"מ שֶׁיְּהֵא כָּשֵׁר נִשְׁאַר בִּכְלַל הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא פָּסוּל וא"כ דְּרַשְׁבָּ"א לָא קָאָמַר בְּהֶדְיָא שֶׁהוּא כָּשֵׁר וְאַדְרַבָּה לְפִי קַבָּלָתוֹ מר"מ הָיָה פָּסוּל אֶלָּא דְּקָאָמַר לת"ק אִי שְׁמִיעַ לָךְ הָכִי שְׁמִיעַ לָךְ מִשּׁוּם הָכִי לָא קָאָמַר ר"י דְּמַמְזֵר שׁוֹתֵק אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ וּאע"ג דְּאַחַ"כ קָאָמַר הָא רַשְׁבָּ"א אַלִּיבָּא דר"מ לָאו דְּרַשְׁבָּ"א הָכִי שְׁמִיעַ לֵיהּ מר"מ אֶלָּא ר"ל פֵּירוּשׁוֹ' דר"י ס"ל כְּשִׁיטַת רַשְׁבָּ"א דְּאָמַר דְּאִי שְׁמַיעַ הָכִי שְׁמִיעַ לֵיהּ אַלְמָא שֵׁיֵּשׁ סְבָרָא טְפֵי בש"מ מִשֵּׁ"ח וְעוֹד דְּאַף אִם מִבָּרַיְיתָ' אַחֲרִיתָ' מוּכָח הַדָּבָר מ"מ ר"י קָמְפָרֵשׁ בָּרַיְיתָ' קַמָּיְיתָא וּמִינָּהּ לָא שָׁמְעִינַן דִּבְרִירָא לֵיהּ לְרַשְׁבָּ"א דִּשְׁתּוּק מַמְזֵר כָּשֵׁר: דַּף ט"ו ד"ה פְּרָט לְזוֹרֵק תֵּימָא כו' כְּבָר תֵּרְצוּ קֻוּשְׁיָא זוֹ בב"ק פ' ד' וה' וּפ' הַנִּשְׂרָפִין וְכֵיוָן שֶׁהִנִּיחוּ פֶּה תֵּימָא לִיתֵּן לענ"ד גַּם לָנוּ רְשׁוּת לְתָרֵץ דלענד"ן דר"ש מוּכָח מִמֵּילָא כֵּיוָן דס"ל דְּאֵינוֹ חַיָּיב עַד שֶׁיֹּאמַר לְפָלוֹנִי אֲנִי מְכַוֵּין כִּדְאִיתָא פ' הַנִּשְׂרָפִים א"כ אִם הָיָה יִשְׂרָאֵל א' בֵּין תִּשְׁעָה כּוּתִים וְזָרַק בֵּינֵיהֶם וְאָמַר לְפָלוֹגֵי הַיִשְׂרָאֵל אֲנִי מְכַוֵּין פְּשִׁיטָא דְּחַיָּיב דְּקָרָא לָא מַשְׁמַע שֶׁיַּעֲמוֹד דַּוְוקָא בֵּין יִשְׂרְאֵלִים וְאִם קָבוּעַ אֵינוֹ כְּמֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה לָמָּה חַיָּיב וַהֲלֹא מְעוּטָ' כְּמַאן דְּלֵיתָא וּבְנוֹדַאי עַל הָרוֹב פָּגַע וא"כ אפי' פָּגַע בְּהַיִשְׂרָאֵל הָוֵי כִּמְכַוֵּין לְזֶה וְהָרג לָזֶה כֵּיוָן דְּבִשְׁעַת זְרִיקָה הָיָה פָּשׁוּט שֶׁיִּפְגַּע בְּרוֹב הָוֵי כִּמְכַוֵּין לָהֶם אֶלָּא שֶׁעָלְתָ' בְּיָדוֹ כַּסּוּמָא בָּאֲרֻבָּה וְלֹא עוֹד אֶלָּא אפי' אִם הָיוּ תִּשְׁעָה הָאַחֵרִים ג"כ יִשְׂרְאֵלִים מ"מ כֵּיוָן שֶׁזָּרַק בֵּיניֵהֶם וַדַּאי יִפְגַּע בְּרוֹב וְהָוֵי כְּאֵינוֹ מְכַוֵּין לוֹ וְלָמָּה חַיָּיב וּלְפָחוֹת מִידֵי סְפֵיקָא לָא נָפֵיק וְהָוֵי הַתְרָאַת סָפֵק אֶלָּא וַדַּאי הָוֵי כְּמֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה וְכֵיוָן שֶׁקָּרוֹב לִפְגֹּועַ בּוֹ כְּמוֹ בְּרוֹב וְאָמַר לוֹ אֲנִי מְכַוֵּין חַיָּיב כַּנ"ל: שָׁם ע"ב ד"ה לָא צְרִיכָא נ"ל לְתָרֵץ דְּאִי תָּנֵי מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה כּוּתִי לָא הָוֵי מוֹקְמִינַן לֵיהּ לְנִיזָקִין דְּהָא ע"כ כֵּיוָן דִּלְפִי הָאֱמֶת קמ"ל הַתַּנָּא דְּאֵינוֹ מְשַׁלֵּם לוֹ א"כ ע"כ לָאו דָּבָר פָּשׁוּט הוּא דס"ד כֵּיוָן דִּסְפֵק יִשְׂרָאֵל הוּא מוֹצִיאִין מִידֵי הַיִשְׂרָאֵל לָא הָוֵי מוֹקְמִינַן לְנִיזָקִין כו' כִּדְפֵי' רַשְׁ"י זַ"ל אֲבָל לְנִזָּקִין הֵ"א דְּמוֹצִיאִין מִיַּד הַיִשְׂרָאֵל וכ"ת הָא מַרִישָׁא שָׁמְעַתְּ מִינַּהּ דְּכֵיוָן דְּקָתָנֵי דְּרוֹב יִשְׂרָאֵל מַחֲזִירִין אֲבֵידָה מִכְּלָל דְּמֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה לֹא.

לָאו קוּשְׁיָא הִיא דְּאִי לָאו סֵיפָא הָא דְּרִישָׁ' אַנְזִיקִין קָאֵי דְּמוֹצִיאִין מִיַּד הַיִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם הָכִי קָתָנֵי דְּמֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה אֵין מוֹצִיאִין מִכְּלָל דְּבְרוֹב יִשְׂרָאֵל מוֹצִיאִין אֲבֵידָה אֲבָל לְנִזְקִין אה"נ דְּמוֹצִיאִין ח"נ מִיַּד הַיִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּלָאו פָּשׁוּט הוּא כמ"ש מִשּׁוּם הָכִי קָתָנֵי מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה יִשְׂרָאֵל.

דְּהַשְׁתָּא אֵין לְפָרֵשׁ לְעִנְיַן אֲבֵידָה דא"כ לֵיעָרְבִינְהוּ וְלֵיתְנִינְהוּ כִּדְפֵ' רַשֵּ"י ז"ל. דְּאֵין לוֹמַר דִּלְמָא רֵישָׁא מַיְירֵי לִנְזִיקִין וְסֵיפָא לַאֲבֵידָה וְלֹא לִנְזִיקִין דְּזֶה אֵינוֹ דְּאִם מוֹצִיאִים אֲבֵידָה כ"ש נְזִיקִין אֶלָּא ע"כ סֵיפָא לִנְזִיקִין וא"כ ע"כ רֵישָׁא לַאֲבֵידָה דְּאִי לִנְזִיקִין לֵיעָרְבִינְהוּ וְהוּא נָכוֹן עי"ל דס"ל לְתַנָּא פָּשׁוּט דְּאֵין מוֹצִיאִין מֵחֲמַת סָפֵק מִיַּד וַדַּאי יִשְׂרָאֵל וק"ל: הָאִשָּׁה שֶׁנִּתְאַרְמְלָה פֶּרֶק שֵׁנִי שָׁם ד"ה וּמוֹדֶה ר"י.

לע"ד נִרְאֶה לְתָרֵץ דִּבְתוֹבְעוֹ אֵינוֹ חִדּוּשׁ כְּלָל לר' יְהוֹשִׁיעַ דְּמַרִישָׁא שָׁמַעְתָּ מִינָּהּ דְּהָא בְּרִישָׁא גַּבֵּי נֶאֱנָסְתִּי ס"ל לר"י כֵּיוָן דְּשׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ וְהִיא מֻוְכְרַחַת לִטְעוֹן אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת בְּמִגּוֹ דְּלְמָא אִיעָרוֹמֵי קָמָעָרְמַתְּ א"נ לָא אַסְקָא אַדַּעְתָּהּ כִּדְפֵ' רַשֵּ"י ז"ל וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּנִרְאֶה בְּרִישָׁא אֲפִילּוּ שָׁתַק הַבַּעַל וְלֹא עָרְעֵר כְּגוֹן שֶׁמֵּת טָעֲנִינַן אֲנַן לְיַתְמֵי וְלֵית לָהּ מִיגּוֹ כֵּיוָן שֶׁנּוֹדַע שֶׁלֹּא מָצָא לָהּ בְּתוּלִים וְהִיא מֻוְכְרַחַת לְהָשִׁיב מכ"ש אִם הוּא תּוֹבְעוֹ דְּאִיכָּא הֶכְרֵחַ לְהָשִׁיב וְכֵיוָן דְּבִלֹּא מִיגּוֹ אֵינוֹ נֶאֱמָן כֵּיוָן שֶׁאֵין בְּיָדוֹ שְׁטַר מְכִירָה לָא אָמְרִינַן מִיגּוֹ מַטַּעַם הַנַּ"ל וְסֵיפָא רְבוּתָא קמ"ל דְּאִם יֵשׁ עֵדִים אעפ"י דְּאֵינוֹ תּוֹבְעוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵהָעֵדִים כְּלָל וְהוּא מְגַלֶּה עֵדָיו וְאוֹמֵר שֶׁל אָבִיךָ הָיְתָה וְאֵלּוּ הֵן הָעֵדִים אַפֵּ"ה לָא מְהֵימַן דְּאֵין כָּאן מִיגּוֹ דְּיָרֵא מֵהָעֵדִי' פֶּן יוֹדֵעַ לוֹ בְּלָאו הָכִי גַּם מַה שֶּׁהֵבִיאוּ מִלִּישָׁנָ' דְּתַלְמוּדָ' דְּקָאָמַר שָׁדֶה זוֹ שֶׁלְּךָ הָיְתָה אֶפְשָׁר לְמֵידַק גַּם אִיפְּכָא אִם מַיְירֵי דְּתוֹבְעוֹ מַאי שָׁדֶה זוֹ דְּנִקְט בִּשְׁלָמָא אִי מַיְירֵי בְּמוֹדֶה מֵעַצְמוֹ א"ש דְּמוֹדֶה עַל שָׁדֶה זוֹ אֲבָל אִם הַלָּה תּוֹבְעוֹ עַל שָׁדֶה זוֹ אֵיךְ שַׁיָּיךְ לְהָשִׁיב לוֹ שָׁדֶה זוֹ שֶׁלְּךָ הָיְתָה כֵּיוָן שֶׁתּוֹבְעוֹ בשד' זוֹ אֶלָּא ה"ל לְהָשִׁיב שֶׁלְּךָ הָיְתָה וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דר"ל שָׁדֶה זוֹ שֶׁאַתָּה תּוֹבְעֵנִי שֶׁלְּךָ הָיְתָה וְדִבְרֵי רַשֵּ"י ז"ל יֵשׁ נָמֵי לְיַיְשֵׁב דְּאַדְּרַבָּה זֶהוּ קֻוּשְׁיַת הַמַּקְשָׁן דאע"ג דְּבִשְׁלְּךָ הָיְתָה הָוֵי כְּמוֹ שֶׁתִּבְעוֹ כֵּיוָן שֶׁזֶּה מִסְתָּמָא יוֹדֵעַ שֶׁהָיְתָה שֶׁלּוֹ א"כ אֵיכָא לְמֵימַר דְּהוּא הִקְדִּים עַצְמוֹ לְפִי שֶׁיָּדַע שֶׁחֲבֵירוֹ רוֹצֶה לְתָבְעוֹ וְלָכֵן מַקְשֶׁה וְלִיתְנֵי (כָּאן חָסֵר אֵיזֶה תֵּיבוֹת) אע"ג דְּזֶה כְּמֵשִׁיב עַל תְּבִיעָה כֵּיוָן שֶׁזֶּה יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ כמ"ש וְאִיהוּ גּוּפֵיהּ נָמֵי הָכִי קָאָמַר לֵיהּ יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁבִּלְבָּדְךָ עָלַי מֻחֶמֶת שָׁדֶה זוֹ.

וְאֶפְשָׁר שֶׁדַּעְתְּךָ לְתוֹבְעֵנִי וַאֲנִי אוֹמֵר לְךָ כִּי הָאֱמֶת אִתְּךָ אֲבָל לְקַחְתִּיהָ מִמְּךָ וְאַפֵּ"ה נֶאֱמָן כֵּיוָן שֶׁלֹּא תְּבָעוֹ עֲדַיִן: דַּף י"ו ד"ה ה"נ מִסְתַּבְּרָא עַד אֲבָל קָשֶׁה כו'. נִרְאֶה לִי לְיַיְשֵׁב דְּרַשֵּ"י ז"ל נִשְׁמַר בִּלְשׁוֹנוֹ שפי' אַמִּיגּוֹ קָאֵי אַפְּלוּגְתָּא דְּאִיכָּא לְמֵימַר בָּהּ מִיגּוֹ קָאֵי דִּלְפוּם רֵיהֲטָא הַלָּשׁוֹן מְיֻוָּתָר אֶלָּא ה"פ דְּהַמַּקְשָׁן הִקְשָׁה אִי אָמְרִתְּ אַיְירֵי ר"ג בְּמוֹדֶה הָוֵי הַאי פְּרָקָא סְיוּמָא לְפְלוּגְתָּא דר"ג ור"י דְּפִרְקָא קַמָּא דְּפָלִיגִי ר"ג ור"י וְהַאי פְּרָקָא מְסַיֵּים פְּלֻוגְתַּיְיהוּ מַאי דְּמוֹדֶה חַד לְחַבְרֵיהּ דר"ג ור"י פְּלִיגִי בְּתַרְתֵּי פְּלִיגִי, בְּחֻזְקַת הַגּוּף דלר"ג חֻזְקַת הַגּוּף עֲדִיפָא מֵחֻזְקַת מָמוֹן ולר"י אִיפְּכָא וּפְלִיגִי בְּמִגּוֹ וְקָאָמַר בְּהַאי פְּרָקָא דר"ג קָאָמַר לר"י אֲנִי מוֹדֶה בִּפְלוּגְתָּ' דַּחֲזָקָה דְּגַבֵּי בָּרִי וּבָרִי לָא מְהַנֵּי.

וְזֶהוּ לְשׁוֹן אַיְירֵי ר"ג בְּמוֹדֶה ור"י מוֹדֶה לר"ג בִּפְלוּגְתָּא דְּמִגּוֹ בְּאֵין שׁוֹר שָׁחוּט לְפָנֶיךָ א"כ הָוֵי הַאי פְּרָקָא סְיוּם פְּלֻוגְתַּיְיהוּ. אֶלָּא א"א דְּלָא אַיְירֵי ר"ג בְּמוֹדֶה אַדְּ הַתְּנָא בָּא לְסָתּוֹם מַתְנִיתִין דְּלָא כר"ג מַאי וּמוֹדֶה ר"י כֵּיוָן דְּהָרִישָׁא אֵינָהּ סְיוּם פְּלֻוגְתַּיְיהוּ מַאי שַׁיָּיךְ וּמוֹדֶה ר"י הָכָא גַּם לֹא נֵדַע כְּלָל אַהֵיכָא קָאֵי כֵּיוָן דְּרִישָׁא לָא אַיְירֵי ר"ג בְּעַצְמוֹ אֶלָּא תַּנָּא דִּידַן סָתַם דְּלָא כר"ג וּמְשַׁנֵּי מַאי דַּאֲמַרְתְּ מַאי שַׁיָּיךְ הָכָא.

מִי סָבַרְתְּ מִדְּקָתָנֵי הָכָא קָאֵי אַהַאי פִּרְקָא לָא הֵיא אע"ג דְּתָנָן הָכָא קָאֵי אַפֶּרֶק' קמ'. וּדְקָאָמַרְתְּ הַאֵיךְ נֵדַע אַהֵיכָ' קָאֵי אַמִּיגּוֹ קָאֵי אַפְּלוּגְתָּ' דְּאִיכָ' לְמֵימַר בָּהּ מִיגּוֹ קָאֵי כְּלוֹמַר

דְּאִיהוּ דְּחִיק וּמוּקֵי נַפְשֵׁיהּ דְּמִמֵּילָ' נָדַע אַהֵיכָ' קָאֵי כֵּינָן דְּהַאי וּמוֹדָה מַיְירֵי בְּמִיגּוֹ מִמֵּילָא נָבִין דְּאַפְלֻגַת' דְּשַׁיָּיךְ בָּהּ ג"כ מִיגּוֹ קָאֵי: דַּף י"ח ד"ה וראב"י כו' נ"ל דְּרַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּאֵין הַקֻּוְשְׁיָ' מִשּׁוּם מִגּוֹ דס"ל כְּדַעַת הר"י בֶּן מיג"ש ז"ל שֶׁהֵבִיא הָרֹא"ש ז"ל בִּשְׁבוּעוֹת פֶּרֶק כָּל הַנִּשְׁבָּעִין דְּלָא אָמְרִינַן מִגּוֹ לְאַפְטוֹרֵי מִשְּׁבוּעָה גַּם לְיִשָּׁנָא דְּמַשִּׁיב אֲבֵדָה לֹא הֵבִנְתִּי דְּרַבָּנָן גּוּפַיְיהוּ לָא אָמְרֵי דְּהָוֵי מֵשִׁיב אֲבֵידָה מַמָּשׁ אֶלָּא דְּהָוֵי כְּמַשִּׁיב אבד' אֲבָל לְדִבְרֵי רַשִׁ"י א"ש דע"כ לֵית לֵיהּ אֲפִילּוּ מֵשִׁיב אֲבֵדָה מַמָּשׁ דאע"ג דְּגַם הַתָּרְצָן לְעֵיל קָאָמַר אִי רַבָּנָן מֵשִׁיב אֲבֵדָה הָוֵי.

הַיְינוּ דְּהָוֵי בִּכְלַל מֵשִׁיב אֲבֵדָה מַמָּשׁ וְזֶהוּ לְשׁוֹן הָוֵי אֲבָל לְיִשָּׁנָא דְּהַמַּקְשָׁן מַשְׁמַע דְּפָרִיךְ אַמֵּשִׁיב אֲבֵדָה מַמָּשׁ דְּפָטוּר דְּאִי ס"ל דְּחַיָּיב גַּם זֶה הָוֵי כְּמֵשִׁיב אֲבֵדָה וְהָרְאָיָ' מִנְּזִיקִין לָאו רְאָיָה גְּמוּרָה הִיא דְּמַתְנִיתִין לֵיכ' לְמֵיפְרַךְ אראב"י דְּתָנָא הוּא אַדְּ מֵהָא פָּרִיךְ כֵּינָן דְּרַבָּנָן דְּפְלִיגִי אראב"י קָאָמְרִי אֵינוֹ אֶלָּא כְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה מִכְּלָל דְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה דָּבָר פָּשׁוּט הוּא לכ"ע דאל"כ תְּלָא תַּנְיָא בִּדְלָא תַּנְיָא דְּגַם בְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה לָא ס"ל הָכִי וְלָכֵן קָאָמַר הַמַּקְשָׁן לְיִשָּׁנָא דְּמֵשִׁיב אֲבֵידָה: וְקַוְשְׁיָא הב' שֶׁהִקְשׁוּ דְּמַאי פָּרִיךְ וראב"י לֵית לֵיהּ אֵין ה"נ כְּבָר תִּרְצָה רַשִׁ"י ז"ל בְּגִיטִּין דְּהָוֵי כְּמוֹ וְהָוֵינַן בָּהּ הָתָם וראב"י ל"ל כו'.

אֶלָּא ע"כ בְּטַעֲנַת בָּרִי קָאֵי וא"כ ר' יִצְחָק ס"ל בְּטַעֲנַת בָּרִי כראב"י כְּדִפְי' רַשִׁ"י הָתָם וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק מִדִּבְרֵי רַבָּה אִי אָמְרִינַן מִגּוֹ לְאַפְטוֹרֵי מִשְּׁבוּעָה אֲדַקְדֵּק בְּדִינֵי מִגּוֹ אִם יִגְזוֹר הַשֵּׁם בְּחַיִּים: שָׁם ד"ה אֶלָּא בִּדְרַבָּה קָמִפַּלְגִי.

נ"ל לְתָרֵץ בְּטַעַם א' דְּשָׁוֶה לְהָנָךְ תַּרְתֵּי קֻוּשְׁיוֹת דְּהַמַּקְשָׁן שֶׁהִקְשָׁה וְהָאָמַר מָר אֵין נִשְׁבָּעִין עַל טַעֲנַת חש"ו גַּם הוּא יָדַע דְּנוֹדַאי דְּמַתְנִיתִין דְּהָתָם אַנְתִּינַת קָטָן קָאֵי וְהָכָא מַיְירֵי בִּנְתִינַת גָּדוֹל אַדְּ קֻוְשְׁיָתוֹ הָיְתָה דמ"ש דקס"ד דְּהַתּוֹרָה לֹא הִקְפִּידָה כ"א אַתְּבִיעַת קָטָן מִדְּנָקֵט הַתָּנָא אֵין נִשְׁבָּעִין עַל טַעֲנַת קָטָן א"כ בְּטַעֲנָה תַּלְיָא מִילְּתָ' וּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא דְּבָעֵינַן תְּבִיעַת גָּדוֹל וְקָאֵי מְעוּטָא דְּאִישׁ אַטַּעֲנָה כִּי יִתֵּן מִי שֶׁהוּא עַכְשָׁיו אִישׁ בִּשְׁעַת טַעֲנָה כְּמוֹ שפי' רַשִׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָא בב"ק דַּף ק"ז אַהָא דְּקָאָמַר אֵין לִי אֶלָּא שְׁנִתְּנוּ כְּשֶׁהוּא קָטָן: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לְפִי דְּבְרֵי הַמַּקְשָׁן מנ"ל לַתַּנָּא דְּאַתְּבִיעָה הִקְפִּידָה תּוֹרָה וְלֹא אַנְתִּינָה כֵּינָן דְּכִי יִתֵּן אִישׁ כְּתִיב י"ל דאה"נ דְּהָוֵי קשי' לֵיהּ ומ"מ מַאי הָוֵי לֵיהּ לַמַּקְשָׁן לְמֶעְבַּד כֵּינָן דְּלִפְי דְּבָרָיו מוּכָח בְּדִבְרֵי הַתַּנָּא מִדְּלֹא הִזְכִּיר נְתִינַת קָטָן כ"א הַתְּבִיעָה דִּבְטַעֲנָה תַּלְיָא מִילְּתָ'.

הָיָה הַמַּקְשָׁן סוֹבֵר דְּיֵשׁ לוֹ לַתַּנָּא הוֹכָחָה בְּפָסוּק דִּבְטַעֲנָה תַּלְיָא. וְאֶפְשָׁר דְּהַמַּקְשָׁן הָיָה סָבוּר דְּלָאו מִכִּי יִתֵּן דָּרְשִׁינַן כ"א מֵעַד הָאֱלֹקִים יָבֹא דְּבַר שְׁנֵיהֶם דְּמַשְׁמַע שֶׁיְּהֵא הַתּוֹבֵעַ וְהַנִּתְבָּע ע"כ גָּדוֹל הוּא דְּקָטָן פְּגִיעָתוֹ רָעָה גַּם מִדְּחִיְּיבַתּוּ הַתּוֹרָה שְׁבוּעָה ע"כ גָּדוֹל הוּא וְלָא יָדַע הַמַּקְשָׁן בָּרְיֵיתָ' דְּהַגּוֹזֵל שֶׁהֵבִיאוּ התו' וא"כ גַּם הַמַּקְשָׁן.

: יָדַע דהכ' לָא מַיְירֵי דְּוַמְיָא דְּהָתָם דְּכֵינָן דְּהָתָם אַתְּבִיעַת קָטָן קָאֵי א"כ ע"כ גַּם הַנְּתִינָה הָיְתָה בְּקַטְנוּת דְּלֹא הֲוָזַכַּר שָׁם שֶׁתּוֹבֵעַ מֵחֲמַת אָבִיו א"כ מַשְׁמַע שְׁטוֹעֵן מֵחֲמַת עַצְמוֹ. אֲבָל הָכָא מְבוֹאָר שֶׁטּוֹעֵן מִכֹּחַ אָבִיו וְלֹא הָיְתָה קֻוְשְׁיָתוֹ אֶלָּא מ"ש וכמ"ש וְלֹא הָיָה צָרִיךְ כ"א לָתֵת טַעַם לְחִלּוּק בֵּינֵיהֶם וְלָכֵן הֵשִׁיב דִּלְעוֹלָם בְּטוֹמְנוֹ קָטָן וּדְקָאָמְרִתְּ מ"ש.

שָׁאנֵי הָכָא דִּבְדִרַבָּה קָמִפַּלְגִי וּמַאי דְּבָעֵינַן טַעֲנָה לָאו מִגְּזֵרַת הַכָּתוּב אֶלָּא מִטַּעְמָא דְּרַבָּה דְּאִי לֵיכָּא טַעֲנָה הוּא מֵעִיז וא"כ אֵין לְדַמּוֹת טַעֲנַת קָטָן מִנְּתִינַת אָבִיו לִנְתִינַת קָטָן מַמָּשׁ

דְּבִנְתִינַת אָבִיו אֵיכָא טַעְמָא דְּרַבָּה כֵּינָן דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְהָעִיז אפי' כְּנֶגֶד בְּנוֹ הַקָּטָן אַחַר שֶׁעָשָׂה אָבִיו עִמּוֹ טוֹבָה לְשִׁיטַת רַשִׁ"י זַ"ל וְכֵינָן דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְהָעִיז הָוֵי כְּאִילּוּ הָאָב טוֹעֵן וְאֵיכָ' טַעֲנָה משא"כ נְתִינַת קָטָן לָאו בַּר דַּעַת הוּא וְלֵיכָא שָׁם טַעֲנָה דִּנְתִינָה דְּנִימָ' דְּעָשָׂה לוֹ זֶה לְהֵטִיב עִמּוֹ וְלֵיכָא שָׁם טַעְמָא דְּרַבָּה.

וְלָכֵן מִיעֲטוּ הַתּוֹרָה: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ מִיעוּטָ' דְּאִישׁ לָמָּה לִי כֵּינָן דְּלֵיכָא הָתָם טַעְמָא דְּרַבָּה. לָאו קוּשְׁיָא הִיא דְּהַתּוֹרָה גָּלְתָה דְּבָעֵינַן טַעֲנָה מַהַאי טַעְמָא.

דְּמִסְבָּרַת עַצְמִינוּ לֹא הָיִינוּ בּוֹדִין טַעַם לִבְנוֹת עָלָיו יְסוֹד אֶלָּא הַשְׁתָּא דְּכְתִיב אִישׁ מוֹקְמִינַן קְרָא לְהֵיכָ' דְּאֵיכָ' טַעְמָא וּבְזֶה מְיֻשָּׁבֶת גַּם קוּשְׁיָא הָאַחֶרֶת דְּלֵיכָא לְדַמּוֹת לִנְתִינַת קָטָן וּתְבִיעַת גָּדוֹל כֵּינָן דְּבָהָא איכ' טעמ' לָא מוֹקְמִינַן קְרָא לִנְתִינַת גָּדוֹל וּתְבִיעַת קָטָן כ"א לִנְתִינַת קָטָן וּתְבִיעַת גָּדוֹל.

וּלְשׁוֹן רַשִׁ"י דְּמְחַלֵּק בֵּין נְתִינַת אָבִיו לִנְתִינַת עַצְמוֹ הַכֹּל הוּא בֵּיאוּר עַל שִׁינּוּיָ' דְּרַבָּה דְּעַל טַעֲנַת נְתִינַת אָבִיו אֵינוֹ מֵעִיז וְהָוֵי טַעֲנָה כֵּינָן שֶׁבָּא מֵחֲמַת מִי שֶׁעָשָׂה לוֹ טוֹבָה וְלֹא יָכוֹל לְהָעִיז וכמ"ש ומ"ש רַשִׁ"י וכ"ת מ"ט דְּרַבָּנָן אֵין כַּוָּנָתוֹ שֶׁהַתַּלְמוּד שֶׁהֵבִיא דְּרַבָּה הוּא לְתָרֵץ קוּשְׁיָא זוֹ וא"כ הָיָה עִיקַּר הַתֵּירוּץ עַל קוּשְׁיַת מ"ש חָסַר אֶלָּא וַודַּאי לָא מַיְיתֵי דְּרַבָּה כ"א לְתָרֵץ כמ"ש אֶלָּא דְּרַשִׁ"י מְתָרֵץ לָמָּה לֵיהּ לְתַלְמוּדָא לוֹמַר דְּבִדְרַבָּה קָמַפְלְגִי לימ' בְּקוֹצֶר דְּהַיְינוּ טַעְמָא דראב"י מִשּׁוּם דְּרַבָּה וְלָכֵן פי' דְּקָאָתֵי לְשַׁנּוֹיֵי דְּלָא תִּקְשֵׁי מ"ט דְּרַבָּנָן וְלָכֵן קָאָמַר דְּקָמַפְלְגִי בִּדְרַבָּה וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בִּשְׁבוּעוֹת שֶׁבַּתְּחִלָּה תֵּירֵץ רַב אַמַּתְנִי' דִּשְׁבוּעוֹת לְחַלֵּק בֵּין טַעֲנַת קָטָן לָבֹא בְּטַעֲנַת אָבִיו וּלְבַסּוֹף מַקְשֶׁה אראב"י קָטָן וְהָאָמַר מָר אֵין נִשְׁבָּעִים כו' וּמַאי קוּשְׁיָא הָא כְּבָר חִילֵּק רַב בֵּין טַעֲנַת קָטָן לָבֹא בְּטַעֲנַת אָבִיו אֶלָּא ע"כ (הַקּוּשְׁיָא הִיא מ"ש אע"ג דְּיֵשׁ לִדְחוֹת: שָׁם ד"ה וּבְכוּלֵי בָּעֵי דְּלוֹדֵי לֵיהּ בב"מ פֶּ"ה ע"ש כִּי יָשַׁבְתִּי דְּבָרָיו בע"ה: דַּף יט ד"ה חֲזָקָה לע"ד נִרְאֶה דְּאַלִּיבָּא דר"מ יֵשׁ לְיַשֵּׁב דס"ל נְהִי דְּבָמָקוֹם אַחֵר אָמְרִינַן מִגּוֹ בְּמָקוֹם חֲזָקָה כָּאן בִּשְׁטָר כֵּינָן דְּאִיכָּא חֲזָקָה לָא מֵהַמָּנֵי דְּהָא בְּמַסְקָנָא אָמְרִינַן אפי' בְּלֹא חֲזָקָה לָא מֵהַמָּנֵי דְּעֵדִים הַחֲתוּמִים עַל הַשְׁטָר כו' וא"כ הַמַּקְשֶׁן הֲוָה ס"ל נְהִי דְּבָלְאו הָכִי מֵהַמָּנֵי כֵּינָן דְּתַקִּינוּ רַבָּנָן לְקִיּוּמֵי שְׁטָרָא איכ' מִגּוֹ מ"מ היכ' דְּאִיכָּ' חֲזָקָה לָא מְהֵימַן בְּמִגּוֹ דְּרַבָּנָן.

וְאַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן נָמֵי יֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּנְהִי דְּאֶפְשָׁר דְּגַם רַבָּנָן אית לְהוּ חֲזָקָה זוֹ דִּבְסַנְהֶדְרִין פ' זֶה בּוֹרֵר פְּסִיק הִלְכְתָ' כר"ל והכ' הִלְכְתָ' כְּרַבָּנָן ואע"ג דְּאֶפְשָׁר לְחַלֵּק דְּרַבָּנָן אית לְהוּ דְּנְהִי דְּאֵין עֵדִים חוֹתְמִין אא"כ הַמּוֹכֵר גָּדוֹל אֲבָל הַלּוֹקֵחַ לֹא דָּיֵיק כֵּוָלֵי הַאי אֵין נִרְאֶה לְחַלֵּק.

מ"מ י"ל דְּנְהִי דְּעֵדִים אַלִּימֵי בְּמִגּוֹ לַאֲרוּעֵי חֲזָקָה אִיהוּ כָּל כְּמִינֵיהּ וכמ"ש לְקַמָּן הַתּוֹסָ' בְּמַסְקָנָ' וְהָכִי אָמְרִינַן לְקַמָּן דַּף מ"ד גַּבֵּי צְרִיכוּתָא דְּאִי תְּנָא עֵדִים מִשּׁוּם דְּלְעָלְמָא כו' גַּם נִרְאֶה דְּקוּשְׁיַת התו' ע"כ לְמַסְקָנָא קָאֵי דְּמִן הַמַּקְשֶׁן לָא ק' מִידִי לְמִפְשַׁט בַּעַיְין דְּהָתָם כֵּינָן דְּלָא קַיְימָ' בְּמַסְקָנָ' הָכִי אֶלָּא ע"כ קוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' הוּא מִן הַמַּסְקָנָ' דְּלְגַם הַמַּסְקָנָא אִיכָּא בְּהַאי מִילְתָא חֲזָקָה וְאַפ"ה אָמְרִי רַבָּנָן דְּמְהֵמֵנִי.

וּלְמַסְקָנָא פְּשִׁיטָ' דְּאִיכָ' לְמֵימַר כמ"ש וַאֲפִי' לְשִׁיטַת רַשִׁ"י זַ"ל דר"מ וְרַבָּנָן פְּלִיגִי גַּם בְּלוֹוָה דלר"מ אֵין צָרִיךְ לְקַיְימוֹ וּלְרַבָּנָן צָרִיךְ מִטַּעַם מִגּוֹ כמ"ש לקמ' אַיָ"ה גַּם הַתּוֹסָ' ס"ל דר"נ ס"ל הָכִי וּכְדִלְקַמָּן.

מ"מ מַאן לִימָא לָן דִּפְלִיגִי רַבָּנָן גַּם בִּמְקוֹם חֲזָקָה אִי לוֹ"ה עַצְמוֹ מְהֵימַן בְּמִגּוֹ דִּמְזַיֵּף נ"ל וְדוּק: שָׁם ד"ה מוֹדֶה בִּשְׁטָר עַד אֲבָל אֵין לְפָרֵשׁ דְּלָא מְהֵימַן בְּמִיגּוֹ כו' הִנֵּה רַשִׁ"י ז"ל פי' זֶה הַטַּעַם ואעפ"כ נלע"ד שֶׁתִּירֵץ קוּשְׁיָא זוֹ לְקַמָּן ד"ה כדר"ה דְּלָא עֲבִיד אִינָשׁ דְּכָתַב וּמָסַר בְּלֹא הַלְוָאָה עכ"ל א"כ א"ש וּסְבָרָא אַלִּימְתָּא הִיא דְּמַה לִּי בְּסוֹף הַפֶּרַעוֹן אֵינוֹ מַגִּיחַ בְּיָדוֹ בְּלֹא חִיּוּב וּמַה לִּי קוֹדֶם הַלְוָאָה אֵינוֹ מַגִּיחַ ג"כ בְּלֹא חִיּוּב: שָׁם ד"ה טַעְמַיְהוּ דר"מ כדר"ה נ"ל לְיַשֵּׁב דִּפְלִיגִי בְּעֵדִים לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דר"מ דַּאֲפִי' עֵדִים לָא אַלִּימֵי לְאוֹרוֹעֵי שְׁטָרָא דִּנְהִי דְּלֵיכָּא הָכָא הַפָּה שֶׁאָסַר כו' כֵּיוָן שֶׁהַלְוָה מוֹדָה בְּעַצְמוֹ וְאֵין צָרִיךְ שׁוּב לְקַיְּמוֹ וְנִמְצָא שֶׁלֹּא קִיְּמוּהוּ הָעֵדִי' דִּבְלָאו הָכִי הַשְׁטָר כָּשֵׁר מ"מ הָוֵי רְבוּתָא כִּי הֵיכִי דקמ"ל בְּמַתְנִי' דְּאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁהוּא כְּתַב יָדָם דְּאֵין נֶאֱמָנִין דְּלָא תֵּימָא דְּאָתֵי עַל פֶּה וּמָרַע לִשְׁטָרָא וְלָא הָוֵי כֵּיוָן שֶׁהִגִּיד כו' קמ"ל כדס"ד דְּאָמַר וכ"ת וְהָכִי אָמְרִינַן לְעֵיל ואע"ג דְּאִיכָּא לְאַקְשׁוֹיֵי דְּלָמָּה לֵיהּ לר"מ לְאַשְׁמְעִינַן דָּבָר זֶה כֵּיוָן דְּגַם רַבָּנָן מוֹדוּ לְשִׁיטָתָם הֵיכָא דְּלֹא צָרִיךְ לְקִיּוּמָא לְהַאי שְׁטָרָא כמ"ש אֵין נֶאֱמָנִי'.

מ"מ עִנְיַן ר"מ הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי דאעג"ב דְּלֹא נָתְקַיְּים הַשְׁטָר כ"א ע"פ הוֹדָאָה הַלְוָה א"כ לַיְתֵי ע"פ דְּעֵדִים וְלָרְעֵי לֵיהּ דְּהַשְׁטָר עַצְמוֹ אֵין עוֹשֶׂה כְּלוּם כ"א הוֹדָאַת הַלְוָה. וְלָא עוֹד אֶלָּא שֶׁהוּא עַצְמוֹ טוֹעֵן ג"כ שֶׁפָּסוּל הוּא אַפֵּ"ה לָא מָרְעִי לֵיהּ גַּם לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל דְּכָתְבִי לְמַטָּה דר"נ ס"ל דר"מ פְּלִיג גַּם בְּלוֹ"ה.

צ"ל ע"כ דְּנָקַט עֵדִים לְרַבּוּתָא דר"מ. ואע"ג דִּלְרַשִׁ"י ז"ל לָא הָוֵי כ"כ רְבוּתָא כְּמוֹ לפי' הַתּוֹסָ' דִּלְדִידְהוּ הָוֵי הַפֶּה שֶׁאָסַר בְּעֵדִים דְּלָא מַיְירִי דְּהַלְוָה מוֹדָה.

מ"מ רְבוּתָא מִיהָא אִיכָּא וכמ"ש. וּלְקַמָּן אַיְ"ה אַרְחִיב בָּזֶה: וּמַה שֶׁהִקְשׁוּ דבב"ב מוּכָח דְּלָא פְּלִיגִי בְּלוֹ"ה כו' פי' קוּשְׁיָתָ' דלר"י דְּקָאָמַר הָתָם דִּבְלוֹ"ה לֹא פְּלִיגוּ אֵיךְ יִתָּרֵץ בָּרַיְיתָ' דְּהָכָא כֵּיוָן דְּהַטַּעַם לְרַבָּנָן דְּמִהַנֵּי עֵדִים מִשּׁוּם דְּצָרֵי' לְקַיְּמוֹ ולר"י הֲרֵי אֵין צָרִיךְ לְקַיְּמוֹ כָּךְ צ"ל כַּוָּונַת הַתּוֹסָ' דְּהָא גַּם הֵם כָּתְבוּ לְבַסּוֹף ד"ה אֵימָא דר"נ ס"ל דִּפְלִיגִי גַּם בְּלוֹ"ה.

וַאֲנִי אוֹמֵר דְּגַם רַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ כְּתִירוּץ ר"י ז"ל דר"מ אוֹמֵר בְּעֵדִים כִּי הֵיכִי דְּאוֹמֵר רַב הוּנָא בְּלוֹ"ה וְאַף אִם הַלְוָה מוֹדֶה לָא מֵהַמְנֵי עֵדִים מִיהוּ סֵוּגְיָא דְּהָכָא לֹא רָצָה לְפָרֵשׁ כֵּן דְּקַשְׁיָא לֵיהּ קוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' ד"ה אֵימָא דְּמָה הִקְשָׁה ר"נ אר"ה גַּנָּבָא גַּנּוֹבֵי לָמָּה לָךְ דִּלְמָא עֵדִים שָׁאנֵי וַאֲפִי' רַבָּנָן מוֹדוּ בְּלוֹ"ה אַף עֵדִים אַלִּימֵי כְּדְקָאָמַר ר"י הָתָם וְתִירוּץ הַתּוֹסָ' דר"נ לֹא נִרְאֶה לֵיהּ לְחַלֵּק.

לֹא נִרְאֶה לוֹ לְרַשִׁ"י דמ"מ מנ"ל לר"נ לְהַקְשׁוֹת לר"ה וְלוֹמַר גַּנָּבָא גְּנוּבֵי כו' אֶלָּא ע"כ סֵוּגְיָא דְּהָכָא ס"ל דְּאֵין טַעַם לר"מ דְּלָא מֵהַמְנֵי עֵדִים כ"א מִטַּעַם הוֹדָאַת הַלְוָה וא"כ ע"כ רַבָּנָן לָא ס"ל דְּאֵין צָרִיךְ לְקַיְּמוֹ.

דאל"כ לָמָּה מֵהַיְמְנֵי עֵדִים כֵּיוָן דְּלֵיכָּא הַפֶּה שֶׁאָסַר ור"נ הִקְשָׁה לר"ה מִמַּסְקָנָא דְּשְׁמַעְתִּין דְּלֵיכָּא שְׁמַעְתָּא אַחֲרִינָא לד"ה: וּבֶאֱמֶת פְּלִיאָה בְּעֵינַי גְּדוֹלָה לְתָרוּץ ר"י מַה תֵּירֵץ הַתָּרְצָן עַל קוּשְׁיַת הַמַּקְשָׁן שֶׁהִקְשָׁה מאי טַעְמַיְהוּ דר"מ כֵּיוָן דְּאִיכָּא הַפֶּה שֶׁאָסַר וא"כ מַה תֵּירֵץ דְּגַם הַלְוָה לָא מְהֵימַן וְהִיא גּוּפָהּ תִּקְשֵׁי דְּנִימָא הַפֶּה שֶׁאָסַר וְאִי כְּתִירוּץ הַתּוֹסָ' דְּעֵדִים הַחֲתוּמִים כו' וכמ"ש בְּדִבּוּר אַחַ"כ זֶהוּ עִיקַּר חָסֵר ועו' קָשֶׁה לִי מָה הִקְשָׁה ר"י מב"ב הָא גַּם הָתָם לְפִי הַמַּסְקָנָא נוֹכַל לוֹמַר דִּפְלִיגִי ר"מ וְרַבָּנָן אִי צָרִיךְ לְקַיְּמוֹ בְּהוֹדָאַת הַלְוָה אוֹ

לָאו וּמַסִּיק הָתָם דְּסֵוְגְיָ' זוֹ שֶׁהֵבִיאוּ התו' לֹא אָמְרָה ר"י מֵעוֹלָם כִּדְכָתְבוּ שָׁם הַתּוֹסָ' בְּהֶדְיָא וא"כ אֵיךְ הִקְשׁוּ מִסֵּוְגְיָא דְּלָא קַיְימָא וְאַצ"ל שֶׁהַתֵּימָא שֶׁהִקְשׁוּ ד"ה אֵימָא יֵשׁ לִתְמוֹהַ עַל תֵּימָא זוֹ דִּלְפִי הַמַּסְקָנָא אֶפְשָׁר דלכ"ע אֵין לְחַלֵּק וּבֶאֱמֶת אֵין כָּאן תְּפִיסָה עַל רַשְׁ"י כְּלָל דְּסֵוְגְיָא דְּהָתָם לְפִי מַאי דס"ד לֹא נחי' לִפְרוּשֵׁי טַעְמָא דר"מ לְמֵידַק מִינָּהּ דְּרַבָּנָן ס"ל צָרִיךְ לְקַיְימוֹ דְּלָמָּה לִיהּ לְאַקְשׁוּיֵ' מִדְּיוּקָא עֲדִיפָא מִינָּהּ פָּרִיךְ דר"י הָתָם אָמַר בְּהֶדְיָ' דְּרַבָּנָן ס"ל צָרִיךְ לְקַיְימוֹ וְאֵין ה"נ דְּגַם מִדְּיוּקָא הוּא מוּכָח דאל"כ בְּמַאי פְּלִיגִי ר"מ וְרַבָּנָן וּלְמַסְקָנָא א"ש הַכֹּל אֲבָל הָכָא נְחִית לְפָרוּשֵׁי פְּלֻגְתַּיְיהוּ וְלֵיכָּא טַעְמָא אַחֲרִינָא לר"מ כ"א מִטַּעַם הוֹדָאַת הַלּוָה וא"כ ע"כ רַבָּנָן ס"ל דְּצָרִיךְ לְקַיְימוֹ וּבְזֶה מְיֻשָּׁב ג"כ קֻשְׁיָא הג' דְּאִם אָמַר דְּפְלִיגִי בִּדְרַב הוּנָא הָיִיתִי אוֹמֵר דְּפְלִיגִי בְּלוָה גַּם בְּעֵדִים וּכְפִי' הַתּוֹסָ' גַּבֵּי ר"נ וְלָכֵן קמ"ל דְּעִיקַּר טַעְמַיְ' הוּא מֵחֲמַת רַב הוּנָא דְּהַיְינוּ הוֹדָאָה.

אֲבָל בְּלֹא הוֹדָאָה מֵהֲמָנֵי עדי' לד"ה עוֹד מָצָאתִי לָרַשְׁבָּ"ם ז"ל שָׁם דפי' כָּל הַסֵּוְגְיָא מַה שֶׁאָמְרוּ בַּגְּמָרָא דְּעֵדִים אַלִּימֵי כו' מַיְירֵי אפי' בְּהוֹדָאַת הַלּוָה מ"מ כֵּינָן דְּמָרְעִי עֵדִים לַחֲתִימַת עַצְמָן הָוֵי פָּסוּל גָּדוֹל וְצָרִיךְ לְקַיְימוֹ אע"ג שֶׁמּוֹדֶה לוֶה אעג"ב דִּבְעָלְמָא אֵין צָרִיךְ לְקַיְימוֹ א"כ בְּזֶה מְיֻשָּׁב הַכֹּל.

דְּגַם רַשְׁ"י לָא ס"ל דְּרַבָּנָן סָבְרִי צָרִיךְ לְקַיְימוֹ וְלֹא נִזְכַּר דָּבָר זֶה בְּרַשְׁ"י. וי"ל כִּפְשָׁטֵיהּ דְּגַם רַבָּנָן ס"ל א"צ לְקַיְימוֹ מִיהוּ עֵדִים אַלִּימֵי כִּדְפַיְ' רַשְׁבַּ"ם ז"ל וְצָרִיךְ לְקַיְימוֹ: ונ"ל הַטַּעַם כֵּינָן דְּתַקִּינוּ רַבָּנָן לְקַיֵּים שְׁטָרוֹת אֶלָּא שֶׁבִּשְׁאָר טְעָנוֹת לֹא תַּקִּינוּ כִּדְפַיְ' הַתּוֹסָ' מ"מ אִם הָעֵדִים הָיוּ אוֹמְרִים שֶׁאֵין זֶה כְּתַב יָדֵינוּ אע"פ שֶׁמּוֹדֶה לוֶה פְּשִׁיטָ' דְּיֵשׁ לוֹ לַלּוָה מִגּוֹ דְּאֵין כָּאן עֵדִים הַחֲתוּמִים עַל השט' כו' כֵּינָן דְּעֵדִים מָרְעִי לִיהּ וְקָרוֹב הַדָּבָר דַּאֲפִי' מִן הַתּוֹרָה צָרִיךְ לְקַיְימוֹ דְּמִגּוֹ הוּא דְּאוֹרָיְיתָא כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל וא"כ אִיכָּא הַפָּה שֶׁאָסַר דְּאִי בָּעֵי אָמְרִי מְזֻיָּף הוּא וּבְזֶה מְיֻשָּׁב הַכֹּל וְרַב נַחְמָן לֹא נ"ל לְחַלֵּק כֵּן וס"ל דִּפְלִיגִי רַבָּנָן גַּם בְּלוָה כְּמוֹ לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת וק"ל: דַּף כ' ע"ב ד"ה טְמֵאוֹת פֵּ"ה כו' לעד"נ מַה שֶׁהֵבַנְתִּי מִסֵּוְגְיָא זוֹ בְּהָא דְּפָרִיךְ וּמְסַפֵּיקָא מִי מַחְזְקִינַן טֻמְאָה כו' וא"כ הַתָּרָצָן שֶׁמְּשָׁנֵי עִיר הַסְּמוּכָה לב"ה ע"כ מְשַׁנֵּי דְּהָא הָוֵי נַדַּאי טֻמְאָה דְּנַדַּאי כֵּינָן דְּהָעִיר סְמוּכָה לב"ה קוֹבְרִים הַנֶּפֶשׁ וּמֻכֵּי שְׁחִין גַּם סְבִיבוֹת הב"ה משא"כ בִּשְׁאָר עֲיָירוֹת לָא מַחְזְקִינַן בָּהֶם טֻמְאָה אע"ג דְּאִיכָּא נְפָלִים וּמֻכֵּי שְׁחִין אֵין קוֹבְרִין שָׁם אֶלָּא מוֹלִיכִין לְמָקוֹם קְבָרוֹת כָּךְ צ"ל סֵוְגְיָא דְּבָלָאו הָכִי לֹא יָדַעְתִּי לְחַלֵּק בֵּין עִיר הַסְּמוּכָה לב"ה לִשְׁאָר עֲיָירוֹת כֵּינָן דְּבִסְפֵּיקָא לָא מַחְזְקִינַן וא"כ קָשֶׁה לִי עַל פִּי' ר"ח אֵיךְ נַחְזִיק מִסְפֵּק טֻמְאָה לוֹמַר שֶׁהָיְתָה קְרוֹבָה וְנַעֲשֵׂית רְחוֹקָה אֲבָל לפי' רַשְׁ"י זַ"ל נ"ל דא"ש דס"ל לְתַלְמוּדָא דִּלְעוֹלָם מַחְזְקִינַן בְּנַדַּאי שֶׁקּוֹבְרִין שָׁם כֵּינָן שב"ה שָׁם קוֹבְרִין גַּם בִּסְבִיבוֹת וא"כ קָשֶׁה לִיהּ לְתָרָצָן כֵּינָן דְּמֻחְזָק לָן שֶׁקּוֹבְרִין שָׁם מַה בְּכָךְ דְּדָבָרְא אִינָשׁ בְּהֶדָּה וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ הֲרֵי ע"כ נִשְׁפַּח הַדָּבָר דַּהֲרֵי אֵינוֹ מֻכָּרָח שֶׁזּוֹכֵר אָדָם עַד שִׁשִּׁים שָׁנָה דְּמַאי דְּאָמְרִינַן עַד ס' שָׁנִין מִדְּכַר הַיְינוּ שֶׁיָּכוֹל לִזְכּוֹר וְלָכֵן קָאָמַר וּלְבֵית הַקְּבָרוֹת אָזְלָא ר"ל בְּרְחוֹקוֹת חֲדָשׁוֹת כֵּינָן שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֵר יָצְתָה עִיר זוֹ מִשְּׁאָר עֲיָירוֹת הַסְּמוּכוֹת לב"ה דְּמַחְזְקִינַן בְּהוּ בְּנַדַּאי שֶׁקּוֹבְרִין סְבִיבוֹת הב"ה וְאָמְרִינַן דִּלְבֵית הַקְּבָרוֹת אָזְלָא וְנַעֲשֵׂי' סָפֵק בְּעָלְמָא כִּשְׁאָר עֲיָירוֹת א"י דְּלָא מַחְזְקִינַן בְּהוּ טֻמְאָה וְזֶהוּ לְשׁוֹן הִלְכָךְ טֻמְאָה בא"י כו' ר"ל כֵּינָן דְּאָמְרִינַן בְּהוּ דְּאָזְלָא לב"ה הָוֵי כִּשְׁאָר א"י משא"כ יְשָׁנוֹת דְּלֵיכָּא רֵיעוּתָ' דְּנֵימָא דְּאָזְלָא לב"ה הָוֵי וַדַּאי טָמֵא דְּבָרוּר שֶׁקּוֹבְרִין גַּם סְבִיבוֹת הב"ה וְכָל שִׁינּוּיָא דְּתָרָצָן אֵינוֹ אֶלָּא בַּחֲדָשׁוֹת לְחַלֵּק בֵּין חֲדָשׁוֹת דְּקִרוֹבוֹת וּבֵין

חֲדָשׁוֹת דִּרְחוֹקוֹת דִּבְקֻרוֹבוֹת לֵיכָּא רְאִיָּיה אֲבָל בִּרְחוֹקוֹת אִיכָּא רְאִיָּיה דְּאָזְלָא לב"ה כֵּינָן דְּדִבְּרָה אִינָשׁ בְּהֶדָּה וְאֵין יוֹדֵעַ אָמְרִינַן דלב"ה אָזְלָא: וּלְפִי זֶה אֵין אָנוּ צְרִיכִין לַדּוֹחֲקִים שֶׁדָּחַק הָרַב מהר"ר שְׁמוּאֵל אֶיְדֶלֶשׁ נר"ו שֶׁפֵּירֵשׁ דְּגַם לְרַשׁ"י זַ"ל צ"ל דס"ל כְּפֵירוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת גַּבֵּי יְשָׁנוֹת דְּטֵמְאוֹת בִּקְרוֹבָה שֶׁיֵּשׁ קְרוֹבָה הֵימֶנָּה אע"ג דְּלָא שָׁבְקָה קְרוֹבָה וְאָזְלָא לִרְחוֹקָה אֶלָּא ע"כ הַטַּעַם שֶׁמָּא לֹא הָיָה כָּאן הַקְּרוּ' וְהָרָחוֹק הָיָה אָז הַקָּרוֹב וְכֵן גַּבֵּי דֶּרֶךְ ב"ה ע"ש דנ"ל דּוֹחֵק לפ' בְּדִבְרֵי רַשׁ"י סְבָרָא שֶׁלֹּא הִזְכִּירָה כְּלָל דא"כ הָיָה מְפָרֵשׁ כֻּלָּהּ סוּגְיָ' בְּדֶרֶךְ זֶה כמ"ש הוּא בְּעַצְמוֹ וּלְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש דְּסָבַר הַתַּלְמוּד לְשִׁיטַת רַשׁ"י דְּנוֹדְאי הַנָּשִׁים קוֹבְרוֹת בְּכָל תֵּל שֶׁסְּבִיב הַקְּבָרוֹת אֲפִילּוּ בְּרִחוּק וּמוֹלִיכוֹת א' עִמָּם אַף בַּחֲדָשׁוֹת שֶׁאֵין אָדָם זוֹכֵר אִתְּרַע הַנּדְאי וְנַעֲשׂוּ כִּשְׁאָר א"י דְּבִסְפֵיקָ' לָא מַחְזִקִינַן טֻמְאָה כֵּינָן שֶׁאֵין הוֹלֶכֶת בִּלֹא אִינָשׁ בְּהֶדָּה וְאֵין זוֹכֵר לְגַבֵּי דֶּרֶךְ לְפִי דַּעְתִּי אֵין צוֹרֶךְ דְּהַמַּקְשָׁן לֹא יָרַד לְכָךְ לְדַקְדֵּק ומ"מ נ"ל דְּהַמַּקְשָׁן הָיָה סוֹבֵר ג"כ דְּנוֹדְאי הוּא דְּמִתְרַמֵּי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אַף בְּרִחוֹקוֹת כֵּינָן דְּהוּא רָחוֹק אע"ג דְּקָרוֹב לְנוֹדְאי הוּא שֶׁקְּבָרוּ גַּם בָּהֶן מ"מ כֵּינָן דְּאִתְרַעִי הַנּדְאי כֵּינָן שֶׁאֵין זוֹכֵר נַעֲשָׂה כְּסָפֵק אֲבָל בִּקְרוֹבוֹת אע"ג דְּאֵין אָדָם זוֹכֵר כֵּינָן דְּהֵן קְרוֹבוֹת וְנָקֵל לִקְבּוֹר בָּהֶן לֹא סָמְכוּ עַל זֶה כֵּינָן שֶׁהוּא נוֹדְאי וְאָמְרִינַן דִּלְמָא נִשְׁכַּח אוֹ מֵתוּ הַקּוֹבְרִין וע"כ צ"ל גַּם לִדְבָרָיו דְּחִלּוּק זֶה הוּא בֵּין קְרוֹבוֹת לִרְחוֹקוֹת דִּבְרְחוֹקוֹת לֹא עָקְמוּ מִן הַדֶּרֶךְ לִקְבּוֹר בָּהֶן וְדוּק: דַּף כ"ב ד"ה תְּרֵי וּתְרֵי נִינְהוּ.

ונ"ל כְּנוֹנְתִי לְדַעַת הָרֹא"שׁ זַ"ל לְתָרֵץ קֻשְׁיַת הַתּוֹסָפָת הָרִאשׁוֹנָה דְּמִדְּרַבָּנָן לָא מוֹקְמִינַן גבר' אַחַזְקַתֵּיהּ בִּתְרֵי וּתְרֵי כְּדְמוֹכַח פ"ד אַחִין וּבִשְׁאָר מְקוֹמוֹת וכ"כ הַתּוֹסָפוֹת עַצְמָן לְקַמָּן דַּף כ"ג ד"ה מ"ש רֵישָׁא וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא הָרֹא"שׁ רְאָיָה זוֹ וּבְזֶה מְיֻשָּׁב גַּם קֻשְׁיָא הב' דְּנוֹדְאי לְרַב חִסְדָּא כֵּינָן דִּמְסַפְּקָא לָן הֵי מִנַּיְיהוּ כְּשֶׁרָה אֲפִילּוּ אִם כַּת א' מְעִידָה בא' הוּא פָּסוּל מִסָּפֵק מִדְּרַבָּנָן דְּמִסְתָּמָא רַב חִסְדָּא לָא פְּלִיג אָכַל הָנָהוּ סוּגְיָן שֶׁהֵבִיא הָרֹא"שׁ זַ"ל דְּבִתְרֵי וּתְרֵי לָא מוֹקְמִינַן גַּבְרָא אַחַזְקַתֵּיהּ וק"ו הַדְּבָרִים אִם לְרַב הוּנָא דס"ל בִּשְׁנֵי כִּתֵּי עֵדִים דְּמוֹקְמִינַן לְהוּ אַחַזְקַתַּיְיהוּ אַפִּ"ה אִם שְׁנֵיהֶם מְעִידִים בא' לָא מוֹקְמִינַ' אַחַזְקַתֵּיהּ' מִדְּרַבָּנָן מכ"ש לר"ח דְּלָא מוֹקְמִים אַחֲזָקָה אֲפִילּוּ בִּשְׁנֵי כִּתֵּי עֵדִים פְּשִׁיטָא דְּפָסוּל דר"ח לָא מַחֲזִיק לְהוּ בְּנוֹדְאי פְּסוּלִים אֶלָּא פְּסוּלִים מִסָּפֵק וּפְשִׁיטָא דלר"ח אִם הֵעִידָה כַּת א' בא' שֶׁהוּא חַיָּיב וְתָפַס הַמַּלְוֶה מִשֶּׁלּוֹ פְּשִׁיטָא דְּלָא מַפְקִינַן מִסָּפֵק וְלֹא עוֹד אֲפִילּוּ את"ל דלר"ח וַנּדְאי פְּסוּלִין חֲשִׁיב לְהוּ מ"מ שְׁמַעְתָּא דְּהָכָא אָזְלָא לר"ה מִשְּׁמֵיהּ דְּרַב וּלְדִידֵיהּ סָפֵק פְּסוּלִין כְּשֶׁהֵן כא' וְלָכֵן פָּרִיךְ שַׁפִּיר דִּפְסוּלִין מִדְּרַבָּנָן עִיי' לקמ' דַּף כ"ו מ"ש דּוּגְמָא לְדָבָר שְׁנֵי שְׁבִילִין דס"פ דִּבְזֶה אַחַר זֶה ד"ה טְהוֹרִין: עוֹד יֵשׁ לוֹמַר דס"ל לְרַשׁ"י דְּהָכָא הָוֵי חֶזְקַת מָמוֹן וְעָדִיף מֵחֶזְקַת הַגּוּף דְּלָא ס"ל לר"ג חֶזְקַת הַגּוּף עָדִיף אֶלָּא בִּבְרֵי וְשֶׁמָּא משא"כ בִּתְרֵי וּתְרֵי בָּרֵי וּבָרֵי הוּא וְלָא מַפְקִינַן מָמוֹנָא בְּדִין דְּסָפְקָא הוּא אֲבָל בִּדְרַב הוּנָא בִּשְׁנֵי כִּיתֵּי עֵדִים ס"ל דְּאִם כַּת אַחַת לְבַדָּהּ בָּאָה אֵין כָּאן סָפֵק כְּלָל כֵּינָן דְּלֵיכָּא דְּמַסְהֵיד עֲלָהּ שֶׁהִיא פְּסוּלָה כ"א כְּשֶׁרָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְכֵן מַשְׁמַע מפי' רַשׁ"י פ' כָּל הַנִּשְׁבָּ' וְקֻשְׁיָא הג' לע"ד לֹא יָכוֹלְתִּי לְהָבִין סוּגְיָא דְּשַׁמַעְתָּא אַלִּיבָּא דר"י זַ"ל שֶׁפֵּירֵשׁ אַלִּיבָּא דְּרַשׁ"י שֶׁשְּׁנֵיהֶם מְעִידִין שֶׁהוּא עֶבֶד א"כ הֵיכִי פָּרִיךְ עִירְעוּר דְּמַאי אִי דְּגַזְלָנוּתָא תְּרֵי וּתְרֵי נִינְהוּ: וְאִי דְּפִגַּם מַשְׁפָּחָה כו' וְאִי מַיְירֵי ג"כ שֶׁשְּׁנַיִם מְעִידִין שֶׁהוּא עֶבֶד וְאֵלּוּ שְׁנַיִם מְעִידִין שֶׁאֵינוֹ עֶבֶד א"כ הָדָרָא קוּשְׁיָא לְדֵוָקְתָּהּ תְּרֵי וּתְרֵי נִינְהוּ וְאִם כַּוָּונָתוֹ בְּפִגַּם מַשְׁפָּחָה לָא ק' מִידִי.

דְּהַדַּיָּנִין נָאֲמָנִין מִשּׁוּם גִּלּוּי מִלְּתָא וְלָכֵן פָּרִיךְ א"כ אפי' חָתְמוּ נָמֵי לִישָׁנָא דְּשְׁמַעְתְּתִיהּ לָא מַשְׁמַע הָכִי דה"ל א"כ אפי' חָתְמוּ נָמֵי וּלְכָךְ נ"ל דְּמִשְׁפְּחָה מַיְירֵי כְּגוֹן שֶׁהֵעִידוּ שֶׁהוּא מִמִּשְׁפָּחָה שְׁנִּתְעָרֵב בָּהּ עֶבֶד וְכָל הַמִּשְׁפָּחָה פְּסוּלָה וְאֵין מְעִידִין ע"ז שֶׁהוּא עֶבֶד אֶלָּא עַל כְּלָל הַמִּשְׁפָּחָה וְאִיהוּ מִמֵּילָא קָפְסִיל וְזֶהוּ לְשׁוֹן פְּגַם מִשְׁפָּחָה וְהָכִי אִיתָא בְּסַנְהֶדְרִין בְּהֶדְיָא רִישׁ פ' זֶה בּוֹרֵר דְּקָאָמַר אֶלָּא עִירְעֵר דְּפָגַם מִשְׁפָּחָה.

ר"מ סָבַר הָנֵי אַמִּשְׁפָּחָה קָמַסְהֲדִי וְאִיהוּ מִמֵּילָא קָפָסִיל כו' וא"כ כֵּינָן שֶׁאֵין מְעִידִין עָלָיו בִּפְרָט אֶלָּא שֶׁהוּא מִמִּשְׁפָּחָה בְּנִתְעָרֵב בָּהּ עֶבֶד וְכָל הַמַּחֲשָׁבָה פְּסוּלָה מִסָּפֵק דַּוְגְמַת שֶׁפֵּירְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל גַּבֵּי אַלְמָנַת עִיסָּה וְהַשֵּׁנִי דַּיָּנִין מְעִידִין שֶׁאָנוּ יוֹדְעִין שֶׁזֶּהוּ אֵין בְּכְלַל הַסָּפֵק וְהוּא כָּשֵׁר נִמְצָא שֶׁאֵין מַכְחִישִׁין אוֹתָם כִּי גַּם הָעֵדִים אֵין יוֹדְעִים אִם הוּא פָּסוּל אֶלָּא שֶׁהוּא מִמִּשְׁפָּחָה זוֹ שְׁנִּתְעָרֵב בָּהּ עֶבֶד אֶלָּא שֶׁמָּצָאתִי לְרַשִׁ"י ז"ל פ' זֶה בּוֹרֵר שֶׁלֹּא פֵּירֵשׁ כֵּן אֶלָּא פי' שֶׁמְּעִידִין שֶׁהוּא מִמִּשְׁפַּחַת עֶבֶד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּחְרֵר וְאַפִּ"ה א"ש אעפ"י שֶׁבָּא וְנִדְאֵי מִמִּשְׁפַּחַת עֶבֶד וְאָבִיו עֶבֶד מ"מ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁזֶּה כָּשֵׁר כְּגוֹן שֶׁהַדַּיָּנִים מְעִידִים שֶׁנִּשָּׂא אָבִיו בַּת יִשְׂרָאֵל וְגוֹי וְעֶבֶד הַבָּא עַל ב"י הַוָּלָד כָּשֵׁר דְּהָכִי ס"ל לְרַב בִּיבָמוֹת פֶּרֶק הַחוֹלֵץ כְּלָלָא דְּמִילְתָא שֶׁאֵין הפי' שֶׁמְּעִידִין שֶׁזֶּה פָּסוּל אֶלָּא שֶׁמִּשְׁפָּחָתוֹ עֲבָדִים וְאִיהוּ מִמֵּילָא פָּסוּל וְהַדַּיָּנִים מְעִידִין שֶׁהוּא כָּשֵׁר אעפ"י שֶׁהוּא מִמִּשְׁפָּחָה זוֹ וּבִלְתִּי סָפֵק בְּעֵינֵי דְּהָכִי א"ש לענ"ד.

גַּם צ"ע אִם הָעֵדִים מְעִידִין שֶׁאָבִיו הוּאעֶבֶד דְּהַיְינוּ שֶׁאֵין לוֹ גֵּט שִׁיחְרוּר וְהַדַּיָּנִין מְעִידִין שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְאַחַ"כ הֶרְאָה אָבִיו הַגֵּט שִׁיחְרוּר לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא יוֹעִיל לְהַכְחִישׁ הָעֵדִים הָרִאשׁוֹנִים כֵּיוָן שֶׁהַגֵּט יוֹצֵא מִתַּחַת יָדוֹ: דַּף כ"ג ד"ה מ"ש רִישָׁא כו' וא"ת שְׁנָא וּשְׁנָא הוּא כו' הָגַם כִּי אֵין דַּרְכִּי לְהָשִׁי' עַל קֻוּשְׁיָתָם ז"ל מַה שֶׁהֵשִׁיבוּ הֵם.

מ"מ יַעַן כִּי נִרְאֶה לענ"ד עֻמַּת הָאַהֲבָה דְּחָקָנִי דְּאִי לָאו תֵּירוּצָם הָיָה נ"ל דְּהַמַּקְשָׁן פָּרִיךְ הָכִי דע"כ מַיְירֵי הַבָּרַיְיתָא שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁזּוֹ הָיְתָה פְּנוּיָיה אוֹ א"א וּמַיְירֵי רִישָׁא אַדְּרַבָּה שֶׁהָיְתָה בְּחֶזְקַת א"א שֶׁהָיָה לָהּ בַּעַל וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם נַעֲשָׂה פְּנוּיָה אֶלָּא שֶׁאִילּוּ מְעִידִים שֶׁנַּעֲשָׂה פְּנוּיָה וּמְחֻלְקִים אִם חָזְרָה וְנִתְקַדְּשָׁה וְכֵן סֵיפָא מַיְירֵי דְּאֵין יוֹדְעִים שֶׁהָיְתָה א"א אֶלָּא מִפִּי אִילּוּ דְּאִי יָדְעִינַן אפי' לְכַתְּחִילָּה תִּנָּשֵׂא דְּמוֹקְמִינַן לָהּ בְּחֶזְקָתָהּ וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת בְּדִיבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וְכֵן מַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּתַלְמוּדָא דְּקָאָמַר תַּרְוַוְיְיהוּ בִּפְנוּיָה קָמַסְהֲדִי אוֹ בא"א מַסְהֲדִי.

מַשְׁמַע דְּמִפִּיהֶם אָנוּ יוֹדְעִין וְלֹא יָדַעְנוּ מִתְּחִילָּה וּבְהָא מְיַיקֵשׁ ג"כ מַה שֶׁהִקְשׁוּ דַּף כ"ב ד"ה הַבָּא עָלֶיהָ כו' דְּאוֹקְמָה אַחֶזְקָה די"ל דע"כ מַיְירֵי דְּלֵיכָּא חֶזְקָה שֶׁלֹּא יָדְעוּ שֶׁהָיְתָה א"א דאל"כ אפי' בְּדִיעֲבַד תֵּצֵא: שָׁם ד"ה וְהָאֵיכָּא עֵדִים וּמִיהוּ קָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א כו' נלענ"ד כִּי ע"פ שֶׁבּוֹיְינֵהוּ לֵיכָּא לְאָסְרָן כֵּיוָן שֶׁבָּאוּ לְפָנֵינוּ בְּנוֹת חוֹרִין בְּלֹא שֶׁבָּאִין א"כ אֲפִילּוּ אַחַ"כ בָּאוּ הַשַּׁבָּאִין וְאָמְרוּ שֶׁהֵן שְׁבוּיוֹת שֶׁלָּנוּ.

פְּלִיאָה בְּעֵינַי אִם לֹא יוּכְלוּ לְהַכְחִישָׁן וְלוֹמַר כִּי הֵם מַעֲלִילִין וְלֹא הָיוּ הַדְּבָרִים מֵעוֹלָם וְכִי כּוּתִי נֶאֱמָן לְהָעִיד וא"כ עֲדַיִן יֵשׁ לָהֶם מִיגּוֹ. וַדַּאי אִם בָּאוּ עִם הַשַּׁבָּאִין בַּתְּחִילָּה וּבָאוּ לְפָנֵינוּ לִפְדּוֹתָם כֵּיוָן שֶׁהֵן בְּיָדָם וְהֵבִיאוּ אוֹתָן אֵין יְכוֹלִין לְהַכְחִישׁ הַשַּׁבָּאִים: וְעוֹד נִרְאֶה אֲפִילּוּ אִם גַּם בְּזֶה הָיוּ יְכוֹלִין לְהַכְחִישׁ מ"מ אֵין זֶה מִיגּוֹ טוֹב לְהָעִיז בִּפְנֵיהֶם וְטוֹב לָהֶם לְהוֹדוֹת שֶׁנִּשְׁבּוּ וְהֵן טְהוֹרִין אֲבָל אִם כְּבָר הֵוּתְרוּ בב"ד אע"פ שֶׁעַתָּה אֵין לָהֶם מִיגּוֹ טוֹב

מ"מ כֵּיוָן שֶׁהַכּוּתִיִּים אֵינָם עֵדִים וְיכוֹלִין לְהַכְחִישָׁן (חָסֵר ב' תֵּיבוֹת) הַהֶיתֵּר הָיָה לָהֶם מִגּוֹ טוֹב אע"פ שֶׁעַתָּה אֵין לָהֶם מִגּוֹ טוֹב הָיָה פָּשׁוּט לַמַּקְשָׁן דְּלֹא תֵּצֵא מֵהֶיתֵּרָהּ כֵּיוָן שֶׁאֵין עֵדִים מַמָּשׁ: שָׁם ד"ה עֵידֵי טֻמְאָה אִיתְמַר מַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"ת ז"ל דְּגַם בִּשְׁבוּיָה אֵיכָא אִיסּוּר סְקִילָה י"ל דְּהָא שְׁמַעְתְּתָא דר' חֲנִינָא וְהוּא לֹא הָיָה בִּזְמַן שב"ה קַיָּים וּמַאן לֵימָא לָן דְּלְאַבּוֹיֵי וְרָבָא בִּזְמַן שב"ה קַיָּים הֵקֵילוּ בַּשְּׁבוּיָה כֵּיוָן דְּאֵיכָא אִיסּוּר סְקִילָה וְהַשְׁתָּא מֵיקָא לֵיכָּא כ"א אִיסּוּר לָאו וְלִכְשֶׁיִּבָּנֶה ב"ה לָא חָיְישִׁינַן דְּאָז יָבוֹא אֵלִיָּהוּ עִמָּהֶן לְקָרֵב וּלְרַחֵק ואע"ג דְּכֵיוָן דְּמַכְשְׁרִינַן לְהוּ הַשְׁתָּא וַדַּאי יִטָּמְעוּ בְּכֹהֲנִים כְּשֵׁרִים וְלֹא יִרְחֲקֵם אֵלִיָּהוּ לֶעָתִיד דְּמִשְּׁפְחָה שֶׁנִּטְמְעָה נִטְמְעָה וְנִמְצָא שֶׁאָנוּ גּוֹרְמִין שֶׁיִּקְרְבוּ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ בְּשַׁבָּת לֹא חָשׁוּ חֲכָמִים לְכָךְ כֵּיוָן דְּהַשְׁתָּא יֵשׁ לְהָקֵל יִטָּמֵא בְּהֶכְשֵׁר וְלֶעָתִיד יִקְרְבוּ כְּדִין כֵּיוָן שֶׁיִּהְיוּ כְּשֵׁרִין וְעוֹד דְּמַאן לֵימָא לָן דִּסְבִירָא לֵיהּ לְרַשִׁ"י דְּמִשְּׁפְחָה שֶׁנִּטְמְעָה קָאֵי אַחֲלָלִין דִּילְמָא אַמַּמְזֵרִין לְחוּד כִּדְמַשְׁמַע סֵוּגְיָא דִּשְׁמַעְתִּין וּכְבָר פִּלְפְּלוּ הַפּוֹסְקִים בָּזֶה: שָׁם ע"ב ד"ה אֲבָל הָכָא תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א כו' נ"ל דִּלְשִׁיטַת רַשִׁ"י ז"ל גַּבֵּי טַעֲמֵיהּ דר"מ מְיַוֵּשֵׁב שַׁפִּיר דר"מ וְרַבָּנָן פְּלִיגִי גַּם בְּלוֹוֶה שֶׁמּוֹדֶה שֶׁכָּתְבוּ אִי צָרִיךְ לְקַיְּמוֹ אוֹ לָאו וא"כ קָשֶׁה לָמָּה נִקַּט הַתַּנָּא עֵדִים בְּלוֹוֶה גּוּפֵיהּ ה"ל לְאַשְׁמְעִינַן דְּהָוֵי רְבוּתָא טְפֵי.

בִּשְׁלָמָא בָּרְיְתָא נָקְטָה עֵדִים לִרְבוּתָא דר"מ. וכמ"ש לְעֵיל גַּם לְשִׁיטַת התו' ז"ל לר"נ דס"ל דִּפְלִיגִי גַּם בְּלוֹוֶה א"ש וּמְשׁוּם הָכִי קָאָמַר דְּעֵדִים הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי דִּלְיכָּא דְּרָרָא דְּמָמוֹנָא וּבְהָא מְיַוֵּשֵׁב ג"כ מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' עַל רַשִׁ"י ז"ל לְעֵיל דְּלִפְלְגוּ בְּלוֹוֶה גּוּפֵיהּ די"ל דְּעֵדִים הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי אפי' לְרַבָּנָן מִטַּעַם דְּרָרָא דְּמָמוֹנָא מִלְּבַד מַה שֶּׁיִּשַּׁבְתִּי לְעֵיל: דַּף כ"ד ד"ה אֲבָל אֵינוֹ נֶאֱמָן וְקָשֶׁה דִּלְהָכִי ליכ' לְמֵיחַשׁ ול"נ דִּכְבָר יָשְׁבוּ רַשִׁ"י ז"ל דְּמַעֲלָה עָשׂוּ בְּיוּחֲסִין פי' בִּכְהֻנָּה כמ"ש רַשִׁ"י לְעֵיל דַּף י"ג בְּיוּחֲסִין בִּכְהֻנָּה וא"כ הוּא מְיַוֵּשֵׁב דְּנוֹדַאי לְוָיִים וְיִשְׂרְאֵלִים יַשִּׁיאוּהוּ בְּסָתָם אע"פ שֶׁאֵין מַכִּירִין דְּכָל יִשְׂרָאֵל בְּחֶזְקַת כְּשֵׁרוֹת הֵן אַךְ כֹּהֶנֶת מְיַוַּחֶסֶת לֹא הִתִּירוּ חֲכָמִים בְּסָתָם מִשּׁוּם מַעֲלָה ואע"ג דְּבָקִידּוּשִׁין פ' י' יוּחֲסִין אָמְרִינַן דְּאֵיהוּ בְּדִידֵיהּ לֹא הִצְרִיכוּ חֲז"ל לִבְדּוֹק דְּלֹא הֲוָזְהֲרוּ כְּשֵׁרוֹת לִינָּשֵׂא לִפְסוּלִין וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' ז"ל שָׁאנֵי הָתָם דְּמַחְזְקִינַן לֵיהּ בְּכֹהֵן וּבָא לִישָּׂא אִשָּׁה כמ"ש שָׁם הַתּוֹסָ' בְּהֶדָךְ דְּמַיְירֵי בְּהָכִי וְהָכִי מוֹכְחָא מַתְנִי' הָתָם דְּקָתָנֵי וְכָל שֶׁהֲוְחְזְקוּ אֲבוֹתָיו כו' מַשְׁמַע לְכֹהֲנָּה מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי בְּכֹהֵן הַמְּוְחָזָק בְּכְהֻנָּה שָׁם לֹא הִצְרִיכוּ חֲז"ל לְדִידָהּ לִבְדּוֹק בְּדִידֵיהּ כֵּיוָן שֶׁהֵקִילָה הַתּוֹרָה בָּהֶן שֶׁלֹּא הֲוָזְהֲרוּ לִינָּשֵׂא לִפְסוּלִין וְכִדְפֵ' רַשִׁ"י ז"ל שָׁם משא"כ הָכָא דְּמַיְירֵי שֶׁהוּא בָּא לְהַחֲזִיקוֹ לִכְהֻנָּה וְאֵין אָנוּ מַכִּירִין אוֹתוֹ בָּזֶה עָשׂוּ חֲז"ל מַעֲלָה שֶׁלֹּא לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה כ"א בִּבְדִיקָה וּבְדִבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל מְיַוֵּשֵׁב מַאי דְּאָמְרִינַן לְעֵיל בפ"ק דלר"י ס"ל בְּרָאוּהָ מְדַבֶּרֶת חָיְישִׁינַן לְנָתִין וּלְמַמְזֵר וַאֲפִ' לר"ג אִי לָאו דְּהִיא טוֹעֶנֶת בָּרִי חָיְישִׁינַן כִּדְאִיתָא לְעֵיל וְתֵימָא מ"ט דְּמֵוֹתֶרֶת לִינָּשֵׂא סְתָם אפי' לְמִי שֶׁאֵין מַכִּירִין אוֹתוֹ דְּמוֹקְמִינַן לְכָל הַמִּשְׁפָּחוֹת בְּחֶזְקַת כְּשֵׁרוֹת דְּאֵין לוֹמַר דִּזְנוּת שִׁחֲנִי דְּקָנְסִינַן לָהּ כֵּיוָן שֶׁזִּינְּתָה דא"כ מַאי פָּרִיךְ אַבַּיֵי בגמ' מֵאַלְמָנַת עִיסָּה וְהֵיכָא מְדַמֵּי זְנוּת לְנִשּׂוּאִין וְהָא זְנוּת שָׁאנֵי מִשּׁוּם קְנָסָא דאע"ג דְּאַלְמָנָה עִיסָּה שָׁאנֵי דַּאֲפִ' בְּנִשּׂוּאִין לֹא שַׁיָּיךְ הָתָם לְאוֹקְמֵי בְּחֶזְקַת כַּשָּׁרוּת כֵּיוָן שֶׁהֲוְחְזְקָה מִשְׁפָּחָה זוֹ בְּפִסּוּל שֶׁנִּתְעָרֵב בָּהּ חָלָל מ"מ מַאי פָּרִיךְ אַבַּיֵי כֵּיוָן דְּלֵיכָּא הָכָא סְפֵיקָא כְּלָל דְּהָא הִיא נִיסַּת בְּלֹא בְּדִיקָה כְּלָל רַק בִּזְנוּת קְנָסוּ א"כ לָא.

קַשְׁיָא מִידֵּי דְּלְעוֹלָם ר"י קָאֵי בְּסָפְקָא לְקֻלָּא רַק גַּבֵּי זְנוּת שָׁאנֵי דְּדוֹחֵק לוֹמַר דלר"י אֲסוּרָה לִינָּשֵׂא ג"כ בִּסְתָם דְּזֶה מַחֲלוֹקֶת חָדָשׁ הוּא ומנ"ל לְאַבַּיֵי וְעוֹד דְּמַאי מַקְשֶׁה דר"ג אדר"ג דְּלְמָא לר"ג אַלְמָנָה עִיסָּה אֲסוּרָה דְּהַוְחְזַק בָּהּ פְּסוּל.

וְלִיכָּא לְמֵימַר בָּהּ אוֹקְמָה בְּחֶזְקַת כַּשְׁרוּת. משא"כ מְדַבֶּרֶת ס"ל לר"ג דְּלָא קָנְסוּ בִּזְנוּת: וְעוֹד תֵּימָא דְּהַתּוֹסָפוֹת עַצְמָן פֵּירְשׁוּ שָׁם ד"ה הִשְׁבַּתְנוּ עַל הַמְעֻבֶּרֶת דלר"ג אִשָּׁה מְזַנָּה בּוֹדֶקֶת וּמְזַנָּה וּמַאי בּוֹדֶקֶת וַהֲלֹא הִיא נִיסַּת בִּסְתָם וְאֵינָהּ בּוֹדֶקֶת ועאכ"ו בִּזְנוּת דְּתַקִּיף יִצְרָהּ וּמִתְכַּוֶּנֶת לַעֲבֵירָה וְאַצ"ל דְּאֵין קֶשֶׁה דר"ג אדר"ג מִכְּלוּם וכמ"ש וְגַם לְיִשָּׁנָא דְּאִשָּׁה נָיְסָה בּוֹדֶקֶת וְנִיסַּת לָא מַשְׁמַע דְּקָאֵי דַּוְוקָא אַאַלְמָנַת עִיסָּה אֶלָּא אָכַל הַנָּשִׁים וְכֵן מַשְׁמַע קָצַת לְיִשָּׁנָא דְּרַשִׁ"י שֶׁכָּתַב בּוֹדֶקֶת וְנִיסַּת וי"ל שֶׁבָּדְקָה וְאִי קָאֵי אַאַלְמָנַת עִיסָּה לָא מִתְיַשֵּׁב לְיִשָּׁנָא די"ל כֵּינָן דְּאַהָא קָאֵי מַהוּ י"ל וַהֲלֹא וַדַּאי בָּדְקָה אֲבָל אִי קָאֵי אָכַל הַנָּשִׁים א"ש דְּסְתָם נָשִׁים בּוֹדְקוֹת ונ"ל שֶׁגַּם זוֹ אעפ"י שֶׁסְּפֵק גֵּירוּשִׁין הֵן וְהַבְּדִיקָה קָשֶׁה בָּהּ מ"מ לֹא נִיסַּת עַד שֶׁבָּדְקָה וְצָרִיךְ לוֹמַר דאע"ג דְּאֵין אִשָּׁה מְחֻוַּיֶּבֶת לִבְדּוֹק דְּלָא הִצְרִיכוּהָ חֲז"ל דְּלֹא הֻוְזְהֲרוּ כְּשֵׁרוֹת כו' מ"מ הֵיא עַצְמָהּ מִסְתָּמָא בּוֹדֶקֶת וְאֵינָהּ נִישֵּׂאת כ"א לְוַדַּאי כָּשֵׁר מ"מ קֻוְשְׁיוֹת הָרַאשׁוֹנוֹת צ"ע וּלְפִי שִׁיטָתֵינוּ א"ש הַכֹּל דְּגַבֵּי כֹּהֶנֶת: לֹא הִתִּירוּ חֲכָמִים בְּלֹא בְּדִיקָה דְּמַעֲלָה עָשׂוּ בְּיוּחָסִין כְּמוֹ לר' יְהוֹשִׁיעַ וְדִבְרֵי הַכֹּל וַאֲסוּרָה לִינָּשֵׂא לְמִי שֶׁאֵין מַכִּירִין וְלֹא הֶחְזַק בְּכַשְׁרוּת כְּלָל וּלְפִי ע"ד נִרְאֶה דְּהַסַּוְגְיָא פְּשׁוּטָה לְדִבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל וְעַיֵּין בְּהָרַב הַמַּגִּיד בהל' אִיסּוּרֵי בִּיאָה פ"ק וְדוּק: דַּף כ"ה ד"ה אוֹ דְּלְמָא כו' תֵּימַהּ מַה תּוֹלֶה בַּאֲכִילָה כו' יֵשׁ לִתְמֹהַּ עַל תְּמִיהָה זוֹ וַהֲלֹא: לְעֵיל מַסְקִינַן דר"י וְרַבָּנַן בְּמַעֲלִין מִתְּרוּמָה לְיֻוחָסִין קָמַפְלְגִי וְקָאָמַר רַבִּי יְהוּדָה דְּאִינוֹ נֶאֱמָן לְהַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה א"כ מְבוֹאָר דַּאֲפִי' אֲכִילָה גְּרִידְתָּא אֲסוּרָה.

דְּאִין לְפָרֵשׁ דְּלְהַאֲכִילוֹ בִּתְרוּמָה לַחְלוֹק לוֹ תְּרוּמָה אֵינוֹ נֶאֱמָן אֲבָל אֲכִילָה גְּרִידְתָּא שָׁרֵי וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל ד"ה וְאֵיבָעֵית אֵימָא בְּדִבְרֵי ר"י ז"ל שֶׁנָּקַט בְּלִישָׁנָא הַכֹּל דִּין חֲלֻקָּה.

דְּזֶה אֵינוֹ דַּהֲרֵי מוּכָח בְּלִישָׁנָא קַמָּא דְּטַעֲמָא דר"י מִשּׁוּם גּוֹמְלִין הוּא ע"כ אֲפִילּוּ אֲכִילָה גְּרִידְתָּא אֲסוּרָה מִשּׁוּם גּוֹמְלִין א"כ גַּם לְלִישָׁנָא בָּתְרָא מַיְירֵי בַּאֲכִילָה דְּאֵין לוֹמַר דְּזֶהוּ הַחְלוּק הַלְּשׁוֹנוֹת דְּמַיְירֵי בַּאֲכִילָה וְלִישָׁנָא בתר' קָאָמַר וא"א דְּלָא מַיְירֵי בַּאֲכִילָה כ"א בְּחָלוּק בְּגוֹרֶן וּפְלִיגִי בְּמַעֲלִין כו' א"כ מָה הַקֻּשְׁיָה לְעֵיל ר"ש מִוּוּאַרְדּוֹן בְּתוֹסָפוֹת מֵעִיקָּרָא הֵיכִי ס"ד דְּטַעֲמָא דר"י מִשּׁוּם גּוֹמְלִין הָא בְּלֹא גּוֹמְלִין סָבַר ר"י כו' וּמַאי קוּשְׁיָא דְּמֵעִיקָּרָא הָוֵי ס"ד דְּמַיְירֵי בַּאֲכִילָה מִשּׁוּמהָכִי אֵינוֹ נֶאֱמָן מִשּׁוּם גּוֹמְלִין אֲבָל בְּלֹא גּוֹמְלִין הָיָה נֶאֱמָן לְהַאֲכִילוֹ דְּאֵין מַעֲלִין מֵאֲכִילָה לְיוּחָסִין וּלְבַסּוֹף מְתָרֵץ דְּמַיְירֵי בְּחָלוּק כמ"ש אֶלָּא ע"כ גַּם לל"ב מַיְירֵי בַּאֲכִילָה וא"כ מְבוֹאָר דְּבַאֲכִילָה גַּם כֵּן פְּלִיגִי וּבֶאֱמֶת כְּבָר תִּרְצוּ רַשִׁ"י ז"ל בְּלִישׁוֹנוֹ שֶׁכָּתַב לְעֵיל ד"ה בְּמַעֲלִין מִתְּרוּמָה לְיוּחָסִין הָרוֹאֶה שֶׁמַּאֲכִילָן תְּרוּמָה בְּחֶזְקַת כֹּהֵן כו' הֲרֵי מְיֻשָּׁב הַכֹּל שֶׁאֵין מַעֲלִין אא"כ יוֹדְעִין שֶׁהוּא אוֹכֵל בְּחֶזְקַת כֹּהֵן כִּי הָא דְּלְעֵיל שֶׁהוּא מֵעִיד עָלָיו שֶׁהוּא כֹּהֵן וְאוֹכֵל תְּרוּמָה עַל פִּיו וְהַתִּימָא עֲלֵיהֶם ז"ל שֶׁכָּתְבוּ דְּתַלְיָא הָא פְּלוּגְתָּא דְּמַעֲלִין בִּפְלוּגְתָּא דְּחוֹלְקִין לָמ"ד חוֹלְקִין אֵין מַעֲלִין דְּלְמָא עֶבֶד הוּא וּלְקַמָּן ס"פ אָמְרִינַן הָא אִיפְּכָא דְּתַלְיָא הַךְ פְּלוּגְתָּא דְּחוֹלְקִין בִּפְלוּגְתָּא דְּמַעֲלִין לָמ"ד מַעֲלִין אֵין חוֹלְקִין דְּהָא מְפָרֵשׁ טַעְמָא דְּבָרַיְיתָא דְּאֵין חוֹלְקִין בִּמְקוֹמוֹ שֶׁל ר"י הָיוּ מַעֲלִין וּפִי' רַשִׁ"י

זַ"ל וּמִשּׁוּם הָכִי אֵין חוֹלְקִין וַאֲפִי' נֹאמַר דְּהַתּוֹסָ' זַ"ל מְפָרְשִׁין אִפְּכָא דְּהַגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דְּבָהַדְּ
פְּלוּגְתָּא דְּחוֹלְקִין תָּלְיָא גַּם פְּלוּגְתָּא דְּמַעֲלִין וּלְדִבְרֵי ר"י דס"ל אֵין חוֹלְקִין מַעֲלִין וּלְדִבְרֵי
ר"יו אִפְּכָא מ"מ בְּיִבָמוֹת פ' נוֹשְׂאִין עַל הָאֲנוּסָה דַּף ק' מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא דְּעֶבֶד אֵין חוֹלְקִין
לוֹ תְּרוּמָה בב"ה דִּילְמָא אָתֵי לְאַסּוֹקֵי מִתְּרוּמָה לְיִוחֲסִין א"כ מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא דְּהַטַּעַם דְּאֵין
חוֹלְקִין מִשּׁוּם הַעֲלָאָה וְכֵן כָּתַב ר"י זַ"ל בְּהֶדְיָא לְקַמָּן דַּף כ"ח ד"ה וְדִילְמָא עֶבֶד כֹּהֵן הוּא
וּדְלֹא כְּהָרַב מָהָרָ"שׁ אִידַלֹשׁ נר"ו שֶׁתָּמַהּ עַל דִּבְרֵי ר"י מַאי אֲוֹלְמֵיהּ ודו"ק: שַׁיָּיךְ לְעֵיל
ד"ה שָׁאנֵי הָתָם דְּרִיעַ חֲזָקַיְיהוּ וק"ק כו' נ"ל דְּרַשׁ"י זַ"ל נִשְׁמַר מִזֶּה שֶׁכָּתַב ד"ה בִּקְשׁוּ
כְּתָבָם דְּהֲוְצְרְכוּ לְהִתְיַחֵס לְפִי שֶׁהִתְחַתְּנוּ בַּגּוֹלָה בְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת א"כ אֵלּוּ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי הַקּוֹץ
הָיוּ בַּתְּחִלָּה בְּבָבֶל בְּחֶזְקַת כֹּהֲנִים וְנָשְׂאוּ כַּפֵּיהֶם כִּי לֹא נָתְנוּ חַכְמֵי הַדּוֹר אֶל לִבָּם לְיַחֵס'
כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיְתָה בָּהֶם רֵיעוּתָא וְהָיוּ סְבוּרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כְּתַב יַחַס וְכֵיוָן שֶׁהִתְחִילוּ לְהִתְעָרֵב
מִשָּׁם וְאֵילָךְ הֲוְצְרְכוּ לְהִתְיַחֵס וּמִשָּׁם וְאֵילָךְ כָּל ב"ד וב"ד וּמָקוֹם שֶׁהָיָה יְשִׁיבָה קְבוּעַ נָתְנוּ
לֵב עַל הַדָּבָר לִבְדּוֹק אַחַר כָּל נוֹשֵׂא כַּפָּיו וְאוֹכֵל תְּרוּמָה לְכָל חַד כִּדְאִית לֵיהּ וּבֶאֱמֶת קָשֶׁה
לִי קְצָת גַּם עַל דִּבְרֵי רַבֵּינוּ תָּם זַ"ל אִי ס"ד דִּבְבָבֶל לֹא הָיוּ נוֹשְׂאִין כַּפֵּיהֶם כ"א הַבְּדוּקִים
לָמָ"ד מַעֲלִין א"כ לָמָּה הֲוְצְרְכוּ לְהִתְיַחֵס בַּעֲלוֹתָם לא"י כֵּיוָן שֶׁכְּבָר בָּדְקוּ הב"ד בְּבָבֶל
אַחַר נוֹשְׂאֵי כַּפַּיִם אֶלָּא ע"כ צ"ל שֶׁקִּוְּדָם שֶׁנִּתְעָרְבוּ לֹא הָיוּ בּוֹדְקִים כְּלָל וְהָיָה כ"א בְּחֶזְקָתוֹ
עַד שֶׁהִתְחִילוּ הַפְּסוּלִין וְאָז הִתְחִילוּ בָּתֵּי דִּינֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם לִבְדּוֹק מִשֶּׁעָלוּ הַפְּסוּלִין
בִּימֵי עֶזְרָא וְחָשְׁשׁוּ שֶׁמָּא יִתְעָרְבוּ: שָׁם ד"ה וְכִי מַסְקִינַן ריב"ם זַ"ל לָא גָּרַס לֵיהּ וּמִדִּבְרֵי
רַשׁ"י זַ"ל נִרְאֶה דְּגָרַס לֵיהּ וְאֶפְשָׁר דס"ל לְרַשׁ"י דְּהַאי שָׁאנֵי הָכָא לָאו ר"נ ב"י קָאָמַר
לֵיהּ אֶלָּא סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא שְׁקִיל וְטָרֵי דְּאֵין רְאָיָה מִשָּׁם כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּקְשֵׁי לָמָ"ד מַעֲלִין
וְדָיֵיק דְּאִי לָא תֵּימָא כו' וְאַחַ"כ קָאָמַר דְּהַאי דִּיוּקָא לָאו כְּלוּם הוּא וּלְעוֹלָם דְּחֵיְינָא קַמָּא
כִּדְקָאֵי וּבֶאֱמֶת יֵשׁ לִי לְעַיֵּן וּמַה לָּנוּ לְמִחוֹק כָּל הַגִּרְסָא טוֹב הָיָה לְמִחוֹק מִלַּת וא"א
וְלִכְתּוֹב בִּמְקוֹמָהּ לְעוֹלָם אֵימָא הַשְׁתָּא נָמֵי כו' וְרָבָא דָּחֵי דִּיוּקָא דר"נ ב"י וק"ל וְאֶפְשָׁר
דס"ל לריב"ם דְּזֶה לֹא הָיָה מִיחַלַּף דְּאֵיךְ טָעוּ הַסּוֹפְרִים לִכְתּוֹב וא"א בְּמָקוֹם לְעוֹלָם
משא"כ כָּל הַשִּׁינּוּיָא טָעוּ מִסֻּגְיָא די' יוּחֲסִין כה"ג אָמְרִינַן בְּגִיטִּין פ' הַמְגָרֵשׁ כָּשֵׁר בְּפִסּוּל
לָא מִיחַלַּף כו' ע"ש.

דַּף כ"ו ד"ה בָּתַר דְּקַנְסְנְהוּ עֶזְרָא עַד והר"ר אֶלְחָנָן הִקְשָׁה כו' לענ"ד אעג' חֻלְקִי כִּי
בִּיבָמוֹת דַּף פ"ו קָאָמַר הָתָם בַּגְּמָרָא דְּקָאָמַר ר"ע לר"א ב"ע אִי בְּתוֹרַת קְנָסָא אָתֵית אִית
לָךְ וְאִי בְּתוֹרַת חֻלֵּקָה כו' וּפָשְׁטָה דִּשְׁמַעְתָּא נ"ל דה"פ דְּאִי לָא נֵיתָא לָךְ לְמִשְׁקַל בְּתוֹרַת
קְנָסָ דְּאֵין רְצוֹנְךָ בִּקְנָסָ שֶׁלָּהֶם אֵין לְךָ כְּלוּם דְּאֵין לְפָרֵשׁ דר"ע רַק דִּינָא קָאָמַר לֵיהּ לר"א
ב"ע דְּמִתּוֹרַת חֻלֵּקָה לֵית לָךְ כ"א מִתּוֹרַת קְנָסָ דא"כ לָמָּה אַהֲדָרֵיהּ לְפִתְחָא לב"ה כֵּיוָן
דעכ"פ יֵשׁ לוֹ תַּיְתֵי מַהֵי תֵּיתֵי אֶלָּא ע"כ כִּדְפָרִישִׁי' וא"כ י"ל אַף דְּקַנְסִינְהוּ עֶזְרָא מ"מ
הַרְבֵּה כֹּהֲנִים לֹא קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם וְלֹא רָצוּ לִשְׁקוֹל קְנָסָ שֶׁלָּהֶם וּבָזֶה א"ש וְהָיָה הַכֹּהֵן בֶּן
אַהֲרֹן עִם הַלְוִיִּם דְּאִם יִרְצֶה הַכֹּהֵן לִיקַּח הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ וְכֵן בִּשְׁמַעְתִּין דְּהָכָא נִרְאֶה דה"פ
וְדִלְמָא אַקְּרוּ וְיהַבוּ לֵיהּ דְּמֵהֵי תֵּיתֵי לְמֵיהַב לֵיהּ כֵּיוָן דְּקַנְסִינְהוּ אֶלָּא כִּדְפָרִישִׁית שֶׁמָּא לֹא
רָצָה הַכֹּהֵן וְיהַבוּ לְלֵוִי עוֹד נִרְאֶה לִי דְּמִקְרָא דְּעֶזְרָא מַשְׁמַע שֶׁעָלוּ לְוִיִּם בִּימֵי כּוֹרֶשׁ הָרִאשׁוֹן
כַּמְבֹאָר בַּקְּרָא אֶלָּא שֶׁעִם עֶזְרָא שֶׁעָלָה בִּימֵי דָּרְיָוֶשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁהוּא בֶּן אֶסְתֵּר כִּדְאִיתָא
פ"ק דר"ה וּמוּכָח מִקְּרָאֵי אָז לֹא עָלוּ וא"כ אַף אִם קַנְסִינְהוּ מ"מ אוֹתָן הַלְוִיִּ' שֶׁעָלוּ כְּבָר
מָה חָטְאוּ וא"כ אוֹתָן הַלְוִיִּם הָיוּ לוֹקְחִין מַעֲשֵׂר וּבָזֶה ג"כ מְיֻשָּׁב קְרָא דּוֹהֵיָה הַכֹּהֵן עִם

הַלְוִים שֶׁשְּׁנֵיהֶם הָיוּ לוֹקְחִין וּבַגְּמָרָא דִּמְתָרֵץ בָּתַר דְּקַנְסִינְהוּ עֶזְרָא אע"ג דְּעֶזְרָא לֹא קָנַס לְאוֹתָן הַלְוִים שֶׁעָלוּ כְּבָר מ"מ כֵּיוָן דַּעְתָּה לָא יְדִיעַ מֵהֵי קָאָתוּ אִם מֵאוֹתָן שֶׁנִּקְנְסוּ אוֹ לָאו אֵין נוֹתְנִין לְשׁוּם לֵוִי וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ טַעַם אִם לֹא הָיְתָה כְּדִבְרֵי לָמָּה קָנַס הַלְוִים שֶׁעָלוּ ואעפ"י שֶׁרַשְׁ"י ז"ל פי' ר"פ י' יוּחֲסִין שֶׁאוֹתָן שֶׁעָלוּ הָיוּ מְקֻוָּטְעֵי בְּהוֹנוֹת וְלֹא הָיוּ רְאוּיִן לָשִׁיר בַּכְּלִי מ"מ לֹא מָצִינוּ שֶׁלֹּא הָיוּ נוֹתְנִין מַעֲשֵׂר לְלֵוִי בַּעַל מוּם שֶׁהֲרֵי הוּא רָאוּי לָשִׁיר בַּפֶּה וְעִיקַּר שִׁירָה בַּפֶּה אע"ג דְּהָקְפִּיד מִשּׁוּם דְּמִצְוָה נָמֵי בְּכֵלִים כִּדְכְתִיבִי הַתּוֹסָ' פ' יֵשׁ מֻוָתָּרוֹת דַּף פ"ו מ"מ מֶה חָטְאוּ הֵם הֲרֵי עָלוּ וּבְיָדָם עִיקַּר הַמִּצְוָה גַּם רְאוּיִם לְשׁוֹעֲרִים כְּדִכְתִיב וְהַמְשׁוֹרְרִים וְהַשּׁוֹעֲרִים.

וּבֶאֱמֶת צ"ע מִי דְּחָקוֹ לְרַשְׁ"י ז"ל שֶׁלֹּא פי' כמ"ש שֶׁעָלוּ כְּבָר שֶׁהֲרֵי בְּמַתְנִי' לָא קָתָנֵי שֶׁעָלוּ עִם עֶזְרָא שֶׁהֲרֵי קָתָנֵי בְּמַתְנִיתִין חֲלָלִי' וּמַמְזֵרִים וְאוֹתָן כֻּלָּן עָלוּ בִּימֵי כּוֹרֶשׁ הָרִאשׁוֹן שֶׁהֲרֵי בַּגְּמָרָ' שָׁם מֵבִיא רְאָיָה מִקְּרָאֵי דִּכְתִיבִי בָּעֲלִיָּה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁעָלוּ עִם זְרֻבָּבֶל כַּמְבֹאָר בַּפָּסוּק שְׁבִתְחִלַּת צִיווּי כּוֹרֶשׁ הָרִאשׁוֹן עָלוּ וְעוֹד קָשֶׁה לִי שֶׁהֲרֵי שָׁם בִּגְמָרָא פ' י' יוּחֲסִין שֶׁהֵבִיא קְרָא שֶׁעָלוּ הַלְוִים הוּא מִקְרָא דִּכְתִיב בָּעֲלִיָּה הָרִאשׁוֹנָה וְיֹשְׁבוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִים וְהַמְשׁוֹרְרִים וגו' וְשָׁם כְּתִיב בְּהֶדְיָא שֶׁהָיוּ שָׁם לְוִים מְשׁוֹרְרִים בַּכֵּלִים שֶׁהֲרֵי כְּתִיב סימ' ג' וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְבוֹאָם אֶל בֵּית הָאֱלֹקִים וגו' עַד וַיַּעֲמִידוּ הַכֹּהֲנִים מְלֻוָּבָּשִׁים בַּחֲצֹוצְרוֹת וְהַלְוִים בְּנֵי אָסָף בַּמְצִלְתַּיִם לְהַלֵּל אֶת ה' ע"י דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: שָׁם ע"ב אֲנַן אַחֲתִינַן לֵיהּ וק' לר"י כו' הִנֵּה כְּבָר כָּתַבְתָּ לְעֵיל דַּף כ"ב כִּי גַּם רַשְׁ"י ז"ל ס"ל דְּמִדְּרַבָּנָן לָא מוֹקְמִינַן אַחַזָקָתֵיהּ וא"כ צָרִיךְ לֵישֵׁב כִּי פֶּה כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּמוֹקְמִינַן אַחַזָקָה וּבֶאֱמֶת מִשְּׁמַעְתִּין דְּהָכָא נ"ל דְּנִשְׁמַר רַשְׁ"י ז"ל בִּדְבָרָיו שֶׁכָּתַב דְּמַסְקִינַן לֵיהּ ע"פ עַד הָרִאשׁוֹן נִרְאֶה דס"ל כֵּיוָן שֶׁעָשׂוּ מַעֲשֶׂה וּפָסְקִינַן שֶׁהוּא כָּשֵׁר וְהֶחֱזִקוּ חֲזָקָה רִאשׁוֹנָה אַף כִּי אָתוּ תְּרֵי סָהֲדֵי בָּתַר הָכִי מ"מ כֵּיוָן שֶׁעַד אַחֲרוֹן חוֹזֵר וּמַכְשִׁירוֹ נִשְׁאָר הַפָּסָק הָרִאשׁוֹן בְּתָקְפּוֹ וּבְחֶזְקָתוֹ וא"כ לָא דָּמֵי לַחֲזָקָה דְּעָלְמָא וּבְהָא מְיַיּשֵׁב ג"כ הַקֻּשְׁיָ' שֶׁהִקְשָׁה ר"י ז"ל עַל רַשְׁ"י דס"ל דְּאֵין חֶזְקַת הָאֵם מוֹעֶלֶת לְבֵן וּשְׁמַעְתָּא דְּהָכָא דְּמוֹעֶלֶת דְּזֶה אֵינוֹ דהכ' אִית לֵיהּ חֲזָקָה דְּנִפְשַׁיהּ כֵּיוָן דְּהִכְשַׁרְנוּ אוֹתוֹ כְּבָר וכ"כ הָרַן"ן ז"ל אַדִּבְרֵי רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא וכמ"ש הָהָכָם מָהַרְשָׁ"ל ז"ל ועי"ל דְּיַנַּאי לֹא הָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת מֵעוֹלָם דְּאִמּוֹ נִשְׁבֵּית קוֹדֶם שֶׁנּוֹלַד וְאָז יָצָא הַקּוֹל שֶׁנִּשְׁבֵּית וא"כ אִיתְּרְעָא חֶזְקַת אִמּוֹ אֲבָל הָכָא מַיְירֵי שֶׁיָּצָא הַקּוֹל אַחַר שֶׁהָיָה מֻוְחָזָק בְּכַשְׁרוּת וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' ז"ל בְּסוֹף הַדִּבּוּר דְּרַב אַשִׁי מַשְׁמַע דס"ל דַּאֲפִי' אָתוּ שְׁנֵיהֶם לְבַסּוֹף מַסְקִינַן לֵיהּ: הִנֵּה רַשְׁ"י לֹא פי' כֵּן קַשְׁיָא דְּרַב אַשִׁי הָכָא שֶׁהוּא ז"ל פי' אפי' תְּרֵי אָתוּ בַּהֶדְדֵי נָמֵי בְּפַעַם שְׁנִיָּה לר"א לָא מַסְקִינַן.

ונ"ל כַּוָּנָתָם שֶׁהַקֻּשְׁיָא דְּנוֹדַאי גַּם לְרַב אַשִׁי בָּעִינַן שֶׁעֵד א' אָתָא בַּתְּחִלָּה וּמַסְקִינַן לֵיהּ אַפֻּמֵּיהּ כִּי הֵיכִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֶזְקַת עַצְמוֹ אֲבָל לְבַסּוֹף לָמָּה קָתָנֵי דע"א לֹא מְהַנֵּי הָא אפי' אָתוּ בְּפַעַם שְׁנִיָּה שְׁנַיִם בְּיַחַד לָא מְהַנֵּי מִשּׁוּם זִילוּתָא וה"ל לר"א לְמִנְקַט רַבּוּתָא.

וְלָמָּה קָתָנֵי אֵין מַעֲלִין ע"פ ע"א פי' דַּאֲתָא לְבַסּוֹף וְאִם כַּוָּנַת הַתּוֹסָ' אַמַּסְקָנָא וְשִׁינּוּיָא דר"א כְּדִמַשְׁמַע מִמָּהָרָ"ש אֲנִי אוֹמֵר מִלִּבִּי דְּאֵין רְאָיָה דר"א מִשֵּׁנִי דְּאָתוּ תְּרֵי לְבַסּוֹף בְּזֶה אַחַר זֶה דְּאָפְשָׁר דְּקָאֵי ג"כ אַשִׁינּוּיָא קַמָּא דְּקָאֵי שָׁבָא עַד א' בַּתְּחִלָּה וְאַסַּקָּה עַל פִּיו אֶלָּא י"ל עוֹד דר"א לָא מַיְירֵי בִּתְרֵי וּתְרֵי אֶלָּא שְׁנַיִם לְבַד בָּאוּ זֶה אַחַר זֶה וּפְלִיגִי בִּלְצָרֵף עדו' וְהוּא מַמָּשׁ פְּלוּגְתָּ' דר"ג וְרַבָּנָן אֲבָל מ"מ קָשֶׁה לְמַאי דפי' לְעֵיל דס"ל לְרַשְׁ"י דְּמִדְּרַבָּנָן

לָא מוֹקְמִינַן אַחֲזָקָה א"כ ל"ל לְרַשִׁ"י ז"ל גַּבֵּי יַנַּאי הַמֶּלֶךְ דְּחֶזְקַת הָאֵם כו' תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר וְאֶפְשָׁר כֵּיוָן דְּיַנַּאי הַמֶּלֶךְ הֶחֱזִיק בִּכְהֻנָּה גְּדוֹלָה כַּמָּה שָׁנִים וְעָבַד כָּל עֲבוֹדַת הַמִּקְדָּשׁ פְּשִׁיטָא דְּלָא מַחֲתִינַן לֵיהּ מְסִפְקָא וּמוֹקְמִינַ' אַחֲזָקַתֵּיהּ אפי' מִדְּרַבָּנָן וְעָדִיף מֵאַסוֹקֵי ע"פ ע"א דְּהָכָא וְהַיּוֹתֵר נִרְאֶה לִי מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל דס"ל דְּאַף דְּמִדְּרַבָּנָן לָא מוֹקְמִינַן אַחֲזָקָה הַיְינוּ לְסָמוֹךְ עַל חֲזָקָה וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה ע"ז לְכַתְּחִלָּה כְּגוֹן הָתָם פ"ד אַחַיִן אַחַת אוֹמֶרֶת קָרוֹב לוֹ וְאַחַת אוֹמֶרֶת קָרוֹב לָהּ דְּהָוֵי סְפֵיקָא דְּרַבָּנָן בְּגֵירוּשִׁין לְאוֹקְמֵי הַצָּרָה אַחֲזָקַת הֶיתֵּר לִינָּשֵׂא לַשּׁוּק לְכַתְּחִלָּה וְהָיְתָה רְאוּיָה מִדְּרַבָּנָן לַחֲלוֹץ אִי לָאו דְּחָשׁוּ חֲז"ל שֶׁאִם אַתָּה אוֹמֵר חוֹלְצַת מִתְיַבֶּמֶת ע"ש אֲבָל לְהוֹצִיא דָּבָר מֵחֲזָקָתוֹ הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא בָּזֶה לֹא עָשׂוּ חֲכָמִים כְּגוֹן הָכָא שֶׁהוּא כֹּהֵן לְפָסְלוֹ מִכְּהֻנָּתוֹ וּכְגוֹן יַנַּאי הַמֶּלֶךְ גַּם הָתָם אִלּוּ הָיְתָה הַצָּרָה נְשׂוּאָה לַשּׁוּק לֹא הָיִינוּ מוֹצִיאִין אוֹתָהּ אפי' אִם לֹא הָיִינוּ חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא תִּתְיַבֵּם וְכֵן בְּהָא דְּרַב הוּנָא לְעֵיל חוֹשְׁשִׁין מִדְּרַבָּנָן לְהַכְשִׁירוֹ לְקַיָּם שְׁטָר לְהוֹצִיא מָמוֹן לְכַתְּחִלָּה.

וּבְזֶה מְיֻשָּׁב רוֹב דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' שֶׁהֵבִיאוּ כְּגוֹן בְּעֵירוּבִין גַּבֵּי עֵרוּב לָא סָמְכִינַן אַחֲזָקָה לְכַתְּחִלָּה לֵילֵךְ ע"י עֵירוּב זֶה וּלְעֵיל גַּבֵּי שְׁנַיִם אוֹמְרִים נִתְקַדְּשָׁה דְּפָרִיךְ מ"ש רֵישָׁא ומ"ש סֵיפָא אע"ג דְּרֵישָׁא הָוֵי בְּחֶזְקַת פְּנוּיָה.

וְתַרְצוּ הַתּוֹסָ' ז"ל לְעֵיל דְּמִדְּרַבָּנָן הָוֵי סְפֵיקָא וַהֲוָה לָן לְמֵימַר תֵּצֵא מִדְּרַבָּנָן מַשְׁמַע דַּאֲפִי' בְּדִיעֲבַד מוֹצִיאִין. וּבְקוּנְדָּרְסִי יָשַׁבְתִּי בע"א ה"ל ד"ל דס"ל לְרַשִׁ"י דְּבָרַיְיתָא מַשְׁמַע אפי' אִם בָּאוּ עֵדִים קוֹדֶם שֶׁנִּיסָּ' לֹא תֵּצֵא וְשָׁם וַדַּאי כֵּיוָן שֶׁנִּיסַּת בְּאִיסּוּר תֵּצֵא מִדְּרַבָּנָן אפי' לְרַבָּנָן דר' מְנַחֵם בַּר יוֹסֵי.

וְלָא דָּמֵי לְמִיתָה וְגֵרוּשִׁין דְּהֻקְלוּ מִשּׁוּם עִיגּוּנָא וְכֵן מַה שֶּׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' מֵהָאִשָּׁה רַבָּה מְיֻשָּׁב בְּהָא וְאִם יִגְזוֹר הַשַּׁם בְּחַיִּים אַאֲרִיךְ בָּזֶה בְּדִין חֲזָקָה אַיְ"ה: דַּף כ"ז כָּאן כו' הִנֵּה בְּפִירוּשׁ רַשִׁ"י ז"ל שֶׁלְּפָנֵינוּ מְבֹאָר בְּהֶדְיָא כְּתֵירוּץ הַתּוֹסָ' אַרַשִׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַב ר"י ב"א אוֹמֵר אַף בִּבְעִילָה פְּעָמִים שֶׁהִיא מֻוּתֶּרֶת הֲרֵי לָא קָאֵי רִיבָ"א אַנִּיסּוּחַ כ"א אַבְּעִילָה ומ"מ קָוֹשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה לֹא תֵּירְצוּ הַתּוֹסָ' דְּפָרִיךְ נִתְלֵי לְחוּמְרָא וְגַבֵּי מַחְבּוֹאָה תָּלִינַן לְקוּלָּא ונ"ל דס"ל לְרַשִׁ"י דְּלְהָכִי פָּרִיךְ אִי אֶפְשָׁר דְּלָא עָרַק חַד מִינַּיְיהוּ וְכֵיוָן דא"א לָא הָוֵי סָפֵק כְּלָל שָׁלֹא נִכְנַס א' מֵהֶן וְנִבְעֲלָה אַחַת מֵהֶן פָּרִיךְ לקמ' מִבַּעְיָא לָן אִם אֵין הַמַּחְבּוֹאָה מַחְזֶקֶת אֶלָּא אַחַת מַהוּ וְכָאן פָּשׁוּט הוּא דְּתָלִינַן כ"א לְקוּלָּא וְלֹא עוֹד דְּכָאן סְתָמָא קָתָנֵי דַּאֲפִי' אֵין בְּעִיר רַק כֹּהֵנֶת אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם דְּאֶפְשָׁר דְּבָעַל כֻּלָּן וַאֲפִ"ה מִכְשְׁרִינַן וּמַהַרְשָׁ"ל יְיַשֵּׁב דְּלָתוֹ' צ"ל מְיֻשֶּׁבֶת גַּם קָוֹשְׁיָא קַמַּיְיתָא: שָׁם ד"ה בְּבָא לִישָׁאֵל רַשִׁ"י ז"ל בִּפְסָחִים ד"י פי' בְּהֶדְיָא דְּלָא כִּדְבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל לִישָׁאֵל עָלָיו וְעַל חֲבֵירוֹ פי' בְּבַת אַחַת וְחוֹלֵק בֵּין זֶה לְבַת א' מַמָּשׁ שֶׁבָּאוּ שְׁנֵיהֶם ע"ש וְזֶהוּ דְּחָקוֹ בְּכָאן לְפָרֵשׁ אַלִּיבָּא דר"י דְּנַוַּאי דְּאֵין לְפָרֵשׁ דְּהָכָא כְּאִלּוּ בָּאוּ כֻּלָּם בְּבַת אַחַת דָּמֵי כמ"ש הַתּוֹסָ' בְּעַצְמָן דְּלָא דָּמֵי אֶלָּא לָבֹא א' לִישָׁאֵל עַל שְׁנֵיהֶם.

וְרַשִׁ"י ז"ל ס"ל דִּבְהָא מְטַהֵר ר' יוֹדָא כֵּיוָן דְּלֵיכָּא אֶלָּא שׁוֹאֵל א' וְאֵין הֶחָכָם מֻוכְרָח לְהָשִׁיב כ"א לוֹ טָהוֹר אַתָּה אע"ג דְּמִמֵּילָא כֻּלָּן טְהוֹרוֹת ונ"ל עוֹד דְּקָשָׁה לֵיהּ לְרַשִׁ"י דְּלָמָּה הֵבִיא כְּלָל אוֹקְמְתִּי דְּרָבָא וְאִי תֵּימָא ר"י וְהָא מִפְּשָׁטָא דְּמַתְנִי' ה"ל לְמִיפְשַׁט דְּקָתָנֵי אִם נִשְׁאֲלוּ שְׁנֵיהֶן אפי' לר"י טָמֵא וְהָכָא כְּנִשְׁאַל א' עַל שְׁנֵיהֶן דָּמֵי דְּטָמֵא מכ"ש לְשִׁיטַת הַתּוֹסָ' וק"ל: שָׁם ע"ב ד"ה לֹא תִּתְיַחֵד נִרְאֶה לְיַשֵּׁב דְּרַשִׁ"י ז"ל אע"ג דְּאָזִיל לְטַעְמֵי' מ"מ כַּוָּנָתוֹ לְתָרֵץ

לְמַאן דְּלָא חָיֵישׁ הָתָם לְקִדּוּשִׁין דְּהַיְינוּ ר' יוֹחָנָן דְּאִיתְּ יְתָרֵץ מַתְנִי' וּבְגִיטִּין תֵּירֵץ רַשְׁ"י דְּאַפֵּ"ה אֲסוּרָה לְהִתְיַחֵד כֵּיוָן שֶׁהִיא פְּנוּיָה וּפְנוּיָה אֲסוּרָה לְהִתְיַחֵד וְכָאן נִרְאֶה לוֹ זַ"ל דְּהַטַּעַם אֵינוֹ מַסְפִּיק דְּאַטּוּ עַד הָאִידָּנָא לָא שָׁמְעִינַן יִחוּד פְּנוּיָה דְּאָסוּר וּמַאי קַמ"ל וְאִם כַּוָּנָתוֹ לְאַשְׁמְעִינַן דְּשָׁרֵי לְהִתְיַחֵד בִּפְנֵי עֶבֶד וְשִׁפְחָה זֶה יָכוֹל לְאַשְׁמְעִינַן בִּפְנוּיָה דְּעָלְמָא וְעוֹד לָמָּה תָּלֵי הַתַּנָּא הָאִיסּוּר בָּהּ הָוֵי לֵיהּ לְמֵימַר לֹא יִתְיַחֵד עִמָּהּ כִּדְקָתָנֵי בְּקִדּוּשִׁין לֹא יִתְיַחֵד אָדָם כו' לְכָךְ פי' דְּהַתַּנָּא קַמ"ל דַּאֲסוּרָה לְיִפָּטֵר בְּגֵט זֶה כֵּיוָן שֶׁאֵין הַגֵּט מֵיָּד אֶלָּא לְאַחַר מִיתָה חָל לְמַפְרֵעַ מִקְרֵי נָמֵי גֵּט יָשָׁן דְּהָוֵי כְּמוֹ יִחוּד קוֹדֶם הַנְּתִינָה וְגָרַע מִינָּהּ דְּהָתָם הַבֵּן הַנּוֹלָד לָהּ נוֹלַד בְּכַשְׁרוּת וב"ה אָסְרִי מִשּׁוּם גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִשְׁתַּכַּח הַדָּבָר וְיֹאמְרוּ שֶׁגֵּרְשָׁהּ קוֹדֶם בִּיאָה וְהָכָא אִם יָבֹא עָלֶיהָ וַדַּאי גִּיטָּהּ קוֹדֵם לְבָנָהּ וְאָסְרוּ חֲכָמִים שֶׁתִּתְגָּרֵשׁ בְּגֵט זֶה רַק יְבַטְּלוּ שְׁנֵיהֶם הַגֵּט דס"ל לְרַשְׁ"י כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים וְעַיֵּי' בַּטּוּר סִימ' קמ"ג שֶׁקּוֹדֶם שֶׁנִּתְקַיְּימִים הַתְּנַאי הָרְשׁוּת בְּיָדָם לְבַטֵּל הַתְּנַאי וְתִתְגָּרֵשׁ בְּגֵט שֵׁנִי שֶׁמָּא בָּא עָלֶיהָ וְיִהְיֶה וַדַּאי גִּיטָּהּ קוֹדֵם לְבָנָהּ וא"כ קָאֵי מַתְנִיתִין אַגֵּט דְּמֵהֵיוֹם אִם מֵתִי שֶׁלֹּא תִּתְגָּרֵשׁ אא"כ לֹא תִּתְיַחֵד עִמּוֹ לֹא אַיְיחוּד לְבַד דְּלֵיכָּא שׁוּם חִיּוּשׁ כַּנַ"ל לדע' רַשְׁ"י זַ"ל: דַּף כֹּח ד"ה קִיּוּם שְׁטָרוֹת דְּרַבָּנָן תֵּימָא כו' וְהִנֵּה עלת' לְפִי הַמַּסְקָנָא בְּתֵימָא לְפִי מַאי דְּמַשְׁמַע בְּרֵישׁ גִּיטִּין וְרַשְׁ"י זַ"ל תֵּירֵץ קֻוּשְׁיָא זוֹ בְּגִיטִּין דְּלָא חַצִּיף אִינָשׁ לְזִיּוּפָא ונ"ל לְהַטְעִים הַדָּבָר כִּי ק"ל בְּכַמָּה דִּוּכְתֵי בִּיבָמוֹת דְּמִילְּתָ' דַּעֲבִידָא לִגְלוּיֵי לָא מְשַׁקֵּר אִינָשׁ דִּירֵא וה"נ יָרֵא לְזַיֵּיף שְׁמָא יָבוֹאוּ הָעֵדִים עַצְמָן וְיַכְחִישׁוּ שְׁאֵין זֶה חֲתִימָתָן וַאֲפִי' אִם יוֹדֵעַ שְׁמָּתוּ שֶׁמָּא יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁמַּכִּירִין חֲתִימָתָן וְיַעֲנוּ בְּפָנָיו וְיַכְחִישׁוּהוּ וּלְשֶׁמָּא יְזַיֵּף חֲתִימָתָן שֶׁל עֵדִים שֶׁיִּהְיֶה דּוֹמֶה לְכָתְבָן מַמָּשׁ כְּגוֹן הַהִיא דְּאַנַּח יְדֵיהּ אַזַּרְנוּקָא בְּגֵט פָּשׁוּט לָזֶה לָא חָיְישִׁינַן מִדְּאוֹרַיְיתָ' דְּלָא שְׁכִיחַ הוּא וְלָכֵן כָּשֵׁר מִן הַתּוֹרָה וק"ל: אֵלּוּ נְעָרוֹת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי ד"ה הַבָּא עַל הַנְּתִינָה כו' אַף כִּי הַדְּבָרִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁאָכְתּוֹב מְבוֹאָרִין בְּהָרַב הַמַּגִּיד זַ"ל פ' י"ב מהל' אִיסּוּרֵי בִּיאָה בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן וְהָרַשְׁבָּ"א זַ"ל מ"מ לֹא מָנַעְתִּי מִלְּכָתְבָן כִּי זָכִיתִי וְכַוָּנָתִי לְדִבְרֵיהֶם וְאוּלַי יָבֹא בְּתוֹךְ דְּבָרַי קְצָת חִדּוּשׁ הִנֵּה רַשְׁ"י זַ"ל ס"ל דְּמַאי דְּאָמְרִינַן בִּגְמָרָא פ' הֶעָרֵל דִּנְתִינֵי' דָּוִד גָּזַר עֲלֵיהֶם קָאֵי אַמַּתְנִיתִין דְּהָתָם דְּקָתָנֵי מַמְזֵרִין וּנְתִינִין אֲסוּרִין וְאִיסּוּרָן אִיסּוּר עוֹלָם וע"ז קָאֵי דְּדָוִד גָּזַר עֲלֵיהֶם דְּמִן הַתּוֹרָה אֵין אֲסוּרִין מִלֹּא תִּתְחַתְּנוּ כ"א הֵם עַצְמָן שֶׁנִּתְגַּיְּירוּ אֲבָל בְּנֵיהֶם הַנּוֹלָדִין לָהֶם אֵין לָנוּ מִקְרָא שֶׁיִּהְיוּ אֲסוּרִין לְעוֹלָם וּלְדִבְרֵי ר"ח זַ"ל ק"ק מַה עִנְיַן מֵימְרָא דְּדָוִד גָּזַר עֲלֵיהֶם אַהַךְ מַתְנִי' דְּלָא מַיְירֵי כְּלָל בְּעַבְדוּת כ"א בְּאִסּוּרָן וְאִסּוּרָן מִבּוֹאָר בְּכַמָּה מִשְׁנָיוֹת וא"כ מַאי דְּקָאָמַר רָבָא בִּיבָמוֹת דִּבְגֵירוּתָן אִי' לְהוּ חַתְנוּת הַיְינוּ נְתִינָה מַמָּשׁ דְּהַיְינוּ נְתִינִים הָרִאשׁוֹנִים אוֹ כְּבַעֲנִית עַצְמָהּ שֶׁנִּתְגַּיְּירָה וְכֵן תַּנָּא דְּקָתָנֵי פְּצוּעַ דַּכָּא מֻלְתָּר בִּנְתִינָה ע"ז קָאֵי דִּבְנֵי נְתִינִים הֵם כִּשְׁאָר גֵּרִים אֶלָּא דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ עֲלַיְיהוּ וְכֵן בְּכָל מָקוֹם דְּקָתָנֵי נְתִינָה שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' דְּמַשְׁמַע דְּהָוֵי מִן הַתּוֹרָה הוּא כמ"ש.

אַף לְפִי זֶה קָשֶׁה לָמָּה כָּתַב רַשְׁ"י כָּאן דִּנְתִינָה הָוֵי מַה שֶּׁדָּוִד גָּזַר עֲלַיְיהוּ וְלֹא פי' כִּשְׁאָר נְתִינִים דְּמַתְנִי' וּמַתְנִיתָא: לְכָךְ נִרְאֶה יוֹתֵר דס"ל לְרַשְׁ"י זַ"ל שִׁיטָה אַחֶרֶת דִּנְתִינִים שֶׁקִּבֵּל יְהוֹשֻׁעַ לֹא הָיוּ גֵּרִים מַמָּשׁ כִּדְאָמְרִינַן בִּיבָמוֹת פ' הֶעָרֵל שֶׁאָמְרוּ עוֹבְרִים וְשָׁבִים וּמַה גֵּרִים גְּרוּרִים כָּךְ יִשְׂרָאֵל עאכ"ו וע"כ מַאי דְּקָאָמְרִי יִשְׂרָאֵל עאכ"ו רוֹצִין לוֹמַר גֵּרִים מַמָּשׁ עאכ"ו שֶׁהֵן יִשְׂרָאֵל גְּמוּרִין דְּאֵין לוֹמַר דְּאֻמָּה יִשְׂרְאֵלִית מַמָּשׁ דְּמַה לָהֶן לק"ו זֶה וַהֲלֹא הֵם לֹא יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ כ"א גֵּרִים וּשְׁמַעְתָּא מַשְׁמַע דְּמֵחֲמַת זֶה נִתְגַּיְּירוּ גַּם גֵּרִים גְּרוּרִים מַשְׁמַע שֶׁלֹּא הָיוּ גֵּרֵי אֱמֶת כ"א מִירְאָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בִּיבָמוֹת פ"ב לֹא קִבְּלוּ גֵּרִים לֹא בִּימֵי

דָּוִד וְלֹא בִּימֵי שְׁלֹמֹה אֶלָּא שֶׁנַּעֲשׂוּ גֵּרִים גְּרוּרִים לְחַד גַּרְסָא גַּם רַשִׁ"י כָּתַב פ' אֵלּוּ נֶאֱמָרִין דַּף ל"ה דִּכְנַעֲנִים שבא"י אַף אִם הָיוּ עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה לֹא הָיוּ מְקַבְּלִין אוֹתָן דְּמֵחֲמַת יִרְאָה עוֹשִׂין גַּם כָּתַב דְּלֹא הָיוּ רַשָּׁאִין לְהַשְׁלִים עִמָּם וצ"ל דְּהַגִּבְעוֹנִים הִטְעוּ אֶת יְהוֹשִׁיעַ וְלֹא הִכּוּם מִפְּנֵי קִדּוּשׁ הַשֵּׁם כִּדְאִיתָ' בְּגִיטִּין פ' הַשּׁוֹלֵחַ א"כ לֹא הָיוּ גֵּרִים גְּמוּרִים וְקָרוֹב עוֹד כִּי לֹא הָיוּ גֵּרִים מַמָּשׁ כ"א קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא לַעֲבוֹד ע"ז וז' מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ כמ"ש הָרַמְבַּ"ן ז"ל פ' שׁוֹפְטִים דמ"ש בִּגְמָרָא אִם עָשׂוּ תְּשׁוּבָה מְקַבְּלִין אוֹתָן הַיְינוּ כמ"ש וְכֵן אָמְרוּ בפי' הַגִּבְעוֹנִים בָּאוּ עֲבָדֶיךָ לְשֵׁם ה' אֱלֹקֶיךָ וְעַל גֵּרִים כְּאִלּוּ אָמְרוּבַּגְּמָרָ' דְּאָמַר קְרֹ' לֹא תִתְחַתֵּן בָּם אֲבָל גרי' מַמָּשׁ אפי' כְּנַעֲנִי רָאוּי לָבֹא בַּקָּהָל וְתֵדַע דְּהָא אָמְרוּ בַּגְּמָרָא בְּקִדּוּשִׁין פ' י' יוּחֲסִין ד' ע"ו וְהָאֵיכָא אוּרְיָה הַחִתִּי מַאי לָאו דְּאָתֵי מֵחֵת וְתֵימָא דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר א"כ אֵיךְ נָשָׂא בַּת יִשְׂרָאֵל וְהָא בַּגְּרוּת אִית לְהוּ חַתְנוּת וָחֵת הוּא מִזֶּרַע כְּנַעַן.

וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּהָוֵי מָצֵי לְמֵימַר וּלְטַעְמָךְ הֵיכָא דְּלָא מוֹכְחָ' מִלְּתָא אֶלָּא ע"כ אִם הָיוּ גֵּרִים מַמָּשׁ מְקַבְּלִין אוֹתָן וצ"ל שֶׁהָיָה מְכְּנַעֲנִים שבח"ל דְּמְקַבְּלִין אוֹתָן בִּתְשׁוּבָה כמ"ש רַשִׁ"י וְהַתּוֹסָ' פ' אֵלּוּ נֶאֱמָרִין דַּף הַנָּ"ל וּבְזֶה מְיֻיָּשַׁב מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' ז"ל פ' אֵלּוּ נֶאֱמָרִין דַּף הַנָּ"ל אֵיךְ קִבְּלוּ רָחָב הַזּוֹנָה דְּהֵיא הָיְתָה גִּיּוֹרֶת גְּמוּרָה וּמֻתֶּרֶת בַּקָּהָל דְּמַה שֶּׁאָמְרוּ דְּאֵין מְקַבְּלִין אוֹתָן בַּתְּשׁוּבָה הַיְינוּ גֵּר תּוֹשָׁב שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵד ע"ז וּמְקַבֵּל ז' מִצְוֹת בְּנֵי נֹחַ כִּדְאִיתָא פ' בָּתְרָא דע"ז וּכְמוֹ שֶׁהַכָּתוּב אוֹמֵר לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יְלַמְּדוּ אֶתְכֶם כְּכָל תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹקֵיהֶם דְּהַיְינוּ ע"ז וּמִזֶּה דְּיֵיקוּ שֶׁאִם עָשׂוּ תְּשׁוּבָה שֶׁלֹּא יַעַבְדוּ ע"ז מְקַבְּלִין אוֹתָן וע"ז כָּתַב רַשִׁ"י בַּגְּמָרָ' דבא"י אֵין מְקַבְּלִין אוֹתָן וּבְפֵי' הַחוֹמֶשׁ מַשְׁמַע דְּאַף בא"י מְקַבְּלִין אוֹתָן וְכֵן דַּעַת הָרַמְבַּ"ן ז"ל א"כ רָחָב שֶׁנִּתְגַּיְּרָה מַמָּשׁ מֻתֶּרֶת הָיְתָה דְּהָא נָסְבָה יְהוֹשִׁיעַ וְלָכֵן אָמְרוּ הַגִּבְעוֹנִים שֶׁהֵם מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה דְּבָאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ מְקַבְּלִין אוֹתָן שֶׁלֹּא רָצוּ לִהְיוֹת גֵּרִים מַמָּשׁ וַאֲפִילּוּ לְפִירוּשׁוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיוּ גֵּרִים גְּמוּרִים י"ל שֶׁרָחָב יָדְעוּ שֶׁבְּלֵב שָׁלֵם נִתְגַּיְּרָה כמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּיֵשׁ לַעֲמוֹד עַל הַדָּבָר בִּבְדִיקָה וּלְשִׁיטָתִי הָרִאשׁוֹנָה צ"ל הָא דְּאוּרְיָה דִּכְנַעֲנִים בִּימֵי יְהוֹשִׁיעַ נִתְגַּיְּרוּ מִירְאָה וְלֹא הָיוּ מְקַבְּלִין אוֹתָן אֲבָל אוּרְיָה הַחִתִּי שֶׁהָיָה בִּימֵי דָּוִד הָיוּ מְקַבְּלִין גֵּרִים גְּמוּרִים.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ הֲרֵי לֹא קִבְּלוּ גֵּרִים בִּימֵי דָּוִד כְּבָר תֵּרְצוּ הַתּוֹסָ' דְּמִידִי הוּא טַעְמָא. אֶלָּא לְשַׁלְחָן מְלָכִים וְהֵם לֹא הָיוּ צְרִיכִין אוֹ אֶפְשָׁר כִּי אוּרְיָה הַחִתִּי נִתְגַּיֵּיר קוֹדֶם מְלוֹךְ דָּוִד וא"כ נְתִינִים דָּוִד גָּזַר עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ בַּקָּהָל אֲפִילּוּ אִם יִתְגַּיְּרוּ אַחַר כָּךְ מַמָּשׁ גַּם גָּזַר אפי' אַחַר הַחֻרְבָּן דְּאָז הָוֵי וַדַּאי שֶׁלֹּא מִירְאָה כִּדְאִיתָ' פ' הֶעָרֵל וְיִתְגַּיְּרוּ מַמָּשׁ שֶׁיִּהְיוּ גֵּרֵי צֶדֶק לפי' הַשֵּׁנִי דִּלְעֵיל דְּאָז מֻתָּרִין וא"כ כָּל נְתִינִים שֶׁאָמְרוּ חַז"ל הָיְינוּ גִּבְעוֹנִים שֶׁהֵן אֵינָן גֵּרֵי אֱמֶת לְכָל הַשִּׁיטוֹת וּגְזֵרַת דָּוִד אֲפִילּוּ יִתְגַּיְּרוּ אַחַ"כ מַמָּשׁ כמ"ש הַתּוֹסָ' בִּיבָמוֹת ס"פ ב' דְּלָמָ"ד כְּוָתֵי' גֵּרֵי אֱמֶת אַף דִּבְקְרָא כְּתִיב דְּמֵחֲמַת אֲרָיוֹת נִתְגַּיְּרוּ צ"ל דְּאַחַ"כ נִתְגַּיְּרוּ מַמָּשׁ.

וּמַה שפי' רַשִׁ"י כָּאן דְּנִתְּנוּ' דָּוִד גָּזַר עֲלֵיהֶם וְלֹא פי' בִּנְתִינִין דְּקְרָא כַּוָּנָתוֹ דִּבְכָל נְתִינִים הַתָּנָא מְדַבֵּר דְּאִי לָאו הָכִי הַיְינוּ כּוּתִים דִּלְפֵי' הָרִאשׁוֹן דְּהֵם גֵּרִים גְּרוּרִים פְּשִׁיטָ' דְּהַיְינוּ כּוּתִים לְשִׁיטָתוֹ וק"ו אִם מְשֻׁלָּם קָנָס לִכְנַעֲנִים ק"ו לִשְׁאָר אֻמּוֹת שֶׁאֵין אִיסּוּרָן כ"כ וְאִם הֵם גִּירֵי תּוֹשָׁב ג"כ אֶפְשָׁר דכ"ש לְגִירֵי אֲרָיוֹת לָכֵן פי' דְּכוּתִית הָוֵי רְבוּתָא דְּהָכָא מַיְירֵי בִּנְתִינָה גִּירֵי צֶדֶק וְהָוֵי לֹא זוֹ אַף זוֹ כַּנַ"ל.

וּבְזֶה מְיֻשָּׁב גַּם הַקּוּשְׁיָא שֶׁקָּשְׁיָא לְפִי זֶה אַמַּה שפי' רַשִׁ"י דִּכּוּתִים גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵם וְכָתְבוּ הַתּוֹסָ' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּאָזֵיל לְשִׁיטָתֵיהּ דס"ל דִּבְגַיּוֹתָן אִית לְהוּ חַתְנוּת וְרָצוּ לוֹמַר דא"כ הָוֵי לֵיהּ דְּלָא כְּרָבָא כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ בְּדִבּוּר זֶה וַאֲנִי אוֹמֵר כִּי רַשִׁ"י ס"ל דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת שְׁנִתְגַּיְּירוּ מחמ' יִרְאָה יֵשׁ בָּהֶם חַתְנוּת וכמ"ש גַּבֵּי גִּבְעוֹנִים וּרְאָיָה נ"ל מֵהַאי שְׁמַעְתָּתָא גּוּפָא דְּהָכָא דְּפָרִיךְ רַב יוֹסֵף וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה.

וּמְשַׁנֵּי גַּיּוֹרֵי גַּיְּירֵהּ וְהָא לֹא קַבְּלוּ גֵּרִים בִּימֵי דָּוִד וּשְׁלֹמֹה: מִידֵי הוּא טַעְמָא כו' וְקָשֶׁה לִי מ"מ הָוֵי לָהּ אִשָּׁה שֶׁנִּתְגַּיְּרָה לִשׁוּם אִישׁ וְלֹא שַׁיָּיךְ בָּהּ חַתְנוּת דְּלָא הָוֶה גֵּר כְּמוֹ גֵּרֵי אֲרָיוֹת וְגֵרֵי דָּוִד וּשְׁלֹמֹה דְּהָא מִדְּמִינָּן לְהוּ בס"פ ב' דִּיבָמוֹת דְּתַנְיָא א' אִישׁ כו' עַד אֶחָד גֵּרֵי אֲרָיוֹת וְאֵין לוֹמַר דס"ל לְרָבָא כְּרַב דְּהָתָם דִּפְסִיק הֲלָכָה כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר כֻּלָּם גֵּרִים הֵם מ"מ תֵּימָא אֵיךְ הֶחְלִיט רָבָא דְּלָאו מִילְּתָא הִיא דִּבְגַיּוֹתָן לֵית לְהוּ חַתְנוּת וְהָא ר' נְחֶמְיָה ס"ל דְּאִית לְהוּ חַתְנוּת וְכִי יַחֲלוֹק רָבָא עַל ר' נַחֲמִיא בְּפֵירוּשָׁא דְּקָרָא אֶלָּא ע"כ אֲפִילּוּ לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר דְּלָאו גֵּרִים הֵן מ"מ כֵּינָן שֶׁאֵין עוֹבְדִין ע"ז וּמְקַיְּימִין מִצְוֹת שַׁיָּיךְ בְּהוּ חַתְנוּת וְאוֹתָן אָסְרָה תּוֹרָה וְרַשִׁ"י לָא ס"ל כְּפִי' הַתּוֹסָ' ס"פ ב' דִּיבָמוֹת דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת דְּהָתָם לָא דָּמוּ לְכוּתִים לָמֶ"ד גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵם דְּהֵם הָיוּ עוֹבְדִין ע"ז אֶלָּא ס"ל דְּקָאֵי גַּם אַכּוּתִים כְּמוֹ שפי' הָתָם בְּהֶדְיָא וס"ל לְרַשִׁ"י דְּגַם לָמֶ"ד גֵּרֵי אֲרָיוֹת לָהֶם פָּסְקוּ אַחַ"כ מִירְאָה לַעֲבוֹד ע"ז לְגַמְרֵי כְּמוֹ לָמֶ"ד גֵּרֵי אֱמֶת כִּדְפֵי' הַתּוֹסָ' הָתָם אֶלָּא דִּפְלִיגִי אע"ג דְּלָא עָבְדוּ ע"ז אַחַ"כ מ"מ לָא הָוּוּ גֵּרִים כֵּינָן שֶׁעָשׂוּ מִירְאָה וְכֵן מַשְׁמַע בְּחֻלִּין פ"ק דְּקָאָמַר דְּמוּת יוֹנָה מָצְאוּ לָהֶם מַשְׁמַע שֶׁהָיוּ מַחֲזִיקִין אוֹתָן שֶׁלֹּא עָבְדוּ ע"ג וְכוּתִים דְּקָרָא מַשְׁמַע שֶׁהָיוּ עוֹבְדִין ע"ז בְּפַרְהֶסְיָא גַּם מַשְׁמַע הָתָם דְּלָא עָבְדוּ ע"ז כ"א אוֹתָן שֶׁיָּשְׁבוּ בְּהַר גְּרִיזִים אֲבָל שְׁאָר כּוּתִים לֹא עָבְדוּ וא"כ לְרַשִׁ"י דְּלֹא תִּתְחַתֵּן קָאֵי עֲלֵיהוּ דְּשַׁיָּיכִי בְּהוּ חַתְנוּת אע"ג דְּלָאו גֵּרִים גְּמוּרִים הֵם א"ש מַתְנִי' וא"ת א"כ קָשֶׁה אִיפְּכָא כֵּינָן דְּמַסְקִינַ' פ"ב דִּיבָמוֹת דַּהֲלָכָה כֻּלָּן גֵּרִים הֵם א"כ מַתְנִי' לָמָּה אֲסוּרִין בְּלָאו דְּלֹא תִּתְחַתֵּן דְּהָא הִשְׁתָּא אָמְרִי' דְּאִם נִתְגַּיְּירוּ מַמָּשׁ מֻתָּרִין בַּקָּהָל וְהַלָּלוּ נָמֵי גֵּרִים הֵן וְכֵן מַשְׁמַע הָתָם בְּמַתְנִי' דְּתָנַן דְּהַנִּטָּעָן עַל הַנָּכְרִית וְנִתְגַּיְּירָה דְּאִם כְּבָר אֵינוֹ מוֹצִיא וּפְרִיךְ הָא גִּיּוֹרָ' מֵיהָא הָוֵי כו' עַד הֲלָכָה כֻּלָּן גֵּרִים הֵן אַלְמָא כֵּינָן דְּגֵרִים הֵן מֻתָּר לְקַיְּימָהּ וְאִי הָוֵי בְּלָאו דְּלֹא תִּתְחַתֵּן הֵיכִי שָׁרֵי לְקַיְּימָהּ וְאִלְמָלֵא דִּבְרֵי רַשִׁ"י הָיִינוּ יְכוֹלִין לְתָרֵץ דִּבְכְנַעֲנִים אָסַר רַחֲמָנָא לָאו דְּלֹא תִּתְחַתֵּן אֲפִילּוּ אִם נִתְגַּיְּירוּ כמ"ש כָּל הַמְפָרְשִׁים דִּכְנַעֲנִים הָיוּ יוֹתֵר אֲדוּקִין בע"ג וְעָשׂוּ תּוֹעֵבוֹת הַרְבֵּה וַאֲפִ' אִם נִתְגַּיְּירוּ כֵּינָן דְּלָא נִתְגַּיְּירוּ כ"א מִירְאָה וַדַּאי הֵן כִּכְנַעֲנִים גְּמוּרִים וְחָיְישִׁינַן דְּיִלְמָא מוֹלִיד וְאָזֵיל פָּלַח לע"ג כִּדְקָאָמַר רָבָא בַּתְּחִלָּה משא"כ שְׁאָר אֻמּוֹת אֲפִילּוּ נִתְגַּיְּירוּ מִירְאָה גֵּרִים גְּמוּרִים הֵן וְכִדְאָמְרִינַן בע"ז פ' אֵין מַעֲמִידִין וּבִיבָמוֹת פ"ב וּבְקִדּוּשִׁין פ' הָאוֹמֵר דְּהַאי קָרָא בז' גּוֹיִם כְּתִיב וַאֲפִילּוּ לְר"ש דס"ל כִּי יָסִיר לְרַבּוֹ' כָּל הַמְּסִירִין וְכִדְאָמְרִי' הָתָם י"ל דְּהָיְינוּ סֵיפָא דְּקָרָא בְּתוֹ לֹא תַקַּח לְבִנְךָ דְּמַיְירֵי בְּגַיּוֹת כמ"ש הַתּוֹסָ' הָתָם גַּם כָּאן וּבְדָבָר זֶה שָׁוִין כָּל הָאֻמּוֹת לִכְנַעֲנִים אֲבָל בַּגְּרוּת דְּרִישָׁא דְּקָרָא י"ל דִּכְנַעֲנִים הָאֲרוּרִים לֹא הֶאֱמִינָה תּוֹרָה אֲפִילּוּ בַּגְּרוּת משא"כ שְׁאָר הָאֻמּוֹת וא"כ פ"ב דִּיבָמוֹת מַיְירֵי בִּשְׁאָר אֻמּוֹת וְכֵן פִּי' הַתּוֹסָ' בְּהֶדְיָא פ' אֵין מַעֲמִידִין וְהִיא שִׁיטָה נְכוֹנָה אֶלָּא דְּרַשִׁ"י כָּתַב גַּם גַּבֵּי כּוּתִים בְּמַתְנִי' דְּיֵשְׁנָן בְּלָאו דְּלֹא תִּתְחַתֵּן.

וְאִם נא' דְּרַשִׁ"י מוֹדֶה לְבַעֲלֵי הַתּוֹסָ' דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת דְּכּוּתִים גָּרַע טְפֵי וְהָוּוּ כּוּתִים גְּמוּרִין א"כ נָפְלָה הָרְאָיָה בְּבֵירָא מנ"ל דְּשַׁיָּיכָא בְּהוּ חַתְנוּת וְעוֹד דְּרַשִׁ"י פי' בְּהֶדְיָא פ"ב דִּיבָמוֹת

דְּגֵרי אֲרָיוֹת הַיְינוּ כּוּתִים וְעָלָה קָאֵי דַּהֲלָכָה כְּוָתָּם גֵּרים הֵן לכ"נ דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּאֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִידֵי פְּשׁוּטוֹ דאע"ג דִּבְגֵיּוֹת לֹא שַׁיָּיךְ חַתְנוּת מ"מ גַּם בְּגֵיּוֹת מַיְירֵי כְּדִכְתִיב בִּתְוֵךְ לֹא תִּקַּח לְבָנוֹ כו' וְזֶה קָאֵי גַּם אַגֵּיוֹת כְּמוֹ דְּלִשִׁיטַת ר"ת קָאֵי סֵיפָא דְּקְרָא אַגֵּיוֹת ה"נ לְרַשִׁ"י קְרָא מְצִיעָא מַאי דְּאָמַר רָבָא דְּמַיְירֵי בְּגֵירוּת הַיְינוּ לֹא תִתְחַתֵּן וְכֵן מַשְׁמַע ס"פ הָאוֹמֵר דְּמַיְירֵי דְּאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּנָכְרִית מִקְרָא דְּלֹא תִתְחַתֵּן ופי' רַשִׁ"י לֹא יְהֵא לְךָ בָּהֶן תּוֹרַת חַתְנוּת א"כ מְבוֹאָר דְּקָאֵי גַּם אַנָּכְרִית בְּגֵיּוֹתָהּ וּכְבָר הִקְשׁוּ בְּתוֹסְ' שָׁם קֻוּשְׁיָא זוֹ וְשָׁם יָשַׁבְתִּי בע"א בע"ה אֲבָל הַשְׁתָּא א"ש דְּנוֹדַאי הַאי קְרָא גַּם בְּגֵיּוֹת מַיְירֵי וְכִי הֵיכִי דְּבְגֵירוּת לָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין מְלֹא תִתְחַתֵּן ה"נ בְּגֵיּוֹת דְּהַכֹּל בִּקְרָא א' נֶאֱמְרוּ ועי"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל כְּמוֹ שֶׁמַּשְׁמַע מִדְּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל פי"ג דְּהִלְכוֹת אִיסּוּרֵי בִיאָה שֶׁפָּסַק ג"כ דְּכֵוָתָן גֵּרים וְכָתַב דְּבִימֵי דָּוִד שֶׁנִּתְגַּיְירוּ הַרְבֵּה גֵּרים הָיוּ ב"ד הֶדְיוֹטוֹת מְגַיְירִין אוֹתָן ואעפ"כ ב"ד הַגָּדוֹל לֹא הָיוּ דּוֹחִין אוֹתָן וְלֹא מְקָרְבִין אוֹתָן וְכָתַב עוֹד וּלְפִי שֶׁגִּיּוֹר שְׁלֹמֹה וְכֵן שִׁמְשׁוֹן נְשֵׁיהֶן וְהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁלֹּא נִתְגַּיְירוּ אֶלָּא בִּשְׁבִיל דָּבָר וְלֹא ע"פ ב"ד חֲשָׁבָן הַכָּתוּב כְּאִלּוּ הֵן נָכְרִיּוֹת וּבְאִסּוּרָן עוֹמְדִין וְאַחַ"כ כָּתַב דְּגֵר שֶׁלֹּא בָּדְקוּ אַחֲרָיו ר"ל אִם לֹא נִתְגַּיֵּיר בִּשְׁבִיל דָּבָר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב לְעֵיל יָצָא מִכְלַל הַגּוֹיִם וְהַיְינוּ כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר כֵּוָן גרי' הֵן כמ"ש הָרַב הַמַּגִּיד ז"ל וְחוֹשְׁשִׁין לוֹ עַד שֶׁיִּתְבָּאֵר צִדְקָתוֹ וַאֲפִי' נִשְׁתַּמֵּד קִדּוּשָׁיו קִדּוּשִׁין לְפִיכָךְ קַיְימוּ שְׁלֹמֹה וְשִׁמְשׁוֹן נְשׁוֹתֵיהֶן אע"פ שֶׁנִּגְלָה סוֹרָן עכ"ל הָרֵי שֶׁהוּא ז"ל ס"ל דאע"ג דְּכֵוָתָן גַּרְיָן הֵן הַיְינוּ שֶׁיָּצְאוּ מִכְּלַל עַכּוּ"ם וְתָפְסוּ קִדּוּשֵׁיהֶן מַה שֶּׁאֵין בְּכוּתִי גָּמוּר אֲבָל מ"מ הֵן כָּעַכּוּ"ם שֶׁעוֹמְדִין בְּאִסּוּרָן כִּדְכָתַב בְּהֶדְיָא שֶׁחֲשָׁבָן הַכָּתוּב כְּאִלּוּ הֵן נָכְרִיּוֹת וּבְאִסּוּרָן עוֹמְדִין וְהַיְינוּקְרָא דִּשְׁלֹמֹה דִּכְתִיב מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר לֹא יָבוֹאוּ בָּכֶם וגו' וְהַיְינוּ ע"כ קְרָא דְּלֹא תִתְחַתֵּן דְּמַיְירֵי בַּגְּרוּת כמ"ש דְּהָא לְדִידֵיהּ גֵּרים הֵן דְּאִי הָיוּ עַכּוּ"ם לֹא הָיוּ קִדּוּשֵׁיהֶן קִדּוּשִׁין דִּכוּתִים לָא תָּפְסִי בֵּיהּ קִדּוּשִׁין כַּנּוֹדָע: ונ"ל דס"ל ז"ל דִּקְרָא דְּלֹא תִתְחַתֵּן דְּמַיְירֵי בַּגְּרוּת הַיְינוּ לְכַתְּחִלָּה אֲבָל בְּדִיעֲבַד תָּפְסִי בֵּיהּ קִדּוּשִׁין כִּדְמַקְשֵׁי הַתּוֹסָפוֹת ס"פ הָאוֹמֵר אַהַאי קְרָא.

מנ"ל דְּלֹא תִתְחַתֵּן דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין דִּלְמָא לְכַתְּחִלָּה כִּדְפָרִיךְ בַּגְּמָרָא לְעֵיל ע"ש וְהָכִי צ"ל ע"כ גַּם לְשִׁיטַת הַתּוֹסְ' דס"ל דִּנְתִינָה הָוֵי בְּלָאו דְּלֹא תִתְחַתֵּן וְתָפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין כְּדִתְנַן בְּהֶדְיָא בְּמַתְנִי' דְּהָאוֹמֵר כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ קִדּוּשִׁין וְיֵשׁ עֲבֵירָה כְּגוֹן נְתִינָה וְסֵיפָא דְּקְרָא דְּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לָא תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין כִּדְנָפְקָא לֵיהּ שָׁם מֵאַחַר כֵּן תָּבֹא אֵלֶיהָ וּבְעָלְתָהּ מִכְּלָל דְּמַעִיקָּרָא כו' ואע"ג דְּהָתָם לֹא מוּכָח דְּמֻוָתָּר לְקַיְימָהּ כ"א דְּתָפְסִי קִדּוּשִׁין וּצְרִיכָה גֵּט וּלְעוֹלָם כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא כִּדְאִיתָא בְּהַחוֹלֵץ גַּבֵּי מַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מ"מ הָרַמְבַּ"ם ס"ל דַּאֲפִילּוּ לְקַיְימָן שָׁרֵי וא"כ א"ש הָכָא דְּגַם כּוּתִים גֵּרים הֵן וּלְכַתְּחִלָּה אֲסוּרִין וּבְדִיעֲבַד מֻוָתָּר לְקַיְימָן כְּמוֹ שֶׁקִּיְימָן שְׁלֹמֹה וא"כ פ"ב דִּיבָמוֹת מֻוָתָּר מִשּׁוּם הָכִי לְקַיֵּים הַנִּטָּעָן וכ"ש דְּהָתָם סָפֵק בְּעָלְמָא: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ מַאי פָּרִיךְ פ"ב דִּיבָמוֹת.

א"ה אֲפִילּוּ לְכַתְּחִלָּה. הָא אָמְרִינַן לְכַתְּחִלָּה אָסוּר י"ל דְּהַיְינוּ אִם וַדַּאי נִתְגַּיְירָה לְשׁוּם דָּבָר.

אֲבָל הָתָם דְּמַיְירֵי בְּסָפֵק דְּאֵינוֹ אֶלָּא נִטָּעָן י"ל דְּהָוֵי מֻוָתָּר מִטַּעַם ס"ס דִּלְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל אֲפִילּוּ נִתְגַּיְירָה מַמָּשׁ לְשֵׁם דָּבָר הָוֵי סָפֵק גֵּר כמ"ש וְחוֹשְׁשִׁין לוֹ עַד שֶׁיִּתְבָּאֵר צִדְקָתוֹ

וא"כ כָּאן הָוֵי סְפֵק סְפֵיקָא דְּלָא יָדְעִינַן אִם אֱמֶת הַדָּבָר כְּלָל מַה שֶּׁנִּטְעַן עָלֶיהָ וא"כ שֶׁמָּא לֹא נִתְגַּיְּרָה לִשְׁמוֹ את"ל נִתְגַּיְּרָה שֶׁמָּא אעפ"כ צְדָקַת הִיא וק"ל.

ועי"ל דְּפָרִיךְ לְרַבָּנָן דְּר"ש דְּלָא מַיְירֵי קְרָא כ"א בז' אֻמּוֹת אֲבָל שְׁאָר אֻמּוֹת אֵינָן כ"א דְּרַבָּנָן כִּדְאִיתָא בע"ז פ' אֵין מַעֲמִידִין וא"כ הָוֵי סְפֵיקָא דְּרַבָּנָן. וּמַה שֶּׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק בָּזֶה עַל דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם פי"ב דהל' א"ב אֲפִ"ה לִיגְזוֹר בְּחַיֵּי' וא"כ א"ש גַּם לְדִבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל ועכ"פ צָרִיךְ לוֹמַר מַאי דְּאָמְרִינַן בְּקִדּוּשִׁין פ"י יוֹחֲסִים דַּף ע"ה דר' יִשְׁמָעֵאל סָבַר כְּוָתֵי' גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵן וְסָבַר כר"ע דְּכוּתֵי ועב' הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הַנָּלָד מַמְזֵר צ"ל דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת הֵן וְאֵינָם גֵּרִים וס"ל כר' נְחֶמְיָ' דאל"כ לָמָּה הַנָּלָד מַמְזֵר דְּהָא אָמְרִינַן בִּיבָמוֹת פ' הַחוֹלֵץ דְּמַאן דס"ל הַנָּלָד מַמְזֵר הָוֵי מְשׁוּם דְּדָמֵי לְאֵשֶׁת אָב דְּלָא תָּפְסִי בַּהּ קִדּוּשִׁין וא"כ אִם כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר גֵּרִים הֵם הָא תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין וְכִדְכָתַבְתִּי וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דַּעֲדִיפָא מִינָּהּ פָּרִיךְ דר"י אדר"י דְּקָאָמַר זוֹ אִיכָּא לְמֵידְחֵי כמ"ש ולְפִי הַמַּסְקָנָא ס"ל אע"ג דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת הֵם הַנָּלָד כָּשֵׁר וא"כ אֶפְשָׁר דְּתָפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין וּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל פר' הֶעָרֵל נָמֵי מַשְׁמַע שֶׁלֹּא הָיוּ הַגִּבְעוֹנִים גֵּרִים גְּמוּרִים אֶלָּא כְּמוֹ עֲבָדִים שֶׁמְּקַיְּימִין מִקְצָת מִצְוֹת שֶׁכָּתַב גַּבֵּי הַמַּקְשָׁן דְּפָרִיךְ וְהָא מֹשֶׁה גָּזַר עֲלֵיהוּ דִּכְתִיב מֵחוֹטֵב עֵצֶיךָ ופי' רַשְׁ"י זַ"ל אַלְמָא לָאו בְּכָלַל יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ וְלָאו בְּכָלַל גֵּרִים נִינְהוּ אֶלָּא בִּכְלַל עֲבָדִים וַעֲבָדִים פְּסוּלִין נִינְהוּ עכ"ל וּמַשְׁמַע שֶׁאִם הָיוּ בִּכְלַל גֵּרִים הָיוּ כְּשֵׁרִין אע"ג דְּלֹא תִּתְחַתְּנוּ כְּתִיב בַּגְּרוּת אֶלָּא ש"מ כְּדְפֵ' דְּגֵרִים מַמָּשׁ כְּשֵׁרִין הֵן: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּינָן דְּלָאו גֵּרִים מַמָּשׁ הֵן א"כ לָמָּה גָּזַר מֹשֶׁה מִטַּעַם עֲבָדוּת כמ"ש רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא תִּיפּוֹק לֵיהּ מִלֹּא תִּתְחַתְּנוּ גַּם זֶה אֵינוֹ דְּמֹשֶׁה לֹא גָּזַר לְאָסְרָן בִּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל רַק גָּזַר עַבְדוּת עֲלֵיהֶן אֶלָּא הַמַּקְשָׁן פָּרִיךְ כֵּינָן דְּגָזַר עֲלֵיהֶן עַבְדוּת וקס"ד דִּלְעוֹלָם גָּזַר עֲלֵיהוּ א"כ אֲפִילּוּ אִם יִתְגַּיְּירוּ אַחַ"כ מַמָּשׁ אוֹ בַּזְּמַן הַזֶּה כמ"ש לְעֵיל.

מ"מ נִשְׁאֲרוּ בִּפְסוּלָן דְּעֶבֶד אֵין לוֹ תַּקָּנָה בְּגֵירוּת כ"א בְּשִׁחְרוּר א"כ תַּקָּנַת דָּוִד שֶׁהִיא אַגְרֵי' מַמָּשׁ לְאָסְרָן בַּקָּהָל לָמָּה לִי כֵּינָן דְּמִמֵּילָא אֲסִירִי. וּמְשַׁנֵּי דְּלָא גָּזַר מֹשֶׁה עַבְדוּת כ"א לְהַהוּא דָּרָא וא"כ אִם אַחַ"כ מִתְגַּיְּירִין הָיוּ כְּשֵׁירִין וּבָא דָּוִד וּפְסָלָן: וְהַתִּימָא לִי עַל בַּעֲלֵי הַתּוֹסָ' שפי' דִּבְרֵי רַשְׁ"י שֶׁהַנְּתִינִי' הָיוּ עֲבָדִים מַמָּשׁ וַאֲסוּרִין מִשּׁוּם לֹא יִהְיֶה קָדֵשׁ א"כ הֵיכִי שַׁיָּיךְ לְמִפְרַךְ מֹשֶׁה אוֹ יְהוֹשִׁיעַ גָּזַר עֲלַיְיהוּ דְּמַשְׁמַע לִשִׁיטַת רַשְׁ"י דְּפָרִיךְ אַחַתְנוּת דְּהָא פָּרִיךְ וְכִי דָּוִד גָּזַר וַהֲלֹא מֹשֶׁה גָּזַר וּמַה שַּׁיָּיךְ גְּזֵרָה אִם עֲבָדִים הֵן אֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה, מִלֹּא יִהְיֶה קָדֵשׁ אֶלָּא ע"כ שֶׁלֹּא עֲבָדִים מַמָּשׁ הָיוּ אֶלָּא מֹשֶׁה גְּזָר דִּין עֲבָדִים עֲלֵיהֶם וּמַה שֶּׁהֵשִׁיבוּ הַתּוֹסָ' זַ"ל דְּאִם קָסָבַר הַתַּנָּא דְּכוּתִים גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵן הֵיכִי יָהֲבִינַן לְהוּ קָנָס כְּבָר כָּתַבְתִּי דְּכַוָּנָתוֹ אע"ג דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת הֵן.

מ"מ גֵּרִים הֵם כִּדְאִיפְּסַק' הִלְכָתָא בִּיבָמוֹת פ"ב וא"כ לָא דָּמֵי לְדִלְעֵיל דְּאָזְלָא וְאָכְלָה בְּגִיוּתָא מַמָּשׁ אֶלָּא דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת הֵן ר"ל שֶׁנִּתְגַּיְּירוּ מִיִּרְאָה וְלָכֵן אָסוּר, לְכַתְּחִלָּה לְהִתְחַתֵּן עִמָּהֶן כמ"ש וּבְכָל דֵּוכְתָּא דְּקָאָמַר קָסָבַר גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵן אֵין הַכַּוָּנָה לְשִׁיטַת רַשְׁ"י דְּהוּא כּוּתִי וַדַּאי מֵחֲמַת זֶה דְּהָא לְדִידֵיהּ אִיכָּא לְמ"ד דְּהֵן גֵּרִים וּכְמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי אֶלָּא אֵין הַכַּוָּנָה אֶלָּא לִיתֵּן טַעַם עַל כָּל דָּבָר לְפִי עִנְיָנוֹ כְּגוֹן בב"ק דְּמְחַיֵּיב אוֹתָם ר"מ נָזָק שָׁלֵם בְּתָם אַלְמָא ס"ל דְּעַכּוּ"ם הֵן וְקָאָמַר דְּמִטַּעַם דְּלָא נִתְגַּיְּירוּ מֵאַהֲבָה כ"א מִיִּרְאַת אֲרָיוֹת ס"ל לר"מ וְכֵן לר' יִשְׁמָעֵאל דְּעַכּוּ"ם הֵן דְּהֵן ג"כ ס"ל כר' נְחֶמְיָה לֹא שֶׁהַדָּבָר מֻוְחְלָט שֶׁמַּחֲמַת זֶה יִהְיוּ עַכּוּ"ם לד"ה אֶלָּא הֵן מַחֲזִיקִין אוֹתָן עַכּוּ"ם מֵהַאי טַעְמָא וְכֵן פֹּה כָּתַב רַשְׁ"י דְּמֵהַאי טַעְמָא

אֲסוּרִין בְּלֹא תִּתְחַתֵּן וּבְהָא מְחַשֵּׁב בב"ק פ' ד' וה' ד' ל"ח דְּפָרִיךְ דר"מ אדר"מ וְלָא פָּרֵיךְ דְּרַבָּנָן אַדְּרַבָּנָן דְּהָא ע"כ לְרַבָּנָן דס"ל דְּיִשְׂרָאֵל דְּנָגַח דְּכוּתִי פָּטוּר א"כ גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵן וְגַבֵּי כְּתָמִים ע"כ ס"ל לְיִשְׂרָאֵל מִדְּקָאָמְרִי לֹא נֶחְשְׁדוּ עַל כְּתָמֵיהֶן אַלְמָא כִּתְמֵיהֶן וַדַּאי טְמֵאִים דְּהָכִי פָּרִיךְ בְּהֶדְיָא בְּנִידָּה ס"פ הָאִשָּׁה גֵּרֵי אֲרָיוֹת מִבָּעֵי לֵיהּ וּלְפִי' זֶה א"ש דְּרַבָּנָן אַף דס"ל גֵּרֵי אֲרָיוֹת הֵן מ"מ גֵּרִים הֵם כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר הֲלָכָה כֻּלָּן גֵּרִים ומ"מ אֵין מַחֲזִיקִין אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל גָּמוּר כמ"ש הָרַמְבַּ"ם לֹא דּוֹחִין אוֹתוֹ כו' דְּמְחַזְקִינ' אוֹתָן לִסְפֵק גֵּרִים עַד שֶׁיָּדְעוּ וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל פָּטוּר דה"מ ע"ה וְכִדְאָמְרִינַן לְעֵיל ספ"ק אַיְּתִי רָאָיָה דְּיִשְׂרָאֵל אַתְּ וְהוּא חַיָּיב ח"נ ממ"נ אֲפִילּוּ אִם יִשְׂרָאֵל הוּא אֲבָל ר"מ דְּמְחַיֵּיב אוֹתָם נ"ש א"כ מַחֲזִיק אוֹתָם לְנַדַּאי כּוּתִים וְהָתָם מְטַמֵּא כְּתָמֵיהֶן אַלְמָא נַדַּאי יִשְׂרְאֵלִים הֵן דְּאִם סָפְקָא לֹא הָיוּ רַבָּנָן מַחְמִירִין בְּכְתָמֵיהֶן שֶׁהוּא חוּמְרָא דְּרַבָּנָן מִסָּפֵק כַּנּוֹדָע וְיֵשׁ סָמְךְ לְדִבְרֵי רַשְׁ"י מִשָּׁם מַאי דְּמַקְשֵׁי ר' זֵירָא מִמַּתְנִי' דְּהָכָא וְאִי ס"ד קָנַס שֶׁקָּנַס ר"מ כו' מַשְׁמַע מִפַּשְׁטָא דִּשְׁמַעְתְּתָא דר' זֵירָא בָּעֵי לְדַחוּי שִׁינּוּיָא דְּמְשַׁנֵּי דְּקָנַס ר"מ וק' וַהֲלֹא מִפַּשְׁטָא דְּבָרַיְיתָא אִיכָּא לְאַקְשׁוֹיֵי דא"כ טַעְמָא דְּר"מ מִשּׁוּם גֵּרֵי אֲרָיוֹת קַשְׁיָא מַתְנִי' כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' אֶלָּא מַשְׁמַע דְּאִם גֵּרֵי אֲרָיוֹת לָא ק' מִידִי וכמ"ש דְּלָאו עַכּוּ"ם הֵן אֶלָּא גֵּרִים וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּלָמָּה יְשַׁלְּמוּ קָנָס כֵּינָן דְּהָוֵי כְּסָפֵק גֵּרִים י"ל דְּהַאי דְּכוּתִית אֵין לָהּ קָנָס אע"ג דְּאֵינָהּ כ"א חַיָּיבֵי לָאוִין זֶהוּ מִפְּנֵי שֶׁהַתּוֹרָה לֹא קָנְסָה עֲבוּר כּוּתִית לִיתֵּן לָהּ קָנָס לֶאֱכֹל בְּגַיּוּתָהּ כִּדְאִיתָא לְעֵיל וְאִלּוּ כֵּינָן שֶׁמַּחֲזִיקִין בְּדַת יִשְׂרָאֵל וְאִי הָדַר בֵּיהּ הָוֵי יִשְׂרָאֵל מוּמָר הָוֵי כִּשְׁאָר חַיָּיבֵי לָאוִין וְקָנָסָהּ הַתּוֹרָה עֲבוּרוֹ כֵּינָן שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא קָנָס משא"כ לְהוֹצִיא מָמוֹן כְּנִזְקִין כֵּינָן שֶׁאֵין צְדָקוּת' מְבֹרָר וְקָרוֹב הוּא לַחֲזוֹר לָא מַפְקִינַ' ומ"ש אַרַשְׁ"י מפ' ד' וה' נ"ל דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל כֵּינָן דע"כ ס"ל לְתַנָּא דְּגֵרֵי אֲרָיוֹת הֵן כֵּינָן דְּנָקֵט הַתַּנָּא חֲדָא בָּבָא עַל מַמְזֶרֶת נְתִינָ' וּכְוָתֵי' וּלְבַסּוֹף נָקֵט בָּבָא אַחֲרִיתִי הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ א"כ מַשְׁמַע דְּקָמַיְיתָ' דְּנָקֵט בַּחֲדָא בָּבָא.

חֲדָא טעמ' הוּא דְּיֵשׁ בָּהֶן אִיסּוּר לָאו כמ"ש התו' וא"כ ע"כ צ"ל דְּהָתָם פָּרִיךְ כֵּינָן דע"כ מַתְנִי' דְּקָתָנֵי נַעֲרָה דְּמַשְׁמַע אֲבָל לֹא קְטַנָּה הִיא כִּדְאִיתָ' בַּגְּמָרָא א"כ ע"כ גַּם ר"מ אִית לֵיהּ חֲדָא מַתְנִי' אֶלָּא דְּתַנָּא דִּידַן סָדְרָהּ לְכוּתִי' בַּהֲדֵי הָנָךְ מִשּׁוּם דְּדָמְיָא לְהוּ וּבְהָא לֵית לֵיהּ כר"מ אֲבָל מ"מ גַּם ר"מ אִית לֵיהּ הָדָא מַתְנִי' וְלֹא שְׁנָאָהּ כְּסֵדֶר זֶה א"כ קָשֶׁה אַהֲדָדֵי וק"ל נ"ל ד"ה וְעַל אֵשֶׁת אָחִיו וק' לְרִיבָ"א כו' הִנֵּה אַף כִּי לֹא נִכְנַסְתִּי בְּחִבּוּר זֶה לְהַכְנִיס רֹאשִׁי בָּמָה שֶׁלֹּא הִנִּיחוֹ התו' בְּתֵימָא מ"מ כֵּינָן שֶׁרָאִיתִי שֶׁהִתּוֹ' בְּסַנְהֶדְרִין דַּף ע"ג ע"ב הִנִּיחוּ בְּתֵימָא דְּלָא מָצֵי לְאוֹקְמֵי מַתְנִיתִין דְּהָכָא כר"ע דְּבָרַיְיתָא רָאִיתִי לְכָלוֹל הַדְּבָרִים לְכָאן מַה שֶּׁנִּתְקַשְׁתִּי בִּדְבָרִים אֵלּוּ זֶה לִי י"ח שָׁנָה וְז"ל שָׁם אֲבָל יֵשׁ לְהוֹכִיחַ דע"כ מַתְנִי' לֹאמּוֹתוֹקְמָ' כר"ע דְּבָרַיְיִ' דְּהָא ר"פ ס"ל דְּחִדּוּשׁ הוּא שֶׁחִדְּשָׁה תּוֹרָה בְּקָנָס כו' וְתַלְמוּדָ' קָאָמַר הָתָם דְּמַאן דְּאִית לֵיהּ חִדּוּשׁ כו' ע"כ סָבַר כר"ע דְּמַתְנִי' עכ"ל.

וְתֵימָ' גְּדוֹלָה לִי עַל דִּבְרֵיהֶם אִם יָצָא הַדָּבָר מִפִּיהֶם וְהָא ע"כ רַב פָּפָּא דס"ל חִדּוּשׁ לָא ס"ל כְּלָל כְּמַתְנִי' דְּהָכָא דְּהָא ע"כ מַתְנִי' לָא ס"ל חִדּוּשׁ דא"כ תִּקְשֵׁי בִּתּוֹ לָמָּה פָּטְרָה מִטַּעַם קִים לֵיהּ בִּדְרַבָּה מִינֵּהּ הָא חִדּוּשׁ חֲדָשָׁה תּוֹרָה אע"ג דְּמִקָּטֵל מְשַׁלֵּם קָנָס.

דְּהָכִי פָּרִיךְ הַתַּלְמוּד לְהֶדְיָ' לְקַמָּן דַּף ל"ה לְרַבָּה דְּאָמַר לר"מ חִדּוּשׁ מַתְנִי' כְּמַאן מוּקִי אִי כר"מ קַשְׁיָא בתו'. וּמַסִּיק דְּמוּקִי כְּרַבָּנָן וכר' יוֹחָנָן אֲבָל כר"מ א"א לָבֹא וכמ"ש התו' עַצְמָן לְעֵיל ד"ה הַכּוּתִית וא"כ ר"פ דס"ל כר"מ דְּחִדּוּשׁ כו' ע"כ דְּלָא כְּמַתְנִי' וא"כ כֵּינָן

דְּמַתְנִי' דְּלָא כר"פ מָצִי מַתְנִי' שַׁפִּיר לְמִסְבַּר כר"ע דְּבָרִיְיתָא וְהַתִּימָא גְּדוֹלָה עֲלֵיהֶם דע"כ כְּדִבְרֵי מַאן הוּא דא"כ לָמָּה לִיהּ לְרַב פָּפָּא הָתָם בְּסַנְהֶדְרִין לְאוֹקְמָהּ בִּמְקֻוָּתָן' וְהָא לָא קַשְׁיָא מִידֵי לְדִידֵיהּ דס"ל חִדּוּשׁ א"כ שפי' יֵשׁ קָנָס לַאֲחוֹתוֹ אע"ג דְּנִיתַּן לְהַצִּילָהּ בְּנַפְשׁוֹ דְּהָא אפי' אִי מִיקְטַל חַיָּיב בְּתַשְׁלוּמִין דְּחִדּוּשׁ חֲדָשָׁה תּוֹרָה וכ"ש הֵיכָא דְּלָא מִיקְטַל ע"ש אֶלָּא ע"כ רַב פָּפָּא בָּא לְתָרֵץ מַתְנִיתִי' דְּלָא ס"ל סבר' דִּידֵיהּ דְּפָטַר בְּתוֹ וְלָכֵן אוֹקְמָהּ בִּמְקֻוָּתָהּ אֲבָל לְדִידֵיהּ פְּשִׁיטָ' דְּלָא ק' מִידִי וְאִם כֵּן ע"כ ר"פ דְּלָא כְּמַתְנִי' וְלֹא ק' מִידִי וצ"ע גָּדוֹל: ד"ה חֲלָלִין הוּא עוֹשֶׂה עַד אֲבָל קָשֶׁה.

לֹא יָדַעְתִּי מִי הֶכְרִיחָן לְבַעֲלֵי התו' לְפָרֵשׁ דר"י לָא סְבִירָ' לֵיהּ דְּהָא בְּהָא תלי' הֲלֹא נוּכַל לוֹמַר דְּגַם ר"י אִית לֵיהּ הַאי סבר' אֶלָּא דִּבְחַיָּיבֵי כְּרִיתוּת גַּלִּי קְרָא בְּהֶדְיָ' דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר כְּדְיָלִיף ר"י בְּסוֹף הַחוֹלֵץ מִדְּלָא כְּתִיב לֹא יִגְלֶה וּבְסוֹף הָאוֹמֵר יָלִיף תַּלְמוּדָ' דְּאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּחַיָּיבֵי כָרֵיתוֹת ופי' התו' זַ"ל שָׁם דְּהַסָּוְגְיָ' קָאֵי לר"י א"כ גַּלִּי קְרָא בְּהֶדְיָ' דאע"ג דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר לָא תָּפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין ואע"ג דְּהַתּוֹסָפוֹת מְפָרְשִׁי הָתָם כֵּן מִשּׁוּם דְּאָזְלִי לְשִׁיטַתַיְיהוּ דְּהָכָא דלר"י לָא תלי' הָא בְּהָא מ"מ נוּכַל לוֹמַר בְּלֹא שִׁיטַתַיְיהוּ דר"י לָא פְּלִיג וְדָרֵשׁ ג"כ הֶקֵּישָׁ' וא"כ מוּכָח מקר' דְּאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בַּחַ"כ.

ואע"ג דְּהָא בְּהָא תלי' הֶחֱמִירָה תּוֹרָה בְּחַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת דְּלָא לְתָפְסוֹ בְּהוּ קִידּוּשִׁין כְּדְאִי' הָתָם הֶקֵּשָׁ' א"כ הוּקְּשׁוּ כָּל הָעֲרָיוֹת זֶה לָזֶה וְכֵיוָן דְּמִסְּבָרָ' הָא בְּהָא תלי' לד"ה א"כ חַ"כ דְּגַלִּי קְרָא גַּלִּי דְּלָא תָּפְסִי כו' אע"ג דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר אֲבָל בְּעָלְמָ' לֹא וְלָכֵן לר"מ אע"ג דְּלֵיכָּ' קְרָא דְּלָא תָּפְסִי קִידּוּשִׁין בח"ל קָאָמַר תַּלְמוּדָ' מִסְּבָרָ' מִדְּהָוֵי מַמְזֵר כְּדְיָלִיף מקר' סוֹף פ' הַחוֹלֵץ לָא תָּפְסִי בְּהוּ נַמִּי קִידּוּשִׁין וכמ"ש התו' בְּסוֹף הָאוֹמֵר.

וַאֲפִי' לרב' דְּאָמַר כָּל דְּאָמַר רַחֲמָנָ' לָא תַּעֲבִיד כו' מ"מ כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ אַלְכַּתְּחִלָּה כְּמוֹ שֶׁמָּצִינוּ בְּרוֹב מְקוֹמוֹת בַּתּוֹרָה דְּמַיְיתֵי הָתָם הֵיכָא דְּאִיכָּ' גִּילּוּי מלת' א"כ ה"נ מְפָרְשִׁינַן לְכַתְּחִלָּה כֵּיוָן דְּהָא בְּהָא תלי' וְלֵיכָּ' הוֹכָחָה גְּמוּרָה לְסְתּוֹר הַסְּבָרָ' ונ"ל עוֹד דְּנָפְקָ' לָן דְּהָא בְּהָא תלי' מִדִּכְתִיב לֹא יִקַּח אִישׁ אֶת אֵשֶׁת אָבִיו דְּמִינָּ' נפק' לָן בְּהָאוֹמֵר דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין אפי' דִּיעֲבַד דְּלִכַּתְּחִלָּה מק"ו מֵאֲחוֹת אִשָּׁה נפק' וְכִי אֲתָא קְרָא לְדִיעֲבַד וק' וְהָא גַּם לְדִיעֲבַד לֹא צָרִיךְ קְרָא לְמַסְקָנָ' דְּמַיְיתֵי הֶקֵּישָׁא ואע"ג דְּלַאֲבִיי לָא קשי' מִידֵּי די"ל אִי לָאו לֹא יִקַּח בְּאֵשֶׁת אָב ה"א דְּוַוהְיתָה לְאִישׁ אַחֵר דְּמִינָּהּ יָלְפִינַן וְלֹא לִקְרוֹבִי' דְּלָא תָּפְסִי ב"ק קָאֵי אָכֵן דַּוְוקָ' כִּדְאִיתָ' הָתָם וְכֵן דַּוְוקָ' לֹא תָּפְסִי בֵּיהּ קִדּוּשִׁין אפי' בְּדִיעֲבַד אֲבָל אַחוֹת אִשָּׁה תָּפְסִי קִידּוּשִׁין בְּדִיעֲבַד אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה אָסוּר וְכֵן שְׁאָר עֲרָיוֹת לְהָכִי אִיצְטָרִךְ לֹא יִקַּח דא"א לְדִיעֲבַד וּמִמֵּילָ' אָתֵי וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר לַאֲחוֹת אִשָּׁה לְדִיעֲבַד כְּדְאִיתָ' הַכֹּל הָתָם וּשְׁאָר עֲרָיוֹת אָתוּ מֵהֶקֵּישָׁ' דְּיִקַּח מ"מ דִּלְרָבָּ' דְּלֵיכָּ' לְחַלֵּק בֵּין לְכַתְּחִלָּה לְדִיעֲבַד דְּכָל דְּאָמַר רַחֲמָנָ' לָא תַּעֲבִיד כו' א"כ בַּאֲחוֹת אִשָּׁה לָא ת"ק אפי' בְּדִיעֲבַד דְּהָתָם ליכ' לְמֵילַף מִלֹּא יִחַלֵּל דְּאַלְמָנָה דְּשָׁאנֵי אַלְמָנָה דְּאֵינָהּ אֶלָּא ח"ל וע"כ גַּם רָבָּא אִית לֵיהּ הֶקֵּישָׁ' דאל"ה שְׁאָר חַ"כ מנ"ל דְּלָא ת"ק וא"כ לֹא יִקַּח דא"א לָמָּה לִי אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּכָתַב קְרָא תְּפִיסַת קִדּוּשִׁין בְּאֵשֶׁת אָב לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּמַמְזֵרוּת תָּלֵי בִּתְפִיסַת קִדּוּשִׁין וּבְהָא א"ש מַה שֶּׁהִקְּשׁוּ התו' בְּהַחוֹלֵץ לְמָאן דְּנָפְקָ' לֵיהּ כּוּתִי מֵאֵשֶׁת אָב מַה לְאֵשֶׁת אָב שֶׁכֵּן כָּרֵת וּמִיתָה.

וּבְהָא ניח' דְּמְבוֹאָר בקר' דְּבִתְפִיס' קִדּוּשִׁין תלי' מִילְתָ' וא"כ גַּבֵּי אַלְמָנָה כֵּיוָן דְּגַלִּי קְרָא דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר א"כ תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין כֵּיוָן דְּאִיכָּ' לְפָרוֹשֵׁי לֹא יִקַּח אַלְכַּתְּחִלָּה וכמ"ש.

וּמִיהוּ קָשֶׁה לְר"י לָמָּה לִי לֹא יְחַלֵּל כֵּינָן דְּנָפְקָ' לֵיהּ מִלֹּא יִגְלֶה דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר א"כ תָּפְסִי בָּהּ קְדוּשִׁין כְּמוֹ דְּנָפְקָ' לֵיהּ ח"כ דְּלָא הָוֵי מִינַּיְיהוּ מַמְזֵר מֵהָכָא וּמַה לִי לֹא יְחַלֵּל אוֹ לֹא יִגְלֶה.

בְּשִׁלְמָ' לר"ש הַתִּימָנִי אִיצְטָרִךְ דס"ד דְּנָפְקָ' מֵאֵשֶׁת אָב כְּמוֹ דְּיָלְפִינַן מִינָּהּ ח"כ וְהֵ"א דְּלָא ת"ק בְּאַלְמָנָה מִלֹּא יִקַּח דְּכָל הֵיכ' דְּאָמַר רַחֲמָנָ' לָא תַּעֲבִיד כוֹ' וא"כ הָוֵי מַמְזֵר קמ"ל דְּלָא ה"מ וּמִמֵּילָ' דְּתָפְסִי קְדוּשִׁין.

אֲבָל לר"י דס"ל דְּאֵשֶׁת אָב דַּוְוקָ' מִלֹּא יִגְלֶה א"כ יָדְעִינַן דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר וא"כ תָּפְסִי ב"ק: וְדוֹחֵק לוֹמַר דלר"י לָא מָעֲטִינַן מֵאֵשֶׁת אָב כ"א שְׁאָר אֲסוּרִין לֹא אִיסּוּר כְּהֶוְנָה. דִּלְפִי דַּעְתִּי אִם מַעֲטָה תּוֹרָה ח"כ כ"ש בְּאִיסּוּר כְּהֶוְנָה דלר"ש הַתִּימָנִי אֶפְשָׁר דְּאִיתָ' לְהָא סבר'.

דְּשְׁאָר לְאִוּוּיֵן מַעֲטֵה לֹא לָאוֵי כְּהֶוְנָה אֲבָל לר"י לָא נָהִיר': ונלענ"ד דלר"י בְּלֹא לֹא יְחַלֵּל נפק' לָן דְּתָפְסִי קְדוּשִׁין מִלֹּא יִגְלֶה וְסָוְגְ' דְּהָתָם לר"ש הַתִּימָנִי קָאֵי דְּהָא מַתְנִיתִין דְּהָאוֹמֵר דְּמַיְיתֵי הָתָם ר"ש הִיא כמ"ש התו' בְּהָאוֹמֵר ע"ש וְלֹא יְחַלֵּל מִבָּעֵי לֵיהּ לר"י כִּדְאַבַּיֵי דְּתַמּוּרָה וְעוֹד י"ל דְּנַוְדַּאי דְּאִי לָאו דְּכָתְבָה תּוֹרָה לֹא יְחַלֵּל הָיִיתִי אוֹמֵר אַף דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר מ"מ כֵּינָן דִּלְרָבָּא אִי עֲבִיד לָא מְהַנֵּי לֹא הָיִיתִי מַפִּיק קָרָא מִמִּשְׁמְעוֹתֵיהּ וְהָוֵי כְּחַיָּבֵי כְּרִיתוֹת דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר וְאַפֵּ"ה לָא ת"ק בְּהוּ לְהָכִי כָּתְבָה תּוֹרָה הָתָם לֹא יְחַלֵּל לֹא לְאַשְׁמְעִינַן דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר דְּזֶה נפק' מִלֹּא יִגְלֶה אֶלָּא לְאַשְׁמְעִינַן דְּתָפְסִי בָּהּ קְדוּשִׁין כֵּינָן דְּהָא בְּהָא תלי' וְכֵן מָצָאתִי בִּתְמוּרָה בתו' שפי' דלר"י אָתֵי מִיתּוּרָ' דְּלָמָ"ד הַשְׁתָּ' דְּיַחֵלֵּל בְּאֵם אֵינוֹ עִנְיָן ע"ש: וְתֵימָא לִי וְלָמָּה לִי הַלָּמָ"ד וַהֲלֹא הַכֹּל מְיֻוָּתָר לר"י וכמ"ש וּבְהָא א"ש הַכֹּל וּמִפָּרְקָא קֻוּשְׁיָ' התו' דְּכָאן.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת הֵיכִי ס"ד בְּלֹא לֹא יְחַלֵּל דְּאַלְמָנָה לכ"ג לָא לְיִתְפְּסוּ בָּהּ קְדוּשִׁין אע"ג דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר א"כ לְמַאי הִלְכְתָ' תָּלְתָּה תּוֹרָה מַמְזֵרוּת בִּתְפִיסַת קְדוּשִׁין כמ"ש לְעֵיל הָא גַּבֵּי ח"כ לֹא תִּלּוּ זֶה בְּזֶה וְאִי לִכְנַעֲנִי וְעֶבֶד דְּהָוֵי מַמְזֵר כֵּינָן דְּלָא תָּפְסִי ב"ק אֵין סבר' דִּבְחַיָּבֵי כְּרִיתוֹת ס"ל לר"י דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר מִדִּכְתִיב לֹא יִקַּח אֵשֶׁת אָבִיו וְגַבֵּי כּוּתִי וְעֶבֶד דְּאֵינוֹ אֶלָּא חַיָּבֵי לָאוִין יִהְיֶה מַמְזֵר בִּשְׁלָמָ' לר"ש הַתִּימָנִי אָתֵי לְהָנָךְ חַיָּבֵי כְּרִיתוֹת דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר כְּגוֹן נִידָּה כִּדְאָמַר אַבַּיֵי בְּסוֹף הַחוֹלֵץ הַכֹּל מוֹדִים בִּנְדָּה דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר דְּהָא תָּפְסִי ב"ק וא"כ קמ"לן קְרָא דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר בִּנְדָּה כֵּינָן דְּתָפְסִי ב"ק.

אֲבָל לר"י דס"ל דִּבְכָל חַיָּבֵי כְּרִיתוֹת לָא הָוֵי מַמְזֵר קָשֶׁה. אֶלָּא ש"מ לְאַלְמָנָה לכ"ג אָתֵי דס"ד דְּלָא תָּפְסִי ב"ק מִדְּרָבָּא קמ"לן דְּתָלוּי זֶה בָּזֶה וְכֵינָן דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר מִמְּנָּה מִלֹּא יִגְלֶה מִמֵּילָ' תָּפְסִי ב"ק וא"כ לֹא יְחַלֵּל לָמָּה לִי.

גַּם אֵין לוֹמַר דְּאִיצְטְרִיךְ לְמַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ דְּאָסְרָה תּוֹרָה בָּהּ הַקְּדוּשִׁין כִּדְאִיתָ' פ' י' יוּחֲסִין מִדִּכְתִיב לֹא יוּכַל לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ ופי' רַשְׁ"י שָׁם דַּף ע"ה ד"ה מוֹדֶה אַבַּיֵי דְּהַיְינוּ אַזְהָרָה שֶׁלֹּא יְקַדְּשֶׁנָּה וְהָיִיתִי אוֹמֵר דְּלָא תָּפְסִי בָּהּ קְדוּשִׁין לְרָבָּא דְּאִי עֲבַד לָא מְהַנֵּי לְהָכִי תָּלָה רַחֲמָנָ' תְּפִיסַת קְדוּשִׁין בְּמַמְזֵרוּת דְּזֶה אֵינוֹ דְּכֵינָן דִּכְתִיב קְרָא דְּמַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ לָא הָוֵי מַמְזֵר דִּכְתִיב הִיא תּוֹעֵבָה וְאֵין בָּנֶיהָ תּוֹעֲבִין כִּדְאִיתָ' בְּהַחוֹלֵץ ופ"ק דִּיבָמוֹת דְּהוּא מְיֻוָּתָר דמ"ש מִשְּׁאָר חַיָּבֵי לָאוִין דְּאִי לְאוֹרוֹיֵי דְּאֵין הַוָּלָד פָּגוּם דְּלָא לִילַף מֵאַלְמָנָה לכ"ג מַה לְאַלְמָנָה שֶׁכֵּן הִיא עַצְמָהּ מִתְחַלֶּלְ' כִּדְאִיתָ' בְּהַחוֹלֵץ ומוּכָח בפ"ק דַּף ט"ו דר"י הֵעִיד

דְּפָרְכִינַן הַאי פִּרְכָא א"כ ע"כ קָרָא לְאוֹרוֹיֵי אָתֵי דְּתָפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין אִפִּי' אִי לֹא גְּלְתָּה
הַתּוֹרָה דְּהָא בְּהָא תְּלִי' מ"מ נִפְקָ' לָן בְּאֵם א"ע וא"כ קָרָא לְמ"ג אֲבָל אַלְמָנָה לכ"ג דְּאִיסּוּר
כְּהוָנָּה הָיִיתִי מְדַמֶּה לַחַ"כ כְּמ"ש לְהָכִי אִיצְטָרֵךְ לֹא יְחַלֵּל: עוֹד י"ל דְּלִיבָּמָה אָתֵי דְּפְלִיגִי
אִי תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין כִּדְאִיתָ' בִּיבָמוֹת פֶּרֶק הָאִשָּׁה ולר"י ס"ל דְּתָפְסִי בָּהּ קִדּוּשֵׁי כֵּיוָן דְּלָא
הָוֵי מַמְזֵר וְאִי לֹא גְּלְתָּה הַתּוֹרָה דְּהָא בְּהָא תְּלִי' ה"מ דְּלָא תהי' אָתֵי דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשֵׁי כְּרַב
קמל"ן דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא‍גַּם אֵין לְהַקְשׁוֹת לְמַאי דְּפָרִישִׁית דְּנָפְקָ' לָן תְּפִיסַת קִדּוּשִׁין דְּתָלוּי
בְּמַמְזֵרוּת מְלֹא יִקַּח אֶת אֵשֶׁת אָבִיו דְּמִיָּוְתָר הָא סוֹף הַחוֹלֵץ דְּרִישׁ ר"י מִינ' דְּאֵין מַמְזֵר
מַחַיָּיבֵי כָּרֵיתוֹת ופִי' רַשִׁ"י מִדִּכְתִיב לֹא יִקַּח וגו' דה"ל לְמִיכְתַּב לֹא יִגְלֶה וְכֵן לפִי' ר"י הָוֵי
מ"מ ג"כ הפִי' דְּלִכְתּוֹב אוֹ לֹא יִקַּח אוֹ לֹא יִגְלֶה י"ל דְּהָתָם דְּרִישׁ דְּאֵשֶׁת אָב הוּא מִיָּוְתָר
דְּמִכָּנָף אָבִיו שהי' שׁוֹמֶרֶת יָבָם אָתֵי לכ"א כְּפִירוּשׁוֹ אֲבָל אַנַן אָמְרִינַן דְּלָא יִקַּח שהוּ' ר"ל
שֶׁלֹּא יְקַדְּשֶׁנָּה הוּא מִיָּוְתָר שֶׁהָיָה יָכוֹל לִכְתּוֹב שֶׁלֹּא יִגְלֶה אֵשֶׁת אָבִיו כְּמוֹ בִּשְׁאָר עֲרָיוֹת
וְהָכִי יָלִיף בַּתְּחִילָ' ס"פ הָאוֹמֵר דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשֵׁי בַּחַ"כ מֵהָכָא וכמ"ש לְעֵיל.

וְהַשְׁתָּ' א"ש מַאי דְּקָשֶׁה לִי לְמַאי דְּבָעֵי הַתּוֹסָפְתָּ לְאוֹקְמָ' דְּרָבָא אָתֵי נָמֵי כר"י א"כ בְּהָאוֹמֵר
דְּמַיְיתֵי דְּאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין בְּחַיָּיבֵי כָּרֵיתוֹת מֵהֵיקֵשָׁ' דר' יוֹנָה וְנָפְקָ' מֵאֲחוֹת אִשָּׁה דִּכְתִיבִי
בָּהּ תְּרֵי קְרָאֵי לֹא תִּקַּח וְלָאִישׁ אַחֵר דְּמַשְׁמַע לַאֲחֵרִים וְלֹא לִקְרוֹ' כו' חַד לְכַתְּחִלָּה וְחַד
לְדִיעֲבַד ע"ש גַּם הָתָם פָּרִיךְ וְאֵימָא אִידֵּי וְאִידֵּי לְבֵן חַד לְכַתְּחִלָּה וְחַד דִּיעֲבַד וְלָמָּה לִי
קְרָא לְדִיעֲבַד וְהָאָמַר רָבָא דְּכָל דְּאָמַר רַחֲמָנָ' לָא תַּעֲבִיד אִי עֲבִיד לָא מְהַנֵּי וּלְפִי' הַתּוֹסָפְתָּ
לר"י לָא תלי' הָא בְּהָא ואע"ג דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר לָא תב"ק אֲבָל השת' ניח' כֵּיוָן דְּגַם לר"י
תָּלוּי מַמְזֵרוּת בִּתְפִיסָ' קִדּוּשִׁין וּמִשּׁוּם הָכִי בָּעֵי הָתָם מנ"ל דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין כֵּיוָן דְּלָא
הָוֵי מַמְזֵר דְּסָגְיָ' דְּהָתָם לר"י קָאֵי כִּדְפִי' התו' שָׁם בְּהֶדְיָ' וא"כ אִי לָאו קְרָא לְדִיעֲבַד ה"א
כֵּיוָן דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין אע"ג דְּלִכַתְּחִלָּה לָא מְהַנֵּי כֵּיוָן דִּכְתָבָה תּוֹרָה דְּהָא
בְּהָא תלי' ואע"ג דְּלִעֵיל כָּתַבְנוּ אִיפְכָ' דְּאַדְרַבָּה מִדְּכָתַב לֹא יִקַּח דְּמַשְׁמַע לְרָבָא אפי' דִּיעֲבַד
אע"ג דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר לָא תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין הַיְינוּ לְפִי הַמַּסְקָנָ' דְּגָלְתָה תּוֹרָה דִּבְחַיָּיבֵי
כָּרֵיתוֹת לָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין אע"ג דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר א"כ הָיִיתִי אוֹמֵר דה"ה בְּאַלְמָנָה לכ"ג כִּי
הֵיכִי דְּלָא תִּיפּוֹק לֵיהּ לִקְרָא מִמִּשְׁמְעוֹתֵי' דְּמַשְׁמַע אפי' דִּיעֲבַד אֲבָל אִי לָא אַשְׁמוֹעִינַן
בְּחַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת בְּהֶדְיָ' דַּאֲפִי' דִּיעֲבַד לָא מְהַנֵּי הָיִיתִי אוֹמֵר דְּהַאי לֹא יִקַּח ע"כ לְכַתְּחִלָּה
הוּא מִדְּתָלָה הָא בְּהָא וְכֵיוָן דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשֵׁי כֵּיוָן דְּלָא מָצִינוּ בְּשׁוּם מָקוֹם
דְּהָוֵי זֶה בְּלֹא זֶה דְּהָא לְרָבָא כְּמַעַט בְּכָל דֻּכְתֵי מְהַנֵּי בְּדִיעֲבַד אִי איכ' שׁוּם יַלְפוּתָ' כְּדְאִיתָ'
בְּתְמוּרָה א"כ ה"ה הָכָא הָיִיתִי אוֹמֵר דְּהַאי דְּתָלְתָה תּוֹרָה תְּפִיסַת קִדּוּשִׁין בְּמַמְזֵרוּת הוּא
יַלְפוּתָ' לְאוֹרוֹיֵי דְּלָא תִּקַּח לְכַתְּחִלָּה הוּא כְּמוֹ לֹא יְחַלֵּל בִּתְמוּרָה לְהָכִי כְּתִיב דִּיעֲבַד בְּהֶדְיָ':
וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּהֵיכִי ס"ד הָכִי א"כ לֹא יְחַלֵּל לָמָּה לִי וְכֵן גַּבֵּי מַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ הִיא תּוֹעֵבָה
ל"ל.

וי"ל דְּהֵ"א דְּאָתֵי לְכִדְאַבַּיֵי בִּתְמוּרָה דְּהִיא עַצְמָהּ אֵינָהּ מִתְחַלֶּלֶת וְהִיא תּוֹעֵבָה וְאֵין צָרָתָהּ
תּוֹעֵבָה כִּדְאִיתָ' בְּהַחוֹלֵץ דע"כ לְהָכִי אָתֵי כֵּיוָן דְּלֵיכְ' לְמִידְרַשֵׁיהּ כמ"ש. אֲבָל השת' דִּכְתִיב
דִּיעֲבַד בְּחַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת לָא דָּרְשִׁינַן לֵיהּ לְהָנֵי דְּרָשׁוֹת דס"ל לר"י דְּהָנָךְ דְּרָשׁוּת יוֹתֵר
פְּשׁוּטוֹת הֵן וְעוֹד דע"כ כֵּיוָן דְּתָלְתָה תּוֹרָה תְּפִיסַת קִדּוּשִׁין בְּמַמְזֵרוּת א"כ ע"כ חָדָא
מִינַּיְיהוּ תָּפְסִי קִדּוּשִׁין וכמ"ש אוֹ מַחֲזִי' גְּרוּשָׁתוֹ אוֹ אַלְמָנָה לכ"ג דאל"כ לְמַאי הִלְכְתָ' תלי'
זֶה בָּזֶה וא"כ הֵי מִינַּיְיהוּ מַפְקַתְּ וְכֵיוָן דְּמַהַאי טעמ' ע"כ תַּרְוַיְיהוּ תב"ק מַפִּיק ר"י לְלֹא

יְחַלֵּל וְהִיא תּוֹעֵבָה ג"כ לְהָא דְּרָשָׁה דמנ"ל לְמֵידְרַשׁ לְאִידָךְ דְּרָשׁוֹת כֵּינָן דְּאִיכָּא לְאוֹקְמֵי לְהַהִּ דְּרָשָׁא ואע"ג דְּהָהִּ דְּרָשָׁא הָוֵי יָלְפִינַן מִמִּילָא בְּלֹא לֹא יְחַלֵּל וְהִיא תּוֹעֵבָה בְּאֵם א"ע מַאן לֵימָא לָן דְּרִיבְּתָה תּוֹרָה בְּאֵם א"ע וכמ"ש לְעֵיל ודו"ק.

וּבְהָא מְיֻוָּשָׁב שַׁפִּיר נָמֵי מַאי דְּקַשְׁיָ' אַמַּאי דְּפָרִישִׁית לְעֵיל דִּכְתִיב יִתּוֹרָא בְּאַלְמָנָה לכ"ג אוֹ בְּמַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ לָאו לְמַמְזֵרוּת כ"א לְתִפְיסַת קְדוּשִׁין א"כ תִּקְשֵׁי אִיפְּכָא ל"ל לְמִיתְלֵי לְתִפְיסַת קְדוּשִׁין בְּמַמְזֵרוּת לר"י וְהָא מָלֵא יְחַלֵּל וּמַהִיא תּוֹעֵבָה אַתָּא דע"כ לְתִפְיסַת קְדוּשִׁין אַתָּא בְּאֵם אֵינוֹ עִנְיָן לְמַמְזֵרוּת דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָיְתִי מַפִּיק לְהָנֵי דְּרָשׁוֹת וכמ"ש.

וּמִיהוּ בְּלָאו הָכִי לָאו קוּשְׁיָ' הִיא דְּגַם זֶה מְיֻוָּשָׁב במ"ש לְעֵיל דְּלָא סָמְכָה תּוֹרָה אַאֵם אֵינוֹ עִנְיָן וְלָכֵן תָּלְתָה הָא בְּהָא כְּדֵי לְגַלּוֹת דרש' דְּלֹא יְחַלֵּל וְהִיא תּוֹעֵבָה. וְכִי ס"ד לְהַקְשׁוֹת בְּכָל דֵּוכְתֵי דְּמָפָרֵשׁ קְרָא בְּאֵר הֵיטֵב לְמַאי הִלְכְתָ' מְפָרֵשׁ קְרָא לְיָסְתֵם סְתוּמֵי וְנֵילַף באא"ע וַדַּאי לָאו קוּשְׁיָ' הִיא דְּנִיחָ' לֵיהּ לִקְרָא לְפָרֵשׁ.

וּגְדוֹלָה מִזּוֹ מָצִינוּ דַּאֲפִילּוּ מִלְתָא דְּלֹא צָרִיךְ קְרָא כְּלָל דְּאָתֵי מק"ו אַפֵּ"ה טָרַח וְכָתַב לָהּ קְרָא. וְכָל זֶה לְשִׁיטָתִי אֲבָל לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת דלר"י לָא תָּלֵי הָא בְּהָא קָשֶׁה מְאוֹד דִּלְרָבָ' ל"ל קְרָא לְדִיעֲבַד דְּהָא סָוְגְיָ' דְּהָתָם לר"י קָאֵי וא"כ מַהֵי תֵּיתֵי הָיְתִי מַפִּיק קְרָא מִמִּשְׁמְעוֹתֵיהּ לְאוֹקְמֵי לְכַתְּחִלָּה כֵּינָן דְּלָא מָצִינוּ לר"י דְּהָא בְּהָא תלי' וצ"ל דְּסָוְגְיָ' דְּהָתָם אתי' כְּאַבַּיֵי וְרָבָא לָא דְּרִישׁ לָהּ ואע"ג דְּמָטוּ בָּהּ מִשְּׁמַיְהּ דר"י הַגְּלִילִי.

רָבָא ס"ל כְּאִידָךְ דְּלָא מָטוּ לָהּ. וּבְאֶמֶת יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת קָצָת מַאי קֻוּשְׁיַת התו' אַרָבָּא דְּמַאן לימ' דר"י ס"ל כְּרָבָא דלמ' כְּאַבַּיֵי.

דְּהָא ע"כ רָבָא אָתֵי כְּתַנָּאֵי דְּהָא מוֹקֵי לְרָבָא כר' יוֹנָתָן לֹא כר' יאשִׁיָּה. וי"ל דְּהַתּוֹ' ס"ל אִי אית' דְּגַם כר' יְהוֹשֻׁעַ לָא אָתֵי לָא הָוֵי שְׁתֵּיק תַּלְמוּדָא מִינֵּיהּ ומ"מ נ"ל דְּיִישַׁבְתִּי ת"ל שֶׁבָּא הַכֹּל לענ"ד עַל נָכוֹן וְדוּק וְכָל זֶה לְשִׁיטַת התו' ז"ל דְּהָא בְּהָא תלי' לְדִבְרֵי הַכֹּל אֲבָל לי הַצָּעִיר קָשֶׁה דא"כ לר"ש הַתֵּימָנִי ל"ל לְמֵילַף מִכִּי תִּהְיֶינָה דְּחַיָּבֵי לָאוִין תָּפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין כְּדְאִיתָ' בְּהָאוֹמֵר תִּיפּוֹק לֵיהּ מִדְּלָא הָוֵי בְּהוּ מַמְזֵר דְּמַאי דְּפָרִיךְ בְּהָאוֹמֵר א"ה אפי' חַיָּבֵי לָאוִין נַמֵּי פי' רָשׁ"י דְּנֵילַף בְּבִנְיָן אָב מִיָּבָמָה וְהֵיכִי נֵילַף מִיָּבָמָה דאע"ג דְּגַם בִּיבָמָה לָא הָוֵי מַמְזֵר שָׁאנֵי יְבָמָה דְּלָא תָּפְסִי בַּהּ קִידּוּשִׁין כְּלָל וְהָוֵי כְּמוֹ גּוֹי וְעֶבֶד כמ"ש בְּהֶדְיָ' הַתּוֹסָ' ס"פ הַחוֹלֵץ ד"ה הַכֹּל מוֹדִים ע"ש אֲבָל שְׁאָר חַיָּבֵי לָאוִין אִם לֹא הָיוּ תָּפְסִי בְּהוּ קִידּוּשִׁין הָוֵי מַמְזֵר ג"כ כֵּינָן דִּלְדִידֵיהּ לָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין לְאַחֲרִינִי תָּפְסִי כְּגוֹן מַמְזֵר בְּמַמְזֶרֶת וְכֵן גֵּר לְחַד מ"ד תָּפְסִי בַּהּ קִדּוּשִׁין כִּדְאִיתָ' פֶּרֶק י' יוּחֲסִין וּכְבָר גָּלְתָה תּוֹרָה דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר אֶלָּא בַּחַ"כ כְּמוֹ אֵשֶׁת אָב כִּדְאִיתָ' ס"פ הַחוֹלֵץ וּמִיהוּ זֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב דאה"נ דְּפָרִיךְ דְּאִיתָ' מַחַיָּבֵי לָאוִין הָוֵי מַמְזֵר דמנ"ל לְמֻעוּטֵי מֵאֵשֶׁת אָב אַדִּרַבָּ' כֵּינָן דְּדָמְיָ' לְאֵשֶׁת אָב דְּלָא תָּפְסִי בַּהּ קִדּוּשִׁי' כְּמוֹ דְּיָלְפִינַן לְחַד מ"ד כּוּתִי וְעֶבֶד אע"ג דְּחַיָּבֵי לָאוִין הֵן מִדְּלָא תָּפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין הָכִי נֵילַף שְׁאָר חַיָּבֵי לָאוִין וַאֲפִי' מַאן דְּלָא יָלִיף כּוּתִי וְעֶבֶד.

הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין כְּלָל משא"כ שְׁאָר חַיָּבֵי לָאוִין כמ"ש: וְעוֹד אֶפְשָׁר דְּפָרִיךְ כֵּינָן דְּנֵילַף מִיָּבָמָה דְּלָא תָּפְסִי בָּהֶן קִדּוּשִׁין א"כ דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן וְדוּק אַדְּמַה שֶּׁקָּשָׁה לִי דְּפָרִיךְ בְּהָאוֹמֵר ור"ע הַאי כִּי תִּהְיֶינָה מַאי עֲבִיד לֵיהּ מוֹקִים לֵיהּ בְּאַלְמָנָה לכ"ג כר' סִימַאי דִּנְפַק מִלֹּא יְחַלֵּל דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר וא"כ קָשֶׁה ל"ל כִּי תִּהְיֶינָה כֵּינָן דְּנָפְקָא

לָן דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר מְלֹא יְחַלֵּל א"כ כִּי תִּהְיֶינָה ל"ל דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא כִּדְקָאָמַר הָכָא בִּשְׁמַעְתִּין וּבְתָמוּרָה.

וצ"ל דְּכִי תִּהְיֶינָה לָאו יִתּוּרָא הוּא אֶלָּא הַתַּלְמוּד מוֹכִיחַ מדע"כ אַחַת שְׁנוּאָה וְאַחַת אֲהוּבָה בְּנִישׂוּאֵיהֶן מַיְירֵי וְרַחֲמָנָא אָמַר כִּי תִּהְיֶינָה מִכָּלָל דְּבַת הֲוָיָה הֵן. ולענד"נ דלר"ש הַתֵּימָנִי לָא תַּלְיָא הָא בְּהָא דאע"ג דְּסָוְגֵי' דְּהָכָא קָאֵי לרש"ה הִנֵּה מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל יֵשׁ לְדַקְדֵּק קְצָת דְּיָכוֹל לִהְיוֹת דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין וְלָא הָוֵי מַמְזֵר דְּרַשִׁ"י כֵּיוָן כָּאן חֲלָלִים הוּא עוֹשֶׂה מִדִּין כְּהֻנָּה הוּא מְחַלְּלוֹ וְלֹא שֵׁם מַמְזֵרִים עֲלֵיהֶם דְּלִכְאוֹרָה תִּקְשֵׁי מַהוּ לִישָׁנָא דְּלָא שֵׁם מַמְזֵרִים עֲלֵיהֶם דְּקָאָמַר וְהָא בִּשְׁמַעְתִּין מְבֹאָר דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר כְּלָל אֶלָּא רַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּנוֹדַאי מַמְזֵר לָא הָוֵי אֶלָּא מֵהָנָךְ דְּלָא תָּפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין אֲבָל אִיפְּכָא אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה דְּלָא תָּפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין וְאַפְּ"ה לָא הָוֵי מַמְזֵר וְלָכֵן פי' דְּהָכִי קָאָמַר חֲלָלִין הוּא עוֹשֶׂה שֶׁאֵינוֹ קָדוֹשׁ לִכְהֻנָּה אֲבָל לֹא שֶׁפָּסְלָה אוֹתוֹ תּוֹרָה לִכְהֻנָּה שֶׁיְּהֵא שֵׁם מַמְזֵרוּ' עָלָיו דְּמַמְזֵר קָרֵי מִמִּי שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ קִדּוּשִׁין כִּדְאִיתָא בְּקִדּוּשִׁין וא"כ ס"ד דְּזֶה פָּסְלָה אוֹתוֹ תּוֹרָה ג"כ מִטַּעַם שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ קִדּוּשִׁין וְשֵׁם מַמְזֵר עָלָיו וְאִי דְּנוֹדַאי דְּמַמְזֵר גָּמוּר לָא הָוֵי מ"מ שֵׁם מַמְזֵר עָלָיו כֵּיוָן שֶׁבָּא מִמִּי שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ קִדּוּשִׁין וּמַמְזֵר שֵׁם מְשֻׁתָּף הוּא לְכָל מִי שֶׁבָּא מִכְּיוֹצֵא בְּדָבָרִים אֵלּוּ דְּלָא דָּמֵי לִשְׁאָר ח"ל כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה בְּכָל וּמַמְזֵרוּת זֶה פָּסְלָה תּוֹרָה לִכְהֻנָּ' דְּמִי שֶׁבָּא מִמִּי שֶׁאֵין לוֹ עָלֶיהָ קִדּוּשִׁין אֲפִילּוּ לְיִשְׂרָאֵל הָוֵי מַמְזֵר אֲפִילּוּ לְיִשְׂרָאֵל וְהַנּוֹלָד מִפְּסוּלֵי כְּהֻנָּה הָוֵי מַמְזֵר לִכְהֻנָּה וְלָכֵן אָמַר דְּאֵין שֵׁם מַמְזֵר עָלָיו וְתָפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין וְנָפְקָא לֵיהּ מִדִּכְתִיב לֹא יְחַלֵּל דְּמַשְׁמַע לְשׁוֹן חֻלִּין הוּא שֶׁאֵינוֹ קוֹדֶשׁ אֲבָל פָּסוּל ג"כ לָא הָוֵי שֶׁיְּהֵא עָלָיו שֵׁם מַמְזֵר וְעִיקַּר הַלִּימוּד אָתֵי דְּתָפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין וא"כ אֵין רְאָיָה דְּתַלְיָ' הָא בְּהָא לר"ש הַתֵּימָנִי אֲבָל לר"ע וַנְדַאי תלי' הָא בְּהָא וּבְהַחוֹלֵץ דְּאָמַר מָה אֵשֶׁת אָב דְּלָא תָּפְסִי בָּהּ קִדּוּשִׁין נ"ל דִּבְהָא פְּלִיגִי תַּנָּאֵי דר"ש הַתֵּימָנִי סָבַר דְּתָלָה הַדָּבָר בְּדָמְיוֹן הַלָּאוְין וְכָל דְּהָוֵי עָנוּשׁ כָּרֵת הָוֵי מַמְזֵר אֲבָל חַיָּיבֵי לָאוִין אפי' אִי לָא תָּפְסִי קִידּוּשִׁין אֵין בְּכָךְ כְּלוּם כִּדְקָאָמַר ר"ש בְּהֶדְיָא אֵין מַמְזֵר אֶלָּא מִי שֶׁאִיסּוּרוֹ אִיסּוּר עֶרְוָה וְעָנוּשׁ כָּרֵת וְאִידָךְ מ"ד ס"ל דְּדָמֵי לְאֵשֶׁת אָב בְּעִנְיָנוֹ דְּלָא תָּפְסִי גָּמְרִינַן מִינַּיהּ וכ"ת א"כ אִידָךְ מ"ד דִּפְלִיג וס"ל דְּגוֹי וְעֶבֶד הַנָּלָד כָּשֵׁר וּמָפֹרָשׁ טעמ' דְּלָא תָּפְסִי בֵּיהּ קִדּוּשִׁין כְּלָל תִּיפּוֹק לֵיהּ מִטַּעַם דְּלָא הָוֵי חַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת דְּהָא אִידָךְ מ"ד הוּא ר"ש כִּדְמַשְׁמַע הָתָם י"ל דְּבָעֵי לְשַׁנּוּיֵי דְּלָמָּה ס"ל דַּאֲפִילּוּ אִם בָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ הַנָּלָד כָּשֵׁר וְכִי עָדִיף מִיִּשְׂרָאֵל וּבִשְׁבִיל שֶׁאֵינוֹ בַּר מִצְוָה יִהְיֶה כָּשֵׁר מ"מ בָּא מֵחַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת וְלָכֵן אָמַר כֵּיוָן דְּלָא תָּפְסִי בֵּיהּ קִדּוּשִׁין כְּלָל לָא דָּמֵי כְּלָל לא"א אֲפִילּוּ לר"ש הַתֵּימָנִי דר"ש הַתֵּימָנִי תַּרְתֵּי בָּעֵי כָּרֵת וּתְפִיסַת קִדּוּשִׁין וְכָתַבְתִּי כָּל זֶה לְתָרֵץ קֻוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' שֶׁהִקְשׁוּ בְּהָאוֹמֵר עַל מַאי דְּפָרִיךְ מנה"מ דְּלָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין וּמַאי פָּרִיךְ וַהֲלֹא מַשְׁמַע בְּכָל דֻּכְתֵי כו' וּפֵירְשׁוּ דְּהַקֻּוּשְׁיָא אַלִיבָּא דר"י וְזֶהוּ לִכְאוֹרָה דְּלָא כפי' רָשִׁ"י ז"ל שָׁם שפי' בְּהֶדְיָא דְּהַנָּלָד מִמַּמְזֵר פְּשִׁיטָא לֵיהּ וְזֶהוּ כר"ש הַתֵּימָנִי וְגַם פְּלִיאָה בְּעֵיני דְּמַתְנִי' אָתְיָא כר"ש הַתֵּימָנִי ומנה"מ יִהְיֶה אַעְנָן אַחֵר שֶׁלֹּא הֻזְכַּר כְּלָל אֲבָל לְפִי זֶה דְּגַם לר"ש לָא תָּלֵי הָא בְּהָא א"ש וא"כ פָּרִיךְ בְּשִׁלְמָא לר"ע דְּבָכָל חַיָּיבֵי לָאוִין לָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין לָא צָרְכִינַן לְרָאָיָה דס"ל דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא דְּכֹל שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ קִדּוּשִׁין נִמְצָא נוֹלַד בַּעֲבֵירָה וְהָוֵי מַמְזֵר וְשֵׁם מַמְזֵר ג"כ מוֹכִיחַ עָלָיו כְּדִכְתִיב וְיָשַׁב מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְאָמְרִינַן פ"י יוּחֲסִין דְּמִתְרַגֵּם ר"י וְיִתְבוּן עַמָּא ב"י לְרוּחְצָן בְּאַרְעָהוֹן דְּהָוֵי דָּמְיָא בָּהּ לְנוּכְרָאִין הוּא לְשׁוֹן זָרוּת שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ קֻרְבָה וּכְמוֹ שֶׁאָמַר ר' יְשֵׁבָב עַל ר' עֲקִיבָא שֶׁאוֹמֵר

כֹּל שֶׁאֵין לוֹ בִּיאָה בְּיִשְׂרָאֵל הַוָּלָד מַמְזֵר אֲבָל לר"ש דס"ל דְּלָאו בְּהָכִי תַּלְיָא מִלְּתָא דְּהָא אִיכָּא הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁאֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין וְאַפְּ"ה לָא הָוֵי מַמְזֵר כְּגוֹן יְבָמָה וְכֵן כּוּתִי וְעֶבֶד דְּהָא לָא קָתָנֵי אֶלָּא א' מִכָּל הָעֲרָיוֹת הָוֵי מַמְזֵר דְּהַיְינוּ חַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת אע"ג דִּבְגוֹי וְעֶבֶד לָא תָּפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין כְּלָל מ"מ אִם הָא בְּהָא תַּלְיָא דְּהַיְינוּ שֶׁהַטַּעַם שֶׁנּוֹלַד מִמִּי שֶׁאֵין לוֹ בָּהּ קִדּוּשִׁין הָיָה מַמְזֵר גַּם מִכּוּתִי כֵּיוָן דְּסוֹף סוֹף אֵין כָּאן קִדּוּשִׁין אֶלָּא ע"כ לְדִידֵיהּ גְּזֵרַת הַכָּתוּב דְּמַהֲנֵי הָוֵי דַּוְוקָא מַמְזֵר א"כ מנ"ל לַתַּנָּא דַּאֲפָכְ' תַּלְיָא זֶה בָּזֶה דְּכָל דְּהָוֵי מַמְזֵר לָא תָּפְסִי קִדּוּשִׁין כֵּיוָן דִּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא אֵימָא דְּתָפְסִי בְּהוּ קִדּוּשִׁין וְאַפְּ"ה הָוֵי מַמְזֵר וּמְשַׁנֵּי מַהַקְשָׁא וא"כ מוּכָח מִקְרָא דְּאֵין מַמְזֵר אֶלָּא מִי שֶׁאֵין לוֹ קִדּוּשִׁין אֲבָל אִיפְּכָא גְּזֵרַת הַכָּתוּב הוּא אע"ג דְּאֵין לוֹ קִדּוּשִׁין יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהַוָּלָד כָּשֵׁר וּלְפִי זֶה צ"ל דְּסֵוְגֵיָ' זוֹ לְאַבַּיֵי קָאֵי וכמ"ש לְעֵיל לְשִׁיטַת הַתּוֹסָ' ואע"ג דְּכָתַבְתִּי דלר"ש גַּם מִיְּבָמָה לָא הָוֵי מַמְזֵר אֵין זֶה סוֹתֵר לְמַה שֶׁכָּתַב רַשִׁ"י בְּסוֹף הַחוֹלֵץ דִּלְרַב דְּאָמַר אֵין קִדּוּשִׁין תּוֹפְסִין הָוֵי הַוָּלָד מַמְזֵר די"ל דְּרַשִׁ"י כָּתַב אַאַבַּיֵי דְּלָא ס"ל כְּבָרַיְיתָא דְּקָתָנֵי דְּהַכֹּל מוֹדִים בִּיבָמָה מַשְׁמַע דְּלֵיכָּא מ"ד דְּהַוָּלָד מַמְזֵר בִּיבָמָה וְזֶה אֵינוֹ דְּהָא הַאי דס"ל דְּכוּתִי וְעֶבֶד הַוָּלָד מַמְזֵר דְּלָא מְדַמֵּי לְאֵשֶׁת אָב מֵחֲמַת כְּרִיתוֹת כ"א מִטַּעַם תְּפִיסַת קִדּוּשִׁין וא"כ ה"ה ובמ' אֲבָל לר"ש הַתֵּימָנִי אה"נ דְּלָא הָוֵי מַמְזֵר כֵּיוָן דְּלָאו מֵחַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת הוּא וְדוּק: דַּף לא ד"ה דְּאִי בָּעֵי גָּחֵין וְאָכֵיל וְקָשֶׁה לר"י מַה שַּׁיָּיךְ הַגְּבָהָה כו' וַאֲנִי לֹא יָכוֹלְתִּי לֵירֵד לְסוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל ר"י זַ"ל דְּהֵיכִי מְדַמֶּה גְּנִיבָה לְגֵט הָא ע"כ לָא דָּמְיָא דְּהָא גַּבֵּי גֵּט אִם נָתַן גֵּט לְיָדָהּ מְגוֹרֶשֶׁת בְּלֹא הַגְבָּהָה וְלֹא מְשִׁיכָה כְּלָל כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' וְאִלּוּ גַּבֵּי מִקֶּח וּמִמְכָּר כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' רֵישׁ פ' הַסְּפִינָה דְּמַטַּלְטְלֵי לָא קָנוּ בִּמְסִירָה אִם מָסַר אֶחָד לַחֲבֵירוֹ הַמַּטַּלְטְלִין עַד דְּאִיכָּא מְשִׁיכָה וַאֲפִ' מוֹסֵר לוֹ מְיָדוֹ לְיָדוֹ כִּדְמַשְׁמַע הָתָם בְּהֶדְיָא דְּאֵין נִקְנִין אֶלָּא בְּמְשִׁיכָה ואע"ג דְּאִיכָּא דַּעַת אַחֶרֶת מַקָּנָה אוֹתוֹ כ"ש גְּנִיבָה דְּלֵיכָּא דַּעַת אַחֶרֶת וַאֲפִילּוּ נֹאמַר דר"י לְטַעֲמֵיהּ דס"ל דְּגְנִיבָה גָּרַע קְנְיָנוֹ מִמִּקֶּח וּמִמְכָּר כִּדְכָתַב לְקַמָּן ד"ה ובר"ה מ"מ קָנְשָׁא עַל רַשִׁ"י אֵין כָּאן דס"ל כריצב"א וְעוֹד דמנ"ל לר"י דְּקִנְיָן חָדָשׁ קוֹנֶה בִּגְנֵיבָה דִּלְקַמָּן לָא קָאָמַר ר"י אֶלָּא דְּלָא בָּעֵינָא מְשִׁיכָה כְּמוֹ שְׁבָּעֵינָן בְּמֶקַח וּמִמְכָּר דְּהַיְינוּ בְּסִימְטָא אֲבָל שְׁיִקְנֶה בְּלֹא מְשִׁיכָה וּבְלֹא הַגְבָּהָה כְּלָל מנ"ל וּבֶאֱמֶת נ"ל שֶׁרַשִׁ"י זַ"ל פי' בְּעַצְמוֹ הַטַּעַם בְּגִיטִּין פי' הַזּוֹרֵק דַּף ע"ח לְעִנְיַן קָרוֹב לָהּ שֶׁמְּגוֹרֶשֶׁת וְאָמְרִינַ' בִּגְמָרָא אר"א אר"י לְגִיטִּין אָמְרוּ וְלֹא לד"א ופי' רַשִׁ"י דְּגַבֵּי גֵּט הָוֵי נְתִינָ' דבע"כ קְנוּיָה לֵהּ א"כ אֵין לְדַמּוֹת גֵּט לד"א דְּהָתָם וְנָתַן לְיָדָהּ אָמַר רַחֲמָנָא א"כ לָא בָּעֵינַ' קִנְיָנָהּ כְּלָל אֶלָּא מִיָּד שֶׁהוּא נוֹתֵן הֵיא מְגוֹרֶשֶׁת דְּהוּא מַקָּנָה לָהּ בע"כ וּבְדִידֵיהּ תַּלְיָא מִלְּתָא אֲבָל גַּבֵּי גְּנֵיבָה אִם הִמְצִא בְּיָדוֹ אָמַר רַחֲמָנָא שֶׁמְּצָאנוּ אֶת הַגְּנֵיבָה בְּיָדוֹ וּלְעוֹלָם שֶׁכְּבָר קְנָאָהּ בְּקִנְיָן א'.

וּבְזֶה מְיֻשָּׁב הֵיטֵב לע"ד מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' בב"מ דַּף י' אַמַּאי דְּמוֹכִיחַ הָתָם דְּחָצֵר מְשׁוּם יָדוֹ אִתְרַבַּאי דְּאִי מְשׁוּם שְׁלִיחוּת אֵין שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵירָה וְלָמָּה לוֹ לְהוֹכִיחַ מִכֹּחַ זֶה אַמַּאי לֹא מוֹכִיחַ מִדְּאִיתְרַבַּאי חָצֵר מִקְרָא דְּיָדוֹ כְּמוֹ שְׁמּוֹכִיחַ גַּבֵּי גֵּט בְּלֹא שׁוּם הוֹכָחָ' ולפ"ז א"ש דְּגַבֵּי גֵּט הָוֵי יָדָהּ דקר' הַקְּנְיָן שֶׁבְּזֶה קָנְתָה הַגֵּט וא"כ חָצֵר דְּרַבִּי הַתּוֹרָה מֵהַאי קְרָא נָמֵי מִטַּעַם יָדָהּ הוּא אֲבָל יָדוֹ דִּגְנֵיבָה לָא מַיְירֵי בְּקִנְיָן כְּלָל שֶׁקָּנָה לוֹ יָדוֹ הַגְּנֵיבָה אֶלָּא שֶׁנִּמְצָא שֶׁהוּא בְּיָדוֹ מֵחֲמַת שֶׁקָּנָאוֹ בְּדָבָר אַחֵר א"כ לֵיכָּא לְמֵימַר דְּחָצֵר מִטַּעַם יָדוֹ אִתְרַבַּאי דְּהַאי יָדוֹ לָא מַיְירֵי כְּלָל בְּקִנְיַת יָדוֹ וְרַשִׁ"י תֵּירֵץ הָתָם בע"א ע"ש ומ"מ נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּלָא דָּמֵי לְגֵט כמ"ש וְכָל יָד דְּאָמְרִינַן גַּבֵּי מְצִיאָה דְּקָנֵי מִשּׁוּם יָד נִרְאֶה דְּהַיְינוּ מְשִׁיכָה אוֹ הַגְבָּהָה

דְּהָא קָתָנֵי בב"מ בְּהֶדְיָא דְּנָפַל עַל הַמְּצִיאָה לֹא קָנָה מַשְׁמַע אפי' תָּפְסָה בְּיָדוֹ אֶלָּא שֶׁלֹּא הִגְבִּיהָּ וּבְכָל דֵּוכְתָּ' אָמְרִינַן הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה כו' וּמְצִיאָה וּגְנֵיבָה הָוֵי חַד דִּינָא כִּדְמַשְׁמַע הָתָם בִּשְׁמַעְתִּין גַּבֵּי חָצֵר דְּגַבְרָא וַאֲפִי' אִם כַּוָּונַת ר"י ג"כ דְּבָעֵינַן הַגְבָּהָה אֶלָּא דְּלָא בָּעֵינַן ג' טְפָחִים כמ"ש הַתּוֹסָ' בְּהֶדְיָ' בְּהַמַּנִּיחַ דַּף כ"ט ד"ה אֶלָּא אר"א כְּשֶׁהֲפָכָהּ וֶהֱבִיאוֹ שְׁמַעְתִּין דְּהָכָא מ"מ ע"כ לָא דָּמֵי לַגֵּט דְּהָתָם לָא בָּעֵינַן הַגְבָּהָה כְּלָל לְחַד מ"ד דְּקִשְׁיָרָה לְחוּד סַגִּי וּלְקַמָּן דְּאָמְרִי' כְּשֶׁצֵּירֵף יָדוֹ לְמַטָּה מג' נ"ל דס"ל לְרַשִׁ"י ז"ל כֵּינָן שֶׁצֵּירֵף יָדוֹ וּבָיְדוֹ הַשֵּׁנִית גּוֹרֵךְ וְנָפְלָה בְּיָדוֹ הַשֵּׁנִית אַחְשְׁבָהּ לְיָדוֹ שֶׁעָשָׂאָ' מָקוֹם וְחִישֵּׁב הַגְבָּהָה זוֹ וּכְמוֹ דְּאָמְרִינַ' ס"פ הַזּוֹרֵק כֵּינָן דְּקָא מִכַּוֵּין מַחְשַׁבְתּוֹ מְשַׁוְּיָא לֵיהּ מָקוֹם ואע"ג דְּרֵישׁ פ"ק דְּשַׁבָּת אָמְרִינַן גַּבֵּי יָדוֹ שֶׁל אָדָם כו' דאע"ג דְּלָא אַחְשָׁבֵיהּ לְיָדוֹ חֲשׁוּבָה מָקוֹם הַיְינוּ מִטַּעַם דְּלְכָל אָדָם חֲשׁוּבָה לוֹ יָדוֹ וּמִסְתָּמָא מַחְשָׁבָה כד' עַל ד' וְזֶהוּ לִישָׁנָא דַּחֲשׁוּבָה לוֹ וא"כ מֵבִיא רְאָיָה כִּי הֵיכִי דְּגַבֵּי שַׁבָּת בָּעֵינַן מָקוֹם ד' וְאַפִּ"ה תַּלְיָא בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁל אָדָם וְאִם מְחַשֵּׁב לְיָדוֹ הָוֵי מָקוֹם אפי' לְעִנְיַן קָרְבָּן לְהָבִיא.

חֻלִּין לַעֲזָרָה מכ"ש לְחַיֵּיב עַצְמוֹ בָּאֲוָנָסִין וְכֵן שְׁאָר חִיּוּבִים אע"ג דִּלְעִנְיַן הַגְבָּהָה בָּעֵינַן גָּבוֹהַּ ג' כֵּינָן דְּצֵירֵף יָדוֹ לְקַבֵּל בּוֹ חִישֵּׁב לְהַגְבָּהָה זוֹ כְּמָקוֹם ג' וּכְפִי' רָשִׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָא דְּאָהָכָא קָאֵי דְּמַה לִי שֶׁהִיא חֲשׁוּבָה כְּרָחְבָּהּ אוֹ כִּגְבוֹהַּ ג' וְזֶהוּ דַּוְוקָא בכה"ג שֶׁחִישֵּׁב לְיָדוֹ הב' אֲבָל אִם תּוֹפֵס בְּיָדוֹ וּמַגְבִּיהַּ קָצָת לֹא אַחְשְׁבָהּ לְיָדוֹ כְּמוֹ הָכָא שֶׁעוֹשֶׂה יָדוֹ מָקוֹם לְקַבֵּל מַיָּדוֹ הב' וּמְכַוֵּין שֶׁתִּהְיֶה זוֹ מָקוֹם שֶׁל זוֹ עוֹד י"ל דְּהָכָא מַיְיתֵי רְאָיָה דְּמִגּוֹ דְּהָוֵי יָדוֹ מָקוֹם לְעִנְיַן שַׁבָּת שֶׁהוּא חַיָּיב עַל הֲנָחָה זוֹ בְּהוֹצָאָה זוֹ הָוֵי נָמֵי מָקוֹם גָּבוֹהַּ ג' לְעִנְיַן גְּנֵיבָה כְּדַאָמְרִי' בְּכַמָּה דֵּוכְתֵי מִגּוֹ דְּהָוֵי שִׁיעוּרָא לְהַאי הָוֵי נָמֵי שִׁיעוּרָא לְהַאי בְּשַׁבָּת רֵישׁ פ' הַמַּצְנִיעַ מִדְּמְצָטָרֵף לְעִנְיַן טֻמְאָה מִצָּטָרֵף לְעִנְיַן שַׁבָּת אע"ג דִּלְעִנְיַן שַׁבָּת כִּגְרוֹגֶרֶ' בָּעֵינַן וְכֵן לְעִנְיַ' יוֹצֵא אֲבָל בְּעָלְמָא לָא מַהֲנֵי הַגְבָּהָה בְּפָחוֹת מג' וּבְהָא מְיַוְּשָׁבִים כָּל הַקּוֹשְׁיוֹת שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' לְקַמָּן עַל רַשִׁ"י לְבַר מִקּוֹשְׁיָא הג' דְּאַמַּאי לָא מוּקִי בְּאַסְקוּפָּה גָּבוֹהַּ ג' י"ל דְּרַב אַשִׁי בָּעֵי לְתָרוּצֵי עַל קוֹשְׁיָ' הָרִאשׁוֹנָה ג"כ דִּמְגַרֵר וְיוֹצֵא אִיצְטְרִכ' לֵיהּ וְלָא בָּעֵינַן לְאוֹקְמָא בְּמִיצְעֵי אֶלָּא קמ"ל הַאי חִדּוּשָׁא דְּקָנָאָה בְּהַגְבָּהָה פָּחוֹת מג' מֵהַטְּעָמִיםשֶׁכָּתַבְתִּי וא"כ הָוֵי חִדּוּשׁ גָּדוֹל בְּמְגַרֵר וְיוֹצֵא ועי"ל דְּאֶפְשָׁר דִּבְאַסְקוּפָּא ג' אפי' בְּמִיצְעֵי אוֹרְחֵיהּ בִּגְרִירָה וְלָא הָוֵי שׁוּם חִדּוּשׁ וק"ל: דַּף לב ד"ה אַלְמָא קָסָבַר עִוָּלָא הִנַּח רַשִׁ"י ז"ל פי' כפי' ר"ת וְלָכֵן נִיתַּן לְהַצִּילוֹ ונ"ל דע"כ עִוָּלָא לָא פְּטַר לֵיהּ מִטַּעְמָא דס"ל כר"ל דא"כ לִישָׁנֵי לְעוֹלָם דְּהָתָם בַּאֲתָרוֹ בֵּיהּ וְהָכָא כִּי לָא אַתְּרוּ הַיְינוּ טַעְמָא דְּמְחַיֵּיב דע"כ לֹא פְּטַר ר"ל אֶלָּא בְּמָמוֹן אַחֵר אֲבָל בְּמָמוֹנָא דִּבְהָהוּא מלת' גּוּפֵיהּ חַיָּיב מִקְּרָא דְּהַנַּעֲרָה דְּהָכִי מַקְשֵׁי התו' לְקַמָּן דַּף ל"ה ד"ה מַתְנִי' כְּמַאן מוֹקִים דאע"ג דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּאִי הָכִי אפי' הִתְרוּ בּוֹ נָמֵי מ"מ מַאן לֵימָא לָן לְחַיֵּיב כ"כ דְּתָפַשְׂתָּ מְרֻבֶּה לֹא תָפַשְׂתָּ כֵּינָן דִּבְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ מִלְּקָא לָקֵי מָמוֹנָא לָא מְשַׁלֵּם א"כ בְּהִתְרוּ יִהְיֶה כְּמוֹ בְּכָל מָקוֹם דְּלָמָּה נֵימָא דְּאָתֵי קְרָא לַעֲקוֹר הַמַּלְקוּת וּלְחַיֵּיב בְּתַשְׁלוּמִין וְעוֹד דְּאֵין עֲקִירַת הַמַּלְקוּת מְבֹרָאָר בַּקְּרָא כ"א חִיּוּב הַמָּמוֹן משא"כ בְּלֹא אַתְּרוּ דְּפָטַר מִכּוּלָּם נֵימָא דְּאָתֵי קְרָא הָכָא לְחִיּוּבֵי אֶלָּא ע"כ עִוָּלָא ס"ל בְּכָל הַתּוֹרָה מָמוֹנָא מְשַׁלֵּם וא"כ לֵיכָּא לְאוֹקְמֵי מַתְנִי' דְּהָתָם בְּהִתְרוּ בּוֹ וְעוֹד נ"ל דע"כ עִוָּלָא לָא ס"ל כר"ל דִּלְקַמָּן פָּרִיךְ ולר"ל דְּאָמַר בפי' רַבְּתָה תּוֹרָה חַיָּיבֵי מַלְקוּת כְּחַיָּיבֵי מִיתוֹת מַאן תַּנָּא דְּפְלִיג אר' נְחוּנְיָ' בֶּן הַקָּנָה ופרש"י כְּגוֹן הַהִיא דְּשָׁבוּעַת הָעֵדוּת וְשֶׁהִדְלִיק אֶת הַגְּדִישׁ בי"ה ומַתְנִי' דְּהָכָא וּמְשַׁנֵּי אִי ר"מ אִי ר"י וא"כ כֵּינָן דְּעִוָּלָא בָּעֵי

לְשַׁנּוּיֵי מַתְנִיתִין דְּהָכָא כִּרְבָנָן דְּמְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה תִּקְשֵׁי לֵיהּ בְּעַלְמָא דְּאָמְרִינַן ג"כ דְּמְשַׁלֵּם כְּגוֹן הַהִיא דִּשְׁבוּעוֹת כְּמַאן תּוֹקְמָ' דְּכֵיוָן דס"ל כר"ל ע"כ סְתָמָא דִּשְׁבוּעוֹת לָא אָתֵי כְּרַבָּנָן דְּלִדִידְהוּ בְּהִתְרוּ בּוֹ לָקֵי וְלֹא משל' וּבְלֹא הִתְרוּ בּוֹ ג"כ פָּטוּר כר"ל אֶלָּא ע"כ כר"מ אָתֵי דְּלוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם וא"כ קַשְׁיָא סְתָמָא אַסְתָמָא דְּאֵין לוֹמַר דְּעַוְלָא מוּקֵי הָתָם כר' יִצְחָק דס"ל דְּאֵין מַלְקוּת בְּחַיָּבֵי כְּרִיתוֹת וּכְדִלְקַמָּן דְּקָאָמַר דְּפְלִיג אדר"נ ב"ה אִי ר"מ אִי ר"י א"כ קַשְׁיָא סְתָמֵי דְּמַכּוֹת אַהֲדָדֵי דְּקָתָנֵי אֵלּוּ הֵן הַלּוֹקִין בְּחַיָּבֵי כְּרִיתוֹת בִּשְׁלָמָא לר"ל דְּכֻלְּהוּ סְתָמֵי כר"מ אָתֵי וּתְנָא הָכָא תַּשְׁלוּמִין וּבְמַכּוֹת תָּנֵי מַלְקוּת וּשְׁנֵיהֶם עָבְדִינַ' וְכֵן בִּשְׁבוּעוֹת ואע"ג דְּאָמְרִינַ' לְקַמָּן דלר"ל פְּלִיג אר' נְחוּנְיָ' אִי ר' יִצְחָק לָאו דְּתַנָּא דִּידַן דִּשְׁבוּעוֹת סַתִּים כְּוָותֵיהּ דא"כ קַשְׁיָא סְתָמָא דְּמַכּוֹת גַּם סְתָמָא דְּהָכָא לר"ל דְּמוּקֵי כר"מ מַשְׁמַע דְּלוֹקֶה ג"כ בְּחַיָּבֵי כְּרִיתוֹת וְעוֹד דְּמַתְנִי' דְּהָכָא ע"כ לָא אָתֵי כר"י דְּקַשְׁיָא מַמְזֶרֶת אֶלָּא ר"ל סְבִירָ' לֵיהּ דר"י פְּלִיג אר' נְחוּנְיָ' אֲבָל תַּנָּא דִּידַן לָא ס"ל כר"י אֶלָּא כר"מ אֶלָּא ע"כ עַוְלָא ס"ל בְּכָל מָקוֹם דְּמְשַׁלֵּם: עוֹד יָשַׁבְתִּי בְּקוּנַדְרְסִי דס"ל לְרַשְׁ"י דְּוַחַק דְּעַוְלָא ס"ל כר"ל וּפְלִיג אר"י דְּמַשְׁמַע דִּבְהַאי פְּלֻגְתָּא לָא פְּלִיגִי כ"א ר"י ור"ל וּשְׁאָר אָמוֹרָאֵי אִי כר"י אִי כר"ל דְּהָא פָּרִיךְ לְקַמָּן וּלְרַבָּה כְּמַאן מוּקֵי לְמַתְנִי' הָנֵיחָא אִי ס"ל כר"י כו' וּמַאי קוּשְׁיָא נֵימָא דס"ל כר"י אֶלָּא ע"כ ס"ל דְּוַחַק וְלָכֵן מְשַׁנֵּי ע"כ כר"י ס"ל דְּמַשְׁמַע דאע"ג דְּהוּא דְּוַחַק מִיהוּ ע"כ הָכִי הוּא וּמִזֶּה מוּכָח שַׁפִּיר דס"ל לְתַלְמוּדָא לְדְוַחַק אע"ג דְּלִקַמָּן מְשַׁנֵּי דְּעַוְלָא ור"י פְּלִיגִי דְּרָשָׁה דְּתַחַת מַאי דְּפְלִיגִי אַבַּיֵי וְרָבָא הַיְינוּ דְּרָשָׁא בְּעַלְמָא דְּאֵין נַפְקוּתָא לְעִנְיַן דִּינָא: שָׁם ד"ה שֶׁכֵּן יֵשׁ בָּהֶן צַד חָמוּר לְפִי שֶׁפִּירוּשִׁים אֵלּוּ הֵם שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל בְּסוֹטָה ע"ש לְכָךְ נִרְאֶה לִי לְהַצִּילוֹ: שָׁם ע"ב ד"ה שֶׁלֹּא הַשֵּׁם הַמְּבִיאוֹ כו' ק' דכ"ש כו' גַּם בְּמַכּוֹת הִקְשׁוּ עוֹד קֻשְׁיָא דַּהֲרֵי מָצִינוּ גַּבֵּי חֲסִימָה דְּאֵינוֹ כ"א חַד לָאו וְאַפֵּ"ה לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם לר"י כִּדְאִיתָא פ' הַפּוֹעֲלִים ולענד"ן לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל דְּכַוָּנָתוֹ דְּגַבֵּי עֵדִים זוֹמְמִין אִי לָאו הַאי טַעְמָא לָא הֲוָה לָן לְחַיְּבוֹ כ"א מָמוֹן דְּהָא לֹא חִיְּבָה אוֹתוֹ תּוֹרָה כ"א כַּאֲשֶׁר זָמַם וּמְפוֹרָשׁ עָנְשׁוֹ בְּהֶדְיָא וְלָכֵן קָאָמַר שֶׁלֹּא הַשֵּׁם כו' ר"ל אִם לֹא חִיְּבָה אוֹתוֹ תּוֹרָה כ"א מִטַּעַם אֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וַדַּאי אפי' הָיָה לָאו בְּמִקְרָא אֶחָד שֶׁלֹּא תְּזַמֵּם לַעֲשׂוֹת רַע לְאָחִיךָ וְחָזַר וְכָתַב בַּמִּקְרָא אַחֵר שֶׁאִם זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם פְּשִׁיטָא שֶׁלֹּא יִהְיֶה ר"מ מְחַיְּבוֹ כ"א מָמוֹן אע"ג דְּבָעַלְמָא לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם כֵּיוָן דְּהָכָא מְפֹרָשׁ עֲנָשָׁיהּ משא"כ הָכָא אֵיכָא שְׁנֵי שֵׁמוֹת ר"ל שְׁנֵי לָאוִין א' לָאו דְּלָא תַּעֲנֶה שֶׁהֵעִיד שֶׁקֶר וְזֶה חִיְּבָה תּוֹרָה אפי' לֹא זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו רָעָה אֶלָּא הֵעִיד עָלָיו שׁוּם דָּבָר, טוֹבָה בְּכָל עִדּוּת בָּעוֹלָם יַעַן שֶׁחָטָא לַשָּׁמַיִם וְהֵעִיד שֶׁקֶר וְתַשְׁלוּמִין חַיָּיב מִכַּאֲשֶׁר זָמַם וּלְעוֹלָם אֵין הַכַּוָּנָה עַל שֶׁכָּתוּב בִּתְרֵי קְרָאֵי אוֹ בְּחַד קְרָא אֶלָּא הַכַּוָּנָה שֶׁעָשָׂה שְׁתֵּי רָעוֹת וְעָבַר שְׁנֵי לָאוִין וַעֲבֵירוֹת חֲלוּקוֹת א' שֶׁהֵעִיד שֶׁקֶר וְחָטָא לַשָּׁמַיִם וְאֶחָד שֶׁזָּמַם, לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו וְכֵן בְּכָל מָקוֹם בְּתַלְמוּד שֵׁמוֹת הֵן לָאוִין וְעֲוֹנָם, בְּכָל הַשֵּׁמוֹת הַלָּלוּ פר' הַמַּקֵּבֵל וּבְכַמָּה דֻּכְתֵּי דְּגוּמַת שֶׁפִּלְפְּלוּ הַתּוֹסָ' לְעֵיל דַּאֲפִילּוּ לְרַבָּנָן דְּפָטְרִי מ"מ אִם מִיתָה לַשָּׁמַיִם וּמָמוֹן לָאָדָם מַקְרֵי מָמוֹן לָזֶה וּנְפָשׁוֹת לָזֶה וְכֵן בְּסִיפָא דְּהַהִ' מַתְנִי', קָתָנֵי מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיָּיב מַלְקוֹת וְהוּזְמוּ סוֹפֵג.

שְׁמוֹנִים ג"כ מַהַאי טַעְמָא אֶחָד שֶׁהֵעִיד שֶׁקֶר וְעָבַר בְּלָאו דִּלָּא תַּעֲנֶה וְאֶחָד שֶׁחָפַץ שֶׁיִּלָּקֶה חֲבֵירוֹ ע"י וכ"א עוֹנֶשׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְלָכֵן קָאָמַר שֶׁלֹּא הַשֵּׁם כו' שֶׁאֵין זֶה הַלָּאו מְבִיאוֹ לִידֵי תַּשְׁלוּמִין, שֶׁיָּצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּהָכִי אֶלָּא לָאו אַחֵר הוּא וְזֶה נִרְאֶה לע"ד בָּרוּר וְדוּק: דַּף ל"ג

וְעַוְלָא נָפְקָא לֵיהּ וְקָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א כו' הִנֵּה ע"פ שִׁנּוּיָא בָּתְרָא שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל עַל קֻוּשְׁיַת
הַתּוֹסָ' שֶׁהִקְשׁוּ מנ"ל דס"ל לְעַוְלָא בְּכָל הַתּוֹרָה הָכִי יֵשׁ לְיַשֵּׁב גַּם הָכָא דְּנַדַּאי עַוְלָא ס"ל
בְּכָל הַתּוֹרָה כְּמוֹ הָכָא כִּדְמַשְׁמַע מפי' רָשִׁ"י זַ"ל שֶׁכָּתַב ד"ה מ"ט לָא אָמַר כְּעַוְלָא לְעָוְנְשׁוֹ
מָמוֹן וְלֹא מַלְקוֹת לְכָל חַיָּיבֵי מָמוֹן וּמַלְקוּ' אַלְמָא ס"ל לְרַשִׁ"י דִּבְכָל הַתּוֹרָה הָוֵי הָכִי דְּלֵיכָּא
לְפָרְשׁוֹ בע"א כמ"ש לְעֵיל וְאֶפְשָׁר דְּיָלִיף מֵהָכָא דְּלֵיכָּא פִּירְכָא אֲבָל לְרָבָא לֹא קָשֶׁה מִידֵי
דַּאֲפִילּוּ ס"ל כְּעַוְלָא דִּמְשַׁלֵּם וְלָא לָקֵי אפי' אַתְּרוּ בֵּיהּ הַיְינוּ הָכָא דַּוְוקָא דְּגַלִּי רַחֲמָנָא תַּחַת
אֲשֶׁר עִנָּה אֲבָל בְּכָל הַתּוֹרָה לֹא וְלָא קַשְׁיָא סְתָמָא אַסְתָמָא וכמ"ש דְּמוּקִי לְמַתְנִי' דְּהָכָא
וּדְמַכּוֹת וְדִשְׁבוּעוֹת כר"מ כְּאוֹקִימְתָּ' וְקִימַת' דר"ל אֲבָל לְרַבָּנָן הָכָא מְשַׁלֵּם וְלָא לָקֵי
וּבְעַוְלָמָא לָקֵי וְלֹא מְשַׁלֵּם משא"כ לְעַוְלָא לֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי וכמ"ש לְעֵיל: שָׁם ע"ב ד"ה
אִלְמָלֵא נִגְּדוּהוּ מִדִּבְרֵי התו' עָלְתָה בְּקֻוּשְׁיָא זוֹ שֶׁהֲרֵי סָתְרוּ פי' ר"ת זַ"ל מִדְּקָאָמַר
פָּלְחוּ וְכֵן בִּפְסָחִים פ' מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ ולעד"נ לְתָרֵץ דְּרַב מִקָּרָא הוּא דּוֹרֵשׁ דִּכְתִיב הֵן אִיתַי
אֱלָהֲנָא דִּי אֲנַחְנָא פָּלְחִין יָכוֹל לִשְׁזְבוּתֵנ' מִן אַתּוּן נוּרָא יָקִידְתָּא וּמִן יְדָךְ מַלְכָּא יְשֵׁיזִיב
שֶׁהוּא כָּפוּל דאע"ג דְּגַם נְבוּכַדְנֶצַּר אָמַר וּמַאן הוּא אֱלָה דִּי יְשֵׁזְבַנְכוֹן מִן יָדִי הַיְינוּ שֶׁאָמַר
שֶׁמִּשְׁפַּטְכֶם לְהִתְרַמּוֹת בְּכִבְשַׁן הָאֵשׁ וּמִי יַצִּיל אֶתְכֶם אֲבָל הֵם כֵּיוָן שֶׁאָמְרוּ שֶׁיַּצִּיל אוֹתָם
הָאֱלֹקִים מִן כְּבָשָׁן הַיְינוּ מִן יָדוֹ וְתַרְתֵּי ל"ל וְעוֹד דְּמִלַּת יַשְׁזִיב הוּא מְיֻוָּתָר גַּם לָמָּה לֹא
אָמְרוּ לְבַסּוֹף יָכוֹל לִשְׁזִיב אֶלָּא ע"כ זֶה עִנְיָן אַחֵר הוּא שֶׁאָמְרוּ שֶׁאֱלֹקִים יָכוֹל לְהַצִּילָהּ
מִכִּבְשַׁן הָאֵשׁ אִם יִרְצֶה ית' וּמְיָדֶךְ בְּאִם תִּרְצֶה לָכֻוף אוֹתָנוּ בע"כ ע"ז בְּעִנּוּיִן וְיִסּוּרִין מִזֶּה
יַצִּיל אוֹתָנוּ בְּוַודַּאי וא"כ מַשְׁמַע שֶׁאִם לֹא יַצִּיל אוֹתָם יַעַבְדוּ ואע"ג שֶׁאָמְרוּ אַחַ"כ וְהֵן לֹא
יְדִיעַ לָהֱוֵי לָךְ מַלְכָּא דְּמַשְׁמַע אפי' לֹא יַצִּיל ע"כ זֶה אַכִּבְשַׁן הָאֵשׁ קָאֵי דאל"כ דִּבְרֵיהֶם
סוֹתְרִין זא"ז שֶׁתָּלוּ בַּתְּחִלָּה בְּהַצָּלָה דְּלָא הָוֵי קִדּוּשׁ הַשֵּׁם כָּרָאוּי וּבַּוּדַּאי הִקְשׁוּ קֻוּשְׁיָא זוֹ
וְתֵרְצוּ דְּכֵיוָן שֶׁיָּדְעוּ שֶׁלֹּא דִּבְּרוּ נְכוֹנָה חָזְרוּ בָּהֶן וְאָמְרוּ וְהֵן לֹא אֲפִילּוּ לֹא יַצִּיל אֲבָל רַב
ס"ל דְּלֹא חָזְרוּ בָּהֶן רַק אַכִּבְשַׁן הָאֵשׁ קָאֵי דִּבְכִבְשַׁן הָאֵשׁ אָמְרוּ שֶׁהָאֵשׁ יֵשׁ יְכוֹלֶת בְּיָדוֹ ית'
לְהַצִּיל אִם יִרְצֶה וְזֶה הֵשִׁיבוּ עַל דִּבְרֵי הָרָשָׁע שֶׁאָמַר וּמַאן הוּא אֱלָהָא דִּי יָכוֹל לְשֵׁזוּבֵי
וע"ז אָמְרוּ שֶׁיֵּשׁ אֱלֹהֵינוּ שֶׁיְּכוֹלֶת בְּיָדוֹ לְהַצִּיל וַאֲפִילּוּ לֹא יַצִּיל אֲנַחְנוּ לֹא נַעֲבוֹד לַצֶּלֶם
אֲבָל עַל הַיִּסּוּרִין שֶׁאָמְרוּ שֶׁיַּצִּיל אוֹתָם בְּוַודַּאי אֵין זֶה תְּשׁוּבָה עַל דְּבָרָיו א"כ מַשְׁמַע שֶׁאִם
לֹא יַצִּיל אוֹתָם יַעַבְדוּ גַּם מִדְּגַבֵּי כִּבְשַׁן הָאֵשׁ אָמְרוּ בִּלְשׁוֹן סָפֵק אִם יַצִּיל וּבְמַלְקוֹת בְּוַודַּאי
א"כ ה"ק גַּבֵּי כִּבְשַׁן הָאֵשׁ שֶׁיְּכוֹלִין אֲנַחְנוּ לִסְבּוֹל אפש' שֶׁלֹּא יַצִּיל אֲבָל בְּיִסּוּרִין שֶׁהָיְינוּ
מֻוכְרָחִין ח"ו לַעֲבוֹד יַצִּיל בְּוַודַּאי כְּדֵי שֶׁלֹּא נַעֲבוֹד כִּי לֹא יְאֻונָּה לַצַּדִּיק כָּל א' כַּנַ"ל
וק"ל:דַּף ל"ה ע"ב ד"ה מַתְנִי' כְּמַאן נ"ל לְתָרֵץ אֲפִילּוּ אִי ס"ל לְרַשִׁ"י זַ"ל כפי' הַתּוֹסָ'
זַ"ל עַל תַּנָּא דְּבֵי חִזְקִיָּה לְעֵיל גַּם פֵּירוּשׁוֹ דַּאֲפִי' לר' דס"ל דִּבְאֵין מִתְכַּוְּנִין חַיָּיב מָמוֹן דְּהַהוּא
מִילְתָא גּוּפָהּ דְּהַיְינוּ דְּמֵי הָאִשָּׁה מ"מ מוֹדֶה דִּבְמָמוֹן אַחֵר פָּטוּר אֲפִילּוּ בְּאֵין מִתְכַּוְּנִין זֶהוּ
דַּוְוקָא לְעִנְיַן אֵין מִתְכַּוְּנִין דְּמָמוֹנָא דְּאִשָּׁה סְבָרָא יוֹתֵר לְחַיֵּיב מִמָּמוֹן אַחֵר אֶלָּא דְּהַתּוֹרָה
פָּטְרָה בְּמִתְכַּוְּנִין מִטַּעַם דקי' לֵיהּ בִּדְרַבָּה מִינֵּיהּ אֲבָל בְּאֵין מִתְכַּוְּנִין כֵּיוָן דְּלֵיכָּא מִיתָה חַיָּיב
מָמוֹן אֲבָל שנ' דְּמָמוֹן אַחֵר לוֹקֶה וְאֵין מְשַׁלֵּם משא"כ בְּהַהוּא מָמוֹן אֲפִילּוּ בְּהִתְרוּ מְשַׁלֵּם
וְאֵין לוֹקֶה זֶה אֵין סְבָרָא לְחַלֵּק כְּלָל כֵּיוָן שֶׁהַמַּלְקוּת פּוֹטֵר מִמָּמוֹן אַחֵר ה"ה זֶה הַמָּמוֹן
דְּאַטּוּ מְשׁוּם דְּהַהוּא מָמוֹנָא הוּא יִפְטוֹר מִמַּלְקוּת וְתַדַּע דְּהָא תַּנָּא דִּידַן יָלִיף לְקַמָּן דְּבִתּוֹ
פָּטוּר מְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן וּמַאי רְאָיָה הָא הָתָם דְּמֵי וְלָדוֹת מָמוֹן אַחֵר הוּא משא"כ קָנָס דְּבִתּוֹ
אֶלָּא ע"כ כֵּיוָן שֶׁהַמִּיתָה פּוֹטֶרֶת הַאי מָמוֹן פּוֹטֶרֶת נָמֵי הַאי מָמוֹן ה"נ הָכִי וְאֵצ"ל אִי מַלְקוּת

חָמוּר מִמָּמוֹן א"כ בְּמָמוֹן אַחֵר נִדּוֹן בַּחֲמוֹר וּבְאוֹתוֹ מָמוֹן יָדוּן בְּקַלָּה וְעוֹ' דע"כ גַּבֵּי חוֹבֵל
בַּחֲבֵירוֹ וְכֵן בְּכָל הַתּוֹרָה דְּיָלְפִינַן מִינֵּיהּ בַּתַּחַת תַּחַת דְּמִשְׁלֵם וְאֵינוֹ לוֹקֶה מנ"ל דִּלְמָא
עָבְדִינַן תַּרְוַיְיהוּ אֶלָּא ע"כ מִכְּדֵי רִשְׁעָתוֹ נָפְקָא וא"כ אֵיךְ נְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם דְּהָא ע"כ אִם
נֹאמַר דְּבְמָמוֹן אַחֵר לוֹקֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם הוּא מִכְּדֵי רִשְׁעָתוֹ וּסְמִיךְ לֵיהּ אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ
כְּדַאָמְרִינַ' לְעֵיל לר"י וא"כ כֵּיוָן דְּגַם הַהוּא מָמוֹן כְּגוֹן חוֹבֵל בַּחֲבֵירוֹ מַהַאי קְרָא נָפְקָא אֵיךְ
נְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם וּבָזֶה נִתְחַזֵּק תֵּירוּצֵי שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל אַעוֹלָא דִּלְמָא קְרָא דְּהַנַּעֲרָה אָתֵי שֶׁלֹּא
הִתְרוּ בּוֹ דְּבָזֶה יֵשׁ סְבָרָא לְחַיֵּיב בְּהַהוּא מָמוֹן כְּמוֹ לר' בְּאֵין מִתְכַּוְּנִין אֲבָל לְחַלֵּק שֶׁבְּזֶה
יְהֵיהּ כָּךְ וּבָזֶה אִיפְּכָא וְלִיפָּטֵר מִמַּלְקוּ' זֶה אֵין סְבָרָא בְּעֵינֵי רַשִׁ"י זַ"ל כְּלָל: עוֹד י"ל דס"ל
לְרַשִׁ"י כֵּיוָן דלר"ל ע"כ אֵין חִילּוּק בֵּין אוֹתוֹ מָמוֹן לְמָמוֹן אַחֵר דאל"כ תִּקְשֵׁי לָמָּה לֹא
תֵּירֵץ מַתְנִי' כר"י דְּהָא מִשְׁנָתֵינוּ מַיְירֵי בְּאוֹתוֹ מָמוֹן וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי מָהָרָ"שׁ אֵידֵלֵשׁ נר"ו
שֶׁהִקְשָׁה קֻוּשְׁיָא זוֹ וְנִדְחַק בָּהּ מְאֹד גַּם דְּבָרָיו תְּמוּהִין מְאֹד דְּאַטוּ פְּלוּגְתָּא דר"י ור"ל בְּאֵינוֹ
מִתְכַּוְּנִין קָאֵי הֲלֹא הֵם פְּלִיגִי גַּם בְּמִתְכַּוְּנִין לְזֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא הִתְרוּ בּוֹ דְּהָוֵי שׁוֹגֵג דְּוֹמְיָא
דְּמִשְׁנָתֵינוּ וְזֶהוּ בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד דְּחִזְקָיָה רַבִּי וְרַבָּנָן אַיְירֵי אפי' בְּהִתְרוּ בּוֹ כְּשֶׁנִּתְכַּוְּנִין לַהֲרוֹג
אֶת זֶה שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה שֶׁמָּא יָמִית חֲבֵירוֹ אַפֵּ"ה מְחַיֵּיב ר' אוֹתוֹ מָמוֹן אֶלָּא ע"כ כַּוָּנָתוֹ דְּאֵין
לְחַלֵּק בֵּין אוֹתוֹ מָמוֹן לְמָמוֹן אַחֵר אֶלָּא בְּאֵין מִתְכַּוְּנִין אֲבָל בְּמִתְכַּוְּנִין אֶלָּא שֶׁהוּא שׁוֹגֵג בְּזֶה
אֵין חִילּוּק בֵּין אוֹתוֹ מָמוֹן לְמָמוֹן אַחֵר וא"כ מַיְיתֵי שַׁפִּיר וְאַזְדוֹ לְטַעְמַיְיהוּ וּלְעוֹלָם מַיְירֵי
פְּלוּגְתַּיְיהוּ בְּמִתְכַּוְּנִין וְזֶה שֶׁלֹּא כְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' דְּתֵירְצוּ לְעֵיל דכ"ע אית לְהוּ לְתַנָּא דְּבֵי חִזְקִיָּה
בְּמָמוֹן אַחֵר אֲבָל בְּאוֹתוֹ מָמוֹן פְּלִיגִי וְאִם בְּמִתְכַּוְּנִין אֵין חִלּוּק לָמָּה לְהוּ לְחַלֵּק בֵּין אוֹתוֹ
מָמוֹן לְמָמוֹן אַחֵר הָיָה לָהֶם לוֹמַר דְּבְמִתְכַּוְּנִין שֶׁלֹּא הִתְרוּ בּוֹ דְּהַיְינוּ פְּלוּגְתָּא דר"י ור"ל
דכ"ע אית לְהוּ דְּחִזְקִיָּ' וְאֵין חִלּוּק בֵּין אוֹתוֹ מָמוֹן לְמָמוֹן אַחֵר אֲבָל בְּאֵין מִתְכַּוְּנִין פְּלִיגִי רַבִּי
וְרַבָּנָן דְּהָא חִזְקִיָּה מַיְירֵי נָמֵי בְּהַאי מָנָתָא כִּדְקָתָנֵי בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד שֶׁהוּא מִתְכַּוְּנִין לְהָרֵגוֹ
אֶלָּא שֶׁהִיא שׁוֹגֵג שֶׁלֹּא הִתְרוּ בּוֹ דְּוֹמְיָא דְּמִשְׁנָתֵינוּ וְכִדְפִ' רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא שׁוֹגְגִין שֶׁלֹּא הִתְרוּ
בָּהֶן אֶלָּא ע"כ אִם יֵשׁ לְחַלֵּק הָוֵי חִלּוּק בְּכָל מָקוֹם כִּי כָּל בְּלֹא דַּעַת דִּין אֶחָד לָהֶם וּדְבָרָיו
צ"ע וְלֹא יָדַעְתִּי מִי הִכְנִיסוֹ לָזֶה דְּנוֹדַאי ר"ל דְּלָא תֵּירֵץ מִשְׁנָתֵינוּ כר"י ס"ל בכ"מ דְּאֵין
חִלּוּק וּפְלוּגְתַּיְיהוּ קָאֵי אָכַל מָמוֹן בְּעוֹלָם וְרָבָא הִקְשָׁה דְּהֵיכִי פְּלִיגִי אֲפִילּוּ בְּמָמוֹן אַחֵר וְהָא
בְּמָמוֹן אַחֵר כ"ע אית לְהוּ לְתַנָּא דְּבֵי חִזְקִיָּה וּלְעוֹלָם פְּלִיגִי בְּכָל דָּבָר וְהַתּוֹ' שֶׁהִקְשׁוּ הַיְינוּ
לְעַוְלָא דִּלְמָא עַוְלָא אִית לֵיהּ חִלּוּק וכמ"ש הוּא עַצְמוֹ אַמ"כ נַחֲזוֹר לְעִנְיָנֵנוּ כֵּיוָן דר"ל
ור"י פְּלִיגִי בְּכָל מִילֵי ס"ל לְרַשִׁ"י דְּדוֹחֵק הוּא דְּעַוְלָ' מְחַלֵּק דא"כ הָוֵה לֵיהּ סְבָרָא שְׁלִישִׁי'
וְזֶה אֵינוֹ דא"כ ה"ל לְעוֹלָ' לְחַלֵּק וּלְהַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם דְּהָא ר"ל פְּלִיג בְּמָמוֹן אַחֵר וְאַפֵּ"ה ס"ל
דה"ה בְּאוֹתוֹ מָמוֹן דס"ל דְּאֵין חִלּוּק בֵּינֵיהֶם וא"כ מַאן לֵימָא לָן דְּהוּא מְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם
וְאָמוֹרָא צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו וּמַה שֶׁהִקְשׁוּ ר"פ גּוּפֵיהּ אֵיךְ לֹא הִקְשָׁה לְעַצְמוֹ נ"ל דִּלְרַשִׁ"י
יֵשׁ לְתָרֵץ דר"פ פְּשִׁיטָא דְּתֵירֵץ כר"י אֲבָל רַבָּה מַשְׁמַע דס"ל כְּשִׁינּוּיָא דר"ל דְּעַל שִׁינּוּיָא
דר"ל קָאֵי רַבָּה דְּקָאָמַר לְעֵיל רַבָּה אוֹמֵר בְּטוֹבֵחַ ע"י עַצְמוֹ ור"ל לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם אִית לֵיהּ
מֵת וּמְשַׁלֵּם לֵית לֵיהּ דִּפְשָׁטָא דִּשְׁמַעְתָּא מַשְׁמַע דְּבָא לְתָרֵץ מַה שֶׁהִקְשׁוּ לְעֵיל אר"ל א"ה
אפי' בְּהוֹ נָמֵי וכ"ת לוֹקֶה וּמְשַׁלֵּם אִית לֵיהּ מֵת וּמְשַׁלֵּם לֵית לֵיהּ וְהָתַנְיָ' כו' וּבָא רַבָּה לְתָרֵץ
דִּלְעוֹלָם אֵיתָא לְהַאי סְבָרָא וַאַפֵּ"ה ל"ק מִידֵי וע"ז הִקְשָׁה ר"פ:) וּבְהָא מְיַיְשָׁב מַאי קוּשְׁיָא
דְּהָנֵיחָא אִי ס"ל כו' ובמ"ש א"ש וְגַם מְיַיְשָׁב לִישָׁנָא דע"כ כר"י ס"ל דְּמַשְׁמַע אע"פ שֶׁאֵין
מַשְׁמַע כֵּן ע"כ הָכִי הוּא וּלְעֵיל יִישַׁבְתִּי בְּעִנְיָן אַחֵר וְעַל שִׁינּוּיָא דְּתוֹסָ' קָשֶׁה לִי דְּהֵיכִי ס"ד

דר"פ ס"ל כְּעֵגְלָא וְהָא ר"פ דָּרַשׁ לְעֵיל נַעֲרָה הַנַּעֲרָה וא"כ ל"ל הַנַּעֲרָה כֵּיוָן דְּאִיכָּא ג"ש דְּתַחַת תַּחַת דְּיָלִיף מֵחוֹבֵל מֵחֲבֵירוֹ דִּמְשַׁלֵּם וְלָא לָקֵי וְהַיְינוּ בַּאֲתָרוֹ בֵּיהּ וא"כ הַנַּעֲרָה ל"ל בִּשְׁלָמָא לְעֵגְלָא י"ל דְּלֵית לֵיהּ הַאי דְּרָשָׁא וְכֵן כָּתַב הָרַב הַנָּ"ל משא"כ ר"פ וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"ל ז"ל שֶׁתֵּרֵץ דְּגַם עֵגְלָא אִית לֵיהּ הַאי דְּרָשָׁא וס"ל דְּאִי לָא כְּתִיב אֶלָּא חַד קְרָא הָוֵי מוֹקְמִינַ' לְהָנָךְ חַיָּיבֵי לָאוִין דִּרְאוּיָה לְקַיְּימָהּ כְּגוֹן נִיָּדָה וְלָכֵן צְרִיכִי תְּרֵי קְרָאֵי וְזֶהוּ לֹא נִרְאֶה בְּעֵינַי דא"כ מָה הִקְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת לְעֵיל אַעֵגְלָא מנ"ל דס"ל כֵּן בְּעֵגְלָא דִּלְמָא הָכָא דַּוְוקָא דְּגַלִּי קְרָא דְּהַנַּעֲרָה וּמַאי קוּשְׁיָא הָא ע"כ ס"ל לְעֵגְלָא כֵּן דאל"כ דִּלְמָא הַנַּעֲרָה לִרְאוּיָה לְקַיְּימָהּ אָתֵי וְאִיצְטָרְךְ אע"ג דִּבְעֵגְלָא לָקֵי וְלֹא מְשַׁלֵּם הָכָא מְשַׁלֵּם וְלָא לָקֵי אֲבָל בִּשְׁאָר חַיָּיבֵי לָאוִין לֹא מְשַׁלֵּם כֵּיוָן דְּאֵינָהּ רְאוּיָה לְקַיְּימָהּ אֶלָּא ע"כ סָבַר עֵגְלָא בְּעֵגְלָא נָמֵי מְשַׁלֵּם וא"כ רְאוּיָה לְקַיְּימָהּ לֹא צָרִיךְ קְרָא וא"כ לְאֵינָהּ רְאוּיָה אָתֵי וְלָמָּה לְהוּ לְתוֹסְ' לְתָרוּצֵי לְחַיָּיבֵי עֲשֵׂה כֵּיוָן דְּגַם לְפִי הַמַּסְקָנָא צְרִיכִין לְהַאי תֵּרוּצָא דִּכְתִיבָנָא הָוָה לָהֶם לְתָרוּצֵי כִּדְכָתַיבְנָא: הַנָּ"ל ד"ה הַמָּאֲנָת נ"ל דִּלְרַשִׁ"י ז"ל דָּיֵיק מִלְּישָׁנָא דְּהַמָּאֲנָת וְלָא קָתָנֵי מֵיאֲנָה כִּדְאָמְרִינַן בִּיבָמוֹת פ' ב"ש מֵיאֲנָה בְּזֶה כו' דְּהָוֵי מַשְׁמַע שֶׁמֵּיאֲנָה כְּבָר כֵּיוָן דְּמֵיירֵי בְּנַעֲרוּת וְהִיא מֵיאֲנָה כְּבָר בְּקַטְנוּת אֲבָל הַמָּאֲנָת מַשְׁמַע שֶׁהִיא מְמָאֶנֶת עַכְשָׁיו וּמַעַתָּה מִשְּׁעַת מֵיאוּן וְאֵילְךְ אֵין לָהּ קִנָּס וְלֹא פִּיתּוּי וְכֵן לְקַמָּן ס"פ אַלְמָנָה הַמְּמָאֶנֶת אֵין לָהּ כְּתֻבָּה וְאֵינָהּ צְרִיכָה לְהַמְתִּין ג' חֳדָשִׁים כֵּוָן פֵּירוּשָׁן שֶׁהִיא מְמָאֶנֶת עַכְשָׁיו וְאֵין נוֹתְנִין לָהּ כְּתֻבָּה וְאֵינָהּ מַמְתֶּנֶת מִשְּׁעַת הַמֵּיאוּן ה"נ הָכִי הוּא עי"ל דְּדָיֵיק מִדְּלָא קָתָנֵי יְתוֹמָה שֶׁיָּצְאָה מִתַּחַת בַּעֲלָהּ דְּהָוֵי מַשְׁמַע נָמֵי שֶׁיָּצְאָה בְּגֵט דְּהָא הִיא אֵינָהּ בְּכְלַל נִתְאָרְסָה וְנִתְגָּרְשָׁה כֵּיוָן שֶׁאֵין קִדּוּשֶׁיהָ מִן הַתּוֹרָה וּמַה לִּי מֵיאוּן אוֹ גֵּט אֶלָּא ע"כ קָתָנֵי מֵיאוּן לְאַשְׁמְעִינַן דִּבְקַטְנוּת מַיְירֵי דְּיֹצִיא' גֵּט יָכוֹל לִהְיוֹת בְּגַדְלוּת משא"כ מֵיאוּן וְאֵין לְהַקְשׁוֹת הֵיכִי ס"ד אִי תְּנָא יָצְאָה בְּגֵט דְּמַיְירֵי בְּגַדְלוּת הָא קְטַנָּה שֶׁלֹּא מֵיאֲנָה וְהִגְדִּילָה פְּלִיגִי רַב וּשְׁמוּאֵל בְּהַמַּדִּיר אִי בִּיאָתָהּ הָוֵי קִדּוּשִׁין מִן הַתּוֹרָה וא"כ ה"ל נִתְאָרְסָה וְנִתְגָּרְשָׁה הַיְינוּ בָּבָא עָלֶיהָ מִשֶּׁגָּדְלָה כִּדְפֵ' רַשִׁ"י ז"ל לְקַמָּן משא"כ הָכָא מַיְירֵי בְּלֹא בָּא עָלֶיהָ לְהָכִי קָתָנֵי מֵיאוּן דְּמַיְירֵי בְּקַטְנוּת דַּוְוקָא וקמ"ל דְּקַטָּנָה בְּעֶלְמָא יֵשׁ לָהּ קִנָּס וּלְמַאי דס"ד דְּבִמְאָנ' ס"ל כר"י וּמַיְירֵי בְּנַעֲרוּת כר"י אֵין לְהַקְשׁוֹת דְּלִשְׁמְעִינַן יוֹצְאָה בְּגֵט די"ל דְּהִיא גּוּפַהּ קמ"ל דִּמְמָאֶנֶת בְּנַעֲרוּת כְּמוֹ שֶׁהִקְשָׁה ר"י לְקַמָּן ד"ה וְלִיתְנֵי קְטַנָּה.

וּלְקַמָּן אֲיַיְישֵׁב זֶה בע"ה: דַּף ל"ו ד"ה זוֹ דִּבְרֵי ר"ה כְּבָר הִקְדִּימַנִי בְּזֶה הָרַב מָהָרָ"שׁ נר"ו דְּלִשְׁנוּיָא קַמָּא דְּתוֹסְ' ז"ל פֶּרֶק ד' מִיתוֹת עַל רַשִׁ"י ז"ל לֹא קָשֶׁה כְּלוּם כ"א לִשְׁנוּיֵי' בָּתְרָא וּלְקַמָּן אַיָּ"ה אֲדַקְדֵּק בִּדְבָרָיו דנלע"ד דְּאַדְּרַבָּה לִשְׁנוּיָא קַמָּא קַשְׁיָא טְפֵי וְעַתָּה אֶכְתּוֹב תְּחִילָּה לִשְׁנוּיָא בָּתְרָא דנלענ"ד לְהוֹסִיף קֻצָּת עַל הַאי שְׁנוּיָא בָּתְרָא.

וּבָזֶה יִתְיַישֵּׁב קוּשְׁיָתָם דְּהָכָא. גַּם מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בד' מִיתוֹת ופ"ק דְּקִדּוּשִׁין כִּי נ"ל מַה שֶּׁאָמְרוּ שָׁם פ"ד מִיתוֹת דלר"מ הָוֵי קְטַנָּה מְאוֹרָסָה בְּחֶנֶק וְהֵיכָא רְמִיזָא בָּהּ חֶנֶק אֶלָּא ע"כ ה"פ דְּהַכֹּל הָיָה בִּכְלַל הַנּוֹאֵף וְהַנּוֹאֶפֶת אֲרוּסוֹת וּנְשׂוּאוֹת כֹּהֲנוֹת וְיִשְׂרְאֵלוֹת כְּדְאִיתָא הָתָם בְּהֶדְיָא רֵישׁ פִּרְקִין דַּף כ"א וְהָכִי אָמַר ר"ש דַּף נ' שְׁנֵי כְּלָלוֹת נֶאֱמְרוּ אַף בְּבַת כֹּהֵן וְכָל הַתְּנָאִים הָתָם לֹא אָמְרוּ רַק אֲרוּסָה אוֹ אֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה יָצְאָה לִשְׂרֵיפָה שֶׁפִּירוּשׁוֹ יָצְאָה מִכְּלַל חֶנֶק שֶׁהָיְתָה בַּתְּחִילָּה וא"כ כֵּיוָן דלר"מ נַעֲרָה לָא מַשְׁמַע קְטַנָּה א"כ נִשְׁאֲרָה קְטַנָּה מְאוֹרָסָה בִּכְלַל הָרִאשׁוֹן וְלֹא יָצְאָה לִשְׂרֵיפָה וְנִשְׁאֲרָה בְּחֶנֶק דְּגַם קְטַנּוֹת הָיוּ בִּכְלַל.

וְלָכֵן פָּרִיךְ הָתָם נְהִי דְּנִשְׁאֲרָה בִּכְלַל מ"מ הֲרֵי כְּתִיב גַּבֵּי אֵשֶׁת אִישׁ גַּם שְׁנֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁווין ואע"ג דְּהַאי קְרָא בְּנִשּׂוּאִין כְּתִיב מ"מ כֵּיוָן דַּאֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה הָיוּ בִּכְלַל הַנּוֹאָף וְהַנּוֹאֶפֶת וא"כ אִם פָּרַט הַכָּתוּב בִּנְשׂוּאָה דְּהַנּוֹאֵף וְהַנּוֹאֶפֶת וְהָיוּ שְׁנֵיהֶם שָׁווין הָא קָטָנָה פְּטוּרִים ה"ה בַּאֲרוּסָה דְּהָא כָּל דָּבָר שֶׁהָיָה בַּכְּלָל כו' לֹא לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ יָצָא דַּאֲרוּסוֹ' נִשְׁאֲרוּ בִּכְלַל הָוֵי וְכֵיוָן דְּקָטָנָה אֲרוּסָה נָמֵי נְשׂוּאָה קָטָנָה.

וכ"ת אִי מְמַעֲטִינַן גַּם קָטָנָה אֲרוּסָה א"כ אֵיזֶה נִשְׁאֲרָה בַּכְּלָל וְנִסְתַּר הַכְּלָל לְגַמְרֵי. זֶה אֵינוֹ דְּהָא נִשְׁאֲרָה אֲרוּסָה בּוֹגֶרֶת וַאֲרוּסָה בְּעוּלָה אֲבָל לְרַבָּנָן כֵּיוָן דס"ל דְּכָל נַעַר בְּלֹא ה' הָוָה אפי' קָטָנָה וְהוּא מֻוכָּרָח מִדִּכְתִיב נַעֲרָה מָלֹא בְּמוֹצִיא ש"ר כִּדְאִיתָ' לְקַמָּן א"כ מִסְתַּבְּרָ' דְּגַם שְׁנֵיהֶם לָאו לְהָכִי אֲתָא כֵּיוָן דְּלָא שָׁמְעִינַן לְהוּ בְּהֶדְיָא דְּדָרְשִׁי הָכִי דְּלָמָּה נִסְתּוֹר הַמִּדָּה בַּתּוֹרָה ונא' דַּאֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה חֲלוּקִין בְּדִינָם.

אֶלָּא וַדַּאי לִדְרָשָׁה אַחֲרִינָא אָתֵי כִּדְכְתִבי הַתּוֹסָ' הָתָם כְּגוֹן לְמַעֲשֶׂה חִדּוּדִין וְזֶהוּ דַּוְקָא לְרַבָּנָן דְּלָא שָׁמְעִינַן לְהוּ דְּדָרְשִׁי שְׁנֵיהֶם שָׁווין ס"ל לְדַוְקָא מִדְּכָתַב נער' מָלֹא בְּמוֹצִיא ש"ר וכמ"ש וְגַבֵּי נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה מִדִּכְתִיב חָסֵר ע"כ אֲפִילּוּ קָטָנָה אֲבָל ר' יאֹשִׁיָּה דס"ל הַאי דְּרָשָׁה דִּשְׁנֵיהֶם שָׁווין לְיָתֵד תְּקוּעָה דס"ל דְּמַעֲשֶׂה חִדּוּדִין לָאו כְּלוּם הוּא אֵין הֶכְרֵחַ דס"ל כר"מ דִּלְעוֹלָם ס"ל כְּרַבָּנָן דְּכֵיוָן דְּלֵיכָּא דְּרָשָׁא אַחֲרִינָא א"כ גְּלָתָה הַתּוֹרָה בְּהֶדְיָא דַּאֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה חֲלוּקִין וְכָל אֶחָד לְלַמֵּד עַל עַצְמוֹ דְּגַבֵּי נְשׂוּאָה כְּתִיב גַּם שְׁנֵיהֶם וְאֵין שָׁם דְּרָשׁ אַחֵר כ"א שְׁנֵיהֶם שָׁווין וְגַבֵּי אֲרוּסָה כְּתִיב נַעַר בְּלֹא ה' שֶׁהוּא מֻוכָּרָח דַּאֲפִי' קָטָנָה בַּמַּשְׁמָע כמ"ש לְרַבָּנָן.

וּלְפִי הָאֱמֶת דְּמַיְיתֵי הָתָם בָּרַיְיתָא דר' יאֹשִׁיָּה גַּם רַבָּנָן ס"ל כְּוָתֵיהּ שֶׁהַרֵי קַוּשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת הָתָם הוּא עַל הַמַּקְשָׁן שֶׁהִקְשָׁה לְרַב מוּמְתוֹ גַּם שְׁנֵיהֶם תִּקְשֵׁי לֵיהּ גַּם לְרַבָּנָן. וע"ז תֵּירְצוּ דְּמִסְתַּבְּרָא לְרַבָּנָן דְּאָתֵי לִדְרָשָׁא אַחֲרִיתָא כמ"ש דְּהַמַּקְשָׁן לֹא יָדַע בָּרַיְיתָא דר"י שֶׁהוּא יָתֵד תָּקוּעַ אֲבָל לְמַסְקָנָא דְּמַיְיתֵי בָּרַיְיתָא דר"י דְּלֵיכָּא דְּרָשָׁא אַחֲרִיתָא אֲפִילּוּ דְּהֵם רַבָּנָן ס"ל הָכִי דְּלֵיכָּא דרש' אַחֲרִיתָא וְאָתְיָא דר"י גַּם לְרַבָּנָן: עוֹד י"ל אִיפְּכָא דלר' יאֹשִׁיָּה נַעֲרָה סְתָמָא וְלֹא קָטָנָה מַשְׁמַע אפי' בְּלֹא ה' בְּכָל מָקוֹם וא"כ גַּם שְׁנֵיהֶם לָמָּה לִי לִכְתּוֹב גַּבֵּי אֲרוּסָה נַעַר לְחוּד וּמִמֵּילָא יָדְעִינַן וְלֹא קָטָנָה וְכָל דָּבָר שֶׁהָיָה כו' אֶלָּא דְּגַלִּי רַחֲמָנָא בִּנְשׂוּאָה מִכְּלָל דְּנַעַר דַּאֲרוּסָ' אפי' קָטָנָה וּמִינָּהּ יָלִיף בְּכָל הַתּוֹרָה כְּמוֹ דְּיָלִיף ר"מ מְנַעֵר דְּקָנָס מִדִּכְתִיב וְלוֹ תִהְיֶה כמ"ש לְעֵיל וְיָלִיף מִינָּהּ בְּכָל מָקוֹם ה"ה ר' יאֹשִׁיָּה יָלִיף אִיפְּכָא מִנַּעֲרָה הַמְאוֹרָסָה וכ"ת א"כ מנ"ל דִּלְרַבָּנָן אֲרוּסָה וּנְשׂוּאָה שָׁוִין דִּלְמָא גַּם רַבָּנָן כר"י ס"ל.

כְּבָר הוּא מְיֻשָּׁב בְּדִבְרֵינוּ כֵּיוָן דְּלָא אַשְׁכְּחַן לְרַבָּנָן דס"ל הַאי דְּרָשָׁא פְּשִׁיטָא דְּלָא דָּרְשִׁי הָכִי דְּלָמָּה נִסְתּוֹר הַכְּלָל הַמָּסוּר בְּיָדֵינוּ: וְעוֹד נוּכַל לוֹמַר דְּמֵהֻכְרָח הוּא דְּרַבָּנָן לָא דָּרְשִׁי הָכִי דְּכֵיוָן דְּמֻכְרָח הוּא דְּרַבָּנָן ס"ל דְּנַעַר בְּלֹא ה' אפי' קָטָנָה בַּמַּשְׁמָע דְּלָא נוּכַל לוֹמַר לְדִידְהוּ כמ"ש לר"י דְּנָפְקָ' לְהוּ מִנַּעֲרָה הַמְאוֹרָסָה דא"כ לָמָּה גָּלוּ עִיקַּר פְּלֻגְתַּיְיהוּ בְּנַעֲרָה דְּקָנָס דְּאֵין שָׁם יַלְפוּתָא כְּלָל ה"ל לְאַפְלוֹגֵי בְּנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה כֵּיוָן דְּמִינָּהּ יָלְפִינַן בְּעָלְמָ' אֶלָּא ע"כ טַעְמַיְיהוּ דְּרַבָּנָן לֹא מִנַּעֲרָה הַמְאוֹרָסָה אֶלָּא מִנַּעַר בְּלֹא ה' וא"כ אִי ס"ל הַאי דְּרָשָׁא תִּקְשֵׁי רִבּוּיָא דְּנַעַר בְּלֹא ה' לָמָּה לִי לִכְתּוֹב נַעֲרָה בה' וְאַפ"ה נֵדַע דְּלָא מְמַעֵט קָטָנָה, כ"א בּוֹגֶרֶת דְּאִי ס"ד לְמַעֵט קָטָנָה נָמֵי גַּם שְׁנֵיהֶם לָמָּה לִי כֵּיוָן דְּאִמְּעִיט מִנַּעֲרָה שְׁלֵימָה אֶלָּא מִדְּגַלִּי רַחֲמָנָא בִּנְשׂוּאָה מִכְּלָל דַּאֲרוּסָה לָא אֶלָּא ע"כ לָא ס"ל הַאי דְּרָשָׁא אֲבָל ר"י

לָא ס"ל הַאי דְּרָשָׁא דְּנַעַר כמ"ש דְּגַם ר"מ לֹא ס"ל וְיָלִיף מִגַּם שְׁנֵיהֶם כְּרַבָּנָן כמ"ש וְכָל זֶה לִשִׁינּוּיָא בָּתְרָא דְּתוֹסְ' דְּהָתָם אֲבָל לִשִׁינּוּיָ' קמ' עִם מַה שֶּׁהוֹסִפְנוּ יִהְיֶה הַכֹּל עַל נָכוֹן וְהַמֵּבִין יָבִין מֵעַצְמוֹ וכ"ת א"כ קֻושְׁיָ' זוֹ תִּקְשֵׁי דְּנַעַר בְּלֹא ה' לָמָּה י"ל דְּדָרְשִׁי לָהּ רַבָּנָן לְהָא דְּסוֹף בֶּן סוֹרֵר דַּף הַנָּ"ל נַעַר זֶה זְכוּר נַעֲרָה זוֹ כו' וּבָזֶה יִתְיַשְּׁבוּ קֻושְׁיוֹת הַתּוֹסְ' שָׁם וְגַם דְּלָא תִּקְשֵׁי הִלְכְתָא אַהִלְכְתָא דק"ל כְּרַבָּנָן וק"ל כְּהָא דְּרָשָׁא דְּהָתָם עוֹד י"ל לְיַשֵּׁב גַּם פי' ר"ת ז"ל דִּלְעוֹלָם ר"י כְּרַבָּנָן וְשָׁאנֵי הָכָא דְּגַלִּי קְרָא דְּקַטָּנָה לֹא וְלָא יָלְפִינַן מִינָּהּ דְּמָמוֹנָא מִקְּטָלָא לָא יָלְפִינַ' דְּדִלְמָא בִּקְטָלָא אַקִּיל רַחֲמָנָא ואע"ג דִּכְתִיב נַעַר מִבָּעֵי לֵיהּ לְהַהוּ דְּרָשָׁא דְּבֶן סוֹרֵר אֲבָל לְרַבָּנָן כֵּינָן דְּלָא גַּלִּי דַּעְתַּיְיהוּ דְּנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה הָוֵי וְלֹא קְטַנָּה מִסְתָּמָא דַּעְתַּיְיהוּ דִּבְכָל הַתּוֹרָה כָּל נַעֲרָה חָסֵר ה' אפי' קְטַנָּה בַּמַּשְׁמָע וְדָרְשִׁי גַּם שְׁנֵיהֶם לְדָרָשָׁא אַחֲרִיתִי דְּהָכִי צ"ל ע"כ לפי' ר"ת וק"ל: ועי"ל לפי' ר"ת דר"י ס"ל כְּרַבָּנָן וְגַם שְׁנֵיהֶם אָתֵי לְרִבּוּיֵי קְטַנָּה כִּי הֵיכִי דְּאַיְיתַר נַעַר בְּלֹא ה' לִדְרָשָׁא דְּבֶן סוֹרֵר וה"ק שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין בְּמִיתָה א' וְלָא קָאָמַר דְּגַבֵּי קְטַנָּה יִהְיֶה בְּחֶנֶק דִּפְשָׁטֵיהּ דִּקְרָא בְּלֹא נַעַר בְּנַעֲרָה מַמָּשׁ מִשְׁתַּעֵי דְּהִיא בַּת עוֹנְשִׁין כמ"ש הַתּוֹסְ' בְּהֶדְיָא פ' בֶּן סוֹרֵר ואע"ג דְּמְנַעֵר אָתֵי כַּתְּבִיהּ רַחֲמָנָא לְיַתּוֹרֵי לְנַעֵר לִדְרָשָׁא דְּבֶן סוֹרֵר וְהַשְׁתָּא א"ש פי' ר"ת דצ"ע לְפוּם רֵיהֲטָא בְּסַנְהֶדְרִין דְּקַוְשְׁיָא שֶׁהִקְשׁוּ שָׁם הַתּוֹסָפֹת לְרַבָּנָן וְהָכְתִיב וּמֵתוּ גַּם שְׁנֵיהֶם וְתֵירֵץ ר"ת שֶׁיִּהְיוּ שָׁוִין בְּמִיתָה וא"כ ע"כ דְּרָשָׁא זוֹ אֵינָהּ לְרַבָּנָן כִּדְכְתִיבִי הַתּוֹסְ' הָכָא וא"כ הָדָרָא קוּשְׁיָא לְדֵוכְתָּהּ דִּלְרַבָּנָן מַאי עָבְדִי בְּגַם שְׁנֵיהֶם וְאִי לִדְרָשָׁא אַחֲרִיתִי דִּלְמָא גַּם ר"מ ס"ל הָכִי וצ"ל כֵּיוָן דר"מ פְּטַר קְטַנָּה מִסְּקִילָה סְבָרָא הוּא דְּדָרֵישׁ גַּם שְׁנֵיהֶם מֵחֶנֶק דְּוַגְמַת שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְ' לְרַשִׁ"י בְּשִׁינּוּיָא בָּתְרָא משא"כ לְרַבָּנָן א"א לְדִרְוִשׁ הָכִי אֲבָל הַשְׁתָּא א"ש דְּגַם רַבָּנָן דָּרְשִׁי הָכִי וְדוּק: שָׁם ד"ה וְלִיתְנֵי קְטַנָּה עַד ותי' לר"י אַמַּאי לָא מְשַׁנֵּי דְּאַגַּב אוֹרְחֵיהּ קמ"ל כו' וַאֲנִי מִתְפַּלֵּא אִם יָצָאָה קֻושְׁיָא זוֹ מִפִּי קְדוּשׁ רַבֵּינוּ ר"י זלה"ה דְּאֵיךְ שַׁיָּיךְ דקמ"ל אַגַּב אוֹרְחֵיהּ דְּעַד מָתַי הַבַּת מְמָאֶנֶת עַד שֶׁתָּבִיא ב"ש וְהֵיכָן קמ"ל הֲלֹא אִיכָּא לְמִטְעֵי בִּמְמָאֶנֶת דְּפֵירוּשׁוֹ מְמָאֶנֶת מַמָּשׁ שֶׁמֵּיאֲנָה וּמֵיירֵי בְּנַעֲרָה הָא נַעֲרָה בְּעָלְמָא אִית לָהּ וְכִדְאָמַר הַמַּקְשָׁן לְעֵיל אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּסָמַךְ ר"מ אַמַּאי דְּאַשְׁמְעִינַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי דְּאֵין הַמֵּיאוּן כ"א עַד נְעָרוֹת בְּנִדָּה בְּמַתְנִי' וּבַבָּרַיְיתָא דִּלְעֵיל ע"כ כֵּיוָן דְּסָמַךְ עֲלַיְיהוּ לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר דקמ"ל הַאי דְּיָנָא כֵּיוָן דע"כ צְרִיכִין אָנוּ לְמוֹדָעֵי הָנֵי דֻּכְתֵי דְּתָנָא ר"מ הַאי דְּיָנָא בְּהֶדְיָא הָתָם וּמַאי קמ"ל הָכָא וְלֹא שַׁיָּיךְ לוֹמַר אַגַּב אוֹרְחֵיהּ אֶלָּא אִם אֵין לְפָרְשׁוֹ בע"א אֲבָל הָכָא כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְפָרְשׁוֹ בע"א הֵיכָן קמ"ל: שָׁם ע"ב ד"ה כֻּלְּהוּ רוֹאוֹת וְקָשֶׁה דְּהָכָא אַלִּיבָּא דר"מ קַיְימִינַן וַאֲנִי אוֹמַר כִּי הַתּוֹסְ' ז"ל לְשִׁיטָתַיְיהוּ דס"ל דַּחֲבָטָה דגמ' הַיְינוּ שֶׁנַּעֲשָׂה מ"ע ע"י הַחֲבָטָה כמ"ש לְעֵיל דַּף ט' אֲבָל בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל אֵין זָכָר שֶׁתְּהֵא טַעַם הַחֲבָטָה מִטַּעַם מ"ע כ"א מֵחֲמַת הַנְּפִילָה נוֹשְׁרוֹת הַבְּתוּלִין דְּהָכִי קִים לְהוּ וְהָכִי מַשְׁמַע קָצַת לִישָׁנֵיהּ שֶׁכָּתַב שֶׁנֶּחְבְּטָה וּבְתוּלֶיהָ נוֹשְׁרִין וְאִי הָוֵי מֵחֲמַת מ"ע לֹא הָוֵי לֵיהּ לְכְתּוֹב כ"א שֶׁנַּעֲשֵׂית מ"ע דְּהָא בְּכָל שְׁמַעְתָּא דמ"ע לֹא פי' כְּלוּם שע"י בְּתוּלֶיהָ נוֹשְׁרִין דַּאֲפִי' תִּנּוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן יוֹדְעִים דְּאִם נִתְקַע בָּהּ עֵץ כָּלִין בְּתוּלֶיהָ אֶלָּא נ"ל דְּרִשִׁ"י מְפָרֵשׁ שע"י חֲבָטוּ' הַרְבֵּה נוֹשְׁרִין הַבְּתוּלִין וְזֶהוּ דְּפָרִיךְ כֻּלְּהוּ נָמֵי חֲבוֹטֵי מֵחֲבְטֵי ר"ל פְּעָמִים שֶׁנּוֹפְלִין שְׁאָר בְּתוּלוֹת נָמֵי הַרְבֵּה פְּעָמִים וְזֶהוּ לִישָׁנָא דְּנָפַל וא"כ י"ל דְּמוּכַת עֵץ אֵין בְּתוּלֶיהָ נוֹשְׁרִין לְגַמְרֵי מֵחֲמַת הָעֵץ כ"א בְּתוּלֶיהָ כָּלִין פי' מִתְקַלְקְלִין וְלֹא נוֹשְׁרִין לְגַמְרֵי דְּהָא ר"מ מְדַמֵּי לַהּ לְבוֹגֶרֶת וּבוֹגֶרֶת אָמְרִינַן לְקַמָּן פ' אַלְמָנָה וּפ' הַבָּא ע"י דְּמִקְצָת בְּתוּלֶיהָ כָּלִין דְּקָאָמַר

בְּתוּלָה אפי' מְקֻצָּת בְּתוּלִין בְּתוּלָה עַד דְּאִיכָּ' כֻּלְּהוּ בְּתוּלִין כו' וא"כ ר"מ דְּמַדְמֵי לָהּ מ"ע
ע"כ ג"כ הָכִי הוּא דאל"כ לָא דָּמֵי לְבוֹגֶרֶת וְעוֹד דְּלָמָּה לֹא מְשַׁנֵּי לְעֵיל לְרַבָּנָן דְּפָרִיךְ
נִידַּמְיֵיהּ לְבוֹגֶרֶת וְלָא מְשַׁנֵּי דְּלָא דָּמֵי כמ"ש אֶלָּא ע"כ נָמֵי הָוֵי הָכִי וְהָא דְּקָאָמַר לְעֵיל
דְּרַבָּנָן מְדַמֵּי לָהּ לִבְעוּלָה הַיְינוּ דְּהַבְּעוּלָה אפי' בִּנְשִׂירַת מְקֻצָּת בְּתוּלִין כְּגוֹן שֶׁהֶעֱרָה בָּהּ
וְשִׁיבֵּר בְּתוּלֶיהָ הָוֵי בְּעוּלָה וכמ"ש רַשִׁ"יל עֵיל דַּף ט' ע"ב ד"ה מַאי לָאו דְּקָטָעִין כו' וא"כ
דַּוְקָא מ"ע ס"ל לר"מ דְּדָמְיָ לְבוֹגֶרֶת אֲבָל הָכָא דע"י הַחֲבָטוֹת נוֹשְׁרִין כָּל בְּתוּלֶיהָ גַּם
ר"מ מוֹדֶה דְּדָמְיָא לִבְעוּלָה אע"ג דְּלָא אִיתְעֲבַד בַּהּ מַעֲשֶׂה בִּידֵי אָדָם דְּלָא הִצְרִיךְ ר"מ
מַעֲשֶׂה אֶלָּא אִם עֲדַיִין הִיא מְקֻצָּת בְּתוּלָה משא"כ שְׁאֵין לָהּ לְגַמְרֵי וְכֵן נ"ל דְּמַשְׁמַע לִישָׁנָ'
דְּתַלְמוּדָא דְּקָאָמַר כֻּלְּהוּ רוֹאוֹת כו' וּבְנִתְקַע בָּהּ עֵץ אפי' לֹא רָאָה כְּלוּם מֵעוֹלָם יֵשׁ לָהּ
דִּין מ"ע והל"ל כֻּלָּן מַגִּידוֹת לְאַמַּן גַּם קָשֶׁה לִי דְּמַאי תָּלֵי בִּרְאִיָּה הָא אפי' סוּמָא מַרְגֶּשֶׁת
אִם נִתְקַע בָּהּ וְהַוְכָּתָה מֵחֲמַת זֶה וְלָמָּה לֹא תִּשְׁאַל לָאַמָּה אִם יָצְאוּ בְּתוּלֶיהָ אוֹ דָּם וְהֵיא
עַצְמָהּ תּוֹכַל לֵידַע זֶה אֲבָל מֵחֲמַת חֲבָטָה תָּלֵי בִּרְאָיָה עי"ל אפי' אִם הַטַּעַם מֵחֲמַת מ"ע
דר"מ לְדִבְרֵיהֶם דְּרַבָּנָן קָאָמַר דס"ל לֹא הִכִּיר בָּהּ מָנָה א"כ אֲוְדוּ לוֹ בְּשׁוּמָא אע"ג דְּלָא
מְפָרֵשׁ לָהּ תַּלְמוּדָא הִנֵּה תֵּרְצוּ התו' כֵּן בְּכַמָּה דּוּכְתֵי: דַּף כז ע"ב ד"ה יָכוֹל אַף בִּידֵי אָדָם
כֵּן יֵשׁ תֵּימָא כו' נ"ל דְּבָעֵי לְמֵילַף כֵּינָן דְּהַאי יוּמַת אע"ג דְּקָאֵי אַמִּיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם קָאֵי גַּם
אַמִּיתָה בִּידֵי אָדָם לִכְמִיתַת בְּעָלִים כו' גַּם מִדִּכְתִיב יוּמָת וְלֹא כְּתִיב יָמוּת א"כ מִדְּהַאי קְרָא
דְּמִיתָה ב"ש מַיְירֵי גַּם בְּמִיתָה ב"א וְכִדְכְתֵבי התו' בְּדִבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה א"כ נֵימָא דְּאִם כֹּופֶר
קָאֵי אַתַּרְוַיְיהוּ עי"ל דר"י בְּנוֹ שֶׁל ר"י ב"ב ס"ל כר' נְחוּנְיָה בֶּן הַקָּנָה דְּרִישׁ פִּירְקִין דְּיָלִיף
אָסוֹן וא"כ אֵין ג"ש לְמֶחֱצָה וְכִי הֵיכִי דְּיָלִיף מִיתָה ב"ש מִמִּיתָה ב"א אע"ג דְּמַיְתָה
ב"א חֲמוּרָה ה"נ נֵילַף לְהַפֵּךְ מִיתָה ב"א מִמִּיתָה ב"ש דְּבִשְׁנֵיהֶם פָּטוּר מִן הַתַּשְׁלוּמִין וְאִם
מְשַׁלֵּם פָּטוּר מִן הַמִּיתָה בִּשְׁנֵיהֶם וַאֲפִי' לְרָבָא דְּלָא יָלִיף אָסוֹן וְטַעְמֵיהּ דִּידֵיהּ לֹא
שַׁיָּיךְ כ"א בְּכָרֵת לֹא בְּמִיתָה ב"ש כִּדְאִיתָא לְעֵיל הַיְינוּ לר"נ ב"ה דס"ל לְרָבָא מִדְּנִקַּט ר"נ
הָיָה עוֹשֶׂה י"ה כְּשַׁבָּת מַשְׁמַע דַּוְקָא כָּרֵת בי"ה אֲבָל מ"מ מוֹדֶה רָבָא דְּאִיכָּא ג"ש דְּאָסוֹן
אָסוֹן לר"י בְּנוֹ שֶׁל ר"י ב"ב וְעוֹד דְּמַשְׁמַע קָצָת בַּגְּמָרָ' דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא דְּהָא פָּרִיךְ מִתַּנָּא
דב"ח דְּלָא מְחַלֵּק בֵּין דָּרֵךְ עֲלִיָּה לְדָרֵךְ יְרִידָה לְעִנְיַן תַּשְׁלוּמִין ה"ה לִפְדּוּתוֹ כִּדְפֵי' רַשִׁ"י
ז"ל וְעוֹד י"ל דְּהַתַּנָּא לֹא קָפִיד עַל הַחֲמוּרוֹת דְּמִיתוֹת כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד עַל חֲמוּרוֹת
דְּמִיתוֹת בִּידֵי אָדָם עַצְמָן בֵּין סְקִילָה וּשְׂרֵפָה וְהֶרֶג וְחֶנֶק כִּדְכָתְבִי התו' לְקַמָּן ד"ה ה"מ
דְּאֵין הַדָּבָר תָּלוּי בְּחֲמוּרוֹת דְּהָא כַּמָּה מִיתוֹת קַלּוֹת לֹא נָתְנוּ שִׁגְגָתָן לְכַפָּרָה כְּגוֹן הָעוֹשֶׂה
בְּאָבְיו חֲבוּרָה וְגוֹנֵב נֶפֶשׁ וּמִיתוֹת חֲמוּרוֹת כְּגוֹן עֲבוֹדָה זָרָה וְשַׁבָּת מִתְכַּפְּרִין ה"ה בָּזֶה נָמֵי:
שָׁם ד"ה מִיתוֹת קַלּוֹת נ"ל דְּרַשִׁ"י ז"ל דְּחָקוֹ קֻוּשְׁיַת הַמַּקְשָׁן דְּאָמַר כָּל חֵרֶם ל"ל מַשְׁמַע
דְּקֻוּשְׁיָתוֹ אַמִּיתוֹת קַלּוֹת דְּנָפְקָ' לְהוּ מִכָּל משא"כ מִיתוֹת חֲמוּרוֹת נָפְקָא לְהוּ מֵחֵרֶם וְעוֹד
דְּנִרְאֶה לוֹ דּוֹחֵק דְּנִתְנָה לְכַפָּרָה דְּבָרַיְיתָ' לָא הָוֵי כ"א מָמוֹן וְקָרְבָּן וע"י גָּלוּת לָא הָוֵי כַּפָּרָה
וְרָמֵי בַּר חָמָא נָקֵט נָמֵי לְכַפָּרָה וְהָוֵי גָּלוּת וס"ל לְרָמֵי בַּר חָמָא דְּנִתְנָה שִׁגְגָתוֹ לְגָלוּת דְּהָא
כַּפָּרָה לָא מַשְׁמַע כ"א מָמוֹן וְקָרְבָּן א"כ מַשְׁמַע דְּבִכְלַל כַּפָּרָה הָוֵי גַּם גָּלוּת גַּם לִישָׁנָא דְּלָא
מְמֵילָא מַשְׁמַע דְּכָל מִילֵּי ש"מ מְמֵילָא וְלֹא אִיצְטָרֵךְ קְרָא יַתִּירָא דה"ל לְמֵימַר מְלֹא תִּקָּחוּ
כֹּופֶר ש"מ דְּלְכָל הַפָּחוֹת ש"מ הַחֲמוּרָה שֶׁבָּהֶם אַף אִם לֹא הָיָה מַיְירֵי בְּרוֹצֵחַ כ"א סְתָם
הֲוָה מוֹקְמִינַן לֵיהּ אַמִּיתוֹת חֲמוּרוֹת דְּמִסְתַּבֵּר טְפֵי כְּמוֹ דְּמוֹקְמִינַ' חֵרֶם לָזֶה אֲבָל לִישָׁנָא
דְּמְמֵילָא מַשְׁמַע בְּלֹא יִתּוֹרָא נִשְׁמַע מְמֵילָא כ"ד אפי' מִיתוֹת קַלּוֹת לְכָךְ נִרְאָה דְּרַשִׁ"י ס"ל

דְּרוֹצֵחַ אפי' דֶּרֶךְ עֲלִיָּה מ"מ קיל מִשְּׁאָר מִיתוֹת שֶׁלֹּא נִיתְּנָה שִׁגְגָתָן לְכַפָּרָה דְּהָתָם אֵין בַּעֲבִירָתָן כַּפָּרָה כְּלָל משא"כ רוֹצֵחַ כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בַּעֲבֵירָה זוֹ חִלּוּק בֵּין דֶּרֶךְ יְרִידָה לַעֲלִיָּה א"כ קַלָּה עֲבֵירָה זוֹ דִּבְמִזִּיד נִפְטַר בְּמָמוֹן אפי' בְּדֶרֶךְ עֲלִיָּה כֵּיוָן דְּאַקִּיל רַחֲמָנָא בַּעֲבֵירָה זוֹ דְּמִסְבָּרָא מַה לִּי עֲלִיָּה אוֹ יְרִידָה וְאַפִּ"ה אַקִּיל רַחֲמָנָ' וא"כ אִם לֹא כְּתִיב אֶלָּא חֵרֶם הָוָה מוֹקְמִינַן לְמִיתוֹת חֲמוּרוֹת לְגַמְרֵי שֶׁאֵין בָּהֶן צַד קַל כְּלָל לְהָכִי כְּתִיב לֹא תַקְחוּ כֹּופֶר וכ"ת א"כ נִכְתּוֹב לֹא תִקְחוּ כֹּופֶר וְאָתוּ שְׁאָר מִיתוֹת חֲמוּרוֹת בק"ו י"ל דְּקִשְׁיָא הַמַּקְשֶׁן לֹא הָיְתָה מֵעוֹלָם דְּלִכְתּוֹב לֹא תִקְחוּ כֹּופֶר לְחוּד דְּזוֹ לָאו קוּשְׁיָא הִיא דִּלְמָא רוֹצֵחַ דְּגַלִּי גַּלִּי אֲבָל שְׁאָר מִיתוֹת יָלְפִינַן מִמִּיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם כמ"ש הַטַּעַם לְעֵיל וְזֶהוּ הַטַּעַם דְּקָאָמַר אֵין לִי אֶלָּא מִיתוֹת חֲמוּרוֹת כו' כֵּיוָן דְּאִיכָּא לְמֵילַף מִמִּיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם דַּיְקִ אִי שָׁדֵית הַחֲוָמְרָ' אֲמִיתּוּת חֲמוּרוֹת וְאַצ"ל רוֹצֵחַ דְּאִיכָּא טַעְמָא רַבָּה דְּאֵין בְּיָדֵינוּ כֹּחַ לִמְחוֹל דִּינוֹ שֶׁל הַנֶּהֱרָג שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה נָפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ אַדְּ קַוְשְׁיַת הַמַּקְשֶׁן הָיְתָה כֵּיוָן דְּגַלִּי קְרָא גַּם בִּשְׁאָר מִיתוֹת דְּלָא נִשְׁקוֹל מָמוֹנָא כָּל לָמָּה לִי לְמִיתוֹת קַלּוֹת שֶׁזֶּהוּ נִשְׁמַע מִמֵּילָא מִלֹּא תִקְחוּ כֹּופֶר שֶׁהִיא מִיתָה קַלָּה כֵּיוָן שֶׁכְּבָר הִשְׁוָותָה תּוֹרָה גַּם שְׁאָר מִיתוֹת לְרוֹצֵחַ וְרוֹצֵחַ הִיא מִיתָה קַלָּה מִמֵּילָא שָׁמְעִינַן ה"ה שְׁאָר מִיתוֹת קַלּוֹת משא"כ אִי לָא גַּלִּי קְרָא כְּלָל בִּשְׁאָר מִיתוֹת אֵימַר דַּוְוקָא רוֹצֵחַ דְּגַלִּי קְרָא גַּלִּי וּמִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי כַּנַ"ל: דַּף לח ד"ה אֲבָל סִימָא הִנֵּה התו' לִשְׁנֵי הַתִּירוּצִים לָא סָלְקָא לְהוּ בְּבֵירוּר דְּתֵירוּץ רִאשׁוֹן כָּתְבוּ בִּלְשׁוֹן שֶׁמָּא וּלְדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א ז"ל הִנֵּה כָּתְבוּ דְּהָוֵי מָצֵי לְמֵימַר ס"ל כר"י וּכְבָר יְעַדְתִּי בְּחִבּוּר זֶה דְּכָל מָקוֹם דְּכָתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת ה"מ לְמֵימַר הָכִי אֲבָל בע"ה עַד מָקוֹם שֶׁיִּדֵי מַשָּׂגָת וְעוֹד נ"ל דְּגַם רַשְׁ"י דְּגָרַס כר"ח יֵשֵׁב קַוְשְׁיָא זוֹ וְלָכֵן אֶכְתּוֹב עֲנִיּוּת דַּעְתִּי דנ"ל דִּלְעוֹלָם ר"י קָאֵי אַלַּפְדּוּתוֹ וּקְרָא דְּלֹא תִקְחוּ כֹּופֶר קָאֵי דְּלָא נִשְׁקוֹל דָּמֵי וְנַקְטֵלִיהּ כִּדְפָרִיךְ הַמַּקְשֶׁן לְעֵיל וְלֹא תִקְחוּ כֹּופֶר ל"ל וּפֵירֵשׁ רַשְׁ"י ז"ל לְעֵיל ד"ה לֹא תִקְחוּ כֹּופֶר נָמֵי אִם תַּהַרְגֶנּוּ לֹא תַעֲנְשֶׁנּוּ וא"כ אִי לָאו כָּל חֵרֶם הָוָה מוֹקְמִ' לֹא תִקְחוּ כֹּופֶר לְפִדְיוֹן לְמִיתוֹת קַלּוֹת אֲבָל תַּשְׁלוּמִין לָא מְמַעֲטִים קְרָא הֵיכָא דְּסִימָא עֵינוֹ וַהֲרָגוֹ בד"א לְהָכִי אִיצְטָרִךְ כָּל חֵרֶם לְפִדְיוֹן וְאַיְיתַר לֹא תִקְחוּ כֹּופֶר לְתַשְׁלוּמִ' אוֹ אִיפְּכָא דְּהָוֵי מוֹקְמִינַן לֹא תִקְחוּ לְתַשְׁלוּמִין וְלָא הָוֵי יָדְעִינַן פִּדְיוֹן לְהָכִי אִיצְטָרִךְ כָּל חֵרֶם וְנִרְאֶה בְּעֵינַי שֶׁזֶּהוּ פְּשָׁטָא דִּשְׁמַעְתְּ' וְיֵשׁ לְתָמְהַ מִי דְּחָקוֹ לָרַשְׁבָּ"א ז"ל שֶׁלֹּא לְפָרֵשׁ כֵּן וַאֲפִילּוּ אִם נֹאמַר דס"ל ז"ל דִּלְיֹשָׁנָ' דְּתַלְמוּדָ' מַשְׁמַע דְּכָל חֵרֶם אָתֵי לְהַדְּ דרש' כְּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָ' דְּתוֹסָפוֹת מ"מ יֵשׁ לְתָמְהַ עַל הַתַּלְמוּד גּוּפֵיהּ לָמָּה לֹא תֵּירֵץ כֵּן דְּהַשְׁתָּ' קְרָא דְּכָל חֵרֶם דְּמְבוֹאָר בְּהֶדְיָ' דְּאַפְּדְיוֹן קָאֵי כְּדִכְתִיב לֹא יִפָּדֶה וְאַפִּ"ה מוֹקְמִינַ' לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת לְתַשְׁלוּמִין עאכ"ו לֹא תִקְחוּ כֹּופֶר דְּנוּכַל לְפָרֵשׁ לְתַשְׁלוּמִין כְּמוֹ שֶׁעָלָה עַל דַּעַת הַמַּקְשֶׁן וע"כ מִדְּעָלָה עַל דַּעְתּוֹ כָּךְ זֶהוּ פְּשָׁטֵיהּ דְּקְרָא א"כ יְתֵרֵץ הָכִי אֲבָל רַשְׁ"י ז"ל נִשְׁמַר מִזֶּה וְלֹא פֵּירֵשׁ דְּכָל חֵרֶם אָתֵי לְהָכִי אֶלָּא כְּתַב דְּחַד מֵהֲנֵי קְרָאֵי אִיצְטָרִךְ לְאַשְׁמְעִינַן דְּלָא לְעַבֵּד בֵּיהּ תַּרְתֵּי וְהוּא כמ"ש דְּאִי לָאו חַד קְרָא יַתִּיר הָוָה מוֹקְמִינַן לַחֲדָא דְּרָשָׁא וְאִידָךְ דְּרָשָׁא לָא הָוָה דָּרְשִׁינַן וְנִשְׁמַר רַשְׁ"י לְפָרֵשׁ דְּלָא בְּרִיר לָן הֵי קְרָא אָתֵי לְהָכִי לְתָרֵץ קַוְשְׁיָא זוֹ דְּקַשְׁ' לתו' דְּנוּכַל לְפָרֵשׁ דְּכָל חֵרֶם אָתֵי לְהָכִי וְלֹא תִקְחוּ כֹּופֶר לְתַשְׁלוּמִין וה"פ דְּבָרַיְתָ' דר' יִשְׁמָעֵאל לִשְׁתֵּי דְּרָכִים אֵין לִי אֶלָּא חֲמוּרוֹת קַלּוֹת מִנַּיִן דְּמִלֹּא תִקְחוּ כֹּופֶר לָא אָתֵי דְּמִבָּעֵי לִי לְתַשְׁלוּמִין ת"ל כָּל חֵרֶם לְפִדְיוֹן וּמִמֵּילָא נִשְׁאַר לֹא תִקְחוּ כֹּופֶר לְתַשְׁלוּמִין אוֹ אִיפְּכָא ת"ל כָּל חֵרֶם דְּעִיקַּר קַוְשְׁיַת ר' יִשְׁמָעֵאל הִיא מִיתוֹת קַלּוֹת מִנַּיִן דְּלֹא תִקְחוּ כֹּופֶר מִבָּעֵי לְאִינָךְ דְּרָשָׁא ת"ל כָּל חֵרֶם וא"כ יֵשׁ לִי שְׁנֵי פְּסוּקִים

דְּרוּשׁ חֲדָא לְפִדְיוֹן וְאִי לָאו פִּי' רָשִׁ"י הָיִיתִי אוֹמֵר דְּכֻלְּהוּ שְׁמַעְתָּתָא עַל קוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה קָאֵי שֶׁהִקְשָׁה בַּתְּחִלָּה לֹא תִקְּחוּ כֹּופֶר ל"ל וּמְפָרֵשׁ רַשִׁ"י דְּמַשְׁמַע נָמֵי אִם תַּהַרְגֵּנּוּ לֹא תַּעֲנְשֶׁנּוּ וּמְשַׁנֵּי דְּלָא תִּפְטְרִיהּ בְּמָמוֹנָא וַהֲדַר פָּרִיךְ וּלְאֶרֶץ לֹא יְכַוְּפֵר ל"ל פִּי' לְהַאי שִׁינּוּיָיא דְּנָפְקָא מִלֹּא תִקְּחוּ כֹּופֶר פִּדְיוֹן א"כ ל"ל לֹא יְכַוְּפֵר כו' אֶלָּא ע"כ לֹא תִקְּחוּ כֹּופֶר לְתַשְׁלוּמִין אָתֵי וא"כ הָדְרָא קַשְׁיָא לְדַוְקְתָּא וְכֵן כּוּלְּהוּ וַהֲדַר פָּרִיךְ לר"י בֵּן בְּרוֹקָא כָּל חֵרֶם לָמָּה לִי כמ"ש עַד אֶלָּא א"ר ב"ח אִיצְטָרֵךְ וְקָאֵי אַקּוּשְׁיָא קַמָּיְיתָ' דְּלְעוֹלָם לֹא תִקְּחוּ כֹּופֶר לְתַשְׁלוּמִין אָתֵי אע"ג דְּנָפְקָא מִלֹּא יִהְיֶה אָסוֹן אִיצְטָרֵךְ וְהַמְעַיֵּן' הֵיטֵיב יִרְאֶה לְפָרֵשׁ גַּם דִּבְרֵי רַשִׁ"י דְּמַשְׁמַע הָכִי וְגַם מִדִּבְרֵי רָמִי ב"ח נִרְאֶה כֵּן דְּקָאָמַר אִיצְטָרֵךְ סד"א פִּי' דְּלָא עָבְדִינַן בֵּיהּ תַּרְתֵּי וְתֵימָא וְהָא עִיקָּר חָסֵר דְּקָאָמַר ה"מ אַמִּלְתָּא דְּלָא נָזְקַר כְּלָל וְלָא עָסְקִינַן הַשְׁתָּא ה"א בְּפִדְיוֹן וע"ז הִקְשָׁה כָּל חֵרֶם ל"ל וּלְפִירוּשׁ זֶה א"ש דְּקָאֵי אַדְּלְעֵיל וכ"ז לְרַוְוחָא דְּמִלְּתָ' אֲבָל סֵוְגְיָ' דְּשְׁמַעְתְּתָ' לע"ד כְּמוֹ שֶׁפֵּירַשְׁתִּי לְעֵיל אֵין בָּהּ גִּמְגּוּם וְלֹא עוֹד אֶלָּא דנ"ל דַּאֲפִילּוּ לְמַאי דְּמְשַׁנֵּי לְעֵיל דְּלֹא תִקְּחוּ כֹּופֶר אָתֵי לְפִדְיוֹן מ"מ גַּם דְּרָשַׁתתַּשְׁלוּמִין נִשְׁמַע מִינָּהּ וכמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָ' דְּמַשְׁמַע נָמֵי כו' אֶלָּא שְׁמִשְׁנֵי דְּעִיקָּר קְרָא לָאו לְאַשְׁמוּעִינַן פִּדְיוֹן וְרָמִי ב"ח מְשַׁנֵּי דלר' יִשְׁמָעֵאל ס"ל דְּעִיקָּר קְרָא לְתַשְׁלוּמִין אָתֵי לְאַשְׁמְעִינַן וּבָהָא א"ש מַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּגַבֵּי תַּשְׁלוּמִין אֵין חִילּוּק בֵּין דֶּרֶךְ יְרִידָה לְדֶרֶךְ עֲלִיָּה ה"ה לִפְדּוּתוֹ ומנ"ל לְרָבָא הָא אֶלָּא כֵּיוָן דְּבָחַד קְרָא אִיכַּלְּלוּ תַּרְוַיְיהוּ א"כ כִּי הֵיכִי דְּלִעְנְיַן תַּשְׁלוּמִין אֵין חִלּוּק ה"נ לִפְדּוּתוֹ וְזֶה סְיוּעַ לְדִבְרֵי מ"ש לְעֵיל לְתָרֵץ דִּבְרֵי ר"י דְּיָלִיף מִיתָה בִּידֵי שָׁמַיִם מִמִּיתָה ב"א וק"ל: שָׁם ע"ב ד"ה יֵשׁ בָּגֶר בַּקֶּבֶר הִנֵּה רַשִׁ"י ז"ל כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּאֵין מוֹרִישִׁין קָנָס לְבָנִים לְקַמָּן ד"ה וּפְקַע אָב בְּכֵן צָרִיךְ לְהַצִּילוֹ גַּם הַתּוֹסָפוֹת סָתְרוּ פ' מְרֻבֶּה דִּבְרֵי ר"י דְּכָאן וּבְכָאן סָתְרוּ דִּבְרֵי ר"י הַלָּבָן נִמְצָא עָלָה הַדָּבָר בְּתֵימָה לְכָךְ נ"ל כִּי לָמַדְתִּי תֵּירוּץ מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י שֶׁכָּתַב רֵישׁ פֶּרֶק נַעֲרָה ד"ה וְלֹא הִסְפִּיקָה כֵּיוָן דְּלָא עָמַד בַּדִּין לָאו מָמוֹן הוּא לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו וְאָמְרִינַן לְקַמָּן דְּאֵין אָדָם מוֹרִישׁ זְכוּת בְּתוֹ לִבְנוֹ דְּנִרְאִין דְּבָרָיו כְּסוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה דְּבַתְּחִלָּה כָּתַב דְּלָאו מָמוֹן הוּא מַשְׁמַע דְּהַטַּעַם דְּאֵין אָדָם מוֹרִישׁ קָנָס וְזֶה הַטַּעַם שַׁיָּיךְ בְּכָל הַקָּנָסוֹת וּלְבַסּוֹף כָּתַב דְּאֵין אָדָם מוֹרִישׁ זכו' בְּתוֹ כו' שֶׁזֶּה הַטַּעַם לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בְּקָנָס בְּתוֹ וכמ"ש התו' בְּמֻרְבֶּה לְתָרֵץ קוּשְׁיָא דְּהָכָא דְּשָׁאנֵי הָכָא מִטַּעַם זֶה ע"ש אֶלָּא נ"ל דס"ל ז"ל נְהִי דְּאֵין מוֹרִישׁ קָנָס לְבָנָיו מ"מ יָרְשׁוּ בָּנָיו זְכוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּבִתּוֹ וּלְתָבְעֵיהוּ אִינְהוּ בְּדִין וּלְשָׁקְלוֹ הַקָּנָס מִכֹּחַ עַצְמָהּ לֹא מִכֹּחַ שֶׁיָּרְשׁוּ הַקָּנָס מֵאָב אֶלָּא מִכֹּחַ עַצְמָן דְּיָרְשׁוּ זְכוּת הַבַּת וְעָמְדוּ בִּמְקוֹמָהּ וְלָכֵן פֵּירֵשׁ דְּאֵין אָדָם מוֹרִישׁ זְכוּת בְּתוֹ וא"כ גַּבֵּי תַּשְׁלוּמֵי ד' וה' נָמֵי הַיְינוּ טַעְמָא כֵּיוָן דְּיָרְשׁוּ הַקֶּרֶן מֵאֲבִיהֶם מְשַׁלֵּם לָהֶם הַקָּנָס עֲבוּר הַקֶּרֶן שֶׁלָּהֶם שֶׁטָּבַח וּמָכַר דְּהָא אָמְרִי' בִּמְרֻבֶּה דַּף ס"ח דְּפָרִיךְ וַהֲרֵי חָזְרָה הַקֶּרֶן לִבְעָלָיו ופי' רַשִׁ"י דְּכָפֶל לֹא מְחַוֵּיב אֶלָּא בְּשִׁנְמְצָאת בְּיַד גַּנָּב שנ' אִם הִמָּצֵא תִמָּצֵא בְּיָדוֹ אע"ג דְּהַגְנֵיבָה נַעֲשָׂה כְּבָר לֹא מְשַׁלֵּם אא"כ נִמְצֵאת בְּיָדוֹ א"כ חִיְּיבָה תּוֹרָה עַל שְׁעַת הַמְּצִיאָה א"כ ה"ה בִּטְבִיחָה וּמְכִירָה דְּהָא מַשְׁמַע הָתָם בְּרֵישׁ פִּרְקָא דְּאֵין חִלּוּק בֵּין כָּפֶל לד' וה' כ"א מַאי דְּקָתָנֵי הָתָם וַאֲפִי' הַתּוֹסָפוֹת דְּמַיְיתִי הָתָם מִילֵּי אַחֲרִינֵי לָא מַיְיתוּ הָא וא"כ כֵּיוָן דְּלָא עָמַד אֲבִיהֶם בַּדִּין וְלֹא אָתוּ עֵדִים אֶלָּא לְאַחַר מִיתָה דְּזֶהוּ הַעֲמָדָה בַּדִּין הָאֲמוּרָה בַּגְּמָרָ' כִּדְפִי' רַשִׁ"י שָׁם א"כ לֹא נִמְצֵאת אֶלָּא לְאַחַר מִיתָה וּמְשַׁלֵּם לָהֶם מִכֹּחָם לֹא שֶׁיָּרְשׁוּ מֵאֲבִיהֶם וַאֲפִי' נֹאמַר דְּאֵין רְאוּי' מִשָּׁם דְּחִיְּיבָה תּוֹרָה עַל שְׁעַת הַמְּצִיאָה רַק אִם נמצ' בְּיָדוֹ חִיְּיבָה תּוֹרָה עַל הַגְּנֵיבָה אוֹ עַל הַטְּבִיחָה וּמְכִירָה וא"כ כֵּיוָן דִּבְשְׁעַת טְבִיחָה לֹא

הָיָה שְׁלָהֶם אֵינוֹ חַיָּיב מִצִּידָם מ"מ י"ל כֵּינָן שֶׁחִיְּיבָה תּוֹרָה קִנָּס עַל אֲשֶׁר חָטָא בַּקֶּרֶן זֶה וְהֵם יוֹרְשִׁים הַקֶּרֶן לְשַׁלֵּם לָהֶם גַּם הַקִּנָּס כֵּינָן שֶׁהַקֶּרֶן שְׁלָהֶם וְכוּלֵי מלת' דְּרַבָּה קָאֵי עַל קִנָּסוֹת דְּהָוֵי כְּיוֹצֵי' בְּאִלּוּ רְצוֹנִי לוֹמַר כַּיּוֹצֵי' דְּאוֹנֶס וּמְפַתֶּה שֶׁאֵין הַיּוֹרְשִׁין יוֹרְשִׁים כְּלוּם אֶלָּא מִכֹּחַ אַבָּוְהֶן קָאָתוּ כְּגוֹן שֶׁהִזִּיק אֶת אָבִיו אוֹ בִּיְישׁוֹ דְּאַף עַל גַּב דְּאִיכָּא בה' מִקְצָת דְּבָרִים שֶׁהֵן מָמוֹן וְהַיּוֹרְשִׁין יוֹרְשִׁין אוֹתָן מ"מ הַקִּנָּס לֹא בָּא מֵחֲמַת הַמָּמוֹן דְּהַתּוֹרָה לֹא קִנְּסָה אוֹתוֹ מֵחֲמַת שֶׁחָטָא עַל מָמוֹן זֶה רַק שֶׁהִזִּיק אֶת אָבִיו אוֹ בִּיְישׁוֹ וְזֶה אֵין יוֹרְשִׁין וְכַיּוֹצֵי' בָּזֶה אֲבָל בְּדָבָר שֶׁהַקִּנָּס בָּא עַל הַקֶּרֶן כְּגוֹן זֶה וּכְגוֹן הֵמִית שׁוֹר אֶת עֶבֶד אָבִיו וּמֵת הַנִּיזָּק כֵּינָן שֶׁהַיּוֹרְשִׁי' יוֹרְשִׁין אֶת הָעֶבֶד יוֹרְשִׁין גַּם הַקִּנָּס הַבָּא עָלָיו אֲבָל אִם לֹא הָיוּ יוֹרְשִׁין הָעֶבֶד כְּגוֹן שֶׁנִּגַּח הַשּׁוֹר הָעֶבֶד וְלֹא מֵת מִיָּד וְקוֹדֶם מִיתָה שְׁחָרְרוֹ וְאַח"כ מֵת הָעֶבֶד וְהָאָדוֹן כֵּינָן שֶׁאֵין יוֹרְשִׁין הַקֶּרֶן אֶלָּא בָּאוּ מִכֹּחַ אֲבִיהֶן דַּאֲבִיהֶן וַדַּאי זָכָה בְּקִנָּס כֵּינָן שֶׁנִּגְּחוּ קוֹדֶם הַשִּׁחְרוּר דע"כ לָא מִבָּעֲיָ' לֵיהּ פ' הַשּׁוֹלֵחַ אִם מְעַוֶּכֶב גֵּט שִׁחְרוּר יֵשׁ לוֹ קִנָּס אֶלָּא אִם נִגַּח אַחַר הַשִּׁחְרוּר אֲבָל קוֹדֶם שִׁחְרוּר אֵין סָפֵק דְּהָוֵי שֶׁל הָרַב בְּהָא לָא יָרְתִי מִידֵי וְקָרוֹב הַדָּבָר לוֹמַר דַּאֲפִי' לְעוֹלָם לָא יָרְתִי שְׁלֹשִׁים שֶׁל עֶבֶד וְכֵן בְּשׁוֹר תָּם לָא יָרְתִי הַקִּנָּס כֵּינָן שֶׁמֵּת הַשּׁוֹר וְהָעֶבֶד וְלָא יָרְתִי הַקֶּרֶן גַּם קִנָּס אֵין לָהֶם וְלָא דָּמֵי לִגְנֵיבָה דְּיָרְתִי הַקֶּרֶן לְעוֹלָם יָרְתִי גַּם הַקִּנָּס וְגַם הַתּוֹסָ' בִּמְרֵיבָּה כָּתְבוּ קְצָת מִסְּבָרָא זוֹ אֶלָּא שֶׁכָּתְבוּ דְּרַבָּה ור"נ פְּלִיגִי וּלְפִי מ"ש אֵין צָרִיךְ לוֹמַר דִּפְלִיגִי אֶלָּא דְּרַבָּה קָאֵי אַקִּנָּסוֹת דִּוּמְיָא דְּבִתּוֹ וכמ"ש וְסָוְגְיָא דְּהָכָא דְּמַשְׁמַע דְּהַבֵּן יוֹרֵשׁ מֵאִמּוֹ הַקִּנָּס י"ל ג"כ כֵּינָן דְּהָאָב קַיָּים וְהַקִּנָּס שְׁלוֹ בְּנַעֲרוּת וְכִי אָתֵי בַּגְרוּת פָּקַע רַחֲמָנָא כֹּחַ הָאָב וְנָתְנוּ לְבַת זֶה הַכֹּחַ יוֹרֵשׁ ג"כ הַבֵּן וְעוֹמֵד בִּמְקוֹם הָאֵם לְתִבּוֹעַ מִכֹּחַ עַצְמוֹ אֲבָל אִם לֹא הָיָה הָאָב קַיָּים דְּאָז הָיָה הַקִּנָּס שָׁלָהּ וּמֵתָה בָּזֶה לֹא יוֹרֵשׁ הַבֵּן אֶלָּא שֶׁכָּאן מִן אָבִיהָ בָּאָה לְיַד בְּנָהּ שֶׁכֵּן זָכְתָה לָהּ תּוֹרָה שֶׁהֲרֵי הִיא הָיְתָה נַעֲרָה כְּשֶׁאָנְסָה וְאֵין לָהּ עָלָיו כְּלוּם אֶלָּא שֶׁהִיא זָכְתָה כֹּחַ הָאָב בְּבַגְרוּת לִיתֵּן לָהּ כֹּחוֹ וְזֶה הַזְּכוּת יוֹרֵשׁ הַבֵּן לְהַפְקִיעַ כֹּחַ הָאָב וְעוֹמֵד בִּמְקוֹם הָאֵם משא"כ בְּאָב לָא אָמְרִינַן הָכִי שֶׁיָּרַשׁ זְכוּת בִּתּוֹ לְהַפְקִיעַ כֹּחוֹ וְיַעֲמֹד הוּא בִּמְקוֹמָהּ דע"כ אִי יֵשׁ בֶּגֶר בַּקֶּבֶר א"כ הָוֵי הַבַּגְרוּת.

בְּקֶבֶר בִּכְלַל הַמִּיעוּט שֶׁמִּעֲטָה הַתּוֹרָה בַּגְרוּת מִלְּאַבִי הַנַּעֲרָה כִּדְכָתַב רַשְׁ"י וְהַתּוֹסָ' וא"כ מֵעֲטָהּ תּוֹרָה בְּהֶדְיָא הָאָב עוֹד רָאִיתִי בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל לְקַמָּן רֵישׁ פ' נַעֲרָה שֶׁכָּתַב אַהָא דְּקָאָמַר וְכִי קָאָמַר רַבָּה מָמוֹנָא הָוֵי ופי' הוּא מִשֶּׁעָמַד בַּדִּין לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו וְלָא מִפְּטַר תּוּ בְּהוֹדָאָה עכ"ל שֶׁלְּפִי דַּעְתִּי אֵין לוֹ שׁוּם הֶבְנָה מַאי בָּעֵי הוֹדָאָה הָתָם וְהָא לְדִבְרֵי רַשְׁ"י פְּשִׁיטָא לכ"ע דְּלָא מִיְּפְטַר בְּהוֹדָאָה מִשֶּׁעָמַד בַּדִּין וַאֲפִי' בְּאוֹנֶס וּמְפַתֶּ' וְכִדְכָתְבֵי הַתּוֹסָ' הָתָם עָלָיו ע"ש גַּם לָמָּה לֵיהּ זֶה לְרַשְׁ"י ז"ל אֶלָּא נ"ל דס"ל לְרַשְׁ"י דִּבְכָל הַקִּנָּסוֹת בְּעוֹלָם קָם הַבֵּן תַּחַת אָבִיו לְיָרֵשׁ זְכוּתוֹ וּלְתָבְעוֹ מִצַּד עַצְמוֹ שֶׁכָּל זְכוּת הָאָב זָכְתָה תּוֹרָה לְבֵן כְּאִלּוּ הָאָב קַיָּים אֲבָל לֹא שֶׁיִּירַשׁ הַקִּנָּס עַצְמוֹ מֵאָבִיו ונ"מ דְּאִם הוּא הוּא הַבַּעַל דָּבָר א"כ אִם מוֹדָה נֶגְדּוֹ פָּטוּר.

כְּמוֹ בְּאָבִיו משא"כ אִם הָיָה יוֹרְשׁוֹ מֵאָבִיו לֹא הָיְתָה הוֹדָאָתוֹ כְּלוּם שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה מָמוֹן אֵצֶל אָבִיו כֵּינָן שֶׁהָיָה הָאָב קַיָּים וְלֹא הוֹדָה כְּבָר נַעֲשָׂה מָמוֹן וּמוֹרִישׁוֹ. אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאָמְרִינַן אֵין מוֹרִישׁ קִנָּס לְבָנָיו לֹא נַעֲשָׂה מָמוֹן אֶלָּא שֶׁבְּנוֹ תּוֹבְעוֹ מִצַּד זְכוּתוֹ שֶׁהוּא כְּמוֹ הָאָב שֶׁזְּכָתָה לוֹ תּוֹרָה זְכוּת הָאָב וְיָכוֹל לְתָבְעוֹ כְּמוֹ הָאָב וא"כ אִי מוֹדָה מִפְּטַר נָפְקָא מִינַּהּ אִם עָמַד בַּדִּין אִם יָכוֹל לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו שׁוּב לָא מִיְּפְטַר בְּהוֹדָאָה כמ"ש רַשְׁ"י אֲבָל אִם לֹא הָיָה יָכוֹל לְהוֹרִישׁוֹ אע"ג שֶׁעָמַד בַּדִּין אִי מוֹדָה מִיְּפְטַ' כְּנֶגֶד הַבָּנִים דִּנְהִי דְּנֶגֶד הָאָב אִי

מוֹדֶה לֹא מִיפְטָר לכ"ע וְזֶה פָּשׁוּט לְאַבַּיֵי לְשִׁיטַת רַשְׁ"י הַיְינוּ מִשּׁוּם שֶׁעָמַד בַּדִּין עִם הָאָב וְהֵבִיא הָאָב עֵדִים וְלָכֵן אֵין הַהוֹדָאָה מוֹעֶלֶת נָגְדּוֹ אֲבָל הַבָּנִים כֵּיוָן שֶׁאֵין הָאָב מוֹרִישׁ מָמוֹן זֶה כֵּיוָן שֶׁעִיקְּרוֹ בָּא מִן הַקֶּנֶס אֶלָּא שֶׁיָּרְשׁוּ בָּנָיו זְכוּתוֹ וְעָמְדוּ בִּמְקוֹמוֹ וְתוֹבְעִים מִצַּד עַצְמָן שֶׁהַתּוֹרָה זָכְתָה לַבֵּן לַעֲמוֹד בִּמְקוֹם הָאָב א"כ הֵם תּוֹבְעִים חֲדָשִׁים לֹא מִצַּד תְּבִיעָה רִאשׁוֹנָה וּלְפִיכָךְ אִי מוֹדֶה נֶגְדָּם נִפְטַר וְזֶהוּ שֶׁדִּקְדֵּק רַשְׁ"י בִּשְׁמַעְתָּתִין בְּלְשׁוֹנוֹ ד"ה וּפְקַע אָב וְקֶנֶס לָאו מָמוֹן לְהוֹרִישׁוֹ לְאָבִיהָ בְּתוֹרַת יְרֻשָּׁה עכ"ל שֶׁהוּא יִתּוּר לָשׁוֹן מַהוּ בְּתוֹרַת יְרֻשָּׁה וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי א"ש דְּבָנֶיהָ יוֹרְשִׁין זְכוּתָהּ אֲבָל אָבִיהָ אֵין יָכוֹל לְיָרֵשׁ זְכוּתָהּ דְּהָאָב בְּבַגְרוּת אֵין לוֹ שׁוּם זְכוּת בְּבִתּוֹ וְכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ בֶּגֶר בַּקֶּבֶר א"כ פְּקֻעָה תּוֹרָה זְכוּתוֹ גַּם בַּקֶּבֶר גַּם אֵינוֹ יוֹרֵשׁ זְכוּת בִּתּוֹ דא"כ לְמַאי הִלְכְתָא פְּקֻעָה תּוֹרָה בְּקֶבֶר ס"ס הוּא הַבַּעַל דָּבָר גַּם בְּתוֹרַת יְרֻשָּׁה מִמֶּנָּה כִּשְׁאָר יְרֻשָּׁה אֵין יְכוֹלָה לְהוֹרִישׁ דְּקֶנֶס הוּא כמ"ש אֲבָל בְּנָהּ נְהִי דִּבְתוֹרַת יְרֻשָּׁה א"י לְיָרֵשׁ מ"מ יוֹרֵשׁ זְכוּתָהּ לְתָבְעוֹ מִצַּד עַצְמוֹ כְּכָל הַקְּנָסוֹת וּבְתוֹךְ דְּבָרִים אֵלֶּה נִתְיַשְּׁבוּ רֹב הַקֻּשְׁיוֹת שֶׁהִקְשׁוּ התו' עַל רַשְׁ"י לְקַמָּן רֵישׁ פ' נַעֲרָה ד"ה אוֹ דִּלְמָא וּלְקַמָּן אֶכְתּוֹב מִזֶּה עו' אַיָּ"ה דְּלָאו הָא בְּהָא תַּלְיָא וּבְזֶה מְיֻשָּׁב מַה שלע"ד יֵשׁ לְתָמְהַּ עַל פי' ר"י זַ"ל דס"ל דְּאֵין אָדָם מוֹרִישׁ קֶנֶס אא"כ עָמַד בַּדִּין א"כ לְקַמָּן פ' נַעֲרָה דְּמַיְיתֵי קְרָא דְּוְהִתְנַחַלְתֶּן אוֹתָם לִבְנֵיכֶם וְלֹא בְּנוֹתֵיכֶם מַגִּיד שֶׁאֵין אָדָם מוֹרִישׁ זְכוּת בִּתּוֹ לִבְנוֹ וּפָרֵי' רַבָּה וְאֵימָא בְּפִתּוּי הַבַּת קְנָסוֹת וַחֲבָלוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר וְתֵימָא דא"כ לָמָּה לִי קְרָא בִּבְתּוֹ וַהֲלֹא כָּל הַקְּנָסוֹת בָּעוֹלָם אֵין אָדָם מוֹרִישׁ וְאֵין לוֹמַר דְּמַהָכָא יָלְפִינַ' בְּכָל מָקוֹם דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא לְרַב דְּלָא מוּקֵי לְהַאי קְרָא בְּפִתּוּי הַבַּת א"כ שֶׁאָר קְנָסוֹת מנ"ל אֶלָּא ע"כ אִיכָּא קְרָא אַחֲרִינָא גַּם אֵין לוֹמַר דְּקְרָא אָתֵי לְבוֹשֶׁת וּפְגָם דְּמָמוֹנָא הוּא כִּדְפִי' ר"י הָכָא דמ"מ חֲבָלוֹת קְשָׁיָא דְּמוֹקְמִינַ' הָתָם שֶׁפְּצָעָהּ בְּפָנֶיהָ דְּאַפְחָתָ' מִכַּסְפָּא דְּהַיְינוּ נָזָק שֶׁשָּׁמִין אוֹתוֹ כְּעֶבֶד וְנָזָק הוּא קְנָס כמ"ש הָרַמְבַּ"ם זַ"ל פֶּ"ה מהל' חוֹבֵל וַאֲפִי' נֹאמַר דר"י ס"ל כְּשִׁיטַת הָרָאָבַ"ד זַ"ל דה' דְּבָרִים לָאו קְנָסָא נִינְהוּ מ"מ קָשָׁה דְּהָא קָאָמַר בְּהֶדְיָא דְּפִתּוּי הַבַּת וּקְנָסוֹת וּבוֹשֶׁת וּפְגָם מָמוֹנָא הוּא ואע"ג דִּלְקַמָּן קָאֵי אַקְּנָסוֹת שֶׁבָּאוּ לְאַחַר מִיתַת הָאָב כְּגוֹן שֶׁנִּתְפַּתְּתָה לְאַחַר מִיתָה דקמ"ל דְּלָא הָוֵי דְּאַחֵי' לוֹמַר שֶׁיָּרְשׁוּ זְכוּת אֲבוֹתָם כַּמְבוֹאָר שָׁם מ"מ ק"ו הַדְּבָרִים דְּמַה קֶּנֶס שֶׁבָּא בְּחַיָּיו אֵינָן יוֹרְשִׁין ק"ו לְאַחַר מִיתָה דְּהָא לְרַב יוֹרְשִׁין לְאַחַר מִיתָה הוּא שֶׁלָּהּ וא"כ קֶנֶס שֶׁאֵין יוֹרְשִׁין מִן הָאָב ק"ו שֶׁהוּא שֶׁלָּהּ לְאַחַר מִיתָה וְיֵשׁ לְדַחוֹק דְּקֶנְסוּ' אַגַּב אִינָךְ נַקְטֵיהּ אע"ג דְּאָתֵי מִקְּרָא אַחֲרִינָא מ"מ אֵין מוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו כְּמוֹ הָנָךְ וְעִיקַּר קֻשְׁיָתוֹ מִבּוֹשֶׁת וּפְגָם אֲבָל לְשִׁיטָתֵנוּ מְיֻשָּׁב הַכֹּל דְּמַעֲטֵיהּ קְרָא שֶׁלֹּא יִירְשׁוּ זְכוּתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּלָל אע"ג דְּבִשְׁאָר קְנָסוֹת יוֹרְשִׁין בָּנָיו זְכוּתוֹ: דַּף ל"ט ע"ב ד"ה אֵין לִי אֶלָּא אָבִיהָ כו' תֵּימָא לר"י עַד וְהָא דְּתַנְיָא כְּשֶׁלֹּא יְכִנּוֹס הִנִּיחַ רַשְׁ"י זַ"ל מְפָרֵשׁ בְּהֶדְיָא דְּלָא כְּהַאי פֵּירוּשָׁא וְלָכֵן נִיתֵּן לְהַצִּילוֹ וּבֶאֱמֶת לֹא יָכוֹלְתִּי לְיַרֵד לְסוֹף, דַּעַת ר"י זַ"ל בְּקֻשְׁיָ' זוֹ דְּהָא בְּקִדּוּשִׁין דַּף מ"ו אִיתְּמַר קְטַנָּה שֶׁנִּתְקַדְּשָׁה שֶׁלֹּא לדע' אָבִיהָ א' רַב בֵּין הִיא בֵּין אָבִיהָ יְכוֹלִים לְעַכֵּב ופי' רַשְׁ"י שֶׁאִם חָזְרָה בָּהּ קוֹדֶם שֶׁנִּתְרַצָּה הָאָב לָא מְהַנֵּי רֵיצוּי הָאָב לְקַיֵּים קִדּוּשִׁין אֶלּוּ וְהַתּוֹסָ' פֵּירְשׁוּ אפי' אִם נִתְרַצָּה לָא מְהַנֵּי קִדּוּשִׁין אֶלּוּ וְרַב אַשִׁי ס"ל דְּאָבִיהָ וְלָא הִיא וּמַקְשֵׁי לְרַב אַסִי מַבָּרַיְיתָא זוֹ אֵין לִי אֶלָּא אָבִיהָ כו' דס"ד דְּמַיְירֵי בְּפִיתָּהּ לְשׁוּם אִישׁוּת אֲבָל לְרַב לָא ק' וְלָא מִידֵי דְּמַיְירֵי לְשֵׁם אִישׁוּת וְהִיא יְכוֹלָה לְעַכֵּב לְעַנְיַן דְּלָא מְהַנֵּי רֵיצוּי הָאָב לְקִדּוּשִׁין אֶלָּא שֶׁתְּהֵא מְקֻדָּשֶׁת בְּקִדּוּשִׁין אֵלּוּ אִם הִיא אֵינָהּ רוֹצָה וְכֵן אָבִיהָ קמ"ל דְּלָא אָמְרִינַן דְּנִיחוּשׁ שְׁמָא נִתְרַצָּה בְּתִחִלָּה כמ"ש הַתּוֹסָ' הָתָם

אוֹ בְּאָבִיהָ גַּם לְרַב אֵין כַּוָּנַת קְרָא לְאַשְׁמְעִינַן שֶׁיְּכוֹל לְעַכֵּב אֶלָּא לְגוּפֵיהּ אָתֵי שֶׁאִם מְעַכֵּב מְשַׁלֵּם הַקָּנָס וּלְרַב אַסִּי דְּמוּקֵי לָהּ בְּפִיתָהּ שֶׁלֹּא לְשׁוּם אִישׁוּת כְּבָר הִקְשׁוּ שָׁם עָלָיו וְתֵרְצוּ כְּתִירוּץ הַתּוֹסָפוֹת לוֹמַר שֶׁמְּשַׁלֵּם קָנָס כְּמִפְּוָתָהּ וּלְפִי' הַתּוֹסָפ' שָׁם הִקְשׁוּ קוֹשְׁיָא זוֹ בְּעַצְמָהּ ע"ש ד"ה קְרָא בָּעֵי וְגַם י"ל לְתָרֵץ הַקּוֹשְׁיָא דִּלְעוֹלָם מַיְירֵי שֶׁאֵין אָבִיהָ יָכוֹל לְקַדְּשָׁהּ בע"כ וּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא ע"ז שֶׁחָטָא לְקָנְסוֹ בְּכָךְ שֶׁאַפִּי' הִיא תְּעַכֵּב אֶלָּא שֶׁקִּדְּשָׁהּ, דא"כ לָא פָּרֵיךְ בְּקִדּוּשִׁין מִידֵי אַרַב אַסִּי קְרָא בָּעֵי דִּלְמָא הָא קמ"ל דְּמְעַכֶּבֶת הִיא שֶׁלֹּא לְקַדְּשָׁהּ בע"כ וכמ"ש הַתּוֹסָ' הָתָם וא"כ כֵּיוָן דְּקִדּוּשַׁיִת הַתּוֹסָ' מִגְּמָרָא דְּהָתָם יֵשׁ לְתָמֹהַּ מָה הִקְשׁוּ קוֹשְׁיַת הַתַּלְמוּד וְתֵרְצוּ תֵּרוּצָם: ד"ה טַעְמָא מַאי עַד וּמֵיהוּ תֵּימָא כו' לעד"נ דכ"ע מוֹדוֹ דְּמִן הַתּוֹרָה יָצְאָה קָנָסָהּ בִּכְתֻבָּתָהּ דְּהָא כְתִיב יִשְׁקוֹל כְּמוֹהַר הַבְּתוּלוֹת שְׁמִזֶּה סָמְכוּ לִכְתּוֹב כְּתֻבָּה מִן הַתּוֹרָה כִּדְאָמְרִינַן פ"ק וא"כ כֵּיוָן דַּאֲמַר רַחֲמָנָא שְׁיִשְׁקוֹל לְזֶה כְּמוֹהַר א"כ נָתְנָה הַתּוֹרָה הַקָּנָס בְּמָקוֹם הַכְּתֻבָּה שֶׁהֲרֵי דָּרְשׁוּ חֲז"ל שֶׁיְּהֵא זֶה כְּמוֹהַר פי' הָאָמוּר בְּמָאנֵס וא"כ קְרוּי קָנָס דְּאוֹנֶס שֶׁהִיא כְּתֻבָּה כִּדְפִי' רַשְׁ"י אֶלָּא דְּקָמַפְלְגִי אִם תַּקִּינוּ לַהּ רַבָּנַן כְּתֻבָּה כִּי הֵיכִי דְּתַקִּינוּ שֶׁכָּל אִשָּׁה מְחֻוֶּבֶת לִהְיוֹת לָהּ כְּתֻבָּה שֶׁלֹּא יִשְׁהֶא עִמָּהּ בְּלֹא כְּתֻבָּה וַאֲפִי' אִם תִּרְצֶה לִמְחֹל אֵינָהּ רַשַּׁאי כִּדְאִיתָא לְקַמָּן רֵישׁ פ' אעפ"י וַאֲפִי' לר"י דְּאָמַר רָצָה כּוֹתֵב לִבְתוּלָה מָאתַיִם וְהִיא כּוֹתֶבֶת הִתְקַבַּלְתִּי כו' מ"מ לָא קָאָמַר שֶׁתִּכְתּוֹב הִתְקַבַּלְתִּי הַכֹּל רַק הַחֲצִי דְּאָפְשָׁר דס"ל דְּגַם בְּכָךְ לֹא תֶּהֱא קַלָּה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ מ"מ הַכֹּל מוֹדִים שֶׁאָסוּר לִהְיוֹת עִמָּהּ בְּלֹא כְּתֻבָּה אֶלָּא דר"מ ס"ל דַּאֲפִי' אִית לָהּ כְּתֻבָּה אָסוּרָה לִהְיוֹת בְּלֹא שְׁטַר כְּתֻבָּה כִּדְפִי' רַשְׁ"י ז"ל לְקַמָּן ואע"ג דְּבָהָחֲוַלבַל דַּף פ"ט מַשְׁמַע דְּדַוְוקָא ר"מ ס"ל דְּאָסוּר וְלֹא שָׁאַר תְּנָאִים ע"ש וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דלר"י אַף דְּאָסוּר לִשְׁהוֹת בְּלֹא כְּתֻבָּה כְּלָל אֲבָל חֲצִי הַכְּתֻבָּה רַשָּׁאָה לִמְכּוֹר אֲבָל לר"מ אָסוּר לִשְׁהוֹת כ"א בִּכְתֻבָּה דְּאוֹרָיְיתָ' בְּמִלּוֹאָהּ כִּדְאִיתָא הָתָם בְּהֶדְיָא וְכֵן לְקַמָּן יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מ"מ לר"מ אָסוּר לִשְׁהוֹת וא"כ תַּנָּאִים דהכ' ס"ל ג"כ כר"מ וּפְלִיגִי בַּאֲנוּסָה ת"ק סָבַר דְּתַקִּינוּ לָהּ כְּתֻבָּה שֶׁלֹּא תַּשְׁהֶא עִמּוֹ בְּלֹא כְּתֻבָּה כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלָה כְּבָר קָנָסָא שֶׁהוּא כְּתֻבָּה וא"כ הָכִי קָאָמַר טַעְמָא מַאי תַּקִּינוּ רַבָּנַן כְּתֻבָּה פי' שֶׁכָּל אִשָּׁה מְחֻוֶּבֶת לִהְיוֹת לָהּ כְּתֻבָּה שֶׁלֹּא תֶּהֱא קַלָּה כו' וּלְעוֹלָם עִיקַּר כְּתֻבָּה הִיא דְּאוֹרָיְיתָ' אֶלָּא דְּרַבָּנַן תַּקִּינוּ שֶׁמְּחֻוֶּבֶת לִהְיוֹת לָהּ כְּתֻבָּה אפי' אִם פָּרַע לָהּ כְּתֻבָּתָהּ מִיָּד כְּמוֹ הָכָא דְּנָתַן לָהּ קָנָס בְּמָקוֹם הַכְּתֻבָּה אוֹ אִם מָחֲלָה וכמ"ש וְהָכִי אית' בְּהֶדְיָא רֵישׁ פ' אע"פ דס"ל לר"מ דִּכְתֻבָּה דְּאוֹרָיְיתָ' וְקָאָמַר כָּל הַפּוֹחֵת לִבְתוּלָה מִמָּאתַיִם כו' וְאָמְרִינַ' בַּגְּמָרָ' שֶׁהִיא אַחַת מִגְּזֵרוֹתָיו שֶׁלֹּא יִשְׁהֶא עִמָּהּ בְּלֹא כְּתֻבָּה וְהַשְׁתָּא א"ש מַה שֶׁהִקְשׁוּ קוֹשְׁיָ' הָאַחֲרוֹנָה אַמַּאי תָּנֵי מֵת יָצְאָה כֶּסֶף קָנָסָהּ כו' לִתְנֵי מֵת אֵין לָהּ עָלָיו כְּלוּם כו' דְּלֹא קָשֶׁה כְּלוּם דִּנְהִי דְּרַבָּנַן לָא תַּקִּינוּ לָהּ מ"מ כָּל בְּתוּלָה יֵשׁ לָהּ כְּתֻבָּה מִן הַתּוֹרָה וא"כ כְּתֻבָּתָהּ דְּאוֹרָיְיתָ' הֵיכָן הִיא וְלָכֵן קָאָמַר דְּכֶסֶף קָנָסָהּ הִיא כְּתֻבָּתָהּ וְרַבָּנַן לָא תַּקִּינוּ לָהּ מִידִי.

וּבְמַאי שֶׁכָּתַבְתִּי מְיֻשָּׁב הֵיטֵיב מַה שֶׁתָּמְהוּ הַתּוֹסָ' לְעֵיל דַּף י' כֵּיוָן דק"ל כר"נ בְּדִינֵי מ"ט כָּתְבִינַן כְּתֻבָּה דַּחֲזֵי לֵיכִי מִדְּאוֹרָיְיתָ' די"ל דְּגַם ר"נ אֶפְשָׁר דס"ל כְּתֻבָּה דְּאוֹרָיְיתָ' אֶלָּא דַּחֲכָמִים תִּקְנוּ שֶׁכָּל בְּתוּלָה מְחֻוֶּבֶת בִּכְתֻבָּה וְאִין רַשַּׁאי לְהַתְנוֹת עִמָּהּ שֶׁתִּמְחֹל לוֹ וְהָכִי אָמְרִינַן בְּהֶדְיָא לקמ' פ' נַעֲרָה לֹא כָּתַב לָהּ כְּתֻבָּה חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא תְּנַאי ב"ד וְקָאָמַר מַנִּי ר"מ הִיא דְּאָמַר כָּל הַפּוֹחֵת כו' פי' דס"ל דְּהַאי לֹא כָּתַב לָהּ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהִתְנָה עִמָּהּ וכמ"ש התו' וְקָאָמַר מִפְּנֵי שֶׁהוּא תְּנַאי ב"ד שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַתְנוֹת וְהַתֵּימַ' גְּדוֹלָה עַל הַתּוֹסָ' ז"ל

שֶׁהֲבִיאוּ רְאָיָה מֵהַאי מַתְנִי' דִּכְתָבָךְ' דְּרַבָּנָן וְהוּא תֵּימָה עַל תֵּימָא הָלֹא אוֹקְמִינַן בגמ' לְחַד שִׁינּוּיָא דְּמַתְנִיתִין כר"מ ור"מ אִית לֵיהּ רֵישׁ פ' אע"פ דִּכְתָבָה דְּאוֹרָיְיתָ' אֶלָּא ע"ב מִפְּנֵי שֶׁהוּא תְּנַאי ב"ד פֵּירוּשׁוֹ כמ"ש שֶׁהוּא תַּקָּנָתָם שֶׁלֹּא תְּהֵא בְּלֹא כְּתָבָה וְכֵן בְּכָל מָקוֹם יֵשׁ לְפָרֵשׁ כֵּן וְקָאֵי לכ"ע לְכָל חַד כִּדְאִית לֵיהּ וא"כ ר"נ לְעֵיל קָאֵי לכ"ע דכ"ע מוֹדוֹ דְּאִיכָּא בִּכְתָבָה תַּקָּנַת חֲכָמִים אֶלָּא דְּתַנָּאֵי קָמַפְלְגִי בְּהָא תַּקָּנָה דְּיֵשׁ מִינַיְיהוּ ס"ל דְּעִיקַּר תַּקָּנַת כְּתָבָה הַכֹּל הוּא מִדְּרַבָּנָן כִּדְקָאָמַר הוֹאִיל וְתַקָּנַ' חֲכָמִים הִיא כו' דס"ל דְּעִיקַּר הַכְּתָבָה הוּא מִדְּרַבָּנָן וְרַשְׁבָּ"ג פְּלִיג וס"ל כמ"ש וְזֶהוּ דְּקָאָמַר מִכָּאן סָמְכוּ חֲכָמִים לִכְתֻבַּת אִשָּׁה מִן הַתּוֹרָה וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת קָצַת מַאי סָמְכוּ חֲכָמִים דְּקָאָמַר וַהֲלֹא חֲכָמִים לֹא עָשׂוּ כְּלוּם לֵימָא מִכָּאן לִכְתֻבַּת אִשָּׁה מ"ה אֶלָּא ש"מ שֶׁחֲכָמִים תִּקְּנוּ כְּחוֹבָה לכ"ע וְקָאָמַר שֶׁמִּכָּאן סָמְכוּ שֶׁיֵּשׁ לָהּ כְּתָבָה וְתַקִּינוּ שֶׁמְּחֻוָּיב כ"א לִכְתּוֹב כְּתָבָה אַפִּי" אִם תִּמְחֹל אוֹ יַתְנֶה עִמָּהּ וְאִם לֹא הָיָה לָהֶם סָמְךְ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא הָיוּ מְתַקְּנִי' עִיקַּר כְּתָבָה אֲבָל הַשְׁתָּא שֶׁמָּצְאוּ סָמְךְ תִּקְּנוּ כְּתָבָה: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לְפֵירוּשִׁי אֵיךְ יִסְבּוֹר ר"נ כְּתָבָה דְּאוֹרָיְיתָ' דא"כ לָמָּה נֶאֱמָן לוֹמַר פ"פ מָצָאתִי נְהִי דְּמִדְּרַבָּנָן הוּא שֶׁהוּא מְחֻוָּיב לַעֲשׂוֹת כְּתָבָה מ"מ כֵּיוָן דְּעִיקַּר כְּתָבָה דְּאוֹרָיְיתָא וְהוּא חַיָּיב לָהּ מִן הַתּוֹרָה אִם לֹא מָחֲלָה לוֹ אַמַּאי נֶאֱמָן י"ל דְּכֻלֵּי בְּהָא תַּלְיָא דְּגַם אִם חַיָּיב מִן הַתּוֹרָה מ"מ אַמַּאי לֹא יְהֵא נֶאֱמָן כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב לָהּ אֶלָּא בִּתְנַאי אִם תִּהְיֶה בְּתוּלָה דַּוְוקָא וְכִי לָא אָמְרִינַ' לָהּ אַיְיתִי רְאָיָה דְּקַיְימְתְּ תְּנָאֲךְ וְחַוּת לְדִינָא וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרַמְבַּ"ן ז"ל וְסָלְקָא בְּקֻשְׁיָא וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא הָרַ"ן ז"ל בְּשִׁמּוֹ וְהַשְׁתָּא א"ש דְּנוֹדַאי גַּם אִם הַכְּתָבָה מִן הַתּוֹרָה הָיָה נֶאֱמָן אַךְ אִם הָיָה מְחֻוָּיב לַעֲשׂוֹת כְּתָבָה מ"ה ר"ל שֶׁהָיָה אָסוּר לִישָּׂא אִשָּׁה בְּלֹא כְּתָבָה מ"ה שֶׁלֹּא תְּהֵא קַלָּה לֹא הָיוּ סוֹמְכִין עַל הַחֲזָקָה כֵּיוָן שֶׁהִקְפִּידָה תּוֹרָה שֶׁלֹּא תְּהֵא קַלָּה א"כ אִם יְהֵא נֶאֱמָן תְּהֵא קַלָּה בְּעֵינָיו וְלֹא הָיוּ חֲכָמִים סוֹמְכִין עַל הַחֲזָקָה לְעַקּוֹר דָּבָר מִן הַתּוֹרָה אֲבָל הַשְׁתָּא דְּלֹא הִקְפִּידָה תּוֹרָה ע"ז רַק שֶׁיֵּשׁ לָכָל בְּתוּלָה כְּתָבָה אֲבָל אֵינוֹ מְחֻוָּיב דַּוְוקָא וְיכוֹלָה לִמְחֹל רַק שֶׁחֲכָמִים ז"ל תִּקְּנוּ וְהִקְפִּידוּ ע"ז סָמְכוּ חֲז"ל עַל חֲזָקָה לְעַקּוֹר תַּקָּנָתָם וְכֵיוָצֵא בָּזֶה תֵּירֵץ הָרַ"ן ז"ל רַק דִּלְדִידִי אָתֵי כְּפְשָׁטָא שֶׁאִם הָיָה הַחִיּוּב מ"ה מִטַּעַם שֶׁלֹּא תְּהֵא קַלָּה וַדַּאי לֹא הָיוּ סוֹמְכִין עַל הַחֲזָקָה שֶׁמָּא מ"מ תִּהְיֶה קַלָּה בְּעֵינָיו כֵּיוָן דְּאִיסּוּר קַלָּה בְּעֵינָיו הוּא דְּאוֹרָיְיתָ' משא"כ הוּא י"ל לְדַרְכּוֹ מֻוכְרָח לְצָרֵף סְבָרָא אַחֶרֶת אִם הָיָה מִן הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא ע"ד כֵּן נִשְׁתַּעְבֵּד ע"ש וּלְפִי דַּעְתִּי סְבָרָתִי הִיא נְכוֹנָה וְנִתְיַשֵּׁב הַמִּנְהָג הֵיטֵב:דַּף מ' ד"ה יֹאמְרוּ בַּעַל שְׁלֵימָ' עַד וְהָכָא הֲוָה מָצֵי לְמִנְקַט כו' נ"ל לְתָרֵץ דר' זיר' בָּא לְיַשֵּׁב גַּם הַפְּגָם דִּבְזֶה לֹא הָיָה מְיֻוָּשָׁב כ"א בּוֹשֶׁת כִּדְפֵי' רַשׁ"י דְּבָשְׁתָּה שֶׁל שְׁלֵימָה גָּדוֹל מבשת' שֶׁל פְּגוּמָה אֲבָל פְּגָם שֶׁהֶעֱלוּ בַּגְּמָרָא כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִיתֵּן בֵּין שִׁפְחָה בְּעוּלָה לִבְתוּלָה לְהַשִּׁיאָהּ לְעַבְדּוֹ דִּבְשִׁלָּא כְּדַרְכָּהּ אֵין נַפְקוּתָא דְּהַאי אַכַּתִּי בְּתוּלָה הִיא אֲבָל הַשְׁתָּא מוֹכִיחַ דא"כ יֹאמְרוּ בַּעַל שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ דְּלָא פָּגְמָה דְּאַכַּתִּי הִיא בְּתוּלָה וִישַׁלֵּם בַּעֲדָהּ הַרְבֵּה לְעַבְדּוֹ נ' וְזֶה שֶׁבָּעַל כְּדַרְכָּהּ וְהִפְסִידָהּ הַרְבֵּה יְשַׁלֵּם ג"כ נ' גַּם בְּשִׁינּוּיָא קָמָא נ"ל דִּמְיֻוָּשָׁב בְּזֶה כמ"ש לְקַמָּן דְּהָא יֵשׁ חִילּוּק בֵּין בְּתוּלָה מִמִּשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה הַנִּפְגֶּמֶת לִבְתוּלָה בַּת הֶדְיוֹטוֹת וּלְפִי דַּעְתִּי ע"כ צ"ל כֵּן דְּאל"כ אֵיךְ מְיֻוָּשָׁב לר' זֵירָא תִּינַח בּוֹשֶׁת פְּגָם מְאַ"ל דְּאֵין לוֹמַר דְּאֵין צָרִיךְ דְּפִשִׁיטָא מ"ש מֵחוֹבֵל דְּעָלְמָא א"כ גַּם בּוֹשֶׁת נַיְמָא הָכִי וְכֵן מַשְׁמַע מִדְּבְרֵי אַבַּיֵי וְרָבָא דְּנָקְטוּ מִכְּלָל דְּאִיכָּא בּוֹשֶׁת וּפְגָם וְאֶפְשָׁר דְּהָוֵי מָצֵי לְמִפְרַךְ אֶלָּא דְּעָדִיף מִינָּהּ פָּרִיךְ וּלְדִידִי א"ש גַּם בְּסַנְהֶדְרִין מַה דְּנָקְט וְחָזַר וּבָא כְּדַרְכָּהּ מְשׁוּם דְּמַשְׁמַע מִמַּתְנִי' דְּהָכָא דְּנָקְט נְעָרוֹת פְּסוּלוֹת לְרִבּוּתָא דַּאֲפִי' בָּהֶן

חַיָּיב כְּמוֹ בְּכַשְׁרוּת מֵרִבּוּי דה' דְּהַנַּעֲרָה וְהַבְּתוּלוֹת וּקְרָא דִּמְרַבֶּה פְּסוּלוֹת מַיְירֵי כְּדַרְכָּהּ דְּהָא מַרְבֶּה בַּפְּסוּלָה כְּמוֹ בִּכְשֵׁרָה וּבִכְשֵׁרָה ע"כ מַיְירֵי בִּכְדַרְכָּהּ מִדְּמְחַיֵּיב בָּהּ פְּגָם כמ"ש א"כ גַּם מַתְנִיתִין מַיְירֵי בְּהָכִי וְעוֹד דְּמַתְנִי' דְּהָכָא דְּקָתָנֵי נִמְצָא בָּהּ דָּבָר עֵרָוָה אוֹ שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה כו' וּבְכָלָל זֶה מַשְׁמַע בֵּין חַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת וְחַיָּיבֵי לָאוִין וּמַשְׁמַע דְּאֵין מְמַעֵט אִם אֵינָהּ רְאוּיָה רַק שֶׁאֵינָהּ שׁוֹתָה אֲבָל שְׁאָר דְּבָרִים דְּקָתָנֵי בָּרִישָׁא חַיָּיב א"כ מַיְירֵי כְּדַרְכָּהּ מִדְּקָתָנֵי פְּגָם כמ"ש: נַעֲרָה שֶׁנִּתְפַּתְּתָה פָּרָק רְבִיעִי דַּף מ"ב ד"ה אוֹ דִלְמָא אע"ג דְּעָמַד בַּדִּין כו' הִנֵּה כְּבָר כָּתַבְתִּי עַל קֻוּשְׁיוֹת אֵלּוּ שֶׁנִּתַּיַּשְׁבוּ לְעֵיל דְּאֵין עִנְיָן לְהוֹרִישׁוֹ תָּלוּי בְּהוֹדָאָה דְּאַף אִם נָגַד אֲבִיהֶם אִם הוֹדָה חַיָּיב כֵּיוָן דִּכְבָר עָמַד בַּדִּין עִמּוֹ וְנִתְחַיֵּיב נָגְדּוֹ מ"מ שֶׁיִּירְשׁוּ בָּנָיו מִמֶּנּוּ אֵין עִנְיָן לָזֶה דְּכֵיוָן שֶׁזֶּה הַמָּמוֹן לֹא הָיָה מָמוֹנָא מֵעוֹלָם שֶׁלֹּא בָּא לָעוֹלָם לְיָדוֹ אֵין לוֹ כֹּחַ לְהוֹרִישָׁם שֶׁלֹּא נִקְרָא עֲדַיִן שֶׁלּוֹ לְהוֹרִישׁוֹ אֶלָּא שֶׁבָּנָיו יוֹרְשִׁין זְכוּתוֹ וְהֵם בְּעָלִים חֲדָשִׁים וְאִם מוֹדָה נָגְדָּם פָּטוּר כמ"ש לְעֵיל וּמַהַאי טַעְמָא קָא מִבָּעֵי לֵיהּ בְּקָרְבַּן שְׁבוּעָה נַמִּי שֶׁלֹּא חִיְּבָה תּוֹרָה אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָמוֹן מַמָּשׁ אֵצֶל חֲבֵירוֹ שֶׁהִלְוָהוּ אוֹ הִפְקִידוֹ וְכַיּוֹצֵא אֲבָל קָנָס כֵּיוָן שֶׁלֹּא תִּבְעוֹ מָמוֹנָ' מַמָּשׁ אֵינוֹ חַיָּיב קָרְבַּן שְׁבוּעָה וְגַם אֵינוֹ מוֹרִישׁוֹ שֶׁאֵינוֹ מָמוֹנוֹ מַמָּשׁ וּתְרֵי גַּוְונֵי מָמוֹן אִיכָּא בַּתַּלְמוּד יֵשׁ מָמוֹן שֶׁפִּירוּשׁוֹ שֶׁאֵינוֹ קָנָס כְּגוֹן דְּאָמְרִינַ' פלג' נִזְקָא מָמוֹנָא וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ הַרְבֵּה וְיֵשׁ מָמוֹנָא שֶׁפִּירוּשׁוֹ אע"פ שֶׁאֵינוֹ קָנָס מ"מ אֵינוֹ מָמוֹן שֶׁיַּעֲשֶׂה בּוֹ מַה שֶּׁיִּרְצֶה לִתְּנוֹ בְּמַתָּנָה אוֹ לְהַקְדִּישׁוֹ כִּדְאָמְרִינַן כָּל מָמוֹן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ בְּדַיָּנִין וְהִקְדִּישׁוֹ אֵינוֹ קָדוֹשׁ אוֹ אפי' יָכוֹל מ"מ בְּמִטַּלְטְלִין אֵינוֹ יָכוֹל לְהַקְדִּישׁוֹ דְּאֵינוֹ מָמוֹנוֹ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְיָדוֹ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה לִכְתּוֹב הַרְשָׁאָה ה"נ הָכָא אע"פ שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה מָמוֹן לְעִנְיַן הוֹדָאָה וְשׁוּב אֵינוֹ קָנָס מ"מ לֹא נִקְרָא מָמוֹנוֹ כֵּיוָן דְּלָא מְטָא לִידֵיהּ אֵינוֹ שֶׁלּוֹ עֲדַיִן לְהוֹרִישׁוֹ וְזֶהוּ לְשׁוֹן רַשְׁ"י זַ"ל בְּמַתְנִי' ר"ש אוֹמֵר אע"פ שֶׁעָמְדָה בַּדִּין לָא הָוֵי מָמוֹן כו' עַד דְּמָטֵי לִידֵיהּ וא"כ לָא קָמִבָּעֵי לֵיהּ לְעִנְיַן הוֹדָאָה כ"א לְעִנְיַן קָרְבַּן שְׁבוּעָה וּלְעִנְיָן לְהוֹרִישׁוֹ דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא כמ"ש אֲבָל הוֹדָאָה לָא תַּלְיָא בְּעִיקַּר קָנָס כֵּיוָן שֶׁתְּבָעוֹ בַּדִּין וְלֹא הוֹדָה לָמָּה תּוֹעִיל הוֹדָאָתוֹ אַמַּ"כ וְעַתָּה אָשִׁיב יָדִי עַל הַקֻּוּשְׁיוֹת אַחַת אַחַת מַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּמוֹחֵק כָּל הַסְּפָרִים מִלְּבַד שֶׁאֵינוֹ קֻוּשְׁיָ' כ"כ כֵּיוָן שֶׁדְּחָקוּ הַקֻּוּשְׁיָא שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' דְּמַשְׁמַע דְּפָשִׁיטָ' לֵיהּ לְאַבַּיֵי דְּעָמַד בַּדִּין לָא מִיפְטַר בְּהוֹדָאָה ועו' נ"ל דְּקָשֶׁה לֵיהּ דְּפָתַח אַבַּיֵי בְּקָרְבַּן שְׁבוּעָה וְסַיֵּיִ' בְּהוֹדָאָה ה"ל לְסַיֵּיִ' בְּמַאי דְּפָתַח אוֹ אֵיפְכָא גַּם קָשֶׁה לֵיהּ דא"כ לָמָּה לֹא בָּעֵי אַבַּיֵי בְּכָל הַקֻּנָסוֹת בַּתּוֹרָה אִי עָמַד בַּדִּין אִי מִפְטַר בְּהוֹדָאָה אֶלָּא אַבַּיֵי קָבָעֵי לֵיהּ דַּוְוקָא לר"ש אִי מַקְרֵי מָמוֹנָא שֶׁיִּהֵא שֶׁלּוֹ לְעִנְיַן קָרְבַּן שְׁבוּעָה דְּנִימָא שֶׁחֲבֵירוֹ כְּפֹר לוֹ מָמוֹן שֶׁלּוֹ מ"ד לָאו מָמוֹנָא שֶׁלּוֹ הוּא עֲדַיִן כֵּיוָן דְּלָא מָטֵי לִידֵיהּ אע"ג דְּאִי מוֹדֵי לֹא מפט' וְלָכֵן קָבָעֵי לֵיהּ הָכָא כֵּיוָן דְּשָׁמְעִינַן לר"ש דִּלְגַבֵּי אוֹנֶס וּמְפַתֶּה לָא הָוֵי מָמוֹן לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו א"כ לָא מַקְרֵי שֶׁלּוֹ א"כ ה"ה קָרְבַּן שְׁבוּעָה לָא לִיחַיֵּיב מַהַאי טַעְמָא וכמ"ש הַתּוֹסָ' לְשִׁיטָתָם משא"כ הוֹדָאָה אֵינוֹ עִנְיָן לָזֶה כֵּיוָן שֶׁכְּבָר עָמַד בַּדִּין מִכָּל קֻוּשְׁיוֹת מָחַק הַגִּרְסָ' וְאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כְּלָל גִּירְסָא אַחֶרֶת מִדְּלָא אמ' ה"ג כְּאוֹרְחֵיהּ בְּכָל מָקוֹם וְכָל זֶה לְשִׁיטָתָם שֶׁמָּחַק הַגִּרְסָא: ולע"ד נִרְאֶה שֶׁלֹּא מָחַק הַגִּרְסָא וּפֵירוּשׁוֹ לְפִי גִּרְסָא זוֹ דס"ל מִדְּפָתַח בְּחִיּוּב קָרְבַּן שְׁבוּעָה גַּם סִיּוּמָא דְּפָטוּר קָאֵי אַקָּרְבָּן שְׁבוּעָה לֹא אֶפְטוֹר הַקָּנָס וה"פ א"ד אע"ג דְּעָמַד בַּדִּין אַפַּתִּי קָנָס הוּא דְּשֵׁם קָנָס עָלָיו כֵּיוָן דַּעֲקָרוֹ קָנָס וּמוֹדֶה בְּקָנָס פָּטוּר פי' מִקָּרְבַּן שְׁבוּעָה דַּעֲלֵיהּ קָאֵי דְּהוֹדָה לֵיפָּטֵר מִקָּנָס מָאן דְּכַר שְׁמֵיהּ וְהַמְדַקְדֵּק בִּלְשׁוֹן רַשְׁ"י לע"ד יִרְאֶה מְבוֹאָר, כַּוָּנָתוֹ כמ"ש וְהַקֻּוּשְׁיָ' הב' דִּלְפִרוּשׁ אַבַּיֵי לְנַפְשִׁיהּ כְּבָר

מְיֻשֶּׁבֶת בְּתוֹךְ דְּבָרֵינוּ וְהַקּוּשְׁיָ' הג' דְּנִימָא דְּרַבָּה אַיְירֵי אפי' בִּשְׁאָר קְנָסוֹת לְעִנְיַן הוֹדָאָה לֹא הֻבְּנְתִּי קוּשְׁיָ' זוֹ כֵּיוָן דִּפְשִׁיט לֵיהּ לְאַבַּיֵי דְּמוֹדֶה חַיָּיב בְּעָמַד בַּדִּין הֵיכִי ס"ד דְּרַבָּה הֵשִׁיב לוֹ דִּלְעִנְיַן זֶה מָמוֹנָא הוּא מַה שְׁנָּא הָיָה סָפֵק לְאַבַּיֵי כְּלָל וְלֹא בִּקֵּשׁ מָמוֹנוֹ אֵי מַקְרֵי מָמוֹן וְלֹא קְנָס רַק אִי מַקְרֵי מָמוֹנָא שֶׁיִּהֵא שָׁלוֹ כְּאִלּוּ מָטֵי לִידֵיהּ וכמ"ש גַּם.

הַקּוּשְׁיָ' הד' דִּלְקֻשְׁיָ לְנַפְשַׁיְהּ קוּשְׁיָא הָאַחֲרוֹנָה לֹא הֻבְּנְתִּי ג"כ שֶׁזֶּהוּ דֶּרֶךְ הַנָּהוּג בַּתַּלְמוּד דְּמִבָּעֵי לֵיהּ לְאַחַת וְאַחַ"כ כְּשֶׁפּוֹשְׁטִין מוֹתֵיב מִמַּתְנִי' אוֹ מִבָּרַיְיתָ' גַּם לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' תִּקְשֵׁי מַאי קָמְבָּעֵי לֵיהּ הָא אַחַ"כ קָפְרִיךְ מִבָּרַיְיתָא דר"ש אוֹמֵר יָכוֹל כו' וּמוֹכִיחַ מִינֵּיהּ דְּפָטַר ר"ש אפי' עָמַד בַּדִּין וּמַאי קָמְבָּעֵי לֵיהּ אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּקָמְבַּעְיָא לֵיהּ אִם יֵשׁ לְבָרַיְיתָא פי' אַחֵר וְאַחַ"כ כְּשֶׁפָּשַׁט מַקְשֵׁי לֵיהּ אֵיךְ מְפָרֵשׁ הַבָּרַיְיתָא כֵּן צ"ל בְּכָל הַתַּלְמוּד ועי"ל דְּאַבַּיֵי הֲוָה יָדַע שַׁפִּיר דִּלְדִבְרֵיהֶם קָאָמַר לְהוּ וְהָכִי קָאָמַר לְהוּ לְדִידִי דס"ל דְּלָא הָוֵי מָמוֹן לְהוֹרִישׁוֹ אע"ג דְּעָמַד בַּדִּין לָא הָוֵי מָמוֹן שֶׁלּוֹ כִּי הֵיכִי דְּלָא הָוֵי מָמוֹן לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו דִּבְהָא פְּלִיג ר"ש עִם רַבָּנָן בְּמַתְנִי' דְּהָכָא אֲבָל לְדִידְהוּ כו' אֲבָל לְרַבָּה דס"ל לר"ש דַּאֲפִי' בִּשְׁאָר קְנָסוֹת דְּיָכוֹל לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו מ"מ פָּטוּר מִקְּרֹבַן שְׁבוּעָה מֻוכְחָשׁ וְכֵן גַּבֵּי אוֹנֵס וּמְפַתֶּה אפי' עָמְדָה בַּדִּין וּבָגְרָה וּמַתָּה אַפַּ"ה פָּטוּר מֻוכְחָשׁ א"כ לָא תַּלְיָא הָא בְּהָא וּמַחֲלוֹקֶת זֶה לֹא נִזְכַּר בְּמַתְנִי' כ"א בְּבָרַיְיתָא וְאֵיךְ יֹאמַר ר"ש לְדִבְרֵיהֶם דְּרַבָּנָן מַה שֶּׁלֹּא הֻזְכַּר בְּשׁוּם מִשְׁנָה כְּלָל דְּבְמַתְנִי' לֹא גָּלָה ר"ש דְּעָמַד בַּדִּין פָּטוּר כֵּיוָן דְּלָא תַּלְיָא הָא בְּהָא א"כ מִי יָדַע וְיָבִין דר"ש פּוֹטֵר בְּכָל מָקוֹם אפי' אִם יָכוֹל לְהוֹרִישׁוֹ כְּגוֹן שְׁאָר קְנָסוֹת וְעָמְדָה בַּדִּין וּבָגְרָה כו': דַּף מ"ג ע"ב ד"ה וּמִיגְּבָא מֵאִימַ' גָּבְיָא תְּחִלָּה אֶכְתּוֹב עַל קוּשְׁיָ' הַשְּׁנִיָּה כְּבָר קְדָמַנִי הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"ל ז"ל שֶׁכָּתַב שְׁרֵשׁ"י ז"ל עַצְמוֹ יָשַׁב קוּשְׁיָ' זוֹ בד"ה אֶחָד זֶה שֶׁכָּתַב: דְּאַחַל' הִיא גּוּפָהּ לְשַׁעְבּוּדָא קָמָא וְכָתַב עָלָיו הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"ל אידלש נר"ו דְּמִדְּכָתַב רַשׁ"י אוֹ דִּלְמָא עַד שְׁעַת כְּתִיבָה דְּהִיא.

מִלְוָה בִּשְׁטָר לֹא טָרְפָה מִמְּשַׁעְבְּדֵי מַשְׁמַע דְּבַאֲרוּסָה נָמֵי וְלֹא נִישֵּׂאת קָא מִבַּעְיָא עכ"ל וּלְקַמָּ' אֶכְתּוֹב סוֹף דְּבָרָיו וְסִיּוּם דְּבָרָיו וְתוּ לָא מִידִּי וַאֲנִי לֹא יָכוֹלְתִּי לַעֲמוֹד עַל דַּעַת זֶה הֶחָכָם עַל מַה כָּתַב וְתוּ לָא מִידִּי כִּי אֲנִי אוֹמֵר כִּי אֵין כָּאן מִיָּדִי כִּי נִרְאֶה מִדְּבָרָיו מִדְּכָתַב דְּבַאֲרוּסָה נָמֵי וְלֹא נִישֵּׂאת נִרְאֶה, שֶׁהֵבִין שֶׁדַּעַת מַהַרְשַׁ"ל הִיא דַּוְוקָא מֵחֲמַת נִישּׂוּאִין מָחֲלָה וע"כ הִקְשָׁה דְּרַשׁ"י תָּלָה הַדָּבָר בִּכְתִיבָה לֹא בְּנִשּׂוּאִי' וְזֶה אֵינוֹ חוּץ מִכְּבוֹדוֹ דְּכַוָּנַת הָרַב הוּא מַאי דִּכְתַב בְּנִשֵּׂאת וּמָחֲלָה כו' מֵחֲמַת שֶׁהַכְּתִיבָה הִיא בִּשְׁעַת הַנִּשּׂוּאִין שֶׁאָז קוֹנִין מִיָּדוֹ וְכוֹתְבִין כִּדְכָתַב רַשׁ"י בְּהֶדְיָא ד"ה וְתוֹסֶפֶת שֶׁמַּעֲלָמָא הִיא בָּאָה לָהּ לֹא נִשְׁתַּעְבֵּד עַד זְמַן כְּתִיבַת הַכְּתֻבָּה שֶׁקָּנוּ מִיָּדוֹ וְכִתְבֵי עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ הִנֵּה עַל נִשּׂוּאִין דְּקָאָמַר בַּגְּמָרָא פֵּירוּשׁ הוּא מִשְׁעַת כְּתִיבָה הֲרֵי מְבֹאָר כמ"ש וְהָכִי מַשְׁמַע בב"מ פֶּרֶק קַמָּא וּבְכָל דֻּכְתָּא שֶׁלֹּא הָיוּ כּוֹתְבִין כְּתֻבָּה לַאֲרוּסָה דְּקָאָמַר הָתָם אַלְמָנָהמִן הָאֵרוּסִין מנ"ל דְּאִית לַהּ כְּתֻבָּה אִילֵימָא מֵהָא כו' דִּלְמָא בִּדְכָתַב לָהּ ואה"נ אִי אָרְסָהּ וְכָתַב לָהּ אַחַ"כ כְּתֻבָּה גַּם בָּזֶה אָמְרִינַן דְּמָחֲלָה מִדְּכָתַב לָהּ זְמַן הָאַחֲרוֹן וְלֹא זְמַן הָאֵרוּסִין וְהִיא שָׁתְקָה הֲרֵי נִתְרַצִּית לָזֶה וּבָזֶה מֵיָּשַׁב מַה שֶּׁהִקְשָׁה דְּהַדַּעַת נוֹתֶן דְּאִם לֹא נִתְרַצִּית לִמְחֹל שִׁיעְבּוּדָהּ בִּשְׁעַת אֵירוּסִין לָמָּה תִּמְחֹל עַכְשָׁיו שִׁעְבּוּד שֶׁהָיָה לָהּ כְּבָר בִּשְׁעַת אֵרוּסִין שֶׁאֵין זֶה קוּשְׁיָ' דַּהֲרֵי אָנוּ רוֹאִין ע"כ שֶׁמָּחֲלָה מִדְּכָתַב זְמַן שֵׁנִי וְנִתְרַצִּיתָ וכ"כ הָרֹא"שׁ ז"ל בְּהֶדְיָ' לְשִׁיטָתוֹ וְז"ל מִשּׁוּם דְּמִסְתָּמָא כָּל אִשָּׁה בִּשְׁעַת כְּתִיבַת כְּתֻבָּתָהּ בִּשְׁעַת נִשּׂוּאִין הִיא מוֹחֶלֶת לִזְכוּ' קַמַּיְיתָ'

וְשִׁעְבּוּדָא דְּאֵירוּסִין מִדְּכְתַב לְמָנָה וּמָאתַיִים בַּהֲדֵי תּוֹסֶפֶת וְאֵינָהּ מַקְפֶּדֶת לְקָוְתְבוֹ מִשְׁעַת אֵירוּסִין עכ"ל הַצָּרִיךְ לְעַנְיָנֵינוּ הֲרֵי מְבוֹאָר כמ"ש.

וְגַם מְבוֹאָר דְּבִשְׁעַת נִשּׂוּאִין כּוֹתְבִין כְּתֻבָּה כִּדְכָתַב בִּשְׁעַת כְּתִיבַת כְּתֻבָּה בִּשְׁעַת נִשּׂוּאִין וְכֵן מְבוֹאָר בַּתּוֹסָ' שֶׁהִקְשׁוּ דְּלִבְעֵי' אִי כָּל אֲרוּסוֹת טָרְפִי מִמְּשַׁעְבְּדֵי וע"כ מִטַּעַם דְּאֵין לָהֶם כְּתֻבָּה כ"א תְּנַאי ב"ד וְאִם כַּוָּנַת הָרַב מִדְּתָלֵ' רַשִׁ"י הַדָּבָר בְּמִלְוָה בִּשְׁטָר וְלֹא בְּמְחִילָה מַשְׁמַע דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁאָז נַעֲשָׂה מִלְוָה בִּשְׁטָר מִשּׁוּם הָכִי טָרְפָה מִזְּמַן שֵׁנִי משא"כ זְמַן הָרִאשׁוֹן לֹא הִ' עֲדַיִן מִלְוֶה בִּשְׁטָר וְלֹא בְּמְחִילָה תלי' מִלְּתָא.

זֶה אֵינוֹ דא"כ דִּבְרֵי רַשִׁ"י סוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה אֶלָּא וַדַּאי רַשִׁ"י בְּכוּלֵי שְׁמַעְתָּתָא מַחֲזִיק הַטַּעַם מִשּׁוּם מְחִילָה אֶלָּא דִּלְעֵיל פי' מַאי דְּקָמַבַּעְיָ' לֵיהּ מֵאֵימַ' גָּבְיָא' פי' מִשְׁעַת אֵירוּסִין אוֹ נִשּׂוּאִין ופי' הוּא זַ"ל הַטַּעַם לָמָּה תִּגְבֶּה כְּלָל אפי' בִּשְׁעַת נִשּׂוּאִין כְּלָל כֵּינָן דְּמָחֲלָה לִזְמַן הַחִיּוּב שֶׁהוּא שְׁעַת אֵירוּסִין א"כ אֵין לָהּ זְמַן כְּלָל וּמַה קְּבִיעוּת זְמַן יֵשׁ לִשְׁעַת נִשּׂוּאִין דְּהָא מַלְוֶה שֶׁמָּחַל לִזְמַן שִׁעְבּוּדוֹ כְּלוּם זְמַן יֵשׁ לוֹ כְּלָל וְלָכֵן נָתַן טַעַם לִזְמַנִּים אילוּ דְּבִשְׁעַת אֵירוּסִין אִיחַיַּיב בִּתְנַאי ב"ד וּמִשְׁעַת נִשּׂוּאִין נַעֲשָׂה מִלְוֶה בִּשְׁטָר שֶׁאָז כּוֹתֵב לָהּ כְּתֻבָּה וא"כ אע"ג דְּמָחֲלָה לִתְנַאי ב"ד מ"מ הַשְׁתָּא נַעֲשָׂה מִלְוֶה בִּשְׁטָר וְגָבְיָא בִּשְׁטָר שְׁלָהּ וּמִדְּחָזֵינַן דְּמָחֲלָה וַדַּאי נִתְרַצִּית ע"י הַזְּמַן שֶׁנַּעֲשָׂה מִלְוֶה בִּשְׁטָר וּמָחֲלָה השת' שְׁלֹא לִגְבּוֹת מִזְּמַן שֶׁהָיְתָה בְּלֹא שְׁטָר רַק בִּשְׁטָר מֵהַיּוֹם.

ומ"ש הוּא דְּכַוָּנַת רַשִׁ"י דְּמֵעִיקָּרָ' בִּשְׁעַת אֵירוּסִין נִתְרַצְּתָה וּמָחֲלָה לְשִׁעְבּוּדָא שְׁלֹא לְטָרוֹף אֶלָּא מִזְּמַן הַכָּתוּב בַּשְּׁטָר עכ"ל לִדְבָרָיו בחנ' פי' רָשִׁ"י זֶה וְאֵין צוֹרֶךְ בּוֹ וּמָה הוֹסִיף לְתָרֵץ בָּזֶה הַטַּעַם בִּשְׁלָמָ' לְשִׁיטָתִי תֵּירֵץ דְּקָשֶׁה לֵיהּ כֵּינָן שֶׁגַּם מִתְּחִלָּה הוּא בִּשְׁטָר וּכְמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב לָמָּה לֹא תִּטְרוֹף מִזְּמַן הָרִאשׁוֹן.

וְהֵשִׁיב שֶׁהִיא גּוּפָא מָחֲלָה. אֲבָל לִדְבָרָיו אֵין צוֹרֶךְ לִדְבָרִים אֵלֶּה כְּלָל כֵּינָן דְּעִיקַּר הַטַּעַם שֶׁאָז נַעֲשָׂה מִלְוֶה בִּשְׁטָר וְקוֹדֶם לָכֵן לֹא הִ' לָהּ שְׁטָר כְּלָל וְלֹא יָכְלָה לְטָרוֹף א"כ לָמָּה תִּטְרוֹף מֵעִיקָּרָ' כֵּינָן דִּלְפִי דְּבָרָיו עִיקַּר הוֹכָחָתוֹ מִדְּתָלָה רַשִׁ"י הַטַּעַם בְּמִלְוֶה בִּשְׁטָר מַשְׁמַע דְּמִן הַדִּין לֹא תִּטְרוֹף מִזְּמַן רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן מִלְוֶה בִּשְׁטָר א"כ ל"ל שֶׁהִיא גּוּפָהּ נִתְרַצְּתָה וּמָחֲלָה לִשְׁעִבּוּדָ' אפי' לֹא מָחֲלָה הֲרֵי אֵין לָהּ שְׁטָר וְאֵין לָהּ שִׁעְבּוּדָ' וּבְמַה תִּטְרוֹף וְאִם נֹאמַר דְּגַם תְּנַאי ב"ד הוּא שְׁטָר א"כ מַה מוֹעִיל שֶׁנַּעֲשָׂה מִלְוֶה בִּשְׁטָר הֲלֹא גַּם בְּתְחִלָּה הָיָה בִּשְׁטָר אֶלָּא ע"כ מַה שֶּׁכָּתַב רַשִׁ"י מִלְוֶה בִּשְׁטָר לָאו דְּמִשּׁוּם הָכִי תִּטְרוֹף דְּנוֹדַאי פָּשׁוּט בְּכוּלֵי תַּלְמוּדָ' דִּבְתְנַאי ב"ד טוֹרְפִין אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ לְפָרֵשׁ טַעַם הַקְּבִיעוּת זְמַן שֶׁאָז הוּא זְמַן שֶׁנַּעֲשָׂה שְׁטָר שֶׁבִּתְחִלָּה הָיָה דִּינוֹ כִּשְׁטָר וְאַחַ"כ נַעֲשָׂה שְׁטָר מַמָּשׁ וְהִיא מָחֲלָה לִתְנַאי ב"ד שֶׁלֹּא לִטְרוֹף מִזְּמַן שֶׁהָיְתָה בְּלֹא שְׁטָר רַק מִזְּמַן שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁטָר מַמָּשׁ אֲבָל לָא קָמַבַּעְיָ' לֵיהּ שֶׁמִּתְּחִלָּה לֹא יִהְיֶה כִּשְׁטָר וא"כ נָפְלָה הוֹכָחָתוֹ מִבְּרֵירָא וְלָמָּה נוֹצִיא דִּבְרֵי רַשִׁ"י מִפְּשׁוּטָן וְגַם לִישָׁנָא דִּשְׁעִבּוּדָ' קָמָא מַשְׁמַע שֶׁלְּבַסּוֹף מָחֲלָה שֶׁהָיָה לִפְנֵי זֶה וְגַם לִישָׁנָא דְּמָחֲלָה לֹא שַׁיָּיךְ עַל בַּתְּחִלָּה דַּהֲלֹא לֹא נִשְׁתַּעְבֵּד לָהּ כ"א עַל זְמַן אַחֲרוֹן וּמַה מָּחֲלָה דאע"ג דִּלְקַמָּן פ' אע"פ קָאָמַר אֲבָל בַּתְּחִלָּה ד"ה מוֹחֶלֶת מַשְׁמַע דְּשַׁיָּיךְ מְחִילָה בַּתְּחִלָּה הַיְינוּ שֶׁכָּל אִשָּׁה יֵשׁ לָהּ כְּתֻבָּה וְזוֹ מָחֲלָה אֲבָל הָכָא לִדְבָרָיו לְעוֹלָם לֹא טָרְפָה שׁוּם אִשָּׁה מִזְּמַן רִאשׁוֹן א"כ מַה מָּחֲלָה אֶלָּא אֵין בִּדְבָרָיו כָּאן הַשָּׂגָה כְּלָל וּלְפִי דַּעְתִּי הַדְּבָרִי' פְּשׁוּטִים וְלֹא הֶאֱרַכְתִּי אֶלָּא לְהוֹצִיא מִדַּעַת זֶה הֶחָכָם וְהַקָּוְשְׁיָ' הב' עיי' בְּדִבְרֵי הָרֹא"ש זַ"ל שֶׁיָּשְׁבָה וְהוּא מֵעֵין פי' ר"י

זַ"ל אֶלָּא שר"י פי' דְּהַבַּעְיָ' הִיא בְּקַטַנָּה וּבָגְרָ' וּלְדִבְרֵי ר' יוד' אֲבָל לפי' הָרֹא"שׁ (נָחְתְּכוּ אֵיזֶה תֵּיבוֹת) דְּעָלְמָ' אֶלָּא דִּמְסַפְּקָ' לֵיהּ בִּטְעָמֵיהּ דר"י אִי נִפְשׁוֹט מִינֵּיהּ בְּכָל הַנָּשִׁים שֶׁבָּעוֹלָם ע"ש וְכַנָּונַת רַשְׁ"י ג"כ הָכִי וְלִדְבָרָיו נִתַּיְשְׁבָה גַּם קוּשְׁיָ' הב' כמ"ש וְלֹא הֶאֱרַכְתִּי רַק לְבָאֵר שֶׁמְּבוֹאָר בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י כֵּן: דַּף מד ד"ה אֵיכָא בֵּינַיְיהוּ אוֹרוֹעֵי סָהֲדֵי תֵּימָא גְּדוֹלָה עַל פֵּירוּשׁ רָשְׁ"י זַ"ל ולעד"נ שֶׁאֵין לִתְמוֹהַּ כ"כ דְּבִשְׁנֵיהֶם בְּמַתָּנָה לָמָּה לֹא יִפְסְלוּ הֲרֵי הַמְקַבֵּל מַתָּנָה וְהַנּוֹתֵן שְׁנֵיהֶם מְעִידִים שֶׁהֶעִידוּ שֶׁקֶר וּמְקַבֵּל מַתָּנָה נֶאֱמָן דַּאֲפִילּוּ לָוָה בְּרִבִּית שֶׁהוּא עַצְמוֹ פָּסוּל אָמְרִינַן בְּסַנְהֶדְרִין לְדִידִי אוֹזִיף בְּרִבִּית גַּבֵּי בַּר בִּינְתּוֹס וְקַבְּלֵיהּ רָבָא לְסָהֲדוּתֵיהּ דְּפָלְגִינַ' דִּבּוּרֵי' וְהָכָא אֲפִילּוּ פִּילּוּג דִּבּוּרֵיהּ אֵין כָּאן דְּהוּא אֵין פּוֹסֵל עַצְמוֹ אֶלָּא שֶׁהָיָה מַהְדַּר אַזּוּפָ' וְעָבַר עַל לִפְנֵי עִוֵּר וְדִבְרֵי הָרַב וְדִבְרֵי הַתַּלְמִיד כו' וְלָא אַשְׁכְּחַן שׁוֹכֵר עִידֵי שֶׁקֶר שֶׁיִּהְיֶה פָּסוּל שֶׁהֲרֵי הוּא פָּטוּר מִדִּינֵי אָדָם כִּדְאִיתָ' בְּהַכּוֹנֵס וְגַם הַנּוֹתֵן מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּכָשֵׁר שֶׁלֹּא הָיוּ פֵּירוֹת בֵּין זְמַן רִאשׁוֹן לִזְמַן שֵׁנִי וְלֹא אָכְלוּ פֵּירוֹת לֹא הַנּוֹתֵן וְלֹא הַמְקַבֵּל דְּלֵיכָ' נַפְקוּתָ' לַנּוֹתֵן כְּלָל אוֹ כְּגוֹן שֶׁאָכַל א' מֵהֶן וְהַשֵּׁנִי מָחַל לוֹ דְּבְנָפְקָא מִינַּהּ הַשֵּׁנִי אָמְרִינַן לְשַׁלּוֹמֵי פֵּירֵי אֲבָל נ"מ הָרִאשׁוֹן מַיְירֵי שֶׁאֵין תּוֹבְעִין זֶה אֶת זֶה כְּלָל ע"ז וּמוֹחֲלִין זֶה לָזֶה וְכֵיוָן דְּלָא בָּעֵי תַּלְמוּדָ' רַק מַאי בֵּינַיְיהוּ וּבָעֵי לְאַשְׁכּוֹחֵי חִלּוּק א"כ קָאָמַר דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ דְּלִרְפָרָם פְּעָמִים שֶׁהֵן פְּסוּלִין משא"כ לר"א וְכֵן צ"ל לְשִׁיטַת התו' גַּם בְּמוֹכֵר לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא יָעִיד הַמּוֹכֵר דְּמַאי נָפְקָא לֵיהּ מִינָּהּ אִם יִטְרֹף מִזְּמַן רִאשׁוֹן אוֹ מִזְּמַן שֵׁנִי דממ"נ אִם יֵשׁ לוֹ קַרְקַע הֲרֵי יַחֲזוֹר עָלָיו וְאִם אֵין לוֹ מַאי נפק' לֵיהּ מִינָּהּ וְאִי מְשׁוּם שֶׁלֹּא יְהֵא לוֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם נָגֶד הַלּוֹקֵחַ שֶׁקָּנָה בֵּין הַזְּמַנִּים הָאֵלּוּ סוֹף סוֹף לְגַבֵּי דְּהַאי לוֹוֶה נָמֵי רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם הוּא שֶׁהֲרֵי מָכַר לוֹ בְּאַחֲרָיוּת כִּדְאִיתָ' בְּחֶזְקַת הַבָּתִּים גַּם נוּכַל לוֹמַר כְּגוֹן דְּיָדְעִינַן דְּלָא מָכַר בֵּינְתַיְ' דְּלֵיכָּא נַפְקוּתָ' אוֹ כְּגוֹן שֶׁשְּׁנֵי שֻׁתָּפִין קָנוּ הַקַּרְקַע בְּשָׁטָר א' דַּהֲרֵי אֵלּוּ שְׁנֵיהֶם הַלּוֹקְחִין מְעִידִין שֶׁהָעֵדִים פְּסוּלִין וְכַיּוֹצֵ' בָּזֶה א"כ לְרַפְרָם מַשְׁכַּחַת לָהּ בְּכַמָּה דְּרָכִים שֶׁנִּפְסְלוּ הָעֵדִים אִם אֵין כָּאן נְגִיעָה משא"כ לְרַב אָחָא וא"כ לע"ד אֵין כָּאן תֵּימָא גְּדוֹלָה: דַּף מה ע"ב ד"ה אֵימוֹר דְּשָׁמְעִ' לר"ש תימ' לְרַשְׁבָּ"א כו' נ"ל דְּרַשְׁ"י זַ"ל תִּרְצוּ יָפָה בְּדִבָּרָיו שֶׁכָּתַב ד"ה אֵימַר כו' מִשּׁוּם דְּבָעֵי יְדִיעָה וְחָטְאָה בְּחַד גּוּפָא הֲרֵי שֶׁאֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּלָא יָדַע הֵי קַרְקָן לַאֲתוּיֵי אֶלָּא שֶׁהַטַּעַם דְּכָל הֵיכָא דִּשְׁעַת חֲטָאָה וִידִיעָה נִשְׁתַּנּוּ פְּטוּרִין דְּבָעֵינַן שְׁנֵיהֶם בְּחַד גּוּפָא וא"כ לָמָּה יָדוּנוּ אוֹתָהּ אֲפִילּוּ בְּקַלָּה כֵּינָן דְּלֵיכָ' תַּרְוַיְיהוּ בְּחַד גוּפ' ומ"ש רַשְׁ"י בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּאָזֵיל אַף בָּתַר יְדִיעָה כְּלוֹמַר שְׁעַת החט' מְחַיְּבְתּוֹ כו' אֵין כַּוָּונָתוֹ דְּלָא יָדַע הֵי קַרְקָן לַיְיתֵי דא"כ דְּבָרָיו סוֹתְרִין זֶה אֶת זֶה אֶלָּא כַּוָּונָתוֹ דְּלָא תֵּימָא דְּאָזֵיל אַף בָּתַר יְדִיעָה ר"ל דר"ש אָזַל בָּתַר שְׁעַת חֲטָא גַּם בָּתַר שְׁעַת יְדִיעָה א"כ הָיָה מְחַיְּבוֹ שְׁתֵּיהֶן וְזֶה אֵינוֹ לְכָךְ פֵּירֵשׁ דר"ל אִיפְכָּ' דְּאֵין כָּאן א' דר"ש אָזַל בָּתַר יְדִיעָה דְּגַם שְׁעַת יְדִיעָה מְחַיְּבְתּוֹ קַרְקָן אַחֵר דְּאִם לֹא אָזַל בָּתַר שְׁעַת יְדִיעָה לֹא הָיְתָה שְׁעַת יְדִיעָה מְחַיְּבְתּוֹ קַרְקָן אַחֵר כְּלָל אֶלָּא נִשְׁאַר בְּקַרְקָנוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ מְחַשֵּׁב לִשְׁעַת יְדִיעָה כְּלָל אֲבָל כֵּיוָן דר"ש אָזַל אַף בָּתַר שְׁעַת יְדִיעָה וּמְחַשֵּׁב לִשְׁעַת יְדִיעָה כְּמוֹ שְׁעַת החט' א"כ גַּם שְׁעַת יְדִיעָה מְחַיְּבְתּוֹ קַרְקָן אַחֵר וְכֵיוָן שֶׁכָּל אַחַת מֵהַשָּׁעוֹת מְחַיְּבְתּוֹ קַרְקָן אַחֵר א"כ יֵשׁ שִׁינּוּי בֵּין הַשָּׁעוֹת וְלָכֵן פָּטוּר לְגַמְרֵי דְּבָעֵינַן שֶׁלֹּא יִשְׁתַּנֶּה בְּחֵטְא וִידִיעָה וּשְׁנֵיהֶם יִהְיוּ בְּחִיּוּב אֶחָד עוֹד י"ל עַל קוּשְׁיַת הָרַשְׁבָּ"א דְּגַבֵּי קַרְקָן תְּלִי הַדָּבָר בִּידִיעָה כִּדְאִיתָ' בְּשְׁבוּעוֹת פ"ק וידיעות הַטַּוְמָאָה א"כ שַׁיָּיךְ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁשָּׁעַת החט' וּשְׁעַת יְדִיעָה חֲלוּקִין וְלֹא יָדַע הֵי קַרְקָן לַיְיתֵי פְּטוּרִין אֲבָל בְּמִיתָה אֵין שַׁיָּיךְ שָׁם לוֹמַר יְדִיעָה וא"כ

מנ"ל שֶׁהַשִּׁנּוּי עוֹשֶׂה כְּלוּם לְדוּנוֹ בְּמִיתָה חֲדָשָׁה וְהָא דְּקָאָמַר אֵימַר דְּשָׁמְעִינַן לר"ש וְלָא קָאָמַר הַאי פרכ' כְּפְשׁוּטָהּ מִשּׁוּם דְּאִי אָזֵיל ר"ש בָּתַר יְדִיעָה וְלֹא בָּתַר חֲטָאָה הָיְתָה רָאָיְ' בְּרוּרָה כֵּיוָן דְּשָׁעַת חֲטָא גּוֹרֵם הַקֶּרְבָּן כְּמוֹ הַשַּׁעְתָּ יְדִיעָה לָמָּה מֵבִיא בִּשְׁעַת יְדִיעָה אֶלָּא וַדַּאי הַשִּׁנּוּי גּוֹרֵם אֲבָל ר"ש אָזֵילַאַף בָּתַר יְדִיעָה וְאִם כֵּן אֵין רְאָיָ' מִשָּׁם דִּידִיעָה שָׁאנֵי וק"ל: עוֹד שָׁם ד"ה ר"י אוֹמֵר לִלְקוֹת לוֹקֶה מ"מ עַד וְאֵין נִרְאֶה לְר"ת כו' ולעד"נ דְּרַשׁ"י זַ"ל ס"ל דאע"ג דְּלְאַזְהָרָה אָתֵי מ"מ מִידִי לָאו לָא נָפֵיק כֵּיוָן דס"ל דְּלָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה לוֹקִין עָלָיו א"כ לָמָּה לֹא יִלְקֶה עַל לָאו דְּלָא תֵּלֵךְ רָכִיל וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה ר"ת זַ"ל בְּעַצְמוֹ לְקַמָּן ואע"ג דלר"י לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה לוֹקִין עָלָיו כו' א"כ גַּם ר"ת ס"ל דְּאֶלָּא תֵּלֵךְ רָכִיל רָאוּי לִלְקוֹת לר"י אֶלָּא דְּמִמֵּילָ' גַּם אַזְהָרָה ש"מ דְּלָא תֵּלֵךְ רָכִיל כְּלָל בֵּין בָּעַל בֵּין לֹא בָּעַל וּלְקַמָּן דְּלָא בָּעֵי לָהּ כ"א לְאַזְהָרָה הַיְינוּ לְרַבָּנָן דס"ל דְּלָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה אֵין לוֹקִין עָלָיו וא"כ לָא מִבָּעֲיָ' לְלִישָׁנָ' דס"ל בֵּין בָּעַל בֵּין לֹא בָּעַל פְּשִׁיטָ' דְּלָא אָתֵי כ"א לְאַזְהָרָה עַל הַמַּלְקוּת הַכָּתוּב בְּהֶדְיָ' אֲפִילּוּ לְלִישָׁנָ' בתר' דס"ל דְּדַוְקָ' בְּבַעַל מ"מ כֵּיוָן שֶׁאֵין לוֹקִין עַל לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה א"כ אע"ג דְּבִלֹּא תֵּלֵךְ רָכִיל נִכְלָל גַּם לֹא בָּעַל אֵין נַפְקוּתָ' בָּזֶה וְלָא מְהַנֵּי הָלָאו אֶלָּא בְּבַעַל דְּבָלָאו הָכִי לָא הָוֵי לָקֵי מִוַּיסְרוּ דִּלֹא עָנַשׁ אא"כ הִזְהִיר כמ"ש הָרַשְׁבָּ"א ז"ל אֲבָל לְלֹא בָּעַל לָא מְהַנֵּי מִידִי וְלִיכָּ' כ"א אָסוּרָ' בְּעָלְמָ' וְהַמַּקְשֶׁן לָא בָּעֵי ראי' ע"ז דִּפְשִׁיטָ' דְּאִיכָּ' אִיסּוּרָ' לְהוֹצִיא לַעַז שֶׁל שֶׁקֶר בָּעֵי עַל הַמַּלְקוּת אֵיךְ נִלְקֶה אוֹתוֹ אִי לֵיכָּא אַזְהָרָה א"נ ס"ל לְרַשׁ"י דְּאַזְהָרָה לְמוֹצִיא ש"ר ר"ל לָאו דְּקָרֵי ג"כ אַזְהָרָה כְּדְאָמְרִינַן בַּפְּסָחִים דַּף ס"ה דַּם הַתַּמְצִית בְּאַזְהָרָה פֵּירוּשׁ בְּלָאו וּבְסוֹף שְׁבוּעוֹת אָמְרִינַן עַל כַּמָּה דְּבָרִים וְלִילְקֵי נַמִּי מִשּׁוּם הָא וְאַזְהָרָתֵיהּ מַהָכָא וּבְכַמָּה דְּוּכְתֵי וא"כ לְכָל חַד כְּדְאִיתָ' לְרַבָּנָן לְאַזְהָרָה עַל הַמַּלְקוּת הַכָּתוּב ולר"י לְאַזְהָרַת לָאו וְזֶהוּ שֶׁדְּקְדֵּק רַשׁ"י דְּמִשּׁוּם אַזְהָרַת לֹא תֵּלֵךְ רָכִיל הוּא לָקֵי וק"ל ומַה שֶׁהִקְשָׁה דא"כ כָּל אָדָם שֶׁמְּחָרֵף אִשְׁתּוֹ בְּזָנוּת יִלְקֶה י"ל דְּלָא נפק' לָן שְׁרָכִיל כ"א מוֹצִיא ש"ר הַמְחַזֵּר עַל הַדָּבָר אֵיךְ לִמְצוֹא לָהּ עֲלִילָה וּכְדִכְתִיב וְשָׂם לָהּ עֲלִילוֹת וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן וַאֲבָא אֵלֶיהָ בַּעֲלִילוֹת וְכִדְפֵירֵשׁ רַשׁ"י בְּפֵירוּשׁ הַחֹמֶשׁ שֶׁהוּא מִלְּשׁוֹן רוֹכֵל הַמְחַזֵּר בַּעֲיָרוֹת כָּךְ זֶה מְרַגֵּל וּמְחַזֵּר אֵיךְ לִמְצוֹא לָהּ עֲלִילָ' אִם ע"י בְּעִילָה אוֹ ע"י עֵדִים שֶׁמָּא יִתָּפֵשׂ בְּשִׁקְרוֹ וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בְּמוֹצִיא ש"ר וְתַדַּע דְּמֵרָכִיל נפק' מִדְּפָרִיךְ ור"נ מ"ט לֹא נ"ל מַהַאי וּמַאי קוֹשְׁיָ' הַאי מַבַּעְיָ' לְגוּפָהּ אֶלָּא ע"כ דְּהַקּוֹשְׁיָ' הִיא עַל מִילַת רָכִיל מִדְּלָא כְּתִיב לֹא תֵּלֶשָׁן רַעֲךָ כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא רַשׁ"י בְּחוֹמֶשׁ אוֹ לֹא תַּכֶּה רֵעֲךָ בְּסֵתֶר וְלָכֵן דְּרִישׁ אַזְהָרָה לַדַּיָּן וְאַגַּב תְּמַהֲנִי עַל קֻוּשְׁיַת ר"י זַ"ל שֶׁהִקְשָׁה עַל רַשׁ"י אִי ס"ל לר"י דְּלָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה לוֹקִין עָלָיו וְיִסְרוּ ל"ל וְתֵימָא וְהָא לר"י מְמוֹצִיא ש"ר וְעֵדִים זוֹמְמִין נפק' דְּלָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה לוֹקִין עָלָיו כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָפוֹת סוֹף הַדִּבּוּר וא"כ אִי לָאו וְיִסְרוּ אע"ג דְּלָא תֵּלֵךְ רָכִיל הָוֵי לָאו מ"מ לָא לָקֵי דְּהָוֵי לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה דְּמֵעֵדִים זוֹמְמִין לָא נָפֵק דְּמַאי לְעֵדִים זוֹמְמִין שֶׁכֵּן אֵין צְרִיכִין הַתְרָאָה כְּדְאִיתָ' הָתָם וצ"ע וְדוּק: דַּף מו ע"ב ד"ה הַשְׁתָּא אָבִיהָ תֵּימָא לְמַאי דס"ד וכו' נלע"ד לְתָרֵץ דְּהַשְׁתָּ' הָוֵי ס"ד דִּלְהָכִי אִיצְטָרִךְ לְהֵיכָא דְּיָהֲבָ' לֵיהּ אִיהִי וְקִדֵּשְׁתִּי' דְּלָא הָוֵי קִדּוּשִׁין כְּדְאִיתָ' הָתָם דְּאִי לָאו אֵין כֶּסֶף לָא הֲוָה יָלְפִינַן מִכִּי יִקַּח דְּלָא הֲוָה קִדּוּשִׁין אֶלָּא הָוֵי מוֹקְמִינַן לְהַאי קְרָא לְקִדּוּשֵׁי כֶּסֶף דְּעִיקַּר דָּבָר זֶה נִלְמַד מִיתּוּרָ' דְּכִי יִקַּח דְּלָא אִיצְטָרִךְ לְכֶסֶף דְּנִלְמַד מֵאֵין כֶּסֶף אֶלָּא ש"מ לְמָעוּטֵי הֵיכָא דְּקִדֵּשְׁתִּיהָ אִיהִי אֲתֵי אֶלָּא שֶׁהַתַּלְמוּד שָׁם רוֹצֶה לְתָרֵץ הֵיאַךְ מְרֻוָּמָז מָעוּט זֶה בִּקְרָא לְהָכִי אָמַר דְּמְרֻוָּמָז מִדִּכְתִיב כִּי יִקַּח וְלָא כִּי תִּקַּח אֲבָל מִלְּישָׁנָ'

דְּכִי יִקַּח לְחוּדֵיהּ אִי לָא הֲוָה מְיַיתַר לָא הָוֵי יָלְפִינַן מִידֵּי דְּאִיצְטָרֵךְ לכדר"ש מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תּוֹרָה כִּי יִקַּח כו' מִפְּנֵי שֶׁדֶּרֶךְ אִישׁ כו' וְאַגַּב דְּאִיצְטָרֵךְ כִּי יִקַּח לְקִדּוּשֵׁי כֶּסֶף כָּתַב אוֹרְחָא דְמִילְתָא' אֲבָל השת' דְּקִדּוּשֵׁי כֶּסֶף נִלְמַד מֵאֵין כֶּסֶף לָא הָוֵי כְּתַב קְרָא יַתִּירָ' לכדר"ש לְאוֹרְחָ' דְּאַרְעָא וְעוֹד דא"כ דִּלְהָכִי אָתֵי מ"מ ג"ש לָמָּה לִי לְקִדּוּשֵׁי כֶּסֶף אֲבָל השת' ג"ש אָתֵי לְהַרְאוֹת דְּגַם בְּקִדּוּשֵׁי כֶּסֶף בָּעֵינַן נָתַן הוּא וְאָמַר הוּא דְּלָא תֵּימָא דְּקְרָא דְּקִדּוּשֵׁי בִּיאָה כִּדְכְתִבי התו' עַצְמָן בְּקִידּוּשִׁין דַּף ד' וּלְמַאי דְּמַפִּיק דְּאֵין כֶּסֶף אָתֵי לְקִדּוּשֶׁיהָ לְאָבִיהָ לֵיכָּא לְאַקְשׁוּיֵי לָמָּה לֵיהּ צְרִיכוּתָ' אַחֲרִיתָ' וְלָא קָאָמַר כְּמַאי דס"ד וכמ"ש דְּהָאֱמֶת קָאָמַר דְּהָא עֲדִיפָ' דַּאֲפִילּוּ אִי הָוֵי מִשְׁתְּמַע מִלִּישָׁנָ' דְּיִקַּח לְחוּדֵיהּ אֲצְטָרֵךְ לְאָבִיהָ דְּבִתְחִלָּה הָיְינוּ מֵחֲרָחִים לוֹמַר כָּךְ וּלְפִי הָאֱמֶת לָא צְרִיכִינַן וְרָאִיתִי בְּקִדּוּשִׁין דַּף ג' ע"ב, שֶׁהִקְשׁוּ התו' קוּשְׁיָ' זוֹ ד"ה וְאִימָא לְדִידָהּ וְתַרְצוּ ונ"ל דְּכַנְוָנָתָם כמ"ש וְהָיְינוּ דְּכָתַב הָתָם דְּבַמַּסְקָנָ' אָמְרִינַן דְּהָנֵי תְּרֵי קְרָאֵי צְרִיכִי ר"ל דִּלְמַסְקָנָ' דְּאִיכָּ' מִשְּׁמְעוּתָ' שֶׁהֵן שֶׁל אָב מַצְרִיךְ הַתַּלְמוּד תְּרֵי קְרָאֵי דְּהָיְינוּ כ"א מִן הַמְּקָרָאוֹת אֲבָל בְּלֹא מַשְׁמָעוּת הָיִיתִי מְפָרֵשׁ שְׁנֵי הַפְּסוּקִים לַחֲדָא צְרִיכוּתָ' וכמ"ש וְהַשְׁתָּ' לָא צְרִיכִינַן לְמַה שֶׁנִּתְחַבְּטוּ מְפָרְשִׁים התו' שָׁם וְכֵן מַשְׁמַע שָׁם דַּף ד' לְשׁוֹן רַשְׁ"י ז"ל ע"ב ד"ה לְהָא קִידּוּשִׁין כו' לְהָכִי הֲדַר תַּנָּא קְרָא זִימְנָ' אַחֲרִינָ' כו' מַשְׁמַע דְּמִיתּוּרָא דְקְרָא אָתֵי לֹא מִמַּשְׁמָעוּתָא, לְחוּד וא"ת מנ"ל דִּלְמַסְקָנָ' לר"ש אוֹרְחָ' דְּמִילְתָ' דִּלְמָא כִּי יִקַּח לְהָא אָתֵי וכמ"ש לֹא לְאוֹרְחָא דְמִילְתָ' וי"ל דְּדֵוקָיָא דר"ש מִדְּלָא, כְּתִיב כִּי תִלָּקַח אִשָּׁה לְאִישׁ דְּהָוֵי ג"כ מִשְׁתְּמַע דְּבָעֵינַן נָתַן הוּא מִדְּלָא כְּתִיב כִּי תִקַּח אִשָּׁה אִישׁ רַק תָּלֵי הַנִּשּׂוּאִין בּוֹ שֶׁתִּנָּשֵׂא לוֹ וְלָכֵן אָמַר ר"ש הַאי לִישָׁנָ' וְלָא כְּתִיב כִּי תִלָּקַח וְלָא קָאָמַר וְלָא כְּתִיב כִּי תִקַּח אֶלָּא ש"מ דְּבָעֵינַן לְהַאי דְּרָשָׁא וק"ל: דַּף מז כָּתְבוּ בתו' ד"ה מְשׁוּם אֲיבָה וְחִילְקוּ עַל רַשְׁ"י ז"ל מַאי דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּקַטָנָה אֵין מְצִיאָתָהּ לְאָבִיהָ אא"כ סְמוּכָה עַל שֻׁלְחָנוֹ וְהֵם ז"ל חָלְקוּ בֵּין קָטָן לקַטָנָה וְנִרְאֶה לִי לְהָבִיא רְאָיָה לְדִבְרֵיהֶם ז"ל מֵהָא דְּאָמְרִינַן בב"מ דַּף י"ב הַאי שִׁפְחָה ה"ד אִי דְּאָתְיָ' ב' שְׁעָרוֹת כו' עַד אִי דְּאִיתֵיהּ לָאָב דְּאַבּוֹהַ הָוֵי וּמַאי קוּשְׁיָ' הָא אֵינָהּ סְמוּכָה עַל שֻׁלְחָנוֹ דְּהָא מְכָרָהּ וְלֵיכָּא אֲיבָה וא"כ אֵין מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ וַאֲפִי' נאמַר בְּדוֹחֵק שֶׁכֵּיוָן שֶׁהָיְתָה סְמוּכָה כְּשֶׁמְּכָרָהּ מְצִיאָתָהּ לְאָבִיהָ כֵּיוָן דְּאִם לֹא תִּהְיֶה מְצִיאָתָהּ לָא זָיְין לָהּ כְּשֶׁתַּחֲזִיר אֵלָיו לְאַחַר שֵׁשׁ מ"מ תֵּימָא מַאי מַקְשֵׁי דְּהֵיכִי מַשְׁכַּחְתְּ לַהּ דְּהָכִי מַשְׁכַּחַת כְּגוֹן שֶׁאֵינָהּ סְמוּכָה דְּאָז אֵין מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ וְאִיצְטָרֵךְ לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּהָוֵי שֶׁלָּהּ וְלֹא דְּרַבָּה ונ"ל דְּעַל רְאָיָה זוֹ נִתְכַּוְּנוּ הַטּוּר סי' רע"ח בח"מ שֶׁכָּתַב מְצִיאַת בִּתּוֹ נַעֲרָה אפי' אֵינָהּ סְמוּכָה וַאֲפִי' מְכָרָהּ לְאַחַר לְאַמָּה וק"ל: שנ"ל שֶׁהֵרְאָה בְּלִשּׁוֹנוֹ מְקוֹם רְאָיָה זוֹ אֶלָּא שצ"ע שֶׁבַּטּוּר א"ח סִימָן ש"ו פָּסַק כר"ת דְּגַם גַּבֵּי עֵרוּב בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגָּדוֹלִי' הַסְּמוּכִין אֵין מְזַכִּין עֵרוּב ע"י וּפָסַק דְּבְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים שֶׁאֵינָם סְמוּכִין מְזַכִּין ע"י וְתֵימַהּ לָמָּה כֵּיוָן דְּבַת מְצִיאָתָהּ לְאָבִיהָ אַף אִם אֵינָהּ סְמוּכָה וְהָא בְּהָא תלי' וְכֵן כָּתְבוּ התו' בב"מ בְּהֶדְיָ' וְכֵן כָּתַב הב"י וּמִדְּבְרֵי ר"ת ז"ל מַשְׁמַע דס"ל דִּכְשֵׁם שֶׁמְּצִיאַת בְּנוֹ גָּדוֹל הַסָּמוּךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ שֶׁלּוֹ כָּךְ מַתָּנָה שֶׁנָּתְנוּ לוֹ בֵּין הוּא בֵּין אַחֵר הַכֹּל שֶׁל אָבִיו דְּהָא כָּתַב בב"מ בְּהֶדְיָ' דְּמַאי דְּאָמְרִינַן בְּעֵירוּבִין דְּמְזַכֶּה ע"י בְּנוֹ הַגָּדוֹל הַיְינוּ כְּשֶׁאֵינוֹ סָמוּךְ דִּבְסָמוּךְ יָדוֹ כְּיָדוֹ מִפְּנֵי שֶׁכָּל זְכִיּוֹתָיו שֶׁלּוֹ וְכֵן כָּתַב הַמָּרְדְּכִי בְּשֵׁם מַהֲר"ם ז"ל דְּאֵין לִיתֵּן מַעֲשֵׂר לָבָן הַסָּמוּךְ עַל שֻׁלְחַן אָבִיו אִם אָבִיו עָשִׁיר הוּא דְּהָאָב זוֹכֶה בּוֹ וְהָאָב עָשִׁיר הוּא א"כ מַאי דְּאָמְרִינַן בְּכָל מָקוֹם קָם אַקְנְיֵהּ לִבְנוֹ קָטָן בב"מ דַּף ע"ב וְכֵן בְּגִיטִּין פ' הַשּׁוֹלֵחַ דַּף מ' הַכֹּל צְרִיכִין אָנוּ לְפָרֵשׁ שֶׁהוּא בְּנוֹ קָטָן וְאֵין סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ וְכֵן שב"ב גַּבֵּי רַב בִּיבִי פֶּרֶק יֵשׁ

נוֹחֲלִין דִּבְסָמוּךְ לֹא הוֹעִיל כְּלוּם מַאי דְּאִקְּנִינְ' לִבְנוֹ קָטָן דְּאַכַּתִּי שְׁלוֹ הוּא מ"מ וְעַל הַטּוּר שֶׁהֵבִיא בי"ד דִּין זֶה סִימָן רס"ז וְלֹא כָּתַב דְּדִין זֶה דַּוְוקָ' בְּקָטָן וְאֵינוֹ סָמוּךְ יֵשׁ לְתְמֹהַּ עָלָיו דְּהָא לְדִבְרֵי ר"ת ז"ל מַשְׁמַע, דַּאֲפִי' אִם אָבִיו בְּעַצְמוֹ נָתְנוּ לוֹ מ"מ הוּא שְׁלוֹ דְּהָא גַּבֵּי עֵרוּב הָאָב נוֹתֵן לוֹ לְזַכּוֹת לַאֲחֵרִים וְקָאָמַר ר"ת דְּהַכֹּל שֶׁל אָב:.

וּבֶאֱמֶת יֵשׁ לְדַקְדֵּק מנ"ל לְרַבֵּינוּ תָּם ז"ל לְהַשְׁווֹת הַנּוֹשְׂאִים דְּנִוְדַּאי אַף דְּמַתָּנָה שָׁוֶה לְמִצִיאָה כִּדְאִיתָ' בְּקִדּוּשִׁין דכ"ע אֵין קִנְיָן לְאִשָּׁה בְּלֹא בַּעְלָהּ וּבְסַנְהֶדְרִין פֶּרֶק בֶּן סוֹרֵר נָמֵי אָמְרִינַן מַה שֶּׁקָּנְתָה אִשָּׁה קָנָה בַּעְלָהּ וְכֵן בְּגִיטִּין וּבְכֻלָּן פי' רָשְׁ"י דמ"ש מַתָּנָה מִמְּצִיאָה מ"מ הֵיכָא דְּנָתַן הָאָב בְּעַצְמוֹ מַתָּנָה לִבְנוֹ אֵימָא דְּקָנָה לְעַצְמוֹ מִידֵי דְּהָוֵי אַאִשָּׁה דִּמְצִיאָתָהּ: וּמַתְּנָתָהּ לְבַעְלָהּ וְאַפ"ה אִם נָתַן לָהּ בַּעְלָהּ מַתָּנָה קָנָתָה וְאֵין הַבַּעַל אוֹכֵל פֵּירוֹת כִּדְאִיתָא פֶּרֶק חֶזְקַת ונ"ל דְּהַסְּבָרָא נוֹתֶנְ' דְּטַעְמָא מַאי תִּקְנוּ רַבָּנָן מְצִיאָה וּמַתָּנָה לַבַּעַל מִשּׁוּם אֵיבָהוְכֵינָן שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ נוֹתֵן אֵין כָּאן אֵיבָה לְכָל הַפֵּירוּשִׁים וא"כ כ"ש בְּנוֹ דְּהָא לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל גַּבֵּי אִשָּׁה דְּחָיְישִׁינַן יוֹתֵר לְאֵיבָה דְּהָא הָוֵי מְצִיאָתָהּ לְבַעְלָהּ אפי' אֵינָהּ נִיזּוֹנֶת דְּהָא פי' אֵיבָה דְּמְצִיאָה מִשּׁוּם קְטָטָה וְלֹא אֵיבָה דְּמְזוֹנוֹת א"כ מַשְׁמַע דְּלְעוֹלָם מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ וְאַפ"ה אִם נָתַן לָהּ בַּעְלָהּ לָא חָיְישִׁינַן לְאֵיבָה כ"ש גַּבֵּי בְּנוֹ דְּלֵיכָּא אֵיבָה כֻּלֵּי הַאי דְּהָא אִם אֵינוֹ סָמוּךְ אפי' קָטָן הָוֵי הַמְּצִיאָה שֶׁלּוֹ וְאַחַ"כ מָצָאתִי בַּתּוֹסָ' פ' חַלּוֹן דַּף ע"ט ד"ה וע"י אִשְׁתּוֹ דְּגַם גַּבֵּי אִשָּׁה אִם אֵינָהּ נִיזּוֹנִית אֵין מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ ע"ש וְכֵן כָּתַב הָרֹאֹ"שׁ ז"ל שָׁם ואע"ג דְּרֵישׁ פ' מְצִיאַת אִשָּׁה לֹא כָּתַב הָרֹאֹ"שׁ כֵּן וצ"ע ומ"מ אַף דְּלָא הָוֵי ק"ו מ"מ הַנּוֹשְׂאִים שָׁוִין א"כ אִם נָתַן לוֹ הָאָב מַתָּנָה לָמָּה לֹא יְהֵא שֶׁלּוֹ וְאַצ"ל גַּבֵּי עֵרוּב שֶׁגַּם הַבֵּן אֵינוֹ זוֹכֶה לְעַצְמוֹ אֶלָּא הָאָב נוֹתֵן לְזַכּוֹת לַאֲחֵרִים דְּלֵיכָּא אֵיבָה כְּלָל וְרָאִיתִי פ' חֶזְקַת וּבְגִיטִּין רֵישׁ פ' הַזּוֹרֵק שפי' ר"ת ז"ל דְּהַנּוֹתֵן מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ אע"ג דְּקָנְתָה מ"מ לָא מַקְרֵי חֲצֵירָהּ דְּאֵין לָהּ רְשׁוּת לְמָכְרָהּ וְאִם מְכָרָהּ בָּטֵל וא"כ נוּכַל לוֹמַר דְּלְעִנְיַן עֵרוּב לֹא זָכָה הַקָּטָן כֵּיוָן דְּאַכַּתִּי יֵשׁ לְאָבִיו כֹּחַ בָּהּ אֶלָּא שֶׁאֵין נִרְאֶה לְדַמּוֹת מַתְּנַת בַּעַל לְמַתְּנַת אָב לִבְנוֹ דְּגַבֵּי אִשָּׁה שָׁאנֵי שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְמָכְרָהּ דְּאַלְמוּ' רַבָּנָן לְשַׁעְבּוּדֵיהּ כִּדְאָמְרִינַן פ' אע"פ וּבְכַמָּה דְּוּכְתֵי גַּם בְּהַחוֹבֵל אָמְרִינַן בְּהֶדְיָא לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם דְּקָאָמַר זוֹ אֵינָהּ דּוֹמָה לְמִשְׁנָתֵינוּ מְשׁוּם תַּקָּנַת אוּשָׁא ע"ש גַּם לְדִבְרֵי ר"י ז"ל שפי' שָׁם בח"ה דְּאֵין הַבַּעַל אוֹכֵל פֵּירוֹת אֶלָּא הַפֵּירוֹת הֵם נִכְסֵי מְלוֹג וְיִלָּקַח בָּהֶן קַרְקַע כו' גַּם זֶה לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בְּאִשָּׁה דְּכֹל נְכָסֶיהָ הֵם נ"מ משא"כ בֵּן לֹא מָצִינוּ שֶׁיְּהֵא נְכָסָיו נ"מ דְּאַטּוּ אִם נָפְלָה לוֹ יְרֻשָּׁה מֵאֲבִי אִמּוֹ יְהֵא אָבִיו אוֹכֵל פֵּירוֹת אַף אִם סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ הֲרֵי מִשְׁנָה שְׁלִימָה שָׁנִינוּ אֵינוֹ אוֹכֵל פֵּירוֹת בְּחַיֶּיהָ אפי' בַּת כ"ש בֵּן וְעוֹד דְּמוּכָח בְּהֶדְיָא פ' וְאֵלּוּ נְדָרִים דְּלָא אָמְרִינַן הַאי סְבָרָא לְעִנְיַן עֵרוּב דְּמִשְׁנֵי הָתָם כִּי פָּרִיךְ מִמַּתְנִי' דְּעֵרוּבִין אִשְׁתּוֹ לָמָּה מְזַכֵּי עַל יָדָהּ הָא יָדוֹ כְּיָדָהּ וּמִשְׁנֵי דְּמוֹדָה ר"מ לְעִנְיַן עֵרוּב דְּכֵיוָן דְּלִזְכּוֹת לַאֲחֵרִים מִיַּד בַּעְלָהּ זָכְיָא ופי' הַתּוֹסָ' וְהָרָ"ן ז"ל דר"ל כֵּיוָן דְּמִיַּד בַּעְלָהּ הוּא וּבַעַל שֶׁנָּתַן מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ קָנָתָה וְכֵן פֵּירֵשׁ הָרֹאֹ"שׁ ז"ל אֲשֶׁר הִסְכִּים בְּעֵרוּב לְדִבְרֵי ר"ת ז"ל גַּם הִסְכִּים בח"ה לְדִבְרֵי ר"ת ור"י ז"ל דְּהַנּוֹתֵן מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ אֵינָהּ רַשַּׁאי לְמִכּוֹר וְהַפֵּירוֹת הֵם נ"מ כַּנַ"ל א"כ מוּכָח דְּהַאי סְבָרָא אֵינָהּ מַזֶּקֶת כְּלוּם לְזַכּוֹת עֵרוּב וּבֶאֱמֶ' שֶׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק דְּמַסִּיק הָתָם דְּמַתְנִי' דְּעֵירוּבִין דְּקָתָנֵי שֶׁמְּזַכֶּה ע"י אִשְׁתּוֹ מַיְירֵי שֶׁיֵּשׁ לָהּ בַּיִת בַּמָּבוֹי דְּמִגּוֹ דְּזָכְיָא לְנַפְשָׁהּ זָכְיָא לְאַחֲרִינֵי וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת אַמַּתְנִי' לָמָּה לִי מִגּוֹ כְּלָל אפי' בְּלֹא מִגּוֹ תִּזְכֶּה מֵהַאי טַעְמָא דְּכָתְבְנָ' דְּהָא קָנָתָה הַמַּתָּנָה דְּיֵהַב לָהּ בַּעַל וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּהַתּוֹסָ' וְהָרָ"ן ז"ל כָּתְבוּ אַף לְפִי הַמַּסְקָנָא מִגּוֹ דְּזָכְיָא לְנַפְשָׁהּ מִטַּעַם הַנַּ"ל

דְּהַנּוֹתֵן מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ א"כ פְּשִׁיטָא שֶׁצָּרִיךְ יִשּׁוּב הֵן אֱמֶת שֶׁמִּדִּבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל פ' חֲלוֹן הַנָּ"ל מַשְׁמַע דְּזָכְיָא לְנַפְשָׁהּ מִטַּעַם דַּחֲזַ"ל תִּקְנוּ לָהּ זְכִיָּה כֵּיוָן דְּאוֹסֶרֶ' עָלָיו ע"ש ומ"מ קָשֶׁה לָמָּה לֹא תִּזְכֶּה מַהַאי טַעְמָא וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאִם הָיוּ מְפָרְשִׁין כֵּן לָא הָיוּ צְרִיכִין לְאוֹקְמָ' מַתְנִי' דְּעֵרוּבִין כר"י בֶּן בָּבָא כִּדְתַרְצוּ הֵם ז"ל וּדְלָא כְּהִלְכְתָא כִּדְכָתַב הָרֹא"ש ז"ל דְּהָא מֵעַבְדוּ אֵינוֹ קָשֶׁה כְּלוּם דְּהַנּוֹתֵן מַתָּנָה לְעַבְדּוֹ לֹא קָנָה כִּדְכָתְבִי הַתּוֹסָ' וְהָרֹא"ש ז"ל פ"ק דְּקִדּוּשִׁין וְחָלְקוּ בֵּינוֹ לְבֵין אִשָּׁה בִּרְאָיוֹת הַרִבָּה א"כ ע"י עֶבֶד אֵינוֹ יָכוֹל לִזְכּוֹת אַף אִם יֵשׁ לוֹ חָצֵר דְּלֹא שַׁיָּיךְ מִגּוֹ דְּזָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ דְּגַם לְנַפְשֵׁיהּ לֹא זָכָה כמ"ש וְאֵצֶ"ל הָרֹא"ש ז"ל דפ' בְּהֶדְיָא מִגּוֹ דגמ' כמ"ש פְּשִׁיטָא דְּלָא ק' מֵעֶבֶד כְּלוּם וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דְּאַף דְּהַתּוֹ' וְהָרֹא"ש ז"ל מְפָרְשִׁין הַמִּגּוֹ כֵּן מ"מ בְּעֶבֶד ס"ל אַף דְּלֵיכָּא לְמֵימַר מִגּוֹ מֵהַאי טַעְמָא מ"מ יֵשׁ לוֹמַר מִגּוֹ מִטַּעַם דְּתִקְנוּ חֲזַ"ל לוֹ זְכִיָּה כִּדְמוֹכַח בְּכַמָּה דֵּיוּכְתֵי דְּהָעֶבֶד זוֹכֶה עֵרוּב לְנַפְשֵׁיהּ כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ שָׁם רְאָיוֹת וא"כ נֵימָא מִגּוֹ מ"מ קַוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה קַשְׁיָא ונ"ל דס"ל לתו' וּלְהָרֹא"ש ז"ל דְּאַף דְּבִנְדָרִים בַּתְּחִלָּה תֵּרְצוּ דְּאִשָּׁה זְכִיָּה בְּעֵרוּב מֵהַאי טַעְמָא מ"מ בְּמַסְקָנָא דְּמַקְשֵׁי מִבָּרַיְיתָא מֵלְכְרָח לוֹמַר דְּלָא מְהַנֵּי הַאי טַעְמָא בְּלֹא מִגּוֹ וְטַעְמָא דאע"ג דְּהַנּוֹתֵן מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ קָנְתָה ה"מ בְּנוֹתֵן לָהּ בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה אֲבָל הָכָא דְּאֵין נוֹתֵן לָהּ בְּמַתָּנָה כ"א לְזַכּוֹת לַאֲחֵרִים לָא קָנְיָא בְּלֹא מִיגּוֹ וְכֵן נִרְאֶה קַצָּת מִדִּבְרֵי הָרָ"ן ז"ל שֶׁכָּתַב בְּשִׁנּוּיָיא קַמָּא אַמַּאי דְּאָמַר בַּגְּמָרָא מוֹדֶה ר"מ לְעִנְיַן שִׁתּוּף דְּכֵיוָן דִּלְזַכּוֹת לַאֲחֵרִים הוּא מִיַּד בַּעְלָהּ כו' ז"ל כֵּיוָן דְּבַעַל מ"מ הוּא דְּמַפִּיק לֵיהּ מֵרְשׁוּתֵיהּ אע"פ שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ מַמָּשׁ אֶלָּא לְזַכּוֹת אֶת אֲחֵרִים מוֹדֶה דְּזָכְיָא עכ"ל הֲרֵי מוּכָח דְּהַאי דִּינָא גְּרִיעַ מִנּוֹתֵן מַתָּנָה וא"כ בְּמַסְקָנָ' ס"ל הָכִי וא"כ ס"ל לר"ת ז"ל אַף דְּבָעֲלְמָא הַנּוֹתֵן מַתָּנָה לִבְנוֹ קָנָה מ"מ גַּבֵּי זְכִיָּה לָא מְהַנֵּי הַאי טַעְמָא וְכִדְכָתַבְתִּי וְהַשְׁתָּ' א"ש דְּלָא צָרִיכְנַן לְמִדְחַק וּלְאוֹקְמֵי כֻּלֵּי סֵוּגְיָא דְּאַקְנִי לִבְנוֹ קָטָן בְּאֵינוֹ סָמוּךְ וְכִדְכָתַבְתִּי לְעֵיל אֶלָּא אַף בְּסָמוּךְ קוֹנֶה כֵּיוָן שֶׁנָּתַן לוֹ הָאָב וק"ל יֵשׁ לְדַקְדֵּק מִדִּבְרֵי ר"ת ז"ל עו' חִדּוּשׁ גָּדוֹל דְּאִם אֶחָד נוֹתֵן מַתָּנָה לָבָן הַסָּמוּךְ עַל שֻׁלְחַן אָבִיו אפי' ע"מ שֶׁאֵין לְאָבִיו רְשׁוּת בּוֹ לָא מְהַנֵּי וְהָוֵי שֶׁל אָב כְּמוֹ גַּבֵּי אִשָּׁה דְּיֵשׁ לְדַקְדֵּק מְאֹד מַאי דְּפָרִיךְ בִּנְדָרִים אַרַב דס"ל כר"מ דְּיַד אִשָּׁה כְּיַד בַּעְלָהּ מִמִּשְׁנָה דְּעֵרוּבִין: וְתֵימָא גְּדוֹלָה לָמָּה פָּרִיךְ אַרַב ואר"מ וַהֲלֹא אֲפִילּוּ לְרַבָּנָן וְלִשְׁמוּאֵל ולד"ה קַשְׁיָא דע"כ לָא פְּלִיגִי רַב וּשְׁמוּאֵל וְכֵן ר"מ וְרַבָּנָן אֶלָּא בע"מ שֶׁאֵין לְבַעְלָהּ רְשׁוּת בָּהּ כְּדִפֵּירְשׁוּ כָּל הַמְפָרְשִׁים ז"ל דְּמַאי דְּאָמַר שְׁמוּאֵל אפי' מַה שֶּׁתִּרְצִי עֲשִׂי בְּהוֹן לָא קָנָה יָתְהוֹן בַּעַל הַיְינוּ דְּקָאֲמַתְנִי' דְּאוֹמֵר ע"מ שֶׁאֵין לְבַעְלִיךְ רְשׁוּת בָּהֶן אֶלָּא מַה שֶּׁתִּרְצִי עֲשִׂי אֲבָל מַה שֶּׁתִּרְצִי לְחוּד בְּלֹא ע"מ דְּהַיְינוּ מתנ' בסת' פְּשִׁיטָ' דְּקָנָה בְּסָתָם הַבַּעַל וְכִדְאָמְרִינַ' בְּהֶדְיָ' בְּקִדּוּשִׁין לְכֻלֵּי שִׁינּוּיֵי דכ"ע אֵין קְנְיָן לְאִשָּׁה בְּלֹא בַּעְלָהּ וְהָכִי אָמְרִינַן בְּכָל דֵּוכְתָא מַה שֶׁקָּנְתָה אִשָּׁה כו' וא"כ גַּבֵּי עֵרוּב לֵיכָּא שָׁם תְּנַאי דע"מ וד"ה קָנָה הַבַּעַל וְלָמָּה זַכְיָא בְּעֵרוּב וַאֲפִילּוּ נֹאמַר דס"ל לְמַסְקָנָ' דְּזֶה שֶׁהַבַּעַל מְזַכֶּה עַל יָדָהּ לַאֲחֵרִים הָוֵי כע"מ שֶׁאֵין לִי רְשׁוּת בָּהּ דס"ל דְּהַבַּעַל שֶׁנּוֹתֵן מַתָּנָה לְאִשְׁתּוֹ הָוֵי כְּאַחֵר שֶׁנּוֹתֵן מַתָּנָה וּמַתְנָה ע"מ שֶׁאֵין לְבַעְלֵךְ כו' כֵּיוָן שֶׁהוּא עַצְמוֹ הַנּוֹתֵן וק"ל: מ"מ קָשֶׁה מְאֹד אִם בָּאנוּ לוֹמַר סְבָרָא זוֹ לָמָּה לֹא נֹאמַר דְּהָוֵי כע"מ שֶׁאַתְּ נוֹשֵׂאת לְפִיךְ וכע"מ שֶׁתֵּצֵא בּוֹ לְחֵירוּת וְכַיּוֹצֵא דְּמוֹדֶה ר"מ דְּמְהַנֵּי לְדִבְרֵי ר"ת ז"ל וְהָרֹא"ש ז"ל שָׁפְסְקוּ כְּרַב שֵׁשֶׁת מִיהָא לָא אִיקְנֵי לָהּ כ"א לִפְדּוֹ' בָּהּ דְּוַמְיָא דְּהָתָם דְּאָמְרִינַן כֵּיוָן דְּלָא הָוֵי מַתָּנָה לְכָל דָּבָר אֶלָּא לְמַה שֶּׁפִּיֵּרֹ' לֹא קָנָה בַּעְלָהּ אֶלָּא מַה שֶּׁיֵּשׁ לָהּ בָּהּ כְּמוֹ ע"מ שֶׁתִּפְדִּי בּוֹ אֶת הַמַּעֲשֵׂר ופי' רַשְׁ"י ז"ל שֶׁתִּהְיֶה כְּאִישׁ אַחֵר לִפְדּוֹת בְּלֹא חוֹמֶשׁ דְּסָבַר

ר"מ הָתָם לְמַאי דס"ד דְּמַקְשָׁן דְּלָא קָנָה הַבַּעַל וּפְשִׁיטָא דְּהָוֵי הַטַּעַם דְּאֵין הַבַּעַל יָכוֹל לִקָּנוֹת יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁיֵּשׁ לָהּ בָּהּ וְהֵיא גּוּפָהּ אֵין לָהּ אֶלָּא שֶׁתִּהְיֶה כְּאִישׁ אַחֵר דַּוְקָא וְכֵן הַבַּעַל קוֹנֶה הַאי זְכוּת דַּוְקָא וְאִם יִקָּנֶה מַמָּשׁ לֹא יִקָּנֶה הַתָּנַאי וְאָז גַּם הִיא לֹא קָנְתָה וְהוּא הַטַּעַם ג"כ בע"מ שֶׁתֵּצֵא לְחֵרוּת כִּדְכָתַב הָרַב הַגָּדוֹל ר"א ז"ל וְכֵן בְּאֵינָךְ וא"כ גַּם הָכָא נֵימָא הָא לָא אִיקְנֵי לָהּ אֶלָּא ע"מ שֶׁתִּזְכֶּה לַאֲחֵרִים לַעֲרֹב וְהַבַּעַל קוֹנֶה הַאי זְכוּת דַּוְקָא וק"ל: וְדוֹחֵק גָּדוֹל דְּהָתָם דְּאַהֲנֵי אִם אָמַר ע"מ שֶׁתִּפְדֵּי אֶת הַמַּעֲשֵׂר' לֹא מְהַנֵּי אֶלָּא אִם אָמַר בְּפֵירוּשׁ ע"מ דְּתֶהֱוֵי כְּאִישׁ אַחֵר אֲבָל סְתָמָא אֵין זֶה תְּנַאי דא"א לִפְדּוֹת בְּלֹא חֹומֶשׁ כֵּיוָן שֶׁהַנִּיחָהּ בְּדִין אִשָּׁה שֶׁקּוֹנָה הַבַּעַל וְהוּא מְמַעֲשְׂרוֹ וה"נ אִם אָמַר ע"מ שֶׁתִּהְיִי כְּאִישׁ אַחֵר וְתִזְכֶּה לַאֲחֵרִים מְהַנֵּי אֲבָל סְתָמָא לָא מְהַנֵּי כֵּיוָן שֶׁהוּא מַנִּיחָהּ עַל דִּין אִשָּׁה כְּבַתְּחִלָּה וּמַתָּנָה לְזַכּוֹת לַאֲחֵרִים דְּאֵין צָרִיךְ דִּשְׁמַעְתָּא דְּהָתָם מַשְׁמַע כֵּן אֶלָּא מַשְׁמַע דְּאִם מַתָּנָה אֲפִילּוּ סְתָם לִפְדּוֹת הַמַּעֲשֵׂר מִסְתָּמָא בְּאוֹפֶן הַמּוֹעִיל קָאָמַר שֶׁלֹּא לִנְהֹוג בָּהּ דִּין אִשָּׁה אֶלָּא תִּהְיֶה כְּאִישׁ אַחֵר וה"נ נֵימָא הָכִי אֶלָּא ע"כ אֵין כָּאן תְּנַאי וְאֵצֶ"ל לר"מ דְּבָעֵי תְּנַאי כָּפוּל וְהָתָם מַיְירֵי בְּכַפְלֵיהּ לְתְנָאֵיהּ כִּדְכָתַב הָרָן"ן ז"ל בְּהֶדְיָא אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּהַמַּקְשָׁן הָכִי פָּרִיךְ דִּלְרַבָּנָן לָא ק' מִידִי דְּאַף דס"ל דְּבִסְתָם מַתָּנָה קָנָה הַבַּעַל הַיְינוּ מְשׁוּם אֵיבָה אֲבָל לְעוֹלָם הָאִשָּׁה יֵשׁ לָהּ יָד לִזְכוֹת אֶלָּא דְּבַעַל מִינָּהּ זָכֵי מְשׁוּם אֵיבָה וא"כ בַּדִּים עֵרוּב דְּלֹא שַׁיְּיךְ אֵיבָה כְּלָל זָכְיָא אִיהִי כֵּיוָן דְּאִית לָהּ יָד אַחַ"כ מָצָאתִי קְצָת מְסָבָרָא זוֹ בְּתִשׁוּבוֹת לְהָרַמְבַּ"ן ז"לסִימָן רי"ג אֲבָל לְרַב דְּאָמַר דס"ל לר"מ דַּאֲפִילּוּ ע"מ שֶׁאֵין לַבַּעַל רְשׁוּת לָא מְהַנֵּי וא"ג דְּהִתְנָה בְּפֵירוּשׁ דְּאֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ אֶלָּא דַּוְקָא עַל תְּנַאי זֶה וְאֵצֶ"ל לְפֵירוּשׁ הָרָן"ן ז"ל דְּכַפְלֵיהּ לְתְנָאי א"כ ע"כ הַטַּעַם דְּאֵין לָהּ יָד כְּלָל וְהָוֵי כְּנוֹתֵן לְיַד הַבַּעַל וּמַתָּנָה עִמּוֹ הֵילָךְ מַתָּנָה זוֹ ע"מ שֶׁלֹּא יְהֵא לְךְ בָּהּ דְּתְנַאי סוֹתֵר הַמַּעֲשֶׂה דְּאֵינוֹ תְּנַאי וְכִדְכָתַב הָרֹא"שׁ ז"ל בְּהֶדְיָא בְּקִדּוּשִׁין פ"ק א"כ אֵין לָהּ יָד כְּלָל וְאֵיךְ זְכִיָּה בְּעֵרוּב וּמְשַׁנֵּי דִּבְבַעַל שֶׁנּוֹתֵן בְּעַצְמוֹ מוֹדָה ר"מ וְזֶהוּ לְשׁוֹן הַתַּלְמוּד בְּכָל דּוּכְתֵי יַד אִשָּׁה כְּיַד בַּעְלָהּ זָכֶר לַדָּבָר דְּאָמְרִינַן בב"מ ר"נ ור"ח אָמְרִי הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ לֹא קָנָה חֲבֵירוֹ וּפוֹעֵל שָׁאנֵי דְּיָדוֹ כְּיַד בַּעַל הַבַּיִת וְזֶהוּ כַּפְתּוֹר וָפֶרַח וא"כ מוּכָח דְּגַם לְדִבְרֵי ר"ת ז"ל אֲפִילּוּ גָּדוֹל הַסָּמוּךְ יָדוֹ מַמָּשׁ כְּיָד אָבִיו דַּאֲפִילּוּ אִם אַחֵר נוֹתֵן לוֹ מַתָּנָה ע"מ שֶׁלֹּא יְהֵא לָאָב רְשׁוּת בּוֹ לָא מְהַנֵּי דאל"כ לָא הָוֵי יָדוֹ כְּיַד אָבִיו לְעִנְיַן עֵרוּב כְּדָהוֹכַחְתִּי וְזֶהוּ חִדּוּשׁ וצ"ע אִם אֶפְשָׁר לְהַעֲמִידָהּ דְּאַלְמוּהָּ רַבָּנָן לְשִׁעְבּוּדֵיהּ דְּאָב כֻּלֵּי הַאי מֵחֲמַת מְזוֹנוֹתָיו וַאֲפִילּוּ לְפֵירוּשׁ רִאשׁוֹן שֶׁכָּתַבְתִּי מוּכָח זֶה כֵּיוָן דס"ל לְתַלְמוּדָא דְּהַבַּעַל שֶׁנּוֹתֵן הָוֵי כע"מ שֶׁאֵין לַבַּעַל רְשׁוּת א"כ ה"ה הָאָב שֶׁנּוֹתֵן וְלָמָּה לֹא יִזְכֶּה הַבֵּן וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ אַף לְהַפּוֹסְקִים הַחוֹלְקִין עַל ר"ת ז"ל וס"ל דְּמַתְנִי' דְּעֵירוּבִין הִיא כְּפְשָׁטָהּ אֲפִילּוּ לר"י דְּנָהֲגִי דְּגָדוֹל הַסָּמוּךְ יָכוֹל לִזְכוֹת מִטַּעַם דְּכָתְבָנָא דְּלֵיכָּא אֵיבָה וְאֵין יָדוֹ כְּיַד אָבִיו מ"מ קָטָן שֶׁאֵינוֹ סָמוּךְ דְּאֵינוֹ יָכוֹל לִזְכוֹת לְדִבְרֵיהֶם דַּהֲרֵי ס"ל דְּמַתְנִי' בְּעֵירוּבִין אֲפִילּוּ ר"י מוֹדֶה דְּאַיְירִי בְּכָל הַגְּדוֹלִים וּבְכָל הַקְּטַנִּים וְכִדְכָתְבוּ בְּדִבְרֵיהֶם בְּהֶדְיָא וא"כ צָרִיךְ טַעַם לָמָּה כֵּיוָן דְּאֵין מְצִיאָתוֹ לְאָבִיו וְהַתִּימָא עַל הָרַב ב"י ז"ל שֶׁהֵבִיא תְּשׁוּבוֹת לְהָרַמְבַּ"ן ז"ל לִיתֵּן טַעַם עַל גָּדוֹל וְסָמוּךְ וְעַל קָטָן וְאֵינוֹ סָמוּךְ לֹא יִיָּשֵׁב כְּלָל ונ"ל דס"ל לְהַפּוֹסְקִים דְּגַם ר"י מוֹדֶה דְּקָטָן אֲפִילּוּ אֵינוֹ סָמוּךְ הָיָה בְּדִין לִהְיוֹת הַמְּצִיאָה שֶׁל אָב כֵּיוָן שֶׁמְּרִיצָה אֲצָלוֹ וְנִמְצָא שֶׁהִגְבִּיהַּ לְצוֹרֶךְ הָאָב וּלְעַצְמוֹ אֵין לוֹ זְכִיָּה כְּלָל כִּדְמוֹכַח הַתַּלְמוּד מִמְּצִיאַת חש"ו דְּאֵין בּוֹ גָּזֵל מִן הַתּוֹרָה אֲפִילּוּ לר' יוֹסִי וּמַהַאי טַעְמָא יָדוֹ כְּיַד אָבִיו לְכָל מִילֵּי דְּאֵינוֹ זוֹכֶה לְעַצְמוֹ כ"א לְאָבִיו כִּדְכָתְבִי הַתּוֹסָפוֹת לִשְׁמוּאֵל בְּגִיטִּין פֶּרֶק

הִתְקַבֵּל ד"ה אֶלָּא אַף דר"י פְּלִיג עִם שְׁמוּאֵל בִּמְצִיאָה וס"ל דְּאַף דְּמַגְבִּיהַּ לְאָבִיו מ"מ תִּקְּנוּ חֲזַ"ל הֵיכָא דְּאֵינוֹ סָמוּךְ עַל שֻׁלְחָנוֹ שֶׁלֹּא יְהֵא שֶׁל אָב כִּי הֵיכִי דְּתִקְּנוּ בְּגָדוֹל דְּמִדִּינָא הוּא שֶׁלּוֹ וְתִקְּנוּ חֲזַ"ל לְאָב מִשּׁוּם אֵיבָה דִּכְוָותַהּ אִיפְּכָא תִּקְּנוּ חֲזַ"ל לָבָן כְּדֵי שֶׁיְּזוּנוּ אָבִיו וּגְדוֹלָה מִזֹּאת אָמְרוּ פ' הַחוֹבֵל דַּאֲפִי' שַׁבָּת דְּמִן הַתּוֹרָה הִיא שֶׁל אָב דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ מִן הַתּוֹרָה וְאַפֵּ"ה בְּגַבְרָא דְּלָאו קַפְדָּנָא אָמְרוּ חֲזַ"ל לְדַעְתֵּיהּ וּשְׁקָלוֹ מִינֵּיהּ כִּדְכָתְבִי הַתּוֹסָ' ז"ל שָׁם ע"ש ה"ה הָכָא אִיכָּא לְמֵימַר אע"ג דְּלָאו חֲדָא סְבָרָא הִיא וְאֵצ"ל בְּהַאי דִּינָא דְּגַם הָאָב אֵין לוֹ בָּהּ זְכִיָּה גְּמוּרָה אע"ג דְּהַקָּטָן הִגְבִּיהַּ לוֹ דַּאֲפִילּוּ לָמֵ"ד הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵירוֹ קָנָה חֲבֵירוֹ הַיְינוּ מִשּׁוּם מִגּוֹ דְּזָכֵי לַנִּפְשֵׁיהּ כִּדְכָתַב רַשְׁ"י וְהַתּוֹסָפוֹת ז"ל בב"מ פ"ק אֲבָל קָטָן דְּלִנַפְשֵׁיהּ לָא זָכֵי הֵיאַךְ יִזְכֶּה לְאָבִיו וְאֵצ"ל קָטָן מַמָּשׁ שֶׁעֲדַיִין לֹא הִגִּיעַ לִזְמַן לְזְכוֹת לַאֲחֵרִים דְּהַיְינוּ חֵפֶץ וּמַחְזִירוֹ לְאַחַר שָׁעָה וְתֵדַע דְּהָא אִלּוּ אָתֵי אַחֵר וְאַפִּיק מִיָּדוֹ דְּקָטָן טָרַם בָּא לְיַד אָבִיו אֵינוֹ אֶלָּא דַּרְכֵי שָׁלוֹם לת"ק וְהִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ וְהָתָם מַשְׁמַע אֲפִילּוּ אָבִיו קָיְימִים כִּדְפֵי' רַשְׁ"י ז"ל בְּסַנְהֶדְרִין פֶּרֶק זֶה בּוֹרֵר גַּבֵּי הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן הַגַּזְלָנִין ז"ל מִפְּנֵי ד"ש שֶׁמָּא יָרִיב אָבִיו אוֹ קְרוֹבָיו עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ אֶלָּא דְּעַל פִּי תַּקָּנַת חֲכָמֵינוּ ז"ל רָאוּי לִהְיוֹת לָאָב כֵּיוָן דְּאֵין לוֹ זְכִיָּה וּמַגְבִּיהַּ לְצוֹרֶךְ הָאָב וְאִם אֵינוֹ זָנוֹ תִּקְּנוּ חֲזַ"ל לִהְיוֹת לָבָן וְיֵשׁ לְדַקְדֵּק עוֹד דמ"מ הֲרֵי כָּאן דַּעַת אַחֶרֶת מַקָּנָה אוֹתוֹ וּבְדַעַת אַחֶרֶת מַקָּנָה אוֹתוֹ זוֹכֶה הַקָּטָן לְעַצְמוֹ כִּדְאִיתָא פֶּרֶק הַתְּקַבֵּל בְּהֶדְיָא וְאֶפְשָׁר דְּגַם לְדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל דְּפֵירֵשׁ פ' הַתְּקַבֵּל דְּקָטָן זוֹכֶה לַאֲחֵרִים מִדְּרַבָּנָן אפי' לְרַב יוֹדָא דְּלָא כִּדְבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל דפי' דס"ל דְּאוֹרָיְיתָא ובע"ה נַאֲרִיךְ בָּזֶה מ"מ בְּזוֹכֶה לְעַצְמוֹ אֶפְשָׁר דְּמוֹדֶה רַשְׁ"י ז"ל דְּאוֹרָיְיתָא וּנְהִי דְּהָוֵי דְּרַבָּנָן מ"מ אִם זוֹכֶה לְעַצְמוֹ אֵין הָאָב זוֹכֶה מִמֶּנּוּ בְּאֵינוֹ סָמוּךְ כֵּיוָן דְּלֵיכָּא אֵיבָה כִּדְפֵירְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת בְּהֶדְיָא בב"מ דַּף י"ב דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שְׁמוּאֵל טַעְמָא כו' וְאֵצ"ל דק' ג"כ אִם פֵּירוּשׁוֹ זוֹכֶה מִדְּרַבָּנָן אֵיךְ תִּקְּנוּ שְׁתֵּי זְכִיּוֹת לַבֵּן וְאַחַת לָאָב כִּדְפֵי' ג"כ הָתָם' הַתּוֹסָ' ד"ה אי אָמְרִתְּ וּדְבָרִים אֵלּוּ גַּם לִשְׁמוּאֵל קָשׁוּ דְּגַם שְׁמוּאֵל ס"ל דְּזוֹכֶה לְעַצְמוֹ וְאַף אִם הָוֵי מִדְּרַבָּנָן אֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב דְּיֵשׁ לְפָרֵשׁ זוֹכֶה לְעַצְמוֹ ר"ל לְאַפּוֹקֵי לַאֲחֵרִים וּלְעוֹלָם אי אִיכָּא אָב לְאָב מִשּׁוּם דְּמְרִיצָה לְאָבי' כמ"ש הַתּוֹסָ' שָׁם דְּבִשְׁעַ' זְכִיָּית הַבֵּן בָּא זְכִיַּית הָאָב וְאִם לָאו לְעַצְמוֹ אֲבָל אִי הָוֵי דְּאוֹרָיְיתָ' כְּמִבֹּן' בְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל דלר"י אפי' לַאֲחֵרִים הָוֵי מה"ת וּמַשְׁמַע דְּגַם שְׁמוּאֵל מוֹדֶה דִּלְעַצְמוֹ לְפָחוֹת הָוֵי מ"ה דְּלָא פְּלִיג כ"א בְּלַאֲחֵרִים וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל שֶׁלֹּא פי' מִדְּרַבָּנָן כ"א בַּאֲחֵרִים מַשְׁמַע דִּלְעַצְמוֹ הוּא מ"ה וְהַיְינוּ מִשּׁוּם דְּדַעַת אַחֶרֶת מַקָּנָה אוֹתוֹ וּמִן הַתּוֹרָה בָּרוּר דְּלֵיכָּא לְמֵימַר הַאי שְׁינּוּיָא דְּלָא זָכֵי הַקָּטָן לְנַפְשֵׁיהּ כ"א לְאָבִיו מִשּׁוּם דְּמְרִיצָה וּמְקַבֵּל לְצוֹרֶךְ אָבִיו כְּדַהֲרֵי אֵינוֹ זוֹכֶה לַאֲחֵרִים וַאֲפִי' נִדְחֶה דְּיַד אָבִיו הִיא יָדוֹ וְלָא מִקְּרֵי לַאֲחֵרִים דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁקִּבֵּל אָבִיו כְּמוֹ דְּמְשַׁנֵּי הָתָם גַּבֵּי פּוֹעֵל מ"מ כֻּלָּהּ סוּגְיָא דב"מ דַּף י"ב מַשְׁמַע דְּטַעַם דְּמְרִיצָה אֵינוֹ כ"א מִדְּרַבָּנָן כְּדְקָאָמַר שְׁמוּאֵל בְּהֶדְיָא מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ כו' וּלְפִי טַעַם זֶה הָיָה מִן הַתּוֹרָה לָאָב וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בְּתוֹסָ' ב"מ הַנָּ"ל ד"ה אי אָמְרִתְּ אֶלָּא ע"כ הַבֵּן זוֹכֶה וְהָאָב זוֹכֶה מִינֵּיהּ כְּתִקּוּן חֲזַ"ל וא"כ קָשֶׁה כַּנַ"ל לְכָךְ נִרְאֶה דְּנוֹדַאי גַּבֵּי מַתָּנָה דְּאִיכָּא דַּעַת אַחֵר' זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ אֲבָל עֵרוּב שֶׁאֵין הָאָב נוֹתֵן לוֹ בְּמַתָּנָה דְּאֵינוֹ אֶלָּא זְכִיָּה בְּעָלְמָא שֶׁהַקָּטָן יִזְכֶּה עֲבוּר אֲחֵרִים וְהַקָּטָן כַּוָּנָתוֹ בְּכָל זְכִיּוֹתָיו לְאָבִיו לֹא זָכָה לַאֲחֵרִים דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁנִּשְׁאַר בְּיַד אָבִיו וכמ"ש לְעֵיל גַּבֵּי אִשָּׁה וע"כ צ"ל לִשְׁמוּאֵל כֵּן וא"כ נוּכַל לוֹמַר בֶּטַח דְּגַם ר"י סוֹבֵר כֵּן וכמ"ש וּלְפִי דְּרָכֵינוּ מְיֻשָּׁב שַׁפִּיר הָא דְּתָנַן גַּבֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּמֵבִיא לָהּ פ' הַתְּקַבֵּל דְּאֵין מַעֲרִימִין לִפְדּוֹת ע"י

בְּנוֹ וּבְתּוֹ הַקְּטַנִּים אע"ג דְּהָתָם מַתָּנָה גְּמוּרָה הִיא אֶלָּא שֶׁהוּא מֻחְבָּטָה שֶׁיַּחֲזִירוּ לוֹ א"כ
בְּאֵינוֹ סָמוּךְ לָמָּה אֵינוֹ פּוֹדֶה ע"י וַאֲפִלּוּ לְדִבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל דְּהוּא זַ"ל פִּי' דְּכֻלָּהּ מַתְנִי' מַיְירֵי
בְּסָמוּךְ דְּמִשּׁוּם הָכִי הוּא מֻחְבָּטָה שֶׁיַּחֲזִירוּ לוֹ מ"מ הָלֹא אֵין הַטַּעַם אֶלָּא מִשּׁוּם אֵיבָה וְהָכָא
אַדְּרַבָּה הוּא רוֹצֶה שֶׁיִּזְכֶּה בּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּפְדֶּה אֶת הַמַּעֲשֵׂר בְּלֹא חֹמֶשׁ וְאַף את"ל דְּקָטָן הַסּוֹמֵךְ
וַדַּאי יָדוֹ כְּיַד אָבִיו וְאֵין לוֹ כְּלוּם אפי' אִם נָתְנוּ לוֹ ע"מ שֶׁאֵין לְאָבִיו רְשׁוּת בּוֹ דְּבָקָטָן
אַלְמוּהָ רַבָּנָן לְשַׁעְבּוּדֵיהּ כְּדֵי שֶׁיָּזוּן אוֹתוֹ אֲבָל הָרַמְבַּ"ם זַ"ל דְּסָתַם דְּבָרָיו מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי
אפי' בְּקָטָן שֶׁאֵינוֹ סָמוּךְ דְּהַשְׁתָּא א"ש דַּהֲרֵי כָּתַב הָרַמְבַּ"ם זַ"ל וֶהֱבִיאָהּ רַבֵּינוּ שִׁמְשׁוֹן זַ"ל
בפי' הַמִּשְׁנָה בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת דְּדַוְוקָא אִם אוֹמֵר פָּדֵה לְךָ לְעַצְמְךָ שָׂרִי לְהַעֲרִים אֲבָל אִם
אָמַר פְּדֵה לִי אָסוּר וּבְקָטָן סְתָמָא פּוֹדֶה לְאָבִיו ומ"מ יֵשׁ לְתָמְהַּ לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם זַ"ל אִם
הָיָה סוֹבֵר כְּמוֹ שֶׁמַּשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל דְּהֵם פּוֹדִין הַמַּעֲשֵׂר לְעַצְמָן אֶלָּא שֶׁהוּא מֻחְבָּטָה
שֶׁיַּחֲזִירוּ וְיִתְּנוּ לוֹ א"כ מַאי פָּרִיךְ בְּגִיטִּין פ' הִתְקַבֵּל מֵהַאי מַתְנִי' ומוֹכִיחַ מִינָּהּ דְּקָטָן זוֹכֶה
לַאֲחֵרִים וְהָא אֵין כָּאן זְכוּת כ"א לְעַצְמוֹ דְּהָא לח נָתַן לוֹ כ"א לִפְדּוֹת לְעַצְמוֹ וּכְבָר הִקְשָׁה
הָרַב ר"ש זַ"ל הַנָּ"ל קוּשְׁיָא בְּפֵירוּשׁוֹ וְתֵירֵץ שָׁם דְּתַלְמוּדָא דְּגִיטִּין לָא פָּרִיךְ מִמַּתְנִי' כ"א
בָּרַיְיתָא הִיא וּמַיְירֵי בְּעִנְיָן אַחֵר דְּהָא הַאי דְּמַיְיתֵי בְּגִיטִּין לֹא קָתָנֵי בָּהּ וּפָדֶה לְךָ מַשְׁמַע
דְּמַיְירֵי שֶׁנָּתַן לָהֶם הַמָּעוֹת בְּמַתָּנָה וְהֵם פּוֹדִין לוֹ וְזֶה א"א לְפָרֵשׁ בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם זַ"ל
שֶׁכָּתַב בפי' וּפָדֶה לְךָ דְּאֵין לוֹמַר דְּהָרַמְבַּ"ם זַ"ל מַיְירֵי בְּדִין הַמִּשְׁנָה שֶׁאֵינוֹ נוֹתֵן הַמָּעוֹת
בְּמַתָּנָה רַק אוֹמֵר לָהֶם לִפְדּוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לְעַצְמָן מִמְּעוֹתָיו דג"כ אֵינוֹ מוֹסִיף חֹמֶשׁ
כְּדְקָאָמַר בִּירוּשַׁלְמִי שֶׁהֵבִיא ר"ש זַ"ל הַנָּ"ל פָּדֶה לְךָ מְשֻׁלּוֹ אֵינוֹ מוֹסִיף חֹמֶשׁ וְכֵן פֵּירְשָׁה
ר"ש זַ"ל וְדִין דְּבָרַיְיתָא הִשְׁמִיט הָרַמְבַּ"ם זַ"ל דס"ל פָּשׁוּט דְּאִם נוֹתֵן הַמָּעוֹת דְּמַהֲנֵי כֵּיוָן
שֶׁכָּתָב זַ"ל אַח"כ דְּנִתְּנַת פֵּירוֹת בְּטִבְלָן מְהַנֵּי לְאַחַר כ"ש מָעוֹת דְּהָכִי אָמְרִינַן פ' הַזָּהָב
טעמ' דְּאֵין בְּיָדוֹ מָעוֹת הָא יֵשׁ בְּיָדוֹ מָעוֹת מַקְנֵי לְהַאִיךְ בִּמְשִׁיכָה וּפָרִיק דְּהָכִי עֲדִיף כו'
אַלְמָא נְתִינַת מָעוֹת עֲדִיף בְּאַחֵר וה"ה בְּאוֹתָן בְּנֵי בֵּיתוֹ שֶׁדִּינָם כְּאַחֵר דמ"ש דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָא
כָּתַב הָרַמְבַּ"ם זַ"ל דְּאָמָה הָעִבְרִיָּה אֵין מַעֲרִימִין ע"י כ"א בְּעָצִיץ שֶׁאֵינוֹ נָקוּב דְּהִיא קְטַנָּה
וְאֵין זוֹכֶה לַאֲחֵרִיסכ"א בְּדָבָר שֶׁהוּא מִדְּרַבָּנָן וְכִדְאוֹקְמָא פ' הִתְקַבֵּל וְזֶהוּ תֵּימָא כֵּיוָן שֶׁאוֹמֵר
פְּדֵה לְךָ אֵין כָּאן זוֹכֶה לַאֲחֵרִים כ"א לְעַצְמוֹ וּלְרַשְׁ"י עַצְמוֹ ל"ק כְּלוּם דְּמַיְירֵי שֶׁנָּתַן לָהֶם
בְּמַתָּנָה: וְנִרְאֶה דְּהָרַמְבַּ"ם ס"ל דְּגַם מַתְנִי' מַיְירֵי דְּמִזַּכֶּה הַמָּעוֹת לָהֶם וְהֵם פּוֹדִין לבע"ה
אַךְ הבע"ה אֵינוֹ רַשַּׁאי לוֹמַר לָהֶם כ"א פָּדֵה לְךָ דְּאִם אוֹמֵר פְּדֵה לִי ה"ה מַתָּנָה לִפְדּוֹתָם
לוֹ וְאֵין זֶה מַתָּנָה גְּמוּרָה אֶלָּא שְׁלוּחָיו וַאֲפִי' סְתָם ס"ל לְהָרַמְבַּ"ם זַ"ל דְּלָא הִתִּירוּ חֲזַ"ל
כֵּיוָן שֶׁהֵם בְּנֵי אִם נוֹתֵן לָהֶם לִפְדּוֹת וְאֵינִי אוֹמֵר לְךָ נִרְאֶה דְּנוֹתֵן לָהֶם בפי' לִפְדּוֹתָם לוֹ
לָבָן הבע"ה אוֹמֵר לְךָ וְהַעֲרָמָה הִיא שֶׁהֵם פּוֹדִין בְּוַדַּאי לוֹ וּבָנָיו הַקְּטַנִּים אע"פ שֶׁאוֹמֵר
לְךָ כֵּיוָן שֶׁהֵם פּוֹדִים בִּלְתִּי סָפֵק לָא הָוֵי כְּאוֹמֵר לִי וּכְמִי שֶׁפָּדָאוֹ עַצְמוֹ וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי
הָרַמְבַּ"ם זַ"ל בפי' הַמִּשְׁנָה שֶׁאַחַר הַמִּשְׁנָה הַנָּ"ל שֶׁכָּתַב עַל וְאֵין בָּאִין בְּיָדוֹ מָעוֹת וְזַ"ל
וּלְפִי מַה שֶּׁהִקְדִּים בַּהֲלָכָה הַקּוֹדֶמֶת כֵּיצַד מַעֲרִים בִּנְתִינַת הַמָּעוֹת בְּמַתָּנָה כו' שֶׁהוּא זַ"ל
מְפָרֵשׁ הַמִּשְׁנָה שֶׁנּוֹתֵן הַמָּעוֹת בְּמַתָּנָה וא"כ ק' לָמָּה הַצָּרִיךְ לוֹמַר לְךָ דְּבָרוּר הוּא דְּאִישׁ
נָכְרִי הַפּוֹדֶה מִמָּעוֹתָיו מֻתָּר לִפְדּוֹת אפי' לבע"ה אֶלָּא ע"כ כְּדְפֵירַשְׁתִּי דהבע"ה אֵינוֹ רַשַּׁאי
לִיתְּנוֹ ע"ת זֶה וְקָטָן כְּהִתְנָה עִמּוֹ דָּמֵי וע"כ צ"ל לִשְׁמוּאֵל כֵּן אִם לֹא שֶׁנֹּאמַר דִּשְׁמוּאֵל מוֹדֶה
דְּמַתְנִי' דְּמַעֲשֵׂר מַיְירֵי בְּקָטָן הַסּוֹמֵךְ וְכִדְפָרִיךְ לְעֵיל לְרַשְׁ"י זַ"ל כֵּיוָן דְּבָאֵינוֹ סָמוּךְ הֵיכָא
דְּדַעַת אַחֶרֶת מַקָּנָה מוֹדֶה שְׁמוּאֵל דְּזוֹכֶה הַקָּטָן לְעַצְמוֹ וכמ"ש לְעֵיל וּלְפִי ע"ד נִרְאֶה

לְהוֹכִיחַ דְּצָרִיךְ לְפָרֵשׁ כֵּן דְּאִל"כ תִּקְשֵׁי לְמַאי דְּתָנֵן הָתָם בְּמַתְנִי' בְּהֶדְיָא וּפָדָה לְךָ דְּמַשְׁמַע אֲבָל לֹא לִי א"כ תְּהֵוִי תְּיוּבְתָּא דר"ל דְּאָמַר אָמָה הָעִבְרִיָּה יוֹצְאָ' בְּמִיתַת הָאָב מֵרְשׁוּת הָאָדוֹן א"כ יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת הַאי אָמָה הָעִבְרִיָּה דְּמַתְנִיתִין דע"כ מַיְירֵי בְּקַטַנָּה כִּדְמוֹכַח פ' הַתְּקַבֵּל וא"כ אִי לִיתֵּי' לָאָב תִּיפּוֹק בְּמִיתַת הָאָב וְאִי אִיתֵּיהּ לָאָב א"כ זָכָה הָאָב וְאֵיךְ תַּחֲזוֹר הָאָמָה הָעִבְרִיָּה וְתִתֵּן הַמַּעֲשֵׂר לַאדוֹנָ' וַהֲלֹא לָאו שֶׁלָּהּ הוּא אֶלָּא דכה"ג פָּרִיךְ פ"ק דב"מ וְקָאָמַר לֵימָא מֵהָא נָמֵי תֵּהֵוִי תְּיוּבְתָּא וא"כ מַתְנִי' דְּמַעֲשֵׂר דְּלֵיכָּא לְשַׁנּוּיֵי כְּדְמְשַׁנֵּי הָתָם תֵּהֵוִי תְּיוּבְתֵּיהּ אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּגַם הָאָב מְחֻיָּב לְהַחֲזִיר שֶׁהִיא פְּדָאָהּ לַאֲדוֹנָהּ וא"כ כֵּיוָן שֶׁבַּדִּין הוּא מוֹצִיא ממ"ש לָמָּה אָסְרוּ לוֹמַר לִפְדּוֹת לִי הֲלֹא גַּם עַתָּה הוּא לוֹ בַּדִּין אֶלָּא ע"כ כִּדְקָתָנֵי דְּאַף דְּפוֹדִין לוֹ מ"מ הוּא אֵינוֹ רַשַּׁאי אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק לְהָבִיא רְאָיָה לִדְבָרֵי רַשְׁ"י זַ"ל מַאי דְּפָרִיךְ בַּגְּמָרָ' שָׁם הַאי שִׁפְחָה ה"ד אִי דְּאַתְיָא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת מַאי בָּעְיָא גַּבֵּיהּ וְאִי לָא אתי' כו' וְלָמָּה לָא פָּרִיךְ בִּפְשִׁיטוּת דַּאֲפִי' אִי אתי' ב' שְׂעָרוֹת מ"מ אִי אִיתֵּיהּ לְאָב דַּאֲבוּהּ הָוֵי דְּהָא לר"י לד"ה אפי' נַעֲרָה מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ אפי' בְּאֵינָהּ סְמוּכָה וְסָוְגְיָא דְּשָׁמַעְתָּא מַשְׁמַע דְּאִי אָתְיָא ב' שְׂעָרוֹת לָא קשי' הַקֻּושְׁיָא הב' דאל"כ אֵין הַהֶבְאוֹת שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין דְּהָא ע"כ לָא פְּלִיגִי ר' יוֹחָנָן וּשְׁמוּאֵל כ"א בְּקָטָן אֲבָל בִּקְטַנָּה ד"ה אפי' נַעֲרָה וְאֵינָהּ סְמוּכָה הָוֵי שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם אֵיבָה דְּשָׁמָא יִמְסְרֶנָּה לִמְנֻוָּל לפי' הַתּוֹסָ' זַ"ל כִּדְכְתִבֵי בְּהֶדְיָא הָכָא וְזֶה לְשׁוֹנָם וְלִשְׁמוּאֵל דְּאָמַר הָתָם שֶׁקָּטָן קָטָן מַמָּשׁ כו' צ"ל לַפֵּ"ה דְּלִצְדָדִין קָתָנֵי כו' מַשְׁמַע דְּלִפְיִ' ר"י זַ"ל לָא הָוֵי לִצְדָדִין דְּגַם נַעֲרָה מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ אפי' בְּאֵינָהּ סְמוּכָה אפי' לִשְׁמוּאֵל וּפָשׁוּט הוּא דְּהָא ר"י וּשְׁמוּאֵל לָא פְּלִיגִי בְּהָא לְפָרֵשׁ הַמִּשְׁנָה דְּהָכָא דְּקָתָנֵי דְּמְצִיאַת נַעֲרָה לְאָבִיהָ בָּאֳנָפִים שׁוֹנִים א"כ כֵּיוָן שֶׁאֵין ב' שְׂעָרוֹת עוֹשִׂין כְּלוּם אֵין כָּאן שְׁנֵי חֲלוּקִים דְּלוֹקַח לְפָרֵשׁ דְּאַבּוֹגֶּרֶת פָּרִיךְ דְּאֵין מְצִיאָתָהּ לְאָבִיהָ דְּהָא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הָוֵי שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים קוֹדֶם בַּגְּרוּת כַּנּוֹדָע וה"ל לְמִפְרַךְ אִי דְּאַבְגַּר כו' דְּהָא גַּם בַּגְּרוּת מוֹצִיאָה כִּדְאִיתָא רֵישׁ פ"ק דְּקִדּוּשִׁין וּמִטַּעַם זֶה נָמִי אֵין לְפָרֵשׁ דְּלְעוֹלָם פָּרִיךְ אַבּוֹגֶּרֶת וְהָכִי פָּרִיךְ הַאי בּוֹגֶּרֶת ה"ד ר"ל דְּקָשֶׁה לֵיהּ דְּנוֹכַל לִדְחוֹת דְּמַיְירֵי מַתְנִי' שֶׁהִיא בַּת י"ב וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים שֶׁהִגִּיעָה לִימֵי בַּגְרוּת א"כ תִּקְשֵׁי ממ"נ אִי אַיְיתֵי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת לִפְנֵי זֶה תִּיפּוֹק כו' וְאִי לֹא אַיְיתֵי עֲדַיִן א"כ הִיא קְטַנָּה עַד כ' שָׁנָה שֶׁהֲרֵי הִיא אַיְילוֹנִית שֶׁיְּמֵי בַּגְרוּת שֶׁלָּהּ בכ' שָׁנָה כִּדְאִיתָא בְּיִבָמוֹת פ' הֶעָרֵל וּבְנִידָּה פ' יוֹצֵא דּוֹפֶן א"כ אִי אִיתֵּיהּ לְאָב דַּאֲבוּהּ הָוֵי כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן קְטַנָּה הִיא דְּגַם זֶה אֵינוֹ לע"ד דְּלָמָּה לֵיהּ לְהַזְכִּיר הב' שְׂעָרוֹת שֶׁהֵם לֹא יוֹעִילוּ וְלֹא יַצִּילוּ דממ"נ אִם הִגִּיעָה לִימֵי בַּגְרוּת וְיֵשׁ לָהּ סִימָנֵי בַּגְרוּת הֲרֵי בַּגְרוּת מוֹצִיאָה דְּהָא דָּרְשִׁינַן וְיָצְאָה חִנָּם יְמֵי נְעָרוֹת אֵין כְּסַף יְמֵי בַּגְרוּת וְאִם אֵין לָהּ סִימָנֵי בַּגְרוּת עֲדַיִן קְטַנָּה הִיא דְּאֵין לוֹמַר דְּנוֹכַל לִדְחוֹת דְּיִלְמָא אַיְיתֵי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְלֹא הֲבִיאָה סִימָנֵי בַּגְרוּת דְּלָא הָוֵי קְטַנָּה דְּזֶה א"א דְּהָא אֵין בֵּין נַעֲרוּת לְבַגְרוּת אֶלָּא ו' חֳדָשִׁים כִּדְמוֹכַח פ' י' יוֹחֲסִין דַּף ע"ט אִם לֹא שֶׁלֹּא הֲבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת דְּהַיְינוּ אַיְילוֹנִית דְּמִקַּטְנוּ' יָצְאָה לְבֶגֶר אֲבָל אִי אַיְיתֵי שְׁתֵּי שְׂעָרוֹ' א"א כְּלָל וְאֵין לוֹ לְהַזְכִּיר שְׁתֵּי שְׂעָרוֹ' כֵּיוָן דְּעִיקַּר קֻוּשְׁיָא מִבַּגְרוּת וּבַגְרוּת לְחוּדָהּ סָגְיָא גַּם צל"ע אִי אַיְילוֹנִית עֲדַיִן בִּרְשׁוּת אָבִיהָ כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעָה לִשְׁנֵי בַּגְרוּת אע"פ שֶׁאֵין לָהּ סִימָנִין דְּדִלְמָא בְּשָׁנִים תָּלֵי רַחֲמָנָא וְאַחַ"כ מָצָאתִי בפי' רָשְׁ"י פ' מִשְׁפָּטִים דְּכָתַב דקר' רִיבָּה אֵיזֶה מֵהֶן הַקּוֹדֵם אוֹ שֵׁשׁ אוֹ סִימָנִין א"כ בְּאַיְילוֹנִית אִם לֹא מָכְרוּהָ כ"א קוֹדֶם י"ב שָׁנִים לֹא מַשְׁכַּחַת לָהּ לְבַגְרוּת דְּהָא נפק' לָהּ בְּשֵׁשׁ אפי' אִי בַּגְרוּת דְּיָדָהּ הָוֵי בי"ח כְּדִבְרֵי ב"ה וצ"ל דְּקָרָא דְּבַגְרוּת מַיְירֵי אִם מְכָרוּהָ אַחַר י"ב דְּאַפְּתִי קְטַנָּה

הִיא כֵּינָן שֶׁלֹּא הֲבִיאָה ב' שְׂעָרוֹת וְאַפְּ"ה בַּגְּרוּת מוֹצִיאָה ובע"ה נְדַקְדֵּק עוֹד בָּזֶה אִם לֹא
שֶׁנֶּאֱמַר דִּלְהָכִי פָּרִיךְ כֵּן דִּלְמָא תִּדְחַיְ' דר"ל ס"ל כפי' רָשְׁ"י זַ"ל דְּמִשּׁוּם אֵיבָה פֵּירוּשׁוֹ
מִשּׁוּם דחי' מְזוֹנוֹת וְדַוְקָא בִּסְמוּכָה אֲבָל בְּאֵינָהּ סְמוּכָה דְּיָדָהּ הָוֵי וְדוֹחֵק גָּדוֹל הוּא דְּאִם
הָיָה ר"ל סוֹבֵר כֵּן לָא אַשְׁכְּחַן מַאן דִּפְלִיג עֲלֵיהּ אֲבָל לפי' רָשְׁ"י זַ"ל א"ש דְּנַעֲרָה לָא הָוֵי
מְצִיאָה לְאָבִיהָ אִם אֵינָהּ סְמוּכָה וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר אֲבָל קַטָּנָה ס"ל לְרַשְׁ"י זַ"ל דַּאֲפִי' אֵינָהּ
סְמוּכָה הָוֵי דְּאָב דְּגַבֵּי קַטָּנָה אֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם אֵיבָה אֶלָּא הָוֵי מִדְּאוֹרַיְיתָא דְּהַשְׁתָּא זַבּוֹנֵי
מְזַבֵּן לַהּ מְצִיאָתָהּ מִבַּעְיָא כִּדְקָאָמַר הָכָא גַּבֵּי מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וַאֲפִי' לפי' התו' זַ"ל שפי' לְעֵיל
ד"ה וְאִימָא ה"מ דְּדַוְוקָא גַּבֵּי מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ קָאָמַר שַׁפִּיר דְּכֵינָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְמִכּוֹר מַעֲשֶׂה
יָדֶיהָ פְּשִׁיטָא שֶׁהֵם שֶׁלּוֹ אֲבָל לֹא לָעִנְיָן קִדּוּשִׁין י"ל דְּגַם לְעִנְיַן מְצִיאָתָהּ נָאֱמַר כֵּן תֵּדַע
דְּהָא לר' יוֹחָנָן דְּאָמַר פ"ק דב"מ דַּף י"ב אַהָא דְּפָרִיךְ אַעֶבֶד עִבְרִי דְּלֹא יְהֵא אֶלָּא פּוֹעֵל
דְּמְצִיאָתוֹ לבע"ה וּמְשַׁנֵּי ר"י דְּהָכָא בְּעֶבֶד נוֹקֵב מַרְגָּלִיּוֹת מַסְקִינַן א"כ פְּשִׁיטָא דְּגַם בְּשִׁפְחָה
הָוֵי דִּינָא הָכִי דְּאֵין מְצִיאָתָהּ שֶׁלָּהּ אוֹ שֶׁל אָבִיהָ כ"א בְּשִׁפְחָה נוֹקֶבֶת מַרְגָּלִיּוֹת דְּמַאי שְׁנָא
וְכִדְמוּכָח בַּתּוֹסָ' שָׁם ד"ה בְּמַגְבִּיהַּ ע"ש וא"כ שִׁפְחָה שֶׁאֵינָהּ נוֹקֶבֶת מַרְגָּלִיּוֹת הָוֵי דְּרַבָּה
א"כ לְדִידִיהּ פְּשִׁיטָא דְּיֵשׁ כָּאן ק"ו דְּהַשְׁתָּא זַבּוֹנֵי מְזַבֵּין לַהּ כו' כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְמִכּוֹר
מְצִיאָתָהּ פְּשִׁיטָא שֶׁהֵם שֶׁלּוֹ וַאֲפִי' בְּשִׁפְחָה נוֹקֶבֶת מַרְגָּלִיּוֹת מ"מ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְמָכְרָהּ
לְמִלְאכָה אחר' שֶׁלֹּא תִּהְיֶה מְצִיאָתָהּ שֶׁלָּהּ כ"א לְרַבָּה א"כ כֵּינָן דלר"י הָוֵי מְצִיאָה קַטָּנָה
דְּאוֹרַיְיתָא לְאָבִיהָ מַאן פְּלִיג עִמֵּיהּ בְּהָא וְגַם לְרָבָא וּלְרַב פָּפָּא יֵשׁ לוֹמַר סְבָרָא זוֹ כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ
כֹּחַ בְּיָדוֹ לְמָכְרָהּ לְמִלְאכָה שֶׁהוּא חָפֵץ אפי' לְמִלְאכָה כְּזוֹ שֶׁלֹּא תָּבוֹא לְעוֹלָם מְצִיאָה לְיָדָהּ
א"כ פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ וְגַם אֶפְשָׁר שֶׁרַשְׁ"י זַ"ל ס"ל כַּפְּרוּקֵי אַחֲרִינִי דְּתוֹסָ' זַ"ל דְּבוּר
הַנָּ"ל דְּלָא שָׁיְיכִי בִּמְצִיאָה ע"ש וא"כ בִּמְצִיאָה הָוֵי ק"ו מְעַלְיָ' וּבְאֵמֶת יֵשׁ לְתָמְהַּ מְאֹד עַל
הַתּוֹסָ' זַ"ל דְּכָתְבִי דְּגַבֵּי קַטָּנָה הָוֵי מְצִיאָתָהּ לְאָבִיהָ מִשּׁוּם אֵיבָה דְּהָא דְּאוֹרַיְיתָא הוּא
לְפִרוּקֵי בָּתְרָאֵי דְּתוֹסָפָת הַנָּ"ל וְכִדְכָתַבְתִּי וְאֶפְשָׁר דְּקָיְיָמָא לְפִרוּקָא קַמָּא: אֲבָל לע"ד נִרְאֶה
בְּעֵינַי תְּשׁוּבָה גְּדוֹלָה מַה שֶּׁהִקְשֵׁיתִי מִדִּבְרֵי ר' יוֹחָנָן וְהֵם זַ"ל כָּתְבוּ דָּבָר זֶה לר' יוֹחָנָן לְכָךְ
נִרְאֶה דְּרַשְׁ"י זַ"ל מְיַיְשֵׁב שַׁפִּיר וְאִם כֵּן חָל עָלֵינוּ לְהַצִּילוֹ מִקֻּשְׁיוֹת הַתּוֹסָפוֹת שֶׁהִקְשׁוּ
דְּלְעֵיל פְּשִׁיטָא דְּבַת הַנִּיזּוֹנֶית מִן הָאַחִין מְצִיאָתָהּ לְעַצְמָהּ וכו' ונ"ל לְיַישֵׁב וּבְמָחִילָה
מֵעַצְמוֹתֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים נִרְאֶה דְּלָא דָּמֵי דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ דְּאִשָּׁה הָוֵי כְּפִרְעוֹן לְמָזוֹנוֹת הַבַּעַל
דְּבַעַל דַּעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ כֵּינָן דְּשָׁכִיחִי כִּדְאִיתָא רֵישׁ פ"ק דְּקִדּוּשִׁין דַּף ד' גַּבֵּי בַּת דְּאִי כְּתַב
רַחֲמָנָא מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְאָבִיו דְּקָא מִיתַּזְנָא מִינֵּיהּ וּפִי' רַשְׁ"י זַ"ל וְדַעְתֵּיהּ עַל מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ
דְּשָׁכִיחִי וא"כ יֵשׁ לוֹ אֵיבָה בְּדִין עָלֶיהָ אִם אֵינָהּ מְשַׁלֶּמֶת לוֹ דְּאֵינוֹ רוֹצֶה לְזוּנָהּ בְּחִנָּם כֵּינָן
שֶׁיֵּשׁ לָהּ לְשַׁלֵּם כ"ש לְאַחַר מִיתָּהשֶׁהַמּוֹת הִפְרִיד בֵּינָם אע"ג דְּבִיתוֹמִים לֹא אִיכְפַּת לָן
בְּאֵיבָה דִּידְהוּ ה"א כֵּינָן שֶׁאָמְדוּ חֲז"ל דַּעְתּוֹ דְּלָא נִיחָא לֵיהּ לְזוּנָהּ בְּחִנָּם חַיֶּבֶת לְשַׁלֵּם לָהֶם
ואע"ג דְּתַנַּאי ב"ד הוּא מ"מ לֹא תִּקְנוּ ב"ד מַאי דְּלָא נִיחָא לֵיהּ דְּהָא קָאָמַר לְעֵיל כִּי פְּשִׁיט
רַב שֵׁשֶׁת מֵאַלְמָנָה נִיזּוֹנִית וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלָּהֶן מִי דָּמֵי אַלְמָנָה לָא נִיחָא לֵיהּ בְּהַרְוָוחָה וּמַה
לָּנוּ לְנִיחוּתָא דִּידֵיהּ וְהָא תַּנַּאי ב"ד הוּא אֶלָּא ע"כ כְּדְפָרֵישׁית משא"כ אֵיבָה דְּמְצִיאָה דְּלָא
הָוֵי פֶּרָעוֹן לְמָזוֹנוֹת דְּהָא אֵין דַּעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ כְּדְפֵירֵשׁ רַשְׁ"י זַ"ל בְּקִדּוּשִׁין דַּף הַנָּ"ל ד"ה
דְּמֵעָלְמָא קָאָתוּ וְאֵין דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם לְזוּנָהּ בִּשְׁבִילָם אֶלָּא דַּחֲז"ל תִּקְנוּ בְּאִשָּׁה וּבַבַּת שֶׁלֹּא
יֵרַע בְּעֵינָיו אֲשֶׁר עָשְׂתָה לוֹ וְיִנָּקוּ' בָּהּ וְיִדְחֶה אוֹתָהּ מִשֻּׁלְחָנוֹ וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ בְּיִתּוֹמִים דע"כ
זָיְינִי לָהּ ע"כ לָא קָמְבַעְיָא לֵיהּ בְּבַת אֶלָּא בְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ דְּשָׁמָא לֹא רוֹצֶה הָאָב שֶׁיְּזוּנוּ אוֹתָהּ

בְּחִנָּם אֶלָּא תִּפָּרַע בְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ אֲבָל מְצִיאָתָהּ דִּלָּאו לְפַרְעוֹן אָתֵי כ"א שֶׁלֹּא יַדְחֶנָּה מִשּׁוּם אֵיבָה דְּהָא תִּקְנוּ מְצִיאָתָהּ אַף אִם הִיא עוֹשָׂה מְלָאכָה וּמְשַׁלֶּמֶת לְאָבִיהָ דַּי אֲכִילָתָ' וְהַוּפַר אַפִּ"ה תִּקְנוּ מְצִיאָתָהּ מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִשְׁנָאֶנָּה וְיֹאמַר אֵינִי זָן וְאֵינִי חָפֵץ בְּמַעֲשֶׂה יָדָךְ ועי"ל דְּגַבֵּי מְזוֹנֵי דְּאִשָּׁה כֵּינָן שֶׁאֵין הַבַּעַל רוֹצֶה לְזוּנָהּ בְּחִנָּם א"כ חַיֶּבֶת לְשַׁלֵּם מִן הַדִּין בְּלֹא אֵיבָה כְּמוֹ שֶׁמְּשַׁלֶּמֶת לִיתוֹמִים לְאַחַר מִיתָה אֶלָּא דְּגַבֵּי בַּעַל אִי לָאו אֵיבָה הָיוּ מְתַקְּנִין מְזוֹנֵי לָאִשָּׁה בְּחִנָּם אַף דְּאֵינוֹ רוֹצֶה לְזוּנָהּ בְּחִנָּם אֶלָּא דְּמִשּׁוּם קְטָטָה כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ לָהּ לְשַׁלֵּם וְדַעְתּוֹ ע"ז וְאֵינָהּ מְשַׁלֶּמֶת יִתְקוֹטֵט עִמָּהּ תִּקְנוּ לְשַׁלֵּם אֲבָל לְאַחַר מִיתָה מְחֻוַּיֶּבֶת לְשַׁלֵּם מִן הַדִּין כֵּינָן שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְזוּנָהּ בְּחִנָּם וְאַף חֲכָמִים לֹא הָיוּ מְתַקְּנִין כַּנַ"ל וְזֶה נִרְאֶה עִיקָּר דְּלְפִירוּשׁ רִאשׁוֹן לֹא מִתְיַשֵּׁב הֵיטֵיב לְשׁוֹן אֵיבָה דְּאֵין לְשׁוֹן אֵיבָה מַשְׁמַע אֵיבָה בְּדִין דְּאֵיבָה מַשְׁמַע שֶׁלֹּא הָיוּ נוֹתְנִין לָהּ רַק מִשּׁוּם אֵיבָה וְזֶה אֵינוֹ דְּהָא בַּדִּין הוּא שֶׁלּוֹ וּלְפִי' בָּתְרָא א"ש כְּלָלָא דְּמִילְּתָא דְּאֵיבָה דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ הָכִי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁמִּן הַדִּין כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ לָהּ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְשַׁלֵּם מֵהֶם וְהַבַּעַל דַּעְתּוֹ עָלֶיהָ וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְזוּנָהּ בְּחִנָּם מְחֻוַּיֶּבֶת לְשַׁלֵּם לוֹ וְאַצ"ל לִיתוֹמִים אֶלָּא שֶׁהָיָה רָאוּי שֶׁיַּפְקִיעוּ חַז"ל מִמֶּנּוּ וּלְתַקֵּן שֶׁיְּזוּנָהּ בְּחִנָּם בְּחַיָּיו אֶלָּא שֶׁלֹּא רָצוּ לְתַקֵּן כָּךְ מִשּׁוּם אֵיבָה דְּיָדָהּ אֲבָל מְצִיאָתָהּ שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ עָלֶיהָ כְּלָל א"כ אֵין מְחֻוַּיֶּבֶת לְשַׁלֵּם לוֹ עִם הַמְּצִיאָה אֶלָּא שֶׁמִּשּׁוּם אֵיבָה כַּנַ"ל הִפְקִיעוּ מִמֶּנּוּ וְנָתְנוּ לָהּ ונ"ל דְּרַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּגַם בְּאִשָּׁה הָוֵי אֵיבָה דְּמְצִיאָה לֹא אֵיבָה דְּקְטָטָה כְּדְפֵירְשׁוּ הֵם ז"ל אֶלָּא ג"כ אֵיבָה דְּמְזוֹנוֹת ור"ל שֶׁמָּא יֹאמַר לָהּ צְאִי מַעֲשֶׂה יָדַיִךְ דְּרַשַׁאי לוֹמַר לָהּ אִם מַסְפֶּקֶת וּכְדַעַת ר"ת ז"ל שֶׁהֵבִיא בהגה"ה בְּמַיְימוֹן פי"ב דהל' אישות אוֹ יֹאמַר אֵינִי זָן וְאֵינִי מְפַרְנֵס וְיִגָּרְשֶׁנָּה מֵחֲמַת אֵיבָה דְּהָכִי מוּכָח מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל רֵישׁ פֶּרֶק אַלְמָנָה נִיזּוֹנִית שֶׁכָּתַב ד"ה תֵּיהָוּוּ לְהוּ אֵיבָה דע"כ זָנִין אוֹתָהּ מַשְׁמַע דְּאֵיבָה דְּמְצִיאָה הַיְינוּ שֶׁמָּא לֹא יָזוּן אוֹתָהּ וְהַיְינוּ ע"כ כְּדְפֵירְשְׁתִּי דאל"כ הֲרֵי גַּם הַבַּעַל זָן אוֹתָהּ ע"כ וְכֵן צ"ל לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת ז"ל שֶׁהִקְשׁוּ עַל רַשִׁ"י ז"ל מִיתוֹמִים וְלֹא הִקְשׁוּ מִבַּעַל גּוּפֵיהּ כֵּינָן דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ מִשּׁוּם אֵיבָה וּמַאי אֵיבָה שַׁיְיכָא דְּהָא ע"כ זַיִן לָהּ אֶלָּא ע"כ כְּדְפֵירְשְׁתִּי דְּגַבֵּי בַּעַל הָיִיתִי אוֹמֵר דְּיֵשׁ אֵיבָה אַף אִם ע"כ אֵין לָהּ כְּדְפֵירְשְׁתִּי משא"כ גַּבֵּי יְתוֹמִים לָא שַׁיְיכִי אִלּוּ הַדְּבָרִים דְּלָא מָצִינוּ גַּבֵּי יְתוֹמִים שֶׁיְּכוֹלִין לוֹמַר צְאִי מַעֲשֶׂה יָדֶיךְ כו' א"כ ע"כ אֵיבָה דִּיתוֹמִים שֶׁלֹּא יַטְרִיחוּהוּ כו': וּבְכָל הַדְּבָרִים הַנַּ"ל שֶׁכָּתַבְנוּ הִרְוַחְנוּ תֵּרוּץ נָפֶה לע"ד עַל מַה שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת ז"ל רֵישׁ פֶּרֶק מְצִיאַת הָאִשָּׁה מְצִיאָה כְּהַעֲדָפָה שע"י הַדְּחָק דָּמֵי דְּמַשְׁמַע דְּמְצִיאָה נָמֵי תַּחַת מְזוֹנוֹת וְהִקְשׁוּ מִפֶּרֶק הָאִשָּׁה רַבָּה וְגַם שָׁם הִקְשׁוּ ע"ש וּלְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש דְּתַקָּנַת הַמְּצִיאָה הָוֵי נָמֵי עֲבוּר מְזוֹנוֹת אֲבָל לֹא תַּשְׁלוּמִין לְמְזוֹנוֹת כְּמוֹ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ כ"א שֶׁלֹּא יִשְׁנָאֶנָּה וַיַּדְחֶנָּה מִמְּזוֹנוֹת כמ"ש וְכֵן הַעֲדָפָה ע"י הַדְּחָק הָוֵי טַעְמָא מִשּׁוּם הָכִי דְּגַם הָתָם אֵין דַּעַת הַבַּעַל ע"ז דְּהָא ע"י הַדְּחָק אָתֵי אֶלָּא שֶׁחָזַ"ל הִפְקִיעוּ מִמֶּנָּה וְנָתְנוּ לוֹ דְּאִם תִּדְקְדֵק עִמּוֹ יִשְׁנָאֶנָּה וְיֹאמַר לָהּ צְאִי מַעֲשֶׂה יָדַיִךְ כו' ומכ"ש הָכָא דְּחָיְישִׁינַן לָהּ דְּהָא מַסְפֶּקֶת וְיֵשׁ לָהּ וַאֲפִילּוּ עוֹדֵף וא"כ א"ש בְּהָאִשָּׁה רַבָּה דְּגַבֵּי מְצִיאָה קָאָמַר טַעְמָא מאי מִשּׁוּם אֵיבָה דְּאֵין יָכוֹל לוֹמַר מִשּׁוּם מְזוֹנֵי דְּהָוֵי מַשְׁמַע דְּתִתְקְנוּ מְצִיאָתָהּ לְתַשְׁלוּמִין לְמְזוֹנֵי וְזֶה אֵינוֹ כמ"ש וְלָכֵן קָאָמַר מִשּׁוּם אֵיבָה כְּדְפֵירְשְׁתִּי וכ"ת מ"מ הֵיכִי.

קָאָמַר הָא תֶּהֱוֵי לָהּ אֵיבָה הַלֹּא לֹא יִהְיֶה לָהּ אֵיבָה כֵּינָן שֶׁאֵינוֹ זָן אוֹתָהּ וא"כ ה"ל לְמֵימַר הָא אֵין לָהּ אֵיבָה די"ל דְּנָקֵט לִרְבוּתָא דַּאֲפִילּוּ אִם א' מֵהַבְּעָלִים זָן אוֹתָהּ מֵרְצוֹנוֹ דס"ד דְּתִהֵא מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ מִכֹּחַ ק"ו דְּאִם בַּעַל שֶׁהוּא חַיָּיב בְּמְזוֹנוֹת יָרְאוּ חַז"ל מִשּׁוּם אֵיבָה

שֶׁמָּא לֹא יָזוּן אוֹתָהּ כַּנַ"ל מכ"ש בַּעַל זֶה שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב תְּהֵא מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם אֵיבָה דִּלְמָא לָא זַיֵּין לָהּ לְהָכִי קָאָמַר תֶּהֱוֵי לָהּ אֵיבָה וְלֹא יָזוּן אוֹתָהּ וְגַבֵּי מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ מְוַכְרָחִים לוֹמַר מִשּׁוּם מְזוֹנֵי דְּאֵיבָה דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ אֵין פִּירוּשׁוֹ דְּתִקְּנוּ מ"י מִשּׁוּם אֵיבָה אֶלָּא מִן הַדִּין הֵם שֶׁלּוֹ רַק מִשּׁוּם אֵיבָה שֶׁלֹּא יָזוּן אוֹתָהּ בְּחִנָּם וְלֹא הִפְקִיעוּ מִמֶּנּוּ מ"י א"כ הֵיכִי לֵימָא טַעְמָא מַאי כו' לֹא יָזוּן בְּחִנָּם דְּהָוֵי מַשְׁמַע דְּבָהָא לֹא אִיכְפַּת לָן בְּאֵיבָתָהּ וְהִפְקִיעוֹ מָמוֹנוֹ וְעָשׂוּ תַּקָּנָה שֶׁיָּזוּן אוֹתָהּ וְלֹא שָׁלַם תְּשַׁלֵּם לוֹ א"כ יְהֵיהּ חוֹטֵא נִשְׁכָּר שֶׁהִיא חָטְאָה וּמְרַוַּחַת מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְהָכִי קָאָמַר דְּאַף דַּחֲטָאָה מ"מ כֵּיוָן שֶׁאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת אֵין מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁלָּהֶן אע"ג דְּנוֹכַל לְדָחוֹק שֶׁכֵּיוָן שֶׁלֹּא אִכְפַּת לָן בְּאֵיבָתָהּ הִפְקִיעוּ מָמוֹנוֹ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁנָאֶנָּה וְיִגָּרְשֶׁנָּה אֵין זוֹ סְבָרָא לְהַפְקִיעַ מָמוֹנוֹ דְּשֶׁמָּא לֹא יִגָּרְשֶׁנָּה וְיֵהֵא חוֹטֵא נִשְׁכָּר וק"ל: וּבְמַה שֶׁכָּתַבְתִּי דְּקַטָּנָה אפי' אֵינָהּ סְמוּכָה מְצִיאָתָהּ לְאָבִיהָ מִן הַתּוֹרָה יִתְיַישֵׁב הָא דְּאָמְרִינַן בְּהַחוֹבֵל דַּף פ"ז כֵּיוָן דְּאִקְּנֵי' לֵיהּ רַחֲמָנָא שֶׁבַח נְעוּרִים לְאָב דְּמַשְׁמַע דְּמִן הַתּוֹרָה זָכָה הָאָב בְּכָל שִׁבְחָהּ וְהָכָא אָמְרִינַן דְּמְצִיאָתָהּ הָוֵי דְּרַבָּנָן וְהַשְׁתָּ' א"ש דְּהָא הָתָם ע"כ אַקַּטָּנָה קָאֵי כִּדְקָאָמַר בְּהֶדְיָא הַחוֹבֵל בְּבַת קְטַנָּה כו' דְּאֵין לוֹמַר דה"ה נַעֲרָה דְּהָא הַטַּעַם דְּקָמַבָּעְיָא לֵיהּ הוּא מִשּׁוּם דְּאַפְחָתָהּ מִכַּסְפָּהּ ופי' רַשְׁ"י ז"ל וַהֲרֵי בְּיָדוֹ לְמָכְרָהּ וְנַעֲרָה בְּיָדוֹ לְמָכְרָהּ וְהַתִּימָא עַל הַתּוֹסֶפֶת ז"ל דְּכָתְבוּ שָׁם ד"ה א"ל דְּהוֹאִיל וְאִירַע פְּחִיתָה זוֹ בְּנַעֲרוּתֶיהָ דְּמַשְׁמַע דְּקָאֵי ר"י אֲפִילּוּ חָבַל בְּתוֹ נַעֲרָה וְזוֹ תֵּימָא דְּהָא פָּרִיךְ הָתָם בַּגְּמָרָ' אר"י פְּצִיעָה ס"ד אֲפִילּוּ ר"א לָא קָמַבָּעְיָא לֵיהּ אֶלָּא חֲבָלָה דְּאַפְחָתָהּ מִכַּסְפָּהּ א"כ מוּכָח דְּגַם ר"י טַעְמֵיהּ מִשּׁוּם מְכִירָה דְּשַׁיָּיךְ בְּקַטָּנָה וְלֹא נַעֲרָה וצ"ל דְּנַעֲרוּתָהּ לָאו דַּוְקָא אֶלָּא כַּנְוָנָתָם קְטַנוּת וה"נ מַאי דְּקָאָמַר בַּגְּמָרָ' שֶׁבַח נְעוּרִים לָאו דַּוְקָא דְּהָא אַקַּטָּנָה קָאֵי כמ"ש וּבְפֶרֶק נַעֲרָה כָּתְבוּ גַּם הַתּוֹסָ' תָּרוּץ זֶה וְלֹא כָּתְבוּ בְּנַעֲרוּתָהּ כ"א בְּעוֹדָהּ בִּרְשׁוּת אָב וְקָאֵי אַקַּטָּנָה שֶׁהִיא בִּרְשׁוּתוֹ לְמָכְרָהּ וְכֵן יִתְיַישֵׁב דְּלָא תִּקְשֵׁי לִכְאוֹרָה לְדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל דְּהָא בב"ק מַסִּיק דְּבָרַיְיתָא קָמַיְירֵי בְּשֶׁאֵינָהּ סְמוּכָה עַל דְּקָתָנֵי בְּבַת קְטַנָּה שֶׁחָבְלוּ בָּהּ אֲחֵרִים חַיָּיבִים לָתֵת לְאָבִיהָ מַיְירֵי בְּשֶׁאֵינָהּ סְמוּכָה עַל שֵׁלְחָנוֹ הָוֵי לְאָבִיהָ חֲבָלָה דְּאִית לַהּ צַעֲרָא דְּגוּפָא כ"ש מְצִיאָתָהּ הָתָם דְּהָא כִּדְאִיתָא בְּגַבְרָא דְּלָאו קַפְדָּנָא הָוֵי מְצִיאָתָהּ לְאָבִיהָ וְלֹא חֲבָלָתָהּ ואע"ג דִּלְרַב לָא קָשֶׁה מִידֵי דְּמַיְירֵי בְּשַׁבָּת דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ הָוֵי פְּשִׁיטָא לְאָבִיהָ אֲפִילּוּ אֵינָהּ סְמוּכָה וּלְקַמָּן נְדַקְדֵּק בָּזֶה אַיָּ"ה מ"מ מַשְׁמַע דִּלְרַב דַּוְקָא מוֹקְמִינַן לַהּ בְּשַׁבָּת אֲבָל לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּפָלִיג עִם רַב בְּשָׁאָר חֲבָלוֹת דְּהָוֵי ג"כ לְאָבִיהָ מַשְׁמַע דְּבָרַיְיתָא מַיְירֵי בְּכָל חֲבָלוֹת וְהַשְׁתָּא א"ש דְּבִקְטַנָּה אֲפִילּוּ אֵינָהּ סְמוּכָה מוֹדֶה רַשְׁ"י ז"ל דִּלְאָבִיהָ הָוֵי וְרַשְׁ"י ז"ל פי' שָׁם דְּשֶׁבַח נְעוּרִים קָאֵי אַכֶּסֶף קִדּוּשֶׁיהָ וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת דא"כ אֵיךְ קָאָמַר שֶׁבַח נְעוּרִים הוּא דְּאַקְּנֵי לֵיהּ רַחֲמָנָא דְּאִי בָּעֵי לְמִמְסַר לַהּ כו' וְהָא לָאו מַהַאי טַעְמָא זָכֵי בְּקִדּוּשֶׁיהָ דְּאִדְּרַבָּה מַשְׁמַע הָכָא דְּהַאי טַעְמָא אֵין מוֹעִיל כְּלוּם לְקִדּוּשִׁין דְּהָא קָאָמַר וכ"ת נֵילַף מִבּוֹשֶׁת וּפְגָם שָׁאנֵי בּוֹשֶׁת וּפְגָם דְּאָבִיהָ נָמֵי שַׁיָּיךְ פִּירוּשׁ דְּאִי בָּעֵי מָסַר לַהּ כו' כִּדְאִיתָא פ' אֵלּוּ נְעָרוֹת: וְאֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב דְּאִי לָא יָלְפִינַן קִדּוּשִׁין מִקְּרָא דְּאֵין כֶּסֶף מַהַאי סְבָרָא לְחוּדָהּ לָא הָוֵי יָלְפִינַן קִדּוּשִׁין וְכִי בִּשְׁבִיל שֶׁהָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְמָסְרָהּ לְמְנַוָּול יְהֵא קִדּוּשֶׁיהָ שֶׁלּוֹ וְלָא דָּמֵי לְבוֹשֶׁת שֶׁבְּיָדוֹ לְבַיְּישָׁהּ אֲבָל עַכְשָׁיו דִּלְפִי הַמַּסְקָנָא נָפְקָא לָן מִקְּרָא דְּאֵין כֶּסֶף דְּאֵין לִלְמוֹד חֲבָלָה מִשָּׁם אִיכָּא לְמִדְחֵי בְּהַאי סְבָרָא דְּיֵשׁ לוֹ שַׁיָּיכוּת בְּקִדּוּשִׁין טְפֵי מֵחֲבָלָה וא"כ מ"ש הַתּוֹסָ'ז"ל בְּהַחוֹבֵל עַל רַשְׁ"י ז"ל דְּרַשְׁ"י ז"ל עַצְמוֹ אֲשֶׁר בִּתְחִלַּת שְׁמַעְתָּא פֵּירֵשׁ מִשּׁוּם בְּנְעוּרֶיהָ וּלְבַסּוֹף פי' מִשּׁוּם מְסִירַת מְנַוָּול דְּמַשְׁמַע מִדִּבְרֵיהֶם דְּדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל סוֹתְרִין זא"ז לְפִי זֶה הוּא מְיֻישָּׁב דְּנוֹדַאי לְפִי דְּבָרָיו

מִבִּנְעוּרֶיהָ אָתִי אֶלָּא דְּלִיכָּא לְמֵילַף חֲבָלָה מִשָּׁם דְּלִיכָּא לְמֵילַף אֶלָּא מִיּדֵי דְּיֵשׁ לָאָב שַׁיְּיכוּת כְּגוֹן קִדּוּשִׁין וְכַדּוֹמֶה וק"ל א"כ י"ל דְּאֶפְשָׁר דִּסְבָרָא דְּמִסְתַּבְּרָא מֻנָּחוֹל לְחוּדָהּ סַגִּי לְמֵילַף מִינָּהּ כְּדְקָאָמַר הָכִי הַשְׁתָּא אָבִיהָ מְקַבֵּל קִדּוּשֶׁיהָ כו' וְאֶפְשָׁר דְּגַם הָכָא הָכִי פֵּירוּשׁוֹ דְּאִם אָבִיהָ מְקַבֵּל קִדּוּשֵׁי' מִמֵּי שֶׁיִּרְצֶה א"כ הֵיא שֶׁלּוֹ לְגַמְרֵי וּמַאי דאמ' בִּשְׁמַעְתִּין דְּלֵיכָּא לְמֵילַף מִבּוֹשֶׁת וּפְגָם הַיְינוּ מִקַּמֵּי דְּקָמָה לָן דְּאָבִיהָ מְקַבֵּל קִדּוּשֶׁיהָ בְּנַעֲרוּת דְּאִית לָהּ יָד כִּדְאִיתָא בִּשְׁמַעְתִּין דְּאָז אֵין לִלְמוֹד מִבּוֹשֶׁת דְּמַה לַּבּוֹשֶׁת שֶׁבְּיָדוֹ לְבַיְּישָׁהּ ר"ל אוֹ כַּפְּרוּקָא קָמָּא דְּתוֹסָ' ז"ל רֵישׁ פ"ק דְּקִדּוּשִׁין דַּף ג' דְּמָצוּ לְמִמַּסָּר לָהּ בְּקַטָּנוּת וְיהֵא לָהּ בּוֹשֶׁת אַף בְּנַעֲרוּת וְזֶה אֵינוֹ מוֹעִיל לְקִדּוּשִׁין כְּלוּם כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקַדְּשָׁהּ עַכְשָׁיו וְאע"ג שֶׁהָיָה יָכוֹל לְקַדְּשָׁהּ בְּקַטָּנוּת מ"מ כֵּיוָן דְּקִדּוּשִׁין בִּיד' תַּלְיָא מִלְּתָא כְּדִאִיתָא הָתָם וְהַשְׁתָּא יֵשׁ לָהּ יָד זָכְתָה גַּם בְּקִדּוּשֶׁיהָ דע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק הָכִי לְפֵרוּקָא קָמָּא דְּתוֹסָ' דאל"כ מַאי צָרִיךְ רָאָיָה דִּבְנַעֲרוּת קִדּוּשִׁין שֶׁלּוֹ נִימָּא ג"כ מֵהַאי טַעְמָא דְּהַשְׁתָּא אָבִיהָ מְקַבֵּל קִדּוּשֶׁיהָ בְּקַטָּנוּת וְהֵיא נִשְׁאֶרֶת בְּקִדּוּשִׁין אֶלּוּ גַּם בְּנַעֲרוּת כִּדְאָמְרִינַן בְּבוֹשֶׁת וּפְגָם אֶלָּא ע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק כמ"ש אוֹ כַּפְּרוּקָא בָּתְרָא דְּתוֹסָ' דְּיָלִיף בּוֹשֶׁת וּפְגָם מֵהֵיכָא דְּקָדְשָׁה אָבִיהָ דְּגַם בְּיָדוֹ לְקַדְּשָׁהּ אֲבָל הֵיכָא דְּקָדְשָׁה עַצְמָהּ קִדּוּשֶׁיהָ דְּיָדָהּ אֲבָל בָּתַר דְּקָמָה לָן מֵאֵין כֶּסֶף וּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל מִבִּנְעוּרֶיהָ דְּיָכוֹל אָבִיהָ לְקַדְּשָׁהּ וְלָא הֵיא כְּדְפִ' הַתּוֹסָ' ד"ה יְצִיאָה א"כ הַאי טַעְמָא מַסְפִּיק דְּכֶסֶף קִדּוּשִׁין שֶׁלּוֹ וְלֵיכָּא לְמֵילַף חֲבָלָה מִינֵּיהּ: אַדְּ קָשֶׁה לִי דא"כ בְּקִדּוּשִׁין דְּעָבִיד צְרִיכוּתָא לְקִדּוּשִׁין וּלְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וְקָאָמַר אִי כְּתַב רַחֲמָנָא קִדּוּשִׁין מִשּׁוּם דְּלָא טָרְחָא בְּהוּ תִּיפּוֹק לֵיהּ מֵהַאי דְּאִי בָּעֵי מָסַר לַהּ כו' וְאִם לְפָרֵשׁ כפי' הַתּוֹסָ' ז"ל בְּהַחוֹבֵל דְּטַעֲמָא דְּאִי בָּעֵי מָסַר לַהּ פֵּירוּשׁוֹ מִשּׁוּם אֵיבָה שֶׁמָּא יִשְׂנָאֶנּוּ וְיִמְסְרֶנָּה לְמֻנָּחוֹל דְּהַאי טַעְמָא שָׁיְיכָא בְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ ג"כ וא"כ לָא מָצֵי לְמֶעֱבַד צְרִיכוּתָא מֵהַאי סְבָרָא יֵשׁ לִתְמוֹהַּ א"כ לָמָּה סַיֵּים הָתָם בְּהַחוֹבֵל אֲבָל חֲבָלָה דְּלָא מָצֵי חָבַל אפי' אִי מָצֵי חָבַל תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּאֵיבָה לֹא שַׁיְּיכָא בַּחֲבָלָה דְּלָא קָפִיד בְּמִידֵּי דְּאִית לָהּ צַעֲרָא כְּדְפִ' הַתּוֹסָ' ז"ל הָתָם בְּהֶדְיָא וְתַדַּע דאל"כ נְהִי דְּלָא מָצֵי חָבַל בָּהּ מ"מ תֶּהֱוֵי חֲבָלָה דִּידֵיהּ מִטַּעַם אֵיבָה דְּמִסְתַּבְּרָא מֻנָּחוֹל כְּדְהָוֵי קִדּוּשֶׁיהָ וּמְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ מַהַאי טַעְמָא אֶלָּא ע"כ כְּדְפִ' וא"כ שֶׁהוּא מֻכְרָח לוֹמַר הַאי לָמָּה לֵיהּ כְּלָל דְּלָא מָצֵי חָבַל וְעוֹד דְּטַעֲמָא דְּאֵיבָה לָא הָוֵי רַק דְּרַבָּנָן כְּדְפִ' הַתּוֹסָ' הָכָא אֶלָּא ע"כ מַאי דְּכָתְבוּ הַתּוֹסָ' ז"ל הָתָם אֵיבָה דִּמְסִירַת מֻנָּחוֹל הַיְינוּ לְמִדְחֵי דְּלֵיכָּא לְמֵילַף מִמְּצִיאָתָהּ כְּדִכְתִבִי בְּהֶדְיָ' וְלָאו הַיְינוּ דְּחֵיוָתָא דִּגְמָרָא אֶלָּא כְּדְפִ' דְּיֵשׁ לָאָב שַׁיְּיכוּת בָּהּ וא"כ לָמָּה לֹא עָבִיד צְרִיכוּתָא מִזֶּה וְאֶפְשָׁר דְּהָוֵי מָצֵי לְמֶעֱבַד וַחֲדָא מִינַּיְיהוּ קָאָמַר וְאִי לָאו דְּמִסְתַּפֵּינָא לְהַכְנִיס רֹאשִׁי בֵּין הֶהָרִים הָיָה יוֹתֵר טוֹב לְפָרֵשׁ הָתָם שֶׁבַח נְעוּרִים אַבּוֹשֶׁת וּפְגָם דְּקָרֵי ג"כ שֶׁבַח נְעוּרִים כְּדִאִיתָא בְּאֵלּוּ נְעָרוֹת דַּף מ' וְזֶה דּוֹמֶה מַמָּשׁ לַחֲבָלָה דְּאִית לָהּ צַעֲרָא אֲבָל מִקִּדּוּשִׁין לֵיכָּא לְמֵילַף דְּמֵעָלְמָא קָאָתוּ וְלִית לָהּ צַעֲרָא וה"פ כֵּיוָן דְּאַקְנֵי לָהּ כָּל שֶׁבַח נְעוּרִים אפי' מִידֵּי דְּאִית לָהּ צַעֲרָא כְּגוֹן בּוֹשֶׁת חֲבָלָה נָמֵי א"ד שֶׁבַח נְעוּרִים כְּאֵלּוּ הוּא דְּזָכֵי לֵיהּ דְּאִי בָּעֵי מָסַר כו' וּלְעוֹלָם קָאֵי שֶׁבַח נְעוּרִים אָכְלֵהוּ גַּם אַמְּצִיאָה וכמ"ש וא"ש הַכֹּל עַל נָכוֹן ומ"ש רַשְׁ"י ז"ל שָׁם ובב"מ גַּם בְּנִיָּדָה ס"פ יוֹצֵא דּוֹפָן צ"ע גָּדוֹל כִּי קוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' ז"ל הֵיא כִּרְאִי מוּצָק כִּי הֵיא נֶגֶד הַסְּוּגְיָא לְהֶדְיָ' וְהַתִּימָא גְּדוֹלָה שפי' בְּכָל מְקוֹמוֹת נֶגֶד הַסְּוּגְיָא: וְאִם יְזַכֵּנוּ הַמָּקוֹם לְהַגִּיעַ שָׁם אוּלַי נוּכַל לְיַשֵּׁב וְהַשֵּׁם יְרָאֵנוּ מִתּוֹרָתוֹ נִפְלָאוֹת.

וא"כ לְפִי זֶה גַּם לְדִבְרֵי ר' יוֹחָנָן מַיְירֵי מַתְנִי' לִצְדָדִין קָטָן בְּסָמוּךְ וְכֵן נַעֲרָה אפי' בְּאֵינָהּ סְמוּכָה וּבָאֻמָּת לֹא יָדַעְתִּי מַה צּוֹרֶךְ לָהֶם ז"ל לְפָרֵשׁ מַתְנִי' אפי' בְּנַעֲרָה וְלִצְדָדִין וְלֹא

פֵּירְשׁוּ דְּלָא אַיְירִי מַתְנִי' בְּנַעֲרָה כְּלָל דּוּמְיָא קָצַת לְאָמָה הָעִבְרִיָּה דְּמַיְירִי בִּקְטַנָּה מַמָּשׁ וא"כ לֹא נִצְטָרֵךְ לְפָרֵשׁ לְצָדָדִין ומ"ש ר"י ז"ל סוף הַדִּבּוּר דְּמִצִיאָתָהּ דּוּמְיָא דְּקִדּוּשֶׁיהָ וּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ דְּמַיְירִי בְּכָל מִילֵּי זוֹ אֵינָהּ קוֹשְׁיָא לְרַשִׁ"י ז"ל כ"א חִזּוּק לְדִבְרֵי ר"י ז"ל וְאֵצֶ"ל לְפֵירוּשׁוֹ דְּגַם בִּמְצִיאָתָהּ.

אַדּ יֵשׁ לְדַקְדֵּק דִּכְיָון דְּהָאֱמֶת כִּדְבָרָיו ז"ל דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ אפי' בְּאֵינָהּ סְמוּכָה לָוֵי הַעֲדָפָה לָאָב כִּדְאִיתָא לְעֵיל דַּף מ"ג וּבְהַחוֹבֵל מְפוֹרָשׁ יוֹתֵר א"כ מַאי קָאָמַר לְעֵיל דַּף מ"ג אוֹ דִּלְמָא לָא דָּמֵי לְאָב הָתָם מִדִּידֵיהּ מִיתַּזְנָא הָכָא לָאו מִדִּידְהוּ מִיתַּזְנָ' וְהָא גַּבֵּי אָב לָא תַּלְיָא בִּמְזוֹנוֹת כְּלָל וְהַיּוֹתֵר קָשֶׁה בִּדְבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל לְעֵיל שֶׁפֵּירֵשׁ דְּבָעְיָא דר' אֲבִינָא מר"ש קָאֵי מִדְּרַבָּנָן מִדְּתָלֵי טַעְמָא בִּמְזוֹנוֹת א"ה מַשְׁמַע בְּהֶדְיָ' מִדְּאוֹרַיְיתָא לָא תָּלֵי טַעֲמָא בִּמְזוֹנוֹת וא"כ גַּבֵּי אָב דְּהָוֵי דְּאוֹרַיְיתָא לָמָּה תָּלֵי בִּמְזוֹנוֹת ועו' דְּמוּכָח בְּהֶדְיָא בִּקְדוּשִׁין דַּף ד' דְּגַם מִן הַתּוֹרָה הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם מְזוֹנוֹת דְּקָאָמַר דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לְאָבִיהָ מִשּׁוּם דְּקָמִתַּזְנָא מִינֵּיהּ כו' וַהֲלֹא אפי' אֵינָהּ נִיזוֹנִית הָוֵי שְׁלוֹ וצ"ל דְּנִוַדַּאי אַף דְּהַעֲדָפָה הָוֵי דְּאָב אפי' בְּאֵינָהּ נִיזוֹנִית מ"מ עִיקַּר הַטַּעַם דְּמִזַּכֵּי לֵיהּ רַחֲמָנָ' לָאָב מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ דְּקָטָרְחָא בְּהוּ וְהַסְּבָרָא נוֹתֶנֶת דְּלָא תְּהֵא שְׁלוֹ וַדַּאי הַטַּעַם דְּאָז יָזוּן אוֹתָהּ בְּנוַדַּאי כֵּיוָן שֶׁלֹּא יְחַסֵּר כְּלוּם וְיֵשׁ לוֹ תַּשְׁלוּמִין וּמוּטָב לוֹ לְיִקַּח כָּל מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ שֶׁגַּם בְּמְזוֹנוֹת יֵשׁ לוֹ רִיוַח דִּכְשֶׁהִיא נִיזוֹנֶת לְעַצְמָהּ הִיא מוֹצִיאָה הַרְבֵּה מִמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁמּוֹצִיא הוּא בְּמְזוֹנוֹתֶיהָ דְּבְרִכַּת הַבַּיִת בְּרֻבָּא א"כ תְּלֵי זְכוּת הָאָב בְּמְזוֹנוֹת משא"כ זְכוּת הַיְתוֹמִים אִי הָוֵי הַבַּעְיָא מִן הַתּוֹרָה לָא הָוֵי תְּלֵי בְּמְזוֹנוֹת אֶלָּא דְּהַיּוֹרְשִׁין יָרְשׁוּ זְכוּת הָאָב וְלָכֵן פֵּירְשׁוּ הַתּוֹסָ' דְּהַבַּעְיָא הִיא מִדְּרַבָּנָן וְהָכִי קָמְבַעְיָא לֵיהּ כֵּינָן דְּחָזִינַן שֶׁהַתּוֹרָה זָכְתָה לָאָב בִּשְׁבִיל שֶׁיָּזוּן אוֹתָהּ י"ל דְּגַם חָזַ"ל תִּקְּנוּ לַיְתוֹמִים כֵּן אוֹ דִּילְמָא לָא דָּמֵי כו': ד"ה דְּזָכֵי לֵיהּ רַחֲמָנָא כו' עַד וצ"ע לָמָּה לֹא גָּמְרִינַן קִדּוּשִׁין מֵחֻפָּה קוֹשְׁיָא זוֹ הִיא עכ"פ קוֹשְׁיָא לְרַשִׁ"י ז"ל אַף אִם הָיָה ז"ל ס"ל כְּפֵרוּקָא קַמָּא דְּתוֹסָ' מ"מ כֵּיוָן דפי' לְעֵיל דְּזִנְּתָה אַחַר הַחֻפָּה לָא הָוֵי בִּסְקִילָה וְהָכָא פֵּירֵשׁ דְּנָתַתִּי קָאֵי אָכַל נְתִינוּת אפי' אַחֻפָּה א"כ ע"כ הַחֻפָּה בְּנַעֲרוּת הָוֵי וְלָכֵן נִיתַּן לְהַצִּילוֹ דנ"ל דְּמִצִּידָהּ תַּבְרָא דְּהָא פָּרִיךְ בִּגְמָרָ' אֶלָּא דְּזָכֵי לֵיהּ רַחֲמָנָא לְמִמְסְרָא כו' אַלְמָא דְּאֵין סְבָרָא הֵיכָא דְּיֵשׁ לָהּ נָזָק שֶׁיְּזַכֶּה אוֹתוֹ רַחֲמָנָא ה"נ י"ל אִם הָיָה הוּא מְקַדְּשָׁהּ הָיוּ הַכֶּסֶף קִדּוּשִׁין שֶׁלּוֹ דְּהַשְׁתָּא אָבִיהָ מְקַבֵּל כו' וְאִיהִי תִּשְׁקוֹל וְלָכֵן לָא זַכִּי לֵיהּ רַחֲמָנָא דְּכֶסֶף קִדּוּשִׁין שֶׁלָּהּ משא"כ בְּחֻפָּה דְּלֵיכָּא לָהּ שׁוּם נָזָק ואע"ג דְּלָא דָּמֵי מַמָּשׁ לִשְׁמַעְתִּין מ"מ רָאָיָה יֵשׁ:.

ד"ה כָּתַב לָהּ כו' הִקְשָׁה ר"ת ז"ל ג' קוֹשְׁיוֹת ונ"ל לְתָרֵץ עַל קוֹשְׁיָא רִאשׁוֹנָה דלע"ד לֹא יָדַעְתִּי דְּהֵיכָן טוֹב לְקָבְעָה כ"א דְּוָקָא עַל מִשְׁנָה זוֹ וְזֶהוּ מְקוֹמָהּ הָרָאוּי לָהּ דְּקָתָנֵי בְּמַתְנִי' דְּהָאָב זַכַּאי בְּבִתּוֹ בְּכָל הַדְּבָרִים הַשְּׁנוּיִין אֲפִילּוּ בְּאֵירוּסִין עַד זְמַן הַנִּשּׂוּאִין וּמִשְּׁנִיס' יָצְאָה מֵרְשׁוּת אָבִיהָ לִרְשׁוּת בַּעְלָהּ אֲבָל בִּירֻשַּׁת נְדָרֶיהָ לֹא דִּבֵּר הַתַּנָּא מָתַי נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל לִירֻשָּׁה אִם ג"כ נִשְׁאֲרָה בִּרְשׁוּת הָאָב עַד זְמַן הַנִּשּׂוּאִין אוֹ, מִשְּׁעַת אֵירוּסִין יָצְאָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל וע"ז קָאָמַר דְּבָזֶה נִדְחֲקוּ הַתְּנָאִים דְּאִיכָּא מ"ד דְּמִיָּד מִן הָאֵרוּסִין יָצְאָה מֵרְשׁוּת אָבִיהָ לִרְשׁוּת בַּעְלָהּ וְזֶה בִּירֻשַּׁת נְדָרֶיהָ וְהָכִי תַּנָּא לְקַמָּן בְּבָרַיְיתָא שֶׁהֵבִיא ר"ת ז"ל הָלַךְ הָאָב כו' מֵתָה אָבִיהָ יוֹרְשָׁהּ מָסַר הָאָב כו' מֵתָה בַּעֲלָהּ יוֹרְשָׁהּ הֲרֵי מְבוֹאָר בַּבָּרַיְיתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי וא"כ זֶהוּ מְקוֹמוֹ מַמָּשׁ דִּבְשׁוּם מִשְׁנָה לָא קָתָנֵי לְחַלֵּק מָתַי הִיא בִּרְשׁוּת אָבִיהָ אוֹ בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי רוֹאֵי מָצָאתִי בס' הַמִּלְחָמוֹת שֶׁהִשִּׂיג

הָרַמְבַּ"ן זַ"ל גַּ"כ עַל קֻוּשְׁיוֹת ר"ת גַּ"כ עַל דֶּרֶךְ זֶה דְּקָאֵי אַדִּיוּקָא דְּנִיסַּת דְּמַשְׁמַע לֹא מִן
הָאֵרוּסִין רַק דְּכָתַב דְּמַשְׁמַע בְּמַתְנִי' דְּגַם בִּירֻוּשָׁתָהּ לֹא זָכָה הַבַּעַל ע"ש בִּדְבָרָיו וּלְשִׁיטָתִי'
לֹא גִּלָּה הַתַּנָּא דַּעְתּוֹ מָתַי הִיא בִּרְשׁוּת הָאָב וּמָתַי נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל וּמַה דְּשַׁיֵּיר בְּמַתְנִי'
פֵּירֵשׁ בַּבָּרַיְיתָא וְהָכִי אִיתָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי וְהַקֻּוּשְׁיָא הב' תָּמוּהַּ לִי מִנ"ל לר"ת שֶׁזֶּה הַלָּשׁוֹן
נִכְתַּב בִּכְתֻבָּה וְדִילְמָא לִישָׁנָא דְּבָרַיְיתָ' הִיא דְּאִם כָּתַב לָהּ נְדוּנְיָ' וְיַחֵד לָהּ פֵּירוֹת וּשְׁאָר
דְּבָרִים כְּדֶרֶךְ כָּל נְדוּנְיָ' כמ"ש רַשִׁ"י זַ"ל לְקַמָּן דַּף מ"ח ד"ה שֶׁכְּהֶוְדָּרָהוּנִשְׁאֲרָה הַנְּדוּנְיָא
בְּבֵית הָאָב שֶׁהִיא תָּבִיא עִמָּהּ אַחַ"כ בְּנִשּׂוּאִין לְבֵית בַּעֲלָהּ וּבָזֶה גָּלָה ת"ק טַעְמוֹ דְּלֹא זָכָה
בָּהֶן הַבַּעַל כֵּינָן שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בְּבֵית אֲבִיהָ שֶׁהָיָה לָהּ לְהָבִיא אַחַ"כ וּר"נ ס"ל כֵּינָן שֶׁיִּחֵד לָהּ
כְּבָר זָכָה בָּהֶן הַבַּעַל אע"פ שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בְּבֵיתוֹ דְּאֻמְדָּנָא הוּא דְּמִשּׁוּם אֵיחַתּוֹנֵי הוּא כו' ונ"ל
עוֹד דַּאֲפִי' אִם הָיָה לָשׁוֹן זֶה כָּתוּב בַּשְּׁטָר ס"ל לר"נ דְּשִׁיבָּאוּ עִמָּהּ אֵין כַּוָּנָתוֹ שֶׁיָּבוֹאוּ
לְשֵׁם דַּוְוקָא אֶלָּא ר"ל שֶׁהָאָב מְחֻיָּב לָתֵת לָהּ כָּךְ וְכָךְ וְעִם חֲתִוּן זֶה תּוֹצִיא מֵרְשׁוּת אָבִיהָ
לִרְשׁוּת בַּעֲלָהּ סַךְ כָּךְ וְכָךְ וְהוּא מִגִּנּוֹסַח הַכְּתֻבָּה שֶׁכּוֹתְבִין דְּהֶנְעַלְתִּ לִי' נְדוּנְיָ' כמ"ש רַשִׁ"י
לְקַמָּן ד"ה לֵימָא וְגַם ד"ה ומ"ד לֹא זָכָה כו' לָא כָּתְבָה לֵיהּ דְּהֶנְעַלְתָּ לֵיהּ אֶלָּא ע"מ חִיבַּת
נִישּׂוּאִין מַשְׁמַע דְּכָתְבָה לֵיהּ מִן הָאֵרוּסִין דְּהֶנְעַלְתָּ לֵיהּ וְאֵיךְ כָּתְבָה וְהַנָּעֲלַתְּ לֵיהּ וְהָא לֹא
הִכְנִיסָה לוֹ עֲדַיִין אֶלָּא ע"כ צ"ל שֶׁפְּסִיקַת הַנְּדוּנְיָא וְיִחוּד מְטַלְטְלִין זוֹ הִיא הַהַכְנָסָה וא"כ
נָקֵט הַתַּנָּא בִּלְשׁוֹנוֹ כְּתִיבַת הַכְּתֻבָּה שֶׁכָּתַב לוֹ הָאָב שֶׁיָּבוֹאוּ אֵלּוּ הַמְּטַלְטְלִין מִבֵּיתוֹ לְבֵית
בַּעֲלָהּ עִם בִּתּוֹ וְכַוָּנָתוֹ כְּנֻוסָח הַכְּתֻבָּה וכמ"ש וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה תֵּירֵץ גַּם הָרַמְבַּ"ן זַ"ל
וְהַקֻּוּשְׁיָא הג' יֵשׁ לְתָרֵץ דס"ל דִּלְעוֹלָם קָרֵי חִתּוּן אפי' מִן הָאֵירוּסִין כִּדְמַשְׁמַע פֶּרֶק הַנּוֹשֵׂא
שֶׁהֵבִיא ר"ת וְהָא דְּקָאָמַר לְקַמָּן אַקְרוֹבֵי דַּעְתָּהּ וְחִבַּת אַחְתּוּנֵי הַיְינוּ דכ"א הָוֵי אֻמְדָּנָא
בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ דְּהַבַּעַל כּוֹתֵב תּוֹסֶפֶת כְּתֻבָּה מִשּׁוּם חִבַּת כַּלָּתוֹ וְקָרוֹב הַדַּעַת וְהָא יֵשׁ קָרוֹב
הַדַּעַת שֶׁאֵין כְּתִיבַת הַבַּעַל בִּשְׁבִיל שֶׁתִּתְחַתֵּן עִמּוֹ אֲבָל כְּתִיבַת הָאָב שֶׁהִיא הַנְּדוּנְיָא אֵינָהּ
מִשּׁוּם חִיבָּה אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתְחַתֵּן עִמּוֹ כִּדְאָמְרִינַן לְקַמָּן בְּהֶדְיָא כִּי הֵיכִי דְּקָפְצִי עֲלַהּ אִינָשֵׁי
וְאָתֵי נְסִבָּה לָהּ וא"כ כֵּינָן שֶׁכָּתַב עֲבוּר שֶׁיִּתְחַתֵּן וְזֶה הָיָה מוּכָן אֲפִילּוּ לְהַכְנִיס גְּמַר וְאַקְנִי
לָהּ וְיֵשׁ לְהָבִיא רְאָיָה דְּחִתּוּן קָרֵי מִן הָאֵירוּסִין דִּכְתִיב וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה שֶׁזֶּה הָיָה בִּשְׁנַת
רְבִיעִית לְמַלְכּוֹ כמ"ש רַשִׁ"י שָׁם וּבַגְּמָרָא אָמְרִינַן בִּבְרָכוֹת שֶׁהָיְתָה אַחֲרֵי מִיתַת שִׁמְעִי בֶּן
גֵּרָא וּמוּכָח בַּמִּדְרָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה נְשׂוּאֶיהָ עַד זְמַן חֲנֻכַּת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁאָמַר הקב"ה אֵיזֶהוּ
שִׂמְחָה אֲקַבֵּל שֶׁעָשָׂה שִׂמְחַת בַּת פַּרְעֹה וְשִׂמְחַת חֲנֻכָּה כִּדְאִיתָא בְּהֶדְיָא בַּמִּדְבָּר רַבָּה פ"י
וְאֵין צ"ל שֶׁהַמִּדְרָשׁוֹת חֲלוּקִין זע"ז: דַּף מ"ח ד"ה ראב"י עַד וא"כ תֵּימָא בָּרַיְיתָא דִּלְעֵיל
כְּמַאן אָתְיָא לעד"נ לְתָרֵץ דְּבָרַיְיתָא אָתְיָא כר"מ דִּלְקַמָּן פ' אע"פ דְּקָתָנֵי הַמַּקְדִּישׁ מַעֲשֶׂה
יְדֵי אִשְׁתּוֹ חֲרֵי הִיא עוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת הַמּוֹתָר ר"מ אוֹמֵר הֶקְדֵּשׁ א"כ ס"ל לר"מ דְּתִקְנוּ מַעֲשֶׂה
יָדֶיהָ תַּחַת חִיּוּב הַבַּעַל לְכָל חַד כִּדְאִית לֵיהּ אוֹ תַּחַת מָעָה כֶּסֶף אוֹ תַּחַת מְזוֹנוֹת וְלָמָּ"ד
מְזוֹנוֹת דְּאוֹרַיְיתָא נָהֲי וַדַּאי דְּגַם לְדִידֵיהּ אִית לֵיהּ דְּתִקְנוּ לוֹ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ דְּהָא ר' אֱלִיעֶזֶר
דְּאִית לֵיהּ הָכָא מְזוֹנוֹת דְּאוֹרַיְיתָא ס"ל רֵישׁ פ' הָאִשָּׁה רַבָּה בַּעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן זַכַּאי בִּמְצִיאָתָהּ
וּבְמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וְהוּא ר' אֱלִיעֶזֶר בֶּן שַׁמּוּעַ דְּפְלִיג הָתָם בַּהֲדֵי ר' יוֹסֵי וְר' שִׁמְעוֹן חֲבֵירָיו
מ"מ לָמָּ"ד מְזוֹנוֹת דְּאוֹרַיְיתָא ס"ל דְּלָא תִּקְנוּ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ תַּחַת מְזוֹנוֹת דְּמַשְׁמַע שֶׁהוּא
פֶּרְעוֹן לְמְזוֹנוֹת דְּלָא תִּקְנוּ פֶּרְעוֹן כֵּינָן שֶׁהוּא מִן הַתּוֹרָה דְּהָא לֹא תִּקְנוּ תַּחַת כְּסוּתָהּ כְּלוּם
לכ"ע אֶלָּא שֶׁתִּקְנוּ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וּמְצִיאָתָהּ הַכֹּל מִשּׁוּם אֵיבָה כְּמוֹ מְצִיאָתָהּ לד"ה שֶׁאֵינוֹ
תַּחַת מְזוֹנוֹת כ"א מִשּׁוּם אֵיבָה דְּהָא לָאו דַּעְתֵּיהּ עִלָּוֵיהּ וּכְבָר הֶאֱרַכְתִּי בָּזֶה בְּקוּנְדְּרְסִי וְאַף

שֶׁמִּדִּבְרֵי הַתּוֹסָפְ' פ' מְצִיאַת הָאִשָּׁה לֹא מַשְׁמַע כֵּן כְּבָר יְיֻשַּׁבְתִּי הַכֹּל לע"ד וא"כ ר"מ דְּקָאָמַר לְקַמָּן דְּתִקְנוּ מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ אוֹ תַּחַת מ"כ אוֹ תַּחַת מְזוֹנוֹת ע"כ ס"ל דִּמְזוֹנוֹת דְּרַבָּנָן ונ"ל לְהָבִיא רְאָיָה לִסְבָרָא הַנַּ"ל מֵרֵישׁ הָאִשָּׁה רַבָּה שֶׁהֵבֵאתִי לְעֵיל דס"ל לר"א דְּהָרִאשׁוֹן זַכַּאי בְּמְצִיאָתָהּ וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ כו' וְצָרִיךְ טַעַם לָמָּה נִתְּנִי דְּלָא קָנֵיס ר"א כְּדְאִיתָ' הָתָם מ"מ כֵּיוָן דְּלִית לָהּ מְזוֹנֵי מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ לָמָּה תְּהֵא שֶׁלּוֹ כְּדְאָמַר הָתָם ת"ק בְּהֶדְיָא אֶלָּא ר"א לְטַעְמֵיהּ דס"ל מְזוֹנוֹת דְּאוֹרָיְיתָא וְאֵין מ"י תַּחַת מְזוֹנוֹת וּלְדִידֵיהּ לֹא קָנְסוּ: ד"ה דְּאוֹרְחֵיהּ דִּידֵיהּ נ"ל דְּאוֹרְחֵיהּ דִּידֵיהּ אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁדֶּרֶךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ בִּשְׁנֵי חֲלִילִין אֶלָּא ר"ל שֶׁדֶּרֶךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ בַּחֲלִילִין וּמְקוֹנְנוֹת כ"א וא' לְפִי הַשָּׁגַת יָדוֹ דְּאֵין סְבָרָא בְּעֵינַי שֶׁכָּל הַמִּשְׁפָּחָה יִהְיוּ נִסְפָּדִין בְּדֶרֶךְ א' כַּנִּכְבָּד כְּנִקֵּלָה אֶלָּא שֶׁלְּכָל א' יֵשׁ מְקוֹנְנוֹת לָזֶה יוֹתֵר מֵחֲבֵירוֹ וְקָאָמַר ר"י דַּאֲפִי' שֶׁאֵין יָדוֹ מַשָּׂגֶת לֹא יַעֲשֶׂה פָּחוֹת מִסַּדְּ זֶה דְּפָחוֹת שֶׁבְּמִשְׁפַּחְתּוֹ בָּרוּר שֶׁאֵין לוֹ פָּחוֹת מִזֶּה וכ"ת נָחֵזֵי הֵיכִי נְהִיגִי בְּפָחוֹת שֶׁבָּהֶם די"ל דקמ"ל ר"י דְּאִם נָהֲגוּ בְּפָחוֹת מִזֶּה אֵינוֹ מִנְהָג וְלָא אָזְלִינַן בָּתְרֵי וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה תֵּירֵץ ר"ת ז"ל רֵישׁ פ"ק דב"ב עו' י"ל דקמ"ל דְּלָא צָרִיכִי לַחְקוֹר ע"ז כְּלָל דְּמִסְתָּמָא לָא עָבְדִי פָּחוֹת גַּם לֹא הֲבַנְתִּי מַאי קוּשְׁיָא דְּאֵיךְ לִיתְנֵי מִכְּדֵרְכּוֹ דְּמַשְׁמַע אפי' אִם אוֹרְחֵיּ' דִּידֵיהּ בְּיוֹתֵר מב' חֲלִילִין מְחֻיָּב הֶעָנִי לְלָוֹת אוֹ לְהַשְׁכִּין כְּסוּתוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן וְזֶה אֵינוֹ דְּכֻלֵּי הַאי לָא אַטְרְחוּהוּ רַבָּנַן אֲבָל ב' חֲלִילִין מְחֻיָּב לַעֲשׂוֹת אפי' עָנִי בְּיוֹתֵר מְחֻיָּב לִלְוֹת אוֹ לְהַשְׁכִּין כִּדְאַשְׁכְּחַן גַּבֵּי ד' כּוֹסוֹת תְּנַן נָמֵי הָכִי אפי' עָנִי שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל כו' ואה"נ דְּעָשִׂיר שֶׁיָּדוֹ מַשֶּׂגֶת מְחֻיָּב לַעֲשׂוֹת כְּדַרְכּוֹ כֵּיוָן שֶׁעוֹלֶה עִמּוֹ אפי' לְאַחַר מִיתָה וְלָא תָּנֵי ב' חֲלִילִין כ"א מִשּׁוּם עָנִי כמ"ש וְאֶל אֱלֹקִים יוֹדֵעַ כִּי יָמִים רבי' אַחַ"כ מָצָאתִי בְּהֶדְיָא בַּטּוּר סי' פ"ט שֶׁכָּתַב דְּעָשִׂיר לְפִי כְּבוֹדוֹ וְעָנִי לֹא יִפְחוֹת כמ"ש: ד"ה מִי שֶׁהָלַךְ למ"ה עַד אֲבָל ק' לְרַשְׁבָּ"א כו' נ"ל לְיַשֵּׁב דְּהַמַּקְשֶׁן הָיָה סוֹבֵר דִּלְפִי כְּבוֹדוֹ לָא לְמֵעֲלְיוּתָא קָאָתֵי שֶׁהִיא עוֹלָה עִמּוֹ דא"כ הל"ל אַף לְפִי כְּבוֹדוֹ דְּהָא בְּמַסְקָנָ' מגי"ה דִּבְרֵי רַב הוּנָא אֵימָא אַף וְלָא קָאָמַר מַאי לְפִי כְּבוֹדוֹ אַף מַשְׁמַע דִּפְשָׁטֵיהּ מִלְּתָא דְּרַב הוּנָא מַשְׁמַע דַּוְוקָא א"כ לֹא הָיָה הַמַּקְשֶׁן יָכוֹל לְיַשֵּׁב כ"א דְּלִגְרִיעוּתָא קָאָתֵי שֶׁאִם כְּבוֹדָהּ גָּדוֹל מִכְּבוֹדוֹ קוֹבְרִין אוֹתָהּ לְפִי כְּבוֹדוֹ דַּוְוקָא דְּיוֹרֶדֶת עִמּוֹ אֲבָל אִם כְּבוֹדוֹ גָּדוֹל פְּשִׁיטָא דְּאֵינָהּ עוֹלָה עִמּוֹ וְכֵן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל שפי' הָא וַדַּאי אֵינָהּ יוֹרֶדֶת עִמּוֹ דַּאֲפִי' לָמָּ"ד אֵינָהּ עוֹלָה כו' וְלָמָּה לֹא פֵּירֵשׁ כְּפְשָׁטֵיהּ דְּכֵיוָן דְּאָמַר רַב הוּנָא לְפִי כְּבוֹדוֹ א"כ הֵיא עוֹלָה עִמּוֹ וכ"ש שֶׁאֵינָהּ יוֹרֶדֶת עִמּוֹ כְּדָפָרִיךְ הַמַּקְשֶׁן אִי דְּאוֹרְחָ' מ"ט דת"ק מַשְׁמַע דְּפְשִׁיטָא כמ"ש הַתּוֹסָ' ז"ל אֶלָּא ע"כ ס"ל לְרַשְׁ"י דִּלְפִי כְּבוֹדוֹ נוֹכַל לְפָרֵשׁ לִגְרִיעוּתָא וְלָכֵן סָבַר הַמַּקְשֶׁן כֵּיוָן דְּנוֹכַל לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי ר"ה בְּדַוְוחָקָא וַדַּאי דַּוְוקָא קָאָמַר מִדְּלָא קָאָמַר אַף וא"כ פָּרִיךְ הָא מֵהֵי תֵּיתֵי דְּהָא לֵיכָּא לָמָּ"ד וְכִדְפֵי' רַשְׁ"י עוד י"ל דְּקָשֶׁה לֵיהּ לַמַּקְשֶׁן אִי ס"ד רַב הוּנָא אַף קָאָמַר ה"ל לְמִפְסַק כר"י דְּמַתְנִי' סְתָם וְלָמָּה קאמ' מלת' בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ אֶלָּא ע"כ לִגְרִיעוּתָ' קָאָתֵי אוֹ אפי' לְמֵעֲלְיוּתָא ס"ל דְּעוֹלָה עִמּוֹ גַּם יוֹרֶדֶת עִמּוֹ וְלָכֵן פָּרִיךְ הָא מֵהֵי תֵּיתֵי.

וּמְשַׁנֵּי דְּהָא קמ"ל עוֹלָה עִמּוֹ פי' דְּמַתְנִי' לָא שָׁמְעִינַן מִידִי וְלָא יָדְעִינַן אֵיךְ קָאָמַר ר"י אִי ס"ל דְּגַם עוֹלָה עִמּוֹ אוֹ לָא ס"ל רַק דְּאֵינָהּ יוֹרֶדֶת עִמּוֹ וּמַיְירֵי בְּאוֹרְחָא דְּיָדָהּ וְלָא אוֹרְחֵיהּ דִּידֵיהּ וכדס"ד דְּמַקְשֶׁן וְלָכֵן קָאָמַר מִלְּתָא בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ לְאַשְׁמְעִינַן פֵּירוּשָׁא דְּמַתְנִי' וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה אָמְרִי' לְקַמָּן פ' אַלְמָנָה דְּקָאָמַ' מִילְּתָא בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ וקמ"ל שִׁינּוּיָא דְּמִשָּׁנֵינַן שִׁינּוּיָא הוּא וּבְכַמָּה דְּוּכְתֵי עוֹד י"ל דקמ"ל דְּעוֹלָה עִמּוֹ לְעוֹלָם אפי' הָלַךְ למ"ה וְאֵינוֹ אֶצְלָהּ וכמ"ש הַתּוֹסָ' גַּבֵּי יְרֵדָה דְּזֶה הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי כְּשֶׁהוּא אֶצְלָהּ וְאֵינָהּ יוֹרֶדֶת עִמּוֹ דִּכְשֶׁאֵינוֹ אֶצְלָהּ

לָא הָוֵי רְבוּתָא כֵּוָלֵי הַאי דְּלָמָּה תֵּרֵד עִמּוֹ אִם אֵינוֹ אֶצְלָהּ ה"ה אִיפְכָּ' הָוֵי רְבוּתָא לְהֶפֶךְ דְּאִם הוּא אֶצְלָהּ פְּשִׁיטָ' דְּעוֹלָה עִמּוֹ אֶלָּא אפי' אֵינוֹ אֶצְלָהּ נָמֵי דְּהָכִי צ"ל ע"כ לפי' הַתּוֹסָ' דְּגָרְסִי אִיפְכָּ' וק"ל וְהַשְׁתָּ' א"ש מַאי דְּקָשָׁה קַצָּת לָמָּה לֵיהּ לְתָרְצָן לְשַׁנּוּיֵי דְּהָא קמ"ל דְּמִי בְּקַשׁ זֹאת מִיָּדוֹ אֶלָּא עִיקַּר קֻוּשְׁיָ' הַמַּקְשָׁן הָיְתָה מַאי קמ"ל מַתְנִי' הִיא כר"י וה"ל לְמִפְסַק הֲלָכָה וְלָכֵן מְשַׁנֵּי וק"ל: ע"ב ד"ה וְרַב אַסִי אָמַר אַף לְתִרוּמָה וק' לר"י דַּאֲפִי' עֻוָּלָא כו' לֹא יָדַעְתִּי מַה ק' לֵיהּ לר"י ז"ל וְכִי גַּבְרָא אַגַּבְרָא קַרְמִית דְּרַשׁ"י ז"ל ס"ל נְהִי דְּעֻוָּלָא מְפָרֵשׁ לְחַד לִישָׁנָא דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה חָיְישָׁא לְסִימְפּוֹן אֲבָל ר"א ס"ל דַּאֲפִילּוּ מִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה לָא חָיְישׁ' לְסִימְפּוֹן לֹא בְּהַגָּעַת זְמַן וְלֹא בְּמָסַר וְטַעֲמָא דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה ס"ל דִּבְהַגָּעַת זְמַן נָמֵי חָיְישִׁינַן לְמִזִּיגַת כּוֹס כִּדְפָרִיךְ הָתָם א"ה אַפִּילּוּ הִגִּיעַ זְמַן נָמֵי וְלֹא ס"ל לְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה דְּדַוְקָא מְיַחֵד לָהּ וַאֲפִילּוּ מְיַחֵד מ"מ כֵּינָן שֶׁהִיא עֲדַיִן בְּבֵית הָאָב חָיְישִׁינַן לְמִזִּיגָה וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּהָא לְחַד לִישָׁנָא לָא אָמְרָהעוֹלָה מֵעוֹלָם אֶלָּא רַב שְׁמוּאֵל ב"י וּלְהַאי לִישָׁנָא אֲפִשָׁר דְּגַם עֻוָּלָא לָא ס"ל מְשׁוּם סִימְפּוֹן אֶלָּא כמ"ש וְהָא דְּפָרִיךְ לְקַמָּן בְּשִׁלָּמָא לְעֻוָּלָא קַמָּיְיתָא מְזִיגָה בָּתְרָיְיתָא סִימְפּוֹן לָאו פֵּירוּשָׁהּ דְּלְעֻוָּלָא ע"כ בָּתְרָיְיתָא מְשׁוּם סִימְפּוֹן אֶלָּא ס"ל לְרַשׁ"י דְּאַלְשׁוֹנוֹת פָּרִיךְ דְּחַד לִישָׁנָא אָמְרָה מְשַׁמֵּיהּ דְּעֻוָּלָא וְחַד לִישָׁנָא מְשׁוּם רַשְׁבַּ"י וְקָאָמַר בְּשִׁלָּמָ' אִם אָמְרָה עֻוָּלָא לָא תִּקְשֵׁי לְעֻוָּלָא אַמִּשְׁנָה רִאשׁוֹנָה כְּלוּם דְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה לָא חָיְישָׁא כ"א לְמִזִּיגָה וְלֹא לְסִימְפּוֹן אֶלָּא אִם אָמְרָה רַשְׁבַּ"י קֻוּשְׁיָא וְגַם קֻוּשְׁיָא זוֹ קָאֵי דַּוְוקָא אִם אָמְרָה רַשְׁבַּ"י דְּאִי לֹא אָמְרָה לָא קַשְׁיָא לָרַשְׁבַּ"י דְּאֶפְשָׁר דס"ל דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה אַדְּרַבָּה לָא חָיְישָׁא לְסִימְפּוֹן כ"א לְמִזִּיגָה וּמִזִּיגָה אִי חָיְישִׁינַן אִיכָּא לְמֵיחַשׁ אֲפִילּוּ בְּהַגָּעַת זְמַן לָרַשְׁבַּ"י אֲפִילּוּ לְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וכמ"ש אֶלָּא בְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה לָא חָיְישָׁא לְמִזִּיגָה כ"א לְסִימְפּוֹן וּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה חָזְרָה בָּהּ וְאָמְרָה אִיפְכָּא וְלָכֵן פָּרִיךְ דַּוְוקָא אִי אָמְרָה רַשְׁבַּ"י וּלְעוֹלָם נוֹכַל לוֹמַר דְּאֵין הֶכְרֵחַ דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה חָיְישָׁא לְסִימְפּוֹן אֶלָּא לְמִזִּיגָה חָיְישָׁא וּבָזֶה נִסְתַּלְּקָה קֻוּשְׁיָא הַשְּׁנִיָּה ג"כ: וְעוֹד תָּמִיהַ לִי מַאי קַשְׁיָא לֵיהּ לר"י דִּנְהִי דִּלְקַמָּ' לכ"ע חָיְישָׁא דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה לְסִימְפּוֹן הַיְינוּ לְפִי הַמַּסְקָנָא דְּאִיתּוֹתַב רַב אַסִי דְּרַב אַסִי הָוֵי ס"ל מְשׁוּם מְזִיגָה אפי' לְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וּמַקְשׁוּ עֲלֵיהּ וְאִיתּוֹתַב וְאָתוּ עֻוָּלָא וְרַשְׁבַּ"י וּפֵירְשׁוּ כֵּינָן דע"כ אֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם מְזִיגָה דְּהָא בְּמָסַר לֵיכָּא מְזִיגָה אִם כֵּן מַה טַּעַם אַחֵר יֵשׁ וּפֵירְשׁוּ מְשׁוּם סִימְפּוֹן וְזֶהוּ עִיקַּר מַשָּׂא וּמַתָּן דְּשַׁמְעָתִין דְּהָכָא דְּפָרִיךְ לְרַב אַסִי וְלִשָּׁאר אָמוֹרָאֵי לְסְתּוֹר טעמ' מַאי דְּקָאָמְרִי דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה לָא חָיְישָׁא לְסִימְפּוֹן כ"א לְמִזִּיגָה וְאוֹתְבוּ' מִבָּרַיְיתָא דע"כ מִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה חָיְישָׁא לְסִימְפּוֹן וְכִדְעֻוָּלָא וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה ר"י עַצְמוֹ ולע"ד אוֹמֵר בָּטַח דְּאֵין כָּאן קֻוּשְׁיָא שֶׁל כְּלוּם אַחַ"כ עַיְינְתִּי וּמָצָאתִי בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל שֶׁפָּסַק פִּ"ה מהל' תְּרוּמוֹת כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וְכָתַב הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁמָּא יִמְזְגוּ הֲרֵי נִתְקַיְּמוּ דִּבְרֵי שֶׁגַּם לְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָ' יָכוֹל לִהְיוֹת הַטַּעַם מִשּׁוּם מְזִיגָה דְּלָא אָמְרִינַן דַּוְוקָא מְיַחֵד אֶלָּא שצ"ע לָמָּה לֹא פָּסַק כְּעֻוָּלָא דְּאָמַר דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם סִימְפּוֹן: ונ"ל שֶׁהָרַמְבַּ"ם ז"ל סָמַךְ סֻוגְיָא דְּקִדּוּשִׁין פ"ק דַּף י' דְּמַסִּיק רָבִינָא דר"י בֶּן בְּתֵירָא מַיְיתֵי מק"ו דְּלָא חָיְישִׁינַן לְסִמְפּוֹן אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ חֲכָמִים אֵין הָאִשָּׁה אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁתִּכָּנֵס לַחֻפָּה מִשּׁוּם דְּעֻוָּלָא וּמִדְּקָאָמַר עַד שֶׁתִּכָּנֵס לְחֻפָּה מַשְׁמַע דְּהַיְינוּ כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וְקָאָמַר מִשּׁוּם דְּעֻוָּלָא מַשְׁמַע דְּגַם לְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה חָיְישִׁינַן לְדַעֻוָּלָא וכמ"ש דְּלָא ס"ל דְּמְיַחֵד לָהּ דַּוְוקָא וְהַתּוֹסָ' הִקְשׁוּ הָתָם קֻוּשְׁיָא זוֹ וְתֵרְצוּ דְּלָאו דַּוְוקָ' וּשְׁאָר דְּבָרִים שֶׁנִּרְאֶה מִתּוֹךְ דִּבְרֵיהֶם שֶׁהֵם עצמ' ז"ל לֹא נִתְיַשְּׁבוּ בָּהֶם וּלְשִׁיטָ' זוֹ הַכֹּל בָּא עַל נָכוֹן בְּלֹא שׁוּם

פְּקִפּוּק וְנִתְחַזְּקוּ דִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים שֶׁכָּתַבְתִּי דְּאָמוֹרָאֵי נִינְהוּ וְלָא ס"ל כ"ע כְּעֻלָּא דְּחָיְישִׁינַן לְסִמְפּוֹן לְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וא"כ רַב אַסִּי כְּרָבִינָא ומ"מ צְרִיכִין דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל טַעַם לָמָּה פָּסַק כר"י ב"ב דלר"י ב"ב מַסְקִינַן הָתָם דְּכֵינָן דְּלָא ס"ל סִמְפּוֹן אֶלָּא דְּעֻלָּא ס"ל דְּמָסַר הָאָב אָכְלָה בִּתְרוּמָה וְהַיְינוּ כְּרַב אַסִּי וְרַב אַסִּי אִיתּוֹתַב בִּשְׁמַעְתִּין וּלְקָמָן הוֹכַחְתִּי קְצָת דְּגַם אַבַּיֵי בְּנָדָרִים פ' נַעֲרָה מַשְׁמַע דס"ל כְּפֵירוּשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁל ר"י ז"ל דִּמְפָרֵשׁ אִיפְכָא דְּבָמָסַר לֵיכָּא סִמְפּוֹן וּמְזִיגָה אִיכָּא וא"כ רַב ס"ל טַעַם דְּמְזִיגָה וכמ"ש לְמִשְׁנָה הָאַחֲרוֹנָה ור"א טַעַם דְּסִמְפּוֹן וְלֵית הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ וּלְדִבְרֵי ר"י צ"ל דְּרַב ס"ל תַּרְוַוְיְיהוּ וק"ל וּמִיהוּ ק' לִי לפי' רָשִׁ"י לָמָּה אִיתּוֹתַב ר"א לֵימָא דַּאֲנָא ס"ל כר"י ב"ב דְּבָמָסַר מֻוָּתֶרֶת בִּתְרוּמָה וְזֶהוּ קָשֶׁה אַף בְּלֹא תֵּירוּצֵי מִשְׁמַעְתִּין דְּקַדּוּשִׁין לְפֵירוּשׁ רָשִׁ"י דְּאָמַר הָתָם דלר"י ב"ב מָסַר אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה וצ"ל דְּבָרַיְיתָא זוֹ דְּאִיתּוֹתַב ר"א מִינָּהּ הִיא קָאֵי עַל מַתְנִיתִין דִּידַן ור"א קָאֵי ג"כ עַל מַתְנִי' דִּידַן כמ"ש גַּם הַתּוֹסָ' וא"כ אִיתּוֹתַב דְּמַתְנִי' לָא מִיפָּרְשָׁא כְּדַעְתֵּיהּ וּלְעוֹלָם ר"י ב"ב פְּלִיג אַמַּתְנִי' דִּידַן וס"ל דְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה לֹא אָסְרָה בְּמָסַר כַּנַּ"ל וּבְקִדּוּשִׁין פ"ק הֶאֱרַכְתִּי יוֹתֵר בע"ה: וְכֵן מָצָאתִי בְּדִבְרֵי הָרָ"ן ז"ל בִּנְדָרִים פֶּרֶק נַעֲרָה דַּף ע"ב בְּסוֹף פִּסְקָא הַמַּתְחֶלֶת א"ל אַבַּיֵי כָּתַב וְז"ל וּלְשֶׁמָּא תַּשְׁקֶה נָמֵי אִיכָּא לְמֵיחַשׁ דְּלָאו דַּוְקָא מְיַחֵד לָהּ הֲרֵי כמ"ש: ד"ה וּשְׁמוּאֵל אָמַר לֵירֲוַשָּׁתָהּ לָא אֲתָא לְאַפּוּקֵי כו' הִנֵּה רַשְׁ"י ז"ל פי' בְּהֶדְיָא דְּמַעֵט הֲפָרַת נְדָרִים וְהִנְנִי אוֹסִיף לְהַפְלִיא עַל דִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת ז"ל וְלֹא יָכוֹלְתִּי לֵירֵד לְסוֹף דַּעְתָּם מָה הִקְשׁוּ מִתַּנָּא דְּבֵי ר"י הָא תַּנָּא רַבִּי ר"י אַדְאוֹרָיְיתָא קָאֵי דְּמַיְיתֵי לָהּ מִקְרָא וְסוּגְיִן דְּאָמוֹרָאֵי מִדְּרַבָּנָן קָאֵי מִשּׁוּם סִמְפּוֹן דְּסָבַר שְׁמוּאֵל דַּאֲפִילּוּ תְּרוּמָה דְּמַאוֹרַיְיתָא אֲפִילּוּ אֲרוּסָה אָכְלָה הִתְקִינוּ דְּלָא תֵּיכוֹל עַד הַחֻפָּה מִשּׁוּם סִמְפּוֹן מכ"ש הֲפָרַת נְדָרִים דַּאֲפִילּוּ מִדְּאוֹרַיְיתָא אֵין הַבַּעַל מֵיפֵר כ"א בְּשֶׁוָּתָפוּת מכ"ש דְּלָא הִכְנִיסוּהָ לִרְשׁוּתוֹ שֶׁיָּפֵר הַבַּעַל לְבַד עַד הַחֻפָּה מִשּׁוּם סִמְפּוֹן שֶׁמָּא יִהְיוּ קִדּוּשֵׁי טָעוּת וְנִמְצָא שֶׁעָבְרָה עַל נִדְרָהּ דְּאֵין הֲפָרָתוֹ כְּלוּם וְלָכֵן לֹא יָפֵר וַאֲפִילּוּ בְּשֶׁוָּתָפוּת לֹא יָפֵר דאע"ג דְּשֵׁם לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסִמְפּוֹן דְּאִם יִהְיֶה סִמְפּוֹן נִמְצָא שֶׁלֹּא הָיָה הֲפָרַת הַבַּעַל כְּלוּם וְלֹא מֵיגָּז גֵּיזָז וְלֹא מִקָּלֶשׁ קָלַשׁ שֶׁהֲרֵי אִיגַּלַאי מִלְּתָא שֶׁלֹּא הָיָה בַּעְלָהּ וְנִשְׁאֲרָה הֲפָרַת הָאָב בְּתָקְפּוֹ מ"מ מֵרְשׁוּת הָאָב וַדַּאי יָצְאָה בְּמִסְירָה וכמ"ש לְקָמָן אַיְ"ה וכ"ש לִיטָּמֵא לָהּ דְּחָשְׁשׁוּ לְסִמְפּוֹן וְלֹא יִטָּמֵא שֶׁמָּא יִטָּמֵא בְּחַנָּם וְיִהְיֶה עֲבֵירָה וְלָכֵן פֵּירֵשׁ רַשְׁ"י גַּם בַּבָּרַיְיתָא בד"א לְיוֹרְשָׁהּ לָהָא מִילְּתָא לְחוּדָהּ וְלִכְאוֹרָה צ"ע מַה כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא דְּלָא תִּטְעֵי מִדְּקָאָמַר אֲבָל לִתְרוּמָה דְּדַוְקָא לִתְרוּמָה לְחוּדָהּ בָּעֵינַן חֻפָּה וְלָכֵן פֵּירֵשׁ דְּרִישָׁא הָוֵי דַּוְוקָא לֹא הַסֵּיפָא דִּתְרוּמָה הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי וכמ"ש וּלְפִי דַּעְתִּי מוּכָח הַדָּבָר בִּנְדָרִים פֶּרֶק נַעֲרָה דַּף ע"ג דְּפְלִיגִי ר"א וְרַבָּנָן וּמַיְיתִי לָהּ לְקָמָן פֶּרֶק אע"פ דר"א סָבַר כִּי הַגִּיעַ זְמַנָּהּ וְלֹא נִישֵּׂאת מֵפֵר הַבַּעַל וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הַבַּעַל מֵפֵר עַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ וא"כ לְפִי דִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל ד"ה לְעוֹלָם דְּעַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּת הַבַּעַל לָא מַשְׁמַע מָסַר כ"א כְּנִיסַת חֻפָּה א"כ הֲרֵי רְאָיָה בְּרוּרָה כַּשֶּׁמֶשׁ דְּמִסִירָה לְחוּדָהּ לָא מְהַנֵּי לִנְדָרִי' וְזֶה שִׁיבּוּשׁ לְחַלֵּק בֵּין עַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּת הַבַּעַל וְתִכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ דְּאֵין הַטַּעַם כ"א מִשּׁוּם דְּקָתָנֵי עַד וְכֵן מוּכָח הָתָם בַּגְּמָרָא דְּקָאָמַר רַבָּה ר"א וּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה אָמְרוּ ד"א וּמַדָּמָּה רַבָּה תְּרוּמָה וּנְדָרִים לַהֲדָדִי וא"כ תִּקְשֵׁי לְרַבָּה דא"כ רַבָּנָן כְּמַאן לֹא כְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה וְלֹא כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה כֵּינָן דְּמָדָּמָּה תְּרוּמָה לִנְדָרִים א"כ לָמָּה בִּתְרוּמָה הָוֵי מִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה עַד שֶׁתִּכָּנֵס לְחֻפָּה וְהָכָא בִּנְדָרִים הָוֵי מִשְׁעַת מְסִירָה וּמִדִּבְרֵי רַבָּה מַשְׁמַע דר"א כְּמִשְׁנָה רִאשׁוֹנָה וְרַבָּנָן כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וְגַם

אַבַּיֵי לֹא דָּחֵי אֶלָּא בִּלְשׁוֹן דִּלְמָא וְלֹא מוֹכִיחַ וּלְטַעְמִיךְ תִּקְשֵׁי דְּרַבָּנָן וְתַנָּא דְּבֵי ר"י וְגַם מִדִּבְרֵי אַבַּיֵי דָּחֵי מַשְׁמַע דר"א ס"ל כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וּנְדָרִים שָׁאנֵי מַשְׁמַע דִּלְרַבָּנָן הָוֵי לְעוֹלָם נְדָרִים כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה: וּבְזֶה מְיֻשָּׁב מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי דִּנְדָרִים וּתְרוּמָה שָׁוִין וְהָתָם מְחַלֵּק אַבַּיֵי דְּהַיְינוּ לר"א אֲבָל לְרַבָּנָן הָוֵי תְּרוּמָה וּנְדָרִי' שָׁוִין וּכְמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה וְגַם מוּכָח הָתָם דְּגַם בִּנְדָרִי' אִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסְמִפּוֹן דְּאִי לָא תֵּימָא הָכִי יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לָמָּה לִיהּ לְאַבַּיֵי הָתָם לְמִדְחֵי לר"א דְּשָׁאנֵי נְדָרִים כִּדְרַב פִּנְחָס בְּלֹא רַב פִּנְחָס לָא דָּמֵי לִתְרוּמָה דְּאִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסְמִפּוֹן וּלְבָדְקָהּ חוּץ לֹא שְׁמָהּ בְּדִיקָה אֲבָל נְדָרִים דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסְמִפּוֹן אוֹקְמָה אַדְאוֹרָיְיתָא וּלְעוֹלָם מִדְּאוֹרָיְיתָא הָוֵי נְשׁוּאָה בְּהַגָּעַת זְמַן אֶלָּא ש"מ דְּגַם בִּנְדָרִים אִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסְמִפּוֹן וְלָכֵן צָרִיךְ טַעַם מִשּׁוּם דר"פ דְּכֵיוָן שֶׁנָּדְרָה עַל דַּעְתּוֹ מֵפֵר לָהּ וְאַבַּיֵי ס"ל טַעַם דְּסְמִפּוֹן אוֹ אֶפְשָׁר דִּמְתָרֵץ לְמָאן דס"ל סְמִפּוֹן וְכֵן פי' הָרָ"ן ז"ל הָתָם בְּהֶדְיָ' דְּעַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ דִּרַבָּנָן הָוֵי שֶׁתִּכָּנֵס לְחֻפָּה וא"כ צָדְקוּ דִּבְרֵי הַטּוּר י"ד בסי' רל"ד שֶׁכָּתַב דְּמָסַר הָאָב לָא מְהַנֵּי.

כ"א מְצִיאַת הָאָב אֲבָל לֹא לִיכָּנֵס לִרְשׁוּת הַבַּעַל וֶאֱמֶת דְּבָרָיו דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ וְהוּא ז"ל פָּסַק כִּשְׁמוּאֵל ור"ל ס"ל תַּרְוַיְיהוּ דַּוְוקָא לַחֲדָא מִילְתָא הָוֵי מְסִירָה כְּחֻפָּה וְכַחֲכָמִים דְּאָמְרִי עַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ דְּהַיְינוּ חֻפָּה וְאֶפְשָׁר דס"ל דְּגַם רַב ס"ל הָכִי דְּמַאי דְּאָמַר מְסִירָתָ' לְכָל הַיְינוּ לְיוֹרְשָׁהּ וּלְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וְלִמְצִיאָתָהּ וְלִכְתֻבָּה אֲבָל מִידֵּי דְּאִיכָּא אִיסּוּר דְּאוֹרָיְיתָא אִם יִהְיֶה סְמִפּוֹן מוֹדֶה רַב דְּדָמוּ לִתְרוּמָה וְכַחֲכָמִים אֲבָל רַשְׁ"י ז"ל כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּגַם לְיָטְמֵא לָהּ הָוֵי בְּחֻפָּה הֵן אֱמֶת שֶׁלֹּא כָּתַב רַשְׁ"י נְדָרִים וְאֶפְשָׁר דִּבְהָא ס"ל כַּחֲכָמִים מִיהוּ לְיִשָּׁנָא דְּרַשְׁ"י לָא מַשְׁמַע הָכִי שֶׁכָּתַב וּלְכָל דָּבָר אִישׁ כְּאִשָּׁה צ"ל דְּאַף דְּרַב ס"ל ג"כ דְּעַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ הָוֵי חֻפָּה דְּהָא קָאָמַר חוּץ לִתְרוּמָה וּמַתְנִי' כְּמִשְׁנָה אַחֲרוֹנָה מ"מ בִּנְדָרִים ס"ל דְּאַף דְּבִכְלַל דִּבְרֵי חֲכָמִים לֵיכָּא כ"א חֻפָּה מ"מ מְסִירָה הָוֵי שָׁם כְּמוֹ חֻפָּה כֵּיוָן דְּגַם רַבָּנָן ס"ל דע"ד בַּעֲלָהּ נוֹדֶרֶת לֹא חָשׁוּ כ"כ לְסְמִפּוֹן אֲבָל שְׁמוּאֵל ור"ל דְּאָמְרוּ חֲדָא מִילְתָא אִם אִיתָא דְּגַם בִּנְדָרִים ס"ל ה"ל לְמֵימַר נְדָרִים דְּהָוֵי רְבוּתָא טְפֵי כֵּיוָן דְּבִכְלַל דִּבְרֵי חֲכָמִי' לֵיכָּא כ"א חֻפָּה כְּמַתְנִי' דְּהָכָא: וְזֶה אֱמֶת וְיַצִּיב בְּלִי פְּקָפּוּק וְנִסְתַּלְּקָה תְּמִיהַת הב"י הַנַּ"ל וְהַתִּימָא עָלָיו שֶׁכָּתַב לְקַוְשְׁיָא דְּמַתְנִי' מַשְׁמַע תִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ מְסִירָה וְלֹא רָאָה דְּבְרֵי הַתּוֹסָ' דְּכָאן שֶׁתִּכָּנֵס לֹא מַשְׁמַע כ"א חֻפָּה אַף כִּי הֵבִיא סֵוּגְיָא זוֹ וְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' בְּדִבּוּר זֶה וְאִישְׁתְּמִיטְתֵּיהּ דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' ועו' תֵּימָא עָלָיו שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי הָרָ"ן לְסִיּוּעַ וְאִישְׁתְּמִיטְתֵּיהּ דִּבְרֵי הָרָ"ן דפ' נַעֲרָה שֶׁהֵבֵאתִי לְעֵיל דְּכָתַב בְּהֶדְיָא עַד שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּתוֹ עַד שֶׁתִּכָּנֵס לְחֻפָּה גַּם לְמַטָּה פִּסְקָא הַמַּתְחֶלֶת וְהָא דְּאָמַר כָּתַב וְרַבָּנָן סָבְרִי כו' כִּי מְפַרְנֵס לָהּ נָמֵי לָא עַל דַּעְתֵּיהּ נוֹדֶרֶת עַד שֶׁתִּכָּנֵס לְחֻפָּה וּמִיהוּ כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסָה לְחֻפָּה אפי' חֻפָּה דְּרַבָּנָן כו' הֲרֵי מְבֹאָר בִּדְבָרָיו דְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָה הִיא חֻפָּה הֵן אֱמֶת כִּי בפ' וְאֵלּוּ נְדָרִים דַּף פ"ט כָּתַב דִּמְסִירָה הָוֵי כְּנִשּׂוּאִין שֶׁזֶּה הֵבִיא הב"י ז"ל רְאָיָה מִדִּבָּרָיו וְיֵשׁ לִתְמֹהַּ לָמָּה הֵבִיא מִדִּבְרֵי הָרָ"ן וְלֹא הֵבִיא מִן הַתַּלְמוּד גּוּפֵיהּ דְּקָאָמַר הָתָם לַאֲתוּיֵי עָפָר הָאָב כו' דְּאֵין הַבַּעַל מֵפֵר בְּקוֹדְמִין דְּמִזֶּה לָמַד הָרַמְבַּ"ם ז"ל בפי"א מהל' נְדָרִים שֶׁהֵבִיא ג"כ דִּין זֶה וְהִנֵּה הָרַב הב"י ז"ל הֵבִיא רְאָיָה מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל וְלֹא הֵבִיא מִדִּבְרֵי הַתַּלְמוּד שֶׁהֲרֵי אֵין בִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם ז"ל יוֹתֵר מִדִּבְרֵי הַתַּלְמוּד שֶׁכָּתַב שֶׁאִם מֵפֵר הָאָב כו' אֵין הָאָב יָכוֹל לְהָפֵר שֶׁהֲרֵי יָצְאָה מֵרְשׁוּתוֹ וְלֹא הַבַּעַל שֶׁאֵין הַבַּעַל מֵפֵר בַּקּוֹדְמִין וְנִרְאֶה שֶׁלָּמַד הב"י מִדְּכָתַב שֶׁאֵין הַבַּעַל מֵפֵר בַּקּוֹדְמִין מַשְׁמַע הָא נְדָרִים שֶׁנּוֹדֶרֶת אַחַר הַמְּסִירָה מֵפֵר וְזֶה מוּכָח מִדִּבְרֵי

הַתַּלְמוּד ג"כ שֶׁגַּם בַּתַּלְמוּד קָאָמַר הָכִי אֲבָל נ"ל שֶׁאֵין רְאָיָה מִשָּׁם דְּאֵין כַּוָּנַת הַתַּלְמוּד כ"א לְפָרֵשׁ דְּזֶה הַכְּלָל דְּאֵין מֵפֵר בְּקוֹדְמִין לַאֲתוּיֵי מָסַר אפי' אִם יָכוֹל לְהָפֵר אַמַּ"כ כְּגוֹן הָא דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן פ' אע"פ אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ קִבֵּל מָסַר וְהָלַךְ ופי' רַשְׁ"י אִם קִבֵּל הַמּוּמִין עָלָיו דְּאָז לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ לְסַמְפּוֹן דְּאָז מֻוָתֶּרֶת גַּם בִּתְרוּמָה וּמֵפֵר נְדָרֶיהָ אַפִּ"ה אֵין מֵפֵר בְּקוֹדְמִין דְּהִיא אִשְׁתּוֹ גְּמוּרָה אֶלָּא שֶׁחֲכָמִים הֶחְמִירוּ מִשּׁוּם סַמְפּוֹן וַעֲשָׂאוּהָ כַּאֲרוּסָה וְהַיְינוּ לְחוּמְרָא אֲבָל לְקֻלָּא שַׁיָּפֵר עִם הָאָב בְּקוֹדְמִין לֹא דְּמַרְשׁוּת הָאָב נַדַּאי יָצְאָה בְּמִסְרָה וא"כ אַף דְּלְסַמְפּוֹן לֵיכָּא לְמֵיחַשׁ כֵּיוָן שֶׁקִּבֵּל מ"מ כֵּיוָן שֶׁאֵין שֶׁוְתָּפוּת הָאָב אֵין הַבַּעַל מֵפֵר דְּמַה שֶׁהָאֲרוּס מֵפֵר בְּקוֹדְמִין הַיְינוּ מִשּׁוּם שֶׁוְתָּפְתֵּיהּ דְּאָב כִּדְאִיתָ' שָׁם רֵישׁ פ' נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה אֲבָל מָסַר הָאָב לְחוּדָהּ לֹא מֵפֵר וְלָא נָחֵית הַתַּלְמוּד כ"א לְפָרֵשׁ דְּזֶה הַכְּלָל מַרְבֶּה אפי' אִי אִיכָּא הֲפָרַת הַבַּעַל מִכָּאן וּלְהַבָּא וכה"ג אִיכָּא טוּבָא בַּתַּלְמוּד וּבָזֶה נִתְיַשְּׁבוּ דִּבְרֵי הָרָ"ן שֶׁלֹּא יִהְיוּ סוֹתְרִין דִּבְרֵי הָרָ"ן דְּנַעֲרָה וְאֶפְשָׁר שֶׁזֶּה ג"כ כַּוָּנַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל אֶלָּא שֶׁקִּצֵּר וְהֵבִיא לְשׁוֹן הַגְּמָרָ' כְּדַרְכּוֹ וּלְדִבְרֵי רַשְׁ"י י"ל עוֹד דְּסָוְגָיָ' דְּהָתָם כְּרַב וְלִשְׁמוּאֵל ור"ל זֶה הַכְּלָל לַאֲתוּיֵי כמ"ש אֶלָּא שֶׁדִּבְרֵי הַטּוּר אֵין נ"ל לְפָרֵשׁ כֵּן דְּכֵינָן דְּסָוְגָיָא דְּתַלְמוּדָא הָוָה כְּרַב מַשְׁמַע דְּהִלְכְתָא כְּרַב וְכָלְלוּ שֶׁל דָּבָר דִּבְרֵי רַשְׁ"י כנ' הֵם וְאֵין כָּאן תְּפִיסָה עָלָיו וְהָרַב הב"י ז"ל תֵּירֵץ בְּעִנְיָן אַחֵר דְּלָא קַשְׁיָא מִתַּנָּא דְּבֵי ר"י דְּשָׁם לָא מוּכָח כ"א דְּיָצְאָה מֵרְשׁוּת הָאָב אֲבָל שֶׁתִּכָּנֵס לִרְשׁוּת הַבַּעַל לֹא מוֹכַח מִידֵי וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַטּוּר אֶלָּא דְּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י לְקַמָּן לֹא מַשְׁמַע כֵּן שֶׁכָּתַב הֵיאַךְ אֲנִי קוֹר' בָּהּ כו' לפי' בָּא כָּתוּב זֶה וְלִמֶּדְךָ שֶׁלֹּא תִּקְרָא לָהּ בֵּית אָבִיהָ אֶלָּא בֵּית אִישָׁהּ כו' מַשְׁמַע בְּהָדְיָא דְּהִיא בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ ומ"מ הִרְוַחְנוּ בְּתֵירוּץ זֶה לְיַשֵּׁב הַשָּׁגַת הַתּוֹסָ' לְקַמָּן ד"ה הֵיאַךְ עַל רַשְׁ"י זַ"ל ועי' לְקַמָּן: דַּף מ"ט ע"א ד"ה וְאֵימָא ה"מ ומַה שפי' בקו' כו' קָשֶׁה דְּאִי אַמַּתְנִיתִין כו' כְּבָר יָשְׁבָה רַשְׁ"י זַ"ל שֶׁכָּתַב וְכֵיוָן שֶׁלָּא נָפְקָא לָן מִסִּירַת שְׁלוּחִים כו' פִּי' לִדְבָרָיו דְּהָא ע"כ לָאו מִמַּשְׁמָעוּתָא דְּבֵית אָבִיהָ נפק' דְּהַיְינוּ בַּיִת וְלֹא בְּדָרְךְ דא"כ אפי' בְּלֹא מְסִירַת שְׁלוּחִים וַאֲפִי' אִי פֵּירוּשׁוֹ מַאן לֵימָא לָן דְּכְשֶׁמְּסָרָהּ לַשְּׁלוּחִים לֹא בִּרְשׁוּתוֹ הִיא עֲדַיִן אֶלָּא ע"כ מִיתּוֹרָא דִקְרָא נָפְקָא וא"כ דַּיֵּיק דְּאוֹקְמָא קְרָא הֵיכָא דְּמְסָרָהּ וַאֲפִקָּהּ מֵרְשׁוּתוֹ אֲבָל הֵיכָא דְּהָדְרָה חָזְרָה לִרְשׁוּתוֹ דְּתָפְסָתְּ מְרֻבֶּה תָּפַסְתְּ וּבְמַאי דְּתוּכַל לְאוֹקְמָא רַבּוּיָא שֶׁלֹּא לְמַעֵט טְפֵי עָדִיף וּכְמוֹ שפי' רַשְׁ"י לְעֵיל ג"כ ד"ה וְאֵימָא פְּרָט דַּיֵּיק אִם מָעַטְתְּ כו': וּכְבָר הִרְגִּישׁ מָהָרָ"שׁ נר"ו בָּזֶה וּדְחַאָה בְּאִמְרֵי פִּיו דְּהָא כָּתַב רַשְׁ"י שֶׁאֵינוֹ קָוֹשְׁיָא כ"כ דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו שֶׁהִיא בַּעְיָא גַּם קָוֹשְׁיָא קָצָת כֵּיוָן דְּלָא נָפְקָא לָן מִיתּוֹרָ' דְּבֵית אָבִיהָ וְלֵיכָּא קְרָא אַחֵר הַמְפוֹרָשׁ יוֹתֵר א"כ לָמָּה תְּנַן בְּמַתְנִי' סְתָמָא: כמ"ש רַשְׁ"י בְּהָדְיָא וַאֲפִי' אִם הָיְתָה בַּעְיָא לֹא ק' כְּלוּם דה"ק כֵּיוָן דְּלֵית לָן קְרָא כ"א הָדָא יִתּוֹרָא מִי נֵימָא דְּמַתְנִי' לָאו דַּוְקָא שֶׁהִיא בִּרְשׁוּת הַבַּעַל אַפִּ"ה חָזְרָה כֵּיוָן דְּלֵיכָּא יַלְפוּתָא כמ"ש אוֹ יֵשׁ יַלְפוּתָ' אַחֲרִיתִי וּמַתְנִי' דַּוְקָא אֲבָל בְּלָאו הָכִי מֵהֵי תֵּיתֵי נֵימָא דְּמַתְנִי' לָאו דַּוְקָא: ד"ה הֵיאַךְ אֲנִי קוֹרֵא בָּהּ וק' לר"י דְּמִלְּזָנוֹת בֵּית אָבִיהָ נָפְקָא נ"ל דִּבְהָא נִצְטָרֵךְ לְסָבָרַת הב"י ז"ל דְּמִלְּזָנוֹת בֵּית אָבִיהָ לָא נָפְקָא לָן אֶלָּא שֶׁאֵינָהּ בִּרְשׁוּת אָב מִשְּׁעַת מְסִירָה אֲבָל מַאן לֵימָא לָן שֶׁהִיא בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ וַאֲתָא קְרָא וְנֶדֶר אַלְמָנָה לְהוֹרוֹת שֶׁהִיא בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ דְּאִם אֵינָהּ בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ א"כ גַּם בְּשָׁעַת מְסִירָה טָרֵם שֶׁנַּעֲשֵׂית אַלְמָנָה הָיָה נִדְרָהּ קַיָּים כֵּיוָן שֶׁמִּרְשׁוּת אָב יָצְאָה וְלָרְשׁוּ' הַבַּעַל לֹא נִכְנְסָה עֲדַיִן אֶלָּא שֶׁמִּדִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל לֹא מַשְׁמַע קְצָת כֵּן שֶׁכָּתַב אֵינִי יוֹדֵעַ הֵיאַךְ אֲנִי קוֹרֵא בָּהּ בֵּית אָבִיהָ אוֹ בֵּית אִישָׁהּ וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ ז"ל שֶׁתִּקְרָא בֵּית אָבִיהָ שֶׁיִּהְיֶה אָבִיהָ מֵפֵר

דְּזֶה וַדַּאי לָא ס"ד דְּמִלָּזְנוּ' בֵּית אבי' נָפְקָא אֶלָּא הַכַּוָּונָה דַּעֲדַיִן שֵׁם בֵּית אָבִיהָ עָלֶיהָ לְעִנְיָן
שֶׁלֹּא תִּכָּנֵס לִרְשׁוּת בַּעֲלָהּ לֹא לָעִנְיָן שֶׁיְּהֵא מֻפֶּר דלע"ד גַּם לפי' ר"י תִּקְשֵׁי אֵיךְ אָמַר תַּנָּא
דְּבֵי ר"י הֵיאַךְ אֲנִי קוֹרֵא בֵּית בַּעְלָהּ כו' כֵּינָן דְּנִתְאַרְמְלָה אֵיךְ תִּקְרֵא בֵּית בַּעְלָהּ אֶלָּא ע"כ
צ"ל דַּעֲדַיִן שֵׁם בֵּית בַּעֲלָהּ עָלֶיהָ שֶׁלֹּא נִתְרוֹקְנָה רְשׁוּת לְאָבִיהָ בְּמִיתַת הַבַּעַל ה"נ ל"ש
עוֹד יֵשׁ לְתָרֵץ דע"כ לָא גָּמְרִינַן נְדָרִים מִסְּקִילָה דְּהָא גַּבֵּי סְקִילָה מְאוֹרָסָה בִּסְקִילָה א"כ
נִקְרֵאת בְּאֵרוּסִין בֵּית אָבִיהָ וְגַבֵּי נְדָרִי' בְּאֵרוּסִין יָצְאָה מֵרְשׁוּתוֹ וַאֲפִ' נֹאמַר דְּאָתֵי בק"ו
דְּאִם אֵרוּסִין שֶׁנִּקְרָא שֵׁם בֵּית אָבִיהָ אַפ"ה בִּמְסִירָה לֹא נִקְרָא בֵּית אָבִיהָ מכ"ש נְדָרִי'
דְּמֵאֵרוּסִין נָפְקָא מֵרְשׁוּתִי' מ"מ כֵּינָן דְּמִיתּוּרָ' נפק' כמ"ש א"כ דִּלְמָא גְּזֵרַת הַכָּתוּב הוּא
דְּאִם מְסָרָהּ לְנְשׂוּאִין לֹא תְּהֵא בִּסְקִילָה דְּוֹמְיָא דִּבְתוּלָה וְלֹא בְּעוּלָה שֶׁפֵּירוּשׁוֹ בְּעוּלָה אפי'
בְּלֹא נְשׂוּאִין כְּדַאי' בְּסַנְהֶדְ' פ"ד מִיתוֹת וּבְקִדּוּשִׁין פ"ק אע"ג דְּגַבֵּי נְדָרִים אֵין חִלּוּק בֵּין
בְּתוּלָה לִבְעוּלָה וּלְעוֹלָ' הֵיא בִּרְשׁוּת אָב וא"כ גַּבֵּי מְסִירָה נַמִּי נֵימָא הָכִי דאע"ג דְּהִקְפִּידָה
תּוֹרָה שֶׁלֹּא מְסָרָהּ עֲדַיִן מ"מ עֲדַיִן הֵיא בִּרְשׁוּתוֹ אֶלָּא ע"כ לָא גָּמְרִי מֵהֲדָדֵי וְהָא דְּאָמַר
רָבָא הָהוּא כְּבָר פַּסְקָהּ דְּבֵי ר"י דְּמַשְׁמַע דְּגָמְרִי מֵהֲדָדֵי הַיְינוּ כֵּינָן דְּגַלִּי קְרָא בִּסְקִילָה
דִּמְסִירָה הָוֵי כִּנְשׂוּאָה וְגַם בִּנְדָרִים מוּכָח מֵהַאי קְרָא דְּהָוֵי בִּרְשׁוּת הַבַּעַל בִּמְסִירָה א"כ
כֵּינָן שֶׁהֵן שָׁוִין יָלְפִינַן מִנְּדָרִים כִּי הֵיכִי דְּגַבֵּי נְדָרִים מְהַנֵּי מְסִירָה וְהָוֵי בִּרְשׁוּתוֹ אפי' חֲזָרָה
ה"ה בִּסְקִילָה אֲבָל לְכֻלָּהּ מִילְתָא לָא יָלְפִינַן וְהָכִי אִיתָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי וק"ל: ד"ה וְנֶדֶר
אַלְמָנָה תֵּימָא דְּהָא אִיצְטְרִיךְ כו' נ"ל דְּבִנְדָרִים לָאו מִיתּוֹרָא מַיְיתֵי לָהּ אֶלָּא מִמִּשְׁמְעוֹתֵיהּ
דְּאָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ דְּהָא אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ כְּתִיב כַּמָּה פְּעָמִים בְּפָרָשָׁה בִּנְשׂוּאָה וּבְנַעֲרָה וא"כ
כֵּינָן דְּגַלִּי קְרָא בִּנְשׂוּאָה כֵּינָן דְּאָזְלִינַן בָּתַר אִסּוּר הַנֶּדֶר ה"ה אִיפְּכָ' דְּהָא בְּהָא תלי' כִּדְאִיתָ'
הָתָם וא"כ יִתּוֹרָא ל"ל אֶלָּא ע"כ אוֹרְחֵיהּ דקרי' הוּא וְנָפְקָ' מִמִּשְׁמְעוֹתֵיהּ וַאֲפִילּוּ תֵּאמַר
דְּאָתֵי מִיתּוּרָ' וַאֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ לְשׁוּם דְּרָשָׁא אַחֲרִיתִי אָתֵי מ"מ קְרָא דְּנֶדֶר אַלְמָנָה
הוּא מְיֻוָּתָר דְּנִכְתּוֹב לְהַאִיתּוֹרָא דְּאָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ גַּבֵּי נְשׂוּאָה יָמָה לָא הָוֵי גַּם אִיפְּכָא
כמ"ש וכ"ת הָנִיחָא לר"ע וְגַם לְרַב חִסְדָּא דְּאָמַר דְּמַתְנִי' אתי' כר"ע שַׁפִּיר אֲבָל לר"י וְכֵן
אַבַּיֵי דְּאָמַר דְּמַתְנִי' כר"י א"כ מִבָּעֵי קְרָא דְּוַנְדַר אַלְמָנָה עַד שֶׁיְּהֵא הַנֶּדֶר בִּשְׁעַת אַלְמָנָה
דְּהָא לָא שָׁמְעִינַן מִנְּשׂוּאָה דְּלָא כְּתִיב גַּבָּהּ אֶלָּא נְשׂוּאָה יָלְפִינַן מֵאַלְמָנָה דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא
כמ"ש וְעוֹד דְּהָא תַּנָּא דְּבֵי ר"י בָּרוּר דס"ל כר"י דְּהָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי פָּרִיךְ מִתַּנָּא דְּבֵי ר"י
אר"י וְהַתּוֹ' הִנִּיחוּ בְּתֵימַ' קוֹשְׁיָא זוֹ: י"ל דְּגַם לר"י מִמִּשְׁמְעוֹתֵיהּ נפק' דְּמִמֵּילָא ש"מ אֲבָל
עִיקַּר קְרָא לְכִדְתַנָּא דְּבֵי ר"י וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת הָתָם דְּאָמַר אַבַּיֵי דְּמַתְנִי' כר"י מַתְנִי' דְּתָלֵי
נַפְשָׁהּ בְּיוֹמֵי כו' וְאִי ס"ד דקרי' אָתֵי לְהָכִי לְאַשְׁמְעִינַן שֶׁיְּהֵא חָלוּת הַנֶּדֶר בִּשְׁעַת אַלְמָנָה
אֶלָּא ש"מ לָאו מִיתּוּרָ' אָתֵי וְיֵשׁ לִדְחוֹת דְּגַם ר"י דְּרִישׁ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ וא"כ סָתְרֵי
קְרָאֵי אַהֲדָדֵי וּמוֹקְמִינַן חַד לְתִלֵי נַפְשָׁהּ בְּיוֹמֵי וְחַד לְנִשּׂוּאִין לְכָךְ נִרְאֶה דְּנוֹדַאי לכ"ע עִיקַּר
קְרָא אָתֵי שֶׁיָּקוּם עָלֶיהָ הַנֶּדֶר כִּדְמַשְׁמַע פַּשְׁטֵיהּ דִּקְרָא וְדִיוּקָא דר"י מִמִּלַּת נֶדֶר דִּלְכְתוֹב
אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר אָסְרָה יָקוּם עָלֶיהָ דְּהָא קָאֵי אָכַל מִילֵּי גַּם אַשְׁבּוּעָה נֶדֶר ל"ל
ש"מ שֶׁיְּהֵא נֶדֶר בִּשְׁעַת אַלְמָנָה וְכֻלָּהּ לְהָכִי לָא את' דא"כ לַשְׁמְעִינַן לְהַאי יִתּוֹרָא גַּבֵּי
נְשׂוּאָה וְלֹא צָרִיךְ קְרָא שָׁלֵם לְהָכִי וכמ"ש לְעֵיל וְהָכִי אית' בְּכַמָּה דֻּכְתֵי דא"כ נִכְתּוֹב
לְהַאי יִתּוֹרָא בְּאִידָךְ קְרָא א"נ נפק' לֵיהּ מִדִּסְמִיךְ נֶדֶר לְאַלְמָנָה דהל"ל וְאַלְמָנָה כִּי תִּדּוֹר
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְעֵיל וְאִשָּׁה כִּי תִּדּוֹר ש"מ לְמִסְמַךְ נֶדֶר לְאַלְמָנָה וּלְהָכִי לְחוּדָהּ לָא אָתֵי
דְּנִכְתּוֹב לְעֵיל וְנֶדֶר אִשָּׁה בְּבֵית אָבִיהָ וכו' וק"ל: דף נ' ע"א וּבַת תְּרֵיסַ' לְתַעֲנִית' עַד לֹא

הָיָה צָרִיךְ לְפָרֵשׁ כֵּן לעד"נ דְּרַשִׁ"י ז"ל ס"ל דִּמְנִיקַת' דְּאַבַּיֵי לָאו דִּינָא קמ"ל וְכִי הֵיא תִּפְסוֹק הִלְכָתָ' כְּמַאן וְתַכְרִיעַ בֵּין הָאָמוֹרָאִים אַדְּ הֵיא הַגִּידָה לְאַבַּיֵי שֶׁאֵין הַתַּעֲנִית מַזִּיק לָהּ וּרְאוּיָ' לְהַשְׁלִים מִבַּת י"ב וְכֵן אִינָךְ בַּר שִׁית לְמִקָּרָ' ר"ל רָאוּי לִקְרוֹת מקר' וְלֹא יַחֲלִישׁ מִזֶּה כִּדְאָמַר רַב קַטִּינָא אַחַ"כ דִּבְצִיר מִבַּר שִׁית חָלַשׁ וְרָצִין אַחֲרָיו כו' וְכֵן בַּר י' לְמִשְׁנָה וְזוֹ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל מְנִיקָתוֹ שֶׁל אַבַּיֵי לְאַשְׁמְעִינַן דְּבָרִים כְּאִלּוּ בְּרוֹב הַתַּלְמוּד לֹא לִפְסוֹק הִלְכָתָא וא"כ הֲוָכְרַח רַשִׁ"י לְפָרֵשׁ דְּהַאי דְּאָמְרָה בַּתְּנוּקֶת מִשּׁוּם שֶׁהִיא בְּרִיאָה לֹא לְדִינָא אֶלָּא דְּאַבַּיֵי קמ"ל דְּיָלְפִינַן מִינָּהּ כֵּיוָן שֶׁהִיא בְּרִיאָה לְהַשְׁלִים רָאוּי הוּא לַחֲנָכָה וּלְפִי דַּעְתִּי יֵשׁ לְהוֹכִיחַ קָצָת דְּאִם לְדִינָא וְכִדְפֵ' ר"י ז"ל לָמָּה אַשְׁמְעִינַן בְּתִינוֹקֶת וְלֹא בְּתִינוֹק לְפִי שָׁנָיו דְּלִכְאוֹרָה הָוֵי בְּתִינוֹק רָבוּתָ' טְפֵי דאע"ג דְּהָוֵי בֶּן י"ב שָׁנָה דְּהָוֵי גָּדוֹל שָׁנָה יוֹתֵר מִתְּנוּקֶת אַפְּ"ה אֵין מְחַנְּכִין אוֹתוֹ בְּהַשְׁלָמָה מִדְּרַבָּנָן וּמַה בְּכָךְ שֶׁהַתִּינוֹקֶת מְמַהֶרֶת בִּשְׁתֵּי שְׁעָרוֹת אֲבָל השת' דקמ"ל תִּינוֹקֶת דְּלָא שָׁמְעִינַן מִינָּהּ תִּינוֹק דְּדַלְמָא דְּוַקָא תִּינוֹקֶת אֵין מְשַׁלְּמֶת שֶׁהִיא עֲדַיִן בַּת י"א שָׁנָה משא"כ תִּינוֹק שֶׁהוּא בֶּן י"ב אֲבָל לְדִבְרֵי רַשִׁ"י א"ש דקמ"ל דְּתִינוֹקֶת מְשַׁלְּמֶת בִּשְׁנַת י"ב מִפְּנֵי שֶׁהִיא בְּרִיאָה וְלֹא תִּינוֹק וּמַה שֶּׁכָּתַב ר"י ז"ל דְּדוֹמְיָא דְּאִינָךְ נ"ל דְּרַשִׁ"י ז"ל ס"ל דְּגַם אִינָךְ הָוֵי כָּךְ דְּאִמִּיהּ דְּאַבַּיֵי לָאו דִּינָא קָאָמְרָה אֶלָּא שֶׁהַתִּינוֹק לֹא יַחֲלִישׁ בְּכָךְ וּמַתְנִי' דְּאָבוֹת דינ' קָאָמְרָה שֶׁאֵין הָאָב מְחַוַיֵּיב לְלָמְדוֹ קוֹדֶם שֵׁשׁ וְיוֹם א' וּמְנִיקָתוֹ שֶׁל אַבַּיֵי קָאָמְרָה שֶׁאִם לוֹמֵד מקר' בְּשְׁנַת שש' אֵין מַזִּיק לוֹ וּבְלָאו הָכִי צל"ע דְּאִי אִמִּיהּ דְּאַבַּיֵי הָוֵי כְּמַתְנִי' וְכִי אַבַּיֵי מַתְנִי' קמ"ל וְעוֹד מַה צָּרִיךְ אַבַּיֵי לְלַמּוֹד מִמְּנִיקָתוֹ וְלָמָּה לֹא לָמַד מִמַּתְנִיתִי' וְאֶפְשָׁר דקמ"ל כמ"ש התו' לִפְנֵי זֶה דְּזֶה הָוֵי בַּר שִׁית וְיוֹם אֶחָד אֲבָל הָעִיקָּר חָסֵר וצ"ע: דַּף נ"ד ד"ה בַּת אֲנוּסָה מַהוּ תֵּימָא דַּאֲנוּסָה כו' לעד"נ לְתָרֵץ דִּפְשִׁיטָא אִי רַב ס"ל כְּאַנְשִׁי יְהוּדָא א"כ אֵין כָּאן בַּעְיָא דְּהָא אִם יִרְצוּ הַיּוֹרְשִׁין לִיתֵּן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ פּוֹטְרִין אוֹתָהּ וכ"ש כָּאן שֶׁנָּתַן לָהּ בְּחַיָּיו כֶּסֶף קנס' שֶׁהוּא בִּמְקוֹם כְּתֻבָּתָהּ כמ"ש לְעֵיל אֶלָּא אֲפִילּוּ אִי ר"פ ס"ל כְּאַנְשֵׁי גָּלִיל מ"מ לָא עֲדִיפָא הָא מִתְּבָעָה כְּתֻבָּתָהּ בב"ד דְּלִית לָהּ מְזוֹנֵי כִּדְאִיתָ' לְקַמָּן וְכֵן זוֹ תְּבָעָה קָנָסָהּ בְּחַיָּיו שֶׁהִיא כְּתֻבָּתָהּ וְאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת ואע"ג דְּאֶפְשָׁר לְחַלֵּק דְּתָבְעָה כְּתֻבָּתָהּ הַיְינוּ טעמ' מִשּׁוּם דְּגַלִּי דַּעְתָּהּ דְּבָעֵי לְאִנְּסוֹבֵי וְאֵין זֶה מִיגֵּר אַלְמְנוּתֵיךְ כמ"ש רַשִׁ"י ז"ל פֶּרֶק הַשּׁוֹלֵחַ דַּף ל"ה מ"מ י"ל דְּבָעֵינַן דַּוְקָא שֶׁיְּהֵא נִיכָּר דְּלָא בָּעֵי לְאִנְּסוֹבֵי מִשּׁוּם כְּבוֹד בַּעְלָהּ וְלָכֵן כָּתַב לָהּ מְזוֹנוֹת כָּל יְמֵי מִיגֵּר שֶׁלֹּא תִּנָּשֵׂא לָאִישׁ מִשּׁוּם כְּבוֹדוֹ וא"נ אִם יֵשׁ לָהּ כְּתֻבָּה מִדְּלָא תָּבְעָה כְּתֻבָּתָהּ אָמְרִינַן דְּמִשּׁוּם כְּבוֹד בַּעְלָהּ הִיא מְעַכֶּבֶת וַאֲפִ' אִם נִתְפַּיְּסָה אוֹ כִּיחֲלָה וּפִרְכְּסָה מ"מ מִדְּלָא תָּבְעָה כְּתֻבָּתָ' אָמְרִינַן דַּעְדַּיִן לֹא בָּעֵי לְאִנְּסוֹבֵי וְזֶהוּ הַטַּעַם דְּבָעֵינַ' תְּבִיעָה בב"ד דִּשְׁלָא בב"ד אָמְרִינַן עוֹד מִדְּלָא תָּבְעָה בב"ד לֹא הִסְכִּימָה דַּעְתָּהּ לְגַמְרֵי אֲבָל אִם אֵין לָהּ כְּתֻבָּה אֵין לָנוּ רְאָיָה דְּהִיא מְעַכֶּבֶת בִּשְׁבִיל כְּבוֹד בַּעְלָהּ וְשָׁמָא אִם תִּמְצָא הֶהָגוּן לָהּ תִּנָּשֵׂא מִיָּד וְאֵין זֶה מִיגֵּר אַלְמְנוּתֵיךְ שֶׁפִּירוּשׁוֹ שֶׁתִּמָּשֵׁךְ בְּאַלְמְנוּ' וּמַאן לימ' לָן דְּמָשְׁכָה שָׁמָא לֹא נִזְדַּמֵּן לָהּ הָגוּן בְּהָא אָמְרִינַן פְּשִׁיטָ' דְּאֵין לָהּ מְזוֹנֵי: אַף עַל פִּי פֶּרֶק חֲמִישִׁי שָׁם ע"ב ד"ה וּלְתוֹבַעַת כו' כְּבָר כְּוַנְתִּי לְדַעַת הָרַב הג' הָרַמְבַּ"ן ז"ל שֶׁהֵבִיא הָרָ"ן ז"ל בִּשְׁמוֹ דְּמַיְירֵי אִי גָּבְתָה כְּתֻבָּה כְּבָר פֵּירֵשׁ שֶׁלֹּא תָּבְעָה עִיקַּר כְּתֻבָּתָהּ בב"ד רַק גְּבָאתוּ שֶׁלֹּא בב"ד וק"ל וְיֵשׁ לָהּ עֲדַיִן מְזוֹנוֹת לְרַבָּנָן דַּעְדַּיִן הוּא מְקֻצָּת וְאִם אַחַ"כ תָּבְעָה תּוֹסֶפֶת בב"ד הִפְסִידָה כְּתֻבָּתָהּ וע"ש וְלִי נִרְאֶה עו' דְּמָכְרָה כְּתֻבָּתָהּ מַיְירֵי אפי' שֶׁלֹּא בב"ד כִּדְאִיתָא לְעֵיל וְאַהָא פְּלִיגִי רַבָּנָן וס"ל דְּלָא אָמְרִינַן מְקֻצָּת כֶּסֶף כְּכֹל כֶּסֶף וְהִיא עֲוּבְדָּא דְּרָבָא לְקַמָּן דְּתָפְסָה כָּסָא

דְּכַסְפָּ' מַשְׁמַע שֶׁלֹּא בב"ד אֲבָל תּוֹבַעַת י"ל מִדְּבָאָה לב"ד וַדַּאי גְּלְתָה דַּעְתָּהּ לְאַנְסוֹבֵי וְאֵין לָהּ מְזוֹנוֹת וְזֶהוּ שֶׁדִּקְדֵּק הָרי"ף ז"ל שפי' כְּפֵירוּשׁ רָשְׁ"י וְכָתַב ל"ש תּוֹבַעַת כְּתֻבָּה ול"ש תּוֹסֶפֶת וק"ל.

וְעוֹד י"ל דִּנְהִי דְּתוֹסֶפְ' הָוֵי כִּכְתֻבָּה הַיְינוּ שֶׁנִּקְרָא ג"כ כְּתֻבָּה מַאן לֵימָא לָן שֶׁהוּא וְהָעִיקָּר הַכֹּל כְּתֻבָּה אַחַת תֵּימָא שֶׁאִם תָּבְעָה תּוֹסֶפֶת אֵינוֹ אֶלָּא מִקָּצַת כְּתֻבָּה אֶלָּא אָמְרִינַן שֶׁכָּל א' הָוֵי כְּמוֹ כְּתֻבָּה שֶׁאִם תָּבְעָה עִיקַּר כְּתֻבָּה נִקְרָא' תּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ כֵּיוָן שֶׁתָּבְעָה כָּל עִיקַּר כְּתֻבָּתָהּ וְכֵן הַתּוֹסֶפֶת שכ"א בִּפְנֵי עַצְמוֹ הָוֵי כְּכָל הַכְּתֻבָּה: דף נ"ה ד"ה וְלִשְׁבוּעָה פֵּ"ה לְעִנְיַן ע"א וְלָא א"ש כו' וַאֲנִי אוֹמֵר דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל דַּאֲפִי' אִם גַּם בְּחוֹב דְּעָלְמָא הָוֵי דִּינָא הָכִי מ"מ לֹא ק' כְּלוּם דְּאֵין כַּוָּנַת ר' יַנַּאי שֶׁהַתּוֹסֶ' דּוֹמֶה לִכְתֻבָּה וְלֹא לְחוֹב אֶלָּא כַּוָּנַת ר"י דְּלָא תֵּימָא שֶׁהֵיא מַתָּנָה וְאֵינוֹ חוֹב עָלָיו כִּכְתֻבָּה וא"כ לֹא הָיְתָה נִשְׁבַּעַת כֵּיוָן דְּיָהֵיב לָהּ בְּמַתָּנָה דְּגְמָא דְּאָמְרִינַן גַּבֵּי עוֹבֶרֶת עַל דָּת וְכֵן גַּבֵּי שַׁבָּת דס"ד שֶׁתִּגְבֶּה כֵּיוָן דְּיָהֵיב לָהּ בְּמַתָּנָה: וְעוֹד דְּגַבֵּי שְׁבוּעָה הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי דס"ד דְּלָא בָּעֵי שְׁבוּעָה כֵּיוָן שֶׁהוֹסִיף לָהּ הוּא מִדַּעְתּוֹ וְאֵינוֹ חִיּוּב עָלָיו וַדַּאי לֹא פָּרַע לָהּ כ"כ מְהֵרָה קמ"ל דְּהָוֵי כִּכְתֻבָּה וְאֵין הָכִי נָמֵי אִי הָוֵי כְּחוֹב הָוֵי נָמֵי דִּינָא הָכִי אֶלָּא דקמ"ל דְּלָא תֵּימָא שֶׁאֵינוֹ חוֹב כְּלָל וְקָאָמַר הָאֱמֶת שֶׁהֵיא כִּכְתֻבָּה דְּלָמָּה לוֹ לֵאמֹר שֶׁהֵיא כְּחוֹב כֵּיוָן שֶׁהֵיא כְּתֻבָּה וְעוֹד דְּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י מַשְׁמַע בְּרוֹב אֵלּוּ הַדְּבָרִים דר' יַנַּאי קָאֵי אָכַל דִּיגֵי כְּתֻבָּה דְּתִנְיָנן בְּמַתְנִי' אוֹ דְּאִתַּמְרָא בְּמֵימְרָא דְּכָל דִּינִין הַשְׁנוּיִן שָׁם בַּמִּשְׁנָה אַכְּתֻבָּה אוֹ אִתְּמְרוּ בְּמֵימְרוֹת אָמוֹרָאִין הָוֵי גַּם תּוֹסֶפֶת בִּכְלַל הַמִּשְׁנָה אוֹ הַמֵּימְרָ' וְלָכֵן קָאָמַר שֶׁהֵיא כִּכְתֻבָּה דְּגַבֵּי כְּתֻבָּה תְּנַן לָהּ לְקַמָּן וַאֲפִילּוּ בִּשְׁבוּעָה פ' כָּל הַנִּשְׁבָּעִין תָּלִי לָהּ לִשְׁאָר שְׁטָרוֹת בִּכְתֻבָּה וְכֵן מַאן דְּמַשְׁוֵה שְׁאָר שְׁטָרוֹת הַיְינוּ דִּשְׁאָר שְׁטָרוֹת הָוֵי כִּכְתֻבָּה וא"כ קָאָמַר ר"י דְּגַם תוס' הָוֵי כִּכְתֻבָּה וא"כ קָאָמַר ר"י דְּכָל דִּיגֵי שְׁבוּעָה הַשְׁנוּיִן בִּכְתֻבָּה ה"ה בַּתּוֹסֶ' ועו' כֵּיוָן דִּשְׁאָר הַדִּינִין לָא שַׁיְיכִין כ"א בִּכְתֻבָּה וְלֹא בְּחוֹב א"כ קָאָמַר ר"י גַּם אַשְׁבוּעָה שֶׁהֵיא כִּכְתֻבָּה דְּלָמָּה יַעֲשֶׂה מִזֶּה עִנְיָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ לוֹמַר שֶׁהוּא כְּחוֹב כֵּיוָן שֶׁגַּם בִּכְתֻבָּה הָוֵי דִּינָא הָכִי: ד"ה גר' כְּפֵירוּשׁ ר"ח כו' הִנֵּה רַשְׁ"י ז"ל וְכֵן הָרי"ף ז"ל כְּגִרְסָא זוֹ לְכָךְ נִרְאֶה לְיַישֵׁב דְּגַבֵּי אַרְעָא קָאָמַר יְחֵד לָהּ שֶׁפֵּירוּשׁוֹ שֶׁעֲשָׂאוֹ אַפּוֹתֵיקִי וְכָתַב לִגְבוֹת מִזֶּה כְּדִפֵּירֵשׁ רַשְׁ"י אֲבָל בְּלֹא אַפּוֹתֵיקִי אֶפְשָׁר דִּצְרִיכָה שְׁבוּעָה אע"פ שֶׁיִּחֲדָן לְעַצְמוֹ וְהִבְטִיחָה לִגְבוֹת מִמֶּנָּה מ"מ כֵּיוָן שֶׁהִיא קַרְקַע אָמְרִינַן שֶׁמָּא הִתְפִּיסָה צָרָרֵי שֶׁתִּגְבֶּה מִמְּטַלְטְלֵי אֲבָל מְטַלְטְלֵי' אֶפִילּוּלֹא כָּתַב לָהּ שֶׁהֵן אַפּוֹתֵיקִי אֶלָּא שֶׁיִּחֲדָן לְעַצְמוֹ וְהִבְטִיחָה שֶׁתִּגְבֶּה מֵהֶן אָמְרִינַן שֶׁלֹּא הִתְפִּיסָה צָרָרֵי אַחֲרִינָא כֵּיוָן שֶׁיִּחֲדָן כְּבָר וְהִקְצָה אוֹתָן לִכְתֻבָּה וְלָכֵן קָאָמַר גַּבֵּי אַרְעָא יְחֵד לָהּ ופירש"י שכ' לָהּ כו' וְגַבֵּי מְטַלְטְלִין כָּתַב סְתָם הַמְיַחֵד מְטַלְטְלִין וְלֹא הִזְכִּיר שֶׁכָּתַב לָהּ כְּלוּם וְגַם לֹא הִזְכִּיר שֶׁיִּחֵד לָהּ רַק הַמְיַחֵד מְטַלְטְלִין עו' נ"ל דְּגַבֵּי מְטַלְטְלֵי' קָאֵי גַּם אַמִּלְתָּ' אַחֲרִיתִי כְּגוֹן מְטַלְטְלֵי' שֶׁהִכְנִיסָ' לוֹ בִּנְדוּנְיָ' שֶׁגַּם זֶה הוּא כְּתֻבָּה כְּדַאי' לְעֵיל וְהֵן בְּעַיִן נוֹטַלְתָּן בְּלֹא שְׁבוּעָה דְּכֵיוָן שֶׁהֵן בְּעַיִן לֹא הִתְפִּיסָה צָרָרֵי ע"ז דאע"ג דְּבִיבְמוֹת רֵישׁ פֶּרֶק אַלְמָנָה פְּלִיגִי אָמוֹרָאֵי וס"ל לְחַד דְּיָכוֹל הַבַּעַל לְסַלְקָהּ בְּמָעוֹ' הַיְינוּ כְּשֶׁרוֹצֶה לְסַלְקָהּ אֲבָל בִּסְתָמָא אָמְרִינַן דְּלָא סַלְקָהּ וְנוֹטַלְתָּן כָּךְ וּלְפִי זֶה צָרִיךְ לְפָרֵשׁ לִיתַּנְהוּ בְּעַיְנַיְיהוּ כְּפֵירוּשׁ הָרי"ף דר"ל שֶׁהֵן עַצְמָן אֵינָן בְּעַיִן אֶלָּא מְכָרָן וְלָקַח מְטַלְטְלִין אֲחֵרִים בַּעֲדָם וְהִיא יְדִיעַ כמ"ש ז"ל בפי' אֲבָל אִם אָבְדוּ כְּפֵירוּשׁ רָשְׁ"י פְּשִׁיטָא דְּבָעֵי שְׁבוּעָה דְּמַה לִי אִם הוֹצִיאָם וְנִתְחַיֵּב מָעוֹת אוֹ אָבְדוּ שֶׁהוּא חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן וְאֵימָא הִתְפִּיסָה צָרָרֵי וְלָא דָּמֵי לְיַחֵד מְטַלְטְלִין דְּשָׁם

כֵּינָן דְּיֵחֵד כְּבָר לֹא חָזַר וְהִתְפִּיסָה צְרָרֵי אֲבָל מִטַּלְטְלִין דְּצֹאן בַּרְזֶל שֶׁהֵן בְּאַחֲרָיוּתוֹ לָמָּה
לֹא יַתְפִּיס' צְרָרֵי אִם אָבְדוּ שֶׁנַּעֲשָׂה חַיָּיב כֵּינָן שֶׁלֹּא יַחַד לָהּ לִכְתֻבָּה וְזֶהוּ פֵּירוּשׁוֹ לְפִי ע"ד
וְלָכֵן לֹא פֵּירֵשׁ כְּפֵירוּשׁ רָשְׁ"י ז"ל: ע"ב ד"ה שֶׁאִם אָמַר פיר' בקו' וְקָשָׁה נ"ל לְפִי מַאי
דְּאִיכָּא דְּגָרְסִי גַּבֵּי עֲוֹבְדָּ' דְּרַב פָּפָּא הָוָה מַסֵּיק בֵּי חֲזַאי כמ"ש הַתּוֹסָ' בב"ב דַּף ע"ז וְדַף ק'
א"כ מוּכָח ע"כ דְּהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם מַטְבֵּעַ דאל"כ מַאי מַיְיתֵי רְאָיָה בב"מ דַּף מ"ו דְּסָבִירָ'
לֵיהּ לר"פ דְּאֵין מַטְבֵּעַ נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין דִּלְמָא הָא דְּאַקְנֵי ר"פ אַגַּב אַרְעָא הַיְינוּ מִשּׁוּם שֶׁהָיְתָה
הַלְוָאָה וְלֹא הָיוּ הַמָּעוֹת בְּעַיִן וכמ"ש הַתּוֹסָ' דְּהָא לְהָא גְּרְסָא ע"כ מְהַנֵּי בְּהַלְוָאָה אַגַּב קַרְקַע
ואע"ג דְּמִדְּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל עַצְמוֹ בב"מ מַשְׁמַע דְּזוּזֵי דר"פ פְּקָדוֹן הָווּ וא"כ לָא גָּרַס מַסִּיק
ע"ש מ"ם ס"ל לְרַשְׁ"י כֵּינָן דְּהַלְוָאָה נִקְנֵי' אַגַּב קַרְקַע כְּדְמוֹכַח מֵהָהוּא עֲוֹבְדָּא דר' אַבָּא
פָּרֵק הַגּוֹזֵל עֵצִים דַּף ק"ד דְּשָׁם י"ל דְּהָיְתָה גְּרַסַת רַשְׁ"י מַסִּיק וְכֵן מוּכָח לע"ד שָׁם מִלְּשׁוֹנוֹ
ד"ה שְׁכִיב ר"א כו' וְאִי אָנְסִי מִינָּךְ בְּאוֹרְחָא וְרִיהֲטָ' דִּשְׁמַעְתְּ' פֵּירוּשָׁא הָא דְּתָבְעִי יַתְמֵי
מִינֵּיהּ אִי אִיתְנַס בְּאוֹרְחָ' מִשּׁוּם דְּכֵינָן דְּבָטַל שְׁלִיחוּתוֹ א"כ עֲדַיִין הַמַּלְוֶה חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ
כִּדְאִיתָ' ספ"ק דְּגִיטִּין דְּאִם אֵינוֹ שְׁלִיחַ הַמַּלְוֶה וּנְתָנוֹ לוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ וְרָחוֹק לְפָרֵשׁ
דְּהַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם שׁוֹמֵר שֶׁמָּסַר לְשׁוֹמֵר דְּכֵינָן שֶׁנְּתָנוֹ לוֹ ע"פ הַמַּלְוֶה שֶׁצִּוָּה לִיתְּנוֹ לוֹ
אֶלָּא שֶׁמֵּת וְנָפְלוּ זוּזֵי קַמֵּי יַתְמֵי לָמָּה יִתְחַיֵּיב מִשּׁוּם זֶה הֲרֵי כֵּינָן שֶׁצִּוָּה לִיתְּנוֹ לוֹ אִם כֵּן
הָיָה נֶאֱמָן לוֹ וְהַגַּע עַצְמְךָ אִם הַשּׁוֹמֵר מָסַר לְשׁוֹמֵר שֶׁהָיָה נֶאֱמָן אֵצֶל הַמַּפְקִיד כְּהַהוּא
דְּסָבְתָ' פֶּרֶק הַמַּפְקִיד וּמֵת הַמַּפְקִי' קוֹדֶם הַנִּתִּינָה וְלֹא יָדַע הַנִּפְקָד שֶׁמֵּת הַמַּפְקִיד וְכִי תַּעֲלֶה
עַל דַּעְתְּךָ שֶׁיִּהֵא הַנִּפְקָד חַיָּיב נֶגֶד הַיּוֹרְשִׁין אִם נֶאֱנַס אע"ג שֶׁנֶּגֶד אֲבִיהֶם הָיָה פָּטוּר זֶה לֹא
שָׁמַעְנוּ בְּשׁוּם מָקוֹם אַדְרַבָּה כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים שֶׁהוּא נִפְטָר מֵאַחֲרָיוּת לְגַמְרֵי והב' קָם תַּחְתָּיו
וַאֲפִילּוּ נֹאמַר דס"ל לְרַשְׁ"י כמ"ש הַטּוּר בְּסִימָן ע"ב דְּגַם אֲפִילּוּ אִם הָרִאשׁוֹן פָּטוּר מ"מ
אִם אֵין לְהב' לְשַׁלֵּם חַיָּיב הָרִאשׁוֹן לְשַׁלֵּם מ"מ בָּרוּר דְּאֵין הָרִאשׁוֹן חַיָּיב כ"א עַל מָה
שֶׁהָיָה חַיָּיב בִּתְחִלָּה קוֹדֶם שֶׁנָּתַן לְיַד הַשּׁוֹמֵר הב' דְּהָוֵי עֲדַיִין כְּמוֹ שׁוֹמֵר עָלָיו לְעִנְיָן זֶה
אֲבָל לְהִתְחַיֵּיב יוֹתֵר מִבִּתְחִלָּ' לֹא ס"ד כֵּינָן דְּלָא פָּשַׁע בִּנְתִינָתוֹ לַשּׁוֹמֵר הב' וא"כ לָמָּה כָּתַב
רַשְׁ"י שֶׁהוּא חַיָּיב בָּאֳנָסִין אִם נֶאֱנַס בַּדֶּרֶךְ וַהֲלֹא אֵינוֹ אֶלָּא פִּקָּדוֹן דִּנְהִי דְּחַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתוֹ
אִם נִתְבַּטֵּל הַשְּׁלִיחוּת דַּהֲרֵי הוּא כְּמוֹ שֶׁנִּשְׁאַר בְּיָדוֹ וְהוּא חַיָּיב עַל כָּל מַה שֶׁהָיָה חַיָּיב
כְּשֶׁהָיָה בְּיָדוֹ אֲבָל שֶׁיִּתְחַיֵּיב יוֹתֵר זוֹ אֵינָהּ תּוֹרָה כֵּינָן דְּלָא הָוֵי שׁוֹמֵר שֶׁמָּסַר לְשׁוֹמֵר וכמ"ש
אֶלָּא ע"כ אַמַּלְוֶה קָאֵי א"כ ע"כ אֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ בְּעַיִן דא"כ גַּם אַגַּב קַרְקַע לֹא
הָיָה מְהַנֵּי וכמ"ש הַתּוֹסָ' אֶלָּא ע"כ צ"ל הָא דְּמְהַנֵּי הוּא מִטַּעַם תִּקּוּן חֲזַ"ל שֶׁתִּקְנוּ שֶׁיּוּכַל
לְהַקְנוֹתָהּ כְּמוֹ מְכִירַת שְׂטָר אוֹ מַתְּנָתוֹ דְּמַשְׁמַע פ' מִי שֶׁמֵּת דְּהָוֵי דְּרַבָּנָן וכמ"ש הַתּוֹסָ' פ'
הַסְּפִינָה דַּף ע"ו וְכֵן כָּתְבוּ דַּף ע"ז גַּבֵּי הַרְשָׁאָה וא"כ ס"ל לְרַשְׁ"י דְּאִי לָאו מִטַּעַם מַטְבֵּעַ
הָוֵי נִקְנֶה אֲפִילּוּ בְּסוּדָר מִטַּעַם תִּקּוּן חֲזַ"ל דְּאֵין חִלּוּק בֵּין קַרְקַע לְסוּדָר לְעִנְיָן זֶה דְּאִם
סוּדָר לָא מְהַנֵּי גַּם קִנְיָן לֹא הָיָה מְהַנֵּי אַדְּ לִי הַצָּעִיר ק' דא"כ לְפֵירוּשׁ רָשְׁ"י ז"ל ס"ל לְרַב
דְּאֵין מַטְבֵּעַ נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין דְּהָא בֵּי רַב מְשַׁמֵּיהּ דְּרַב אָמְרִי לָהּ ובב"מ קָאָמַר רַב וְלָא חַד
אָמַר מַטְבֵּעַ נַעֲשָׂה חֲלִיפִין כו' א"כ לָא מְסַיֵּי' הָתָם מִי אָמַר נַעֲשָׂה וּמִי לֹא וְלָמָּה לֹא מְסַיֵּי'
מֵהָא דְּרַב כֵּינָן דְּרַב אָמַר דְּאֵין נִקְנֶה כ"ש דְּאֵין נַעֲשָׂה כִּדְאִיתָ' הָתָם וכמ"ש התו' הָתָם
בְּהֶדְיָא וְאֶפְשָׁר דְּרַשְׁ"י ז"ל ס"ל דאע"ג דְּאֵין נִקְנֶה יָכוֹל לִהְיוֹת דְּנַעֲשָׂה דְּהָא דְּאֵין נִקְנֶה
הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם דִּלְהוֹצָאָה נָתְנָה וְלָא הָוֵי בְּעַיִן ומשו"ה הִפְקִיעוּ כָּל דִּין חֲלִיפִין מִמַּטְבֵּעַ
אפי' שֶׁל פִּקָּדוֹן כֵּינָן דְּגַבֵּי פִּקָּדוֹן נָמֵי פְּעָמִי' נָתְנָה לְהוֹצָאָה כְּגוֹן אִם לֹא הִפְקִיד אֶצְלוֹ

צְרוּרִין דק"ל יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן כִּדְאִיתָ' פ' הַמַּפְקִיד לְפִיכָךְ תִּקְנוּ שֶׁלֹּא יְהֵא חֲלִיפִין בְּמַטְבֵּעַ זֶכֶר לַדָּבָר פי' רַשְׁ"י כֵּן רֵישׁ פ"ק דְּקִדּוּשִׁין כֵּיוָן דְּאִשָּׁה לָא מַקְנָה נַפְשָׁהּ בְּפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה הִפְקִיעוּ מְמֶנָּה כָּל דִּין חֲלִיפִין אֲבָל נַעֲשָׂה חֲלִיפִין דְּלֹא שַׁיְּיךְ הַאי טַעְמָא אֶפְשָׁר דס"ל לָרַב דְּנַעֲשָׂה הַטַּעַם שֶׁפֵּירֵשׁ רַשְׁ"י מִשּׁוּם דְּאֵין מַטְבֵּעַ נָקֶנָה הוּא ג"כ טַעַם שֶׁל הַתּוֹסָ' אֶלָּא דִּלְרַשְׁ"י ס"ל דַּאֲפִי' אִם הָיְתָה הַהַלְוָאָה עֲדַיִן בְּעַיִן לָא מְהַנֵּי וְלָכֵן פֵּירֵשׁ מִטַּעַם מַטְבֵּעַ דאע"ג דְּהִיא בְּעַיִן מ"מ לְהוֹצָאָה נִיתְּנָה ואע"ג דבב"מ פָּרִיךְ ר' אַבָּא לְעוֹלָא דְּאָמַר אֵין נַעֲשָׂה חֲלִיפִין מִנְּקָנָה בַּחֲלִיפִין י"ל דר"א שָׁמַיע לֵיהּ לְעוֹלָא דס"ל תַּרְוַוְיְיהוּ אֲבָל לְרַב דְּלָא שְׁמִיעַ לָן יֵשׁ לוֹמַר שֶׁיֵּשׁ חִלּוּק בֵּינֵיהֶם: דַּף נ"ו ד"ה אָמַר רַב כו' לע"ד נִרְאֶה דְּרַשְׁ"י ז"ל הֲוָקְשָׁה לוֹ דְּאִם רַבֵּינוּ הַיְינוּ רַבִּי אֵיךְ פְּלִיגִי אָמוֹרָאֵי בַּהֲדֵיהּ כִּדְאִיתָ' אַחַ"כ עַל כֵּן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּהַאי אִיתְּמַר ה"ל כְּמוֹ הָא דְּאָמְרִינַן בַּגְּמָרָ' דִּפְלוֹנִי מַתְנֵי לָהּ אוֹ בְּהַאי דֵּוּכְתָּא מַתְנֵי לָהּ בְּלָא גַּבְרֵי וּבְהַאי דֵּוּכְתָּ' מַתְנֵי לָהּ בְּגַבְרֵי וא"כ ר"י בַּר אַבְדִּימִי פְּלִיג אַהַאי אִיתְּמַר דְּלִעֵיל דְּלָא מְסַיְּים מִי מֵהֶם אָמַר כָּךְ אוֹ כָּךְ וְהוּא אוֹמֵר דְּרַב ס"ל בְּהֶדְיָא הֲלָכָה: ד"ה הֲרֵי זוֹ מְקֻוָּדֶשֶׁת כו' בְּסוֹף הַדִּבּוּר כָּתְבוּ וּבַקֻּונְטְרָס פי' שָׁם כו' וַאֲנִי עִיַּינְתִּי שָׁם בפי' רַשְׁ"י ז"ל ונלע"ד לְפָרֵשׁ דְּאֵין כַּוָּונַת רַשְׁ"י מִטַּעַם שֶׁקִּדְּשָׁהּ כְּבָר דְּלָא נִזְכַּר שָׁם כְּלָל דִּיהַב קִדּוּשִׁין כְּלָל דְּנִימָ' מתנ' עַל מָה שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרָה הוּא דְּלָא נְחִית לִשְׁמִירָה כְּלָל וְנַעֲשָׂה כְּמוֹ א' שֶׁהוּא שׁוֹמֵר מֵעַצְמוֹ בְּלֹא שׁוּם תְּנַאי דִּפְשִׁיטָ' שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר כְּלָל וְהַמְקֻבָּל עָלָיו קִבֵּל עָלָיו וְלֹא שֶׁהוּא שׁוֹמְרוֹ אֲבָל בְּקִדּוּשִׁין אֵין שַׁיָּיךְ לוֹמַר דְּלָא נַעֲשֵׂית אִשְׁתּוֹ שֶׁכֵּינָן שֶׁאָמַר הֲרֵי אֶת מְקֻוָּדֶשֶׁת אפי' אַחַר הַתְּנַאי הֲרֵי הִיא אִשְׁתּוֹ דְּאֵין אֵישׁוּת לַחֲצָאִין כַּמְבֹאָר שָׁם בְּהֶדְיָ' בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י וְכֵיוָן שֶׁנַּעֲשֵׂית אִשְׁתּוֹ ע"כ אֵין הַתְּנַאי כְּלוּם משא"כ דְּלָא נַעֲשָׂה שׁוֹמֵר כְּלָל וְזֶהוּ דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' לְעֵיל ג"כ וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ לָמָּה לֵיהּ לְרַשְׁ"י לְהַזְכִּיר כְּלָל דְּשׁוֹמֵר לֹא נָחִית לִשְׁמִירָה עַד דְּמָשִׁיךְ תִּיפּוֹק לֵיהּ בְּלָאו הָכִי מֵהַאי טַעְמָא דְּפָרֵישִׁ' י"ל דְּרַשְׁ"י בָּא לְפָרֵשׁ לִישָּׁנָ' דְּתַלְמוּדָא דְּקָאָמַר דְּמֵעִיקָּרָ' לָא שַׁעְבֵּיד נַפְשֵׁיהּ וְלָא קָאָמַר דְּלָא שְׁעָבֵיד נַפְשֵׁיהּ מַשְׁמַע שֶׁבִּתְחִלָּה קוֹדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה שׁוֹמֵר לֹא שֶׁעְבֵּיד נַפְשֵׁיהּ וְתַלְמוּדָ' רְבוּתָ' קָאָמַר דאע"ג דְּבִשְׁעַת הַתְּנַאי אָמַר הֲרֵינִי שׁוֹמֵר ע"מ שֶׁלֹּא אֶתְחַיֵּיב מ"מ דִּבּוּר זֶה אֵינוֹ כְּלוּם עַד דְּמָשִׁיךְ וְאָז הִתְנָה מֵעִיקָּרָ' וְאָמַר שֶׁלֹּא יִרְצָה לֵירֵד וְלַעֲשׂוֹת מְשִׁיכָה לִהְיוֹת שׁוֹמֵר כ"א זֶה מְקֻבָּל עָלָיו וְנִמְצָא לָא נָחִית לִשְׁמִירָה כְּלָל וּלְפִי ע"ד הַדָּבָר מְבֹאָר שָׁם בְּרַשְׁ"י דאל"כ לָמָּה לֵיהּ לְרַשְׁ"י דְּאֵין אֵישׁוּת לַחֲצָאִין ע"ש: ועי"ל דְּרַשְׁ"י ס"ל דַּאֲפִי' אִם הַתְּנַאי קוֹדֶם לְמַעֲשֶׂה שֶׁאוֹמֵר ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי שְׁאֵר כ"ו אַתְּ מְקֻוָּדֶשֶׁת מ"מ כֵּיוָן שֶׁהַכֹּל נאמ' בְּדִבּוּר א' וְהַמַּעֲשֶׂה תָּלִי בְּתְנַאי מִקְּרֵי מַתְנָה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה משא"כ בְּשׁוֹמֵר כֵּיוָן דְּלָא נָחִית לִשְׁמִירָה עַד דְּמָשִׁיךְ וְלֹא נַעֲשָׂה שׁוֹמֵר בְּדִבּוּרוֹ שֶׁדִּבֵּר עִם הַתְּנַאי בְּבַת אַחַת א"כ כֵּיוָן דְּהַתְנָה מֵעִיקָּרָ' וַהֲדַר נָחִית לֹא נָחִית כְּלָל בְּתוֹרַת שׁוֹמְרִין כ"א עַל הַמֻּקְצֶה שֶׁקִּבֵּל וְגַם זֶה מְבֹאָר בְּרַשְׁ"י שָׁם ואע"ג דְּגַם בְּקִדּוּשִׁין אֵין בְּדִבּוּר כְּלוּם כ"א בִּנְתִינַת הַקִּדּוּשִׁין מ"מ כֵּיוָן שֶׁהַנְּתִינָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בִּשְׁעַת הַדִּבּוּר כַּנּוֹדָע וְאָז נַעֲשָׂה הַתְּנַאי הָוֵי מתנ' עַל הַקִּדּוּשִׁין שֶׁהֲרֵי אוֹמֵר עַל תְּנַאיאַתְּ מְקֻוָּדֶשֶׁת וְעוֹד כֵּיוָן דִּבְקִדּוּשִׁין בָּעֵינַן נָתַן הוּא וְאָמַר הוּא א"כ גַּם הָאֲמִירָה הָוֵי הַתְחָלַת הַקִּדּוּשִׁין וְאָז הָוֵי הַתְּנַאי משא"כ.

בְּשׁוֹמְרִין אע"ג דְּבִשְׁעַת הַתְּנַאי אָמַר עַל תְּנַאי אֵינוֹ נַעֲשָׂה שׁוֹמֵר מ"מ כֵּיוָן שָׁאָז אֵין בְּדִבּוּרוֹ נַעֲשָׂה שׁוֹמֵר אֶלָּא אַחַ"כ וְאָז לֹא יָרַד בְּתוֹרַת שׁוֹמְרִין כְּלָל כ"א עַל הַמֻּקְצֶה דְּאַטּוּ אִם בַּתְּחִלָּה תְּבָעוֹ לִהְיוֹת שׁוֹמֵר וְאָמַר אִי אֶפְשִׁי לִהְיוֹת חַיָּיב וְאַחַ"כ יָרַד מֵעַצְמוֹ יִהְיֶה חַיָּיב

כֵּינָן שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו שְׁמִירָה ה"נ אע"ג דְּבַתְּחִלָּה אָמַר הֲרֵינִי שׁוֹמֵר ע"ת כָּךְ וְכָךְ מ"מ כֵּינָן דְּבַתְּחִלָּה עֲדַיִן אֵינוֹ שׁוֹמֵר עַד דְּמְשִׁיךְ וְאָז אָמְרִינַן דְּעַל תְּנַאי נְחִית משא"כ בְּקִדּוּשִׁין כֵּינָן דְּבִשְׁעַת הַתְּנַאי הִיא מִתְקַדֶּשֶׁת ואמ' שֶׁהוּא מְקֻדָּשֶׁת' עַל תְּנַאי הָוֵי מתנ' עַל מש"ב וְעוֹד נִרְאֶה לְתָרֵץ דַּאֶפְּיִ' אִם הפי' כְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל י"ל דס"ל לְרַשְׁ"י דְּאֵין תְּנַאי זֶה דּוֹמֶה לִשְׁאָר תְּנָאִים לְעִנְיָן שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ בּוֹ כָּל דִּינֵי תְּנָאִים הַמְפֹרָשִׁי' פ' מִי שֶׁאָחַז דְּכָל הַתְּנָאִים הוּא שֶׁאוֹמֵר אִם תַּעֲשֶׂה כָּךְ וְכָךְ אוֹ אִם אֶעֱשֶׂה כָּךְ וְכָךְ משא"כ הָכָא לָא הָוֵי תְּנַאי רַק שֶׁמַּתְנֶה שֶׁלֹּא יִתְחַיֵּיב לָהּ מַה שֶּׁרָאוּי לִהְיוֹת חַיָּיב וּמִגָּרַע זְכוּתָהּ וְכֵן בְּשׁוֹמְרִים לְמוֹכֵר שָׂדֶה ע"מ שֶׁלֹּא יִתְחַיֵּיב לָהּ מַה שֶּׁרָאוּי לִהְיוֹת חַיָּיב וּמִגָּרַע זְכוּתָהּ וְכֵן בְּשׁוֹמְרִים לְמוֹכֵר שָׂדֶה ע"מ שֶׁלֹּא יִתְחַיֵּיב בְּאַחֲרָיוּת אוֹ כַּיּוֹצֵ' בְּזֶה שֶׁאֵינוֹ רַק שֶׁפּוֹטֵר עַצְמוֹ מִמַּה שֶּׁהוּא רָאוּי לִהְיוֹ' חַיָּיב וְאֵין זֶה עִנְיָן לִתְנַאי כְּלָל וְדוֹמֶה לִקְרֹעַ כְּסוּתִי שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' שֶׁאָמַר ג"כ ע"מ לִפְטֹר וְשָׁם פְּשִׁיטָא דְּלֹא שַׁיָּיךְ כְּלָל תְּנַאי כָּפוּל לע"ד אֶלָּא זֶה ע"מ הוּא לָשׁוֹן הַמְּוֹרְגָּל בְּכָל דָּבָר שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה אַדַּעְתָּ' דְּהָכִי אע"פ שֶׁאֵינוֹ תְּנַאי כְּמוֹ פ' בֶּן סוֹרֵר גַּבֵּי הַתְרָאָה ע"מ כֵּן אֲנִי עוֹשֶׂה וא"כ לָא בָּעִינַן דִּינֵי תְּנַאי כְּגוֹן כָּפוּל וּתְנַאי קוֹדֶם לְמַעֲשֶׂה וְהֵן קוֹדֶם לָלָאו וְנִתַּיְשְׁבָה עוֹד קֻוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' שֶׁהִקְשׁוּ בְּתְחִלַּת הַדִּבּוּר גַּם מַה שֶּׁהִקְשׁוּ פ' מִי שֶׁאָחַז דַּף ע"ח ד"ה דְּתְנַאי וּמַעֲשֶׂה בד"א ופי' שֶׁהַתְּנַאי סוֹתֵר הַמַּעֲשֶׂה וּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י לֹא מַשְׁמַע כ"א כְּפָשָׁטֵ' וְלָא קשי' כְּלוּם מֵהָהִי' דְּאָתְרוֹג דהת' לֹא שַׁיָּיךְ תְּנַאי אֶלָּא שֶׁאֵין נוֹתְנוֹ לוֹ בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה כ"א לָצֵאת בּוֹ וּנְתָנוֹ לוֹ לְזַמַּן משא"כ גַּבֵּי גֵּט לְמַאי דס"ד דע"מ לָא הָוֵי כְּמַעֲכְשָׁיו וְאֵין נוֹתֵן לוֹ הַנְּיָיר עַתָּה לְהִתְגָּרֵשׁ בּוֹ שֶׁהֲרֵי אֵינָהּ מְגֹרֶשֶׁת עַד אַחַר הַחֲזָרַת הַנְּיָיר רַק שְׁנוֹתֵן לָהּ לִתְנַאי שֶׁאִם תְּחַזְרִי לִי תְּהֵא מְגֹרֶשֶׁת זֶהוּ מִקְרֵי תְּנַאי גָּמוּר וְאֵין ה"נ בְּגֵט אִם אָמַר הֵילָךְ גִּטֵּךְ וְיהֵא שֶׁלְּךְ לְהִתְגָּרֵשׁ בּוֹ וְאַח"כ תַּחֲזִירִי לִי זֶה תְּנַאי אֶלָּא שֶׁאֵין נוֹתְנוֹ לָהּ לְעוֹלָם כ"א לִזְמַן מְגֹרֶשֶׁת כִּדְמַסִּיק הָתָם לְרַבִּי דְּאָמַר ע"מ כְּמַעֲכְשָׁיו דָּמֵי וְלָא צְרִיכִינַן לְמֵימַר דְּהָוֵי כִּתְנַאי בְּדָבָר א' וּמַעֲשֶׂה בְּדָבָר אח' כִּדְמַשְׁמַע מפי' הַתּוֹסָ' שָׁם בְּקִדּוּשִׁין וּבְבָבָא בתר' דְּלָא הָוֵי תְּנַאי כְּלָל וְאִם יִגְזוֹר הַשַּׁם בְּחַיִּים אַאֲרִיךְ בְּדִינֵי ודו"ק: דַּף נ"ח ד"ה קוּבְיוֹסְטוּס כו' פֵּ"ה גּוֹנֵב נְפָשׁוֹת וְלֹא מַשְׁמַע הָכִי פ"ק דִּבְכוֹרוֹת כו'.

קֻוּשְׁיָא זוֹ רָאִיתִי שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' ז"ל בְּכַמָּה דּוּכְתֵי עַל רַשְׁ"י ז"ל וּבַעֲנִיּוּתִי לֹא יָכוֹלְתִּי לֵירֵד לְסוֹף דַּעְתָּם הֲלֹא שַׁפִּיר קָאָמַר גּוֹנֵב נְפָשׁוֹת כֵּינָן דִּכְתִיב בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף כֶּסֶף וגו' א"כ גּוֹנֵב נְפָשׁוֹת וְלֹא גָּבָה מֵהַגַּנּוּבִין כְּלוּם אֶלָּא שֶׁבַּתְּחִלָּה אוֹמֵר הַכָּתוּב שֶׁהִגְבִּיהַּ הָיָה צִיווּי הַמָּקוֹם לִגְבוֹת מת"ר אֶלֶף וְלֹא נִתְכַּוְּנוּ הֶהָמוֹן כ"א לְקַנְתְּרוֹ בִּדְבָרִים כִּדְאִיתָ' הָתָם וה' יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי כִּתְבִי זֶה מָצָאתִי שֶׁתִּרְצוּ הַתּוֹסָ' כֵּן פ' הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת ומ"מ הוֹסַפְתִּי קְצָת בֵּיאוּר עַל דִּבְרֵיהֶם וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ קֻוּשְׁיָ' הַשְּׁנִיָּה הִנֵּה רַשְׁ"י לֹא כָּתַב דְּרֻבֵּי גּוֹנְבֵי נְפָשׁוֹת אֶלָּא שֶׁסְּתָמָן גַּנָּבִים הֵם וְכַוָּנָתוֹ דִּסְתָמָן גַּנָּבִים הֵן אוֹ גּוֹנְבֵי מָמוֹן אוֹ נְפָשׁוֹת וְכֵן כָּתַב הָרַשְׁבָּ"ם ז"ל פ' הַמּוֹכֵר פֵּירוֹ' בְּהֶדְיָ' רוב' עָבְדִי הָכִי אִיתַּנְהוּ אוֹ גַּנָּב אוֹ קוּבְיוֹסְטוּ' א"כ כֵּינָן שֶׁיָּדַעְתָּ שֶׁאֵין גַּם אֶחָד מֵהֶם טוֹב אוֹ גַּנָּב אוֹ קוּבְיוֹסְטוּס אפי' נֶאֱמַר דְּרֻבָּן גּוֹנְבֵי מָמוֹן וּמִקְצָתָן נְפָשׁוֹת מ"מ כֵּינָן שֶׁיָּדַעְתָּ שֶׁהוּא גַּנָּב קִבֵּל הַכֹּל דמ"ל גְּנֵיבַת מָמוֹן אוֹ נְפָשׁוֹת וְאֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר דְּמָמוֹן אֲנִי מְקַבֵּל וּנְפָשׁוֹת אֵינִי מְקַבֵּל כֵּינָן שֶׁהוּא בְּחֶזְקַת גַּנָּב אֵין חָלוּק בִּגְנֵיבָה ומא' יָבֹא לַחֲבִירוֹ וע"כ צ"ל כֵּן לפי' הָרַשְׁבָּ"ם שֶׁכָּתַב כֵּן בְּקֻוּשְׁיַת הַמַּקְשָׁן דְּפָרִיךְ מ"ט לָאו מִשּׁוּם דְּרֻבָּן' הָכִי אִיתַּנְהוּ ר"ל לֹא כֻּלָּם וע"ז פי' גַּנָּב אוֹ קוּבְיוֹסְטוּס וא"כ אֵין כָּאן רֹוב לֹא בִּגְנֵיבַת מָמוֹן וְלֹא בִּנְפָשׁוֹת וא"כ גַּם לְרַב תִּקְשֵׁי נְהִי יֵל בָּתַר רוב' מ"מ אֵין כָּאן רֹוב נְפָשׁוֹ' נְהִי דִּבְכְלַל נִפְשׁוּתָדָא י"ל הָוֵי מָמוֹן מ"מ אִיפְכָּ' תִּקְשֵׁי וא"כ לֵימָא מָמוֹן

קַבַּלְתִּי נְפָשׁוֹת לֹא קַבַּלְתִּי אֶלָּא ע"כ כמ"ש וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל פ' ט"ו מהל' מְכִירָה כָּתַב ג"כ כפירש"י וְסַיְּים בִּדְבָרָיו שֶׁכָּל הָעֲבָדִים בְּחֶזְקַת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן כָּל הַדְּיעוֹ' הָרָעוֹת ור"ל כמ"ש דאע"ג דְּאֵין רֻוְבָּן גּוֹנְבֵי נְפָשׁוֹת מ"מ יֵשׁ בּוֹ דֵּעָה רָעָה וְאִם יָבֹא נֶפֶשׁ לְיָדוֹ לֹא יַחֲזִירֶנָּה וא"כ אִם מָצְאוּ הָאָדוֹן שֶׁגָּנַב נֶפֶשׁ כְּבָר יָדַעְתָּ שֶׁדַּעְתּוֹ רָעָה וְלֹא יַחֲזוֹר גַּם מֵעֲבִירָה זוֹ: שָׁם הָנְהוּ קָלָא אִית לְהוּ כְּבָר יְיִשַּׁבְתִּי שַׁפִּיר בע"ה פ"ק דְּקִדּוּשִׁין: שָׁם ע"ב ד"ה בְּמַעֲלָה לָהּ מְזוֹנוֹ' הִנֵּה רַשִּׁ"י ז"ל לֹא פֵּירֵשׁ כֵּן ונ"ל שֶׁרַשִּׁ"י אֵינוֹ מְחַלֵּק בֵּין לִישָּׁנָא דְּנִיזּוֹנֶת אוֹ מַעֲלֶה לָהּ מְזוֹנוֹת וּשְׁנֵיהֶם פֵּירוּשָׁן שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ מְזוֹנוֹת וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה ולע"ד הָיָה נִרְאֶה דְּיוֹתֵר קָרוֹב בִּלְשׁוֹן שֶׁהִיא נִיזּוֹנֶת מַמָּשׁ מִלִּישָּׁנָא דְּמַעֲלֶה לָהּ דְּקָאֵי אַדִּידִיהּ וְיֵשׁ לְפָרְשׁוֹ שֶׁהוּא מַעֲלֶה וְהִיא אֵינָהּ רוֹצָה אֲבָל נִיזּוֹנֶת מַשְׁמַע שֶׁהִיא נִיזּוֹנֶת דְּהָא קָאֵי אַדִּידָהּ וּלְפִי הָאֱמֶת נוֹכַל לְפָרְשׁוֹ שֶׁהָאֱמֶת שֶׁהוּא זָנָהּ וְהִיא נִיזּוֹנֶת אֶלָּא דְּתַנָּא קמ"ל דְּאִם הִיא רוֹצָה עוֹשָׂה וְאוֹכֶלֶת מִשֶּׁלּוֹ וְעִיקַּר רְבוּתָא דְּתַנָּא כִּדְרַב הוּנָא וּלְפִי דַּעְתִּי יֵשׁ קְצָת הֶכְרֵחַ דְּאִם אֵינָהּ נִיזּוֹנֶת כְּלָל שֶׁאֵינָהּ רוֹצָה אֵיךְ סָלִיק אַדַּעְתִּיהּ לְהַקְדִּישׁ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ כֵּיוָן שֶׁאֵינָהּ רוֹצָה לֶאֱכֹל מִשֶּׁלּוֹ אֶלָּא ע"כ שֶׁהָיְתָה נִיזּוֹנֶת עַד הַנָּה וְלָכֵן הִקְדִּישׁ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וְקָאָמַר דְּאִם הִיא רוֹצָה אֵינָהּ נוֹתֶנֶ' לוֹ מ"י וּרְבוּתָא קמ"ל דס"ד כֵּיוָן שֶׁהָיְתָה נִזּוֹנֶת עַד הַנָּה וְהוּא הִקְדִּישׁ לְיוֹרֵי הֶקְדֵּשׁ וְלֹא תּוּכַל לַחֲזוֹר בָּהּ כֵּיוָן שֶׁכְּבָר עָשָׂה מַעֲשֶׂה ע"ז וְהֶקְדִּישׁ קמ"ל: דַּף ס' ד"ה יָכוֹל עַד וְתֵימָ' לר"י דמנ"ל לְאוֹקֶמָ' כו' הִנֵּה גַּם רַשִּׁ"י ז"ל הֵבִיא גִּירְסָא זוֹ ונלע"ד לְיַשֵּׁב דס"ל לְתַלְמוּדָ' דְּבָשָׂר וְחָלָב מַחַד קְרָא נָפְקִי דְּשִׁקּוּלִין הֵן דאע"ג דבש' יֵשׁ בּוֹ צַד חָמוּר דְּאִיסּוּרוֹ שָׁוֶה בְּכָל מַחַיִּים מ"מ גַּם חֵלֶב יֵשׁ בּוֹ צַד חָמוּר דְּהֶחְמֵרְתָּ בּוֹ בְּטֻמְאָתוֹ שֶׁכֵּן מְטַמֵּא שֶׁלֹּא בְּהֶכְשֵׁר דְּמַשְׁקִין עֲלוּלִין לְקַבֵּל טֻמְאָה משא"כ בָּשָׂר צָרִיךְ הֶכְשֵׁר וּכְמוֹ שֶׁמַּתְחִיל בַּבְּרַיְיתָא לָדוּן אִיסּוּר מִטֻּמְאָה וא"כ גַּם בַּחֵלֶב הֶחְמִיר בְּטֻמְאָה יוֹתֵר מֵאוֹכֶל מַה שֶּׁאֵין כֵּן דָּם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּל הַחֻמְרוֹת וְלָכֵן צָרִיךְ קְרָא: שָׁם ע"ב ד"ה וא"ר נַחְמָן כו' אֵין לְפָרֵשׁ כו' הִנֵּה רַשִּׁ"י ז"ל פי' בְּהֶדְיָא מִשּׁוּם גְּזֵרָה אַטּוּ אִשָּׁה וְלִי הַצָּעִיר תֵּימָא גְּדוֹלָה לְפֵירוּשׁוֹ ז"ל דא"כ מַה עִנְיָן בָּרַיְיתָא דְּהַבָּחָנָה לְעִנְיָן זֶה וַהֲלֹא אֵין דּוֹמוֹת זוֹ לָזוֹ אֶלָּא כִּי אוּכְלָא לְדָנָא דְּהָא הָתָם לֵיכָּא טַעְמָא כְּלָל בַּעֲקָרָה וּזְקֵינָה וְאֵינָךְ וְאַפַּ"ה אֲסִירִי וְהָכָא לָא גָּזְרִינַן אֶלָּא מִטַּעְמֵי דְּכָתְבִי הַתּוֹסָ' הָא לָאו הָכִי לֹא אֲסִירִי ולעד"נ דְּרַשִּׁ"י ז"ל ס"ל דְּהַאי אֵינוֹ סתמ' דְּתַלְמוּדָ' כְּרֵיךְ לֵיהּ וְרַב כַּפֵּי וְאֵינָךְ אָמוֹרָאֵי לָא יָדְעִי הָא דְּשָׁרֵי ר"נ וס"ל דְּמַאי דְּאָסַר ר"נ הוּא מִטַּעַם גְּזֵרָה דְּלָא כְּלוּג בֵּין אִשָּׁה לָאִשָּׁה וּכְרֵיךְ רַב כַּפֵּי דִּבְלָא הַהִיא סָבְרִי הָא מִבָּרַיְיתָ' וּסְתָמָ' דְּתַלְמוּדָ' כְּסִיק דְּלָא דָּמֵי לְבָרַיְיתָ' אֶלָּא טעמ' אַחֲרִינָ' איכ' הָכָא כִּדְכְתִבִי הַתּוֹסָ' וְהָכִי ס"ל לְרַשִּׁ"י כְּהִלְכָתָ' כִּדְכָתַב בְּהֶדְיָא וְשִׁינּוּיָ' דְּתַלְמוּדָ' לְעִיל הוּא לְפִי שִׁיטַת הָאֱמֶת דְּלָא הָוֵי מִשּׁוּם לָא כְּלוּג אֶלָּא דְּתַלְמוּדָ' מְפָרֵשׁ מִלְּתָא דר"נ כִּי הֵיכִי דְּלָא תִּקְשֵׁי אַהֲדָדֵי אֲבָל אִינְהוּ לָא יָדְעִי לְהָא דר"נ עי"ל דְּוַדַּאי ר"נ לְכָל הַדְּעוֹת לָא ס"ל טַעְמָא אַחֲרִינָ' כ"א מִטַּעַם שֶׁמָּא תִּגְמֹל אֶלָּא דְּרַב כַּפֵּי פָּרִיךְ גַּם אר"נ וַהֲלֹא בְּלֹא הַאי טַעְמָא אָסוּר מִטַּעַם דְּלָא כְּלוּג וּמַסִּיק תַּלְמוּדָ' דְּלִית הִלְכְתָ' כְּרַב כַּפֵּי אֶלָּא יֵשׁ חִלּוּק בֵּין הַבָּרַיְיתָא לְהָא אֶלָּא דְּאָסוּר מִטַּעַם דר"נ ונ"ל דס"ל לְתַלְמוּדָ' בִּשְׁלָמָא לְעִנְיַן הַבָּחָנָה אִי שָׁרִית לְהַאי אִשָּׁה אָתֵי לְמִשְׁרֵי בְּכָל אִשָּׁה אַחֲרִיתָ' דְּלֵיכָּ' הֵיכָּרָ' משא"כ הָכָא איכ' הֶכֵּירָא דְּלַהַאי אִית לָהּ יֶלֶד וּלְהַאי לֵית לֵיהּ וּמִיתָה קָלָא אִית לַהּ וְלָא אָתֵי לְמִטְעֵי דְּאִית לָהּ יֶלֶד עֲדַיִין: דַּף ס"א ד"ה הִכְנִיסָה לוֹ קְצָת תֵּימָא כו' לעד"נ דְּיֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּמַה בְּכָךְ שֶׁאֵין הַבַּעַל מַרְוִיחַ דְּהֵם אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ דַּחֲזַ"ל תִּקְנוּ מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ מִשּׁוּם אֵיבָה דְּמַשְׁמַע שֶׁהָיָה רָאוּי לְתַקֵּן לָהּ מְזוֹנוֹת בְּלֹא מ"י אֶלָּא דְּחָשְׁשׁוּ

מִשּׁוּם אֵיבָה שֶׁיֹּאמַר הַבַּעַל אֵינְךָ עוֹשֶׂה צָרְכִי הַבַּיִת וַאֲנִי זָן אוֹתְךָ וַאֲנִי מְחֻוָּיב לִשְׁכֹּור שִׁפְחָה לְצָרְכֵי הַבַּיִת אֲבָל אִם הִיא הִכְנִיסָה שִׁפְחָה לַעֲשׂוֹת צָרְכֵי הַבַּיִת אַף אִם הוּא זָנָהּ מ"מ כֵּיוָן שֶׁהִיא עוֹשָׂה מְלֶאכֶת צָרְכֵי הַבַּיִת רַק בְּעַד מְזוֹנוֹת בִּלְבַד בְּלֹא שְׂכִירוּת לֹא חָשׁוּ חֲכָמִים לְאֵיבָתוֹ דְּתוּכַל לוֹמַר אִם אֵין אַתָּה זָן אוֹתִי אַתָּה מְחֻוָּיב לִשְׁכֹּור שִׁפְחָה וּלְזוּנָהּ וְעַתָּה הִכְנַסְתִּי לְךָ בְּעַד מְזוֹנוֹת שֶׁלִּי בְּלֹא שְׂכִירוּת וְלָא מִבָּעְיָא לְמַאי דְּכָתְבִי הַתּוֹסָ' ז"ל לְקַמָּן דְּכָל מְלָאכוֹת הַשָּׁנוּיִן בַּמִּשְׁנָה אִם אֵינָהּ נִיזּוֹנֶת פְּטוּרָה מִכֻּלָּם אֶלָּא אפי' אִם חַיֶּיבֶת בִּשְׁאָר מְלָאכוֹ' וְאֵינָהּ פְּטוּרָה כ"א מֵעֲשׂוֹת צֶמֶר: מ"מ לֹא הֵבַנְתִּי קֻושְׁיָא זוֹ כֵּיוָן דְּתַקָּנַת חֲכָמִים הוּא לֹא תִּקְּנוּ כ"א הֵיכָא דְּאֵין לוֹ מִי שֶׁיַּעֲשֶׂה צָרְכֵי בֵּיתוֹ אֲבָל אִם הִיא מַכְנֶסֶת לוֹ לֹא תִּקְּנוּ דְּהָא אִיכָּא תַּנָּאֵי דס"ל דִּלְעוֹלָם אֵין אִשָּׁה אֶלָּא לְבָנִים.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ מַאי פָּרִיךְ הַמַּקְשֶׁן תימ' עַיֵּילִית לָךְ אִיתְּתָ' דְּלָמָּה לֹא פְּטָרוּהוּ חֲכָמִים מִכֹּל וָכֹל בְּשִׁפְחָה זוֹ כֵּיוָן שֶׁזָּנָהּ די"ל דְּפָרִיךְ דְּמַאי נָפְקָא לֵיהּ מִינָּהּ כֵּיוָן שע"כ זָנָהּ וְכִי לִנְקוֹם מִמֶּנָּה הוּא בָּעֵי כֵּיוָן שֶׁהַשִּׁפְחָה תּוּכַל לַעֲשׂוֹת כָּל מְלָאכוֹ' לָמָּה לֵיהּ מְלָאכוֹת אִשְׁתּוֹ כְּלָל תַּעֲשֶׂה הַשִּׁפְחָה כָּל מְלָאכוֹת וְכֵן הוּא מְיֻשָּׁב לר"ל דס"ל דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ עִיקָּר וּמְזוֹנֵי תִּקְּנוּ תַּחַת מ"י וק"ל: דַּף ס"ד וְדִינֵי חֲלִיצָה וְיִבּוּם בְּהַחוֹלֵץ פי' הַקֻּנְדְּרֵס כו' ואר"י דְּמַה שֶּׁהֵבִיא רָאָיָה כו' נלע"ד דְּרַשִׁ"י ז"ל ס"ל כֵּיוָן דְּנָפְקָא לָן מקר' וּבְקַרְ' לָא כְּתִיב מֻוכֶּה שְׁחִין אֶלָּא שֶׁאֵין חוֹסְמִין אוֹתָהּ דְּמַשְׁמַע שֶׁיֵּשׁ לָהּ טַעֲנָה וְאֵין מְזַיְּחִין אוֹתָהּ וּמִמֵּילָא כָּל טְעָנוֹ' מַשְׁמַע וכ"ת דְּנוֹקֵי אַמִּסְתַּבֵּר אַטַּעֲנָה גְּדוֹלָה א"כ בֻּורְסִי מנ"ל דִּפְשִׁיטָ' דְּמֻוכֶּה שְׁחִין הִיא טַעֲנָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִבֻּורְסִי שֶׁהִיא הַקְּטַנָּה שֶׁבְּכֻלָּן הַשְּׁנוּיִן שָׁם בַּמִּשְׁנָה כָּךְ נ"ל רְאָיַת רַשִׁ"י וְאִם קֻוּשְׁיַת ר"י ז"ל הוּא דְּאֵין ה"נ דְּמִן הַתּוֹרָה אֵין כּוֹפִין בַּאֲמַתְלָא כ"א בְּמֻוכֶּה שְׁחִין וְהַהִיא מַעֲשֶׂה דְּבֻורְסִי הוּא דְּרַבָּנָן דְּהֵם תִּקְּנוּ כִּי הֵיכִי דְּתִקְּנוּ גַּבֵּי בַּעַל לָכֹוף אוֹתוֹ לְהוֹצִיא כָּךְ כּוֹפִין לַיָּבָם לַחֲלֹוץ נ"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל דא"כ לָאו תַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא דְּהָא אָמְרִינַן פ' הַחוֹלֵץ דַּף מ"א דְּכָל הָעוֹלֶה לְיִבּוּם עוֹלֶה לַחֲלִיצָה וַאֲפִילּוּ רַבָּנָן לָא תִּקְּנוּ חֲלִיצָה אא"כ אֶפְשָׁר לַיָּבָם כִּדְאִיתָ' הָתָם בְּהֶדְיָא אִם לֹא בְּמָקוֹם דְּלָא אֶפְשָׁר וְהָיְתָה צְרִיכָה לְעַגֵּן לְעוֹלָם כמ"ש הַתּוֹסָ' וְרַשִׁ"י שָׁם וא"כ גַּבֵּי בֻּורְסִי כֵּיוָן שֶׁהָיְתָה יְכוֹלָה לְקַבֵּל בֻּורְסִי גַּבֵּי אָחִיו ס"ל לְרַשִׁ"י דְּלָא הָיוּ חֲכָמִים מְתַקְּנִין חֲלִיצָה לַעֲקוֹר דִּבְרֵי תוֹרָה דְּאֵין חֲלִיצָה אֶלָּא בְּמָקוֹם יִבּוּם מִשּׁוּם טַעֲנָה קַלָּה דִּלְךָ אִי אֶפְשִׁי כֵּיוָן דְּחָזִינַן דְּקַבָּלָה בֻּורְסִי וְאֶפְשָׁר דְּגַם מֻוכֶּה שְׁחִין וּשְׁאָר מוּמִין לֹא הָיוּ מְתַקְּנִין כֵּיוָן דְּלָא תִּתְעַגֵּן שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהִתְיַבֵּם כְּגוֹן מֵחֲמַת אֲסוּרָ' כִּי הָנָךְ דְּהָתָם אֶלָּא מֵחֲמָתָהּ דְּהִיא אֵינָהּ רוֹצָה לְקַבֵּל מוּמָיו מֵחֲמַת זֶה לָא הָוֵי עִקְרֵי ד"ת דְּתֵשֵׁב וְתִתְעַגֵּן דְּהָא לָא מִיפַּקְּדָא אַפְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כָּתַב הָרֹא"שׁ ז"ל גַּבֵּי מוֹרֶדֶת דְּמִאיס עָלַי דְּאֵין כּוֹפִין דמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּאֵינָהּ כִּשְׁבוּיָ' שֶׁתִּבָּעֵל לְשִׁנּוּי לָהּ אֵינָהּ טַעֲנָה דְּתֵשֵׁב וְתִתְעַגֵּן כו' אֶלָּא ע"כ הָתָם בְּבֻורְסִי הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם אֲמַתְלָא דְּמִן הַתּוֹרָה אֵין חוֹסְמִין אוֹתָהּ ומ"ש בַּמִּשְׁנָה אָמְרוּ חֲז"ל הַיְינוּ שֶׁחֲז"ל אָמְרוּ שֶׁהִיא אֲמַתְלָא דְּלָא תימ' דְּלָאו אֲמַתְלָ' הִיא כְּלָל כֵּיוָן שֶׁרְגִילָה בְּבֻורְסִי וְאפ"ה אָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁהִיא אֲמַתְלָ' וכ"ש שְׁאָר אֲמַתְלָאוֹת: מְצִיאַת הָאִשָּׁה פֶּרֶק שִׁשִּׁי דַּף ס"ו ד"ה וְהָא כִּי אֲתָא וְקָשֶׁה דְּמַאי פָּרִיךְ נִרְאֶה לְיַשֵּׁב דְּרָבָא שֶׁהִקְשָׁה וּמָה הַעֲדָפָה הִקְשָׁה הָכִי וּמָה הַעֲדָפָה כֵּיוָן שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ הָיָה סָבָרָא שֶׁיִּהֵא שֶׁלּוֹ דְּכֵיוָן דְּתִקְּנוּ חֲז"ל מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ לַבַּעַל וְהוּא זָן אוֹתָהּ עֲבוּרָם אֵין לְחַלֵּק וּלְדַקְדֵּק עִמּוֹ אֶלָּא לִיתֵּן לוֹ הַכֹּל אַפ"ה א"ר עֲקִיבָ' לְעַצְמָהּ מכ"ש מְצִיאָתָהּ דְּאֵינוֹ תַּחַת מְזוֹנוֹת לְפֵרָעוֹן כ"א מִשּׁוּם אֵיבָה וְאַח"כ הִקְשָׁה מִדְּמְחַלֵּק רָבִין בֵּין הַעֲדָפָה שֶׁלֹּא ע"י הַדְּחָק וּבֵין ע"י הַדְּחָק

א"כ ע"כ לָאו מִטַּעַם דְּלָא חָזַ"ל וּנְתָנוֹ לַבַּעַל כָּל מ"י בְּפִרְעוֹן מְזוֹנוֹת דא"כ אפי' ע"י הַדְּחָק נָמֵי הוּא מ"י דְּכֵינָן דִּשְׁנֵיהֶם אֵינָן בִּכְלַל מ"י שֶׁתְּהֵא דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם כמ"ש לְעֵיל דַּף מ"ז שֶׁיָּזוּן אוֹתָהּ עֲבוּרָם דְּאֵין נִרְאֶה לוֹמַר דְּעַל הָעֲדָפָה שֶׁלֹּא עַל יְדֵי הַדְּחָק דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם וְלֹא עַל הָעֲדָפָה שעי"ה דְּכֵינָן דְּאֵינָהּ מְחֻוַּיֶּבֶת לְהַעֲדִיף פְּשִׁיטָא דְּאֵין דַּעְתּוֹ ע"ז וְהָוֵי כְּמְצִיאָה דְּאָתֵי מֵעָלְמָא וא"כ שֶׁלֹּא עי"ה מ"ט הִיא דִּידֵיהּ אֶלָּא ע"כ הַטַּעַם דְּשָׁלָא עי"ה כֵּינָן דאת' לָהּ בְּלֹא טוֹרַח איכ' אֵיבָה וְכִדְאָמְרִינַן רֵישׁ פ"ק דְּקִדּוּשִׁין.

דְּאִי אַשְׁמְעִינַן קִידּוּשֶׁיהָ לְאָבִיהָ מִשּׁוּם דְּלָא טרח' בְּהוּ יֵשׁ לָהּ אֵיבָה וְיִשְׁנָאֶנָּה אִם לֹא תִּתֵּן. משא"כ ע"י הַדְּחָק.

וא"כ ה"ה מְצִיאָתָהּ דאת' בְּלֹא טוֹרַח. וּמִשַּׁנֵּי מְצִיאָתָהּ כְּעַל יְדֵי הַדְּחָק דְּמֵי דְּאֵין הָאֵיבָה גְּדוֹלָה כ"כ ע"ז וּמַאי דְּקָאָמַר פְּלֻגְתָּ' דר"ע וְרַבָּנַן נ"ל דה"פ דְּמַאי דְּמְצִיאָתָהּ דּוֹמָה לְהַעֲדָפָה שע"י הַדְּחָק בָּזֶה הוּא פְּלֻגְתָּ' דר"ע וְרַבָּנַן דְּגַם רַבָּנַן דִּפְלִיגִי אר"ע בְּמְצִיאָה מוֹדוֹ לֵיהּ בְּהַעֲדָפָה שעי"ה דִּלְעַצְמָהּ הָוֵי אַף פְּלִיגִי בְּמְצִיאָה אִי הָוֵי כע"י הַדְּחָק וּמַה שֶּׁהֵבִיאוֹ לְתָרְצָן לְתָרֵץ הָכִי.

דק' לֵיהּ כֵּינָן דְּאָמַר ר"ע דַּאֲפִי' הַעֲדָפָה דמ"י הוּא וְרָאוּי לִהְיוֹת לַבַּעַל כמ"ש אַפֵּ"ה הָוֵי לְעַצְמָהּ. מכ"ש מְצִיאָתָהּ.

וּלְרַבָּנַן קָשֶׁה אִיפְּכָ' כֵּינָן דְּקָאָמְרִי אפי' מְצִיאָתָהּ לְבַעְלָהּ כ"ש הַעֲדָפָה. וְלָכֵן תֵּירֵץ דְּהָנָהוּ רַבָּנַן דְּבָרַיְתָ' כר"ע ס"ל דְּהַעֲדָפָה לְעַצְמָהּ אַף פְּלִיגִי בְּמְצִיאָה אִי הָוֵי כעי"ה.

ור"ע ג"כ קמ"ל דְּלָא תימ' דְּהָוֵי כְּהַעֲדָפָה שֶׁלֹּא עי"ה וק"ל: ונ"ל עוֹד דְּרַשִּׁ"י ז"ל ס"ל דלר"ע לֹא תִּקְּנוּ תַּחַת מָעָה כֶּסֶף כְּלוּם דְּהָא ע"כ הָכָא מַיְירֵי שֶׁמַּעֲלֶה לָהּ מָעָה כֶּסֶף וְכִדְכֵי' הַתּוֹסָ' ז"ל לְעֵיל פ' אע"פ דַּף נ"ט וּמֻכְרָח הוּא דְּאִי לָאו הָכִי לָמָּה סָבְרִי רַבָּנַן דְּהַעֲדָפָה שעי"ה לְבַעְלָהּ הָוֵי הָא מַשְׁמַע לְעֵיל דלכ"ע אִם אֵינוֹ מַעֲלֶה לָהּ מ"כ דִּיָּדָהּ הָוֵי אֶלָּא ע"כ מַיְירֵי כְּשֶׁמַּעֲלֶה לָהּ וה"ק בְּשֶׁלֹּא ע"י הַדְּחָק אֲפִילּוּ ר"ע מוֹדֶה דְּתִקְּנוּ אפי' בְּלֹא מ"כ דְּאִיכָּא אֵיבָה כֵּינָן דאת' בְּלֹא טוֹרַח אֶלָּא בַּעַל יְדֵי הַדְּחָק פְּלִיגִי דס"ל לר"ע דְּלָא תִּקְּנוּ לוֹ כְּלוּם תַּחַת מ"כ וְרַבָּנַן סָבְרִי דְּתִקְּנוּ וא"כ בְּהָא מְיַיְשַׁב לָמָּה לֵיהּ דְּקָאָמַ' פְּלֻגְתָּ' דר"ע וְרַבָּנַן דק' לֵיהּ בְּשֶׁלָּמָא לר"ע הָוֵי כְּהַעֲדָפָה עי"ה דִּשְׁנֵיהֶם אֵין בָּאִין לְתַשְׁלוּמִין וְגַם אֵין בָּהֶן אֵיבָה אֲבָל לְרַבָּנַן דְּהַעֲדָפָה בָּאָה לְתַשְׁלוּמִין למ"כ וְגַבֵּי מְצִיאָה לֹא מָצִינוּ תַּנָּא בָּעוֹלָם שֶׁיְּהֵא בָּאָה לְשׁוּם תַּשְׁלוּמִין דְּגַבֵּי הַעֲדָפָה לְעֵיל מָצִינוּ סוֹף פ' אע"פ משא"כ מְצִיאָה וא"כ לָמָּה תְּהֵא מְצִיאָה כְּהַעֲדָפָה שעי"ה לְרַבָּנַן וְלָכֵן אָמַר דִּפְלֻגְתָּא דר"ע וְרַבָּנַן הִיא דִּלְרַבָּנַן לָא הָוֵי כְּהַעֲדָפָה אֶלָּא מִילְּתָ' אַחֲרִיתִי הִיא וְתִקְּנוּהָ רַק מִשּׁוּם אֵיבָה וא"כ בְּהָא מְיַיְשַׁב בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת מִלְּבַד מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל לְתָרֵץ קַוּשְׁיָ' שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּמַשְׁמַע דְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ הָוֵי מִשּׁוּם מְזוֹנֵי וּמְצִיאָתָהּ מִשּׁוּם אֵיבָה והכ' מַשְׁמַע דְּמְצִיאָתָהּ תַּחַת מְזוֹנוֹת וּלְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש דהכ' לר"ע קָאֵי דִּלְדִידֵיהּ כָּל הָעֲדָפוּ' לָא הָוֵי כמ"י דְּלָהֶוֵי תַּחַת מְזוֹנוֹ' אוֹ מ"כ אֶלָּא הַעֲדָפָה שֶׁלֹּא עי"ה תִּקְּנוּ מִשּׁוּם אֵיבָה וא"כ הָיָה קַוּשְׁיַת הַמַּקְשָׁן כִּי הֵיכִי דְּחָשׁ ר"ע בְּהַעֲדָפָה שֶׁלֹּא עי"ה לְאֵיבָה ה"ה לִיחוּשׁ בְּמְצִיאָתָהּ וּמְשַׁנֵּי דְּמְצִיאָה כְּהַעֲדָפָה עי"ה דָּמֵי וְאִם כֵּן דַּוְקָא לר"ע דְּאֵין שַׂיָּכוּת לְהַעֲדָפָה בְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ כְּלָל מְדַמֵּי מְצִיאָה לְהַעֲדָפָה דִּלְעִנְיַן אֵיבָה דָּמוּ לַהֲדֵדֵי כֵּינָן דְּגַם הַעֲדָפָה לר"ע לָא הָוֵי כמ"י וְלֹא שַׂיָּיךְ בָּהּ תַּשְׁלוּמִין אֲבָל לְרַבָּנַן דְּהַעֲדָפָה הָוֵי בִּכְלַל מ"י וְתִקְּנוּ' תַּחַת מ"כ אה"נ דְּמְצִיאָה לָא דָּמֵי לְהַעֲדָפָה כְּלָל

וּבִיבָמוֹת ע"כ לְרַבָּנָן קָאֵי דלר"ע כָּל אִשָּׁה מְצִיאָתָהּ לְעַצְמָהּ וק"ל: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מנ"ל לַמַּקְשָׁן גַּם לָמָּה לֵיהּ לְתָרְצָן לְמֵימַר דְּהָוֵי כעי"ה דלמ' ר"ע ס"ל דְּהַעֲדָפָה שֶׁלֹּא עי"ה הָוֵי כמ"י וְתִקְּנוּ תַּחַת מ"כ וא"כ לָא דָּמֵי לִמְצִיאָה.

י"ל דס"ל דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין ע"י הַדְּחָק לְלֹא ע"י הַדְּחָק כ"א לְטַעַם דְּאֵיבָה דְּבָהָא איכ' אֵיבָה וּבָהָא לָא. משא"כ אִי הָוֵי תַּקָּנַת תַּשְׁלוּמִין אֵין חִלּוּק כֵּינָן דְּבִשְׁנֵיהֶם אֵין דַּעְתּוֹ עֲלֵיהֶם רַק שֶׁחָזַ"ל תִּקְּנוּ אֵין לְחַלֵּק וּלְעֵיל לֹא הִקְשָׁה מֵחֲמַת מ"כ כ"א כֵּינָן דְּהָוֵי מ"י אֵין לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם אַף אִם לֹא תִּקְּנוּ תַּחַת מ"כ וכמ"ש.

ועו' יֵשׁ לְתָרֵץ קֻשְׁיָ' הָרִאשׁוֹנָה דרב' דְּהִקְשָׁה וּמָה הַעֲדָפָה דמ"י הוּא עַל הַעֲדָפָה שע"י הַדְּחָק הִקְשָׁה כְּמוֹ דְּמַסִּיק לְפִי הָאֱמֶת וְזֶה הָוֵי מ"י אֲבָל הַעֲדָפָה שֶׁלֹּא ע"י הַדְּחָק כֵּינָן דְּבָקַל בְּלֹא טִרְחָא אֶת' הָוֵיכְמוֹ שֶׁמָּצְאָה מְצִיאָה וְלָא הָוֵי בִּכְלַל מ"י וּלְהָכִי פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּגַבֵּי מ"י שַׁיָּיךְ אֵיבָה יוֹתֵר מִבִּמְצִיאָה דְּכֵיוָן שֶׁהוּא זָן אוֹתָהּ דַּעְתֵּיהּ עַל מ"י.

אוֹ אֶפְשָׁר דְּפָרִיךְ דְּרָאוּי לְתַקְּנוֹ תַּחַת מָעָה כֶּסֶף שֶׁתִּשְׁתַּלֵּם לוֹ וּמַקְפִּיד אִם הִיא מַקֶּפֶדֶת עִמּוֹ וְלֹא תִּתֵּן לוֹ הַמּוֹתָר וְהַיְינוּ דַּוְוקָ' בְּהַעֲדָפָה שע"י הַדְּחָק דְּשָׁכִיחַ הוּא שֶׁאִם תִּטְרַח בָּרוּר שֶׁתְּעַדֵּי' משא"כ בְּלֹא טִרְחָ לָא שָׁכִיחַ שֶׁתַּעְדִּיף וְהָוֵי כְּמְצִיאָה וּכְמוֹ שפי' רַשְׁ"י ז"ל רֵישׁ פ"ק דְּקִדּוּשִׁין וְאִי אַשְׁמְעִינַן מ"י מִשּׁוּם דְּטִרְחָא בְּהוּ כו' ופי' רַשְׁ"י ז"ל וְדַעְתֵּיהּ עָלֶיהָ כו' דְּשָׁכִיחַ כו' אֲבָל שֶׁלֹּא ע"י הַדְּחָק כֵּינָן דְּאֵין דַּעְתֵּיהּ עָלֶיהָ וְלָא שָׁכִיחַ לָא הָוֵי כמ"י כְּלָל אֶלָּא הָוֵי כְּמְצִיאָה וְאֶפְשָׁר דַּאֲפִי' רַבָּנָן מוֹדוּ בְּהָא דְּלָא הָוֵי כמ"י אֶלָּא הָוֵי דְּבַעַל כְּמוֹ מְצִיאָה דְּלֹא שַׁיָּיךְ מ"י בְּהָא כמ"ש וְאִם תִּקְּנוּ הָא מִשּׁוּם אֵיבָה כֵּינָן דְּבָקַל אֶת' ה"ה מְצִיאָה כע"י הַדְּחָק דָּמֵי.

וְהַמַּקְשָׁן דְּפָרִיךְ וְהָא כִּי אֶת' רָבִין פָּרִיךְ ארב' גּוּפֵיהּ דְּהֵיכִי מַיְיתֵי רָבָא מְצִיאָה מק"ו מֵהַעֲדָפָה וְהָא בְּהַעֲדָפָה שֶׁלֹּא עי"ה גַּם ר"ע מוֹדֶה דְּבַעַל הוי' א"כ שַׁיָּיךְ אֵיבָה יוֹתֵר בְּהַעֲדָפָה שֶׁלֹּא עי"ה מעי"ה דלר"ע שְׁנֵיהֶם לָא הָווּ כמ"י אֶלָּא אֵיבָה הָוֵי בְּלֹא עי"ה יוֹתֵר כֵּינָן דְּבָקַל אֶת' לָהּ וּמְצִיאָה הָוֵי כְּהַעֲדָפָה שֶׁלֹּא עי"ה.

וּמְשַׁנֵּי דְּמְצִיאָה הָוֵי כעי"ה וא"כ פָּרִיךְ רָבָא דְּאִם הַעֲדָפָה דְּרָאוּי לִהְיוֹת כמ"י אַפֵּ"ה אָמַר ר"ע לְעַצְמָהּ מכ"ש מְצִיאָה: שָׁם ד"ה אֶלָּא מַעַתָּה בְּיֵישׁ כו' תימ' כו' נ"ל דְּהַמַּקְשָׁן ס"ל דע"כ טַעַם ר"י בֶּן בְּתֵירָ' לָא הָוֵי מִשּׁוּם דְּגַם הַבַּעַל נִתְבַּיֵּישׁ בְּבֹשֶׁת' דא"כ נִיתֵּיב לוֹ בֹּשֶׁת שָׁלֵם וּכְמוֹ שֶׁהִקְשָׁה הָרָ"ן ז"ל וּסְבָרָא הִיא דְּאַטוּ אִם בְּיֵישׁ י' בְּנֵי אָדָם יִפָּטֵר בְּבוֹשֶׁת א' וְאִם אֵין לוֹ בּוֹשֶׁת לָמָּה יִמְעַט מְחַלְּקָהּ כֵּינָן דְּאֵין נוֹתְנִין הַבּוֹשֶׁת כ"א בִּשְׁבִילָהּ: וְאֵין לוֹמַר דס"ל דְּאֵין כָּאן בּוֹשֶׁת הַבַּעַל כְּלָל אֶלָּא שֶׁהוּא זוֹכֶה בְּשֶׁלָּה מִטַּעַם דְּתַקִּינוּ לוֹ חֲכָמִים.

כְּמוֹ מְצִיאָתָהּ דא"כ כֻּלּוֹ תְּהֵא שֶׁלּוֹ אֶלָּא ע"כ טַעְמָא דר"י דס"ל דאע"ג דְּהַבַּעַל לֹא נִתְבַּיֵּישׁ מ"מ שַׁיָּיךְ לוֹ דְּמֵי בֹּשֶׁת אִשְׁתּוֹ כֵּינָן שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ וְהוּא צָעַר לוֹ אוֹ מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְזַלְזֵל בּוֹ כְּשֶׁהוּא מְבַיֵּישׁ דָּבָר שֶׁלּוֹ וכמ"ש לְקַמָּן דְּאִם מְבָיְישִׁין לְאָדָם דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ כֵּינָן שֶׁצַּעַר לוֹ שַׁיָּיךְ לוֹ דְּמֵי בּוֹשֶׁת ומ"מ בּוֹשֶׁת שָׁלֵם אֵין נוֹתְנִין לוֹ כֵּינָן דְּלָא נִתְבַּיֵּישׁ וא"כ הוּא אֵינוֹ מְמַעֵט מִבָּשְׁתָּהּ שֶׁאֵינוֹ נוֹטֵל רַק מַה שֶׁשַּׁיָּיךְ לוֹ וְהָא דְּאֵין נוֹתְנִין לָהּ בּוֹשֶׁת שָׁלֵם.

זֶה כְּבָר תֵּירֵץ הָרָ"ן ז"ל ע"ש דְּכָתַב דְּאֵין בָּזֶה מְרֻוָּחָה כְּשֶׁהִיא בִּרְשׁוּת הַבַּעַל וְלֹא שַׁיָּיךְ לָהּ יוֹתֵר א"כ אֵין נוֹתְנִין לְהַבַּעַל מְחַלְּקָהּ כְּלוּם אֶלָּא דְּשַׁיָּיךְ לוֹ בֹּשֶׁת מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי. אוֹ

אֲפִשָּׁר דְּהַמַּקְשָׁן הֲוָה קָשֶׁה לֵיהּ גַּם אַאֲשָׁה לָמָּה לֹא יִתְּנוּ לָהּ כָּל בָּשְׁתָּהּ וַחֲדָא מִינַּיְיהוּ פָּרִיךְ דס"ל לְהוֹכָחָה דְּהַבַּעַל אֵינוֹ נוֹטֵל מְחַלְקָהּ דְּלָמָּה יִטּוֹל וכמ"ש.

אֶלָּא צ"ל שֶׁיָּךְ לוֹ וכמ"ש וְלָכֵן פָּרִיךְ וּלְפִי הַמַּסְקָנָ' א"ש גַּם אַאֲשָׁה כֵּינָן דְּגוּפָהּ הִיא הֲוֵי הַכֹּל בֹּשֶׁת א' כמ"ש א"כ אפי' סוּסוֹ נָמֵי כֵּינָן שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ נְהִי דְּפָטְרָה תּוֹרָה לִיתֵּן לִבְהֵמָה בֹּשֶׁת מ"מ חֶלְקוֹ לָמָּה יַפְסִיד מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לוֹ אִם מְבַיֵּישׁ דָּבָר שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ וּמְשַׁנֵּי דְּלְעוֹלָם הַטַּעַם כמ"ש ואה"נ אִם נִתְבַּיֵּישׁ הַסּוּס שַׁיָּךְ לוֹ בּוֹשֶׁת אֶלָּא שֶׁהַסּוּס לֹא נִתְבַּיֵּישׁ דְּלָא בַּר בּוֹשֶׁת הוּא וְכֵיוָן שֶׁלֹּא נִתְבַּיֵּישׁ הַסּוּס הוּא אֵינוֹ מִצְטַעֵר וּפָרִיךְ מִבִּגְדוֹ דְּנַדַּאי צַעַר לוֹ שֶׁרָקַק בְּבִגְדוֹ וְלָמָּה פָּטַר מִכְּלוּם.

וּמְשַׁנֵּי דְּלֵית לֵיהּ זִילוּתָ' כו' פי' כִּדְאִיתָ' בְּגְמָרָ' פ' הַחוֹבֵל דַּף פ"ו מִשּׁוּם כְּסוּפָא הוּא אוֹ מִשּׁוּם זִילוּתָ' ופי' רַשְׁ"י זַ"ל שֶׁזִּלְזֵל בּוֹ בְּפָנֵי רַבִּים אע"פ שֶׁלֹּא שָׁם עַל לִבּוֹ כְּגוֹן שֶׁבִּיְּישׁוֹ יָשֵׁן וָמֵת וְלֹא הֶרְגִּישׁ וה"נ נ"ל פֵּירוּשׁוֹ דאע"ג דְּאֵין לוֹ בֹּשֶׁת.

מ"מ כֵּיוָן שֶׁזִּלְזֵל בּוֹ שַׁיָּךְ לוֹ בּוֹשֶׁת וְלֹא בּוֹשֶׁת שָׁלֵם אֶלָּא הַמְּוָתָר מאי דְּלָא יָהֵיב לָהּ וְהָא דְּלָא פְּשִׁיט שָׁם דע"כ מִשּׁוּם כְּסוּפָא הוּא דְּמִשּׁוּם זִילוּתָ' לֹא שַׁיָּךְ בּוֹשֶׁת שָׁלֵם כְּמוֹ הָכָא. י"ל מִשּׁוּם דְּלְמַסְקָנָ' לָא צְרִיכִינַן לְהַאי אֶלָּא הֲוֵי טעמ' מִשּׁוּם דְּהִיא גּוּפֵיהּ וּבְיִישַׁם בְּיַחַד וְהֲוֵי כְּמוֹ שֶׁבִּיֵּישׁ אָדָם א' אֶלָּא שֶׁנּוֹתְנִין לא' יוֹתֵר מֵחֲבֵירוֹ לְפִי בָּזְיוֹתוֹ בַּסֵּתֶר נִתְבַּיְּישָׁה הִיא יוֹתֵר וּבְגִלּוּי לְהֶפֶךְ וְדוּק: שָׁם ע"ב ד"ה וְעִנּוּ כו' לְמַעְלָה לֹא עָנוּ כו' זֶה שֶׁלֹּא כפי' רַשְׁ"י זַ"ל שפי' בְּהֶדְיָ' שֶׁגַּם כָּאן הָיָה בַּעְלָהּ חַי ונ"ל דְּרַשְׁ"י מְתָרֵץ דְּהָכָא עָנוּ אַחֲרֵיהָ מִשּׁוּם דְּקָפָה שֶׁל בְּשָׂמִים שַׁיָּךְ פְּסִיקָה בָּאִשָּׁה שֶׁתַּחַת בַּעְלָהּ כְּמוֹ בְּאַלְמָנָה שֶׁהֲרֵי הֶחָתָן מְקַבֵּל עָלָיו לְפִי פְּסִיקַת הַנְּדוּנְיָ' לְכָל מָנָה וּמָנָה וְלָכֵן עָנוּ אַחֲרֵיהָ שֶׁיְּקוֹנִים בְּבִנְוֹתֵיהֶן תַּחַת בַּעְלֵיהֶן אֲבָל לְעֵיל דְּאֵין פּוֹסְקִין לְצִיקֵי קְדֵרָה כ"א בְּאַלְמָנָה וְכוּלֵי סֵוְגְיָא דְּלְעֵיל דְּאֵין פּוֹסְקִין יֵינוֹת לָאִשָּׁה כו' הַכֹּל עַל אַלְמָנָה הַבָּאָה לִיזּוֹן מִנְּכְסֵי בַּעְלָהּ כִּדְמַשְׁמַע בְּעוֹבְדֵי דְּמַיְיתֵי בָּתַר הָכִי אֲבָל אִם מִתְגַּלְגְּלָת עִמּוֹ לֹא שַׁיָּךְ פְּסִיקָה וְכֵן בְּמַשְׁרָה ע"י שָׁלִישׁ נִרְאֶה דְּאֵין פּוֹסְקִין כ"כ כְּמוֹ בְּאַלְמָנָה כְּמוֹ בִּשְׁתֵּיָה שֶׁאֵין נוֹתְנִין לָהּ שֶׁלֹּא בְּפָנֵי בַּעְלָהּ כְּמוֹ בְּפָנֵי בַּעְלָהּ וא"כ מִשּׁוּם כָּךְ לֹא עָנוּ אָמֵן וְעוֹד הֵיאַךְ יַעֲנוּ אָמֵן אִם יָשְׁרוּ בְּנוֹתֵיהֶן ע"י שָׁלִישׁ שֶׁאֵינוֹ מָצוּי: דַּף ס"ז ד"ה גְּמַלִּים שֶׁל עַרְבִי' נ"ל דְּרַשְׁ"י זַ"ל ס"ל דְּזֶה לֹא שַׁיָּךְ אַגְּבִית כְּתֻבָּה דְּאִם מַשָּׂא וּמַתָּן שלה' הָיוּ בַּגְּמַלִּים וַדַּאי שֶׁהָיָה מִמְּעוֹת מְזֻוָּמָנִים שֶׁהָיָה לָהֶם וְקָנוּ בַּעֲדָם א"כ הל"ל כְּמוֹ לְמַטָּה דְּהָנֵי אַרְנָקֵי שֶׁלָּהֶם גּוֹבֶה פֶּרֶנָא מֵהֶם וּכְמוֹ שפי' רַשְׁ"י לְקַמָּן לְפִי שֶׁבַּעֲלֵי סְחוֹרָה הֵן וְאֶפְשָׁר שֶׁהָיוּ מְגַדְּלִין גְּמַלִּים עֲדָרִים עֲדָרִים וּמוֹכְרִין וְכֵן תּוֹתְבֵי דְּבֵי מִכְּסֵי צ"ל שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין שְׂמָלוֹת מִצַּעַר שֶׁלָּהֶם וְלֹא שֶׁנָּשְׁאוּ וְנָתְנוּ בָּהֶם לִקְנוֹת וְלִמְכּוֹר.

וְרַשְׁ"י ס"ל דְּהָנֵי דֵּומְיָ' דִּבְשָׂמִים שֶׁל אַנְטוֹכְיָ' ועו' דִּלְשׁוֹן פרנ' הוּא לְשׁוֹן רֵיוַח כְּמוֹ דְּאָמְרִינַ' ס"פ נַעֲרָה פָּרֶנָא לְיַתְמֵ'. אֶלָּא דִּלְקַמָּן א"א בע"א וְאֶפְשָׁר דְּגַם לְקַמָּן הָנֵי פֵּירוּשֵׁ' רֵיוַח אֶלָּא כַּוָּנַת רַשְׁ"י דְּלָא את' לְאַשְׁמְעִינַ' דְּגוֹבָה הֲרֵיוַח דְּהָא מַתְנִי' הִיא אֶלָּא רב' קמ"ל דְּגוֹבָה כְּתֻבָּה מֵהֶן דְּגַם הֲרֵיוַח הוּא בִּכְלַל כְּתֻבָּתָהּ כִּדְאִיתָ' בְּרַשְׁ"י בְּהֶדְיָ' בְּמַתְנִי' שֶׁכּוֹתֵב הֲרֵיוַח בִּשְׁטַר הַכְּתֻבָּה אֶלָּא דִּבְמַתְנִי' קָתָנֵי דְּהִיא גּוֹבָה הֲרֵיוַח ר"ל מְקַרְקְעֵי ורב' קָאָמַר דִּבְמָחוֹז' הִיא גּוֹבָה מִן הָאַרְנָקֵי הֲרֵיוַח וּמִמֵּילָא שָׁמְעִינַ' דְּגוֹבָה כְּתֻבָּה מֵהֶן דְּהֲרֵיוַח הוּא ג"כ כְּתֻבָּה אֶלָּא אַיְידֵי דְּקָיְימִי אָמוֹרָאֵי אַחֲרֵינָ' אַפְּרָנ' קָאֵי אִיהוּ אַכְּתֻבָּה: וְעוֹד קָשֶׁה לִי דְּאִי הַכֹּל אַכְּתֻבָּה קָאֵי כפי' הַתּוֹסָ' אֵין עִנְיָן זֶה שַׁיָּךְ לְכָאן כ"א בְּשֶׁאָר מְקוֹמוֹת דְּאִיְּירוּ מִדִּינִין אֵלּוּ

דְּהָא דִּבְרֵי ר' יַנַּאי בִּבְשָׂמִים שֶׁל אִנְטִיכְי' לָא הָוֵי מִטַּעַם דְּאַסְמָכְתַּיְיהוּ עֲלַיְיהוּ אֶלָּא מִטַּעַם דְּהַשְׁכָּר מָצוּי מֵהֶן כְּמוֹ מִכַּסְפִּי' וְלָכֵן פִּי' דְּקָאֵי אֲרִיוּחַ אֶלָּא דְּמַיְיתֵי מִלְּתֵיהּ דְּרָבָא הָכָא דְּאַיְירֵי ג"כ בִּפְרָנְ' דְּגוֹבָה מֵהֶן וכמ"ש וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ ז"ל דְּלָמָּה לֹא אָמַר הָרֵי הֵן כִּכְסָפִי'.

די"ל דְּכָל א' מִן הָאָמוֹרָאִין קמ"ל רְבוּתָ' אע"ג שֶׁאֵין נוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין תָּמִיד בְּמָקוֹם זֶה כְּמוֹ דְּאִינָּךְ וְלָא הָוֵי, הַשָּׂכָר מְזֻמָּן כִּכְסָפִי' אַפִּ"ה כֵּיוָן שֶׁנּוֹשְׂאִין בָּהּ תָּמִיד מוֹסִיפִין רֵיוַח דְּאִי לָא תימ' הָכִי מַאי קמ"ל הָנֵי אָמוֹרָאֵי פְּשִׁיטָ' מ"ש מִבְּשָׂמִים שֶׁל אַנְטוֹכְי' אֶלָּא ע"כ כמ"ש אוֹ שֶׁאֵין הֲרֵיוַח גָּדוֹל מֵהֶן כ"כ מ"מ כֵּיוָן שֶׁעִיקַּר סְחוֹרָתָן הִיא מוֹסִיפִין וְלָכֵן לָא קָאָמְרִי הָרֵי הֵן כִּכְסָפִי' דאע"ג שֶׁאֵינָן כִּכְסָפִי' מ"מ מוֹסִיפִין: דַּף ס"ח ד"ה מַאי לָאו בְּפַרְנָסַת הַבַּעַל.

קָצַת קָשֶׁה לרש"בא כו' פְּלִיאָה בְּעֵינַי לָמָּה הִנִּיחוּ הַדָּבָר אפי' בִּקְצָת קָשֶׁה וַהֲלֹא בְּכַמָּה וְכַמָּה דֻּכְתֵי תֵּרְצוּ ז"ל בְּעִנְיָנִים גְּדוֹלִים דְּהָוֵי לְמֵימַר וּלְטַעְמְךָ וְעוֹד מַאן לֵימָא דְּהַאי כֵּיצַד אַתַּרְוַיְיהוּ קָא דלמ' אַפַּרְנָסָה לְחוּד קָאֵי דְּבִמְזוֹנוֹת לֹא צָרִיךְ לְאַשְׁמְעִינַן דְּלָא תָּלוּי בְּאָב כֵּיוָן דְּחַיָּיבִים בִּתְנַאי ב"ד אֲבָל פַּרְנָסָה אֵין תָּלוּי אֶלָּא בְּדַעְתּוֹ וכמ"ש בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וּבְהָא צָרִיךְ לְאַשְׁמוֹעִינַ' דְּאֵין שמי' בְּאָב אֶלָּא בִּנְכָסִי': ע"ב ד"ה וּמִי אָמַר רָבָא הָכִי קָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א כו' נ"ל לְתָרֵץ דְּגַם הַמַּקְשָׁן יָדַע דְּיֵשׁ לְתָרֵץ הָא דְּקָא מִיתַּזְנָ' מַיְיתֵיהוּ וְלָכֵן לֹא ק' מֵרָבָא כְּלוּם אֲבָל מִמַּתְנִיתִין פָּרִיךְ שַׁפִּיר דס"ל דְּדִיּוּקָ' דְּמַתְנִי' קָאֵי דְּוַמְיָא דְּקַטָּנָה דְּהִיא מִתַּזְנָא מַיְיתֵיהוּ דְּלָא מְיַבַּעְיָא לפי' ר"ח ז"ל שֶׁהֵבִיא הָרַב הַמַּגִּיד ז"ל פי"ט מהל' אִישׁוּת וְכֵן הָרָ"ן ז"ל הֵבִיא בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א ז"ל דְּקַטָּנָה לֹא הִפְסִידָה מְזוֹנוֹתֶיהָ בְּאֵירוּסִין דְּדַוְקָ' נַעֲרָה הִפְסִידָה וּפְשִׁיטָ' לִי דה"ה לְנִשּׂוּאִין דְּזִיל בָּתַר טַעְמַיְיהוּ שֶׁכָּתְבוּ שָׁם עיי' עֲלֵיהֶם אֶלָּא אַפִּילּוּ לְדִבְרֵי הַטּוּר ז"ל שֶׁכָּתַב בסי' קי"ב דה"ה לִקַּטָּנָה.

מ"מ הֵבִיא בְּשֵׁם הרמ"ה ז"ל דְּאִם נִתְאָרְסָ' לְדַעַת הָאַחִים לָאו כָּל כְּמִינַּיְיהוּ לְהַשִּׂיא עַצְמָהלְהַפְסִידָה מְזוֹנוֹתֶיהָ. וּבָזֶה לֹא נִמְצָא שׁוּם חוֹלֵק וּמַתְנִי' מַיְירֵי שֶׁהֵם הִשִּׂיאוּהָ וא"כ יֵשׁ לָהּ מְזוֹנוֹת וְאַהָא דָּיְיקִינַן קַטָּנָה אֵין לָהּ הָא גְּדוֹלָה וְיִתְרָה: דְּאֵין לוֹמַר דְּמַתְנִי' קָתָנֵי רְבוּתָ' דְּגַבֵּי קַטָּנָה אֲפִילּוּ אִי לָא מִיתַּזְנָ' כְּגוֹן שֶׁפָּסְקוּ עִם הַבַּעַל לְזוּנָהּ אַפִּ"ה יְכוֹלָה לְהוֹצִיא.

דא"כ ה"ל לְמֵיתְנֵי דְּגַם מְזוֹנוֹת יְכוֹלָה לְהוֹצִיא וְלָמָּה קָתָנֵי דִּינ' דִּילֵיהּ אַפַּרְנָסָה כְּמוֹ תַּנָּא דְּבָרַיְיתָ' דְּקָתָנֵי גַּם דִּינ' דִּמְזוֹנוֹת אֶלָּא ע"כ תַּנָּא בִּסְתָם קַטָּנָה מַיְירֵי וכמ"ש. וּמְשַׁנֵּי דְּהָא כִּדְאִיתָ' וְהָא כִּדְאִיתָ'.

דְּקַטָּנָה אַיְירֵי בִּסְתָם קַטָּנָה וְדִיּוּקָ' בִּגְדוֹלָה אַיְירֵי ג"כ בִּסְתָם גְּדוֹלָה דְּלָא מִתַּזְנָא כְּשֶׁנִּיסַּת וּמְשׁוּם הָכִי וְיִתְרָה. ועי"ל דְּדָיֵיק מִדְּשַׁנֵּי לֵיהּ הָא דְּמָחֵי כו' מַשְׁמַע שֶׁאֵין שׁוּם חִלּוּק אַחֵר בֵּינֵיהֶם דְּאִם הָיָה חִלּוּק בֵּינֵיהֶם בֵּין מִיתַּזְנָא לְלֹא מִיתַּזְנָא אִיבְּעֵי לֵיהּ לְפָלּוּגֵי בֵּין מִשְׁנָה לַבָּרַיְיתָ' בְּהָא וְלִישַׁנֵּי לִי' דְּתִרְוַיְיהוּ מַיְירֵי בְּלֹא מָחֵי וְהָא דְּמִיתַּזְנָ' כו' כֵּיוָן דְּלָא מָחֵי לְחוּדָהּ לָא סַגִּי אֶלָּא בְּהַצְטָרֵף לָא מִיתַּזְנָא א"כ יָכוֹל לְשַׁנּוֹיֵי בְּהָא לְחוּדָהּ וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' בְּדִבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה וְלֹא הָיָה נִרְאֶה לוֹ דַּוְקָ' דְּאִיבְּדוּ מְזוֹנוֹתֶיהָן דְּהַתָּנָא דינ' קמ"ל דְּאֵין הָאַחִין מְחַיָּבִין לְזוּנָהּ וּלְעוֹלָם מַיְירֵי דְּזָנִין מֵרְצוֹנָם וְהַתָּרְצָן דָּחֵי דְּאַף עַל גַּב דְּרַב נַחְמָן לָא שָׁנֵי לֵיהּ מִכָּל מָקוֹם רֵבָּא קמ"ל דְּיֵשׁ חִלּוּק וְדוּק: דֶּה ס"ט ע"ב ד"ה הַמַּשְׁלִישׁ עַד וְלֹא דַּק לעד"נ דְּאֵין כַּוָּנַת רַשְׁ"י ז"ל רַק לְפָרֵשׁ דְּלָא תימ' וְהִיא אוֹמֶרֶת מִיָּד כְּשֶׁהָיָ' פְּנוּיָה עֲדַיִן דְּנֶאֱמָן בַּעֲלִי מַשְׁמַע שֶׁיֵּשׁ לָהּ בַּעַל וְלָכֵן פֵּירֵשׁ שֶׁהִיא אוֹמֶרֶת כְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ בַּעַל.

אֲבָל אֵין כַּוָּנָתוֹ נִישׁוּאִין אֶלָּא אֵרוּסִין. וְלֹא בָּא אֶלָּא לְמַעֵט קִדּוּם שְׁנִתְאָרְסָה וְאֶפְשָׁר שֶׁזֶּהוּ גַּם כֵּן כַּוָּנַת הַתּוֹסָ' ז"ל בְּהִשִּׁיגָם עָלָיו שר"ל דְּלָא דַּק בְּלִישָׁנֵיהּ: הַמַּדִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ פֶּרֶק שְׁבִיעִי דַּף ע' ד"ה הַמַּדִּיר פֵּ"ה כו' וְקָשֶׁה דְּפָרִיךְ בגמ' כו' גַּם לְקַמָּן ד"ה שֶׁהִגִּיעוּ זְמַן הִשִּׂיגוּ וק' דא"כ כו' וְלִי הָיָה נִרְאֶה בַּתְּחִלָּה לְיַשֵּׁב הַכֹּל דְּרִשׁ"י ז"ל ס"ל דִּבְכָל תַּקָּנָה דְּרַבָּנָן הֶקְדֵּשׁ מַפְקִיעַ כְּדָאָמְרִינַן פֶּרֶק אע"פ וְלֹא אַלְמוּהָ לְשִׁעְבּוּדָ' דְּאִשָּׁה בְּשׁוּם מָקוֹם כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' לְעֵיל פֶּרֶק אע"פ מִפֶּרֶק אַלְמָנָה דִּיבָמוֹת כ"א לְשִׁעְבּוּדָ' בַּבַּעַל כְּדְאִיתָ' פֶּרֶק אע"פ.

וְהָא דְּפָרִיךְ לְעֵיל מִבַּעַל אַאִשָּׁה הַיְינוּ אַמְזוֹנוֹת שֶׁתִּקְנוּ תַּחַת מַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וְאִם אַלְמוּהָ רַבָּנָן לְשִׁעְבּוּדָא דִידֵיהּ שֶׁלֹּא תּוּכַל לְהַפְקִיעַ ע"כ גַּם הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהַפְקִיעַ מְזוֹנוֹתֶיהָ דאל"כ מָה הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקָּנָתָם שֶׁהוּא יַפְקִיעַ מְזוֹנוֹתֶיהָ וְהִיא תִּתֵּן לוֹ מ"י עַל כָּרְחָהּ וְאַף כִּי כּוֹפִין אוֹתָהּ לְהוֹצִי' מ"מ עַד שֶׁכּוֹפִין לְהוֹצִיא טוֹב הָיָה לְתַקֵּן שֶׁלֹּא יַפְקִיעַ כֵּינָן שֶׁהוּא שֶׁלָּהּ תַּחַת מ"י כִּדְפָרִיךְ לְקַמָּן סוֹף פִּרְקִין עַד שֶׁכּוֹפִין לְהוֹצִיא כו' וְהָכָא לֹא שַׁיָּיךְ לְשַׁנּוֹיֵי אֵין אָדָם דָּר עִם נָחָשׁ כו' כֵּינָן שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהַפְקִיעַ כְּלָל וְזֶהוּ לְיִשָּׁנָ' דְּקָאָמַר אלמ' דִּמְשַׁעְבְּדָ' לֵיהּ כו' ה"נ כֵּינָן דִּמְשֻׁעְבַּד לַהּ כו' ר"ל כִּי הֵיכִי דִּמְשַׁעְבְּדָ' לֵיהּ ה"נ הוּא לָהּ אֶלָּא שֶׁלְּשׁוֹן רַשׁ"י לֹא מַשְׁמַע הָכִי שֶׁכָּתַב לְקַמָּן ד"ה שֶׁהִגִּיעַ זְמַן כו' דְּמִדְּאוֹרַיְיתָ' לָא מְשַׁעְבֵּד לָהּ מַשְׁמַע דִּנְשׁוֹאָה מְשַׁעְבֵּד לָהּ דאל"כ לָמָּה לֵיהּ הַאי טַעְמָא וְהָא גַּם הַמַּשָּׂא וּמַתָּן דִּנְשׁוֹאָה לָא הָוֵי מִטַּעַם דְּאוֹרַיְיתָ' רַק מִטַּעַם הַנָּ"ל ע"כ נִרְאֶה דְּרַשׁ"י ז"ל ס"ל דְּהַמַּקְשָׁן דהכ' פָּרִיךְ לָמָּ"ד מְזוֹנוֹת דְּאוֹרַיְיתָ' דִּבְדִינַ' דְּמַתְנִיתִי' לֹא מָצִינוּ תְּנָאִים חוֹלְקִין בְּדָבָר זֶה וּמַשְׁמַע דד"ה הֵיא וְלֹא עוֹד אֶלָּא דר' יוד' דְּאָמַר בְּיִשְׂרָאֵל חַדָּשׁ א' יְקַיְּמִים מַשְׁמַע דס"ל דִּמְזוֹנוֹת דְּאוֹרַיְיתָ' בַּבַּרַיְיתָ' דִּלְעֵיל פֶּרֶק אע"פ וּבְכַמָּה דֻּכְתֵּי הַרֵי אֶת מְקֻדָּשֶׁת ע"מ שֶׁאֵין לְךָ עָלַי שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה כו' ר"י אוֹמֵר בְּדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן תְּנַאי קַיָּים וּפי' רַשׁ"י דָּבָר שֶׁבְּמָמוֹן שְׁאֵר כְּסוּת א"כ ס"ל דְּשְׁאָר הוּא מְזוֹנוֹת דְּלָמָּ"ד מְזוֹנוֹת דְּרַבָּנָן ע"כ דְּרֵישׁ כר"א בַּר יַעֲקֹב דְּאָמַר שאר' כְּסוּתָהּ לְפוּם שְׁאָרָהּ תֵּן כְּסוּתָהּ וא"כ ליכ' בקר' כ"א דָּבָר שֶׁבְּמָמוֹן וְהֵיכִי קָאָמַר ר"י בְּדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן דְּמַשְׁמַע דְּדָבָר שֶׁלֹּא בַּמָּמוֹן מוֹדֵינַ' לְדְּ וְהָא ליכ' מִידִי אַחֲרִינִי וְגַם נ"ל דס"ל לְרַשׁ"י דר"י לָא דְּרֵישׁ כְּמַתְנִיתִ' דְּרַב יוֹסֵף דְּאָמַר שְׁאָר זֶה קָרוֹב בָּשָׂר דא"כ לֹא נִשְׁאַר דָּבָר שֶׁבְּבָמוֹן כ"א כסו' לְבַד וּבְהָא לֹא שַׁיָּיךְ לְיִשָּׁנָ' דָּבָר שֶׁבְּמָמוֹן כו' דה"ל בִּכְסוּ' תְּנָאוֹ קַיָּים כֵּינָן דְּלָא הָוֵי כ"א כסו' לְבַד וְדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן מַשְׁמַע כָּל מַה שֶׁהוּא מָמוֹן מַשְׁמַע דְּאִיכָּ' עוֹד מִילְתָא.

אַחֲרִיתִי תַּיְתֵי מֵהֵי תֵּיתֵי מ"מ מִדִּבְרֵי רַשׁ"י מוּכָח דר' יוּדָא בָּרוּר דס"ל דִּשְׁאָר הוּא מְזוֹנוֹת וכמ"ש דְּלָא כְּרַב יוֹסֵף וא"כ ס"ל מְזוֹנוֹת וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּהָא ר"י לת"ק דְּיוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתֻבָּה לְכָל חַד וְחַד כִּדְאִיתָ' וְהָא מְשַׁעְבְּדָ' לֵיהּ כו' וְלֹא עוֹד אֶלָּא.

דר"מ מַשְׁמַע דְּלָא פְּלִיג בַּבַּרַיְיתָ' עִם ר"י לְפָרֵשׁ שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה בְּעִנְיָן אַחֵר דִּבְהָא לָא פְּלִיגִי וא"כ סְתָם מַתְנִי' דר"מ הִיא כְּדְשָׁקִיל וְטָרֵי לְקַמָּן בְּהָא שְׁמַעְתָּ' תִּקְשֶׁה כְּמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב. אֶלָּא דִּלְעֵיל פֶּרֶק נַעֲרָה גַּבֵּי מְזוֹנוֹת דְּאוֹרַיְיתָ' כָּתַבְתִּי דר"מ ס"ל דְּרַבָּנָן.

יְהֶיה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מ"מ פָּרִיךְ שַׁפִּיר דְּנַדַּאי גַּם הַמַּקְשָׁן ס"ל דְּקוֹנָם מַפְקִיעַ מִידֵי שִׁעְבּוּד דְּלָא אַלְמוּהָ רַבָּנָן כ"א לְשִׁעְבּוּדָ' דְּבַעַל אֶלָּא דְּפָרִיךְ כֵּינָן דְּמַתְנִי' אתי' ככ"ע אַפִּילּוּ. כמ"ד מְזוֹנוֹ' דְּאוֹרַיְיתָ' וכמ"ש אֵיךְ אֶפְשָׁר דְּשִׁעְבּוּדָ' דְּיָדָהּ דְּהוּא דְּאוֹרַיְיתָ' יְוּפְקַע ע"י קוֹנָם וְשַׁעְבּוּדָ' דִּידֵיהּ דְּאֵינוֹ דְּתִקְנוּ כ"א תַּחַת דְּרַבָּנָן שַׁעְבּוּד דִּידֵיהּ אַלְמוּהוּ כ"כ דְּלָא תִּפְקַע

יוֹתֵר, מִשֶּׁעִבּוּד' דִּידָהּ דְּהָוֵי דְּאוֹרַיְיתָ' אֲבָל אִי הָוֵי שְׁנֵיהֶם דְּרַבָּנָן לָא קָשֶׁה מִידֵי דְּהֵם אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ דִּלְדִידֵיהּ אַלְמוּהָ וּלְדִידָהּ לֹא אַלְמוּהָ.

וְיִתָּכֵן עוֹד שֶׁהַמַּקְשָׁן מֵביא רְאָיָה דְּשִׁעְבּוּד דְּאוֹרַיְיתָ' אֵין קוֹנָם מַפְקִיעַ דאל"כ וְכִי מְתַקְּנִי רַבָּנָן מִילְּתָא דְּלֵית דְּכְוָותַהּ בְּדְאוֹרַיְיתָ' כִּדְפָרִיךְ רֵישׁ ב"מ דַּף ד' וְכִי מְתַקְּנִי רַבָּנָן שְׁבוּעָה דְּלֵית דְּכַוָּותָהּ בְּדְאוֹרַיְיתָ' וְאִי בְּכָל שִׁיעְבּוּד דְּאוֹרַיְיתָ' קוֹנָם מַפְקִיעַ לָא הָוֵי מְתַקְּנִי רַבָּנָן תִּקּוּן חָדָשׁ שֶׁאֵין דֻּוגְמָתוֹ לְהַתִּיר הָאָסוּר דאע"ג דְּמָצִינוּ דְּעָשׂוּ חִיזּוּק לְדִבְרֵיהֶם יוֹתֵר מִשֶּׁל תּוֹרָה אֲבָל שֶׁיַּתִּירוּ הָאָסוּר לוֹ מִן הַתּוֹרָה לְחַזֵּק דִּבְרֵיהֶם לֹא מָצִינוּ.

וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בְּזֶה כִּי שִׁטָּה עֲמֻוקָה הִיא וְאִם יִגְזוֹר הַשֵּׁם בְּחַיִּים אַאֲרִיךְ בָּזֶה בע"ה וכמ"ש רַשׁ"י לְקַמָּן ד"ה שֶׁהִגִּיעַ זְמַן אֶלָּא ע"כ קוֹנָם אֵינוֹ מַפְקִיעַ שִׁעְבּוּד דְּאוֹרַיְיתָ' וְתִקְּנוּ רַבָּנָן כְּעֵין דְּאוֹרַיְיתָ' וּדְאָמַר רָבָא הֶקְדֵּשׁ מַפְקִיעַ ס"ל דְּשִׁעְבּוּדָא דְּרַבָּנָן: מִיהוּ צ"ע עַל זֶה דִּבְהָחָוָבַל וּבְכַמָּה דְּוכְתֵי מַשְׁמַע דְּדִבְרֵי רָבָא אתי' ככ"ע מַשְׁמַע אפי' כמ"ד שִׁיעְבּוּדָ' דְּאוֹרַיְיתָ' ומ"מ שְׁמַעְתִּין אִיפְּרַק' כמ"ש דְּמוּכָח דְּשִׁיעְבּוּדָ' דְּיָדָהּ אֵין קוֹנָם מַפְקִיעַ הֵן מַטַּעְמָ' קַמָּא אוֹ מַטַּעְמָ' בתר' וּמְשַׁנֵּי דְּאִין ה"נ דְּשִׁעְבּוּד נָשׂוּאָה שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָ' אֵינוֹ מֻוְפְקָע כ"א בְּהִגִּיעַ זְמַן דְּהָוֵי דְּרַבָּנָן וְגַבֵּי מַעֲשֶׂה יָדֶיהָ גַּם הַמַּקְשָׁן יָדַע דְּאַלְמוּהוּ רַבָּנָן אֶלָּא שֶׁהִקְשָׁה כמ"ש וא"כ מִתַּשְׁמִישׁ ליכ' לְאַקְשׁוּיֵי מִידֵי דְּדִלְמָ' מְזוֹנוֹת שָׁאנֵי דְּשִׁעְבּוּד נפק' ע"י קוֹנָם דְּקֶדֶוֹשַׁת הַגּוּף הוּא כְּדְאִיתָ' באע"פ וּבֶאֱמֶת יֵשׁ לִי לְתָמֹהַּ עַל דִּבְרֵיהֶם שֶׁהִקְשׁוּ מִתַּשְׁמִישׁ דלעד"נ פָּשׁוּט דְּלָא דָּמֵי כמ"ש וְלָכֵן הֵבִיא ראי' מִמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ דְּאֵינוֹ נִפְקָע וה"ה לִמְזוֹנוֹת לְכָל הַפֵּירוּשִׁין דִּלְעֵיל וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ וְעוֹד כִּי מוּקִי לָהּ בְּהִדִּירָהּ כְּשֶׁהִיא אֲרוּסָ' כו' לֹא יָדַעְתִּי עַל אֵיזֶה שִׁינּוּיָא כַּוָּנָתָם אִם עַל שִׁינּוּיָא מְצִיעֲתָ' בְּהִדִּירָ' כְּשֶׁהִיא אֲרוּסָ' וְלֹא נִישֵּׂאת.

ר"ל דס"ל לְרַשׁ"י דְּלָא ק' מִידִי דְּכֵיוָן דְּלָא מְשֻׁוְעְבָּד לָהּ עֲדַיִן לְתַשְׁמִישׁ עַד נִשּׂוּאִין וּמַה יוֹצֵא בְּשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת וְלֹא יְהֵא אֶלָּא דְּלָא אַדְּרָהּ הֵיכָן מָצִינוּ בְּשׁוּם מָקוֹם דְּאִם הִגִּיעַ זְמַן נִשּׂוּאִין וְאֵינוֹ מַכְנִיס דְּכוֹפִין אוֹתוֹ אוֹ לְהַכְנִיס אוֹ לְהוֹצִיא בִּשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת דְּלָא מָצִינוּ שֶׁנָּתְנוּ חֲכָמִים קִצְבָּה לַדָּבָר אֶלָּא שֶׁתִּקְּנוּ דְּאוֹכֶלֶת מִשֶּׁלּוֹ וְאוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה אִם לֹא שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מְשׁוּם מָרֵד אָז מוֹסִיפִין עַל כְּתֻבָּתָהּ זְמַן גָּדוֹל וְאַחַ"כ כּוֹפִין לְהוֹצִי' כְּדָאָמְרִינַ' לְעֵיל כּוֹתְבִין אִגֶּרֶת מוֹרֶדֶ' לַאֲרוּסָה וְגַם שָׁם אֵין מוֹצִיאִין בִּשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת אפי' לָמָ"ד מוֹרֶדֶ' מְתַשְׁמִישׁ וא"כ כֵּיוָן שֶׁבְּלֹא נָדַר נָמֵי אֵין מְחֻיָּיב לְהַכְנִיס מִיָּד אֵין מוֹצִיאִין בִּשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת וְאִם כַּוָּנַת הַתּוֹסָ' עַל שִׁינּוּיָ' בתר' דְּהַדִּירָה אֲרוּסָה וְנִישֵּׂאת דה"ל לְמִיקְרַךְ דְּיוֹצִי' בִּשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת.

גַּם זֶה נ"ל דְּלָא תִּקְשֵׁי דְּאַדְּרַבָּה הַמַּקְשָׁן פָּרִיךְ אִיפְּכָ' דְּאַדְּרַבָּה לֹא יוֹצִיא כְּלָל דְּקָסָבְרָה וְקִיבְּלָה וְאֵיךְ יְקֻשֶׁה דְּיוֹצִיא בב' שַׁבָּתוֹת דְּלִישַׁנֵּי לֵיהּ דְּהַיְינוּ טעמ' דְּאֵינוֹ מוֹצִיא מְשׁוּם דְּקָסָבְרָה וְקַבָּלָהוְלָכֵן פָּרִיךְ אִיפְּכָ' דְּלֹא יוֹצִיא לְעוֹלָם וק"ל: דַּף ע"א ד"ה ה"ג ר' יוֹסֵי אוֹמֵר עַד הב"ע בִּדְבָרִי' שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ כו' הָא דְּלָא כְּרַשׁ"י זַ"ל דְּגָרַס בְּהֶדְיָ' הָכִי ונ"ל דְּגַם רַשׁ"י ס"ל דְּלָא נָחֲלַק אָדָם מֵעוֹלָם דְּבַעַל מֵפֵר דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ תֵּדַע דְּהָא רַשׁ"י גּוּפֵיהּ פי' בד"ה א"כ קָרוּ לָהּ מְנַוֹּולְתָּ' וְכִי מְבַזֶּה לָהּ מְקַשֵּׁט' וְאִישְׁתְּכַח דְּנָדָר זֶה אוֹסְרָהּ עָלָיו וְהִלְכָךְ מֵפֵר מְשׁוּם דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ עכ"ל וא"כ תימ' דְּהָדָרְ' קוּשְׁיָ' לְדִוכְתָּהּ הָנִיחָ' לָמָ"ד מֵפֵר כו' אֶלָּא ע"כ גַּם רַשׁ"י ס"ל דלכ"ע מֵפֵר וְסָוְגְיָ' דִּשְׁמַעְתָּ' דְּנָדָרִי' ה"פ דר' יוֹסֵי פְּלִיג אָכַל קִישׁוּטִין דְּלָא הָוֵי עִינּוּי נֶפֶשׁ וְקָמַבַּעְיָ' לֵיהּ לר"י מַהוּ שֶׁיָּפֵר מְשׁוּם בֵּינוֹ לְבֵינָהּ פי' מִי אִיכ' בֵּינוֹ לְבֵינָהּ בְּקִישׁוּט כְּגוֹן היכ' דְּהָוֵי קִישׁוּט שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׁיָּיכוּת בְּגַוֵּיהּ כְּגוֹן סַם שֶׁמַּשִּׁיר אֶת

הַשַּׁעַר מִי מוֹדֶה ר"י דְּהָוֵי בִּכְלָל דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ אוֹ לָאו כֵּינָן שֶׁהוּא רָגִיל גַּם בָּקִי
הוּא וְלָא עַל כָּל הַקּוּשׁוּטִין קָמַבָּעְיָ' לֵיהּ דְּנַדַּאי קוּשׁוּט דְּגוּף לָא הָוֵי בֵּינוֹ לְבֵינָהּ לכ"ע אֶלָּא
אַקּוּשׁוּט דְּאֵיכָּ' לְמֵימַר דְּאֵית לֵיהּ קְפִידָא בְּגַוֵּיהּ וּבְהָא פְּלִיגִי ר"ה ור"א אִי קוּשׁוּט זֶה הָוֵי
בִּכְלָל בֵּינוֹ לְבֵינָהּ דְּעָלְמָ' אוֹ לָאו וְכֵן מַשְׁמַע הָתָם מפי' רָשְׁ"י וא"כ גַּם סָוְגְיָ' דהכ' קָאֵי
אַהָא וה"פ הב"ע בְּדָבָרִים כו' דְּהַיְינוּ קוּשׁוּט שַׁעַר וּפְרִיחָ הָנֵיחָא לָמָ"ד דְּבָרִים שֶׁבֵּינוֹ
לְבֵינָהּ דְּעָלְמָ' פי' קוּשׁוּט כְּזֶה שֶׁהוּא בֵּינוֹ לְבֵינָהּ וְלֹא אָכַל בֵּינוֹ לְבֵינָהּ דְּעָלְמָ' כ"א אַקּוּשׁוּט
דְּדָבָרִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵינָהּ בְּקוּשׁוּט זֶה הַבַּעַל מֵפֵר אֶלָּא לָמָ"ד כו' וּלְעוֹלָם בְּכָל בֵּינוֹ לְבֵינָהּ
מֵפֵר לכ"ע וְלָכֵן הֵיכ' דְּתְלָנְהוּ בְּתַשְׁמִישׁ דְּהָוֵי פְּשִׁיטָ' בֵּינוֹ לְבֵינָהּ לכ"ע מֵפֵר: דַּף ע"ו ד"ה
וּמוֹדֶה ר"מ עַד וּבְקוֹנָ' גָּרַס וּמוֹדֶה ר"מ וְקָשֶׁה מוֹדֶה לְמָאן נ"ל דְּלִגְרְסַת רַשְׁ"י זַ"ל ה"פ
דר"מ מוֹדֶה לר' יְהוֹשֻׁעַ דְּעַל הָאָב לְהָבִיא רְאָיָה אפי' נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל דְּחָזְקַת הַגּוּף
לָא מְהַנֵּי לְאַפּוֹקֵי מָמוֹנָא וּלְאֻקְמָת' דרב' וְרַב אַשִׁי אתי' מַתְנִי' כר"ג וא"כ ס"ל לר"מ
כר"ג וְלָכֵן עַל הַבַּעַל לְהָבִיא רְאָיָה דְּאוֹקְמָה אַחֲזָקָה וְרִישָׁא טעמ' לְכָל חַד כִּדְאִית לֵיהּ
וּבְמָמוֹן שֶׁהִכְנִיסָה מִבֵּית אָבִיהָ מוֹדֶה ר"מ לר"י אע"ג דְּלָאו בַּר פְּלֻגְתֵּיהּ הוּא מ"מ כֵּינָן
דר"מ הוּא מָרֵהּ דִּשְׁמַעְתָּ' בְּמוּמִין וְהוּא מְגַלֶּה דַּעַת ר"נ וס"ל כְּוָותֵיהּ שַׁיָּיךְ עֲלֵיהּ לוֹמַר
דְּהוּא מוֹדֶה לר"י וַאֲפִי' לְאוֹקְמָתָּ' דר"א דְּאָמַר תַּבְרָא מ"מ נ"ל דְּרִישָׁ' הוּא חַד תַּנָּא וְסֵיפָ'
עכ"פ ר"מ הִיא כְּדִתְנַן בְּהֶדָיָ' וס"ל כר"ג וְשַׁיָּיךְ הֵיטֵיב לוֹמַר וּמוֹדֶה ר"מ: ד"ה וְאַמַּאי מָנָה
לִי בְּיָדְךָ תימ' אַמַּאי אַקְשִׁי כו' וּלְבַסּוֹף הֶעֱלוּ בְּקוּשְׁיָ' מִקָּמַת הַתּוֹסָפוֹ' וּבֶאֱמֶת פְּלִיאָה בְּעֵינַי
אַחֲרֵי שֶׁתֵּרְצוּ הַקּוּשְׁיָ' בְּטוּב טַעַם וְדַעַת מַה קּוּשְׁיָא מִן הַתּוֹסָ' שֶׁלָּנוּ דְּמַאן לֵימָא לַן
דִּמְתָרְצָתָּ' הִיא כִּדְאִיתָּ' בְּכַמָּה דּוּכְתֵי וְכֵינָן שֶׁחַכְמֵי הַתַּלְמוּד הֶעֱתִיקוּהָ בְּלָשׁוֹן אַחֵר אִינָהוּ
יָדְעִי טְפֵי מִינָן ומ"מ נ"ל לְיַשֵּׁב בְּאוֹפָן אַחֵר דְּגַם ר"א בְּרֵיהּ דְּרַב אַוְיָא יָדַע דְּאִיכָּ' לְשַׁנּוּיֵי
בִּיתֶרֶת אֶלָּא דְּהָוֵי קשי' לֵיהּ לְאוֹקְמָתָּ' דר"א מַאי רְאָיָה מַיְיתֵי דְּפְשָׁטָ' דְּמַתְנִי' מַשְׁמַע דר"מ
פְּלִיג בַּהֲדֵי חֲכָמִים וס"ל דַּאֲפִי' יֵשׁ מֶרְחָץ בְּאוֹתָהּ הָעִיר אֵין בּוֹדְקָהּ בְּקֵרוֹבוֹתֶיהָ אֶלָּא דְּרָבָא
לְאוֹקְמָתָּ' דִּילֵיהּ מִשּׁוּם קוּשְׁיָ' דְּאַבַּיֵי פֵּירְשָׁהּ בְּאוֹפָן אַחֵר דְּגַם ר"מ ס"ל דְּיָכוֹל לִהְיוֹת
דְּבָדְקָה דַּחֲזָקָה אֵין אָדָם שׂוֹתֶה כו' וְיָכוֹל לִהְיוֹת דְּלָא בָּדְקָה דַּחֲזָקָה אֵין אָדָם מִתְפַּיֵּיס וְאִלּוּ
בָּדְקָה לֹא הי' מִתְפַּיֵּיס אוֹ אפי' אִם בָּדְקָה אָמְרִינַ' דְּלָא נִתְפַּיֵּיס וּבְנוֹדַּאי לֹא רָאָה הַמּוּמִין
וְכֵינָן דְּסָפְקָ' הוּא אִי מַיְיתֵי הַבַּעַל רְאָיָה דְּעַד שֶׁלֹּא תִּתְאָרֵס הָיוּ בָּהּ לָא מַפְקִינַ' מֵינֵּיהּ מָמוֹנָא
מְסִפְקָ' וְרַבָּנָן ס"ל דַּחֲזָקָה זוֹ עֲדִיפָ' דְּנוֹדַּאי בדק' וא"כ לְרָבָא מַיְיתֵי רְאָיָה דְּבָדְקָה כֵּינָן
דְּזֶהוּ עִיקַּר הַטַּעַם דְּלָא מַפְקִינַן מִבַּעַל מְסִפְקָ' אִי מַיְיתֵי אַסַ"כ רְאָיָה דְּבָדְקָה מַפְקִינַן אֲבָל
לר"א דְּאוֹקְמָ' בְּאוֹקִימְתָּ' אַחֲרִיתִי מַשְׁמַע דְּמִשְׁנָתֵינוּ נִשְׁאֲרָ' כִּפְשָׁטָ' דר"מ וְרַבָּנָן פְּלִיגִי אִי
בּוֹדְקָה כְּלָל אִי לָאו דר"מ סָבַר דְּאֵין בּוֹדְקָה כְּלָל וְאִם מֵבִיא הַבַּעַל רְאָיָה שֶׁעַד שֶׁלֹּא
תִּתְאָרֵס הָיוּ בָּהּ אֵין לָהּ כְּתֻבָּה וְלֹא מִטַּעַם שֶׁהוּא סָפֵק אִם בָּדְקָה דְּתֶהֱוֵי הִיא המע"ה
כְּדְאָמְרִינַ' לְרָבָא אֶלָּא מִטַּעַם דְּנוֹדַּאי לֹא בָּדְקָה דְּאֵין אָדָם מִתְפַּיֵּיס אוֹ בָּדְקָה וְלֹא נִתְגַּלּוּ לוֹ
דַּחֲזָקָה אִלּוּ יָדַע לֹא הָיָה מִתְפַּיֵּיס: וְהַנָּכוֹן לוֹמַר עוֹד דְּטַעֲמָא דר"מ דס"ל דְּבְדִיקַת חוּץ לֹא
שְׁמָהּ בְּדִיקָ' כְּדְאָמְרִינַן פ' אע"פ וְגַם רָבָא ס"ל אֶלָּא דס"ל דַּחֲזָקָה דְּאֵין אָדָם שׂוֹתֶה דְּהַיְינוּ
נְשׂוּאִין אא"כ בדק' בְּעַצְמוֹ כְּדְאָמְרִינַ' פ' אע"פ דַּאֲפִי' לָמָ"ד בְּדִיקַת חוּץ לֹא שְׁמָהּ בְּדִיקָה
בְּנִכְנְסָה לְחֻפָּה מוֹדֶה דְּהוּא בּוֹדְקָהּ בְּעַצְמוֹ כְּדִפְרִי' רַשְׁ"י וא"כ קָאָמַר רָבָא דְּאִיכָּ' חֲזָקָה נָגֶד
חֲזָקָה אִיכָּא לְמֵימַר דְּבָדְקָה בְּעַצְמוֹ דְּאֵין אָדָם שׂוֹתֶה כו' וְאִיכָּ' לְמֵימַר דְּלָא בָּדְקָה כ"א
בְּקֵרוֹבוֹתָיו דְּאִלּוּ בָּדְקָה בְּעַצְמוֹ וַדַּאי לֹא הָיָה מִתְפַּיֵּיס אֶלָּא ע"י חוּץ בָּדְקָה וְלָא קָם אַמִּלְתָּ'

שֶׁפִּיר וְהִלְכָּךְ מְסַפְּקָנָן אֲבָל לר"א לְעוֹלָם לָרָבָא סְפֵיקָנָן וּבְוַדַּאי לֹא בָּדְקָה בְּעַצְמוֹ כ"א בַּחוּץ וא"כ מַאי רְאָיָה מַיְיתֵי כֵּינָן דְּלָא בָּדְקָה בְּעַצְמוֹ בְּוַדַּאי וּבְדִיקַת חוּץ לָאו כְּלוּם הוּא.

וּמְשַׁנֵּי דמ"ט מַיְיתֵי דְּרָאָה וְנִתְפַּיֵּיס בפי' כַּנַ"ל: ע"כ ד"ה כַּלָּה בְּבֵית אָבִיהָ מַה שֶּׁפֵּ"ה דס"ל כו' לעד"נ לְתַקֵּן שְׁיְהוּ דִּבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל קַיָּימִין אַף כִּי רַשְׁ"י לֹא פֵּירֵשׁ קָצָת דְּבָרִים כֵּן כְּמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב מ"מ יִהְיֶה עִיקַּר פֵּירוּשׁוֹ קַיָּים דס"ל לִשְׁמוּאֵל דמדר"י נִשְׁמַע לר"ג דע"כ לָא פְּלִיג ר"ג אר"י אֶלָּא בְּבָרִי וְשָׁמָא כִּדְאִיתָּ' פ"ב דְּכֵינָן דְּאִיכָּ' בָּרִי בַּהֲדֵי חֲזָקָה מְהַנֵּי בְּמַתְנִי' אֲבָל בִּשְׁמָא וְשָׁמָא ס"ל כר"י דְּלָא מְהַנֵּי חֲזָקָה וְכֵינָן דס"ל לר"י דְּאֵין זֶה חֲזָקַת מָמוֹן מַה שֶּׁתּוֹפֵס מִסָּפֵק וְאַדְּרַבָּה דְּאִיכָּ' חֲזָקַת מָמוֹן נָגֶד חֲזָקַת הַגּוּף דְּהַיְינוּ חֲזָקַת מָרָא קַמָּא כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת בְּדִבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה וְאֵין חֲזָקַת הַשֵּׁנִי כְּלוּם כֵּיוָן שֶׁתּוֹפֵס מִסָּפֵק וְזֶה גָּרַע מֵחֲזָקַת הַגּוּף לְחוּדֵיהּ כֵּיוָן דְּאִיכָּ' חֲזָקַת מָרָא קַמָּא כְּנָגְדּוֹ הָוֵי כְּאִלּוּ עֲדַיִן מְוֻחְזָק בּוֹ כֵּיוָן שֶׁזֶּה מְוֻחְזָק מִסָּפֵק וְזֶה כַּוָּנַת הַתּוֹסָפוֹת בְּדִבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה שֶׁכָּתְבוּ וּלְפִי זֶה א"ש כו' וְלֹא יָדַעְתִּי עַל מַה נִתְחַבְּטוּ הָרַאשׁוֹנִים בְּדִבּוּר זֶה דנ"ל פָּשׁוּט בִּתְחִלַּת הָעִיוּן שֶׁזֶּהוּ כַּוָּנַת הַתּוֹסָפוֹת וְלֹא נִסְתַּפַּקְתִּי בּוֹ כְּלָל וְהִיא סְבָרָא נְכוֹנָה מְאוֹד וּבַקֻּנְדְּרֵסֵי אַאֲרִיךְ בּוֹ אַיְ"ה וְיִגְזוֹר בְּחַיִּים וא"כ גַּם ר"ג בִּשְׁמָא וְשָׁמָא לָא מְהַנֵּי לֵיהּ חֲזָקַת הַגּוּף לְאַפּוֹקֵי מָמוֹנָ' מֵחֲזָקַת מָרָא קַמָּא וא"ש הַכֹּל עַל נָכוֹן כָּל קֻוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' דְּגַם לר"ג הִיכ' דְּלָא מְהַנֵּי חֲזָקַת הַגּוּף כְּגוֹן בשמ' וְשָׁמָא לֹא נָחֲלַק עִם ר"י דְּתָהֲוֵי חֲזָקַת מָמוֹן בְּיַד הַשֵּׁנִי דְּבָזֶה לֹא מָצִינוּ שֶׁנֶּחְלְקוּ אֶלָּא דר"ג סָבַר חֲזָקַת הַגּוּף ור"י חֲזָקַת מָמוֹן אֲבָל אִי לָא מְהַנֵּי חֲזָקַת הַגּוּף פְּשִׁיטָ' דְּמַה דְּהָוֵי לר"י חֲזָקַת מָמוֹן הָוֵי גַּם לר"ג וּלְפִי ע"ד דְּבָרִים בְּרוּרִים הֵם ואע"ג דְּתֵירוּץ קַוּשְׁיָ' הג' דְּתוֹסָ' בע"א מ"מ נ"ל דִּמְיֻשָּׁב הֵיטֵב כמ"ש וְאָפְשָׁר לְדָחוֹק גַּם דִּבְרֵי רַשְׁ"י כֵּן ואע"ג דְּלִמַסְקְנָ' מַסְקִינַן דְּמַיְיתֵי רְאָיָה מִמַּתְנִי' מר"ג ואע"ג דר"ג מַיְירֵי בְּבָרִי ושמ' וּמִלְּתָא דְּשְׁמוּאֵל בשמ' וְשָׁמָא הַיְינוּ לְפִי מַאי דְּמוֹקְמִים שְׁמוּאֵל מַתְנִי' כְּרַבָּה דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם סָפֵק בְּרָשׁוּתוֹ וְאָז אֵין חִילּוּק בֵּין בָּרִי ושמ' לשמ' וְשָׁמָא וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל ד"ה רֵישָׁא אֲבָל מַאן דְּאָמַר תבר' וְטַעְמָ' דר"ג מִשּׁוּם חֲזָקָה א"כ מַיְירֵי מַתְנִי' עַל כָּרְחָךְ בְּבָרִי וְשָׁמָא כִּדְאִיתָּ' בְּהֶדְיָ' רֵישׁ פ"ב וְאִם כֵּן יֵשׁ מָקוֹם לַפֵּירוּשִׁים: דַּף ע"ז ד"ה אֶלָּא לר"י קשי' תימ' דְּאַמַּאי כו' לֹא יָדַעְתִּי מַאי קשי' דְּהָא בָּרְיְתָא לָא קָתָנֵי רַק מְקַמֵּץ זֶה בְּוַדַּאי מַשְׁמַע דְּמֻחְמֶּת סַרְחוֹן הַבְּוַדַּאי לְחוּד יְכוֹלָה לְעַכֵּב אֲפִילּוּ בְּלֹא סַרְחוֹן צוֹאַת כְּלָבִים דְּמַאן לימ' לָן דא"א לְבַוַּדַּאי בְּלֹא צוֹאַת כְּלָבִים אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ מְשִׁימִין צוֹאַת כְּלָבִים לֹא שא"א בְּלֹא כָּךְ וּבְוַדַּאי דִּידַן יוֹכִיחַ וְכֵן מוּכָח בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י זַ"ל שֶׁלֹּא יֵדַע מַה צּוֹרֶךְ בָּהּ כְּלָל מַשְׁמַע שֶׁבְּמָקוֹמוֹ לֹא הָיוּ מְעַבְּדִין בּוֹ כְּלָל וא"כ בָּרְיְתָ' שֶׁלֹּא הִזְכִּירָה צוֹאַת כְּלָבִים בָּרוּר דס"ל דִּבְלָאו הָכִי מְעַכֵּב' דְּמִי הוּא הַנָּבִיא שֶׁיֵּדַע דְּלָא מְעַכְּבָא אא"כ מְקַבֵּץ צוֹאַת כְּלָבִים וְאַחַ"כ אָכְתּוֹב עוֹד מִזֶּה וְכֵן לְהֶפֶךְ רַב יוֹדָא שֶׁלֹּא הִזְכִּיר בֵּוַרְסִי ס"ל דַּאֲפִילּוּ הַמְקַבֵּץ לְבַד וּמוֹסָרָן לְבֵוַרְסִי נָמֵי מְעַכְּבָא מִדְּלָא פי' דְּאָמוֹרָ' פְּשִׁיטָ' דְּצָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו וּבְאֱמֶת תימ' לַעֲשׂוֹת תימ' מִזֶּה גַּם אֲנִי תָּמַהְתִּי מֵעוֹלָם עַל דִּבְרֵי רַשְׁ"י שֶׁכָּתַב לֹאיָדַעְתִּי מַה צּוֹרֶךְ בָּהּ וְאֵיךְ לֹא רָאָה עָרוּךְ דִּבְרָכוֹת שְׁנוֹתְנִין עוֹרוֹת לְתוֹכָן וְדוֹחֵק דְּקַשְׁיָ' לֵיהּ קֻוּשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת דְּלִישָׁנֵיהּ לָא מַשְׁמַע הָכִי דְּלָא יָדַע מַה צּוֹרֶךְ בָּהּ.

ע"כ נִרְאֶה דְּרַשְׁ"י קשי' לֵיהּ מִדְּקָתָנֵי צוֹאַת כְּלָבִים מַשְׁמַע דְּלָא יְצָלְחוּ לְמֶלֶאכָה זוֹ שׁוּם צוֹאָה כ"א צוֹאַת כְּלָבִי' לְחוּד וְזֶה אֵינוֹ דְּהָתָם קָתָנֵי גַּם צוֹאַת חֲזִירִים וּמִדִּבְרֵי רַשְׁ"י מַשְׁמַע

שָׁם דְּגַם צוֹאַת אָדָם אֶלָּא ע"כ דְּהַמְקַבֵּץ הוּא לְמִלְאכֶת שְׁרִיַּית הַבְּגָדִים כִּדְפֵירֵשׁ רַשִׁ"י
וְהָעִיכּוּב הוּא מֵחֲמַת סַרְחוֹן הַצַּוָּאָה וּבְזֶה מְיֻשָּׁב ג"כ קֻושְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת עוֹד י"ל כֵּיוָן דע"כ
קֻושְׁיַת הַתּוֹסָ' הוּא דְּלִישַׁנֵּי הָכִי וְעַל הַמַּקְשָׁן פְּשִׁיטָ' דְּלָא קָשָׁה מִידֵי דְּמַאן לימ' לָן דְּיָדַע
בָּרַיְיתָ' דְּבָרְכוֹת וא"כ כֵּיוָן דְּהַמִּשְׁנָה יָדַע בָּרַיְיתָ' דְּתַנָּאֵי וּבָרַיְיתָ' א"א לְפָרֵשׁ כָּךְ דא"כ אֵין
חִלּוּק בֵּינֵיהֶם דְּאֵין לְפָרֵשׁ דת"ק ס"ל בֵּוְרְסִי גָּדוֹל דְּבָזֶה לֹא נֶחְלַק שׁוּם אָדָם כִּדְאִיתָ'
בְּמַתְנִי' וְעוֹד דְּגַם בְּבֵוְרְסִי גָּדוֹל איכ' צוֹאַת כְּלָבִי' וא"כ אֵיךְ נִרְמַז בֵּוְרְסִי קָטָן בִּמְקַבֵּץ צוֹאַת
כְּלָבִים יוֹתֵר מִבֵּוְרְסִי גָּדוֹל וְאִיפּוּךְ אֲנָא וק"ל וְלִבִּי אוֹמֵר לִי שֶׁלֹּא יָצָא דָּבָר זֶה מִפִּי' הַתּוֹסָ'
ז"ל מֵעוֹלָם אֶלָּא א' מִן הַתַּלְמוּ' נִתְלָה בְּאֵילָן גָּדוֹל וְדוֹק: הָאִשָּׁה שֶׁנָּפְלָה פֵּרֵק שְׁמִינִי דַּף
ע"ח עַד שֶׁלֹּא תִּתְאָרֵס פֵּ"ה וְנִתְאָרְסָה כו' עַד וק' לר"י נ"ל לְיַשֵּׁב קֻושְׁיָא זוֹ וְגַם מַה שֶּׁהִשִּׁיגוּ
עַל רַשִׁ"י ז"ל בד"ה אִיבַּעְיָ' לְהוּ וְגַם בד"ה תְּנִי מוֹכֶרֶת הַכֹּל בְּדָרְךְ אֶחָד בע"ה וּתְחִלָּה
אֲיַשֵּׁב הַדִּבּוּר הָאַחֲרוֹן שֶׁהִקְשׁוּ עַל רַשִׁ"י דְּאַדְרַבָּה ה"ל לְהַגִּיהַּ הַבָּרַיְיתָ' מִקַּמֵּי מַתְנִי' וּשְׁאָר
קֻושְׁיוֹת דְּנִרְאֶה דְּהַבָּרַיְיתָ' א"א לְהַגִּיהַּ כ"א כִּדְתָנֵי בָּהּ כֵּיוָן דלר' חֲנִינָא ב"ע ס"ל לְאָמְרוֹ
לוֹ דְּהֵיכָ' דְּנָפְלוּ קוֹדֶם נִישּׂוּאִין הָוֵי כְּמוֹ שֶׁנָּפְלוּ אַחַר נִישּׂוּאִין כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הוֹאִיל וְזָכָה
בְּאִשָּׁה כו' דְּאָזְלִי בָּתַר נִשּׂוּאִין וְלֹא בָּתַר הַנְּפִילָה אִם כֵּן עַל כָּרְחָךְ בְּאֵרוּסִין ס"ל לְרַבָּן
גַּמְלִיאֵל דְּמוֹכְרָהּ לְכַתְּחִלָּה דְּאִי ס"ד דְּיֵעֲבֵד דַּוְוקָ' לָמָּה לֹא הִקְשׁוּ גַּם אֵיךְ מְתוֹרָץ לר"ח
ב"ע דְּאָמַר דֶּהֱשִׁיבָן לֹא אִם אמר' כו' מ"מ אֵיךְ מְיֻשָּׁב דְּלָמָּה עַד שֶׁלֹּא תִּתְאָרֵס מוֹכֶרֶת
לְכַתְּחִלָּה כֵּיוָן דְּמוֹדָה ר"ג דְּנָפְלוּ בְּאֵרוּסִין לֹא תִּמְכּוֹר לְכַתְּחִלָּה א"כ נָפְלוּ קוֹדֶם אֵירוּסִין
נָמֵי כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ בְּנִשּׂוּאִין וְדִימּוּ נָפְלוּ קוֹדֶם נִישּׂוּאִין לְאַחַר נִישּׂוּאִין דְּבָתַר השת' אָזְלִינַן
א"כ ה"ה בְּאֵרוּסִין נָמֵי וּבַבָּרַיְיתָא מַשְׁמַע דר"ח ס"ל דְּעַל אֵרוּסָה הֶשִׁיבָן ר"ג וְלָא הָוֵי
קשי' לְהוּ כְּלוּם וְאַדְרַבָּה הוֹדוּ לְדָבָרָיו וכמ"ש רַשִׁ"י נִרְאִין דְּבָרָיךְ בְּמוֹכֶרֶת בְּעוֹדָהּ אֵרוּסָה
וְלָמָּה לֹא נֶחְלְקוּ אַלְכַּתְּחִלָּה מִיהַת בְּנָפְלוּ קוֹדֶם אֵרוּסִין דְּמַה לִי נִישּׂוּאִין לְעִנְיַן דִּיעֲבַד ה"נ
אֵרוּסִין לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא ע"כ ר"ג ס"ל בְּאֵרוּסָה דְּגַם אִם נָפְלוּ לְאַחַר אֵרוּסִין מוֹכֶרֶת
לְכַתְּחִלָּה וא"כ מִדְּאָמַר ר"ג אַף זוֹ כו' ע"כ מוֹכֶרֶת לְכַתְּחִלָּה קָאָמַר כֵּיוָן דְּהוֹכַחְתִּי דַּאֲרוּסָה
מֻוּכְרָח לְכַתְּחִלָּה וְנִרְאֶה בְּעֵינַי לע"ד דְּהָוֵי הוֹכָחָה גְּמוּרָה לְשִׁיטַת רַשִׁ"י בפי' הַשֵּׁנִי דְּקָאֵי
אַדִּיעֲבַד פי' אב"ה וְכֵן לְשִׁיטַת ר"ת זַ"ל דְּהָא מַשְׁמַע בִּשְׁמַעְתִּין דְּלָא חוֹלֵק שׁוּם אָדָם בְּעַד
שֶׁלֹּא תִּתְאָרֵס דְּמֻוּכְרָח לְכַתְּחִלָּה כֵּיוָן דְּאָמְרוּ לוֹ קַיְימִי אַסֵּיפָ' כמ"ש וְהוּא פָּלָא כֵּיוָן שֶׁאָמְרוּ
לוֹ אָזְלִי בָּתַר השת' כמ"ש אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּעַל קוֹדֶם אֵרוּסִין לֹא ק' כְּלוּם לד"ה דלר"י
ס"ל דְּאָמְרוּ לוֹ הִקְשׁוּ אַאֵרוּסָה דְּלֶהֱוֵי מִכְרָהּ בָּטֵל אפי' בְּדִיעֲבַד אֲבָל אַעַד שֶׁלֹּא נִישֵּׂאת לֹא
הִקְשׁוּ כְּלוּם כֵּיוָן דר"ג לָא ס"ל בַּאֵרוּסָה דְּמִכְרָהּ בָּטֵל א"כ אִם נָפְלוּ בְּאֵירוּסִין אע"ג
דְּנִישֵּׂאת לָא אָזְלִי רַבָּנַן בָּתַר השת' אֶלָּא בָּתַר נְפִילָה וא"כ גַּם אַעַד שֶׁלֹּא תִּתְאָרֵס לָא ק'
מִידֵי אע"ג דלר"י בַּאֵרוּסָה לר"ג לְכַתְּחִלָּה לֹא תִּמְכּוֹר ולר"ח ב"ע גַּם כֵּן לֹא קָשָׁה אַעַד
שֶׁלֹּא תִּתְאָרֵס כְּלוּם דְּלִדְיֵדֵיהּ ס"ל דר"ג מוֹכֶרֶת לְכַתְּחִלָּה ס"ל בַּאֵרוּסָה וּכְמוֹ שֶׁאָכְתּוֹב
אַיָּ"ה וְגַם אָמְרוּ לוֹ מוֹדוֹ בְּזֶה וכמ"ש רַשִׁ"י וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּכִי הֵיכִי דְּפָרֵי' לר"פ לִיפְרֹךְ
לר"ז נ"ל דִּלְשִׁיטַת רַשִׁ"י גַּם ר"ז מוֹדֶה דר"ח ב"ע ור"י נֶחְלְקוּ בְּהָא דלר"י אֵרוּסָה לֹא
תִּמְכּוֹר לְכַתְּחִלָּה ולר"ח אפי' אֵרוּסָה שֶׁנִּישֵּׂאת אַחַ"כ מוֹכֶרֶת לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא דר"ז מַגִּיהַּ
הַמִּשְׁנָה דְּלָא מְשַׁנֵּי כר"פ כֵּיוָן דר"ח אַיְירֵי בְּסֵיפָ' מַשְׁמַע דְּהוּא מוֹדֶה לר"י דְּאָמַר ר"ג הָכִי
וְזֶה אֵינוֹ וְלָא ניח' לֵיהּ לְאוֹקֵמֵיהּ דְּמַאי דְּלָא פָּרִישׁ בְּמַתְנִיתִין פָּרִישׁ בַּבָּרַיְיתָ' וכמ"ש רַשִׁ"י
ד"ה ור"פ וא"כ הָא דְּפָרִיךְ ור"ח כב"ש קָאֵי גַּם לר"ז וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אִיבַּעְיָ'

לְהוּ דְּאִיךְ קָמַבַּעְיָ' לֵיהּ אִי אָמְרִי לֵיהּ שָׁקְלִי וְטָרֵי אַלִּיבָּ' דב"ש מְיַוֵּשַׁב ג"כ בְּדָרֶךְ זֶה דְּגַם הַבַּעְיָן יָדַע בָּרַיְיתָ' דִּלְקַמָּ' דר"ח ס"ל לר"ג דְּמוֹכֶרֶת לְכַתְּחִלָּה וְקָמַבַּעְיָ' לֵיהּ אִי גַּם ר"י ס"ל כר"ח כְּדְמַשְׁמַע פשט' דְּמַתְנִיתִי' דר"י מֵבִיא דִּבְרֵי ר"ג ור"ח קָאֵי עֲלַיְיהוּ וא"כ נֹאמַר דְּפְלִיגִי אַלִּיבָּא דר"ג כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְתָרֵץ לר"ח ב"ע דס"ל דר"ג כב"ש ה"נ לר"י וְסֵיפָ' דְּמַתְנִיתִין דְּקָתָנֵי אִם מָכְרָה וְנָתַנָ' קַיָּים ע"כ צָרִיךְ לְיַשֵּׁב בְּלָאו הָכִי מ"מ מוּכָח דר"ג ס"ל כב"ש וא"כ קָמַבַּעְיָ' לֵיהּ אִי ר"י אַהָא קָאֵי לִפְשׁוּט דר"י לָא ס"ל לְכַתְּחִלָּה כ"א דְּיֵעָבֵד וְאַח"כ מֵבִיא דִּבְרֵי ר"ח דְּפְלִיג לכ"ע וּפָרִיךְ דְּמַתְנִיתִין מַשְׁמַע דְּגַם ר"ח ס"ל דַּעֲבַד בְּנִישֵּׂאת וּמְשַׁנֵּי כמ"ש וּבָזֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב גַּם מַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּדִבּוּר הָרִאשׁוֹן דְּהַתַּלְמוּד ס"ל דלר"ח ב"ע דס"ל דְּמוֹכֶרֶת לְכַתְּחִלָּה פְּשִׁיטָ' דְּאָמְרוּ לוֹ לָא בָּעֵי לְמֵימַר דַּאֲפִי' קוֹדֶם אֵירוּסִין יְהֵא מִכְרָהּ בָּטֵל כְּדַעֲבַד דלר"ח מַשְׁמַע דְּאַלְכַתְּחִלָּה קָיְימִי אַמִּלְתָ' דר"ג ואע"ג דְּמִלִּישָׁנָ' דְּרַשִׁ"י ד"ה אָמַר לָהֶן מַשְׁמַע קְצָת דְּקָיְימוֹ גַּם אַדִּיעֲבַד שֶׁכָּתַב וְאֵיךְ מִכְרָהּ קַיָּים י"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּנוֹדַאי בְּנָפְלוּ בְּאֵרוּסִין וְנָיְסֵת ס"ל לְאָמְרוֹ לוֹ אפי' בְּדַעֲבַד כֵּיוָן דְּלְכַתְּחִלָּה הָוֵי בָּעֵי לְמֵימַר דַּאֲפִי' בְּאֵרוּסִין לְחוּדַיְיהוּ מִכְרָהּ בָּטֵל אֶלָּא שֶׁחָזְרוּ בָּהֶן מִתְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל ר"ג אֲבָל בְּנִיסֵּת וַדַּאי ס"ל דְּמִכְרָהּ בָּטֵל וּלְעוֹלָם לֹא אַדִּיעֲבַד: הִקְשׁוּ הַיְינוּ בְּנָפְלוּ בְּאֵרוּסִין אֲבָל קוֹדֶם אֵרוּסִין פְּשִׁיטָ' לֵיהּ לְתַלְמוּ' דְּגַם לר"ח לֹא הִקְשׁוּ כ"א אַלְכַתְּחִלָּה וְכַנַּוָּנָתָם דְּיֵזְכֶּה בְּנָסָכִים לכ"א כְּדְאִית לֵיהּ וְדָחֲקוּ לְרַשִׁ"י לפר' כָּךְ וְלֹא הַכֹּל אַלְכַתְּחִלָּה מֵהַטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי ומ"מ נ"ל דְּדִבְרֵי רַשִׁ"י בִּרְאִיָּתוֹ עַד שֶׁלֹּא נִיסַּת שֶׁכָּתְבוּ בִּשְׁמָם הַתּוֹסָ' יֵשׁ לְיַשֵּׁב הֵיטֵב כמ"ש אַף דְּדָבָרָיו לְקַמָּן אֵינָם מְרֻוָּחִים כ"כ כְּבָר צְרִיכִין אָנוּ לִסְבּוֹל דּוֹחַק יוֹתֵר בְּכַמָּה דְּוכְתֵי: שָׁם ע"ב ד"ה כְּתַבְתִּינְהוּ לְבָרָתָהּ פֵּ"ה וְהוֹדִיעָה לְעֵדִים כו' וְאֵין נִרְאֶה לר"י כו' וְהָרֹא"שׁ ז"ל הִקְשָׁה עוֹד מפ' מִי שֶׁמֵּת ע"ש ונ"ל שֶׁרַשִׁ"י ז"ל מְדַקְדֵּק מִבָּרַיְיָ' דְּרַךְ שְׁטָר פסי' שֶׁפֵּירוּשׁוֹ פִּיּוּסֵי' שֶׁמְּפַיְיסָתָן לְקַבֵּל מַתָּנָה זוֹ כְּדִפְרִ' רַשִׁ"י וְאִם לֹא הַיְדִיעָה אֶלָּא נָתְנָה סְתָם מַה צָּרִיךְ פִּיּוּסָן וַהֲלֹא הוּא סָבַר שֶׁנּוֹתֶנֶת לוֹ בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה אֶלָּא שאח"כ דָּנִין שֶׁלֹּא נִתְכַּוְּונָה כ"א לְהַבְרִיחַ וְאִם גַּם הַמְקַבֵּל מַתָּנָה יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא תִּשָּׁאֵר הַמַּתָּנָה בְּיָדוֹ כִּי יוֹדֵעַ שֶׁכַּוָּונָתָהּ לְהַבְרִיחַ וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל וְהִיא מְפַיְיסָתוֹ שֶׁיְקַבֵּל מ"מ א"כ אֵין לְךָ הוֹדָעָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ וְזֶה א"א בְּעֵינֵי לְפָרֵשׁ שֶׁהִיא מְפַיְיסָתוֹ וְאוֹמֶרֶת שֶׁאֵין כַּוָּונָתָהּ לְהַבְרִיחַ אֶלָּא לְמַתָּנָה וְאַפֵּ"ה אִם אוֹמֶרֶת שֶׁכְּיוֹנָה לְהַבְרִיחַ בָּטְלָה הַמַּתָּנָה כִּי זֶה חִדּוּשׁ גָּדוֹל בְּעֵינַי וְלֹא מָצָאתִי בְּשׁוּם פּוֹסֵק שֶׁיְהֵא מַתְנָתָהּ בָּטְלָה אִם פֵּרְשָׁה שֶׁאֵינָהּ מַבְרַחַת וְכֵיוָן שֶׁשְּׁטָר פסי' דְּבָרַיְיתָ' ע"כ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁיָּדְעוּ שֶׁהִיא מַבְרַחַת וְאַפֵּ"ה קָאָמְרִי רַבָּנָן דְּרָצָה מְצַחֵק בָּהּ א"כ תִּקְשֵׁי קַוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' אַבָּרַיְיתָ' וְכֵן נ"ל דְּמַשְׁמַע לִישָׁנָ' דִּשְׁטַר מַבְרַחַת דְּאָמַר מַר עוּקְבָ' דְּהֵיכִי קָאָמַר לְרַב עָנָן שְׁטַר מַבְרַחַ' קָאָמְרִתְּ כֵּיוָן שֶׁרַב עָנָן פְּלִיג וס"ל דְּלָא הַבְּרִיחָה כְּלָל אֶלָּא לְמַתָּנָה גְּמוּרָה נְתְכַּוְּונָה וּבְמַבְרַחַת גַּם ר"ע מוֹדֶה וְהֵיכִי קָאָמַר לֵיהּ שְׁטַר מַבְרַחַת קָאָמְרָ' גַּם מַה הֵבִיא רְאָיָה מִשְׁמוּאֵל שֶׁהָיָה קוֹרֵעַ שְׁטַר מַבְרַחַת גַּם ר"ע מוֹדֶה לְקָרְעוֹ אֶלָּא דס"ל דְּאֵין זֶה מַבְרַחַת ה"ל לְאַתוּיֵי רְאָיָה מִשְׁמוּאֵל דְּזֶה הָוֵי שְׁטַר מַבְרַחַת וְזֶה לֹא נִזְכַּר בְּדִבְרֵי שְׁמוּאֵל אֶלָּא שֶׁהָיָה קוֹרֵעַ מַבְרַחַ' ומכ"ש שֶׁיֵּשׁ רְאָיָה מפ' מִי שֶׁמֵּת דְּקָאָמַ' אפי' לָמַ"ד מַבְרַחַת קָנֵי וְקָשָׁה וְכִי איכ' מ"ד דְּאָמַר מַבְרַחַת קָנֵי דמ"ד הָכָא קָנֵי הַיְינוּ מִשּׁוּם דס"ל דְּלָא הָוֵי מַבְרַחַת וכמ"ש אֶלָּא מַשְׁמַע שֶׁנִּדְאֵי הָיָה מַבְרַחַת וס"ל לר"ע דְּאַפֵּ"ה אֵין קוֹרְעִין אוֹתָהּ כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְנָתָה עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ תְּנַאי שֶׁהוּא מְחֻיָּב לְהַחֲזִיר לָהּ כְּשֶׁתִּתְאַלְמֵן אוֹ תִּתְגָּרֵשׁ אֶלָּא גִּלְתָה דַּעְתָּהּ בִּכְנֵי הָעֵדִי' שֶׁהִיא עוֹשָׂה מִשּׁוּם זֶה וַאֲפִילוּ לָמַ"ד דְּלָא בָּעֵינַן

תְּנַאי כְּפוּל מ"מ בָּעֵינַן שֶׁתַּתְנֶה אפי' בִּתְנַאי שֶׁאֵינוֹ כָּפוּל וְהָכָא לֹא הִתְנָתָה כְּלָל אֶלָּא גָּלְתָה דעת' וס"ל לְרַב עָנָן כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְנָתָה כֵּן בְּפֵירוּשׁ גמר' וַאֲקַנְיֵ' אע"ג דְּאָמְרָה כֵּן בִּפְנֵי עֵדִים וְאַצ"ל לְבַרְתֵּהּ כִּדְאָמַר רַבָּה וְכֵן פֵּירְשָׁה הָרָ"ן ז"ל אַלִּיבָּ' דְּרַשׁ"י אֶלָּא שֶׁהִקְשָׁה מִפֶּרֶק מִי שֶׁמֵּת דְּבַגַּלֵּי' דַּעְתָּהּ כ"ע מוֹדוֹ כִּדְאִיתָ' הָתָם.

וַאֲנִי אוֹמֵר דְּרַשׁ"י לֹא פֵּירֵשׁ שֶׁאָמְרָ' לִפְנֵי מְקַבֵּל מַתָּנָה כֵּלִים אֶלָּא לִפְנֵי עֵדִים וְלִפְנֵי מְקַבֵּל מַתָּנָה לֹא הִזְכִּירָה כְּלוּם וְלָכֵן ס"ל לר"ע דְּלָא הָוֵי כְּלוּם כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִזְכִּיר לִפְנֵי הַמָּקָ"מ גמר' וַאֲקַנְיָא דּוּגְמָ' דְּאָמְרִינַן בְּהַגּוֹזֵל קמ' דַּף ק"ב הַלּוֹקֵחַ שָׂדֶה בְּשֵׁם חֲבֵירוֹ כו' וְאִם אָמַר ע"מ כו' וּמְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָ' שֶׁהִתְנָה עִם הָעֵדִים וְלֹא עִם הַמּוֹכֵר אֶלָּא שֶׁהָיָה בְּפָנָיו וְלָכֵן אַהֲנֵי אֲבָל שֶׁלֹּא בְּפָנָיו לָא הָיָה מְהַנֵּי ואע"ג דְּאֵיכָ' לְמִדְחֵי דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּאָמְרִינַן דְּמַאי דְּהִתְנָה בִּפְנֵי עֵדִים לֹא הָיָה הַתְנַאי עַל הַמּוֹכֵר כ"א עַל רֵישׁ גְּלוּתָא כִּדְאִיתָ' הָתָם אָמֵינָא שטר' מֵהֵיא דְּזַבְנָא בִּשְׁמִיהּ קָאָמְרִתְ הַיְינוּ כֵּיוָן שֶׁהִתְנָה בִּפְנֵי הַמּוֹכֵר וְלֹא הִתְנָה עִמּוֹ בְּעַצְמוֹ לְפִיכָךְ אָמֵינָא דְּלָאו מִמֶּנִּי קָאָמְרִתְ אֲבָל פְּשִׁיטָ' אִם לֹא הִתְנָה אֶלָּא עִם הָעֵדִים שֶׁלֹּא בְּפָנָיו לָא מְהַנֵּי הַתְנַאי דְּהֵיכָן מָצִינוּ שֶׁיַּתְנֶה עִם הָעֵדִים וְלֹא יַתְנֶה עִם הַמּוֹכֵר וְיַהֲנֵי וכ"ש הָכָא דְּלָא הָוֵי תְּנַאי אֲפִילּוּ עִם הָעֵדִים אֶלָּא גִּלּוּי דַּעַת הָוֵי ס"ל לר"ע דִּפְשִׁיטָ' דְּאֵינוֹ כְּלוּם אֲבָל בְּמִי שֶׁמֵּת מַיְירֵי שֶׁגָּלְתָה דעת' לְרַב זוּטָרָ' גּוּפֵיהּ כִּדְאָמַר הָתָם כְּתַבְתִּינְהוּ לְנִכְסָהּ לר"ז מְשׁוּם דְּבָעֵי' לְאִנְּסוֹבֵי מִשְׁמַע דְּמִשּׁוּם הָכִי כְּתֵבָה וְיָדַע ר"ז גּוּפֵיהּ מִזֶּה וְכֵן כָּתַב רַשְׁבָּ"ם ז"ל הָתָם בְּהֶדְיָ' אֲבָל הָכָא לָא קָאָמַר הָכִי אֶלָּא בָּעֵיָא לְאַבְרוֹחֵי וַהֲדַר כְּתַבְתִּינְהוּ לְבַרְתָּ' מִשְׁמַע שֶׁיָּדַע הָעוֹלָם שֶׁהִיא רוֹצָה לְהַבְרִיחַ וּלְבָרָתָהּ כְּתֵבָה סְתָם וּבַבָּרַיְיתָ' דְּשָׁטָר פסי' מַיְירֵי ג"כ שֶׁגָּלְתָה דַּעְתָּהּ לְמְקַבֵּל מַתָּנָה דְּהָכִי מַשְׁמַע שְׁטָר פסי' כמ"ש וּפָרִיךְ הַמַּקְשָׁן מִכֹּחַ כ"ש.

וּמְשַׁנֵּי הָא בְּכֻלָּהּ הָא בְּמִקְצָתָהּ דְּמִקְצָתָהּ אַפִילּוּ גִּלּוּי דַּעַת לָא מְהַנֵּי כֵּיוָן דְּלֹא הִתְנָה מַמָּשׁ וּבְמִי שֶׁמֵּת מַיְירֵי בְּכֻלָּהּ כִּדְמַשְׁמַע פשט' דְּשָׁמַעְתִּ' וְהָא דְּאָמַר הָתָם אַפִילּוּ לְמָ"ד מַבְרַחַת קָנֵי אֵין כַּוָּנָתוֹ עַל רַבָּנָן דְּבָרַיְיתָ' דְּהֵם מִמִּקְצָתָהּ מַיְירֵי אֶלָּא עַל ר' עֲקִיבָ' וְרָבָא וא"כ אֵין אָנוּ צְרִיכִין לְמַה שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' שָׁם ד"ה אַפִילּוּ לְמָ"ד כו' דְּמַיְירֵי בְּמִקְצָתָהּ.

וּמַה שֶׁהִקְשָׁה הָרֹא"שׁ ז"ל דְּאִם אֵין כְּתַב יָדָן יוֹצֵא מִמָּקוֹם אַחֵר נֵימָא דְּלָא אָתֵי ע"פ וּמַרְעָ' לִשְׁטָרָ' מִלְּבַד דְּנוּכַל לוֹמַר דְּגַם רַשְׁ"י ס"ל דְּהָאָוְמְדָן דַּעַת מְסַיְּיעַ לְזֶה אֶלָּא דס"ל דְּהָאָוְמְדָן לְחוּד אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם אֶלָּא עִם סִיּוּעַת הָעֵדִים וְהָאָוְמְדָן מֵאַמַּת דִּבְרֵי הָעֵדִים שֶׁמְּעִידִים אֱמֶת נְדַיֵּיק כֵּן מִשְׁמַעְתִּין כמ"ש.

וְנִרְאֶה לוֹמַר עוֹד דס"ל לְרַשְׁ"י דְּלָא דָּמֵי לִתְנַאי אוֹ מוּדָעָה וַאֲמָנָה הָיוּ דְּבָרֵינוּ דְּלָא אָתֵי ע"פ כו' דְּהָתָם בַּעַל הַשְׁטָר מַכְחִישָׁם וְאוֹמֵר שֶׁלֹּא הָיָה שׁוּם תְּנַאי וְאוֹנָס וְהַשְׁטָ' מְסַיְּיעוֹ אֲבָל הכ' שֶׁבְּעַל השט' עַצְמוֹ אֵינוֹ יוֹדֵעַ דְּאֶפְשָׁר דְּגָלְתָה דַּעְתָּהּ בִּפְנֵי עֵדִים וְהַדְּבָרִים נִרְאִין הֵן א"כ הוּא סָפֵק בְּמַתְּנָתָ' וְאֶפְשָׁר דְּגַם הַמְקַבֵּל מַתָּנָה מוֹדֶה שֶׁאָמְרָה לָעֵדִים כֵּן אֶלָּא שֶׁלּוֹ לֹא אָמְרָה כְּלוּם וְהוּא יָדַע שֶׁאָמְרָה לְעֵדִים כִּי הָעֵדִים הִגִּידוּ לוֹ מֵעַצְמָם: דַּף ע"ט ד"ה כְּלָלָא דְּמִלְּתָא עַד וְלִפֵּ"ה ק' כו' הִנֵּה מִדִּבְרֵי הטו' זַ"ל סִימָן פ"ה מַשְׁמַע מִדְּפָסַק כְּהַאי לִישָׁנָ' דְּאָמַר פֵּירָא וַאֲפִילּוּ אֵין גִּזְעוֹ מַחֲלִיף כֵּיוָן שֶׁנִּשְׁאַר הַקַּרְקַע דְּהַאי לִישָׁנָ' ס"ל כר"נ דְּגָלֵימָא דְּהַאי כְּלָלָא דְּמִלְּתָא אִידָךְ לִישָׁנָ' קָאָמַר לָהּ וא"כ אֵין קֻשְׁיָה כְּלוּם וְכֵן כָּתַב הב"י זַ"ל שָׁם בְּהֶדְיָ' וְאֶפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְחַלֵּק קְצָת בֵּינֵיהֶם ג"כ דְּאִבָּא זַרְדְּתָ' וּפֵירָא דְּכַוְוֹרֵי אֶפְשָׁר

דְּאֵין הַקַּרְקַע שֶׁלָּהֶם שָׁוֶה לְכֻלּוּם אַחַר קְצִיצָה וְאַחַר אֲכִילַת הַדָּגִים משא"כ מַחְפֹּרֶת שֶׁל צָרִיף וּפִירָא שֶׁל גָּפְרִית דְּאָפְשָׁר דְּאַחַר הַחֲפִירָה רָאוְיָן לִזְרִיעָה וְכֵן גְּלִימָא רָאוְיָן הַשְׁחָקִין לְכִסּוּי אֶלָּא דר"מ ס"ל כֵּינָן דְּאֵין רָאוְיָן לְתַשְׁמִישׁ הָרִאשׁוֹן מִקְרֵי כְּלָיָא קַרְנָא וק"ל: שָׁם ע"ב ד"ה שָׁאנֵי הָתָם כו' קְצָת תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א כו' ולענ"ד לְתָרֵץ דְּלָא דָּמֵי דא"כ גַּבֵּי אִילָן שֶׁאֵינוֹ נוֹשֵׂא פֵּירוֹת כְּגוֹן אִילַן סְרָק ק"ל דְּקוֹצֵץ הָעֵצִים דְּקַרְקַע הָוֵי שִׁיּוּר כמ"ש לְעֵיל וְאִם נוֹשֵׂא פֵּירוֹת אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקָוְצוֹ.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֲפִילּוּ אִם נִתְיַיבֵּשׁ ס"ל לְרָבָא בב"מ פ' הַמְקַבֵּל דַּף ק"ט דְּקַרְנָ' הָוֵי וְלֹא יִקְצֹץ הָעֵצִים אֲפִילּוּ בְּשָׂדֶה שֶׁלָּהּ דְּהָוֵי הַקַּרְקַע שִׁיּוּר אַפֵּ"ה לֹא יִקְצֹץ אֶלָּא יִמְכֹּור וְיִלָּקַח ב"ק דְּהָא פָּרִיךְ הָתָם מִגְּפָנִים וְזֵתִים זְקֵנִים לְאַבֵּיי כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' ז"ל לְקַמָּן וס"ד דְּמַקְשֶׁן דְּמַיְירֵי בְּשָׂדֶה שֶׁלָּהּ דְּהָא הִתְרַצוּ מַפִּיק דְּמַיְירֵי בְּשָׂדֶה שְׁאֵינוֹ שֶׁלָּהּ אַלְמָא הַמַּקְשֶׁן הָוֵי ס"ל דְּמַיְירֵי בש"ש וְאַפֵּ"ה פָּרִיךְ לְאַבֵּיי אֲבָל לְרָבָא הָוֵי א"ש וְכֵן מוּכָח לְקַמָּן דְּמוּקִי לְמַתְנִיתִין בְּשָׂדֶה שְׁאֵינוֹ שֶׁלָּהּ אֲבָל בְּשֶׁלָּהּ לֹא תִּמְכֹּור מִשּׁוּם שֶׁבַח בֵּית אָבִיהָ מַשְׁמַע אִי לָאו הַאי טַעְמָא תִּמְכֹּור.

אֶלָּא ע"כ כָּל זְמַן שֶׁהוּא קַיָּים אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַנּוֹת כ"א דֶּרֶךְ הֲנָאָתוֹ אֶלָּא שֶׁלְּעִנְיַן חֲשַׁשׁ מִיתָה גַּבֵּי בְּהֵמָה הָוֵי עוֹרָהּ שִׁיּוּר וְגַבֵּי אִילָן הָוֵי קַרְקַע שִׁיּוּר ומ"מ אֵין מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כ"א דֶּרֶךְ הֲנָאָתוֹ דַּחֲז"ל לֹא תִּקְּנוּ לַבַּעַל לְכְלוֹת כ"כ אע"ג דְּהָוֵי שִׁיּוּר כֵּינָן שֶׁמִּתְהַנֵּי מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שֶׁרְגִילִין הָעוֹלָם וכ"כ הַתּוֹסָ' עַצְמָן לְקַמָּן ד"ה נָפְלוּ לָהּ דְּהֵיכָא דְּאִיכָּא פֵּירוֹת אֲפִילּוּ קְצָת לֹא הָיוּ הַדֶּקֶל פֵּירָא אֶלָּא הַקֶּרֶן וא"כ גַּבֵּי בְּהֵמָה אפי' אֵין כָּאן וָלָד מ"מ הֲרֵי יֵשׁ בָּהּ פֵּירוֹת אֲחֵרוֹת לַעֲשׂוֹת בָּהּ מְלָאכָה וְגַבֵּי רָחֵל יֵשׁ גִּיזָּה וְחָלָב וא"כ לָאו אַדַּעְתָּ' דִּשְׁחִיטָה נְחִית כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל הַטַּעַם בְּהַמְקַבֵּל גַּבֵּי דֶּקֶל פַּרְדֵּס כַּנַ"ל (אֵיזֶה תֵּיבוֹת חָסְרִי' כָּאן) וְנִרְאֶה דַּאֲפִי' אִם הִכְנִיסָה לוֹ בְּהֵמָה שְׁאֵינָהּ רְאוּיָה אַפֵּ"ה תִּמָּכֵר וְלֹא יִשְׁחָטֶנָּה כֵּינָן שְׁאֵינוֹ זֶה דֶּרֶךְ הֲנָאָתָהּ כְּמוֹ נָפְלוּ גְּפָנִים זְקֵנִים כמ"ש אע"ג דְּבְאִילַן סְרָק הָוֵי קַרְקַע שִׁיּוּר הָכָא שֶׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ הֲנָאָתָהּ לֹא וה"ה בִּבְהֵמָה אֶלָּא מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ מִיתָה סָמְכוּ אַשִּׁיּוּר זֶה: דַּף פ' ע"ב ד"ה נְכָסִי' בְּחֶזְקָתָן כְּבָר הֶאֱרַכְתִּי בְּקֻנְדָּרְסִי בִּיבָמוֹת מַה שֶּׁקָּשָׁה לִי הַצָּעִיר עַל דִּבְרֵי ר"ת זַ"ל וְעַתָּה אַזְכִּיר קְצָת מִזֶּה דלע"ד תֵּימָא לְדִבְרֵי ר"ת דס"ל דְּיַחֲלוֹקוּ דְּמֵי שֶׁמֵּת דב"ש קָאֵי אַהַכֹּל אַכְּתֻבָּה ונצ"ב א"כ לָמָּ"ד בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה תִּקְשֵׁי דב"ש דְּאִית לְהוּ שְׁטָר הָעוֹמֵד לִגְבוֹת כְּגָבוּי דָּמֵי אַפֵּ"ה ס"ל דְּיַחֲלוֹקוּ וְלָא שָׁקְלִי יוֹרְשֵׁי הָאָב כֻּלָּהּ וַאֲפִי' פַּלְגָא לֹא הָוֵי שָׁקְלִי כֵּינָן שֶׁהִיא בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל כְּמוֹ הָכָא גַּבֵּי שׁוֹמֶרֶת יָבָם דְּלֹא שַׁיְּיךְ כָּל הָעוֹמֵד לִגְבוֹת כֵּינָן דְּלֹא נִיתְּנָה לִגָּבוֹת מֵחַיִּים נִשְׁאַר הַכֹּל בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל א"כ הָתָם דְּיַחֲלוֹקוּ הָוֵי מִטַּעַם כָּל הָעוֹמֵד לִגְבוֹת כמ"ש הַתּוֹסָ' בְּהֶדְיָא פ' מִי שֶׁמֵּת ד"ה נְכָסִים בְּחֶזְקָתָן כְּגָבוּי דָּמֵי שַׁיְּיךְ גַּם בנצ"ב דְּהָא כֻּלָּהּ שְׁמַעְתִּין דִּלְקַמָּן אנצ"ב קָאֵי לפי' ר"ת ולב"ה דְּלֵית לְהוּ כְּגָבוּי דָּמֵי כִּדְאִיתָ' לְקַמָּן בְּשִׁמַעְתִּין ס"ל דְּהָוֵי הַכֹּל בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה וְזֶה תימ' א"כ ע"כ צ"ל דְּפְלִיגִי ב"ש וב"ה דב"ש סָבְרִי דְּהַבַּעַל הוּא מֻחְזָק בנצ"ב וא"כ הָכָא שֶׁהוּא סָפֵק מִי מֵת תְּחִילָּה וְאִם הוּא מֵת תְּחִילָּה יוֹרְשֶׁיהָ מֻחְזָקִים דְּשָׁטָר הָעוֹמֵד לִגְבוֹת כו' וְאִם הִיא מֵתָה הָוֵי יוֹרְשָׁיו וַדַּאי' וְלָכֵן יַחֲלוֹקוּ וְכִדְפִי' רַשְׁ"י בִּיבָמוֹת פ' הַחוֹלֵץ וא"כ צ"ל ע"כ דב"ה סָבְרִי דְּלְעוֹלָם הִיא מֻחְזָקֶת בנצ"ב וַאֲפִי' בְּחַיֵּי בַּעֲלָהּ שֶׁהוּא בְּרִשׁוּתוֹ מ"מ הִיא נִקְרֵאת מֻחְזֶקֶת דְּאִי ס"ד דס"ל דְּבְחַיָּיו הָוֵי הוּא מֻחְזָק א"כ הָכָא שֶׁהוּא סָפֵק דִּילְמָא הִיא מֵתָה תְּחִילָּה לָמָּה נַעֲמִיד בְּחֶזְקָתָ' לְהוֹצִיא מֵחֶזְקָתוֹ דְּהַשְׁתָּ' ב"ש דְּאִית לְהוּ כְּגָבוּי דָּמֵי מ"מ

כֵּינָן שֶׁהַבַּעַל הָיָה מֻחְזָק בְּחַיָּיו שָׁקְלִי יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל פַּלְגָּא ק"ו לב"ה דל"ל כְּגָבוּי דָּמֵי וַאֲפִי' את"ל דִּבְהָא פְּלִיגִי ב"ש וב"ה דְּהָוֵי מֻחְזָק בְּחַיָּיו מ"מ הֵיכָא דְּמֵת וְדַאי כֵּינָן דְּאֵין לוֹ חֲזָקָה א"כ הֵיכָא דְּסָפֵק מֵת הָוֵי חֲזָקָתוֹ סָפֵק שָׁמָּא מֵת וְאֵין לוֹ חֲזָקָה וְחֲזָקָתָהּ מְקָרֵי וְדַאי הוֹאִיל וְהָוְחֲזָקָה בַּחֲלָה בְּאוֹתָהּ מִשְׁפָּחָה כִּדְאִיתָ' פ' מִי שֶׁמֵּת אֵין סָפֵק מוֹצִיא מִידֵי וְדַאי וְכַיּוֹצֵ' בָּזֶה קָצָת כָּתַב רַשְׁ"י פ' הַחוֹלֵץ ואע"ג דְּהָתָם אנ"מ קָאֵי וב"ש סָבְרִי כֵּינָן דמ"מ הוּא מֻחְזָק בְּחַיָּיו וְהֵם בְּיָדוֹ א"כ בְּסָפֵק מֵת הָוֵי יוֹרְשָׁיו וַדַּאִין וְגַם הִיא וַדַּאי מִכֹּחַ כְּגָבוּי דָּמֵי כמ"ש וְיַחֲלוֹקוּ מ"מ קָשֶׁה לע"ד.

דְּלֹא מָצִינוּ שֶׁיְּהֵא חֲזָקַת מָרָא קַמָּא עָדִיף' מֵחֲזָקָתוֹ שֶׁהוּא מֻחְזָק בָּהּ וְהָכִי מוּכָח בְּהֶדְיָא בְּהַשּׁוֹאֵל דַּף ק' דְּפָרִיךְ וְלִחְזֵי בִּרְשׁוּת דְּמַאן קָיְימָא כו' וּמְשַׁנֵּי דְּקָיְימָא בַּאֲגַם וּפָרִיךְ וְנוֹקְמִים אֲחֶזֶק' מָרָא קַמָּא מַשְׁמַע דְּאִם א' מֻחְזָק לָא מְהַנֵּי חֲזָקַת מָרָא קַמָּא וּפְשׁוּט הוּא אֶלָּא ע"כ ס"ל דִּלְעוֹלָ' הֵיא נִקְרֵאת מֻחְזֶקֶת וא"כ אֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר דכ"ע מוֹדוֹ דִּבְיָבֶם הָוֵי בְּחֶזְקַת הַבַּעַל דְּאֵיךְ קָאָמְרִי ב"ה נְכָסִים בְּחֶזְקָתָן פי' שֶׁהָיוּ עַד עַתָּה וַהֲלֹא חֶזְקָתָן הֵן חֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה דְּהֵיא כְּמֻחְזֶקֶת כמ"ש וְאֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר דִּבְחַיָּיו הָיְתָה הֵיא מֻחְזֶקֶת וְעַתָּה שֶׁמֵּת הָוֵיהָיְבֶם מֻחְזָק וְכִי עָדִיף הַיָּבֶם מִבַּעַל.

וְאֶפְשָׁר דִּלְדִבְרֵי ר"ת ז"ל אֵין חֶזְקָתָן פֵּירוּשׁוֹ חֲזָקָה אֶלָּא ר"ל בִּמְקוֹמָן הָרִאשׁוֹן שֶׁמִּי שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּתְּחִילָּה יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גַּם עַתָּה ואע"פ שֶׁאֵינוֹ מֻחְזָק. וְאֵין הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע כֵּן.

לְכָךְ נ"ל דְּרַשְׁ"י ס"ל דב"ש דְּקָאָמְרִי יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל כו'. קָיְימִי גַּם אנצ"ב לכ"ע דְּהָא עִיקַּר דִּיּוּקָא דְּרַב אַשִׁי פ' הַחוֹלֵץ דְּדָיֵיק דְּלָא קָאָמַר אַכְּתֻבָּה מִדְּלָא קָתָנֵי אִיפְּכָ' יוֹרְשֵׁי הָאָב עִם יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל וְזֶה שַׁיָּיךְ בִּכְתֻבָּה מָנָה מָאתַיִם וְתוֹסֶפֶת שֶׁהַבַּעַל מֻחְזָק.

אֲבָל נצ"ב הָוֵי שַׁפִּיר יוֹרְשֵׁי הָאָב מֻחְזָקִין יוֹתֵר כֵּינָן שֶׁהֵיא הִכְנִיסָה לוֹ כְּמוֹ נִכְסֵי מְלוֹג אֶלָּא דְּגַם יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל שָׁקְלִי פַּלְגָּא מֵחֲמַת שֶׁהָיוּ בְּיָדוֹ וְכוּלֵי אָמוֹרָאֵי דִּפְלִיגִי בְּמִי שֶׁמֵּת הַיְינוּ אַלִּיבָּ' דב"ה אֲבָל אַלִּיבָּ' דב"ש מוֹדוֹ דס"ל דִּשְׁנֵיהֶם הָיוּ מֻחְזָקִין דע"כ לָמָ"ד בְּחֶזְקַת יוֹרְשׁוֹ הָאִשָּׁה לָא מָצֵי ב"ש לְמִסְבַּר הָכִי וכמ"ש וא"כ נוּכַל לוֹמַר דכ"ע ס"ל דלב"ש שְׁנֵיהֶם מֻחְזָקִין וְלָכֵן יַחֲלוֹקוּ וְגַם הָכָא ס"ל דְּיַחֲלוֹקוּ ואע"פ שֶׁלֹּא נִיתְּנָה כְּתֻבָּה לְגָבוֹת מֵחַיִּים זֶה לֹא שַׁיָּיךְ כ"א בִּכְתִיבָה מַמָּשׁ דְּבָעֵינַן כְּשֶׁתִּנָּשֵׂא לְאַחֵר כו' אֲבָל לֹא בנצ"ב דְּלִכְשֶׁתִּנָּשֵׂ' לְאַחֵר לָא קָאֵי כ"א אַעִיקַּר כְּתֻבָּה מַה שֶּׁכָּתַב לִיכִי שֶׁהוּא כָּתַב לָהּ לִיתֵּן לָהּ מִשֶּׁלּוֹ אֲבָל נצ"ב שֶׁהִכְנִיסָה יֵשׁ לָהּ קוֹדֶם חֲלִיצָה ג"כ אֶלָּא דִּמְסַפְּקָ' לְהוּ אִי זִיקַּת נְשׂוּאָה הָוֵי נְשׂוּאִין אוֹ לָאו וּלְהָכִי יַחֲלוֹקוּ כְּמוֹ בנ"מ וּלְאוֹקֶמֶת' דְּאַבַּיֵי הָוֵי ג"כ הַטַּעַם כְּמוֹ בנ"מ וְשַׁפִּיר הָיוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב כֵּינָן שֶׁהֵיא הִכְנִיסָה כְּמוֹ נ"מ ועו' דְּאִי נָמֵי שְׁנֵיהֶם שָׁוִין לֹא קָשֶׁה מִידִי דְּכֵינָן דִּשְׁנֵיהֶם שָׁוִין מַה לִי דְּתָנֵי יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב אוֹ אִיפְּכָ' כֵּינָן שֶׁאֵין א' מֵהֶם מֻחְזָק יוֹתֵר מֵחֲבֵירוֹ וְדַוְוקָ' גַּבֵּי כְּתֻבָּה שֶׁהֵיא לְגַמְרֵי בְּיַד יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל ק' דְּלִיתְנֵי אִיפְּכָ' ואע"פ שֶׁרַשְׁ"י בְּמַתְנִי' הֵבִיא הַגְּמָרָא דְּיבָמוֹת וְלֹא הֵבִיא רַק נ"מ הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּהָתָם לֹא הִזְכִּיר הַתַּלְמוּד רַק נְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְהַיּוֹצְאִין וְהַתַּלְמוּד ניח' לֵיהּ הָתָם לְפָרוּשֵׁי מַתְנִי' גַּם לָמָ"ד בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל וכמ"ש הַתּוֹסָ' ז"ל אַתַּלְמוּדָא דְּהָכָא בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וְעוֹד דְּדָיֵיקַתְּ מַרִישָׁ' וּלְשׁוֹן רַשְׁ"י ז"ל דְּדָיֵיק מִסֵּיפָ' דְּסֵיֵּים אֲבָל יוֹרְשֵׁי הָאָב לֹא יַחֲלוֹקוּ בִּכְתֻבַּת הַבַּעַל וּלְשׁוֹן כְּתֻבַּת הַבַּעַל לֹא מַשְׁמַע רַק אֲמָנָה וּמָאתַיִם שֶׁעָשָׂה הַבַּעַל

אֲבָל נְדוּנְיָא אַף דְּקָרוּי כְּתֻבָּה סְתָם בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים מ"מ אֵין קָרוּי כְּתֻבַּת הַבַּעַל דְּהִיא הִכְנִיסָה לוֹ אֶלָּא רַשִׁ"י מִלְּתָא דְּפְסִיקָא נְקַט.

ואע"ג דִּכְתַב רַשִׁ"י דְּמַה יַּעֲשׂוּ בִּכְתֻבָּתָהּ פֵּירוּשׁוֹ נְדֶוְנְיָתָהּ וְכָתַב בִּכְתֻבָּה שַׁיְּרָהּ מַשְׁמַע דְּנְדוּנְיָ' שַׁיְּרָה י"ל דְּרַשִׁ"י פי' דִּכְתֻבָּה פֵּירוּשׁוֹ אַף נִידוּנְיָתָא דְּקַשְׁיָא לֵיהּ כֵּינָן דב"ה מְפָרֵשׁ דִּין נְדוּנְיָא ג"כ ע"כ צ"ל דְּגַם בְּרִישָׁא הָיְתָה הַשְׁאֵלָה מַה יַּעֲשׂוּ גַּם בַּנְּדוּנְיָא אֲבָל הַשִׁיּוּר לֹא הָיָה כ"א בְּמָנָה וּמָאתַיִם כִּדְכָתַב כְּתֻבַּת הַבַּעַל וכמ"ש: דַּף פ"א ד"ה מְגָרְשָׁהּ בְּגֵט כו' עַד וְהַקְשָׁה ר"ש כו' וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב אֲבָל לְרַשִׁ"בָּ"א כו' לָא יְדַעְנָא מַאי קַשְׁיָא לֵיהּ לְרַשִׁ"בָּ"א זַ"ל דְּמַאן לֵימָא לָן דְּהַמַּקְשָׁן הָוָה ס"ד דְּמַיְירֵי אַף בִּשְׁאָר נְכָסִים דִּלְמָא גַּם הַמַּקְשָׁן יָדַע דא"א לְאוֹקְמָ' מַתְנִי' כ"א בְּשָׂדוֹת הַמְיֻחָדוֹת לִכְתֻבָּה כֵּינָן דְּתָנֵי מְקוֹמוֹ בָּטֵל אַף הַקְשָׁה אַמַּתְנִי' דְּחֶזְקַת הַבָּתִּים דְּקָתָנֵי דְּהַבַּעַל אֵין לוֹ חֶזְקָה בְּנִכְסֵי אִשְׁתּוֹ דְּהַיְינוּ נ"מ דְּמַשְׁמַע הָא רְאָיָה יֵשׁ וּמַקְשָׁה קַיָּים לְגַמְרֵי וְאַמַּאי תימ' נַחַת רוּחַ עָשִׂיתִי כו' דְּהָא הָתָם קָתָנֵי בְּשָׂדוֹת הַמְיֻחָדוֹת לִכְתֻבָּה דְּמְקוֹמוֹ בָּטֵל אֲפִילּוּ לְאַלְתַּר מִשּׁוּם נַחַת רוּחַ וא"כ גַּם בנ"מ תֵּימָא נַחַת רוּחַ וְלֹא שָׁהָיָה מְפָרֵשׁ מַתְנִי' דְּהַנְּזִיקִין בנ"מ רַק הֵבִיא רְאָיָה מִשָּׁם לִסְבָרַת נַחַת רוּחַ דְּכִי הֵיכִי דְּאָמְרִינַן הָתָם נ"ר ה"נ בנ"מ וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לִישָׁנָ' דְּמַקְשָׁן דְּקָאָמַר אלמ' אָמְרָה נַחַת רוּחַ כו' ה"נ תֵּימָא נ"ר מַשְׁמַע דְּעִיקַּר כַּוָּנָתוֹ רַק לְהָבִיא רְאָיָה לִסְבָרַת נ"ר וּמְשַׁנֵּי דְּהָא אִיתְמַר עֲלַהּ לָא נִצְרְכָה כו' וע"כ אֵין כַּוָּנַת רַבָּה בַּר ר"ח כ"א לְמַעֵט דְּבִשְׁאָר נְכָסִים לָא אָמְרִינַן נ"ר דְּלְמַעוטֵי שֶׁלֹּא יְהֵא בָּטֵל לְאַלְתַּר לָא הֲוָה צ"ל לָא נִצְרְכָ' דְּפְשִׁיטָא הוּא וכמ"ש הַתּוֹסָ' הָכָא ובח"ה אֶלָּא ע"כ לְמַעוטֵי נ"ר אָתֵי וע"כ רַבָּה בַּר ר"ח לָאו לְמַעוטֵי שְׁאָר נְכָסִים הַמְשֻׁעְבָּדִים לָהּ אָתֵי דְּהָא כ"ש הוּא אֶלָּא לְמַעוטֵי נ"מ אָתֵי וְכִדְפֵי' רַשְׁבַּ"ם זַ"ל שָׁם ולע"ד סֵגוֹנָא דִּשְׁמַעְתִּ' מְפָרֵשׁ' שפי' וְלֹא יָכוֹלְתִּי לְיַרֵד לְסוֹף דַּעְתּוֹ זַ"ל לָמָּה הִנִּיחָהּ בְּקֻשְׁיָא: שָׁם ע"ב אֶלָּא עֲצָה טוֹבָה כו' פֵּ"ה כו' וְזֶה אֵינוֹ ולע"ד צָרִיךְ תְּחִלָּה לְדַקְדֵּק בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י זַ"ל שֶׁכָּתַב וְנִמְצֵאת שֶׁלֹּא בִּכְתֻבָּה וְצָרִיךְ לִכְתּוֹב כְּתֻבָּה אַחֶרֶת א"כ מַשְׁמַע מִדְּבָרָיו שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ מַתְנִית' לֹא יֹאמַר לָהּ כו' דְּהַיְינוּ שֶׁתִּמְחוֹל לוֹ הָאַחֲרָיוּת לְגַמְרֵי וְלֹא תַּסְמִיךְ כ"א עַל הַמְּטַלְטְלִין דְּאֵין לְפָרֵשׁ שֶׁנִּכְסָיו מְשֻׁעְבָּדִין עֲדַיִין אֶלָּא שֶׁהוּא מְיַחֵד לָהּ הַמְּטַלְטְלִין וּמוֹכֵר הַקַּרְקָעוֹת א"כ אִם נֶאֶבְדוּ הַמְּטַלְטְלִין לָמָּה נִמְצֵאת שֶׁלֹּא בִּכְתֻבָּה הֲרֵי יֵשׁ לָהּ עֲדַיִין כְּתֻבָּה וַאֲפִי' לר"מ אֵין כָּאן אִיסּוּר אֶלָּא ע"כ צ"ל שֶׁהוּא מְיַחֵד לָהּ מְטַלְטְלִין וְכוֹתֵב לָהּ כְּתֻבָּה עַל זֶה וְהָאַחֲרָיוּת הִיא מוֹחֶלֶת דּוּגְמָא תְּנַן בְּמַתְנִי' פ' נַעֲרָה כָּתַב לָהּ שָׂדֶה שָׁוֶה מָנֶה כו' וְלֹא כָּתַב לָהּ כו' וא"כ אִם יֹאבְדוּ אֵין לָהּ כְּתֻבָּה כֵּינָן שֶׁאֵין: לָהּ אַחֲרָיוּת וְכֵינָן שֶׁכֵּן הוּא מָצִינוּ לְמֵימַר דְּגַם רַבָּנָן מוֹדוּ בְּהָא דע"כ לָא פְּלִיגִי רַבָּנָן עֲלֵיהּ דר"מ דְּנֶאֱבְדָה הַכְּתֻבָּה אֶלָּא מִשּׁוּם דַּאֲפִילּוּ בְּלֹא כְּתֻבָּה גָּבְיָא בִּתְנַאי ב"ד וכמ"ש רַשִׁ"י לְעֵיל פ' אע"פ דַּף נ"ז אע"ג דְּגָבְיָא בִּתְנַאי ב"ד כו' וְכָתַב אַחַ"כ דְּרַבָּנָן לָא חָיְישִׁי לְמִסְמַךְ דַּעְתָּהּ מַשְׁמַע דְּאִית לֵהּ אֶלָּא דְּלָא סמכ' דַּעְתָּהּ אֲבָל הָכָא דְּלִית לֵהּ כְּלָל כֵּינָן שֶׁמָּחֲלָה הָאַחֲרָיוּת אפי' רַבָּנָן מוֹדוּ דְּצָרִיךְ לִכְתּוֹב לָהּ כְּתֻבָּה וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לְעֵיל אֲבָל חֲכָמִי' אָמְרוּ מְשַׁהֵא אָדָם אֶת אִשְׁתּוֹ שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים בְּלֹא כְּתֻבָּה מַשְׁמַע אֲבָל שֶׁתְּהֵא לְעוֹלָם בְּלֹא כְּתֻבָּה כְּלָל אָסוּר וְאֶפְשָׁר דְּלִרַשִׁ"י זַ"ל אֲפִילּוּ ר' יוֹדָא לָא שָׁרֵי כ"א לְפָחוֹת מִכְּתֻבָּה כְּדִנְקַט בִּלְשׁוֹנוֹ לִבְתוּלָה מָנֶה וּלְאַלְמָנָה נ' אֲבָל לְגַמְרֵי לֹא וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ פ' הַחוֹבֵל ד' פ"ט אַמַּאי מוּקִי כר"מ הָא הָתָם אִם תִּמְכּוֹר הַכְּתֻבָּה לֹא יִהְיֶה לָהּ כְּתֻבָּה כְּלָל וַאֲפִילּוּ רַבָּנָן מוֹדוּ כמ"ש די"ל דְּהָתָם פָּרִיךְ אַמַּאי פְּגִיעָתָן רָעָה דְּלִית לֵיהּ לַנָּחְבָּל כְּלָל הָא לְרַבָּנָן אע"ג דְּכָל הַכְּתֻבָּה א"א לְמִכּוֹר

מ"מ נְזַבֵּין הַחֲצִי וְאִידָךְ נְשַׁיֵּיר וּכְמוֹ דְּפָרִיךְ הָתָם וְאִי דְּנִפְּישָׁא כְּתַוְּבְתַהּ מִכְּתַוְּבָה דְּאוֹרָיְיתָ' נוֹקְמָא אַכְּתַוְּבָה דְּאוֹרָיְיתָ' וק"ל אֶלָּא דלע"ד ק' דְּאִם כַּוָּונַת רַשִׁ"י כֵּן תִּקְשֵׁי לֵיהּ דִּלְקַמָּן מַסִּיק מַאי וְכֵן מַהוּ דְּתֵימָא יְבִמְתּוֹ הוּא דְּלָא כְּתַב לָהּ כו' אֲבָל אִשְׁתּוֹ דְּכָתַב לָהּ דְּקָנֵאי כו' מַשְׁמַע דְּמַתְנִי' אַף דְּכוֹתֵב לָהּ אַחֲרָיוּת לֹא יֹאמַר לָהּ כו' וא"כ דִּבְרֵי רַשִׁ"י צְרִיכִין פֵּירוּשׁ לְכָךְ נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּאֵין כַּוָּונָתוֹ שֶׁצָּרִיךְ לִכְתּוֹב לָהּ שֶׁהֲרֵי יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָּה אֶלָּא עִיקַּר הַכַּוָּונָה שֶׁהַבַּעַל לֹא יִיחַד לָהּ מִטַּלְטְלִין וְיִמְכֹּור הַנְּכָסִים שֶׁאִם יְיַחֵד לָהּ מִטַּלְטְלִין וְיִמְכֹּור נְכָסָיו אִם נֶאֱבְדוּ יְכוֹלָה הִיא לְכוֹפוֹ אֲפִילּוּ לְרַבָּנָן שֶׁיְּיַחֵד לָהּ מִטַּלְטְלִין אֲחֵרִים אוֹ קַרְקַע שֶׁלֹּא תַּחֲזוֹר אַחַר הַלָּקוֹחוֹת דְּגַם רַבָּנָן מוֹדוּ בָּהָא כֵּינָן שֶׁלֹּא מָחֲלָה לוֹ הַכְּתוּבָּה אֶלָּא שֶׁהוּא יְיַחֵד לָהּ מִטַּלְטְלִין שֶׁתִּגְבֶּה מֵהֶם וּמְכָרָה הַשְּׁאָר דע"כ לָא קָאָמְרִי רַבָּנָן אֶלָּא אִם נֶאֱבְדָה כְּתוּבָּתָהּ שֶׁכָּתַב לָהּ סְתָם א"צ לִכְתּוֹב כְּתוּבָּה אַחֶרֶת שְׁגּוֹבֵאת בִּתְנַאי ב"ד אֲבָל בְּיִיחֵד מְחֻיָּב לַחֲזוֹר וּלְיַחֵד מִידֵי דַּהֲוֵי אַשְׁלֹשׁ שדו' א' שֶׁיְּיַחֵד לָהּ כו' דְּאֵינוֹ רַשַּׁאי לְמָכְרָן אע"פ שֶׁכָּתַב לָהּ כָּל אַחֲרָיוּת נְכָסָיו כמ"ש רַשִׁ"י לִפְנֵי זֶה אַלְמָא כֵּינָן דְּיִיחֵד לָהּ אוֹתָן שָׁדוֹת אֵין רְצוֹנָהּ לְחַזֵּר אַחַר שְׁאָר נְכָסִי' וְכֵינָן שֶׁנִּשְׁתַּעְבֵּד לָהּ כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁנּוֹת ה"ה בְּיִיחַד מִטַּלְטְלִין וְאִם נֶאֱבְדוּ צָרִיךְ לִכְתּוֹב לָהּ כְּתוּבָּה אַחֶרֶת ר"ל שֶׁיְּיַחֵד לָהּ דָּבָר אַחֵר וְיִכְתּוֹב כְּתוּבָּה עָלֶיהָ שֶׁהָיוּ רְגִילִין לִכְתּוֹב הַשְׁעְבּוּד בִּכְתוּבָּה כִּדְאָמְרִינַן אֶחָד שֶׁכָּתַב לָהּ בִּכְתוּבָּה וְאֶחָד שֶׁיְּיַחֵד לָהּ וְלֹא שֶׁכַּוָּונָתוֹ שֶׁיִּהְיֶה לָהּ כְּתוּבָּה שֶׁהֲרֵי לֹא לָקַח כְּתוּבָּה אֶלָּא שֶׁמָּכַר נְכָסָיו וְנִשְׁאֲרָה הָאַחֲרָיוּת עַל הַמְּשֻׁעְבָּדִין.

ועי"ל דס"ל דע"כ לָא פְּלִיגִי רַבָּנָן אר"מ אֶלָּא דְּלֵיכָּא אִיסּוּרָ' לְהַשְׁהוֹתָהּ בְּלֹא כְּתוּבָּה אֲבָל אה"נ דִּיכוֹלָה לְכוֹפוֹ בַּדִּין שֶׁיִּכְתּוֹב לָהּ כֵּינָן שֶׁנַּהֲגוּ לִכְתּוֹב שָׁם כְּתוּבָּה דִּבְהָכִי מַיְירֵי נָמֵי פ' אע"פ וּלְקַמָּן פ' אע"פ גַּבֵּי אֲחָתֵיהּ דר"א מַיְירֵי לְעִנְיַן אִסּוּרָא: ד"ה וְדִילְמָ' דְּטָבָא לֵיהּ עָבְדֵי לֵיהּ וְקָשֶׁה דְּלָא סַגִּי כו' נ"ל לְפָרֵשׁ דְּאֵין הַכַּוָּונָה דַּחֲזַ"ל הַשְׁיאוּהוּ עֵצָה שֶׁטּוֹב לוֹ שֶׁיִּקַּח קַרְקַע וְיֹאכַל פֵּירוֹת אֶלָּא הַכַּוָּונָה דַּחֲכָמִים תִּקְּנוּ שֶׁהַיָּבָם לֹא יִמְכֹּור הַנְּכָסִים וְאִם מְכָרָם מָכוּר לְאַבַּיֵּי דְּלָא הִפְקִיעוּ חֲכָמִים תַּקָּנַת הַלָּקוֹחוֹת כמ"ש הַתּוֹסָ' לְקַמָּן אֲבָל אִם הַיָּבָם עָצְמוֹ הוּא הַלּוֹקֵחַ כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה טוֹבָתוֹ תִּקְּנוּ חֲכָמִים דְּגַם בְּדִיעֲבַד אֵינוֹ כְּלוּם וּפָרִיךְ דִּתְנָא תִּנָּא מוֹצִיאִין מַשְׁמַע דְּלָא הָוֵי לוֹ טוֹבָה: דַּף פ"ב ע"ב ד"ה הָתָם הוּא דְּלָא כְּתַב וק' לְרַשְׁבָּ"א כו' הַרְבֵּה יֵשׁ לִי לְתָמּוֹהַּ עַל קֻושְׁיָא זוֹ דְּמַאן לֵימָא לָן דְּהָתָם מַיְירֵי דְּכָתַב לָהּ דְּקָנֵאי כו' הֲרֵי הַתּוֹסָ' עַצְמָן ז"ל כָּתְבוּ שָׁם ד"ה אֲבָל קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת וְלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ כו' דְּדַוְקָא בְּדָלָא קִבֵּל אַחֲרָיוּת אֲבָל הֵיכָא דְּכָתַב לָהּ כָּל נְכָסַי אַחֲרָאִין כו' מַשְׁמַע שֶׁהֵם מְפָרְשִׁים דְּלָא קִבֵּל אַחֲרָיוּת הַיְינוּ שֶׁלֹּא שֶׁעָבַד לָהּ כָּל נְכָסָיו לְזֶה וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ מִכְתָּב לָהּ שָׂדֶה שָׁוֶה מָנֶה דְּמַיְירֵי בְּלֹא כָּתַב לָהּ אַחֲרָיוּת וְקִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת הַיְינוּ שֶׁשִּׁעְבֵּד לָהּ נְכָסָיו שֶׁזֶּהוּ דְּקָאנֵי וּדְקָנֵינָא וצ"ע וְקֻושְׁיָא הַשְּׁנִיָּה יֵשׁ לְיַשֵּׁב כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל וּכְתַבְתִּיו לְעֵיל דְּעַל נְכָסִי בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן הִיא מַפְסֶדֶת שֶׁצְּרִיכָה לְחַזֵּר עַל הַלָּקוֹחוֹת וְאִיכָּא אִיבָּה בֵּינֵיהֶם מֵחֲמַת זֶה שֶׁהֲרֵי מְכָרָן וְאִם יְהִיוּ לוֹ בְּנֵי חוֹרִין מ"מ מְחֻיֶּבֶת לְחַזֵּר עַל נְכָסֵי בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן גַּבֵּי לָקוֹחוֹת כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל אֲבָל אִשְׁתּוֹ דְּכָתַב לָהּ דְּקָנֵינָא אִימָא סָמְכָה דַּעְתָּהּ אַף דְּמָכַר כָּל נְכָסָיו מ"מ יְקָנָה אַח"כ עוֹד וְיִהְיוּ לוֹ בְּנֵי חוֹרִין שֶׁלֹּא אֶצְטָרֵךְ לְטָרְחַ וְאֵין לָהּ אִיבָּה מִסָּפֵק שֶׁמָּא לֹא יִקְנֶה קמ"ל וצל"ע עַל דִּבְרֵי רַשִׁ"י שפי' הָאִיבָּה שֶׁמָּא יֹאבְדוּ הַמִּטַּלְטְלִין וּלְעֵיל פי' הָאִיבָּה דְּאִם מְיַחֵד לָהּ סָבְרָה שֶׁנּוֹתֵן עֵינָיו בְּגֵרוּשִׁין וְלוּלֵי דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' שֶׁהֵבִינוּ דִּבְרֵי רַשִׁ"י יוֹתֵר מִינָּן הָיִיתִי אוֹמֵר דְּכַוָּונַת רַשִׁ"י דְּאִי לָא תְּנָא וְכֵן אִשְׁתּוֹ ה"א דְּהַטַּעַם גַּבֵּי

יְבִמְתּוֹ מְשׁוּם סְמִיכַת דַּעַת וְגַבֵּי אִשְׁתּוֹ אִיכָּא סְמִיכַת דַּעַת לָהָכִי תְּנָא אִשְׁתּוֹ לְאַשְׁמְעִינַן
דאע"ג דְּאִיכָּא סְמִיכַת דַּעַת מ"מ אִיכָּא אֵיבָה אַחֲרִיתִי וּלְעוֹלָם אִיכָּא סְמִיכַת דַּעַת אֶלָּא
שֶׁהַתּוֹסָ' לֹא פֵּירְשׁוּ דִּבְרֵי רַשִׁ"י כֵּן: הַכּוֹתֵב פֶּרֶק תְּשִׁיעִי דַּף פ"ג ד"ה קָנוּ מְיָדוֹ פֵּ"ה כו'
וק' לר"י כְּבָר זָכִיתִי וְכַוָּנָתִי לְדַעַת הָרֹא"שׁ ז"ל דְּכֵיוָן דְּקָנוּ מְיָדוֹ לַחֲבִירוֹ וְאוֹמֵר לוֹ דִּין
וּדְבָרִים וַדַּאי לְדִידֵיהּ מַקָּנֶה הַשָּׂדֶה וְהַתִּימָא לִי עַל קֻוּשְׁיוֹת ר"י ז"ל דְּהָא לְקַמָּן בְּמִי שֶׁהָיָה
נָשׂוּי פָּרִיךְ כה"ג גַּבֵּי אִשָּׁה שֶׁכָּתְבָה לַלּוֹקֵחַ דִּין וּדְבָרִים אל"ע וּמְשַׁנֵּי בְּשֶׁקָּנוּ מְיָדָהּ א"כ
קָנְיָן מְהַנֵּי שֶׁהֶקְנָתָ' לוֹ דְּהָא הוּא מוֹצִיא מְיָדָהּ וְאִי הָוֵי הֶפְקֵר אֵיךְ מוֹצִיא מְיָדָהּ וַהֲרֵי הִיא
חָזְרָה וְזָכְתָה גַּם אֵיךְ הָרִאשׁוֹנָה מוֹצִיאָה מֵהַשְׁנִיָּה כֵּיוָן שֶׁהִפְקִירָה לכ"ע וַאֲפִ' נֹאמַר דְּשָׁאנֵי
הָתָם שֶׁכָּתְבָה דִּין וּדְבָרִים אֵין לִי עִמָּךְ דְּמַשְׁמַע שְׁמֵיעָנָה סָלֵיק' נַפְשָׁהּ ומ"מ פָּרִיךְ שַׁפִּיר
מִבְּרַיְיתָא דְּכֵיוָן דְּקָתָנֵי בַּבָּרַיְיתָא דְּבָעֵינַן בִּלְשׁוֹן מַתָּנָה דַּוְוקָא מַה לִּי דְּאָמַר' לְדִידֵיהּ אוֹ
סְתָם מ"מ פ' חֶזְקַת הַבָּתִּים אַמַּשְׁנָה דְּהָאֲמָנִין וְהַשְּׁוָתָפִין דְּקָאָמַר הַשְּׁוָתָפִין מְעִידִין זֶה לָזֶה
וּפָרִיךְ נוֹגְעִין כו' עַד בְּשֶׁקָּנוּ מְיָדוֹ וְהָתָם לָא קָתָנֵי עִמְּךָ אֶלָּא לִישָׁנָא דְּבָרַיְיתָא גַּם מוּכָח
הָתָם דְּשַׁוָּתָפוֹ קָנֵי לֵיהּ דְּפָרִיךְ דְּמַעֲמִידָהּ בִּפְנֵי בַּעַל חוֹבוֹ וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ אִם הָוָה הֶפְקֵר וק"ל
וכ"ש לְמַאי דְּמְשַׁנֵּי הָתָם ע"ש וצ"ע: שָׁם ע"ב ד"ה רַב אַשִׁי אָמַר וְתֵימָא כו' נ"ל לְתָרֵץ
דִּלְכַתְּחִלָּ' א"א לְמָכּוֹר אפי' בְּלֹא יַד בַּעַל הַשָּׂטָר דְּכֵיוָן דְּהָכָא מַיְירֵי שֶׁסִּילֵּק עַצְמוֹ בְּעוֹדָהּ
אֲרוּסָה מִנְּכָסִי' שֶׁנָּפְלוּ לָהּ כְּשֶׁהִיא אֲרוּסָה כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל רֵישׁ פ' הָאִשָּׁה שֶׁנָּפְלוּ
ד"ה לָא כר"י וְכֵן כָּתַב הָרֹא"שׁ ז"ל א"כ כֵּיוָן שֶׁנָּפְלוּ הַנְּכָסִים כְּבָר זָכָה הוּא שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה
לִמְכּוֹר לְכַתְּחִלָּה כְּדַעַת ב"ה דְּלָא תִּמְכּוֹר בְּנָפְלוּ מִשֶּׁנִּתְאָרְסָה וְנִתְאָרְסָה וא"כ אֵינוֹ יָכוֹל
לְסַלֵּק עַצְמוֹ מִזֶּה דְּהָא רַשִׁ"י ז"ל פֵּירֵשׁ דְּהָא דְּמְסַלֵּק נַפְשֵׁיהּ בְּאֵירוּסִין מְשׁוּם שֶׁלֹּא זָכָה
עֲדַיִין בַּנְּכָסִים וּלְעִנְיַן זֶה זָכָה כְּבָר וְאִי אֶפְשָׁר לְסַלֵּק: [ד"ה פֵּירֵי פֵּירוֹת דַּוְוקָא אֲבָל אֵין
לְפָרֵשׁ כו' זֶה דְּלָא כפי' רַשִׁ"י ז"ל וּכְבָר מְיֻוָּשָׁבִין הַדְּבָרִים בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ן
ז"ל וְהֶבְיאָן מָהַרְשָׁ"א נר"ו וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה מָהַרְשָׁ"א לְדִבְרֵי רַשִׁ"י לָמָּה לֹא קָאָמַר גַּבֵּי הָא
נָמֵי דְּהָא קמ"ל דאע"ג דְּקָאָמַר עַד עוֹלָם אִי כְּתַב פֵּירֵי פֵּירוֹת אֵין וְאִי לָא לָא כְּדְקָאָמַר
לְקַמָּן גַּבֵּי אִי עַד עוֹלָם דַּוְוקָא נ"ל דְּשַׁעֲתָה הִיא בְּיָדוֹ דִּלְדִבְרֵי רַשִׁ"י דְּעַד עוֹלָם לְחוּד לָא
מְהַנֵּי ע"כ הַטַּעַם דְּעַד עוֹלָם אַפֵּירוֹת קָאֵי א"כ אִיפְכָא ה"ל לְמֵיתְנֵי וּבְפֵירוֹתֵיהֶן עַד עוֹלָם
וּבְפֵירֵי פֵּירוֹת דְּהָוֵי מַשְׁמַע דאע"ג דְּקָאָמַר עַד עוֹלָם קָאֵי אַפֵּירוֹת וְלָא אַפֵּירֵי פֵּירוֹת אֲבָל
הַשְׁתָּא דְּקָתָנֵי ובפ"פ עַד עוֹלָם דְּקָאֵי עַד עוֹלָם אַפֵּירֵי פֵּירוֹת קָשֶׁה לָמָּה לִי ע"ע אפ"פ דְּאֵין
לְתָרֵץ דאע"ג דְּקָאָמַר ע"ע אפ"פ לָא מְהַנֵּי דְּזֶה אִי אֶפְשָׁר דְּאִם אוֹמֵר ע"ע אפ"פ ע"כ
מֻוכְרָח לוֹמַר גַּם פ"פ וק"ל: ד"ה הֵ"א עַד עוֹלָם אַפֵּירוֹת קָאֵי פֵּ"ה כו' נ"ל לְתָרֵץ דקמ"ל
דַּאֲפִילּוּ מִפֵּירוֹת שָׁנִים הַבָּאוֹת דְּלֵיתַנְהוּ בְּעוֹלָם כְּלָל יָכוֹל לְהִסְתַּלֵּק דְּשָׁנָה זוֹ ר"ל הַפֵּירוֹת
שֶׁגָּדְלוּ בְּשָׁנָה זוֹ דְּאִיתַנְהוּ בְּעוֹלָם אֲבָל מִשָּׁנָה הַבָּאָה אֵימָא אֵין אָדָם יָכוֹל לְהִסְתַּלֵּק מִדָּבָר
שֶׁלֹּא בָא לָעוֹלָם וכמ"ש התו' לְעֵיל דְּצָרִיךְ רְאָיָה ע"ז וַאֲפִ'.

אִם יָכוֹל לְהִסְתַּלֵּק אֵימָא מִסְתָּמָא אֵין דַּעְתּוֹ עַל דָּבָר שֶׁלֹּא בָא לָעוֹלָם דְּמִי יוֹדֵעַ מַה יִּוָּלֵד
יוֹם אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ עַל הַפֵּירוֹת שֶׁגָּדְלוּ כְּבָר קמ"ל וְהַקֻּוּשְׁיָא הב' אֲנִי אוֹמֵר מַאן לֵימָא לַן דר'
יוֹדָא ות"ק ס"ל כר"ע דְּדָנֵיק לִישָׁנָא יַתִּירָא כִּדְאִיתָ' בב"ב דְּלְמָא ס"ל דְּאוֹרְחֵיהּ דְּאִינָשֵׁי
לְפָרוֹשֵׁי לְשׁוּפְרָא דְּשָׁטָרָא כדס"ל לת"ק דר"ע וא"כ נֵימָא לְעוֹלָם דְּגַם בְּפֵירוֹתֵיהֶן לְחוּדָהּ
מַשְׁמַע סִילּוּק מִפֵּירוֹת לְעוֹלָם ור"י ות"ק שָׁוִין בְּזֶה אַף ר"י קמ"ל דַּאֲפִ' כָּתַב ע"ע הָוֵי
ג"כ כְּפֵירוֹתָי' לְחוּדָהּ וְלָא קָאֵי אפ"פ כ"א אַפֵּירוֹת אע"ג דְּלִישָׁנֵיהּ יַתִּירָא הוּא וְכֵן מַשְׁמַע

מִדִּבְרֵי הָרַ"ן זַ"ל וּעִי"ל דִּלְמָא ר"י רְבוּתָא קָמ"ל דְּלָא מִבָּעְיָא מִפֵּירוֹת הַשָּׁנִים הַבָּאוֹת
פְּשִׁיטָא דְּלָא מִסְתַּלֵּק בְּלֹא ע"ע כְּמ"ש לְעֵיל דְּאֵין כַּוָּנָתוֹ ע"ז אֶלָּא אִפִּי' פֵּירֵי פֵּירוֹת שֶׁל
שָׁנָה זוֹ דְּאִיתַּנְהוּ כְּבָר אִימָא כֵּיוָן דְּסִלֵּק עַצְמוֹ מִפֵּירוֹת שָׁנָה זוֹ כֵּיוָן דְּכָתַב וּבְפֵירוֹתֶיהָן
דְּקָאֵי לְפָחוֹת לְשָׁנָה זוֹ כְּמ"ש לְעֵיל וְהָרְשׁוּת בְּיָדָהּ לְאָכְלָם לְגַמְרֵי וַדַּאי גַּם מִפֵּירֵי פֵּירוֹתֶיהָן
סָלִיק נַפְשֵׁיהּ קְמ"ל דְּלָא סָלִיק נַפְשֵׁיהּ אֶלָּא אִם תֹּאכְלֵם אֲבָל אִם תְּשַׁיֵּיר יֹאכַל פֵּירֵי
פֵּירוֹתֶיהָן וְאַצ"ל דְּאָכִיל פֵּירוֹת הַשָּׁנִי' הַבָּאוֹת: דַּף פ"ד ד"ה וְרַב סָבַר פֵּ"ה דא"כ רַב דְּלָא
כְּחַד לעד"נ דְּרַב ס"ל לְהַאי שִׁינּוּיָ' דע"כ לָא ס"ל לר"י בְּפֵירֵי דִּמְהַנֵּי תְּנָאָה אֶלָּא מְשׁוּם
דס"ל בְּדָבָר שֶׁבְּמָמוֹן תְּנָאוֹ קַיָּים בִּדְאוֹרָיְיתָ' וְכֵיוָן דְּלָא שְׁכִיחִי פֵּירֵי לָא עָבְדִי רַבָּנָן חִזּוּק
יוֹתֵר מִשֶּׁל תּוֹרָה אֲבָל לְרַב דס"ל דִּבְדְאוֹרָיְיתָ' לָא מְהַנֵּי תְּנָאָה עָבְדִי רַבָּנָן חִזּוּק כְּשֶׁל תּוֹרָה
אפי' בְּמִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָ' כִּדְאָמְרִינַן בְּכָל דֻּכְתָּא כָּל דְּתַקּוּן רַבָּנָן כְּעֵין דְּאוֹרָיְיתָ' תַּקּוּן וְלֹא
חִלְקוּ בְּשׁוּם מָקוֹם בֵּין שְׁכִיחַ לְלֹא שְׁכִיחַ וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דְּרַב לְטַעְמֵיהּ דְּאָמַר פ"ב גַּבֵּי חֲמָרִין
דְּמֻוחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה וְאֶפְשָׁר דר"ל דְּבָרְיְיתָ' קַמָּיְיתָ' דְּכֹהֵן מֻוחְלֶפֶת דת"ק חָיֵישׁ לְגוֹמְלִין ור"י
לָא חָיֵישׁ וְגַבֵּי חֲמָרִין אע"ג דס"ל לר"י דְּעָבְדִי רַבָּנָן חִזּוּק לְדִבְרֵיהֶם יוֹתֵר מִשֶּׁל תּוֹרָה מ"מ
בִּדְמַאי הֵקֵילוּ אוֹ מִטַּעַם סָפֵק דִּבְרֵיהֶם כְּאַבַּיֵי אוֹ מְשׁוּם דְּרוֹב ע"ה מְעַשְּׂרִין כרב' ות"ק
דְּחֲמָרִין דס"ל דְּחָיְישִׁינַן לְגוֹמְלִין דס"ל דְּגַם בְּשֶׁל תּוֹרָה חָיְישִׁינַן לְגוֹמְלִין וְלָכֵן עָשׂוּ
דִּבְרֵיהֶם כְּשֶׁל תּוֹרָה וְלֹא הֵקֵילוּ אפי' בִּדְמַאי גַּם י"ל עוֹד כְּפִשּׁוּטוֹ דס"ל לְרַב דְּכֵיוָן דְּפָלִיג
ת"ק עִם ר"י בִּדְמַאי וס"ל דְּעָשׂוּ חִזּוּק ה"ה בְּמִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָא דַּחֲדָא מִילְּתָ' הִיא דְּהָא
ר"י ס"ל דִּבְמִלְּתָ' דְּלָא שְׁכִיחָ' לֹא עָשׂוּ חִזּוּק וּדְמַאי הָוֵי כְּמִלְּתָ' דְּלָא שְׁכִיחָ' וְכֵיוָן דְּפָלִיג
ת"ק בִּדְמַאי ה"ה בְּמִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָ': שָׁם ע"ב ד"ה אֶת תּוֹפֵס לב"ח כו' מַשְׁמַע דאע"ג
דַּעֲשָׂאוֹ שְׁלִיחַ כו' אע"ג דְּהָיָה רָאוּי לֵישֵׁב דָּבָר זֶה שָׁם מ"מ יַעַן כִּי הֵבִיאוּ רְאָיָה מִכָּאן
רָאִיתִי לְכָוְתְבוֹ פֶּה הָיָה אֶפְשָׁר לְיַשֵּׁב דְּרַשִּׁ"י לֹא כָּתַב דְּשָׁלִיחַ מְהַנֵּי כ"א גַּבֵּי מְצִיאָה מִטַּעַם
דְּמִגּוֹ דְּאִי בָּעֵי הָוֵי זָכֵי לְנַפְשֵׁיהּ כו' אֲבָל הָכָא דְּלָא הָיָה לְשָׁלִיחַ כְּלוּם אֵצֶל הַמֵּת לָא מְהַנֵּי
אפי' עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה תֵּרְצוּ התו' זַ"ל בב"מ ד"ה אר"י הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה כו' ע"ש
אֶלָּא שֶׁצָּרִיךְ רְאָיָה מנ"ל לְרַשִּׁ"י זַ"ל סְבָרָא זוֹ אֲבָל לִי קָשֶׁה עוֹד מְאֹד עַל רַשִּׁ"י מֵהַאי
שְׁמַעְתָּא דב"מ גּוּפָהּ דְּאִי עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ א"כ קַשְׁיָא מַתְנִי' דְּהָיָה רוֹכֵב כו' וְאָמַר תנה לִי אֶת
הַמְּצִיאָה כו' זָכָה בָּהּ אַמַּאי וְהָא עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ דְּהָא ר"נ פְּלִיג אַעִקָּא וס"ל דְּמִשְׁנָתֵינוּ לֹא
מַיְירֵי דְּאָמַר תנה לִי כִּדְאִיתָ' הָתָם וא"כ הִגְבִּיהַּ לַחֲבֵירוֹ וַחֲבֵירוֹ עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ וְלָמָּה לֹא קָנָה
וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי כָּתְבִי זֹאת מָצָאתִי קֻושְׁיָא זוֹ בְּהָרֹא"שׁ זַ"ל שָׁם וּפְשִׁיטָא דְּצָרִיךְ דְּלָא
נְשׁוּיָה לְרַבִּינוּרַשִּׁ"י זַ"ל כְּטוֹעֶה ח"ו לְכָךְ נִרְאֶה דְּאֵין כַּוָּנַת רַשִּׁ"י שֶׁאִם עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ
לְהָבִיא לוֹ דִּמְהַנֵּי אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ שֶׁאָמַר לוֹ זְכֵה בִּשְׁבִילִי דְּאָז הָוֵי יָדוֹ כְּיַד הַמְשֻׁלַּחַ כמ"ש
רַשִּׁ"י שָׁם גַּבֵּי וא"ת מִשְׁנָתֵינוּ דְּאָמַר תְּנֵהּ לִי וְלָא אָמַר זְכֵהּ לִי ופי' רַשִּׁ"י דְּלָא אָמַר זְכֵה
לִי בְּהַגְבָּהָתָהּ נִמְצָא שֶׁלֹּא עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ לְקַנּוֹתָהּ בְּהַגְבָּהָתָהּ כו' וְהָכִי אִיתָא בְּגִיטִּין דַּף י"א
הַתּוֹפֵס לב"ח בש"ל לֹא קָנָה וא"ת מִשְׁנָתֵינוּ כָּל הָאוֹמֵר תְּנוּ כְּאוֹמֵר זָכֵי דָּמֵי ופי' רַשִּׁ"י
וְאֵין זֶה כְּשֶׁאָר תּוֹפֵס אֶלָּא בַּעַל עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ לִזְכוֹת בּוֹ ואע"פ שֶׁהָעֶבֶד לֹא יָדַע שֶׁזִּכְּיָן
לְאָדָם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו א"כ ש"ש אִם הָעֶבֶד עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ שֶׁיִּזְכֶּה בִּשְׁבִילוֹ וא"כ מַתְנִיתִין דְּהָיָה
רוֹכֵב גַּם ר"נ ס"ל דְּמַיְירֵי דְּאָמַר תְּנֵהּ לִי כְּמוֹ ר' יוֹחָנָן וְלֹא זָכָה בִּשְׁבִילוֹ וּבָזֶה נִתְיַשֵּׁב הַכֹּל
וְגַבֵּי מְצִיאָה לֹא אָמַר לִשְׁלוּחוֹ רַק לְתָנּוֹפְסוֹ לֹא שֶׁיִּזְכֶּה בִּשְׁבִילוֹ דְּבִזְכִיָּה ס"ל לְרַשִּׁ"י דְּהָוֵי
יָדוֹ כְּיַד הַמְשֻׁלַּחַ אפי' לָחוּב לַאֲחֵרִים דְּלָא כְּדִבְרֵי הָרֹא"שׁ דְּכֵיוָן שֶׁהַשָּׁלִיחַ זוֹכֶה הָוֵי

כְּמִשְׁלַח: דַּף פ"ה ע"ב ד"ה קָיְהִיב סִימָנָא פֵּ"ה עַד וּבְהָאשָׁה שֶׁהֲלָכָה לָא הָוֵי סִימָן כה"ג
ונ"ל שֶׁכְּבָר יְשָׁבוּהוּ התו' ז"ל עַצְמָן שָׁם בְּהָאשָׁה שֶׁהָלְכָה שֶׁהִקְשׁוּ ע"ז דְּהָא ק"ל בב"מ
דְּמַדָּה וּמִנְיָן הָוֵי סִימָן וְתֵרְצוּ הָתָם אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם בְּמִדָּה זוֹ אֲבָל הָכָא דֶּרֶךְ ב"א לְהַצְנִיעַ
בְּמִדָּה זוֹ וא"כ הָכָא פְּשִׁיטָא דְּאֵין דֶּרֶךְ ב"א לְהַצְנִיעַ סָךְ כָּזֶה דַּוְוקָא וְגַם בַּסָּדִין אֵין דֶּרֶךְ
לְהַצְנִיעַ מַרְגָּלִיּוֹת משא"כ שֶׁמְּשְׁמִין דֶּרֶךְ לְהַצְנִיעָם בְּחָבִי' ועי"ל דְּהָתָם כֵּינָן שֶׁהָיוּ לוֹ
שׁוּמְשְׁמִין בַּתְּחִלָּה בְּחָבִית זוֹ בְּמִדָּה זוֹ וּנְטָלָם שַׁיָּיךְ לְמֵימַר דְּאַתְּרְמִי שֶׁגַּם זֶה בְּמִדָּה זוֹ אִקְרֵי
וְגַם זֶה שֶׁפִּינָּה הָרִאשׁוֹנוֹת יַעַן כִּי הָיָה לוֹ אֵצֶל הַנִּפְקָד מִדָּה זוֹ נָתַן סי' בְּמִדָּה זוֹ אוּלַי תִּתְרַמֵּי
לוֹ אֲבָל הָכָא אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁזֶּה יֹאמַר דֶּרֶךְ מִקָּרֶה מִנְיָן זֶה וְיִתְרַמֵּי כָּךְ וּבְזֶה מְיֻוָּשָׁב גַּם
קֻשְׁיָתָם ז"ל מֵאֵלּוּ מְצִיאוֹת דְּמִדָּה וּמִנְיָן הָוֵי סִימָן וק"ל: דַּף פ"ו ד"ה פְּרִיעַת ב"ח מִצָּוָה
עַד וְהַקּוֹנֶ' פי' לְקַמָּן כו' וְאֵין נִרְאֶה כו' לעד"נ דס"ל לְרַשְׁ"י ז"ל דְּאֵין לְדַמּוֹת מִצְוֹת דְּרַבָּנָן
זוֹ לְזוֹ דְּמִצְוַת פְּרִיעַת ב"ח לֹא תִקְּנוּ כ"א עַל הַיּוֹרְשִׁין לְכָבוֹד בְּעָלְמָא וְלֹא תִקְּנוּ עַל הב"ד
שֶׁיְּכוּפוֹם ע"ז שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לְכָבוֹד בְּעָלְמָא אֲבָל מִצָּוָה לְקַיֵּים ד"ה לֹא תִקְּנוּ עַל הַיּוֹרְשִׁין
לְבַד אֶלָּא עַל כָּל יִשְׂרָאֵל מֻוָּטֶלֶת הַמִּצָּוָה לְקַיֵּים דְּבָרָיו שֶׁהֲרֵי ספ"ק דְּגִיטִּין אִיתָא דְּגַם
בְּשָׁלִיחַ דְּעָלְמָא שֶׁאֵינוֹ יוֹרְשׁוֹ מִצָּוָה לְקַיֵּים וּתְחִלַּת הַתַּקָּנָה הָיְתָה שֶׁמִּצָּוָה עַל כָּל אָדָם
לַעֲשׂוֹת שֶׁיְּקַוְּימוּ דְּבָרָיו א"כ כּוֹפִין מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַיְּימוֹ כֵּינָן שֶׁהַמִּצָּוָה מֻוָּטֶלֶת עָלַי כְּמוֹ
עָלָיו אִם הוּא אֵינוֹ מְקַיְּימוֹ וַאֲנִי יָכוֹל לְכוֹפוֹ וְאֵינִי כּוֹפֶה גַּם אֲנִי אֵינִי מְקַיֵּים הַמִּצָּוָה וק"ל
וּבָאֱמֶת יֵשׁ לְתָמְהַּ קָצַת דְּלִפְי דְּבְרֵי הַתּוֹסָ' ז"ל לָמָּה לֹא תָּמְהוּ עַל רַשְׁ"י מִכָּל מִצְוֹת דְּרַבָּנָן
וְכִי יִסְבּוֹר רַשְׁ"י דְּקְרִיאַת מְגִלָּה וּשְׁאָר מִצְוֹת עֲשֵׂה דְּרַבָּנָן לֹא יָכוֹפוּ לְמִי שֶׁאֵינוֹ מְקַיֵּים
וא"כ מ"ש פְּרִיעַת ב"ח דְּמִדְּמִינָן לָהּ לְסֵוֹכָּה וְלוּלָב וְהֵיכָא דְּלֵיכָּא אַחֲרָיוּת נְכָסִים דְּהָוֵי
מִצָּוָה דְּרַבָּנָן לְשִׁיטַת רַשְׁ"י נָמֵי נִדְמֶיהָ לִמְגִלָּה וּשְׁאָר מִצְוֹת עֲשֵׂה אֶלָּא ע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק
בֵּינֵיהֶם דְּלָאו תַּקָּנָתָא לְמִצָּוָה גְּמוּרָה כ"א לִכְבוֹד בְּעָלְמָא דְּהֵם אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ דְּאֵין
לְכוֹפוֹ: שָׁם ע"ב ד"ה וְצִיְּדֵי ר"ה תימ' כו' לֹא הֵבַנְתִּי תֵּימָא זוֹ דְּמַאן לֵימָא לָן דְּהַאי לִישָׁנָא
ס"ל הַאי שִׁינּוּיָא דִּלְמָא כְּשִׁינּוּיָא דְּרַב אַשִׁי דְּהָתָם ס"ל וְשִׁינּוּיָא קַמָּא קַאֵי לְלִישָׁנָא בָּתְרָא
וכ"כ הָרֹאֹ"שׁ ז"ל בְּהֶדְיָא וְהַתּוֹ' עַצְמָן ז"ל כָּתְבוּ שָׁם דְּשִׁינּוּיָא דְּרָבִינָא לָא אַתָּא כְּאַבַּיֵי
וְרָבָא ה"ה נֵימָא לְהַאי שִׁינּוּיָא: בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה וְקָשֶׁה לְרַשְׁבָּ"א כו' לענ"ד דְּרַשְׁ"י יָשְׁבָה
בְּשִׁיטָתוֹ שֶׁהוּא פי' ד"ה וְהוּא שֶׁצִּבּוּרִין אַלְמָא ד"ה לָא קָנֵי לַבְּעָלִים מִידֵי כ"א בְּהַגְבָּהָתָהּ
כו' נִרְאֶה מִדְּבָרָיו שֶׁאֵין לְדַמּוֹת הַנּוֹשְׁאִים זֶה לָזֶה וּבָאֱמֶת אוֹסִיף לְהַפְלִיא דְּמַאי עִנְיַן זֶה
לָזֶה דְּגַבֵּי יְתוֹמִים ס"ל לר"י ור"ל דַּאֲפִי' אִי מֻוָּחָ בְּסִימְטָא שֶׁהוּא מָקוֹם הָרָאוּי לְקַנְיָ' לֹא
זָכוּ בָּהֶן הַיְתוֹמִים כֵּינָן דְּלָא תָּפְסוּ וְלֹא עָשׂוּ בָּהֶן שׁוּם קִנְיָן אֲבָל הָכָא שֶׁמָּשַׁךְ עַכְשָׁיו וְהִתְנָה
שֶׁהַקִּנְיָן יְהֵא חָל לְאַחַר שְׁלֹשִׁים מֵעַכְשָׁיו הֲרֵי זֶה קִנְיָן חָל לְמַפְרֵעַ וּכְאִילּוּ מָשַׁךְ לְאַחַר ל'
וא"כ אִי מֻוָּחָ בְּמָקוֹם הָרָאוּי לְמִשִׁיכָה קָנָה לְמַפְרֵעַ וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ בְּדִיבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּהָא
הָתָם לֵיכָּא מֵעַכְשָׁיו, וַאֲנִי לע"ד אוֹמֵר דְּלֹא שַׁיָּיךְ בְּיַתְמֵי עִנְיַן מֵעַכְשָׁיו כְּלָל וְרָמֵי ב"ח לָא
קָמַבָּעְיָא לֵיהּ אֶלָּא אִי צִיְּדֵי ר"ה הָוֵי מָקוֹם הָרָאוּי לְקַנְיָה בְּמִשִׁיכָה וְרַב חִסְדָּא מַבְיָא רְאָיָה
וּפָשַׁט לֵיהּ עַל הַקִּנְיָן שֶׁאֵין ר"ה קוֹנֶה לַבְּעָלִים כ"א בְּהַגְבָּהָ' שֶׁהַבַּעַל עַצְמוֹ עוֹשֶׂה וְאֵין
הָרְשׁוּת עוֹשֶׂה כְּלוּם וְאֵין רַב חִסְדָּא מַבְיָא רְאָיָ' מֵאַבַּיֵי ורב' דְּאָמְרִי מְשִׁיכָה לָא קנ' בר"ה
דְּהָוֵי קְשִׁישׁ מִינַּיְיהוּ וְרָבָא הָיָה תַּלְמִידוֹ וא"כ לָא קָשֶׁה מִידֵי אר"י דְּהָתָם פְּלֻגְתַּיְיהוּ לָא
תלי' בְּהָא מִילְתָ' כְּלָל דר"י ס"ל אע"ג דְּקְנְיָמָ' בְּסִימְטָ' מְהַנְיָא תְּפִיסָה דְּלֵיכָּא הָתָם מַעַכְשָׁיו
כִּדְכְתִבֵי הַתּוֹסָ' וְהַסִּימְט' לָא קָנָה לְהוּ מִידֵי דְּהָא לָא עָשׂוּ שָׁם שׁוּם קִנְיָן אֶלָּא דְּקָנְיְמִי

הַמְּטַלְטְלִין בְּמָקוֹם הָרָאוּי לְקַנְיָן וס"ל דְּמְטַלְטְלִין לָא קַיְימִי בְּחֶזְקַת יַתְמֵי כֵּיוָן שֶׁהָיוּ
מְשֻׁעְבָּדִים בְּחַיָּיו לב"ח אא"כ בָּאוּ לִרְשׁוּת יַתְמֵי מֵעַכְשָׁיו פְּשִׁיטָ' דְּאִי הָוֵי בִּמְקוֹם קִנְיָן
כְּגוֹן סִימְטָא מְהַנֵּי לכ"ע אֶלָּא דרב"ח מַבַּעְיָ' בְּצִידֵי ר"ה אִי הָוֵי מְקוֹם קִנְיָן וּפְשִׁיט לֵיהּ
ר"ח דְּלָא הָוֵי מ"ק מִדְּרַב וּשְׁמוּאֵל מִסֵּיפָ' כִּדְכְתֵבִי התו' כֵּיוָן דְּרַב וּשְׁמוּאֵל ס"ל דל"מ
תְּפִיסָ' מְשׁוּם דְּהָוֵי מ"ק א"כ ע"כ ד"ה מָקוֹם הֶפְקֵר הוּא כמ"ש רַשִׁ"י לְעֵיל וּבְזֶה מְיֻיּשָׁב
ג"כ לָמָּה פְּשִׁיט מַרַב וּשְׁמוּאֵל וְלָא מר"י ור"ל דְּהִלְכְתָא כְּוָותַיְיהוּ נָגֵד רַב וּשְׁמוּאֵל וּבְיִחוּד
בְּלִישָׁנָא בתר' דס"ל דְּמְגוֹרֶשֶׁת וְהָא ר"י ס"ל דַּאֲפִילּוּ בְּסִימְטָ' מְהַנֵּי תְּפִיסָה וכ"ש בצר"ה
כִּדְכְתֵבִי התו' וְכֵן הִקְשָׁה מָהַרְשָׁ"א נר"ו וּלְפִי דְּרָכֵינוּ א"ש וק"ל: שָׁם ד"ה ר"א אוֹמֵר לֹא
כַּפֵּ"ה כו' נ"ל לְיַשֵּׁב דְּכַוָּנַת רַשִׁ"י כֵּיוָן דִּשְׁבוּעָה אֲפִטְרוֹפָּסֶת שֶׁהִיא שָׁמָּא הָוֵי דְּרַבָּנָן לָא
מְגַלְגְּלִין עֲלֵיהּ שָׁמָּא אַחֲרִיתָא דְּאַף דְּבִדְאוֹרָיְיתָא ס"ל דְּמְגַלְגְּלִי אפי' שָׁמָּא עַל שָׁמָּא בִּדְרַבָּנָן
ס"ל לת"ק דְּאֵין מְגַלְגְּלִין כֵּיוָן דְּתַקָּנַת הִיא כֻּלֵּי הַאי לָא אַחְמִירוּ רַבָּנָן וּכְבָר הֵבִיא הָרָ"ן
זַ"ל בְּקִדּוּשִׁין דַּעַת קָצָת פּוֹסְקִים דַּאֲפִי' בִּדְאוֹרָיְיתָ' לָא מְגַלְגְּלִין שָׁמָּא עַל שָׁמוֹ וְגַם הָרֹאשׁ"
זַ"ל כָּתַב דְּאַף דְּמְגַלְגְּלִין שָׁמָּא הַיְינוּ שֶׁיֵּשׁ רְגְלַיִ' לַדָּבָר דַּוְוקָא דְּמוֹ' דְּסוֹטָה וְגַבֵּי הֲלָכָה לֹא
דְּקָדְקוּ כֻּלֵּי הַאי: ד"ה נֶדֶר וּשְׁבוּעָה עַד וּמִיהוּ בגמ' כְּבָר כִּוַּנְתִּי ת"ל לְדַעַת הָרִיטְבָ"א זַ"ל
שֶׁהֵבִיא הנ"י שֶׁגַּם בִּגְרוּשָׁה פְּטָרָהּ אֲפִילּוּ מִנֶּדֶר דְּאִי לָא אָמַר אֶלָּא שְׁבוּעָה הֵ"א מִשְּׁבוּעָה
דַּחֲמִירָ' הוּא דְּפַטְרָהּ אֲבָל הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְהַדִּירָהּ וְלָכֵן פָּטְרָה מִשְּׁנֵיהֶם דָּא גְּרוּשָׁה אִם רָצָה
לְהַדִּירָהּ אֵינוֹ רַשַּׁאי בְּתַמִיהַּ מִיהוּ ק"ק דא"כ הל"ל נֶדֶר לְחוּדָהּ דְּאִם מִנֶּדֶר דְּקִיל פְּטָרָהּ
מכ"ש מִשְּׁבוּעָה דַּחֲמִירָ' וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בגמ' דְּקָאָמַר גַּבֵּי דְּלָא נֶדֶר אוֹ נֵר נֶדֶר כו' אֵינוֹ
יָכוֹל לְהַשְׁבִּיעָהּ מַשְׁמַע דְּגַם בְּנֶדֶר לְחוּדֵיהּ פְּטָרָהּ מִשְּׁבוּעָה וְיֵשׁ לְדָחוֹת דִּלְהַשְׁבִּיעָהּ ר"ל
לְהַדִּירָהּ שֶׁזֶּהוּ מִקְרֵי שְׁבוּעָה שֶׁלָּהּ דע"כ צ"ל כֵּן לְקַמָּן בְּמִלְּתֵיהּ דר"ש דְּאָמַר כָּל זְמַן
שֶׁתּוֹבֵעַ כְּתֻבָּתָהּ יוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ וְהָא אַלְמָנָה ע"כ אֵינוֹ אָר נֶדֶר דְּהָא ר"ש לְאַחַר
תקנ' ר"ג הַזָּקֵן הָוֵי דְּאֵין לְפָרֵשׁ דָּא חוּץ לב"ד שֶׁמַּשְׁבִּיעִין אֶת הָאַלְמָנָה כִּדְאִיתָא הָתָם
דא"כ תִּקְשֵׁי לְרַב דְּהָתָם דס"ל דַּאֲפִילּוּ חוּץ לב"ד אֵין מַשְׁבִּיעִין אֶלָּא ע' הַאי מַשְׁבִּיעִין
ר"ל מַדִּירִין וּמִיהוּ מַתְנִיתִין ק"ק כמ"ש וי דִּכְבָר הֵבִיא הָרָ"ן זַ"ל פ' הַשּׁוֹלֵחַ יְרוּשַׁלְמִי
דְּאִימַּת נְדָרִים עָלֶיהָ יוֹתֵר מִן הַשְּׁבוּעָה וא"כ אֵיכָא לְמֵימַר אֵיפְכָּ' ג"כ דְּאִם פְּטָרָהּ מִן הַנֶּדֶר
יוּכַל לוֹמַר דְּמִן הַשְּׁבוּעָה לֹא פְּטָרָהּ כֵּיוָן שֶׁהָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה שֶׁיִּרְצֶה וְאֵילְמָלֵא
דְּמִסְתְּפֵינָא הָיִיתִי אוֹמֵר ע דְּהָא דְּמַסְקִינַן בְּהַשּׁוֹלֵחַ דִּגְרוּשָׁה מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ מְפָרֵשׁ הָרַב
הַטַּעַם דמ"ש אַלְמָנָה מִגְּרוּשָׁה דְּאַלְמָנָה שָׁאנֵי דִּבְהָהִיא הַנֵּר דְּקָטָרְחָא קַמֵּי יַתְמֵי אָתְיָא
לְאוֹרֵיי הֶיתֵּירָא וְזֶהוּ דַּוְוקָא בִּגְרוּשָׁה בְּתוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ מִן הַיּוֹרְשִׁין וְנִשְׁבַּעַת אֲבָל אִם
נִשְׁבַּעַת אַפִּטְרוֹפְּסִים אֵין חִלּוּק בֵּין גְּרוּשָׁה לְאַלְמָנָה וְאֵין מַשְׁבִּיעַ אוֹתָם רַק מַדִּירִי' דְּהַטַּעַם
שֶׁהִיא מוֹרֵי הֶיתֵּרָא שֶׁהִיא טוֹרַחַת קַמֵּי בַּעְלָהּ כִּשְׁאָר שְׁבוּעוֹת שֶׁאֵין בָּהֶן טַעֲנָה דְּרָמוּ רַבָּנָן
שְׁבוּעָה מְשׁוּם דְּמוֹרוֹ הֶיתֵּרָא וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לְקַמָּן דְּהָא כֵּיוָן דָּר קָאָמַר אֵין תּוֹבַעַת כְּתֻבָּה
אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אות' וּמְפָרֵשׁ דְּפְלִיג עִם ר"א וּמַחֲלוֹקְתּוֹ מִכְּלָל דר"א וּמַחֲלוֹקְתּוֹ
קַיְימִי דְּאִי אֵין תּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ יוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ אִם לֹא פָּטוּ וא"כ ע"כ הָלְכָה מְקֻבָּר
בַּעְלָהּ דְּסֵיפָא קָאֵי אַפָּטְרָה דְּרֵישָׁא וְאָכֵין שֶׁהַיּוֹרְשִׁין אֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל תְּבִיעַת
כְּתֻבָּתָהּ אֶלָּא עַל הָאַפִּטְרוֹפִּי' הֵיכִי קָתָנֵי נֶדֶר אַפִּילּוּ גַּבֵּי אַלְמָנָה דְּלָמָּה מַדִּירִין אוֹתָהּ כֵּיוָן
דְּלֵיכָּא הָתָם טַעְמָא דְּטָרְחָא קַמֵּי יַתְמֵי דְּהָא עַל הָאַפִּטְרוֹפִּי' שְׁבְּחֵיֵי בַּעְלָהּ מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ
וּלְאַחַר מוֹתוֹ הֲלָכָה וְלָא טָרְחָא קַמַּיְיהוּ וְרָאיתִי בְּהָרֹאשׁ"ש זַ"ל שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם רַבֵּינוּ הַאי זַ"ל

דַּאֲפִילּוּ לת"ק אֵין הַיּוֹרְשִׁין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ עַל אַפִּטְרוֹפְּ' שֶׁבְּחַיֵּי בַּעְלָהּ וְיֵשׁ לְתָמּוֹהַּ מְאוֹד דְּהָא מדר"ש מוּכָח דר"א וּמַחֲלוֹקְתּוֹ ס"ל דְּמַשְׁבִּיעִים אוֹתָהּ עַל אַפִּטְרוֹפְּ' כמ"ש וְכֵן כָּתַב רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא ע"ש אֶלָּא ע"כ צ"ל כִּדְפָרֵישִׁית דְּהָתָם נָמֵי אִיכָּא הוֹרָאַת הֶיְתֵּרָא וְכֵיוָן דְּאִיכָּא הוֹרָאַת הֶיְתֵּר אֲפִילּוּ נֶגֶד הַבַּעַל לָא מַשְׁבִּיעִין לָהּ אֶלָּא מַדִּירִין אפי' גְּרוּשָׁה וְהָא דְּתִיקֵּן ר"ג הַזָּקֵן גַּבֵּי אַלְמָנָה וְלֹא תִּיקֵּן בְּכָל הַנָּשִׁים אַפִּטְרוֹפְּסִי' נֶגֶד בַּעֲלֵיהֶן לָא קַשְׁיָא דְּמִידִי דִּשְׁכִיחָא בְּכָל יוֹמָא הוּא דְּצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תַּקָּנָה ע"ז משא"כ הָתָם דְּאֵין אַלְמָנָה נִפְרַעַת לְעוֹלָם מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים כ"א בִּשְׁבוּעָה וְכֵיוָן דְּנִמְנְעוּ מִלְּהַשְׁבִּיעָהּ לֹא תִּגְבֶּה שׁוּם אַלְמָנָה כְּתֻבָּתָהּ לְעוֹלָם וְזֶהוּ תִּיקּוּן הָעוֹלָם ומ"מ (אֵיזֶה תֵּיבוֹת חֲסֵרִים כָּאן) נֶדֶר זֶה בכ"מ שֶׁיֵּשׁ לָחוּשׁ לְהוֹרָאָ' הֶיְתֵּר וא"כ י"ל דְּלָכֵן קָתָנֵי נֶדֶר וּשְׁבוּעָה דר"ל נֶדֶר עַל הָאַפִּטְרוֹפְּסוּת וּשְׁבוּעָה אִם תִּתְבַּע כְּתֻבָּתָהּ אוֹ שְׁאָר שְׁבוּעוֹת כְּגוֹן פּוֹגֶמֶת.

וּשְׁנֵיהֶם אַגְרוּשָׁה קָאֵי וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּהַתִּינַח לְמַאן דְּמָפָרֵשׁ שְׁבוּעָה דְּמַתְנִיתִין עַל הַפּוֹגֶמֶ' וא"כ פָּטְרָה מִכָּל שְׁבוּעוֹת מפוגמ' וּמַאַפְטְרוּפְּס' כֵּיוָן דְּאַסְקָא אַדַּעְתָּא פָּטוּר תָּבְעָה פָּטוּר מִכָּל שְׁבוּעוֹת וּכְפִי' רָשִׁ"י וא"כ א"ש נֶדֶר וּשְׁבוּעָה דְּהַיְינוּ נֶדֶר אָאַפִּטְרוֹפ' שֶׁהִיא מוֹרָיָא הֶיְתֵּרָא וּשְׁבוּעָה מִפּוֹגֶמֶת אוֹ אַתְּבִיעַת כְּתֻבָּה דְּגְרוּשָׁה דְּלֹא שַׁיְּיךְ הַאי טַעְמָא דְּנִרְאֶה כֵּיוָן דְּחָשְׁדִינַן לָהּ אַשְּׁבוּעָתָהּ אפי' ע"י גִּלְגּוּל דְּפוֹגֶמֶת אֵין מַשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ אֶלָּא מַדִּירִין אוֹתָהּ מִלְּבַד הַשְּׁבוּעָה אֲבָל לָמֶ"ד מֵאַפִּטְרוּפְּסָת לְחֻדָּא תִּינַח נֶדֶר שְׁבוּעָה מא"ל דְּאֵין לְפָרֵשׁ דְּקָאֵי אַפִּרָעוֹן דְּאַף לָמֶ"ד זֶה לֹא ס"ל פּוֹגֶמֶת כְּדִכְּ' רַשִׁ"י מ"מ אִם אוֹמֵר לָהּ בַּעֲלָהּ אִישְׁתַּבַּע לִי דְּלָא פְּרַעְתִּיךְ מְחֻוַּיֶּבֶת לִישָּׁבַע כְּמוֹ כָּל שְׁטָרוֹת דְּעָלְמָא שֶׁאֵין בָּהֶם נֶאֱמָנוּת וכ"כ הַטּוּר סי' צ"ו גַּבֵּי גְּרוּשָׁה שֶׁמַּשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ הַיְינוּ אִם הַבַּעַל טוֹעֵן אוֹ פּוֹגֶמֶת וְכֵן כָּתַב בסי' צ"ו דְּאִם הַבַּעַל מַשְׁבִּיעַ עַל כְּתֻבָּתָהּ מַשְׁבִּיעִין ג"כ אֲאַפַּטְרוֹפְּסוּת וְכֵן כָּתַב הָרֹא"שׁ ז"ל דלע"ד תִּקְשֵׁי דא"כ מַאי קמ"ל ר"פ פ' כָּל הַנִּשְׁבָּעִי' דְּאִי טָעִין אַשְׁטָרָא אִישְׁתַּבַּע לִי דְּבָעֵי אִישְׁתְּבוּעֵי מַתְנִי' הִיא לְפִי זֶה וי"ל דר"פ ס"ל כְּמַסְקָנָא דר"נ דְּאַפּוֹגֶמֶת קָאֵי וא"כ אֵין רְאָיָה מִמַּתְנִי' דְּנֶדֶר אֲאַפִּטְרוּפְּסַת קָאֵי וּשְׁבוּעָה אַפּוֹגֶמֶת אוֹ אֶפְשָׁר דר"פ קמ"ל אפי' בִּשְׁטָר דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּיניֵיהֶם דע"כ צ"ל חַד מִהַנֵּי שִׁינּוּיָא לְדִבְרֵי ר"ת ז"ל שֶׁפָּסַק כר"ש לְקַמָּן וְתֵירֵץ הָרֹא"שׁ אַלִּיבֵּיהּ דְּכָל הַנִּשְׁבָּעִין דְּקָתָנֵי וְאִלּוּ נִשְׁבָּעִין שֶׁלֹּא בְּטַעֲנָה הָאִשָּׁה הַנּוֹשֵׂאת וְהַנּוֹתֶנֶת כו' דְּמַשְׁמַע אפי' א"א אֲשֶׁר מִמֶּנָּה הֵבִיא רַב אַלְפָּס רְאָיָה דְּאֵין הֲלָכָה כְּר"ש מַיְירֵי לְדִבְרֵי ר"ת כְּשֶׁתּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ דְּנִשְׁבַּעַת עַל כְּתֻבָּתָהּ וְלָכֵן נִשְׁבַּעַת גַּם אֲאַפִּטְרוֹפְּסָת מַשְׁמַע דְּהַבַּעַל מַשְׁבִּיעַ אִשְׁתּוֹ אַפִּרְעוֹן כְּתֻבָּה דְּאֵין נִרְאֶה דר"ל שֶׁתּוֹבַעַת כְּתֻבָּתָהּ וּפוֹגֶמֶת דְּאֵין הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע כֵּן וְגַם מִדִּבְרֵי התו' בְּדִבּוּר זֶה מוּכָח כֵּן שֶׁכָּתְבוּ דְּעָלְיךְ לֹא שַׁיְּיךְ אֶלָּא בִּגְרוּשָׁה וק' כֵּיוָן דְּאָמְרִינַן בַּגְּמָרָ' דְּשְׁבוּעָה דְּמַתְנִי' הָוֵי עַל אַפִּטְרוֹפְּ' מַאי עִנְיָן גְּרוּשָׁה לְכָאן אפי' בְּאִשָּׁה נְשׂוּאָה לְבַעְלָהּ מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּדוֹחֵק לוֹמַר דְּמַקְשֵׁי לָמֶ"ד פּוֹגֶמֶת דְּעִיקַּר חָסֵר אֶלָּא ש"מ דס"ל ג"כ כר"ת שֶׁמַּשְׁבִּיעִין אוֹתָהּ אַפִּרָעוֹן וְאַגַּב נִשְׁבָּע' גַּם אֲאַפִּטְרו' וּבֶאֱמֶת סְבָרָא אַלִּימְתָּ' הִיא בְּעִינֵי כֵּיוָן דלת"ק נִשְׁבַּעַת שֶׁלֹּא בְּטַעֲנָה מִטַּעַם מוֹרָיָא הֶיְתֵּרָא כְּדַאִיתָ' פֶּרֶק כָּל הַנִּשְׁבָּעִין אֵין נ"ל לְחַלֵּק בֵּין מוֹרֵי הֶיְתֵּרָ' זֶה לְמוֹרֵי הֶיְתֵּיר' דְּאַלְמָנָה קַמֵּי יַתְמֵי אֶלָּא שֶׁלֹּא מָצָאתִי לִי חָבֵר בְּדִין זֶה וק"ל: דַּף פ"ז ד"ה לִכְרָגָא פ"ה כו' וק' דְּמַשְׁמַע כו' לעד"נ דְּהַתּוֹסָפוֹת דְּמַקְשִׁין קֻוּשְׁיָא זוֹ אָזְלִי לְטַעְמַיְיהוּ דְּמָפָרְשִׁי בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה לְקִבּוּרָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ קְבוּרָה כו' וה"ה לִכְרָגָא וְלִמְזוֹנֵי הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ הָכִי וכ"כ הַטּוּר בסי' ק"ט בח"מ וְלָכֵן הִקְשׁוּ לְשִׁיטָתָם שַׁפִּיר אֲבָל אִם הָיוּ מְפָרְשִׁין דְּמַזְּבְּנָא לְצֹרֶךְ כְּרָגָא שֶׁלָּהֶם לְפִי ע"ד לָא ק'

מִידֵי מְשׁוּם הַיְתוֹמִים דְּאִי מַיְירֵי מַתְנִיתִין שֶׁמּוֹכְרִין לְצוֹרֶךְ הַיְתוֹמִים לֹא יָדַעְתִּי כְּלָל הָא דְּקָתָנֵי שׁוּם הַיְתוֹמִים דְּמַשְׁמַע דְּשָׁמִין וְאַמַּ"כ מַכְרִיזִין וְלָמָּה לִי הַשּׁוּמָא כֵּינָן שֶׁמַּכְרִיזִין עָלֶיהָ ל' יוֹם וּמַה שֶּׁנּוֹתְנִים בָּהּ כָּךְ מוֹכְרִין אוֹתָהּ א"כ שׁוּמָא זוֹ אֵינָהּ מַעֲלָה וְלֹא מוֹרֶדֶת בִּשְׁלָמָא לְהַגְבּוֹתָהּ לב"ח שָׁמִין תְּחִלָּה שֶׁאִם לֹא יִמְצְאוּ מִי שֶׁיַּעֲלֶה בְּדָמִים אוֹ שֶׁיִּתְּנוּ פָּחוֹת מְחֻוַּיָּב הב"ח לְקַבְּלָהּ בְּדָמִים שֶׁשָּׁמוּהָ אֲבָל אִם מוֹכְרִין לְצָרְכָם לֹא יָכוֹלְתִּי לֵידַע ל"ל הַשּׁוּמָא ואע"ג דְּלִקַּמָּן פ' אַלְמָנָה ד' ק' תְּנַן ג"כ שׁוּם הַדַּיָּנִין וּפֵירְשׁוּ ג"כ בַּגְּמָרָא לְגִרְסַת רַשְׁ"י זַ"ל לְעוֹלָם דְּלָא אַכְרוּז ול"ק כָּאן בִּדְבָרִים שֶׁמַּכְרִיזִין כָּאן בִּדְבָרִי' שֶׁאֵין מַכְרִיזִין א"א כָּאן בְּשָׁעָה שֶׁמַּכְרִיזִין כו' דְּאָמְרִי נְהַרְדָּעָא לִכְרָגָא כו' אַלְמָא מַיְירֵי מַתְנִי' לִכְרָגָא וְאַפִּ"ה קָתָנֵי שׁוּם.

לָאו מִילְּתָא הִיא דְּהָתָם מַיְירֵי דְּלָא מַכְרִיזִין וּמוֹכְרִין מִיָּד וְהַשּׁוֹמֵ' הִיא הַמְּכִירָה שֶׁשָּׁמִין אוֹתָהּ לְלוֹקֵחַ וְהַלּוֹקֵחַ קוֹנֶה אוֹתָהּ בְּשׁוּמָא זוֹ וְלָכֵן הַמָּקוֹם בָּטֵל אִם הוֹסִיפוּ אֲבָל הָכָא דְּאֵין שׁוּמָא זוֹ מְכִירָה אֶלָּא שָׁמִין וּמַכְרִיזִין עָלֶיהָ מִי שֶׁיִּרְצֶה לִקְנוֹתָהּ וְאֶפְשָׁר שֶׁיִּקָּרֶה שֶׁיִּהְיוּ מֻוְכָּרְחִין לִיתֵּן אֲפִילּוּ פָּחוֹת מִן הַשּׁוּמָא כֵּינָן שֶׁהַיְתוֹמִים נִצְרָכִין לָזֶה א"כ שׁוּמָא זוֹ לָמָּה וְעוֹד בִּשְׁלָמָא הָתָם לֹא קָתָנֵי לֵיהּ לְדִינָא דְּמְחֻוַּיָּבִים לָשׁוּם אֶלָּא קָתָנֵי שֶׁאִם שָׁמוּהָ הַדַּיָּנִין וְהַלּוֹקֵחַ לְקָחָהּ בְּשׁוּמָא וְטָעוּ וּפָחֲתוּ אוֹ הוֹסִיפוּ בָּטֵל דְּהַדַּיָּנִין הֵם שְׁלוּחִים לָזֶה וְלָזֶה כִּדְכְתִיבִי הַפּוֹסְקִים וא"כ מַשְׁמַע דְּגַם הַלּוֹקֵחַ סוֹמֵךְ וְקוֹנֶה עַל שׁוּמָא זוֹ אֲבָל הָכָא לְמַאי הִלְכְתָא הַזְּכִיר הַשּׁוּמָא כְּלָל כֵּינָן דְּאַף אִם אֵין כָּאן מִי שֶׁרָצָה לִיקָּחָהּ בְּשׁוּמָא מַכְרִיזִין וּמוֹכְרִין בְּעֵד כָּל מַה שֶׁיִּתְּנוּ בַּעֲדָהּ כֵּינָן שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ הַיְתוֹמִים ש"מ לְדִינָא קָתָנֵי דְּבָעֵי לָשׁוּם וא"כ ע"כ מַיְירֵי בבע"ח: ע"ב ד"ה אָמַר רָבָא שְׁתֵּי תְּשׁוּבוֹת תֵּימָא לְרַשְׁבָּ"א כו' וְלִי נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְיַשֵּׁב דִּלְמָא נָתַן לָהּ מָעוֹת דֶּרֶךְ הַלְוָאָה לֹא בְּפִרְעוֹן כְּתֻבָּה וְטוֹעֵן שֶׁנִּתְקַבְּלָה כְּתֻבָּתָהּ בָּזֶה וְהִיא צְרִיכָה לְמָעוֹת עַתָּה וְאִישְׁתְּמוֹטֵי קָא מִישְׁתַּמְטָא סָבְרָא הַשְׁתָּא דְּצָרִיךְ לְדִידִי אֶגְבֵּה כְּתֻבָּתִי וּלְכִי הָווּ לִי זוּזֵי פָּרַעְנָא לֵיהּ וְעוֹד נ"ל דִּלְפִ' רָשְׁ"י זַ"ל פ"ב ובב"מ בְּהָא דְּרַבָּה דְּקָאָמַר וּבְכוּלֵי בָּעֵי דְּלוֹדֵי לֵיהּ דְּקָשְׁיָ' לֵיהּ נִימָא מִגּוֹ דַּחֲשִׁיד אַמְּמוֹנָא כו' א"ש דרב' ס"ל כְּשִׁינּוּיָא דְּאַבַּיֵּי דפ"ק דב"מ דְּסָבַר דְּאָמְרִינַן מִגּוֹ דַּחֲשִׁיד אַמְּמוֹנָא כו' כִּדְפִ' רַשְׁ"י זַ"ל שָׁם וא"כ לֵיכָּא לְאָקְשׁוּיָא מִידֵּי לְרָמִי בַּר חָמָא דְּדִלְמָ' רָמִי בַּר חָמָא לָא ס"ל כְּאַבַּיֵּי כ"א כִּסְתָמָא דְּתַלְמוּדָא דְּמַסִּיק דְּלָא אָמְרִינַן מִגּוֹ דַּחֲשִׁיד כו' וְקוֹשְׁיַת הַתּוֹסָ' עַל רַשְׁ"י בפ"ב דְּמַכֶּלְתִּין ופ"ק דב"מ אֲיַשֵּׁב בב"מ אַיְ"ה וק"ל: שָׁם ד"ה אוֹ דלמ' עַד תֵּימָא לי א"כ כָּל שָׁעָה כו' נ"ל לְיַשֵּׁב דְּלָא חָיְישִׁינַן לְהָכִי כֵּינָן דק"ל דַּאֲפִי' בְּלֹא פּוֹגֶמֶת אִי טָעֵין וְאָמַר אִשְׁתְּבַע לִי דְּלָא פְּרַעְתִּיךְ מִישְׁתְּבַע כִּדְאִיתָ' בִּשְׁבוּעוֹ' הַדַּיָּנִין וֶהֱבִיאָהּ רַשְׁ"י זַ"ל לְעֵיל א"כ יֵרָאֶה לִפְחוֹת דִּלְמָא יֹאמַר לָהּ אִישְׁתְּבַע לִי דִּמְחֻוַּיֶּבֶת לִישָׁבַע דְּלָא עָדִיפָ' בְּהָא דְּפוֹחֶת' מִלֹּא פָּחֲתָה כְּלָל דְּתִשָּׁבַע אִי טָעִין וְהָא אֵינָהּ יְכוֹלָה לִישָׁבַע שֶׁהַרֵי קִבְּלָה מִקָּצָת א"כ תַּפְסִיד כָּל הַכְּתֻבָּה שֶׁהַרֵי כְּבָר הוֹדַת שֶׁאֵין כְּתֻבָּתָהּ אֶלָּא מָנֶה וְהַשְׁתָּ' תּוֹדֶה שֶׁקִּבְּלָה מָנֶה א"כ נִתְפָּרְעָה כָּל כְּתֻבָּתָהּ דְּמִטָּעֲנָה רִאשׁוֹנָה א"א לָהּ לַחֲזוֹר דַּאֲפִילּוּ לָמַ"ד פ' חֲזָקַת הַבָּתִּים דְּטוֹעֵן וְחוֹזֵר וְטוֹעֵן בְּהָא מוֹדָה דְּהָא דמי' לְגַמְרֵי לְאוֹמֵר שֶׁל אֲבוֹתַי וְלֹא שֶׁל אֲבוֹתַיִךְ דלכ"ע אֵין חוֹזֵר וְטוֹעֵן כֵּינָן שֶׁסּוֹתֵר דְּבָרָיו הָרִאשׁוֹנִים לְגַמְרֵי ה"נ כֵּינָן דְּבַתְּחִלָּה אָמְרָה לֹא הִתְקַבַּלְתִּי כְּלוּם וְאֵינָהּ אֶלָּא מָנֶה א"א לְפָרֵשׁ שֶׁכַּוָּנָתָהּ הָיְתָה שֶׁקִּבְּלָה מִקָּצָתָהּ שֶׁהַרֵי אָמְרָה לֹא הִתְקַבַּלְתִּי כְּלוּם וּפְשִׁיטָ' דְּפוֹחֶתֶת צְרִיכָה לְפָרֵשׁ דְּלָא נִתְקַבְּלָה כְּלוּם וְלָא סַגִּי בְּאוֹמֶרֶת אֵינָהּ אֶלָּא מָנֶה כֵּינָן שֶׁהוּא טוֹעֵן שֶׁנִּתְקַבְּלָה כָּל כְּתֻבָּתָהּ א"כ ע"כ צְרִיכָה לִטְעוֹן

שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלָה כְּלוּם דאל"כ מַה בְּכָךְ שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא מָנָה מ"מ הוּא אוֹמֵר שֶׁגַּם מָנָה זוֹ הִתְקַבַּלְתִּ וְאִם נֹאמַר שֶׁאֵינָהּ אוֹמֶרֶת לֹא קִבַּלְתִּי כְּלוּם אֶלָּא אוֹמֶרֶת שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלָה כָּל כְּתֻבָּתָהּ וְאֵינָהּ אֶלָּא מָנָה וְיכוֹלָה לְפָרֵשׁ אַחַ"כ שֶׁכַּוָּנָתִי הָיְתָה אֵינָהּ אֶלָּא מָנָה מִשּׁוּם שֶׁקִּבַּלְתִּי הַמּוֹתָר.

זֶה אֵין נִרְאֶה דְּעָרְמָה מְפוֹרֶשֶׁת הִיא כֵּינָן שֶׁאוֹמֶרֶת שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלָה כָּל כְּתֻבָּתָהּ מַשְׁמַע הָא קְצָתָהּ קִבְּלָה א"כ אֵיךְ פָּטְרִינַן לָהּ מִשְּׁבוּעָה וְעוֹד פְּשִׁיטָ' דְּלָאפְּטְרִינַן לָהּ מִשְּׁבוּעָה כֵּינָן שֶׁאֵין פּוֹחֶתֶת בְּהֶדְיָ' דְּאֵינָהּ אֶלָּא מָנָה פְּשִׁיטָ' דְּיֵשׁ לְפָרֵשׁ בִּתְרֵי אַנְפֵּי וְלָא אִשְׁתְּמַע מִינָּהּ אֲמָנָה יוֹתֵר מִפִּרְעוֹן דְּיֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּאֵינָהּ אֶלָּא מָנָה מִשּׁוּם פֵּרָעוֹן וּפְשִׁיטָ' דְּצָרִיכָה לְפָרֵשׁ כְּדְמְפָרֵשׁ בַּבָּרַיְיתָ' בְּהֶדְיָ' לֹא הִתְקַבַּלְתִּי כְּלוּם וְאֵינָהּ כו' וא"כ לֹא תּוּכַל לְתָרֵץ דְּבָרֶיהָ וְאִם אַחַ"כ תּוֹדֶה שֶׁקִּבְּלָה וּכְבָר אָמְרָה שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא מָנָה א"כ כְּבָר נִתְקַבְּלָה כָּל כְּתֻבָּתָהּ וא"ג דְּהוּא אָמַר בַּתְּחִלָּה שֶׁכְּתֻבָּתָהּ שְׁלֵימָה מ"מ הוֹדָאָתָהּ לְחַיֵּיב עַצְמָהּ מְהַנֵּי דְּהָוֵי כְּאוֹמֵר מָנָה לְךָ בְּיָדִי וְהַלָּה אוֹמֵר וַדַּאי לִי שֶׁאֵינְךָ חַיָּיב לִי כִּדְאָמְרִינַן גַּבֵּי טָעָנוּ חִטִּין וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׁעוֹרִין דְּפָטוּר אַף מִדְּמֵי שְׁעוֹרִין כֵּינָן שֶׁהוֹדָה שֶׁאֵין לוֹ בְּיָדוֹ שְׁעוֹרִין וְעוֹד שֶׁבְּכָאן לֹא הוֹדָה שֶׁכְּתֻבָּתָהּ יוֹתֵר אֶלָּא שֶׁאָמַר שֶׁנִּתְקַבְּלָה כָּל כְּתֻבָּתָהּ וְיָכוֹל לוֹמַר מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הָיְתָה אֶלָּא מָנָה וְאוֹתָהּ הַמָּנָה נָתַתִּי לְךָ וְעוֹד נִרְאֶה דְּלָא חָשׁוּ חֲכָמִים שֶׁתִּפְחוֹת כֵּינָן שֶׁהִיא מְשִׂימָה עַצְמָהּ רְשָׁעָה בָּזֶה דְּהָא אָמְרִינַן פ"ב דְּאָסוּר לָאָדָם שֶׁיִּשְׂהֶא שְׂטַר אֲמָנָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ מִשּׁוּם אַל תִּשְׁכֹּון כו' וְאָמְרִינַן נָמֵי דְּעֵדִים מִשּׁוּם הָכִי לָא מַהֲנֵי דְּאֵין אָדָם מֵשִׂים עַצְמוֹ רָשָׁע וְדוּק: דַּף פ"ח ד"ה מַיְיתֵי לָהּ לִידֵי ש"ד פ"ה עַד וְהוּא עַצְמוֹ סוֹתֵר דְּבָרָיו כו' יֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּלָאו בְּכָל דְּרַבָּנָן מַיְירֵי רַשְׁ"י זַ"ל כ"א בִּשְׁבוּעוֹת ע"א דְּהָכָא שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא לְהָפִיס בְּעָלְמָ' ומ"ש רַשְׁ"י אֲבָל שְׁבוּעָה דְּרַבָּנָן ר"ל שְׁבוּעָה שֶׁהֶחְמִירוּ רַבָּנָן שֶׁאֵין לָהּ עִיקָּר כְּלָל בִּדְאוֹרַיְיתָא משא"כ שְׁאָר הַשְּׁבוּעוֹת אע"פ שֶׁהֵן דְּרַבָּנָן מ"מ מָצְאוּ בָּהֶן רַבָּנָן טַעַם לְחַיֵּיב כְּעֵין הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁל תּוֹרָה אֲבָל שְׁבוּעָה זוֹ לֹא מָצְאוּ בָּהּ שׁוּם טַעַם אֶלָּא לְהָפִיס וְנִמְצָ' עִיקָּרָהּ מִדְּרַבָּנָן וּבְזֶה מְיֻשָּׁב דְּלְעֵיל גַּבֵּי פּוֹגֵם פי' בְּהֶדְיָ' שְׁבוּעָה דְּאוֹרַיְיתָ' נ"מ לְעִנְיַן הַפּוּךְ וּמָצָאתִי שֶׁהִרְגִּישׁ בָּהּ ג"כ הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א זצ"ל וְתֵירוּצוֹ אֵינוֹ מַסְפִּיק לִי דמ"מ אֵיךְ קָרָא לֵיהּ פִּקֵּחַ אִי נִיחָא לֵיהּ בְּהַפּוּךְ לָמָּה מוֹצִי' אֶלֶף זוּז לַהֲבִיאָהּ לִידֵי ש"ד הֲרֵי הוּא מַפְסִיד הַהֶיפּוּךְ ע"כ וְאָפְשָׁ' דְּהָא עֲדִיפָ' לֵיהּ לְהַשְׁבִּיעָהּ שְׁבוּעָה חֲמוּרָה אוּלַי תַּחֲזוֹר בָּהּ מֵירָאָה ומ"מ מנ"ל סְבָרָא זוֹ לְרַשְׁ"י וְעוֹד הַתֵּינַח דְּכָאן א"א לְפָרֵשׁ בְּהֶיפּוּךְ אֲבָל לְעֵיל לָמָּה לֹא פי' כְּמוֹ הָכָא וְלָמָּה שִׁינָּה פֵּירוּשׁוֹ לְכָךְ נרא' כמ"ש ודו"ק: שָׁם בד"ה שֶׁאַחַר זֶה תֵּימָא מַאי קשי' לֵיהּ כו' הִנֵּה הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א זַ"ל הִקְשָׁה בְּסִפְרוֹ עַל קוּשְׁיָ' זוֹ ע"ש וְכִדְבָרָיו מַשְׁמַע בְּהֶדְיָ' בח"מ סִימָן ל"ב בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן זַ"ל גַּבֵּי שְׁטָר עַל אֶלֶף ות"ק שֶׁהָעֵד שֶׁצֵּרְפוּ אוֹתוֹ לְעֵד אַחֵר לְהוֹצִיא מִכְּלָל מָאתַיִם מָנָה כְּבָר נִצְרָךְ עֵדוּתוֹ וְאֵין נִשְׁבָּעִין עַל פִּיו ומ"מ עֲדַיִן קוּשְׁיָתוֹ קְרוֹבָה דְּלִישָּׁנָ' דְּתַלְמוּדָ' מַשְׁמַע שֶׁהַקּוּשְׁיָ' הִיא אֵיךְ מִצְטָרְפִין כְּלָל וְזֶה לָא קשי' מִידִי כ"א עַל הַשְּׁבוּעָה ע"פ עַד הָרִאשׁוֹן קשי' וְכֵן פי' רַשְׁ"י זַ"ל בְּהֶדְיָ' שֶׁהַקּוּשְׁיָ' הִיא דְּמַה שֶּׁרָאָה זֶה לֹא רָאָה זֶה וְיכוֹלָה לְהַכְחִישׁ שְׁתֵּיהֶן וְלִגְבוֹת שְׁלִישִׁית לְכָךְ נ"ל דְּלָא דָּמֵי לְהַלְוָאָה אַחֵר הַלְוָאָה דְּהָתָם אֵין מַכְחִישִׁין זֶה אֶת זֶה וְיָכוֹל לִהְיוֹת שְׁתֵּי הַהַלְוָאוֹת אֱמֶת וּלְדִבְרֵי שְׁנֵיהֶן יֵשׁ לוֹ אֶצְלוֹ מָנָה אֲבָל הָכָא הָעֵד הָרִאשׁוֹן מֵעִיד שֶׁפָּרַע כְּתֻבָּתָהּ שֶׁהֲרֵי אֵין מֵעִיד שֶׁנָּתַן לָהּ בְּתוֹרָה הַלְוָאָה כ"א בְּפִרְעוֹן כְּתֻבָּה כמ"ש רַשְׁ"י ד"ה יְכוֹלָה א"כ זֶה הָעֵד מֵעִיד שֶׁלֹּא פָּרְעָה פַּעַם שֵׁנִית דְּהָא כְּבָר נִתְקַבְּלָה כְּתֻבָּתָהּ וְלָמָּה יִפָּרַע שְׁתֵּי פְּעָמִים וְאַף אִם טוֹעֵן

וְאוֹמֵר שֶׁפָּרַע פַּעַם שְׁנִית כְּדֵי לְהַשְׁבִּיעָהּ ש"ד לָא מְהֵימְנִינַן לֵיהּ כִּדְמוֹכַח בְּתַר הָכִי דְּפָרִיךְ ר"א יְכוֹלָה לְמֵימַר שְׁתֵּי כְּתֻבּוֹת הָוֵי ופי' רַשְׁ"י זַ"ל וְעֵד הָרִאשׁוֹן מְסַיְּיעַ לָהּ וּמַה סִּיּוּעַ יֵשׁ כָּאן וַהֲלֹא הוּא עוֹמֵד וְצָוַח שֶׁעָשָׂה זֶה מִשּׁוּם ש"ד אֶלָּא ע"כ מִסְתָּמָא לָא מַהֲמָנִינַן אא"כ הוֹדִיעַ לְעֵדִים קוֹדֶם הַפֵּרָעוֹן שֶׁעוֹשֶׂה זֶה מִשּׁוּם דָּבָר זֶה וא"כ אפי' אִם הָעֵד הָאַחֲרוֹן מֵעִיד שֶׁהוֹדִיעַ לוֹ אֵינוֹ כְּלוּם שֶׁאֵין ע"ז כ"א ע"א דְּמִסְתָּמָ' לָא מְהֵימְנִינַן דְּמִשּׁוּם ש"ד יוֹצִיא מָעוֹת מִכִּיסוֹ קוֹדֶם שֶׁתִּשְׁבַּע וְנַיְחֵ מְעוֹתָיו עַל קֶרֶן הַצְּבִי וְאוּלַי לֹא יַעֲלֶה בְּיָדוֹ וְתוֹצִי' הַמָּעוֹת וְלֹא יִהְיֶה לוֹ מִמַּה לַחֲזוֹר וְלִגְבּוֹת מִמֶּנָּה וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ד"ה וְהוּא דְּמוֹדַע לְהוּ ופי' לְסָהֲדָא קמ' וּבָתַר' מַשְׁמַע דְּלָא סַגִּי בְּהוֹדָעַת חַד סָהֲדָא לְחוּד עַד דְּמוֹדַע לְתַרְוַיְיהוּ וּמַה שֶּׁכָּתַב הַטּוּר זַ"ל בא"ה סִימָן צ"ו וְצָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר לְעֵד הָרִאשׁוֹן שֶׁמְּכַוְּנִין לְכָךְ נ"ל דְּלָאו דוק' לְעֵד הָרִאשׁוֹן לְבַד אֶלָּא הָעִיקָּר נָקַט כְּדֵי שֶׁלֹּא יְסַיְּיעַ אוֹתָהּ כִּדְכָתַב בְּהָדָ' וּכְמוֹ שֶׁהוֹכַחְתִּי מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י לָשׁ וּמִדִּבְרֵי הַתַּלְמוּד נָמֵי מַשְׁמַע כֵּן דְּאָמַר דְּמוֹדַע לְהוּ וַאֲפִ' אִם דִּבְרֵי הַטּוּר כְּפָשְׁטָן מ"מ מַשְׁמַע דְּבְהוֹדָעַת עַד בָּתְרָא לָא סַגִּי כ"א בְּהוֹדָעַת קַמָּא דְּבְהוֹדָעַת בתר' כֵּיוָן שֶׁהוּא עֵד אֶחָד לָא מַשְׁגְּחִינַן בֵּיהּ וְאִם כֵּן עֵד הָרִאשׁוֹן מְסַיְּיעַ אִיתָּהּ שֶׁנָּתַן לָהּ כְּתֻבָּה כְּבָר וְגַם בְּפַעַם הב' אֲבָל בְּהוֹדָעַת קמ' סַגִּי כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מְסַיְּיעַ לָהּ כְּלוּם וְיֵשׁ לִדְחוֹת הַכֹּל דְּלְקַמָּן שָׁאנֵי דְּאִם לֹא הוֹדִיעַ לָרִאשׁוֹן אַף אִם הוֹדִיעַ לְאַחֲרוֹן אֵינוֹ כְּלוּם וְלֹא מִטַּעַם ע"א אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהָרִאשׁוֹן סוֹתֵר עֵדוּתִי וְאוֹמֵר שֶׁלְּשֵׁם פֵּרָעוֹן כְּחוֹבָה נְתָנוֹ כֵּיוָן שֶׁלֹּא הוֹדִיעוֹ וּפָרַע סְתָם אֲבָל אִם הַשֵּׁנִי יְיעַד סְתָם וְהָרִאשׁוֹן יוֹדֵעַ ס"ל לַטּוּר כֵּיוָן שֶׁאֵין הָרִאשׁוֹן מְסַיְּיעָהּ וא"כ ממ"נ הַשֵּׁנִי שֶׁמֵּעִיד לֹא רָאָה כ"א פֵּרָעוֹן א' וְלָא תָּלִינַן בִּשְׁתֵּי כְּתֻבּוֹת דְּלָא שְׁכִיחָא הוּא וְהָרִאשׁוֹן שֶׁמֵּעִיד ב' כְּתֻבּוֹת הֲרֵי הַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא הַפֶּה שֶׁהִתִּיר וְאָמַר דְּמִשּׁוּם הַשְׁבוּעָה עָשָׂה וְרַשְׁ"י ס"ל דְּגַם בְּהוֹדָעַת קַמָּא לָא סַגִּי דמ"מ כֵּיוָן שֶׁהָעֵד הב' מַכְחִישׁוֹ דִּלְשֵׁם פֵּרָעוֹן נְתָנוֹ לָהּ אע"ג דְּלֹא רָאָה כ"א פֵּרָעוֹן אֶחָד יְכוֹלָה לוֹמַר ב' כְּתֻבּוֹת הָוֵי כֵּיוָן דְּהָרִאשׁוֹן מֵעִיד שֶׁפֵּרָעוֹן הָרִאשׁוֹן הָיָה סְתָם וְזֶה מֵעִיד שֶׁזֶּה הָיָה סְתָם שָׁמְעִינַן לְטַעֲנָתָהּ דב' כְּתֻבּוֹת שֶׁהֲרֵי אִם פָּרַע לָהּ כְּתֻבָּה הב' בִּפְנֵי ב' עֵדִים מִן הַשּׁוּק מַשְׁמַע ג"כ דְּבָעֵינַן דְּמוֹדַע לְהוּ דאל"כ לָמָּה לֵיהּ לר"א הוֹדָעָה לֵימָא תַּקַּנְתָּא אֲפִילּוּ בִּשְׁנֵי עֵדִים מ"מ לָא מִשְׁתַּמֵּיט שׁוּם א' לוֹמַר דב' עֵדִים מִן הַשּׁוּק לָא בָּעֵינַן הוֹדָעָה וְכֵן מַשְׁמַע מפי' רַשְׁ"י דב' עֵדִים מִן הַשּׁוּק דָּמוּ לְדִין דִּשְׁמַעְתִּין וּמַשְׁמַע דְּדָמֵי לְגַמְרֵי וּבָעֵינַן ג"כ דְּמוֹדַע לְתַרְוַיְיהוּ וְלָא סגי' בְּהוֹדָעַת אֶחָד מֵהֶן ואע"ג דְּעֵדִים הָאַחֲרוֹנִים אֵינָם יוֹדְעִים כ"א מִפֵּרָעוֹן אֶחָד מ"מ מְצָרְפִינַן לְעֵדוּת הָרִאשׁוֹן שֶׁאוֹמֵר שֶׁפָּרַע לָהּ כְּתֻבָּה וְגַם הָאַחֲרוֹנִים מְעִידִין עַל כְּתֻבָּה ואע"ג דְּעֵד הָרִאשׁוֹן מֵעִיד שֶׁרָאָה פֵּרָעוֹן כְּתֻבָּה הב' ה"ה בָּזֶה אֲפִילּוּ אִם מֵעִיד הָרִאשׁוֹן שֶׁרָאָה שֶׁלֹּא מִשּׁוּם כְּתֻבָּה פַּרְעָה מ"מ כֵּיוָן שהב' מֵעִיד שֶׁלְּשֵׁם כְּתֻבָּה פַּרְעָה וְהִיא טוֹעֶנֶת ב' כְּתֻבּוֹת שָׁמְעִינַן לָהּ וְכָל זֶה כֵּיוָן שֶׁהָעֵד הב' מַכְחִישׁוֹ לָכֵן מְקַבְּלִינַן לְטַעֲנָתָהּ אֲבָל בָּבָא קַמַּיְיתָ' דְּאֵין הָרִאשׁוֹן יוֹדֵעַ מִפֵּרָעוֹן הָאַחֲרוֹן כְּלוּם לְעוֹלָם נֹאמַר דְּאִם הָעֵד הב' מֵעִיד דְּמִשּׁוּם שְׁבוּעָה עָשָׂה מְצָרְפִינַן לֵיהּ עִם עֵד הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּרַע לָהּ כְּתֻבָּה פַּעַם א' לְפָחוֹת כֵּיוָן שאי' סוֹתֵר לְעֵדוּת הָרִאשׁוֹן דְּיָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁפָּרַע ב"פ מִשּׁוּם הַשְׁבוּעָה וְהָוֵי כְּמוֹ ב' עֵדִים שֶׁהֵעִידוּ א' עַל פֵּרָעוֹן כְּתֻבָּה והב' הֵעִיד שֶׁהִלְוָה לָהּ דְּוַדַּאי מְצָרְפִינַן לַעֲדוֹתַיְיהוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֶצְלָהּ סַהֲ"ז וְלֹא תּוּכַל לְהַכְחִישׁ לְגַמְרֵי ומ"מ נְהִי דְּרָאָיָה אֵין כָּאן נוּכַל לוֹמַר כֵּן בְּלֹא רְאָיָה דס"ל דְּאִם לֵיכ' תְּרֵי סָהֲדֵי דְּמַסְהֲדִי שֶׁנָּתַן לָהּ מִשּׁוּם הַשְׁבוּעָה לָא מְקַבְּלִינַן לְהַאי טַעֲנָתָא דְּמִלְּתָ' דְּלָא שְׁכִיחָ' הוּא שֶׁיּוֹצִיא כמ' מָאוֹת קוֹדֶם הַשְׁבוּעָה לְהַבְיאָהּ לִידֵי ש"ד

וכמ"ש לְעֵיל וא"כ הָרִאשׁוֹן שֶׁמֵּעִיד שֶׁנִּתְקַבְּלָה כְּתֻבָּתָהּ הָוֵי כְּאִלּוּ מֵעִיד שֶׁלֹּא פָּרְעָה פַּעַם שֵׁנִית כְּלָל וְלָא מְצָרְפִינַן לַעֲדוּתַיְיהוּ וּמְסַיְּיעַ אַדְּרַבָּ' לָהּ שֶׁלֹּא פָּרְעָה פַּעַם שֵׁנִית וְלָא דָּמֵי לְשֵׁנִי הַמֵּעִיד שֶׁהִלְוָה לָהּ דְּזֶה יָכוֹל לִהְיוֹת אֲבָל פֵּרָעוֹן לָא מְצָרְפִינַן כֵּיוָן דִּכְבָר נִפְרַעַת כְּתֻבָּתָהּ וְעוֹד נ"ל כֵּיוָן דְּאִם לֹא הוֹדִיעַ לְעֵד הָאַחֲרוֹן פְּשִׁיטָ' דְּלָא מְצָרְפִינַן לְהוּ כֵּיוָן שֶׁמַּכְחִישִׁין זא"ז כמ"ש וְתוּכַל לְהַכְחִישׁ אוֹתָם שֶׁהֵן מְעִידִין שֶׁקֶר א"כ גַּם הוֹדָעָתוֹ אֵינוֹ כְּלוּם כֵּיוָן שֶׁהָעֵד הָאַחֲרוֹן מִצַּד עַצְמוֹ אֵינוֹ כְּלוּם אִם הוּא חַיָּיב לָהּ עֲדַיִין וְנוֹתֵן לָהּ בְּפִרְעוֹן כְּתֻבָּה וא"כ לָא דָּמֵי לְהַלְוָאָה אַחַר הַלְוָאָה דְּהָתָם כָּל עֵד יוֹדֵעַ הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ שֶׁהִלְוָהוּ וּמֵעִיד ע"ז אֲבָל הָכָא אֵין הָעֵד יוֹדֵעַ כְּלוּם כ"א ע"פ דִּבּוּרוֹ וְדִבּוּרוֹ אֵינוֹ כְּלוּם כִּי אוּלַי הוּא אוֹמֵר כֵּן כְּדֵי לְהַחְזִיק שִׁקְרוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עִם עֵד הָרִאשׁוֹן וְכֵיוָן שֶׁאִם לֹא הָיָה אֶלָּא עַד הָרִאשׁוֹן הָיִינוּ יְכוֹלִין לְהַחְזִיק אוֹתוֹ בְּשַׁקְרָן וא"כ אוּלַי עֲדַיִין שֶׁקֶר הוּא אוֹמֵר כֵּן לְהַחְזִיק שִׁקְרוֹ כְּדֵי לְצָרְפוֹ וא"כ כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיִינוּ מְצָרְפִינַן לְהוּ אִם לֹא עַל פִּיו לָא מְהַנֵּי וְלָא דָּמֵי לקמ' דִּמְהַנֵּי הַהוֹדָעָה דְּהָתָם טַעֲנַת שְׁתֵּי כְּתֻבּוֹת אַדַּרְבָּה טַעֲנָה גְּרוּעָה הִיא דְּלָא שְׁכִיחָ' אֶלָּא דְּחָיְישִׁינַן לָהּ מִטַּעַם סִיּוּעַת הָעֵד שֶׁרָאָה שֶׁפָּרַע לָהּ סְתָם וְאִי מוֹדַע לְהוּ אע"פ שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת שֶׁאֵין הָאֱמֶת אָתּוּ מ"מ מִידֵי סְפֵיקָא לָא נָפֵיק וְאֵין הָעֵד מְסַיְּיעָ'כֵּיוָן שֶׁהוּא סָפֵק וא"כ בָּטְלָה טַעֲנַת ב' כְּתֻבּוֹת מִמֵּילָא משא"כ אִי לֹא מוּדַע לֵיכָּא סְפֵיקָ' וְאֵיכָּא סִיּוּעַ אֲבָל בְּנִדּוֹן דִּידַן אִם הוּא סְפֵיקָ' דלמ' הוּא מְשַׁקֵּר וְנָתַן לָהּ לְשֵׁם פֵּרָעוֹן א"כ וַדַּאי לֹא פָּרְעָה בְּפַעַם הָרִאשׁוֹן וא"כ הָעֵד עַצְמוֹ מְסַוֵּפֵק אִם הוּא מַכְחִישׁ הָעֵד הָרִאשׁוֹן אִם לָאו וְכֵן הָרִאשׁוֹן מְסַוֵּפֵק וּמְסַפֵּיקָא לָא מְצָרְפִינַן לְהוּ וְדוֹק: שָׁם ע"ב ד"ה ב"ד מַשְׁבִּיעִין תֵּימָא עַד וצ"ע לע"ד תֵּימָא אִם יָצָא זֶה מִפִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ זַ"ל כִּי לֹא יָכוֹלְתִּי לְהָבִין מָקוֹם הָעִיּוּן דע"כ נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בְּפָנָיו דִּנְקַט ת"ק מַיְירֵי בְּלֹא שָׁמְעוּ בּוֹ שֶׁמֵּת דאל"כ הַיְינוּ מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים וּכְבָר נְקַט הַתַּנָּא מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים דְּמַשְׁמַע ג"כ ל"ש לִכְתֻבָּה ול"ש לְמָזוֹנֵי דמ"ש וּפְשִׁיטָא דְּאִם הֵיא גּוֹבָה מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים יְהֵיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה מְחֻוַּיֶּבֶת לְיַשְׁבַּע דְּדוֹחֵק לוֹמַר דקמ"ל הַתַּנָּא דְּבִשְׁבוּעָה מֵיקָא נִפְרַעַת דְּלָא תֵּימָא דְּנִיחוּשׁ כ"כ לְצָרֵי כְּשֶׁהָלַךְ לִמְדִינַת הַיָּם דַּאֲפִילּוּ בִּשְׁבוּעָה לֵית לָהּ וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת לְקַמָּן פָּ' בתר' אַמַּלְתָּ' דִּשְׁמוּאֵל וְרֵישָׁא דְּמִנְּכְסֵי יְתוֹמִים מַיְירֵי שֶׁמֵּת בְּבֵיתוֹ עַל מִטָּתוֹ דְּזֶה אֵינוֹ דְּכָנְוָנַת הַתַּנָּא מַשְׁמַע דאת' לְאַשְׁמְעִינַן דְּצָרִיכָה שְׁבוּעָה כִּדְקָתָנֵי לֹא תִּפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה מַשְׁמַע אַדַּרְבָּה דס"ד דְּנִפְרַעַת שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה דְּוַמְ' דְּאִינָךְ וכמ"ש התו' לְעֵיל ד"ה וְאִלּוּ נִשְׁבָּעִי' וְנוֹטְלִין וּלְקַמָּן לָא קָתָנֵי הָכִי אֶלָּא תִּשָּׁבַע כו' ור"ל תִּשָּׁבַע וְתִגְבֶּה וְעוֹד דְּמִנְּכְסֵי יְתוֹמִים לֹא מַשְׁמַע דְּמֵת בְּבֵיתוֹ דַּוְוקָא וַאֲפִ' מֵת במ"ה מַקְרֵי ג"כ מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים ולע"ד הַרְבֵּה תֵּימָא בְּעֵינִי אִם זֶהוּ הָעִיּוּן דְּתִקְשֶׁה לְהוּ לתו' שֶׁיְּפָרֵשׁ הַתַּלְמוּד דְּשֶׁלֹּא בְּפָנָיו מַיְירֵי לְאַחַר מִיתָה וא"כ לָא נְקַט הַתַּנָּא עִיקַּר דִּינָא דְּשֶׁלֹּא בְּפָנָיו אִם צְרִיכָה שְׁבוּעָה אִם לָאו וְדוֹחֵק גָּדוֹל דס"ל לר' יִרְמְיָה דאה"נ מֵחַיִּים נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בִּשְׁבוּעָה דְּבָזֶה לֹא נֶחֱלַק אָדָם מֵעוֹלָם ולע"ד לֹא עָלָה מֵעוֹלָ' עַל דַּעַת שׁוּם אָמוֹרָא לְפָרֵשׁ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו דְּמַתְנִי' כ"א בַּחַיִּים וְכִדְאִיתָ' לְעֵיל ל"ש אֶלָּא כְּתֻבָּה אֲבָל ב"ח לֹא וְזֶהוּ ע"כ מֵחַיִּים דְּמַיְתֵי פְּשִׁיטָ' דְּגוֹבִין וְכָל הַתַּלְמוּד מָלֵא מִזֶּה וְלֹא נֶחְלְקוּ מֵעוֹלָם שֶׁגּוֹבִין מִן הַיְתוֹמִים אֲפִילּוּ מֵת אֲבִיהֶן במ"ה אֶלָּא שֶׁלֹּא בְּפָנָיו לִגְבּוֹת בְּלֹא יְדִיעָתוֹ נֶחְלְקוּ וְכִדְמַשְׁמַע מִירוּשַׁלְמִי וּמִדִּבְרֵי הַפּוֹסְקִים וא"כ כֵּיוָן דְּנִפְרַעַת שֶׁלֹּא בְּפָנָיו קָאֵי בְּחַיִּים א"כ ע"כ אַהָא פְּלִיג ר"ש וא"כ ב"ד מִבָּעֵי לֵיהּ וְהַתֵּימַ' עַל הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל שֶׁאֶפֶס קָצֵהוּ רָאָה וְכֻלּוֹ לֹא רָאָה שֶׁהִתְחִיל וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דא"כ הַיְינוּ נִפְרַעַת שֶׁלֹּא בְּפָנָיו וְהַיְינוּ נִפְרַעַת מִיְּתוֹמִים וְאַמַּאי לָא מוֹקְמִי

פְּלֻגְתַּיְיהוּ בִּפְשִׁיטוּת אַנְפְּרַעַת מִנְּכְסֵי יְתוֹמִים וְתֵירֵץ דִּלְרִבּוּתָ' מוּקֵי פְּלֻגְתָ' בְּהָכִי כִּדְכְתִבִי הַתּוֹ' לְקַמָּן שֶׁהֲבֵאתִי לְעֵיל: וְהִנֵּה כְּבוֹדוֹ בְּמָקוֹמוֹ מֻנָּח שֶׁיָּצָא מִן הַדֶּרֶךְ וְהִפְלִיג שֶׁהִתְחִיל בְּקֻוֹשְׁיָא שֶׁהִקְשְׁתִּי וְסִיֵּם לְהַקְשׁוֹת עַל ר' יִרְמְיָה לָמָּה לֹא מוּקֵי פְּלוּגְתָ' אַנְכְסֵי יְתוֹמִים וא"כ נְהִי דְּתֵירֵץ דר' יִרְמְיָה אוֹקֵי פְּלֻגְתַּיְיהוּ לִרְבוּתָא מ"מ מַתְנִי' אֵיךְ מִיתָ'רְצָא לָמָּה נַקְטָה במ"ה לֹא תִּפָּרַע אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה וכמ"ש וְאֵין לְפָרֵשׁ דְּלְמָא שֶׁלֹּא בְּפָנַי מַיְירֵי בֵּין בְּחַיִּים בֵּין לְאַחַר מִיתָה ור"ש פְּלִיג אַלְאַחַר מִיתָה דְּזֶה אֵינוֹ דְּכֵינָן שהת"ק קָאֵי בֵּין לִכְתֻבָּה בֵּין לְמְזוֹנֵי א"כ ס"ל כְּרַב דַּאֲפִי' לֹא שָׁמְעוּ בּוֹ שֶׁמֵּת אִית לָהּ מְזוֹנֵי וּמוּקֵי לִפְלוּגְתָ' דְּחָנָן ובכ"ג בְּלֹא שָׁמְעוּ בּוֹ שֶׁמֵּת וא"כ הדר' קוּשְׁיָ' לְדֻוכְתָּ' דלר"ש ב"ד מ"ל כֵּינָן דר"ש כְּחָנָן וְאֵין לְפָרֵשׁ דר"ש ס"ל כִּשְׁמוּאֵל דְּמוּקֵי לְחָנָן בְּשָׁמְעוּ בּוֹ שֶׁמֵּת א"כ רַב וּשְׁמוּאֵל אתי' כְּתַנָּאֵי וְעוֹד דא"כ פְּלִיגִי ר"ש וְרַבָּנָן בְּתָרְתֵי וְכָל זֶה דּוֹחֵק וּמִטַּעַם זֶה נָמֵי אֵין לְפָרֵשׁ דְּהַתּוֹסָפוֹת מַקְשֵׁי' אַמַּאי לָא מְשַׁנֵּי דר"ש לֹא קָאֵי אַשְׁלָא בְּפָנָיו כ"א אַנְכְסֵי יְתוֹמִים דְּמַיְירֵי בֵּין לִכְתֻבָּה בֵּין לִמְזוֹנֵי וּסְבִירָא לֵיהּ כִּשְׁמוּאֵל וּכְקֻוֹשְׁיַ' מָהַרְשָׁ"א דמ"מ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו פֵּירוּשׁוֹ ע"כ מֵחַיִּים וְכֵינָן דְּמַנְכְסֵי יְתוֹמִים קָאֵי גַּם לִמְזוֹנֵי גַּם שֶׁלֹּא בְּפָנָיו קָאֵי גַּם לִמְזוֹנֵי דִּשְׁנֵיהֶם סְתָמָא קָתָנֵי וא"כ הֲדַר ס"ל לת"ק כְּרַב ור"ש כִּשְׁמוּאֵל וכמ"ש וְתִקְשֵׁי מַה שֶׁהִקְשְׁתִּי.

וְעוֹד כֵּינָן דְּחָזַינַן דר"י מוּקֵי לָהּ אַשְׁלָא בְּפָנָיו א"א לְפָרֵשׁ דְּקַשְׁיָ' לְהוּ לְתוֹסְ' אר"י דְּלוֹקָמָא אַנְכְסֵי יְתוֹמִים דְּלְמָא ר"י כְּרַב ס"ל וְלָא קַשְׁיָא כְּלוּם אֶלָּא ע"כ קֻוֹשְׁיַ' הַתּוֹסְ' הִיא דְּיִלְמָא שֶׁלֹּא בְּפָנָיו מַיְירֵי בְּשָׁמְעוּ בּוֹ שֶׁמֵּת וז"א כמ"ש.

וּבְלָאו הָכִי אֵין נ"ל קֻוֹשְׁיָא גְּדוֹלָה כ"כ נְהִי דר"י אֶפְשָׁר דס"ל כִּשְׁמוּאֵל מ"מ רַב שֵׁשֶׁת תִּקְשֶׁה לְרַב דְּהִלְכְתָא כְּוָותֵי' לָא א"ש מַתְנִיתִין וְתִקְשֶׁה לֵיהּ וְלָכֵן אוֹקְמָה בְּאוֹקְמְתָא אַחֲרִיתָא: דַּף פ"ט ד"ה ש"מ כּוֹתְבִין שׁוֹבָר פֵּ"ה לענ"ד דְּרַשִׁ"י זַ"ל ס"ל דְּסֵוְגָיָא זוֹ כֻּלָּהּ רַב וּשְׁמוּאֵל מַקְשֵׁי וּמְפָרְקֵי לָהּ כִּדְאִיתָא בַּסֵּוְגָיָא וְרַב וּשְׁמוּאֵל ס"ל דְּאֵין כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר כִּדְאִיתָ' פ' גֵּט פָּשׁוּט וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה תֵּרְצוּ תוס' רִישׁ פֶּרֶק אֵלּוּ מְצִיאוֹת וְרִישׁ פֶּרֶק יוֹם הַכִּיפּוּרִים ואע"ג דְּלָא דָּמוּ קָצָת ועי"ל דְּרַשִׁ"י פי' אַמַּתְנִי' דְּסָתָם מַתְנִיתִין ס"ל דְּאֵין כּוֹתְבִין דְּתָנַן שֵׁ"ח הַמְאֻחָרִין כְּשֵׁרִין וְלָא מַשְׁכַּחַת לָהּ אֶלָּא בְּשַׁעֲרֵי הַלָּוָאָה וְאֵין כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר כִּדְאִיתָא הָתָם דְּדוֹחֵק לְאוֹקְמֵי מַתְנִי' דְּכָתַב בֵּיהּ שְׁטָרָא דְּנָא כו' וא"כ פָּרִיךְ אַמַּתְנִיתִין דק"ל דְּאֵין כּוֹתְבִין שׁוֹבֵר: מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי פֶּרֶק עֲשִׂירִי דַּף צ"א ד"ה אֶלָּא הָכָא בְּפָחוֹת כו' וְתֵימָא כו' לעד"נ לֵישֵׁב דְּאִי פְּלִיגִי בְּפָחוֹת מִדִּינָר לָא קַשְׁיָא מִידֵּי דת"ק מַיְירֵי דְּלֵיכָּא מוֹתָר כְּלָל וקמ"ל דַּאֲפִי' אַחַת בְּחַיָּיו וְאַחַת בְּמוֹתוֹ דס"ד דְּלָא בָּעֵינַן מֻוָתָּר דְּהַכְתֻבָּה תֶּהֱוֵי הַמּוֹתָר אַפֵּ"ה לָא אָמְרִינַ' לֵית לְהוּ כְּתֻבַּת בְּנִין דְּכָרִין וא"כ מִמֵּילָא שָׁמְעַת מִינָּהּ דְּבָעֵינַן מות' דִּינָר דַּוְוקָא כְּשֶׁאָר כְּתֻבּוֹת ב"ד דְּהָא ת"ק דר"ש דְּבָרַיְיתָ' הַיְינוּ ת"ק דְּמַתְנִי' וּבְמַתְנִי' קָתָנֵי דְּבָעֵינַן דִּינָר דַּוְוקָא וְהַשְׁתָּא א"ש אִם יֵשׁ כו' כֵּינָן דת"ק לָא מַיְירֵי דְּאֵיכָּא מֻוָתָּר פָּחוֹת מִדִּינָר אֶלָּא דְּלֵיכָּא לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר כֵּינָן שֶׁיֵּשׁ דְּהָא לֵיכָּא וְזֶהוּ לְיִשָּׁנָא דְּרַשִׁ"י זַ"ל שֶׁכָּתַב ד"ה א"ה וְאַבָּרַיְיתָא קָאֵי כֵּינָן דְּמוֹקְמַתְּ דְּאֵיכָּא מֻוָתָּר אֶלָּא שְׁמֻשְׁעְבָּד כו' א"כ מַשְׁמַע שֶׁהַקֻּוֹשְׁיָא אִי מַיְירֵי ת"ק דְּאֵיכָּא מֻוָתָּר אֲבָל הָכָא לָא אַתָא הַתָּנָא לְאַשְׁמְעִינַן כ"א דְּהַכְתֻבָּה לָא הָוֵי מוֹתָר וְהָוֵי כִּשְׁאָר כְּתֻבַּת ב"ד וּמִמֵּילָא בָּעֵינַן דִּינָר וּפְלִיג ר"ש וְאָמַר אִם יֵשׁ שָׁם אפי' פָּחוֹת מִדִּינָר סַגִּי וּמַאי דְּשַׁיֵּיר ר"ש בְּמַתְנִי' פי' בַּבָּרַיְיתָא לָאוֹקְמְתָ' וְכִדְאִיתָ' כה"ג בְּהַזָּהָב אֲבָל אִי פְּלִיגִי בְּדִינָר מְשַׁעְבְּדִי ע"כ מַיְירֵי דְּאֵיכָּא דִּינָר מְשַׁעְבְּדִי דְּהָא בְּמַתְנִי' לָא קָתָנֵי הַתָּנָא בְּנֵי חוֹרֵי דַּוְוקָא וְלֵיכָּא לְפָרוּשֵׁי דְּהָוֵי כִּשְׁאָר כְּתֻבּוֹת ב"ד

דהת' נָמֵי לָא שָׁמְעִינַן הַאי דִּינָא וא"כ כֵּינָוָן מִבָּעֵי לֵיהּ: בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה פֵּ"ה וְקָשֶׁה כו' נ"ל לְיַשֵּׁב קוּשְׁיָא הג' תְּחִלָּה שֶׁהִיא הַקּוּשְׁיָ' הַחֲזָקָה שֶׁבְּכֻלָּן דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דִּבְכְתֻבָּה נַעֲשָׂה מְוֻתָּר פְּלִיגִי דַּהֲרֵי הַתַּנָּא לֹא נָקַט שֶׁמֵּתָה הַשְּׁנִיָּה לְאַחַר מוֹתוֹ כִּדְקָתָנֵי תַּנָּא דְּבָרַיְיִ' קַמַּיְיתָא אֶלָּא שֶׁהוּא מֵת א"כ מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי שֶׁהַשְּׁנִיָּה חַיָּה עֲדַיִן וא"כ הָוֵי מַמָּשׁ כִּשְׁאָר חוֹב דע"כ לָא פְּלִיגִי בְּכֻלָּהּ שְׁמַעְתִּין אִי כְּתֻבָּה הָוֵי מְוֻתָּר אֶלָּא אִם מֵתָה הַשְּׁנִיָּה וְיוֹרְשֶׁיהָ גּוֹבִין שֶׁהֵם מְקַבְּלִין וְלֹא פּוֹרְעִי' אֲבָל אִם הוּא חָיָה עֲדַיִן א"כ כָּל הַיּוֹרְשִׁין הֵם הַפּוֹרְעִין וְעָבְדִי מִצְוָה וּפְשִׁיטָא דְּהָוֵי מְוֻתָּר כִּשְׁאָר חוֹב וא"כ הַיְינוּ דִּינָר מְשַׁעְבְּדֵי שֶׁהִיא א' מֵהָנָךְ לִישָׁנֵי קַמָּאֵי וְכֵן מְבוֹאָר בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל לְעִיל ד"ה כִּי פְּלִיגִי בִּכְתֻבָּה כו' ור"ע סָבַר לָאו כִּשְׁאָר חוֹב דָּמֵי כֵּינָן דְּאִינְהוּ גּוּפַיְיהוּ קָשְׁקְלִי וְהִלְכָךְ הָנֵי בְּנֵי שנ' מְקַבְּלִים וְלֹא פּוֹרְעִי' כו' הֲרֵי מְבוֹאָר דְּדַוְקָא בְּיוֹרְשֶׁיהָ אַיְירִי דִּבְדִידָהּ לָא שָׁיְיכִי הָנֵי טַעְמֵי וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּלָמָּה הִזְכִּיר לְאַחַר מִיתָה אָתֵי נָמֵי שַׁפִּיר בְּהָא דִּלְהַדְּ לִישָׁנָא דְּבִדִינָר מְשַׁעְבְּדֵי פְּלִיגִי וא"כ ס"ל לת"ק דְּדִינָר מְשַׁעְבְּדֵי מְהַנֵּי נָקַט לְאַחַר מִיתָה לְהוֹדִיעֲךָ דְּבְאֵין מַיְּד לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן דְּהַשְּׁנִיָּה חַיָּה עֲדַיִן וּמִכֹּחַ זֶה זוֹכִין בִּכְתֻבַּת ב"ד דִּכְתֻבַּת הַשְּׁנִיָּה שֶׁהִיא בַּעֲלַת חוֹב הָוֵי מוֹתָר וא"כ אפי' אִם מֵתָה הַשְּׁנִיָּה אַח"כ כְּבָר זָכוּ בָּהֶן יוֹרְשִׁין כִּי הֵיכִי דְּאָמְרִינַן לְקַמָּן גַּבֵּי מְרֻבִּין וְנִתְמַעֲטוּ דְּזָכוּ בָּהֶן יוֹרְשִׁין וְלָכֵן קָאָמַר שֶׁבָּאִין מַיָּד לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן ר"ל שֶׁזּוֹכִין בָּזֶה לְאַחַר מִיתַת אֲבִיהֶן וכמ"ש וּמָצִינוּ דֻּכְתֵי טוּבָא דְּפֵירוּשָׁן הָכִי וכה"ג פי' הַתּוֹסָפוֹת ז"ל לְקַמָּן ד' צ"ד ד"ה שֶׁנִּמְצֵאת בְּשֵׁם ר"ת ז"ל וְדִכְוָתֵהּ כָּתַב רַשְׁ"י ז"ל ד"ה כְּבָר קָפְצָה מִשָּׁעָה שֶׁמֵּת הַבַּעַל בְּחַיֶּיהָ שֶׁל שְׁנִיָּה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ מַאי נ"מ בְּהָא דְּאֵין כְּתֻבָּה נַעֲשָׂה מוֹתָר וַהֲלֹא לְעוֹלָם מַיָּד אַחַר מִיתַת הָאָב זָכוּ בְּנֵי הָרִאשׁוֹנָ' בִּכְתֻבַּת אִמָּן וכמ"ש דנ"מ אִם הִיא נִתְּנָה הַכְּתֻבָּ'בְּחַיֵּי הָאָב לְבָנֶיהָ דְּהֵן מְקַבְּלִין לְעַצְמָן וְלֹא פּוֹרְעִין דְּאָז אֵין נַעֲשָׂה מְוֻתָּר א"נ כְּגוֹן שֶׁמֵּתָה בְּבַת אַחַת עִם בַּעְלָהּ וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לִישָׁנָא דְּאַחַת בְּמוֹתוֹ וְלֹא קָאָמַר לְאַחַר מוֹתוֹ וְאֵין זֶה דּוֹחֵק דע"כ צ"ל כֵּן לְפִי מַאי דְּהוֹכַחְתִּי מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י דע"כ מַיְירֵי שֶׁהִיא מֵתָה דְּהַיּוֹרְשִׁין לוֹקְחִין הַכְּתֻבָּה דאל"כ הֵם פּוֹרְעִין ג"כ לְאִמָּם וכמ"ש רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא לְקַמָּן ד"ה לָשׁוֹן אַחֵר וא"כ לְעִיל בְּשִׁמַעְתִּין דְּקָאָמַר בב"ח כ"ע לָא פְּלִיגִי א"כ ס"ל לכ"ע דִּינַר מְשַׁעְבְּדֵי וְלָמָּה לֹא זָכוּ יוֹרְשֵׁי הָרִאשׁוֹנָה מִיָּד אַחַר מִיתָה וַאֲפִי' אִם מֵתָה אַח"כ מ"מ צ"ע מ"ש מִמְּרֻבִּים וְנִתְמַעֲטוּ כמ"ש ע"כ כִּדְקָתָנֵי' אִם לֹא שֶׁנֶּאֱמַר דְּאַף אִם הִיא נוֹטֶלֶת הַכְּתֻבָּה מִקְּרוֹ הֵם הַמְקַבְּלִים שֶׁיִּירְשׁוּ אַח"כ מִמֶּנָּה וְזֶה דּוֹחֵק דִּלְמָא תִּנָּשֵׂא לְבַעַל וְיָרַשׁ אוֹתָהּ וַאֲפִי' אִם נֹאמַר כֵּן מ"מ א"ש דִּנְקַט לְרַבּוֹתָא אע"ג דְּהִיא חַיָּה עֲדַיִן וס"ד דְּנֶהֱוֵי מוֹתָר כִּדְכָתְבִתִּי אַפֵּ"ה בָּעֵינַן מוֹתַר דִּינָר מְשַׁעְבְּדֵי אוֹ מִטַּלְטְלֵי לְפָחוֹ' וְגַם קוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה מְתֻרָּצֶת כמ"ש דמ"מ ה"ל לְמִינְקַט רְבוּתָ' טְפֵי אִי הָוֵי ס"ל כְּתֻבָּה נַעֲשָׂה מוֹתָר וק"ל וּלְלִישָׁנֵי אַחֲרִינֵי נָקַט לְאַחַר מִיתָה דְּאֵין צְרִיכִין לְהַמְתִּין אַחַר מִיתַת הַשְּׁנִיָּה כְּמוֹ שְׁעָלָה עַל דַּעַת הָרַבֵּה מֵהַפּוֹסְקִים דְּאַחַת בְּחַיָּיו וְאַחַת בְּמוֹתוֹ דַּוְוקָא אָז יֵשׁ לָהֶן כְּתֻבַּת ב"ד אֲבָל אִם הַשְּׁנִיָּה חַיָּה לָא שָׁקְלִי דְּחָיְישִׁינַן לְאִנְצוּיֵי כֵּינָן דְּלָא שָׁקְלִי בְּנֵי הַשְּׁנִיָּה כְּתֻבַּת אִמָּן וְרַשְׁ"י ס"ל כְּרוֹב הַפּוֹסְקִים דס"ל דְּאֵין חִלּוּק וא"כ קָתָנֵי לאח' מִיתָה דְּמַיָּד לְאַחַר מִיתַת הָאָב נוֹטְלִין ואע"ג דְּלֹא מֵתָה הַשְּׁנִיָּה וְלָא שָׁקְלִי יוֹרְשֵׁי הב' ומ"מ זֶה סִיּוּעַ לִסְבָרָתִי הָרִאשׁוֹנָה שֶׁכָּתַבְתִּי דְּאִם הַשְּׁנִיָּה חָיָה לָא מִקְּרוֹ בָּנֶיהָ מְקַבְּלִים דְּלָא שָׁקְלִי כְּלוּם ונ"ל סְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה עִיקָּר אע"ג דְּצָרִיכִי לְמִדְּחַק נַפְשִׁין קְצָת כמ"ש: דַּף צ"ג ד"ה בְּכוֹתֶבֶת כו' לֹא יָדַע רַבִּי כו' וְלִי הַצָּעִיר תֵּימַהּ אֵיפְכָא דְּמַאי מְהַנֵּי כְּתִיבַת דִּין וּדְבָרִים הָא ק"ל כָּתַב לוֹ דִּין וּדְבָרִים לֹא

אָמַר כְּלוּם דְּאַיִן לוֹמַר דַּוְוקָא בְּשָׁדָה שֶׁהִיא שֶׁלּוֹ לָא מְהַנֵּי אֶלָּא לְשׁוֹן מַתָּנָה אֲבָל לְסַלֵּק שֶׁעִבּוּדוֹ שֶׁלֹּא תריב עִמּוֹ מֵחֲמַת שֶׁעִבּוּדוֹ מְהַנֵּי דְּהָא לְקַמָּן גַּבֵּי מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי ב' נָשִׁים וְכָתְבָה הָרִאשׁוֹנָה לַלּוֹקֵחַ דִּין וּדְבָרִים כו' פָּרִיךְ וְכִי כָּתְבָה לֵיהּ מַאי מְהַנֵּי וְהָתַנְיָא כו' וְהָתָם נַמִּי אֵינָהּ אֶלָּא סִלּוּק שֶׁעִבּוּד וְאַפִּ"ה לָא מְהַנֵּי גַּם א"ל דְּמַיְירֵי בְּקָנוּ מִיָּדָהּ דא"כ מַאי מְשַׁנֵּי בְּרֵישָׁא דא"ל מִדִּין וּדְבָרִים סְלִיקִ' נַפְשַׁאי ופי' רַשְׁ"י ז"ל לֹא נָתַתִּי אֶת שֶׁלִּי בְּמַתָּנָה וְאִי קָנוּ מִיָּדָהּ הָא ק"ל בְּהַכּוֹתֵב דְּמִגּוּפָהּ שֶׁל קַרְקַע קָנוּ מִיָּדָהּ לֹא מִדִּין וּדְבָרִים וּכְדְמְשַׁנֵּי ג"כ לְקַמָּן עַל מַה שֶּׁהֵבֵאתִי לְעֵיל וצ"ל דְּהָכָא שָׁאנֵי שֶׁאֵינָהּ מְסַלֶּקֶת עַצְמָהּ כ"א שֶׁלֹּא לָרִיב עִם בַּעֲלַת מָנָה מַה שֶּׁמְּשַׁעְבֶּד לָהּ וְלִגְבּוֹ' מִמַּה שֶׁנּוֹתַר שֶׁתִּמְצָא וְכֵיוָן שֶׁלֹּא סִלְּקָה שִׁעְבּוּדָהּ לְגַמְרֵי אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָרִיב עִם בַּעֲלַת מָנָה וְרוֹצֶה לִגְבּוֹת מִשָּׁאָר נְכָסָיו בָּזֶה מְהַנֵּי משא"כ לְקַמָּן מַיְירֵי אע"ג דְּלֵית לֵיהּ כְּלָל בְּנֵי חוֹרִין כ"א אוֹתָהּ שָׁדֶה שֶׁמָּכַר א"כ סִלְּקָה עַצְמָהּ לְגַמְרֵי וְהַיְינוּ דְּקָאָמַר מִדִּין וּדְבָרִים סְלִיקִי נַפְשַׁאי ר"ל שֶׁלֹּא מָחַלְתִּי רַק שֶׁלֹּא רָצִיתִי לִכָּנֵס בַּדִּין עִם בַּעֲלַת מָנָה כִּי אֵין אָדָם מֻזְכָּרָח לָדוּן עִם מִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה וְאוּלַי הַשֵּׁנִי נוֹתֵן לוֹ וְהָרִאשׁוֹן קֻשֶׁה מִמֶּנּוּ וְקַיְימְתִּי שֶׁעִבּוּדִי עַל הַנּוֹתָר וְלֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא לְהוּ ז"ל שֶׁכָּתְבוּ דְּלָא אִיתְפְּרַשׁ טַעְמָא דְּהָא מִילְּתָא שַׁפִּיר וא"כ קמ"ל הַתָּנָא דאע"ג דְּכְתִיבַת דִּין וּדְבָרִים בְּעָלְמָא לָא מְהַנֵּי בְּהָא מְהַנֵּי כִּדְכְתִבי אע"ג שֶׁמָּן הַנּוֹתָר לֹא תוּכַל לִגְבּוֹת כָּל כְּתֻבָּתָהּ וְהָוֵי כְּמוֹ שֶׁנִּתְּנָה בְּמַתָּנָה מ"מ מְהַנֵּי בְּהָא וא"כ גַּם הַסֵּיפָא קמ"ל הָא אע"ג דְּשָׁמְעִינַן לֵיהּ מֵרֵישָׁא מ"מ סֵיפָא הָוֵי רְבוּתָא טְפֵי דְּלָא תֵּימָא דַּוְוקָא רֵישָׁא שֶׁלֹּא סִלְּקָה עַצְמָהּ כ"א מִבַּעֲלַת מָנָה אֵיכָא לְמֵימַר סְבָרָא זוֹ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לָרִיב עִם זוֹ וְעוֹד שֶׁלֹּא סִלְּקָה עַצְמָהּ מִמֶּנָּה לְגַמְרֵי אֲבָל בְּסֵיפָא שֶׁסִּלְּקָה עַצְמָהּ מִתַּרְוַיְיהוּ וְאֵין לָהּ בְּמָנָה רֹאשׁוֹנָה כְּלָל הָוֵי כְּמִסַּלֵּק מִשָּׁדֶהוּ דְּלָא מְהַנֵּי דִּין וּדְבָרִים אֶלָּא מַתָּנָה קמ"ל דְּתוּכַל לוֹמַר אֵינָהּ רוֹצֶה לָרִיב עַל מָנָה זוֹ וְהִנַּחְתִּי כְּתֻבָּתִי עַל מָאתַיִם הַנּוֹתָרוֹת כִּי אוּלַי עַל מָנָה זוֹ יִהְיוּ יוֹתֵר טְעָנוֹת וְאֵינִי רוֹצֶה לְכַנֵּס בְּרִיב ע"ז וְהָרָ"ן יֵשְׁבוּ בע"א ע"ש: דַּף צ"ד ד"ה שְׁנִמְצֵאת אַחַת מֵהֶן כו' פֵּ"ה שֶׁנּוֹדַע כְּבָר שֶׁהִיא גְּזוּלָה כו' וְקָשֶׁה לְרַבִּי כו' הִנֵּה נוּכַל לְפָרֵשׁ דְּאֵין כַּוָּנַת רַשְׁ"י ז"ל שֶׁנּוֹדַע בְּבֵירוּר שֶׁהִיא גְּזוּלָ' ר"ל שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵדִי' וַדַּאי וְיִזְכֶּה בַּדִּין פָּשׁוּט אֶלָּא הַכַּוָּנָה שֶׁיָּצָא הַקּוֹל שֶׁהִיא גְּזוּלָה וְיֵשׁ עָלֶיהָ עֵרְעוּר וְיָצְאוּ עָלֶיהָ עֲסִיקִין דִּלְעֵיל וְאֵינוֹ פָּשׁוּט שֶׁהַנִּגְזָל יִזְכֶּה בְּדִין אוֹ אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יָבֹא כְּלָל וא"כ מַיְירֵי שהג' נָשִׁים גָּבוּ כְּבָר כְּתֻבָּתָן וא"כ הָאַחֲרוֹנָה אוֹמֶרֶת אַחְוִי טַרְפָּךְ אָז תִּקַּח שָׁדֶה זוֹ אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בָּא הַנִּגְזָל וּטְרָפָה מִיָּדָהּ כְּבָר הֶחֱזַקְתָּ בְּשֶׁלְּהִ הַגַּע עַצְמְךָ אִלּוּ לֹא הָיְתָה הָאִשָּׁה הָרְבִיעִי' כְּלָל פְּשִׁיטָא דְּלֹא הָיְתָה יְכוֹלָה לִגְבּוֹת שָׁדֶה זוֹ מִן הַיְתוֹמִים אע"ג דְּאַחְרִיוּתָ' עֲלֵיהֶן דְּאַחְוִי טַרְפָּךְ וא"כ כֵּיוָן שֶׁהוּא שֶׁל יְתוֹמִים עְדַיִן הָאַחֲרוֹנָה נִפְרַעַת מִמֶּנָּה ועי"ל דְּמַיְירֵי בְּשָׁדֶה שֶׁכָּתַב לָהּ בִּכְתֻבָּתָהּ אוֹ שֶׁיִּחֵד לָהּ בִּכְתֻבָּתָהּ דְּנִפְרַעַת מִזֶּה בַּתְּחִלָּה וּבְשָׁדֶה זוֹ פְּשִׁיטָא דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא יָצְאָה מִתַּחַת יָדָהּ לֹא תוּכַל לִגְבּוֹת מֵאַחֶרֶת וּבְזֶה מְיֻשָּׁב גַּם הַקּוּשְׁיָ' הב' כֵּיוָן דַּעֲדַיִן אֵין הָעֵרְעוּר בָּרוּר אִם כֵּן הָאַחֲרוֹנָה נִפְרַעַת מַמָּשׁ כְּמוֹ לְשִׁיטַת ר"ח ז"ל שפי' הַתּוֹסָ' דְּפְלִיגִי בְּלֹא נִמְצֵאת עֲדַיִן דא"ש נִשְׁכֶּרֶת כֵּיוָן שֶׁהִיא נִפְרַעַת לְרַבָּנָן כֵּיוָן דְּאֵין כָּאן רֵיעוּתָא לְשִׁיטַ' רַשְׁ"י נָמֵי אע"ג דְּאִיכָּא רֵיעוּתָא כֵּיוָן דְּלֹא נִתְבָּרֵר הֵיטֵב עֲדַיִן א"כ נִפְרַעַת הָאַחֲרוֹנָה ועי"ל דב"נ מִדִּבְרֵיכֶם לְדִבְרֵי קָאָמַר לְהוּ מִדִּבְרֵיכֶם שֶׁאֵינָהּ נִשְׁבַּעַת לְדִבְרֵי שֶׁאֲנִי סוֹבֵר דְּמַה שֶּׁגָּבְתָה גָּבְתָה א"כ הִיא נִשְׁכֶּרֶת וְהָכִי אִיתָא כה"ג בְּסוֹף בָּבָא מְצִיעָא בְּבָרַיְיתָא: דַּף צ"ה ד"ה הָתָם אִיהוּ דְּאַפְסִיד מַה שפי' הַקּוּנְטְרֵ' כו' נ"ל דְּלְהָכִי פִּי' רַשְׁ"י ז"ל דְּכוֹלָהּ רָבָא קָאָמַר לָהּ דְּהָוֵי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא קָאָמַר

לָהּ אֶלָּא דְּקַשְׁיָא לֵיהּ דא"כ אֶלָּא מִבָּעֵי לֵיהּ וּמִדְּלָא קָאָמַר אֶלָּא כְּוָלָּהּ רָבָא קָאָמַר וְהַכֹּל הוּא מִן הַקּוּשְׁיָא דְּרָבָא מַקְשֶׁה לר"נ ב"י דְּתַרוּצְךָ דָּחוּק הוּא מִכֹּחַ ב' תְּשׁוּבוֹת וּלְפִי הָאֱמֶת אֵין רְאָיָה כְּלָל מִשָּׁם וּבְחִנָּם דְּחֵקֶת דְּהָתָם כו' וא"כ הַכֹּל הוּא מְתְמִיהַּ רָבָא עַל ר"נ ב"י: אַלְמָנָה פָּרֶק אַחַד עָשָׂר שָׁם ע"ב ד"ה נִיזּוֹנֶת תְּנַן הָא לָא מִבָּעֵי לֵיהּ כו' הָא דְּלָא כפי' רָשׁ"י שפי' בְּהֶדְיָא לְקַמָּן ד"ה א"א בִּשְׁלָמָא סָתָם לָן תַּנָּא כְּאַנְשֵׁי יְהוּדָה ונ"ל לְיַשֵּׁב דְּקָמִבָּעֵי לֵיהּ לְיָדַע תַּנָּא דִּידַן הֵיכִי ס"ל אַף דְּרַב וּשְׁמוּאֵל פְּלִיגִי בְּהָא מ"מ בָּעֵינַן לְיָדַע תַּנָּא דְּמַתְנִי' הֵיאַךְ ס"ל דְּהָכִי אוֹרְחָא דְּתַלְמוּדָא לְפָרֵשׁ דַּעַת הַמִּשְׁנָה אפי' אִי לָא הָוֵי הִלְכְתָא כֵּן וְאֵין לְהַקְשׁוֹת אֵיךְ אֶפְשָׁר דְּסָתָם תַּנָּא כְּאַנְשֵׁי יוֹדָא אוֹ כא"ג דא"כ אֵיךְ פְּלִיגִי רַב וּשְׁמוּאֵל הָא ע"כ הֲלָכָה כְּסָתָם מַתְנִיתִי' וְאִי סָתָם לָן כְּחַד מִנַּיְיהוּ אֵיךְ ס"ל לְאָמּוֹרָא כְּאִידָךְ ע"כ הָא לָאו קוּשְׁיָא הִיא דַּאֲפִילּוּ לפי' הַתּוֹסָ' ז"ל דְּקָמִבָּעֵי לֵיהּ אַמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ מ"מ סְתָם לָן תַּנָּא כְּחַד מִנַּיְיהוּ וְאֵיךְ פְּלִיגִי אֶלָּא ע"כ ס"ל דְּהַהּ סְתָמָא לָא הָוֵי עִיקָּר וְדוֹחֵק לוֹמַר לפי' הַתּוֹסָ' קָתָנֵי הַתַּנָּא דְּלְאַנְשֵׁי גָּלִיל הָוֵי דִּינָא הָכִי וְלֹא לְאַנְשֵׁי יוֹדָא וּלְתַנָּא לָא ס"ל כא"ג דמ"מ כֵּיוָן דְּקָתָנֵי אַלְמָנָה נִיזּוֹנֶת מַשְׁמַע דס"ל הָכִי וְקוּשְׁיָא הב' נ"ל כמ"ש ר"ת ז"ל בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּשְׁמוּאֵל ע"כ אַמַּתְנִי' קָאֵי כֵּיוָן דא"א לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל כ"א לְאַנְשֵׁי יוֹדָא וּשְׁמוּאֵל פָּסַק כא"ג א"כ ע"כ אַמַּתְנִי' קָאֵי וְקָאָמַר דְּתַנָּא דְּמַתְנִי' דְּסָתָם כא"י ס"ל דִּמְצִיאַת אַלְמָנָה לְעַצְמָהּ ש"מ דְּסָתָם תַּנָּא כא"י וְקָאָמַר דְּתַנָּא דְּמַתְנִי' גַּבֵּי מְצִיאָה ס"ל דִּלְעַצְמָהּ וק"ל: בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה שֶׁהִקְשׁוּ וּמַה שֶּׁפֵּ"ה כו' קָשֶׁה נ"ל דְּכָל הג' קֻשְׁיוֹת אַחַת מַתְרֶצֶת חֲבֶרְתָּהּ דְּאִי ס"ד דִּשְׁמוּאֵל אָתֵי כא"ג וּמַיְירֵי בְּאוֹתָהּ שֶׁתָּבְעָה כְּתֻבָּתָהּ אוֹ שֶׁמָּכְרָהּ מַאי קמ"ל שְׁמוּאֵל פְּשִׁיטָא כֵּיוָן דְּאֵינָהּ נִיזּוֹנֶת וְגַם קַשְׁיָא קֻשְׁיָא הב' דְּלַשְׁמְעִינַן בְּמַעֲשֶׂה יָדֶיהָ וכ"ש מְצִיאָתָהּ כמ"ש הַתּוֹסָ' ז"ל אֲבָל אִי מַיְירֵי כא"י וּבְאֵינָהּ נִיזּוֹנֶת א"ש דקמ"ל דַּאֲפִילּוּ מְצִיאָתָהּ שֶׁמָּצְאָה כְּשֶׁהִיא נִיזּוֹנֶית וְלֹא נָתְנָה לַיְתוֹמִים עֲדַיִן אִם פַּטְרוּהָ הַיּוֹרְשִׁין הָוֵי לְעַצְמָהּ כֵּיוָן דְּלָא תַּקִּינוּ כ"א מִשּׁוּם אֵיבָה דִּלְמָאלָא זַיְין לָהּ וְהֵם פְּטָרוֹ אוֹתָהּ לֹא זָכוּ לָהֶן חֲכָמִים מְצִיאָתָהּ אֲבָל אִי מַיְירֵי כְּאַנְשֵׁי גָּלִיל הָוֵי גַּם מְצִיאָתָהּ שֶׁלָּהֶן מַה שֶּׁמָּצְאָה בְּשָׁעַת מְזוֹנוֹת כֵּיוָן שֶׁהַיּוֹרְשִׁין מוּכָנִין לִיתֵּן לָהּ מְזוֹנוֹת אֶלָּא שֶׁהִיא סִלְקָה עַצְמָהּ בְּמַה שֶׁתָּבְעָה כְּתֻבָּתָהּ אוֹ מָכְרָה וְגַם בָּזֶה קַשְׁיָא נִהְוֹו כְּבַעַל מַה בַּעַל בָּרוּר הַדָּבָר אִם סִלְקָה עַצְמָהּ מִמְּזוֹנוֹת וְאָמְרָה אֵינִי נִיזּוֹנֶת וְאֵינִי עוֹשָׂה אַף כִּי מְצִיאָתָהּ אַתָּה שֶׁאַחֲרֵי הַסִּלּוּק אֵינָהּ שֶׁלּוֹ לְשִׁיטַת רַשׁ"י דִּמְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ מִשּׁוּם אֵיבָה דִּמְזוֹנוֹת וכ"כ הָרֹאשׁ"ש ז"ל בְּשֵׁם הרמ"ה ז"ל דְּאִם אֵינָהּ נִיזּוֹנֶת אֵין מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ וּלְפִי דִּבְרֵי הָרֹאשׁ"ש בְּעֵרוּבִין פ' חַלּוֹן מַשְׁמַע נָמֵי כֵּן שֶׁכָּתַב דְּאִם לֹא זַיְין לָהּ אֵין יָדוֹ כְּיָדָהּ בִּמְצִיאָה וע"כ לָא מַשְׁכַּחַת לָהּ דְּלָא זַיְין לָהּ אֶלָּא בְּאוֹמֶרֶת אֵינִי נִיזּוֹנֶת דְּבְאוֹמֵר לָהּ מ"י בִּמְזוֹנָתֵךְ כָּתַב שָׁם דִּמְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ וְלָא מַשְׁכַּחַת מִידֵּי אַחֲרִינָא דְּאֵינָהּ נִיזּוֹנֶת כ"א הָנֵי תְּרֵי מִילֵּי א"כ בְּאֵינָהּ נִיזּוֹנֶת אֵין מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ וּבְרֵישׁ פ' הַמַּדִּיר לֹא כָּתַב הָרֹאשׁ"ש וּדְבָרָיו צ"ע וּכְבָר רָמַזְתִּי זֶה פ' נַעֲרָה דַּף מ"ז וְאַגַּב אוֹרְחָא יֵשׁ לְתַמֵּהַּ לָמָּה כָּתַב עַל הרמ"ה ז"ל דְּלָא דַּק דהרמ"ה ר"ל אֵינָהּ נִיזּוֹנֶת אִם אֵין יָדוֹ מַשָּׂגֶת כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְפָרֵשׁ פ' אע"פ לֹא כְּשֶׁאֵינָהּ נִיזּוֹנֶת ופי' רַשׁ"י שֶׁאֵין לוֹ בְּמַה לְזוֹנָהּ וַאֲפִי' נֵימָא דְּגַם בָּזֶה אֵיכָא אֵיבָה כֵּיוָן שֶׁהוּא אָנוּס מ"מ ס"ל כְּשִׁיטַת רַשׁ"י דְּאֵיבָה אֵינָהּ אֵיבָה דְּקָטָטָה וְאִי אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת מֵאֵיזֶה צַד מִכָּל הָנֵי מִילֵּי דְּלְעֵיל אֵין הַמְּצִיאָה שֶׁלּוֹ וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ מק"ו מִמַּעֲשֶׂה יָדֶיהָ מ"מ מְצִיאָתָהּ שֶׁמָּצְאָה בְּשָׁעַת מְזוֹנוֹת פְּשִׁיטָא דְּהָוֵי שֶׁלּוֹ כֵּיוָן שֶׁמִּצִּדּוֹ לֹא יִבָּצֵר ה"ה בִּיתוֹמִים וְאִם תֹּאמַר דמ"מ ק' עַל רַשׁ"י שפי' דְּלְאַנְשֵׁי גָּלִיל לֹא

מַשְׁפַּחַת אַלְמָנָה שֶׁאֵינָהּ נִיזּוֹנֶת וְהָא לֵיתָא דְּהָא מַשְׁפַּחַת בְּתָבְעָה י"ל דִּכְבָר פִּי' רָשִׁ"י דְּהָא
דְּתָבְעָה אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת מִשּׁוּם דְּמְבַקֶּשֶׁת לְהַנָּשֵׂא וְאֵין זֶה מִיגּוֹ אַלִּימְתָּ' כו' וא"כ הָא לָא
מַקְרֵי אַלְמָנָה שֶׁלּוֹ דִּכְבָר נֶעְתְּקָה מִמֶּנּוּ וְשָׁכְחָה כְּבוֹד בַּעֲלָהּ כַּנַ"ל: דַּף צ"ו ד"ה יְתוֹמִים
אָמְרוּ נִתְּנוּ כו' אוֹמֵר ר' כו' תְּחִלָּה אֲפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל שֶׁנִּרְאִין כְּסוֹתְרִין זא"ז דִּלְקַמָּן
פִּי' בְּהֶדְיָ' ד"ה מַאי לָאו וא"ת לָהֶם כו' עַד וְהֵם נֶאֱמָנִים הֲרֵי שפי' דִּפְלִיגִי בְּלֶעֱבַר וא"כ
גַּם הַבַּעְיָא ע"ז קָאֵי דאל"כ מַאי פְּשִׁיט מֵעֶבֶר אַלְּהַבָּא אֶלָּא ע"כ ס"ל דְּאֵין חִלּוּק וא"כ מַאי
דַּוְחֵקְיהּ לְפָרֵשׁ אַלְּהַבָּא לְכָךְ נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י הַלָּשׁוֹן דּוֹחֲקְתּוֹ דְּאִי קָאֵי אֶלְעֵב' ר"ל שהי' תּוֹבֵעַ'
לְיתוֹמִים שֶׁיִּפְרְעוּ לָהּ מַה שֶּׁהוֹצִיאָה עַל מְזוֹנוֹת מִכִּיסָהּ אוֹ לְוַוֹתֵ' מֵאֲחֵרִים לֹא שַׁיָּיךְ לְמִשְׁנָא
דְּנָתִינָה כ"א פְּרִיעָה והל"ל פָּרְעֻנוּ אֲבָל נְתִינָה שַׁיָּיךְ לוֹמַר שֶׁנָּתְנוּ לָהּ הַמְּזוֹנוֹת לָזוּן אוֹתָהּ
א"כ אפי' קָאֵי אַלְעֵבֶר הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁבִּתְחִלַּת הַשָּׁנָה נָתְנוּ לָהּ לְצוֹרֶךְ הַשָּׁנָה וא"כ אִי ס"ד
דְּקָאֵי לְעֵבֶר דַּוְוֵקְ' לָא ה"ל לְתַלְמוּדָא לְסְתּוֹם אֶלָּא לְפָרֵשׁ דְּמַיְירֵי דְּקָיְימִי בְּסוֹף הַשָּׁנָה
דַּוְוֵקָא אֶלָּא דְּטָעֲנִי דִּיהַבוּ לָהּ בִּתְחִלַּת הַשָּׁנָה בִּשְׁלָמָא אִי הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ פָּרְעוֹן שַׁפִּיר דְּפָרְעוֹן
מַשְׁמַע לְעֵבֶר אֲבָל נְתִינָה דְּמַשְׁמַע לְהַבָּא אִי ס"ד דְּפֵירוּשׁוֹ דְּקָאֵי בְּסוֹף הַשָּׁנָה אֶלָּא דְּטָעַן
שֶׁפָּרַע בִּתְחִלַּת הַשָּׁנָה אַלְּהַבָּא ה"ל לְפָרֵשׁ דְּלֹא נִטְעָה לְפָרֵשׁ דְּקָאֵי אַלְּהַבָּא מַמָּשׁ אֶלָּא ש"מ
ל"ש וס"ל דר"י קָמַבַּעְיָ' לֵיהּ דְּאִי נִכְסֵי בְּחֶזְקַת יַתְמֵי קָיְימִי מֵהַמָּנֵי אפי' אִי אָמְרִי נִתְּנוּ לָהּ
בִּתְחִלַּת הַשָּׁנָה לְהַבָּא ומכ"ש כְּשֶׁאָמְרוּ פָּרְעֻנוּ וְכֵן אִם נִכְסֵי בְּחֶזְקַת אַלְמָנָה קָיְימִי גַּם
אַלְּעֵבֶר לָא מַהֲמָנֵי דְּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא כ"א בְּחֶזְקַת מִי הָוּוּ הַנְּכָסִים וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ מֵהַטּוֹעֵן
אַחַר מַעֲשֶׂה ב"ד וַדַּאי צָרִיךְ יִשּׁוּב לְדִבְרֵי רַשִׁ"י שֶׁהוּא עַצְמוֹ פִּי' בב"מ מַעֲשֶׂה ב"ד כְּגוֹן
כְּתֻבָּה וּמְזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבָּנוֹת ונ"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּלָא אָמְרוּ הַטּוֹעֵן אַחַר מַעֲשֶׂה ב"ד אֶלָּא
בְּטוֹעֵן שֶׁפָּרַע וְסִלֵּק לְגַמְרֵי אֶת מַעֲשֶׂה ב"ד דְּוֻמְיָא דִּכְתֻבָּה שֶׁפִּירוּשׁ שֶׁפָּרַע הַכְּתֻבָּה ה"נ
אִם טוֹעֵן שֶׁסִּלְּקָהּ מִמְּזוֹנוֹתֶיהָ לִיתֵּן לָהּ כָּךְ וְכָךְ בְּעַד כָּל יְמֵי מֵיגָר אַלְמְנוּתָהּ דְּהָתָם וַדַּאי
לָא מְהֵימַן כֵּינָן שֶׁהוּא תְּנַאי ב"ד לָאו כָּל כְּמִינֵיהּ, דא"כ מַאי הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקָּנָתָן וה"ל
לְמִכְתַּב תַּבְרָא דַּאֲפִילּוּ לָמֶ"ד אֵין כּוֹתְבִין שׁוֹבָר בְּהָא כָּתְבִינַן כֵּינָן דְּלָא אֶפְשָׁר דִּלְמָא מַפְקָא
עִידֵי מִיתָה בְּהַאי ב"ד כו' כִּדְאִיתָא לְעֵיל גַּבֵּי כְּתֻבָּה אִי טוֹעֲנִין הַיְתוֹמִים שֶׁסִּלְּקוּ' כָּל זְמַן
וּזְמַן ר"ל דִּלְקַמָּן מַסְקִינַן שֶׁהָיָה מוֹכָרָן אַחַת לי"ב אוֹ לוֹ' חֳדָשִׁים וְהַיְתוֹמִים טוֹעֲנִין שֶׁנָּתְנוּ
לָהּ עַל י"ב אוֹ לוֹ' חֳדָשִׁים בְּהָא ליכ' לְמֵימַר ה"ל לְמִכְתַּב תַּבְרָא וְכִי בְּכָל עֵת יִכְתְּבוּ שׁוֹבֵר
וּנְפִישִׁי לְהוּ תַּבְרָא וּפְשִׁיטָא דְּלֵיכָּא מ"ד שֶׁיִּשְׁמְרוּ כָּל הַשּׁוֹבָרִין מִן הָעַכְבָּרִי' וא"כ אֵיכָּא
רֵיעוּתָא אֵיפְכָּא לַיְתוֹמִים דִּבְכָל עֵת שֶׁיִּשְׁלְמוּ תֹּאמַר לֹא קַבַּלְתִּי וּלְדִידָהּ יֵשׁ תַּקָּנָה שֶׁלֹּא
תּוּכַל לָבֹא לִידֵי הֶפְסֵד כ"א פַּעַם א' לְכָל הַיּוֹתֵר דְּפְשִׁיטָא אִם תִּרְצֶה לְהַתְרוֹת בָּהֶם מִיָּד
אַחַר מוֹת בַּעֲלָהּ לֹא תַּפְסִיד אֲפִילּוּ פַּעַם א' אֶלָּא אֲפִילּוּ אִם יָדַע שֶׁלֹּא הִתְרָתָהּ בָּהֶם וְיוּכְלוּ
לְטָעוֹן שֶׁנָּתְנוּ לָהּ מְזוֹנוֹת לִזְמַן א' תּוּכַל לְהַתְרוֹת בִּיתוֹמִים בְּתוֹךְ הַזְּמַן בִּפְנֵי עֵדִים שְׁמָהּ
שֶׁיִּתְּנוּ לָהּ עַל זְמַן אַחֵר יִתְּנוּ לָהּ דַּוְוֵקָא בִּפְנֵי עֵדִים פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי דֵּוְוֵקָא לְמַה שֶּׁכָּתַב רַשִׁ"י
לְקַמָּן ד"ה אִם נְטָלָן בְּמַתָּנָה וּבְתוֹךְ זְמַן רִאשׁוֹן פְּשִׁיטָא דְּלָא מֵהֲמָנֵי לוֹמַר נִתְּנוּ עַל זְמַן
הב' כֵּינָן שֶׁקִּצְּבוּ חֲכָמִים זְמַן ה"ל כְּפוֹרֵעַ תּוֹךְ זְמַנּוֹ אוֹ מִיָּד אַחַר פָּרְעוֹן הָרִאשׁוֹן תתרה
שֶׁלְּעוֹלָם לֹא יִפְרְעוּ לָהּ כ"א בִּפְנֵי עֵדִים אֲבָל לִיתוֹמִים אֵיכָּא רֵיעוּתָא דִּזְמָנִין דְּאָזְלִי סָהֲדֵי
לִמ"ה אוֹ יָמוּתוּ וְתַחֲזוֹר וְתִתְבָּעֵם וְהָרָ"ן ז"ל הִקְשָׁה ג"כ עַל פִּי' רָשִׁ"י דה"ל כְּפוֹרֵעַ תּוֹךְ
זְמַנּוֹ וּפְשִׁיטָא דְּלָא מֵהֲמָנֵי לוֹמַר פָּרַעְנוּ לְשָׁנָה הַבָּאָה וְלִי נִרְאֶה דְּכֵינָן דְּתִקְּנוּ שֶׁמּוֹכֶרֶת
בִּתְחִלַּת י"ב אוֹ ו' חֳדָשִׁים לָמָּה לֹא יִסְלְקוּהָ הַיְתוֹמִים שֶׁלֹּא תִּמְכּוֹר הַנְּכָסִים וְנוֹתְנִין לָהּ

מְטַלְטְלִים וּמַה לִּי שֶׁמּוֹכֶרֶת מִיָּד שֶׁתִּזּוֹן אַחַ"כ אוֹ הַיְתוֹמִים וְאֵין זֶה כְּפוֹרֵעַ תּוֹךְ זְמַנּוֹ אֲבָל
וַדַּאי אִם אוֹמְרִין תּוֹךְ ו' חֲדָשִׁים אוֹ יב"ח נִתְּנוּ עַל י"ב חֲדָשִׁים אֲחֵרִים שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנּוֹ
עֲדַיִן פְּשִׁיטָא דְּלָא מַהֲנֵי וכ"ת א"כ לָמָּה לִיהּ לר"י הַטַּעַם גַּבֵּי הַטּוֹעֵן אַחַר מַעֲשֶׂה ב"ד
שֶׁפֵּירַשְׁתִּי שֶׁסִּלְקוּהָ כָּל יְמֵי מֵיגָר אַלְמְנוּתָהּ מִשּׁוּם מַעֲשֶׂה ב"ד תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּאֵין אָדָם פּוֹרֵעַ
תּוֹךְ זְמַנּוֹ נ"ל דְּלָא דָּמֵי דְּוַדַּאי אִי נִיזּוֹנֶת מִשֶּׁל יְתוֹמִים כְּשֶׁאָר אַלְמָנוֹת בְּהָא אָמְרִינַן כֵּיוָן
שֶׁאֵין חַיָּבִים לִיתֵּן לְאַלְמָנָה מְזוֹנוֹת בְּפַעַם אַחַת כ"א עַל ו' אוֹ י"ב חֲדָשִׁים וַדַּאי לֹא נָתְנוּ
לָהּ יוֹתֵר דְּאֵין אָדָם פּוֹרֵעַ כו' וּלְאַי שֶׁיִּפְרַע כו' אֲבָל אִם אוֹמְרִין שֶׁסִּלְקוּהָ שֶׁלֹּא תִּיזּוֹן
מִנְּכָסִים לְגַמְרֵי כְּשֶׁאָר אַלְמָנוֹ' אִי לָאו תְּנַאי ב"ד לָמָּה לֹא יִהְיוּ נֶאֱמָנִים וְכִי אֵין אָדָם עָשׂוּי
לְקָנוֹ' שֶׁעֲבוּדוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁתַּעְבְּדוּ לָהּ וְהָוֵי דֶּוְקָא קָצָת לְמָזוֹן הַבָּנוֹת שפי' רַשְׁ"י עַל תְּנַאי
ב"ד דר"י דְּמַיְירֵי גַּם בְּמָזוֹן הַבָּנוֹת וע"כ בְּעִנְיָן זֶה מַיְירֵי שֶׁסִּלְקוּ אוֹתָן לְגַמְרֵי מְזוֹנוֹתֵיהֶן
דְּהָא הָתָם אֵין נוֹתְנִין לָהֶם מְזוֹנוֹת לִזְמַנִּים ואע"ג דְּאֵין רְאָיָה מִשָּׁם דְּהָתָם יָדוּעַ זְמַן
הַמְּזוֹנוֹת עַד שֶׁתִּיבָּגֵר וְשַׁיָּיךְ בְּהוּ סְלוּק אֲבָל אַלְמָנָה מִי יוֹדֵעַ עַד כַּמָּה יְהֵא מֵיגָר אַלְמְנוּתָהּ
מ"מ זָכָר לְדָבָר אִיכָּא דה"נ אִיכָּא לְמֵימַר שֶׁנִּתְפַּשְׁרוּ עִמָּהּ לָתֵת כָּךְ וְכָךְ לְמַעַן לֹא יִטְרְחוּ
כָּל פַּעַם לָבֹא לב"ד עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּמַיְירֵי שֶׁטּוֹעֲנִין שֶׁאָמְרוּ לָהּ צְאִי מַעֲשֶׂה יָדַיִךְ לְמְזוֹנוֹתַיִךְ
כמ"ש רַשְׁ"י פ' שְׁנֵי דַּיָּנֵי גְּזֵרוֹת דַּף ק"ז ד"ה בְּשֶׁשָּׁמְעוּ בּוֹ שֶׁמֵּת דְּגַם הַיְתוֹמִים יְכוֹלִין
לוֹמַר לָהּ צְאִי מ"י כו' אִם נִתְרַצֵּית כְּמוֹ הַבַּעַל וא"כ אִם טוֹעֲנִין עָלֶיהָ שֶׁאָמְרוּ לָהּ כָּךְ
וְנִתְרַצְּתָה אֵין נֶאֱמָנִין מִתְּנַאי ב"ד וְכֵן הָרַמְבַּ"ם ז"ל כְּתָבָם פי"ב וי"ח.

מהל' אִישׁוּת דְּאִם אֵין כְּתֻבָּתָהּ בְּיָדָהּ אֵין לָהּ מְזוֹנוֹת שָׁמָּא מָחֲלָה כְּתֻבָּתָהּ אוֹ מָכְרָה כו'
אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין כו' נֶאֱמֶנֶת ור' יוֹחָנָן מַיְירֵי בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כּוֹתְבִין לְדַעַת הָרַבֵּה
מַהֲפוֹסְקִים וְהַמְדַקְדֵּק בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י שָׁם מ"ש גַּבֵּי הָא דְּקָאָמַר אַבַּיֵּי מִגּוּפָא דְּמַתְנִי' קָא הָדַר
בֵּיהּ מַשְׁמַע דְּגַם הוּא ס"ל כֵּן וכמ"ש הָרַמְבַּ"ן ז"ל לְדַעַת רַב אַלְפָס וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ כָּלְלוּ
שֶׁל דָּבָר דְּלָא מַיְירֵי ר"י בִּתְנַאי בְּעוֹקְרִין לְגַמְרֵי מְזוֹנוֹתֶיהָ לֹא בִּפְרִיעַת זְמַן א' כֵּיוָן שֶׁאֶפְשָׁר
לָהּ לְתַקֵּן כמ"ש: שָׁם ע"ב ד"ה ור"י סָבַר עַד ל"נ לר' מִדְּאָמַר לְקַמָּן ונ"ל דִּלְדִבְרֵי רַשְׁ"י
ז"ל ה"פ דאע"ג דְּגַם הַמַּקְשָׁן יָדַע דְּכֹחָהּ יָפֶה מִשּׁוּם זֶה הַטַּעַם מ"מ מִשֶּׁל דְּאַבַּיֵּי קַשְׁיְשָׁא
בָּא לְהוֹדִיעֵנִי שִׁיפּוּי זֶה הוּא מַכְרִיעַ לְדָחוֹת הַיִּפּוּי כֹּחַ שֶׁיֵּשׁ לָהּ אִם כּוֹתֶבֶת לכ"א מַה מָּכְרָה
שֶׁגַּם שָׁם יֵשׁ יִפּוּי כֹּחַ כֵּיוָן דכ"ע ס"ל דְּנִכְסֵי בְּחֶזְקַת יַתְמֵי קָיְימִי וכדס"ל לר' יוּדָא וכמ"ש
רַשְׁ"י לְעֵיל אַפֵּ"ה יִפּוּי כֹּחַ דְּטָרִיפְ' לָקוֹחוֹת עָדִיף וְזֶהוּ מָשָׁל דא"ק דאע"ג דְּגַם שָׁם אִם
נוֹטְלָן בְּמַתָּנָה יֵשׁ יִפּוּי כֹּחַ דְּבְהַרְבֵּה דְּבָרִים יָפֶה כֹּחַ מַתָּנָה מִכֹּחַ הַחוֹב כְּדְאָמְרִינַן פ"ק
דְּמְצִיעָא דַּף ט"ו דְּאִם בָּא ב"ח וְטוֹרֵף הַמַּתָּנָה אֵינוֹ טוֹרֵף הַשָּׁבַח משא"כ ב"ח
מְאַחֵרְפְּשִׁיטָא דְּאִם בָּא ב"ח מֵוקְדָּם טוֹרֵף גַּם הַשָּׁבַח דְּלֹא יְהֵא אֶלָּא לוֹקֵחַ דְּזִיל בָּתַר טַעְמָא
דְּטַעֲמָא מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַחֲרָיוּת משא"כ מַתָּנָה הוּא שֶׁלֹּא בְּאַחֲרָיוּת כְּדְאִיתָא הָתָם בְּתוֹסָפוֹת
ד"ה וְעוֹד יֵשׁ יִפּוּי לְדִינָא דְּבַר מְצָרָא כְּדְאִיתָא פ' נַעֲרָה דַּף מ"ד וּלְעִנְיַן ב"ח אִיכָּא דִּינָא
דב"מ כמ"ש הָרַמְבַּ"ם ז"ל פי"ג מהל' שְׁכֵנִים וְהַטּוּר סִימָן קע"ג אַפֵּ"ה יִפּוּי כֹּחַ זֶה עָדִיף
וְזֶהוּ לְיִשָּׁנָא דְּאַבַּיֵּי קַשְׁיְשָׁא לֹא כָּךְ יָפֶה כֹּחוֹ מַשְׁמַע שֶׁיָּפֶה כֹּחוֹ אֶלָּא לֹא כ"כ וְדָבָר זֶה קמ"ל
א"ק אֲבָל הַמַּקְשָׁן הָיָה סוֹבֵר דְּאִם נִכְסֵי בְּחֶזְקַת יַתְמֵי קָיְימִי הָיָה מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי דְּהָיְתָה
עוֹשָׂה כְּמוֹ שֶׁתִּרְצָה דְּמַה לִּי יִפּוּי כֹּחַ זֶה אוֹ יִפּוּי כֹּחַ אַחֵר: דַּף צ"ז ד"ה אִי הָכִי עַד וק' מַאי
הוֹכָחָה כו' לֹא יָדַעְתִּי מַאן יֵימַר דְּבָעֵי לְאוֹכוּחֵי דְּהָוֵי דַּוְוקָא הַאי סְבָרָא וְלָא אִידָךְ אֶלָּא
כַּוָּנַת הַתַּלְמוּד דְּהַשְׁתָּא א"ש קוּשְׁיַת רָמֵי ב"ש לר"נ דְּלִסְבָרַת הַמַּקְשָׁן דְּלָא אַסִּיק אַדַּעְתַּיְהוּ

סְבָרָא זוֹ כְּלָל א"כ הֲוָה קָשֶׁה מַאי אַקְשֵׁי רב"ש דְּהָא זַבֵּין וְלָא אִיצְטָרֵךְ לֵיהּ זוּזֵי מִידֵּי דְּלָא שְׁכִיחַ הִיא אֲבָל הַשְׁתָּא דַּאֲמַרְתְּ דְּשַׁיְיכָא בִּנְהַרְדָּעָא סְבָרָא זוֹ וְהָוֵי מ"ש א"ש קוּשְׁיָתוֹ וא"כ לָא בָּעֵי לְאוֹכוּחֵי דְּהָוֵי דַּוְוקָא מִשּׁוּם זֶה דְּנוֹדַאי אִי גַּם סְבָרָא אַחֶרֶת אֱמֶת נִיחָא טְפֵי אֶלָּא בָּעֵי לְאוֹכוּחֵי דִּסְבָרַת הַתָּרְצָן הִיא אֱמֶת דִּבְלָאו סְבָרָא זוֹ א"א לְהַעֲמִיד דִּבְרֵי רב"ש וְכֵינָן דְּהַסְּבָרָא אֱמֶת לֵיכָּא לְמִפְשַׁט מִשָּׁם מִידֵּי דְּלָמָא מִשּׁוּם סְבָרָא זוֹ בִּלְבַד הָדְרִי זְבִינֵי וְעוֹד נלע"ד לְפִי מַה שֶּׁלָּמַדְתִּי מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַב לְעֵיל ד"ה דְּאַרְבִּי אֲבָל הֵיכָא דְּלָאו טָעוּת הוּא כְּגוֹן שֶׁחָזְרוּ בָּהֶן כו' וּלְמַטָּה דִּבּוּר וא"ל לֹא כָּתַב שֶׁחָזְרוּ כ"א שֶׁבָּאוּ חִטִּין מִמָּקוֹם קָרוֹב אוֹ שֶׁבָּאוּ לְאֵלּוּ לְבַדָּם נִרְאֶה מִדְּבָרָיו דְּמַאי דְּקָאָמַר ר"נ אַטּוּ כָּל יוֹמָא כו' לָאו דְּתַלְיָא מִלְּתָא כֵּיוָן דִּבְצוּרַת לָא שְׁכִיחָא לָא מָזַבְנִי אַפַּדָּנֵיהוּ דְּזֶה אֵינוֹ דְּמִתְרַמֵּי כָּל יוֹמ' דְּמָזַבְנִי אַפַּדָּנֵי לְצוֹרֶךְ שׁוּם דָּבָר וא"כ אִי חָיְישִׁינַן בִּשְׁעַת מְכִירָה לְדִלְמָא לָא אִיצְטָרְכִי לֵיהּ זוּזֵי גַּם בְּכָל יוֹמָא נִיחוּשׁ אֶלָּא ה"פ כֵּיוָן דִּבְצוּרַת לָא שְׁכִיחָא לָא חָיְישִׁינַן לְדִלְמָא אָתוּ חִטֵּי בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן מִיָּד משא"כ בְּעֵת הַבַּצּוֹרֶת רְגִילִי דְּאָתוּ חִטֵּי מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁמּוֹלִיכִין לְמָקוֹם הַיּוֹקֶר וְזֶהוּ לִישָׁנָא דְּרַשְׁ"י שֶׁכָּתַב וא"ל אֵין כו' וְחָיְישִׁינַן לְדִלְמָא אָתוּ אַרְבִּי כו' מַשְׁמַע שֶׁזֶּה תָּלוּי בְּהָא דאל"כ לָשׁוֹן זֶה מְיֻוָּתָר לְגַמְרֵי שֶׁהֲרֵי קוּשְׁיוֹת רב"ש הָיְתָה מִכֹּחַ זֶה דא"כ נִמְצֵאת כו' ור"ל שֶׁיִּרְאוּ לִקְנוֹת דִּלְמָא אָתוּ אַרְבִּי א"כ מַה בָּא רַשְׁ"י לְלַמְּדֵינוּ פֶּה גַּם מִדְּכָתַב שְׁכִיחָא וְחָיְישִׁינַן מַשְׁמַע לִישָׁנֵיהּ בָּרוּר דְּהָא בְּהָא תַּלְיָא וא"כ דָּיֵיק שַׁפִּיר דְּאִם רב"ש הָיָה מַקְשֶׁה כֵּיוָן דִּשְׁכִיחַ חָיְישִׁינַן דִּלְמָא יָבוֹאוּ מִמָּקוֹם קָרוֹב אוֹ לְאֵלּוּ הַמּוֹכְרִים דָּבָר זֶה לָא שְׁכִיחַ דְּאֵלּוּ הָיוּ בְּמָקוֹם קָרוֹב כְּבָר הָיוּ בָּאִים כִּי בָּרוּר כֵּיוָן שֶׁמָּכְרוּ אַפַּדָּנֵיהֶם הָיָה הַבַּצּוֹרֶת חָזָק וּזְמַן אָרּוֹךְ אֲבָל אַרְבִּי בְּעִקּוּלֵי כֵּיוָן שֶׁבָּאִין מִמָּקוֹם רָחוֹק נִשְׁתַּהוּ בַּדֶּרֶךְ וע"כ צ"ל כֵּן דְּכֵיוָן דְּרַשְׁ"י פי' דְּאַרְבֵּי בְּעִקּוּלֵי שֶׁבָּאִין מִמָּקוֹם רָחוֹק כִּדְמַשְׁמַע לִישָׁנֵיהּ שֶׁכָּתַב אֲבָל דְּאָתוּ מִמָּקוֹם קָרוֹב מִכְּלָל דְּאַרְבֵּי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁבָּאוּ מִמָּקוֹם רָחוֹק א"כ לָמָּה לִי עִקּוּלֵי לֵימָא שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ עֲדַיִין כֵּיוָן שֶׁבָּאוּ מִמָּקוֹם רָחוֹק אֶלָּא ע"כ צ"ל כֵּיוָן דְּזָבְנִי לְאַפַּדָּנֵיהוּ חָזָק עֲלֵיהֶם הָרָעָב זְמַן הַרְבֵּה וְאֵלּוּ הָיוּ אַרְבִּי אפי' מִמָּקוֹם רָחוֹק הָיוּ אוֹתָן הָרְגִילִין לְהָבִי' הָיוּ מַגִּיעִין כְּבָר וע"כ צ"ל בְּעִקּוּלֵי הָוֵי קָיְימִי וא"כ מִמָּקוֹם קָרוֹב הָיוּ מַגִּיעִין אֲפִילּוּ בְּעִקּוּלֵי אא"כ שְׁאָר אוֹנֶס שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוֹלִין לָבֹא וְזֶה לָא שְׁכִיחַ: ע"ב ד"ה לַאֲתוּיֵי מְגוֹרָשׁ' כו' פ"ה כ' וְזוֹ הִיא מלת' דִּפְשִׁיטָ' כו' וַאֲנִי אוֹמֵר דְּטוּבָא קמ"ל חָדָא לְאַפּוֹקֵי מב"ש דְּאָמְרִי בְּסוֹטָה וְהוּבְאָה לְעֵיל פ' הָאִשָּׁה דַּף פ"א גַּבֵּי סָפֵק זַנַּאי סָפֵק לָא זַנַּאי דְּקָאָתֵי סָפֵק וּמוֹצִיא מִידֵּי וַדַּאי מִשּׁוּם דְּשָׁטָר הָעוֹמֵד לִגְבּוֹ' כְּגָבוּי דָּמֵי וּמִקְּרֵי הִיא מֻחְזָק וא"כ מְזוֹנוֹת שֶׁהֵן תְּנַאי ב"ד וק"ל הַטּוֹעֵן אַחַר מַעֲשֶׂה ב"ד לֹא אָמַר כְּלוּם דְּכָל מַעֲשֶׂה ב"ד כְּמַאן דְּנָקִיט שְׁטָרָא בִּידֵיהּ דָּמֵי כְּדְאָמְרִינַן לְעֵיל דְּהִיא מִקְּרֵי מֻחְזָק וכמ"ש לְעֵיל וּלְדַעַת רַשְׁ"י ז"ל מִקְּרֵי מֻחְזָק בִּמְזוֹנוֹת יוֹתֵר מִכְּתֻבָּה כמ"ש הָמָּרְדְּכִי ז"ל בְּשֵׁמוֹ וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָ' לְעֵיל דַּאֲפִי' לְרַב וּשְׁמוּאֵל דְּלָא ס"ל שֶׁאֵין לִטְעוֹן אַחַר מַעֲשֶׂה ב"ד מ"מ בִּמְזוֹנוֹת מוֹדוֹ כֵּיוָן דְּמוֹכָרֶת שֶׁלֹּא בב"ד וא"כ נוּכַל לוֹמַר אפי' לב"ה דְּלָא ס"ל שְׁטָר הָעוֹמֵד לִגְבּוֹת כ"ד מ"מ אֶפְשָׁר דְּבִמְזוֹנוֹת מוֹדוֹ דִּנְכָסִי' בְּחֶזְקָתָהּ קָאֵי לִמְזוֹנוֹת וּכְמוֹ שֶׁחִלְקוּ הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל בֵּין שְׁאָר ב"ח וּכְתֻבָּה לִמְזוֹנוֹת וְדִין זֶה דּוֹמֶה מַמָּשׁ לִסְפֵק זַנַּאי דְּכֵיוָן שֶׁהִיא בְּחַיִּים וְעוֹמֶדֶת לִגְבּוֹת הָוֵי הִיא מֻחְזָקֶת וְלָא דָּמֵי לְנָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אָבִיו אוֹ עָלָיו וְעַל אִשְׁתּוֹ וְעַיֵּי' בְּתוֹסָ' בְּסוֹטָה פ' אֵרוּסָה דַּף כ"ה ד"ה ב"ש וּמַה לוֹ שֶׁהִפְסִידָה כְּתֻבָּתָהּ מֵחֲמַת זְנוּת אוֹ מֵחֲמַת גֵּרוּשִׁין וְעוֹד נִרְאֶה דְּטוּבָא קמ"ל דאע"ג דְּאִיכָּא לְמֵימַר אוֹקְמָא אַחֶזְקָתָהּ שֶׁהָיְתָה בְּחֶזְקַת אֵשֶׁת

אִישׁ כִּדְאָמְרִינַן פ' ד' אַחִין דַּף ל' וּלְעִיל ס"ל לר"ג דְּמַחֲמַת חֻזָּקָה מוֹצִיאִין מָמוֹן דְּאִין לוֹמַר דַּוְוקָא חֻזְקַת הַגּוּף וְלֹא שְׂאָר חֻזָּקָה דְּהָא גַּבֵּי הִיא אוֹמֶרֶת מֻוכַּת עֵץ וְהוּא אוֹמֵר דְּרוּסַת אִישׁ לֵיכָּא חֻזְקַת הַגּוּף וְאַפ"ה ס"ל לר"ג דְּמוֹצִיאִין מָמוֹן ופי' הָרָ"ן ז"ל דַּחֻזָּקָה שֶׁאֵין בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל כו' אֵין זֶה חֻזְקַת הַגּוּף וַאֲפִ' אִם גַּם זֶה מִקְרֵי חֻזְקַת הַגּוּף הַבָּה כְּבָר הִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' ז"ל פ' אֲרוּסָה הַנָּ"ל ד"ה וב"ה כו' וְהָכָא לֹא שַׁיָּיךְ לְמֵימַר אַלִּיבָּא דב"ה הַעֲמֵד אִשָּׁה עַל חֻזְקָתָהּ כו' מַשְׁמַע דְּאִי הָוֵי שַׁיָּיךְ לְמֵימַר הָיינוּ מוֹצִיאִין מָמוֹן ע"ז וְכֵן מַשְׁמַע לְעֵיל פ' הַמַּדִּיר קָאָמַר רָבָא עַד שֶׁלֹּא תִּתְאָרֵס דְּהַעֲמֵד הַגּוּף עַל חֻזְקָתוֹ לֵיכָּא לְמֵימַר מַאי אִיכָּא חֻזָּקָה אֵין אָדָם שׁוֹתֶה כו' אַדְּרַבָּה חֻזָּקָה מַשְׁמַע, אִי לֵיכָּא חֻזָּקָה נָגֵד חֻזָּקָה הָיינוּ מוֹצִיאִין מָמוֹן אע"ג דְּלֵיכָּא חֻזְקַת הַגּוּף וְכֵן מַשְׁמַע מִדְּבְרֵי הַתּוֹסְ' לְעֵיל פ' הַמַּדִּיר דַּף ע"ו ד"ה וַחֲדָא כו' עַד וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּמִשּׁוּם הָכִי עֲדִיפָ' כו' דַּאֲפִ' אִם לֹא יִהְיֶה אֶלָּא א' מֵהֶן אֻמָּת אוֹ חֻזְקַת הַגּוּף אוֹ אֵין אָדָם שׁוֹתֶה בְּכוֹס יֵשׁ לָהּ כְּתֻבָּה וְהָכָא לֹא שַׁיָּיךְ שִׁינּוּיָ' שֶׁל תו' דפ' אֲרוּסָה הַנָּ"ל דְּלֵיכָּא הָכָא רַגְלַיִם לַדָּבָר שֶׁנִּתְגָּרְשָׁה וצ"ל בע"כ דִּבְמָקוֹם סָפֵק לֹא תִּקְנוּ רַבָּנָן מְזוֹנוֹת דְּהֵם אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ וא"כ טוּבָא קמ"ל: ד"ה בְּתוּלָה שְׁלֵימָה מַשְׁמַע עַד אַכַּתִּי קָשֶׁה כו'.

הִנֵּה קֻשְׁיָא זוֹ אַף כִּי אֵין כָּאן מְקוֹמָהּ מ"מ נִרְאֶה לְיַשְׁבָּהּ אַחֲרֵי שֶׁהִנִּיחוּהָ בצ"ע כָּאן וּבִיבָמוֹת וְעִם זֶה נ"ל שֶׁיִּתְיַשְּׁבוּ ג"כ כָּל הַקֻּשְׁיוֹת די"ל דְּתַנָּא זֶה ס"ל דִּבְכָל מָקוֹם דְּכָתַב נַעֲרָה כְּגוֹן נַעֲרָה מְאוֹרָסָה וְגַבֵּי קִנָּס לָא מְמַעֵט קְטַנָּה דְּנַעֲרָה בְּכָל מָקוֹם אפי' קְטַנָּה בַּמַּשְׁמָע וְנָפְקָא לֵיהּ מִדְּכָתַב רַחֲמָנָא נַעֲרָה מָלֵא בְּמוֹצִיא ש"ר הָא כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר נַעֲרָ אפי' קְטַנָּה בַּמַּשְׁמָע כְּדְאָמְרִינַן לְעֵיל פ' אֵלּוּ נְעָרוֹת ופ' נַעֲרָה וכדס"ל לְרַבָּנָן בְּנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה פ' ד' מִיתוֹת דַּף ס"ו וּלְעֵיל פ' אֵלּוּ נְעָרוֹת פי' הַתּוֹסְ' בְּחַד שִׁינּוּיָ' דְּהַיְינוּ טַעְמָא מִדִּכְתִיב נַעֲרָה מָלֵא בְּמוֹצִיא ש"ר כמ"ש וא"כ אִיצְטָרֵךְ לְמִכְתַּב נַעֲרָה דְּאִי לָא כְּתַב רַחֲמָנָא כ"א בְּתוּלָה הָוֵי מְמַעֲטִינַן אפי' קְטַנָּה דְּהָא תַּנָּא זֶה דָּרַשׁ אֵין בְּתוּלָה אֶלָּא נַעֲרָה הוּא מְמַעֵט קְטַנָּה כְּדְאִיתָא לְהֶדְיָא פ' הַבָּא ע"י לְהָכִי כְּתַב רַחֲמָנָא נַעֲרָה לְגִלּוּיֵי עַל בְּתוּלָה שֶׁאֵינָהּ נַעֲרָה כ"א לְמְעוּטֵי בְּעוּלָה אָתֵי וְלֹא קְטַנָּה: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת אִי נַעֲרָה אפי' קְטַנָּה בַּמַּשְׁמָע א"כ אֵיךְ יָלִיף הַאי תַּנָּא דִּבְכָל מָקוֹם בְּתוּלָה נַעֲרָה הִיא וְלֹא קְטַנָּה מִדְּכְתִיב גַּבֵּי רִבְקָה וְהַנַּעֲרָה טוֹבַת מַרְאֶה בְּתוּלָה הָא גַּבֵּי רִבְקָה גּוּפָהּ לֹא נִשְׁמַע דְּנַעֲרָה הָיְתָה כֵּינָן דְּנַעֲרָה אפי' קְטַנָּה בַּמַּשְׁמָע י"ל דְּנוֹדַאי בְּרִבְקָה ע"כ נַעֲרָה מַמָּשׁ הִיא דאלת"ה לְמַאי הִלְכְתָא כָּתַב נַעֲרָה כְּלָל לִכְתּוֹב וְהִיא טוֹבַת מַרְאֶה כו' דְּאִי לְהוֹרוֹת שֶׁלֹּא הָיְתָה בּוֹגֶרֶת מִבְּתוּלָה נָפְקָא דס"ל דִּבְתוּלָה שְׁלֵימָה מַשְׁמַע דִּפְשִׁיטָא דְּהָתָם אֵין לוֹמַר שֶׁבָּא הַכָּתוּב לוֹמַר שֶׁהָיְתָה בְּתוּלָה שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ וּלְסַפֵּר בְּגִנּוֹת הַצַּדֶּקֶת.

וְעוֹד דְּגַבֵּי רִבְקָה לֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי דְּהָא כְּתִיב בָּהּ וְאִישׁ לֹא יְדָעָהּ שֶׁפִּירוּשׁוֹ אפי' שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ כִּדְפִ' רַשְׁ"י ז"ל בַּחוּמָשׁ וְעוֹד דְּגַבֵּי רִבְקָה ע"כ לְמְעוּטֵי קְטַנָּה דאל"כ לִכְתּוֹב קְטַנָּה בִּשְׁלָמָא בְּכָל הַתּוֹרָה אִיצְטָרֵךְ דקמ"ל דְּבִין בְּנַעֲרָה בֵּין בַּקְטַנָּה הָוֵי דִּינָא הָכִי דְּהָא לָא קָאָמַר דַּוְוקָא קְטַנָּה מַשְׁמַע אֶלָּא אפי' קְטַנָּה בַּמַּשְׁמָע וכ"ש נַעֲרָה.

אֲבָל בְּרִבְקָה דְּמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כְּתִיב וְלֹא הָיְתָה אֶלָּא נַעֲרָה אוֹ קְטַנָּה אִי קְטַנָּה הָיְתָה לִכְתּוֹב קְטַנָּה וְעוֹד נ"ל דִּבְלָאו הָכִי לָא קשי' מִידִי דְּהַאי תַּנָּא קִים לֵיהּ דִּרְבְקָה בְּאוֹתוֹ פֶּרֶק נַעֲרָה הָיְתָה וּכְמוֹ שֶׁפִּלְפְּלוּ התו' פ' הַבָּא ע"י דְּמִדְרָשִׁים חֲלוּקִים הֵם דְּאִיכָּא לָמֶ"ד בַּת י"דהָיְתָה

וכ"ת נַיילַף מִינָּהּ הָא לֵיתָא דה"ל כַּמָּה כְּתוּבִים הַבָּאִים כא' דְּכַמָּה פְּעָמִים כָּתוּב נַעֲרָה בְּתוּלָה בְּאוֹנֶס וְנַעֲרָה מְאוֹרָסָה וס"ל לְהַאי תַּנָּא דּוּמְתוֹ גַּם שְׁנֵיהֶם לָאו לִשְׁנֵיהֶם שָׁוִין אֲתָא כ"א לְמַעֲשֶׂה חִדּוּדִין דְּדִבְרֵי ר' יאֹשִׁ' בד' מִיתוֹ' וּלְבַדּוֹ ג"כ לָא אִיצְטְרִיךְ לְקַטָּנָה דְּמַהָא נָפְקָא אֶלָּא לְכִדְרַבִּי אֲתָא כִּדְאִיתָא הָתָם פ"ק דְּקִדּוּשִׁין וְכַיּוֹצֵא בְּתֵירוּץ זֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב שְׁנֵי קֻוְשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' מַה שֶּׁהִקְשׁוּ אַמַּאי אִיצְטְרִךְ לְמִכְתַּב נַעֲרָה גַּבֵּי קָנָס כו' וְכֵן קֻוְשְׁיָ' הג' הַכֹּל י"ל דְּכָתַב רַחֲמָנָא נַעֲרָה לְגִלּוּיֵי עָלְיָהּ דִּבְתוּלָה דְּלָאו שְׁלֵימָה הִיא וּמְרַבֶּה שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ כֵּיוָן דְּמֻוְכָּרָח לְמִכְתַּב בְּתוּלָה לְמִדְרַשׁ וְלֹא בְּעוּלָה הֻוְכְרַח לְכָתּוֹב נַעֲרָה דְּלָא נְמַעֵט שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּ' דְּאִי שְׁלֵימָה הִיא גַּם בּוֹגֶרֶת לֹא אִיצְטְרִךְ לְהָכִי אִימַּעוּט בּוֹגֶרֶת וְשֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ לָא אִימַּעוּט וּמֵהָתָם לֵיכָּא לְמֵילַף כמ"ש וְכֵן גַּבֵּי נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה נָמֵי אִי ס"ד דִּבְתוּלָה שְׁלֵימָה הִיא לָא אִיצְטְרִךְ נַעֲרָה לְמִעוּטֵי בּוֹגֶרֶת אֲבָל בִּשְׁאָר דֻּכְתֵי בְּתוּלָה שְׁלֵימָה מַשְׁמַע וכ"ת א"כ לְרַבָּנָן בְּעוּלַת בַּעַל דְּנָפְקָא לָן מִינֵּיהּ דְּאֵין אַחֵר עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּעוּלָה שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ כִּדְאִיתָא הָתָם לָמָּה לִי וְהָא מֵהָכָא נָפְקָא כמ"ש וי"ל דאה"נ דְּלִרַבָּנָן לָא אִיצְטְרִךְ לְהָכִי כ"א לְגוּפָהּ לְאַשְׁמְעִינַן דְּבַעַל עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּעוּלָה שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ וְלֹא לְדִיוּקָא וכ"ת דְּמִמֵּילָא ש"מ וא"כ נִכְתּוֹב בְּעוּלַת בַּעַל לְחוּדָהּ י"ל דְּרַבָּנָן ס"ל דְּאַדְּרַבָּה ס"ד דִּקְרָא אָתֵי דַּאֲפִי' ע"י בַּעַל נַעֲשֶׂה בְּעוּלָה וכ"ש ע"י אַחֵר דְּבַעַל גָּרַע דְּהָא גַּבֵּי כ"ג פְּלִיגִי תַּנָּאֵי פ' הַבָּא ע"י דַּף נ"ט אִי הָוֵי בְּעוּלָה ע"י בְּעוּלַת עַצְמוֹ וְגַבֵּי אַחֵר מִקְרָא מָלֵא הוּא וּלְקַמָּן אֶכְתּוֹב בע"ה דְּגַם מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָ' מוּכָח כֵּן וּמֵיהוּ לר' ע"כ לְדִיוּקָא אָתֵי דאל"כ מַאי פָּרִיךְ הָתָם מִי אִית לֵיהּ לר' הַאי סְבָרָא וְלָמָּה דָּחַק דר' מוֹקֵי לָהּ לִקָּנָס נוֹקְמָ' לִקְטָלָא וּלְגוּפָהּ אָתֵי כמ"ש וְהָכִי מוֹכְחָא כֻּלָּהּ סוּגְיָ' דְּהָתָם דלר' לְדִיוּקָא אָתֵי ומ"מ לָא קשי' מִידִי דר' ס"ל כר"מ דִּבְתוּלָה אפי' מְקֻצָּת בְּתוּלָה מַשְׁמַע וְאִיצְטְרִךְ נַעֲרָה לְמִעוּטֵי בּוֹגֶרֶת אֲבָל שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ אִמַּעוּט מִבְּתוּלָה לְחוּדָהּ דִּבְעוּלָה לְהָכִי אָתֵי בְּעוּלַת בַּעַל וְזֶהוּ דְּלָא כְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' לְעֵיל שֶׁפֵּירְשׁוּ דִּבְתוּלָה לד"ה מַשְׁמַע אפי' שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ אפי' לר' וְזֶהוּ תֵּימָא דְּהָא ר' מִבְּעוּלַת בַּעַל נָפְקָא לָהּ כמ"ש הַתּוֹסָ' בְּעַצְמָם לְמַטָּה וּכְבָר הִרְגִּישׁ בָּזֶה קְצָת הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל נַחֲזוֹר לְעִנְיָנֵנוּ וכ"ת מנ"ל לְתַלְמוּדָ' דר' ס"ל כר"מ דִּלְמָא כר"ש דִּבְתוּלָה שְׁלֵימָה הִיא בְּכָל מָקוֹם וְלָא אִיצְטְרִךְ בְּעוּלַת בַּעַל כ"א לְגוּפָהּ כמ"ש זֶה אֵינוֹ דא"כ גַּם בְּקִטָּלָא הָוֵי הָכִי כֵּיוָן דִּכְתִיב נַעֲרָה בְּתוּלָה בְּנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה מוּכָח דִּבְתוּלָה לָאו שְׁלֵימָה הִיא הָכָא וְאִתְרַבֵּי שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ וא"כ לָמָּה ס"ל דְּשֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ פָּטוּר מִסְּקִילָה וכ"ת דְּנָפְקָא לֵיהּ מִלְּבַדּוֹ א"כ הָדְרָא קוּשְׁיָא לְדֻכְתָּהּ דְּנַעֲרָה וְלֹא בּוֹגֶרֶת לָמָּה לִי דְּנִכְתּוֹב רַחֲמָנָא בְּתוּלָה מַשְׁמַע שְׁלֵימָה וְלֹא בּוֹגֶרֶת דְּהַשְׁתָּא א"א לוֹמַר דְּלִגְלוּיֵי עָלָהּ דִּבְתוּלָה אָתֵי שֶׁאֵינָהּ שְׁלֵימָה לְרַבּוֹת שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ דְּהָא אִימַּעוּט מִלְּבַדּוֹ אֶלָּא ע"כ ר' ס"ל דִּבְתוּלָה אפי' מְקֻצָּת בְּתוּלִים וְאִיצְטְרִךְ נַעֲרָה לְמִעוּטֵי בּוֹגֶרֶת אֲבָל שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ הָוֵי מְמַעֲטִינַ' מִבְּתוּלָה.

לְהָכִי אָתֵי בְּעוּלַת בַּעַל לְרַבּוֹת שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ בְּקִנָּס וְאָתֵי לְבַדּוֹ לְמִעוּטֵי בְּקִטָּלָא וע"כ בְּתוּלָה דְּמְאוֹרָס' לְמִעוּטֵי בְּעוּלָה כְּדַרְכָּהּ לְחוּד אָתֵי וְכָל זֶה לר' אֲבָל לְרַבָּנָן נוּכַל לוֹמַר דִּבְתוּלָה שְׁלֵימָה מַשְׁמַע וכמ"ש: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר לְרַבָּנָן דְּנַעֲרָה לְמִעוּטֵי בּוֹגֶרֶת וְשֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ לָא אַמַּעַט הָא כְּבָר כָּתַב רַשְׁ"י דַּף נ"ט בְּהַבָּא ע"י דְּמַאן דְּמַמַּעַט בּוֹגֶרֶת כ"ש שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ וּמָהַרְשָׁ"א ז"ל שֶׁהִקְשָׁה ד"ה בִּבְתוּלֶיהָ בִּכְדַרְכָּהּ וכו' עַל הַתּוֹסָפוֹ' דְּמַאי קשי' לְהוּ בד"ה בְּתוּלָה שְׁלֵימָה מַשְׁמַע מִנַּעֲרָה הַמְאוֹרָסָה וּקְנָס דלמ' בְּתוּלָה שְׁלֵימָה לֹא מִיעֵט כ"א בּוֹגֶרֶת וְלֹא שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ ע"ש (קְצָת תֵּיבוֹת חֲסֵרִים כָּאן) לָא קשי' דְּרַשְׁ"י פי' שָׁם

דְּאִם בּוֹגֶרֶת אִמְּעִיט מִבְּתוּלֵי' דְּלָא הָוֵי בְּתוּלָה לר"מ כ"ש שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ לָא מִיקְּרֵי כָּל בְּתוּלֵי' וְכֵן לר"ש ולר"א אע"ג דְּאִתְּרַבִּי בּוֹגֶרֶת מִבְּתוּלֵיהָ אֲבָל שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ אֲמַעֵט דְּלָא הָוֵי אפי' מִקֶּצֶת בְּתוּלִין דְּוַודַּאי בּוֹגֶרֶת הָוֵי יוֹתֵר בְּכְלַל בְּתוּלָה מִשֶּׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ אֲבָל הָכָא דְּבוֹגֶרֶת לֹא אִמְּעִיט כ"א מִנַּעֲרָה לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ דְּשֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ לָא אִמְּעִיט דְּבְכְלַל בְּתוּלָה הָוֵי בּוֹגֶרֶת וְשֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ אֶלָּא דְּנַעֲרָה מְמַעֵט בּוֹגֶרֶת וְלֹא מַחֲמַת שֶׁאֵינָהּ בְּתוּלָה וְתֵדַע דְּהָא לְרַבָּנָן בְּנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה חַיָּיב בְּשֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ אפי' לפי' הַתּוֹסָ' דְּאָתֵי מִבְּעוּלַת בַּעַל וְאִלּוּ בּוֹגֶרֶת פָּטוּר לד"ה דְּלֵיכָּא מַאן דְּפָלִיג אַדְּרֵשַׁת נַעֲרָה וְלֹא בּוֹגֶרֶת ומ"מ אֵינוֹ מֻוכְרָח דְּרַבָּנָן ס"ל הָכִי דְּאָפְשָׁר דס"ל דִּבְתוּלָה מִקֶּצֶת בְּתוּלָה מַשְׁמַע וַאֲפִי' שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ וּבְעוּלַת בַּעַל לְגוּפֵיהּ אָתֵי וּלְבָדוּ לְכִדְרַ' יוֹנָתָן כִּדְאִיתָ' הָתָם.

אוֹ אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דס"ל דַּאֲפִי' אִם מִקֶּצֶת בְּתוּלָה מַשְׁמַע מ"מ שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ לָא מַשְׁמַע מִבְּתוּלָה וְאָתֵי בְּעוּלַת בַּעַל לְרַבּוּיֵי שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ וּבֵין בְּקִנָּס בֵּין בְּקָטָלָא וּלְדִיוּקָא אָתֵי וְכָתַבְתִּי כָּל זֶה דְּלֹא צְרִיכִינַן לוֹמַר דר' וְרַבָּנָן בְּפְלוּגְתָּ' דר"מ ור"ש פְּלִיגִי דכ"ע מָצוּ סָבְרִי כר"מ וְכֵן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ גַּם קֻוּשְׁיַת הַתּוֹסָ' דאל"כ מַאי הִקְשׁוּ דְּמַאן לֵימָא לָן דְּרַבָּנָן בְּתוּלָה שְׁלֵימָה ס"ל אֶלָּא ע"כ ס"ל לְתוֹסָ' דְּרַבָּנָן ור' לֹא נָתַתִּי לְהָא פְּלוּגְתָּ' וּמָצֵי סָבְרִי ככ"ע אֲבָל כר"ש וַדַּאי ר' לָא אָתֵי כמ"ש וְנִתְיַשֵּׁב הַכֹּל וְהַרְבֵּה מָצִינוּ כַּיּוֹצֵא בָּזֶה בַּתַּלְמוּד דְּחַד קָרָא לִגְלוּיֵי עֲלֵיהּ דְּאַחֲרִינָא אָתֵי כמ"ש גַּבֵּי נַעֲרָה בְּתוּלָה ואע"ג דְּכָל בְּתוּלָה סְתָם שְׁלֵימָה מַשְׁמַע הָכָא גַּלִּי קְרָא כִּדְאָמְרִינַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵּי דְּפָרִיךְ וְכָל הֵיכָא דִּכְתִיב כָּךְ הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ כָּךְ וְהָא קְרָא פְּלוֹנִי לֹא מַשְׁמַע כָּךְ וּמְשַׁנֵּי שֶׁאנֵי הָתָם כו' וְנֵילַף מִינֵּיהּ כו' גַּם אפי' לְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת ע"כ צ"ל כֵּן לר"מ דס"ל בְּתוּלָה אפי' מִקֶּצֶת בְּתוּלִים וְהָא גַּבֵּי קִנָּס וְנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה מְמַעֲטִינַן בּוֹגֶרֶת וא"כ ע"כ בְּתוּלָה לָא הָוֵי מִקֶּצֶת בְּתוּלִין אֶלָּא ע"כ הָתָם שָׁאנֵי דְּגַלִּי קְרָא וְלֵילַף מִינָּהּ לֹא נוּכַל כמ"ש וְזוֹ תְּשׁוּבָה לְדִבְרֵי רַשְׁ"י שפי' בְּהַבָּא ע"י דַּף ס' גַּבֵּי מַאי דְּקָאָמַר ר"מ אֵלָיו לְרַבּוֹת הַבּוֹגֶרֶת וּפָרִיךְ לָמָּה לִי קְרָא הָא ר"מ בְּתוּלָה אֲפִילּוּ מִקֶּצֶת ס"ל וּמְשַׁנֵּי מ"ד נֵילַף בְּתוּלָה בְּתוּלָה מֵהָתָם מַה לְהַלָּן נַעֲרָה כו' ופי' רַשְׁ"י מֵהָתָם מֵאוֹנֶס וּמְפַתֶּה וְזֶה קָשֶׁה לִי דְּהָא שְׁנֵי כְּתוּבִים הַבָּאִים כא' הֵם עִם נַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה וצ"ל דס"ל לְרַשְׁ"י דְּיֵשׁ שׁוּם צְרִיכוּתָא וּכְבָר הִשִּׁיגוּ הַתּוֹסָ' עָלָיו ז"ל מִטַּעַם אַחֵר עוֹד נוּכַל לוֹמַר אפי' בְּלֹא שְׁנֵי כְּתוּבִים ה"כ לֹא נוּכַל לֵילַף מִבְּתוּלָה דְּנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה וְקִנָּס דְּהָא מַסְקִינַן פ' הַבָּא ע"י דַּף ס' דְּטַעֲמָא דר"ש דס"ל בְּתוּלָה שְׁלֵימָה מַשְׁמַע דְּגָמַר מִדְּרַבִּי רַחֲמָנָא גַּבֵּי טֻומְאַת כֹּהֵן אֲלָיו לְרַבּוֹת הַבּוֹגֶרֶת מִכְּלָל דִּבְתוּלָה שְׁלֵימָה א"כ א"ש דר"ש יֵשׁ לוֹ הוֹכָחָה דע"כ בְּתוּלָה שְׁלֵימָה וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּאֵימָ' אֵיפְכָא דִּבְתוּלָה אפי' מִקֶּצֶת בְּתוּלָה וְגַבֵּי טֻומְאָה גַּלִּי קְרָא דִּבְתוּלָה הָוֵי שְׁלֵימָה לְמֵעוּטֵי שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ דְּזֶה אֵינוֹ דר"ש ס"ל דַּאֲפִי' אִי בְּתוּלָה מִקֶּצֶת בְּתוּלָה נִתְמַעֵט שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּהּ וא"כ לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא גַּבֵּי טֻומְאָה בְּתוּלָה לְחוּדָהּ דְּמֵמִילָא אִתְרַבִּי בּוֹגֶרֶת שֶׁהִיא מִקֶּצֶת בְּתוּלָה וְאֵימַעֵט של"כ דְּלָא הָוֵי בְּתוּלָה כְּלָל וכ"ת א"כ גַּבֵּי נַעֲרָה מְאוֹרָסָה וּקְנָס דְּכָתְבִינַן דְּמִתְרַבִּי של"כ אע"ג דְּלָאו בְּתוּלָה הִיא שָׁאנֵי הָתָם דְּלִמְאי הִלְכְתָ' כְּתַב רַחֲמָנָ' נַעֲרָה אֶלָּא לְגִלּוּיֵי עֲלֵיהּ דִּבְתוּלָה דְּלָאו שְׁלֵימָה הִיא וּלְמַאי אִי לְרַבּוֹת בּוֹגֶרֶת הָא אִימַּעַט מִנַּעֲרָה אֶלָּא ע"כ לשל"כ דְּלָא נְמַעֵט לָהּ מִבְּתוּלָה אֲבָל הָכָא לִכְתּוֹב בְּתוּלָה וְיִתְמַעֵט של"כ מִמֵּילָא וְגַם בְּנַעֲרָה הַמְאוֹרָסָה תְּמַעֵט של"כ כֵּיוָן דִּבְתוּלָה מִקֶּצֶת בְּתוּלָה הִיא א"כ אִצְטְרִיךְ נַעֲרָה לְמֵעוּטֵי בּוֹגֶרֶת ושל"כ אִימַּעַט מִמֵּילָא אֶלָּא ש"מ דִּבְתוּלָה בְּכָל מָקוֹם שְׁלֵימָה וְלָכֵן אִצְטְרִיךְ אֵלָיו לְהוֹרוֹת דִּבְכָל מָקוֹם שְׁלֵימָה

הִיא וְדוּק: דַּף צ"ח ע"ב ד"ה כָּאן שָׁנָה רַבִּי נְרָאֶה לר"ת כו' הָא דְּלָא כְּתַב רַשִׁ"י זַ"ל דפי' בְּהֶדְיָ' דְּמַתְנִי' סָתַם לָן ר' כר"י ונ"ל לְיַשֵּׁב קֻוּשְׁיַת ר"ת זַ"ל דע"כ צ"ל לְקַמָּן הָא דְּאָמַר אִי אַיְיתֵית לִי בְּדִינָר כ"ש דְּהָוֵי שָׁוֵי י"ב הַיְינוּ דְּהָוּ מוֹזְלִי גַּבְךְ כַּנָּהוּג שֶׁבְּמִקָּח גָּדוֹל מוֹזְלִי טְפֵי וכמ"ש רַשִׁ"י לְקַמָּן וְהַתּוֹסָ' זַ"ל ד"ה כ"ש לֹא עַל הַכֶּפֶל שֶׁהֵבִיא דא"כ גַּבֵּי קִטָנִית נָמֵי כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' א"כ א"ש דְּוַדַּאי מוֹדֶה רַבִּי יוֹדָא בְּמַה שֶּׁדָּרְךְ הַתַּגָּרִים לְהוֹזִיל בְּמִקָּח לְפִי הַמִּקָּח גָּדוֹל אוֹ קָטָן דְּוַדַּאי הָוֵי לְבַעַל הַמָּעוֹת דְּאַטּוּ לְדִבְרֵי ר"י כָּל מִקָּח שֶׁיִּקָּנֶה שָׁלִישׁ וְיִצְטָרֵךְ שׁוּמָא אִם אֵין בּוֹ יוֹתֵר מִשָּׁוְיָה וּבָרוּר שֶׁמִּקָּח גָּדוֹל מוֹזְלִי יוֹתֵר מִמִּקָּח קָטָן אֶלָּא מַיְירֵי שֶׁהוֹסִיפוּ מַה שֶּׁאֵין דֶּרֶךְ לְהוֹזִיל כ"כ שֶׁנִּרְאֶה שֶׁהִיא הוֹסָפָה וְזֶהוּ לְשׁוֹן הוֹסִיפוּ לוֹ אַחַת יְתֵירָה שֶׁנִּרְאֶה שֶׁהִיא הוֹסָפָה בְּמִתְכַּוֵּן וּכְגוֹן מִשְׁנָתֵינוּ מָנֶה בְּמֵאתַיִם שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהוֹזִיל בְּמִקָּח כ"כ בְּהָא פְּלִיגִי וְסָבַר ר' יוֹסֵי דאע"ג שֶׁהַוִּיתּוּר הוּא יוֹתֵר מִדֶּרֶךְ דְּעָלְמָא מ"מ אֵין זֶה מַתָּנָה אֶלָּא וִיתּוּר מֻחְמַת מִקָּח שֶׁנִּצְטָרֵךְ לְמָעוֹת וְיוֹתֵר הַרְבֵּה וא"כ לְקַמָּן מוֹדֶה ר"י מְשׁוּם דא"ל אִי זַבֵּינְתְּ בְּדִינָר הָיוּ מוֹזְלִין גַּבְךְ כְּמוֹ שֶׁדֶּרֶךְ הַמִּקָּח לִהְיוֹת וא"כ עָבַרְתָּ עַל דִּבְרֵי ולעד"נ פָּשׁוּט דִּבְכָל טָעוּת בְּמָקוֹם שֶׁנִּתְאַמֵּת שְׁתוּת אוֹ יוֹתֵר אָמְרִינַן נָמֵי בְּהָכִי דְּמַה שֶּׁדֶּרֶךְ הַתַּגָּרִים לְהוֹזִיל בְּמִקָּח גָּדוֹל יוֹתֵר מִמִּקָּח קָטָן אֵין עוֹלֶה מִן הַמְּנָיָן כְּלָל וא"כ יֵשׁ פְּשִׁיטָא לְקַמָּן הַעֲבָרָה עַל דַּעְתּוֹ וּמַה שֶּׁהֵבִיא רז"ל רְאָיָה מִמַּאי דְּלָא קָאָמַר הָא מַנִּי (ר"מ) (ר"י] הִיא נלע"ד דְּלָשׁוֹן זֶה מֻרְגָּל הִיכ' דְּאֵין זֶה מָקוֹם הַדִּין אֶלָּא אַגַּב אוֹרְחֵיהּ קמ"ל נָמֵי הַאי דִּינָא כְּמוֹ שֶׁאָמַר ר"ל בְּגִיטִּין פ"ב כָּאן שָׁנָה ר' אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל שֶׁדִּין זֶה אֵין שָׁם מְקוֹמוֹ אֶלָּא אַגַּב קמ"ל וְכֵן בִּיבָמוֹת פֶּרֶק הַחוֹלֵץ כָּאן שָׁנָה ר' לֹא יִשְׁפּוֹךְ אָדָם מֵי בוֹרוֹ כו' כָּאן שָׁנָה ר' אֲחוֹת גְּרוּשָׁה מִדִּבְרֵי תוֹרָה כו' דִּבְכֻלָּן אֵין מְקוֹמָן כָּאן אֶלָּא שר' שִׁנְאָן כָּאן אַגַּב אוֹרְחֵיהּ ונ"ל דְּדָבָר זֶה שָׁיְיכָא בְּמַאי דְּאָמְרִינַן לְעֵיל ס"פ מְצִיאַת הָאִשָּׁה דְּכָל בָּרְיְיתָ' דְּמִיְתְנֵי בֵּי ר"ח ור"א פְּשָׁטָא לָהּ מִמַּתְנִיתִין א"כ כָּל בָּרְיְיתוֹת צָרִיךְ לִהְיוֹת לָהֶם עִיקַּר בְּמַתְנִיתִין וּדְבָרִים אֵלּוּ לֹא נִמְצָא לָהֶם עִיקַּר בְּמִקּוֹמָם וְקָאָמַר ר"ל כָּאן שְׁנָאָם רַבִּי וְרַמְזָם בְּמִשְׁנָה אַגַּב וְלֹא שַׁיָּיךְ לוֹמַר הָא מַנִּי אא"כ הָיְתָה עִיקַּר מַחֲלוֹקֶת דר"י ור"א בְּדִינָא דְּמַתְנִיתִין אֲבָל הֵם פְּלִיגִי בְּשָׁלִישׁ דְּעָלְמָא שֶׁשְּׁלָחוֹ בַּעַל הַמָּעוֹת לִקְנוֹת לוֹ אֶלָּא שר' סְתָם בְּמַתְנִיתִין הַאי דִּינָא גַּבֵּי אַלְמָנָה שֶׁמְּכָרָהּ לְעַצְמָהּ וה"ה בְּשָׁלִישׁ לִקְנוֹת לְבַעַל הַמָּעוֹת כַּנַ"ל:

דַּף צ"ט ע"ב דַּיָּה ה"ג בְּכָל הַסְּפָרִים כו' וּפ"ה קָשֶׁה חֲדָא כו' לעד"נ דְּלָא קָאָמַר הָא תְּנַן מִשּׁוּם דְּבַמִּשְׁנָה אֵין הַדִּין מְבוֹרָר דְּהָא רב חִסְדָּא גּוּפֵיהּ מְפָרֵשׁ מַתְנִי' הָתָם דַּף נ"ז מַאי אֵין לָהֶם אוֹנָאָה דְּאֵינוֹ בְּתוֹרַת אוֹנָאָה דַּאֲפִילּוּ פָּחוֹת מִכְּדֵי אוֹנָאָה חוֹזֵר ואע"ג דְּרַשִׁ"י זַ"ל וְהַתּוֹסָפוֹת זַ"ל מְפָרְשִׁים דְּרַב חִסְדָּא אַהֶקְדֵּשׁ לְחוּדֵהּ קָאֵי הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּמוּכָח בְּכָל מָקוֹם דְּאֵין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת כְּלָל אֲבָל מַתְנִיתִין גּוּפָהּ איכ' לְדַחוּיֵי.

לָכֵן קָאָמַר וְהָאָמַר מַר כְּלוֹמַר וְהָא ק"ל לְפִי שֶׁהוּא פָּשׁוּט בְּפִי כָּל הָאָמוֹרָאִים דְּאֵין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת. עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ לְפִי מַה שֶּׁפֵּירְשׁוּ הַתּוֹסָ' לְקַמָּן דְּאַיְתֵר מִשְׁתוּת קָאֵי א"כ מַמַּתְנִיתִין אֵין רְאָיָה דְּהָא פְּלִיגִי אָמוֹרָאֵי הָתָם דְּאִיכָּ' לָמ"ד הָתָם דְּאוֹנָאָה אֵין לָהֶם.

בְּטוּל מִקָּח יֵשׁ לָהֶם אֲבָל בִּלְשׁוֹן אָמוֹרָאֵי מִקְרֵי אוֹנָאָה אֲפִילּוּ בְּטוּל מִקָּח וכמ"ש ר"ת זַ"ל לְעֵיל וּלְקַמָּן אֶלָּא דִּלְפִי זֶה הָיָה קָשֶׁה לָמָּה מָחַק רַשִׁ"י הַגִּרְסָא וְהָא מָר הוּא דְּאָמַר כו' דְּהָא ר"נ הוּא מָרָא דִּשְׁמַעְתְּ' דס"ל דְּאֵין אוֹנָאָה אפי' בְּיַיתֵר מִשְׁתוּת כִּדְאָמַר בְּהַמְקַבֵּל כְּמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ כָּל הַפּוֹסְקִים וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ בְּמַאי הָוּו טָעוּ רַבָּה ור"ח נ"ל דה"פ דְּרַבָּה ור"ח לֹא ס"ד סבר' דִּלְתִקּוּנֵי שַׁדַּרְתִּיךְ כו' אַדְּ אִיבַּעְיָ' לְהוּ כִּי הֵיכִי דַּאֲמַרְתְּ לא' וַאֲפִי' לק' אע"ג דְּלָא

אָמַר בע"ה אֶלָּא לא' מ"מ ס"ל דִּבְמַאי דְּלֹא הִתְנָה עִמּוֹ בְּהֶדְיָ' שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת הָוֵי יָדוֹ כְּיַד בע"ה וְכִי הֵיכִי דהבע"ה גּוּפֵיהּ הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְמִכּוֹר לְמִי שֶׁיִּרְצֶה ה"ה שָׁלִיחַ א"כ נֵימָא דאע"ג דְּטָעָה שָׁלִיחַ יִשָּׁאֵר הַמִּקָּח קַיָּים בְּטָעוּתוֹ כֵּינָן דְּאֵין אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת וְזָכָה הַלּוֹקֵחַ בְּאוֹנָאָה וְאֵין בע"ה יָכוֹל לְבַטְּלוֹ אוֹ דִילְמָ' כֻּלֵּי הַאי אֵין כֹּחַ לַשָּׁלִיחַ לְהַזִּיק לבע"ה אֲבָל הָא לָא ס"ד דְּרַבָּה ור"ח שֶׁיְּבַטֵּל שְׁלִיחוּתוֹ לְגַמְרֵי וַאֲפִי' שֶׁלֹּא יִהְיֶה הֶיְזֵק כְּגוֹן שֶׁיַּחֲזִיר הָאוֹנָאָה יִהְיֶה הַמִּקָּח בָּטֵל דְּזֶה לָא הָוֵי ס"ל רַק אִיבַּעְיָ' לְהוּ אִם יִשָּׁאֵר הַמִּקָּח בְּטָעוּת כִּי הֵיכִי דְּגַבֵּי בע"ה קַיָּים אפי' בְּטָעוּת גַּבֵּי קַרְקַע ה"נ שָׁלִיחַ כֵּינָן דְּאָמְרִינַן דְּבִסְתָמָ' כְּשֶׁלֹּא צִוָּוהוּ הָוֵי יָדוֹ כְּיַד בע"ה א"ד אֵין כֹּחַ בְּיָדוֹ לְהַזִּיק לבע"ה וְהַנָּזָק חוֹזֵר ומ"ש רַשִּׁ"י ד"ה אע"ג דטע' כו' דְּמִקָּחוֹ קַיָּים הַיְינוּ כְּפִי שֶׁמָּכַר וְאֵין חוֹזֶרֶת הָאוֹנָאָה כְּדְאָמְרִינַן פָּחוֹת מִשְּׁתוּת נקנ' מִקָּח שֶׁפֵּירוּשׁוֹ נָקֵנָה מִקָּח כְּמוֹ שֶׁמָּכַר וְאֵין הָאוֹנָאָה חוֹזֶרֶת וְקָאָמַר בְּהָא לָא קָאָמִינָ' וּפָרְכִי וְהָאָמַר מָר אֵין אוֹנָאָה כְּלוֹמַר מ"ט דְּכֵינָן שֶׁיֵּשׁ כָּאן מְכִירָה רַק הָאוֹנָאָה חוֹזֶרֶת לְמַאי דְּסָלְקָ' דַּעְתַּיְיהוּ דְּלָא שְׁלִיחוּתֵיהּ א"כ הוּא כבע"ה וְאִי תַּחֲזוֹר הָאוֹנָאָה נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ אוֹנָאָה לְקַרְקָעוֹת.

וְזֶה אֵינוֹ א"ל ה"מ כו' ר"ל שֶׁאֵין כָּאן שְׁלִיחוּת כְּלָל דְּלְעִוּוּתֵיהּ לָא שַׁוְיָה שָׁלִיחַ כְּלָל וא"כ אִם עִוּוּת נמצ' שֶׁהוּא כְּמוֹ אַחֵר שֶׁמָּכַר שֶׁל חֲבֵירוֹ דְּאֵין הַמִּקָּח כְּלוּם אפי' אִי מַחֲזִיר הָאוֹנָאָה וְנִמְצָ' שֶׁאֵין כָּאן מְכִירָה כְּלָל וְהַשְׁתָּ' מַיְיתֵי רְאָיָה שַׁפִּיר כִּי הֵיכִי דְּגַבֵּי תְּרוּמָה אִם הוֹסִיף יוֹתֵר מֵעֶשְׂרָה אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה לְגַמְרֵי וַאֲפִילּוּ א' מנ' בָּטֵל ה"נ אִי טָעָה אֲפִילּוּ אִי יַחֲזִיר אֵינוֹ כְּלוּם: וְהַשְׁתָּא אֵין לְהַקְשׁוֹת כֵּינָן דְּהָווּ ס"ל בְּבַעְיָא שֶׁלָּהֶם דְּיֵשׁ סבר' שֶׁבַּשָּׁלִיחַ לֹא יִתְקַיֵּים הַמִּקָּח מָה הִקְשׁוּ מֵאֵין אוֹנָאָה דִּלְמָא קָאֵי אבע"ה.

דְּלָאו קוּשְׁיָ' הִיא דְּהִקְשׁוּ מַה טַּעַם אע"ג דְּאֵין כֹּחַ בְּיָדוֹ לְהַזִּיק מ"מ כֵּינָן שֶׁמְּכִירָתוֹ מְכִירָה אֵיךְ כְּפָסוּק אוֹנָאָה בְּקַרְקָעוֹת לְהַזִּיק לַלּוֹקֵחַ מַה שְׁזָּכְתָה לוֹ תּוֹרָה בְּאוֹנָאָה. אוֹ נוֹכַל לוֹמַר שֶׁמַּקְשֶׁה כֵּינָן שֶׁאֵין אוֹנָאָה וְהוּא עָשָׂאוֹ שָׁלִיחַ בְּקַרְקַע סָתַם וְלֹא פי' מִסְתָמָ' נָתַן לוֹ כֹּחַ כְּדִין קַרְקַע כֵּינָן שֶׁלֹּא הִתְנָה עִמּוֹ וּמְשַׁנֵּי דִּלְתִקּוּנֵי עָשָׂאוֹ שָׁלִיחַ כו' וְדָבָר זֶה אוֹרְחֵיהּ דְּתַלְמוּדָ' בְּדֻכְתֵי טוּבָא דְּאִיבַּעְיָ' לְהוּ אִי נימ' הַאי סבר' לְחִיּוּב אוֹ הַאי סבר' לְפִטּוּר וְכִי מֵשִׁיב לוֹ חד' סבר' פָּרִיךְ מֵאִידָךְ סבר' וְהָא איכ' סבר' אִיפְּכָ': דף ק' ד"ה וְהָא אָמַר רַב נַחְמָן כו' הִנֵּה רַשִּׁ"י גָּרַס שָׁם בְּהֶדְיָ' כֵּן וְשָׁם נִפְרַשׁ בע"ה: ע"ב ד"ה וְלֹא בְּלָאוֹ' בְּמָקוֹם אַחֵר פירש"י ז"ל כו' לעד"נ דְּלִישָׁנָ' דְּרַשִּׁ"י כָּאן נָמֵי מַשְׁמַע כֵּן שֶׁכָּתַב בְּלָאוֹת שַׁחֲקֵי בְּגָדִים שֶׁהֲבִיאָה לוֹ בְּשׁוּמָא וּלְבָשָׁן הוּא אֵינוֹ מַחֲזִירָן לָהּ בִּיצִיאָתָהּ עכ"ל וְאֵין מְשֻׁלָּם לָהּ גַּם לִישָׁנָא דְּשַׁחֲקֵי בְּגָדִים לע"ד אֵין לְפָרֵשׁ כ"א אֲשַׁחֲקִין הַקַּיָּמִין שֶׁאֵינוֹ מְחַזְּרִים דְּאִם בָּלוּ וְכַוָּנָתוֹ שֶׁאֵינוֹ מְחַוֵּיב לְשַׁלֵּם שָׁנְשְׁחֲקוּ הַבְּגָדִים אֵין זֶה לִישָׁנָא דְּשָׁנְשְׁחֲקוּ בְּגָדִים דהל"ל שֶׁאֵינוֹ מַחֲזִיר לָהּ מַה שָּׁנְשְׁחֲקוּ בְּגָדֶיהָ אוֹ בְּגָדֶיהָ שֶׁנְּשְׁחֲקוּ אֲבָל שַׁחֲקֵי בְּגָדִים מַשְׁמַע בְּשַׁחֲקִין הַקַּיָּמִין שֶׁקּוֹרִין האדר"ן בל"א וְדוֹחֵק בְּעֵינֵי לְפָרֵשׁ דְּהַבִיאָה לוֹ בַּתְּחִלָּה שַׁחֲקֵי בְּגָדֶיהָ וְלָבַשׁ הַשְׁחָקִין וּבָלוּ לְגַמְרֵי דְּמַה לוֹ לתנ' לְמִנְקָט דִּינֵיהּ אֲשַׁחֲקִין ה"ל לְמִיתְנֵי אַבְּגָדִים שֶׁבָּלוּ וע"כ מ"ש רַשִּׁ"י שֶׁהֲבִיאָה לוֹ בְּשׁוּמָא אַבְּגָדִים קָאֵי לֹא אַשַׁחֲקִין.

וְנִרְאֶה לְיַשֵּׁב דְּרַשִּׁ"י ס"ל דְּמַיְירֵי בְּשַׁחֲקִין שֶׁנּוֹתְרוּ בִּשְׁעַת שְׁנִמְצֵאת אַיְילוֹנִית אוֹ שֶׁמַּיְאָנָה וְהוּא הוֹצִיאָן אַחַ"כ כְּגוֹן שֶׁמְּכָרָן אוֹ פְּזָרָן וְהַיְינוּ דְּקָאָמַר בגמ' אִי דְּאִיתַּנְהוּ אוֹ דְּלִיתַּנְהוּ וְלָכֵן לָא קָתָנֵי בְּלָאוֹתֶיהָ קַיָּמִין כֵּינָן דְּמַסִּיק דְּמַיְירֵי בַּלִּיתְנְהוּ וקמ"ל הַתַּנָּא דאע"ג

שֶׁהוֹצִיאָן לְאַחַר שֶׁמִּיאֲנָה אוֹ לְאַחַר שֶׁנִּמְצֵאת אֵילוֹנִית אַפִּ"ה פָּטוּר אִי בְּמְמָאֲנָת מִשּׁוּם
דְּאָמַר כְּשֶׁאוֹצִיאֶנָּה אַחֲזִיר כִּדְפֵ' רַשִּׁ"י לְקַמָּן וְאִי בְּאֵילוֹנִית מַיְירֵי לְפִי קֻושְׁיַת הַמַּקְשָׁן
בנצ"ב דְּכֵינָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהוֹצִיאָם אע"ג דְּנִמְצֵאת אֵילוֹנִית מ"מ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא גֵּירְשָׁהּ
הוּא מוֹצִיא בִּרְשׁוּת וּלְפִי הַמַּסְקָנָ' מַשְׁמַע מִדְּבְרֵי רַשִּׁ"י דַּאֲפִי' בנ"מ מַה שֶּׁהוֹצִיא הוֹצִיא
שֶׁרַשִּׁ"י כָּתַב בְּקֻושְׁיָ' אִם בָּאתָ לַחֲלוֹק בָּהֶן כו' מַשְׁמַע דְּבֶאֱמֶת אֵין לַחֲלוֹק בָּהֶן וְכֵן פִּי' הָרָ"ן
זַ"ל דְּבָרָיו ומ"מ לִישָׁנָא דְּרַשִּׁ"י שֶׁכָּתַב בְּקֻושְׁיָ' ד"ה וְאִי דְּלֵיתַנְהוּ וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ
לְהַעֲלוֹת בְּדַעְתּוֹ שֶׁהִיא אֵילוֹנִית אַתָּה פּוֹטְרוֹ צ"ע שֶׁהֲרֵי לְפִי פֵּירוּשָׁם יִתְפָּרֵשׁ אִי דְּלֵיתַנְהוּ
שֶׁהוֹצִיאָן אַחֲרֵי שֶׁנּוֹדַע לוֹ שֶׁהִיא אֵילוֹנִית דְּלֹא שַׁיְיךְ הַאי טַעְמָא וְאֶפְשָׁר דְּלַמַּאי דס"ד
הַאי טעמ' הָיִינוּ מֻכְרָחִין לְפָרֵשׁ וְלֹא בְּלָאוֹת דְּלֵיתַנְהוּ לְגַמְרֵי שֶׁבָּלוּ קוֹדֶם שֶׁנִּמְצֵאת
אֵילוֹנִית אֶלָּא שֶׁרַשִּׁ"י פִּי' לְפִי הָאֱמֶת דְּאֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּלָא אַסִּיק אַדַּעְתֵּיהּ שֶׁהֲרֵי לְפִי
הָאֱמֶת אֵין מַחֲזִיר בְּאֵילוֹנִית אפי' בְּלָאוֹת דנ"מ וכמ"ש א"כ אֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּלָא אַסִּיק
דא"כ ה"ל לְשַׁלּוֹמֵי בְּלָאוֹת דנ"מ דְּמַאי עֲבִידְתַּיְיהוּ גַּבֵּיהּ אֶלָּא ע"כ כֵּינָן שֶׁהוּא מֻקָּח טָעוּת
אֵין מְשַׁלֵּם כְּלוּם לְגַמְרֵי וס"ל לְרַשִּׁ"י דְּלֵיכָּא דְּבָלָאוֹת א"א לְפָרוּשֵׁי כ"א אַשַּׁחֲקִין וְלֹא
בְּגָדֶיהָ שֶׁבָּלוּ וְעוֹד דְּאִי בְּלָאוֹת הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ מַה שֶּׁבָּלוּ אֵיךְ קָאָמַר בַּבָּרַיְיתָ' בְּלָאוֹתֶיהָ
הַקָּיְימִין דְּאִם בָּלוּ אֵיךְ קַיְימִין אֶלָּא ע"כ בְּלָאוֹת פֵּירוּשׁוֹ שַׁחֲקִין וא"כ אֵיךְ קָאָמַר בְּמַתְנִיתִין
דְּאֵין לָהּ שֶׁחֲקִין וַהֲלֹא כָּל הַבֶּגֶד אֵין לָהּ וְאֵין כָּאן שְׁחָקִים כְּלָל וּלְפִי הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל נ"ל
דס"ל דְּבִגְדֵי צֹאן בַּרְזֶל קְרוּיָה בְּלָאוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לְבַלּוֹתָן וְהָוֵי בְּלָאוֹת שֵׁם דָּבָר אַבִּגְדֵי
צֹאן בַּרְזֶל שֶׁהֵן נִקְרָאִין בְּלָאוֹת וא"ש מַתְנִיתִין וּבָרַיְיתָ' אֲבָל רַשִּׁ"י לָא ס"ל הַאי פֵּירוּשָׁ'
וא"כ הַמַּקְשָׁן לָא נָחִית לְהָכִי כְּמוֹ דצ"ל ע"כ בְּמַאי דְּפָרִיךְ אִי דְּאִיתַנְהוּ שֶׁיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת ע"ז
הֵיכִי ס"ד הָכִי הָא לָא קָתָנֵי בְּלָאוֹתֶיהָ קַיְימִין אֶלָּא ע"כ הַמַּקְשָׁן לָא נָחִית לְהָכִי וּבֶאֱמֶת הָוֵי
מָצֵי לְמִפְרַךְ ה"נ כִּדְפָרִיךְ בְּאֵילוֹנִית אִי דְּלֵיתַנְהוּ הָוֵי מָצֵי לְמִפְרַךְ דְּלָמָּה לֹא שָׁקְלָה מ"מ
מַה שֶּׁהוֹצִי' אַחַר שֶׁנִּמְצֵאת אֵילוֹנִית אֶלָּא דְּלָא נָחִית לְהָכִי וּפָרִיךְ אפי' אִם הָיָה אֶפְשָׁר
לְפָרֵשׁ בְּלָאוֹת מַה שֶּׁבָּלוּ אַפִּ"ה לָא א"ש וּלְפִי הָאֱמֶת הַכֹּל נִיחָא: הַנּוֹשֵׂא פֶּרֶק שְׁנֵים עָשָׂר
ד"ה וְהִיא נִיזּוֹנֶת עַד וא"ת כו' אֶלָּא הָאַחִין שֶׁשִּׁעְבְּדוּ כו' קֻושְׁיָ' זוֹ עָלְתָה בְּתֵימַ' ונ"ל שֶׁצָּרִיךְ
לִהְיוֹת וְתֵימָ' וּבֶאֱמֶת הִיא קֻושְׁיָ' גְּדוֹלָה וּמִן הַתֵּימָ' שֶׁלֹּא הִכִּירוּהָ שָׁם בְּמְקוֹמָהּ וְסָגְיָא
דְּשִׁמַּעְתְּ' הָיָה אֶפְשָׁר לִי לְתָרֵץ דְּטַעֲמָ' דְּקָצוּבִין דְּקָאָמַר ר"ח הָתָם לָא הָוֵי אֶלָּא אַאֲכִילַת
פֵּירוֹת וְשֶׁבַח קַרְקָעוֹת כִּדְמַשְׁמַע הָתָם סֻגְיָ' דְּשִׁמַּעְתְּ' דְּקָאָמַר ר"י וְעַוְלָא לְפִי שֶׁאֵין כְּתוּבִין
וּפָרִיךְ מִמָּזוֹן אִשָּׁה וְהַבָּנוֹת דִּכְתִיבִי דָּמוּ מַשְׁמַע דְּאִינְהוּ לָא קָאֵי אֶלָּא אַפֵּירוֹת
וְאַשֶּׁבַח קַרְקָעוֹת וה"ה ר"ח וְכִי ה דְּאִינְהוּ מְשַׁנֵּי דְּשָׁאנֵי מְזוֹנוֹת דְּמֵעִיקָּרָ' הָכִי אִיתְּקוּן דְּאֵין
כְּתוּבִין אֵצֶל מְשַׁעְבְּדֵי בְּהָא אִיפָּרֵק גַּם ר"ח דְּאַמְּזוֹנוֹת לֹא תִּקְּנוּ חֲכָמִים אפי' אִם הָיוּ קְצוּבִין
עֶשָּׂאוּם כְּשֶׁאֵינָן קְצוּבִים כְּמוֹ שפי' רַשִּׁ"י הַטַּעַם לְדִידְהוּ דְּכֵינָן דְּכָל אָדָם מֻוטָּל עָלָיו חוֹב
זֶה לֹא תִּקְּנוּ חֲכָמִים דְּאֵין אָדָם קוֹנֶה קַרְקַע דְּמַה לּוֹ וּלְצָרָה זוֹ אַף אִם הֵם קְצוּבִים וְיוּכַל
לְהַנִּיחַ בְּנֵי חוֹרִין אוּלַי יֵשׁ עָלָיו חוֹב אַחֵר וְכַמָּה עִנְיָנִים אוֹ אוּלַי יִמְכְּרֵם אַחַ"כ וְיִהְיֶה מֻוְכָּרַח
לַעֲמוֹד בְּדִינָ' וְדַיָּנֵי דְּלָא נִיחָא לֵיהּ לְאִינָשׁ וְלָכֵן לֹא תִּקְּנוּ כְּלָל ונ"ל שֶׁזֶּהוּ הַמַּשָּׂא וּמַתָּן
שֶׁהָיָה לוֹ לְעַוְלָא עִם ר"א שָׁם דר"א הָוֵי ס"ד דְּלְעַוְלָא הָוֵי מִפְּנֵי תִּקּוּן הָעוֹלָם פֵּירוּשׁוֹ
בְּמְזוֹנוֹת כְּמוֹ בְּפֵירוֹת לְפִי שֶׁאֵין כְּתוּבִים וּלְהָכִי אַקְשְׁיָה וְעַוְלָא תֵּירֵץ דְּגַבֵּי מְזוֹנוֹת הָוֵי מִפְּנֵי
תִּקּוּן הָעוֹלָם כְּפָשְׁטֵיהּ וְלָא צָרִיכְנָ' לְשׁוּם טַעְמָא אפי' אִם ג"כ הָיוּ כְּתוּבִין וְקָצוּבִין אֶלָּא
בְּפֵירוֹת בָּעֵינָא טעמ' דְּהָתָם לָא שְׁכִיחָ' כֻּלֵּי הַאי וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דא"כ פַּרְנָסָה דְּקָאָמַר הָתָם

דְּמוֹצִיאִין וַהֲלֹא אַף אִם הֵם קְצוּבִין מִכָּל מָקוֹם אֵיכְ' תְּקוּן הָעוֹלָם כמ"ש בְּמְזוֹנוֹת דִּי"ל דְּגַם פַּרְנָסָה אֵין מוֹצִיאִין מִמְּשַׁעְבְּדֵי שֶׁשִּׁעְבֵּד הָאָב כמ"ש רַשְׁ"י וְהַתּוֹסָ' זַ"ל לעי' פֶּרֶק מְצִיאַת הָאִשָּׁה גַּבֵּי פַּרְנָסָה טָרְפָא מִמְּשַׁעְבְּדֵי שֶׁשִּׁעְבְּדוּ הָאַחִין וְלֹא שֶׁשִּׁעְבֵּד הָאָב.

וְאֵין לְפָרֵשׁ דְּהַטַּעַם דִּבְחַיֵּי הָאָב אֵין קְצוּבָה עֲדַיִן דְּאַף אִם הִשִּׂיא הַבַּת הָרִאשׁוֹנָה שָׁמָּא אַחַר כָּךְ יַעֲנִי בְּדַעַת וְיַשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ אַחֶרֶת וְיִתֵּן פָּחוֹת וְכֵן אֵין לָהֶם לְהַנִּיחַ עִשּׂוּר נְכָסִים לְפָחוֹת דְּשָׁמָּא אַחַ"כ יֵרֵד קְצָת מִנְּכָסָיו וְלֹא יִהְיוּ כ"כ וּמִקְּרֵי אֵינוֹ קָצוּב כֵּיוָן דְּאֵין לָהֶם קְצָבָה לְמַטָּה אע"ג דְּיֵשׁ לָהֶם קְצָבָה לְמַעְלָה דא"כ גַּם מְזוֹנוֹת לֹא הִקְשׁוּ כְּלוּם דְּנָהֵי דְּיֵשׁ לָהֶם קְצָבָה עַד דְּתִבְגְּרָן מ"מ אֵין לָהֶם קְצָבָה לְמַטָּה דְּשָׁמָּא יִנָּשְׂאוּ קוֹדֶם בּוֹגְרֶת דְּאֵין לָהֶם מְזוֹנוֹת כִּדְאִיתָ' פֶּרֶק נַעֲרָה וַאֲפִ' נֹאמַר אִיפְּכָא דְּפַרְנָסָה אֵין לָהּ קְצָבָה גַּם לְמַעְלָה דַּאֲפִ' הִשִּׂיא בִּתּוֹ שָׁמָּא אַחַ"כ יְעַשֵּׁר בְּדַעַת וְיִהְיֶה וַוְתָרָן יוֹתֵר וְצָרִיךְ לִיתֵּן לָהּ יוֹתֵר דְּבָתַר אֻמְדָּנָא אָזְלִינַן אַף אִם הִשִּׂיא אֶת בִּתּוֹ אִם אַחַ"כ הֶעֱשִׁיר בְּדַעַת וּמֵהַאי טַעְמָא גַּם עִשּׂוּר נְכָסִים א"א לָהֶם לְהַנִּיחַ דִּבְאֻמְדָּנָא יָהֲבִינַן טְפֵי מֵעִשּׂוּר נְכָסִים מ"מ לָמַ"ד לְפִי שֶׁאֵין כְּתוּבִין וּכְתִיבָה מְהַנֵּי אֲפִילּוּ בְּאֵין קְצוּבִין מַאי אִיכָּא לְמֵימַר בְּפַרְנָסָה אֶלָּא ע"כ גַּם בְּפַרְנָסָה אִיכָּא תְּקוּן עוֹלָם אֶלָּא דְּמִמְּשַׁעְבְּדֵי שֶׁשִּׁעְבְּדוּ הָאַחִין גָּבְיָא כֵּיוָן שֶׁהִיא בעל' חוֹב שֶׁלָּהֶם לֹא דְּאַבָּא כִּדְמַסִּיק פ' מְצִיאַת הָאִשָּׁה א"כ לֹא הָיָה לָהֶם לַלָּקוֹחוֹת לִקְנוֹת מֵהֶן דִּלְעִנְיַן פַּרְנָסָה לֹא הֶעֱמִידוּ הַנְּכָסִי' בְּחֶזְקַת הָאַחִין כְּלָל משא"כ בְּמְזוֹנוֹת מַסְקִינַן בב"ב פ' מִי שֶׁמֵּת דְּנְכָסִי' בְּחֶזְקַת יַתְמֵי קָיְימִי דְּהָא יְתוֹמִים שֶׁקָּדְמוּ וּמָכְרוּ בִּנְכָסִים מוּעָטִין מַה שֶּׁמָּכְרוּ מָכְרוּ וְתַיְתֵי מֵהֵי תַּיְתֵי ע"כ לָמַ"ד לְפִי שֶׁאֵין כְּתוּבִין אפי' הָכֵי טָרְפָה גַּם מִמְּשַׁעְבְּדֵי שֶׁשִּׁעְבֵּד הָאָב תִּקְשֵׁי מ"ש מִמְּזוֹנוֹת דְּאֵין כְּתוּבִין אֲצֶל מְשֻׁעְבָּדִין וּפַרְנָסָה כְּתוּבָה וְצָרִיךְ ע"כ לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם וה"ה לָמַ"ד לְפִי שֶׁאֵין קְצוּבִין כָּךְ הָיָה נִרְאֶה שִׁיטָה זוֹ אֶלָּא שֶׁמָּצָאתִי בִּדְבָרֵי רַשְׁ"י פ' מְצִיאַת הָאִשָּׁה שֶׁכָּתַב לְחַלֵּק בֵּין פַּרְנָסָה לִמְזוֹנוֹת מִטַּעַם קְצָבָה וְגַבֵּי מְזוֹנוֹת אֵין מוֹצִיאִין לְפִי שֶׁאֵין קְצוּבִין א"כ גַּם מְזוֹנוֹת הָוֵי הַטַּעַם לְפִי שֶׁאֵין קְצוּבִין ע"כ נרא' לְפָרֵשׁ דְּמַה שֶּׁאָמְרוּ מְזוֹנוֹת אֵין קְצוּבִין אֵין פֵּירוּשָׁן בְּשָׁנִים אֶלָּא מְזוֹנוֹת עַצְמָן אֵין לָהֶם קְצָבָה כמ"ש רַשְׁ"י בְּהֶדְיָא פ' נַעֲרָה דַּף נ"ב ע"ב ד"ה מְזוֹנוֹת אֵין לָהֶם קְצָבָה כו' דְּאַף אִם יִקָּצְבוּ לָהּ לִיתֵּן בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה כָּךְ וְכָךְ פְּעָמִים שֶׁיִּתְיַקְּרוּ וְלֹא תַּסְפִּיק בָּזֶה וְתִטְרוֹף מֵהֶם וּמַה לָּהֶם וּלְצָרָה זוֹ ואע"ג דְּגַבֵּי בַּת אִשְׁתּוֹ אָמְרִינַן בְּהַנְּזָקִין דְּמִיקָּץ קִיצָא ופירש"י ה' שָׁנִים וכמ"ש הַתּוֹסָ' גַּם הָכָא.

י"ל דְּשָׁאנֵי מְזוֹנוֹת כֵּיוָן דְּכָל אָדָם חַיָּיב חוֹב זֶה כמ"ש לְעֵיל מַה לָּהֶם וּלְצָרָה זוֹ דְּשָׁמָּא לֹא תַּסְפִּיק אֲבָל חוֹב דְּבַת אִשְׁתּוֹ כֵּיוָן דְּלָא שְׁכִיחַ כֻּלֵּי הַאי דְּלָאו כ"ע חַיָּיבִים חוֹב זֶה לֹא חָשׁוּ חֲכָמִים לְדָבָר זֶה כֵּיוָן שֶׁיּוּכַל לִקָּצוֹב לְשָׁנָה הַבָּה בְּשָׁנָה הַמְּכִירָה יִקָּצוֹב לְכָל שָׁנָה כָּךְ וְאִם יֵאָרַע שֶׁלֹּא תַּסְפִּיק תִּטְרוֹף כִּשְׁאָר חוֹב כֵּיוָן דְּלֵיכָּא תִּיקּוּן עוֹלָם כֻּלֵּי הַאי וְרוֹב פְּעָמִים תַּסְפִּיק.

ועי"ל דְּגַבֵּי מְזוֹנוֹת דְּבָעֵי אֻמְדָּנָא דב"ד כַּמָּה לִיתֵּן לָהּ בְּכָל שָׁנָה חָשׁוּ חֲכָמִים לת"ע דְּשָׁמָּא לֹא יִרְצוּ לִקְנוֹת וּלְהַטְרִיחַ לָשׁוּם לָהּ מְזוֹנוֹת דְּמַה לָּהֶם בְּכָךְ וְגַבֵּי בַּת אִשְׁתּוֹ פָּרִיךְ מַסֵּיקָא דְּמַתְנִי' דְּמֵתוּ בְּנוֹתֶיהָן נִיזּוֹנוֹת כו' דע"כ קָאֵי אַבַּעְלָהּ אֶחָד אוֹ אַשְׁנֵי בְּעָלִים שֶׁנּוֹתְנִין לָהּ דְּמֵי מְזוֹנוֹת א"כ כְּבָר שָׁמוּ כַּמָּה הַבְּעָלִים נוֹתְנִין לָהּ בְּכָל שָׁנָה וא"כ יֵשׁ לָהֶן קְצָבָה: וּבְהָא

מְיֻוָּשָׁב לָמָּה שָׁנָה הַתַּנָּא דִּין זֶה גַּבֵּי דְּמֵי מְזוֹנוֹת וְלֹא שְׁנָאָהּ בְּרֵישָׁא גַּבֵּי חַיָּיב לְזוּנָהּ ד' שָׁנִים דְּטָרְפָא גַּם מִמְּשַׁעְבְּדֵי וְאֶפְשָׁר דְּלִרְבּוּתָא נַקְטָהּ אֲבָל בְּהָא מְיֻוָּשָׁב טְפֵי.

וְעוֹד י"ל דְּהַמַּקְשֶׁן הָוֵי ס"ד דע"כ הָא הָוֵי קְצוּבִין מַאי דְּקִיצֵי כַּמָּה שְׁנֵי וַהֲוָה מָצֵי לְמֵימַר וּלְטַעְמֵךְ אֲבָל לְפִי הָאמ' מַיְירֵי בְּקָנוּ מִיָּדוֹ וְלָא הָוֵי מְזוֹנֵי קְצוּבִין כְּלָל אֶפִילּוּ בְּבַת אִשְׁתּוֹ מִטַּעַם דְּפָרִישִׁית.

וְעוֹד נ"ל דְּמְזוֹנוֹת אֵין לָהֶם קְצָבָה כֵּיוָן דְּמְחַיָּב גַּם לְלָוְבְשָׁהּ וּלְכַסּוֹתָהּ כִּדְאִיתָא פ' מְצִיאַת הָאִשָּׁה הָא בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְהָא בִּלְבוּשָׁא וְכִסּוּיָא. גַּם לִיתֵּן לָהּ דִּירָה וְגַם לִרְפּאוֹתָהּ כִּדְאִיתָא פ' נַעֲרָה דְּפְשִׁיטָא שֶׁאֵין לָהּ קְצָבָה כִּדְאִיתָא לְעֵיל בְּהֶדְיָא גַּם לְבוּשׁ וְכִסּוּי מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה תִּצְטָרֵךְ וּמִי יוּכַל לְשַׁעֵר בְּכָל אֵלֶּה אֲבָל בַּת אִשְׁתּוֹ מֵאן לֵימָא לָן דְּמְחַיָּב בְּכָל הָנֵי כֵּיוָן דְּלִיתַנְהוּ בִּתְנַאי ב"ד וְזֶה נ"ל וְהָאֲלֻקִים יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי עִיּוּנִי זָכִיתִי ת"ל וּמָצָאתִי שֶׁהָרֹא"שׁ לפ' מְצִיאַת הָאִשָּׁה כָּתַב הא' שִׁינּוּיָא עַל קֻוּשְׁיָא זוֹ וְגַם פִּלְפֵּל בְּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְמַעְלָה בה' דְּאֵין לָהֶן קְצָבָה לְמַטָּה וְיֵשׁ לְמַעְלָה אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָּאתָ בְּמִגְלַת סֵפֶר כָּתוּב עָלָי: דַּף ק"ב ע"ב ד"ה רַבָּה וְרָבִינָא תֵּימָא כו' רָאִיתִי בְּדִבְרֵי הָרָ"ן ז"ל בְּקִדּוּשִׁין שפי' דְּהַאי רָבִינָא בַּר זוּגֵיהּ דְּרַבָּה הוּא רָבִינָא קַדְמוֹן וְלֹא רָבִינָא בָּתְרָא חָבֵר דר"א כִּדְאִיתָא בְּעֵירוּבִין פ' הַדָּר וְהוּא בָּעֵי מִינֵּיהּ דר"א וְדִכְוָתֵהּ כָּתַב הָרֹא"שׁ ז"ל פ' אֵלּוּ טְרֵפוֹת גַּבֵּי וְהוּא דְּסָבִיךְ בְּבִשָּׂרָא וְהֵבִיא רְאָיָה מֵאֵלּוּ מְצִיאוֹת וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' שָׁם דַּף מ"ח וּבְסֵפֶר מִלְחָמוֹת בְּקִדּוּשִׁין מָצָאתִי דְּרָבִינָא לֹא קַבָּלָה מר"א עכ"ל מַשְׁמַע דס"ל דְּרָבִינָא בָּעָא מִינֵּיהּ אִי לֹא נָתְנוּ לִיכָּתֵב וּמִמֵּילָא מְפָרְשָׁא מַתְנִי' בִּשְׁטַר אֵירוּסִין דְּהָא בְּהָא תלי' אוֹ נִיתְּנוּ וּמַתְנֶ' אַיְירֵי בְּשִׁטְרֵי פְּסִיקְתָּ' וּשְׁטַר אֵירוּסִין מְקֻוָּדָּשֶׁת ר"א דְּפְשִׁיטָא לֵיהּ דְּלָא נ"ל לֹא קַבֵּל רָבִינָא דְּבָרָיו וּמַה פְּלִיג בִּשְׁטַר אֵירוּסִין וְאֶעֱנֶה חֻלְקִי אַף אֲנִי דנ"נ דִּלְפֵי' רָשֵׁ"י ז"ל דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּמַב לֵיהּ לְרָבִינָא דַּאֲפִילּוּ שְׁנֵיהֶן רוֹצִין לִכְתּוֹב לֹא יִכְתְּבוּ כִּי הֵיכִי דְּלָא לִטְרוֹף מִמְּשַׁעְבְּדֵי שֶׁלֹּא כְּדִין דְּלָא נִשְׁתַּעְבְּדוּ כֵּיוָן דְּלֵיכָּא קִנְיָן כְּמוֹ שפי' הָרֹא"שׁ ז"ל דְּבָרָיו וְכֵן הֵבִיא בְּסֵפֶר הַמִּלְחָמוֹת מִשְׁמוֹ וְכֵן לְפֵירוּשׁ התו' דְּקָמַבָּעְיָא לֵיהּ אִי נִתְּנוּ לִכְתּוֹב בְּסָתָמָא אִיכָּא לְשַׁנּוּיֵי דְּמַיְירֵי הָתָם בְּקָנוּ מִיָּדָן: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת לפי' רָשֵׁ"י לָמָּה אֵין כּוֹתְבִין אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן.

דְּהָא סְתָם קִנְיָן לִכְתִיבָה עוֹמֵד די"ל כפי' הַתּוֹסָ' לְעֵיל דְּמִדַּעַת שְׁנֵיהֶן הַיְינוּ בִּידִיעַת שְׁנֵיהֶן שֶׁנִּתְרַצּוּ וְיָדְעוּ גְּמַר הַפְּסִיקָה וקמ"ל דְּאִם יָדְעוּ גְּמַר הַפְּסִיקָה אע"פ שֶׁאֵין יוֹדְעִין מִן השט' כּוֹתְבִין דְּסָתָם קִנְיָן לִכְתִיבָה עוֹמֵד וְלֹא צָרִיךְ לְאַמְלוֹכֵי בֵּיהּ כִּי הֵיכִי דקמ"ל תַּלְמוּדָא הַאי דִּינָא כר"ש פ' אע"פ ובח"ה ואע"ג דְּלֹא הִתְנוּ לִכְתּוֹב וְאֶפְשָׁר דקמ"ל ג"כ דְּלָא מָצוּ לְמֵהְדַּר בְּהוּ מִלִּכְתּוֹב דְּדַוְקָא בִּשְׁטַר מֶכֶר ולר"ת ז"ל גַּם בִּשְׁטַר מַתָּנָה מָצֵי לְמֵהְדַּר בֵּיהּ כִּדְכִתְבִי הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל פֶּרֶק אַף עַל פִּי אֲבָל לֹא בָּזֶה וְאִם כֵּן מִבַּעְיָא לֵיהּ לְרָבִינָא דְּלָמָא מַתְנִי' בְּקָנוּ מִיָּדוֹוּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי אוֹ נָתְנוּ לִיכָּתֵב וְאָתְיָא מַתְנִיתִין כְּפְשָׁטָהּ וְלָכֵן לָא אַקְשְׁיָה רָבִינָא מֵהָא מַתְנִיתִין דְּאִיכָּא לְשַׁנּוּיֵי כמ"ש אֲבָל מִמַּתְנִיתִין דְּהָכָא אַקְשְׁיָה דְּאוֹקִימְנָא לְעֵיל כְּרַב גִּידֵּל וע"כ רֵישָׁא מַיְירֵי בְּלֹא קָנוּ מִיָּדוֹ דִּבְקָנוּ מִיָּדוֹ פְּשִׁיטָא דְּחַיָּב לְזוּנָהּ כְּדַאַקְשִׁי לְעֵיל א"ד מַהַאי טַעְמָא דְּמַאי לְמֵימְרָא כְּדִפְ' רַשֵׁ"י וְהַתּוֹסָפוֹ' ז"ל אֶלָּא ע"כ מַיְירֵי בְּלֹא קָנוּ וְאַהָא קָאֵי הַפְּקָחִין הָיוּ כּוֹתְבִין וְהַמַּקְשֶׁן שֶׁהִקְשָׁה מֵאַיִן כּוֹתְבִין לֹא יָדַע שִׁינּוּיָא דְּקָנוּ מִיָּדוֹ וְהַתַּלְמוּד הָוֵי מָצֵי לְשַׁנּוּיֵי בְּקָנוּ מִיָּדוֹ אֶלָּא שְׁמִתָּרֵץ הָאֱמֶת דְּאֵין צָרִיךְ שִׁינּוּיָא דְּקָנוּ מִיָּדוֹ

וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת שָׁכֵן דֶּרֶךְ הַתַּלְמוּד לְהַקְשׁוֹת הַרְבֵּה קֻוּשְׁיוֹת וּלְשַׁנּוֹתָן בְּדֶרֶךְ אַחַת וּבְזֶה מְיֻוָּשָׁב לָמָּה הִפְסִיק הַתַּלְמוּד בְּקֻוּשְׁיָא דִּשְׁטָר אֵירוּסִין וְלֹא סִדְּרוֹ קֻוּשְׁיוֹת דְּמִשְׁנָתֵינוּ זֶה אַחַר זֶה אֶלָּא ע"כ צ"ל כְּשִׁינּוּיָא דְּתוֹסְ' דְּאַחַר זֶה שָׁכֵן דֶּרֶךְ הַתַּלְמוּד אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק ע"ז דא"כ לָמָּה לֹא הִקְשָׁה רָבִינָא גַּם מִמְּצִיעָתָא דְּמַתּוּ כו' דא"א לְתָרֵץ בְּקָנוּ מִיָּדוֹ מַהַאי טַעְמָא שֶׁכָּתַבְתִּי גַּבֵּי פִּקְחִי' וכ"ת דְּאֵינוֹ קָשֶׁה כְּלוּם דִּלְעוֹלָם מַיְירֵי כֵּוָן שֶׁקָּנוּ מִיָּדוֹ וְקָתָנֵי כֵּוָן שֶׁהַמְּעִינַן הַאי דִּינָא דְּמַתּוּ דְּהִיא טָרְפָה מִמְּשַׁעְבְּדֵי וְלֹא בְּנוֹתֵיהֶן אע"ג דְּקָנוּ מִשּׁוּם צְרָרָא וְעִיקַּר חִידּוּשָׁא דְּמַתְנִיתִין אָתָא לְאַשְׁמְעִינַן הָא א"כ גַּם מֵהַפִּקְחִין לֹא הִקְשָׁה ם אֵין לוֹמַר דאה"נ דְּרָבִינָא עַצְמוֹ הִקְשָׁה קֻוּשְׁיָא ד הֵשִׁיב כמ"ש דא"כ דְּוֹחֵק בְּעֵינֵי לוֹמַר דְּקֻוּשְׁיָא דִּשְׁטָר אֵירוּסִין שֶׁהִקְשָׁה רָבִינָא דְּאֵיךְ הִפְסִיק הַתַּלְמוּד בְּקֻוּשְׁיַת רָבִינָא אֶלָּא ע"כ דְּכָל הַקֻּוּשְׁיוֹת הִקְשָׁה רָבִינָא אֶלָּא שֶׁהַתַּלְמוּד סִידֵּר הַקֻּוּשְׁיוֹת הַמְתוֹרָצוֹ' בְּלֹא קָנוּ מִיָּדוֹ תְּחִלָּה וְאַחַ"כ קֻוּשְׁיוֹת דְּמַתּוּ דצ"ל בְּקָנוּ מִיָּדוֹ דַּוְוקָא וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת אַחַר זֶה וא"כ ע"כ רָבִינָא לֹא יָדַע קָנוּ מִיָּדוֹ דאל"כ לֹא הִקְשָׁה מִשְׁטָר אֵירוּסִין כְּלוּם אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין אָנוּ צְרִיכִים לְכָל זֶה דְּאַף אִם נֹאמַר דְּרָבִינָא הִקְשָׁה וְיָדַע שִׁינּוּיָא דְּקָנוּ מִיָּדוֹ אֵין קָשֶׁה כְּלוּם דְּהָא בְּכָל מָקוֹם דֶּרֶךְ הַתַּלְמוּד כֵּן דְּאִיבַּעְיָא לֵיהּ לַחֲדָא אָמוֹרָא מֵחֲבֵירוֹ אִי נֵימָא הָכִי אוֹ הָכִי וְכִי פְּשִׁיט לֵיהּ חַד גִּיסָא מַקְשָׁה לוֹ אַיְתִיבֵיהּ וְכִדְאִיתָ' בְּשִׁמַעְתִּין א"כ מַאי מִבַּעְיָא לֵיהּ מֵעִיקָּרָא כְּמוֹ שֶׁרְגִילִין הַתַּלְמִידִים לְהַקְשׁוֹת וע"כ צ"ל דְּיָדַע דְּאִיכָּא לְשַׁנּוּיֵי ומ"מ בָּעֵי לְבָרוּרֵי מִלְּתָא אִי הַאי שִׁינּוּיָא דְּאִית לֵיהּ שִׁינּוּיָא הִיא אוֹ אִיכָּא שִׁינּוּיָא אַחֲרִיתָא ה"נ בְּשִׁמַעְתִּין נימ' הָכִי ור"א הֵשִׁיב בְּכָל הָנֵי דְּלָא צְרִיכִינַן לִקְנוּ מִיָּדוֹ עַד קֻוּשְׁיָא בָּתְרֵיתָ' וְזֶה בָּרוּר בְּלִי סָפֵק וּכְמוֹ דְּמַקְשֵׁי בְּכָל דֻּכְתָּ' לְמַר נַוְדַאי תַּנָּאֵי הִיא לְמַר וּמִי לֵימָא תַּנָּאֵי הִיא דִּלְמָא אִיכָּא לְשַׁנּוּיֵי א"ד לָאו שִׁינּוּיָא הִיא.

ועי"ל דְּרָבִינָא יָדַע דְּאִיכָּא לְשַׁנּוּיֵי בְּקָנוּ מִיָּדוֹ אַף מֵהַפִּקְחִין הִקְשָׁה דְּאִם מַיְירֵי בְּקָנוּ מִיָּדוֹ הֵיכִי קָנֵי דְּפִקְחִין הָיוּ כּוֹתְבִין וְהָא כֵּיוָן שֶׁקָּנוּ מִיָּדָן לֹא הָיוּ הַפִּקְחִין צְרִיכִינַן לִכְתּוֹב דְּנִשּׁוֹתֵיהֶן הָיוּ כּוֹתְבִין בְּלֹא הֵם דְּסָתָם קָנָיָן כו' אֶלָּא שֶׁהֵם הָיוּ מַתְנִין בִּשְׁעַת קָנָיָן וה"ל לְמֵיתְנֵי הָיוּ אוֹמְרִין אוֹ מַתְנִין דְּאֵין לָהֶם בִּכְתִיבָה כְּלוּם וְלֹא הָיוּ כְּלָל בִּשְׁעַת כְּתִיבָה אֶלָּא ע"כ מַיְירֵי בְּלֹא קָנָיָן וְאָז אֵין כּוֹתְבִין בְּלֹא הֵם דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ס"ל דְּבִסְתָמָא פְּשִׁיטָא דְּאֵין כּוֹתְבִין כֵּיָן דְּלֵיכָּא קָנָיָן אֶלָּא מִבַּעְיָא אִם מֵרְצוֹן שְׁנֵיהֶם רַשָּׁאִין לִכְתּוֹב.

וּבְהָא מְיֻוָּשָׁב לָמָּה לֹא מְשַׁנֵּי גַּבֵּי הַפִּקְחִין בְּקָנוּ מִיָּדוֹ וּמְיֻוָּשָׁב ג"כ קֻוּשְׁיַת הַתּוֹסָפוֹת שֶׁאַחַר זֶה דְּרָבִינָא דְּיָדַע שִׁינּוּיָא דְּקָנוּ מִיָּדוֹ הִקְשָׁה דַּוְוקָא מֵהַפִּקְחִין וּמַקְשֶׁן אַחַר דְּלָא יָדַע הקש' מִמַּצִּיעַת' דְּמַתְנִיתִין עַל ר"א וְרָבִינָא דְּמַאי מִבַּעְיָא לְהוּ וְלָמָּה לֹא פָּשְׁטִי מִמַּתְנִיתִין וק"ל וְזֶה לְשִׁיטַת רַשְׁ"י וּלְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת י"ל עוֹד דְּהָא דְּפָרִיךְ הָא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם כּוֹתְבִין הַיְינוּ מְשׁוּם דְּקֻוּשְׁיָא לֵיהּ דְּמַאי קמ"ל הַתַּנָּא אִי מַיְירֵי מִדַּעַת שְׁנֵיהֶם כְּשֶׁאוֹמְרִין לוֹ לִכְתּוֹב פְּשִׁיטָא דְּכוֹתְבִין דְּאִי קמ"ל גּוּפָא דְּדִינָא דְּאֵין כּוֹתְבִין בִּסְתָמָא כִּדְכְתִבי הַתּוֹסָפוֹת ע"כ גַּם זֶה ס"ל לתנ' לְפִשּׁוּט דאל"כ הֵיכִי קָתָנֵי הָכָא בְּמַתְנִיתִין כּוֹתְבִין שפי' אוֹמְרִין כֵּיָן דְּאִיכָּא לְמֵטְעֵי כּוֹתְבִין דַּוְוקָא דְּדוֹחֵק לוֹמַר דִּסְמִיךְ אַמַּתְנִיתִין דְּגֵט פָּשׁוּט דְּאֵין זֶה דֶּרֶךְ הַתַּנָּא לְמֵתְנֵי דָּבָר דְּאִיכָּא לְמֵטְעֵי וְצָרִיךְ לְמֵיתְנֵי מִשְׁנָה יַתִּירָא דה"ל לְמֵתְנֵי אוֹמְרִין וְלֹא צְרִיכִינַן תּוּ לַמִּשְׁנָה דְּגֵט פָּשׁוּט וַאֲפִי' נֹאמַר דְּמַתְנִיתִין דְּגֵט פָּשׁוּט לָאו מִשְׁנָה יַתִּירָא הִיא דְּתָנֵי לַהּ גַּבֵּי הִלְכָתָא דְּדִינָא שֶׁהֵם כְּלָלִים דְּאֵין כּוֹתְבִין לֹא לְמַלְוֶ' וְלֹא לִלּוֹקַח וְלֹא גֵּט לְאִשָּׁה כו' וְכֵן שְׁטַר אֵירוּסִין תְּנָא אַגַּב מ"מ הָתָם גּוּפָהּ סְתָם הַתַּנָּא וְלָא יָדְעִינַן פֵּירוּשָׁא דִּלְמָא ר"ל מִיְּדִיעַת הַפְּסִיקָה

כמ"ש הַתּוֹסָ' לְפִי הָאֱמֶת אֲלָא ע"כ ס"ל לְתַנָּא פָּשׁוּט דְּאֵין כּוֹתְבִין בִּסְתָמָא וְלֵיכָּא לְמִטְעֵי
א"כ מַתְנִיתִין דְּגֵט פָּשׁוּט מַאי קמ"ל ואע"פ שֶׁכָּתַבְתִּי דְּלָאו מִשְׁנָה יַתִּירָא הִיא רְצוֹנִי לוֹמַר
דַּאֲפִי' אִי הָוֵי תָּנֵי אוֹמְרִין דש"מ דְּאֵין כּוֹתְבִין הָוֵי תְּנָא לָהּ בְּגֵט פָּשׁוּט אַגַּב אַחֲרִינָא כֵּינָן
דְּהַדִּין עַצְמוֹ הוּא חִדּוּשׁ אֲלָא דִּתְנָא לָהּ בְּדֶרֶךְ אַחֲרִיתָא הִנֵּה אוֹרְחָ' דְּתַנָּא לְמֵיתְנֵי
גַּבֵּי שְׁאָר כְּלָלִים אֲבָל אִם אֵין כָּאן חִדּוּשׁ כְּלָל לָמָּה לֵיהּ לְמֵיתְנֵי דְּהָא הָכָא תְּנָא מִידֵּי דְּאֵיכָּ'
לְמִטְעֵי וְסָמַךְ ע"ז דְּלָא נָטְעֵי מֵרֹוב פְּשִׁיטוּתָא וְהָתָם תָּנֵי מִשְׁנָה יְתֵירָה וא"כ פָּרִיךְ שַׁפִּיר
אֲבָל לְרָבִינָא לֹא ק' מִידֵּי דְּמִסְפְּקָ' לֵיהּ דִּלְמָא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן ר"ל אִי אָמְרֵי לְכְתּוֹב כְּקוֹשְׁטָ'
הַתּוֹסָ' דְּהוּא לֹא יָדַע דְּכוֹתְבִין הָיְינוּ אוֹמְרִין וְקָמַבַּעְיָא לֵיהּ אִי אִיכָּא לְשַׁנּוֹיֵי מַתְנִיתִין דִּילַן
בְּשִׁינּוּיָא אַחֲרִינָ' כְּמוֹ שֶׁמְּוַכְרָחִין אָנוּ לוֹמַר בְּכָל אַיְתִיבֵ' שֶׁבַּתַּלְמוּד כַּנּוֹדָע ודו"ק: דַּף ק"ד
ע"ב ד"ה א"ר הוּנָא אָמַר רַב תֵּימָא א"כ אַמַּאי כו' הַרְבֵּה יֵשׁ לְתָמְהַּ עַל תֵּימָא זוֹ וְהָא
מַסְקִי הַתּוֹסָ' לְעֵיל ס"פ הַכּוֹתֵב ד"ה גֵּט גּוֹבָה עִיקַּר דְּכִי קָאָמַר דְּגֵט גּוֹבֶה עִיקָּר גַּבֵּי גְּרוּשָׁה
דַּוְוקָא אֲבָל אַלְמָנָה גָּבְיָא עִיקָּר בִּכְתֻבָּה גַּם לְמַאי דְּמַסְקִי שָׁם וּמֵיהוּ כו' לָא כִּתְבֵי רַק
שֶׁהִיא גּוֹבָה אֲפִילּוּ בְּעֵידֵי מִיתָה בְּלֹא כְּתֻבָּה וּלְעוֹלָם בִּכְתֻבָּה גבי' ג"כ וְרָאִיתִי בְּדִבְרֵי
מָהַרְשָׁ"א ז"ל שֶׁהֵעִיד בְּשֵׁם הַתּוֹסָ' דַּאֲפִי' אַלְמָנָה לָא גָּבְיָא בִּכְתֻבָּה וּשְׁרָא לֵיהּ מָרִיהּ שֶׁהֲרֵי
מְבֹאָר בְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' כמ"ש גַּם לְעֵיל בְּדִבּוּר שֶׁלְּפָנֵי זֶה כָּתְבוּ דְּלִרַב גְּרוּשָׁה לָא גָּבְיָא אֲלָא
בְּגֵט מַשְׁמַע דְּאַלְמָנָה גבי' בִּכְתֻבָּה וּלְדוֹחַק קָוְשְׁיָא זוֹ נ"ל שֶׁהִגִּיהַּ הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"ל ז"ל
וְגוֹבָה בָּהּ לָרַב וְגַם זֶה א"א לַהֲלוֹם כמ"ש הֶחָכָם הַנַּ"ל וְעוֹד דִּבְלָאו הָכִי לֹא ק' מִידֵּי דה"ל
לְמִכְתַּב הִתְקַבַּלְתִּי עִיקַּר כְּתֻבָּתִי גַּם מַאן לימ' לַן דְּלָא הָווּ כָּתְבוּ כָּל חֲדָא בִּכְתֻבָּה בִּפְנֵי
עַצְמָהּ כִּדְמַשְׁמַע קָצָת פ' נַעֲרָה דַּף מ"ז מִדְּלָא כָּתַב צָבִיתִי וְאוֹסִיפַת ק' עַל ר' מַשְׁמַע שֶׁהָיוּ
רְגִילִין לִכְתּוֹב התו' בִּכְתֻבָּה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְכֵן ס"פ הַכּוֹתֵב וּמַאי דְּאָמַר רַב כְּתֻבָּה גַּבֵּי
תּוֹסֶפֶת הַיְינוּ כְּתֻבָּה הַכְּתֻבָּה עַל הַתּוֹסָ' ודו"ק: שְׁנֵי דַּיְינֵי גְּזֵירוֹת פֶּרֶק יג דַּף ק"ה ע"ב
ד"ה וְכִי אֱלִישָׁע אוֹכֵל בְּכוּרִים כו' נ"ל דְּדָחֲקוּ לְרַשִׁ"י ז"ל לְישָׁנָא דְּוכִי אֱלִישָׁע אוֹכֵל
בְּכוּרִים מַשְׁמַע דְּתָלָה בֶּאֱלִישָׁע דהל"ל הֵיכִי אָכִיל בְּכוּרִים דֶּאֱלִישָׁע אוֹכֵל בְּכוּרִים מַשְׁמַע
שֶׁהוּא עַצְמוֹ לֹא הָיָה בַּר אֲכִילַת בְּכוּרִים: דַּף ק"ז ד"ה שֶׁשָּׁמְעוּ בּוֹ שֵׁמֶת פֵּ"ה כו' נִרְאֶה
לע"ד דְּלָא ס"ד דְּרַשִׁ"י ז"ל שֶׁתִּטְּוֹל בִּשְׁבוּעָה אַדְּ ס"ל דִּבְלֹא שָׁמְעוּ כֵּינָן דס"ל לִשְׁמוּאֵל
דְּמִסְתָּמָא אָדָם מַתְפִּיס צְרָרֵי כְּשֶׁהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ מֵרָחוֹק שֶׁלֹּא תָּמוּת בְּרָעָב לָא יָהֲבִינַן לָהּ אפי'
בִּשְׁבוּעָה אֲבָל בְּשָׁמְעוּ הֵיכִי ס"ד לְמֵיחַשׁ לִצְרָרֵי וְלֹא לִיתֵּן שֶׁהֲרֵי סוֹפָהּ לִגְבוֹת כְּתֻבָּתָהּ
וְלִישָׁבַע שֶׁלֹּא עִכְּבָה כְּלוּם וא"כ גַּם תְּנַאי כְּתֻבָּה גָּבְיָא דְּתַנָּאי כְּתֻבָּה כִּכְתֻבָּה דָּמְיָא דְּהֵיכִי
ס"ד דַּעְתָּהּ נִיחוּשׁ וּלְמָחָר נֶאֱמֶנֶת בִּשְׁבוּעָה דְּהָא ע"כ לְאַחַר מִיתָה תַּקָּנַת חֲכָמִים הִיא
דְּתִגְבֶּה וְלֹא נִיחוּשׁ לִצְרָרֵי וְהוּא עַצְמוֹ נְשָׁאָהּ אַדַּעְתָּ' דְּהָכִי וְהַיּוֹתֵר נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּרַשִׁ"י
ס"ל דְּאַף אִם הָיָה נֶאֱמֶנֶת בִּשְׁבוּעָה מ"מ כֵּינָן דְּחָיְישִׁינַן לִצְרָרֵי מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי אֵין נִזְקָקִין
לָהּ ב"ד לְהַשְׁבִּיעָהּ וְלִיתֵּן לָהּ וְלֹא תִּקְנוּ לָהּ חֲכָמִים שֶׁיִּזְקְקוּ לָהּ ב"ד לִמְזוֹנֵי כֵּינָן דְּאִיכָּ'
חֲשָׁשָׁא דְּהֵם אָמְרוּ וְהֵם אָמְרוּ אֲבָל לְאַחַר מִיתָה דִּבְלָאו הָכִי יְזַקְּקוּ יוֹרְשִׁין לִשְׁבוּעָה מְשׁוּם
כְּתֻבָּה אִית לָהּ גַּם מְזוֹנֵי: שָׁם ע"ב ד"ה עָמַד בַּדִּין פִּי' רָשִׁ"י כו' עַד וּמֵיהוּ ק' לִפִּי' רָשִׁ"י
הִנֵּה בְּהַחוֹלֵץ כָּתְבוּ שָׁרָשִׁ"י ז"ל כָּתַב בִּכְתֻבּוֹת כֵּן ובפירש"י שָׁלָנוּ לית' לֹא כָּאן וְלֹא הָתָם
ומ"מ נִיתַּן לְהַצִּילוֹ וְנִרְאֶה לע"ד דְּמִדִּבְרֵי רַשִׁ"י מוּכָח דִּבְבָרַח מֵחֲמַת אֹונֶס מַיְירֵי לֹא
מַחֲמָתָהּ כֵּינָן דְּדַיְיק רַשִׁ"י דְּחָלָה לֹא א"כ מַשְׁמַע דְּדַוְוקָא בְּאֹונֶס בְּרִיחָה חַיָּיב לֹא בְּאֹונֶס
דְּחָלָה דְּהָא פ' ד' אַחִין דַּף כ"ט ד"ה אֲלָא הָכָא במ"ע פִּי' רָשִׁ"י דְּעָמַד בַּדִּין וְלֹא רָצָה לְכְנוֹס

וְלֹאלִפְטוֹר וכו' וא"כ מַשְׁמַע טַעְמָא דְּבָרַח אֲבָל נִשְׁאַר כָּאן אע"פ שֶׁלֹּא רָצָה לִכְנוֹס לָא קָנְסִינַן לֵיהּ דְּאָמְרִינַן כָּל שעת' דלמ' יִתְפַּיְּיס אע"פ שֶׁאֵין כּוֹנְסָ' מִיָּד משא"כ בְּבָרַח וכה"ג פִּלְפְּלוּ הַתּוֹסָפ' לְשִׁיטָתָם פ' הַחוֹלֵץ דְּחָזֵינַן דְּכַוָּנָתוֹ לְכָנְסָה וא"כ ל"ל לְרַשִׁ"י דְּחָלָה אפי' בְּלֹא חָלָה נָמֵי וּלְפִי זֶה מ"ש רַשִׁ"י דַּף הַנַּ"ל וּפָסְקוּ לָהּ מְזוֹנוֹת מִשֶּׁלּוֹ כְּדְתַנְיָא לְקַמָּן בְּהַחוֹלֵץ כַּוָּנָתוֹ דְּקָשֶׁה לֵיהּ לָמָּה פָּסְקוּ לָהּ מְזוֹנוֹת אע"ג דְּלָא רָצָה כמ"ש וְלָכֵן פי' כְּדְתַנְיָא ר"ל דְּמַיְירֵי בְּבָרַח כְּדְתַנְיָא כו' וְכֵן הַתּוֹסָפוֹ' בְּהַחוֹלֵץ לֹא כָּתְבוּ כ"א דְּמַשְׁמַע קְצָת פ"ד אַחֵין דְּלָא מַיְירֵי בְּבָרַח מַשְׁמַע דְּאֶפְשָׁר לְפָרְשׁוֹ בְּבָרַח וא"כ הָיָה אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשִׁ"י כֵּן אֶלָּא שֶׁלִּשּׁוֹנוֹ קְצָת לֹא מַשְׁמַע כֵּן וְהָיָה נִרְאֶה יוֹתֵר לְפָרֵשׁ דְּכַוָּנָתוֹ דְּאִם לֹא רָצָה הָוֵי כְּמוֹ בָּרַח ומַה דְּתַנְיָא לְקַמָּן בָּרַח לָאו דַּוְקָא אֶלָּא דְּהַבְּרִיחָה הִיא גִּילּוּי דַּעַת שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה וְהוּא ז"ל מְפָרֵשׁ כְּגוֹן שֶׁתִּבְעוּהוּ לַדִּין לִכְנוֹס אוֹ לִפְטוֹר וְיָצָא הַפְּסָק לְיִתֵּן לָהּ מְזוֹנוֹת כְּגוֹן שֶׁלֹּא רָצָה ומ"מ אֵינוֹ נִרְאֶה דְּלָמָּה לֵיהּ לְמִזְכָּר כְּלָל בָּרַח לְכָךְ נִרְאֶה דְּרַשִׁ"י מְפָרֵשׁ עָמַד בַּדִּין שֶׁתִּבְעוּהוּ מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה כְּדְמַשְׁמַע פְּשָׁטֵיהּ דִּלְיִשָּׁנָא פ"ד אַחֵין שפי' כֵּן אַעֹמֶד בַּדִּין לָא אַפְּסְקוּ לָהּ מְזוֹנוֹת וּלְפִי פי' הָרִאשׁוֹן הָיָה לוֹ לְפָרֵשׁ כֵּן אַפְּסְקוּ לָהּ מְזוֹנוֹת שָׁשָּׁם הִזְכִּיר הַתַּלְמוּד סַרְבָּנוּתוֹ אֶלָּא ע"כ עָמַד בַּדִּין הַיְינוּ סַרְבָּנוּתוֹ וא"כ גַּם בַּבָּרַיְיתָא הָוֵי עָמַד בַּדִּין כֵּן וא"כ אֵין צוֹרֶךְ כְּלָל לִבְרִיחַ' שֶׁלּוֹ וא"כ צ"ל דְּבָרַח הַיְינוּ מֵחֲמַת אוֹנֶס אפי' לְרַשִׁ"י וּרְבוֹתָא קמ"ל אע"ג דְּבָרַח מֵחֲמַת אוֹנֶס וְאִיכָּא לְמֵימַר אִלּוּ נִשְׁאַר כָּאן הָיָה מִתְפַּיְּיס אַפּ"ה קָנְסִינַן לֵיהּ כֵּינָן שֶׁלֹּא הִכְנִיס אוֹ פָּטַר מִיָּד כְּשֶׁתִּבְעוּהוּ וכ"ש אִם עוֹמֵד עֲדַיִין בְּמִרְדּוֹ וְחָלָה דְּדָיֵיק רַשִׁ"י הַיְינוּ שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּמִרְדּוֹ עֲדַיִין אֶלָּא שֶׁהָיָה כּוֹנֶסָה אוֹ פטר' בְּרָצוֹן אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל מֵחֲמַת חָלְיוֹ בְּזוֹ לָא קָנְסִינַן לֵיהּ אע"פ שע"י סַרְבָּנוּתוֹ הָרִאשׁוֹן הִיא מִתְעַגֶּנֶת עַתָּה לֹא קָנָסוּהוּ וְלֹא חִיְּיבוּהוּ שֶׁיִּפְטְרֶנָּה מִיָּד כְּשֶׁתִּתְבָּעֶנּוּ אֲבָל בָּרַח אוֹקְמִינַן לֵיהּ בַּחֲזָקָה קַמַּיְיתָ' שֶׁהָיָה מְסָרֵב ואע"פ שֶׁבָּרַח בְּאוֹנֶס חַיָּיב וְנִרְאֶה בָּרוּר דְּחָלָה פֵּירוּשׁוֹ כמ"ש דְּהָיָה עוֹשֶׂה בְּרָצוֹן אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ דְּאֵין נִרְאֶה כְּלָל דְּיִסְבּוֹר רַשִׁ"י דַּאֲפִי' אִם עוֹמֵד עֲדַיִין בְּמִרְדּוֹ וְאוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לֹא יִהְיֶה לָהּ מְזוֹנוֹת.

וּבָזֶה יֵשׁ לְיַשֵּׁב הַיְרוּשַׁלְמִי ג"כ דְּלָא יְקָשֶׁה אַרַשִׁ"י דְּמַיְירֵי הַיְרוּשַׁלְמִי שֶׁעוֹמֵד בְּמִרְדּוֹ ואע"פ שֶׁבְּלָאו הָכִי לֹא הָיָה יָכוֹל אפי' אִם הָיָה כָּאן כֵּינָן שֶׁהוּא חוֹלֶה אפי' הָכִי חַיָּיב וק"ל וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דְּבְרִיחָה אפי' אִם יָדְעִינַן שֶׁהוּא מְפַוְּיֵס לְפָטְרָהּ אִם יִשְׁקוֹט הָאוֹנֶס מ"מ קָנָסוּהוּ חֲכָמִים כִּי מִי יוֹדֵעַ מָתַי תִּהְיֶה מַהֲלָכוֹ וְכֵינָן שע"פ סַרְבָּנוּתוֹ מִתְעַגֶּנֶת קָנָסוּהוּ חֲכָמִים אֲבָל חוֹלֶה כֵּינָן שֶׁהוּא לְפָנֵינוּ וַעֲבִיד דְּמִתְרַפֵּא בְּקֵרוֹב וְיִפְטְרֶנָּה לֹא קָנָסוּהוּ: שָׁם ד"ה הָנֵי מָאנֵי דְּקָנְיָא עַד וְאֵין נִרְאֶה לְר"ת כו' הִנֵּה בְּעַנְיוּתָא לֹא יָכוֹלְתִּי לֵירֵד לְסוֹף קוֹשְׁיָא זוֹ אַחַר הָעִיּוּן הַרְבֵּה דִּלְרַבֵּינוּ תָּם ז"ל מִי נִיחָא וְלָמָּה לֹא אָמַר זְכוּכִית שֶׁהוּא לְשׁוֹן בָּרַיְיתָא כִּדְאַשְׁכְּחַן בפ' הַסְּפִינָה אֵין עוֹשִׂין מִשְׁקָלוֹת שֶׁל אֵבֶר כו' אֲבָל עוֹשֶׂהוּ שֶׁל זְכוּכִית הִנֵּה בַּחֲדָא בָּרַיְיתָא קָתָנֵי אֵבֶר וּזְכוּכִית אוֹ הל"ל עֲשָׂשִׁית כִּדְאִיתָא פ' מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ הָיְתָה בְּהֶמְתּוֹ טְעוּנָה סָבַל וַעֲשָׂשִׁית אֶלָּא ע"כ מַאי אִית לֵיהּ לְמֵימַר דְּנַדַּאי זְכוּכִית לְחוּדָהּ קָרוּי זְכוּכִית אֲבָל הַתָּכַת זְכוּכִית לְחַפּוֹת כֵּלִים קָרוּי קֵנְיָא א"כ בְּעוֹפֶרֶת נַמִּי נֵימָא הָכִי דְּהַתָּכַת עוֹפֶרֶת כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשִׂין לִכְלִי חֶרֶס שֶׁטּוֹחֲנִין אוֹתָהּ הַדַּק וּמְחַפִּין בּוֹ קָרוּי קֵנְיָא דְּהָא גַּם אֵבֶר הוּא לְשׁוֹן אֲרַמִּי כְּדְמַתַרְגִּ' אוּנְקְ' עַל עוֹפֶרֶ' וא"כ י"ל שֶׁגַּם בִּלְשׁוֹן הַתְּנָאִי' נִקְרָא כֵּן ומַה שֶׁהִקְשׁוּ דְּשֶׁלָּנוּ יְרֻקִּין הֵן וְלֹא מְעֹרָב בָּהֶן צָרִיךְ הֲלֹא כַּמָּה כֵּלִים מָצִינוּ בַּתַּלְמוּד שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין בְּאוֹפֶן אַחֵר מִמְּלַאכְתֵּינוּ וּגְדוֹלָה מִזֹּאת מָצִינוּ כֵּלִים שֶׁאֵין עוֹשִׂין עַתָּה כֵּלִים מֵהֶן

כְּמוֹ כְּלֵי גְּלָלִים וְכִדְכָתַב הָרִיבָ"ש ז"ל בִּתְשׁוּבָה וּבְשֶׁלָּהֶם הָיוּ מְעָרְבִין צָרִיף שֶׁהוּא עֵז וא"כ אִם הָיָה כֵּן לוֹ עוֹפֶרֶת לֹא הָיָה נֶאֱסָר אֲבָל בְּהַתָּכָתוֹ לַעֲשׂוֹת הַיֵּרוֹקִין מְעָרְבִין בָּהֶם צָרִיף לַטַּעַם שֶׁהָיָה לָהֶם שֶׁהוּא טוֹב לִמְלָאכָה זוֹ וּבְלַע וְכֵן פִּי' הָרַמְבַּ"ם ז"ל פִּי"ז מֵהִל' מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת עַל קֻונְיָא בְּסוֹף פ' בָּתְרָא דע"ז לְעִנְיַן טְבִילַת כְּלֵי סְעוּדָה מִן הַגּוֹיִם שֶׁהוּא כְּלֵי שֻׁמְּחַפִּין בְּעוֹפֶרֶת: דַּף ק"ה ד"ה וְעַל הֶעָתִיד לַגָּבוֹת וְקָשֶׁה לְרַבִּי חֲדָא כו' אִם בָּאנוּ לְתָרֵץ דְּלָא זוֹ אַף זוֹ קָתָנֵי דְּלָא מִבָּעְיָא אִם שָׁלַח כְּבָר וְנֶאֱבַד אוֹ לֹא הִגִּיעַ דְּתוֹרְמִין אֶלָּא אפי' לֹא שָׁלַח כְּלָל אֶלָּא שֶׁהָיָה עָתִיד לִשְׁלוֹחַ וּלְבַסּוֹף לֹא שָׁלַח אַפֵּ"ה תּוֹרְמִין נוּכַל לוֹמַר דְּקֻונְיָא הַתּוֹסָפוֹת דְּלֹא שַׁיְּיךְ לֹא זוֹ א"ז אֶלָּא בִּשְׁנֵי דְּבָרִים שֶׁחוֹמֶר מִזֶּה אוֹ קַל מִזֶּה אֲבָל הָכָא כֵּיוָן שֶׁאִבּוּד וְגָבוּי הוּא בִּכְלַל עָתִיד לִגְבּוֹת הָוֵי כְּמוֹ דָּבָר א' וְלִתְנֵי זֶה.

וְהָוֵי זֶה בִּכְלָל וְזֶהוּ לִישָׁנָא דְּתוֹסָפוֹת דְּהָוֵי בִּכְלָל אֲבָל נִרְאֶה לְתָרֵץ בְּמַאי דְּכָתַב רַשְׁ"י ז"ל פ' הַזָּהָב דַּף נ"ח דְּעָתִיד לִגְבּוֹת הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ שֶׁנֶּאֱבַד וְלֹא משל' שְׁקָלוֹ בַּאֲדָר וא"כ מְיֻשֶּׁבֶת קֻושְׁיָא הב' דְּאֵין תּוֹרְמִין אֶלָּא עַל הָאָנוּס לִשְׁלוֹחַ וְכֵיוָן שֶׁהוּא אָנוּס תּוֹרְמִין עָלָיו אע"פ שֶׁלֹּא יִשְׁלַח לְבַסּוֹף אֲבָל בְּנֵי הָעִיר שֶׁנּוֹדַע לָהֶם קוֹדֶם שֶׁנִּתְרְמָה שֶׁנֶּאֱבַד כִּדְפִ' רַשְׁ"י שָׁם וְהָיוּ יְכוֹלִין לִשְׁלַח מֻחָדָשׁ לֹא הִ' תּוֹרְמִין עֲלֵיהֶם כ"א עַל תְּנַאי שֶׁיִּשְׁלְחוּ כֵּיוָן שֶׁחָל הַחִיּוּב עֲלֵיהֶם קוֹדֶם שֶׁנִּתְרְמָה שֶׁהוּא זְמַן שְׁלוּחַ הַשְּׁקָלִים משא"כ אִם הָיָה אָנוּס בַּזְּמַן הַחִיּוּב לב"ד מַתָּנָה עֲלֵיהֶם וּבָזֶה מְיֻשֶּׁבֶת גַּם קֻושְׁיָא הג' דְּאָבוּד וְגָבוּי הָוֵי לֹא זוֹ א"ז לָא מִיבַּעְיָא אָבַד דְּהָוֵי נָמֵי אָנוּס שֶׁהֲרֵי שָׁלַח וְנֶאֱבַד אֲבָל גְּבוּי אֵימָא לֹא נִתְרוֹם דְּלָמָה לֹא שָׁלַח מִיָּד בַּזְּמַן הַחִיּוּב שֶׁהוּא בא' בַּאֲדָר שֶׁמַּשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים וְתַנָּא מִלְּתָא דְּפִסְיקָא נָקֵט: מַסֶּכֶת קִדּוּשִׁין חִדּוּשׁ אֶחָד מֵהַגָּאוֹן בְּעִנְיַן הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל קִידּוּשִׁין: דְּאִפְּשִׁיט בַּגְּמָרָ' דְּהָוֵי קִידּוּשִׁין כְּגוֹן לְקוּחָתִי קְנוּיָה לִי כְּתָבוֹ הָרַב הַמַּגִּיד פ"ג דהל' אִישׁוּת וְהָרָ"ן פ"ק דְּקִידּוּשִׁין דְּלָא מְהַנֵּי אא"כ הָיָה מְדַבֵּר עִמָּהּ בְּעֵסֶק קִידּוּשִׁין אוֹ שֶׁאוֹמֶרֶת שֶׁמָּכַרְתָּ בָּהֶן וְקִבָּלָתָן לְשֵׁם קִידּוּשִׁין וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד שֶׁכֵּן דַּעַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל ע"ש וְכָתַב עוֹד הָרָ"ן ז"ל דִּלְשׁוֹן חֲרוּפָתִי הָוָה סְפֵיקָא כְּאִידָךְ לִישָׁנָא דְּמִבַּעְיָא בַּגְּמָרָא אִם הָיָה מְדַבֵּר עִמָּהּ עַל עֵסֶק קִדּוּשֶׁיהָ וְתָמַהּ עַל הָרַמְבַּ"ם ז"ל שֶׁכָּתַב דַּחֲרוּפָתִי מְקֻוְּדֶשֶׁת מַשְׁמַע אֲפִילּוּ בְּכָל מָקוֹם וּבַגְּמָרָא מַסִּיק דְּדַוְקָ' בִּיהוּדָא ע"ש וְלִי נִרְאֶה דְּמֵהָא מִלְּתָא מוֹכְחָא דס"ל לְהָרַמְבַּ"ם ז"ל דַּהֲרֵי אַתְּ אִשְׁתִּי אֶת אֲרוּסְתִּי הָוֵי מְקֻוְּדֶשֶׁ' אַף אִם לֹא הָיָה מְדַבֵּר עִמָּהּ תְּחִילָּה בְּעֵסֶק קִדּוּשֶׁיהָ דְּאִינָהּ נֶאֱמֶנֶת לוֹמַר שֶׁאֵינָהּ מַכֶּרֶת דִּלְשׁוֹן אֲרוּסְתִּי נִזְכַּר בְּפִי כָּל וא"כ צ"ל לְהָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּאֵין חִילּוּק בֵּין יְהוּדָה לְעָלְמָא אֶלָּא דְּבִיהוּדָה יַעַן שֶׁהָיוּ קוֹרִין לַאֲרוּסָה חֲרוּפָה הָיָה הַדָּבָר לָהֶם כְּמוֹ אֲרוּסָה לכ"ע דְּהָיָה נִיכָּר הַלָּשׁוֹן לְכָל הֲמוֹן וְהָיְתָה מְקֻוְּדֶשֶׁ' מִסְתָּמָא משא"כ בְּעָלְמָא דְּאֵינָהּ מְקֻוְּדֶשֶׁת אא"כ דִּבֵּר עִמָּהּ תְּחִילָּה מִקִּדּוּשֶׁיהָ דִּלְשׁוֹן חֲרוּפָתִי מַשְׁמַע שַׁפִּיר לְשׁוֹן קִידּוּשִׁין וּבָאֱמֶת תֵּימָא גְּדוֹלָה כֵּיוָן דק"ל דִּבְחֻצְיָ' שִׁפְחָה וְחֻצְיָהּ בַּת חוֹרִין הַכָּתוּב מְדַבֵּר וק"ל דְּתָפְסִי בָּהּ קִידּוּשִׁין כמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים הָרֹא"שׁ ז"ל פֶּרֶק הַשּׁוֹלֵחַ וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל פ"ד מֵהִל' אִישׁוּ' וְהָרָ"ן ז"ל לְקַמָּן א"כ מַאי סְפֵיקָא וא"כ ס"ל לְהָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּאֵין חִילּוּק בֵּין ב"י לְעָלְמָא אֶלָּא כִּדְכָתַבְתִּי וּלְפִי זֶה נ"ל דְּמַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם חֲרוּפָתִי הַיְינוּ בִּידִיעָה וְהַבָּנָהאוֹ הָיָה מְדַבֵּר עִמָּהּ תְּחִילָּה וכו' וְלָא דָּמֵי לְאֵידָךְ לִישָׁנָא דְּכָתַב הָרַמְבַּ"ם אע"ג דְּכַיְילִינְהוּ בַּחֲדָא בָּבָא דע"כ גַּם לְקוּחָתִי הָוֵי תְּחִילָּה בִּכְלַל הַבָּעְיָא וְהַבָּעְיָא קָאֵי אַהָיָה מְדַבֵּר עִמָּהּ תְּחִילָּה כִּדְאִיתָ' בַּגְּמָרָ' אִם לֹא שָׁנָה אַף דְּהַבָּעְיָא הָיְתָה בְּהָיָה מְדַבֵּר אֲבָל לְמַאי דְּפִשִׁיטָא מִבָּרַיְיתָא מַשְׁמַע דְּלְעוֹלָם מְקֻוְּדֶשֶׁת וְדוֹחֵק דע"כ גַּם לְדִבְרֵי הָרָ"ן אֶת אִשְׁתִּי

וַאֲרוּסָתִי מְקֻדֶּשֶׁת לְעוֹלָם כמ"ש וְאֶת אִשְׁתִּי וַהֲרֵי אַתְּ לִי לְאִנְתּוּ אוֹ מְאוֹרָסֶת לִי וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִדִּבְרֵי הָרָ"ן שֶׁלֹּא הִזְכִּיר כ"א קִנּוּיָה לִי וּלְקוּחָתִי ואעפ"כ כְּלָלָן הָרַמְבַּ"ם בְּחַד בָּבָא אֶלָּא ע"כ דְּהָרַמְבַּ"ם סָמַךְ דְּהַלְשׁוֹנוֹת הַיְדוּעִים לְכָל מְקֻדֶּשֶׁת לְעוֹלָם וְאִידָךְ לִישָׁנָא צָרִיךְ א' מִשְּׁנֵי דְּבָרִים שֶׁכָּתְבוּ זַ"ל אֲבָל מִדִּבְרֵי הָרַב הַמַּגִּיד מַשְׁמַע דְּגַם בְּאִשְׁתִּי וַאֲרוּסָתִי צָרִיךְ א' מִשְּׁנֵי דְּבָרִים וצ"ל דְּאַתְּ אִשְׁתִּי כֵּיוָן דְּמִשְׁתַּעֵי בִּלְשׁוֹן הֲוָה דְּמַשְׁמַע שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ זֶה יָמִים לֹא מַשְׁמַע לְכָל אָדָם שֶׁהוּא לְשׁוֹן קִידּוּשִׁין כְּאֶת לִי לְאִנְתּוּ דְּמַשְׁמַע שֶׁמְּקַדְּשָׁהּ עַכְשָׁיו וּבָאֱמֶת לְפִי דִּבְרֵיהֶם צ"ל כֵּן דאל"כ אַדְּפְרֵי' בגמ' אַתְּנָא לְעָרְבִינְהוּ וְלִתְנִינְהוּ אִפְּכָא ה"ל לְמִפְרַךְ דְּלָמָּה תְּנָא בְּחַד בָּבָא אֶת אִשְׁתִּי וּקְנוּיָה לִי כֵּיוָן דְּהֵם חֲלוּקִים בְּדִינִים אֶלָּא לְפִי דִּבְרֵיהֶם ס"ל כִּדְכָתַבְתִּי וְהַנָּכוֹן בְּעֵינַי דְּהָרַמְבַּ"ם ז"ל ס"ל דְּמַאי דְּתָנֵי תַּנָּא דַּוְקָא הַיְינוּ מְשׁוּם דס"ל לְתַנָּא זֶה כר"י דְּאָמַר בְּשִׁפְחָה כְּנַעֲנִית הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֲבָל לְדִידַן דק"ל כר"ע פְּשִׁיטָא דְּמְקֻדֶּשֶׁת וּתְחִלָּה בָּעֵי לְתָרוֹצֵי דְּהַתָּנָ' ג"כ ס"ל כר"ע וְכֵיוָן דְּפָרִיךְ יְהוּדָא וְעוֹד לִקְרָא ע"כ צ"ל דְּהַתָּנָא ס"ל כר"י וַאֲנַן דס"ל כר"ע א"ש אַף יֵשׁ לִתְמוֹהַּ דְּמַאי קָא מְבַעְיָא לֵיהּ וַהֲלֹא מַחֲלוֹקֶת תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִי' הוּא לְמַאן דְּאָמַר דְּשִׁפְחָה כְּנַעֲנִית לָאו כְּלוּם הוּא וּלְאִידָךְ מְקֻדֶּשֶׁת לְחַד מ"ד וְאִי קָא מְבַעְיָא הֲלָכָה כְּדִבְרֵי מִי זֶה לֹא שַׁיָּיךְ לְכָאן וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ לַעֲשׂוֹת בַּעְיָא.

וְעוֹד קָשֶׁה א"כ מַאי קָא פְּשִׁיט מִבָּרַיְיתָא דִּלְמָא אתי' כר"י דְּמוּקִי בְּשִׁפְחָה כְּנַעֲנִית אֲבָל הֲלָכָה כר"ע אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּקָמְבַעְיָא לֵיהּ אפי' לר"ע דִּילְמָא נֶחֱרְפָת לָא הָוֵי לִישָׁנָא דְּקִידּוּשִׁין אֶלָּא לִישָׁנָא דִּמְלָאכָה שֶׁהִיא מְיֻחֶדֶת לְאִישׁ לִמְלָאכָה שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ אֲבָל לָאו לִישָׁנָא דְּקִידּוּשִׁין הוּא דע"כ צ"ל גַּבֵּי יְעוּד דְּמַאי קָא מְבַעְיָא לֵיהּ וַהֲלֹא מִקְרָא מָלֵא הוּא אֲשֶׁר לֹא יְעָדָהּ אע"ג דְּגַבֵּי יְעוּד א"א לְפָרְשׁוֹ לִמְלָאכָה דְּהָא בְּלָאו הָכִי הִיא מְיֻחֶדֶת לִמְלַאכְתּוֹ מ"מ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהִיא מְיֻחֶדֶת לִמְלַאכְתּוֹ מַצַּד שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ וְהוּא לִישָׁנָא דְּיִחוּד לִמְלָאכָה דְּאִשָּׁה לְבַעְלָהּ וְלָא לִישָׁנָא דְּקִידּוּשִׁין כָּךְ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ לְפִי הַבַּעְיָא דְּבָעֵי לִמְלָאכָה כו' וא"כ לֵיכָּא לְמִפְשַׁט מִידֵּי דְּאַף דק"ל כר"ע מ"מ מַאן לֵימָא לָן דַּחֲרוּפָה לִישָׁנָא דְּקִידּוּשִׁין הוּא וק"ל: עֲשָׂרָה יוּחֲסִין פָּרָק רְבִיעִי דַּף ע"ד ע"ב ד"ה דת"ק סָבַר נ"ל לְיַשֵּׁב הַלָּשׁוֹן דה"ק כָּל הָאֲסוּרִין ר"ל כָּל אִיסּוּרֵי עֶרְוָה שֶׁאָסְרָה תּוֹרָה הַיְינוּ שֶׁאָסוּר לָבֹא בַּקָּהָל שֶׁבְּכְלַל אִיסּוּר עֶרְיוֹת שֶׁהַנּוֹלָדִין מֵהֶם אֲסוּרִין לָבֹא בְּקָהָל אֲבָל מֻוָתָּרִין לָבֹא זֶה בָּזֶה: דַּף ע"ה ד"ה וְכֻלָּן מֻוָתָּרִין לע"ד נ"ל דְּהַלָּשׁוֹן מְיֻשָּׁב הֵיטֵב דְּהָא פְּשָׁטֵיהּ דְּלָשׁוֹן דְּוַכְלָן הוּא ר"ל וְכֻלָּן אֲפִילּוּ אוֹתָן שֶׁהֵן אֲסוּרִין דאל"כ הֲרֵי וְכֻלָּן הוּא מְיֻתָּר דְּלִתְנֵי וּמֻוָתָּרִין זֶה בָּזֶה וּבְכָל מָקוֹם וְכֻלָּן הָוֵי פֵּירוּשׁוֹ וְכֻלָּן אֲפִילּוּ אוֹתָן שֶׁאֵין בִּכְלַל הֶכְשֵׁר כִּדְאִיתָא ר"ש פ"ק דְּחֻלִּי' וא"כ שַׁפִּיר מִשְׁתְּמַע דְּקָאָמַר וְכֻלָּן אֲפִילּוּ הַפְּסוּלִין שֶׁשָּׁנוּ פֶּה מֻוָתָּרִין כו': שָׁם ע"ב ור"י סָבַר לָהּ כר"ע עַד מִיהוּ קָשֶׁה כו' נ"ל דְּרַשִּׁ"י ז"ל ס"ל דְּכֻלָּהּ שְׁנוּיָא דְּרַב דִּימִי רִיהֲטָא דלר"א גֵּר אָסוּר בְּמַמְזֶרֶת כר' יוּדָא לְעֵיל וְהָא דְּלָא קָאָמַר ור"א סָבַר לַהּ כְּרַבִּי יוּדָא מְשׁוּם דְּלָא נָחִית תַּלְמוּדָא לְהָכִי דְּזֶה לֹא הָיָה לַמְקַשְׁן כְּלָל וְאִם הָיָה צַד מַמְזֵרוּת בְּכוּתִי' לֹא הָיָה הַתַּלְמוּד מִתְקַשֶּׁה בְּטַעַם ר"א כְּלָל וְהָעִיקָּר קַשְׁיָא הָיְתָה מַאי טַעְמָא כְּלוֹמַר מַאי פְּסוּל יֵשׁ בָּהֶם אֲבָל אִם הָיָה מַקְשֶׁן יוֹדֵעַ שׁוּם פְּסוּל לֹא הָיָה קָשֶׁה מִידֵּי דְּכוּתִים שׁוֹמְרֵי מִצְוֹת הֵם ור"א ס"ל דַּאֲסוּרִין בְּמַמְזֶרֶת וּבָאֱמֶת לֹא יָדַעְתִּי מַה צָּרִיךְ לְתוֹסְפוֹת זַ"ל לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי רַשִּׁ"י זַ"ל מִטַּעַם דְּמַמְזֵר יֵשׁ גְּוִיָּה דְּלָא נִרְמַז בְּדִבְרֵי רַשִּׁ"י זַ"ל כְּלָל וּלְפִי דַּרְכֵּינוּ אַף אִם כּוּתִים גֵּרֵי אֲרָיוֹת הַיְינוּ שֶׁדִּינָם כָּעַכּוּ"ם לְכָל דָּבָר בְּכָל מָקוֹם לְעִנְיַן קֶנֶס פ' אֵלּוּ

נְעָרוֹת וְלִפְסוֹל בְּבִיאָה בַּת יִשְׂרָאֵל דְּכָאן אֲבָל מ"מ הוּא מְקַיֵּים הַמִּצְוָה דְּהָא קָאָמַר כּוּתִי לֹא יִשָּׂא א"כ עַל הַכּוּתִי קָאָמַר הַדִּין וא"כ אָסוּר לוֹ לִישָּׂא מַמְזֶרֶת וְלִי הַצָּעִיר קָשֶׁה עַל פִּי ר"י זַ"ל דְּהַתַּלְמוּד נוֹשֵׂא וְנוֹתֵן עַל הַבָּרַיְיתָ' וְלֹא עַל הַמִּשְׁנָה דס"ל לר"א דְּכוּתִי אָסוּר בְּמַמְזֶרֶ' וע"כ לְדִבְרֵי ר"י זַ"ל צ"ל הַטַּעַם דְּיִשְׂרָאֵל נִתְעָרְבוּ בָּהֶן וְשָׁמָא א' מֵהֶן יִשְׂרָאֵל הַבָּא מִן הַיִּשְׂרְאֵלִית וְאָסוּר בְּמַמְזֶרֶת א"כ רַב יוֹסֵף דְּקָאָמַר טַעְמָא עֲשָׂאוּהָ א"כ תִּקְשֵׁי ממ"נ אִם יָדַע רַב יוֹסֵף דְּיִשְׂרָאֵל נִתְעָרְבוּ כֹּהֵן א"כ לָמָּה לֵיהּ טַעְמָא דְּגֵר יָשָׁן תִּיפּוֹק דְּשָׁמָא א' מֵהֶן יִשְׂרָאֵל מַמָּשׁ וְנוֹשֵׂא מַמְזֶרֶת דְּכֵיוָן דְּקָאָמַר דְּגֵר יָשֵׁן נִרְאֶה כְּנוֹשֵׂא מַמְזֶרֶת מכ"ש דְּאֵיכָּא לְמֵיסַר דְּיִשְׂרָאֵל נוֹשֵׂא מַמְזֶרֶת וְאִם לֹא יָדַע רַב יוֹסֵף דְּנִתְעָרְבוּ בָּהֶן יִשְׂרָאֵל א"כ בְּדִבְרֵי רַב דִּימִי לֹא נִרְמַז דָּבָר זֶה לָא מִינַּהּ וְלָא מִקָּצָתָהּ וְהֵיכָן נִרְמַז זֶה הַתֵּירוּץ כְּלָל אֲשֶׁר כָּל הַיְסוֹד בָּנוּי עָלָיו אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּדָבָר זֶה פָּשׁוּט לְכָל שֶׁנִּתְעָרְבוּ בָּהֶן יִשְׂרָאֵל וא"כ ק' עַל רַב יוֹסֵף וַאֲפִי' נִדְחוֹק דְּרַב דִּימִי גָּלָה תֵּירוּץ זֶה דְּנִתְעָרְבוּ א"כ גַּם הַמַּקְשֶׁן לֹא יָדַע וְלָמָּה לֹא הִקְשָׁה אַמַּתְנִית' וְעוֹד דְּדוֹחֵק גָּדוֹל לוֹמַר דְּרַב יוֹסֵף לָא יָדַע וְהַמַּקְשֶׁן יָדַע וְאִם נֹאמַר דְּגַם רַב יוֹסֵף יָדַע אֶלָּא דְּלֹא חָשַׁשׁ שָׁמָא יִשְׂרָאֵל נָשָׂא יִשְׂרְאֵלִים א"כ גַּם רַב דִּימִי לֹא הִזְכִּיר מִזֶּה כְּלוּם וְעָקַר הַתֵּירוּץ חָסֵר וּלְפִי דַּרְכֵּינוּ א"ש דְּבַמַּתְנִי' הָוֵי הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּגֵר אָסוּר בְּמַמְזֶרֶת לְדִבְרֵי ר"א וְכֵן לְכוּלְּהוּ שִׁינּוּיֵי: דַּף ע"ו ד"ה צָרִיךְ שֶׁיִּבְדּוֹק כו' לֹא יָדַעְתִּי מַה מָּצְאוּ הַתּוֹסָ' זַ"ל עוֹל בפי' רָשִׁ"י זַ"ל שֶׁתֵּירֵץ לְקַמָּן קוֹשְׁיָא זוֹ דְּכֵיוָן דְּבְדִיקַת יוּחֲסִין אֵינָהּ רַק דְּרַבָּנָן לֹא הֶחְמִירוּ רַבָּנָן בַּנָּשִׁי' שֶׁיִּבְדְּקוּ אַחֲרֵיהֶם כֵּיוָן דְּהַתּוֹרָה הֵקֵילָה בָּהֶן שֶׁלֹּא הֻזְהֲרוּ לִינָּשֵׂא לַפְּסוּלִין וק"ל: דַּף ע"ט ע"ב ד"ה וּמֵבִיא רְאָיָה עַד מַאי קמ"ל כו' נ"ל דְּעִיקַּר כַּוָּנַת הַתַּנָּא לְאַשְׁמְעִינַן דאע"ג דְּלָא יָדְעִינַן דְּבָדַק בִּשְׁעַת נִישּׂוּאִין אוֹקְמִינַן אַחֲזָקָה שֶׁבָּדְקָה דְּמִסְתָּמָא בָּדַק וְעָשָׂה כְּתִקּוּן חֲזַ"ל וא"כ אִי מֵרִישָׁא הֵ"א דְּלְעוֹלָם צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה שֶׁנִּבְדְּקָה הָאִשָּׁה בִּשְׁעַת נִישּׂוּאִין וְרִישָׁא מַיְירֵי דְּיָדְעִינַן שֶׁהָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה עִמּוֹ לִמְדִינַת הַיָּם הָיְתָה בְּדוּקָה וּמַאי דְּקָתָנֵי שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה פֵּירוּשׁוֹ שֶׁזּוֹ הִיא הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה עִמּוֹ כִּדְמַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּמַתְנִיתָא אִשָּׁה שֶׁיָּצְאַתָּה עִמִּי הֲרֵי הִיא זוֹ דְּמַשְׁמַע שֶׁאֵין אָנוּ מַכִּירִין אוֹתָהּ אֶלָּא הוּא מֵעִיד שֶׁזּוֹ הִיא וע"ז אֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה דְּיָרֵא לִשַׁקֵּר שָׁמָא יַכִּירוּ אוֹתָהּ וּלְעוֹלָם מַיְירֵי שֶׁיָּדְעִינַן שֶׁאִשָּׁה כָּאן נִבְדְּקָה אֲבָל מִסְתָּמָא לָא סָמְכִינַן אַחֲזָקָה שֶׁבָּדְקָה תְּנָא סֵיפָא מֵתָה דְּאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה עַל הָאִשָּׁה כְּלָל אֲפִילּוּ עַל הַבְּדִיקָה דְּסֵיפָא לֵיכָּא לְפָרוּשֵׁי רְאָיָה אַחֶרֶת: שַׁיָּיךְ לְקִדּוּשִׁין סי' ק"ח בְּאֶבֶן הָעֵזֶר כָּתַב הרמ"ה דַּוְוקָא בְּגָזַל דְּעָלְמָא וכו' תַּמָּה הב"י עַל הַטּוּר לָמָּה הֻצְרַךְ לִכְתּוֹב בְּשֵׁם הרמ"ה דְּהָא תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא עכ"ל וַאֲנִי תָּמַהּ עַל הָרַב זַ"ל דְּהָא הרמ"ה ז"ל חִידֵּשׁ דִּין גָּדוֹל לְפִי דַּעְתִּי דְּהָא פְּשָׁטָא דְּשַׁמַּעְתִּין דְּמִשַּׁנֵּי הָתָם בְּגָזַל דְּיָדָהּ וְרַב מַיְירֵי בְּגָזַל דְּעָלְמָא וְגָזַל דְּעָלְמָא ע"כ מַיְירֵי לִפְנֵי יֵאוּשׁ וא"כ מַאי דְּאֵינָהּ מְקֻוְּדֶשֶׁת בְּגָזַל דְּיָדָהּ בִּדְלָא שַׁדַּיְךְ הַיְינוּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ וכ"ת מַה בֵּין לִפְנֵי יֵאוּשׁ לְאַחַר יֵאוּשׁ כֵּיוָן דְּלֵיכָּא גַּבָּהּ שִׁינּוּי רְשׁוּת כְּבָר פִּי' רַשִׁ"י זַ"ל הַטַּעַם גַּבֵּי גָּזַל דְּיָדָהּ דְּכֵיוָן דְּקִבִּילַתְּיהּ אַחַלְתִּי' וס"ד דְּבִדְלָא שָׁמְעִינַן דְּאִתַּיְיאֲשָׁהּ לָא אָמְרִינַן דְּאַחַלְתִּ' אֲבָל לְאַחַר יֵאוּשׁ כֵּיוָן דְּנִתַּיְיאֲשָׁה וְעַתָּה קִבְּלָהּ וַדַּאי אִחַלְתָּא קמ"ל הרמ"ה זַ"ל דְּלָא אִחַלְתָּא וְעוֹד דְּהָא הַטַּעַם דְּאֵינָהּ מְקֻוְּדֶשֶׁת בְּגָזַל דְּיָדָהּ מִשּׁוּם דְּיָכְלָה לְמֵימַר דִּידִי שָׁקְלִי וְזֶה לֹא שַׁיָּיךְ כ"א לְאַחַר יֵאוּשׁ כֵּיוָן דְּכְבָר נִתַּיְיאֲשָׁה ס"ד דְּלָא יָכְלָה לְמֵימַר דִּידִי שָׁקְלִי וּלְקַמָּן אָכְתּוֹב עוֹד חִידּוּשׁ חָשׁוּב אַחֵר ע"ש גַּבֵּי מַה שֶּׁהקְשֵׁיתִי עַל הַטּוּר דִּידֵיהּ אַדִּידֵיהּ מִטּוּר ח"מ ונ"ל רְאָיָה לִדְבְרֵי הרמ"ה זַ"ל מִדְּקָתָנֵי בַּבָּרַיְיתָא קִדְּשָׁהּ בְּגָזַל

וּבְגִנְיָבָה וכו' דְּהַיְינוּ מִסְתָּמָא מַיְירֵי ג"כ בִּגְנֵיבָה דְּיָדָהּ דְּוַדַּאי וְסָתָם גְּנֵבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִי' הוּא כְּדְפְסַק הַטּוּר סִי' שי"ג וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל[כפכ"ד מהל' כֵּלִים וְאַפֵּ"ה לָא מְהַנֵּי כ"א בְּדְשַׁיְּדֵּהּ דְּכָיֵיל לְהוּ תַּנָּא בְּחַד בָּבָא וְעוֹד יֵשׁ לְהָבִיא רְאָיָה מֵהָא דְּמְשַׁנֵּי בְּדְשַׁדֵּיךְ וּמְחַלֵּק בֵּין גָּזֵל דְּיָדָהּ לְדָעָלְמָא וּמְתָרֵץ הַבָּרַיְיתָ' דְּפָרוֹשֵׁי קָא מְפָרֵשׁ וּמַתְנִי' לִפְנֵי יֵאוּשׁ וג"כ אֵין חִלּוּק בֵּין גָּזֵל דְּיָדָהּ לְדָעָלְמָא אֶלָּא ע"כ ס"ל דִּבְגָזֵל דְּיָדָהּ אפי' לְאַחַר יֵאוּשׁ לָא מְהַנֵּי אֶלָּא בְּדְשַׁדֵּיךְ דַּוְקָא וְאִי מְהַנֵּי אַפִּילּוּ לִפְנֵי יֵאוּשׁ וא"כ לֵיכָּא לְשַׁנּוּיֵי דְּבָרַיְיתָא מַיְירֵי לְאַחַר יֵאוּשׁ וּבְגָזֵל דְּעָלְמָא דְּהָא גָּזֵל דְּעָלְמָא דְּוַדַּאי דְּגָזֵל דְּיָדָהּ קָתָנֵי דְּמַיְירֵי אפי' לִפְנֵי יֵאוּשׁ וְיֵשׁ לִדְחוֹת דְּמַשְׁמַע לֵיהּ לִישָׁנָא דְּאוֹ שֶׁחָטַף סָלַע מִיָּד הֶוְקְדְּשָׁה דְּתֶכֶף שֶׁחָטַף קָדְשָׁה דַּעֲדַיִן לֵיכָּא יֵאוּשׁ דְּסָתָם גְּזֵילָה לָא הָוֵי יֵאוּשׁ כִּדְאִיתָא הָתָם וא"כ כֵּוָן[כלוקה] בָּרַיְיתָא מַיְירֵי אפי' לִפְנֵי יֵאוּשׁ וְיֵשׁ לְעַיֵּין בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל שֶׁפָּסַק דְּסָתָם גְּנֵבָה יֵאוּשׁ בְּעָלִים הוּא וא"כ לָמָּה כָּתַב פֵּ"ה מהל' אִישׁוּת הַמְקַדֵּשׁ בְּגָזֵל אוֹ בִּגְנֵיבָה אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים וְנוֹדַע שֶׁקָּנָה אוֹתוֹ דָּבָר בְּיֵאוּשׁ מְקֻדֶּשֶׁת וַהֲלֹא בִּגְנֵיבָה אפי' בְּסָתָם מְקֻדֶּשֶׁת וּבַגְּמָרָא מְדַקְדֵּק כַּמָּה פְּעָמִים אִם נִתְיָאֲשׁוּ הַבְּעָלִים אֵין סְתָמָא לָא וכ"ש פּוֹסֵק דְּצָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו וְצָרִיךְ לְדָחוֹק דְּאַגַּב גְּזֵילָה נָקֵט הָכִי אֲבָל מ"מ לֹא הֵבַנְתִּי כַּוָּנַת הָרַב ז"ל מַה שֶּׁאוֹמֵר וְנוֹדַע שֶׁקָּנָה אוֹתָהּ בְּיֵאוּשׁ זֶה הל' הוּא מְיֻוָּתָר וְאֵין לִי בּוֹ הַבָּנָה כְּלָל חֲדָא דְּהָא יֵאוּשׁ לְחוּדָהּ לֹא קָנָה א"כ מַאי נוֹדַע שֶׁקָּנָה בְּיֵאוּשׁ וְעוֹד אִם יֵאוּשׁ קָנָה מַאי צָרִיךְ שֶׁנּוֹדַע כֵּיוָן דְּיֵאוּשׁ מִמֵּילָא נִקְנָה לוֹ: מִיהוּ זֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב בְּדוֹחַק דְּוִנּוֹדַע ר"ל שֶׁנּוֹדַע לָנוּ דְּאַיַּאשׁ דְּמִמֵּילָא קָנָה אוֹתָהּ בְּיֵאוּשׁ לְאַפּוֹקֵי מִסְתָּמָא דְּלָמָּא לֹא אִיַּאשׁ וְנָקְטָה מִשּׁוּם גְּזֵילָה כמ"ש לְעֵיל אַדְּ קַמַּיְיתָא קָשֶׁה גַּם דה"ג כָּתַב אא"כ קִדְּשָׁהּ בָּתַר דְּקָנְיָה בְּיֵאוּשׁ בְּעָלִים גַּם זֶה הַלָּשׁוֹן אֵינוֹ מוּבָן לִי דְּהָא יֵאוּשׁ לְחוּדָהּ לָא קָנֵי וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּקָנֵי' פֵּירוּשׁוֹ הִתְחִיל הַקִּנְיָן דְּיֵאוּשׁ פַּלְגָא דְּקָנֵי' הוּא וְקוֹנָה עִם שִׁינּוּי רְשׁוּת וְכַוָּנָתָם שֶׁהָיָה קִנְיָנוֹ בְּיֵאוּשׁ לְבַד לֹא בְּדָבָר אַחֵר עִמּוֹ רַק קִנְיָן זֶה לְבַד אוֹ שֶׁכַּוָּנָתוֹ שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ רַק ר"ל שֶׁהִתְחִיל קִנְיָן הַגָּזֵל וּכְשֶׁתַּב' לְיַד הָאִשָּׁה יַגְמֵר וְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל יֵשׁ ג"כ לְפָרֵשׁ כֵּן.

וע"פ הַדֶּרֶךְ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל דְּנוֹדַע יֵשׁ לוֹמַר דְּנִתְיָיאֵשׁ מִמֶּנּוּ וְהִתְחִיל הַקִּנְיָן שֶׁקָּנָאוֹ לְפָחוֹת בְּדָבָר זֶה וְאִלְמָלֵא דִּלְפִי דַּעְתִּי תַּלְמוּד עָרוּךְ סוֹתֵר זֶה הפי' הָיִיתִי מְפָרֵשׁ דְּדִבְרֵי ה"ג וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל שר"ל שֶׁקָּנָאוֹ בְּיֵאוּשׁ דְּהַיְינוּ שֶׁהָיָה עִם הַיֵּאוּשׁ ד"א שִׁינּוּי הַשָּׁם גָּרוּעַ אוֹ שִׁינּוּי רְשׁוּת כִּי שִׁינּוּי רְשׁוּת דְּיָדָהּ לָא מְהַנֵּי כֵּיוָן שֶׁהוּא לֹא קָנָאוֹ הַוָּה עֲדַיִן גָּזֵל בְּיָדוֹ וְזֶהוּ וְנוֹדַע שֶׁקָּנָאוֹ אַדְּ מִן הַתַּלְמוּד לֹא מַשְׁמַע הָכִי דְּגַבֵּי עֻבְדָּא דְּרָבָא קָאָמַר וְלִית דְּחַשׁ לָהּ לְהָא דר"ש וכו' וְהָא הָכָא מַשְׁמַע רִיהֲטָא דְּשְׁמַעְתָּא שֶׁלֹּא הָיָה כ"א יֵאוּשׁ לְחוּד מִי הֲוָה הל' כר"ש וְאַפֵּ"ה אִי הֲוָה הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ הָיְתָה מְקֻדֶּשֶׁת א"כ יֵאוּשׁ לְחוּד מְהַנֵּי וְזוֹ רְאָיָה בְּרוּרָה וְלָא צְרִיכִינַן לְמֵאי דְּכָתַב הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"ל ז"ל בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה פֶּרֶק מְרֻבֶּה סִי' ד' שֶׁהוֹכִיחַ דָּבָר זֶה מִסְּבָרָא דְּבֶאֱמֶת תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא כִּדְכָתַבְתִּי וּבֶאֱמֶת אִם הָיִינוּ אוֹמְרִים דְּפִקָּדוֹן מִקְרֵי שִׁינּוּי רְשׁוּת כִּדְכָתַב הֶחָכָם כמ"ש לְקַמָּן בִּשְׁמוֹ הָיִינוּ יְכוֹלִין לוֹמַר דְּמַעֲשֶׂה דְּרָבָא הָיָה שֶׁגָּזַל וּשְׁדָא לָהּ תְּחִילָּה בְּתוֹרָ' פִּיקָּדוֹן וְאַחַ"כ אָמַר מְקֻדֶּשֶׁת לִי וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת לִישָׁנָא וא"כ אִם הָיְתָה הִלְכְתָ' כר"ש הָיָה יֵאוּשׁ וְשִׁנּוּי רְשׁוּת אֲבָל לֹא נְהִירָא לִי הַאי סְבָרָא וְעַיֵּין עוֹד לְקַמָּן דִּין יֵאוּשׁ אִי קָנָה מִדְּרַבָּנָן דְּכוּלְּהוּ אָמוֹרָאֵי לָא פְּלִיגִי עָלֶיהָ כ"א מִדְּאוֹרַיְיתָא.

וַאֲנִי הַצָּעִיר נ"ל לְהָבִיא רְאָיָה דְּאֵינוֹ קוֹנֶה אפי' מִדְּרַבָּנָן מִדְּאָמְרִינַן בְּגִיטִּין דַּף נ"ה אָמַר עֻלָּא דְּבַר תּוֹרָה בֵּין נוֹדַע בֵּין לֹא נוֹדַע מְכֻפָּרֶת ומ"ט אָמְרוּ וכו' עַד אָמַר רָבָא כָּרֵת ע"י דִּבְרֵיהֶם בָּאת לוֹ בָּעֵי רָבָא מִשְּׁעַת גְּנֵיבָה אוֹ מִשְּׁעַת הֶקְדֵּישָׁהּ וּמַאי מְבַעְיָ' לֵיהּ אִי יֵאוּשׁ קוֹנֶה א"כ קוֹנֶה לְגַמְרֵי דְּהָא אִי קוֹנֶה אפי' מִדְּרַבָּנָן מַשְׁמַע דְּקוֹנֶה לְגַמְרֵי דְּכֵן מַשְׁמַע פְּשָׁטָא דְּשְׁמַעְתְּ' מִקֻּוּשְׁיַ' דְּרַב יוֹסֵף גַּם אַבַּיֵי שֶׁהִקְשָׁה עַל רַב יוֹסֵף מַשְׁמַע דְּלָרַבָּה לָא קשי' דְּקוֹנֶה מִדְּרַבָּנָן דְּהָוֵי כְּדִידֵיהּ דִּמְטַמֵּא בְּמַחֲשָׁבָה א"כ דְּגִיזּוֹתֶיהָ וּוַלְדוֹתֶיהָ דִּידֵיהּ נִינְהוּ דְּלָא מְחַיֵּיב כ"א בְּדָמִים וּלְדַעַת אֶחָד מֵהַפּוֹסְקִים אפי' דָּמִים לָא מְחַיֵּיב הֵיכָא שֵׁשׁ וְעוֹד דְּמַשְׁמַע דְּדַוְקָא גַּבֵּי הֶקְדֵּישָׁהּ קָא מִיבַּעְיָ' לֵיהּ אִי אוֹקְמוּהוּ בִּרְשׁוּתֵיהּ לְמַפְרֵעַ אוֹ בְּלֹא הֶקְדֵּישָׁהּ מַשְׁמַע דִּפְשִׁיטָ' לֵיהּ דְּגִיז' וְוָלְדוֹ' לָאו דִּידֵיהּ נִינְהוּ וְאִי אוֹקְמוּהָ בִּרְשׁוּתֵיהּ מִשְּׁעַת יֵאוּשׁ דְּקָנֵי לְכָל הַפָּחוֹת א"כ גַּם בְּלֹא הֶקְדִּישׁוֹ איכ' לְמִיבְעֵי וְכֵן מַשְׁמַע בְּתִירוּצָא דְּתוֹסָ' ד"ה לְגִיזּוֹתֶיהָ דְּהַבַּעְיָ' קָאֵי דַּוְקָא בְּהֶקְדִּישָׁהּ וְעוֹד דְּמַסֵּיק רָבָא מִשְּׁעַת הֶקְדִּישָׁהּ שֶׁלֹּא יְהֵא חוֹטֵא נִשְׁכָּר אַדְּרַבָּה דְּלָא תִּקְנוּ חֲז"ל דְּיֵאוּשׁ קָנֵי אַף דְּמִן הַתּוֹרָה לֹא קָנוּ תִּקְנוּ הֵם דְּקָנֵי מִשּׁוּם תַּקָּנַת הַשָּׁבִים וְלֹא חָשׁוּ לְחוֹטֵא נִשְׁכָּר וְאַדְּרַבָּה לָא תַּקִּינוּ כ"א אִם הוּא רוֹצֶה כְּדְאָמְרִינַן בִּמְרֻבָּה כִּי קָאָמֵינָ' זֶה מִתְיָיאֵשׁ וְזֶה רוֹצֶה וכו' א"כ תִּקְנוּ הַכֹּל לְטוֹבָתָן וְאִם בָּאנוּ לוֹמַר כְּשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת דְּהַבַּעְיָ' קָאֵי לְדִבְרֵי ר' מֵאִיר דס"ל דְּשִׁינּוּי אֵינוֹ קוֹנֶה וא"כ יֵשׁ לוֹמַר דס"ל לר"מ דה"ה יֵאוּשׁ לָא קָנֵי אַף דְּמַחֲלוֹקֶת זֶה לֹא הֻזְכַּר בגמ' מ"מ י"ל דְּהָא בְּהָא תלי' כֵּינָן דלר"מ שִׁינּוּי קוֹנֶה וּקְנָסָא דְּקָא קָנִיס ה"ה יֵאוּשׁ קוֹנֶה מ"מ קָשֶׁה דא"כ לְרַבָּה אִי הֲוָה דְּרַבָּנָן לָא נ"מ מִידֵי לר"מ כֵּינָן דְּקָנָסוּהוּ לְמַאי הִלְכְתָ' תִּקְנוּ דְּיֵאוּשׁ קָנֵי וְאֵין לְפָרֵשׁ לְעִנְיַן כָּחַשׁ דַּהֲדַר דְּלָא קָנֵי מֵחֲמַת שִׁינּוּי אוֹ הוּזַל דְּלֵיכָ' שִׁינּוּי דְּקָנֵי ע"כ בְּיֵאוּשׁ הוּא דְּקָאָמַר דְּאִם אֵינוֹ רוֹצֶה לְקָנוֹת לָא קָנֵי כַּנ"ל וא"כ לִפְשׁוּט דע"כ אִי יֵאוּשׁ קָנֵי קָנֵי מִדְּאוֹרַיְיתָ' דְּאִי מִדְּרַבָּנָן לֵיכָּא נַפְקוּתָא לר"מ וּבְזֶה אֵין מַחֲלוֹקֶת בֵּין ר"מ וְרַבָּנָן אִי יֵאוּשׁ קוֹנֶה אוֹ לֹא רַק לכ"ע קָנֵי כ"א ר"מ קָנִיס כְּמוֹ בְּשִׁינּוּי וְעוֹד דְּמַשְׁמַע דִּסְתָמָ' דְּמַתְנִי' דְּעוֹרוֹת ר"מ הִיא מִדְּלָא קָאָמַר וְהָא סתמ' דְּלָא כר"מ מַשְׁמַע דַּהֲוָה כִּשְׁאָר סתמ' וְאַפ"ה קָשֵׁי בָּהּ רַבָּה לר"י מַשְׁמַע דִּלְדִידֵיהּ נִיחָא וְהָא גַּם לְדִידֵיהּ קָשֶׁה דע"כ דְּאוֹרַיְיתָ' הִיא דְּאִי דְּרַבָּנָן לְמַאי הִלְכְתָ' תִּקְנוּ כֵּינָן דְּקָנָסוּהוּ וְעוֹד כֵּינָן דְּקָנָסוּהוּ לָמָּה מטמ' בְּמַחֲשָׁבָה כֵּינָן דְּמְחֻוָּיב לְהַחֲזִיר מֵהֵי תֵּיתֵי גַּם אֵין לְפָרֵשׁ כְּמוֹ שפי' הָרָאָב"ד ז"ל לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל פ"ב מה' גְּזֵלָה דְּגַבֵּי הֶקְדִּישָׁהּ לֵיכָּא תַּקָּנְתָּ' לְגַזְלָן כֵּינָן דְּהֶקְדִּישָׁהּ וא"כ הָיָה אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּמִבַּעְיָ' לֵיהּ בְּהֶקְדִּישָׁהּ שְׁרֵי דַּוְקָא אֲבָל לֹא הֶקְדִּישָׁהּ פְּשִׁיטָ' לֵיהּ דְּהַשְׁבַּח שֶׁלּוֹ דְּקָנִיס בְּיֵאוּשׁ מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים אֶלָּא דְּקָמִבַּעְיָ' לֵיהּ בְּהֶקְדִּישָׁהּ דְּלֵיכָ' תַּקָּנְתָּא אִי הָוֵי הַשְׁבַּח שֶׁלּוֹ מִטַּעַם אַחֵר לֹא מִטַּעַם תַּקָּנָה אֶלָּא מִטַּעַם דְּאוֹקְמוּהָ בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּהֶפְקֵר ב"ד הֶפְקֵר וְכִדְפִ' רַשְׁ"י אֶלָּא דא"א לְפָרֵשׁ כֵּן לְדַעַת הָרֹא"ש ז"ל דְּבִשְׁלָמָא לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל דס"ל דְּלָא עָשׂוּ תַּקָּנָה כ"א בְּשֶׁבַח לֹא בַּגּוּף איכ' לְמֵימַר דס"ל דְּלָא עָשׂוּ תַּקָּנָה כ"א שֶׁלֹּא יַחֲזִיר הַכֹּל גּוּף וְשֶׁבַח שֶׁקָּשֶׁה עָלָיו לְהַחֲזִיר הַכֹּל וְלֹא יָשׁוּב משא"כ הֶקְדֵּים דְּאֵינוֹ מַחֲזִיר הַגּוּף לֹא עָשׂוּ לוֹ תַּקָּנָה בְּשֶׁבַח אַף אִם לֹא הִקְדִּישׁ הַשֶּׁבַח וּסְבָרָ' נְכוֹנָה הִיא וְכֵן כָּתַבְתִּי בְּבֵיאוּר דִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל משא"כ לְדַעַת הַבֵּיאוּר הָרֹא"ש ז"ל דס"ל דְּיֵאוּשׁ קָנָה מַמָּשׁ הַגּוּף וְהַשֶּׁבַח א"כ יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת ממ"נ אִם הִקְדִּישׁ גַּם הַשֶּׁבַח א"כ קָנָה הַהֶקְדֵּשׁ בְּיֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי הַשֵּׁם אוֹ שִׁינּוּי רְשׁוּת כְּמוֹ הַגּוּף א"כ אע"ג דְּהַגַּנָּב לֹא קָנָה מִטַּעַם דְּלָא יְהֵא הַחוֹטֵא נִשְׁכָּר מ"מ הַהֶקְדֵּשׁ קָנָה גַּם מַאי חוֹטֵא נִשְׁכָּר שַׁיָּיךְ כְּלָל הָכָא כֵּינָן דְּאֵין לוֹ לְהַגַּנֵּב כְּלוּם וְכִדְהִקְשָׁה הָרָאָב"ד ז"ל מִיהוּ זֶה יֵשׁ

לְיַיְשֵׁב קָצָת דְּאִם קָנָאוֹ הַגַּנָּב א"כ הִקְדִּישׁ שָׁלוֹ וְנִקְרָא הֶקְדֵּשׁ עַל שְׁמוֹ משא"כ אִם לֹא קָנָאוֹ הַגַּנָּב אע"ג דְּבְהֶקְדֵּישׁ קָנָאוֹ בְּיֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת מ"מ אֵין הַגַּנָּב נוֹטֵל שָׂכָר עַל הֶקְדֵּשׁ כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה שָׁלוֹ אֲבָל קֻוֹשְׁטָ' רַאשׁוֹנָה קשי' אִם נֹאמַר בְּבַעְלִי דְּרָבָא אִם קָנָאוֹ הַגַּנָּב וְנִקְרָא הֶקְדֵּשׁ שָׁלוֹ אוֹ לֹא רַק הֶקְדֵּשׁ קָנָאוֹ מֵעַצְמוֹ זֶה אֵין נִפְקוּתָ' כֵּיוָן שֶׁקָּנָאוֹ הֶקְדֵּשׁ ממ"נ וְאִם נֶאֱמַר דְּמַיְירִי שֶׁלֹּא הִקְדִּישׁ הַשָּׁבַח א"כ קָשֶׁה כַּנַ"ל דְּהָא בְּעָלְמָא קוֹנָה הַכֹּל וְאֵין מַחֲזִיר ג"כ הַגּוּף וְאַפַּ"ה קָנָה הַשָּׁבַח וא"כ מַאי שְׁנָא אִם קָנָה הוּא אֶת הַגּוּף מ"ש הֶקְדֵּשׁ לֹא יְהֵא אִם קָנָה הוּא הַגּוּף וּנְתָנוֹ בְּמַתָּנָה לְאַחֵר הֶנֶאֱמָר שֶׁיַּחֲזִיר מִשּׁוּם זֶה הַשָּׁבַח זוֹ אֵינָהּ תּוֹרָה גַּם אִם נֶאֱמַר דְּהַקְדִּישׁ הַכֹּל קָשֶׁה ג"כ כֵּיוָן דְּקָנָאוֹ כְּבָר בְּיֵאוּשׁ וְכִי אֵין לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת בּוֹ מַה שֶּׁיִּרְצֶה לִיתֵּן בְּמַתָּנָה אוֹ לְהַקְדִּישׁ וּלְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל נִיחָא דְּלָא עָשׂוּ תַּקָּנָה שֶׁיִּקְנֶה הַשָּׁבַח בְּיֵאוּשׁ אֶלָּא אִם מַחֲזִיר הַגּוּף וְכֵן מְבוֹאָר בִּדְבָרָיו ז"ל: וְהַיּוֹתֵר נִרְאֶה לִי דס"ל לְהָרֹא"שׁ דְּרָבָא לָא קָמַבַּעְיָ' לֵיהּ כ"א לְדַעַת עַוְלָא דה"ל דְּלָא תַּקִּינוּ רַבָּנָן דְּיֵאוּשׁ קָנָה כ"אלְעִנְיַן הַקְרָבָה כִּדְקָאָמַר טַעְמָא מִשּׁוּם דְּלָא יְהֵא מִזְבֵּחַ וכו' וְאִם הִקְדִּישָׁהּ אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן בִּרְשׁוּתֵיהּ וְקָא מִבַּעְיָ' לֵיהּ כֵּיוָן דְּאוֹקְמוּהָ בִּרְשׁוּתֵיהּ אוֹקְמוּהָ לְכָל מִילֵּי אע"ג דִּבְמָקוֹם אַחֵר לָא אוֹקְמוּהָ גַּם לְעִנְיַן שָׁבַח דְּלָא פְּלוּג תַּקָּנָתָן אוֹ לָא וּפָשׁוּט מִסְתַּבְּרָ' כֵּיוָן דִּבְמָקוֹם אַחֵר לֹא תִּקְנוּ שֶׁיְּהֵא הַשָּׁבַח שָׁלוֹ וְלֹא חָשׁוּ לְתַקָּנָתָן גַּם כָּאן אע"ג דְּאוֹקְמוּהָ בִּרְשׁוּתֵיהּ לְחוֹבָתוֹ לָא אוֹקְמוּהָ לְטוֹבָתוֹ וּבְהָא א"ש הַכֹּל דְּאֶפְשָׁר דְּרָבָא ס"ל כַּרְבֵּה אֶלָּא דְּכָאן אַלִּיבָּא דְּעַוְלָא קָאָמַר אֶלָּא דְּיֵשׁ לְתָמְוֹהַ דא"כ הוּא מְבוֹאָר בְּדִבְרֵי עַוְלָא דְּלָא קָנֵי יֵאוּשׁ אפי' מִדְּרַבָּנָן כ"א גַּבֵּי קָרְבָּן א"כ הָוֵי עַוְלָא וְרַב יוֹסֵף תְּרֵי נָגֶד רַבָּה וּשְׁאָר אָמוֹרָאִים לֹא גָּלוּ דַּעְתָּם א"כ יוֹתֵר פָּשׁוּט דְּאֵין הֲלָכָה כְּרַבָּה נָגְדָּם וְלִישָּׁנָא דְּהָרֹא"שׁ ז"ל מִשּׁוּם דִּפְלִיגִי רַבָּה ור"י בְּהָא וַהֲלָכָה בְּכָל מָקוֹם כְּרַבָּה לָכֵן פָּסַק כְּוָתֵיהּ וְכָאן עַוְלָא מְסַיַּע לֵיהּ וְאַצ"ל שֶׁגַּם רָבָא שְׁקִיל וְטָרֵי אַלִּיבָּא דְּעַוְלָא מַשְׁמַע דס"ל כְּוָתֵיהּ כמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים בְּכַמָּה דִּוּכְתֵי וְכֵן מַשְׁמַע קָצָת בב"ק דְּקָאָמַר עול' דְּיֵאוּשׁ אֵינוֹ קוֹנֶה מקר' דְּוַהֲבָאַתָּם אֶת הַגָּזוּל וכו' וְרָבָא אָמַר מהכ' מַשְׁמַע דס"ל כְּעַוְלָ' וְעַוְלָא מַאי דְּקָאָמַר מִנַּיִן לְיֵאוּשׁ שֶׁאֵינוֹ קוֹנֶה הַיְינוּ אפי' מִדְּרַבָּנָן כִּדְמוֹכַח בְּגִיטִּין מַשְׁמַע דְּגַם רָבָא ס"ל כְּמוֹתוֹ וְיֵשׁ לִדְחוֹת ומ"מ נ"ל בָּרוּר דְּהַפּוֹסְקִים דְּלָא הֵבִיאוּ דִּבְרֵי רַבָּה מַשְׁמַע דס"ל דְּיֵאוּשׁ אֵינוֹ קוֹנֶה אפי' מִדְּרַבָּנָן יֵשׁ לָהֶם רְאָיָה בְּרוּרָה מִכָּאן וַעֲלֵיהֶם יֵשׁ לִסְמוֹךְ וְנִסְתַּלְּקוּ דִּבְרֵי מָהַרְשָׁ"ל ז"ל בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה שֶׁהִשִּׂיג עַל הַפּוֹסְקִים פָּרֵק מְרֻבֶּה סִימָן ז' דְּפָסְקוּ דְּלָא כְּרַבָּה וַהֲלֹא אֵין לָהֶם רְאָיָה דְּכוּלְּהוּ אָמוֹרָאֵי לָא מַיְירֵי אֶלָּא מִדְּאִירַיְיתָא: וְהִנֵּה הֶרְאִיתִיךְ בְּעֵינֶיךְ דְּפְלִיגִי מִקְצָת אָמוֹרָאֵי גַּם בְּדִרַבָּנָן כְּגוֹן עַוְלָא וְעוֹד יֵשׁ רְאָיָה בְּרוּרָה מֵהָא דְּאָמְרִינַן בב"ב פָּרֵק חֲזָקַת הַבָּתִּים וְלוֹקְמָהּ בְּגַזָּלָן עַד אֲבָל לֹא מָכַר דְּהָדְרָא לָא מַשְׁמַע דְּאִי לֵיכָּא שִׁינּוּי רְשׁוּת כ"א יֵאוּשׁ הָדְרָא גּוּף הַחֻפָּץ דְּבָתַר הָכִי פָּרִיךְ וְסֵיפָא נָמֵי נְהִי דְּמִיָּאֵשׁ מִגּוּפַ' מִדְּמֵי מִי מִיַּאֵשׁ פי' וְהוּא נוֹגֵעַ בִּשְׁבִיל הַדָּמִים מַשְׁמַע דִּבְלֹא מָכַר הוּא נוֹגֵעַ בִּשְׁבִיל הַגּוּף וְלָכֵן פָּרִיךְ דְּגַם בְּמָכַר דְּאִיכָּ' גַּם שִׁינּוּי רְשׁוּת מ"מ נוֹגֵעַ הוּא בִּשְׁבִיל הַדָּמִים וְכֵן כָּתַב הַטּוּר בְּהֶדְיָ' בח"מ סי' ל"ז וְאִי קוֹנֶה מִדְּרַבָּנָן הָא אֵין צָרִיךְ לְהַחֲזִיר לְעוֹלָם הַגּוּף דְּדוֹחֵק לוֹמַר דְּמַיְירִי הַתַּנָּא מִדְּאוֹרָיְיתָ' דְּוָקָא א"כ סתמ' דְּתַלְמוּד ס"ל דְּלָא כְּרַבָּה גַּם אֶפְשָׁר דְּלְרַבָּה כֵּיוָן דְּקוֹנֶה הָאָב הַגּוּף וְלָא מְחַיֵּיב כ"א הַדָּמִים א"כ כְּשֶׁמֵּת אֶפְשָׁר דְּהַיּוֹרְשִׁים פְּטוּרִים לְגַמְרֵי כְּשֶׁלֹּא הִנִּיחַ אַחֲרָיוּת נְכָסִים דְּמִטַּלְטְלֵי דְּיַתְמֵי לָא מִשְׁתַּעְבְּדֵי כְּמוֹ לָמֶ"ד רְשׁוּת יוֹרֵשׁ כִּרְשׁוּת לוֹקֵחַ וְזֶה יֵשׁ לְיַיְשֵׁב דְּכֵיוָן דְּלָא תַּקִּינוּ רַבָּנָן

כ"א מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים שֶׁלֹּא יְצְטָרֵךְ לְטָרוֹחַ אַחַר הַגְּזֵילָה כִּדְפֵּי' רַשְׁ"י ז"ל א"כ אִם לֹא יִתְּנוּ הַיּוֹרְשִׁים דמי' אֶפְשָׁר דְּלָא תַּקִּינוּ שֶׁיַּרְשׁוּהוּ הַיּוֹרְשִׁים אַךְ הָרַאשׁוֹנָה ק' וְעוֹד דְּהַטּוּר בְּעַצְמוֹ כָּתַב סִי' ל"ז וסִי' שס"א דְּמַחֲזִירִין הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ בְּיֵאוּשׁ לְחוּדֵיהּ וְהִנֵּה רָאִיתִי בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה שֶׁכָּתַב הֶחָכָם ז"ל דְּמִגְזַר רַבָּה בִּגְזֵילָה קַיֶּימֶת דְּלָא עָשׂוּ זֶה תַּקָּנָה כ"א כְּשֶׁאֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת כִּדְפֵּי' רַשְׁ"י ז"ל שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְטָרוֹחַ וְלַחֲזוֹר אַחַר הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ עכ"ל וְיֵשׁ לְתָמְהַּ הַרְבֵּה א"כ מַאי פָּרִיךְ רַב יוֹסֵף מִגְּזַל חָמֵץ וְעָבַר עָלָיו הַפֶּסַח וְהָא הָתָם וַדַּאי מְיָאֵשׁ וכו' וּמַאי קשי' דְּהָתָם הַגְּזֵילָה קַיֶּימֶת וּבְהָא לָא קָנֵי וְצָרִיךְ לְהַחֲזִיר הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ וְלָכֵן אוֹמֵר לוֹ חֲבֵרִי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ וַאֲפִי' אִי נִדְחַק וְנֶאֱמַר דְּרַב יוֹסֵף לָא בָּעֵי לְאֵתוּיֵי רְאָיָה לִדְבָרָיו דְּיֵאוּשׁ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן דְּלָזֶה אֵין רְאָיָה מִשָּׁם כִּדְכָתַבְתִּי דְּגְּזֵילָה קַיֶּימֶת רַק פָּרִיךְ לְרַבָּה דְּאָמַר דְּאֶפְשָׁר דְּקוֹנֶה מִן הַתּוֹרָה וְאִם קוֹנֶה מִן הַתּוֹרָה אֵין חִילּוּק בֵּין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת לְשֶׁאֵינָהּ קַיֶּימֶת דְּדַוְקָא מִדְּרַבָּנָן הוּא דִּשְׁנֵי כֵּינָן דְּלָא קָנֵי רַק מִפְּנֵי תַּקָּנַת הַשָּׁבִים לֹא תִּקְּנוּ כ"א בְּשֶׁאֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת מִטַּעַם שֶׁל רַשְׁ"י ז"ל מ"מ אַף אִם נִסְבּוֹל זֶה הַדּוֹחַק מ"מ מַאי פָּרִיךְ אַבַּיֵי לְרַב יוֹסֵף מַמַּתְנִיתִין דְּעוֹרוֹת מַשְׁמַע דְּלִרְבָּה נִיחְ' כִּדְקָאָמַר קְשִׁי בַּהּ רַבָּה לְרַב יוֹסֵף וְהָא אַף לְדִידֵיהּ לָא א"ש דְּמוּכָח דְּיֵאוּשׁ קוֹנֶה מִדְּאוֹרַיְיתָ' דְּאִי מִדְּרַבָּנָן הָא הָתָם גְּזֵילָה קַיֶּימֶת וְלָא קָנֵי אֶלָּא מִדְּאוֹרַיְיתָ' וְקָנֵי אפי' בִּגְזֵילָה קַיֶּימֶת וְזוֹ קוּשְׁיָ' גְּדוֹלָה עָלָיו ז"ל: וְעוֹד יֵשׁ לְתָמְהַּ עָלָיו הַרְבֵּה דְּהָא הָרֹא"שׁ ז"ל פָּסַק כְּרַבָּה דְּיֵאוּשׁ קנ' מִדְּרַבָּנָן ונ"מ לְקִדּוּשֵׁי אִשָּׁה וְהָא גַּבֵּי קִדּוּשֵׁי, אִשָּׁה הַגְּזֵילָה קַיֶּימֶת וְהוּא מְקַדֵּשׁ אוֹתָהּ בָּהּ וְאִי לֹא קָנָה גַּם לְרַבָּה אֵינָהּ מְקֻוָּדֶּשֶׁת וְאָפְשָׁר דס"ל דְּאִם נֶאֱבָדָה הַגְּזֵילָה פַּעַם א' אֲפִילּוּ אִם מָצְאָה אַחַ"כ כֵּיוָן שֶׁקְּנָאָהּ כְּבָר כְּשֶׁלֹּא הָיְתָה קַיֶּימֶת שׁוּב לֹא פָּקַע דע"כ לְדִבְרֵי הָרַב מ"ש אֵין הַגְּזֵילָה קַיֶּימֶת כַּוָּנָתוֹ שֶׁנֶּאֱבָדָה הַגְּזֵילָה וְהִיא בְּעוֹלָם דְּאֵין לְפָרֵשׁ שֶׁאֵינָהּ בָּעוֹלָם דא"כ אַף אִם אֵין יֵאוּשׁ קוֹנֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁלֵּם כ"א דָּמִים גַּם אֵין לְפָרֵשׁ דְּמִכְּרָהּ דְּהָתָם איכ' יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת פְּשִׁיטָ' דְּאֵין הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם כ"א דָּמִים דְּהָא אֵין הַלּוֹקֵחַ צָרִיךְ לְהַחֲזִיר וְדוֹחַק לוֹמַר דְּמְחֻוָּיב הַגַּנָּב לְטָרוֹחַ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַלּוֹקֵחַ כְּדֵי לְהוֹצִי' מִתַּחַת יָדוֹ וּלְהַחֲזִיר הַגְּזֵילָה עַצְמָהּ דְּזֶה לֹא נִזְכַּר בְּשׁוּם א' מֵהַפּוֹסְקִים אֶלָּא ע"כ כַּוָּנָתוֹ אִם נֶאֱבָדָה אוֹ נִגְנְבָה מִמֶּנּוּ אֵינוֹ מְחֻוָּיב לְטָרוֹחַ אַחֲרֶיהָ וא"כ מַיְירֵי מַתְנִי' וְכֵן הָרֹא"שׁ ז"ל גַּבֵּי קִידּוּשִׁין כְּגוֹן שֶׁנֶּאֱבָדָה מִמֶּנּוּ בְּפַעַם א' וְכָל זֶה דּוֹחַק גָּדוֹל וְאֵין צ"ל דְּבְרֵי הָרֹא"שׁ ז"ל שֶׁהוּא פּוֹסֵק וְאֵין דַּרְכּוֹ לִסְתּוֹם כ"א לְפָרֵשׁ וְאֵצ"ל הַטּוּר סִי' ל"ז שֶׁכָּתַב דְּגַבֵּי יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת מֵעִיד וּבְיֵאוּשׁ לְחוּד אֵינוֹ מֵעִיד דְּצָרִיךְ לְהַחֲזִיר וְיֵאוּשׁ לְחוּד מַיְירֵי דֵּוּמְיָ' דְּרֵישָׁא יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת דְּמַיְירֵי אפי' בְּגְזֵילָה קַיֶּימֶת אֶלָּא דַּוַּאי אֵין חִילּוּק וְדִבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל הֵם כִּפְשָׁטָן דְּאִם יֵאוּשׁ לֹא הָיָה קוֹנֶה אפי' מִדְּרַבָּנָן אִם הָיְתָה אֲצִלּוֹ הָיָה צָרִיךְ לִטְרוֹחַ אַחֲרֶיהָ אַף אִם לֹא הָיְתָה אֲצִלּוֹ דְּלָא מְתַקְּנִי רַבָּנָן לְמֻחֶצָּה וק"ל גַּם הַגַּנָּב הָיָה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה מֵעַלְיָ' וְאִם לֹא הָיְתָה הַשָּׁבָה כְּשֶׁהִיא אֲצִלּוֹ אִם לֹא שֶׁמַּחֲזִיר עַצְמָהּ א"כ כְּשֶׁאֵינָהּ אֲצִלּוֹ הָיָה טוֹרֵחַ אַחֲרֶיהָ לַעֲשׂוֹת הַשָּׁבָה מֵעַלְיָ' וְלָכֵן תִּקְּנוּ רַבָּנָן שֶׁזֶּה הַשָּׁבָה מֵעַלְיָ' וְהֶפְקֵר ב"ד הֶפְקֵר וְדִבְרֵי הַטּוּר ז"ל יֵשׁ לְיַישְׁבָן דְּהוּא ז"ל ס"ל דְּמִסְפְּקָ' לֵיהּ לְהָרֹא"שׁ ז"ל אִי הֲלָכָה כְּרַבָּה כִּדְכָתַב בהל' גְּנֵיבָה סִי' שנ"ג וְכֵיוָן דְּמִסְפְּקָ' לָן אֵין הַגַּנָּב יָכוֹל לִתְפּוֹס מִסְפֵּיקָ' כִּדְכָתַב הָרֹא"שׁ ז"ל דְּבָכָל סְפֵיקָ' דְּדִינָ' לָא מְהַנֵּי תְּפִיסָה וּמוֹקְמִינַן לָהּ אַחֲזָקָ' מָרָא קַמָּא כ"א גַּבֵּי קִידּוּשִׁין אָזְלִינַן לְחוּמְרָ' שְׁמָא הִלְכְתָ' כַּרַבָּה וְכֵן דָּיֵיק לִישָׁנָ' דְּהַטּוּר סִימָן שס"א שֶׁכָּתַב דְּיֵאוּשׁ לְחוּדֵהּ לָא קָנֵי וְצָרִיךְ לְהַחֲזִירָהּ וּמִיהוּ קִדֵּשׁ בּוֹ אֶת הָאִשָּׁה צְרִיכָה גֵּט וְתֵימָ' אִם יֵאוּשׁ לָא קָנֵי א"כ גַּם אֵינָהּ מְקֻוָּדֶּשֶׁת דממ"נ אִם

מַיְירִי בִּגְזֵילָה קַיֶּימֶת גַּם קִידּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין וְאִם אֵין גְּזֵילָה קַיֶּימֶת אֵין צָרִיךְ לְהַחֲזִיר מִמ"נ וּבָזֶה נִסְתַּר גַּם פִּי' הָאַחֵר שפי' מָהַרְשָׁ"ל ז"ל דְּהַטּוּר אַיְירִי בְּסִימָן שס"א מְדִינָ' דְּאוֹרָיְיתָ' גַּם אֶת זֶה דּוֹחֵק גָּדוֹל דא"כ לָמָּה שְׁבַק הַטּוּר דִּינָא דְּהַתּוֹרָה וּפַיְירֵשׁ דִּין' דְּקִידּוּשִׁין שֶׁכָּתַב שֶׁצָּרִיךְ לְהַחֲזִירָהּ וּמִיהוּ אִם קִדֵּשׁ דממ"נ מִדְּאוֹרָיְיתָ' גַּם קִדּוּשָׁיו אֵינוֹ כְּלוּם וּמִדְּרַבָּנָן אֵין צָרִיךְ לְהַחֲזִיר ג"כ אֶלָּא ע"כ ה"פ דְּבְרֵי הַטּוּר ז"ל דְּצָרִיךְ לְהַחֲזִיר מַסְפִּיקָ' וְקִדּוּשָׁיו קִידּוּשִׁין מִסְפִּיקָ' וְזֶה מְבֹרָאָר דְּלָא כְּדִבְרֵי הֶחָכָם הַנַּ"ל שֶׁרוֹצֶה לְהוֹכִיחַ מהל' גְּזֵילָה דְּהַטּוּר לָא מְסַפְּקָ' לֵיהּ אַדְּרַבָּה מוּכָח דְּמְסַפְּקָ' לֵיהּ וְכֵן דָּיֵיק לִישָׁנָא דְּהָרא"ש ז"ל וְהַטּוּר ז"ל שֶׁכָּתְבוּ דְּצָרִיכָה גֵּט וְלֹא כָּתְבוּ דְּמְקֻוָּדֶשֶׁת אֶלָּא ע"כ לָא ס"ל דְּמְקֻוָּדֶשֶׁת וַדַּאי לְעִנְיָן שֶׁאִם בָּא אַחֵר וְקִידְּשָׁהּ אֵין קִידּוּשָׁיו כְּלוּם כְּדָכָתַב הֶחָכָם אֶלָּא דְּצָרִיכָה גֵּט מִסָּעַם סָפֵק וְאִם קִדְּשָׁהּ אַחֵר ג"כ צְרִיכָה גֵּט מִמְּנוּ וְזֶהוּ לְשׁוֹן הָרא"ש ז"ל דְּקָנָה יֵאוּשׁ לְחוּמְרָ' עכ"ל וּדְלֹא כְּדִבְרֵי הֶחָכָם ז"ל שֶׁמָּחַק אֶת זֶה והנלע"ד דְּהָרא"ש ז"ל מְסַפְּקָ' לֵיהּ אִי הֲלָכָה כְּרַבָּה דְּלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע דְּאֵינָהּ אָמוֹרָאִי דס"ל דְּיֵאוּשׁ לֹא קָנֵי וְלֹא הִזְכִּירוּ דְּקָנָה מִדְּרַבָּנָן מַשְׁמַע דְּאֵינָהּ קוֹנָה כְּלָל וְאַגַּב אוֹרְחִין נָמֵי נָפְרֵשׁ דִּבְרֵי הָרא"ש ז"ל מַה שֶּׁהִקְשָׁה הֶחָכָם הַנַּ"ל דְּהָא לכ"ע מְקֻוָּדֶשֶׁת מִדְּאוֹרָיְיתָ' אַחַר יֵאוּשׁ דְּהָוֵי יֵאוּשׁ בִּידִיהּ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת בְּיָדָהּ.

וְתֵירֵץ בְּתֵירוּץ דָּחוּק חוּץ מִכְּבוֹדוֹ כַּאֲשֶׁר אֲבָאֵר עוֹד: ולע"ד דְּלָאו קוּשְׁיָ' הִיא כְּלָל דנ"מ בְּגֶזֶל דְּיָדָהּ אַחַר יֵאוּשׁ דְּאִם קִדֵּשׁ בּוֹ אֵינָהּ מְקֻוָּדֶשֶׁת מִדְּאוֹרָיְיתָ' אִם יֵאוּשׁ אֵינוֹ קוֹנָה דהכ' ליכ' שִׁינּוּי רְשׁוּת בִּידִיהּ וּמִדְּרַבָּנָן מְקֻוָּדֶשֶׁת וַאֲדַרְבָּה יֵשׁ לְתָמּוֹהַּ מְאוֹד עַל הַטּוּר ז"ל שֶׁכָּתַב בְּפִשְׁיטוּת בע"א בְּשֵׁם הרמ"ה ז"ל דְּאִם קִדֵּשׁ בְּגֶזֶל דְּיָדָהּ אַחַר יֵאוּשׁ וְלֹא שָׁדְּפִתְחִילָּה אֵינָהּ מְקֻוָּדֶשֶׁת דְּלִיכָּ' שִׁינּוּי רְשׁוּת וְזֶהוּ סוֹתֵר מַה שֶּׁכָּתַב בח"מ דְּיֵאוּשׁ גְּרִידְ' קָנֵי מִדְּרַבָּנָן וּלְכָל הַפָּחוֹת הָוֵי סָפֵק וְהַיּוֹתֵר יֵשׁ לְתָמּוֹהַּ עַל הָרַב הב"י ז"ל שֶׁתָּמַהּ עַל הַטּוּר לָמָּה כָּתַב בְּשֵׁם הרמ"ה וַהֲלֹא תַּלְמוּד עֲרוּכָה הוּא וְהִנֵּה הֶרְאָתִיךָ בְּעֵינֶיךָ דְּאַדַּרְבָּה יֵשׁ לָדוּן ע"ז הַרְבֵּה דְּלִדַעַת הָרא"ש וְהַתַּלְמוּד קָאֵי אַלְפְנֵי יֵאוּשׁ וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְמַעְלָה דְּהַטּוּר ז"ל כָּתַב בח"מ צְרִיכָה גֵּט הַיְינוּ מְסָפֵק יֵשׁ לְיַישֵׁב קְצָת דבא"ע אָמַר דְּאֵינָהּ מְקֻוָּדֶשֶׁת דְּהַיְינוּ וַדַּאי שֶׁלֹּא יְהִיוּ קִידּוּשִׁין תּוֹפְסִים בָּהּ מֵאַחֵר וְשָׁם אָמַר דְּצְרִיכָה גֵּט מִסְפִּיקָ' וְסָמַךְ בְּטוּר א"ע אַטּוּר ח"מ ובח"מ אא"ע וְגַם זֶה רְאָיָה דְּלָא כְּדַעַת הֶחָכָם וְהַתֵּימַ' עָלָיו שֶׁתָּמַהּ עַל הַטּוּר מִכֹּחַ קֻשְׁיָ' זוֹ וְהִקְשָׁה מִמַּה שֶּׁכָּתַב הַטּוּר בְּשֵׁם הרמ"ה דְּגַבֵּי גָּזֵל דַּאֲחֵרִים הָוָה יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת בְּיָדָהּ אִם קִדְּשָׁהּ וא"כ לכ"ע מְקֻוָּדֶשֶׁת וא"כ רָאָה תְּחִלָּה דִּבְרֵי הרמ"ה וְלֹא רָאָה סוֹפָן לְיַישֵׁב דִּבְרֵי הַטּוּר וְהָרא"ש ז"ל וּמַה שֶּׁיְּיַשֵּׁב הוּא ז"ל דנ"מ מִדִּבְרֵי הָרא"ש אִם גָּזַל וְנָתַן לָהּ בְּפִקָּדוֹן וְאַח"כ קִדְּשָׁהּ בּוֹ דְּלִיכָּ' יֵאוּשׁ וְשִׁינּוּי רְשׁוּת כ"א שִׁינּוּי רְשׁוּת וְאַח"כ יֵאוּשׁ כָּךְ הֵבַנְתִּי דְּבָרָיו.

וְהוּא תימ' גְּדוֹלָה דְּפִקָּדוֹן יְהֵא נקר' שִׁינּוּי רְשׁוּת וְהָא פִּקָּדוֹן בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּמָרֵיהּ קָאֵי וְאִם כֵּן כִּי קִדְּשָׁהּ אַחַר כָּךְ מַעֲשֶׂה שֶׁלָּהּ הָוֵי שִׁינּוּי רְשׁוּת גָּמוּר וְדוֹק הֵיטֵב: דָּרְשִׁינַן טַעְמֵיהּ דְּקָרָא אוֹ לֹא כָּתַב הָרַמְבַּ"ם ז"ל פי"ב מהל' אִיסּוּרֵי בִּיאָה יִשְׂרָאֵל הַבָּא עַל הַכּוּתִית דָּרְךְ אִישׁוּת אֲפִילּוּ מִשָּׁאָר אֻמּוֹת לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה מִלָּאו דְּלֹא תִתְחַתֵּן בָּם אֶחָד ז' אֻמּוֹת וא' שְׁאָר עֲמָמִין וְזֶהוּ כר"ש דְּדָרִישׁ טַעְמֵיהּ דקר' כִּדְאִיתָ' בע"ז פֶּרֶק אֵין מַעֲמִידִין דְּפָרִיךְ בְּנוֹתֵיהֶן דְּאוֹרָיְיתָ' נִינְהוּ וּמְשַׁנֵּי דְּאוֹרָיְיתָ' ז' אֻמּוֹת אֲבָל שְׁאָר אֻמּוֹת לָא אָתוּ אִינְהוּ וּגְזוּר אפי' דְּשְׁאָר אֻמּוֹת ולר"ש דְּאָמַר כִּי יָסִיר לְרַבּוֹת כָּל הַמְּסִירוֹת מא"ל אֶלָּא דְּאוֹרָיְיתָ' אִישׁוּת דָּרְךְ חֲתֻנּוּת וַאֲתוֹ אִינְהוּ וּגְזוּר אפי' דָּרְךְ זְנוּת א"כ הָרַמְבַּ"ם דְּפָסַק דְּאֵין חִילּוּק בֵּין

שְׁאָר אֲוִמּוֹת לז' אֲוִמּוֹת פָּסַק כר"ש גַּם מִדְּמְחַלֵּק בֵּין אִישׁוּת לִזְנוּת זֶהוּ לר"ש וַאֲפִי' נִדְחַק וְנֶאֱמַר לְתָרֵץ סֻגְיָ' זוֹ דס"ל דְּהַאי שִׁינּוּיָ' בתר' מִדְּנָקֵיט אֶלָּא הָדַר בֵּיהּ מִשִּׁינּוּיָ' קַמָּא וס"ל דְּגַם לְרַבָּנָן אֵין חִילּוּק בֵּין ז' אֲוִמּוֹת לִשְׁאָר אֲוִמּוֹת אֶלָּא הַחִילּוּק הוּא בֵּין אִישׁוּת לִזְנוּת וס"ל לְרַבָּנָן בְּלֹא רַבּוּיָא דְּכִי יָסִיר דְּאֵין חִילּוּק בֵּיניֵהֶן אע"ג דְּכָתוּב בז' אֲוִמּוֹת ה"ה לִשְׁאָר אֲוִמּוֹת מ"מ הֲרֵי בְּסֻגְיָ' דְּיָבָמוֹת פ"ב דַּף כ"ג מְבֹאָר דְּאֵינוֹ כֵּן דְּהָתָם גָּרְסִינַן גַּבֵּי כִּי יָסִיר אֶת בְּנְךָ וכו' הַאי קְרָא בז' אֲוִמּוֹת כְּתִיב וּמְשַׁנֵּי כִּי יָסִיר לְרַבּוֹת כָּל הַמְּסִירוֹת הַנִּיחָ' לר"ש דְּדָרֵישׁ טעמ' דקר' אֶלָּא לְרַבָּנָן מנ"ל מַאן תַּנָּא דְּפָלִיג עֲלֵיהּ דר"י בַּר יְהוּדָא ר"ש הוּא הֲרֵי מְבֹאָר דְּלְרַבָּנָן ליכ' קְרָא לִשְׁאָר אֲוִמּוֹת וַאֲפִי' נְעַיֵּיל פִּילָא בְּקוֹפָא דְּמְחַשֵּׁ' דְּנַדַּאי טעמ' דקר' שֶׁהוּא כִּי יָסִיר קָאֵי דַּוְקָא אז' אֲוִמּוֹת שֶׁהֵם אֲדוּקִין בע"ז וּמְסִירִים טְפֵי אֲבָל קְרָא דְּלָא יִקַּח עַצְמוֹ קָאֵי גַּם אַשְׁאָר אֲוִמּוֹת וכמ"ש שָׁם הַתּוֹסָ' דְּלָא תְּחָנֵּם קָאֵי אָכַל הָאֲוִמּוֹת רַק הַאי קר' מְסִתַּבְּרָ' לְאוֹקְמֵי בז' אֲוִמּוֹת דְּמְסִירִי טְפֵי וא"כ נימ' דְּגַם קר' דְּגַם דְּלָא תִּקַּח קָאֵי אָכְלֵהוּ אֲבָל כִּי יָסִיר לָא קָאֵי כ"א אז"א וא"כ פָּרִיךְ הָתָם דְּוַלְדָּהּ כְּמוֹתָהּ בְּשִׁאָר אֲוִמּוֹת י"ל דִּבְנָךְ קָאֵי אז"א מ"מ סֻגְיָ' דְּקִידּוּשִׁין ס"פ הָאוֹמֵר מְבֹאָרֶת דְּגַם לֹא תִּקַּח קָאֵי אז"א דַּוְקָא דְּפָרִיךְ הָתָם הַנִּיחָ' לר"ש דְּדָרֵישׁ טַעְמֵיהּ דקר' אֶלָּא לְרַבָּנָן מַאי טַעְמַיְהוּ וּמְשַׁנֵּי אֲמַר קר' וְאַחַ"כ תָּבֹא אֵלֶיהָ מִכְּלָל דְּמֵעִיקָּרָ' לָא תָּפְסִי בַּהּ קִידּוּשִׁין אַשְׁכְּחַן דְּלָא תָּפְסִי בַּהּ קִידּוּשִׁין וְלָדָהּ כְּמוֹתָהּ מנ"ל.

א"כ מְבֹאָר דְּגַם בְּתוֹ לֹא תִּקַּח דְּמִינָּהּ נפק' לָן דְּלָא תָּפְסִי קִידּוּשִׁין בז' אֲוִמּוֹת כִּדְאִיתָ' שָׁם לָא קָאֵי אַשְׁאָר אֲוִמּוֹת וַאֲפִי' נֶאֱמַר דְּהָרַב ז"ל סָמַךְ אַסֻּגְיָ' דְּקִידּוּשִׁין שֶׁהוּא בְּאוֹפָן אַחֵר מִסֻּגְיָא דְּיָבָמוֹת כמ"ש התו' ז"ל בְּיָבָמוֹת וּבְסֻגְיָ' זוֹ מְבֹאָר דְּגַם לְרַבָּנָן איכ' קְרָא אַחֵר בְּשִׁאָר אֲוִמּוֹת.

דְּזֶה אֵינוֹ דְּהָתָם לֹא כָּתַב לָאו בְּבִיאַת כּוּתִי כ"א דְּלָא תָּפְסִי בַּהּ קִידּוּשִׁין וכ"כ הַתּוֹסָפוֹת וכ"ת דְּמִדְּכָתַב וְאַחַ"כ תָּבֹא עָלֶיהָ מִכְּלָל דְּמֵעִיקָּרָ' אֲסִירָ' ז"א דְּלָא ה"ל כ"א לָאו הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה שֶׁהוּא עֲשֵׂה וְעוֹד דְּכוּתִי הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל מִנָּלַן דְּהָא בע"ז פֶּרֶק אֵין מַעֲמִידִין קָאָמַר דְּאוֹרָיְיתָ' גּוֹי הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל דְּמָשְׁכָה אֲבָל יִשְׂרָאֵל הַבָּא עַל הַכּוּתִית לֹא א"כ לָא דָּמֵי לַהֲדָדֵי וְאֵין לוֹמַר דק"ו הוּא זֶה אֵינוֹ דְּהָא אֵין עוֹנְשִׁין מִן הַדִּין וְעוֹד דְּבָלָאו הָכִי מְבֹאָר בְּדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם פ' הַנָּ"ל דְּלָאו דְּלֹא תִּתְחַתֵּן וְלֹא תִּקַּח קָאֵי בֵּין אז"א בֵּין אַשְׁאָר אֲוִמּוֹת ע"ש וכ"כ רַשְׁ"י ז"ל רֵישׁ פֶּרֶק אֵלּוּ נְעָרוֹת דְּכוּתִים יֶשְׁנָם בְּלָאו דְּלֹא תִּתְחַתֵּן וְכוּתִים אֵינָן מז' אֲוִמּוֹת כַּנּוֹדָע וְאַפְּ"ה כָּתַב רַשְׁ"י דְּיֶשְׁנָן בְּלָאו זֶה עוֹד כָּתַב הָרַמְבַּ"ם פ"ב מהל' א"ב דַּהֲבָא עַל אֲחוֹתוֹ וְהִיא בַּת אֵשֶׁת אָבִיו חַיָּיב שְׁתַּיִם וְהִיא בָּרִיְיתָ' פ"ב דִּיבָמוֹת וְאוֹקְמִינַן דְּהַאי תַּנָּא הוּא ר"ש דְּדָרֵישׁ טעמ' דקר' וא"כ פָּסַק כר"ש דְּאֵין לוֹמַר דבה' פָּסַק כַּסֻּגְיָ' דְּהָאוֹמֵר דס"ל דִּלְרַבָּנָן נָפְקָא לְהוּ דְּהַוָּלָד כְּמוֹתָהּ מִכִּי תִּהְיֶינָה וְיָלְדוּ לוֹ וא"כ לָא צָרִיכִינַן לְמֵימַר דְּתַנָּא דְּפָלִיג עֲלֵיהּ דר"י ב"י הוּא ר"ש דְּכִרַבָּנָן נָמֵי אתי' וכמ"ש התו' דא"כ ע"כ הָאִשָּׁה וְיָלְדֶיהָ אָתֵי לכדר"י הַגְּלִילִי דַּהֲרֵי אַתְּ בַּת חוֹרִין וּוַלָּדְךָ עֶבֶד דְּהַוָּלָד כְּמוֹתָהּ כִּדְאִיתָ' הָתָם וְהַנֵּה הָרַב פָּסַק פ"ז דהל' עֲבָדִים דְּלָא כר"י הַגְּלִילִי אֶלָּא דְּבָרָיו קַיָּימִין וְאֶפְשָׁר דס"ל כְּפֵירוּשׁ התו' ז"ל דְּכָתְבוּ בִּיבָמוֹת דפ' הָאוֹמֵר דְּפָרִיךְ אֶלָּא הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ לָמָּה לִי הָוֵי מָצֵי לְשַׁנּוֹיֵי דְּחַד בְּשִׁפְחָה וְחַד בְּבָנְכְרִית וּמִיהוּ צָרִיךְ לְדַקְדֵּק דְּהָא כִּי נָפְקָא לָן מִכִּי תִּהְיֶינָה דְּכָל דְּלָאו בַּת הַוָּיָה הִיא לָא קָרֵינַן בֵּיהּ וְיָלְדוּ לוֹ א"כ גַּם שִׁפְחָה דְּלָאו בַּת הַוָּיָה הִיא מֵעַם הַחֲמוֹר לָא קָרֵינַן בֵּיהּ וְיָלְדוּ לוֹ דִּבְזֶה הַפָּסוּק לָא כְּתִיב לֹא נָכְרִית

וְלֹא שִׂפְחָה אֶלָּא כֵּוָן בִּכְלַל דְּהַתּוֹרָה מִעֲטָהּ כָּל דְּלָאו בַּת הֲנָיָה וְזֶהוּ פְּשׁוּט לְעִנְ"ד וְכֵן פִּי' רַשְׁ"י זַ"ל בְּהָאוֹמֵר בְּהֶדְיָ' דְּהָא ע"כ גַּם פ' הָאוֹמֵר ס"ל לְהַאי צְרִיכוּתָ' דְּא"כ מַאי פָּרִיךְ הָתָם הַנִּיחָ' לר"ש אֶלָּא לְרַבָּנַן מַאי טַעְמ' וּמַאי קוּשְׁיָ' דלמ' מַהָאִשָּׁה וְיִלָּדֶיהָ אַתָּא כְּיוָן דְּלֵית לְהוּ צְרִיכוּתָ' דַּאֲפִי' נִדָּחוֹק דַּחֲצִי צְרִיכוּתָ' אִית לְהוּ דְּגוֹיָה לָא נָפְקָא מִשִּׁפְחָה אֲבָל שִׂפְחָה נפק' מִגַּוִיהּ מ"מ מַאי פָּרִיךְ אֶלָּא הָאִשָּׁה וְיִלָּדֶיהָ ל"ל דלמ' אִי לָאו דְּהָאִשָּׁה הָוֵי מוֹקְמִינַן כִּי תִּהְיֶינָה לִשִׁפְחָה דְּמִסְתַּבְּר טְפֵי כֵּיוָן דְּאִית לֵיהּ הַאי צְרִיכוּתָ' וְלֹא לְגָכְרִית כְּתַב רַחֲמָנָא הָאִשָּׁה וְאָתֵי כִּי תִּהְיֶינָה לְגָכְרִים וְלָמָּה לֵיהּ לְתַלְמוּדָ' לְאוֹקְמָ' לְרַבָּנַן כר"י אֶלָּא ע"כ ס"ל לְתַלְמוּדָ' כמ"ש דְּמִכִּי תִּהְיֶינָה נָפְקִי תַּרְוַיְיהוּ וא"כ מַאי מַקְשֵׁי הַתּוֹסָ' אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּסָמְכִי הַתּוֹסָ' אַמַּאי שֶׁהִקְשׁוּ בִּיבָמוֹת אַדָּרְשׁוֹת דְּאֵשֶׁת אָבִיךְ דְּנֵילַף שִׂפְחָה וְנָכְרִית מֵהַאי קְרָא ד"ה ור"י ב"י וְתֵירְצוּ כֵּיוָן דִּכְתִיב מוֹלֶדֶת חוּץ דְּמַשְׁמַע בֵּין שֶׁאוֹמְרִים לְאָבִיךְ הוּצָא א"כ נִימ' דקר' דְּאֵשֶׁת אָבִיךְ קָאֵי אַמַּאי דְּמִסְתַּבְּר טְפֵי וְאִידָךְ נָרְבָּה מִמּוֹלֶדֶת חוּץ כִּי קָוְשְׁיַת הַתּוֹסָ' וְזֶה א"א לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם שֶׁהוּא כָּתַב בְּהֶדְיָ' פ"ב דהל' א"ב דְּמוֹלַד חוּץ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁזִּנָּה אָבִיו עִם אֲחֵרִים וְנוֹלְדָה בִּזְנוּת לֹא שֶׁנִּשְׁאָה חַיָּיב לְהוֹצִיאָהּ וְאֶפְשָׁר לְתָרֵץ דְּרַבָּנַן נָפְקִי לְהוּ מִקְרָא אַחֲרִינָ' דְּבֵן מֵחַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת הָוֵי בְּנוֹ מִבֶּן אֵין לוֹ עַיֵּין עָלָיו כִּדְאִיתָ' בִּיבָמוֹת פ"ב מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּן מ"מ לַאֲתוּיֵי מַמְזֵר שֶׁהוּא מֵחַיָּיבֵי כְּרִיתוֹת דְּמֵחַיָּיבֵי לָאוִין לָא הָוֵי מַמְזֵר וּמַיְיתֵי לֵהּ מֵהַאי קְרָא וא"כ מַקְשֵׁי הַתּוֹסָפוֹת דְּנוֹקֵי בְּהָאוֹמֵר קר' דְּתִהְיֶינָה לְמִסְתַּבְּר וְאִידָךְ נָרְבָּה מִבֶּן אֵין לוֹ וַהֲרֵי אֵין לוֹ וְהָכִי ס"ל כִּדְאִיתָ' בב"מ ס"פ הַמְקַבֵּל: יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה מ"מ מוּכָח מִדְּבָרָיו דס"ל כר"ש כמ"ש מֵרָאָיָה הָרִאשׁוֹנָה גַּם דְּוַחַק גָּדוֹל שֶׁהָרַב בַּלְבַל הַסֻּגְיוֹת וְסָמַךְ חֲצִי עַל סֻגְיָ' דִּיבָמוֹת דְּצְרִיכִינַן לְתַרְוַיְיהוּ וְהַחֲצִי עַל סֻגְיָ' דְּהָאוֹמֵר דְּנָפְקָ' לְרַבָּנַן מִקְרָא אַחֲרִינָ'.

וְהַשֵּׁם יוֹדֵעַ כִּי אַחַ"כ מָצָאתִי בַּטּוּר א"ה סִימָן ט"ז שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָ' דס"ל לְהָרַמְבַּ"ם כר"ש וְכָתַב עָלָיו הב"י דְּכֵן הִלְכָתָ' וְלָא נָחִית לְפָרוּשֵׁי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי וא"כ תֵּימָא הוּא לָמָּה פָּסַק הָרַב הל' מַלְוֶה רֵישׁ פ"ג דְּאַלְמָנָה בֵּין עֲנָיָיה בֵּין עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ וְזֶהוּ ע"כ כר"י דְּפְלִיג עֲלֵיהּ דר' שִׁמְעוֹן דלר"ש עֲשִׁירָה מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ וְדוֹק:מַסֶּכֶת יְבָמוֹת פֶּרֶק א דַּף ב' ע"ב כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' וְהֵבִיא הָרֹא"ש זַ"ל רֵישׁ פ"ק דִּיבָמוֹת ד"ה אוֹ שֶׁנִּמְצְאוּ אֲיֻילוֹנִית וְהֻכְשְׁרוּ לְאֲיֻילוֹנִית אֵינָהּ צְרִיכָה גֵּט אפי' מִדִּבְרֵיהֶם דְּאִי הֲוָה צְרִיכָה מִדִּבְרֵיהֶם הָיְתָה הַצָּרָה חוֹלֶצֶת כִּדְאָמְרִינַן וּכְשֶׁהִיא יְכוֹלָה לְמָאֵן וכו' וְנָתְנוּ טַעַם לַדָּבָר אֲפִילּוּ לְאַבַּיֵי דְּאָמַר אֵין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעֵילָתוֹ בְּעֵילַת זְנוּת אֲיֻילוֹנִית לָא מַסִּיק אַדַּעְתֵּיהּ וְאֵינוֹ בּוֹעֵל לְשֵׁם קִידּוּשִׁין וַאֲנִי בַּעֲנִיּוּתִי לֹא יָכוֹלְתִּי לִירֵד לְסוֹף דַּעְתָּם וּמִי יִתֵּן וְאָבִין דִּבְרֵיהֶם דְּהָא אַסִּיקְנָ' בִּגְמָרָא אָמַר רָבָא הִלְכָתָ' צָרַת אֲיֻילוֹנִית מֻתֶּרֶת וַאֲפִי' הִכִּיר בָּהּ וַאֲפִילּוּ צָרַת בִּתּוֹ אֲיֻילוֹנִית וְהִכִּיר בָּהּ ע"כ צְרִיכָה גֵּט דְּהָא יָדַע וְנִתְפַּיֵּיס הוּא וְכִדְאָמְרִינַן בְּסַנְהֶדְרִין בְּקִבְּלָה עָלֶיהָ שֶׁהִיא א"א וְחַיָּבִין עָלֶיהָ מִיתָה וְאָמְרִינַן לְקַמָּן פ' הֶעָרֵל דַּף ע"ט שֶׁאִם בָּעֲלוּהָ אַחִין פְּסָלוּהָ מִשּׁוּם זוֹנָה גַּם זֶה ע"כ צ"ל שֶׁהוּא מַיְירֵי בִּדְקַבֵּיל עָלֶיהָ דאל"כ אֵינָהּ אֵשֶׁת אָח ואע"ג דְּהָנְהוּ מַיְירֵי בְּקִבֵּל בפ' מ"מ אֵין נִרְאֶה לְחַלֵּק דְּפָשׁוּט הוּא דִּבְהִכִּיר בָּהּ לְחוּדָהּ לָא הָוֵי מ"ט וְכִדְפֵ' רַשְׁ"י זַ"ל וא"כ לָמָּה מֻתֶּרֶת צָרַת בִּתּוֹ אֲיֻילוֹנִית בְּהִכִּיר בָּהּ אֶלָּא ע"כ כִּדְפֵ' רַשְׁ"י זַ"ל דְּאֲיֻילוֹנִית לָא מִקְרֵי צָרָתָהּ צָרַת עֶרְוָה בְּמָקוֹם מִצְוָה כֵּיוָן דְּאֲיֻילוֹנִית בְּלָאו הָכִי לָא חָזְיָא כ"פ רַשְׁ"י זַ"ל בְּשֵׁם בה"ג זַ"ל וא"כ גַּם בְּלֹא הִכִּיר בָּהּ הָוֵי הַאי טַעְמ': וְאֵין לְתָרֵץ דְּהִכִּיר בָּהּ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהִכִּיר בָּהּ לְאַחַר נִישּׂוּאִין וְכֵיוָן דְּלָא יָדַע בִּשְׁעַת קִידּוּשִׁין הָוֵי מֻקָּח מִקָּח וְרָבָא

פְּלִיג אַרַב אַסִּי שֶׁתִּירֵץ כָּאן שֶׁהִכִּיר בָּהּ דר"ל כִּי הִכִּיר בָּהּ לָא הָוֵי מֻקָּח טָעוּת כֵּינָן שֶׁקִּיְּימָהּ וְלֹא הוֹצִיאָהּ אֶלָּא ס"ל דְּלָא נִתְפַּיְּיסָה דַּעְתּוֹ בָּזֶה מִסְתָּמָא וְהָוֵי מ"ט וְזוֹ תְּשׁוּבָה ג"כ דְּאֵין לְפָרֵשׁ דְּהִכִּיר בָּהּ דְּרָבָא לָא קָאֵי כ"א אַצָּרַת אַיְילוֹנִית ול"ל לְרָבָא דְּרָשָׁא דר"א אֲבָל צָרַת בִּתּוֹ אֲסוּרָה בְּהַכִּיר בָּהּ דא"כ לָמָּה לֵיהּ לְהַגִּיהַּ וק"ל: וְעוֹד מַאי קמ"ל רָבָא בְּצָרַת בִּתּוֹ מַתְנִי' הֵיא אֶלָּא ע"כ הִכִּיר בָּהּ קמ"לן דא"כ לָמָּה לֵיהּ לְהַגִּיהַּ הַמִּשְׁנָה תָּנֵי שָׁהָיוּ וַהֲלֹא שַׁפִּיר קָתָנֵי נִמְצֵאת דְּנִמְצֵאת לְאַחַר נִישׂוּאִין וְכִדְקָתָנֵי בַּתּוֹסָפוֹת בְּהֶדְיָ' נִמְצְאוּ בֵּין בְּחַיֵּי הַבַּעַל וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָפוֹת ז"ל לְקַמָּן וּמִי הִגִּיד לוֹ שֶׁנִּמְצֵאת פֵּירוּשׁוֹ לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל אַדְּרַבָּה הָוֵי דִּיּוּקָ' דְּגֵירוּשִׁין וּמֵאוֹן דְּמַיְירֵי הַכֹּל בְּחַיֵּי הַבַּעַל אַף נִמְצֵאת מַיְירֵי בְּחַיֵּי הַבַּעַל וְנִמְצֵאת פֵּירוּשׁוֹ שֶׁלֹּא יָדַע מִתְּחִילָּה וְנִמְצֵאת אֶלָּא ע"כ אֲפִילּוּ הִכִּיר בָּהּ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁיָּדַע מִמְּנָהּ כְּשֶׁנִּשָּׂאָהּ וְלָכֵן הִגִּיהַּ.

וְעוֹד דְּבָכָל הַתַּלְמוּד הִכִּיר בָּהּ פֵּירוּשׁוֹ כָּךְ כִּדְאָמְרִינַן בִּכְתֻבָּן דַּף ק"א אַיְילוֹנִית אִשָּׁה וְאֵינָהּ אִשָּׁה הִכִּיר בָּהּ וכו' וְהָתָם פֵּירוּשׁוֹ בִּשְׁעַת נִישׂוּאִין כִּדְקָתָנֵי בְּהֶדְיָ' בְּמַתְנִי' וא"כ בַּתְּחִילָּה נִשָּׂאָהּ לְשֵׁם אַיְילוֹנִי' וְכֵן מוּכָח בְּתוֹסָפוֹת עַצְמָן שֶׁהִקְשׁוּ לְקַמָּן לְרָבָא דְּאָמַר אפי' הִכִּיר בָּהּ מָה רְבוּתָ' אַשְׁמוֹעִינַן בְּתוֹסָפוֹת בֵּין בְּחַיֵּי הַבַּעַל בֵּין לְאַחַר מִיתַת הַבַּעַל בִּשְׁלָמָ' לְרַב אַסִּי אַשְׁמוֹעִינַן בְּחַיֵּי הַבַּעַל דְּלָא אָמְרִינַן דלמ' קַבָּלָה וּמַאי קוּשְׁיָ' דלמ' הַתּוֹסָ' קמ"לן ג"כ כְּדְרָבָא דְּבְחַיֵּי הַבַּעַל לָא אָמְרִינַן קַבָּלָה וְעוֹד דְּהָא לְרַב אַסִּי קמ"ל דְּלָא אָמְרִינַן קַבָּלָה וא"כ הַתּוֹסָפוֹת תְּיוּבְתָּ' דר"א דְּאָמַר בְּהַכִּיר בָּהּ קַבָּלָה.

אֶלָּא ע"כ הִכִּיר בָּהּ דְּרַב אַסִּי פי' בִּשְׁעַת נִישׂוּאִין דְּקַבָּלָה בפי' וְהַתּוֹסָ' פֵּירְשׁוּהָ לְאַחַר נִישׂוּאִין. דְּגַם רַב אַסִּי מוֹדֶה דְּלָא אָמְרִינַן קַבָּלָה וּלְרָבָא לֵיכָּא לְמֵימַר דקמ"ל דְּלָא אָמְרִינַן קַבָּלָה.

דְּהָא אפי' בִּשְׁעַת נִישׂוּאִין לָא אָמְרִינַן קַבָּלָה וכ"ש לְאַחַר נִישׂוּאִין. וְעוֹד קָאֵי רָבָא הִלְכְתָ' צָרַת אַיְילוֹנִית מֻוָּתֶרֶת וַאֲפִילּוּ הִכִּיר בָּהּ ר"ל דְּלָא כְּרַב אַסִּי א"כ הִכִּיר בָּהּ פֵּירוּשׁוֹ בִּשְׁעַת נִישׂוּאִין וְזוֹ רְאָיָה שֶׁאֵין עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה וא"כ מנ"ל לְתוֹסָפוֹת לְהוֹכִיחַ דְּאַיְילוֹנִית אֵינָהּ צְרִיכָה גֵּט וְהָא הִכִּיר בָּהּ דְּצְרִיכָה גֵּט וַאֲפִ"ה צָרָתָהּ מֻוָּתֶרֶת מִטַּעַם רַשְׁ"י ז"ל וּלְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' דְּלָא קָשֶׁה מִידֵּי די"ל דְּהַתּוֹסָ' פי' לְרַב אַסִּי דְּמוֹקֵי מַתְנִי' בְּלֹא הִכִּיר בָּהּ וּמִשּׁוּם מ"ט וְלִדְבָרָיו צ"ל הַכֹּל כמ"ש התו' וְאֵין לְהַקְשׁוֹת מנ"ל לְהַתּוֹ' דְּרַב אַסִּי ס"ל דְּאֵין אָדָם עוֹשֶׂה בְּעִילָתוֹ וכו' עַד שֶׁצְּרִיכִין לְחַלֵּק לְפִי דְּבָרָיו בֵּין מוּמִין לְאַיְילוֹנִית דלמ' כִּשְׁמוּאֵל ס"ל דל"ל הַאי סבר'.

לָא קשי'.

חֲדָא דְּהַתּוֹסָ' רוֹצִין לְתָרֵץ אַף אִם ס"ל וְעוֹד דְּהָא אָמְרִינַן לְעֵיל דְּרַב אֲפְשָׁר דס"ל כר"א דְּהָא אָמְרִינַן אִי ס"ל דַּהֲדָדֵי וכו' וא"כ אֵיךְ אֲפְשָׁר דְּרַבִּי ס"ל כר"א דא"כ הָוֵי צָרִיךְ לְאוֹקְמָ' מַתְנִי' כר"א וּבְלֹא הִכִּיר ומ"ט וְלָא בָּעֵי גִּיטָּא וְהָא רַב ס"ל דְּאֵין אָדָם מ"פ ב"ז כִּדְאִיתָ' בְּהַמַּדִּיר אֶלָּא ע"כ כִּדְפֵי' הַתּוֹסָ' אֲבָל עַל הָרֹא"ש שֶׁהֵבִיאוּ לִפְסַק הֲלָכָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת מִנָּלַן דלמ' לְפוּם הָא דְּמַסִּיק רָבָא גַּם בְּלָאו הָכִי צְרִיכָה גֵּט.

וי"ל דְּרָבָא פָּשׁ דְּלָא פְּלִיג בְּהָא עִם ר"א אֶלָּא דְּהוֹסִיף בְּהַכִּיר בָּהּ אֲבָל בְּלֹא הִכִּיר בָּהּ מַשְׁמַע דס"ל כְּטַעַם דְּרַב אַסִּי וְאֵינָם דְּבָרִים מֻכְרָחִים דְּאִי דְּהָא בְּהָא תלי' אִם אַיְילוֹנִית

אֵין לָהּ טַעַם אַחֵר אֶלָּא מִשּׁוּם מ"ט ע"כ צ"ל דְּלָא בעי' גֵּט אֲבָל לְרָבָא שֶׁחִיְּדֵשׁ טַעַם אַחֵר כמ"ש בְּשֵׁם רַשִׁ"י צָרִיכָה גֵּט אֲפִילּוּ בְּלֹא הִכִּיר בָּהּ וכ"ת לָמָּה לֹא פָּרִיךְ הַתַּלְמוּד עַל רַב אַסִי מֵהָנֵךְ מִשְׁנָיוֹת דְּגִיטִּין וּכְתֻבּוֹת אֶלָּא מִדְּלָא פָּרִיךְ ש"מ דס"ל לְתַלְמוּדָ' כפי' הַתּוֹסָ' וא"כ דְּוַקָּק הוּא לוֹמַר דְּרָבָא יֵשׁ לוֹ פי' אַחֵר דה"ל לְתַלְמוּדָ' לְפָרֵשׁ.

יֵשׁ לוֹמַר שֶׁהַתַּלְמוּד לֹא רָצָה לְהַקְשׁוֹת עַל רַב אַסִי דְּיִלְמָ' הָוֵי מָצֵי לְדַחוּיָה כִּדְאִיתָ' הָתָם וּלְפִי הָאֱמֶת נִשְׁאֲרוּ הַמִּשְׁנָיוֹת כְּפָשְׁטָן וְהָכִי אית' בְּכַמָּה דֻּכְתֵי וְעוֹד דְּהָוֵי מָצֵי לְאוֹקֶמָ' מַתְנִי' כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל ואע"ג דְּלִית לֵיהּ אֵין אָדָם עוֹשֶׂה בב"ז כִּדְאִיתָ' הַמַּדִּיר וָהּ אית' הָתָם בְּהַתּוֹסָ' כַּמָּה תֵּירוּצִין דְּאָתְיָ' מִשְׁנָיוֹת כר"י גַּם בְּפֶרֶק נוֹשְׂאִין עַל הָאֲנוּסָה מוּקֵי כר' יִשְׁמָעֵאל ואע"ג דְּהָתָם מוֹכְחִי דְּמַתְנִי' זוֹ דְּלָא כר"י הַיְינוּ מִכֹּחַ מֵימְרָא דְּרַב כָּהֲנָא א בָּא סי' דר"י אַיְירֵי בְּקִדּוּשֵׁי קְטַנּוֹת וְהַאי מֵימְרָ' הִיא וְלֵיכָּא לְמִפְרַךְ מִינָּהּ לְרַב אַסִי וְעוֹד דלמ' תַּנָּא דִידַן ס"ל כְּוָוֹתֵיהּ גַּבֵּי אַיְילוֹנִית דְּהָוֵי קִידּוּשֵׁי טָעוּת וְגַבֵּי קְטַנּוּת לָא ס"ל כְּוָוֹתֵיהּ דְּשָׁמָא נָמֵי ס"ל הָכִי וְלָכֵן אֵין לְהָקֵל וְלַעֲשׂוֹת פְּסַק דִּין לְהַתִּירָהּ בְּלֹא גֵּט מִסֻּוָּגְיָ' דִּשְׁמַעְתִּי' מִדְּלָא פָּרִיךְ לְרַב אַסִי: וְעוֹד דְּלָמָא מַתְנִי' כר"ש דְּמַיְירֵי פֶּרֶק הַמַּדִּיר הֲרֵינִי בּוֹעֲלַיְיךְ וכו' דְּבָלְאו הָכִי רַב ספר' מוּקֵי לָהָא מַתְנִי' גַּבֵּי אִשָּׁה אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ כִּדְאִיתָ' בגמ' בְּהַמַּדִּיר וְאַף דְּהָתָם מוּקֵי לר"ש בְּמִילְּתָ' אַחֲרִיתִי הַיְינוּ לְפִי הָאֱמֶת אֲבָל לְרַב אַסִי וּכְ לְרַב ליכ' לְאַקְשׁוּיֵי מִידֵי דְּאִיכָּ' לְדַחוּיֵי דְּאָתֵי כְּתַנָּאֵי וְדִכְוָוֹתָהּ תֵּירְצוּ הַתּוֹסָ' בְּהַמַּדִּיר ד"ה וּשְׁמוּאֵל אָמַר עַד ואור"י דִּשְׁמוּאֵל וכו' אע"ג דַּבְגְּמָ' לָא מוּקֵי הָכִי אֶלָּא דִּשְׁמוּאֵל לָא ס"ל הַאי דִּיחוּי דְּתַלְמוּדָ' וּמוּקֵי כְּתַנָּאֵי וה"ה הָכָא.

וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר דִּילְמָ' מַתְנִי' מַיְירֵי שֶׁהִתְנָה דְּלָא תְּהֵא אַיְילוֹנִית וְנִמְצֵאת אַיְילוֹנִית וְאָמְרִינַן בְּהַמַּדִּיר דְּבָטָעוּת אִשָּׁה א' כ"ע לָא פְּלִיגִי דְּאֵינָהּ צְרִיכָה גֵּט דְּאַדַּעְתָּ' דִּתְנַאי קָא בָּעֵיל דֵּומְיָ' דְּמוֹקְמִינַן בְּסַנְהֶדְרִין בִּדְקִבְּלָה עָלֶיהָ בפי' אפי' אַיְילוֹנִית ה"ה נימ' אִיפְּכָ' אֲבָל הֵיכָא דְּלֹא הִתְנָה אֶלָּא סתמ' לְעוֹלָם אימ' לָךְ דִּצְרִיכָה גֵּט אֲפִילּוּ מִן הַתּוֹרָה כדס"ל לְרַב בְּכָל הַמּוּמִין כְּדַמַּשְׁמַע מִסֻּוָּגְיָ' דִּשְׁמַעְתִּ' דְּהַמַּדִּיר שְׁקִיל וְטָרֵי אַלִּיבָּ' דִּשְׁמוּאֵל דס"ל קָדְשָׁה וּכְנָסָהּ סְתָם אֵין לָהּ כְּתֻבָּה וּלְדִידֵיהּ צְרִיכָה גֵּט מִדִּבְרֵיהֶם אוֹ סְפוּק' מְסֻפָּק' לֵיהּ כִּדְאִיתָ' שָׁם אֲבָל לְרַב מַשְׁמַע שֶׁיֵּשׁ לָהּ כְּתֻבָּה וּצְרִיכָה גֵּט דְּבַר תּוֹרָה וְאַף אִם נִדְחַק וְנֶאֱמַר דְּלָשׁוֹן לֹא הִכִּיר בָּהּ לָא מַשְׁמַע שֶׁהָיָה תְּנַאי מ"מ כְּבָר כָּתַבְתִּי דמר"א ליכ' לְאוֹכוֹחֵי מִידִי דלמ' ס"ל כִּשְׁמוּאֵל אֶלָּא מֵרַב אִי ס"ל כר"א וְזוֹ אֵינָהּ כְּלוּם דְּאִי ס"ל כר"א מוּקֵי לְמַתְנִי' כְּדְכָתַבְתִּי וְדַי בָּזֶה ולעד"נ הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא לְהָקֵל וְדוּק: ומַה שֶּׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' ז"ל רְאָיָה דְּמַיְירֵי בְּגִיטִּין בַּסְפֵּק אַיְילוֹנִית דְּוַדַּאי אַיְילוֹנִית אֵין לָהּ רְפוּאָה מִדְּלָא פְּלִיגִי ר"א ור"ע גַּבֵּי אַיְילוֹנִית יֵשׁ לְתַמּוֹהַּ דְּהָא אַסִיקְנָ' פֶּרֶק הֶעָרֵל דַּף פ' קָתָנֵי סָרִיס דֵּומְיָ' דְּאַיְילוֹנִית מָה אַיְילוֹנִית בִּידֵי שָׁמַיִם וְאִי אַיְילוֹנִית אֵין לָהּ רְפוּאָה א"כ בַּחֲדָא מִילְּתָ' הָוֵי דֵּומְיָ' לְאַיְילוֹנִית דְּבִידֵי שָׁמַיִם וּבְרְפוּאָה לָא דָּמֵי לָהּ דְּסָרִיס חַמָּה יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה כִּדְאִיתָ' הָתָם וא"כ אִיפּוּךְ אֲנָא דְּתָנֵי דֵּומְיָ' דְּאַיְילוֹנִית דְּאֵין לוֹ רְפוּאָה וּבְסָרִיס אָדָם מַיְירֵי וּמָה רָאִיתָ לְדַמּוֹת לְאַיְילוֹנִית לְעִנְיַן ב"ש וְלֹא לְעִנְיַן רְפוּאָה: ומַה דְּלָא פְּלִיגִי ר"א ור"ע בְּאַיְילוֹנִית נ"ל דְּאַיְילוֹנִית אֲפִילּוּ יֵשׁ לָהּ רְפוּאָה מ"מ כֵּיוָן דְּבִשְׁעַת נְפִילָה לֹא הָיְתָה רְאוּיָה וְכָל יְכָלְמָה שְׁאֵין אֲנִי קוֹרֵא בָּהּ בִּשְׁעַת נְפִילָה יְכָלְמָה יָבֹא עָלֶיהָ הֲרֵי הִיא כִּיכָלְמָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ בָּנִים כִּדְאִיתָ' הָתָם: וְאַף אִם נֹאמַר אִם הָיְתָה בַּת רְפוּאָה הָיְינוּ קוֹרִין יְכָלְמָה יָבֹאעָלֶיהָ כֵּיוָן דְּסִמְיָא בְּיָדָן לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ מ"מ מַאן לימ' לָן דִּרְפוּאָתָהּ בְּיָדָן אֶלָּא הִיא מִתְרַפֵּאת מִמֵּילָ' כְּמוֹ עֻקָּרָה דְּאָמְרִינַן השת' הִיא דִּבְרִיתָ'

דְּמַשְׁמַע מִמֵּילָא וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת בְּתוֹסָפוֹת בְּהַשּׁוֹלֵחַ סוֹף דִּבּוּר הַמַּתְחִיל אוֹמֵר לָהּ אוֹ שֶׁרְפוּאָתָהּ לָא שְׁכִיחַ כמ"ש הַתּוֹסָ' בִּיבָמוֹת ס"פ הַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ.

וְכֵינָן שֶׁכֵּן אֵין אֲנִי קוֹרֵא בָּהּ יְבָמָה וכו' וְאִם אַתְּ"כ חָסוּ עָלֶיהָ מִן הַשָּׁמַיִם וְרִפְּאוּהָ כְּבָר הִיא בְּאִיסּוּרָ' קַיְימָ' אֲבָל סָרִיס חַמָּה אַף אִם נֹאמַר דְּגַם אִם הַיָּבָם אֵינוֹ רָאוּי בִּשְׁעַת נְפִילָה קוֹרֵא אֲנִי בּוֹ אֵשֶׁת אָח שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּנִים מ"מ כֵּינָן שֶׁרְפוּאָתוֹ בְּיָדָן כִּדְאָמַר ר"א שֶׁכֵּן בְּמִינָן מִתְרַפְּאִים אֲנִי קוֹרֵא בָּהּ יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ שֶׁהֲרֵי תֶּכֶף אָנוּ יְכוֹלִין לְרַפְּאוֹתוֹ וכ"כ הָרַב הַגָּדוֹל הָרִי"ף זַ"ל בְּהֶדְיָ' דְּאַיְילוֹנִית בַּת רְפוּאָה הוּא שֶׁכָּתַב בְּגִיטִּין בַּמִּשְׁנָה שְׁתֵּיקוּתָךְ יָפָה מִדִּיבּוּרֵךְ דְּהַשְׁתָּ' הוּא דִּבְרִיתָ' וּבְסָפֵק אַיְילוֹנִית לֹא שַׁיָּיךְ לוֹמַר הַשְׁת' הוּא דִּבְרִיתָ' לְפִי דִּבְרֵיהֶם אֶלָּא אָמְרִינַן דְּאִיגַּלַאי מֵהַשְׁתָּ' דְּלָא הָיְתָה אַיְילוֹנִית מֵעוֹלָם כִּדְכְתֵבִי התו' בְּהֶדְיָ': וּגְדוֹלָה מִזֹּאת כָּתְבוּ התו' לְקַמָּן וְכֵן הָרֹאשׁ"ש זַ"ל וְהִקְשׁוּ בִּיבָמוֹת דְּנִדָּה תִּהְיֶה אֲסוּרָה לַיָּבָם אע"ג דְּנִדַּאי תִּטְבּוֹל וְתִטְהָר משא"כ אַיְילוֹנִית דְּשֶׁמָּא לֹא תִּתְרַפֵּא.

וְתֵירְצוּ דְּנִדָּה לֹא שַׁיָּיךְ בְּאַיְילוֹנִית דְּאַיְילוֹנִית אֵינָהּ אֲסוּרָה לְכָל הָעוֹלָם כ"א לַיָּבָם דִּכְתִיב אֲשֶׁר תֵּלֵד פְּרָט לְאַיְילוֹנִית וַהֲוָה כְּאֵשֶׁת אָח שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּנִים וּלְפִי זֶה אִם הָיְתָה עֲקָרָה אֲסוּרָה לְהִתְיַבֵּם אע"ג דְּבַת רְפוּאָה הִיא וּלְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' קָשֶׁה דְּלָמָּה לָא פְּלִיגִי בַּעֲקָרָה לְפִי דִּבְרֵיהֶם וְעַל סְבָרָתִי ק' הַתּוֹסָפְתָּ' שֶׁהֵבִיא הָרֹאשׁ"ש זַ"ל עֲקָרָה אוֹ זְקֵינָה אוֹ חוֹלָצָת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת וּלְדִבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל הָיָה ניח' כֵּינָן דְּבַת רְפוּאָה הִיא.

אֶלָּא שֶׁקָּשֶׁה לְדִבְרֵיהֶם שֶׁהֲרֵי הַתּוֹסָפְתָּ' ר"ע הִיא דְּלָא אָזֵיל בָּתַר רְפוּאָה כ"א בָּתַר שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר דְּהָא קָתָנֵי רֵישָׁא אֵשֶׁת סָרִיס חַמָּה וְאַיְילוֹנִית לֹא חוֹלָצָת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת וצ"ל דְּמַיְירֵי בַּעֲקָרָה שֶׁהָיְתָה לָהּ שְׁעַת הַכּוֹשֶׁר דְּלָא מִקְּרֵי עֲקָרָה וְקָרֵינַן בָּהּ שַׁפִּיר אֲשֶׁר תֵּלֵד כֵּינָן שֶׁהָיְתָה רְאוּיָה דֵּומְיָ' דְּזַקְנָה כַּנַ"ל.

וְדוּק: וּלְמַאי דְּכָתַבְתִּי דְּאֵין לְהוֹכִיחַ מִמַּתְנִי' מִידֵי וּצְרִיכָה גֵּט יֵשׁ לְדַקְדֵּק דְּהֵיכִי קָתָנֵי הַתַּנָּא וְכֻלָּן שֶׁמֵּתוּ אוֹ נִמְצְאוּ אַיְילוֹנִית דְּקָאֵי גַּם אֵאֵשֶׁת אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ שֶׁהֲרֵי הַתַּנָּא לֹא הוֹצִיא מִן הַכְּלָל כ"א חֲמוֹתוֹ וְהַשַּׁיָּיכִים לָהּ וא"כ לְרַבָּא דְּגָרַס שֶׁהָיוּ א"כ הָאָח הב' שֶׁהָיָה בְּעוֹלָמוֹ יָדַע שֶׁהִיא אַיְילוֹנִית כַּאֲשֶׁר הוֹכַחְתִּי א"כ ע"כ אָחִיו שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ לָא הִכִּיר בָּהּ א"כ אִשְׁתּוֹ גְּמוּרָה הִיא וּכְשֶׁמֵּת אֵיךְ יְבָמָה אָחִיו וַהֲרֵי אֲסוּרָה לוֹ כֵּינָן שֶׁיָּדַע שֶׁהִיא אַיְילוֹנִית כמ"ש וְאַיְילוֹנִית אֲסוּרָה לַיָּבָם וּפוֹסְלָהּ בְּבִיאָתוֹ מְשׁוּם זוֹנָה כִּדְאִיתָ' בְּהַעֲרֵל.

אֶלָּא ע"כ דְּאָחִיו הא' לֹא יָדַע וְהָוֵי מ"ט וא"כ ע"כ לֹא צְרִיכָה גֵּט אֲפִילּוּ מִדִּבְרֵיהֶם דְּאִם הָיְתָה צְרִיכָה לְפָחוֹת מִדִּבְרֵיהֶם א"כ הָיְתָה אִשְׁתּוֹ מִדִּבְרֵיהֶם וְאָחִיו הב' אֵינוֹ רַשַּׁאי לְיַבְּמָהּ מִדִּבְרֵיהֶם וְהָיְתָה צָרָתָהּ חוֹלָצֶת דְּהָא הִשְׁוּו דִּבְרֵיהֶם לְדָאוֹרַיְיתָ' דְּהָא גַּבֵּי מֵאוּן ע"כ צ"ל גַּבֵּי א"א שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ שֶׁהָרַאשׁוֹן לֹא הָיָה לוֹ בָּהּ קִדּוּשִׁין גְּמוּרִים ע"י אָבִיהָ דא"כ הָיָה אָחִיו הב' מִיְּבָמָהּ מִדְּאוֹרַיְיתָ' דְּהָא ק"ל קְטַנָּה מִתְיַבֶּמֶת וְלָא חָיְישִׁינַן לְמֵעוּטָ' וְאֵיךְ מַאֲנָה בּוֹ אֶלָּא ע"כ הָרַאשׁוֹן לֹא הָיָה לוֹ כ"א צָרָתָהּ אע"ג דְּלֵיכָּ' כָּאן כ"א אָסוּר א"א שֶׁלֹּא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ מִדְּרַבָּנַן ה"נ ל"ש וְאֵצ"ל לפי' רָשׁ"י שֶׁכָּתַב דְּכֵינָן דְּאַיְילוֹנִית בְּלָאו הָכִי אֲסִירָ' לֵיהּ דְּלָא חזי לְיַבּוּמֵי דְּלָא מִקְּרֵי צָרָתָהּ צָרַת עֶרְוָה בְּמָקוֹם מִצְוָה כַּאֲשֶׁר הֵבֵאתִי לְעֵיל וא"כ אִי רַשַּׁאי לְיַבְּמָהּ הָוֵי בְּמָקוֹם מִצְוָה מִדִּבְרֵיהֶם וְצָרָתָהּ חוֹלָצֶת אֶלָּא ש"מ דְּאֵינוֹ רַשַּׁאי לְיַבְּמָהּ וא"כ אֵיךְ נְשָׂאָהּ אָחִיו אִם נְשָׂאָהּ בְּאִיסּוּר הָא אָמְרִינַן לְקַמָּן דְּאִי לָא קָתָנֵי וי"ל דְּאִי בַּמְנַיְנָ' דט"ו נָשִׁים לָא קָתָנֵי כְּדְתֵרְצוּ הַתּוֹסָ' לְקַמָּן גַּבֵּי ר' יִשְׁמָעֵאל א"כ דְּאִי דְּאִיסּוּר

דְּרַבָּנָן קָתָנֵי: ומ"מ זָכִינוּ לַדִּין אִם אח' מֵהָאַחִין עָבַר וְיָבָם אַיְילוֹנִית שֶׁהִוא אֲסוּרָה לַיָּבָם וּמֵת צָרָתָהּ מְוָתֶּרֶת דְּהָוֵי צָרַת עֶרְוָה שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִצְוָה כְּמוֹ הָכָא.

וא"ת לָמָּה לֹא קָתָנֵי גַּבֵּי שֵׁשׁ עֶרָיוֹת חֲמוּרוֹת וכו' וי"ל דְּלָא קָתָנֵי כ"א חֲמוּרוֹת מֵאֵלּוּ דְּנִשּׂוּאוֹת לַאֲחֵרִים וַאֲסוּרוֹת מֵחֲמַת קִוּרְבָה אֲבָל זוֹ לֹא מִשּׁוּם קִוּרְבָה אֲסוּרָה וְדוֹחֵק וְלָא דָּמֵי לְחוֹלֵץ לִיבְמְתּוֹ לְקַמָּן וְחָזַר וְקִדְּשָׁהּ דאע"ג דַּאֲסוּרָה לְכָל הָאַחִין מִקְּרֵי צָרַת עֶרְוָה בִּמְקוֹם מִצְוָה וַאֲסוּרָה צָרָתָהּ.

דְּהָתָם הָיְתָה חֲזִי לִיבּוּם אֶלָּא דְּהַחוֹלֵץ אֲסָרָהּ אֲבָל הָכָא אַיְילוֹנִית לֹא הָיְתָה רְאוּיָה מֵעוֹלָם לֹא' מִן הָאַחִי' וְהָוֵי כְּאִלּוּ שֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לְשׁוּם אֶחָד מִן הָאַחִי' דַּוְקָא לַאֲחֵרִים וק"ל: ועי"ל דִּלְרָבָא מַיְירֵי שֶׁאָחִיו הָרִאשׁוֹן הִכִּיר בָּהּ וְעָלָיו קָאֵי והב' לֹא יָדַע וְיִבְּמָהּ דְּאֵין כָּאן צָרָה כְּלָל וְשַׁרְיָא אֶלָּא דק' קָצָת דא"כ צ"ל ע"כ דְּאַחַ"כּ חָזְרָה וְנִמְצֵאת אַיְילוֹנִית כְּשֶׁנָּפְלָה לִפְנֵי אָחִיו הג' וה"ל לְמִתְנֵי שֶׁנִּמְצֵאת: וְיֵשׁ לְיַשֵּׁב דְּאַגַּב אִינָךְ נַקְטָהּ ומ"מ גַּבֵּי מֵאוּן יֵשׁ לְדַקְדֵּק דְּהָא ר"מ ס"ל דְּקַטָּנָה לֹא תִּתְיַבֵּם שְׁמָא תִּמְצָא אַיְילוֹנִית וּלְקַמָּן בְּהָאִשָּׁה רַבָּה תִּנָּא כר"מ דְּחָיֵישׁ לְמִיעוּטָא א"כ אֵיךְ יָבְמָה אָחִיו הב' אִם לֹא בְּאִיסּוּר וְהָיְתָה צָרָתָהּ אֲסוּרָה וצ"ל ג"כ כַּנַ"ל דְּכֵינָן דַּאֲסִירָא לְכָל הָאַחִין וְלֹא בַּת יִבּוּם הִיא מַקְּרֵי שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם מִצְוָה.

א"נ אֶפְשָׁר כֵּינָן דְּרַק מִשּׁוּם חֲשָׁשָׁא הוּא אִם עָבַר לֹא נֶאְסְרָה וְצָרָתָהּ מְוָתֶּרֶת וְכֵן לוֹ אע"ג דְּלָא חַזְיָא לְיִבּוּם צָרָתָהּ מְוָתֶּרֶ' וְלָכֵן תָּנֵי הַתָּנָא כָּל הַיְכוֹלָה לְמָאֵן וכו' דַּוְקָא גַּבֵּי עֶרְוָה מַשְׁמַע הָא לָאו עֶרְוָה צָרָתָהּ מְוָתֶּרֶת כֵּינָן דְּמִשּׁוּם חֲשָׁשָׁא בְּעָלְמָא הוּא וְלָא דָּמֵי לַשְּׁנֵיּוֹת וְדוּק: מִשְׁנַת ראב"י קַב וְנָקִי אִי הֲוָה בכ"מ אפי' נֶגֶד סְתָם מִשְׁנָה אוֹ רַבִּים: גְּרְסִי' פ"ק דר"ה דַּף ד' רְגָלִים בא' בְּנִיסָן הוּא בט"ו בְּנִיסָן הוּא אר"ח רֶגֶל שֶׁבּוֹ תְּחִלָּה לָרְגָלִים נ"מ לְנוֹדֵר לְמִיקַם עֲלֵיהּ בְּבֵל תְּאַחֵר דְּתַנְיָ' אֶחָד הַנּוֹדֵר וכו' כֵּינָן שֶׁעָבְרוּ ג' רְגָלִים עוֹבֵר רש"א ג' רְגָלִים כְּסִדְרָן וכו' עוֹד תַּנְיָא שָׁם חַיָּיבֵי הַדָּמִים וכו' ראב"י אוֹמֵר כֵּינָן שֶׁעָבְרוּ ב' רְגָלִים עוֹבֵר וּפָסַק הָרַמְבַּ"ם ז"ל פי"ד מהל' מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת דְּבָעֵינַן ג' רְגָלִים וצ"ב וְהָא ק"ל מִשְׁנַת ראב"י קַב וְנָקִי אפי' בְּבָרַיְיתָא כְּדַאִיתָא פֶּרֶק הַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ דַּף ס' וְאֶפְשָׁר דְּנֶגֶד סְתָם מַתְנִי' לָא אָמְרִינַן הָכִי וְהָכָא סְתָם מַתְנִי' דְּרָאשֵׁי שָׁנִים ע"כ לָא ס"ל כראב"י דר"א ב"י לֹא בָּעֵי כְּסִדְרָן דִּכְסִדְרָן נָפְקָא לֵיהּ לר"ש מִבְּחַג הַסֻּכּוֹת כְּדַאִיתָא הָתָם וראב"י מַפִּיק לֵיהּ לְהַאי קְרָא לִדְרָשָׁא אַחֲרִינָא כְּדַאִיתָא הָתָם וְתַנָּא דְּמַתְנִיתִין כֵּינָן דס"ל דִּכְסִדְרָן ע"כ מִבְּחַג הַסֻּכּוֹת נָפֵיק וּמַהַאי קְרָא יָלְפִינַן ג' רְגָלִים וא"כ לָא ס"ל כראב"י מִיהוּ קָשֶׁה דא"כ הֲלָכָה כְּר"ש דְּבָעֵינַן כְּסִדְרָן דִּסְתָם לַן תִּנָּא כְּוָותֵיהּ וְהוּא ז"ל לֹא פָּסַק דְּבָעֵינַן כְּסִדְרָן דא"כ הָיוּ פְּעָמִים חֲמִשָּׁה כְּמוֹ שֶׁאָמַר ר"ש וְהוּא לֹא הִזְכִּיר כ"א ג' יָמִים גַּם לֹא הִזְכִּיר כְּסִדְרָן כְּלָל: וְהָאֱלֹקִים יוֹדֵעַ כִּי אַחֲרֵי כָּתְבִי זֹאת מָצָאתִי בַּסְּמָ"ג מִצְוַת ל"ת של"א שֶׁהִקְשָׁה דִּלְכְאוֹרָה הֲלָכָה כראב"י כמ"ש וַאֲפִי' בְּבָרַיְיתָא וְהֵבִיא רְאָיָה מפ' הַחוֹלֵץ וְתֵירֵץ כֵּינָן דְּאָמַר רָבָא בִּשְׁמַעְתִּין דַּף ו' כֵּינָן שֶׁעָבְרוּ עָלָיו ג' רְגָלִים בְּכָל יוֹם עוֹבֵר בב"ת מַשְׁמַע דְּאֵין הֲלָכָה כראב"י עכ"ל מַשְׁמַע דְּמִסֻּוגְיָא דִּשְׁמַעְתִּי' פָּסְקִינַן דְּלָא כְּוָותֵיהּ וְהַכְּלָל לָאו דַּוְקָא ומ"מ הַקֻּשְׁיָא הב' לָא אִיפַּרְקָא לָמָּה לֹא פָּסַק כִּסְתָם מִשְׁנָה דְּרָבָא לָא סָתַר דְּגַם ר"ש ס"ל ג' רְגָלִים מִיהוּ בָּעֵי כְּסִדְרָן וּמַאי דקא' רָבָא רַגְלֵי' בִּכְלָל זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת כְּסִדְרָן דְּכֵינָן דב' רְגָלִים הָרִאשׁוֹנִים אֵינָן מִן הַמִּנְיָן לֹא נִשְׁאֲרוּ כ"א ג' לָמָּה נִדְחֲה הַסְּתָם מִשְׁנָה גַּם יֵשׁ לָדוּן דְּגַם כראב"י אִיכָּא סוּגְיָא דִּשְׁמַעְתָּא פֶּרֶק בָּתְרָא דמ"ק דַּף כ"ד דְּמַיְיתִינַן הָא דר' אֱלִיעֶזֶר

א"ר אוֹשַׁעְיָא דְּחַג הַמַּצּוֹ' וגו' אָתֵי לְתַשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה וּמִינֵּיהּ יָלְפִינַן לְעִנְיַן אֲבֵילוּת כִּדְאִי' הָתָם וְזֶהוּ כראב"י דת"ק ור"ש נָפְקָא לְהוּ תַּשְׁלוּמִין מִדְּתָנֵי רַבָּה בַּר שְׁמוּאֵל כִּדְאִיתָא הָתָם בִּשְׁמַעְתִּין וְחַג הַמַּצּוֹת מִבָּעֵי לְהוּ לְבַל תְּאַחֵר עוֹד יֵשׁ לְדַקְדֵּק בְּמַאי דְּפָסַק הָרַמְבַּ"ם פ"י מהל' י"ט וְהַסְּמַ"ג ל"ת ע"ה דִּבְעַרְבֵי פְּסָחִי' מִן הָעֵץ הַחַמָּה עַד חֲצוֹת תָּלוּי בְּמִנְחָה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְזֶהוּ דְּלָא כראב"י דְּאָמַר מִשְּׁעַת הָאוֹר וּמַסְקִינַן דְּאוֹר אֲוִרְתָּא הוּא וא"כ כָּל הַלַּיְלָה תָּלוּי בְּמִנְחָה ואע"ג דִּפְלִיגִי ב"ה לְקַמָּן וס"ל עַד הָעֵץ הַחַמָּה הָא מִשְׁנָתוֹ נָקִי אפי' בְּמָקוֹם רַבִּים כִּדְאִיתָא פֶּרֶק הַבָּא ע"י וְאֵצ"ל דְּאֵינוֹ מֻוְכָּרַח דִּפְלִיגִי ב"ה עֲלֵיהּ דְּאֶפְשָׁר דראב"י ס"ל דְּלֹא נָחְלְקוּ ב"ש וב"ה בְּדָבָר זֶה וכמ"ש הַתּוֹסָפוֹת בְּהֶדְיָא ד"ה ראב"י וְאֶפְשָׁר דְּזֶהוּג"כ סְתָם מִשְׁנָה כֵּיוָן דְּקָתָנֵי בְּמַתְנִי' דִּפְלִיגִי ב"ש וב"ה בְּדָבָר זֶה א"כ סְתָם לָן ר' דִּפְלִיגִי כֵּיוָן שֶׁלֹּא תָּנַן מַחֲלוֹקֶת דראב"י ג"כ בְּמַתְנִיתִין לוֹמַר דְּלָא פְּלִיגִי ש"מ דס"ל לר' דִּפְלִיגִי וּמִמֵּילָא הלכ' כב"ה וְעוֹד כֵּיוָן דב"ש בְּמָקוֹם ב"ה אֵינָהּ מִשְׁנָה ה"ל כְּאִלּוּ סְתָם וְכֵן מַשְׁמַע מִדְּבְרֵי התו' רֵישׁ פ"ק דְּבֵיצָה ד"ה מוֹקִים לָהּ לר"ש כב"ה ומ"מ אֵינוֹ מְיֻשָּׁב בְּעֵינֵי דְּהָא מַסְקִינַן הָתָם דר' יוּדָא קָתָנֵי לָהּ דס"ל אִיסּוּרָא ור' יוּדָא דְּהָתָם הַיְינוּ חֲכָמִים דְּמַתְנִי' דְּקָאָמַר דְּיוֹדָא וְגָלִיל נָחְלְקוּ בְּדָבָר זֶה וא"כ חֲכָמִים דְּרֵישָׁא דְּמַתְנִי' תְּנוּ לָהּ לְהַאי מַחֲלוֹקֶת דב"ש וב"ה וַהֲלָכָה כראב"י נֶגֶד רַבִּים וְהָא לֹא סְתָמָא הִיא דַּחֲכָמִים פְּלִיגִי אַמַּתְנִיתִין דְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ דְּקָתָנֵי דְּתָלוּי בְּמִנְהָגָ' וְהֵם ס"ל דְּיוֹדָא וְגָלִיל נָחְלְקוּ לְעִנְיַן אֲסוּרָ' וְקָתָנֵי לְכֻלָּהּ מַתְנִי': וְאֵין לְפָרֵשׁ דס"ל דְּמַחְלוֹקֶת וְאַחַ"כ סְתָם דַּחֲכָמִים נָחְלְקוּ את"ק דְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ בְּעִנְיַן מִנְהָגָא וְאִסּוּרָא וְאַחַ"כ סְתָם לָן כר"י דְּאָמוֹרָא הוּא כמ"ש וּמַאי דְּמוֹקְמִינַן כר"י הַיְינוּ דְּסְתָם לָן תַּנָּא כר"י א"כ לָמָּה פָּסַק דִּבְמִנְהָגָא תַּלְיָא מִלְּתָא כֵּיוָן דְּסָתַם לָן תַּנָּא דְּאִסּוּרָא הוּא אֶלָּא ע"כ רַבָּנָן קָתָנֵי לְהוּ וס"ל דַּהֲלָכָה כִּסְתָם מַתְנִיתִין דְּרֵישׁ פִּרְקָא דְּתָלוּי בְּמִנְהָגָא דאע"ג דְּלָא סְתָם גְּמוּר הוּא כֵּיוָן דְּמַחְלוֹקֶת בְּצִדּוֹ וְכִדְאִיתָא פֶּרֶק הַחוֹלֵץ מ"מ הָוֵי לְפָחוֹת כְּרַבֵּי' בְּמָקוֹם יָחִיד כמ"ש הַתּוֹסָפוֹת שָׁם ופ"ק דְּבֵיצָה דַּף ב' ד"ה גַּבֵּי שַׁבָּת וְכֵן מָצָאתִי בְּדִבְרֵי הָרֹא"שׁ ז"ל בְּהֶדְיָא וכמ"ש וְכַוָּנָתִי לְדַעְתּוֹ וְעָלָיו ז"ל וַדַּאי יֵשׁ לִתְמוֹהַּ לָמָּה לֹא פָּסַק כראב"י כֵּיוָן דְּלָאו סְתָם גְּמוּר הוּא מַתְנִיתִין דְּרֵישׁ פִּרְקִין אֶלָּא כְּרַבִּים בְּמָקוֹם יָחִיד וַדַּאי הֲלָכָה כראב"י ואע"ג דִּלְעִנְיַן אֲסוּרָ' אֶפְשָׁר גַּם ראב"י לָא ס"ל אִסּוּרָא וְלָא קָאֵי כ"א אַמִּנְהָגָא כִּדְפֵי' רַשְׁ"י ז"ל בְּהֶדְיָא וּכְבָר יְיֻשְּׁבְתִּי בע"ה כָּל הַקּוֹשְׁיוֹ' שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' ז"ל מ"מ לְעִנְיַן לַיְלָה דְּפָסַק דְּשָׁרֵי כִּמְבוֹאָר בִּדְבָרָיו צָרִיךְ טַעַם וצ"ע: ב"ק פֶּרֶק מְרֻבֶּה דַּף ס"ב ע"ב בתו' ד"ה מְרֻבֶּה מִי קָתָנֵי אֵין בֵּין: וְהִקְשָׁה הר"י מאורליי"נש וכו' לע"ד קוֹשְׁיָא זוֹ יֵשׁ לְתָרֵץ ע"פ מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת בִּדְבוּר שֶׁאַחַר זֶה וְעוֹד יֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁאֵין לָחוּשׁ הָכָא אִם אֵינוֹ וכו' וּלְפִי זֶה נוֹכַל לוֹמַר דמנ"ל להר"י מאורליי"נ לְמֵידַק דְּאֵין בֵּין לָא אָמְרִינַן שִׁיֵּיר דלמ' גַּם בְּאֵין בֵּין אָמְרִינַן שִׁיֵּיר אֶלָּא דְּגַבֵּי א"ב דְּנָחֵית לְמִנְיָנָא קָשֶׁה מַאי שַׁיֵּיר דְּהַאי שַׁיֵּיר אֲבָל מְרֻבֶּה לָא נָחֵית לְמִנְיָנָא אָמְרִינַן שִׁיֵּיר אֲבָל הָתָם ע"כ יָדַע הַתַּלְמוּד דְּיֵשׁ שִׁיּוּר אַחֵר דאל"כ מַאי מַקְשִׁין הַתּוֹסָפוֹת הָא גַּבֵּי אֵין בֵּין נָמֵי אָמְרִינַן שִׁיֵּיר הָא ע"כ הָתָם לָאו מִטַּעַם שִׁיּוּר הוּא דאל"כ מַאי שִׁיֵּיר וכו' אֶלָּא ע"כ הַתּוֹסָפוֹת ס"ל דע"כ יָדַע הַתַּלְמוּד עוֹד שִׁיּוּר עַתָּה נַמֵּי נֵימָא הָכִי וְלָא נָחֵית לְמִנְיָנָא דְּקָאָמְרִי הי"מ נ"ל ה"פ דְּהַתַּנָּיָא אֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּתַשְׁלוּמֵי כֶּפֶל נוֹהֵג יוֹתֵר מד' וה' רַק ה"פ מְרֻבֶּה קָאֵי אַסֵּיפָא רְצוֹנוֹ לוֹמַר בְּדָבָר זֶה מְרֻבֶּה תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל מד' וה' שֶׁנּוֹהֵג בְּכָל דָּבָר וק"ל: שָׁם ד"ה יָצְאוּ קַרְקָעוֹת וכו' וא"ת כֵּיוָן דְּאִימְּעַטוּ מִשְׁבוּעָה וכו' עִיקַּר מַסְקָנָ' דְּדִבּוּר זֶה

הוּא לְקַמָּן ד"ה דְּלָמָּה לֵיהּ לְמִהְדַּר וכו' דְּשָׁם הֶעֱלוּ ז"ל דְּכִי יִתֵּן לָאו כְּלָלָא וּפְרָטָא כ"א דְּמַה כֵּלִים שְׁנַיִם וְשָׁם אִלּוּ לֹא נֶאֱמַר קָאָמַר וַאֲנִי לְפִי עֲנִיּוּת דַּעְתִּי תימ' לִי מְאוֹד לוֹמַר דְּהַתַּלְמוּד בְּעַצְמוֹ אוֹמֵר מִכְּדֵי כְּתִיב מֵעִיקָּרָא כְּלָל וּפְרָט וְכָל זֶה אֵינוֹ לְפִי הָאֱמֶת וּבָרִיְיתָא דְּהָתָם הָוֵי אִלּוּ לֹא נֶאֱמַר וְאִלּוּ כֵּן לָא הָוֵי שְׁתֵּיק הַתַּלְמוּד לְתָרֵץ כֵּן כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ בַּתַּלְמוּד רֵישׁ אֵיזֶה נֶשֶׁךְ.

ולעד"נ לְתָרֵץ גַּם לֹא הֵבַנְתִּי קֻושְׁיָיתָ' כִּי וַדַּאי תְּרֵי כְּלָלֵי וּפְרָטֵי נִינְהוּ חַד לְכָפֶל וְחַד לִשְׁבוּעָה וְאִי לָא הָוָה כְּתִיב אֶלָּא כְּלָל וּפְרָט הָרִאשׁוֹן הָוָה מוֹקְמִינַן לֵיהּ לְכָפֶל לְמַעֵט קַרְקָעוֹת אֲבָל מִשְׁבוּעָה לָא אֲמַעֵט דְּאִיפְּכָא לָא מָצֵית אָמְרַתְּ דְּאִי שְׁבוּעָה לֵיכָּא גַּם כָּפֶל לֵיכָּא כִּדְהִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' בְּדִבּוּר זֶה וְתָרוּצ' דְּגִלְגּוּל לֹא הֵבַנְתִּי דא"כ בְּקִידּוּשִׁין דְּמַיְיתֵי קְרָאֵי מִנַּיִן לְגִלְגּוּל מִן הַתּוֹרָה הָא מַהָכָא שָׁמְעִינַן לֵיהּ גַּם הַתּוֹסָפוֹת עַצְמָן לְפִי דִּבְרֵיהֶם נָפְקָא מִכָּפֶל וּשְׁבוּעָה מֵחַד קְרָא וְלָא מוֹקְמִינַן בְּגִלְגּוּל גַּם בְּקְרָא קָמָא כָּפֶל כְּתִיב לֹא שְׁבוּעָה וַהָוָה מוֹקְמִינַן לֵיהּ לַכָּפֶל נַחֲזוֹר לְעִנְיָנֵינוּ וא"כ מַקְשֵׁי בַּגְּמָרָא ואס"ד עַל כָּל דָּבָר פָּשַׁע כְּלָל וּפְרָט הוּא וְלִמְעוּטֵי עוֹפוֹת טְמֵאִים לָמָּה לִי כְּלָלֵי אַחֲרַיָנָ' לְכְתִיבְנְהוּ לְהָנֵי פְּרָטֵי לְעֵיל וע"כ הָוָה דָּרְשִׁינַן תְּרֵי כְּלָלֵי וּפְרָטֵי חַד לְכָפֶל וְחַד לִשְׁבוּעָה דאל"כ כָּל הָנֵי פְּרָטֵי ל"ל וְכִדְאָמְרִינַן לְקַמָּן שְׁדֵי שׁוֹר בֵּין הַמָּצָא וְתוּ שַׁדֵּי חֲמוֹר דְּכִי אִיכָּא פְּרָטֵי הַרְבֵּה דָּרְשִׁינַן כָּל חֲדָא כְּלָל וּפְרָט.

וכ"ת דִּילְמָא אִי הָוָה כְּתַב לְעֵיל הָוָה דָּרְשִׁינַן כֶּסֶף אוֹ כֵּלִים לְכָפֶל וַאֲפִי' עוֹפוֹת טְמֵאִים דְּכִי לֵיכָּא פְּרָטֵי דב"ח מְרַבֵּינַן כ"ד וּפְרָטֵי אַחֲרַיָנָ' דב"ח הָוָה דָּרְשִׁינַן לִשְׁבוּעָה וּלְמַעֵט עוֹפוֹת טְמֵאִים הָא לִיתָא דְּאִיךְ אֶפְשָׁר לְחַיֵּיב עוֹפוֹת טְמֵאִים כֵּינָן דְּאִמְּעִיטוּ מִשְׁבוּעָה וא"כ ע"כ הָוָה יָדְעִינַן דְּמִיעוּטָא דְּעוֹפוֹת טְמֵאִים לְכָפֶל אָתָא לֹא לִשְׁבוּעָה וְדוֹחֵק גָּדוֹל דַּהָוָה מַחֲלִקִינַן שׁוֹר לְכֶסֶף אוֹ כֵּלִים וַהָוָה דָּרְשִׁינַן כָּל חֲדָא בְּאַנְפֵּי נַפְשֵׁיהּ שׁוֹר לְדָבָר הַקָּרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ וְכֶסֶף לְלָאו ב"ח וְכֵן חֲמוֹר וְשֶׂה וּשְׁלֵמָה לְקָדוֹשׁ בִּבְכוֹרָה דְּזֶה דּוֹחֵק דְּשׁוֹר וַחֲמוֹר כַּחֲדָא דָּרְשִׁינַן וְעוֹד דְּנִכְתּוֹב כֶּסֶף אוֹ כֵּלִים וּשְׁלֵמָה וְשׁוֹר וַחֲמוֹר כו' דְּאָז שׁוֹר וַחֲמוֹר הָוֵי דָּרְשִׁינַן לַשְׁלֵמָה: אֶלָּא ע"כ לָאו כְּלָל וּפְרָט וּבְהָכִי א"ש לָמָּה סִדֵּר הַתַּנָּא בִּשְׁבוּעוֹת דִּין כָּפֶל דְּאֵינוֹ נוֹהֵג בְּקַרְקָעוֹת וכו' וְאַח"כ דִּין שְׁבוּעָה וְהָא שְׁבוּעָה מִקְּרָא קָמָא קָאָתֵי אֶלָּא דְּזֶה בָּא וְלָמַד ע"ז וק"ל: וְאֵין לְהַקְשׁוֹת א"כ מנ"ל לַחֲכָמִים לְפָרֵשׁ מַה כֵּלִים שְׁנַיִם וכו' י"ל מִדְּכָתַב תְּרֵי פְּרָטֵי כֶּסֶף וְכֵלִים וּשְׁנַיִם דָּרְשִׁינַן מְגוּפָא דִּכְלִים דְּמִשְׁמְעוֹתֵי' שְׁנַיִם וְכֶסֶף אִתַּקֵּשׁ אֲלָיו וק"ל וְעַיֵּין בְּתוֹסְ' בִּשְׁבוּעוֹ' גַּבֵּי מַשְׁבִּיעִים עִידֵי קַרְקַע: דַּף סד ע"א ד"ה יֹאמַר גְּנֵיבָה וכו' וְעוֹד שֶׁאִלּוּ כו' נלע"ד דְּקֻושְׁיָא אַחַת מִתְרַצְ' חֲבֶרְתָּהּ דק' לֵיהּ לְרַבָּא אִם אִיתָא דְּתַנָּא סָמַךְ אַהָמָּצָא תִּמְצָא וס"ל דִּבְרָה תּוֹרָה כִּלְשׁוֹן ב"א א"כ לָמָּה אָמַר הַתַּנָּא אִלּוּ הָיָה כְּתַב הִמָּצֵא וְשׁוֹר וַחֲמוֹר וָשֶׂה וּגְנֵיבָה הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח וַהֲלֹא לֹא הָיִיתִי מְרַבֶּה כ"א נִבְלָתוֹ מְטַמֵּא והל"ל הָיִיתִי מַרְבֶּה דָּבָר שנ"מ מַה יֵּשׁ לְךָ ב"ח וכו' כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר חַיִּים וכו' יֹאמַר הִמָּצֵא וכו' עַד וְחַיִּים וּגְנֵיבָה וכו' אִלּוּ כֵּן וכו' מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח וכו' כָּךְ הל"ל וַהָוָה דֻּמְיָא דְּאִינָךְ וְלָמָּה דִּלֵּג אֶלָּא ע"כ תַּנָּא אַחַיִּים קָסָמִיךְ וְהִמָּצֵא תִּמְצָא הַכֶּפֶל קַשְׁיָא לֵיהּ וא"כ לֵיכָּא לְמֵימַר דְּנִבְלָתוֹ מְטַמֵּא הָיִיתִי מְרַבֶּה וּלְהָכִי אִיצְטָרִךְ אִם הִמָּצֵא דמ"מ הַכֶּפֶל ל"ל.

וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דממ"נ לָמָּה דִּיקֵּל הל"ל הָיִיתִי אוֹמֵר נִבְלָתוֹ מְטַמֵּא לְהָכִי אִיצְטָרִיךְ חֲדָא המצ' וְאַחַ"כ ה"ל לְמִפְרְךְ מַה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא שְׁאָרֵי ב"ח וכו' וּמָה אֲנִי מְקַיֵּם גְּנֵיבָה ר"ל כְּלָל וּפְרָט דְּהַמָּצָא וּגְנֵיבָה לְרַבּוֹת כ"ד וא"כ תִּמְצָא הַשֵּׁנִי ל"ל וע"ק דמ"מ מנ"ל לְרָבָא דְּתַנָּא אַחַיִּים קָסְמִיךְ דִּלְמָא אַהַמְצ' כְּדְהַקְשָׁה הר"י מלוני"ל דְּאַף דְּתָרַצְתִּי דא"א לְהַקְשׁוֹת קַוְשְׁיָיתוֹ כְּדְהַקְשָׁה הוּא ז"ל דְּלֵיקוּ לְפִי הָאֱמֶת דמ"מ תִּמְצָא הב' ל"ל מ"מ ל"ל לְרָבָא לו' אַחַיִּים סְמִיךְ וְהַקְשָׁה הַמָּצֵא תִּמָּצֵא ל"ל דִּלְמָא אַהַמָּצֵא סְמִיךְ וְהַקְשָׁה תִּמְצָא ל"ל כְּדְפֵי' וק"ל.

י"ל דַּחֲדָא מִתְרַצְ' חֲבֶרְתָּ' אִם הָיָה דַּעַת הַתַּנָּא לְהַקְשׁוֹת אֶתְמַצֵּא סָמַךְ אַהַמָּצֵא מ"מ לָמָּה דִּיקֵּל הל"ל גַּבֵּי שֵׂה נִבְלָתוֹ מְטַמֵּא כְּדַעֲבִיד בְּאִידָךְ דְּכָל חֲדָא אַיְיתִי מַאי דְּדָמֵי לֵיהּ וּמַחַיִּים ה"ל לְמַיְיתֵי ב"ח וּלְמִפְרְךְ תִּמְצָא ל"ל אֲבָל הַשְׁתָּא דְּאַחַיִּים סְמִיךְ וּמָיְיתָא לְרַוְוחָא דְּמִלְּתָא כְּדְפֵי' הַתּוֹסָ' אַף אִם לֹא נְחַלֵּק בֵּין ב"ח לְאֵין ב"ח כְּלָל דְּחַיִּים מַשְׁמַע כָּל מִילֵּי וְהוּא כְּלָל גָּמוּר א"כ לֹא יוּכַל לְהָשִׁיב הָיִיתִי מַרְבֶּה נִבְלָתוֹ מְטַמֵּא לְהָכִי אִיצְטָרִיךְ חֲדָא הַמָּצֵא דָּמָה עוֹשֶׂה הַמָּצֵא דממ"נ אִם הוֹאִיל דְּכָתַב הַמָּצֵא הָוֵי הַמָּצֵא וּגְנֵיבָה תְּרֵי כְּלָלֵי דְּסָמִיכִי וְהָטֵל פְּרָט בֵּינֵיהֶם וכו' א"כ חַיִּים ל"ל כְּלָל לְחוּדֵיהּ הוּא אוֹ רִיבּוּי א"כ אִתְרַבּוֹ כָּל מִילֵּי וּכְלָל וּפְרָט ל"ל וְעוֹד נִרְאֶה אִם תְּרֵי כְּלָלֵי סְמִיכִי אַהֲדָדֵי וּפְרָטֵי אַבָּתְרַיְיהוּ וְאַחַ"כ כְּלָל לָא שְׁדֵינַן פְּרָטֵי וּכְלָלֵי דְּסָמִיכִי כֵּיוָן דִּכְתִיב כְּלָל בָּתְרָא וְדַיָּינִין לִתְרֵי כְּלָלֵי בְּחַד כְּלָל וצ"ע זֶה מ"מ הָרִאשׁוֹן אֱמֶת בְּעֵינַי וּלְהָכִי אָמַר הַתַּנָּא כֵּיוָן דַּחֲדָא הַמָּצֵא לֹא יַעֲשֶׂה אֶלָּא שְׁנֵיהֶם כא' אוֹ הָטֵל פְּרָט בֵּינֵיהֶם אוֹ רִיבָּה וּמִיעֵט ל"ל שְׁנֵיהֶם כֵּיוָן דְּמִכְּלָל וּפְרָט דְּגְנֵיבָה מֵחַיִּים הָיָה מַרְבֶּינַן אפי' בְּלֹא נ"מ דב"ח מֵחַיִּים נָפְקָא וּלְהָכִי הִקְשָׁה הַתַּנָּא ב"ח כְּדֵי לְהַקְשׁוֹת דַּאֲפִי' כָּל ב"ח אפי' טְמֵאִים נָפְקָא מֵחַיִּיסלְחוּדֵיהּ א"כ כְּלָל וּפְרָט ע"כ לְלָאו ב"ח אֲתָא וק"ל פָּרָק הַגּוֹזֵל קַמָּא דַּף צט בתו' בד"ה בְּשִׁלְיָחָא דְּאַגַּרְתָּא אֲבָל בְּעִנְיָן דְּרַב שֵׁשֶׁת וכו' דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' תְּמוּהִין מְאוֹד דְּאֵיךְ אֶפְשָׁר לְאוֹקְמָ' בעי' דר"ש בְּבִיטְשָׁא א"כ הָוֵי שְׂכִיר יוֹם וּבָעֵי' דר"ש קָאֵי אַקַּבְּלָן דְּשָׂכִיר יוֹם לֵיכָּא לְמִבְעֵי מִידֵּי דְּזִיל קְרֵי בֵּי רַב וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּהַתּוֹסָ' מַיְירֵי לפי' הב' דְּלִפְנֵי זֶה דְּגַם בָּרַיְיתָא דְּבִיטְשָׁא מַיְירֵי בְּקַבְּלָן וְעוֹבֵר מִשּׁוּם בַּל תָּלִין אַבִּיטְשָׁא קָמָיְיתָ' ואע"ג דְּבִיטְשָׁא קָמָיְיתָ' הָוֵי כְּמוֹ שְׂכִירוּת דְּלֵיכָּא שְׁבָחָא מ"מ כֵּיוָן דְּמַסִּיק הַשְׁתָּא דְּבָעְיָא דר"ש לָא הָוֵי מִטַּעַם שֶׁבַח כְּלִי כ"א סְתָם אִם קַבְּלָן הָוֵי בִּכְלַל פְּעֻלַּת שָׂכִיר דְּקָרָא דִּלְמָא קַבְּלָן לָא מַקְרֵי שָׂכִיר א"כ גַּם אַבִּיטְשָׁא קָמָיְ' אֵיכָּא לְמִיבְעֵי ומ"מ יֵשׁ לְדַקְדֵּק דא"כ תִּיקְשֵׁי נַיְמָא מְסַיֵּיע לֵיהּ לר"ש דְּהָא בב"מ פָּרִיךְ לָהּ וּמְשַׁנֵּי דְּבָרַיְיתָא אַיְירֵי לְבִיטְשָׁא וְאֵי גַּם ר"ש מַיְירֵי לְבִיטְשָׁא א"כ מְסַיֵּיע לֵיהּ וי"ל דע"כ לְבִיטְשָׁא דְּהָתָם פֵּירוּשָׁה כפי' קָמָא דתו' דאל"כ לָא מְשַׁנֵּי מִידֵּי דמ"מ קַבְּלָנוּת הוּא כַּנַ"ל אֶלָּא ע"כ כְּדְפֵי' וא"כ י"ל דר"ש מַיְירֵי בְּבִיטְשָׁא וְאַבִּיטְשָׁא קָמָיְיתָא וּבַבָּרַיְיתָא מַיְירֵי בְּבִיטְשָׁא דְּשָׂכִיר יוֹם ומ"מ קָשָׁה כֵּיוָן דְּגַם הי"מ ס"ל בִּיטְשָׁא דפי' רַשְׁ"י דב"מ מַה לָהֶם לְפָרֵשׁ בִּיטְשָׁא דְּהָכָא פי' אַחַר וְיֵשׁ לְיַישֵׁב בְּדוֹחַק מִדְּקָאָמַר הָכָא בַּגְּמָרָא דְּהַיְינוּ שְׂכִירוּת וְאִי כפי' רַשְׁ"י דב"מ הֲוָה הַלָּשׁוֹן מְיֻוָּתָר שֶׁהֲרֵי שְׂכִירוּת מַמָּשׁ הוּא משא"כ לי"מ קמ"ל דאע"ג דְּקַבְּלָנוּת הוּא מ"מ כֵּיוָן דְּלֵיכָּא שְׁבָחָא מִקְּרֵי שְׂכִירוּת אֲבָל בב"מ לֵיתָא הַאי לִישָּׁנָא: ד"ה ר"מ סָבַר הַמְקַדֵּשׁ בְּמִלְוָה וכו' תֵּימָא וכו' קַוְשְׁיָא זוֹ יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת גַּם בְּקִידּוּשִׁין בִּפְלֻגְתּוֹת אֲחֵרוֹת דְּבָעֵי הָתָם לְמֵימְרָ' דלר"מ מְקַדֵּשׁ בְּמִלְוָה מְקֻוָּדֶשֶׁת וְהַנִּרְאֶה בְּעֵינַי דְּיֵשׁ לְתָרֵץ דְּלָמָא ר"מ לְדָבָרָיו דְּרַבָּנָן קָאָמַר לְדִידִי מְקַדֵּשׁ בְּמִלְוָה מְקֻוָּדֶשֶׁת לְדִידְכוּ אוֹדוּ לִי מִיהַת דְּהֵיכָא דְּהַמִּלְוָה בְּעֵין

דְּמְקַוְּדָשֶׁת וְאָמְרִי לֵיהּ רַבָּנַן ל"ש וכה"ג תֵּירְצוּ הַתּוֹסָ' לְקַמָּן דַּף ק"ג ד"ה וְרַבִּי טַרְפוֹן וכו' ועי"ל וכו' וא"כ אֵין כָּאן תֵּימָא וּבְלָאו הָכִי י"ל דְּתַרֵי תַּנָּאֵי אַלִּיבָּא דר"מ וכה"ג תֵּירְצוּ הַתּוֹסָ' כַּמָּה פְּעָמִים: ע"ב גְּמָרָא רָבָא אָמַר וכו' רַבֵּינוּ הַגָּדוֹל רַב אַלְפָס ז"ל כָּתַב כֵּיוָן דכ"ע לֵימָא לֵהּ דר"א לֵית הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ וְכָתַב הָרֹא"שׁ ז"ל דְּלָאו רְאָיָה דְּלֵיכָּא לְמֵימַר אִיפְּכָא וכו' ע"ש וְלִי נִרְאֶה דִּרְאָ' רַבֵּינוּ הַגָּדוֹל הִיא כִּרְאִי מוּצָק דְּהָא לֵיכָּא לְמֵימַר דכ"ע קוֹנֶה בְּשֻׁבַּח כְּלִי וְהָכָא לָאו בְּקַבְּלָן עָסְקִינַן כ"א בִּשְׂכִיר יוֹם דְּהָכִי פי' רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא בְּקִידּוּשִׁין דַּף מ"ח ד"ה וְאִיבָּעֵית אֵימָא וְהַדִּין עִמּוֹ דְּהָא לְשִׁנּוּיָא קַמָּאי לֹא הִזְכִּיר כְּלָל שֻׁבַּח כְּלִי א"כ ע"כ בִּשְׂכִיר יוֹם עָסְקִינַן.

וְכֵן מוּכָח הָכָא בִּשְׁמַעְתִּין דְּקָאָמַר סַבְרוּהָ דכ"ע הַמַּקְדֵּשׁ בְּמִלְוָה כו' וכ"ע יְשָׁנָה לִשְׂכִירוּת וכו' וְיֵשׁ לְתָמּוֹהַּ מַאי נ"מ בִּישָׁנָה לִשְׂכִירוּת לר"מ כֵּיוָן דס"ל לר"מ אֲוִפָּן קוֹנֶה בְּשֻׁבַּח א"כ לֵיכָּא לְמֵימַר יְשָׁנָה לִשְׂכִירוּת דְּאֵין לוֹ כְּלוּם שְׂכִירוּת אַצָּל הַבְּעָלִים שֶׁיְּהֵא מִלְוֶה אֶלָּא בִּכְלִי הוּא זוֹכֶה וּלְבַסּוֹף הוּא מוֹכְרוֹ לוֹ וּבָא מָעוֹת הַשְׂכִירוּת בְּבַת א' כְּדַפְּ' רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא בְּקִידּוּשִׁין דַּף הַנָּ"ל דִּבּוּר הַנָּ"ל וְכֵן מַשְׁמַע בְּתוֹסָ' בְּכָאן ד"ה אֶלָּא אֲפִילּוּ לֹא יְהֵא וכו' אֶלָּא מִלְוֶה מַשְׁמַע אִם אֲוִפָּן קוֹנֶה בְּשֻׁבַּח כְּלִי לָא הָוֵי מִלְוֶה דִּלְאֹ שַׁיָּיךְ יְשָׁנָה לִשְׂכִירוּת וכו' אֶלָּא ע"כ כְּדַפְּ' דנ"מ לְעִנְיַן שְׂכִיר יוֹם וּבָזֶה מְיֻשָּׁבִים דִּבְרֵי הָרִי"ף ז"ל הַטִּיב ולע"ד גַּם כַּוָּנַת הָרֹא"שׁ ז"ל עַצְמוֹ כֵּן אֲשֶׁר דְּבָרָיו תְּמוּהִ' מְאוֹד מַה שֶּׁכָּתַב לִסְתּוֹר רְאָיָתוֹ שֶׁהֵבִיא לְדִבְרֵי הָרִי"ף ז"ל וּמִיהוּ לָאו רְאָיָה הִיא וכו' וּדְבָרָיו תְּמוּהִים מְאוֹד כִּדְכָתַב הֶחָכָם מָהַרְשָׁ"ל ז"ל בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה דְּגַם אִם פְּלִיגִי בִּשְׂכִירוּת מ"מ דכ"ע אֵין אֲוִפָּן קוֹנֶה וק"ל וּלְפִי פֵּירוּשִׁי א"ש וּנְקַט הָרֹא"שׁ ז"ל יָשְׁנוּ לִשְׂכִירוּת ה"ה דְּיָכוֹל לוֹמַר דְּפְלִיגִי בְּמִלְוָה אוֹ בְּמִלְוָה וּפְרוֹטָה אֶלָּא ר"ל דְּפְלִיגִי דְּשָׂכִיר יוֹם דְּאֵין אֲוִפָּן קוֹנֶה דע"כ לֹא שַׁיָּיךְ יֶשְׁנוֹ לִשְׂכִירוּת כ"א בְּשָׂכִיר יוֹם כִּדְכָ' וְהָוָה כְּאִלּוּ כָּתַב דְּפְלִיגִי בְּשָׂכִיר יוֹם ומ"מ דִּבְרֵי הָרִי"ף ז"ל בְּרוּרִים כַּשָּׁמֶשׁ וּרְאָיָה בְּרוּרָה הִיא כנלע"ד וק"ל: גְּמָרָא מֵיתִיבִי הַמּוֹלִיךְ חִיטִּין וכו' מַקְשִׁין הַתַּלְמִידִים ל"ל לְהַגִּיהַּ הַבָּרַיְיתָ' לוֹקֵמַ' כר"מ וּבְכַמָּה דֻּכְתֵי מוֹקְמִינַן כְּתַנָּאֵי וְלָא מְחַסְּרִינַן הַמִּשְׁנָה וּבָאֱמֶת לְכְאוֹרָה הִיא קַוּשְׁיָא גְּדוֹלָ' ולעד"נ לְתָרֵץ כִּי הַבָּרַיְיתָא לָא מִתּוֹקְמָא כר"מ דלר"מ נִתְקַל פּוֹשֵׁעַ הוּא וא"כ מַה קָּאָמַר כְּנוֹשֵׁא שכ' לָמָּה לֵיהּ לְמִתְלֵי לַשַׁ"ח בש"ש וַהֲלֹא לְעִנְיַן פְּשִׁיעָה שַׁ"ח הָוֵי כש"ש וּלְשׁוֹן מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנוֹשֵׁא וכו' מַשְׁמַע שֶׁזֶּה הָוֵי כְּמוֹ שֶׁמְּקַבֵּל שָׂכָר וַהֲלֹא אַף אִם אֵינוֹ מְקַבֵּל שָׂכָר חַיָּיב בִּפְשִׁיעָה אֶלָּא וַדַּאי לָאו פּוֹשֵׁעַ גָּמוּר הוּא רַק כֵּיוָן שֶׁהוּא אֲוִפָּן וְרַבִּים סוֹמְכִים עָלָיו הָוֵי כִּמְקַבֵּל שָׂכָר וְחַיָּיב כַּנַ"ל וְיָדַעְתִּי גַּם אֲנִי שֶׁדִּבְרֵי רַשִׁ"י ז"ל לֹא מַשְׁמַע כֵּן: תּוֹסָפוֹת דַּף ד' ד"ה טִיהֵר אֶת הַטָּמֵא וכו' א"כ סֵוּגְיָ' דְּהָתָם כְּרַב חִסְדָּא וכו' וְלִכְאוֹרָה דִּבְרֵי התו' תְּמוּהִ' כֵּיוָן שֶׁמְּפָרְשִׁים סֵוּגְיָא דְּהָתָם כר"ח רַק הַמַּקְשָׁן דְּהָתָם לֹא יָדַע מִלְּתָא דר"ח דְּמַתְנִי' אפי' לר"מ מַיְירֵי בְּנָשָׂא וְנָתַן דְּאִי לָאו הָכִי לֹא קָם דִּינָא וְהַתָּרְצָן מְפָרֵשׁ הָאֱמֶת דלכ"ע אַיְירֵי מַתְנִי' בְּנָשָׂא וְנָתַן לֹא מִטַּעַם תַּשְׁלוּמִין כ"א מִטַּעַם קָם דִּינָא כָּךְ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי הַתּוֹסָ' ע"כ א"כ מֶה חָסְרוּ הַתּוֹסָפוֹת בָּזֶה הַתֵּירוּץ וְנִימָא דְּגַם סֵוּגְיָא דְּהָכָא מִתְּחִילָּה סוֹבֵר הַמַּקְשָׁן דְּאָתֵי כר"מ וְלָא בָּעֵי ר"מ נָשָׂא וְנָתַן כְּמוֹ רַב שֵׁשֶׁת וְהַתָּרְצָן הֵשִׁיב דְּבָלָאו הָכִי צָרִיךְ נָשָׂא וְנָתַן מִשּׁוּם דְּקָם דִּינָא וא"כ לֵיכָּא רְאָיָה וּבָזֶה מְיֻשָּׁב הַכֹּל וְאִם קַוּשְׁיַ' הַתּוֹסָ' עַל הַמַּקְשָׁן גַּם הָתָם אֵינוֹ מְיֻשָּׁב וְגַם לְפִי תֵּירוּץ הָאַחֲרוֹן שֶׁל תּוֹסָפוֹת תֵּירְצוּ דְּגַם הַמַּקְשָׁן יָדַע נָשָׂא וְנָתַן אֶלָּא דְּסָבַר ע"י בַּעֲלֵי דִינִין כָּךְ מַשְׁמַע דִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת וְלָמָּה לֵהּ נִימָא דְּהַמַּקְשָׁן לֹא יָדַע הָאֱמֶת וְהַתָּרְצָן מְפָרֵשׁ הָאֱמֶת

לְכָךְ נִרְאֶה דְּהַתּוֹסָ' ז"ל סוֹבְרִים דְּדָחוּק הוּא סְוּגְיָא דְּהָכָא דְּמַשְׁמַע מִפַּשְׁטָא דְּשְׁמַעְתָּא דְּסָלְקָא דר"מ דְּאֵין דִּינָא דְּגָרְמִי מַשְׁמַע שֶׁכָּל הַמִּשְׁנָיוֹת לְפִי זֶה הֵם כִּפְשָׁטָ' כִּדְסָלְקָ' דַּעְתַּיְהוּ דְּמַקְשֶׁן דְּלָא מַיְירֵי כַּנ"ל וְעוֹד דִּבְשִׁלָּמָא הָתָם אַחַר שֶׁהִתְרַצֶּן מְפָרֵשׁ טִימָא אֶת הַטָּהוֹר נִרְאֶה בְּבֵירוּר שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ אֶת הָאֵמֶת אַחֲרֵי שֶׁלֹּא צָרִיךְ דָּבָר זֶה לְתֵרוּצוֹ אֲבָל כָּאן לֹא רָמַז לֵיהּ הַתָּרָצָן כְּלָל דְּבָעֵינַן נָשָׂא וְנָתַן בַּיָּד לְעִנְיַן קָם דִּינָא לְכָךְ תֵּירְצוּ דְּגַם בס"ד הָיָה יוֹדֵעַ נָשָׂא וְנָתַן רַק הָיָה סָבוּר ע"י בַּעֲלֵי דִּינִין וְתֵירֵץ דְּהוּא עַצְמוֹ נָשָׂא וְנָתַן וק"ל וּבְזֶה מְיֻיּשָׁב הַנַּ"ל: ד"ה מְחִיצַת הַכֶּרֶם וכו' דְּמַשְׁמַע דְּיֵשׁ לִפְטוֹר וכו' פי' דְּמַשְׁמַע בַּגְּמָרָא דְּשׁוֹרֶף שְׁטָר פָּטוּר יוֹתֵר מִפַּחַת שְׁחִיטָה וּמַאן דְּדָאֵין דִּינָא דְּגָרְמִי חַיָּיב בִּשְׁטָר וכ"ש בְּפַחַת שְׁחִיטָה וְאַחַר כָּךְ הַתַּנָּא דְּפוֹטֵר אֲפִילּוּ בְּפַחַת לָא דְּאֵין דִּינָא דְּגָרְמִי: דַּף ק"א ד"ה וְלֹא יִצְבַּע וכו' וְא"ת וּמ"ש דְּהָכָא מַצְרִיכִין תֵּימָא מַאי מַקְשֵׁי הַתּוֹסָ' דִּלְמָא הַוָה יָלְפִינַן חֲדָא מֵחֲבֶרְתָּ' אִי הַוָה כְּתִיב הָכָא לְאִיסּוּר הָוֵי יָלְפִינַן תְּרוּמָה מִינְּיהּ כִּדְתֵירְצוּ הַתּוֹסָפוֹת לְמַטָּה גַּבֵּי א"כ לִפְשׁוֹט אִיפְּכָא וכו' י"ל דְּאִיכָּא לְמֵילַף מֵהָכָא וּמִכֹּחַ זֶה נָמֵי אֵין לָתֵרֵץ דְּהַתּוֹסָפוֹ' יָדְעֵי דְּעָרְלָה חֲמִירָא מִתְּרוּמָה וְכֵן יֵשׁ חוֹמֶר בִּתְרוּמָה מַה שֶּׁאֵין בְּעָרְלָה דְּלֵיכָּא לְמֵילַף חֲדָא מֵאִידָּךְ דא"כ גַּם לְמַטָּה לֹא תֵּירְצוּ כְּלוּם וְאֵין לָתֵרֵץ דְּהָכִי מַקְשֵׁי הַתּוֹסָפוֹת דְּגַבֵּי עָרְלָה מְצָרִיכִינַן קְרָא לֶאֱסוֹר הַדְּלָקָה וְגַבֵּי תְּרוּמָה מְצָרִיכִינַן לְהַתִּיר תַּבְשִׁיל שֶׁאֵין סְבָרָא לֶאֱסוֹר כְּמוֹ הַדְּלָקָה וְלָא הַוָה יָלְפִינַן מֵהַדְּלָקָה כִּדְפִ' הַתּוֹסָפוֹת לִפְנֵי זֶה דְּשֶׁמָּן הָוֵי יוֹתֵר בְּעֵין וְאע"ג דְּהַתּוֹסָ' לֹא כָּתְבוּ דְּהַדְּלָקָה הָוֵי יוֹתֵר בְּעֵין כ"א שֶׁמָּן וְגַם הָכָא שֶׁמָּן הוּא י"ל דְּכַנְוָנָתָם כָּךְ הוּא דְּגַבֵּי הַדְּלָקָה מַיְירֵי מִשֶּׁמָּן וְגַבֵּי הסק' מַיְירֵי מֵעֵצִים מ"מ לֹא הִקְשׁוּ כְּלוּם דְּהִיא הַנּוֹתֶנֶת דְּבָעֲרְלָה הִצְרִיךְ הַכָּתוּב לֶאֱסוֹר הַדְּלָקָה אֲבָל תַּחַת תַּבְשִׁיל מֻוָּתָּר דְּיָלְפִינַן מִתְּרוּמָ' וְגַבֵּי תְּרוּמָה הִצְרִיךְ לְהַתִּיר תַּבְשִׁיל וְהַדְּלָקָה יָלְפִינַן לֶאֱסוֹר מֵעָרְלָה גַּם שֶׁמָּן דְּכָתְבִי הַתּוֹסָ' אֵין כַּנְוָנָתָם הַדְּלָקָה גַּם לִישָׁנָא דְּתוֹסָ' לֹא מַשְׁמַע הָכִי דְּלָא הִזְכִּירוּ הַתּוֹסָפוֹת לְהַתִּיר תַּבְשִׁיל כ"א לְהַתִּיר מַשְׁמַע דְּכַנְוָנָתָם לְהַקְשׁוֹת דְּהָכָא יָלִיף הַכָּתוּב לֶאֱסוֹר וְהָתָם לְהַתִּיר וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּגַבֵּי מַעֲשֶׂה לָמָּה לִי קְרָא דִּלֹא בְעַרְתִּי נִילַף מֵעָרְלָה די"ל דְּאִיצְטְרִיךְ הַכָּתוּב לֶאֱסוֹר לְגוּפֵיהּ דְּמַעֲשֶׂר ב' טָמֵא אָסוּר בַּהֲנָאָה כִּדְדָרְשׁוּ חֲז"ל בִּיבָמוֹת בֵּין שֶׁאֲנִי טָמֵא וכו' וּבְזֶה מְיֻיּשָׁב מַה שֶּׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה תֵּימָא דְּהָארָבָא שְׁנֵי לְעֵיל כו' וַאֲנִי אוֹמֵר דְּרָבָא תֵּירֵץ דַּהֲנָאָה שֶׁנֶּהֱנָה מִן הַמַּרְאָה אעפ"י שֶׁאֵין בָּהּ מַמָּשׁ אָסְרָה הַתּוֹרָה לְיַהֲנוֹת אפי' מִמַּרְאֶה שֶׁאֵין בָּהּ מַמָּשׁ וא"כ לֵיכָּא לְמִפְשַׁט לְדִינֵי מָמוֹנוֹת דְּבָעֵינַן מָמוֹן וּמַמָּשׁ משא"כ כָּל הָאִיסּוּרִין יָלְפִינַן מֵעָרְלָה כְּמוֹ שֶׁאָסְרוּ גּוּף הָאִיסּוּר כָּךְ אָסְרוּ הַמַּרְאֶה וְאֵין לוֹמַר דְּעָרְלָה שָׁאנֵי דְּאָסוּר בַּהֲנָאָה גַּם טֻמְאָה לָא תֵּלֶךְ רַחֲמָנָא דְּדָם מְטַמֵּא ה"ה הַמַּרְאֶה שֶׁלּוֹ אִם חֲזוּתָא מִלְּתָא הִיא לְעִנְיַן אִיסּוּר וּמַאי דְּקָאָמַר רָבָא חֲזוּתָא מִילְּתָא הִיא כַּנְוָנָתוֹ לְעִנְיָן אָסוּר לֹא שְׁיֵהֵא בּוֹ מַמָּשׁ וְלִישָׁנִיהּ לָאו דַּוְוקָא וְהָכִי אִיתָא בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: וְעֵצִים לְהַסָּקָה דִּבְרֵי רַשְׁ"י ז"ל תְּמוּהִין מְאוֹד וְיֵשׁ לְדַקְדֵּק בָּהֶן הַרְבֵּה וּכְבָר דָּחֵי רַשְׁ"י ז"ל לְהַאי לִישָׁנָא שָׁם בְּסֶוְכָּה וְהַמֵּבִין יָבִין מַעֲצְמוֹ: דַּף ק"ב תוס' ד"ה גַּבֵּי הִלְכָתָא פְּסִיקְתָ' תֵּימָא אַמַּאי קָרֵי לָהּ הִלְכְתָא פְּסִיקְתָ' וכו' תֵּימַהּ עַל תְּמִיהָה זוֹ דְּהָא הֲלָכָה כִּסְתָם מִשְׁנָה הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דר' סְתָמָהּ א"כ נִרְאֶה בְּעֵינָיו שֶׁכָּךְ הֲלָכָה שא"כ ר' שֶׁפָּתַם כָּל הַחוֹזֵר וכו' וְלֹא הִזְכִּיר בְּשׁוּם מָקוֹם שׁוּם מַחֲלוֹקֶת א"כ וַדַּאי ס"ל דַּהֲלָכָה כָּךְ וּנְהִי דַּאֲנַן ס"ל דְּאֵין הֲלָכָה כר' בְּהָא סְתָמָא מִיהוּ ר' עַצְמוֹ ס"ל דַּהֲלָכָה כָּךְ וְתָנֵי הָא סתמ' גַּבֵּי הִלְכְתָ' פְּסִיקְתָא א"כ וַדַּאי ס"ל דְּגַם בְּהָא הֲלָכָה כָּךְ וּבְהָא לֵיכָּא מַאן דְּפְלִיג עֲלֵיהּ דר' וְהֵיכָא דְּאִתְמַ' אתמ' וְאִי לָא אִתְמַר הָתָם גַּם

הָתָם הָיְתָה הֲלָכָה כָּךְ אֶלָּא דְּרַב יוֹסֵף פְּלִיג וס"ל דְּאֵין הֲלָכָה כר' שֶׁפָּתַם וְהֵיכָא דְּאֵין שׁוּם אָמוֹרָא פְּלִיג אַסְתָּם פְּשִׁיטָא דַּהֲלָכָה כְּסָתָם וא"כ שפי' אַקֻּפֵּד רַב יוֹסֵף דְּמַאי קמ"ל רַב הוּנָא כֵּיוָן דר' סְתָמָהּ לְהִלְכָתָא פְּסִיקָתָא כְּמוֹ הָאַחֵר דְּנַדַּאי סְתָמָהּ לַהֲלָכָה דְּהוּא לֹא הִזְכִּיר שׁוּם מַחֲלוֹקֶת כְּאֵידָךְ כִּי הֵיכִי דְּלָא תְּהֵא הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ עַד שֶׁבָּא ר"ה וְאַשְׁמוֹעִינַן וא"כ לע"ד אֵין מָקוֹם לְתֵימָא זוֹ וְדוּק: ע"ב ד"ה שָׁאנֵי חִטִּין וְחִטִּין וכו' תֵּימָא וכו' וי"ל וכו' מִתּוֹךְ דְּדִבְרֵי הָרֹא"שׁ ז"ל לָמַדְתִּי תֵּירוּץ כִּי הוּא ז"ל כָּתַב דְּאֵין הֲלָכָה כִּבְנֵי מַעֲרָבָא דְּבָעוּ הוֹדָעָה דַּוְקָא אֲבָל גַּבֵּי מַתְנִי' דא' הַמַּקְדִּישׁ כ"ע מוֹדוֹ דְּבָעֵינַן הוֹדָעָה וא"כ קָאָמַר שַׁפִּיר תֵּדַע דַּאֲפִי' לְדִידַן דְּמַקְשֵׁית אֲפִילּוּ חִטִּין וְחִטִּין נָמֵי אִי בָּעֵינַן הוֹדָעָה אֶלָּא לָא בָּעֵינַן הוֹדָעָה הֲלֹא בְּמַתְנִי' גַּם אַתָּה מוֹדֶה דְּבָעֵינַן הוֹדָעָה וא"כ מִי הוֹדִיעוֹ וכו' אֶלָּא שְׁלִיחוּתֵיהּ קָעָבֵיד: דַּף ק"ד ע"א בִּשְׁכִירוֹ וּלְקִיטוֹ תֵּימָא אַמַּאי לֹא וכו' וְעוֹד תֵּימָא וכו' קֻוְשְׁיָ' הַשְׁנָיָה מַתְרֶצֶת הָרֹאשׁוֹנָ' דִּלְכַתְּחִלָּ' הִקְשׁוּ לְרַב חִסְדָּא מִמַּתְנִי' דְּהָכָא וְתִרְצָה רַב חִסְדָּא וְלֹא הֲוָצְרְךָ ר"ח לְתָרֵץ מַתְנִי' דפ' הַשּׁוֹאֵל דְּמִמֵּילָא אִיתָּרְצָא כֵּן גַּם מֵחֲלוֹקְתָם י"ל דְּקָאֵי אַמַּתְנִי' דְּהָכָא וְאָמַר ר"ח כֵּן מִיָּד כְּדֵי לְתָרֵץ הַמִּשְׁנָה כְּמוֹ שר"י ור"א ג"כ אָמְרוּ וא"ת מִשְׁנָתֵינוּ וכו' וּמַאי דְּהִקְשׁוּ אַמַּאי לֹא פָּרִיךְ מֵעִיקָּרָא מִמִּשְׁנָתֵינוּ מִלְּבַד שֶׁהוּא מְתוֹרָץ בְּתוֹךְ דְּבָרֵינוּ כֵּיוָן דר"ח עַצְמוֹ אמר' אַמַּתְנִי' מִיָּד שֶׁאָמַר הַדִּין דְּהָנֵי שָׁלִיחַ אָמַר ג"כ וא"ת מִשְׁנָתֵינוּ א"כ הַסָּדָרָן שֶׁחָדָשׁ דְּגַם מִשְׁנָה דפ' הַשּׁוֹאֵל מְתוֹרֶצֶת בְּכָךְ לְכָךְ קָדְמָה דְּאַיְידֵי דַּחֲבִיבָא לֵיהּ אַקְדְּמַ' כְּדְאָמְרִינַן בִּיבָמוֹת וּבְכַמָּה דֵּוכְתֵי וְעוֹד אִם הָיָה מַקְדִּים מִשְׁנָתֵינוּ לְדִבְרֵי ר"ח שׁוּב לֹא הָיָה מָקוֹם לְקֻוְשְׁיָא דפ' הַשּׁוֹאֵל דְּנִימָא וּדְקָאָרֵי לַהּ מַאי קָאָרֵי פְּשִׁיטָא שֶׁיֵּשׁ לְתָרֵץ ג"כ בִּשְׁכִירוֹ וּלְקִיטוֹ לָכֵן הִקְדִּים קֻוְשְׁיָא אַחֲרוֹנָה אַחֲרֵי שֶׁלֹּא יָדְעִינַן עֲדַיִן מִדִּבְרֵי ר"ח וְקֻוְשְׁיָא הב' א"ש אַף אִם יָדָעִינַן דִּבְרֵי ר"ח כִּי יֵשׁ סְתִירָה אַשִּׁינּוּי דִּידֵיהּ כְּדָפָרִיךְ אַמַּ"כ מִדְּתָנֵי סֵיפָא וְאֵין לְהַקְשׁוֹת עַל הַמַּקְשֶׁן עַצְמוֹ ל"ל שֶׁהִקְשָׁה מִפֶּרֶק הַשּׁוֹאֵל וְלֹא מִמַּתְנִי' דְּהָכָא דְּלָאו קוּשְׁיָא הִיא שֶׁהִקְשָׁה מֵחֲדָא מַתְנִי' מַה לִּי הָתָם וּמַה לִּי הָכָא רַק עַל הַסָּדָרָן יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת אַחֲרֵי שֶׁמַּחֲלוֹקֶת רַבָּה ור"ח קָאֵי אַפְּסָקָא דְּמַתְנִיתִין דְּהָכָא ה"ל לְהַקְדִּים קֻוְשְׁיָא דְּמַתְנִיתִין דְּהָכָא וק"ל: עוֹד יֵשׁ לְתָרֵץ דְּקֻוְשְׁיָא דְּמַתְנִיתִין דְּפֶרֶק הַשּׁוֹאֵל אַיְידֵי דְּלָא נָפִישִׁי מִילֵּי דְּהִיא מְתוֹרָץ בְּקוֹצֶר פָּסִיק וְתָנֵי לָהּ כִּדְאָמְרִינַן רֵישׁ פֶּרֶק שְׁבוּעוֹת וּבְכַמָּה דֵּוכְתֵי ואע"ג דְּהָתָם אתנ' קָאֵי י"ל דְּגַם הַסָּדָרָן עָשָׂה כֵּן.

וַהֲדַר הִקְשָׁה קֻוְשְׁיָא הב' דְּיֵשׁ לְפַלְפֵּל בָּהּ הַרְבֵּה אַתֵּירוּץ זֶה: מַה שֶּׁפָּסַק בה"ג ז"ל כִּשְׁמוּאֵל בְּדִיּוּקֵנִי וְתָמַהּ עָלָיו הָרֹא"שׁ ז"ל וְהָרַמְבַּ"ן ז"ל בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת יְיֵשֵׁב דְּבָרָיו וְהָעוֹלֶה מִתּוֹךְ דְּבָרָיו דִּדְיוּקֵנִי הָוֵי כְּמַמְצִיא לוֹ שָׁלִיחַ וְאֵין מְשַׁלְּחִין וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין דְּהָא גַּם ר"י ס"ל שֶׁמַּמְצִיא לוֹ לָא מְהַנֵּי אֶלָּא דס"ל דִּדְיוּקֵנִי עָדִיף מִמַּמְצִיא א"כ הִלְכְתָא כְּוָותֵיהּ נֶגֶד שְׁמוּאֵל וְלִי נִרְאֶה רְאָיָה בְּרוּרָה לִדְבְרֵי רה"ג מִדְּפָרִיךְ וְלִשְׁמוּאֵל מַאי תַּקַּנְתֵּי' וְלֹא אַשְׁכַּח תַּקַּנְתָּ' בְּדִיּוּקֵנִי כ"א כִּדְרָבָא א"כ ס"ל דִּבְדִיּוּקָנָא אֵין מְשַׁלְּחִין דְּהָוֵי צוּרַת חוֹתָמוֹ וַאֲפִי' כָּתַב בִּכְתַב יָדוֹ שֶׁיְּשַׁלְּחַ עַל יָדוֹ לְדִבְרֵי הָרַב ז"ל שֶׁלֹּא אָמַר דְּפָטוּר רַק מִטַּעַם מִנְהָגָא מִכְּלָל דִּלְדִין הַתַּלְמוּד לָא מִפְּטַר אַלְמָא גָּרַע מִשְּׁלִיחוּת בְּעֵדִים ונ"ל הַטַּעַם דְּשָׁלִיחַ בְּעַד מְהַנֵּי דִּלְהָכִי טָרַח לְאוֹקְמָ' בְּעֵדִים כִּי הֵיכִי דְּלִיקוּם בִּרְשׁוּתֵיהּ משא"כ כ"י אַף אִם טָרַח וְחָתַם עֵדִים שֶׁהוּא כְּתַב יָדוֹ מ"מ כֵּיוָן שֶׁלֹּא טָרַח לְאוֹקְמֵיהּ עַל שְׁלִיחוּתֵיהּ בְּעֵדִים הָוֵי רַק כְּאוֹמֵר אֵינָשׁ מֵהֵימְנָ' הוּא כֵּיוָן שֶׁלֹּא עֲשָׂאוֹ שָׁלִיחַ בְּעֵדִים וּסְבָרָא הִיא.

אֶלָּא שצ"ע אִם חָתַם עֵדִים שֶׁצִּוָּה לִשְׁלוֹחַ ע"י לָמָּה לֹא מְהַנֵּי דְּמַשְׁמַע מִדְּבְרֵי הָרַב דְּגַם זֶה לֹא מְהַנֵּי עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ פא"פ דְּאִיתָּ' בְּמַתְנִי' דְּהַשּׁוֹאֵל דְּמְהַנֵּי כִּדְאִי' בַּתּוֹסָ' שָׁם וְאֶפְשָׁר דְּגַם הָרַב ז"ל ס"ל דְּמְהַנֵּי אִם חָתַם עֵדִים כֵּינָן דְּטָרַח וְהָוֵי מָצֵי לְשַׁנּוֹיֵי כֵּן אֶלָּא כֵּינָן דְּמֻוכָרָח לְתָרֵץ שֶׁחוֹתֵם עדי' לִשְׁלוֹחַ טוֹב לוֹ בְּהִתְקַבְּלוּת מִטַּעַם דְּלָמָא שְׁכִיב כְּשֶׁתִּרְצוּ בתו' שָׁם דְּהָא הַכֹּל חָדָא משא"כ לר"י אֵין צוֹרֶךְ לְשׂוּם כְּתָב ומ"ש הָרַב דְּלָא מְהַנֵּי כְּתָב הַיְינוּ בְּלֹא עֵדִים: לְפִי דַּעְתִּי כֵּינָן שֶׁהַתַּלְמוּד תָּלִי טַעְמָא בִּלְהָכִי טָרְחִי וְרַבָּה פְּלִיג אפי' עַל סְבָרָא זוֹ וְדַי שֶׁאֵין הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ וְלֹא לְהוֹסִיף וְהַיְינוּ טַעְמָא דְּדִיוּקָנָא אֶלָּא דר"י פְּלִיג וס"ל כְּשֶׁמּוּאָל מִן הָרָאָיָה הַנַּ"ל עוֹד י"ל דְּשָׁלִיחַ בְּעֵדִים הוֹלְכִים הָעֵדִים עִם הַשָּׁלִיחַ וּמְעִידִין שֶׁהוּא שָׁלִיחַ וְכֵינָן דְּטָרַח כ"כ הָוֵי שָׁלִיחַ משא"כ עֵדִים חֲתוּמִין לָא הָוֵי טָרְחָא וְהָרִאשׁוֹן נִרְאֶה יוֹתֵר וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ עַל רְאָיָה הַנַּ"ל דְּהָא הָוֵי מָצֵי לְשַׁנּוֹיֵי דְּאִיכָּא תַּקָּנְתָּ' בְּשָׁלִיחַ בְּעֵדִים לעד"נ דְּלָאו קוּשְׁיָא הִיא כְּלָל דְּהַקֻּושְׁיָא הִיא מַאי תַּקָּנְתָּ' מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָמוֹן בַּדֶּרֶךְ רְחוֹקָה דא"א בְּשָׁלִיחַ בְּעֵדִים שֶׁיֵּלְכוּ הָעֵדִים עִם הַשָּׁלִיחַ לְדֶרֶךְ רָחוֹק משא"כ דְּיוֹקְנֵי לְכָל הַפְּירוּשִׁי' הֵן שֶׁיִּהְיֶה חֲתִימַת יָדוֹ אוֹ דְּיוֹקְנֵי כפי' ר"ח וְעֵדִים חֲתוּמִים בְּיַד הַלָּוֶה שֶׁעָשׂוּ בֵּינֵיהֶם לִשְׁלוֹחַ מְעוֹת ע"ז הַסִּימָ' אֵיכָא תַּקָּנְתָּא לִשְׁלוֹחַ בַּדֶּרֶךְ וְזֶהוּ לְשׁוֹן אֵין מְשַׁלְּחִין וְכֵן הוּא פְּשָׁטָא דְּשָׁמַעְתִּי' דְּמַיְירֵי בְּשׁוֹלֵחַ מָעוֹת מֵרָחוֹק גַּבֵּי עֲוִבְדָּ' דר' אַבָּא וְרַב פָּפָּא כַּנַ"ל וְכֵן מַשְׁמַע מִדְּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת פֶּרֶק הַשּׁוֹאֵל שֶׁהִקְשׁוּ דְּהָא אֵיכָּא תַּקָּנְתָּ' טוּבָא שֶׁיִּכְתְּבוּ לוֹ הָעֵדִים וְיַחְתְּמוּ שֶׁפְּלוֹנִי אָמַר לְךָ שֶׁתִּשָּׁלַח עכ"ל וְלֹא הִקְשׁוּ מִשְּׁלִיחַ בְּעֵדִים גַּם הִקְשׁוּ דְּהָא אֵיכָּא תַּקָּנְתָּא בַּאֲמִירָ' אֶלָּא אַדֶּרֶךְ רְחוֹקָה קָאֵי דא"א בַּאֲמִירָה וּלְדִבְרֵי ה"ג ז"ל ל"ק דס"ל דְּגַם כה"ג לָא מְהַנֵּי: בְּעֶזְרַת הַמְּרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכוֹת וְהַלּוּלָיָן אֶכְתּוֹב עַל מַסֶּכֶת חֻלִּין: ד"ה שֶׁמָּא יְקַלְקְלוּ וכו' פֵּ"ה וְנִרְאֶה דְּרַשְׁ"י ס"ל אַף דְּאַבַּיֵּי וְרָבָא וְרַב אַשִׁי עָלוּ בְּקֻושְׁיָא מִמַּתְנִיתִין דְּקָתָנֵי וְכֵן וְכֵן מ"מ לִישָׁנָא דְּוִכְוָלָן לֹא קָאֵי אחש"ו לְחוּדֵיהּ אֶלָּא דְּקָאֵי נָמֵי אַאַחֲרִינִי מִדְּלָא קָתָנֵי וְאִם שָׁחֲטוּ וְכִדְפִ' רַשְׁ"י לְקַמָּן אֶלָּא דְּלָא יָדְעִינַן מַאי נִיהוּ וּלְכָךְ סד"א דְּקָאֵי הַדִּיעֲבַד אַהָא מִלְּתָא דְּאִתְּרַבִּי מֵוִכּוֹלָן וְלָא אחש"ו וְלָכֵן תָּנֵי שֶׁמָּא יְקַלְקְלוּ.

וְכֵן מַשְׁמַע מִפִּ' רַשְׁ"י לְקַמָּן ד"ה מַאן תְּנָא שָׁבַת דּוּכְוָלָן אחש"ו נָמֵי קָאֵי וְיֵישֵׁב שָׁם דְּלָא תִּקְשֶׁה דְּאִי קָאֵי גַּם אחש"ו דּוֹאָם שָׁחֲטוּ מִבָּעֵי לֵיהּ מַשְׁמַע דְּאַאַחֲרִינִי פְּשִׁיטָא קָאֵי רַב שָׁבָא לְתָרֵץ דְּקָאֵי נָמֵי אחש"ו דסד"א דְּלָא קָאֵי עֲלַיְיהוּ כְּלָל מַחֲמַת קֻושְׁיָא דּוֹאָם שָׁחֲטוּ וְהָתָם לְרָבָא קָאֵי דְּהָא רב' תֵּירֵץ שָׁם דְּמַתְנִיתִין ר"נ הִיא ועי"ל דְּמִסֵּיפָא אִיכָּא לְמֵידְחֵי דְּהָא דְּלִכְתְּחִילָּה לֹא הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּבָעֵי כַּוָּנָה דַּאֲפִי' לר"נ דְּלָא בָּעֵי כַּוָּנָה הַיְינוּ דִּיעֲבַד' כִּדְקָתָנֵי בַּבָּרַיְיתָ' זָרַק סַכִּין וכו' וּשְׁחָטָה וכו' דְּהַיְינוּ דִּיעֲבַד ואע"ג דִּלְגַבֵּי זְרִיקָה לֹא שַׁיָּיךְ לְכַתְּחִלָּה דְּאִם מְכַוֵּין בִּזְרִיקָה שֶׁיִּנָּעֵץ אֵיךְ יֵדַע שֶׁיִּשָּׁפֵט וְאִם מְכַוֵּין שֶׁיִּשָּׁחֵט יֵשׁ לוֹ כַּוָּנָה מ"מ לָא שָׁמְעִינַן לֵיהּ לר"נ הֵיכָא דְּשַׁיָּיךְ לְכַתְּחִלָּה כְּמוֹ בחש"ו דְּשָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה בְּלֹא כַּוָּנָה אֲבָל מִשּׁוּם אִסּוּרָא הָוֵי אָמֵינָ' דְּשָׁרֵי בַּאֲחֵרִי' רוֹאִים אוֹתוֹ ונ"מ דְּאִי הַטַּעַם מִשּׁוּם כַּוָּנָה אִם גָּדוֹל מְלַמֵּד אוֹתָם וּמַזְהִיר לְכַוֵּין כְּשֵׁרָה כמ"ש הַתּוֹסָ' לְקַמָּן ד"ה מַאן תְּנָא אֲבָל מִשּׁוּם אִסּוּרָא פְּשִׁיטָ' דְּלָא מְהַנֵּי אפי' גָּדוֹל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו וּמַזְהִירוֹ כֵּינָן שֶׁהֵן מוּעָדִין שֶׁמָּא יִשְׁהוּ וְלָאו אַדַּעְתָּ' כמ"ש הָרַ"ן ז"ל וְנוֹכַל לוֹמַר שֶׁהוּא מְרֻוָּמָז בִּלְשׁוֹן רַשְׁ"י ז"ל שֶׁכָּתַב אֵין מוֹסְרִין אפי' עוֹמֵד עַל גַּבָּיו דְּלִכְפִ' הַתּוֹסָ' הָוֵי עע"ג פֵּירוּשׁוֹ וּמַזְהִירוֹ ע"ש מִיהוּ לְקַמָּן בַּדַּף זֶה ד"ה דְּיַעֲבַד נָמֵי לֹא כָּתַב רַשְׁ"י דַּאֲפִילּוּ אֲחֵרִים רוֹאִין אוֹתוֹ מ"מ תַּיְתֵי מֵהֵי תַּיְתֵי מ"מ יֵשׁ לְיַשֵּׁב פִּי' רָשְׁ"י דא"ש כמ"ש: ד"ה הָתָם כִּדְקָתָנֵי טַעְמָא פֵּ"ה כו' וְאֵין לָשׁוֹן כִּדְקָתָנֵי טַעְמָא מַשְׁמַע

כְּפֵירוּשׁוֹ וַאֲנִי אוֹמֵר דִּלְפִי ע"ד הַלָּשׁוֹן מְיֻוָּשָׁב הַטִּיב וה"פ הַמַּקְשָׁן הַקָּשָׁה אֶלָּא מַעַתָּה הַכֹּל מְמִירִין וכו' וְהָתָם דְּיֵעָבֵד הוּא א"כ מָצִינוּ לְשׁוֹנוֹת אֵלּוּ דְּהָוֵי דְּיֵעָבֵד וה"נ דִּלְמָא דְּיֵעָבֵד הוּא וּמְשַׁנֵּי לְעוֹלָם כָּל הַכֹּל לְכַתְּחִלָּה הוּא וְהָתָם הָוֵי פֵּירוּשָׁא דִּמְמִירִין כִּדְקָתָנֵי טַעְמָא שֶׁהַתַּנָּא עַצְמוֹ שָׁנָה הַטַּעַם דְּלָא מָצֵי לְהֵיוֹת לְכַתְּחִלָּה כ"א דְּיֵעָבֵד דְּאֵין רַשָּׁאִין לְהָמִיר שֶׁזֶּהוּ טַעַם הַמַּקְשָׁן דְּמוֹכִיחַ דע"כ הַכֹּל דְּהָתָם דְּיֵעָבֵד הוּא וְזֶהוּ כַּוָּנַת רַשִּׁ"י דַּעֲבַד לְהַכֹּל דְּרִישָׁא שֶׁהַתַּנָּא אוֹמֵר אע"פ שֶׁשָּׁנִיתִי לְךָ מְמִירִין לְכַתְּחִלָּה כַּוָּנָתִי דְּיֵעָבֵד דא"א לְכַתְּחִלָּה לְמַה שֶׁאֵין רַשָּׁאִין לְהָמִיר אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ דְּיֵעָבֵד וּלְהָכִי קָאָמַר כִּדְקָתָנֵי טַעְמָא וְלָא קָאָמַר כִּפְשָׁטֵי' דְּהָתָם מְפָרֵשׁ הַתַּנָּא מִשּׁוּם דְּלִשּׁוֹן הַתַּנָּא מַשְׁמַע שֶׁלֹּא בָּא כ"א לְפָרֵשׁ טַעַם דְּאֵין יָכוֹל לִהְיוֹת לְכַתְּחִלָּה מִדְּלָא קָתָנֵי וְאֵין אָדָם רַשַּׁאי לְהָמִיר כו' דְּהָוֵי מַשְׁמַע דְּאָתֵי לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּיֵנָא אֶלָּא נָקַט בְּמֵוָּנָח לֹא שֶׁאָדָם רַשַּׁאי מַשְׁמַע שֶׁהוּא פָּשׁוּט מִקְרָא א"כ ע"כ אֵין כַּוָּנַת הַתַּנָּא כ"א לְשַׁנּוֹת הַטַּעַם לְהוֹכָחָה דְּלָא מָצֵי לִהְיוֹת לְכַתְּחִלָּה.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לֹא כו' ר"ל מַה שֶּׁאָמַרְתִּי אֵין פִּי' שֶׁרַשַּׁאי לְהָמִיר שֶׁזֶּה אֵינוֹ וכמ"ש. וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ עַל מ"ש רַשִּׁ"י לְקַמָּן דִּנְקַט מִשּׁוּם וְסוֹפֵג מ' דְּאֵין נִרְאֶה דְּמִשּׁוּם סוֹפֵג לָא ה"ל לְמִתְנֵי תַּרְתֵּי דְּעֵבֶד כו'.

וְלִי נִרְאֶה מִלְּשׁוֹן רַשִּׁ"י שֶׁכָּתַב וְאִי קַשְׁיָא הַהִיא דִּתְמוּרָה הָתָם לָא קָתָנֵי וּתְמוּרָתָן בַּהֲדֵי הֲדָדֵי וכו' דִּלְכְאוֹרָה לָמָּה לֵיהּ הָא כְּלָל תִּיפּוֹק לֵיהּ אֲפִילּוּ אִי קָתָנֵי הָכִי מ"מ הָתָם כַּוָּנָתוֹ לְאַשְׁמוֹעִינַן סוֹפֵג כִּדְכָתַב בָּתַר הָכִי אֶלָּא ע"כ ס"ל דְּאִי קָתָנֵי הָכִי מַשְׁמַע דְּעִיקַּר כַּוָּנַת הַתַּנָּא לְפֵרוּשֵׁי מְמִירִין דְּרִישָׁא וא"כ אע"ג דְּבָעֵי לְאַסּוֹקֵי וְסוֹפֵג מ"מ ק' תַּרְתֵּי דְּיֵעָבֵד ל"ל אֲבָל הָא דְּקָתָנֵי לֹא דְּמַשְׁמַע דְּקָאֵי אַסֵּיפָא דְּסוֹפֵג אע"ג דְּהָוֵי פֵּירוּשָׁא ג"כ מ"מ דֶּרֶךְ הַתַּנָּא לְמִתְנֵי חִדּוּשָׁא וְאַגַּב גְּרָרָא תָּנֵי וַהֲדַר מְפָרֵשׁ וְהָכִי אַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: וְעוֹד כֵּיוָן דְּעִיקַּר קֻשְׁיָיתוֹ הִיא לָמָּה תָּנֵי הָכָא כְּמוֹ גַּבֵּי הַכֹּל נוֹדְרִי' ר"ל דְּלָא מָצִינוּ בְּשׁוּם מָקוֹם דְּתָנֵי תַּרְתֵּי דַּעֲבַד וא"כ י"ל דַּוְקָא כְּמוֹ גַּבֵּי נוֹדְרִין דְּלֵיכָּא שׁוּם חִידּוּשָׁא לָא תְּנָא כָּפֶל אֲבָל הֵיכָא דְּאֵיכָּא חִידּוּשָׁא ג"כ לֵיכָּא לְמִקְשֵׁי מִנּוֹדְרִין דְּלָא דָּמֵי לֵיהּ דְּהָתָם לֵיכָּא חִדּוּשָׁא.

וע"ל דְּאִי תְּנָא וְהַמֵּימַר סוֹפֵג מ' ה"א כָּל הַמֵּימַר אע"ג דְּלָא מְהַנֵּי תְּמוּרָתוֹ כְּמוֹ שֶׁשִּׁנּוּיִן כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁאֵין מְמִירִין סוֹפְגִין אוֹתוֹ מִשּׁוּם דַּעֲבַר אַמֵּימְרָא דְּרַחֲמָנָא כִּדְקָאָמַר רָבָא הָתָם דַּף ז' כָּל הֵיכָא דַּאֲמַר רַחֲמָנָא אִי עֲבַד לָא מְהַנֵּי וְאַפֵּ"ה לָקֵי מִשּׁוּם דַּעֲבַר אַמֵּימְרָא דְּרַחֲמָנָא וא"כ ה"נ ה"א דְּהַאי לָאו קָאֵי אַכֻּלְּהוּ קמ"ל דְּאֵינוֹ סוֹפֵג אֶלָּא הָעוֹשֶׂה תְּמוּרָה.

וְעוֹד יֵשׁ לְתָמֹהַּ עַל רַשִּׁ"י שֶׁכָּתַב לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּלוֹקִין עַל לָאו שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה הָא מַסְקִינַן בְּתְמוּרָה דַּף ג' לָא תִּתְנֵי מֵימָר דְּבְדִבּוּרָא עְבִיד מַעֲשֶׂה עַל כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר דְּכַוָּנָתוֹ דְּלָא הָוֵי מַעֲשֶׂה גְּמוּר אֶלָּא עֲקִימַת שְׂפָתָיו וְעַל יָדוֹ נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה דְּהָא פְּלִיגִי ר"י ור"ל פֶּרֶק הַפּוֹעֲלִים דַּף נ' ע"ש בְּתוֹסְ' אֲבָל אֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה כְּלָל לָא לָקֵי וְאִם כֵּן אַשְׁמְעִינַן הַתַּנָּא שֶׁאִם הֵמִיר מוּמָר וְסוֹפֵג לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּהָא דְּלָקֵי מִשּׁוּם דַּעֲבִיד מַעֲשֶׂה שֶׁיָּצָא לְחֻלִּין עַל יָדוֹ כִּדְפֵירֵשׁ רַשִּׁ"י שָׁם.

וְעוֹד קמ"ל דְּכָל הָעוֹשֶׂה תְּמוּרָה סוֹפֵג אֶחָד אֲנָשִׁים אֶחָד נָשִׁים כִּדְאִיתָא בִּתְמוּרָה דס"ד דְּנָשִׁים לָא לָקֵי כֵּיוָן דְּלָאו עוֹנֶשׁ שֶׁשָּׁוֶה בַּכֹּל הוּא ע"ש קמ"ל ואע"ג דְּאִתְרַבּוֹ מֵרִישָׁ' הַיְינוּ דְּמַתְפִּיסִין בִּתְמוּרָה וְסֵיפָ' מְרַבֵּי לְהוּ לְמַלְקוּת.

וְקַוּשְׁיַ' הַשְּׁלִישִׁית אֵינִי מֵבִין כְּלָל דְּסַוְגְיָ' דהכ' הוּא לְפִי הָאֱמֶת דְּהָתָם פָּרִיךְ הָכִי אֶלָּא מֵעַתָּה הַכֹּל מְמִירֵי' וכו' הָא פֵּירוּשׁוֹ הוּא דַּעֲבַד דְּהַיְינוּ הַכֹּל מַתְפִּיסִין בִּתְמוּרָה כִּדְפֵי' רַב יְהוּדָה הָתָם וְסַוְגְיָ' דְּהָתָם לֹא יָדַע הַמַּקְשָׁן כְּלָל דִּמְמִירִין אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּיַעֲבַד כ"א לְכַתְּחִלָּה וּלְהָכִי פָּרִיךְ דְּסֵיפָּ' סָתְרָה לְרֵישָׁ'.

וּמְשַׁנֵּי ר"י הפי' דס"ל לַמַּקְשָׁן דְּהָכִי אֲבָל תַּרְתֵּי דַּעֲבַד לָא הָוֵי קָשֶׁה לֵיהּ לֹא לַמַּקְשָׁן דְּהָתָם וְלֹא דהכ' דהכ' מִטַּעַם דְּרַשִׁ"י זַ"ל כ"א הַלָּשׁוֹן דִּמְמִירִין דְּהַמַּקְשָׁן דְּהָתָם לֹא יָדַע דְּאֶפְשָׁר לְפָרוּשֵׁי כְּלָל מְמִירִין אַדִּיעֲבַד כְּמוֹ הַמַּקְשָׁן הָרִאשׁוֹן דהכ' דס"ל דְּשׁוֹחֲטִין הָוֵי דָּוְקָא לְכַתְּחִלָּה וְהַתָּרְצָן הֵשִׁיב לוֹ דְּאֶפְשָׁר דְּהָוֵי דִּיעֲבַד כְּמוֹ הַכֹּל מְמִירִין וְרַב אַשִׁי הוּא שֶׁמַּקְשֶׁה מִתָּרְתֵּי דִּיעֲבַד וְזֶהוּ אַגָּא קָא קשי' לִי לֹא כְּקַוּשְׁיַת הַמַּקְשָׁן וְהַתֵּימַ' לִי עַל דִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת זַ"ל אִם הַמַּקְשָׁן הִקְשָׁה הָתָם מִכֹּחַ תַּרְתֵּי דִּיעֲבַד עֲדִיפָ' ה"ל לְהַתּוֹסָפוֹת לְמִפְרְךְ אפי' רַשִׁ"י דְּמַאי מְשַׁנֵּי רַב יְהוּדָה דמ"מ תַּרְתֵּי דַּעֲבַד ל"ל וְאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דְּזֶהוּ בֶּאֱמֶת קַוּשְׁיָתָם דה"ל לְשַׁנּוּיֵי מִשּׁוּם וְסוֹפֵג ר"ל וְעִיקַּר הַתֵּירוּץ חָסֵר אֲבָל במ"ש לע"ד נִרְאֶה אֱמֶת וְיַצִּיב בְּלִי סָפֵק וְדוּק: שָׁם ד"ה טוֹב מִזֶּה וּמִזֶּה פֵּ"ה דִּלְעֵיל מִינֵּיהּ כְּתִיב כו' וק' לר"ת דְּלָא מַיְיתֵי בגמ' הַהוּא קְרָא כְּלָל ולעד"נ דְּלָא מַיְיתֵי הַתַּלְמוּד רַק הַקְּרָא הַצָּרִיךְ לְקַוּשְׁיַ' ע"פ פֵּירוּשׁוֹ שֶׁל ר"ע אֶלָּא דְּרַשִׁ"י זַ"ל מְפָרֵשׁ אֵיךְ יִתָּכֵן פֵּירוּשׁוֹ דר"מ דְּהָא כְּתִיב מִשֶּׁתִּדּוֹר וְלֹא תִּשָּׁלֵם וְלָכֵן פי' דר"מ מְפָרֵשׁ לֵיהּ דְּקָאֵי אַדִּלְעֵיל אֲבָל תַּלְמוּדָ' לָא נָחִית לְהָכִי לְפָרוּשֵׁי וְלֹא הֵבִיא אֶלָּא מָה שֶׁצָּרִיךְ לְקַוּשְׁיַ' זוֹ דִּבְלָא הַאי קְרָא לֹא הָיֵינוּ יוֹדְעִים פֵּירוּשׁ' דְּבָרַיְיתָ' כְּלָל מַאי דְּקָאָמַר ר"מ טוֹב מִזֶּה וּמִזֶּה אַמַּאי קָאֵי דְּקָאָמַר מִזֶּה וּמִזֶּה לְהָכִי מַיְיתֵי קְרָא דְּקָאֵי עָלֶיהָ אֲבָל לְפָרוּשֵׁי לָן אֵיךְ ר"מ מְפָרֵשׁ וְאֵיךְ יִתָּכֵן פֵּירוּשׁוֹ לָא נָחִית לְהָכִי דְּאֵין זֶה צוֹרֶךְ לְקַוּשְׁיָתוֹ כְּלָל וְהַמַּשְׁכִּיל יָבִין מֵעַצְמוֹ וּבְכַמָּה דֻּכְתֵּי מָצִינוּ דְּמַיְיתֵי תַּלְמוּדָ' בָּרַיְיתוֹת סְתוּמוֹת שֶׁצְּרִיכִין פֵּירוּשׁ רָחָב אֵיךְ הַמִּקְרָאוֹת מְפָרְשִׁים זֶה לָזֶה וְתַלְמוּדָ' סָמַךְ עַל הַמֵּבִין לְהָבִין מֵעַצְמוֹ וק"ל: דַּף ג' ד"ה אֵין הַשּׁוֹמֵר צָרִיךְ כו' וּבַקּוּ' פי' שָׁם דה"פ כו' וּלְלִישָׁנָ' דְּאִי מֵהַהִיא לָא מַשְׁמַע הָכִי ולע"ד לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה כֵּיוָן דע"כ קַוּשְׁיַ' הַמַּקְשָׁן דְּלֵיתְנֵי רִישׁ' וְלָא לֵיתְנֵי סֵיפָא כמ"ש בע"ה א"כ אִי מֵהַהִיא קָאֵי אַרִישָׁ' דְּלֵיתְנֵי התנ' וְלָא מָצֵי קָאֵי אַסֵּיפָ' דְּלָא תָּנֵי לָהּ כְּלָל דע"כ לע"ד אַסֵּיפָ' קָאֵי הַקַּוּשְׁיָ' דְּלָא מָצֵי פָּרִיךְ לֵיתְנֵי סֵיפָא וְלָא לֵיתְנֵי רִישׁ' דְּהָא ע"כ צָרִיךְ לְמִתְנֵי רִישׁ' דְּמִסֵּיפָ' ה"א דוק' בְּאוֹתָהּ מְדִינָה בא"י אֲבָל מִמְּדִינָה לִמְדִינָה אפי' בא"י צָרִיךְ דְּבָעֵינַן קִיּוּם כרב' קמ"ל רִישׁ' דְּלֹא צָרִיךְ וכמ"ש התו' עַצְמָן שָׁם ד"ה אֶלָּא אימ' כו' דְּתָנֵי רִישׁ' מִמְּדִינָה לִמְדִינָה צָרִיךְ כרב' ע"ש א"כ בְּסֵיפָ' דְּלָא קָתָנֵי מִמְּדִינָה לִמְדִינָה מַאן לימ' לָן אִי מִמְּדִינָה לִמְדִינָה נָמֵי לֹא צָרִיךְ וכ"כ רַשִׁ"י בְּהֶדְיָ' שָׁם ד"ה וְאִיכָּ' דְּמוֹתֵיב דְּלָא בָּעֵי לְמֵידַק מִסֵּיפָ' דלמ' סֵיפָא אַאוֹתָהּ מְדִינָה קָאֵי הֲרֵי שֶׁאַפִּי' לְרָבָא כָּתַב רַשִׁ"י כֵּן דאע"ג דְּלְרָבָא לֵיכָּא לְאוֹקֵמֵי הָכִי דא"כ מַשְׁמַע הָא בְּאוֹתָהּ מְדִינָה במ"ה צָרִיךְ וּלְרַבָּ' בֶּאֱמֶת לֹא צָרִיךְ כמ"ש רַשִׁ"י שָׁם כ"ש לְרַבָּה דא"ש כְּפָשָׁטֵיהּ כֵּיוָן דע"כ אֵין הַקַּוּשְׁיָ' הֵיא דְּלָא לֵיתְנֵי רֵישָׁא כְּלָל דְּלִגּוּפָהּ אִיצְטָרִךְ אֶלָּא הַקַּוּשְׁיָ' דְּלָא לֵיתְנֵי הַדִּיוּק' דְּרֵישָׁ' דְּהַיְינוּ מִמְּדִינָה לִמְדִינָה אֶלָּא לֵיתְנֵי בְּאוֹתָהּ מְדִינָה וּמִסֵּיפָ' נָדַע דא"י אפי' מִמְּדִינָה לִמְדִינָה לֹא צָרִיךְ ומנ' נָדַע הָכִי אַדְּרַבָּה כֵּיוָן דְּרֵישָׁ' קָאֵי אַאוֹתָהּ מְדִינָה א"כ גַּם סֵיפָא אַאוֹתָהּ מְדִינָה קָאֵי וע"כ צ"ל כֵּן דאל"כ לל"ק תִּקְשֵׁי לְרָבָא מִסֵּיפָ' דְּקָתָנֵי דבא"י לֹא צָרִיךְ דְּאֵין לוֹמַר דְּהָוֵי ס"ל דִּלְרָבָא בא"י לֹא צָרִיךְ מְשׁוּם דִּשְׁכִיחִי מְתִיבְתָּ' דְּזֶה דּוֹחֵק בְּעֵינֵי דִּלְעֵיל אָמַר בְּהֶדְיָ' דִּלְרָבָ' מִמְּדִינָה לִמְדִינָה בא"י צָרִיךְ א"כ לָמָּה לֹא הִקְשָׁה מִסֵּיפָ'

בִּשְׁלָמָ' לל"ב הֲדַר תַּלְמוּדָ' בְּהֶדְיָ' אֲבָל לל"ק מַשְׁמַע דְּלָא פְּלִיג אַסְּתָם תַּלְמוּדָ' דְּלְעֵיל אֶלָּא ש"מ כמ"ש וא"כ לָמָּה לֹא תֵּירֵץ גַּם לְרַבָּה כֵּן אֶלָּא ש"מ דְּהַקֻּשְׁיָ' הִיא אִיפְכָ' דְּלֵיתֵנִי סיפ' וְלָא לֵיתֵנִי ריש' וא"כ ע"כ אִי מַהַהִיא אַרִישָׁ' קָאֵי וּלְשׁוֹן מֵהַהִיא קָאֵי אַמַאי דְּלֵיתֵנִי התנ' כֵּיוָן דְּהַקֻּשְׁיָ' הָיְתָה דְּלֵיתֵנִי הָרִישָׁ' ע"ז קָאֵי מֵהַהִיא כְּמוֹ בְּכָל דֻּכְתָּ' וְדוּק:שָׁם ע"ב ד"ה דְּלֵיתֵיהּ קָמַן דְּלִיבְדְּקֵיהּ תימ' דְּמַשְׁמַע הָא אית' קָמַן כו' ולמד"נ דְּמִמָּקוֹם שֶׁבָּאת כֵּיוָן דס"ל לְתַלְמוּדָ' לְקַמָּן דְּאִי יָדְעִינַן בֵּיהּ דְּלָא גְּמִיר פְּשִׁיטָ' דְּאָסוּר לֶאֱכֹל מִשְּׁחִיטָתוֹ בְּלֹא רָאוּהוּ מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף א"כ ע"כ מַתְנִי' דְּקָתָנֵי בְּרִישָׁ' כְּשֶׁאֵין מֵומְחֵי' דְּבוֹדְקִין אוֹתוֹ אִי יָדַע כְּשֵׁרָה וְאִם לָאו פְּסוּלָה ע"כ הַאי וְאִם לָאו לָא מַיְירֵי דְּאִי בָּדְקִינַן לֵיהּ וְלֹא יָדַע שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה דְּוָהוּ פְּשִׁיטָ' כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי אֶלָּא ע"כ הַאי וְאִם לָאו פֵּירוּשׁוֹ שֶׁלֹּא בְּדָקוּהוּ כְּגוֹן שֶׁהָלַךְ לוֹ ואע"ג דְּלָא יָדְעִינַן אִי גָּמַר אִי לָאו אַפְּ"ה פְּסוּלָה וַאֲפִי' את"ל דְּהַאי וְאִם לָאו אֵין פֵּירוּשׁוֹ דְּרַבִּינ' מְפָרֵשׁ דָּר בְּמַתְנִי' הָכִי בְּהֶדְיָ' אֶלָּא דְּמִדְּיוּקָ' אָתֵי מ"מ ע"כ הַדְּיוּק' אוֹ קָאֵי דאל"כ הֵיכִי דָּיְקִינַן וְאִם לָאו שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ הִלְכוֹת שְׁחִיטָה פְּסוּלָה א"כ קשי' ריש' אַסֵּיפָ' דְּרִישָׁ' קָתָנֵי וּשְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה בְּבוֹדְקִין אוֹתוֹ הָא בְּלֹא בְּדִיקָה אע"ג דְּלָא יָדְעִינַן פְּסוּלָה וְאֵיךְ נֵידוּק וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ פְּסוּלָה דְּמַשְׁמַע הָא לָא יָדְעִינַן אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּשֵׁרָה אֶלָּא הַאי וְאִם לָאו פֵּירוּשׁוֹ שֶׁלֹּא בְּדָקוּהוּ וא"כ כֵּיוָן דְּפְסוּלָה דְּרִישָׁ' מַיְירֵי בְּלֹא בְּדָקוּהוּ א"כ ע"ב וְכֻלָּן דְּסֵיפָ' קָאֵי אַמַאי דְּפָסוּל בְּרִישָׁ' דְּאֵיךְ יִתָּכֵן דּוְכֻלָּן יְהֵא קָאֵי אַמִּלְּתָ' דְּלָא תָּנֵי לָהּ בְּמַתְנִי' כְּלָל דְּלֵישָׁנָ' דּוְכֻלָּן מַשְׁמַע כָּל הָנֵי דְּתָנֵינַ' בְּרִישָׁ' וְלָכֵן אוֹקְמוּהָ דְּלֵיתָ' קָמַן דְּלִבְדָקֵיהּ דְּוכוּלָּן ע"כ אַהָא קָאֵי וכמ"ש ונ"ל דְּזֶהוּ כַּוָּנַת הַמַּקְשָׁן שֶׁהַקֻּשָׁה אֶלָּא אַשָּׁאֵיָן מֵומְחִים בְּבוֹדְקִין אוֹתוֹ סַגִּי וְלִכְאוֹרָה ק' מַאי פָּרֵיךְ דלמ' בַּאֲחֵרִים רוֹאִין כְּשֵׁרָה בְּלֹא בְּדִיקָה אפי' אית' קָמַן וְלָכֵן נָקֵט אֲחֵרִים רוֹאִים אֶלָּא ש"מ דְּהַמַּקְשָׁן הָוֵי ס"ל דְּנִפּוֹלָּן לָא קָאֵי אֶלָּא אַמַאי דְּתָנַן בְּמַתְנִי' וּבְמַתְנִי' לָא תָּנַן כ"א שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁרָה שֶׁפֵּירוּשׁוֹ בְּבְדִיקָה אֲבָל הָאֵיסּוּר דְּהַיְינוּ וְאִם לָאו כו' זֶה לֹא תָּנַן בְּהֶדְיָ' אֶלָּא דְּמִדְּיוּקָ' אָתֵי וְלָכֵן הִקְשָׁה כֵּיוָן דְּקָאֵי אַמַאי דְּמְפוֹרָשׁ בְּמַתְנִי' שֶׁהוּא הַכְּשֵׁרוֹת בְּבְדִיקָה לָמָּה לִי רוֹאִים בְּבְדִיקָה לְחוּד סַגִּי וּמְשַׁנֵּי דְּקָאֵי אַדְּיוּקָ' וְכֵיוָן דְּהוֹכַחְנוּ דְּהַדְּיוּק ע"כ קָאֵי אַלִּית' קָמַן א"כ מֻוכְרָח לְתָרֵץ דְּלֵיתֵיהּ קָמַן כו' וּלְעוֹלָם אפי' יָדְעִינַן בֵּיהּ וַדַּאי דְּלָא גָּמַר כְּשֵׁרָה כֵּיוָן דְּרָאוּהוּ אֶלָּא דְּוָכוֹלָּן לָא מָצֵי קָאֵי אַהָא כֵּיוָן דְּלָא תָּנַן לָהּ בְּמַתְנִי': וכ"ת תֵּיקְשֵׁי לתנ' גּוּפֵיהּ לָמָּה תָּנֵי דְּאִי לֵיתֵיהּ קָמַן שרי' בַּאֲחֵרִים רוֹאִין הָא אפי' אית' קָמַן וְלָא יֵדַע שָׁרֵי הַגָּה מִלְּבַד דְּנוֹכַל לוֹמַר דְּתָנֵי לְרַבּוֹתָ' דְּרִישָׁ' דְּאִם אֲחֵרִים רוֹאִים אפי' בְּלֵיתֵיהּ קָמַן פְּסוּלָה אַמַאי דְּקָאֵי רש"א תָּנֵי סיפ' כמ"ש דְּרַבּוֹתָ' דְּסֵיפָ' לָאו רַבּוֹתָ' הִיא כְּלָל כִּדְפָרִיךְ לְקַמָּן פְּשִׁיטָ' אֶלָּא דְּתָנֵי לָהּ אַגַּב חש"ו דְּבְדִידְהוּ איכ' רַבּוֹתָ' קְצָת כֵּיוָן דְּרוֹב מַעֲשֵׂיהֶן מְקֻלְקָלִין ס"ד דְּנִיחוּשׁ דלמ' קִלְקְלוּ בְּהֶרֶף עַיִן וְלָאו אַדַּעְתֵּיהּ כִּדְחָיְישִׁינַן גַּבַּיְיהוּ לְכַתְּחִילָּה וכמ"ש לְעֵיל וְאַגַּב חש"ו כָּלוּל כָּל פְּסוּלֵי דְּרִישָׁ' וּלְעוֹלָם אֲפִילּוּ יָדְעִינַן דְּלָא גְּמִיר כְּלָל פְּשִׁיטָ' דְּכְשֵׁרָה בַּאֲחֵרִים רוֹאִין.

הַגָּה יֵשׁ לְתָרֵץ עוֹד דְּתָנֵי לְרַבּוֹתָ' דַּאֲפִי' בְּלֹא יָדְעִינַן דְּגְמִיר לָא יָהֲבִינַן לְכַתְּחִילָּה לִשְׁחוֹט אפי' בַּאֲחֵרִים רוֹאִין אוֹתוֹ וְאֵצ"ל אִי יָדְעִינַן דְּלָא גְּמִיר וְכֵן צ"ל ע"כ דְּהָא כָּתְבוּ התו' לְעֵיל וְהִקְשׁוּ עַל רַשׁ"י דְּמִסֵּיפָ' שָׁמְעִינַן וְכֵוָן שֶׁשָּׁחֲטוּ מַשְׁמַע דִּיעֲבַד וְכֵיוָן דְּלְרַבִּינ' גַּם אַשָּׁאֵיָן מֵומְחִים קָאֵי הָוֵי נָמֵי דַּעֲבַד דַּוְוקָא דְּלוֹחֵק לוֹמַר לְפִי הָאֱמֶת דְּמִשּׁוּם חש"ו נָקֵט דִּיעֲבַד דְּמִדְּכָלָּל לְהוּ תנ' בְּחַד בָּבָא מַשְׁמַע דְּחַד דִּינָא אִית לְהוּ וּלְעֵיל כָּתַבְתִּי רַק דסד"א דְּקָאֵי אחד' אֲבָל לְפִי הָאֱמֶת אֵין לוֹמַר כֵּן וּפְשִׁיטָ' דְּלָא הָוֵי שָׁתֵק תַּלְמוּדָ' לְאַשְׁמְעִינַן אֶלָּא ש"מ

דְּעֶבֶד הוּא וא"כ נִקַּט לִרְבוּתָן' וְאֵצֶ"ל לפי' רָשֵׁ"י דפי' דחש"ו מִשְּׁמָא יְקַלְקְלוּ נפק' פְּשִׁיטָ'
דְּהָא דַּעֲבַד אַשָּׁאנֵן מֻמְחִין קָאֵי.

וְאֵין לְדַקְדֵּק לפי' רָשֵׁ"י דְּשָׁמָא יְקַלְקְלוּ פֵּירוּשׁוֹ אֲפִילּוּ אֲחֵרִים רוֹאִים א"כ צ"ל דְּרָבִינָ'
לֵית לֵיהּ הַאי דִּיוּקָ' דְּאִי אִית לֵיהּ וס"ל דקמ"ל מַתְנִי' דַּאֲפִילּוּ לְהַאֲכִיל לִכְלָבִים אָסוּר כפי'
הַתּוֹסָ' דאל"כ לְמַאי הִלְכְתָ' תָּנֵי שמ' יְקַלְקְלוּ גַּבֵּי חש"ו הָא אֲפִילּוּ גַּבֵּי גָּדוֹל שְׁאֵינוֹ מֻמְחֶה
אָסוּר וע"כ מִשּׁוּם אֶסוּרָ' הוּא דְּמִשּׁוּם כַּוָּונָה לֹא שַׁיָּיךְ גַּבֵּי גָּדוֹל וי"ל דְּלָא דָּמֵי דחש"ו
מַיְירֵי אֲפִילּוּ בְּמֻמְחִים וכמ"ש רַשֵׁ"י בְּהֶדְיָ' ד"ה דַּאֲפִילּוּ דַּעֲבַד וא"כ דלמ' גָּדוֹל אֵינוֹ
מֻמְחֶה גָּרַע טְפֵי דְּמוֹעֵד טְפֵי לְקַלְקוּל כֵּינָן שְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַהוּ אָסוּר וּמַהוּ מֻתָּר וס"ל בְּשֶׁיִּהְיֶה
דְּרָסָה הֶיתֵּר גָּמוּר הוּא משא"כ חש"ו דְּיוֹדְעִים אֶפְשָׁר דְּלָא חָיְישִׁינַן כֻּלֵּי הַאי.

ועי"ל דְּנִקַּט לִרְבוּתָ' דְּנַדַּאי אִי אִית קָמָן דְּאִיכָּ' לְמֵיקַם עֲלַהּ דְּמִלְּתָ' שֶׁיָּבֹא וְנִבְדַּקְוֵהוּ עוֹד
אַפֵּ"ה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עָלָיו וְשָׁרֵי לֶאֱכוֹל מִיָּד: שָׁם ד"ה רוֹב מְצוּיִין אֵצֶל שְׁחִיטָה כו'
וְשׁוֹחֲטִין אַף לְכַתְּחִלָּה אֲבָל אֵין לְפָרֵשׁ דְּדַעֲבַד הוּא וכו' הִגָּה רַשֵׁ"י זַ"ל פֵּירֵשׁ בְּהֶדְיָ'
דְּאַדַּיעֲבַד קָאֵי דְּכָתַב דְּלָא בָּעֵי לְמִבְדְּקֵיהּ וּבְדִיקָה דְּשָׁמַעְתִּין קַיְימָ' אַדַּיעֲבַד וּכְבָר כָּתַב
הָרֹא"שׁ זַ"ל לְשִׁיטַת הַגְּאוֹנִים דס"ל דְּבָעֵי בְּדִיקָה לְכַתְּחִלָּה וְאִם לֹא בְּדָקוּהוּ כְּשֵׁרָה שָׁרֵי
לְיִתֵּן לוֹ לְכַתְּחִלָּה עַל סְמַךְ שֶׁיִּבְדְּקֶנּוּ א"כ נוֹכַל לוֹמַר שַׁפִּיר דְּאַדַּיעֲבַד קָאֵי וְאַפֵּ"ה לֹא
מוֹקְמִי כְּרָבִינָ' דְּאַמַּאי קָתָנֵי וּשְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה דַּיעֲבַד וְהָא אפי' לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי עַל סְמַךְ
הַבְּדִיקָה שאח"כ ומ"מ דְּבְרֵי רַשֵׁ"י אֵין לְפָרֵשׁ שֶׁכָּתַב דְּלָא בָּעֵי לְמִבְדְּקֵיהּ כְּלָל ע"כ נלע"ד
דְּלָא מוֹקְמִי כְּרָבִינָ' מִשּׁוּם דְּאִי כְּרָבִינָ' ע"כ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ וּשְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה בַּבְּדִיקָה דְּאִי
אפי' בְּלֹא בְּדִיקָה הֵיכִי קָתָנֵי חוּץ מחש"ו גַּבֵּי דְּעֶבֶד דְּקָאֵי אַאֵינָן מֻמְחִין הָא חש"ו פְּסוּלִין
אפי' אִם הֵם מֻמְחִין גְּמוּרִים כֵּינָן דְּמוּעָדִין לְקַלְקֵל וא"כ לָמָּה תָּנֵי לָהּ גַּבֵּי אֵינָן מֻמְחִין
דלמ' נִטְעָה דְּדַוְקָ' בְּאֵינָן מֻמְחִין שְׁחִיטָתָן פְּסוּלָה אֲבָל אִם הֵם מֻמְחִים כְּשֵׁירִים והל"ל
הַכֹּל שׁוֹחֲטִין חוּץ מחש"ו וּשְׁחִיטָתָן כְּשֵׁרָה כו' ואע"ג דְּאִיכָּ' לְמֵימַר דְּאִי תְּנָא הָכִי הֵ"א
דְּבְדַעֲבַד גַּם החש"ו כְּשֵׁרָה מ"מ לִיתְנֵי בְּהֶדְיָ' חוּץ מחש"ו דַּאֲפִילּוּ דְּעֶבֶד פְּסוּלָה כִּי הֵיכִי
דְּלֹא נִטְעָה דְּקָאֵי אַמֻּמְחִין דוק' אֶלָּא ע"כ שְׁחִיטָתָן כְּשֵׁירָה הַיְינוּ בְּבְדִיקָה וא"כ א"ש כֵּינָן
דְּקָתָנֵי חוּץ מחש"ו דַּאֲפִילּוּ בִּדְקוּם לָהֶם מֻמְחִים פְּסוּלָה אֲבָל לְאוּקִימְתָּ' דְּאַבַּיֵי וְרָבָא ור"א
א"ש דְּלַאֲבַיֵי פְּשִׁיטָ' דא"ש דְּקָאֵי אַשְּׁחִיטָתָן כְּשֵׁירָה דוק' שֶׁהוּא אִם יִשְׂרָאֵל יוֹצֵא וְנִכְנַס
אֲבָל אַשּׁוֹחֲטִין דְּמַיְירֵי בְּעוֹמֵד ע"ג לֹא קָאֵי דְּגַם בחש"ו כָּשֵׁר כִּדְקָתָנֵי סיפ' וְכֵן לְרָבָא אֵין
לְהַקְשׁוֹת דְּקָאֵי אַסֵּיפָ' דְּבָא וּמְצָאוֹ אֲבָל יוֹצֵא וְנִכְנַס שָׁרֵי דְּמִסֵּיפָ' שָׁמְעַת לָהּ דְּקָתָנֵי אֲחֵרִים
רוֹאִין אוֹתוֹ מַשְׁמַע דוק' אֲחֵרִים רוֹאִים אֲבָל יוֹצֵא וְנִכְנַס פְּסוּלָה ואחש"ו עכ"פ קָאֵי כמ"ש
הַתּוֹסָ' לְעֵיל וְכֵן לר"א א"ש דְּקָאֵי אֲפִילּוּ אִם סַכִּינוֹ יָפָה מ"מ פְּסוּלָה שמ' יְשֻׁהָה א"כ מַה
לִי בְּדָקוּהוּ תְּחִלָּה אוֹ בַּסּוֹף הֲרֵי סַכִּינוֹ יָפָה וְאַפֵּ"ה פְּסוּלָה וְכֵן לְרַבָּה ב"ע כֵּינָן דְּהַטַּעַם
שֶׁמָּא יְקַלְקְלוּ מַה לִי חֻלִּין אוֹ מֻקְדָּשִׁין אֲבָל לְרָבִינָ' לָא א"ש דִּלְדִידֵיהּ לָא מִיתּוֹקְמָ' מַתְנִי'
כ"א בִּבְדִיקָה כמ"ש וְאִינְהוּ ס"ל דְּלָא בָּעֵי לְמִיבְדְּקֵיהּ הִלְכָךְ לָא אָתֵי מַתְנִי' שַׁפִּיר וְאֵין
לְתָרֵץ כֵּינָן דְּרוֹב מְצוּיִין אֵצֶל שְׁחִיטָה מֻמְחִין הֵן א"כ הֵיכִי ס"ד דְּקָאֵי אַאֵינָן מֻמְחִין הָא
אָמְרִינַן דְּהָנֵי מֻמְחִין הֵן דְּזֶה אֵינוֹ דִּפְשִׁיטָ' דְּגַבֵּי חש"ו אֵין לוֹמַר רוֹב מְצוּיִין אֵצֶל שְׁחִיטָה
מֻמְחִין הֵן דְּלָאו בְּנֵי דַּיְעָה נִינְהוּ וְדַוְקָ' בְּבָן דַּעַת אָמְרִינַן אִם אית' דְּלָאו מֻמְחֶה הוּא לֹא
הָוֵי מָצוּי אֵצֶל שְׁחִיטָה אֲבָל לֹא בחש"ו וא"כ קָאָמַר התנ' חוּץ מחש"ו דְּלָא סָמְכִינַן אַרוֹב
מְצוּיִין וַאֲפִי' דְּעֶבֶד פְּסוּלָה וְדוּק: דַּף ה' ע"ב ד"ה ר"ג וב"ד פֵּ"ה ר"ג בְּנוֹ שֶׁל ר"י הַנָּשִׂיא

וּמִיהוּ קָשֶׁה דא"כ וכו' תְּחִילָּה אָכְתּוֹב מַה שנלע"ד לְרַשִׁ"י ז"ל לְפָרֵשׁ כָּךְ כִּי מִלְּבַד קֻוּשְׁיַּית התו' נלע"ד דק' לֵיהּ דְּאִי ס"ד דר"ג דְּיַבְנֶה שֶׁהָיָה קוֹדֶם ר"מ הַרְבֵּה שֶׁהָרֵי הָיָה חַבְרֵיהֶם שֶׁל ר"א ור"י שֶׁהֵם רַבּוֹתָיו שֶׁל ר"ע שֶׁהוּא רַבּוֹ שֶׁל ר"מ א"כ גָּזַר ר"ג עַל הַשְׁחִיטָה ור"מ אַחֲרָיו עַל הַיַּיִן נָסֵךְ א"כ סְתָם מַתְנִי' דְּהַכֹּל שׁוֹחֲטִין דְּלָא כר"מ שֶׁהָרֵי ר"מ ור"ג קָיְימִי בַּחֲדָא שִׁיטְתָּ' ור"מ הוֹסִיף עַל ר"ג א"כ זֶהוּ סוֹתֵר הַכְּלָל דְּכָל סְתָם מַתְנִי' ר"ע הוּא כְּדְאִיתָּ' בְּהַנֶּחֱנָקִין דַּף פ"ו וְכִדְאָמְרִינַן בְּכָל דֻּוכְתֵי אִם לֹא הֵיכִי דְּמְפָרֵשׁ תַּלְמוּדָ' דְּהָא סתמ' דְּלָא כר"מ כְּגוֹן רֵישׁ פ' הַמַּדִּיר וְכַיּוֹצֵ' ע"כ נִרְאֶה לְרַשִׁ"י דְּנִמְנוּ פִּי' אַחַר מִשְׁנָתֵינוּ כמ"ש בְּהֶדְיָ' וְלָשׁוֹן נִמְנוּ מַשְׁמַע קְצָת נָמֵי כֵּן דְּמַשְׁמַע דְּנִמְנוּ לְבַטֵּל מַה שֶּׁהָיָה שְׁנוּי בַּמִּשְׁנָה בפי' מִפְּי קַדְמוֹנִים וְלָכֵן הֲוָצְרַךְ לְמִנְיָן לְבַטֵּל הֵיתֵר הַקַּדְמוֹנִים וְלָכֵן לָא קָאָמַר סתמ' ר"ג גָּזַר כְּדָקָאָמַר אֲצָל ר"מ לְקַמָּן אֶלָּא ש"מ גָּזַר הוּא שֶׁיָּכוֹל שֶׁלֹּא נִשְׁנָה בפי' לְהַתִּיר אֶלָּא שֶׁלֹּא נֶאֱסַר וְהוּא גָּזַר אֲבָל נִמְנָה הוּא עַל דָּבָר שיצ' מִפְּי ב"ד בפי' לְהַתִּיר וְהוּא נִמְנָה לְבַטֵּל דֻּוגְמָ' לְדָבָר בְּכָל דֻּוכְתָּ' דְּדָבָר שֶׁבְּמִנְיָן צָרִיךְ מִנְיָן אַחֵר ה"נ לֶאֱסוֹר מַה שֶּׁהֻתַּר בפי' כְּדְאָמְרִינַן נָמֵי בְּגִיטִּין בְּהַנִּיזָּקִין ר' הוֹשַׁיב ב"ד וְנִמְנוּ שֶׁהָיָה ג"כ לְבַטֵּל מַה שֶּׁתִּקְנוּ ב"דשֶׁלְּפָנָיו אֲבָל אִי ר"ג דְּיַבְנֶה הוּא הֲרֵי לֹא נִשְׁנָה הַמִּשְׁנָה לְפָנָיו וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּבָכָל דֻּוכְתֵי קָרֵי לֵיהּ ר"ג בְּרַבִּי לע"ד מָצִינוּ דֻּוגְמַת זֶה כע"ז דַּף ל"ו ול"ז דְּקָאָמַר שְׁמָן ר' יְהוּדָה הַנָּשִׂי' וב"ד נִמְנוּ עָלָיו וְהִתִּירוּהוּ וְאַחַ"כ אָמַר נָמֵי ור"י הַנָּשִׂי' הֵיכִי מָצֵי לְמִשְׁרֵ' כו' וְהוּא ר' יְהוּדָה הַנָּשִׂי' בְּנוֹ שֶׁל ר"ג בַּר ר' כִּדְפִ' רַשִׁ"י וְהַתּוֹסָ' שָׁם וְאַחַ"כ גִּבֵּי גֵּט אָמְרִינַן אָמַר ר"א בְּרֵיהּ דר"ח ב"א רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂי' בְּנוֹ שֶׁל ר"ג כו' הָכִי גָּרִיס רַשִׁ"י שָׁם בְּמַתְנִי' דַּף ל"ה וְהֵבִי רְאָיָה שר' יְהוּדָה הַנָּשִׂי' הַמְּוֻזְכָּר בגמ' הוּא ר"י בְּנוֹ שֶׁל ר"ג ב"ר וא"כ קָשֶׁה לָמָּה הִזְכִּירוּ סְתָם כֵּינָן שֶׁבְּמָקוֹם אַחֵר מַזְכִּירוֹ בְּשֵׁם אָבִיו וְעוֹד שֶׁרָאוּי לְזוֹכְרוֹ בְּשֵׁם אָבִיו כֵּינָן דְּאִיכָּ' רַבִּי דְּאִיקְרֵי ר"י הַנָּשִׂי' כְּדָאָמַר פ"ב דְּקִדּוּשִׁין הַיְינוּ ר' הַיְינוּ ר"י הַנָּשִׂי' בְּשִׁלְמָ' בְּכוּלֵי תַּלְמוּדָ' לֹא מָצִינוּ שֶׁקּוֹרֵא לר' יְהוּדָה זֶה כ"א ר' יְהוּדָה נְשִׂיאָה שֶׁהוּא לְיִשָּׁנָ' דְּאָמוֹרָאֵי כמ"ש הַתּוֹסָ' שָׁם שֶׁהָיָה בִּימֵי אָמוֹרָאִים וא"כ מוּכָח דְּלָאו ר' הוּא אֲבָל כָּאן שֶׁקּוֹרֵ' אוֹתוֹ ר"י הַנָּשִׂי' שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַתְּנָאִים ה"ל לִקְרוֹתוֹ בְּשֵׁם אָבִיו כִּי הֵיכִי דְּלֹא נִטְעֶה לְכָךְ נִרְאֶה דְּהָנָךְ תַּנָּאֵי אוֹ אָמוֹרָאֵי שֶׁהָיוּ בְּיָמָיו וַעֲדַיִן הָיָה בַּחַיִּים הָיָה קוֹרִין אוֹתוֹ סְתָם דְּכֵינָן שֶׁהָיָה בִּימֵיהֶם לָמָּה לָהֶם לִקְרוֹתוֹ בְּשֵׁם אָבִיו דְּיָדוּעַ הוּא דְּמִמֶּנּוּ מְדַבְּרִים וְהִלְכָךְ הָתָם רַב וּשְׁמוּאֵל שֶׁהָיוּ בְּיָמָיו דְּהָא ר"י נְשִׂיאָה הָיָה בִּימֵי ר' יוֹחָנָן כְּדְאָמְרִינַן בְּמַסֶּכֶת נִידָּה דַּף נ"ב אָזַל ר' יוֹחָנָן אַמְרַהּ קַמֵּיהּ דר"י נְשִׂיאָה שַׁדַּר בַּלְּשֶׁת וְאַפְּקוּהָ וְכֵן בִּבְרָכוֹת דַּף מ"ד וַאֲמַר לֵיהּ ר"י לְרַבִּי נְשִׂיאָה וְשַׁדַּר ר"י נְשִׂיאָה וּבְכַמָּה דֻּוכְתֵי וא"כ רַב וּשְׁמוּאֵל שֶׁהָיָה ר"י בִּימֵיהֶם ע"כ גַּם ר"י נְשִׂיאָה הָיָה בִּימֵיהֶם דְּאֵין לוֹמַר שֶׁהָיָה אַחֲרֵיהֶם שֶׁהָרֵי הִקְשָׁה שְׁמוּאֵל לְרַב מר"י הַנָּשִׂי' וְלָכֵן קָרְאוּ אוֹתוֹ סְתָם כְּאִלּוּ אָמְרוּ הַנָּשִׂי' שֶׁלָּנוּ ר' יְהוּדָה אֲבָל ר"א בְּנוֹ שֶׁל ר"ח בַּר אַבָּא הָיָה אַחֲרָיו וְצָרִיךְ לִקְרוֹתוֹ בְּשֵׁם אָבִיו שֶׁלֹּא נִטְעֶה וא"כ ה"נ בַּר קפר' דְּהוּא מָרֵיהּ דִּשְׁמַעְתָּ' וְהוּא הָיָה בִּימֵי ר"ג בַּר רַבִּי שֶׁהָרֵי בַּר קפר' הָיָה מב"ד שֶׁל ר' וְאִיכָּ' לְמֵימַר שֶׁהָיָה ר"ג עֲדַיִן בַּחַיִּי' כְּדְאָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּתָ' וְלָכֵן אָמַר לְתַלְמִידָיו סְתָם ר"ג נִמְנָה וְאָסְרָה וְיָדְעוּ תַּלְמִידָיו שֶׁעָלָיו הָיָה מְדַבֵּר.

ואע"ג דְּבָרִישׁ פֶּרֶק מִי שֶׁמֵּת אָמְרִינַן אָמַר שְׁמוּאֵל זוֹ דִּבְרֵי ר"ג בַּר ר' אע"ג דִּשְׁמוּאֵל הָיָה בְּיָמָיו דְּהָא שְׁמוּאֵל הָיָה בִּימֵי רַבִּי כְּדְאָמְרִינַן פ' הַפּוֹעֲלִים שְׁמוּאֵל יְרְחִינַאי אסי' דר' הָוֵי ופירש"י דְּהוּא שְׁמוּאֵל דְּכוּלֵי תַּלְמוּדָ' וְנִרְאֶה לע"ד שֶׁמִּזֶּה הוֹצִיא הָרַמְבַּ"ם ז"ל בְּהַקְדָּמָה

לְסֵפֶר הַיָּד דִּשְׁמוּאֵל הָיָה מב"ד שֶׁל ר' וְכָתַב עָלָיו הָרָאָבַ"ד דְּזֶה לֹא הָיָה ונלע"ד שֶׁזֶּה רְאָיָתוֹ וא"כ ר"ג ב"ר הָיָה בְּיָמָיו שֶׁמָּלַךְ אַחַר ר' וְכֵן יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל ר' יוֹחָנָן שֶׁהָיָה ג"כ בְּיָמָיו כִּדְאָמְרִינַן פֶּרֶק כָּל הַבָּשָׂר דַּף ק"ו אָמַר ר' יוֹחָנָן שָׁאַלְתִּי אֶת ר"ג ב"ר וְאוֹכֵל טְהָרוֹת י"ל דמ"מ מֵימְרוֹת אֵלּוּ אָמְרוּ אַחַר מוֹתוֹ וְלָכֵן הֻוְצְרְכוּ לְקֵרוֹתוֹ ר' דְּלֹא נִטְעָה כֵּינָן שֶׁמֵּת כְּבָר.

וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ וְעוֹד תִּימ' דְּגָזַר ר"מ עַל סְתָם יֵינָם וְלֹא גָּזַר עַל הַשְׁחִיטָה דהו' דְּאוֹרָיְיתָ' וכו' לֹא יָדַעְתִּי מַהוּ הַתִּימָ' כִּי י"ל שֶׁלֹּא הָיוּ מְצֻיָּנִין כ"כ בִּשְׁחִיטַת כּוּתִים דְּנִגְזַר רוב' מִשּׁוּם מִעוּטָ' דְּלָא הָיוּ מְצוּיִין בְּלָאו הָכִי לֶאֱכֹל מִשְׁחִיטָתָן אפי' מִן הַכְּשֵׁרִים שֶׁבָּהֶם וּמִלְּתָ' דְּלָא שְׁכִיחָ' לֹא גָּזַר וּבִימֵי ר"ג שֶׁהָיוּ מְצֻיָּנִין גַּם בִּשְׁחִיטָתָן גָּזַר נָמֵי אַשְׁחִיטָתָן.

וְעוֹד דְּאֶפְשָׁר דְּבִימֵי ר"מ הָוֵי ס"ל דאע"ג דְּאַחְזוּק כֵּינָן דְּלָא כְּתִיבָ' לָא סָמְכִינַן עֲלַיְיהוּ א"כ לֹא הָיוּ אוֹכְלִין מִשְׁחִיטָתָן כ"א בְּיִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבָּיו וְזֶה לְחוּד לֹא הָיָה מָצוּי אֲבָל בִּימֵי ר"ג הָווּ ס"ל דְּכֵינָן דְּאַחְזוּק אַחְזוּק וְהָיוּ אוֹכְלִין מִשְׁחִיטָתָן וְקוֹנִין מֵהֶן בְּשָׂר אֲפִילּוּ בְּאֵין יִשְׂרָאֵל עע"ג ע"י בְּדִיקָה דְּכַזַּיִת בָּשָׂר וְלָכֵן גָּזַר עֲלֵיהֶם וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ עַל רַשֵׁ"י בְּעֵירוּבִין לַיְישֵׁב שָׁם אִם יִגְזוֹר הַשָּׁם בְּחַיִּים: דַּף ו' ע"ב ד"ה הָתָם נָמֵי מוֹרֶ' וְאָמְרָה בַּר בֵּי רַב פֵּ"ה כו' וּלְשׁוֹן דְּמוֹרֶ' לֹא מַשְׁמַע כֵּן דְּמַשְׁמַע דְּמוֹרָה הֶיתֵּר לְעַצְמָהּ כו' ולעד"נ דְּכָל חֲלִיפִין מְסְתָמָ' גֶּזֶל הוּא דְּשָׁמָא מַה שֶּׁהִנִּיחָה תַּחְתָּיו אֵינוֹ טוֹב כ"כ כְּמוֹ מַה שֶּׁנִּטְלָה דְּפְשִׁיטָ' שא"א לְצַמְצֵם שֶׁיִּהְיוּ שָׁוִין מַמָּשׁ בְּמִדָּתָם וּבְמִשְׁקָלָם אוֹ בְּתָוְאָרָם דְּפַת אֶחָד חָשׁוּב מֻחְבָּרוֹ אוֹ מְשׁוּם שֶׁהַסּוֹלֶת נְקִיָּה יוֹתֵר אוֹ מִצַּד הַלִּישָׁה וּשְׁאָר דְּבָרִים וא"כ כָּל חִלּוּפִים סָפֵק גֶּזֶל הֵם שָׁמָּא אֵינוֹ טוֹב כְּרֹאשׁוֹן אוֹ אֲפִילּוּ לִפְעָמִים וַדַּאי גֶּזֶל שֶׁיּוֹדַעַת שֶׁהוּא טוֹב מִשֶּׁלָּהּ וְאַפֵּ"ה מֻתָּרֶת וא"כ צְרִיכָה הוֹרָאַת הֶיתֵּר דאע"ג דַּאֲנִי לוֹקַחַת טוֹב מִשֶּׁלִּי מ"מ לֵיכוֹל חַמִּימָא וּלְזֶה קָאָמַר ר' יוֹסֵי אֵין אָנוּ אַחֲרָאִין לְרַמָּאִים כֵּינָן דְּבָאֱמֶת גַּם הִיא יוֹדַעַת שֶׁהוּא סָפֵק גֶּזֶל וְלִפְעָמִים וַדַּאי גֶּזֶל וְאַפֵּ"ה מֻתָּרֶת אֶלָּא דְּמוֹרֶיָא הֶיתֵּרָא לְנַפְשָׁהּ וּלְפִיכָךְ אֵין אָנוּ אַחֲרָאִין דְּלֹא הָיָה לָהּ לְהוֹרוֹת לְנַפְשָׁהּ כְּמוֹ שצ"ל גַּם לפי' הַתּוֹסָפוֹת: שָׁם אֵשֶׁת חֲבֵר פֵּ"ה טוֹחֲנָ' וכו' וְקָשֶׁה דְּהַךְ מִשְׁנָה וכו' נלע"ד לְיַשֵּׁב אַחַת אַחַת דְּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דהל"ל בְּמַסֶּכֶת דְּמַאי אוֹמֵר אֲנִי דְּהַרְבֵּה מָצִינוּ דֻּגְמָתָן בַּתַּלְמוּד שְׁנִשְׁנְתָּ מִשְׁנָה הַשַּׁיָּיכָ' לְמַסֶּכֶת זוֹ בְּמַסֶּכֶת אַחֶרֶת כִּדְאַשְׁכְּחַן פ"ב דְּבֵיצָה דְּתָנַן רַחַיִם שֶׁל פִּלְפְּלִין טְמֵאִים כו' דְּאֵין לְמִשְׁנָה זוֹ שַׁיָּיכוּת כ"א בְּמַסֶּכֶת כֵּלִים וְלֹא נִשְׁנֵית שָׁם כ"א כָּאן אַגַּב גְּרָרָא דְּרֵישָׁא דְּשׁוֹחֲקִין פִּלְפְּלִין בְּרַחַיִם כו' וְכֵן מַתְנִי' דְּגֵר וְגוֹי שֶׁיָּרְשׁוּ אֲבִיהֶם הֲרֵי גֵּר אוֹמֵר לַגּוֹי טוֹל ע"ז וי"נ וכו' שֶׁשָּׁנִינוּ בְּמַסֶּכֶת דְּמַאי פ"ו וְהִיא שַׁיָּיכָא בְּמַסֶּכֶת ע"ז וְכֵיוֹצֵא בָּהֶן רַבּוֹ מְסַפֵּר אֶלָּא אַרְחָא דְּתַנָּא הוּא לְמִיתְנֵי כָּל הַדִּינִים דְּמַיְירֵי בַּחֲדָא גַּוְונֵי וְכֵן בְּתוֹסָפְתָ' זוֹ יַעַן כִּי שָׁנָה הֲרִבֵּה דִּינִים דְּחָבֵר וְעַם הָאָרֶץ קָתָנֵי נָמֵי הַאי דִּינ' וְעוֹד מַאן לִימָא לַן דְּלָא קָאֵי גַּם אַטָּהֲרוֹת דְּכְשֶׁהִיא טְהוֹרָה אֵינָהּ נִזְהֶרֶת בִּנְגִיעָה דְּלֵית לָהּ לְמֵיחוֹשׁ שֶׁלֹּא תִּטַּמֵּא מֵהֶם דְּאֵין אוֹכֶל מִטַּמֵּא אָדָם הִלְכָךְ לֹא תִּטָּחוֹן דְּחָיְישִׁינַן דִּלְמָא שָׁכְחָה וְאָכְלָה מִינַּיהּ אֲבָל כְּשֶׁהִיא טְמֵאָה אֵינָהּ נוֹגַעַת בָּהֶן כְּלָל דְּאָדָם מִטַּמֵּא אוֹכֶל אֶלָּא שֶׁרֶשׁ"י ז"ל פֵּירְשָׁהּ בְּמַעֲשֵׂר דס"ל דְּאָכַל מִילֵּי שֶׁנִּחְשַׁד בָּהֶן ע"ה קָאֵי וּנְקַט רַשֵׁ"י מַעֲשֵׂר דעל' קָאֵי כֻּלֵּי שְׁמַעְתְּתָ' דְּהָכָא וְכוּלֵי מַתְנִי' וּמַתָּנִיי' דְּמַיְירִי קָאֵי כֻּלָּן אַמַּעֲשֵׂר וּלְקַמָּן אֶכְתּוֹב עוֹד מִזֶּה בע"ה וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּאֵין זֶה גְּזֵילָה דְּדָבָר מוּעָט הוּא כו' נלע"ד דְּרַשֵׁ"י ס"ל דְּדַוְקָא גַּבֵּי גַּבֵּאי צְדָקָה אָמְרוּ כֵּן דְּבָזֶה אֵין הַבַּעַל מַקְפִּיד שֶׁתִּתֵּן לְצְדָקָה אֲבָל לְגָנוֹב מִשֶּׁלּוֹ וְלִיתֵּן לַאֲחֵרִים אפי' בְּדָבָר מוּעָט וַאֲפִילּוּ לְעַכֵּב לְעַצְמָהּ מַקְפִּיד שֶׁהֲרֵי

שָׁנִינוּ בב"ב פֶּרֶק חֶזְקַת דְּאֵין מְקַבְּלִין פְּקָדוֹנוֹת מִן הַנָּשִׁים וְלֹא חִלְקוּ בֵּין דָּבָר מוּעָט לִמְרֻבֶּה וְתַדַּע שֶׁהֲרֵי שָׁנִינוּ פֶּרֶק הַכּוֹתֵב דס"ל לר"א דְּבַעַל מַשְׁבִּיעַ אִשְׁתּוֹ אפי' עַל פלכ' וְעַל עִיסָּתָן' שֶׁהוּא דָּבָר מוּעָט וע"כ לֹא נֶחְלְקוּ רַבָּנָן עֲלֵיהּ אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאֵין אָדָם דָּר עִם נָחָשׁ בִּכְפִיפָה אַחַת אֲבָל בְּהָא לֹא נֶחְלְקוּ דְּנֵימָא דְּאֵינוֹ מַקְפִּיד בְּדָבָר מוּעָט וּמַהָא בָּרַיְיתָא גּוּפָא דְּמַיְיתֵי הַתּוֹסָ' ז"ל נִרְאֶה לְהוֹכִיחַ כֵּן שֶׁהֲרֵי ת"ר דְּלוֹקְחִין מִן הַנָּשִׁים כְּלֵי צֶמֶר בִּיהוּדָה וּכְלֵי פִשְׁתָּן בַּגָּלִיל וְהַטַּעַם דְּשָׁם נוֹתְנִים הַבְּעָלִים לִנְשׁוֹתֵיהֶן לִמְכּוֹר דְּבָרִים אֵלּוּ וְלָא חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא גְּנַבְתָּם וְקָתָנֵי סֵיפָא גַּבָּאֵי צְדָקָה לוֹקְחִין מֵהֶן דָּבָר מוּעָט וכו' וא"כ ה"ל לְמִתְנֵי מִינֵּיהּ וּבֵיהּ דְּכָל אָדָם רַשַּׁאי לְקַבֵּל דָּבָר מוּעָט דְּמִזֶּה אַיְירֵי רֵישָׁא אֵיזֶה דָּבָר שָׁרֵי לְקָנוֹ' מֵהֶן וּמִדְּשַׁבְקֵיהּ לכ"ע וּנְקַט גַּבַּאי צְדָקָה ש"מ דַּוְקָא צְדָקָה: וְעוֹד קָשֶׁה לִי דְּהָא קָתָנֵי הָתָם בְּהֶדְיָא וְהַבַּדָּדִין לוֹקְחִין מֵהֶן שֶׁמָּן וְזֵתִים בְּמִידָּה אֲבָל לֹא בְּמוּעָט ופירש"י דְּלוֹקְחִין מִנְּשׁוֹתֵיהֶן דָּבָר מְרֻבֶּה שֶׁאֵין יְכוֹלָה לִגְנוֹב כ"כ וְלִמְכּוֹר בְּצִנְעָה אֲבָל לֹא בְּמוּעָט דִּגְנָבַתּוּ וְיכוֹלָה לַעֲשׂוֹת בְּצִנְעָה הֲרֵי מְבֹוָאָר דְּקָפִיד אפי' בְּדָבָר מוּעָט וצ"ל דְּהַתּוֹסָ' ס"ל כְּאִידָךְ פֵּירוּשָׁא דְּרַשְׁ"י שָׁם דְּבַמּוּעָט פֵּירְשׁוּ מַעֲטָן ע"ש ומ"מ לפירש"י ע"כ צ"ל כִּדְכָתַבְתִּי.

ומ"ש דְּהוּא דְּוַקָא הַחִילּוּק שֶׁחִילֵּק רַשְׁ"י בֵּין אִשֶּׁת חָבֵר לְאִשֶּׁת ע"ה אֵין בְּיָדִי לְהַשִּׂיג עַל זֶה כ"א בְּעֵינֵיהֶם נִרְאֶה דְּוַקָא אֵין אֲנִי כְּדַאי לְהַכְרִיעַ סְבָרָתָם חֲלִילָא אַדְּ בַּעֲנִיּוּתִי לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה הוּא דְּוַקָא כ"כ כִּי פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינוֹ מָצוּי שֶׁיִּשְׁכַּח אָדָם וְיִתֵּן לַאֲחֵרִים כִּי אִם אָדָם עָשׁוּי לְשַׁכֵּחַ אַגַּב טִרְדֵּיהּ לְטוֹבָתוֹ וְלַהֲנָאַת עַצְמוֹ כִּי חָשְׁקָה נַפְשׁוֹ לֶאֱכוֹל וּמַחֲמַת תַּאֲוָתוֹ הוּא נֶחְפָּז וְאֵינוֹ משי' אֶל לִבּוֹ וְשׁוֹכֵחַ אֲבָל אֵין אָדָם בָּהוּל וְנֶחְפָּז בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ הֲנָאָתוֹ אֶלָּא שֶׁמְּהַנֶּה אֲחֵרִים וְאָצ"ל שֶׁהוּא עוֹבֵר עֲבֵירָה וְגוֹזֵל פְּשִׁיטָא שֶׁאֵינוֹ בָּהוּל ע"ז וּפְשִׁיטָא שֶׁאֵין לְדַמּוֹתָן זֶה לָזֶה וכה"ג לֹא גָּזְרוּ וְהֵם אָמְרוּ בְּדָבָר שֶׁנִּרְאֶה לָהֶם שֶׁבָּא לִידֵי שִׂכְחָה וְהֵם אָמְרוּ לְהֵיפֶךְ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִרְאֶה לָחוּשׁ לְשִׂכְחָה אֶלָּא ש"מ דַּחֲשׁוּדָה וּרְגִילָה בְּהָכִי לִגְנוֹב וְלִיתֵּן לַאֲחֵרִים וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דְּאֵיךְ טוֹחֶנֶת עִמָּהּ אֵשֶׁת חָבֵר הֲרֵי מְסַיַּעַת יְדֵי עוֹבְרֵי עֲבֵירָה כִּדְאִיתָאבְּהַנִּזָּקִין אֲנִי אוֹמֵר תְּחִלָּה כִּי לענ"ד דִּלְרָבָא פְּשִׁיטָא דְּיֵשׁ לְתָרֵץ ע"פ קֻוּשְׁיָא הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִקְשׁוּ דִּלְיתְנֵי בְּמַסֶּכֶת דְּמַאי מַשְׁמַע דס"ל לְתוֹסְפ' ז"ל דִּלְרַשְׁ"י ז"ל שַׁיָּיךְ הַאי חֲשָׁשָׁא שֶׁמָּא תֹּאכַל כ"א בְּמַעֲשֵׂר וְלֹא טֻמְאָה וא"כ יֵשׁ לוֹמַר דְּגַם רָבָא מוֹדֶה לְאַבַּיֵי דְּרוֹב ע"ה מְעַשְּׂרִין הֵן אֶלָּא דְּלָא נִיחָא לֵיהּ לְאוֹקְמָ' בַּמַּעֲשֵׂ' כמ"ש לְקַמָּן וְתַדַּע דְּהָא רָבָא אַדְּרַבָּה הוּא מָרֵיהּ דְּסָבְרָא זוֹ פְּלִיג עִם אַבַּיֵי פֶּרֶק בְּמֶה מַדְלִיקִין דַּף כ"ד כְּמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' בִּנְזָקִין ופ"ב דִּכְתֻבּוֹת דַּף כ"ד.

וְתֵירְצוּ דְּלְעִנְיַן זֶה נ"ל לְרָבָא לְהַחְמִיר אֲבָל רַשְׁ"י ס"ל דְּגַם רָבָא אֵינוֹ מַחְמִיר לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר אֶלָּא דְּלָא נִיחָא לֵיהּ לְאוֹקְמָ' בְּמַעֲשֵׂר דא"כ תִּקְשֵׁי קֻוּשְׁיָ' הַתּוֹסָ' דְּנֵהִי דְּמִסַּיַּעַ יְדֵי עוֹבְרֵי עֲבֵירָה לֵיכָּא מ"מ לֵיחוּשׁ דִּילְמָא מִשְׁתְּלֵי וַאֲכָלָה כִּדְתַנְיָ' בַּבָּרַיְיתָ' דְּבִזְמַן שֶׁהִיא טְהוֹרָה לֹא תִּטְחַן דִּלְמָא מִשְׁתְּלֵי וַאֲכָלָה אֲבָל אִי בְּטֻמְאָה מַיְירֵי א"ש דְּלָא חָיְישִׁינַן לַאֲכִילָ' כמ"ש דְּהָכִי ס"ל לְתוֹסְ' בְּשִׁיטַת רַשְׁ"י וְאָפְשָׁר דְּטַעַם דְּסָפֵק מַעֲשֵׂר אִם אֵינוֹ מְעֻשָּׂר תֹּאכַל אִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא אֲבָל טֻמְאָה אַף אִם הוּא וַדַּאי טָמֵא בְּחֻלִּין אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן וכ"כ רַשְׁ"י בְּהַנִּזָּקִין לְעִנְיַן סִיּוּעַ דְּרָבָא וַאֲפִי' לְמַה שֶׁכָּתַבְתִּי אֲנִי לְעֵיל דְּגַם בְּטֻמְאָה חָיְישִׁינַן לַאֲכִילָה וְכֵן לְאַבַּיֵי דְּלֵיכָּא לְמֵימַר הַאי שַׁיְנּוּיָא מ"מ נִרְאֶה דְּרַשְׁ"י נִשְׁמַר מִזֶּה שָׁם בְּהַנִּזָּקִין שֶׁכָּתַב שָׁם ד"ה רֵישָׁא וְסֵיפָא בְּטֻמְאָה וְטָהֳרָה וּבִפֵּירוֹת מֻוְכָּשָׁרִים וְרֵישָׁא כָּל זְמַן שֶׁלֹּא גִּילְגְּלָה

אֵינוֹ אֶלָּא טֻמְאַת חֻלִּין דְּרַבָּנָן וְלָא גָּזַר בָּהּ מִשּׁוּם סִיּוּעַ בְּמָקוֹם דַּרְכֵי שָׁלוֹם וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תֹּאכַל.

דִּלְכְאוֹרָה תָּמוּהַּ מַאי עִנְיַן אֲכִילָה שָׁם שֶׁלֹּא נִזְכְּרָה בְּכוּלֵּי מַתְנִי' וּפְשִׁיטָא דַּאֲסוּרָה בַּאֲכִילָה גַּם מִדְּכָתַב בְּמָקוֹם דַּרְכֵי שָׁלוֹם מִכְּלָל דְּאִיכָּא דְּלֵיכָּא דַּרְכֵי שָׁלוֹם עכ"נ דְּרַשִׁ"י נִשְׁמַר לְתַרְץ קוּשְׁיָא זוֹ דְּהָא בָּרַיְיתָ' דְּהָכָא הוּבְאָה גַּם הָתָם וא"כ קַשְׁיָא דִּנְהִי דִּמְסַיְּיעַ לֵיכָּא מ"מ נִיחוּשׁ לַאֲכִילָה.

וּמְשַׁנֵּי דְּמַיְירֵי מַתְנִי' בְּמָקוֹם דַּרְכֵי שָׁלוֹם וְשָׁם הִתִּירוּ מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם לְסַיְּיעַ וּבִלְבַד שֶׁתִּתְּהֵר שֶׁלֹּא תִּטְעֶה וְתֹאכַל וּמִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם סָמְכוּ חֲכָמִים אַזְהִירוּתָהּ אִם הִיא רוֹצָה לְהִיזָּהֵר וְהִבְטִיחַתָּה שֶׁהִיא תִּטָּחוֹן וְלֹא תֹּאכַל אֲבָל בָּרַיְיתָא מַיְירֵי בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בּוֹ מִשּׁוּם דַּרְכֵי שלו' כְּגוֹן שֶׁאֵינָהּ שְׁכִינָתָהּ וְאֵין לָהּ עֵסֶק עִמָּהּ וְהָתָם לֹא רָצוּ חֲכָמִים לִסְמוֹךְ עַל זְהִירוּתָהּ וְהִלְכָךְ אָסוּר' בִּזְמַן שֶׁהִיא טְהוֹרָה וא"כ א"ש דִּלְאַבַּיֵי בָּרַיְיתָא דְּהָכָא מַיְירֵי נָמֵי בְּמַעֲשֵׂר וְלֵיכָּא מִשּׁוּם מְסַיְּיעַ דְּרוֹב ע"ה כו' וּבְהַנִּיזָּקִין מִשּׁוּם אֲכִילָה לֵיכָּא כֵּינָן דְּאִיכָּא מִשּׁוּם ד"ש לֹא חָשְׁשׁוּ לְהָכִי כמ"ש אֲבָל רָבָא פְּלִיג וס"ל אע"ג דְּרוֹב ע"ה מְעַשְּׂרִין וְלֵיכָּא מִשּׁוּם מְסַיְּיעַ מ"מ כֵּינָן דְּבוֹרֶרֶת וּמַגַּעַת אִיכָּא לְמֵיחַשׁ לְשִׁכְחָה וְדִילְמָא תֹּאכַל אִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא דִּבְסִיּוּעַ אֵין לָחוּשׁ דְּאַף אִם אֵינוֹ מְעֻוָּשָׂר אֵינוֹ כ"א אִיסּוּר דְּרַבָּנָן שֶׁאָסְרוּ לְסַיְּיעַ משא"כ בַּאֲכִילָה אִם תֹּאכַל תַּעֲשֶׂה אִיסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא וְלָכֵן הֶחְמִיר רָבָא טְפֵי.

ועי"ל מַה שֶּׁהִקְשׁוּ לְאַבַּיֵי דִּבְהַנִּיזָּקִין מַיְירֵי דִּמְסַיְּיעַ קָצַת דֶּרֶךְ עֲרַאי דְּהָכִי מַשְׁמַע לִישָׁנָ' דִּמְסַיְּיעַ מַשְׁמַע שֶׁאֵשֶׁת ע"ה הִיא עוֹשָׂה עִיקַּר הַמְּלָאכָה אֶלָּא שֶׁהִיא מְסַיְּיעַ כִּדְאָמְרִינַן פ"ב דְּסַנְהֶדְרִין רַבָּנַן אַחֲוֹשְׁבָּנַיְיהוּ סְמוּךְ וְרוֹעֵי בָקָר סְיוּעֵי סַיְּיעוּ בַּהֲדַיְיהוּ הֲרֵי שֶׁהֵם הָיוּ הָעִיקָּר וּפ' יֵשׁ נוֹחָלִין מֵעִיקָּרָא כִּי הָווּ אַאֲבוּלֵי הֲוָה כָּתְבִי וְאַסְטְרוּגֵי הָווּ מְסַיְּיעַ בַּהֲדַיְיהוּ מַשְׁמַע דִּבְכָל דְּוָכְתָּא סִיּוּעַ בְּעָלְמָ' וְהָתָם לֹא חָשׁוּ חֲכָמִים לַאֲכִילָה כֵּינָן שֶׁאֵינָהּ עוֹשָׂה הַמְּלָאכָה אֲבָל הָכָא מַיְירֵי שֶׁהָיָה עוֹשָׂה הַמְּלָאכָה כְּמוֹ אֵשֶׁת ע"ה וְאִיכָּא לְמֵיחַשׁ דְּמִיטָּרַד' בַּעֲבִידַת' וּתְאַכְּלָהּ ומ"מ לרב' צ"ל כמ"ש לְעֵיל וְדוק: שָׁם ד"ה וְהִתִּיר רַבִּי אֶת בֵּית שְׁאָן מַשְׁמַע דְּאֵין מַעֲשֵׂר נוֹהֵג בח"ל וְתֵימָא דִּבְפָרֶק עַד כַּמָּה כו' וא"ל כִּדְכֵי' הָכָא בקו' כו' דְּהָכָא פ"ק דְּבֵיצָה כו' ונ"ל דְּרַשִׁ"י ס"ל דְּאָפְשָׁר דְּאַחַ"כ גָּזְרוּ בח"ל גַּם אַשְׁאָר פֵּירוֹת וְיָרָק אֲבָל בִּימֵי רַבִּי לֹא נָהֲגוּ כ"א בְּדָגָן וְיִצְהָר כִּדְאַשְׁכְּחַן בְּכַמָּה דֵּוכְתֵי בִּמְרוֹבָּה אָמְרִינַן עָשׂינוּ עַצְמֵינוּ בְּבָבֶל כא"י לִבְהֵמָה דַּקָּה מִכִּי אֲתָא ר"ג לְבָבֶל ופי' רַשִׁ"י כִּי ר"ג הַרְבֵּה יְשִׁיבוֹת שָׁם וְנִתְיַשְּׁבוּ שָׁם הַרְבֵּה יִשְׂרָאֵל וְכֵן פ"ק דְּגִיטִּין לְעִנְיַן גֵּט וא"כ אָפְשָׁר דְּגַם לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר וּתְרוּמָה אָפְשָׁר דְּגָזְרוּ אַחַ"כ כְּשֶׁנִּתְיַישְּׁבוּ הַרְבֵּה יִשְׂרָאֵל בח"ל.

וְעוֹד נִרְאֶה לע"ד לְמַאי דְּמַסְקִי הַתּוֹסָ' בְּהַהִיא דִּבְרָכוֹת גַּבֵּי צָלָף אַיְירֵי לְעִנְיַן תְּרוּמָה א"כ י"ל דְּבָזֶה הַתִּירוּץ יִישְׁבוּ רַשִׁ"י דְּלָא גָּזְרוּ כ"א בְּדָגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר שֶׁהֵם בא"י דְּאוֹרַיְיתָא זָא לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר אֲבָל לְעִנְיַן תְּרוּמָה גָּזְרוּ בְּכָל דָּבָר וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא נָקְטִי הַתּוֹסָ' בְּקִיצּוּר לְחַלֵּק בֵּין תְּרוּמָה לְמַעֲשֵׂר וְנִימָא דִּתְרוּמָה גָּזְרוּ אפי' בְּיָרָק וְהָכָא לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר אַיְירִי וְאָפְשָׁר שֶׁכַּוָּנָתָם לְהַשְׁווֹת תַּלְמוּד דִּידַן עִם הַיְרוּשַׁלְמִי שֶׁהֵבִיאוּ רְאָיָה מִמֶּנּוּ לְפֵירוּשָׁם: וְיֵשׁ לְתָמֵּהַּ מַאי רְאָיָה הֵבִיאוּ מפ"ק דְּבֵיצָה מְאֶוְשְׁפִּזֵיכנ' דְּרָבָא דה"ל אִיסּוּרְיָיתָא דְּחַרְדָּלָא וְהָתָם לָא קָאֵי לְעִנְיַן מַעֲשֵׂר וּתְרוּמָה כ"א אִי שָׁרֵי לְפָרוּכֵי וּלְמֵיכַל מֵינַיְיהוּ בי"ט דְּהָא דְּפָרִיךְ הָתָם בָּתַר הָכִי א"כ מָצִינוּ תְּרוּמָה שֶׁזַּכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ וְכֵן נִרְאֶה הָתָם בע"ז פֶּרֶק ר"י

דְּאִי דְּרְאֵיְתָם מַהָכָא לֹא יָדַעְתִּי מַאי רְאֵיָה מִשָּׁם דְּמַאן לֵימָא לָן דאח"ל קָאֵי דִּלְמָא אא"י קָאֵי וה"ק אִי שָׁרֵי לְמִיְקְרַךְ וּלְמִיכַל א"כ הֵיכָא דִּמְחַיֵּיב בִּתְרוּמָה ע"כ מַפְרִישׁ מִמֶּנָּה בי"ט וַאֲנַן תְּנַן דְּאֵינוֹ זַכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ וְאֵין לְהַקְשׁוֹ' דִּלְמָא הָא דְּשָׁרֵי רָבָא לְמִפְרַךְ הַיְינוּ בח"ל דְּלֵיכָּא תְּרוּמָה אֲבָל בא"י אָסוּר מִשּׁוּם תְּרוּמָה.

דז"א דְּהָא פָּרִיךְ לֵיהּ אַבַּיֵי מִבָּרַיְיתָ' דְּהַמּוֹלֵל מְלִילוֹת מעי"ט כו' וּמְשַׁנֵּי רָבָא אַבָּרַיְיתָא דה"ה בי"ט וּבָרַיְיתָא פְּשִׁיטָא דְּלָאו אח"ל לְבַד קָאֵי וא"כ ה"ל לְרָבָא לְשַׁנּוֹיֵי דַּאֲפִי' בי"ט שָׁרֵי וְהָא דְּקָתָנֵי מעי"ט מִשּׁוּם דְּמַיְירֵי גַּם בא"י וְאִי הָוֵי תָּנֵי בי"ט לֹא הָיָה לְהַתָּנָא לְמִינְקָט דִּינֵיהּ בח"ל דַּוְקָא דְּהַתָּנָא אַיְירֵי מִכָּל מִילֵּי וְלָמָּה דְּחֵיק דְּאַיְידֵי קָתָנֵי: וְעוֹד נ"ל דְּאִי שָׁרֵי לְפָרוּכֵי בי"ט גַּם הַפְרָשַׁת תְּרוּמָה שָׁרֵי דְּהָא אָמְרִינַן פֶּרֶק בָּתְרָא דְּבֵיצָה דַּף ל"ז דְּהָא דְּאָסוּר לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה ה"מ פֵּירֵי.

דְּטָבִילִי אֶתְמוֹל אֲבָל פֵּירֵי דְּטָבִילִי הָאִידָּנָא כְּגוֹן עִיסָּה שָׁרֵי לְאַפְרוֹשֵׁי חַלָּה מִינַּיהּ וכ"כ רַשׁ"י פ"ק דְּבֵיצָה דְּלָא גָּזְרוּ עַל תְּרוּמַת עִיסָּה כֵּינָן דְּשָׁרֵי לְגַלְגְּלָהּ לְכַתְּחִילָּה בי"ט ולכ"ע היכ' דְּגִלְגֵּל בי"ט שָׁרֵי לְהַפְרִישׁ וא"כ אִי שָׁרֵי לְפָרוּכֵי בי"ט ה"ל כְּגִלְגּוּל עִיסָּה דְּהָא שָׁרֵי לְכַתְּחִילָּה לְהַנִּיחַ לָמָחָר וּלְמִיְקְרַךְ א"כ אִי פָּרִיךְ בי"ט ה"ל פֵּירֵי דְּטָבִילִי הָאִידָּנָא דְּמֵאָתְמוֹל לָא טָבִילִי בְּשַׁבָּלִים וְאִם כֵּן שָׁרֵי לְאַפְרוֹשֵׁי תְּרוּמָה מִנַּיְיהוּ אפי' בא"י וְזֶה אֱמֶת וְיַצִּיב בְּלִי סָפֵק וא"כ אֵין רְאָיָה דאח"ל .

קָאֵי ודו"ק: דַּף ז' ע"ב ד"ה גְּדוֹלִים צַדִּיקִים פֵּ"ה דְּדָרִישׁ כו' וְקָשֶׁה דא"כ מַאי פָּרִיךְ וכו' נלע"ד דְּנִשְׁמַר רַשׁ"י זַ"ל מִזֶּה דְּכָתַב וְדִלְמָא לְקִיּוּמָא בִּרְכָתָ' דְּאֵלְיָהוּ דְּלָא סַגִּי דְּלָא תִּתְקַיֵּים דִּכְתִיב בְּהוּ בַּצַּדִּיקִים וְתַגְזוֹר אוֹמֵר וְלָאו מִשּׁוּם אֱלִישָׁע הָיָה פי' לְדָבָרָיו כֵּינָן דְּלָא סַגִּי דְּלָא תִּתְקַיֵּים א"כ הָיָה מֻוכָרָח לְחַיּוֹת מֵיָּד דְּלָא הֲוָה אָפְשָׁר שֶׁיִּטְרַח בּוֹ בְּמוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁטָּרַח בְּחַיָּיו וְלֹא סַגִּי בְּאוֹפָן אַחֵר משא"כ בְּחַיָּיו הָוֵי סַגִּי לְקַיָּמָא בִּרְכָתָא דְּאֵלְיָהוּ ע"י תְּפִילָּתוֹ כֵּינָן שֶׁאֵין הָעִנְיָן אֶלָּא שֶׁתִּתְקַיֵּים הַגְּזֵרָה וְלֹא הָיְתָה הַגְּזֵרָה שֶׁיִּחְיֶה שֶׁלֹּא בְּטוֹרַח דַּוְקָא אֲבָל אִי מִשּׁוּם זְכוּת אֱלִישָׁע הָיָה א"א לוֹמַר כֵּן כֵּינָן דִּבְחַיָּיו הָיָה אֱלִישָׁע חָפֵץ מְאוֹד לְהַחֲיוֹתוֹ וְלֹא הָיָה כֹּחַ בִּזְכוּתוֹ כ"א בְּטָרְחָא גְּדוֹלָה א"כ בְּמוֹתוֹ אִם לֹא הָיָה גָּדוֹל יוֹתֵר מִבְּחַיָּיו אעפ"י שֶׁהָיָה חָפֵץ שֶׁיִּחְיֶה הָרָשָׁע שֶׁלֹּא יִשְׁכַּב אֶצְלוֹ אֵין כֹּחַ בִּזְכוּתוֹ לְהַחֲיוֹתוֹ מֵיָּד שֶׁהֲרֵי בְּחַיָּיו ג"כ הָיָה חָפֵץ וְלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ וְלֹא הָיָה כֹּחַ בִּזְכוּתוֹ לְהַחֲיוֹתוֹ בִּנְגִיעָה וְלָמָּה בְּמוֹתוֹ גָּרַם זְכוּתוֹ שֶׁנִּתְמַלֵּא רְצוֹנוֹ וַאֲפִי' תֹּאמַר דִּבְחַיָּיו ג"כ אֶפְשָׁר שֶׁהָיָה כֹּחַ בִּזְכוּתוֹ לְהַחֲיוֹתוֹ בִּנְגִיעָה אֶלָּא כֵּינָן שֶׁהָיָה אֶפְשָׁר בִּתְפִילָּה לֹא רָצָה הקב"ה כ"א בִּתְפִילָּה אע"פ שֶׁיֵּשׁ כֹּחַ בְּלֹא תְּפִילָּה משא"כ בְּמוֹתוֹ דא"א מֻוכָרָח הוּא בִּנְגִיעָה מ"מ לענ"ד לָא קַשְׁיָא כְּלוּם דאה"נ דְּהָווּ גְּדוֹלִים צַדִּיקִים כְּמוֹתָם כו' שֶׁזּוֹכִי' לַעֲשׂוֹת בְּלֹא טִרְחָא וּבְחַיֵּיהֶם צָרִיךְ טִרְחָא כמ"ש רַשׁ"י גַּבֵּי ר' פִּנְחָס ב"י ד"ה בְּחַיֵּיהֶן שֶׁל צַדִּיקִים נוֹתֵן הקב"ה לִבּוֹ לְמַלֹּאות תַּאֲוָתָן כו' וא"כ גְּדוֹלִים צַדִּיקִים קָאֵי לְעִנְיַן מִילּוּי רְצוֹנָם שהב"ה מְמַלֵּא רְצוֹנָם בְּמוֹתָם יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם תַּיְתֵי מֵהֵי תֵּיתֵי אִי מִשּׁוּם אֶפְשָׁר אוֹ מִשּׁוּם זְכוּת מ"מ מְמַלֵּא רְצוֹנָם בְּמוֹתָם מַה שֶּׁאֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת בְּחַיֵּיהֶם וְזֶהוּ שֶׁאָמַר רַבִּי אִם בְּחַיָּיו זָכָה ר"פ שֶׁמְּלֵא הקב"ה תַּאֲוָתוֹ שֶׁלֹּא הָיָה חָפֵץ לִהְיוֹת בְּלֹא תְּפִילָּה וְטִרְחָא בְּמוֹתוֹ עאכ"ו שֶׁיְּמַלֵּא הקב"ה חֶפְצוֹ וק"ל: דַּף ה' ע"ב ד"ה וְהִלְכְתָא אפי' בְּצוֹנֵן עַד וְלֹא כפי' הַקּוּנְטְרֵס דפי' דְּאַבְשַׁר קָאֵי כו' לע"ד תֵּימָא אֵיךְ אֶפְשָׁר לְפָרְשָׁאסַכִּין דְּהָא ע"כ סַכִּין שֶׁשָּׁחַט מַיְירֵי שֶׁהֻוְדַּח כְּבָר מִן הַדָּם הָיָה טוֹפֵחַ עָלָיו מִן

הַשְׁחִיטָה דאל"כ לָמָּ"ד לָא בָּעֵי הַדָּחָה איה"ד לַחְתּוֹךְ בְּסַכִּין מָלֵא דָּם בָּשָׂר בְּלֹא הַדָּחָה אפי' אִם יָדִיחַ שֹׁר אַחַ"כ אָסוּר לִסְמוֹךְ עַל אוֹתָהּ הַדָּחָה שֶׁהֲרֵי מִשְׁנָה שְׁלֵימָה שָׁנִינוּ פ' כָּל הַבָּשָׂר צוֹרֵר אָדָם בָּשָׂר וּגְבִינָה כו' וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִגְּעוּ זא"ז וּפָרִיךְ וְכִי נוֹגְעִים זֶה בָּזֶה מַאי הָוֵי אָמַר אַבַּיֵי נְהִי דְּלָא בָּעֵי הַדָּחָה מִיהוּ בָּעֵי אַלְמָא שְׁנֵי דְּבָרִים הָאֲסוּרִים אָסוּר לִיגַּע זֶה בָּזֶה וַאֲפִי' אִם יָדִיחַ אַחַ"כ א"כ הֵיכִי שָׁרֵי בְּלֹא הַדָּחָה וַאֲפִי' אִם הָיָה הַדָּם יָבֵשׁ עָלָיו אֵין נִרְאֶה שֶׁיַּתִּיר שׁוּם מַזָּלָא הַדָּחָה כִּי אִי אֶפְשָׁר שֶׁהַצּוֹנֵן אֵינוֹ לַח קְצָת וּמְלַחְלֵחַ הַדָּם אֵין לְתָרֵץ דְּמַיְירֵי בְּבָשָׂר חַי דִּלְעוֹלָם דַּרְכָּם לַהֲדִיחוֹ וַדַּאי יְדִיחוּ כמ"ש קְצָת הַפּוֹסְקִים גַּבֵּי סַכִּין שֶׁל מְנַקְּרֵי הַבָּשָׂר דְּדוֹחֵק הוּא לְפָרֵשׁ דְּצוֹנֵן מַיְירֵי בְּבָשָׂר חַי דְּדַרְכּוֹ בַּהֲדָחָה וְלֹא בִּמְבֻשָּׁל לֹא בִּשְׁאָר צוֹנֵן עכ"נ לְרַשִׁ"י ז"ל דְּמַיְירֵי שֶׁהַסַּכִּין הֻדַּח כְּבָר מֵרֹב הַדָּם שֶׁהָיָה עָלָיו אוֹ נִתְקַנַּח וְעַתָּה הוּא נָקִי אֶלָּא שֶׁאָסוּר תּוֹךְ בּוֹ מְשׁוּם דְּבָלַע דָּם וּפָלַט הַשְׁתָּא דס"ל ב"ה רוֹתֵחַ וּבָלַע ופי' הָתָם בְּהֶדְיָא וּבְצוֹנֵן פְּלִיגִי אִי אַגַּב דֻּחְקָא דְּסַכִּינָ' פְּלִיט קְצָת וּבָעֵי הַצּוֹנֵן הֶדָחָה וַהֲדָחָה דְּסַכִּין פְּשִׁיטָא דְּלָא מְהַנֵּי שֶׁלֹּא תִּיט מֵחֲמַת דֻּחְקָא וְנִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַשִׁ"י דְּגָרִיס בָּעֵי הֶדָחָה א' בְּהֶדְיָא שָׁם ואע"ג דר"י תַּקַּנְתָּ' דְּסַכִּין קמ"ל מִיהוּ צוֹנֵן בָּעֵי הֶדָחָה פֵּירוּשׁוֹ אַצּוֹנֵן כֵּינָן דְּמֻכְרָח לְפָרֵשׁ כָּךְ כמ"ש וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה פי' הַתּוֹסָ' עַצְמָן: דַּף י' ע"ב ד"ה וְדִלְמָא אַדְּנָפִיק וְאָתֵי בְּצִיר לֵיהּ כו' אוק' תִּינַח הֵיכָא דְּלֵיכָּא רֵיעוּתָא כו' עַד וּמִיהוּ קָשֶׁה דְּהַהִ מִלְּתָא דָּמְיָא וכו' לע"ד דִּלְפִי' רָשִׁ"י שפי' דְּקוֹשְׁיַת הַתַּלְמוּד הִיא דִּלְמָא אַדְּנָפִיק וְאָתֵי בְּצִיר שִׁיעוּרֵיהּ וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הָיָה גַּע בִּשְׁעַת הֶסְגֵּר וְאֵין הִסְגִּירוֹ הֶסְגֵּר א"ש דְּאֵין קוֹשְׁיַית הַתַּלְמוּ' מִן אוֹתָן שֶׁנִּכְנְסוּ בִּימֵי הֶסְגֵּר דְּלָא מְטַהֲרִינַן לְהוּ כִּדְפִי' הַתּוֹסָ' וי"ל דְּזֶה גְּזֵרַת הַכָּתוּב הוּא דְּמִשֶּׁנִּסְגַּר וְנִפְלָט עָלָיו שָׁם טֻמְאָה טָמֵא הַבַּיִת שבע' יָמִים אפי' אִם יֶחְסַר בְּתוֹךְ כָּךְ כֵּינָן שֶׁבִּשְׁעַת הַגֵּר הָיָה כַּשִּׁיעוּר כְּמוֹ שְׁאָר טֻמְאוֹת כְּגוֹן טָמֵא מֵת טָמֵא ז' מְגֻּעָ וּכְמוֹ נָדָה דִּבְרוֹאָה יוֹם א' מְטַמְּאָה ז' אפי' לֹא תִּרְאֶה כָּלָל ה"נ טָמֵא ז' מִשֶּׁנִּסְגָּר וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ הָא תִּינַח הֵיכָא דַּכָּא רֵיעוּתָ' וכו' לָא קַשְׁיָא לפי' רָשִׁ"י ג"כ א' די"ל נָמֵי כְּפִיתָם דה"נ אֵיכָּא רֵיעוּתָא גְּדוֹלָה דאע"ג דְּאִשְׁתְּכַח דְּחָסֵר בְּסוֹף ז לָא אָמְרִינַן דְּאִתְּרַע הַחֲזָקָה וְנֵימָא דְּלִמַּפְרֵעַ לֹא הָיָה הַהֶסְגֵּר הֶסְגֵּר כְּלָל וְלֹא נִטְמָא הַבַּיִת כְּלָל דְּבִשְׁעַ' הַהֶסְגֵּר הָיָה ג"כ חָסֵר ש"מ דְּאוֹקְמִינַן אַחֲזָקָה אפי' בְּמָקוֹם רֵיעוּתָא וְכֵינָן דְּהָכִי הוּא לָא קַשְׁיָא קוֹשְׁיָא הָאַחֲרוֹנָה.

די"ל כֵּינָן דִּבְשִׁעַת הַהֶסְגֵּר אוֹקְמִינַן אַחֲזָקָה א"כ הָוֵי כְּאִלּוּ רָאִינוּ בְּעֵינֵי' שֶׁהוּא כַּשְּׁאוֹר בִּשְׁעַת הֶסְגֵּר וְנֶחְלַט עָלָיו טֻמְאָה גְּמוּרָה וא"כ הַנִּכְנָס בְּתוֹךְ ז' לֵיכָּא לְאוֹקְמָ' לְגַבְרָא בְּחֶזְקַת טָהֳרָה שֶׁהֲרֵי נִטְמָא וַדַּאי בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנַס אפי' אִם הוּא חָסֵר עַתָּה בִּשְׁעַת הַכְנָסָה כֵּינָן שֶׁנִּטְמָא הַבַּיִת וַדַּאי מְטַמֵּא וְנֶחְלַט עָלָיו טֻמְאָה: אֵין לְהַקְשׁוֹת דְּגַבֵּי בַּיִת נֵימָא דְּאוֹקֵי לַבַּיִת אַחֲזָקַתֵּיהּ שָׁרָה בְּחֶזְקַת טָהֳרָה וא"כ נֵימָא שֶׁהָיָה חָסֵר בִּשְׁעַת הֶסְגֵּר זֶה נָגוּ דְּבַיִת וַדַּאי יָצָא מֵחֶזְקָתוֹ כֵּינָן שֶׁרָאִינוּ הַשִּׁיעוּר קוֹדֶם שֶׁיָּצָא כֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶלָּא שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁחָסַר אַחַ"כ בְּהָא וַדַּאי מוֹקְמִינַן לַגַּע אַחֲזָקַתֵּיהּ ולעד"נ בָּרוּר שֶׁהוּא כמ"ש שֶׁהַבַּיִת טָמֵא וַדַּאי אי' אִם בָּרוּר שֶׁנֶּאֱסַר תּוֹךְ ז' וְאִיפְּרָקָא הַקּוֹשְׁיָא שַׁפִּיר וְדוּק: דַּף יב ד"ה וְתִיבָּעֵי לָךְ מַעֲשֶׂה כָּל הַסַּוְגְיָא פֵּ"ה דְּדִבּוּר גַּם מַעֲשֶׂה חֲשִׁיב מַעֲשֶׂה כו' ולעד"נ דְּאֵין כַּוָּנַת רַשִׁ"י ז"ל דְּדִיבּוּר עֹושֶׂה כְּלוּם אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ כֵּינָן דְּמַחֲשָׁבָה וּמַעֲשֶׂה הַכֹּר בְּכָל מָקוֹם קַאֵי אַדָּבָר שֶׁצָּרִיךְ כַּוָּנָה כְּגוֹן קָדָשִׁים וְלִי לְהוֹרִידוֹ לְטֻמְאָה וְלָעִנְיָן כִּי יֵתֵן א"כ מַחֲשָׁבָה פֵּירוּשׁוֹ הַכַּוָּנָה שֶׁצָּרִיךְ לְכַוֵּין חָשַׁב עָלֶיהָ בְּמַחֲשָׁבָה לְבַד וּמַעֲשֶׂה פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהַכַּוָּנָה שֶׁצָּרִיךְ עָשָׂה עֲלֶיהָ מַעֲשֶׂה וּלְכַוָּנַת כַּוָּנָה

זוֹ עֲשָׂה מעש' זֶה וא"כ קַשְׁיָא לֵיהּ מְנָא יָדְעִינַן שֶׁחָשַׁב כַּוָּנָה זוֹ אוֹ שֶׁעָשָׂה הַמַּעֲשֶׂה לְכַוָּנָה
זוֹ דִּלְמָא לְאַקְרַאי בְּעָלְמָ' וְלָכֵן פי' דִּמְפָרֵשׁ בְּהָדְיָא כַּוָּנָתוֹ הֵן אִם מְכַוִּין בְּמַחֲשָׁבָה לְבַד אוֹ
עָשָׂה אוֹתָהּ בְּמַעֲשֶׂה א"כ הַדִּבּוּר אֵין בּוֹ צוֹרֶךְ שֶׁעֲבוּרוֹ יִהְיֶה נִקְרָא מַעֲשֶׂה כִּי וַדַּאי בְּלֹא
דִּבּוּר נָמֵי חֲשִׁיב מַעֲשֶׂה וְאֵין צוֹרֶךְ בְּדִבּוּר כ"א הוֹרָאָה שֶׁעָשָׂה הַמַּעֲשֶׂה בְּכַוָּנָה זוֹ לֹא
לְצוֹרֶךְ דָּבָר אַחֵר וה"ה אִם יֵשׁ הוֹכָחָה בְּרוּרָה אַחֶרֶת שֶׁלֹּא עָשָׂה מַעֲשֶׂה זֶה כ"א לְצוֹרֶךְ
כַּוָּנָה זוֹ אַהֲנֵי ג"כ שֶׁהֲרֵי כָּתַב ד"ה וְיֵשׁ לָהֶם מַעֲשֶׂה כְּגוֹן זֶה שֶׁמַּעֲשֵׂיהֶם מוֹכִיחִים דִּלְשֵׁם
כְּלִי נִתְכַּוְּנוּ וְגַם הֵם אוֹמְרִים כֵּן כו' הֲרֵי מוּכָח דְּגַם הוֹכָחָה אַחֶרֶת מְהַנְּיָ דאל"כ כֵּיוָן שֶׁכָּתַב
שֶׁהֵם אוֹמְרִים כֵּן לָמָּה לִי הוֹכָחָה זוֹ כְּלָל כֵּיוָן שֶׁאֵינָהּ מַעֲלָה וְלֹא מוֹרֶדֶת אֶלָּא ש"מ דְּכָל
חֲדָא מְהַנְּי אֶלָּא שֶׁכָּתַב לְרַווְחָא דְּמִלְּתָא שֵׁשׁ שְׁנֵיהֶם וְלֹא כָּתַב רַשִׁ"י אֲמִירָה כ"א בְּעוֹלָה
וּבְהֶכְשֵׁר דְּגַם לֵיכָּא הוֹכָחָה גְּמוּרָה בְּשׁוּם מַעֲשֶׂה כ"א ע"י דִּבּוּר משא"כ בְּאַלּוֹן וּבְרִמּוֹן
מוֹעִיל מַעֲשֶׂה לְחוּד וְלֹא כָּתַב רַשִׁ"י דְּגַם הֵם אוֹמְרִים אֶלָּא לְרַווְחָ' דְּמוּכָח מִלִּישָׁנָ' דְּמַתְנִי'
דְּתָנַן לְמוּד עָפָר וּמְנָא יָדְעִינַן דִּמְכַוְּנִים לְעָפָר דְּנְהִי דִּלְכֵלִי וַדַּאי מְכַוְּנִים מ"מ לְמָדִיד
עָפָר לֹא יָדְעִינַן וּכְמוֹ שֶׁהִקְשׁוּ התו' לְפֵירוּשָׁם אֶלָּא ש"מ שֶׁהֵם אוֹמְרִים כֵּן וְכֵן מַשְׁמַע
מִדְּבָרָיו לְקַמָּן גַּבֵּי מַחְשַׁבְתּוֹ נִיכָּרֶת מִתּוֹךְ מַעֲשָׂיו לְפִי רְאוֹת עֵינֵינוּ אֲבָל אִם אָנוּ יוֹדְעִים
בְּבֵרוּר אִם עָשָׂה זֶה לְשֵׁם מַחֲשָׁבָה זוֹ מִבְּוֹאָר בִּדְבָרָיו דְּמַחְשַׁבְתּוֹ נִיכָּרֶת וכו' מַקְרֵי שֶׁאֵין
אָנוּ יוֹדְעִים בְּבֵרוּר אִם עָשָׂה זֶה לְשׁוּם כַּוָּנָה זוֹ אֶלָּא לְפִי רְאוֹת עֵינֵינוּ נִרְאֶה כֵּן אֲבָל אִם
הָיָה א"א לְפָרֵשׁ מַעֲשֵׂיהֶם בע"א לָא קָא מִבַּעְיָ' לֵיהּ דְּוַדַּאי נקר' מַעֲשֶׂה מְעַלְיָ' וּלְפִי מַה
שפי' התו' זַ"ל דְּבָרָיו דְּבָעֵינַן דוק' דִּבּוּר עִם הַמַּעֲשֶׂה אפי' לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ בע"א
לָאו מַעֲשֶׂה הוּא כמ"ש בְּהֶדְיָ' בְּקֻוּשְׁיָ' הָאַחֲרוֹנָה עָלָיו וְכֵן מַחֲשָׁבָה אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁהַדִּבּוּר
נקר' מַחֲשָׁבָה אֶלָּא הַדִּבּוּר מוֹרֶה שֶׁהוּא מְחַשֵּׁב כַּוָּנָה זוֹ וּבָזֶה נִתָּרֵץ כָּל הַקֻּוּשְׁיוֹת דְּמַה
שֶׁהִקְשׁוּ דאת"ל שֶׁתָּלוּי בַּאֲמִירָה כְּמוֹ בַּמַּעֲשֶׂה א"כ הֵיכִי קָתָנֵי יֵשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה וְאֵין ל"מ
ה"נ הָוֵי מ"ל יֵשׁ לָהֶם מַחֲשָׁבָה דְּהַיְינוּ עִם הַמַּעֲשֶׂה וְאֵין לָהֶם מַעֲשֶׂה גְּרִידָ' וּלְפִי דְּבָרֵינוּ
אֵין מָקוֹם לְקֻוּשְׁיָ' זוֹ שֶׁאֵין הַדִּיבּוּר מַעֲלֶה וְלֹא מוֹרִיד לְמַעֲשֶׂה כְּלָל שֶׁאֵינוֹ כ"א הוֹרָאָה עַל
הַמַּעֲשֶׂה וא"כ הֵיכִי לִיתְנֵי יֵשׁ לָהֶם מַחֲשָׁבָה דא"כ לֹא נִזְכַּר הַמַּעֲשֶׂה אֲבָל בִּכְלַל מַעֲשֶׂה
כֵּיוָן דְּקָתָנֵי יֵשׁ לָהֶם מַעֲשֶׂה שֶׁפֵּירוּשׁוֹ שֶׁעָשׂוּ הַכַּוָּנָה בְּמַעֲשֶׂה א"כ ע"כ יָדְעִינַן אוֹ בְּדִיבּוּר
אוֹ בְּהוֹכָחָה אַחֶרֶת שֶׁעָשׂוּ הַמַּעֲשֶׂה לְכַוָּנָה זוֹ שֶׁהֲרֵי פֵּירוּשׁוֹ אֵין לָהֶם מַחֲשָׁבָה אִם כִּוְּנוּ
בְּמַחֲשָׁבָה אֲבָל אִם כִּוְּנוּ בְּמַעֲשֶׂה מְהַנְּי וְכֵיוָן שֶׁאָנוּ מַחְלִיטִים שֶׁכִּוְּנוּ בְּמַעֲשֶׂה זֶה לְשֵׁם כָּךְ
ע"כ יָדְעִינַן כֵּן א"כ כֵּיוָן דְּקָתָנֵי מַעֲשֶׂה אֵין צוֹרֶךְ לְהַזְכִּיר כֵּיוָן דְּיָדְעִינַן בְּאֵיזֶה אוֹפֶן שֶׁיִּהְיֶה
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְשֵׁם כַּוָּנָה זוֹ אֲבָל בִּכְלַל דִּבּוּר לֹא נִזְכְּרָה הַמַּעֲשֶׂה וכ"ש בִּכְלַל הַמַּחֲשָׁבָה
לְשִׁיטָתֵינוּ שֶׁאֵין פֵּירוּשׁוֹ דִּבּוּר אֶלָּא הַדִּבּוּר מוֹרֶה עַל הַמַּחֲשָׁבָה וְכֵן צ"ל ע"כ לפי'
הַתּוֹסָפוֹת מַה דְּתָנַן אֵין לָהֶם מַחֲשָׁבָה ע"כ מַיְירֵי דְּיָדְעִינַן שֶׁהוּא מְחַשֵּׁב כַּוָּנָה זוֹ דאל"כ
גַּם בְּגָדוֹל אִי לָא יָדְעִינַן מַחֲשַׁבְתּוֹ לָא מְהַנֵּי וא"כ מְנָא יָדְעִינַן אֶלָּא ע"כ מַיְירֵי בְּדִבּוּר
שֶׁמְּפָרֵשׁ מַחֲשַׁבְתּוֹ ואע"פ שֶׁלֹּא נִזְכַּר הַדִּבּוּר אֶלָּא אֵין צוֹרֶךְ לְזָכְרוֹ כמ"ש וְכֵן מעש' ע"כ
פֵּירוּשׁוֹ עִם הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁכִּוְּנוּ לְכָךְ ואע"פ שֶׁלֹּא הֻזְכַּר אֶלָּא ע"כ צ"ל דְּקָאֵי עַל הַכַּוָּנָה
מַעֲשֶׂה הַכַּוָּנָה בְּמַעֲשֶׂה דְּמוּכָח מִן הַמַּעֲשֶׂה הוּא מְכַוּן כָּךְ וא"כ מַה לִּי ע"י הוֹכָחָה אוֹ ע"י
דִּבּוּר דְּהַדִּבּוּר נָמֵי אֵינוֹ אֶלָּא הוֹכָחָה וְלֹא עוֹד אֶלָּא אפי' אִם הָיִינוּ מְפָרְשִׁי' דְּכַוָּנַת רַשִׁ"י
דְּדֻוקָ' בְּדִבּוּר הֲוָה הוֹרָאָה שֶׁעוֹשֶׂה בְּכַוָּנָה וְלֹא בְּשׁוּם מַעֲשֶׂה אַחֵר דְּכָל מַעֲשֶׂה אֶפְשָׁר
לְפָרֵשׁ שֶׁעוֹשֶׂה לְכַוָּנָה אַחֶרֶת ג"כ לָא קשי' כֵּיוָן דְּתָנֵי שֶׁעוֹשֶׂה הַמַּעֲשֶׂה לְכַוָּנָה זוֹ א"כ

ע"כ מַיְירִי דְּמְפָרֵשׁ כֵּן דְּאִל"כ מְנָא יָדְעִינַן כֵּינָן דְּכָל מַעֲשֶׂה אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ לְכַוָּנָה אַחֶרֶת אֲבָל בְּמַחֲשָׁבָה לֹא נִזְכַּר הַמַּעֲשֶׂה אֲבָל הָאֱמֶת יוֹרֶה דַּרְכּוֹ דִּלְרַשְׁ"י מְהַנֵּי כָּל הוֹכָחָה בְּרוּרָה אפי' בְּלֹא דִּבּוּר כמ"ש וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּלְקַמָּן הל"ל כְּגוֹן שֶׁחָקְקוֹ סְתָם הִנֵּה מִלְּבַד תֵּירוּצָם אִיְּפָרֵק בְּדָבְרֵינוּ נָמֵי דְּמוּכָח מִדְּבְרֵי רַשְׁ"י ד"ה שֶׁיֵּשׁ לָהֶן מַעֲשֶׂה דַּחֲקִיקָה הָוֵי הוֹכָחָה גְּמוּרָה דְּלָא נִתְכַּוְּונוּ לְשׁוּם ד"א כֵּינָן שֶׁרָאִינוּ שֶׁהוֹצִיאוּ הָאוֹכֶל וּמָדְדוּ בָּהֶן עָפָר וַדַּאי לְכַוָּנָה זוֹ עָשׂוּ כמ"ש התו' וְגַם רַשְׁ"י מוֹדֶה בָּזֶה כמ"ש לְעֵיל.

וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּלְקַמָּן קָתָנֵי אע"פ שֶׁנִּתְכַּוְּונוּ לְכָךְ וַהֲרֵי יֵשׁ מַעֲשֶׂה וְדִבּוּר נלע"ד דִּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ס"ל לְתַלְמוּדָן דע"כ סֵיפָא אַרִישָׁ' קָאֵי שֶׁהֶעֱלוּ' בַּתְּחִילָּה מִפְּנֵי הַכְּנִימָהוְאַחַ"כ יָרַד טַל וְנִתְכַּוְּונוּ לְכָךְ דאל"כ מַאי קמ"ל רֵישָׁא אַטוּ לָא יָדְעִינַן דְּבָעֵינַן דְּנִיחָ' לֵיהּ וְכָל מַסֶּכְתָּ' מַכְשִׁירִים מָלֹא מִזֶּה וְכֵן סֵיפָא דְּקָתָנֵי וְאִם נִתְכַּוְּונוּ לְכָךְ פְּשִׁיטָ' אֶלָּא ע"כ עִיקַּר מִלְּתָא מִשּׁוּם הָא תְּנַן שֶׁהֶעֱלוּם בַּתְּחִילָּה מִפְּנֵי הַכְּנִימָה וְנִתְכַּוְּונוּ אַחַ"כ לְטַל אע"פ שֶׁבַּתְּחִילָּה לֹא הֶעֱלָה מִשּׁוּם כָּךְ וּאע"ג דְּרַשְׁ"י כָּתַב וְאִם נִתְכַּוְּונוּ בֵּין בְּשָׁעַת הַעֲלָאָה כו' הָאֱמֶת נָקֵט אֲבָל כַּוָּנַת הַתַּנָּא אֵינָהּ אֶלָּא לִרְבוֹתָ' זוֹ וְכֵן סיפ' קָאֵי אַכְּנִימָה כִּדְפֵ' רַשְׁ"י בְּהֶדְיָ' א"כ מוּכָח בְּמַתְנִי' דְּאַאַחַר הַעֲלָאָה קָאֵי דְּזֶה עִיקַּר כַּוָּנָתָם כמ"ש: וְעוֹד אפי' אִם מְצִיעָתָא דְּקָתָנֵי וְאִם נִתְכַּוְּונוּ לְכָךְ קָאֵי גַּם אַבְּשָׁעַת הַעֲלָאָה כִּדְמַשְׁמַע פְּשָׁטָא דְּלִישָׁנֵיהּ דְּרַשְׁ"י מ"מ סֵיפָא דְּקָתָנֵי הֶעֱלוּם קָאֵי אַרִישָׁ' ר"ל דִּבְרִישָׁ' הֶעֱלוּם מִפְּנֵי הַכְּנִימָה כו' וְקָאָמַר וְאִם הֵזִּ הַעֲלָאָה ע"י חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן הָיְתָה דְּאִי לָאו אַרִישָׁ' א"כ ע"כ אַמְּצִיעִית' קָאֵי דְּקָתָנֵי וְאִם נִתְכַּוְּונוּ וה"ק הֶעֱלוּם בְּכַוָּנָה זוֹ חש"ו דְּהָא ע"כ אוֹ אַרִישָׁ' אוֹ אֶמְצָעִית' קָאֵי וא"כ הֵיכִי קָתָנֵי אע"פ שֶׁנִּתְכַּוְּונוּ הָא אַכַּוָּנָה קָאֵי אֶלָּא ש"מ אַרִישָׁ' קָאֵי דְּהֶעֱלוּם מִפְּנֵי הַכְּנִימָה א"כ ע"כ אַחַ"כ מַיְירִי וְכֵן מְבֹאָר בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י שָׁם ד"ה הֶעֱלוּם חש"ו וּבְדִבּוּר שֶׁאַחֲרָיו וְאִם נִפְרַשׁ דְּאַתַּרְוַיְיהוּ קָאֵי הֶעֱלוּם מִפְּנֵי כְּנִימָה ואע"פ וכו' הוּא מלת' אַחֲרִיתָ' וְלֹא זוֹ אַף זוֹ קָתָנֵי ה"ל לְמִתְנֵי אוֹ אע"פ וְקֻוְשְׁיַ' הָאַחֲרוֹנָה כְּבָר אֲתִישְׁבָה דְּנַדַּאי גַּם לְרַשְׁ"י הוֹכָחָה נָמֵי מְהַנֵּי וְלֹא נָקֵט דִּבּוּר אֶלָּא שֶׁזֶּה הוּא פְּשִׁיטָ' הוֹרָאָה אֲבָל שְׁאָר הוֹכָחָה צְרִיכָה שֶׁתִּהְיֶה בְּרוּרָ' שא"א לְפָרְשָׁ' בע"א וא"כ קָמְבַעְיָ' לֵיהּ אִם לְפִי רְאוּת מְכַוְּונִין לָזֶה אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לְפָרְשׁוֹ בע"א נָמֵי מַהוּ כֵּינָן שֶׁלְּפִי רְאוּת עֵינַיִם נוֹטָה לָזֶה יוֹתֵר דֶּוְגְמַת פי' התו' וּמְבֹאָר כֵּן בְּרַשְׁ"י כמ"ש: דַּף יג מִנַּיִן לַמִּתְעַסֵּק פֵּ"ה וכו' עַיֵּין לְקַמָּן שָׁם יָשַׁבְתִּי דִּבְרֵי רַשְׁ"י דְּלָא בָּעוּ רַבָּנָן חֲתִיכַת סִימָנִים: ע"ב ד"ה בֵּין בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה פֵּ"ה אע"ג דְּאָמְרִינַן וכו' נלע"ד לְחַלֵּק בֵּין תּוֹךְ הַסְּפִינָה דְּאֵין הַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם שָׁם לִשְׁחוֹט דְּהָא מַשְׁמַע מִן הַבָּרַיְיתוֹת דִּלְקַמָּן דְּגַם בַּסְּפִינָה פְּעָמִים שֶׁיֵּשׁ מָקוֹם לִשְׁחוֹט מִדְּקָתָנֵי הָיָה מְהַלֵּךְ בִּסְפִינָה וְאֵין לוֹ מָקוֹם לִשְׁחוֹט מַשְׁמַע דִּלְפְּעָמִים אֵית לֵיהּ וא"כ אֵית לִידֵי חֲשָׁד אֲבָל בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה שֶׁהוּא מָקוֹם מְגֻלֶּה וְהַכֹּל יוֹדְעִים שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם שָׁרֵי.

ועי"ל דְּבְתוֹךְ הַסְּפִינָה כֵּינָן שֶׁהוּא לְמַטָּה סָמוּךְ לְקַרְקָעִית הַסְּפִינָה לָא חָיֵישׁ לְלִכְלוּךְ הַסְּפִינָה מִבַּחוּץ דְּהַמַּיִם וְגַלֵּי הַיָּם יִשְׁטְפוּהוּ אֲבָל בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה חָיֵישׁ לְלִכְלוּךְ הַסְּפִינָה אפי' מִבַּחוּץ וְכֵן מַשְׁמַע מפירש"י ז"ל בְּמַתְנִי' סוֹף פ"ב דְּתָנַן וּבַסְּפִינָה שׁוֹחֲטִ ע"ג כֵּלִים ופירש"י וְהַדָּם שׁוֹתֶת וְיוֹרֵד לַיָּם שֶׁלֹּא יְלַכְלֵךְ אֶת הַסְּפִינָה וְלִכְאוֹרָה כַּוָּנָתוֹ דְּשׁוֹחֵט חוּץ לִסְפִינָתוֹ ע"ג כֵּלִים דְּאִי בְּתוֹךְ הַסְּפִינָה הֲרֵי יָרַד לְקַרְקָעִי' הַסְּפִינָה וִילַכְלֵךְ וּמַה לִי שֶׁיֵּרֵד מִן גַּב הַכֵּלִים אוֹ מִיָּדוֹ אֶלָּא ש"מ שֶׁשָּׁחַט חוּץ לַסְּפִינָה אֶלָּא שֶׁיָּרָא שֶׁמָּא יְלַכְלֵךְ דָּפְנֵי הַסְּפִינָה וְלָכֵן שׁוֹחֵט ע"ג כֵּלִים כְּדֵי שֶׁיָּזוּב מע"ג הַכְּלִי לְתוֹךְ הַיָּם רָחוֹק מֵהַסְּפִינָה הֲרֵי שֶׁגַּם

מַבְּחוּץ חָיְישִׁינַן לְלִכְלוּדְ אֶלָּא דְּבָרַיְיתָא מְפָרֵשׁ דְּאִם אֵין לוֹ כֵּלִים לִשְׁחוֹט ע"ג שׁוֹחֵט עַל דָּוְקָנֵי הַסְּפִינָה דע"כ צ"ל כֵּן דאל"כ לָמָּה שׁוֹנָה בַּמִּשְׁנָה מַאי דְּלָא תָּנֵי בְּבָרַיְיתָ' וְכֵן אִיפְכָּא אֶלָּא ש"מ מַאי דְּשַׁיֵּיר בְּמַתְנִי' פִּי' בַּבָּרַיְיתָ' וְכֵינָן שֶׁכֵּן נוֹכַל לוֹמַר דְּבְדָוְקָנֵי הַסְּפִינָה לְמַטָּה לֹא יִתְלַכְלֵךְ ג"כ דְּיִשְׁטְפוּהוּ הַמַּיִם אֶלָּא דְּבְמַתְנִיתִין תְּנַן שֶׁטּוֹב יוֹתֵר ע"ג כֵּלִים שֶׁאָז לֹא יִתְלַכְלֵךְ כְּלָל וּבַבָּרַיְיתָ' מְפָרֵשׁ דְּאִם אֵין לוֹ כֵּלִים יִשָּׁחֵט עַל דָּוְקָנֵי הַסְּפִינָה וְלֹא בְּתוֹךְ הַיָּם שֶׁכֵּינָן שֶׁגַּם שָׁם לֹא יִתְלַכְלֵךְ לֹא יֹאמְרוּ שֶׁמִּחֲמַת לִכְלוּדְ עֲשָׂה אֲבָל בָּרֹאשׁ יֹאמְרוּ שֶׁמִּשּׁוּם לִכְלוּדְ עֲשָׂה וְדָחֲקוּ לְרֹאשׁ"י מִדְּקָתָנֵי בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה בְּמַתְנִי' וּבָרַיְיתָ' דִּלְקַמָּן גַּם שֶׁלֹּא נִזְכַּר שֶׁיִּשָּׁחוֹט עַל דָּוְקָנֵי הַסְּפִינָה דַּוְקָא כְּדִלְקַמָּן: דַּף טו ע"ב ד"ה כְּגוֹן שֶׁקָּצַץ לוֹ דַּלַּעַת פֵּ"ה מִדְּנָקֵט קוֹצֵץ כו' דא"כ מַאי אִירְיָא כו' וְרַשׁ"י ז"ל ס"ל דאה"נ דְּבְלֹא בִּישּׁוּל אָסוּר אֶלָּא נָקֵט מְבַשֵּׁל מִשּׁוּם דְּקָאֵי אַדְּרַב דְּאָמַר שׁוֹחֵט אָסוּר וּמְבַשֵּׁל מֻתָּר אָמַר אִיהוּ דְּמַשְׁכַּחַת לָהּ אִיפְכָּא אֲבָל ה"ה בְּלֹא בִּישּׁוּל נָמֵי אָסוּר ועי"ל דְּבְלֹא בִּישּׁוּל אֵין דֶּרֶךְ לִיתֵּן לְחוֹלֶה דְּקָשְׁיָ' הֵם לַחוֹלֶה כִּדְמוֹכַח רֵישׁ הַנּוֹדֵר מִן הַיָּרָק וע"י בִּישּׁוּל אֶפְשָׁר דְּנוֹתְנִים לוֹ ואע"ג דְּהָיָה אֶפְשָׁר לְמִינְקָט פֵּירֵי מְחֻנָּבָר אַחֶרֶת נוֹתְנִים לַחוֹלֶה נִיחָא לֵיהּ לְמִנְקָט דְּלַעַת מְשׁוּם מְבַשֵּׁל דְּמֵיָא דְּרַב: דַּף ז ע"ב ד"ה תָּלוּשׁ וּלְבַסּוֹף חִיבְּרוֹ תֵּימָא מַאי קָמְבַעְיָא לֵיהּ וכו' עַד אֲבָל קָשֶׁה כו'.

לע"ד לֹא יָדַעְתִּי מַאי קָשְׁיָא קָמְבַעְיָא לֵיהּ דִּלְמָא מַתְנִי' מַיְירֵי נָמֵי דְּלָא מְבַטֵּל לֵיהּ דְּהָא א"כ אֵיכָא כַּמָּה מִילֵּי דְּשַׁיֵּיךְ בְּהוּ לְמֵימַר דְּלָא מְבַטֵּל לֵיהּ דאל"כ הֵיכִי תָּנֵי תַּנָּא בְּבָרַיְיתָ' דְּמְחֻבָּר לַקַּרְקַע שְׁחִיטָתוֹ כְּשֵׁירָה וּמְפָרֵשׁ כְּגוֹן סַכִּין וְאוֹ לֵיכָּא מִידֵּי אַחֲרִינָ' אֶלָּא סַכִּין כְּלָלָא דְּרֵישָׁ' לְאַתּוּיֵי מַאי אֶלָּא ש"מ דְּאִיכָּא כַּמָּה מִילֵּי: וְנִרְאֶה בָּרוּר דְּכָל דָּבָר בָּעוֹלָם אִם לֹא בָּטְלוּ בפי' הָוֵי כְּסַכִּין אֶלָּא דְּסַכִּין סְתָמָא לָא מְבַטֵּל לֵיהּ וכ"כ הָרֹאשׁ"ש ז"ל דְּתָלוּשׁ וּלְבַסּוֹף חִיבְּרוֹ לָא שָׁרֵי אֶלָּא בְּשֶׁלֹּא בְּטֵלִים הֲרֵי דְּבָכָל תָּלוּשׁ וּלְבַסּוֹף חֲבֵרוֹ כָּתַב חִלּוּק זֶה וא"כ מַתְנִי' בְּלֹא בָּטְלוּ וְקָא מְבַעְיָ' לֵיהּ לָבֹא דר' וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דמ"מ אַמַּאי לָא פָּשֵׁיט מִמַּתְנִי' י"ל דְּבְמֵת' לֹא מְפוֹרָשׁ דְּאַיְירֵי כְּלָל בִּמְחֻבָּר אֶלָּא דְּתַלְמוּד דְּמַיְירֵי בִּמְחֻבָּר מִדְּקָשְׁיָא מַתְנִי' אַבָּרַיְיתָא דְּקָתָנֵי דַּאֲפִי' לְכַתְּחִילָּה שׁוֹחֵט אֲבָל מִמַּתְנִי' גּוּפָא ע"כ לָא מוּכָח מִידֵּי דאל"כ לָמָּה לֹא פָּרֵיךְ לְעֵיל בְּקוֹצֵר צוֹר לְכַתְּחִילָּה אַמַּאי לָא אֶלָּא ע"כ יֵשׁ שׁוּם טַעַם לֶאֱסוֹר אֲפִילּוּ בַּתָּלוּשׁ לְכַתְּחִילָּה וְתֵדַע דאל"כ מַאי קמ"ל בְּבָרי' דְּשׁוֹחֲטִים בְּתָלוּשׁ לְכַתְּחִלָּה וַאֲפִי' אֵין שׁוּם טַעַם מ"מ נִיחָא לֵיהּ לְמִפְשַׁט מִבָּרַיְיתָא דְּקָתָנֵי בְּהֶדְיָ' בִּמְחֻבָּר לַקַּרְקַע וכו' וּכְדְמְשַׁנֵּי שָׁאנֵי סַכִּין כו' אִיפְּרָקָא גַּם מַתְנִי': וְאֵין לְהַקְשׁוֹת דְּמוּכָח דְּבִסְתָמָא לָא מוֹקְמִינַן בְּלֹא בְּטֵלוּ דאל"כ ל"ל דְּפָרוֹשֵׁי קָא מְפָרֵשׁ לִישָׁנֵי דְּמַיְירֵי בְּשֶׁלֹּא בְּטֵלוּ אֶלָּא ש"מ י לָא דְּמְפָרֵשׁ לָא הָוֵי מוֹקְמִינַן בְּלֹא בָּטְלוּ י"ל דְּבָרַיְיתָא מוֹכְרוֹ לוֹמַר דְּמְפָרֵשׁ דַּוְוקָא דאל"כ בָּבָא דְּסֵיפָ' לָמָּה לִי דְּפְשִׁיטָ' דְּסְכִי סְתָמָא לָא מְבַטֵּל לֵיהּ כִּדְכָתַב רַשׁ"י זַ"ל דְּוַדַּאי לָא מְבַטֵּל לֵיהּ וָו וְלָכֵן מְשַׁנֵּי דְּפָרוֹשֵׁי מְפָרֵשׁ לָהּ אֲבָל מַתְנִי' אֵיכָּא לְאוֹקְמָ' בְּלֹא בְּטֵלוּ: דַּף יז ד"ה ר"ע סָבַר בְּשֵׂר תַּאֲוָה לָא אִיתְּסַ' כְּלָל תֵּימָא וכו' עַד וּמִיהוּ אִלְמָלֵא דְּקָשְׁיָא לְהוּ לְדִידִי לָא הָוֵי קָשְׁיָא דְּלִישָׁנָא דְּלָא בָּא הַכָּתוּב דכ"מ מַשְׁמַע דְּלָא בָּא הַכָּתוּב לִדְרָשָׁא זוֹ אֶלָּא לִדְרָשָׁא זוֹ כִּדְדָיֵיק בב"ק לְרֵישׁ פֶּרֶק הַנִּזְקִין גַּבֵּי לֹא בָּא הַכָּתוּב אֶלָּא לִגְבוֹת לַנְּזָקִין כו' אֲבָל מֵאַחַר דְּקָשְׁיָא לְהוּ אֵינִי כְּדֵי לַחֲלוֹק ונלע"ד דְּלִשְׁיטַת רַשׁ"י זַ"ל א"ש דִּבְשַׂר תַּאֲוָה לָא הָוֵי אָתֵי הַאי קְרָא אִי לָאו קְרָא דְּפָתַח א"ה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי וע"כ לֹא דָּרִישׁ מְפָתַח א"ה כמ"ש מִדִּכְתִיב אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶּבֶשׂ וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וגו' וְאִי הַאי קְרָא בִּבְשַׂר תַּאֲוָה מַיְירֵי הַאי אֲשֶׁר

שָׁחַט אֲשֶׁר יִנָּחֵר מ"ל כִּדְפָרִיךְ לְקַמָּן דְּלֵיכָּא לְשַׁנּוּיָיא נָחִירְתּוּ זוֹ שִׁיטָתוֹ מִדִּכְתִיב וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֻבִיאוֹ לְהַקְרִיב מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי בִּשְׁחִיטָה הָרְאוּיָה בְּפָנִים דְּהָכִי דָּיֵיק בְּיוֹמָא רֵישׁ פֶּרֶק שְׁנֵי שְׂעִירִים וּבְזִבְחִים בִּשְׁחוּטֵי חוּץ דְּאֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא עַל הָרָאוּי לָבֹא בְּפָנִים מִדִּכְתִיב וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד הָרָאוּי לָבֹא בְּפָנִים וכו' וּפְשִׁיטָא דלר"ע אִי הֲוָה ס"ל דִּבְשַׁר תַּאֲוָה אָסוּר אַף נְחִירָה אָסוּר כֵּיוָן דְּהַטַּעַם דְּאָסוּר מִשּׁוּם דְּלָא הִקְרִיבוּ שְׁלָמִים א"כ הָיָה לוֹ לְשׁוֹחֲטוֹ בִּפְנִים וה"ל לְמִכְתַּב אֲשֶׁר יִנָּחֵר וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֻבִיאוֹ לִשְׁחוֹט אֲבָל לְהַקְרִיב לָמָּה עָשָׂה בְּחֻלִּין הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּקָדָשִׁים וּלְהַקְרִיבוֹ: ועי"ל דְּגַם לְשִׁיטַת התו' א"ש דס"ל לְתַלְמוּדָא דְּכִי יִרְחַק מִמְּךָ הַמָּקוֹם אֵין עִנְיָנוֹ לִשְׁחִיטָה כְּלָל דָּמָה עִנְיָן לִשְׁחוֹט מִשּׁוּם כִּי יִרְחַק ואע"ג דְּרַשִׁ"י פי' דְּבָא לְהַזְהִיר בִּשְׁחִיטָה כְּשֶׁיִּכָּנֵס לָאָרֶץ וּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּבָא לְיַיְשֵׁב קֻושְׁיָא זוֹ דְּנַקְטִיהּ קְרָא לְסִימָן וְהָוֵי כִּי יִרְחַק ר"ל כְּשֶׁתִּכָּנֵס לָאָרֶץ שָׁאז יִרְחַק הַמִּשְׁכָּן מִכֶּם מ"מ מַה עִנְיָן הֶרְחֵק מָקוֹם מִן הַמִּשְׁכָּן לְכָאן ה"ל לְמֵימַר כִּי תָּבוֹאוּ אֶל הָאָרֶץ כְּמוֹ בְּכָל דְּזָכְתָּא אֶלָּא ע"כ צ"ל דר' דְּרִישׁ לְחֻלִּין בַּעֲזָרָה בְּרִיחוּק מָקוֹם אַתָּה זוֹבֵחַ וכו' אֶלָּא דִּיְנֵי שְׁחִיטָה ג"כ מִדִּכְתִיב וְזָבַחְתָּ והל"ל כִּי יִרְחַק מִמְּךָ וְאָכַלְתָּ מְבַקֵּר שֶׁהֲרֵי עִקַּר דָּרָשָׁא דְּאִיסּוּר אֲכִילַת חֻלִּין בָּעֲזָרָה בְּרִיחוּק מָקוֹם אַתָּה זוֹבֵחַ וכו' נָפְקָא אֲכִילָה וְאִי אַתָּה זוֹבֵחַ וְאוֹכֵל בְּקֵרוּב מָקוֹם כִּדְדָרְשִׁינַן בְּקִידּוּשִׁין דַּף נ"ז וכמ"ש רַשִׁ"י בְּהֶדְיָא בִּפְסָחִים דַּף כ"ט ד"ה וּמְשַׁנֵּי וּמְמֵילָא כֵּיוָן דְּאִיתְּסַר בַּאֲכִילָה ש"מ נָמֵי דְּאָסוּר לִזְבֹּחַ מִבִּפְנִים וְנִרְאֶה לְהָבִיא רְאָיָה דר' עֲקִיבָא אִית לֵיהּ חֻלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה דְּאוֹרָיְיתָ' מֵהָתָם דַּף כ"ב דְּקָאָמַר לר' אַבָּהוּ לֵימָא כְּתַנָּאֵי וּמְשַׁנֵּי דְּגַם ר"א ס"ל דְּלָא תֹּאכְלוּ אֶחָד אִיסּוּר אֲכִילָה וא' אִיסּוּר הֲנָאָה מַשְׁמַע וכו' וא"כ ל"ל דְּגַם ר"ע ס"ל דְּלָא תֹּאכְלוּ א' אִיסּוּר אֲכִילָה וא' אִיסּוּר הֲנָאָה מַשְׁמַע וכו' וא"כ צ"ל ע"כ דִּלְכֻלָּב תַּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ דְּרִישׁ לְחֻלִּין בַּעֲזָרָה דִּלְחָמֵץ בְּפֶסַח וּלְשׁוֹר הַנִּסְקָל לֹא צָרִיךְ כֵּיוָן דְּאִיסּוּר הֲנָאָה בְּלָאו הָכִי מַשְׁמַע כִּדְאִיתָ' הָתָם מְבוֹאָר בְּכֻלָּהּ סוּגְיָ' וְלֹא עוֹד אֶלָּא אפי' לְמַאי דס"ד דלר"ע אִיסּוּר הֲנָאָה לָא מַשְׁמַע מ"מ מוּכָח דְּחֻלִּין בַּעֲזָרָה דְּאוֹרָיְיתָ' דאל"ה מנ"ל לר"ע דְּיֵעָשֶׂה לְמָלְאכָה לְטַוְּמָאָה וּלְטַהֲרָה דִּלְמָא לְהַתִּיר הֲנָאָה דס"ד לֶאֱסוֹר מַאוֹתוֹ כִּדְאָמְרִינַן גַּבֵּי חָמֵץ בְּפֶסַח וְשׁוֹר הַנִּסְקָל הָתָם לר"י דס"ל דְּלָא יֹאכַל הֲנָאָה לָא מַשְׁמַע וַאֲתָא אוֹתוֹ לְאָוְסָרָ' בַּהֲנָאָה וא"כ אִיצְטָרִךְ יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה אֶלָּא ש"מ דס"ל חֻלִּין בַּעֲזָרָה דְּאוֹרָיְיתָ' וְאָתֵי אוֹתוֹ לְחֻלִּין בַּעֲזָרָה וְלֹא לְאִינָךְ מִילֵּי כִּדְמוֹכַח הָתָם בַּסֶּוּגְיָ' דלר"י דְּמַעֲטֵי שׁוֹר הַנִּסְקָל וְחָמֵץ לָאו דְּאוֹרָיְיתָ' ומנ"ל דִּלְמָא דְּאוֹרָיְיתָ' וּמַעֲטֵי הַכֹּל כמ"ש הַתַּלְמוּד בְּהֶדְיָ' אוֹתוֹ אַתָּה מַשְׁלִיכוֹ וא"א מַשְׁלִיךְ כָּל הָאִיסּוּרִים שֶׁבַּתּוֹרָה אֶלָּא ש"מ אִי דְּאוֹרָיְיתָ' מוֹקְמִינַן לְחֻלִּין לְבַדּוֹ וְלֹא לְאִינָךְ כֵּיוָן דַּאֲכִילָה כְּתִיב בְּהֶדְיָ' לָמָּה נֶאֱסַר בַּהֲנָאָה אֲבָל חֻלִּין לָא כְּתִיב בָּהּ אֲכִילָה בְּהֶדְיָ' כמ"ש רַשִׁ"י שָׁם א"כ מוּכָח דס"ל לר"ע חֻלִּין בַּעֲזָרָה דְּאוֹרָיְיתָ' וא"כ ע"כ לָא מַיְירֵי קְרָא בִּבְעָלֵי מוּמִין שֶׁהֲרֵי בְּקֵרוּב מָקוֹם שֶׁאִי אַתָּה זוֹבֵחַ מַיְירֵי בַּתְּמִימִי' כִּדְאִיתָ' בִּקְדוֹשִׁים דִּכְתִיב וְשָׁחַטוּ וְשָׁחַט אוֹתוֹ וְשָׁחַט אוֹתוֹ ג"פ ופי' רַשִׁ"י וְכֵן התו' שָׁם בְּחַד לִישָׁנָ' דְּחַד לְבַעֲלֵי מוּמִין וְחַד לְחַיָּה וְחַד לְעוֹפוֹת וא"כ קְרָא דִּכְי יִרְחַק מַיְירֵי בִּתְמִימִים דאל"כ חַד וְשָׁחַט מְיֻוָּתָר כֵּיוָן דְּמוּכָח דִּקְרָא דִּכְי יִרְחַק בִּבְעָלֵי מוּמִין מַיְירֵי כְּקֻושְׁיַ' התו' וְכֵיוָן דְּמַיְירֵי בִּתְמִימִים ש"מ דְּהֶיתֵּר נָחִירָ' אַתְּמִימִים קָאֵי: דַּף יח ד"ה וְכַמָּה פְּגִימַת הַמִּזְבֵּחַ וא"ת וּמִיהוּ קָשֶׁה וכו' וְלֹא יָדַעְתִּי מַאי קשׁי' דְּנַדַּאי בִּפְגִימָ' קְטַנָּה מַקְרֵי נָמֵי שְׁלֵימָה וכמ"ש התו' ז"ל דִּבּוּר שֶׁלִּפְנֵי זֶה דְּתָמֵי' לָא מַשְׁמַע בְּלֹא פְּגִימָה א"כ י"ל דה"ה שְׁלֵימָה אֶלָּא דְּמִזְבֵּחַ גמ' גְּמִירָא לָהּ שֶׁיִּהְיוּ שְׁלֵימוֹת

מַמָּשׁ בְּלֹא פְּגָם דע"כ שָׁלֹשׁ פְּגִימוֹת דְּקָחֲשִׁיב גְּמִיר לֵיהּ מַרְבֵּינוּ הָכִי דְּהָא לֵיכָּא קְרָא בְּהוּ וה"ה מִזְבֵּחַ נָמֵי וְהָא דְּלָא חֲשִׁיב פְּגִימַת הַמִּזְבֵּחַ כִּדְהָקְשׁוּ התו' לְעֵיל כֵּיוָן דְּלָא בְּהֶדְיָא כְּתִיב דְּשַׁלִּימוּ' לָא מַשְׁמַע בְּלֹא פְּגָם י"ל דְּפָשׁוּט הוּא לְכָל וְלָא קָא חֲשִׁיב אֶלָּא מַה שֶּׁנִּרְאֶה לוֹ חִדּוּשׁ שֶׁלֹּא הָיָה יָדוּעַ לְכָל תֵּדַע מִדְּתָלֵי לְהוּ בָּהּ דְּקָאָמַר וְכֵלָּן פְּגִימָתָן כִּפְגִימַת הַמִּזְבֵּחַ מִכְּלָל דְּמִזְבֵּחַ פָּשׁוּט הוּא דאל"כ תְּלִי לָא תני' בְּלֹא תני' אֶלָּא ש"מ כִּדְכָתֵיבְנָ' וְעוֹד י"ל דְּמַיְירֵי בְּקָדָשִׁים מַמָּשׁ לֹא בְּמַכְשִׁירֵי קָדָשִׁים ואע"ג דְּסַכִּין נָמֵי מַכְשִׁיר הוּא י"ל דִּבְלָאו הָכִי מְשַׁנֵּי שַׁפִּיר וק"ל: ע"ב ד"ה אוֹ דִּלְמָא פָּגַע וְלֹא נָגַע פֵּ"ה שָׁחַט לְמַטָּה וכו' דא"כ הל"ל תֵּיקוּ לענ"ד לְשִׁיטַת רַשִׁ"י זַ"ל הָוֵי הַאי אִתְּמַר פְּשִׁיטוּתָ' לְבַעְיָ' הָכִי מִדְּפְלִיג ר"פ מְשִׁמֵּיהּ דְּרָבָא וְאוֹמֵר שִׁיֵּיר בְּחִיטֵּי כְּשֵׁירָה א"א בְּשִׁלָּמָ' רַב בַּפִּי פָּגַע וְנָגַע קָאָמַר מִשּׁוּם הָכִי הֶוְחִלְפוּ הַלְּשׁוֹנוֹת דְּרָבָא אַתְנִי לְהוּ כְּשֵׁירָה אוֹ טְרֵיפָה וְחַד מִינַּיְיהוּ אִיחַלַּף לֵיהּ אֶלָּא א"א פָּגַע וְלֹא נָגַע הֵיכִי אִיחַלַּף כֵּוְלֵי הַאי כִּדְאָמְרִינַן פֶּרֶק הַמִּגְרָשׁ כָּשֵׁר בַּפְסוּל מִיחַלַּף הֲרֵי זֶה בְּדִבְרֵי הַכֹּל לָא מִיחַלַּף אַלְמָא דְּלָא תָּלִינַן טָעוּתָא בְּלֹא טַעַם ה"נ ס"ל לְתַלְמוּדָ' דְּאִם רָבָא אָמַר פָּגַע אוֹ שִׁיֵּיר בְּחִיטֵּי לָא הָוֵי טָעֵי חַד מִנַּיְיהוּ וְאֵצ"ל שֶׁטָּעָה וְאָמְרָה בְּלָשׁוֹן אַחֵר שֶׁלֹּא אָמַר רָבָא אֲבָל אִי פָּגַע וְנָגַע י"ל דִּלְתַרְוַיְיהוּ הָוֵי מַתְנֵי שִׁיֵּיר בְּחִיטֵּי אוֹ פָּגַע לְאֶחָד אוֹ נָגַע לְהַב' כֵּיוָן שֶׁכָּוָּנָה א' לָהֶם וְאִחַלַּף לְחַד מִנַּיְיהוּ כְּשֵׁרָה בִּטְרֵיפָה וְעוֹד כֵּיוָן דר"פ אָתֵי לַאֲפוֹלוֹגְי עַל ר"פ הל"ל אפי' שִׁיֵּיר בְּחִיטֵּי אֶלָּא ש"מ גַּם ר"פ מֵהָא אַיְירֵי וְהָכִי אִיתָא: וּבָזֶה א"ש קֻוּשְׁיַ' הב' נָמֵי דִּלְהָכִי אָמַר אִיתְּמַר דְּבָעֵי לְמִפְשַׁט הַבַּעְיָ' וּמַה שֶּׁהִקְשׁוּ דִּלְקַמָּן גָּרַס רַשִׁ"י וכו' וְלִפְשׁוֹט מִינֵּיהּ: הִנֵּה בְּדִבְרֵינוּ נִתְיַישֵׁב ג"כ דְּהֵיכִי לְפָשׁוֹט מִמַּר בַּר ר"א כֵּיוָן דְּמִדִּבְרֵי ר"ש אִיפְּשֵׁט אִיפְּכָא וְאִם כֵּן אַף עַל גַּב דִּלְשׁוֹן מַר בַּר ר"א צ"ל דְּהוּא פָּגַע וְלֹא נָגַע מ"מ לְשׁוֹן ר"פ מוּכָח דְּהָוֵי פָּגַע וְנָגַע כֵּיוָן דְּפָגַע שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת מַשְׁמַע הָא כִּדְאִיתָ' וְהָא כִּדְאִית' וְהָכִי אית' בְּכַמָּה דֻּכְתֵי: דַּף ד' ד"ה אִילֵימָ' לְמָעוּטֵי עִיקַּר סִימָנִי' לַפֵּ"ה דִּבְעִיקּוּר סִימָנִים טְרֵיפָה כו' תֵּימָא אַמַּאי אִיצְטָרִךְ וכו' לע"ד לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא נָפְרַשׁ כֻּלֵּי סֵוּגְיָ' לְרַשִׁ"י ז"ל דְּקָאֵי לְעִנְיַן לְטַהֲרָה מִידֵי נְבֵלָה דְּהָא רַשִׁ"י פִּי' לְקַמָּן בְּהַשּׁוֹחֵט דַּף ל"ב אַהָא דְּמְשַׁנֵּי דְּאִלּוּ אֲסוּרוֹת קָתָנֵי יֵשׁ מֵהֶן נְבֵילוֹת וְיֵשׁ מֵהֶן טְרֵיפוֹת דְּפְסוּקֶת הַגַּרְגֶּרֶת וּנְקוּבַת הַוֶּשֶׁט הָוֵי נְבֵלוֹת דְּאִיתְּרַע מְקוֹם שְׁחִיטָה א"כ מַשְׁמַע דס"ל דְּהָא דְּאָמְרִינַן הָתָם בְּמַתְנִיתִין כְּלָל אָמַר ר"י כֹּל שֶׁנִּפְסָלָה בִּשְׁחִיטָתָהּ נְבֵילָה אֵין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁאֵירַע בָּהּ פְּסוּל בִּשְׁחִיטָה דַּוְקָא אֶלָּא אִי אִיתְּרַע מְקוֹם שְׁחִיטָה דְּיָדָהּ מִקְּרֵי נְבֵילָה וְאֵין שְׁחִיטָתָהּ כְּלוּם וא"כ נוּכַל לוֹמַר בָּטֵחַ דְּהַסֵּוּגְיָ' לְעִנְיַן לְטַהֲרָה מִידֵי נְבֵילָה קָאֵי דְּמִלִּיקָה מְטַהֶרֶת טְרֵיפָה מַטְּוַמְאָתָהּ לְחַד תַּנָּא וְקָאָמַר שְׁמוּאֵל דְּעִיקּוּר סִי' הָוֵי פְּסוּל לַשְׁחִיטָה וְהָוֵי נְבֵילָה וא"כ פָּסוּל לְמִלִּיקָה נָמֵי וְלָא מְטַהֵר' מִידֵי נְבֵילָה בְּמִלִּיקָתָהּ דְּאִי לָא הָוֵי פָּסוּל לַמִּלִּיקָה אע"ג דְּהִיא טְרֵפָה הָיְתָה מְלִיקָתָהּ מְטַהַרְתָּהּ כִּשְׁאָר טְרֵפוֹת שֶׁבָּהּ אֲבָל השת' דְּהוּא פָּסוּל לַמִּלִּיקָה הָוֵי נְבֵילָה כְּמוֹ פְּסוּל שְׁחִיטָתָהּ כֵּיוָן דְּאִיתְּרַע מְקוֹם שְׁחִיטָה דְּיָדָהּ אִיתְּרַע נָמֵי לַמִּלִּיקָה וא"ש כּוּלֵּי סֵוּגְיָ': ועי"ל דְּגַם רַשִׁ"י מוֹדֶה דְּבָעִיקַּר סִימָנִים אִית בָּהּ תַּרְתֵּי לְרֵיעוּתָ' שֶׁהִיא טְרֵיפָה וְגַם אֵינָהּ רְאוּיָה לִשְׁחִיטָה אפי' אִי לָא הָוֵי טְרֵיפָה מ"מ כֵּיוָן דְּאִיתְּרַע מְקוֹם שְׁחִיטָה דְּיָדָהּ אֵינָהּ רְאוּיָה לִשְׁחִיטָה עוֹד דאל"כ לָמָּה הָוֵי נְבֵילָה כָּאן יוֹתֵר מִשְּׁאָר טְרֵיפוֹת אֶלָּא ש"מ דְּלָא כָּשֵׁר לִשְׁחִיטָה אִם אֵין הסי' שְׁלֵימִים כ"ש כְּשֶׁנֶּעְקְרוּ לְגַמְרֵי דאע"ג דִּלְעִנְיַן טְרֵיפוֹת לָא הָוֵי ק"ו הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּבַחַיּוֹת' תָּלֵי מִילְּתָ' וְאֶפְשָׁר שֶׁהִיא חַיָּה יוֹתֵר בְּשָׁמוֹט' מִבִּפְסוּקָה אֲבָל לְעִנְיַן שְׁחִיטָה דְּלָא בַּחַיּוֹת' תָּלֵיָא דא"כ שְׁאָר טְרֵפוֹת נָמֵי אֶלָּא מֻחְמַת רֵיעוּתָ' דְּסִימָן וְאִם בִּפְסוּקָה

אָמְרִינַן דְּאֵין לוֹ סִי' שְׁחוּטָה ק"ו שְׁמוּטָה מַמָּשׁ דִּפְשִׁיטָ' דְּאֵין לוֹ סִימָנִי' וּבְעוֹף ס"ל לְרַמִּי
בַּר יְחֶזְקֵאל דְּאֵין עִיקַּר סִימָנִים טְרֵיפָה בּוֹ דְּלֵית לֵיהּ הָא דְּתָנֵי לֵוִי כָּל טְרֵפוֹת שֶׁמָּנוּ חֲכָמִים
בִּבְהֵמָה וכו' כמ"ש הַתּוֹסָ' לְקַמָּן וא"כ פָּרִיךְ תַּלְמוּדָ' הָכִי אִילֵימָ' לְמְעוּטֵי ע"ס דס"ל
לִשְׁמוּאֵל דְּעוֹף לָא מִיטָּרֵף בְּהָכִי ומ"מ פָּסוּל לִשְׁחִיטָה מִשּׁוּם דְּאִיתְּרַע שְׁחִיטָה דִּילֵיהּ וְלָכֵן
פָּסוּל לְמֵלִיקָה נָמֵי וְהָתָנֵי רָמֵי בַּר יְחֶזְקֵאל כו' וְכֵן לְקַמָּן א"ש כֵּוָן סֵוּגְיָ' דאע"ג דְּעוֹף לָא
מִיטָּרֵף מ"מ לָמָּ"ד יֵשׁ שְׁחִיטָה ע"ס פָּסוּל לִשְׁחִיטָה כְּדִבְרֵי בה"ג וכ"ת א"כ מנ"ל לְרַשְׁ"י
דע"ס בִּבְהֵמָה הָוֵי טְרֵפָה דלמ' לִשְׁחִיטָה לְבַד הָוֵי פְּסוּל וי"ל דְּרַשְׁ"י אית לֵיהּ כַּמָּה דִּיוּקֵי
מִכַּמָּה קֻוְשְׁיוֹת שֶׁהִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' עַל בה"ג לְקַמָּן רֵישׁ פ' אֵלּוּ טְרֵיפוֹת וְכַמָּה קֻוְשְׁיוֹת שֶׁהִקְשׁוּ
הַתּוֹסָ' לְעֵיל דַּף ט וּבְשְׁאָר דֻּכְתֵי: ומ"מ נ"ל אע"ג דִּלְרַמִּי ב"י ע"ס לֹא הָוֵי טְרֵיפָה בְּעוֹף
פְּסוּקַת הַגַּרְגֶּרֶת הָוֵי טְרֵפָה דְּאֵיהּ יַחֲלוֹק עַל סְתָם מַתְנִי' דְּאִלּוּ טְרֵפוֹת בָּעוֹף נָקוּבַת הַוֶּשֶׁט
וכו' וכ"ת כֵּיוָן דִּפְסוּקָה גָּרַע א"כ מַאי פָּרִיךְ לְעֵיל דַּף ט' עִיקָּר תְּנֵינָ' ופירש"י לְקַמָּן פ'
הַשּׁוֹחֵט שָׁחַט אֶת הַוֶּשֶׁט וּפָסַק אֶת הַגַּרְגֶּרֶת וּמַאי פָּרִיךְ דִּלְמָא שְׁמוּאֵל שְׁמוּטָה קמ"ל דְּלָא
יָלְפִינַן מִפְּסוּקָה י"ל דִּכְבָר כָּתַבְתִּי דִּלְעִנְיַן שְׁחִיטָה אתי' בק"ו וְכֵיוָן דִּבְפְסוּקָה הָוֵי
נְבֵילָה ק"ו לִשְׁמוּטָ' כמ"ש: דַּף כ"א ד"ה כְּמִשְׁפַּט חַטָּאת בְּהֵמָה הִקְשָׁה בַּקּוּנְ' עַד וְקַשְׁיָ'
לפי' כו' קֻוְשְׁיָ' רִאשׁוֹנָה וְאַחֲרוֹנָה לֹא יָדַעְתִּי לָמָּה לֹא נֹאמַר דְּגַם רַשְׁ"י ז"ל ס"ל כפי' הַתּוֹסָ'
ז"ל דְּבָפְקָא לָן מִיתּוּרָ' דִּקְרָא דַּאֲתָא עַל שְׁאָר חַטָּאת לֹא עַל פָּרוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְכֵן מַשְׁמַע קָצָת
לְשׁוֹן רַשְׁ"י שֶׁכָּתַב דִּבְחַטַּאת הָעוֹף לָא כְּתִיב בָּהּ חֲוּלִּין בְּהֶדְיָ' אֶלָּא בִּבְהֵמָה כְּתִיב כְּדִלְקַמָּן
מַשְׁמַע דְּהַאי קר' בְּחַטָּאת בְּהֵמָה כְּתִיב וּבְכֻלָּהּ שְׁמַעְתָּתָ' לֹא הִזְכִּיר רַשְׁ"י פָּרוֹ שֶׁל אַהֲרֹן
כְּלָל מַשְׁמַע דס"ל דְּדָרְשִׁינַן הַאי קר' דַּאֲשֶׁר לוֹ לְחַטָּאת בְּהֵמָה אֶלָּא שֶׁבְּזֶה נֶחֱלַק עַל התו'
דס"ל דִּלְלַמֵּד עַל כָּל חַטָּאת אָתֵי אפי' דְּעוֹף וְזֶה לֹא מִסְתַּבֵּר דָּמָה עִנְיַן עוֹף לְהָתָם וְלֹא
רִיבָּה כ"א בְּהֵמָה שֶׁהִיא דְּוֻמְיָ' דְּפָרוֹ שֶׁל אַהֲרֹן אֶלָּא דְּמֵהֶיקֵּישָׁא אָתֵי ונלע"ד דְּאִיכַּוְּנָתוֹ
מִדְּאִיקְּרֵי בְּשֵׁם חַטָּאת הָוֵי הֶיקֵּשׁ אֶלָּא כַּוָּנָתוֹ דְּגַבֵּי שְׁמִיעַת הַקּוֹל בַּעֲשִׂירוּת מַבִּיא כֶּבֶשׂ
לְחַטָּאת וּבְדַלּוּת מֵבִיא שְׁתֵּי תּוֹרִים א' לְחַטָּאת והב' לְעוֹלָה וא"כ קָאָמַר מִדַּאֲמַר קְרָא
שֶׁהָרִאשׁוֹן יָבִיא לְחַטָּאת מַשְׁמַע שֶׁהוּא בִּמְקוֹ' חַטָּאת כֶּבֶשׂ א"כ הִקְשׁוּ הַכָּתוּ' שְׁדִינוֹ כְּחַטָּאת
בְּהֵמָה כְּמוֹ כְּמִשְׁפַּט דְּעוֹלָה דְּדָרְשִׁינַן הָכִי אֶלָּא דִּבְעוֹלָה לָא הָוֵי דָּרְשִׁינַן בְּלֹא כַּמִּשְׁפָּט אֲבָל
בְּחַטָּאת מִמֵּילָא מַשְׁמַע כֵּיוָן דְּאִיקְּרֵי חַטָּאת כְּמוֹ חַטָּאת בְּהֵמָה מַשְׁמַע שֶׁבָּאָה תְּמוּרָה וְדִינָהּ
כְּמוֹתָהּ אֲבָל בִּשְׁאָר דֻּכְתֵי לָא יָלְפִינַן מִדְּאִיקְּרֵי עוֹלָה אוֹ חַטָּאת דִּינָהּ כְּמוֹתָהּ דְּאֵין זֶה הֶיקֵּשׁ
וְנִתְיַישְׁבָה קֻוְשְׁיָא ג' וק"ל: ועי"ל דְּאֵין זֶה הֶיקֵּשׁ גָּמוּר אֶלָּא הָוֵי כְּמוֹ מָה מָצִינוּ וא"כ
בְּעוֹלַת חוֹבָה לָא גָּמְרִינַן בְּמַה מָּצִינוּ מֵעוֹלַת נְדָבָה דב"ש הִיא דְּלָא יָלִיף חוֹבָה מִנְּדָבָה
כִּדְאִיתָא הָתָם וְכֵן חַטַּאת נָזִיר ס"ל בִּזְבָחִים דְּלָא כר"א בֶּן הַקַּפָּר דְּאָמַר נָזִיר חוֹטֵא וְלָא
הָוֵי חַטָּאת מַמָּשׁ וְהָוֵי כְּמוֹ נְדָבָה לְגַבֵּי חטא' חוֹבָה וְלֹא מְהַדְּדֵי משא"כ תַּרְוַיְיהוּ חוֹבָה
נִינְהוּ: ע"ב ד"ה מַה חַטָּאת פֵּ"ה דְּהָא סְבָרָא וכו' עַד וְקָשֶׁה דִּבְסָמוּךְ וכו' וְרַשְׁ"י ז"ל ס"ל
דִּקְרָא דְּזֹאת הַתּוֹרָה כֵּיוָן דִּכְתִיב בֵּיהּ אָשָׁם וּשְׁלָמִים בִּבְהֵמָה מַיְירֵי אֲבָל בַּקְּרָא דְּבָתְרֵיהּ
דִּכְתִיב בֵּיהּ לְהַקְרִיב אֶת קָרְבְּנֵיהֶם סְתָם כָּל הַקָּרְבָּנוֹת בַּמַּשְׁמַע אֲפִילּוּ עוֹף שֶׁהֲרֵי בַּיּוֹם
צַוּוֹתוֹ לָאו אַקְּרָא קָמָא קָאֵי שֶׁהֲרֵי אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה הִפְסִיק הָעִנְיָן וְעוֹד דְּאִי אַדְּלֵעֵיל
קָאֵי הל"ל בַּיּוֹם צַוּוֹתוֹ לְהַקְרִיב' וּמִדְּקָאָמַר אֶת קָרְבְּנֵיהֶם מַשְׁמַע דַּאֲפִילּוּ אַשְׁאָר קָרְבָּנוֹת
קָאֵי וּמִיהוּ זֶה יֵשׁ לִדְחוֹת דְּדָרְשִׁינַן מִינֵּיהּ בְּכוֹר וּמַעֲשֵׂר וּפֶסַח וכמ"ש הַתּוֹסָ' אֲבָל הוֹכָחָה
רִאשׁוֹנָה קַיֶּמֶת: שָׁם ד"ה וְאֵינוֹ מַבְדִּיל פֵּ"ה כֵּיוָן דִּכְתִיב כו' וק' לפי' דְּלִקְמָן רֵישׁ פ"ב כו'

אֵין סָפֵק בְּעֵינֵי שֶׁהַתּוֹסָ' ז"ל לֹא רָאוּ מַה שפי' רַשִׁ"י ז"ל ד"ה א"א בְּעוֹף דִּלְכַתְּחִילָּה אַצְרְכוּהוּ רַבָּנָן תַּרְתֵּי וכו' וא"כ מִן הַתּוֹרָה אֲפִילּוּ מִצְוָה לֵיכָּא אֶלָּא דְּרַבָּנָן הֶחְמִירוּ וא"כ אִיכָּא הַבְדָּלָה אֲבָל סִימָן א' דְּעוֹף כְּתִיב בִּקְרָא בְּהֶדְיָא כִּדְיָלְפִינַן לְקַמָּן אֶלָּא דְּרַחֲמָנָא אַגְמָרֵיהּ לְמֹשֶׁה דְּרֻבּוֹ הָוֵי נָמֵי כְּכֻלּוֹ וּלְעוֹלָם כֻּלּוֹ עִיקָּר וְלֵיכָּא הַבְדָּלָה וּפָשׁוּט הוּא וק"ל: דַּף כב ד"ה ת"ל וְהִקְרִיבוּ מַה שֶּׁפֵּ"ה דְּאִיפְּכָ' לָמָּה לִי וכו' אֵין נִרְאֶה וכו' לֹא יָדַעְתִּי מַאי קַשְׁיָא דְּנַדאי מוּמְלָק וְהִקְטִיר נָפְקָא לָן הַבְדָּלָה ג"כ דְּכֵינָן דְּאִיתַּקֵּשׁ מְלִיקָה לְהַקְטָרָה אֵין הֶיקֵּשׁ לְמֻחֱצָה אֶלָּא דִּבְלֹא וְהִקְרִיבוּ הָיִיתִי אוֹמֵר דִּכְמִשְׁפַּט כֵּינָן דְּאַחַטַּאת הָעוֹף קָאֵי דְּהָכִי מַשְׁמַע פְּשָׁטֵיהּ דקר' מִדְּסָלִיק מִינֵּיהּ כִּדְפִי' רַשִׁ"י אֵימָא אִיפְּכָא דְּאֵין הֶיקֵּשׁ לְמֻחֱצָה וְאִיתַּקֵּשׁ לְגַמְרֵי לְחַטַּאת הָעוֹף דְּאֵינוֹ מַבְדִּיל נַמֵּי הַשְׁתָּא דְּכָתַב וְהִקְרִיבוֹ שֶׁיֵּשׁ חִילּוּק בֵּין חַטַּאת הָעוֹף לְעוֹלַת הָעוֹף זָכִינוּ לְדִין לוֹמַר דְּאֵין הֶיקֵּשׁ דְּמִלִּיקָה וְהַקְטָרָה לְמֻחֱצָה דְּהֶיקֵּשׁ דְּחַטַּאת הָעוֹף חֲלָקָה הַתּוֹרָה עַצְמָהּ וא"כ הֶיקֵּשׁ דְּמִלִּיקָה וְהַקְטָרָה תּוּכַל לְהַקִּישׁוֹ לְגַמְרֵי ונלע"ד שֶׁאֵין כָּאן סָפֵק כְּלָל וְהַמְדַקְדֵּק בְּדִבְרֵי רַשִׁ"י לְקַמָּן גַּבֵּי אִי לָאו וְהִקְרִיבוּ יֵרָאֶה מְבֹאָר דְּבָרִים אֵלּוּ: שָׁם ע"ב וּמַה תּוֹרִים וּבַקּוּנְ' פִּי' דְּלָא בָּעֵי אֶלָּא לְעִיכּוּב מנ"ל כו' וְקָשֶׁה כו' וְלֹא יָרַדְתִּי כְּלָל לְסוֹף קֻוּשְׁיַ' הַתּוֹסָ' ז"ל דִּנְהִי דְּתוֹרִים גְּדוֹלִים מַשְׁמַע מ"מ מִי כְּתִיב תּוֹרִין דַּוְוקָא דְּכָל מִדּוֹת הַתּוֹרָה כֵּן הוּא דִּקְרָא כְּתִיב חַד וְאִינָךְ אַתָּא מא' מֵהַמִּדּוֹת כְּדִלְקַמָּן דְּטָרֵיפָה כְּתִיב בְּהֶדְיָא בְּעֶגְלָה וְאִי לָאו מִיעוּטָא ה"א דְּגַם בִּשְׁחִיטָה כְּשֵׁירָה מק"ו וְכֵן אִיפְּכָא וְכֵן בִּלְוִים כְּתִיב שני' וְיָלְפִינַן גַּם מוּמִין וְכָל הַתַּלְמוּד מָלֵא מִזֶּה וא"כ אע"ג דִּכְתִיב גְּדוֹלִים הָוֵי אֲתָא מק"ו דְּגַם קְטַנִּים כְּשֵׁרִי' אפי' לְכַתְּחִילָּ' וְקֻוּשְׁיַ' התו' אֲתִישְׁבָּא מ"מ שַׁפִּיר דְּהָכִי יָלִיף בק"ו וּמַה תּוֹרִין שֶׁאֵין מְפוֹרָשׁ בָּהֶן הַקְּטַנִּים וְלֹא הֻזְקְשְׁרוּ בָּהֶן בפי' הֻזְקְשְׁרוּ גְּדוֹלִי' ב"י שֶׁהֻזְקְשְׁרוּ קְטַנִּים בפי' לכ"ש וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן פי' רַשִׁ"י בַּהֲדֵי בב"מ פֶּרֶק הַפּוֹעֲלִים דַּף פ"ח גַּבֵּי וּמַה שּׁוֹר שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בִּמְחֻוָּבָר וְעָכּוּבָא דְּכָתַב רַשִׁ"י כַּנָּוָנְתוֹ מנ"ל לְמַעֵט גְּדוֹלִים דִּנְהִי דִּקְטַנִּים כְּתִיב מ"מ לָא כְּתִיב קְטַנִּים וְלֹא גְּדוֹלִי' וְאִימָא גְּדוֹלִי' אָתֵי מק"ו: וְאַל אֱלֹקִים יוֹדֵעַ כִּי כַּמָּה יָמִים אַחַר זֶה מָצָאתִי שֶׁמּוֹרִי מָהָרָ"ם זַ"ל הִרְגִּישׁ בָּזוֹ וְתָמַהּ עַל התו'.

וְתֵירֵץ דהל"ל מִלְּתָא דְּמִשְׁתְּמַע מִינֵּיהּ גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים וְלָמָּה כָּתַב תּוֹרִין דְּמַשְׁמַע גדו' ע"ש וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין דְּמַאן לֵימָא לָן דְּאִיכָּא מִלְּתָא דְּמִשְׁתְּמַע מִינֵּיהּ תַּרְוַיְיהוּ דִּלְמָא גְּדוֹלִים לֵית לְהוּ שְׁמָא אַחֲרִינָ' אֶלָּא תּוֹרִין מִדְּלָא כְּתִיב בְּנֵי וּקְטַנִּים מִקְּרֵי בָּנֵי וא"כ כְּתַב רַחֲמָנָ' חָדָא וּבְאִידָךְ סָמַךְ אק"ו וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה מָצִינוּ: ועי"ל דְּעָכּוּבָא כְּפָשָׁטֵיהּ דִּנְהִי דִּכְתִיב קְטַנִּים וְלֹא גְּדוֹלִים הַיְינוּ לְמִצְוָה אֲבָל לְעַכֵּב בְּדִיעֲבַד מִנַּיִן דִּפְסוּלִין מַשְׁמַע אפי' בְּדִיעֲבַד וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה פָּרִיךְ לְעֵיל דַּף י"ג וא"כ א"ש כָּל הַקֻּוּשְׁיוֹ' דְּנַדאי תּוֹרִין מַשְׁמַע דַּוְוקָא גְּדוֹלִים מ"מ בְּדִיעֲבַד מִנַּיִן וְכֵן ב"י קְטַנִּים מַשְׁמַע וְלֹא גְּדוּלֵיהֶ לְמִצְוָה אֲבָל לְעַכֵּב נֵילַף ק"ו וּמַה תּוֹרִין שֶׁלֹּא הֻזְקְשְׁרוּ קְטַנִּים לְמִצְוָה כו' הֻזְקְשְׁרוּ גְּדוֹלִים אפי' לְמִצְוָה ב"י שֶׁהֻזְקְשְׁרוּ קְטַנִּים לְמִצְוָה א"ד שֶׁלְּפָחוֹת בְּדִיעֲבַד יֻזְקְשְׁרוּ גדו' וּמַיְיתִי רָבָא מִדִּכְתִיב כַּמָּה פְּעָמִים בְּנֵי שִׁינָּה הַכָּתוּב לְעַכֵּב דְּלָא כפי' התו' בְּדִבּוּר שֶׁאַחַר זֶה דְּכֵן מַשְׁמַע דִּבְרֵי רַשִׁ"י ד"ה לָא לִישְׁתְּמִיט.

ומ"ש התו' דִּבְחַד בְּנֵי הָוֵי מָצֵי לְמִידְרַשׁ לְדָבָרֵינוּ א"ש דְּהֵ"א לְמִצְוָה ומ"מ הָרִאשׁוֹן נִרְאֶה עִיקָּר: דַּף כ"ה ד"ה וַאֲפִי' כְּלִי שֶׁטַּף פֵּ"ה דְּלָא מִבָּעְיָ' וכו' וְקָשֶׁה לְפֵירוּשׁוֹ דא"כ וכו' י"ל לפי' רַשִׁ"י ז"ל דְּהַאי וַאֲפִי' כ"ש תַּלְמוּדָא קָאָמַר לָהּ וְאֵין הַכַּוָּנָה דְּמִקְרָא נָפְקָא לָן וַאֲפִי' כ"ש דְּזֶה נִלְמַד כְּבָר מִכָּל הָאוֹכֶל אֶלָּא תַּלְמוּדָא קמ"ל הַאי דִּינָא לְאַפּוֹקֵי מִקֻּוּשְׁיַת ר"א דְּמַקְשֵׁי בִּפְסָחִי' דְּלִחְזֵי תַּנּוּרָא כְּמַאן דְּמִלֵּי טֻומְאָה וְהָוֵי כְּמִי שֶׁנִּגַּע בְּשֶׁרֶץ עַצְמוֹ וְיִהְיוּ

טְמֵאִים קמ"ל דְּלָא כִּדְמַשְׁמַע הָתָם: ועי"ל דְּהָוֵי רְבוּתָא' אֲפִילּוּ אִם הַשֶּׁרֶץ הוּא בַּאֲוִיר הַחִיצוֹן וְנוֹגֵעַ בְּגַב הַכְּלִי הַפְּנִימִי לֹא נִטְמְאוּ דְּוַדַּאי אִם הָיָה הַכְּלִי טָמֵא מֵחֲמַת אֲוִיר הַחִיצוֹן לֹא הָיָה חוֹצֵץ וְהָוֵי כְּאִלּוּ הַכְּלִי הַפְּנִימִי אֵינוֹ וְנִמְצְאוּ הָאֳכָלִין תְּלוּיִן בַּאֲוִיר כְּלִי הַחִיצוֹן אֲבָל עַתָּה שֶׁאֵין כְּלִי הַפְּנִימִי טָמֵא מֵחֲמַת אֲוִיר הַחִיצוֹן אֶלָּא מֵחֲמַת שֶׁהַשֶּׁרֶץ נוֹגֵעַ חוֹצֵץ הַכְּלִי נֶגֶד הָאֲוִיר כֵּיוָן שֶׁאוֹכְלִין הַנִּתְלִין בִּפְנִימִי לֹא הָיוּ טְמֵאִים אפי' אִם הַכְּלִי הַפְּנִימִי הָוֵי כְּאִלּוּ אֵינוֹ אֶלָּא מֵחֲמַת אֲוִיר הַחִיצוֹן שֶׁהֲרֵי הֵם אֵינָם נוֹגְעִים בַּכְּלִי וַאֲוִיר הַחִיצוֹן אֵינוֹ מְטַמֵּא הַכְּלִי הַפְּנִימִי לֹא נֶחְשָׁב הַכְּלִי הַפְּנִימִי כְּאִלּוּ אֵינוֹ נֶגֶד הָאֲוִיר.

ומ"ש רַשִׁ"י שֶׁאֵין הַפְּנִימִי טָמֵא מִשּׁוּם דְּנָגַע בְּחִצּוּן אֵין לְהַקְשׁוֹת דא"כ הָוֵי טָמֵא מֵחֲמָתוֹ מ"מ חוֹצֵץ נֶגֶד הָאֲוִיר י"ל דְּאִי הָוֵי טָמֵא מֵחֲמַת הַחִיצוֹן לָא הָוֵי חוֹצֵץ בִּפְנֵי הָאֲוִיר כֵּיוָן שֶׁהַחִיצוֹן עַצְמוֹ אֵינוֹ טָמֵא כ"א מֵחֲמַת אֲוִיר וְהוּא מְטַמֵּא הַפְּנִימִי א"כ גַּם הַפְּנִימִי נטמ' מֵחֲמַת אֲוִיר וְעוֹד דְּרַשִׁ"י נְקֵט הָאֱמֶת דְּהָא בְּלָאו הָכִי מְיֻיתָּר הוּא דְּכֵיוָן דְּכָתַב רַשִׁ"י אַחַ"כ דְּהַפְּנִימִי אֵינוֹ מִיטַּמֵּא מֵאֲוִיר א"כ כ"ש שֶׁאֵינוֹ מִיטַּמֵּא מֵחֲמַת חִיצּוֹן דְּהוּא גּוּפֵי' לֹא נִטְמָא כ"א בַּאֲוִיר וְהָיָה זֶה בִּכְלַל מְטַמְּאֶיךָ לֹא טִמְּאוּנִי וְאֶת טִמֵּאתַנִי אֶלָּא רַשִׁ"י נְקֵט הָאֱמֶת: וא"כ נִתְיַשְּׁבָה גַּם קֻושְׁיָ' הַשְּׁנִיָּה: תַּם וְנִשְׁלַם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם